BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
68
9 C
15

68-9-C-15

# ANGELVS ARETINVS DE MALEFICIIS,

CVM

*Additionibus* D.*Auguſtini Ariminenſis*, D.*Hieronymi Chuchalon*, & D.*Bernardini de Landriano.*

*His acceſſerunt eiuſdem argumenti tractatus diuerſi, nempe*

Do.Alberti de Gandino.
Do.Bonifacii de Vitalinis.
Do.Pauli Grillandi.
Do.Baldi de Periglis.
Do.Iacobi de Arena.

*Omnia nunc demum ex uetuſtiſsimorum exemplarium collatione ab innumeris mendis, quibus hactenus ſcatebant, repurgata, ſummarijsq; illuſtrata.*

Index præterea in omnes tractatus rerum ac uerborum copioſiſsimus.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

LVGDVNI,
Apud hæredes Iacobi Iuntæ,
M. D. LV.

# AD ILLVSTRISSIMVM ET EXCELLENTISSIMVM PRINcipem Herculem Eſtenſem, Ducem ſecundum Ferrariæ &c. Auguſtinus Bonfranciſcus Ariminenſis Doctor, eiuſdem conſiliarius ſecretus.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

ETSI multis uarijsq́;, contẽplatione tuæ excellentiæ, occupationibus publicis occupatus ſim: quinimò ob rerum multitudinem ſæpenumero faſtiditus, excellentiſſime Dux: tamen ſi quando rerum commoditas patitur aliquid temporis inde furari, ad legale ſtudium ſimul et canonicum recreandi animi cauſa confugio: in quo à teneris unguibus, ut aiũt, & uerſatus & educatus ſum. Nec mihi profectò deſunt & priſcorum & modernorum diuina monumenta, quæ me mirum in modum leuare queant: ſiue Imperatorũ, ſeu Pontificum ſacratiſſimas conſtitutiones contemplari malim: quarũ lectione iucundiſſima atque omniũ humanarũ rerũ mihi potiſſima adeo mirificè capior, ut ſempiternas optimo & maximo Deo gratias habeam agamq́;. Cúmq; mihi inter legendum quædam annotatu digna uiſa ſint, ea ne ſolus mihi haberem, gratus alijs, non ſummis quidem et peritiſſimis Doctoribus, ſed me in hac facultate inferioribus impartire uolui, quæ non tanquam in aceruum indigeſte congeſſi, ne confuſa legentibus multitudine ac uarietate rerũ congeries tædio eſſet, ſi indiſtinctè & promiſcuè traderentur: ſed ea in additionum ordinem ad ſubſidium memoriæ ita annotaui, ut cohærentia huic operi de maleficijs conuenirent. Neque hoc feci ut cuiquam detraherem, uerùm quia hæc maleficiorum materia dignior uiſa eſt: in qua de hominum ſalute & pœna diſputatur: qua in re nouas quæſtiones, quæ in ueritate perquàm neceſſariæ eſſent, formare nolui, & quæ ab ipſo quoque domino Angelo omiſſæ ſunt. Sed his tantũmodo quæſtionibus, & concluſionibus, quæ ab eodem tactæ ſunt, additiones meas copulare profiteor. Quas nomini tuo, diue Hercules, dedicaui, quem inter huiuſce ætatis principes ſolum huiuſcemodi muneribus dignum exiſtimo. Qui etſi alioquin in re immortale decus adeptus

*ſis:iuſtitia tamen et pietate maiorem te inuenio neminem : idcirco iuſtiſſimo tibi opus hoc de iuſtitia quàm aptiſſimè conueniet.* Non me *præterea latet multos inuidos et detractores futuros eſſe, qui meum hoc opus mordaci liuore carpere conabuntur:quibus ut potero adſentiam,ſi ipſi uel maiora,uel ſimilia edere palam et in medium adducere curauerint:quòd ſi facere neglexerint,eos* Fuſlæ *Caniniæ legis nomine damnabo.* Nam *cùm ex ſe quicquam tale edere nec ualeant, nec poſſint,aliorum ſcriptis maledici more detrahunt : quibus illud* Martialis *obijciam:*

> *Cum tua non edas,carpis mea carmina* Loli.
> *Carpere uel noli noſtra,uel ede tua.*

*Vos autem quibus hoc opus utilitatem allaturum exiſtimatis fœliciter legetis inter uos dicentes,*Rumpatur *quiſquis rumpitur inuidia.*

## AD MAGN. D. IO. FRANCISCVM
*Tridapaleum, patritium* Mantuanum,
Caliſtus Sergius Parmenſis.

*Sunt tua quæ audiui ſacra digniſſima cedro*
*Carmina:communis non tibi uena datur.*
*Ocnei facunda tibi iam muſa* Maronis
*Cedat,& ingenio pareat uſque tuo.*
*Iam tibi iam cedat tenerorum luſor amorum:*
*Iam tibi iam cedat* Bilbilicana *domus.*
*Iam tibi iam cedat genuit quem* Corduba *quondam,*
*Iam cedat uatum quæq; corona tibi.*
*Se tibi morigerum præſtat* Latonius *heros:*
*Se facilem præſtat* Pieridumq; *chorus.*
*Perge igitur* Franciſce *meus,quo dignior alter*
*Non fuit:haud* Phœbo *deſine digna loqui.*

# ANGELI ARETINI VITA, PER DOMINVM THOMAM

*Diplobatacium Conſtantinopolitanum, I. V. Doct. edita, ad Ludouicum & Paulum Paduæ legum profeſſores & ſororios, filios excellentiſsimi artium & Medicinæ Doctoris, domini Auguſtini de Angelis Piſaurenſis.*

ANGELVS natione Tuſcus, patria Aretinus, gente Gambiliona, pátre Ioanne, Iuriſconſultus eximius & celeberrimus practicus (ut ipſe refert inſtit. de pupi. ſubſt. in princi. in ij. col. & in §. fi. in fi. inſt. de pa. pot.) Audiuit Bonon. Ioan. de Imo. & Floria. de ſancto Petro, prout pluries in ſuis lecturis atteſtatur, & præcipuè in §. affinitatis. inſti. de nupt. & Paduæ, Rapha. Fulg. & Raph. Cuma. prout in ſuis lecturis refert: & Paul. de Caſt. prout ipſe ſcribit in §. fin. inſtit. de inoffic. teſtamen. & in l. j. §. cùm ex edicto. ff. quæ ſenten. ſine appel. reſcin. Et etiam Perusii Onofrium de Bartolinis de Peruſio, ut refert in §. poſteriori. in ulti. col. & in §. ex eo. in j. col. inſti. quib. mod. teſt. infir. Quorum doctrina effectus fuit excellentiſsimus, & anno Domini 1418. fuit licentiatus, & poſtmodum fuit doctoratus, anno 1422. ut ipſe ſcribit in §. quædam actiones. in vj. col. inſti. de actio. in uerſic. quæro de quæſtione. Et legi ego in libro ſecretorum almi collegii Bonon. quòd dictus Angel. die 13. Ianuarii 1422. fuit doctoratus publicè more ſolito, & inſignia doctoratus habuit à dicto domino Floriano, & Ioannes de Guaſconibus fecit ſermonem. Hic Angelus fuit primò aſſeſſor Peruſii, ut ipſe refert in §. j. in fin. inſtit. ui bonorum raptorum. Et Romæ & Caſtelli, ut ſcribit in rubrica, Inſtit. de exceptionibus. in x. col. in fi. & Romæ fuit locum tenens Senatoris, ut per ipſum in l. j. in ij. colum. ff. à quibus appella. non licet. & uide inſtitut. de perpe. & tempo. actio. & quæ in hæred. in princi. in ij. col. Et collateralis Nurſiæ ſecundum Pari. de puteo doct. Neapolitanum, in ſuo ſolenni tract. ſyndica. in xxxj. colum. Vbi dicit, quòd audiuit Angel. prædictum dum legebat appellationes, quòd ipſe fuit collateralis apud Nurſenſes, & cùm fuiſſet in ſyndicatu, fuit incarceratus, & ſtetit per annum in carceribus, & quòd decapitabatur, niſi omnia collegia Italiæ conſuluiſſent in ſui fauorem, ex qua cauſa relictis officiis exercuit ſe in lecturis, & ob doctrinæ ſuæ præſtantiam à Borſio Eſtenſi Marchione, & primò Ferrariæ Duce, publico ſalario ibi conductus fuit, cuius tempore primum literarum gymnaſium ibi conſtitutum (prout ipſe refert in proœmio inſtit.) & ibi legit inſtit. & alias lecturas. Legit etiam Bonon. tit. inſtit. de actio. Anno 1441. ut ipſe atteſtatur inſtitu. de actio. in principio. & in §. ex maleficiis. in

ij.col.eod. titu.Ibi etiam legit appellationes in diebus feſtiuis, anno domini 1443. Angelus fuit eximius legum doct.prout Ioan.de Imol.ſuus præceptor ſcribit in conſi.xxxvij.incip.Viſis & conſideratis his quę latè.in princ. Et uide Ludo.Roma.in conſil.ccccxcvij.incip.Diligenter perſcrutatis prolixo conſilio &c.Et præſtantiſsimum & celeberrimum iuriſconſul.appellat Alexand.de Imo.in conſi.lxxiiij.in vj.uol.incipien. Viſo titulo quæſtionis. & in conſi.iiij.j.uolu.incip.Circa primum.in ix.col.in fi.& in conſil.xxvj.in vij.uolu.incip.Cumulatiſsimè.in ulti.col.& in conſi.cxcviij.in ij.uolu.incip. Viſo præſtantiſsimo.& in conſil.lxxix.inter conſilia Mariani Socini, incip. Accumulatiſsimè & eleganter.in princi.Et ſolennem docto. ætate ſua appellat Franciſ. Curtius, in conſil.xxxv.in xj.col.incip.Statuto.Hic Angelus habuit auditores excellentiſsimos doct.uidelicet,dictum Alexan.de Imo. prout idem Alexan.ſcribit in conſil.xxvj.in vij.col.& in l.ſanctio legum.in additio.ff.de pœnis.& Bartho.Cæpo. Veronenſem,prout ipſe Bartho.refert in authen.ſed nouo iure.in xiiij.col.C.de ſer.fugit. Et dictum. Pari.de puteo,ut ipſe ſcribit in dicto tracta.ſyndica.in xxxj.colum.& etiam alios docto.Floruit Bono.& Ferrariæ anno domini 1445.ut per ipſum Inſtit.ad legem Aquil.in princ.in uerſic.in glo.in eo anno. Et ibi compoſuit in iure ciuili plura commentaria in ordinariis & extraordinariis, & præcipuè in materia appellationum in titul.de appell.uſque ad titul.ſi penden.appella. mors interue.incluſiuè. Compoſuit etiam ſuper inſtitutionibus, opus utiliſsimum & propè diuinũ.& tra.in materia maleficiorũ infrà ſcriptum multò utiliſsimum, incipit, Sæpe mihi naturæ munera. quod apud Modernos iudices adoratur:cui fecit addi. Auguſtinus Bonfranciſcus Ariminẽſis aduocatus cõſiſtorialis,quem allegat Iaſon in l.j.C.de preci.Impe.offe.& Franci. Curtius in dicto conſi.xxxv.in xj.colum.Compoſuit etiam plura uolumina conſiliorum,& tractatuum de teſtamentis per uiam gloſſarum incip. Ego Angelus de Gambilio legum doct. Ferrariæ &c. In inclyto ſtudio.& pro tractatu Angeli allegat Philippus Decius in l.precibus.in v.col.C.de impu. & aliis ſubſt.& in l.de alimentis.in j.col.C.de tranſact.tamen dictum opus attribuitur Caſtellano domino Saluſtii de Peruſio. Et ita dictum opus habeo intitulatũ manu propria,mutato nomine Caſtellani, in Angelum prędictum. Tandem Ferrariæ moritur,& ſepultus eſt in Eccleſia Carmelitana, ubi eſt tale Epitaphium.

Angeli Gambilionis de Aretio perſpicacium ingeniorum alumno oriundi,perplexarum legum enodatoris,interpretisq; fama noti ſuper æthera,ſummis ac infimis gratiſsimi, integritate,comitate,graui genere, diuitiis bono modo partis, ingenua liberorũ ſobole ornatiſsimi, uiridi ſenecta religioſiſsimè extincti, oſſa hic molliter quieſcunt.

# ANGELI ARETINI TRACTATVS DE MALEFICIIS,

CVM

Additionibus D. Auguſtini Ariminenſis, D. Hieronymi Chuchalon, & D. Bernardini de Landriano.

## PROOEMIVM.

SAEPE mihi naturæ munera animo repetenti ueriſſimum illud Stoicorum uideri ſolet: Quæcunque à natura ipſa genita eſſent, omnia ad uſum hominũ eſſe genita. Homines autẽ etiam hominũ cauſa eſſe procreatos, ut ſibi inuicẽ quacunq; poſſent ratione auxilio forent. Proinde quantũ quiſq; ingenio, quantũ opera & labore aſſequi poſſet, tantũ in communẽ hominũ ſocietatẽ conferendũ eſſe. Itaq; cùm eſſem rogatus à pluribus iuris ciuilis ſtudioſis, & qui in eo adminiſtrando uerſari cum dignitate cuperent: ut de inquirẽdis puniendisq; criminibus conſcriberẽ: quo facilius ea & rectius dijudicare, & iuſtis pœnis emẽdare poſſent: nõ ingenio fretus, ſed eorũ precibus, & eo (quo dixi) naturæ inſtinctu adductus: minimè in hoc à me illis officiũ meum denegandum putaui: præſertim recta cupiẽtibus, & iuſta petẽtibus. Quare cùm in hoc de uita & moribus hominũ agatur, quæ inter mortalia potiſſima ſunt, collectis multorũ doctorũ ſentẽtijs, atq; opinionibus ueris & cõmuniter uſitatis: decreui eas in libellũ cõferre, nec ex meipſo quicquam, niſi breues notulas aliquas addere. Satis enim mihi uiſum eſt, ad ſimilitudinẽ doctiſſimi Papirij iuriſconſulti, ſi ea quæ ab illis doctiſſimis uiris ſummo labore cõquiſita, ac literis prodita eſſent, ita diſponerem, atq; ordinarẽ, ut eorũ inueſtigatio & perceptio facilior uideretur. Qua de re cùm publicè in inclyto, ac in orbe famoſiſſimo ſtudio Bononiæ iura ciuilia legerẽ: ego Angel. de Gambil. de Aret minimus inter legũ doctores, id opus aggreſſus ſum, breuiq; tẽpore perſolui: quod ſpectabilibus dominis rectoribus, necnõ excellẽtiſſimis doctoribus, & ſcholaribus

*egregijs* Bononiæ *cõmorãtibus aſsigno: quodq́; omniũ iudicio corrigẽdum, atq; emẽdandũ trado.* Tu *igitur lector, uelim ipſum nõ detrahẽdi, aut uituperãdi ſtudio, ſed amore impulſus, diligẽter legas: & ſi quid in eo, aut incõditũ, aut parũ perfectè ſcriptum inueneris, id tua doctrina suppleas: & quòd minus pro iuris æquitate dictum uideatur, prudẽtia corrigas, emẽdesq́;. Si quid autẽ ex ipſo fructus & utilitatis capies, immortali Deo, & ſummis illis doctoribus, qui ea nobis ſcripta reliquerunt, gratias agas.* Huius *autẽ liberculi uel tractatus, erit ordo. Primò nanque loco tex. ponetur, & inquiſitio quædam, cum totali proceſsu.* Demũ, *loco interpretationis, ac declarationis dicti tex. gloſsas neceſſarias, & utiles faciam.*

## INQVISITIO.

HAEC *eſt quædã inquiſitio, quæ fit & fieri intẽditur per do.* T. *de* Fano, *honorabilẽ poteſtatẽ* Bononiæ, *necnõ per do.* Sabbã *eius iudicẽ maleficiorũ, ex eorũ, & cuiuſq; eorũ mero officio, autoritate, poteſtate, arbitrio, atque bailia.* Et *ad querelã infrà ſcripti* Titij, *necnõ ad denũtiam* Ioan. Ambr. *miniſtralis, ſiue ſyndici capellæ ſancti* Petronij: *cõtra & aduerſus* Caiũ Sẽpronij *de nobilibus de monte* Olivueto, *capellæ ſancti* Blaſij *de* Bononia, *homicidã: &* Andræã Marci *lanificẽ, capellæ prædictæ ſancti* Blaſij *de* Bononia *auxiliatorẽ: &* Semproniũ Rodulphi *barbitonſorẽ forenſem de* Florẽtia, *mãdatorẽ.* In *eo, de eo, & ſuper eo, quòd fama publica præcedente & clamoſa inſinuatione referẽte: nõ quidẽ à maliuolis, & ſuſpectis, ſed potius ab honeſtis, & ueridicis hominibus & perſonis: nõ ſemel tantũ, ſed ſæpe ac ſæpius ad aures & notitiã dicti domini poteſtatis iudicis & curiæ, etiam per modũ notorij auditu peruenit, quòd de anno præſenti, & de mẽſe* Octobris, *dictus* Sẽpronius *exiſtẽs* Florẽtiæ *in hoſpitio leonis: cui à primo latere cohæret platea cõmunis, ab alio bona do.* Andreucij, *& alia latera: cõmiſit, & mãdauit d.* Caio, *quòd* Titium Ioan. Martini *de* Bononia, *capellæ ſancti* Saluatoris *in ciuitate* Bononiæ *uulneraret: & ad hoc, colloquium, & tractatum qualiter hoc fieri poſſet, in dicto hoſpitio adinuicẽ habuerũt.* Deinde *dictus* Caius *de anno præſenti, & de mẽſe* Nouẽbris, *in feſto omniũ ſanctorũ, de nocte, ut dictũ mandatũ exequi ualeret, armatus uno ſtocho de ferro, ſcienter, doloſè,*

*loſè, & appenſatè in ciuitate Bononiæ mouēdo ſe de loco ad locū, fecit inſultū contra dictū Titiū, in platea cōmunis Bononiæ, in ſcalis ſancti Petronij: quibus ab una parte cohæret eccleſia dicti ſancti Petronij, ab alia platea dicti cōmunis, & alia latera: & cōtra dictū Titium uerba iniurioſa & contumelioſa dicen. uidelicet, (Traditore adultero, che hai adulterata la mia donna, & hai tradito la tua patria, falſario incēdiario, metitor de mali dati, tu nō poi ſcāpare, io te ne pagaro.) Et ipſum Titiū per pannos ſiue caputiū capiendo, dictū ſtochum quem habebat ad latus euaginauit, & ipſum admenauit cōtra dictū Titium: ipſumq́; Titiū percuſſit & uulnerauit una percuſſione, & uulnere in pectore, ex qua ſanguis exiuit: & etiā ipſum percuſſit una alia percuſſione & uulnere in facie ſuper cilio ſiniſtro, cū ſanguinis effuſione, & cum fractura oſſis, ex qua cicatrix & ſignū perpetuū erat remanſurū. Et non contētus de prædictis, dictū Titiū pluribus & pluribus percuſſionibus & uulneribus percuſſit, et uulnerauit in brachio dextro: ex quibus mēbrū prædictū remanet debilitatū: & dictus Titius ſe defendēdo, percuſſit dictū Caiū cum uno cultello, in manu dextra uno uulnere, ex quo ſanguis exiuit. Deinde ex interuallo dictus Titius ex dictis uulneribus mortuus fuit, & eſt. Et ut uotū ſuū iniquū dictus Caius adimpleret, ueſtem cœleſtē foderatā de agnelinis dicti Titij, ualoris & cōmunis æſtimationis flore. x. abſtulit: & de loco ad locū cōtractando quò uoluit, aſportauit: & in ſui utilitatem conuertit. Et ut dictus Caius prædicta omnia habilius committere poſſet, dictus Andræas armatus uno enſe de ferro, quem habebat ad latus, dicto maleficio ſemper aſtitit. Et prædicta & quælibet prædictorum facta, commiſſa, & perpetrata fuerunt per dictos inquiſitos, & quemlibet eorū, ſingula ſingulis referendo ſuprà dictis locis, modis, & temporibus, cōtra uoluntatē dicti Titij, & contra formam iuris et ſtatutorum communis Bononiæ.*

a

## FORMA SENTENTIAE.[a]

*SVper quibus omnibus & ſingulis emergētibus, cōtingentibus, connexis, & depēdētibus ab eis, ac prorſus extraneis: prædicti dominus Poteſtas & Iudex, & quilibet eorū ex eorū, & cuiuſq; ipſorū mero officio ſecundū formā iuris & ſtatutorū dictæ ciuitatis, inquirere & procedere intēdunt: & dictos inquiſitos, & quemlibet eorum repertos cul-*

*pabiles,punire & cōdemnare intendunt,ſecundũ formã iuris & ſtatu torum communis* Bononiæ.Die *xxiiij.*Nouẽbris *ſuprà dicti anni* M. *ccccxxxvij.inchoata,facta & formata fuit dicta inquiſitio per dictum dominũ* Poteſtatẽ,*& eius iudicẽ maleficiorũ:& quemlibet uel alterũ ipſorũ,pro tribunali ſedẽtes,ad eorũ ſolitũ bãchum iuris,ex ipſorũ & cuiuſq; eorum mero officio,arbitrio,autoritate,poteſtate,atq; bailia.* Die *uerò* xxv.Nouembris,*ipſe dominus iudex,ut ſuprà pro tribunali ſedẽs,cõmiſit* N.*publico & iurato nuncio cõmunis* Bononiæ,*quòd dictæ inquiſitionis copiã ſecum portet,& dimittat ad camerã actorum cõmunis* Bononiæ.*Dicta die dictus* N.*publicus nuncius,retulit ſe dictã copiam portaſſe,& dimiſiſſe &c.ut habuit in mãdatis &c.*Die *autẽ* xxvi.Nouẽbris,*ſupradictus dominus iudex,ut ſuprà pro tribunali ſedens,cõmiſit* N.*publico & iurato nuncio,quòd citet,& requirat dictos* Ca.An.*& Sẽpronium,& quẽlibet eorum inquiſitos,& eiſdẽ ſchedulã cõtinentẽ totum tenorẽ dictæ inquiſitionis ſecũ portet,& eis dimittat.* Dicta *die,dictus* N.*publicus & iuratus nuncius prædictus,retulit ſe dictos inquiſitos,& quemlibet eorũ,quoniã ipſos perſonaliter reperire non potuit,citaſſe domi eorum,& cuiuſq; eorũ ſolitæ habitationis:& omnia alia dixiſſe,& feciſse quæ habuit à dicto domino* Iudice *in cõmiſsione & mandatis.*Die *uerò* xxvij.Nouẽbris,*dict.dominus* Iudex,*ut ſuprà pro tribunali ſedens,quoniã eſſet cõtra formã ſtatutorũ:uel quia nõ eſt uerũ,quòd cicatrix ſit perpetuò remãſura:uel quia non fuit de nocte,dicta uerba in inquiſitione appoſita,uidelicet,cicatrix & ſignum perpetuò remãſurũ,uel de nocte,ademit & detraxit, & huius detractionis copiã ad camerã portari iuſsit,& impoſuit dicto* N.*nuncio publico,quòd ad iſtã detractionem dictos inquiſitos,& quemlibet eorũ ſolẽniter citet,cũ ſchedula cõtinẽte dictã detractionem & adẽptionẽ &c.*Dicta *die* N.*nuncius retulit ſe copiã dictæ detractionis in camerã actorum dimiſiſſe,& etiã dictos inquiſitos,& quemlibet eorùm cũ dicta ſchedula ſe citaſſe domi &c.*Die *uerò tertia* Decẽbris,*dictus* Iudex,*uidẽs & cognoſcẽs dictos inquiſitos non cõparuiſſe, & eſſe cõtumaces,& in eorum cõtumacia perſeuerãtes:cõmiſit* S.*publico bãnitori dicti cõmunis dictos inquiſitos,& quemlibet eorũ banniri in tali pœna,uel in tanta quãtitate pecuniarum:& iiſdẽ aſſignet*

*terminum*

*terminum octo dierũ ad cõparẽdum,& defendẽdum ſe à dicto bãno & inquiſitione,& cõtẽtis in eis uel altero eorum.*Dicta die dictus S.præco *retulit ſe ita bãniſſe,præconizaſſe,& in banno poſuiſſe,& alia feciſſe,ut habuit in cõmiſſione & in mandatis.*Die autẽ xiiij.dicti mẽſis, *prædicti inquiſiti cõparuere corã ſupraſcripto* Iudice,& *reſpondẽdo dictæ inquiſitioni,aut negauerunt totũ,aut cõfeſſi ſunt totũ,aut partẽ negauerunt & partẽ cõfeſſi ſunt &c.aut in eorũ cõtumacia perſeuerauerunt,& omnia iſta ut appareãt,ſcribi debent in actis.* Dicta *die,præfatus* Iudex *fecit ſibi dari licentiã poſſe procedi uſq; ad ſententiã diffinitiuã incluſiuè,à dictis inquiſitis cõparẽtibus,& cætera.*Qui Iudex *dictos inquiſitos,& quemlibet eorum monuit ſingulis diebus & horis &c.*Qui *inquiſiti,& quilibet eorum,promiſerunt ſtare,parere, & pati omnẽ cõdemnationẽ &c.pro quibus & quolibet eorum &c.* An.*Thomæ capellæ ſancti* Antonij de Bononia *fideiuſſit &c.*Quibus *inquiſitis,& cuilibet eorum dictus* Iudex *ſtatuit terminũ decẽ dierum ad faciẽdas ſuas defenſiones.*Qui *dictus* Iudex *dictum Caiũ detineri & carcerari iuſſit,& cætera.*Die xxv.*Decẽb.cõparent dicti inquiſiti,& quilibet eorum,& in termino defenſionis,& pro eorũ defenſione pro duxerunt inſtrumentum pacis,& alia quæ ſunt in filcia,& infraſcriptos teſtes,quos petierũt citari & examinari &c.*Die *uerò ſecũda Ianuarij,dictus* Iudex *ad probationẽ ſuæ inquiſitionis & proceſſus pro duxit infraſcriptos teſtes,quos examinauit &c.facta prius citatione de dictis inquiſitis,ad uidẽdũ iurare teſtes &c.*Die *quinto dicti menſis, dict.*Iudex, *publicauit proceſſum.* Qui *dict.*Iudex,*ſtatuit terminum quatuor dierũ ad cõparẽdum & opponẽdum cõtra dictũ proceſſum.* Die *viij.eiuſdẽ,cõparẽt & opponunt dicti inquiſiti contra proceſſum & teſtes,prout eſt in filcia &c.*Die *xij.eiuſdẽ,dict.*Iudex *impoſuit* S. *publico bãnitori,quòd banniat ad cõcilium generale pro ſententijs in criminalibus ferẽdis.Dicta die,prædictus præco retulit ſe ita banniſſe, præconizaſſe &c.ut habuit in mãdatis,*In *nomine domini,amen.*Hæc *eſt quædam ſententia condẽnatoria corporalis,et partim pecuniaria &c.lata per dominũ* Thomã de Fano *poteſtatẽ &c.*Bononiæ *&c.de cõſenſu omnium ſuorum iudicũ &c.ſub examine do.Sabbæ* Iudicis *maleficiorum &c.*Nos Tho.Poteſtas *prædictus pro tribunali ſedens,ad*

*noſtrum*

*noſtrum ſolitum bāchum iuris maleficiorū &c.ſaluo et reſeruato ſemper &c.et quia nobis cōſtat,&c.Sempronium in libris ccc.*Bononeo*rum &c.dandis,et ſoluēdis camerario:quas ſi non ſoluerit intra decē dies,ſoluat cum quarto pluri,admiſſo ſibi beneficio propter cōfeſſionē &c.*Et *ſic deducta quarta parte ſibi,ac etiā ſibi deducta alia quarta parte propter inſtrumētum pacis &c.And.in libris mille* Bononeo*rum,quas ſi nō ſoluerit intra decem dies,manus ſibi amputetur &c. Caium quòd duci debeat per loca publica cōſueta uſque ad locum iuſtitiæ,et ibi caput à ſpatulis amputetur,ita et taliter quòd moriatur &c.et eius bona publicamus &c.præſentibus* T.D.*et* G.*infraſcriptis teſtibus &c.præſente dict.Caio & appellāte &c.Qui do.*Poteſtas,*& eius* Iudex *maleficiorum,& quilibet eorum uiſis & intellectis prædictis,& uiſa forma iuris & ſtatutorum cōmunis* Bononiæ,*appellationē d.Caij nō admiſerunt,imò ut friuolē,& contrà,uel præter formam iuris & ſtatuti* Bono.*nō detulerunt.Quinimo non obſtāte dicta aſſerta appellatione,mandauerunt* Ant.*militi ſuo,qui dictam executionem corporalem faciat,prout habuit in commiſſione & in mandatis.Qui* Antonius *miles die dicta de corporali executione fidem fecit per publicum inſtrumentum:&c.*

## ADNOTATIO.

a ¶ Forma ſententiæ. *Adde tu circa hoc,& uide domi.Alexand.de Imo.in l.ſi conſtante in principi.ij colum.ubi tenet,quòd glo.malè,loquatur,dum uult, quòd fauore fidei,non debeat extendi ad accuſationem,& quòd contra illam tenet Archid.ibi:quē ſequitur Ludo.Ro. in authē.ſimiliter.C.ad le.Fal.& quòd cauſa accuſationis ſit magis fauorabilis, quàm cauſa inquiſitionis,patet ex nota. per Bar.in l.infamē.ff.de publi.iudic.& l.ij.§.ex publico.ff.de adulte.& aliquid per Bal.in l.ea quidem.C.de adulte.& in l.iij.ff.de ſuſpe.tu.& pro cōfirmatione prædictorum,adde quod uoluit Cald.in tit.de accuſa.conſi.j.& de pœnis.conſi.j. Fulg.conſi.cxxxvj.& conſi.clxxxvj.& Capo.conſi.lxv.Pet.de Ancha.conſi.cxc.& Abb.cōſil.xxv.In quibus locis cōcluditur,quòd inquiſitio eſt uia extraordinaria,& accuſatio ordinaria: & quòd damnatus ex inquiſitione non efficitur infamis:ſed ex accuſatione ſic.Ergo patet,quòd quo ad punitionē criminis, accuſatio eſt magis fauorabilis.facit quod dicit Alex.ī.conſi.lxiij.in j.uolu.ubi quòd omnis exceptio quæ poteſt opponi contra accuſatorem,poteſt opponi contra iudicē inquirentem.& inquantum dixi quòd damnatus ex inquiſitione non efficitur infamis:intellige ut per Barto.in d.l.infamē.& adde quòd per dicta Barto.ibi conſuluit Rapha.Cu.in conſil.lxxj.quòd ſi taliter damnatus inſtituitur à fratre*

*in teſt*

*in teſtamēto, quòd excludetur per querelam inoſſicioſi ab illo qui de iure debebat inſtitui. aduerte tamen, quod gloſ. in d.c. in fidei: ſequitur ſimpliciter Rom. in 2 conſi. cccxxxvij. Ber.*

## INQVISITIONIS *declaratio.*

### SVMMARIVM.

1 *Inquiſitio fit ex mero iudicis officio, accuſatio ad partis petitionem, denunciatio uerò ad relationem & denunciam officialis.*

2 *Inquiſitio eſt magis fauorabilis ad reprimendum delicta quàm accuſatio, & ideo ſtatuta in fauorem inquiſitionis nō extēduntur ad accuſationem, quod limita prout in additio. ibi.*

HAEC eſt quædā inquiſitio. Hūc ordinem tenebo, ſcilicet quem tenuit Barto. in extrauaganti, ad reprimendū. quia exponā unumquodq; uerbum ſubſtātiale, & clauſulas dicti proceſſus, qd importent, & quare ita practicatur, ſuper unoquoq; uerbo faciēdo gloſ. formādo quæſtiones & caſus quotidianos,
1 ponendo deciſiuè dicta docto. *Et ideo dicitur, Hæc eſt quædā inquiſitio, ad differentiā accuſationis, quæ non fit ex mero officio, ſed ad partis accuſantis petitionē. l. reſcripto. §. ſi quis accuſatorem. de mu. & ho. l. qui accuſare. ff. de accuſa. & dicitur ſuper glo. in uer. necnon ad querelam. Et etiam dicitur inquiſitio, ad differentiā denunciationis, quæ fit ad denunciā, & relationem officialis, de quo in l. Diuus. ibi per Bar. ff. de cuſt. reo. & per Cy. Bal. & Sali. in l. ea quidem. C. de accu. & infrà dicetur, in uerſi. necnon ad denunciā. Et de iſtis tribus dicūt Mod. habetur in tex. & ibi Bar. in extrauag. ad reprimen. in uerſi. per accuſationem, denunciationem, & inquiſitionē.
2 *Aduertas tamen, quòd magis fauorabilis eſt inquiſitio ad reprimendum ipſa delicta, quàm accuſatio: unde multa ſtatuta in fauorē inquiſitionis, nō extēduntur ad accuſationē: ut eſt tex. cum gloſſ. in c. in fidei. de hære. lib. vj. & Ang. in l. ſi uacāria. C. de bo. ua. lib. x. in uer. ſumus expediti de hac lege.

AVGVSTI. Tu hic in hac prima concluſione adde, quòd uerum eſt, quòd ſtatuta in fauorem inquiſitionis nō extenduntur ad accuſationem. Limita hoc procedere, quādo illa ſtatuta in fauorē inquiſitionis ſiunt contra ius commune: quia non extenduntur ad accuſationem, aliàs ſecus. Iſta eſt ſententia Ioan. And. & Domi. de ſancto Gemi. in ca. frequens. in uer. primo. extrà, de reſtit. ſpol. lib. vj. idem firmauit Domi. in d.c. in fidei. Adde de materia no. per Antonium de Butri. in ca. uenerabili. in fin. extrà de offic. deleg.

HIERON. Præclarè ſcribitur apud Pſalmiſtā celebrem: Prope eſt dominus inuocantibus eum. quo inuocandi more non tantū in maioribus & arduis unuſquiſque fidelis Chriſtianus uti debet: ut in ca. in nomine domini. de teſtib. ubi doct. & j. quæſt. j. cùm Paulus. cum cōcor. de quibus ubiq;: ſed etiam & in minimis. apud Græcos ſummæ philoſophiæ princeps Plato, primo Thimei prudēter ſcripſit: Omne quippe opus ex diuini nominis inuocatione principium bonū, melius medium, optimumq; finem conſequitur: ut

tur:ut in authen.quomo.opor.epiſ. in princi.colla.j.not.gloſſ.& docto. in proœ.institu.Barto.& docto.in j. conſtit.ff.in princi.idcirco clementiſsimum ac ſupremum Deum puro corde & ore,humiliter inuoco, & piiſsimo ſaluatore domino noſtro Ieſu Chriſto medio,ac immaculata & ſemper uirgine Maria aduocata noſtra, totaq; cœleſti curia,ac beato Iacobo,& diuo Hieronymo patronis meis interceſſoribus, dignetur ingreſſum inſtruere, progreſſum dirigere, egreſſum cōplere,lumenq; claritatis,ueritatis,ac inſtitię ſuper intellectus mei tenebras infundere,quatenus ualeā quæ uera ſunt & maieſtati ſuæ grata, ad eius laudē, iudicū & aduocatorum utilitatem ſcribere, & in mediū deferre,& omni uana gloria ſemota ita dicere:Nolite loqui ſublimia gloriantes:quoniam Deus eſt ſcientiarum dominus:ut j.Reg.cap.ij.ſapiēter ſcribitur & cętera.Nunc ad propoſitum noſtrum deuenio,quia aliquando iuuenes aſſeſſores ignorant qualiter formāda ſit inquiſitio (ut uerbis utar domi.Bonifa.in ſuo tract.de malefic.in rubri.de inquiſi.) ideo uideatis eū qui poſuit aliquas diuerſas formas inquiſitionum:cū unaquæque inquiſitio formari debeat, ſecundū quod qualitas delicti expoſcit:ut in l.prætor.ff. de iniuriis.& per Papienſem in ſua practica,in rubrica,de forma inquiſitionis.ubi multa tangentia materiam noſtram reperietis.

1 *Inquiſitio quadā eſt generalis,quadam ſpecialis,& quæ ſit prima ſpecies inquiſitionis generalis.*

2 *Inquiſitionis diffinitio, tam generalis,quàm ſpecialis.*

5 *Inquiſitionis generalis quæ ſit ſecunda ſpecies.*

6 *Item quæ ſit tertia ſpecies.*

7 *Item quæ ſit quarta ſpecies.*

8 *Inquiſitio ſpecialis quæ ſit.*

9 *Inquiſitio duplex eſt,una generalis, alia ſpecialis.ſecundum* Hoſtien.

10 *Inquiſitio,ſecundum Spec.duplex eſt, una præparatoria, alia ſolennis & ordinaria.*

11 *Inqſitiōis alia diffinitio ſecūdū* Hoſti.

ANGELVS.

ET pro expeditione iſtius materiæ antequam diffiniatur ipſa inquiſitio,* quæro quotuplex eſt inquiſitio: & ibi dicetur eius diffinitio ſeparatim.Et dic, quòd duplex eſt inquiſitio, una generalis, & alia ſpecialis: generalis diuiditur in quatuor ſpecies.Vna eſt,cùm præſes inquirit generaliter quo ad delicta, & quo ad perſonas:ut cū inquirit ne in ſuo territorio aliqui ſint pœna digni,ut l.cōgruit.ff.de offi.præſi.Et ex iſta hodie ſuccedit illud bannū generale contra omnes homines malę conditionis & famæ.Et hoc faciūt facere Poteſtates p proclama in principio ſui officii:& dicetur hic infrà, in hac eadem gl.in uer.(ex quo dico tu iudex & cętera.) & ita dicit Butri.in d.l.congruit.& Sal.in l.ea quidem.C.de accu.in uer.ſed quia per denūciationē deuenimus & cętera. circa prin.licet Ang.dicat contrariū in d.l.ſi uacantia.* & ita diffinitur, ꝙ eſt ius procedendi per officiū ad inueſtigationem omnis facinoroſæ perſonæ inquirētis in territorio pœna dignæ:facit quod no.Inn.in cap. bonæ. de elect.* Secunda generalis inquiſitio, eſt generalis quo ad perſo-

perſonas:ſpecialis quo ad delicta,
ut cùm delictum notorium eſt, ſed
a ignoratur malefactor [a] .l.iiij.§.man
datis.ff.ad leg.Iul.pecu.& ita diffini-
tur, quòd ſit ius per officium proce-
dendi ad inueſtigandum perſonam,
quæ iam repertum maleficium cõ-
6 miſit*. Tertia eſt inquiſitio genera-
lis quo ad delicta, ſpecialis quo ad
perſonas; ut eſt illa quam facit uiſita
tor eccleſiæ contra exiſtentes in ec
cleſia ad inueſtigandum & punien-
b dum crimen per aliquem eorum [b]
commiſſum: de qua in c.per inquiſi-
tionem.extrà de accu.uel cùm Syn-
dicus Poteſtatis contra Poteſtatẽ &
eius familiã generaliter inquirit de
delictis: & ſic Syndicus ex ſua gene-
c rali [c] inquiſitione poſſet dãnare Po
teſtatem & eius familiam, poſtea re-
pertam culpabilem de aliquo deli-
7 cto.* Item eſt & quarta ſpecies in-
quiſitionis generalis cõtra perſonas
de neceſsitate, ut cùm inquiritur de
aliquo maleficio contra aliquam ci-
uitatem & eius homines: de qua in l.
aliud.§.refertur.de reg.iur.& ſic iſtę
duæ ultimæ diffiniũtur, quòd eſt ius
quoddam per officium procedendi
ad condemnandum & puniendum
facinoroſos homines de territorio
inquirentis de aliquo crimine, non
à maliuolis diffamatos: & hoc etiam
de mente Sali.licet per alia uerba, in
d.l.ea quidem.uer.ſed quia per de-
nunciationem deuenimus ad inqui
8 ſitionem.* Alia eſt inquiſitio ſpecia
lis, de qua loquitur iſte proceſſus:
ſpecialis dico quo ad delicta, & quo
ad perſonas: quæ poteſt ſic diffiniri,
quòd eſt quoddam ius per officium
procedendi ad cõdemnationem &
punitionem dictos aliquos nomina-
tim inquiſitos, de delictis certis dif-
famatos. Iſta ſunt in effectu uerba
Bart.in d.l.ij.§.ſi publico.ff.de adul-
teriis.& Angelus in d.l.ſi uacantia.
in uerbo, (ſumus expediti de hac
lege.) Et uide circa huiuſmodi diffi
nitiones Bal.in l.ea quidẽ.C.de ac-
cuſa.in uer.circa quod his præmiſsis
& cætera.qui in effectu idem ponit.
Et ita in hac prima concluſione reſi
det dominus Ange.

ADNO. a ¶Sed ignoratur malefactor. *Adde circa hoc, & dic ut per Bal.in conſi.xxix incip.in cauſa inquiſitionis.in ij.uol.* Ber.

b ¶Aliquem eorum. *Adde quòd cùm per iudicem eccleſiaſticum inquiritur ad punitionem criminum per pœnitentiam, tunc poterit interuenire procurator, nec cauſa dicitur criminalis: ſecus tamẽ ſi ad depoſitionem: nec ſuperiori caſu habet Abbas ſe neceſſe inſcribere, cùm detrudit monachum in carcerem propter crimen. ita tenet Calderi.in titulo de accuſatio. conſilio ciij. & tenet* Oldrad.*in conſilio xlvj.incipiente, uidetur quòd epiſcopus.* *Bernard.*

c ¶Ex ſua generali. *Adde circa hoc Bal.in cõſi.clxiij.in iij.lib.incip.præſuppoſito ſtatuto.de inqui ubi dicit, ſyndicatus officialiũ dicuntur digeſtiones: quia tunc officialis digerit quod inglutiuit ante. & ideo ſufficit libellus inquiſitionis generalis de generibus ſingulorum, ſi poſtea ſequatur probatio ſpecialis de ſingulis generum: præſertim ſi in inquiſitione ponantur quædam capitula ſpecialia: & dicit eſſe caſum expreſſum in capitulo ueritatis.in uerſic.aliiſque criminibus.de dolo & contuma. Aduerte tamen quòd ſyndici non poſſunt cognoſcere de commiſſis extra officium: ita* Romanus *conſilio cccc xv.*

AVGVS. Tu autem in hac materia adde, quód licet Bart. in d. §. ſi publico. poſuerit has diuerſitates inquiſitionum: tamen Hoſti. in titu. de inquiſi. in ſum. ſua, in §. & qualiter procedatur. non uidetur uelle ex di-
9 ctis per ipſum ibi, niſi quód * duplex ſit inquiſitio: una generalis, altera ſpecialis. Et idem Rofre. in ſum. ſua, in tit. de accu. & inqui. §. j. uer. item uideamus de ſecunda parte rub. Et idem dixit Gand. in tracta. maleſi. in rub. quomodo cogno. de maleſi. per inquiſi. in uer. ſuper inquiſitione autem pur iudicem facienda. Adde tamen quód Spec. in tit. de inquiſi. §. quando autem. uer. quód autem. in hac quæſtione quotuplex ſit, dixit,
10 * quód duplex eſt. Vna eſt pręparatoria: alia ſolennis & ordinaria. Hoſtien. uerò in c. qualiter & quando. extrà, de accu. ſecundum quod referunt ibi Moder. repetentes, & eum ſequuntur in hac materia: addidit aliam ſpeciem inquiſitionis, quód erat una inquiſitio ultra generalem inquiſitionem, ſcilicet generaliſsima inquiſitio, quæ ſit ex mero iudicis officio: cùm in generali, uel prouinciali, aut diœceſali conſilio inquiritur de ſtatu prouinciarũ, ſiue diœceſim. & de hac tractatur in authen. de ſanct. epiſ. in §. ut autem omnis. colla. ix. & in c. graue. extrà de præben. Sed aduerte, quód ſi quis ſubtiliter omnia iſta conſiderabit, licet per diuerſa uerba hæc dicant: tamẽ reducuntur ad diſtinctionem Bart. de qua ſ. in d. §. ſi publico. à cuius doctrina non eſt recedendum in hoc, licet repetentes Moder. in d. c. qualiter & quando. multa in hoc dicãt, tamen reſident in idem. Et de materia uide per Salic. in d. l. ea quidem. C. de accu. in materia inquiſitionis, in j. quæſti. & uide Bal. in d. l. ea quidem. qui multùm eleganter loquitur: & de illa generali inquiſitione, uide Barto. in l. congruit. ff. de officio præſidis. Item addo, quod Hoſti. in titu. de inquiſitio. §. primo. aliter
11 diffinit inquiſitionem. Nam * dicit, quód inquiſitio eſt alicuius criminis manifeſti, ex bono & æquo iudicis competentis canonicè facta inueſtigatio: quæ diffinitio poſſet mordere, quia inueſtigatio ſonat in factũ. Sed inquiſitio eſt quoddam ius, ut diffinit Bartol. in d. §. ſi publico. & ideo plus mihi placet diffinitio Bar. & quód inquiſitio ſit ius, & non factum, ad hoc allego Bald. in l. quidẽ. C. de accuſa. & ibi uide per eum diffinitionem inquiſitionis generalis
a & ſpecialis: & uide [a] Oldra. in conſilio ſuo cclxxvj. qui ponit effectum inquiſitionis generalis & ſpecialis: & ponit an ambæ poſsint concurrere in uno met delicto: & quomodo in inquiſitione generali teſtes domeſtici ſint admittendi.

ADNOT. a ¶ Vide Oldra. *Adde tu, & uide eundem in conſilio cclxxviij. incipiente, licet quantum clauſtrales. Bernar.*

HIERO. Inquantum dominus Angelus quærit quotuplex ſit inquiſitio, & qualiter diffiniatur, addatis Vitali. in tracta. maleficio. in rubrica de inquiſi. & earum form. in princi. Bonicuntum in tracta. de accuſa. & inquiſi. colum. iiij. uer. reſtat uidere de quarto. Angelus de Clauaſio in in ſum. in uer. inquiſitio. in §. j. latius Præpo. in ſumma ij. q. viij. col. xij. uer ſicu. circa inquiſitionem.

Inquiſi

12 *Inquiſitio in quibus caſibus de iure formari poßit.*

13 *Inquiſitionis ponuntur quinque regulæ, ſecundùm quas poteſt inquiri.*

14 *Inquiſitio formatur, aut ad priuatã utilitatem, aut ad publicam: ad priuatam principaliter, non inquiritur regulariter.*

15 *Inquiſitio ad publicam utilitatẽ, aut reſpicit principaliter utilitatem publicam pecuniariam & ciuilem, & poteſt inquiri: aut reſpicit caſus criminales, & tunc dic, ut infrà.*

16 *Inquiſitio formari poteſt ubi crimen tale eſſet, quòd accuſando iuris ſolennitas relaxetur, & de eo crimine inquiri poteſt.*

17 *Item, ubicunque crimen committitur coram iudice, ita quòd offenditur perſona uel iudicis maieſtas.*

18 *Item, ubicunque crimẽ eſt de atrocioribus, & præcedat fama publica à fide dignis.*

19 *Item, propter immanitatem criminis.*

20 *Item, in crimine læſæ maieſtatis.*

21 *Item, in crimine hæreſis.*

22 *Item, quando unus ſocius nominat alios.*

23 *Item, quando fuit impetratus accuſator corruptus à reo, & abolitio fuit impetrata.*

24 *Item, quando dominus dicitur occiſus à familia, nec conſtat à quo, ſumendo quæſtionem à familia.*

25 *Item, ſecundũ l. quoties. C. de ſubmer. lib. xij.*

26 *Item, quando iudex ex inquiſitione generali, inquirit contra aliquem de crimine diffamatum.*

27 *Cautela iudicũ eſt, ut in principio ſui regiminis faciant fieri bannum prout in litera, quia tunc in caſibus expreſſis in bãno & ſimilibus, poterunt inquirere.*

28 *Damnari regulariter nemo poteſt ſine accuſatore.*

29 *Inquirendi facultas, utrũ ſit permiſſa de iure ad publicam utilitatẽ & unde dictam.*

30 *Inquiſitionem non poteſt formare Iudex contra certam perſonã, nullo alio præambulo præcedente: propter quod iudici uerè, uel præſumptiuè conſtet de aliqua præſumptione legitima, illã perſonam delictum perpetraſſe.*

31 *Inquiſitio formari poteſt ad utilitatẽ priuatam, quãdo propter dolum partis eſſet præcluſa uia agendi.*

32 *Inquirere poteſt Iudex ad utilitatem priuatam, ubi per fraudem eſſet impoſitum ſilentium actori uel reo.*

33 *Inquiri poteſt in caſibus de quibus agit do. Anton. de But. & Bald. in locis hic allegatis.*

34 *Inquiſitio poteſt formari in cauſa ciuili. ſ. in cauſa uſurarum, in cauſa ſuſpecti tutor. & ubi aliqua pietas mouet Iudicem.*

35 *Inquiſitio formari poteſt ciuiliter in cauſa ſpoliationis: quando cauſa eſſet miſerabilium perſonarum, uel epiſcopus haberet iudicare inter clericos ſuos.*

36 *Inquiſitio ciuiliter formari poteſt ſuper iniurijs & uiolentijs, ſi Papa delegat unum iudicem ſuper eiſdem.*

37 *Inquiri poteſt in caſibus poſitis per doct. in locis hic alleg.*

38 *Inquiri poteſt propter iniuriam illatam presbyteris & illorum miniſtris, in eccleſia, uel cultu diuino, & in alijs caſibus, de quibus per Gandi. in locis hic alleg.*

39 *Item, in charta falſa corã iudice producta.*

40 *Item, quando hæres, qui adit hæreditatem*

*ditatem cum beneficio inuentarij, aliqua de hæreditate ſubtrahi.*
41 *Item, quando ſocius nominat ſocium.*
41 *Item, in crimine notorio.*
43 *Item, in bonis damnatorum.*
44 *Item, contra turbantes, uel iniuriantes ſcholares.*
45 *Inquiſitio criminalis formari poteſt, ubi delictum committitur contra miſerabilem perſonam.*
46 *Inquiri poteſt in delicto notorio.*
47 *Inquiri quãdo poſſit cum gloſ. ponant regulam, & poſtea faciant exceptiones.*
48 *Inquiri an poſſit de iure nouiſſimo de omni crimine.*

ANGELVS.

12 SECVNDO * principaliter in hac materia uidendum eſt, in quibus delictis poſſit formari de iure ipſa inquiſitio: & dico, quòd gloſſ. & antiqui communiter poſt Dynum, dicunt, quòd regulariter de iure nõ eſt permiſſa ſpecialis inquiſitio. Sed fal
a lit in ſex caſibus [a], quos glo. ennumerat in d. l. ſecũda. §. ſi publi. de adult. Et Bartol. & Nico. de Matarel. in dicto §. ſi publico. in uer. do ergo re-
13 gulam. Ponunt * quinq; regulas ex quibus poteſt inquiri. Prima eſt, ad denũciam officialis: ut l. diuus. & ibi Bartolus. ff. de cuſt. & exhib. reo. Secunda, quando incidenter de crimine cognoſcitur. l. j. C. ſi aduer. lib. Tertia, quando præcedit generalis inquiſitio, poſtea ſpecialiter inquiri poteſt: ut l. cõgruit. ff. de offic. præſi. Quarta, quando crimẽ committitur coram eo. l. nullũ. C. de teſti. Quin-
b ta, propter immanitatẽ criminis [b]. l. ſi quis in hoc genus. C. de epiſcop. & cleri. & ſic quoties poteſt procedi ſine metu calumniæ, tunc poteſt procedi per inquiſitionem. Sed Ang. in dicta l. ſi uacantia. damnat iſtam opinio. Barto. ibi in uer. uenio ad ſecundum articulum principalẽ. quia falſum eſt, ꝙ inquiſitio formari poſſit, ubi procedi poteſt ſine metu calumnia: quia fama, licet falſa, excu-
c ſat à præſumpta calumnia [c]: ut l. ſi. ff. de hære. inſti. & tamen non poteſt inquiri de omni crimine, de quo rumor & fama procedit, ut ibi latè per eum. facit l. iiij. in princi. & quod ibi not. ff. de ſuſpe. tut. & quod no. Dyn. in l. ſi. eo. titu. quia requiritur inſcriptio & accuſatio calumniæ, ad hoc ut procedi poſſit, ut ibi not. Item in crimine ſuſpecti tutoris, poteſt per inquiſitionem procedi. l. tertia. §. ſuſpectus. ff. de ſuſpe. tut. & tamen hoc non eſt ſecundum regulas Bart. uidelicet, nõ ad denunciam officialis, non per incidentem cognitionem, nõ ob generalem præcedentem inquiſitionem, nec propter criminis atrocitatem, nec per offenſam iudicis. Vnde ipſemet Angel. in dicta l. ſi uacantia. in uer. quid dicendum, &
14 iſtud eſt difficile *: dicit, quòd inquiſitio poteſt formari, aut ad priuatã, aut ad publicam utilitatem. Ad priuatam principaliter non inquiritur regulariter. quia quãdo tractatur de priuata utilitate, debet fieri ad partis petitionem: ut l. quarta. §. hoc autem. & ibi Bartol. de dam. infect. Sed fallit primò, in crimine ſuſpecti tutoris. l. j. & iij. de ſuſpect. tut. Secundò, fallit in datione tutoris. l. credendũ. ff. qui pe. tut. Tertiò, inquiſitor ad priuatam utilitatem inquirit, ad uidendũ cuius patrimonium ſit minutum, ut releuetur à cenſu. l. finali. ff. de cenſi. Quartò, prætor inquirit ad priuatã utilita

utilitatē cōtra executores publicos,
ne interim tributis & aliis uexationi-
bus iniuſtè uexēt ſubditos:in auth.de
man.prin.§.coges. Quintò, epiſco-
pus cōtra uſurarios inquirit, ut uſu-
d ras priuato reſtituant. [d] C.ad no-
ſtram.extrà de iureiur.referūt etiam
quod Sali.in dicta l.ea quidem.C.de
accuſ.in uer.ſed quia propter denū-
ciationes uenimus &c.dicit, quòd
etiam fallit in l.quoties.C.de naufra.
lib.xij.& his caſibus exceptis dicit,
quòd non poteſt inquiri ad priuatā
15 utilitatem. * Secundò caſu princi-
pali ad publicam utilitatem, diſtin-
gue: aut reſpicit principaliter utili-
tatem publicam pecuniariam & ci-
uilem, & poteſt inquiri.d.l.ſi uacan-
tia.aut reſpicit caſus criminales:& in
hoc ibi Angel.dat quatuor regulas,
tres affirmatiuas, & unam negatiuā.
16 * Prima affirmatiua eſt, quòd inqui-
ſitio formari poteſt, ubi crimē eſſet
tale, quòd accuſando iuris ſolenni-
tas aliqualiter relaxetur,& de eo cri
mine poteſt inquiri:ut dicta l.ea qui-
dē.& l.j.§.denunciatores.ff.ad Tur-
pil.& ratio quare ad denunciam of-
ficialis poteſt inquiri,eſt:quia ex hoc
crimen efficitur notorium:ſed in no
toriis, proceditur nulla iuris ſolen-
e nitate [e] ſeruata.l.j.C.qui & aduer.
quos.& c.ueſtra.extrà de coha.cleri.
17 & muli.& ibi per Inno.& alios. * Se-
cunda regula eſt,quòd ubicunq; cri-
f mē committitur coram iudice [f] :ita
quòd offendatur perſona, uel iudi-
cis maieſtas,de eo poteſt inquiri.di-
cta l.nullum.C.de teſti.& l.iubemus.
C.de probat.& ibi plenè per Bald.C.
18 de proba. * Tertia regula eſt,quòd
ubicunque crimen eſt de atrociori-
bus, fama publica præcedente à fide
dignis,de eo poteſt inquiri.l.quarta.
§.mandatis.ff.ad l.Iulia.pec. Et ratio
eſt:quia in his atrocioribus, ſolenni-
tas iuris relaxatur.l.prouinciarum.C.
de feriis. Ergo ratione prædicta,po-
teſt per inquiſitionē procedi.& pro-
batur in l.ſi quis in hoc genus.C.de
19 epiſ.& cleri. * quòd propter imma-
nitatem criminis, poteſt formari in-
quiſitio. Et quæ dicantur crimina a-
g trocia [g] ,colligitur ex not.in l.ab ea.
& in l.omnibus.ff.de re.iur.& in l.li-
ber homo.ff.ad l.Aquil.& l.auxiliū.
§.in delictis.de mino.& in auten.de
man.prin.§.ſed nec homicidas.& in
authen.de nup.§.denunciationes.in
quibus caſibus poteris per inquiſi-
tionem procedere: & quòd propter
criminis immanitatem poteſt inqui-
ri,probatur in l.ſi quis in hoc genus.
C.de epiſco.& cleri. Et adde Rofre.
in materia inquiſitionis, in ſumma
ſua.& Spec.in titu.de inquiſitio.§.ij.
addunt alios duos caſus ſpeciales,
20 * ubi poteſt informari inquiſitio, ſci
licet in crimine læſæ maieſtatis.l.ij.
21 & iij.ad leg.Iul.ma. * Item in crimi-
h ne hæreſis [h] .l.apoſtata.C.de apo-
22 ſta. * Item,quando unus ſocius no-
minat alios:nam eius dicto non cre-
ditur regulariter.l.ſi.C.de accuſ.ta-
men ex hoc ſolo iudex poteſt in-
i quirere [i] contra eum.l.j.§.ſi quis ul-
23 tro.ff.de quæſt. * Item, quando ac-
cuſatorem à reo corruptum, & abo-
litionem ipſam impetraſſe dicitur:
24 ut l.abolitio.C.de aboli. * Itē quan-
do dominus à familia dicitur occi-
ſus,nec conſtat à quo,tunc poteſt in-
quiri, ſumendo quæſtionem à fami-
25 lia.l.j.in princi.ff.ad Sil. * Item in l.
quoties.C.de ſubmer.lib.xij. ſecun-
26 dum aliam lect. * Item, quando iu-

dex ex inquiſitione generali, inquirit contra aliquem de crimine diffamatum. Nam tunc Iudex ad ſpecia-
k lem, [k] & ſolennem inquiſitionem ſuper illo delicto, contra illum procedere poteſt.l.iiij.§.j.ff.ad l. Iul.pe. Et eſt ratio, ne inquiſitio generalis reperiatur fruſtratoriè facta;& maximè, cùm iudex nunc ſcit illum diffamatum eſſe de crimine.l.illuſtriſsimos.C.de offic.præſe. prouin.ita dicit Sali.in dicta l.ea quidem.in dict. uer.ſed quia propter denunciationem. & in uer.eſt & alia ſpecies.Ex quo dico,quòd Salic.ibi uidetur uelle id,quod uult Barto.in dict.§.ſi publico.in uer.uenio ad ſecundum articulum.in uer.non obſtat, quòd alia eſt inquiſitio generalis. Et dico, ꝙ
27 * iudices debent aſſumere hanc cautelam, quòd in principio ſui regiminis faciant bannum fieri,ad purgandum prouinciam malis hominibus, latum ut comprehendat proditores, ſacrilegos, inceſtuoſos, homicidas, fures,raptores, incendiatores,adulteros, falſarios, & omnes homines malæ conditionis & famæ: & poſtea
l addenda eſt clauſula generalis [l] in fine: & contra omnem perſonam, quæ aliquid fecerit, uel dixerit contra formam iuris & ſtatutorũ communis Ferrariæ.Nam in omnibus caſibus expreſsis in illa inquiſitione generali, & etiã in ſimilibus expreſſis, poterit poſtea fieri inquiſitio ſpecialis, licet aliàs in illo caſu ſpeciali non potuiſſet formari inquiſitio. & faciunt not.in l.ſtipulationes.§.cõmodiſsimum.ff.de uerb.obliga.& in l.ſed & ſi quis.§.quæſitum.ff.ſi quis cau.& c.qui ad agendum.de procur. in vj.& in clemen.ſi.extrà de procur.

28 * Vltima regula negatiua eſt, quoniã regulariter ſine accuſatore, nemo poteſt damnari.l.reſcriptio.§.ſi quis accuſato.& ibi glo.ff.de mune. & hono. Vltimò in hac difficultate uidetur ſecundum Salicetum in dicta l.ea quidem.in uer.ſed quia propter denunciationes.ibi, ſed mihi uidetur &c.quòd prædictorum concluſio non ſit lege uel ratione, quia nõ ſequitur,accuſatio ſine metu calumniæ fieri poteſt, ergo & Iudex poterit inquirere, quia iſta ſunt ſeparata. l.Papinianus exuli.ff.de min. & ecõtrà,nõ admittitur accuſator ſine metu calumniæ præſumptæ: ergo nec Iudex poteſt inquirere.Pręterea eorum uerba potius probant,quòd Iudex poteſt ſemper inquirere, ſicut quis accuſare: ſed non tenetur de præſumpta calumnia accuſator;unde ipſe tenet gloſſ.aliter intelligen-
29 do,quàm intelligat Bart. * Et ideo, cum quæritur, an facultas inquirendi ſit de iure permiſſa ad publicam utilitatem & uindictam:ſic ibi inquit Sal.aut quæritur an ſit permiſſa hoc reſpectu,ut ſit ſenſus,an de quolibet crimine poſsit inquiri, & dicit, quòd ſic,quicquid ſenſerit gloſſ.& probat primo: quia accuſatio de quolibet crimine eſt permiſſa:ergo & inquiſitio,quæ ſuccedit loco eius: capitulo licet Hely. extrà de ſimo.l.cum patronum.§.j.ff.de iur.pa.& ſic ad eũdem effectum, ne maleficia remaneant impunita. Secundò,inquiſitio generalis ſit ad effectum deſcendẽdi ad ſpecialem,l.iiij.§.j.ff.ad legem Iul.pec.ergo ſequitur, quòd in ſpeciali, de quolibet delicto poteſt inquiri: iuxta illud generale, propter unumquodque tale, & illud magis:

ut in

ut in authen. multo magis.C.de ſac. ſanct.eccle.& dicit, quòd non eſt reſponſio bona huic motiuo. Vnde ſubdit ibi Salic.in d.l.ea quidē.quòd uera concluſio in materia eſt iſta:
30 * aut quæritur an Iudex poſsit ſuam inquiſitionē ſpecialem formare cōtra certā perſonam, nullo alio præambulo præcedente, propter quod iudici uerè, uel præſumptiuè ſibi cōſtet de aliqua præſumptione legitima, illam perſonam delictum perpetraſſe.& dicit,quòd non.Et hoc modo intelligenda eſt gloſ.in dict. §.ſi publico.& poteſt eſſe ratio, ut iudi-
m cum malitia refrenetur [m] : ut l.ij.in fi.de cu.reo. Si uerò præambulo legitimo præcedente, propter quod appareat iudici uerè, præſumptiuè iſtam perſonam illud delictum perpetraſſe: dicit, quòd inquiſitio ſpe-
n cialis [n] formari poterit. Pro cuius declaratione cum Canoniſtis dat talem concluſionem, quòd iudex poterit formare ſemper inquiſionem, ubi clamor ualidus peruenit ad aures iudicis,quòd eius ſubditus diffamatus ſit de aliquo delicto. & dicit, quòd de hoc eſt tex.in dicto ca.qualiter & quando. extrà de accu.& in l. iij.ff.de offi.præfe.præ.& ex eo,quia contra diffamationē,in inquiſitione generali, Iudex deuenit ad ſpecialem.d.l.quarta.ff.ad leg.Iul.pe.& eſt ratio:quia tale delictum non poteſt amplius ſub diſsimulatione transferri. Nam iudex non debet dimittere indiſcuſſum ius reipublicæ:maximè, cùm ſcandalum poteſt oriri: ut in dicto capit. qualiter. dummodo clamor iſte perſeueret, qui perueniat ab honeſtis,& non à maledicis perſonis. Item, quòd ſit ualens clamor:ita quòd non ab uno,uel ſemel tantùm,ſed ſæpe & ſæpius:& talis clamor debet eſſe cum diffamatione:& ideo iudex de tali diffamatione non debet inueſtigare à uicinis,& ab aliis notis, & poſtea ſuam inquiſitionem formare: ubi autem talis diffamatio ceſſaret, non poteſt iudex talem inquiſitionem formare, niſi ſit talis perſona, uel uerè,uel iuris præſumptione,de tali crimine ſuſpecta:& ſic iudici præambulum cōſtaret ſibi, uidelicet, tale delictū cōmiſiſſe,ut in ea inquiſitione generali reperitur deliquiſſe.Item,& quando iudex cognoſcit incidenter.& eſt ratio, quia ſatis ſibi conſtat ut iudici: ideo non poteſt ſub diſsimulatione tranſire, & reipublicæ ius indiſcuſſum relinquere: & hoc etiam patet per alios caſus numeratos per gloſ. in dicto §.ſi publico. Item probatur in eo qui inſtituit accuſationem, & non probauit: quia præſumitur calumnioſè,& contra ipſum poteſt iudex de calumnia inquirere. Sed his ceſſantibus, non poteſt inquirere:& ſic loquitur opinio gloſſ.& iſta ſunt uerba Sali.in dicta l.ea quidem.quæ ualde ſunt notanda.

ADNOTATIO. a ¶Caſibus. *Adde,& uide doct.ſuprà,in prima apoſt. alleg. Et ultra ibi alleg.uide Capo.in cōſil.xxiij. Pet.de Anch.in conſi.cxc.& ad ea quæ ponit infrà do. Auguſtin.uide do. Alex.in d.§.publico. in apoſtillis.*

b ¶Propter immanitatem criminis. *Adde, quòd propter immanitatem criminis poteſt tranſgredi lex, ut puta, propter præruptam ſeditionem, ita dicit Bal.in l.ſi quis filio.§.hi qui ff.de iniuſt. teſt. & ſequitur do. Hiero.in conſi.edito in fauorem Florentinorum, cum ſuſpē-*



BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

*di fecerunt archiepiſcopum* Piſanum, *& ſpecialia propter criminis immanitatem, uide per* Barb.*in conſil.ſuo lxxij.*Ber.

c ¶Calumnia. Adde Bal.*in conſ.clxij. in iij.uol.ubi ponitur, quod iudex inquirendo excuſatur à præſumpta calumnia, licet dicat, fama publica præcedente: & quòd dicit famam publicam non præceſſiſſe, id probare debet: & adde quòd iudex poteſt inquirere, licet fama non habeat certum autorem ita* Io.ã. An.*in addi.* Spe.*in tit.de not.cri.in §.fama.& ſequitur* Franc. de Are.*in conſi.ſuo lxxiij.* Ber.

d ¶Reſtituant. Adde, *quòd quando formatur inquiſitio contra aliquem, qui fuit publicus uſurarius, non requiruntur ſpecificationes circunſtantiarum criminum, ſed ſufficit generalis. ita* Cal.*in tit. de accuſa.conſ.ij.*Ber.

e ¶Solennitate. Adde, *& intellige de notorietate, tam facti permanẽtis, quàm tranſeuntis: ut dicit* Ange.*in d.l.ſi uacantia uer. ſed quæro. & ita alleg.& ſequitur* Hie.tor.*in d.conſi.ſuprà alleg.*

f ¶Coram iudice. Adde, *ut per* Rapha. Cu.*in conſi.cxxxv.ubi ponit qualiter iudex poſſit inquirere de ſcriptura falſa producta per partẽ. &* Pe.de Anc. *in conſ.clxxij.*Ber.

g ¶Crimina atrocia. Adde *ad hæc* Bart.*in conſi.cxxvij.inci.ad declarationem.*Io.de Ana.*in conſil.xliiij.* Capol.*in conſil xj.& no.quòd iudex, licet in atrocioribus delictis non poſſit inquirere, niſi fama publica præcedente: tamen, ut obuietur delicto committendo, poterit ſine infamia præcedente inquirere, ita uoluit* And. Barb.*in conſi.lxxj.incipi. ſcribitur in lib.*Heſler.*& dicit fuiſſe ſingulare dictum* Inno.*in capit.j.de poſtul.præla.& in dicto conſi.uide etiam multa conceſſa: ut futuris delictis obuictur.*Ber.

h ¶In crimine hæreſis. Adde, *quòd inquiſitor hæreticæ prauitatis, poteſt procedere cõtra* Iudæum *occultantem* Chriſtianum, *uolentem ad* Iudaicam *ſectam tranſire. ita* Old.*conſ.xxxvj.& quid ſit hæreſis, & qualiter debeat probari, uide eundem* Old.*in conſ.ccx. & an inquiſitor poſſit procedere, tam contra hæreticum, quàm contra illum qui confeſſus eſt ſe malè ſentire de fide, qui de dicto peccato ſuſcepit pœnitentiam, ſed adimplere noluit. uide* Cal.*in tit.de hære.conſ.j.* Et *an ſimiliter procedi poſſit contra illum, qui prædicauit hæretica: & per ſuperiorem correctus prædicauit oppoſitum, nõ tamen uoluit corrigere dicta quæ ſuus ſcholaris ſcripſit: uide per eundem in dicto tit.conſi.ulti.*Ber.

i ¶Inquirere. Adde, *quòd* Fulg.*in cõſi. clxxiij.inci.in cauſa inquiſitionis, tenere uidetur, quòd illud habet locum in homine malæ famæ, ut ex confeſſione ſocij poſſit inquirere contra culpatum, & ita refert* Alb.*&* Oldra.*in quodam tract.quẽ dicit inſeruiſſe* Gand.*in titu.de quæſtio. & tormẽ.& uide* Alex.*in conſi.lxxxix. in iij.uol.&* Pau.de Caſt.*in conſ.ccxxiij. in nouis.*Ber.

k ¶Ad ſpecialem. Adde *circa hoc, & uide* Franciſ.de Are.*in conſi.ulti.* Pet.de Anch.*in conſi.cccclx.&* Paul.de Caſt.*in conſi.xvij.in nouis.*

l ¶Clauſula generalis. Adde *tu, & uide* Fulg.*in conſi.cxxxvj.in iij.col.& de prædicta clauſula uide per* Ro.*in conſil. cclxxv. & conſi.ccccxcix. & caſus aliquos in quibus iudex poteſt facere ſpecialem inquiſitionem: uide per* Io.An.*in c.j. ut eccle.benefi. & uide* Cal.*in conſi.j.de accuſ.&* Pet.de Anch.*in conſi.cxc.*Ber.

m ¶Refrenetur. Adde *circa hoc latè* And.Barb.*in conſi.xxxv.incip.ſcribitur præclare eccleſiaſtes.*Ber.

Specialis

h ¶Specialis. *Adde quod Rapha. Cu.
in conſi.cxxxv.dicit,quòd communis opi.
eſt de iure ciuili,quòd iudex poßit inqui-
rere:ſed de conſuetudine contrarium ob-
ſeruatur:& tamen non poteſt inquirere,
niſi præcedentibus indicijs legitimis. &
idem uoluit Ioan.Andr.in addi.ad Spec.
titu.de inquiſi.§.j.*

AVGVST. Tu autẽ in hac ma-
teria adde; & dic quòd inquantum
tractatur hic in iſto paſſu, in quibus
caſibus poteſt formari inquiſitio. Et
primò diſcuſſum fuit, an ad utilitatẽ
priuatã poſsit formari ultra illos ca-
31 ſus ſuprà enumeratos. * Adde aliũ
caſum; ubi poteſt formari inquiſitio
ad priuatam utilitatem,quando prò
pter dolum partis eſſet præcluſa uià
agẽdi:ita uoluerũt Guil.Lau. & Paul.
in cle.j.extrà de offi.ordi.quæ doctri
na fuit approbata à Petr.de Ancha.&
à Io.de Imo.ibi. & idem uoluit Paul.
in cap.fi.extrà de fo.compet. De qua
materia latè per doctores.in c.ad no
ſtram.& in capit.quemadmodum.de
iureiur.& infrà dicetur. Dicit tamen
do. Car.in dicta clemen.j.quòd Lau.
32 ibi dicebat, * quòd ubi per fraudem
eſſet impoſitũ ſilentiũ reo uel acto-
ri: quòd tunc iudex poteſt inquirere
ad utilitatem priuatam:maximè ſi ſit
caſus, in quo eſt peccatum notoriè;
ut eſt in reſtitutione uſurarum,uel in
impedimento executionis teſtamen
ti:quia talia ſpectant ad eccleſiã,ma-
ximè ſi actor iurauit non agere:& ſic
dicit Lau. quòd intelligatur dictum
capit.ad noſtram.Sed dicit do.Card.
quòd propriè hic non fit inquiſitio
ad utilitatem priuatam,ſed ad inter-
eſſe publicum.Item adde, quòd do-
ctrina poſita in dicta cle.j.de offi.or-
di.uidetur falſa: nam ſentẽtia eſt In-
noc.Ioan.And.de But. & aliorum in
c.ad noſtram.extrà de iureiu. ꝙ etiã
in cauſa uſurarum, quòd fortius eſt,
ſi ſoluens eſt excluſus à uia repeten-
di uſuras: quia ita iurauit non repe-
tere: tamen iudex ad priuatam uti-
litatem,& ſic ad priuatum intereſſe,
non poteſt formare inquiſitionem
ſuam; ad hoc ut ille reſtituat uſuras:
ſed bene poterit formare inquiſitio
nem ad pœnitentiam imponẽdam,
licet in conſequentiam ueniat priua
tum intereſſe, quia fructuoſam, non
poteſt agere pœnitentiam, niſi reſti-
tuat alienum:cap.non remittitur pec
catum.de reg.iur.& ita uoluit Hoſti.
33 in capit.j.extrà de uſur. * Item adde
in hac materia alios caſus, quos po-
ſuit Ant.de But. & alii in dicto capit.
ad noſtram. extrà de iureiurãd. Item
adde alium caſum; quem poſuit Bal.
in l.ſancimus.per illum tex.C.de ſac.
ſanct.eccl.qui dicit,ꝙ licet fuerit ſen
tentia Inno. in d.c.ad noſtram. ꝙ in
cauſa ciuili nõ poteſt formari inqui-
ſitio: tamen fallit fauore eccleſiæ:
quia contra detentatores rerum ec-
cleſiarum;poterit iudex formare in-
quiſitionem ciuiliter. Et pro hac cõ-
cluſiõe bene facit id quod dixit Bal.
in c.j.§.ſi tres. de pa.iur.fir.qui uide-
34 tur uelle, * ꝙ in cauſa ciuili, iudex
nõ poteſt formare inquiſitionẽ, niſi
in tribus caſibus:in cauſa uſurarum,
in cauſa ſuſpecti tutoris,& ubi aliqua
pietas mouet iudicẽ.& idẽ dixit Bal.
in c.primo.§.iniuria.de pa.iu.fir.ubi
allegat Cynũ in l.mulierẽ. C.ſi mari.
ita fuer.ali.ne proſti. quem ſequun-
tur doct.ibi.ꝙ in cauſa miſerabilium
perſonarũ, poteſt iudex formare in-
quiſitionem ciuiliter. Sed cauſa ec-
cleſiæ eſt cauſa pia, & dicitur habere

ij.col.eod. titu.Ibi etiam legit appellationes in diebus feſtiuis, anno domini 1443. Angelus fuit eximius legum doct. prout Ioan. de Imol. ſuus præceptor ſcribit in conſi.xxxvij.incip.Viſis & conſideratis his quę latè.in princ. Et uide Ludo.Roma.in conſil.ccccxcvij.incip.Diligenter perſcrutatis prolixo conſilio &c.Et præſtantiſsimum & celeberrimum iuriſconſul.appellat Alexand.de Imo.in conſi.lxxiiij.in vj.uol.incipien. Viſo titulo quæſtionis. & in conſi.iiij.j.uolu.incip.Circa primum.in ix.col.in fi.& in conſil.xxvj.in vij.uolu.incip.Cumulatiſsimè.in ulti.col.& in conſi.cxcviij.in ij.uolu.incip. Viſo præſtantiſsimo.& in conſil.lxxix.inter conſilia Mariani Socini, incip. Accumulatiſsimè & eleganter.in princi.Et ſolennem docto. ætate ſua appellat Franciſ. Curtius, in conſil.xxxv.in xj.col.incip.Statuto.Hic Angelus habuit auditores excellentiſsimos doct.uidelicet,dictum Alexan.de Imo. prout idem Alexan.ſcribit in conſil.xxvj.in vij.col.& in l.ſanctio legum.in additio.ff.de pœnis.& Bartho.Cæpo. Veronenſem,prout ipſe Bartho.refert in authen.ſed nouo iure.in xiiij.col.C.de ſer.fugit. Et dictum Pari.de puteo,ut ipſe ſcribit in dicto tracta.ſyndica.in xxxj.colum.& etiam alios docto.Floruit Bono.& Ferrariæ anno domini 1445.ut per ipſum Inſtit.ad legem Aquil.in princ.in uerſic.in glo.in eo anno. Et ibi compoſuit in iure ciuili plura commentaria in ordinariis & extraordinariis, & præcipuè in materia appellationum in titul.de appell.uſque ad titul.ſi penden.appella. mors interue.incluſiuè. Compoſuit etiam ſuper inſtitutionibus, opus utiliſsimum & propè diuinũ.& tra.in materia maleficiorũ infrà ſcriptum multò utiliſsimum, incipit, Sæpe mihi naturæ munera. quod apud Modernos iudices adoratur:cui fecit addi. Auguſtinus Bonfranciſcus Ariminẽſis aduocatus cõſiſtorialis,quem allegat Iaſon in l.j.C.de preci.Impe.offe.& Franci. Curtius in dicto conſi.xxxv.in xj.colum.Compoſuit etiam plura uolumina conſiliorum,& tractatuum de teſtamentis per uiam gloſſarum incip. Ego Angelus de Gambilio legum doct. Ferrariæ &c. In inclyto ſtudio.& pro tractatu Angeli allegat Philippus Decius in l.precibus.in v.col.C.de impu. & aliis ſubſt.& in l.de alimentis.in j.col.C.de tranſact.tamen dictum opus attribuitur Caſtellano domini Saluſtii de Peruſio. Et ita dictum opus habeo intitulatũ manu propria,mutato nomine Caſtellani, in Angelum prędictum. Tandem Ferrariæ moritur,& ſepultus eſt in Eccleſia Carmelitana, ubi eſt tale Epitaphium.

Angeli Gambilionis de Aretio perſpicacium ingeniorum alumno oriundi,perplexarum legum enodatoris,interpretiſq; fama noti ſuper æthera,ſummis ac infimis gratiſsimi, integritate,comitate,graui genere, diuitiis bono modo partis, ingenua liberorũ ſobole ornatiſsimi, uiridi ſenecta religioſiſsimè extincti, oſſa hic molliter quieſcunt.

# ANGELI ARETINI TRACTATVS DE MALEFICIIS,

CVM

Additionibus D.Auguſtini Ariminenſis, D.Hieronymi Chuchalon,& D.Bernardini de Landriano.

## PROOEMIVM.

SAEPE *mihi naturæ munera animo repetenti uerißimum illud Stoicorum uideri ſolet:*Quæcunque *à natura ipſa genita eſſent,omnia ad uſum hominũ eſſe genita.* Homines *autẽ etiam hominũ cauſa eſſe procreatos,ut ſibi inuicẽ quacunq; poſſent ratione auxilio forent.*Proinde *quantũ quiſq; ingenio, quantũ opera & labore aſſequi poſſet,tantũ in communẽ hominũ ſocietatẽ conferendũ eſſe.* Itaq; *cùm eſſem rogatus à pluribus iuris ciuilis ſtudioſis,& qui in eo adminiſtrando uerſari cum dignitate cuperent:ut de inquirẽdis puniendisq; criminibus conſcriberẽ:quo facilius ea & rectius dijudicare,& iuſtis pœnis emẽdare poſſent:nõ ingenio fretus,ſed eorũ precibus,& eo (quo dixi) naturæ inſtinctu adductus:minimè in hoc à me illis officiũ meum denegandum putaui:præſertim recta cupiẽtibus,& iuſta petẽtibus.* Quare *cùm in hoc de uita & moribus hominũ agatur,quæ inter mortalia potißima ſunt,collectis multorũ doctorũ ſententijs, atq; opinionibus ueris & cõmuniter uſitatis:decreui eas in libellũ cõferre,nec ex meipſo quicquam, niſi breues notulas aliquas addere.* Satis *enim mihi uiſum eſt,ad ſimilitudinẽ doctißimi* Papirij *iuriſconſulti,ſi ea quæ ab illis doctißimis uiris ſummo labore cõquiſita,ac literis prodita eſſent,ita diſponerem, atq; ordinarẽ,ut eorũ inueſtigatio & perceptio facilior uideretur.* Qua *de re cùm publicè in inclyto,ac in orbe famoſißimo ſtudio* Bononiæ *iura ciuilia legerẽ:ego* Angel.de Gambil.de Aret *minimus inter legũ doctores,id opus aggreſſus ſum,breuiq; tẽpore perſolui : quod ſpectabilibus dominis rectoribus,necnõ excellẽtißimis doctoribus,& ſcholaribus*

*egregijs Bononiæ cõmorãtibus aßigno:quodq; omniũ iudicio corrigẽdum,atq; emẽdandũ trado.Tu igitur lector, uelim ipſum nõ detrahẽdi, aut uituperãdi ſtudio,ſed amore impulſus,diligẽter legas: & ſi quid in eo,aut incõditũ,aut parũ perfectè ſcriptum inueneris, id tua doctrina ſuppleas:& quòd minus pro iuris æquitate dictum uideatur, prudẽtia corrigas,emẽdesq;.Si quid autẽ ex ipſo fructus & utilitatis capies, immortali Deo, & ſummis illis doctoribus, qui ea nobis ſcripta reliquerunt,gratias agas.Huius autẽ liberculi uel tractatus,erit ordo. Primò nanque loco tex.ponetur, & inquiſitio quædam, cum totali proceßu. Demũ,loco interpretationis,ac declarationis dicti tex.gloßas neceſſarias,& utiles faciam.*

## INQVISITIO.

*HAEC eſt quædã inquiſitio,quæ fit & fieri intẽditur per do.T.de Fano, honorabilẽ poteſtatẽ Bononiæ, necnõ per do.Sabbã eius iudicẽ maleficiorũ,ex eorũ,& cuiuſq; eorũ mero officio,autoritate,poteſtate,arbitrio,atque bailia. Et ad querelã infrà ſcripti Titij,necnõ ad denũtiam Ioan. Ambr.miniſtralis,ſiue ſyndici capellæ ſancti Petronij: cõtra & aduerſus Caiũ Sẽpronij de nobilibus de monte Oliueto,capellæ ſancti Blaſij de Bononia, homicidã:& Andræã Marci lanificẽ, capellæ prædictæ ſancti Blaſij de Bononia auxiliatorẽ:& Semproniũ Rodulphi barbitonſorẽ forenſem de Florẽtia,mãdatorẽ.In eo,de eo,& ſuper eo,quòd fama publica præcedente & clamoſa inſinuatione referẽte:nõ quidẽ à maliuolis,& ſuſpectis,ſed potius ab honeſtis,& ueridicis hominibus & perſonis:nõ ſemel tantũ,ſed ſæpe ac ſæpius ad aures & notitiã dicti domini poteſtatis iudicis & curiæ,etiam per modũ notorij auditu peruenit, quòd de anno præſenti,& de mẽſe Octobris, dictus Sẽpronius exiſtẽs Florẽtiæ in hoſpitio leonis:cui à primo latere cohæret platea cõmunis, ab alio bona do. Andreucij,& alia latera:cõmiſit, & mãdauit d.Caio,quòd Titium Ioan.Martini de Bononia capellæ ſancti Saluatoris in ciuitate Bononiæ uulneraret:& ad hoc,colloquium,& tractatum qualiter hoc fieri poſſet,in dicto hoſpitio adinuicẽ habuerũt.Deinde dictus Caius de anno præſenti,& de mẽſe Nouẽbris,in feſto omniũ ſanctorũ, de nocte,ut dictũ mandatũ exequi ualeret, armatus uno ſtocho de ferro,ſcienter,doloſè,*

*loſè,& appenſatè in ciuitate Bononiæ mouēdo ſe de loco ad locū, fecit inſultū contra dictū Titiū, in platea cōmunis Bononiæ, in ſcalis ſancti Petronij: quibus ab una parte cohæret eccleſia dicti ſancti Petronij, ab alia platea dicti cōmunis,& alia latera: & cōtra dictū Titium uerba iniurioſa & contumelioſa dicen. uidelicet, (Traditore adultero, che hai adulterata la mia donna,& hai tradito la tua patria, falſario incēdiario, metitor de mali dati, tu nō poi ſcāpare, io te ne pagaro.) Et ipſum Titiū per pannos ſiue caputiū capiendo, dictū ſtocbum quem habebat ad latus euaginauit,& ipſum admenauit cōtra dictū Titium: ipſumq́; Titiū percußit & uulnerauit una percußione, & uulnere in pectore, ex qua ſanguis exiuit: & etiā ipſum percußit una alia percußione & uulnere in facie ſuper cilio ſiniſtro, cū ſanguinis effuſione,& cum fractura oßis, ex qua cicatrix & ſignū perpetuū erat remanſurū. Et non contētus de prædictis, dictū Titiū pluribus & pluribus percußionibus & uulneribus percußit, et uulnerauit in brachio dextro: ex quibus mēbrū prædictū remanet debilitatū: & dictus Titius ſe defendēdo, percußit dictū Caiū cum uno cultello, in manu dextra uno uulnere, ex quo ſanguis exiuit. Deinde ex interuallo dictus Titius ex dictis uulneribus mortuus fuit,& eſt. Et ut uotū ſuū iniquū dictus Caius adimpleret, ueſtem cœleſtē ſoderatā de agnelinis dicti Titij, ualoris & cōmunis æſtimationis flore. x. abſtulit: & de loco ad locū cōtractando quò uoluit, aſportauit: & in ſui utilitatem conuertit. Et ut dictus Caius prædicta omnia habilius committere poßet, dictus Andræas armatus uno enſe de ferro, quem habebat ad latus, dicto maleficio ſemper aſtitit. Et prædicta & quælibet prædictorum facta, commiſſa, & perpetrata fuerunt per dictos inquiſitos,& quemlibet eorū, ſingula ſingulis referendo ſuprà dictis locis, modis,& temporibus, cōtra uoluntatē dicti Titij, & contra formam iuris et ſtatutorum communis Bononiæ.*

## a FORMA SENTENTIAE.[a]

*SVper quibus omnibus & ſingulis emergētibus, cōtingentibus, connexis,& depēdētibus ab eis, ac prorſus extraneis: prædicti dominus Poteſtas & Iudex,& quilibet eorū ex eorū,& cuiuſq; ipſorū mero officio ſecundū formā iuris & ſtatutorū dictæ ciuitatis, inquirere & procedere intēdunt: & dictos inquiſitos,& quemlibet eorum repertos cul-*

pabiles,punire & cōdemnare intendunt,ſecundū formā iuris & ſtatu
torum communis Bononiæ.Die xxiiij.Nouēbris ſuprà dicti anni M.
ccccxxxvij.inchoata,facta & formata fuit dicta inquiſitio per dictum
dominū Poteſtatē,& eius iudicē maleficiorū:& quemlibet uel alterū
ipſorū,pro tribunali ſedētes,ad eorū ſolitū bāchum iuris,ex ipſorū &
cuiuſq; eorum mero officio,arbitrio,autoritate,poteſtate,atq; bailia.
Die uerò xxv.Nouembris,ipſe dominus iudex,ut ſuprà pro tribunali
ſedēs,cōmiſit N.publico & iurato nuncio cōmunis Bononiæ,quòd di-
ctæ inquiſitionis copiā ſecum portet,& dimittat ad camerā actorum
cōmunis Bononiæ.Dicta die dictus N.publicus nuncius,retulit ſe dictā
copiam portaſſe,& dimiſiſſe &c.ut habuit in mādatis &c.Die autē
xxvi.Nouēbris,ſupradictus dominus iudex,ut ſuprà pro tribunali ſe-
dens,cōmiſit N.publico & iurato nuncio,quòd citet,& requirat di-
ctos Ca.An.& Sēpronium,& quēlibet eorum inquiſitos,& eiſdē ſche
dulā cōtinentē totum tenorē dictæ inquiſitionis ſecū portet,& eis di-
mittat. Dicta die,dictus N.publicus & iuratus nuncius prædictus,re-
tulit ſe dictos inquiſitos,& quemlibet eorū,quoniā ipſos perſonaliter
reperire non potuit,citaſſe domi eorum,& cuiuſq; eorū ſolitæ habita
tionis:& omnia alia dixiſſe,& feciſſe quæ habuit à dicto domino Iudi
ce in cōmiſſione & mandatis.Die uerò xxvij.Nouēbris,dict.dominus
Iudex,ut ſuprà pro tribunali ſedens,quoniā eſſet cōtra formā ſtatuto-
rū:uel quia nō eſt uerū,quòd cicatrix ſit perpetuò remāſura:uel quia
non fuit de nocte,dicta uerba in inquiſitione appoſita,uidelicet,cica-
trix & ſignum perpetuò remāſurū,uel de nocte,ademit & detraxit,
& huius detractionis copiā ad camerā portari iuſſit,& impoſuit di-
cto N.nuncio publico,quòd ad iſtā detractionem dictos inquiſitos,&
quemlibet eorū ſolēniter citet,cū ſchedula cōtinēte dictā detractionem
& adēptionē &c.Dicta die N.nuncius retulit ſe copiā dictæ detractio
nis in camerā actorum dimiſiſſe,& etiā dictos inquiſitos,& quemli-
bet eorùm cū dicta ſchedula ſe citaſſe domi &c.Die uerò tertia Decē-
bris,dictus Iudex,uidēs & cognoſcēs dictos inquiſitos non cōparuiſſe,
& eſſe cōtumaces,& in eorum cōtumacia perſeuerātes:cōmiſit S.pu-
blico bānitori dicti cōmunis dictos inquiſitos,& quemlibet eorū ban-
niri in tali pœna,uel in tanta quātitate pecuniarum:& iiſdē aſſignet

terminum

*terminum octo dierũ ad cõparẽdum, & defendẽdum ſe à dicto bãno & inquiſitione, & cõtẽtis in eis uel altero eorum.* Dicta die dictus S. præco retulit ſe ita bãniſſe, præconizaſſe, & in banno poſuiſſe, & alia feciſſe, ut habuit in cõmiſſione & in mandatis. Die autẽ xiiij. dicti mẽſis, prædicti inquiſiti cõparuere corã ſuprascripto Iudice, & reſpondẽdo dictæ inquiſitioni, aut negauerunt totũ, aut cõfeſſi ſunt totũ, aut partẽ negauerunt & partẽ cõfeſſi ſunt &c. aut in eorũ cõtumacia perſeuerauerunt, & omnia iſta ut appareãt, ſcribi debent in actis. Dicta die, præfatus Iudex fecit ſibi dari licentiã poſſe procedi uſq; ad ſententiã diffinitiuã incluſiuè, à dictis inquiſitis cõparẽtibus, & cætera. Qui Iudex dictos inquiſitos, & quemlibet eorum monuit ſingulis diebus & horis &c. Qui inquiſiti, & quilibet eorum, promiſerunt ſtare, parere, & pati omnẽ cõdemnationẽ &c. pro quibus & quolibet eorum &c. An. Thomæ capellæ ſancti Antonij de Bononia fideiuſſit &c. Quibus inquiſitis, & cuilibet eorum dictus Iudex ſtatuit terminũ decẽ dierum ad faciẽdas ſuas defenſiones. Qui dictus Iudex dictum Caiũ detineri & carcerari iuſſit, & cætera. Die xxv. Decẽb. cõparent dicti inquiſiti, & quilibet eorum, & in termino defenſionis, & pro eorũ defenſione produxerunt inſtrumentum pacis, & alia quæ ſunt in filcia, & infraſcriptos teſtes, quos petierũt citari & examinari &c. Die uerò ſecũda Ianuarij, dictus Iudex ad probationẽ ſuæ inquiſitionis & proceſſus produxit infraſcriptos teſtes, quos examinauit &c. facta prius citatione de dictis inquiſitis, ad uidẽdũ iurare teſtes &c. Die quinto dicti menſis, dict. Iudex, publicauit proceſſum. Qui dict. Iudex, ſtatuit terminum quatuor dierũ ad cõparẽdum & opponẽdum cõtra dictũ proceſſum. Die viij. eiuſdẽ, cõparẽt & opponunt dicti inquiſiti contra proceſſum & teſtes, prout eſt in filcia &c. Die xij. eiuſdẽ, dict. Iudex impoſuit S. publico bãnitori, quòd banniat ad cõcilium generale pro ſententijs in criminalibus ferẽdis. Dicta die, prædictus præco retulit ſe ita banniſſe, præconizaſſe &c. ut habuit in mãdatis, In nomine domini, amen. Hæc eſt quædam ſententia condẽnatoria corporalis, et partim pecuniaria &c. lata per dominũ Thomã de Fano poteſtatẽ &c. Bononiæ &c. de cõſenſu omnium ſuorum iudicũ &c. ſub examine do. Sabbæ Iudicis maleficiorum &c. Nos Tho. Poteſtas prædictus pro tribunali ſedens, ad

noſtrum

*noſtrum ſolitum bãchum iuris maleficiorũ &c. ſaluo et reſeruato ſemper &c. et quia nobis cõſtat, &c. Sempronium in libris ccc.* Bononeo*rum &c. dandis, et ſoluẽdis camerario: quas ſi non ſoluerit intra decẽ dies ſoluat cum quarto pluri, admiſſo ſibi beneficio propter cõfeſſionẽ &c. Et ſic deducta quarta parte ſibi, ac etiã ſibi deducta alia quarta parte propter inſtrumẽtum pacis &c.* And. *in libris mille* Bononeo*rum, quas ſi nõ ſoluerit intra decem dies, manus ſibi amputetur &c. Caium quòd duci debeat per loca publica cõſueta uſque ad locum iuſtitiæ, et ibi caput à ſpatulis amputetur, ita et taliter quòd moriatur &c. et eius bona publicamus &c. præſentibus* T. D. *et* G. *infraſcriptis teſtibus &c. præſente dict. Caio & appellãte &c.* Qui do. Poteſtas, *& eius* Iudex *maleficiorum, & quilibet eorum uiſis & intellectis prædictis, & uiſa forma iuris & ſtatutorum cõmunis* Bononiæ, *appellationẽ d. Caij nõ admiſerunt, imò ut friuolè, & contrà, uel præter formam iuris & ſtatuti* Bono. *nõ detulerunt.* Quinimo *non obſtãte dicta aſſerta appellatione, mandauerunt* Ant. *militi ſuo, qui dictam executionem corporalem faciat, prout habuit in commiſſione & in mandatis.* Qui Antonius *miles die dicta de corporali executione fidem fecit per publicum inſtrumentum: &c.*

## ADNOTATIO.

a ¶ Forma ſententiæ. *Adde tu circa hoc, & uide domi.* Alexand. *de* Imo. *in l. ſi conſtante. in principi. iij colum. ubi tenet, quòd glo. malè, loquatur, dum uult, quòd fauore fidei, non debeat extendi ad accuſationem, & quòd contra illam tenet* Archid. *ibi: quẽ ſequitur* Ludo. Ro. *in authẽ. ſimiliter.* C. *ad le.* Fal. *& quòd cauſa accuſationis ſit magis fauorabilis, quàm cauſa inquiſitionis, patet ex nota. per* Bar. *in l. infamẽ. ff. de publi. iudic. & l. y. § ex publico ff. de adulte. & aliquid per* Bal. *in l. ea quidem.* C. *de adulte. & in l. iij. ff. de ſuſpe. tu. & pro cõfirmatione prædictorum, adde quod uoluit* Cald. *in tit. de accuſa. conſi. j. & de pœnis. conſi. j.* Fulg. *conſi. cxxxvj. & conſi. clxxxvj. &* Cæpo. *conſi. lxv.* Pet. *de* Ancha. *conſi. cxi. &* Abb. *cõſil. xxv. In quibus locis cõcluditur, quòd inquiſitio eſt uia extraordinaria, & accuſatio ordinaria: & quòd damnatus ex inquiſitione non efficitur infamis: ſed ex accuſatione ſic. Ergo patet, quòd quo ad punitionẽ criminis, accuſatio eſt magis fauorabilis. facit quod dicit* Alexã. *conſi. lxiij. in j. uolu. ubi quòd omnis exceptio quæ poteſt opponi contra accuſatorem, poteſt opponi contra iudicẽ inquirentem. & inquantum dixi quòd damnatus ex inquiſitione non efficitur infamis: intellige ut per* Barto. *in d. l. infamẽ. & adde quòd per dicta* Barto. *ibi conſuluit* Rapha. Cu. *in conſil. lxxj. quòd ſi taliter damnatus inſtituitur à fratre*

*in teſt*

*in teſtamẽto, quòd excludetur per querelam inoſſicioſi ab illo qui de iure debebat inſtitui. aduerte tamen, quod gloſ. in d.c. in fidei: ſequitur ſimpliciter Rom. in conſi. cccxxxvij. Ber.*

## INQVISITIONIS *declaratio.*

SVMMARIVM.

1 *Inquiſitio fit ex mero iudicis officio, accuſatio ad partis petitionem, denunciatio uerò ad relationem & denunciam officialis.*

2 *Inquiſitio eſt magis fauorabilis ad reprimendum delicta quàm accuſatio, & ideo ſtatuta in fauorem inquiſitionis nõ extẽduntur ad accuſationem, quod limita prout in additio. ibi.*

HAEC eſt quædã inquiſitio. Hũc ordinem tenebo, ſcilicet quem tenuit Barto. in extrauaganti, ad reprimendũ. quia exponã unumquodq; uerbum ſubſtãtiale, & clauſulas dicti proceſſus, qd importent, & quare ita practicatur, ſuper unoquoq; uerbo faciẽdo gloſ. formãdo quæſtiones & caſus quotidianos,
1 ponendo deciſiuè dicta docto. *Et ideo dicitur, Hæc eſt quædã inquiſitio, ad differentiã accuſationis, quæ non fit ex mero officio, ſed ad partis accuſantis petitionẽ. l. reſcripto. §. ſi quis accuſatorem. de mu. & ho. l. qui accuſare. ff. de accuſa. & dicitur ſuper glo. in uer. necnon ad querelam. Et etiam dicitur inquiſitio, ad differentiã denunciationis, quæ fit ad denunciã, & relationem officialis, de quo in l. Diuus. ibi per Bar. ff. de cuſt. reo. & per Cy. Bal. & Sali. in l. ea quidem. C. de accu. & infrà dicetur, in uerſi. necnon ad denunciã. Et de iſtis tribus dicũt Mod. habetur in tex. & ibi Bar. in extrauag. ad reprimen. in uerſi. per accuſationem, denunciationem, & inquiſitionẽ. *Ad- 2
uertas tamen, quòd magis fauorabilis eſt inquiſitio ad reprimendum ipſa delicta, quàm accuſatio: unde multa ſtatuta in fauorẽ inquiſitionis, nõ extẽduntur ad accuſationẽ: ut eſt tex. cum gloſſ. in c. in fidei. de hære. lib. vj. & Ang. in l. ſi uacãria. C. de bo. ua. lib. x. in uer. ſumus expediti de hac lege.

AVGVSTI. Tu hic in hac prima concluſione adde, quòd uerum eſt, quòd ſtatuta in fauorem inquiſitionis nõ extenduntur ad accuſationem. Limita hoc procedere, quã do illa ſtatuta in fauorẽ inquiſitionis ſunt contra ius commune: quia non extenduntur ad accuſationem, aliàs ſecus. Iſta eſt ſententia Ioan. And. & Domi. de ſancto Gemi. in ca. frequens. in uer. primo. extrà, de reſtit. ſpol. lib. vj. idem firmauit Domi. in d.c. in fidei. Adde de materia no. per Antonium de Butri. in ca. uenerabili. in fin. extrà de offic. de leg.

HIERON. Præclarè ſcribitur apud Pſalmiſtã celebrem: Prope eſt dominus inuocantibus eum. quo inuocandi more non tantũ in maioribus & arduis unuſquiſque fidelis Chriſtianus uti debet: ut in ca. in nomine domini. de teſtib. ubi doct. & j. quæſt. j. cùm Paulus. cum cõcor. de quibus ubiq;: ſed etiam & in minimis. apud Græcos ſummæ philoſophiæ princeps Plato, primo Thimei prudẽter ſcripſit: Omne quippe opus ex diuini nominis inuocatione principium bonũ, melius medium, optimumq; finem conſequitur: ut

tur:ut in authen.quomo.opor.epiſ. in princi.colla.j.not.gloſſ.& docto. in proœ.inſtitu.Barto.& docto.in ſ. conſtit.ff.in princi.idcirco clementiſsimum ac ſupremum Deum puro corde & ore,humiliter inuoco, & piiſsimo ſaluatore domino noſtro Ieſu Chriſto medio,ac immaculata & ſemper uirgine Maria aduocata noſtra, totaq; cœleſti curia,ac beato Iacobo,& diuo Hieronymo patronis meis interceſſoribus, dignetur ingreſſum inſtruere, progreſſum dirigere,egreſſum cōplere,lumenq; claritatis,ueritatis,ac iuſtitię ſuper intellectus mei tenebras infundere,quatenus ualeā quæ uera ſunt & maieſtati ſuæ grata, ad eius laudē, iudiciū & aduocatorum utilitatem ſcribere, & in mediū deferre,& omni uana gloria ſemota ita dicere:Nolite loqui ſublimia gloriantes:quoniam Deus eſt ſcientiarum dominus:ut j.Reg.cap.ij.ſapiēter ſcribitur & cętera.Nunc ad propoſitum noſtrum deuenio,quia aliquando iuuenes aſſeſſores ignorant qualiter formāda ſit inquiſitio (ut uerbis utar domi.Bonifa.in ſuo tract.de malefic.in rubri.de inquiſi.) ideo uideatis eū qui poſuit aliquas diuerſas formas inquiſitionum:cū unaquæque inquiſitio formari debeat, ſecundū quod qualitas delicti expoſcit:ut in l.prætor.ff. de iniuriis.& per Papienſem in ſua practica,in rubrica,de forma inquiſitionis.ubi multa tangentia materiam noſtram reperietis.

3 *Inquiſitio quædā eſt generalis,quædam ſpecialis,& quæ ſit prima ſpecies inquiſitionis generalis.*

4 *Inquiſitionis diffinitio, tam generalis,quàm ſpecialis.*

5 *Inquiſitionis generalis quæ ſit ſecunda ſpecies.*

6 *Item quæ ſit tertia ſpecies.*

7 *Item quæ ſit quarta ſpecies.*

8 *Inquiſitio ſpecialis quæ ſit.*

9 *Inquiſitio duplex eſt,una generalis, alia ſpecialis.ſecundum* Hoſtien.

10 *Inquiſitio,ſecundum* Spec.*duplex eſt, una præparatoria, alia ſolennis & ordinaria.*

11 *Inquiſitionū alia diffinitio ſecūdū* Hoſti.

ANGELVS.

ET pro expeditione iſtius mate
riæ antequam diffiniatur ipſa inqui
3 ſitio,* quæro quotuplex eſt inquiſi
tio:& ibi dicetur eius diffinitio ſe-
paratim.Et dic, quòd duplex eſt in-
quiſitio, una generalis, & alia ſpe-
cialis: generalis diuiditur in qua-
tuor ſpecies.Vna eſt,cùm præſes in-
quirit generaliter quo ad delicta, &
quo ad perſonas:ut cū inquirit ne in
ſuo territorio aliqui ſint pœna di-
gni,ut l.cōgruit.ff.de offi.præſi.Et ex
iſta hodie ſuccedit illud bannū ge-
nerale contra omnes homines malę
conditionis & famæ.Et hoc faciūt fa
cere Poteſtates ꝑ proclama in prin-
cipio ſui officii:& dicetur hic infrà,
in hac eadem gl.in uer.(ex quo di-
co tu iudex & cętera.)& ita dicit Bu
tri.in d.l.congruit.& Sal.in l.ea qui-
dem.C.de accu.in uer.ſed quia per
denūciationē deuenimus & cętera.
circa prin.licet Ang.dicat contrariū
4 in d.l.ſi uacantia.* & ita diffinitur,
ꝙ eſt ius procedendi per officiū ad
inueſtigationem omnis facinoroſæ
perſonæ inquirētis in territorio pœ
na dignæ:facit quod no.Inn.in cap.
5 bonæ. de elect.* Secunda genera-
lis inquiſitio, eſt generalis quo ad

perſo

perſonas:ſpecialis quo ad delicta,
ut cùm delictum notorium eſt, ſed
a ignoratur malefactor [a] .l.iiij.§.man
datis.ff.ad leg.Iul.pecu.& ita diffini-
tur, quòd ſit ius per officium proce-
dendi ad inueſtigandum perſonam,
quæ iam repertum maleficium cō-
6 miſit*. Tertia eſt inquiſitio genera-
lis quo ad delicta, ſpecialis quo ad
perſonas: ut eſt illa quam facit uiſita
tor eccleſiæ contra exiſtentes in ec
cleſia ad inueſtigandum & punien-
b dum crimen per aliquem eorum [b]
commiſſum: de qua in c.per inquiſi-
tionem.extrà de accu.uel cùm Syn-
dicus Poteſtatis contra Poteſtatē &
eius familiā generaliter inquirit de
delictis:& ſic Syndicus ex ſua gene-
c rali [c] inquiſitione poſſet dānare Po
teſtatem & eius familiam, poſtea re-
pertam culpabilem de aliquo deli-
7 cto.* Item eſt & quarta ſpecies in-
quiſitionis generalis cōtra perſonas
de neceſſitate, ut cùm inquiritur de
aliquo maleficio contra aliquam ci-
uitatem & eius homines: de qua in l.
aliud.§.refertur.de reg.iur.& ſic iſtę
duæ ultimæ diffiniūtur, quòd eſt ius
quoddam per officium procedendi
ad condemnandum & puniendum
facinoroſos homines de territorio
inquirentis de aliquo crimine, non
à maliuolis diffamatos: & hoc etiam
de mente Sali.licet per alia uerba, in
d.l.ea quidem.uer.ſed quia per de-
nunciationem deuenimus ad inqui
8 ſitionem.* Alia eſt inquiſitio ſpecia
lis, de qua loquitur iſte proceſſus:
ſpecialis dico quo ad delicta, & quo
ad perſonas: quæ poteſt ſic diffiniri,
quòd eſt quoddam ius per officium
procedendi ad cōdemnationem &
punitionem dictos aliquos nomina-
tim inquiſitos, de delictis certis diſ-
famatos. Iſta ſunt in effectu uerba
Bart.in d.l.ij.§.ſi publico.ff.de adul-
teriis.& Angelus in d.l.ſi uacantia.
in uerbo, (ſumus expediti de hac
lege.) Et uide circa huiuſmodi diffi
nitiones Bal.in l.ea quidē.C.de ac-
cuſa.in uer.circa quod his præmiſsis
& cætera.qui in effectu idem ponit.
Et ita in hac prima concluſione reſi
det dominus Ange.

ADNO.a ¶Sed ignoratur malefactor. *Adde circa hoc, & dic ut per Bal.in conſi.xxix incip.in cauſa inquiſitionis.in ij.uol. Ber.*

b ¶Aliquem eorum. *Adde quòd cùm per iudicem eccleſiaſticum inquiritur ad punitionem criminum per pœnitentiam, tunc poterit interuenire procurator, nec cauſa dicitur criminalis: ſecus tamē ſi ad depoſitionem: nec ſuperiori caſu habet Abbas ſe neceſſe inſcribere, cùm detrudit monachum in carcerem propter crimen. ita tenet Calderi in titulo de accuſatio. conſilio eiij. & tenet Oldrad.in conſilio xlvj.incipiente, uidetur quòd epiſcopus. Bernard.*

c ¶Ex ſua generali. *Adde circa hoc Bal.in cōſi.clxiij.in iij.lib.incip.præſuppoſito ſtatuto.de inqui ubi dicit, ſyndicatus officialiū dicuntur digeſtiones: quia tunc officialis digerit quod ingluttiit ante. & ideo ſufficit libellus inquiſitionis generalis de generibus ſingulorum, ſi poſtea ſequatur probatio ſpecialis de ſingulis generum: præſertim ſi in inquiſitione ponatur quædam capitula ſpecialia: & dicit eſſe caſum expreſſum in capitulo ueritatis.in uerſic.aliiſque criminibus.de dolo & contuma. Aduerte tamen quòd ſyndici non poſſunt cognoſcere de commiſſis extra officium: ita Romanus conſilio cccclxv.*

AVG.

AVGVS. Tu autem in hac materia adde, quòd licet Bart. in d. §. ſi publico. poſuerit has diuerſitates inquiſitionum: tamen Hoſti. in titu. de inquiſi. in ſum. ſua, in §. & qualiter procedatur. non uidetur uelle ex di
9 ctis per ipſum ibi, niſi quòd * duplex ſit inquiſitio: una generalis, altera ſpecialis. Et idem Roffre. in ſum. ſua, in tit. de accu. & inqui. §. j. uer. item uideamus de ſecunda parte rub. Et idem dixit Gand. in tracta. maleſi. in rub. quomodo cogno. de maleſi. per inquiſi. in uer. ſuper inquiſitione autem per iudicem facienda. Adde tamen quòd Spec. in tit. de inquiſi. §. quando autem. uer. quòd autem. in hac quæſtione quotuplex ſit, dixit,
10 * quòd duplex eſt. Vna eſt præparatoria: alia ſolennis & ordinaria. Hoſtien. uerò in c. qualiter & quando. extrà, de accu. ſecundum quod referunt ibi Moder. repetentes, & eum ſequuntur in hac materia: addidit aliam ſpeciem inquiſitionis, quòd erat una inquiſitio ultra generalem inquiſitionem, ſcilicet generaliſsima inquiſitio, quæ fit ex mero iudicis officio: cùm in generali, uel prouinciali, aut diœceſali conſilio inquiritur de ſtatu prouinciarũ, ſiue diœceſim. & de hac tractatur in authen. de ſanct. epiſ. in §. ut autem omnis. colla. ix. & in c. graue. extrà de præben. Sed aduerte, quòd ſi quis ſubtiliter omnia iſta conſiderabit, licet per diuerſa uerba hæc dicant: tamẽ reducuntur ad diſtinctionem Bart. de qua ſ. in d. §. ſi publico. à cuius doctrina non eſt recedendum in hoc, licet repetentes Moder. in d. c. qualiter & quando. multa in hoc dicãt, tamen reſident in idem. Et de materia uide per Salic. in d. l. ea quidem. C. de accu. in materia inquiſitionis, in j. quæſti. & uide Bal. in d. l. ea quidem. qui multùm eleganter loquitur: & de illa generali inquiſitione, uide Barto. in l. congruit. ff. de officio præſidis. Item addo, quod Hoſti. in titu. de inquiſitio. §. primo. aliter
11 diffinit inquiſitionem. Nam * dicit, quòd inquiſitio eſt alicuius criminis manifeſti, ex bono & æquo iudicis competentis canonicè facta inueſtigatio: quæ diffinitio poſſet morderi, quia inueſtigatio ſonat in factũ. Sed inquiſitio eſt quoddam ius, ut diffinit Bartol. in d. §. ſi publico. & ideo plus mihi placet diffinitio Bar. & quòd inquiſitio ſit ius, & non factum, ad hoc allego Bald. in l. quidẽ. C. de accuſa. & ibi uide per eum diſfinitionem inquiſitionis generalis
a & ſpecialis: & uide [a] Oldra. in conſilio ſuo cclxxvj. qui ponit effectum inquiſitionis generalis & ſpecialis: & ponit an ambæ poſsint concurrere in unomet delicto: & quomodo in inquiſitione generali teſtes domeſtici ſint admittendi.

ADNOT. a ¶ Vide Oldra. *Adde tu, & uide eundem in conſilio cclxxviij. incipiente, licet quantum clauſtrales. Bernar.*

HIERO. Inquantum dominus Angelus quærit quotuplex ſit inquiſitio, & qualiter diffiniatur, addatis Vitali. in tracta. maleficio. in rubrica de inquiſi. & earum form. in princi. Bonicuntum in tracta. de accuſa. & inquiſi. colum. iiij. uer. reſtat uidere de quarto. Angelus de Clauaſio in in ſum. in uer. inquiſitio. in §. j. latius Præpo. in ſumma ij. q. viij. col. xij. uerſicu. circa inquiſitionem.

Inquiſi

12 *Inquiſitio in quibus caſibus de iure formari poßit.*

13 *Inquiſitionis ponuntur quinque regulæ, ſecundùm quas poteſt inquiri.*

14 *Inquiſitio formatur, aut ad priuatã utilitatem, aut ad publicam: ad priuatam principaliter, non inquiritur regulariter.*

15 *Inquiſitio ad publicam utilitatẽ, aut reſpicit principaliter utilitatem publicam pecuniariam & ciuilem, & poteſt inquiri: aut reſpicit caſus criminales, & tunc dic, ut infrà.*

16 *Inquiſitio formari poteſt ubi crimen tale eſſet, quòd accuſando iuris ſolennitas relaxetur, & de eo crimine inquiri poteſt.*

17 *Item, ubicunque crimen committitur coram iudice, ita quòd offenditur perſona uel iudicis maieſtas.*

18 *Item, ubicunque crimẽ eſt de atrocioribus, & præcedat fama publica à fide dignis.*

19 *Item, propter immanitatem criminis.*

20 *Item, in crimine læſæ maieſtatis.*

21 *Item, in crimine hæreſis.*

22 *Item, quando unus ſocius nominat alios.*

23 *Item, quando fuit impetratus accuſator corruptus à reo, & abolitio fuit impetrata.*

24 *Item, quando dominus dicitur occiſus à familia, nec conſtat à quo, ſumendo quæſtionem à familia.*

25 *Item, ſecundũ l. quoties. C. de ſubmer. lib. xij.*

26 *Item, quando iudex ex inquiſitione generali, inquirit contra aliquem de crimine diffamatum.*

27 *Cautela iudicũ eſt, ut in principio ſui regiminis faciant fieri bannum prout in litera, quia tunc in caſibus expreſſis in bãno & ſimilibus, poterunt inquirere.*

28 *Damnari regulariter nemo poteſt ſine accuſatore.*

29 *Inquirendi facultas, utrũ ſit permiſſa de iure ad publicam utilitatẽ & uindictam.*

30 *Inquiſitionem non poteſt formare Iudex contra certam perſonã, nullo alio præambulo præcedente: propter quod iudici uerè, uel præſumptiuè conſtet de aliqua præſumptione legitima, illã perſonam delictum perpetraſſe.*

31 *Inquiſitio formari poteſt ad utilitatẽ priuatam, quãdo propter dolum partis eſſet præcluſa uia agendi.*

32 *Inquirere poteſt Iudex ad utilitatem priuatam, ubi per fraudem eſſet impoſitum ſilentium actori uel reo.*

33 *Inquiri poteſt in caſibus de quibus agit do. Anton. de But. & Bald. in locis hic allegatis.*

34 *Inquiſitio poteſt formari in cauſa ciuili. ſm cauſa uſurarum, in cauſa ſuſpecti tutor. & ubi aliqua pietas mouet Iudicem.*

35 *Inquiſitio formari poteſt ciuiliter in cauſa ſpoliationis: quando cauſa eſſet miſerabilium perſonarum, uel epiſcopus haberet iudicare inter clericos ſuos.*

36 *Inquiſitio ciuiliter formari poteſt ſuper iniurijs & uiolentijs, ſi Papa delegat unum iudicem ſuper eiſdem.*

37 *Inquiri poteſt in caſibus poſitis per doct. in locis hic alleg.*

38 *Inquiri poteſt propter iniuriam illatam presbyteris & illorum miniſtris, in eccleſia, uel cultu diuino, & in alijs caſibus, de quibus per Gandi. in locis hic alleg.*

39 *Item, in charta falſa corã iudice producta.*

40 *Item, quando hæres, qui adit hære-*

*ditatem cum beneficio inuentarij, ali-*
*qua de hæreditate ſubtrahi.*
41 *Item, quando ſocius nominat ſocium.*
42 *Item, in crimine notorio.*
43 *Item, in bonis damnatorum.*
44 *Item, contra turbantes, uel iniurian-*
*tes ſcholares,*
45 *Inquiſitio criminalis formari poteſt,*
*ubi delictum committitur contra mi-*
*ſerabilem perſonam.*
46 *Inquiri poteſt in delicto notorio.*
47 *Inquiri quãdo poſsit cum gloſ. ponant*
*regulam, & poſtea faciant exceptio-*
*nes.*
48 *Inquiri an poßit de iure nouißimo de*
*omni crimine.*

ANGELVS.

12 SECVNDO * principaliter in
hac materia uidendum eſt, in quibus
delictis poſsit formari de iure ipſa
inquiſitio: & dico, quòd gloſſ. & an-
tiqui communiter poſt Dynum, di-
cunt, quòd regulariter de iure nõ eſt
permiſſa ſpecialis inquiſitio. Sed fal
a lit in ſex caſibus [a], quos glo. enume-
rat in d. l. ſecũda. §. ſi publi. de adult.
Et Bartol. & Nico. de Matarel. in di-
cto §. ſi publico. in uer. do ergo re-
13 gulam. Ponunt * quinq; regulas ex
quibus poteſt inquiri. Prima eſt, ad
denũciam officialis: ut l. diuus. & ibi
Bartolus. ff. de cuſt. & exhib. reo. Se-
cunda, quando incidenter de cri-
mine cognoſcitur. l. j. C. ſi aduer. lib.
Tertia, quando præcedit generalis
inquiſitio, poſtea ſpecialiter inquiri
poteſt: ut l. cõgruit. ff. de offic. præſi.
Quarta, quando crimẽ committitur
coram eo. l. nullũ. C. de teſti. Quin-
b ta, propter immanitatẽ criminis [b]. l.
ſi quis in hoc genus. C. de epiſcop. &
cleri. & ſic quoties poteſt procedi ſi-
ne metu calumniæ, tunc poteſt pro-
cedi per inquiſitionem. Sed Ang. in
dicta l. ſi uacantia. damnat iſtam opi-
nio. Barto. ibi in uer. uenio ad ſecun-
dum articulum principalẽ. quia fal-
ſum eſt, ꝙ inquiſitio formari poſ-
ſit, ubi procedi poteſt ſine metu ca-
lumniæ: quia fama, licet falſa, excu-
c ſat à præſumpta calumnia [c]: ut l. fi.
ff. de hære. inſti. & tamen non poteſt
inquiri de omni crimine, de quo ru-
mor & fama procedit, ut ibi latè per
eum. facit l. iiij. in princi. & quod ibi
not. ff. de ſuſpe. tut. & quod no. Dyn.
in l. fi. eo. titu. quia requiritur inſcri-
ptio & accuſatio calumniæ, ad hoc
ut procedi poſsit, ut ibi not. Item in
crimine ſuſpecti tutoris, poteſt per
inquiſitionem procedi. l. tertia. §. ſu-
ſpectus. ff. de ſuſpe. tut. & tamen hoc
non eſt ſecundum regulas Bart. ui-
delicet, nõ ad denunciam officialis,
non per incidentem cognitionem,
nõ ob generalem præcedentem in-
quiſitionem, nec propter criminis
atrocitatem, nec per offenſam iudi-
cis. Vnde ipſemet Angel. in dicta l. ſi
uacantia. in uer. quid dicendum, &
14 iſtud eſt difficile *: dicit, quòd inqui
ſitio poteſt formari, aut ad priuatã,
aut ad publicam utilitatem. Ad pri-
uatam principaliter non inquiritur
regulariter. quia quãdo tractatur de
priuata utilitate, debet fieri ad partis
petitionem: ut l. quarta. §. hoc autem.
& ibi Bartol. de dam. infect. Sed fallit
primò, in crimine ſuſpecti tutoris. l. j.
& iij. de ſuſpect. tut. Secundò, fallit
in datione tutoris. l. credendũ. ff. qui
pe. tut. Tertiò, inquiſitor ad priua-
tam utilitatem inquirit, ad uidendũ
cuius patrimonium ſit minutum, ut
releuetur à cenſu. l. finali. ff. de cenſi.
Quartò, prætor inquirit ad priuatã
utilita

utilitatē cōtra executores publicos,
ne interim tributis & aliis uexationi-
bus iniuſtè uexēt ſubditos:in auth.de
man.prin.§.coges. Quintò, epiſco-
pus cōtra uſurarios inquirit, ut uſu-
d ras priuato reſtituant. [d] C.ad no-
ſtram.extrà de iureiur.referūt etiam
quod Sali.in dicta l.ea quidem.C.de
accuſ.in uer.ſed quia propter denū-
ciationes uenimus &c.dicit, quòd
etiam fallit in l.quoties.C.de naufra.
lib.xij.& his caſibus exceptis dicit,
quòd non poteſt inquiri ad priuatā
15 utilitatem. * Secundò caſu princi-
pali ad publicam utilitatem, diſtin-
gue: aut reſpicit principaliter utili-
tatem publicam pecuniariam & ci-
uilem, & poteſt inquiri.d.l.ſi uacan-
tia.aut reſpicit caſus criminales:& in
hoc ibi Angel.dat quatuor regulas,
tres affirmatiuas, & unam negatiuā.
16 * Prima affirmatiua eſt, quòd inqui-
ſitio formari poteſt, ubi crimē eſſet
tale, quòd accuſando iuris ſolenni-
tas aliqualiter relaxetur,& de eo cri
mine poteſt inquiri:ut dicta l.ea qui-
dē.& l.j.§.denunciatores.ff.ad Tur-
pil.& ratio quare ad denunciam of-
ficialis poteſt inquiri,eſt:quia ex hoc
crimen efficitur notorium:ſed in no
toriis, proceditur nulla iuris ſolen-
e nitate [e] ſeruata.l.j.C.qui & aduer.
quos.& c.ueſtra.extrà de coha.cleri.
17 & muli.& ibi per Inno.& alios. * Se-
cunda regula eſt,quòd ubicunq; cri-
f mē committitur coram iudice [f] :ita
quòd offendatur perſona, uel Iudi-
cis maieſtas,de eo poteſt inquiri.di-
cta l.nullum.C.de teſti.& l.iubemus.
C.de probat.& ibi plenè per Bald,C.
18 de proba. * Tertia regula eſt,quòd
ubicunque crimen eſt de atrociori-
bus,fama publica præcedente à fide
dignis,de eo poteſt inquiri.l.quarta.
§.mandatis.ff.ad l.Iulia.pec. Et ratio
eſt:quia in his atrocioribus, ſolenni-
tas iuris relaxatur.l.prouinciarum.C.
de feriis. Ergo ratione prædicta,po-
teſt per inquiſitionē procedi.& pro-
batur in l.ſi quis in hoc genus.C.de
19 epiſ.& cleri. * quòd propter imma-
nitatem criminis, poteſt formari in-
quiſitio. Et quæ dicantur crimina a-
g trocia [g] ,colligitur ex not.in l.ab ea.
& in l.omnibus.ff.de re.iur.& in l.li-
ber homo.ff.ad l.Aquil.& l.auxiliū.
§.in delictis.de mino.& in auten.de
man.prin.§.ſed nec homicidas.& in
authen.de nup.§.denunciationes.in
quibus caſibus poteris per inquiſi-
tionem procedere: & quòd propter
criminis immanitatem poteſt inqui-
ri,probatur in l.ſi quis in hoc genus.
C.de epiſco.& cleri. Et adde Rofre.
in materia inquiſitionis, in ſumma
ſua.& Spec.in titu.de inquiſitio.§.ij.
addunt alios duos caſus ſpeciales,
20 * ubi poteſt informari inquiſitio, ſci
licet in crimine læſæ maieſtatis.l.ij.
21 & iij.ad leg.Iul.ma. * Item in crimi-
h ne hæreſis [h] .l.apoſtata.C.de apo-
22 ſta. * Item,quando unus ſocius no-
minat alios:nam eius dicto non cre-
ditur regulariter.l.ſi.C.de accuſ.ta-
men ex hoc ſolo Iudex poteſt in-
i quirere [i] contra eum.l.j.§.ſi quis ul-
23 tro.ff.de quæſt. * Item, quando ac-
cuſatorem à reo corruptum, & abo-
litionem ipſam impetraſſe dicitur:
24 ut l.abolitio.C.de aboli. * Itē quan-
do dominus à familia dicitur occi-
ſus,nec conſtat à quo,tunc poteſt in-
quiri, ſumendo quæſtionem à fami-
25 lia.l.j.in princi.ff.ad Sil. * Item in l.
quoties.C.de ſubmer.lib.xij.ſecun-
26 dum aliam lect. * Item, quando iu-

dex ex inquiſitione generali, inquirit contra aliquem de crimine diffamatum. Nam tunc Iudex ad ſpecia-
k lem, [k] & ſolennem inquiſitionem ſuper illo delicto, contra illum procedere poteſt.l.iiij.§.j.ff.ad l. Iul.pe. Et eſt ratio, ne inquiſitio generalis reperiatur fruſtratoriè facta;& maximè, cùm iudex nunc ſcit illum diffamatum eſſe de crimine.l.illuſtriſsimos.C.de offic.præte. prouin.ita dicit Sali,in dicta l.ea quidem,in dict. uer.ſed quia propter denunciationem. & in uer.eſt & alia ſpecies.Ex quo dico,quòd Salic.ibi uidetur uelle id,quod uult Barto.in dict.§.ſi publico.in uer.uenio ad ſecundum articulum,in uer.non obſtat, quòd alia eſt inquiſitio generalis. Et dico, ꝙ
27 * iudices debent aſſumere hanc cautelam, quòd in principio ſui regiminis faciant bannum fieri,ad purgandum prouinciam malis hominibus, latum ut comprehendat proditores, ſacrilegos, inceſtuoſos, homicidas, fures,raptores, incendiatores,adulteros, falſarios, & omnes homines malæ conditionis & famæ: & poſtea
l addenda eſt clauſula generalis [l] in fine: & contra omnem perſonam, quæ aliquid fecerit, uel dixerit contra formam iuris & ſtatutorũ communis Ferrariæ.Nam in omnibus caſibus expreſsis in illa inquiſitione generali, & etiã in ſimilibus expreſſis, poterit poſtea fieri inquiſitio ſpecialis, licet aliàs in illo caſu ſpeciali non potuiſſet formari inquiſitio. & faciunt not.in l.ſtipulationes .§.cõmodiſsimum.ff.de uerb.obliga.& in l.ſed & ſi quis, §,quæſitum .ff.ſi quis cau.& c.qui ad agendum.de procur. in vj.& in clemen.ſi.extrà de procur.

28 * Vltima regula negatiua eſt, quoniã regulariter ſine accuſatore, nemo poteſt damnari.l.reſcriptio.§.ſi quis accuſato.& ibi glo.ff.de mune. & hono. Vltimò in hac difficultate uidetur ſecundum Salicetum in dicta l.ea quidem.in uer.ſed quia propter denunciationes.ibi, ſed mihi uidetur &c.quòd prædictorum concluſio non ſit lege uel ratione, quia nõ ſequitur,accuſatio ſine metu calumniæ fieri poteſt, ergo & Iudex poterit inquirere, quia iſta ſunt ſeparata. l.Papinianus exuli.ff.de min. & ecõtrà,nõ admittitur accuſator ſine metu calumniæ præſumptæ: ergo nec Iudex poteſt inquirere.Prętérea eorum uerba potius probant,quòd Iudex poteſt ſemper inquirere, ſicut quis accuſare: ſed non tenetur de præſumpta calumnia accuſator:unde ipſe tenet gloſſ.aliter intelligen-
29 do,quàm intelligat Bart. * Et ideo, cum quæritur, an facultas inquirendi ſit de iure permiſſa ad publicam utilitatem & uindictam:ſic ibi inquit Sal.aut quæritur an ſit permiſſa hoc reſpectu,ut ſit ſenſus,an de quolibet crimine poſsit inquiri. & dicit, quòd ſic,quicquid ſenſerit gloſſ.& probat primo: quia accuſatio de quolibet crimine eſt permiſſa:ergo & inquiſitio,quæ ſuccedit loco eius: capitulo licet Hely. extrà de ſimo.l.cum patronum.§.j.ff.de iur.pa.& ſic ad eũdem effectum, ne maleficia remaneant impunita. Secundò,inquiſitio generalis ſit ad effectum deſcendẽdi ad ſpecialem,l.iiij.§.j.ff.ad legem Iul.pec.ergo ſequitur, quòd in ſpeciali, de quolibet delicto poteſt inquiri: iuxta illud generale, propter unumquodque tale, & illud magis:

ut in

ut in authen. multo magis.C.de ſac. ſanct.eccle.& dicit, quòd non eſt reſponſio bona huic motiuo. Vnde ſubdit ibi Salic.in d.l.ea quidē.quòd uera concluſio in materia eſt iſta:
30 * aut quæritur an Iudex poſsit ſuam inquiſitionē ſpecialem formare cõtra certã perſonam, nullo alio præambulo præcedente, propter quod iudici uerè, uel præſumptiuè ſibi cõſtet de aliqua præſumptione legitima, illam perſonam delictum perpetraſſe.& dicit,quòd non.Et hoc modo intelligenda eſt gloſ.in dict. §.ſi publico.& poteſt eſſe ratio, ut iudi-
m cum malitia refrenetur [m]: ut l.ij.in fi.de cu.reo. Si uerò præambulo legitimo præcedente, propter quod appareat iudici uerè, præſumptiuè iſtam perſonam illud delictum perpetraſſe: dicit, quòd inquiſitio ſpe-
n cialis [n] formari poterit. Pro cuius declaratione cum Canoniſtis dat talem concluſionem, quòd iudex poterit formare ſemper inquiſionem, ubi clamor ualidus peruenit ad aures iudicis,quòd eius ſubditus diffamatus ſit de aliquo delicto. & dicit, quòd de hoc eſt tex.in dicto ca.qualiter & quando. extrà de accu.& in l. ij.ff.de offi.præfe.præ.& ex eo,quia contra diffamationē,in inquiſitione generali, Iudex deuenit ad ſpecialem.d.l.quarta.ff.ad leg.Iul.pe.& eſt ratio:quia tale delictum non poteſt amplius ſub diſsimulatione transferri. Nam iudex non debet dimittere indiſcuſſum ius reipublicæ:maximè, cùm ſcandalum poteſt oriri: ut in dicto capit. qualiter. dummodo clamor iſte perſeueret, qui perueniat ab honeſtis,& non à maledicis perſonis. Item, quòd ſit ualens clamor:ita quòd non ab uno,uel ſemel tantùm,ſed ſæpe & ſæpius:& talis clamor debet eſſe cum diffamatione:& ideo iudex de tali diffamatione non debet inueſtigare à uicinis,& ab aliis notis, & poſtea ſuam inquiſitionem formare: ubi autem talis diffamatio ceſſaret, non poteſt iudex talem inquiſitionem formare, niſi ſit talis perſona, uel uerè,uel iuris præſumptione,de tali crimine ſuſpecta:& ſic iudici præambulum cõſtaret ſibi, uidelicet, tale delictũ cõmiſiſſe,ut in ea inquiſitione generali reperitur deliquiſſe.Item,& quando iudex cognoſcit incidenter.& eſt ratio, quia ſatis ſibi conſtat ut iudici: ideo non poteſt ſub diſsimulatione tranſire, & reipublicæ ius indiſcuſſum relinquere: & hoc etiam patet per alios caſus numeratos per gloſ. in dicto §.ſi publico. Item probatur in eo qui inſtituit accuſationem, & non probauit: quia præſumitur calumniosè,& contra ipſum poteſt iudex de calumnia inquirere. Sed his ceſſantibus, non poteſt inquirere:& ſic loquitur opinio gloſſ.& iſta ſunt uerba Sali.in dicta l.ea quidem.quæ ualde ſunt notanda.

ADNOTATIO. a ¶Caſibus. *Adde,& uide doct.ſuprà,in prima apoſt. alleg. Et ultra ibi alleg.uide Capo in cõſil.xxiij. Pet.de Anch.in conſi.cxc.& ad ea quæ ponit infrà do. Auguſtin.uide do. Alex.in d.§.publico. in apoſtillis.*

b ¶Propter immanitatem criminis. *Adde, quòd propter immanitatem criminis poteſt tranſgredi lex, ut puta, propter præruptam ſeditionem, ita dicit Bal.in l.ſi quis filio.§.hi qui ff.de iniuſt. teſt. & ſequitur do. Hiero.in conſi.edito in fauorem Florentinorum, cum ſuſpe-*



BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

*di fecerunt archiepiſcopum Piſanum, & ſpecialia propter criminis immanitatem, uide per Barb.in conſil.ſuo lxxij.Ber.*

c ¶Calumnia. *Ad.le Bal.in conſ.clxij. in iij.uol.ubi ponitur, quòd iudex inquirendo excuſatur à præſumpta calumnia, licet dicat, fama publica præcedente: & quòd dicit famam publicam non præceſſiſſe, id probare debet: & adde quòd iudex poteſt inquirere, licet fama non habeat certum autorem ita Io.ã. An.in addi. Spe.in tit.de not.cri.in §.fama.& ſequitur Franc. de Are.in conſi.ſuo lxxiij. Ber.*

d ¶Reſtituant. *Adde, quòd quando formatur inquiſitio contra aliquem, qui fuit publicus uſurarius, non requiruntur ſpecificationes circunſtantiarum criminum, ſed ſufficit generalis. ita Cal.in tit. de accuſa.conſ.ij.Ber.*

e ¶Solennitate. *Adde, & intellige de notorietate, tam facti permanẽtis, quàm tranſeuntis: ut dicit Ange.in d.l.ſi uacantia.uer.ſed quæro. & ita alleg.& ſequitur Hie.tor.in d.conſi.ſuprà alleg.*

f ¶Coram iudice. *Adde, ut per Rapha. Cu.in conſi.cxxxv.ubi ponit qualiter iudex poſſit inquirere de ſcriptura falſa producta per partẽ. & Pe.de Anc. in conſ.clxxij.Ber.*

g ¶Crimina atrocia. *Adde ad hæc Bart.in conſi.cxxvij.inci.ad declarationem.Io.de Ana.in conſil.xliij. Capol.in conſil xj.& no.quòd iudex, licet in atrocioribus delictis non poſſit inquirere, niſi fama publica præcedente: tamen, ut obuietur delicto committendo, poterit ſine infamia præcedente inquirere, ita uoluit And. Barb.in conſi.lxxj.incipi. ſcribitur in lib.Heſter.& dicit fuiſſe ſingulare dictum Inno.in capit.j.de poſtul.præla.& in dicto conſi.uide etiam multa conceſſa: ut futuris delictis obuictur.Ber.*

h ¶In crimine hæreſis. *Adde, quòd inquiſitor hæreticæ prauitatis, poteſt procedere cõtra Iudæum occultantem Chriſtianum, uolentem ad Iudaicam ſectam tranſire. ita Old.conſ.xxxvj.& quid ſit hæreſis, & qualiter debeat probari, uide eundem Old.in conſ.ccx. & an inquiſitor poſſit procedere, tam contra hæreticum, quàm contra illum qui confeſſus eſt ſe malè ſentire de fide, qui de dicto peccato ſuſcepit pœnitentiam, ſed adimplere noluit. uide Cal.in tit.de hære.conſ.j. Et an ſimiliter procedi poſſit contra illum, qui prædicauit hæretica: & per ſuperiorem correctus prædicauit oppoſitum, nõ tamen uoluit corrigere dicta quæ ſuus ſcholaris ſcripſit: uide per eundem in dicto tit.conſi.ulti.Ber.*

i ¶Inquirere. *Adde, quòd Fulg.in cõſi. clxxiij.inci.in cauſa inquiſitionis, tenere uidetur, quòd illud habet locum in homine malæ famæ, ut ex confeſſione ſocij poſſit inquirere contra culpatum, & ita refert Alb.& Oldra.in quodam tract.quẽ dicit inſeruiſſe Gand.in titu.de quæſtio. & tormẽ.& uide Alex.in conſi.lxxxix. in iij.uol.& Pau.de Caſt.in conſ.cexxiiij. in nouis.Ber.*

k ¶Ad ſpecialem. *Adde circa hoc, & uide Franciſ.de Are.in conſi.ulti. Pet.de Anch.in conſi.cccexl.& Paul.de Caſt.in conſi.xvij.in nouis.*

l ¶Clauſula generalis. *Adde tu, & uide Fulg.in conſi.cxxxvj.in iij.col.& de prædicta clauſula uide per Ro.in conſil. cclxxv. & conſi.cccexcix. & caſus aliquos in quibus iudex poteſt facere ſpecialem inquiſitionem: uide per Io.An.in c.j. ut eccle.beneſi. & uide Cal.in conſi.j.de accuſ.& Pet.de Anch.in conſi.cxc.Ber.*

m ¶Refrenetur. *Adde circa hoc latè And.Barb.in conſi.xxxv.incip.ſcribitur præclare eccleſiaſtes.Ber.*

Specialis

h ¶Specialis. *Adde quod Rapha. Cu. in conſi.cxxxv. dicit, quòd communis opi. eſt de iure ciuili, quòd index poſsit inquirere: ſed de conſuetudine contrarium obſeruatur: & tamen non poteſt inquirere, niſi præcedentibus indicijs legitimis. & idem uoluit Ioan. Andr. in addi. ad Spec. titu. de inquiſi. §. j.*

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde; & dic quòd inquantum tractatur hic in iſto paſſu, in quibus caſibus poteſt formari inquiſitio. Et primò diſcuſſum fuit, an ad utilitatẽ priuatã poſsit formari ultra illos ca-
31 ſus ſuprà enumeratos. * Adde aliũ caſum; ubi poteſt formari inquiſitio ad priuatam utilitatem; quando propter dolum partis eſſet præcluſa uia agẽdi: ita uoluerũt Guil. Lau. & Paul. in cle. j. extrà de offi. ordi. quæ doctrina fuit approbata à Petr. de Ancha. & à Io. de Imo. ibi. & idem uoluit Paul. in cap. fi. extrà de foro compet. De qua materia latè per doctores in c. ad noſtram. & in capit. quemadmodum. de iureiur. & infrà dicetur. Dicit tamen do. Car. in dicta clemen. j. quòd Lau.
32 ibi dicebat, * quòd ubi per fraudem eſſet impoſitũ ſilentiũ reo uel actori: quòd tunc iudex poteſt inquirere ad utilitatem priuatam: maximè ſi ſit caſus, in quo eſt peccatum notoriè; ut eſt in reſtitutione uſurarum, uel in impedimento executionis teſtamenti: quia talia ſpectant ad eccleſiã, maximè ſi actor iurauit non agere: & ſic dicit Lau. quòd intelligatur dictum capit. ad noſtram. Sed dicit do. Card. quòd propriè hic non fit inquiſitio ad utilitatem priuatam, ſed ad intereſſe publicum. Item adde, quòd doctrina poſita in dicta cle. j. de offi. ordi. uidetur falſa: nam ſentẽtia eſt Innoc. Ioan. And. de But. & aliorum in c. ad noſtram. extrà de iurein. ꝙ etiã in cauſa uſurarum; quòd fortius eſt, ſi ſoluens eſt excluſus à uia repetendi uſuras: quia ita iurauit non repetere: tamen iudex ad priuatam utilitatem, & ſic ad priuatum intereſſe, non poteſt formare inquiſitionem ſuam, ad hoc ut ille reſtituat uſuras: ſed bene poterit formare inquiſitionem ad pœnitentiam imponẽdam, licet in conſequentiam ueniat priuatum intereſſe, quia fructuoſam non poteſt agere pœnitentiam, niſi reſtituat alienum. cap. non remittitur peccatum. de reg. iur. & ita uoluit Hoſti.
33 in capit. j. extrà de uſur. * Item adde in hac materia alios caſus, quos poſuit Ant. de But. & alii in dicto capit. ad noſtram. extrà de iureiurãd. Item adde alium caſum, quem poſuit Bal. in l. ſancimus. per illum tex. C. de ſac. ſanct. eccl. qui dicit, ꝙ licet fuerit ſententia Inno. in d. c. ad noſtram. ꝙ in cauſa ciuili nõ poteſt formari inquiſitio: tamen fallit fauore eccleſiæ: quia contra detentatores rerum eccleſiarum, poterit iudex formare inquiſitionem ciuiliter. Et pro hac cõcluſiõe bene facit id quod dixit Bal. in c. j. §. ſi tres. de pa. iur. fir. qui uide-
34 tur uelle, * ꝙ in cauſa ciuili, iudex nõ poteſt formare inquiſitionẽ, niſi in tribus caſibus: in cauſa uſurarum, in cauſa ſuſpecti tutoris, & ubi aliqua pietas mouet iudicẽ. & idẽ dixit Bal. in c. primo. §. iniuria. de pa. iu. fir. ubi allegat Cynũ in l. mulierẽ. C. ſi man. ita fuer. ali. ne proſti. quem ſequuntur doct. ibi. ꝙ in cauſa miſerabilium perſonarũ, poteſt iudex formare inquiſitionem ciuiliter. Sed cauſa eccleſiæ eſt cauſa pia, & dicitur habere

fauorem miſerabilium perſonarum.
arg.eorum quę habentur in l.fi.C.de
ſac.ſanct.ecc.igitur & cætera. Et pro
hac concluſione facit quod dixit etiã
Hoſtien. & ſequitur Ioan.And.in ca.
ſolitæ.extrà de reſtit.ſpo.in j.colum.
35 qui dixit, * ꝙ licet uideatur pro-
bari, quòd in cauſa ſpoliationis iu-
dex poſsit formare inquiſitionem
ciuiliter: hoc uerum, quando cauſa
eſſet miſerabilium perſonarum, uel
epiſcopus inter clericos ſuos habe
ret iudicare in tali cauſa. Adde ta-
men, quòd licet Innoc.in dicto capi-
tulo, ad noſtram.& in c.quoniam fre
quenter.extrà ut lite non conteſt.di-
xerit, quòd ciuiliter ſuper iuribus ec
cleſiæ inferior à Papa non poſsit per
inquiſitionẽ, exiſtente legitima cau-
ſa, procedere: niſi quòd domi. Anto.
de But.in dicto c.quoniam. §.ſunt &
alii.declarat hoc, quòd erit legitima
cauſa, ſi quis occupat, uel male tra-
ctet iura eccleſiæ.uide tamen Imo.in
dicto §.ſunt & alii. qui aliter intelli-
git dictum Innoc. & Imo.in d.ca.ad
noſtram.uide dicta Anto.de Butr.in
capit.uenerabili.extrà de offic. dele.
in penulti. columna.uide Ro.in ſin-
gula.primi anni, quod inci.Inno.du-
bitat &c.& eſt ſingul.penul.illius pri-
mi anni, qui per bonas rationes cõ-
cludit, quòd etiam inferior à Papa, &
a quilibet iudex, [a] poteſt procedere
per uiam inquiſitionis ſuper rebus
eccleſiæ, & aliarum perſonarum mi-
36 ſerabilium. * Adde etiam alium ca-
ſum poſitum per Fed.de ſenis in ſuo
b eleganti conſi.ccix.[b] qui dixit, quòd
ſi Papa delegat unum iudicem ſuper
iniuriis & uiolentiis: talis iudex pote
rit formare inquiſitionem ciuiliter
ſuper eiſdem: & non poterit forma-
re inquiſitionem ad hoc, ut reus cri-
minaliter puniatur: & hoc concludit
per bonas ratiões: de quibus ibi per
eum.Et certè mirabilis eſt illa doctri
37 na. * Adde alios caſus collectos
per domi.Anto.in d.c.ad noſtram.&
alii etiam poſſent colligi ex doctri-
na Sali.in d.l.ea quidem.& per Bald.
ibi, dum allegat l.interdum.§.qui fu-
rem.ff.de fur.& uide Ange.in l.inter
litigantes.ff.de iud. & Bar.in dicta l.
ſi uacantia.Et inquantum do.Angel.
hic ponit materiam quando in cri-
minalibus poſsit formari inquiſitio.
38 * Adde, quòd ultra alios caſus po-
ſuit alium Ioan.And.in ca.j.ut eccle.
benefi.propter iniuriã illatã presby-
teris & illorum miniſtris, in eccleſia
uel cultu diuino: per ea quæ haben-
tur in l.ſi quis hoc genus.C.de epiſc.
& cle.Gandi.uerò in tracta.malefi.in
rubric.quomo.cogno. de malefi.per
inquiſi.& melius in rubric.quid ſit ac
cuſ. & quan.accuſa.eſt neceſſ.enume
rat alios caſus, ubi per inquiſitionẽ
poteſt procedi in crimine ſacrilegii.
39 dicta l.ſi quis in hoc genus. * Item,
in charta falſa coram iudice produ-
40 cta.l.iubemus.C.de probat. * Item
quando hæres qui adit hæreditatem
cum beneficio inuentarii, aliqua de
hæreditate ſubtraxit: ut C.de iure de
41 libe.l.ſancimus.§.licentiam. * Item,
approbat etiam, quando ſocius no-
42 minat ſocios * Item, in crimine no-
torio. & hoc uoluit etiam gl.in c.de
manifeſta.ij.q.j.& in d.cap.j.ut eccle.
43 benefic. * Item, in bonis damnato-
rum.l.ſi quis intra.C.de bo.proſcrip.
& tandem multas alias leges allegat
etiam, ubi ſpeciale eſt, quòd poteſt
formari inquiſitio. uide etiam Ioan.
An.in dicto c.j.ut eccle.benefi.ponẽ-
tem

tē multos alios caſus, ubi poteſt etiā formari inquiſitio:ſed Imo.ibi eum
44 reprehendit. * Item adde alium caſum ultra doct. ut contra turbantes,uel iniuriantes ſcholares, poteſt formari inquiſitio:ut dicit Bal.in authenti. habita. C.ne fi. pro pa.in viij.
45 colum. * Adde aliū caſum per Angel.poſt docto.ibi, in l.mulierem.C. ſi manci.ita fuer.alie. quòd ubi delictum committitur contra miſerabilē perſonā,in omni tali delicto inquiſi-
46 tio criminalis poteſt formari. * Itē, ubi delictum eſt notorium:& de materia uide per Bar. in extrauag.ad re primen.in uer.per inquiſitionem.ubi idem dixit,quòd in dicto §.ſi publico.& per Bald. in dicta l.ea quidem. Et inquantum quidam nituntur impugnare gloſſ.illam in dicta l.ij.§.ſi publico.de adul.quæ dicit,quòd regula eſt,quòd de iure ciuili non poteſt formari inquiſitio contra delinquentem. ſed iſta regula habet multas fallentias, ut ſuprà dictum fuit.
47 * Adde, quòd gloſſ.noſtra iuris ciuilis uidetur uera. pro qua allego aliam gloſſ.de iure cano.in c.de manifeſta.ij.q j.approbant omnes docto.ibi: & aliam gloſſ. in c.j.extrà ut eccle.beneſi.quæ gloſſ.faciunt regulam, poſtea ponunt exceptiones, in quibus caſibus poteſt formari inquiſitio.Ad idem allego gloſſ.inſtit. de pub.iudic.in prin. & gloſſ.in l.tutor. §.præterea.ff.de ſuſpe.tuto. & gloſſ. in l.reſcripto. §.ſi quis accuſatorem. ff.de mu. & ho.faciunt no.per gl. in
48 d.l.nullū. & l.pe.C.de proba. * Sed aduerte, quòd iſta doctrina uidetur falſa:& primò in hac difficultate allego autoritatem Ioan. And.in c.felicis. extrà de pœn.in nouel.lib.vj.qui dicit,quòd hodie de iure nouiſsimo, in omni crimine poteſt formari inquiſitio:per text.in authen. de colla. §.iubemus.per quem tex.dicit etiam Ioan. Fab.inſtit.de publi.iud.in prin. quòd ſatis hodie poſſumus dicere, tam de iure ciuili,quàm canonico:ꝙ præcedente infamia,poteſt de omni crimine formari inquiſitio. & ita dicit,quòd de facto obſeruatur.Præterea hoc idem eſt de conſuetudine, quia licet de iure non poſsit formari inquiſitio, niſi in certis caſibus ſuprà enumeratis:tamen hodie,de cōſuetudine, poteſt formari inquiſitio regulariter in omnibus caſibus: & primò ad hoc allego autoritatē Gan. in tract.maleſi.in dicta rub.ſuprà alleg.qui dicit,quòd de iure Lombardo,poteſt formari inquiſitio in omnibus caſibus,ſed etiam de conſuetudine in aliis locis.de quo dicto Gandi.fecit mentionem Bal.in dicta l.ea quidem. Quinimo ſaltē de iure cano.hodie in omnibus caſibus poteſt formari inquiſitio,præcedētibus his, de quibus in ca.qualiter & quando. extrà de accuſat. Ita in terminis not. Anto.de Butr.in cap.j.extrà de offic. ordi.per illum text.in j.colū.& idem Anto.in c.j.ut eccle.beneſi. in vj.col. eſt & ſententia Archi.in d.c.felicis.§. fi.extrà de pœ.lib.vj. & doct.communiter in dicto ca.qualiter & quando. Sed aduerte,quia regulariter teneo, ſiue de iure ciuili, ſiue de conſuetudine,ſiue de iure canonico,non poteſt formari inquiſitio,niſi in caſibus ſ.enumeratis:& regula eſt uera, tam de iure ciuili, quàm de iure canonico, quòd inquiſitio non poteſt formari.Fallit in caſibus ſuprà enumeratis:hoc ſatis ſ.probatum eſt authori-

tate illarũ gloſſa.de iure ciuili & canonico, in d.§.ſi publico. & in dicto c.de manifeſta.& in d.c.j.ut eccle.benefi.ubi gloſſ. noſtri ſemper poſuerunt exceptiones à regula: & ſic eſt falſa illa doctrina Ioan. Andr.in d.c. felicis.& ideo illa gloſſ.in dicto c.de manifeſta.quæ dicit, Fallit quãdo crimen probatur per inquiſitionem:uoluit dicere, quòd ubi præcedunt illæ ſolennitates,& ſunt probatæ: de quibus in d.c.qualiter & quando.poterit procedi hodie per inquiſitionem: quia fateor hic,quòd iſte eſt unus de illis caſibus ubi poteſt formari inquiſitio,quãdo fama præceſsit. Et ideo, in hoc reprehẽdo Bar.in l.congruit. ff.de offic. præſi. qui dixit, quòd ubi ſancitum eſt, quòd in certis caſibus ſpecialibus poſsit procedi per inquiſitionem:hoc debet intelligi,ſi fama præceſsit: quia dico,quòd in omnibus caſibus, poteſt formari inquiſitio,ſi fama præceſsit, per d.c.qualiter & quando.Nec ob.ille text.in §. iubemus.per quem tex.Io. And.in d. c.felicis.dicit,quòd hodie de iure nouiſsimo, in omnibus delictis poteſt formari inquiſitio. Nam hæc ſua ſententia eſt falſa,quia ille text.loquitur in caſu ſpeciali, ubi poteſt formari inquiſitio.Et ideo ipſemet [c] Io. And. melius,& rectius in hac materia locutus eſt in addi.Spe.in titu. de inquiſi. §.quando autem.in uer.ij.ubi reprehendit iudices qui hodie in Italia de conſuetudine in omni delicto formant inquiſitionẽ:& dicit,quòd malefaciunt.Ecce ergo quomodo Ioã. Andr. totum dixit contrarium eius, quod dixit in dicto capitulo,felicis. Adde tamen quòd Guid.de Suza.in tract. de malefi.ſub rubric.quali.fiat inquiſitio.dicit, quòd de generali cõſuetudine, hodie Poteſtates omnes in omnibus criminalibus procedunt per uiam inquiſitionis,licet cõtra ius ſit:quia niſi in xiij.caſibus de iure hoc fieri non poteſt. Et in hac materia multum elegãter locutus eſt Gaſpa. de Calde.in conſi.ſuis, in titu.de accuſa. conſilio primo. qui ponit, qui ſunt caſus,in quibus de iure ciuili poteſt procedi per uiam inquiſitionis. Preterea,quòd in omni crimine poſſit formari inquiſitio de iure canonico:hoc etiã nõ credo uerũ,quia Spe. & Ioan.Andr.in dicto §.quando autem.dum ponunt exceptiones à regula,uidentur ſentire contrariũ. & Ioã. And.in dicto cap.primo.ut ec.benef. Et ideo.licet Bal. dixerit in capitulo primo. extrà de offic. ordin.quòd inquiſitio de iure canonico, eſt remedium ordinarium:ſed de iure ciuili, eſt remedium extraordinarium. Nam omnis exceptio, quæ eſt contra regulam, dicitur eſſe remedium extraordinarium: & ſic Bald.uidetur ſentire,quòd de iure canonico, nulla eſt exceptio criminis, quin in omni crimine poſsit formari inquiſitio: quia ordinarium remedium eſt hoc de iure canonico: ſed de iure ciuili,eſt ſecus:quia eſt extraordinariũ remedium: patet,quia non inquiritur niſi in caſibus exceptuatis. Nam dico,quòd iſta doctrina Bald.eſt falſa. Et contra ipſum allego deciſ. Innoc.in capit.cum oporteat.de accuſ. qui dixit, quòd inquiſitio eſt remedium extraordinarium: & gloſſ.hoc dicit in capitulo presbyter.ſecunda quæſtio.iiij. dum dicit, primo debet præcedere accuſatio,poſtea inquiſitio.faciunt ea quæ habentur in capitulo

tulo nullus.iij.quæſt.iiij. & facit cap. quoniam contra.coniuncta gloſſ.de proba. ubi appellatione iudicii ordinarii,nõ uenit inquiſitio : & ideo gl. in indiuiduo de iure cano. in capitulo,cum ſpeciali. extrà de appella.in uer.eum iudicem.uult quòd proceſſus inquiſitionis dicatur extraordinarius proceſſus : & hoc credo uerum, licet Inno.in capitulo,dilecto.de ſen ten.excom.libro ſexto. tenuerit contrarium.& Bald.in capitulo ſuper literis.extrà de reſcript.allegat Innoc. hoc uoluiſſe ibi,quòd de iure canonico,inquiſitio ſit remedium ordinarium.Adde tamen,quòd in hac materia uidenda eſſent dicta Barto.in l.ſi maritus.§.j.ff.de adult. & do.Bal.in l.j.§.cum urbem.ff.de offi.præfe.ur. & Ang.in l.ea quidem. C.de accuſ.& dicta do.Abb.in rubr.extrà de iu.ubi uidetur concordare opi.& uide Do. de ſan.Gemi.latius loquentem in capitulo,multi.ij.q.j.& Baldũ.in l.prima.C.qui accu. & Angel.in dicta l.ſi uacantia.Item aduerte, quòd in illis caſibus exceptuatis à regula,in quibus dixit, quòd poteſt formari inquiſitio:poſſem allegare multas deciſiones ſimiles,ſed quia in hoc nemo cõ tradicit: ideo ſum cõtentus pro nũc de huiuſmodi allegationibus.

ADNOTATIO. a ¶ Iudex. *Circa hanc materiam, uidelicet, qui Iudex poſſit inquiſitionẽ facere contra ſuos ſubditos, uide longam & bonam diſ.do. Henrici Boyc,qui per duas col. eam examinat in c.primo extrà de offic.ord. Hie. Chucha.*

b ¶ Conſi.ccix. *Adde tu,quod eſt in cõſil.cxvj inci.do.Fed. & dicit hoc probari in authen.de collatio.§.iubemus. Ber.*

c ¶ Et ideo ipſemet. *Aduerte tu,quia Ioan. And.ibi loquitur de iure ciuili, ſed de iure ca. ſentit ſecus,ut ſuprà.*

HIERO. Inquantum Angel. & Auguſti.laborant,an gloſſ.in dicta l. ſecũda.§.ſi publico.de adulte.ſit uera,quòd regulariter de iure ciuili nõ eſt permiſſa inquiſitio, niſi in certis caſibus.dicatis,quòd domi.Alber.de Roſa.in l.ea quidem. C.de accuſa. & in dicto §.ſi publico.tenet illam glo. & dicit eam communiter à docto.approbatã.ſubdit tamen,quòd de conſuetudine,& alicubi de ſtatuto,iudices de omni crimine inquirunt : pro quibus dicit benefacere text.in authent.de colla.§.iubemus.coll.ix. & ff.ad legem Iul.pe.l.iiij. § .mãdati.l. congruit.de offi. præſi. & Amede.in tracta.de ſyndic.columna vij.& eandem opinio.gl.tenet Bal.in ſua practica:quam dicunt quidã fuiſſe Tancre.de corne.in rubr.de quæſtio.circa inquiſitio.in j.q.ubi etiam firmat, quòd nec etiam de iure cano.in omni cauſa ſeu crimine generaliter poſſit inquiri:& reſpondebit ad c.qualiter & quando. cum ſuis cõcor.quod loquitur quando inquiritur contra aliquem in ſua adminiſtratione, uel officio præſidentiæ,ut ſuæ uillicationis rationem reddat:tũc enim, quia eius adminiſtratio cõſiſtit circa multa:ideo nõ eſt mirum, ſi de multis inquiratur.arg.l.j.C.de tranſact.& l.exigendum.C.de procur.& l.j.de admi. tut.& l.procu. C.de trãſact.unde etiã de omnibus delictis cõmiſsis & per eũ perpetratis,poteſt inquiri : ut authen.ut iud.ſi.quoquo ſuffra.& de di uer.& tempo. præſcrip.l.j. & de ſtat. mo.c.j.in princ. ſed prædicta omnia non ſunt trahenda ad conſequentiã inquirendi contra ſpecialem perſonam

nam præter adminiſtrationem offi-
cii delinquentem: quia de hoc nihil
dicitur in dicto c.ſtabimus ergo iuri,
quod non inuenio correctum &c. ut
C.de teſta.l.ſancimus. nec obſt. etiã
iura alle. uidelicet, §.iubemus. & §.
mandatis. quia reſpõdeo dupliciter.
primò, ſecundùm Marſil.quòd dictę
leges intelligantur,& loquãtur,quã-
do generaliter contra perſonam in-
quiritur: ut in l.congruit.ff.de offic.
præſi.& ita uidetur ſentire ibi gloſſ.
Ia.Al.& Bartol. & Alber.in d.§.ſi pu
blico.ubi multas ſolu.ponit ad dicta
iura. uel ſecundò,ſecundùm Dy. quã
do crimina ſunt notoria & manife-
ſta: nam tũc permiſſum ſit iudici in-
quirere,& interrogare. ſubdit tamẽ,
quòd de conſuetudine contrarium
obſeruatur:& hanc opi.uidetur tene
re Aret.in rub.extrà de iud.ubi dicit,
quòd etiam de iure can. regulariter
non eſt permiſſa inquiſitio. Vos ta-
men domini, reiectis opin.teneatis
cum Sali.& Angel.hic & Areti.idem
tenenti in ca.qualiter & quando.ex-
trà eod.colũ.xiiij. pro quibus allego
Vitali.in ſuo opere malefic. in dicta
rubric. de inquiſi. ubi concludit per
ſupradicta iura, quòd procedi poſsit
per inquiſitionem in omni caſu: &
quòd ita de generali conſuetudine
obſeruatur,quæ uicem l.obtinet: ut
ff.de leg.l.cùm de conſuetudine.l.de
quibus.§.fina.& quæ ſit lon. conſue.
C.l.j. & ſic cùm tam certã habuerint
interpretationem, minimè eſſent im
mutanda: ut in l. minimè.ff.de legi.
quod tamen intelligit fama præce-
dente,clamore, uel indicio uno, uel
duobus:per dictum c.qualiter. & ibi
nota.& c.cùm oporteat.eo.titu.idem
etiam tenet Ioã. Fab.in l.ea quidem.
C.de accuſ.& Præpo. in ſum.ij.q.viij.
colũ.xxij.uerſic.in criminibus autem
&c.& hæc uidetur uerior opi. Secun
dò,inquantum Ang.tangit,an quan-
do agitur de priuata utilitate, poſsit
inquiſitio formari.adde quòd Areti.
ubi ſuprà,columna xv.uerſi.ſed quæ
ritur.tãgit quæſtionẽ, & finaliter cõ-
cludit,quòd ſic, per l.cõgruit.de of-
fic.præſi.ubi generaliter uidetur per-
mittere iudicem ſuper omni delicto
poſſe ſpecialiter inquirere. & ponit
exemplum in furto,quod eſt crimen
priuatum:ut in l.fina.ff.de furt.& ta-
men pro eo ponitur pœna corporis
afflictiua:ut in authent.nouo iure.C.
de furtis. & in corpore, unde ſumi-
tur. & ibi reſpondit ad quædam fa-
cientia contra hanc opin.& concor-
dat cum eo Præp. ubi ſuprà,qui de
uerbo ad uerbum omnia motiua &
fundamenta Areti. eo tacito poſuit,
dũ tamen ex ſufficientibus indiciis
moueatur iudex ad inquirendum.
Tertiò,inquantum Angel. & Augu.
enumerant hic plures caſus in qui-
bus poteſt formari inquiſitio,tam ad
publicam utilitatem, quàm etiam ad
priuatam:uide quàm plures per Bal.
in ſua practi.in d.rub.& q.& Præpoſi.
& Vitali.ubi ſuprà. Zaneti. in reper.
c.j.extrà de accuſ.ſuper ru.col.xij. &
Alex.in apoſt.ad Bart.in d.§.ſi publi-
co.Io.de Platea inſtitu.de pub.iud.in
princip.col.ij.& tertia.& per Soci.in
tract.fallen.quem dicunt fore ſuum,
in cc.regula.ubi ponit vij.fallen. per
ordinem: in quibus poteſt iudex in
criminalibus etiam ad priuatam uti-
litatem inquirere, quas referre non
curo, ne longum proceſſum facia-
mus. Item, inquantum dicunt, quòd
quando unus ſocius nominat alios,
iudex

iudex poteſt inquirere: addatis quòd contraria ſententia uidetur uerior: quam tenet Fulgo. conſilio cxxxvj. col.fina.uer.nouiſsimè. Alexã.conſil. cxxviij. incip. quoniam abundè.col. fi.lib.iij. Phili. Deci.conſil.clxxv.in j. parte.incip.in cauſa falſita.columna ij.uerſi.ſecundò dato.& in conſil.ccxxxiiij.incip.in effectu quæritur.col. j.in ij.parte. ubi allegat plures concord.pro qua mihi uidetur quòd faciat doctrina Vitali.de qua ſuprà,inquantum uult,quòd non poſsit procedi ad inquiſitionem, niſi ſaltem ſit unum indicium cõtra delinquentẽ: ſed dictũ ſocii non facit indiciũ:uult Sal.in l.fi.C.de accuſ.& Ale. & Phili. in præall.cõſi.ergo dicendũ eſt iudicem non poſſe propter eius dictum inquiſitionẽ informare. Item etiam facit pro hac opin.doctri.Angel.hic, cum concor.de quibus ſ.quando ſcilicet poſsit contra certam perſonam iudex ſuã inquiſitionẽ formare &c. Quartò inquantum Ang. & Auguſt. dicunt poſſe formari inquiſitionem in cauſa uſurarũ : addatis, quòd hoc procedit de iure canonico , non tamen de iure ciuili:ita Bal. in cap.j.§. ſimiliter. col.iſ.uer.extrà not. &c. de contro.inueſt.refert & ſequitur Philip.Dec.conſil.clxx.in j.parte.colum. iij.uer.confirmatur.inci.uiſo themate & his quæ narrata & cætera.

49 *Inquiſitionis uia qui iudices procedere poſſint.*

ANGELVS.

TERTIO Principaliter eſt ui-
49 dendum, * qui iudices poſsint per uiam inquiſitionis procedere . & dico, quòd Ange.in dicta l.ſi uacantia. dicit,aut eſt cauſa meri imperii principaliter,aut incidenter: aut eſt cauſa merè pecuniaria. Primo caſu nemo formabit illam inquiſitionem,niſi ſit iudex qui habet merum imperium , nec poteſt hoc merum imperium delegari. l. j. ff.de offi.eius cui man.eſt iuriſd.& l.imperium.ff.de iuriſd.omn.iudic. Si autem cauſa meri imperij incidit in dicta cauſa merè ciuili,etiam pecuniaria,& tunc quilibet iudex coram quo tale crimẽ incidit, poterit cognoſcere de tali cauſa.l.nullum.C.de teſti.cum ſim.Et eſt ratio:quia ratione incidentis cognitionis cauſa meri imperij deuoluta eſt ad ſuam iuriſdictionẽ. l.quoties. C.de iud.Secundo caſu,quando cauſa eſt merè pecuniaria & ciuilis,ſpectans ad publicam utilitatẽ: & tũc omnis iudex qui habet cognitionẽ de illa cauſa, poterit per inquiſitionem procedere in dicta cauſa,ut eſt tex.in d.l.ſi uacãtia. & ita dicit do.Ang.ibi.

AVGVSTI. Tu autem in hac materia adde quæ dixit Spe.in tit.de inquiſi.§.j.in uer. item opponitur ꝙ uolens &c. qui dixit, quòd Papa & Imperator inquirũt per ſuos legatos
a uel delegatos [a] . Itẽ epiſcopi in ſuis diœceſibus . Item metropolitanus, non tamen in clericis ſuffraganei, niſi in caſibus qui no.in c.paſtoralis.de offi.ord.Item præſes prouinciæ.Item quicunque habet cognitionem cauſæ criminalis : hoc eſt,merum imperiũm.& qui ſunt iſti,not.per Spec.in tit.de iuriſd.om.ind. & allegat dict. c.qualiter & quando. & c.ſicut olim. extrà de accuſ.& c.j.extrà de offi.or. & l.j.§. ſi quis ultrò.ff.de quæſtio. & in fine concludit , quòd quicunque iudex qui poteſt corrigere & punire , poteſt & inquirere : & hanc ſententiam tenuit Hoſtiẽ.in ſum. de in-

quiſitio. §.ſi quis poſsit. qui in effe-ctu hoc dixit. Adde tamen, quòd in hac materia in illa inquiſitione generaliſsima, de qua locutus ſum ultra doct.o. quòd illam inquiſitionem generaliſsimam poteſt facere epiſcopus, & quilibet metropolitanus: ſecundùm tamen formam traditam in c.ſicut olim. extrà de accuſa. & in authen.de ſan.epiſco.§.ut autem omnis.col.ix. Item illam inquiſitionẽ ſuper ſtatu alicuius eccleſiæ, uel loci, tam ſuper capite, quàm ſuper mẽbris, poteſt facere quilibet prælatus, qui habet eccleſias ſub ſe pleno iure: ut in c.conquerente. extrà de offi. ord. Item ſcias, quòd Old.in conſil.
b ſuis, conſi.ccxiij. b dicit, quòd iudex delegatus ſuper iniuriis & differentiis, cenſetur etiam habere poteſtatem inquirẽdi ſuper huiuſmodi uiolentiis.

ADNOTATIO. a ¶ Per ſuos delegatos. *Adde tu tamen, quòd delegati Papa in ſuis prouincijs non poſſunt dicere ſentẽtiam ſanguinis. ita Io. An.in c.ſi.ne cle.uel mo.lib.vj. tamẽſi Papa cõmittat ſacerdoti cauſam capitalẽ ex certa ſcientia, uidetur diſpenſare ut ſententiam capitalem dicat. ita Fran. de are.in conſ.lviij. ubi etiam dicit, quòd ſtatutum de duabus diebus, nõ habet locum in cauſa inquiſitionis. Ber.*

b ¶ Conſi.ccxiij. *Adde, quòd uoluit allegare Fed.de ſenis in conſi.ccxvj. Ber.*

HIERO. Inquãtum quærit Angel. qui iudices poſsint per uiam inquiſitionis procedere: addatis, quòd iſtam quæſtionem melius quàm alibi reperietis examinatã, per do.Hẽr. Boyc.in c.j.de offi.ordi.extrà in j.diſ. quem omnino uideatis, & quia longa eſt eius di. eam referre non curo. ſufficiat uobis remiſsio.

50 *Inquiſitio quot de neceſsitate requirat, ad ſui ſubſtantiam.*

51 *Inquiſitio quando teneat, etiam ſi non præcedat diffamatio.*

52 *Inquiſitio non tenet, ſi non habet debitam formam.*

53 *Inquiſitio, uel libellus criminalis, non requirũt de neceſsitate concluſionem.*

54 *Inquiſitio debet fieri in ſcriptis.*

55 *Inquiſitio non requirit quod lis conteſtetur.*

56 *Solennitates iuris uel ſtatutorum non requiruntur in modo procedẽdi uel cõdemnandi quando crimina leuia ſunt.*

57 *An iudex inquirens ex mero ſuo officio, poſsit formare inquiſitionem, nulla diffamatione præcedente.*

58 *Inquiſitio fit in crimine hæreſis, nulla diffamatione præcedente.*

59 *Inquiſitio ſpecialis tenet, non præcedente diffamatione, quãdo de conſcientia principis formata eſt inquiſitio.*

60 *Inquiſitio ſiue proceſsus non tenet, niſi fama præcedat, licet reus non oppoſuerit, & reſponderit inquiſitioni, & ſemper poterit opponere.*

61 *Inquiſitionem & capturam debet præcedere fama, quæ originem habeat ab honeſtis & fide dignis.*

62 *Inquiſitio generalis non debet continere tempus nec locum.*

63 *Inquiſitio in crimine hæreſis tenet, ſine loco & tempore.*

64 *In crimine falſi tenet proceſſus, ſine loco & tempore.*

65 *Inquiſitio formata contra certam perſonam de pluribus criminibus in genere commiſſis, non requiruntur ſpecificationes circunſtantiarum.*

66 *In criminalibus hodie de conſuetudine concluditur per illam clauſulam: quare peto eum condemnari, ſecundũ formam*

*formam iuris & ſtatutorum.*
67 *In inquiſitione non fit litis conteſtatio, niſi ex parte rei.*
68 *Crimina quæ dicantur eſſe leuia.*

ANGELVS.

50 QVARTO principaliter * quæro, quot ſunt neceſſaria pro ſubſtantia inquiſitionis: & dic quòd quinq;. c Primò, quòd ex parte iudicis inquirentis ſit Iudex competens: aliàs non ualeret quicquid actum eſſet. C. ſi à non compet. iudi. per totum. Secũdò requiritur ex parte rei cõtra quẽ inquiritur, quòd ſit ſuppoſitus iuriſ-
a dictioni inquirentis [a] quo ad illud crimen, aut ratione loci, aut delicti. l. j. C. ubi de crimin. agi oporte. aliàs non poſſet contra eum inquirere. capit. ſi diligenti. de foro compet. Tertiò requiritur ex parte cauſæ de qua inquiritur, quia non ſuper omni crimine, de iure ciuili, poteſt inquiri, ut ſuprà dictum eſt, ſecũdùm Salicetum. Quartò requiritur ꝙ fama publica à fide dignis præcedat: & non ſemel, ſed ſæpius: & ſit d tanta, quòd generet ſcandalum, & ſine periculo tolerari nõ poſsit. capitulo, ad petitionem. & capitulo qualiter & quando. & capitulo cum oporteat. extrà de accuſatio. ita dicit Angelus in dicta l. ſi uacantia. & ſi e iſta diffamatio nõ præcedit, nec inquiſitio procedit. Sed Angelus in dicta l. ſi uacantia. in uer. de quinto notabili articulo. dicit, quòd in pluribus caſibus tenet inquiſitio. quantũcunque non præcedat diffamatio.
51 * Primò, quando reus eſt præſens, &
b non opponit: [b] ut in capitulo ſecũdo. de accuſatio. in ſexto. quia tunc tenet inquiſitio ſine diffamatione. Item fallit in inquiſitione generali contra caput & membra: ut in cap. j. de offic. ordin. & ſic Syndicus poteſtatis qui inquirit contra poteſtatem & eius officiales, & ſic contra caput & membra, poteſt inquirere nõ præcedente aliqua diffamatione. Tertiò fallit quando ad denunciam officialium [c] procedit: ut dicta l. ea quidem. Quartò fallit quãdo Iudex ex mero officio inquirit, & non ad poſtulationem uel querelam alicuius. dicto capitulo primo. de offic. ordina. Quintò, quando iudex inquirit ex neceſsitate ſui officii, uel uertitur periculum animarum: ut nota. in capitulo ad noſtram. extra de iureiurand. quod notandum eſt: ſi per ſtatutum cauetur, quòd poteſtas teneatur inquirere de tali delicto: & ſi non fecerit, imponit ſibi pœnam: & tunc in tali crimine poteſt inquiſitio formari, non præcedente aliqua diffamatione: aliàs poterit inquirere ſi uellet: ſed non arctatur à ſtatuto, tũc regulariter requiritur, quòd diffamatio præcedat, [d] niſi in caſibus ſupradictis: ut in c. qualiter. & in c. inquiſitionis. de accuſ. ita dicit Ang. in di. l. ſi uacantia. uer. de quin-
52 to uerò articulo. * Sextò requiritur ex parte formæ inquiſitionis: quia ſi non habet debitam formam, [e] non tenet. d. c. qualiter & quando. & dicto c. inquiſitionis. facit l. j. ff. ſi men. fal. mod. dixe. ita dixit Angel. in l. ſi uacantia. & in iſta forma eſt, quòd pars citetur. ita dicit Aug. in dicta l. ſi uacantia. in prin. facit cle. paſtoralis. de re iudi. Item, quòd apponatur locus & tempus, ſicut in accuſatione. l. libellorum. ff. de accuſ. quoniam Iudex inquirens, ſuccedit in locum accuſatoris, preterquã in ſubſcriptione

f ad pœnam talionis: [f] quia non de-
bet ſe ſubſcribere: ita dicit Bartol. in
dicta l.ij.§.ſi publico.uer.quæro utrū
in inquiſitione. & an uer. utrum in
inquiſitione iudex. & Angel.in dicta
l. ſi uacantia. in uer. quæro an iudex
teneatur ad pœnam talionis. & in
uer.quęro an in inquiſitione debeat
apponi locus. & Salic. in dicta l. ea
quidem.uer. ſi per denunciationem.
53 Et ſubdit do. Ange. hic,* quòd licet
in libello ſit neceſſaria concluſio, ta-
men in libello criminali uel inquiſi-
tione, non eſt neceſſaria concluſio:
ut not. in l.j.ff.de eden. quia ius con-
cludit ad pœnam ſine iudice.l.j.ff. ad
Turpil.ita not. Bald. in dicta l.edita.
C.de eden.Sed de conſuetudine ac-
cuſator concludit.dum petit eum pu
niri ſecundum formam iuris uel ſta-
g tutorū:[g] & iudex inquirens conclu-
dit, apponendo illam clauſulam, ſu-
per quibus omnibus & ſingulis &c.
Ita dicit Bart.in dicto §.ſi publico.in
uer. tertio quæro utrum inquiſitio
debeat continere concluſionem. &
54 Ange.in dicta l.ſi uacantia.*Item re-
quiritur quòd inquiſitio fiat in ſcri-
h ptis, & redigatur in ſcriptis, [h] ſicut
libellus in ciuili: ita dixit Ang. in di-
cta l. ſi uacantia. in uer. item quæro
an quando fieri debeat inquiſitio. Et
fuit originale uerbum Azo.in auth.
de exhib.re.in §.ſcimus.in fi.gl. ma-
gnæ. Item iudex debet animaduer-
tere, quòd antequam faciat inquiſi-
tionem, interroget reum ſuper quo
intendit inquirere contra eum: aliàs
ſi primò formaretur inquiſitio, &
poſtea interrogaret, non ualeret: ut
in capitu. qualiter & quando.in uer.
debet igitur.de accuſa. Sed Ange.in
dicta l.ſi uacantia.in uer. proceditur

autem in inquiſitione ordinaria. di-
cit, quòd hoc de conſuetudine non
ſeruatur: quia imò ſemper ante fit
inquiſitio, & poſtea interrogatur.
i Sed dic quòd illa doctrina [i] Ange.
in dicta l.ſi uacantia.procedit quan-
do iudex contra abſentem inquirit.
Si autem reus eſt præſens & in for-
tia officialis, tunc ſemper iudex in-
k terroget [k] cum tortura: & ſi non, in
camera pluries, ut uideat bene ſu-
per quo poſſit informare inquiſi-
tionem, & poſt eius interrogationē
55 formet inquiſitionē.* Itē nō eſt ne-
ceſſe ꝙ ſuper inquiſitione lis cōteſte
tur: quoniā hic nō eſt actio: ergo nō
eſt dare conteſtationē: & licet nō ſit
litis conteſtatio, fieri tamē debet per
iudicē interrogatio, & per reū reſpō
ſio: ut infrà patebit in gl. ſuper uerbo
(cōſtitutus &c. reſpōdet &c.) Et maxi
mè hoc militat, ubi contra abſentē in
aliquibus caſibus poterit fieri cōdē-
natio: ut l.quarta. ff.de fica. & ex for-
ma ſtatutorū cōmuniter per Italiam,
proceditur contra abſentē: ergo nō
requiritur litis conteſtatio, quia hoc
impoſsibile eſt.ita dicit Angel.in di-
cta l.ſi uacantia. in uerſic. item quæ-
ro an in cauſa inquiſitionis debeat
lis cōteſtari. Et prædicta omnia pro-
cedunt in criminibus grauibus: quia
56 iſtæ ſolennitates requiruntur. * Sed
l in criminibus leuibus [l] ſolennitates
iuris, uel ſtatutorum, non requirun-
tur in modo procedendi, uel con-
demnandi: ut in authen. niſi breuio-
res. C.de ſent. ex breuicu. recit. pu-
ta, ſi quis fuerit repertus ad ludum
azardi uel cum armis, uel de nocte:
ſi pœna eſt pecuniaria & parua, tunc
in his non requiritur ordo iuris, uel
ſtatutorū: nec requiritur quòd pro-
ceſſus

ceſſus formetur: ſed ſufficit quòd iudex faciat mandatũ, quòd ſoluat pœnam: & ſi ſtatuto cauetur, quòd de omni delicto iudex faciat proceſſum: intelligitur de delictis grauibus, nõ g autẽ de lenioribus. ita eleganter dicit Bar. in l. leuia. circa fi. de accuſa. & m quæ crimina dicantur leuia [m]: uide Bar. in d. l. leuia. & plenius in d. l. non ſolùm. §. ſi mandato. de iniuriis.

ADNOTAT. a ¶ Inquirẽtis, h *Adde tu, quòd tamẽ delegatus papa poterit inquirere & citare exiſtentẽ in territorio imperij. ita* Bar. *in extraua. ad repri. uer. totius orbis. & dicit etiam ipſe ibi, in uerbo, per edictũ. quòd licet iudex non poſſit citare in alieno territorio: põt tamen ſcribere iudici illius territorij, ut reum citet. & ſi fuerit negligens, poterit poſtea ipſe citare. & prædicta ſequitur* Fran. *de Are. in conſi. liij. ubi etiam dicit, quod ſi inquiſitus comparuerit, & reſpõderit inquiſitioni, & deinde receſſerit: quòd tamen ualet ſententia contra eum lata: ex quo uoluntariè comparuit, licet non potuiſſet citari.* Ber.

b ¶ Et non opponit. *Adde ad hoc* Ca*po. in conſi. lxvij.*

c ¶ Officialium. *Adde* Cap. *in conſi. xl. quem uide.*

d ¶ Diffamatio præcedat. *Adde* Ful*go. in conſil. cxxxvj. & conſil. clxxv. ubi conſuluit pro ſtatuto* V*incentiæ: & uide infrà, in uerbo, fama publica præcedente.*

e ¶ Formam. *Adde, quòd ex inepta inquiſitione debet ſequi abſolutoria. ita tenet* Ro. *in conſi. cxliiij. & an ſine inquiſitione quis poſſit damnari. uide* Capo. *cõſi. xl. in fi. &* Roma. *in conſi. cx. &* Paul. *de* Caſt. *cõſi. cxlj. in antiquis. & quæ ſint præeminentiæ inepti libelli, uide per* Bar. *in conſi. penul.* Ber.

f ¶ Pœnam talionis. *Adde circa hoc* Io. *de* Ana. *cõſi. j. &* Ang. *cõſ. clxxvij. & an procurator fiſci debeat ſe ſubſcribere ad pœnam talionis in crimine læſæ maieſt. uide* Capo. *conſi. xvij.*

g ¶ Statutorum. *Adde quòd tunc libellus dicitur præſumptiuè concludere, ita* Ro. *in conſi. xv. & an ſit neceſſe quòd libellus in criminalibus concludat, uide* Cap. *in conſil. xiiij. col. iij. uer. nec ob. dum dixi. ubi tenet quòd non.*

h ¶ In ſcriptis. *Adde & uide* Spe. *in tit. de inquiſi. §. nunc tractemus. in tit. de lit. conteſt. §. j.*

i ¶ Illa doctrina. *Adde quòd ex his declarantur dicta per iſtum infrà in uer. fama publica. in vj. col. uer. quæro qualiter &c. & in iiij. col. in addi. incip. tu autem adde hoc &c.*

k ¶ Interroget. *Adde, & uide* Cap. *in conſi. xl. col. viij. uer. circa ſextum.*

l ¶ Leuibus. *Adde tu & uide* Cap. *in conſi. xxxiiij. & idem eſt ſi eſſet conſuetudo quòd de grauibus non fieret proceſſus: ut refert* Cap. *in cõſ. xl. fieri in* Alemania *&* Germania. *ita ipſe in d. conſi. xl. in fi.*

m ¶ Leuia. *Adde quæ dicantur crimina leuia, tã de iure diuino quàm poſitiuo & uide per* Bart. *in conſil. ccxvij. inci. ad declarationem.* Ber.

AVGVSTI. Tu autem in hac materia adde, quòd quantum primò ſuprà deducta fuit illa ſingularis doctrina Domini Ang. in d. l. ſi uacãtia.
57 in quarta fallentia.* quòd ubi iudex
a inquirit ex mero officio [a] ſuo, & nõ ad poſtulationem, uel denunciã alicuius, ꝙ tunc Iudex formabit inquiſitionem nulla diffamatione præcedente, per c. j. de offic. ord. dicatis, ꝙ licet cõmuniter aſſeſſores hoc obſeruent: tamen iſta doctrina eſt falſa: contra quos primò allego Gandi. in tracta. malc. in Rub. quo. cog. de ma.

c per

per inquiſi.in uer.ſi autem iudex accedat ad inquiſitionem, nullo inquiſitionem promouẽte.& in uerſi.item not.quód quãdo Iudex recipit teſtes ſuper infamia alicuius ex mero officio, & cætera.qui cõcludit ipſe, quód ubi iudex procedit ex officio ſuo ad inquiſitionẽ nullo promouente iudicem, quód tunc ſi reus neget ſe de illo crimine infamatũ, tunc iudex debet inqrere de fama et infamia: qua reperta, incipiet procedere ad inquirẽdum de maleficio. & allegat dictũ c.j.de offi.or.Bene uerũ eſt, ꝙ Gand. ibi dicit, ꝙ ſi iudex inquirens recepe rit infamiam cõtra Caium, & Caius neget ſe eſſe de illo crimine infamatũ: nõ tenetur iudex ei facere fidẽ de ipſa infamia. Nam iudex non faceret fidem de ipſa infamia, niſi ſibi iudici, cum ipſemet iudex ſit. Dicit tamen quód ſi à tali grauamine appelletur, tunc iudici ſuperiori fides eſt adhibenda de ipſa fama. c.cum ceſſante.extrà de appel.Vnde Gand.ibi uult omnino, ꝙ iſto caſu reo negante, cõtra quem inquiritur, ſe eſſe infamatum de tali crimine, ꝙ non teneat inquiſitio, ſi non præceſſit infamia: & in hoc eſt differentia bene, quãdo iudex inquirit ex mero officio, uel alio promouẽte iudicem ad inquiſitionẽ: quia ubi iudex ex mero officio procedit, habitis teſtibus ſuper infamia, & reo petente copiam: iudex non debet dare ſibi copiã: ſecus ſi ad poſtulationẽ alterius uel ad denunciam alterius iudex inquirit: quia ipſi reo petẽti copiã de ipſa infamia, iudex debet ei dare copiã infamiæ.Et ideo cõtra Ang.concludo, quód nemo iudex unquam ſit tantæ audaciæ quando inquirit contra certam perſonam de maleficio, etiã ex ſuo mero officio, ut formet inquiſitionem ſuam, niſi præcedente infamia de delicto.Et in terminis ad hoc allego Hoſti.in ſum.de inquiſitio.in §.& qualiter procedatur.uer.quód ſi aliàs contra ſingularem perſonã inquiſitio fiat, & iudex ex ſuo officio ꝓcedat. & ibi in uer.aut præſens eſt is contra quem &c.qui Hoſt.determinat illud idem quod dicit Gan.ſ.ſcilicet, ꝙ ubi iudex ex ſuo officio procedit nullo promouente inquiſitionem, & reus negat ſe eſſe diffamatum, iudex nõ poteſt procedere, etiã iſto caſu, niſi pręcedat infamia.&hoc

b uoluit Spec. [b] in tit.de inquiſitio.§. nũc tractemus.uer. hoc autem ſcias. & Io.And.in c.qualiter & quando.ſuper gl.magna.extrà de accuſa.Adde tamen ꝙ pro opin.Ang.uidetur eſſe caſus in c.ad noſtram.extrà de iureiurã.ubi proceditur ad inquiſitionẽ, nulla præcedente infamia.Et ideo dicebat ibi d.Ant.de Butr. ꝙ Inn.dicebat, quód ibi erat ſpeciale, ubi iudex ex mero & puro officio procedit: quia non præcedente diffamatione, poterat formare inquiſitionẽ: ſecus ſi ad denũciam alterius.Sed do.Ant. de Butr.ibi temperat hoc eſſe uerũ, ubi iudex procedit ex mero & puro officio, & agitur de peccatorum correctione, uel imminet periculum animarum: tunc iudex procedendo de mero & puro officio, formabit inquiſitionem ſine diffamatione præcedẽte.alleg.c.ij.& pen.de ſup.negli.prælа. & c.ſi.de cleri.peregri.& hanc limitationem ſemper teneas menti.

58 * Item adde alium caſum ubi proceditur per inquiſitionem nulla præcedente diffamatione, ſcilicet in crimĩne hæręſis

ne hæreſis,caſus eſt quem do. Card.
dicit ibi eſſe ſingularem, & ſe alibi
non legiſſe, in c.excõmunicauimus.
§.adiicimus. extrà de hære. & ipſum
ſequitur Ioã.de Ana.ibi in ij.col. Sed
ille tex.hoc mihi non dicit.bene ue-
rum eſt,quòd eſt alia differentia iſto
caſu, quòd ubi iudex ex ſuo officio
procedit ad inquiſitionẽ nullo pro-
mouẽte,examinabit teſtes ſuper diſ-
famatione,ꝙ iſto caſu ſi comparet
contradictor,& uult probare de bo-
na fama,nõ auditur:ſecus ſi iudex ad
poſtulationem alterius inquirit con
tra aliquem.ita uoluit Gandi.in loco
ſ.alleg.quia non ita præſumitur con
tra iudicem,ſicut contra aduerſariũ.
alleg.d.c.cum oportet. & de hoc ui-
59 de etiam in locis ſuprà allega.* Ad-
de etiam alium caſum, ubi regulari-
ter tenet inquiſitio ſpecialis, nulla
præcedente diffamatione,quãdo de
conſcientia principis eſt formata in-
quiſitio,quæ cõcluſio:an ſit uera uel
falſa, latè dicã in addi.meis j.in uer.
60 fama publica præcedente. * Item
adde Old.in cõſ.ſuo.ccxiij. qui uult,
quòd fama præcedat inquiſitionem,
uel quòd teſtes ipſam probent: aliàs
non tenet proceſſus,licet etiam reus
non oppoſuerit, & reſponderit in-
quiſitioni:quia ſemper poterit pro-
bare contrarium, & hoc opponere.
61 * Item adde pulchrum conſiliũ Pet.
de Anch.in conſi.ſuo ccliiij.qui con-
ſuluit,quòd opus eſt,ꝙ fama præce-
dat capturam & inquiſitionem iudi-
cis,non autem ſequatur: & debet ha
bere originem ab honeſtis & fide di
gnis:& ideo ibi dicit,quòd fama quę
probat, quòd poſt capturam rei ha-
buit originem,nõ probat:quia opus
eſt,quòd appareat à quibus, & à quo
tempore iſta fama habuit originẽ an
62 te capturam,& inquiſitionem. * Itẽ
in quãtum ſuprà dictum eſt, ꝙ in in-
quiſitione debet apponi locus & tẽ-
pus:addatis quòd hoc eſt uerũ in in-
quiſitione ſpeciali, ſecus in inquiſi-
tiõe generali,ut uoluit Bar.in extra-
ua.ad reprimen.ſuper uerbo, inqui-
ſitionẽ.qui affirmauit etiam in d.§.ſi
publico.dum reſpondet ad gl.inſtit.
63 de publi.iudi.in prin. * Item adda-
tis,quòd hoc nõ habet locum in cri-
mine hæreſis: quia procedit inquiſi-
tio ſine loco & tempore. Ita ſingula
riter dixit Bald. in l.j.C.qui accuſa.in
iij.col.& ibi uide rationem.Et de iſta
materia uide omnino Raph.poſt do
cto.in l.edita.C.de edẽ. & ibi Bal.in
uer.nono opponitur.& ibi dicit Bal.
quòd imò in inquiſitione non debe-
mus apponere nec locum, nec tem-
pus: quia lege hoc non cauetur.& l.
libellorũ. loquitur in accuſatore qui
non caret odio: ſed nõ ſic in iudice.
Et omnino uide Abb.in c.ſi.extrà de
purg.cano.qui uidetur limitare præ
dicta.& per Bald.in l.ij.C.de eden.&
per Bald.& Salic.in d.l.ea quidem.&
Cy.in l.j.C.ubi conue.qui cert.lo.da.
promiſ. & per Bart.in l.j.§.j.ff.de ſu-
ſpe.tuto. & per Ang.in l.libellorum.
64 ff.de accuſ. * Item adde quod dixit
Bald.multũ eleganter in c.j.qui.mo.
feu.amit. qui dixit, quod in crimine
falſi tenet proceſſus ſine loco & tem
pore. & dixit,quòd allegat.gl.quę nõ
reperitur alibi.inſtit.de pub. iudi.in
prin. Et ratio eſt,quia crimen tale fit
in abſconſo:& ſic etiam poſſumus di
cere,ꝙ omnibus caſibus ubi nõ mi-
litat ſolẽnitas legis libellorum,in il-
lis caſibus procedet inquiſitio ſine
loco & tẽpore: & qui ſunt iſti caſus,

per inquiſi.in uer.ſi autem iudex accedat ad inquiſitionem,nullo inquiſitionem promouẽte.& in uerſi.item not.quód quãdo Iudex recipit teſtes ſuper infamia alicuius ex mero officio, & cætera.qui cõcludit ipſe,quód ubi iudex procedit ex officio ſuo ad inquiſitionẽ nullo promouente iudicem,quód tunc ſi reus neget ſe de illo crimine infamatũ, tunc iudex debet inqrere de fama et infamia: qua reperta,incipiet procedere ad inquirẽdum de maleficio. & allegat dictũ c.j.de offi.or.Bene uerũ eſt,ꝙ Gand. ibi dicit,ꝙ ſi iudex inquirens receperit infamiam cõtra Caium , & Caius neget ſe eſſe de illo crimine infamatũ:nõ tenetur iudex ei facere fidẽ de ipſa infamia. Nam iudex non faceret fidem de ipſa infamia, niſi ſibi iudici,cum ipſemet iudex ſit. Dicit tamen quód ſi à tali grauamine appelletur, tunc iudici ſuperiori fides eſt adhibenda de ipſa fama. c.cum ceſſante.extrà de appel.Vnde Gand.ibi uult omnino, ꝙ iſto caſu reo negante,cõtra quem inquiritur, ſe eſſe infamatum de tali crimine, ꝙ non teneat inquiſitio,ſi non præceſsit infamia: & in hoc eſt differentia bene, quãdo iudex inquirit ex mero officio, uel alio promouẽte iudicem ad inquiſitionẽ: quia ubi iudex ex mero officio procedit , habitis teſtibus ſuper infamia, & reo petente copiam: iudex non debet dare ſibi copiã:ſecus ſi ad poſtulationẽ alterius uel ad denunciam alterius iudex inquirit: quia ipſi reo petẽti copiã de ipſa infamia,iudex debet ei dare copiã infamiæ.Et ideo cõtra Ang.concludo, quód nemo iudex unquam ſit tantæ audaciæ quando inquirit contra certam perſonam de maleficio , etiã ex ſuo mero officio , ut formet inquiſitionem ſuam, niſi præcedente infamia de delicto.Et in terminis ad hoc allego Hoſti.in ſum.de inquiſitio.in §.& qualiter procedatur.uer.quód ſi aliàs contra ſingularem perſonã inquiſitio fiat,& iudex ex ſuo officio ꝓcedat. & ibi in uer.aut præſens eſt is contra quem &c.qui Hoſt.determinat illud idem quod dicit Gan.ſ.ſcilicet,ꝙ ubi iudex ex ſuo officio procedit nullo promouente inquiſitionem , & reus negat ſe eſſe diffamatum,iudex nõ poteſt procedere, etiã iſto caſu,niſi pręcedat infamia.&hoc
b uoluit Spec. b in tit.de inquiſitio. §. nũc tractemus. uer. hoc autem ſcias. & Io.And.in c.qualiter & quando.ſuper gl.magna.extrà de accuſa.Adde tamen ꝙ pro opin.Ang.uidetur eſſe caſus in c.ad noſtram.extrà de iureiurã.ubi proceditur ad inquiſitionẽ, nulla præcedente infamia.Et ideo dicebat ibi d.Ant.de Butr. ꝙ Inn.dicebat,quód ibi erat ſpeciale, ubi iudex ex mero & puro officio procedit: quia non præcedente diffamatione, poterat formare inquiſitionẽ : ſecus ſi ad denũciam alterius.Sed do.Ant. de Butr.ibi temperat hoc eſſe uerũ, ubi iudex procedit ex mero & puro officio,& agitur de peccatorum correctione,uel imminet periculum animarum : tunc iudex procedendo de mero & puro officio,formabit inquiſitionem ſine diffamatione præcedẽte.alleg.c.ij.& pen.de ſup.negli.prælà. & c.ſi,de cleri.peregri.& hanc limitationem ſemper teneas menti.

58 * Item adde alium caſum ubi proceditur per inquiſitionem nulla præcedente diffamatione,ſcilicet in crimine hærę

ne hæreſis,caſus eſt quem do. Card.
dicit ibi eſſe ſingularem, & ſe alibi
non legiſſe, in c.excõmunicauimus.
§.adiicimus. extrà de hære.& ipſum
ſequitur Ioã.de Ana.ibi in ij.col. Sed
ille tex.hoc mihi non dicit.bene ue-
rum eſt,quòd eſt alia differentia iſto
caſu, quòd ubi iudex ex ſuo officio
procedit ad inquiſitionẽ nullo pro-
mouẽte,examinabit teſtes ſuper dif-
famatione, ꝙ iſto caſu ſi comparet
contradictor,& uult probare de bo-
na fama,nõ auditur:ſecus ſi iudex ad
poſtulationem alterius inquirit con
tra aliquem.ita uoluit Gandi.in loco
ſ.alleg.quia non ita præſumitur con
tra iudicem,ſicut contra aduerſariũ.
alleg.d.c.cum oportet.& de hoc ui-
59 de etiam in locis ſuprà allega.* Ad-
de etiam alium caſum, ubi regulari-
ter tenet inquiſitio ſpecialis, nulla
præcedente diffamatione,quãdo de
conſcientia principis eſt formata in-
quiſitio,quæ cõcluſio:an ſit uera uel
falſa, latè dicã in addi.meis j.in uer.
60 fama publica præcedente. * Item
adde Old.in cõſ.ſuo.ccxiij. qui uult,
quòd fama præcedat inquiſitionem,
uel quòd teſtes ipſam probent: aliàs
non tenet proceſſus,licet etiam reus
non oppoſuerit, & reſponderit in-
quiſitioni:quia ſemper poterit pro-
bare contrarium , & hoc opponere.
61 * Item adde pulchrum conſiliũ Pet.
de Ancha.in conſ.ſuo ccliiij.qui con-
ſuluit,quòd opus eſt,ꝙ fama præce-
dat capturam & inquiſitionem iudi-
cis,non autem ſequatur: & debet ha
bere originem ab honeſtis & fide di
gnis:& ideo ibi dicit,quòd fama quę
probat, quòd poſt capturam rei ha-
buit originem,nõ probat:quia opus
eſt,quòd appareat à quibus, & à quo
tempore iſta fama habuit originẽ an
62 te capturam,& inquiſitionem. * Itẽ
in quãtum ſuprà dictum eſt, ꝙ in in-
quiſitione debet apponi locus & tẽ-
pus:addatis quòd hoc eſt uerũ in in-
quiſitione ſpeciali, ſecus in inquiſi-
tiõe generali,ut uoluit Bar.in extra-
ua.ad reprimen.ſuper uerbo, inqui-
ſitionẽ.qui affirmauit etiam in d.§.ſi
publico.dum reſpondet ad gl.inſtit.
63 de publi.iudi.in prin. * Item adda-
tis,quòd hoc nõ habet locum in cri-
mine hæreſis: quia procedit inquiſi-
tio ſine loco & tempore. Ita ſingula
riter dixit Bald.in l.j.C.qui accuſa.in
iij.col.& ibi uide rationem.Et de iſta
materia uide omnino Raph.poſt do
cto.in l.edita.C.de edẽ. & ibi Bal.in
uer.nono opponitur.& ibi dicit Bal.
quòd imò in inquiſitione non debe-
mus apponere nec locum, nec tem-
pus: quia lege hoc non cauetur.& l.
libellorũ.loquitur in accuſatore qui
non caret odio: ſed nõ ſic in iudice.
Et omnino uide Abb.in c.ſi.extrà de
purg.cano.qui uidetur limitare præ
dicta.& per Bald.in l.ij.C.de eden.&
per Bald.& Salic.in d.l.ea quidem.&
Cy.in l.j.C.ubi conue.qui cert.lo.da.
promiſ. & per Bart.in l.j.§.j.ff.de ſu-
ſpe.tuto. & per Ang.in l.libellorum.
64 ff.de accuſ. * Item adde quod dixit
Bald.multũ eleganter in c.j.qui.mo.
feu.amit. qui dixit, quod in crimine
falſi tenet proceſſus ſine loco & tem
pore.& dixit,quòd allegat.gl.quę nõ
reperitur alibi.inſtit.de pub. iudi.in.
prin. Et ratio eſt,quia crimen tale ſit
in abſconſo:& ſic etiam poſſemus di
cere,ꝙ omnibus caſibus ubi nõ mi-
litat ſolẽnitas legis libellorum,in il-
lis caſibus procedet inquiſitio ſine
loco & tẽpore: & qui ſunt iſti caſus,

pro nunc tene mēti quod dixit Ang.
multū ſingulariter in auth.q̄uo opor.
epi.in §.fi. & contra cōmittentes de-
lictum contra maieſtatē diuinam te-
net proceſſus ſine ſolennitate legis
libellorum : quæ ſolennitas legis li-
bellorum, an habeat locum de iure
canonico: Moder.latè poſuerunt in
65 c.dilecti. extrà de iudi. * Item adde
id quod dixit Gaſpar Calde.in conſi.
ſuo ij.titu. de accuſ. ꝙ ubi formatur
inquiſitio contra certam perſonā de
pluribus criminibus in genere com-
miſsis:non requiruntur ſpecificatio-
nes circunſtantiarum criminū:& al-
legat Io.An.ita uoluiſſe,& in hac ma
c teria [c],uide Ang.in cōſ.ſuo clxxvij.
quod incip. uiſis actis prædictis. qui
dicit,quòd in inquiſitione,ſicut in ac
cuſatione, debet apponi locus & tē-
pus:& dicit ꝙ locus & tempus homi
cidii debet apponi,non autem auxi-
66 lii, uel mandati. * Item inquantum
ſuprà dictum eſt, ꝙ in criminalibus
non eſt de neceſsitate ponere con-
cluſionem in libello : adde gl.Cy.&
Ang.in l.in cauſis.C.de accuſa.quam
gl.ponderauit etiam Bald.in l.edita.
C.de edē.in uerſic.ibi.circa ſecundū,
an libellus procedat ſine concluſio-
ne &c. ibi Bald. notabiliter loqui-
tur, quæ differētia ſit,an libellus cō-
cludat,uel non, in criminalibus. Ad-
de tamen quod Sali.in d.l.in cauſis,
dicit, ꝙ hodie de conſuetudine con
cluditur ſemper in criminalibus,per
illam clauſulam quę apponitur in fi.
quare peto eum condemnari ſecun-
dùm formam iuris & ſtatutorū.& de
hac materia uide pulchra uerba Bal.
in l.& ſi ſeuerior.C.de his qui no.in-
fa.p Bar.in l.quid ergo.§.pœna gra-
uior.ff.de infami.& per Ange.in d.l.
edita.& latius dicā infrà in uerſi.nec
67 non ad querelam. * Item inquantū
dictū eſt ſuprà,ꝙ in inquiſitione non
d fit litis cōteſtatio [d].Adde quod Bal.
in l.j.§.ij.de offi.præf. ur.in ulti.col.
dicit, ꝙ non fit litis conteſtatio niſi
ex una parte, ſcilicet rei.& in ultima
col.C.de accuſ.& ibi dixit unum no.
uerbum.& idem Bal.in l.j.C.qui ac-
cuſa.in x.colu.dicit, quòd licet in in-
quiſitione lis non conteſtetur, tamē
quaſi conteſtatur per reſponſionem
rei apud acta,dum reſpondet inqui-
ſitioni.Et de materia uide per Bald.
in l.j. C.ubi de crimin.in fi. Sed tene
menti,quæ dixerūt do. Ant.de Butr.
& Abb. in c.quoniam frequenter.in
§.ſunt & alij.extrà ut lite nō conteſt.
Nam imò uidetur quòd in cauſa in-
quiſitionis non poſsit procedi ſine li
tis cōteſtatione.de hoc uidetur text.
in c.cum dilecti. extrà de purga.can.
Et ideo pro ſolutione referūt, quod
Hoſt.dicebat : aut iudex procedit ex
mero officio,& tunc nulla requiritur
litis cōteſta.quia non eſt cum quo lis
cōteſtetur:aut ad querelam alterius
inquiritur : & tunc cum illo promo-
uente querelam, debet lis cōteſtari.
idem,ſecundum Innoc.cum inquiri-
tur aliquo ſpecialiter proſequente
ipſam inquiſitionē,per not.in c.cum
olim.extrà,de teſt.ad fi.magnæ gloſ.
Et de materia in ca.cum I. & A.extra
de re iudi.Referunt tamen ꝙ Specu.
in tit.de inquiſi.§.j.uerſi.cum igitur.
concordat opi. quòd in generali in-
quiſitione, ſiue ſit ſpecialis proſecu-
tor,ſiue non:non fit litis conteſta.fit
tamen quaſi litis conteſta. ita loqui-
tur tex.in c.cū I.& A.In ſpeciali uerò
inquiſitione,ſi non eſt ſpecialis pro-
ſecutor,non fit litis conteſta.fit tamē
quaſi

quaſi litis conteſta. quæ eſt inter fa-
mam & reſponſionem factam per
ipſum reum, traditis capitulis ſecun-
dum formam c. qualiter & quando.
Si autem eſt inſtigator tunc aſsiſtẽs,
uel ibi poſitus per iudicẽ, ut adiuuet
iudicem, tunc non eſt lis conteſtan-
da: ſecus ſi ſit proſecutor ſpecialis
impetrans & aſſumens inquiſitionis
tutelam: quia tunc lis debet conteſta
ri cum ipſo & reo: & hoc omnino ad
limitationem Bart. & Ang. & dictorũ
ſ. & hoc uoluerunt Inn. & Hoſti. in c.
cum clamor. extrà de teſt. Quando b
autẽ eſt ſpecialis proſecutor, & reus
eſt abſens per contumaciam, an tũc
ſine litis conteſta. poſsit procedi: ui-
de do. Abba. in d. §. ſunt & alii. deci-
dẽtem quòd ſic: per gl. in c. cùm I. &
A. extrà de re iudica. & hoc affirmat c
Old. in conſi. ſuo cclxxvj. & uide Bal.
in l. ſi pluribus. ff. de leg. j. & uide pul
chra uerba Bal. in l. cũ mulier. ff. ſolu.
mat. in v. col. qui dicit, quòd licet per
talem reſpõſionem factam per reũ,
inducatur quaſi litis conteſtatio: ta-
men illa reſponſio debet fieri iudice
ſedente pro tribunali, nõ in hortis &
68 non in domo: quod not.* Item in-
quantum do. Ang. hic dixit quæ cri-
mina dicantur leuia, uel non: & alle-
gauit Bart. in locis ſ. alle. addatis, ꝙ
per prædicta non habetis ueram cõ-
cluſionem: ſed uideatis Ang. tempe-
rantem iſta in dicta l. non ſolùm. §. ſi
mandato. de iniur. & in dicta l. leuia.
de accuſa. & adde ultra ipſos gloſ. in
ca. cum illorum. extrà de ſen. excom.
in uerbo, membri. quæ dicit, quòd
hoc relinquitur arbitrio iudicis, quæ
crimina dicantur leuia, uel non: &
per illam gl. cõtra Bart. approbo do.
Ang. in dicta l. leuia. quia ſecundùm
uulgi opi. & conſuetudinem, iſta ue-
niunt in conſideratione. Nam licet
aliàs per l. crimen. dicat atrox: tamen
ſecundùm conſuetudinem hoc nũc
non erit. & uide glo. in l. iij. ff. de in-
iur. in princ. quæ uidetur uelle, quòd
omnis iniuria facta cum armis, dica-
tur atrox crimen.

ADNOTATIO. a ¶Ex me-
ro officio. *Adde circa hoc & de intel-
lectu dict. c. j. & uide per Barb. in conſi.
xxxv. incip. ſcribitur præclarè apud Ec-
cleſiaſtes. ubi latè de hoc. Ber.*
b ¶Et hoc uoluit Spec. *Adde quòd
ubi ſcandalum uerti poßit, & in cauſa
hæreſis poteſt iudex inquirere diffama-
tione non præcedente: ita Specu. in d. §. j.
uer. utrũ. quod fortifica, ut per Barba. in
conſil. lxxij. incip. ſcribitur libro Heſter.*
c ¶Et in hac materia. *Adde quod An
gel. in conſil. clxxviij. & in conſi. ccxcvij.
dicit expreßè, quòd in inquiſitione, ſicut
in accuſatione, eſt apponendus locus con-
ſummati delicti, nec ſufficit ponere locũ
auxilii præſtiti, uel mã. uel tractatus: &
quòd debeat apponi locus & tempus &
ſolennia l. libellorum. tenet Alex. de Imo.
in conſi. clxvj. & conſi. cxxiij. in ij. uol. &
uidetur uoluiſſe Raph. Cu. in cõſil. xxvij.
ubi dicit, quod ex quo inquiſitio ſucceßit
loco accuſa. ſicut offenſus accuſans nõ põt
producere teſtes domeſticos, ita nec iudex
inquirẽs: & uide remißiuè p Ale. in apoſt.
ad Bar. in d. l. libellorũ. no. tamẽ quod ſi-
cut in accuſatione requiritur locus & tẽ
pus delicti, ita debet poni in mãdato da-
to ad accuſandũ, ſecũdũ Ro. cõſi. ix. & nõ
ſolũ in libello criminali inſerendus eſt lo-
cus, ſed etiã cũ agitur actione famoſa ci-
uiliter. ita Ro. in cõſi. cxcj. tamen ſi cogno
ſceretur uirtute reſcripti, in quo eſſet clau
ſula quòd cognoſceret ſummariè de ueri-
tate & æquitate, tunc locus non incertus*

*nõ uitiaret libellũ.ita Ale. in con. vj. in ſu.uo.Bern.*

d ¶ Litis conteſtatio. *Adde tu circa hoc.& uide Fran.de Are.in conſil. lviij. uerſ.ad quintum. ubi quòd reſponſio facta per reum in iudicio criminali accuſationi uel inquiſitioni ad interrogationem iud. etiam abſente denunciatore inducit lit.cont.allegat* Bart.*in l. is qui reus. & de publi.iudi. & dicit quòd ita ſeruatur in practica:& iudex dicitur interrogaſſe reum quando detulit iuramentum calumniæ,ut reſpondeat inquiſitioni.& licet in actis non appareat de interrogatione:tamen ex quo apparet de ſolenni reſponſione, præſumitur quòd præceſſerit interrogatio. allegat* Io.And. *&* Ant. *de* But.*in c j.de lit.conte. & an quando eſt ſpecialis proſecutor, & reus eſt abſens, poßit procedi in contumaciam litis conteſt.uide* Oldr.*conſ.lxvj.&* Cep.*in conſi.vj.Bern.*

HIERO.Primò inquãtum Ang. ponit quinque quæ neceſſaria ſunt de ſubſtantia inquiſitionis: addatis Amede. in tract. de ſyndica. col. vij. uer.ſucceſsiuè. ubi per ordinem ponit iſta quinque ſubſtantialia Bal. in ſua practi.in rubr.de quæſt. circa inquiſi. in prima quæſtio. Secundò, inquantum Ang. enumerat hic quinque caſus in quibus poteſt iudex formare inquiſitionem, diffamatione non præcedente:addatis Amede. in tracta. de ſyndic.colũ.xj. in gloſ. ſuper uerbo, in eo & cætera. ubi enumerat xij.caſus, quos referre non curo:in aliis autem caſibus regula remanet firma per iura hic allegata. & hæc eſt communis ſententia doctor. in dicto capitulo, qualiter & quando.& in capitulo,inquiſitionis.de accuſati.de qua etiam materia latè traditur per Alex.conſilio cxxiiij.incip. quoniam abundè. in prin. ſexto uolumine.& in conſilio cxxxviij.incip. uiſa copia denuncia. in princ. & col. iij.uer.non obſt.eo.uolumine. & cõſilio cxx.incip.uiſo proceſſu inquiſitio.in prin.ſeptimo uolu.Phili. Deci.conſilio clxx. incip.uiſo thema. & his quæ narrata ſunt. in j. parte. col. ſecunda.uerſi. ſed prædictis. & conſil.clxxv. incip. in cauſa falſita. colũ. ſecunda.uer.ij.principaliter. ubi plures concor. Hier. Zane. in repe.capitul.j.de accuſ. ſuper rubric.colum. xiij.uer.nec procedit &c. Tertiò inquantum dicit quòd forma inquiſitionis eſt quòd pars citetur:uideatis notabiliter Mar.So.in tra.de cita.art. xx.q.xxv.ubi ponit formam citationis in criminalibus. Quartò,inquantum Ang. ſequendo Ang.in dicta l.ſi uacantia. tenet, quòd quando iudex ex mero officio inquirit, & non ad poſtulationem partis, quòd non requiritur diffamatio:addatis quòd cõmunis opi. doct. eſt in contrariũ,de qua uideatis Alex. qui eam tenet cũ multis concor.per eũ in conſi. cxxxviij.incip.uiſa copia inquiſitionis. colum.pe.& fi.uer.non obſt. pro iſta cõmunis eſt tex.iuncta gl.quam ſequuntur docto.ibi,in ca.j.de offi. ordi. ubi latiſsimè Henric.Boyc, in ſua j. diſt. quam dicit ibi Bald. procedere, etiã ſi Poteſtas habeat à ſtatuto arbitriũ procedendi liberè in criminalibus, ut probatur in d. text. in uer. liberã. pro qua facit doctrina Paul. de leaza.in capitulo grauis. in ultima col. extrà de depoſi. & ante eũ fuit Gan. in rubri.an pote.qui hab. arbi. & cætera.qui uolunt, quòd Poteſtas, ſiue iudex quantumcunque habeat amplum

plum & liberum arbitrium procedēdi in criminalibus: non tamen per hoc poterit ponere aliquem ad torturam, legitimis non præcedentibus indiciis: ut latè tradit Alexand. conſ. clxxxiij. incip. habita ſuper contentis, & cætera. ſecundo uolu. & cum communi tenet Bonifa. Vita l. in d. opere malefi. in dict. rubri. de inquiſi. in prin. uer. ſi autem iudex Præpo. in capitu. habet. ij. q. iiij. col. ſecunda. in princ. uer. concludo. ſed aduerte, poſito quòd indicia debeant præcedere inquiſitionem: ſi tamen oppoſitum non fuerit, an ualebit proceſſus: & uidetur quòd ſic, per textum in capit. ſecundo. de accuſ. lib. ſexto. & ibi doc. & Alex. in d. conſ. cxxxviij. & in conſ. cxx. inci. uiſo proceſſu. vj. uol. & practicus Pap. in ſua forma inquiſitio. in gl. ſuper uer. fama publica, & cætera. Cōtrarium tamē tenet Vital. in d. opere, in dicta rubric. de inquiſitio. in forma inquiſi. contra robora. in fi. per ca. inquiſitionis. de accuſa. extrà. idem Aret. ubi alleg. Bart. Bald. & Gand. idem tenere in c. qualiter & quando. pe. col. in fi. Sed breuiter dicatis, quòd prima op. procedit quando præſente & tacēte inquiſito iudex inquirit: ut in dicto ca. ſecundo. de accu. lib. vj. ſecus tamen quando abſente: & ita procedit, ſecūda op. Quintò, inquantum de ſubſtantia inquiſitionis eſt, quòd ponatur locus & tempus: adde quòd idē tenet Bal. conſilio ccccxc. incip. de ſola ſubſcriptione. in tertio uolumine. Pa. ubi ſuprà in gl. ſuper uerbo. in domo Amede. ubi ſuprà. col. ſeptima. in fine. & Pari. de puteo in tracta. de ſyndic. in rubrica, redditio rationū. in uerbo, an per dictum. char. cj. idē Bart. & Ang. in ſua marga. in uerbo, inquiſitio. uer. j. & notabiliter Henri. Boyc. in cap. fin. de purg. cano. de quo poſuimus infrà in gl. de anno præſenti: & in gl. in Platea. & traditur etiam per Angelum infrà in uerbo, (& ad querelam,) num. 55. & adde quòd gl. quam hic allegat Aug. inſti. de pub. iudi. in prin. reprobatur communiter, ſecundùm Præpo. in dicto cap. libellorum. ſecunda quæſtione. octaua col. quinto uerſiculo. & de inquiſitione, & cætera. Cano. tamen cōmuniter in dicto ca. qualiter & quādo. tenent quòd non, ut ibi per Fely. poſt alios. Sextò quæro, in quibus cauſis criminalibus non requiratur libellus. uideatis not. Marian. in cap. Ignatius epiſcopus. de libel. ob. ubi colū. ſexta ponit regulam cum lxxx. fallen. inter quas enumerat multas cauſas criminales, in quibus non requiritur libellus. ſed etiam quæro, an iurabitur de calumnia in iſtis cauſis criminalibus. Et breuiter dicō ꝙ ſic, ſecūdùm communem opinionē: quam latè proſequitur Marian. in capitulo, literas. de iuramē. calum. col. ſecunda. uer. octauo. Inquantū Ang. concludit, quòd in libello criminali, uel in inquiſitiōne, nō requiratur cōcluſio. adde quòd idem tenet idem Ang. infrà in gl. ſuper uerbo, (& ad querelam.) & ibi Aug. uer. an autem dies, & cætera. de quo latè Præpoſi. qui idem tenet in cap. libellorum. ſecunda quæſt. octaua. colum. ſecunda. uerſ. nota quòd nō & cætera. & Amede. in dicto tracta. col. ſeptima. in fine. Octauò inquantum tangit Angelus an requiratur lit. conteſt. in inquiſitione: uide unam bonam diſt. quam facit dominus Henric. Boyc. in dicto

cap.qualiter & quãdo.lo ij. in ſecunda diſtinct.& rogo, quòd ubicunque allegauero tibi diſt. Henri. quòd omnino eas uideas:quia meram ueritatem,quaſi ſemper,in eis reperies.

*69 Inquiſitio ex quibus cauſis poſsit impugnari.*

*70 Omnis exceptio quæ poteſt opponi cōtra accuſatorem, poteſt opponi contra iudicem regulariter,excepto quòd concerneret,quia eſt magiſtratus.*

*71 Inquiſitio nomine reipublicæ fieri non poteſt per iudicem, quando exceptio reſpicit perſonam offenſi: ut quia eſt malpagus, qui ex forma ſtatuti non eſt audiendus,nec in ciuili, nec in criminali.*

*72 Inquiſitio poteſt fieri de delicto in bannitum commiſſo, licet ipſe non poſsit audiri.*

*73 Inquiſitio licet poſsit opponi quòd reus non eſt diffamatus, limita hoc nō habere locum, ubi inquiſitio ex mero iudicis officio eſt formata.*

ANGELVS.

69 * QVINTO principaliter quæro,ex quibus cauſis poteſt inquiſitio impugnari.Reſpōdeo, ſecũdũm Angelum in dicta l.ſi uacantia.in uer.de tertio articulo principali. quòd inquiſitio ſemper poteſt impugnari, quando deficit aliquid de natura ex ſubſtantia ipſius inquiſitionis:& hoc regulariter eſt in omni actu,ut ex tali defectu ſemper poſsit impugnari. l.cum hi.§. cum prætor.ff. de tranſactio.Sed Salice. in dicta l. ea quidē. in uer. ſed quia propter denunciationem. & in uer. quæro quintò.de exceptione dilatoria. altius exorditur materiã, quòd quædã ſunt exceptiones reſpicientes permiſsionem inquirendi,quædam perſonam iudicis continentes,quædam eius qualitates,uel officium attendentes. Exceptiones circa permiſsionem inquirendi pertinentes, & reſpiciẽtes,indiſtinctè poſſunt opponi:ut puta, nō eſt tibi permiſſum de hoc crimine inquirere:& procedit exceptio,attēto quòd de omni crimine non poteſt inquiri,aliàs ſecus.pro quo facit, quia ſufficit dare inſtantiam. prima quæſtio.primo capitulo,ſicut urgeri. & eſt textus cum gl. in l. creditori.ff. de oper.no.nuncia. Item, quia non poteſt contra me inquiri, quia non ſum diffamatus: & ideo contra me non poteſt procedi, ut dicto capitulo qualiter & quando. Et iſto caſu habebit iudex de hoc præambulo docere: aliàs non poterit ad ulteriora procedere.l.ignorant.C.qui accu.nō poſſunt. Secundò poteſt opponere exceptiones tendentes contra perſonam iudicis,ut quia ſunt inimicitię
a capitales: [a] ut eſt textus, & gl. in dicto capitulo,qualiter & quando. ſed hoc probabit opponẽs. Et aduertas, ſecundùm Bar.in d.l.ij. §. ſi publico. ff.de adult.in uer.item quęritur utrũ
70 contra iudicem. Nam dicit, * quòd regulariter omnis exceptio,quæ poteſt opponi contra accuſatorem,po-
b teſt opponi contra iudicem : [b] excepto eo quòd concerneret, quia eſt magiſtratus.allegat de cleri.coniu.c. diuerſis.ut puta,quia eſt magiſtratus, uel quòd habeat plures uno ſemel inquiſitos. Iſtud non poteſt opponi. arg.l.cum his.§.j.ff.de condictio.indebit.ita etiam dixit Sali.in dicto loco. Si autem opponeret exceptionē
c incompetentiæ [c] ratione iuriſdictionis:& poteſt opponi.l.j.C. ſi à nō cōpe. iudi. Item iſto caſu non poterit

iudex

iudex declarare inquiſitionem obſcuram, & eius uerba quæ formauit eius præceſſor: ita dicit Bart. in l. inter ſtipulãtem. §.j.ff.de uerborum oblig. & ideo hæc exceptio poterit
71 opponi.* Quædam ſunt exceptiones reſpicientes perſonam offenſi, ut quia eſt malpagus, qui ex forma ſtatuti non eſt audiendus, nec in ciuili, nec in criminali: tunc iudex nomine reipub. non poteſt inquirere, cum ipſe offenſus non poſsit.& iſtã quæſtionem formãt Ia.de are.& Bar. in l.non ſolum.§. quãquam.ff.de iniu.ubi Iac.tenet, ꝙ talis exceptio poteſt opponi.d.§.quãquam.in contrariũ alle.Bar.in l.j.§.uſque adeò.eod. tit.& plus ibi nõ dicit Bar. ſed Sal. in d.l.ea quidem.pro Bar. alle.gl. coniũcto tex.in l.falſi.C. de fal. Quapropter diſtinguit Sali. aut uerba ſtatuti ſunt in rem ſcripta, ut puta de iniuriis illatis in malpagum ius non red datur:& tunc procedat opi. Iaco.pro quo facit d.§. quanquam. in uer. ſin autem cum liberto. Nam ibi maritus & uxor erant prohibiti agere iniurarum. aut uerba ſtatuti in perſonam ſunt ſcripta, quia malpagus non audiatur:& tunc aut uerba aliqua in ſtatuto procedunt, uel ſequuntur: per quæ iniuriæ malpago illatæ ſunt permiſſæ:& tunc etiam iudex inquirere non poteſt: quia iniuria non eſt punibilis: & maximè quia reſpubl. conſentit, quòd iniuria in malpagũ fiat: ideo nomine reip.inquiſitio heri non poteſt.d.l.j.§. uſque adeo. in fi.aut talia uerba procedunt, per quæ non appareat quòd malpago iniuriæ ſunt à ſtatuto permiſſæ, tũc licet mal pagus non debeat audiri: tamẽ reſp. de iniuria ſibi illata poterit formare inquiſitionem de uulnere malpago illato.d.§.uſque adeò.Nec huic contradicit d.§.quanquam.imò conformat.Nam pro iniuria illata à patrono non leui libertæ, permittitur marito cum liberta proprio nomine experiri, ut ibi in prin.& in fi.Et per hoc accedat gl.in d.l.falſi.& quod ibi Ange.& gl.in l.j.C.ſi tut. uel cur. nõ geſ. & Bal.in l.j.C.ſen.reſcin.non poſ. Et pro prædicta diffinitione, an uerba ſint ſcripta in rem, uel in perſonam, facit text.in l.hæc uerba.ff.de adul.& quod ibi Bar.& l.aut qui aliter.§.fi.ff. quòd ui aut clã. quod eſt no. de qua quidẽda ſunt dicta per Pet. de anch. in cle.j.de ſeq.poſ.& fruc. refert etiã qualiter Ang.in d.l.ſi uacãtia. in uer. iuxta prædicta quæro, Peruſinæ ciuitatis ſtatuto cauetur. finaliter conclu dit, quòd quando ſtatutum facit maleficium licitum: puta quia non ſoluens collectas poteſt impune offendi, tunc non poteſt formari inquiſitio contra facientem tale maleficiũ, quia non eſt illicitum.d.§. quãquam. Si uerò ſtatutum non facit maleficiũ licitum, ſed tantummodo denegat audiẽtiam malpago: quia dicit quòd non ſoluenti collectas ius non reddatur: tunc aut redditio iuris denegatur perpetuò,& tunc eſt uera opi. Ia. de bu. quòd nec per inquiſitionẽ procedi poteſt.l.filius.§.ueteranis.ff. de proc.Nec ob gl.in l.querelam.C. de fal.ubi poſt xx. annos falſi querela perpetuò denegatur:& tamen inquiri poteſt, quia illa gloſ.ſecundum Ang.falſa eſt: & contra d.§.ueteranis.& ita dicit, quòd audiuit Bart.in ſcholis hoc dicentem: aut redditio iuris denegatur ad tẽpus: puta, quia ſtatutum dicit, quòd nõ ſoluenti col-

lectas, uon reddatur ius ad annum: & tunc propriè uerba fauent, quòd ius non reddatur ad petitionem nõ ſoluentis:& tũc ex mero officio inquiri poteſt:& ita loquitur gl.not. ſi rectè inſpiciatur, in l.j.C.qui accu.nõ poſ.& in l.j.C.de calum.

ADNOTATIO. a ¶ Inimicitiæ capitales. *Adde circa hoc & uide Antonium de Prato uer. in conſilio penultimo. in conſiliis Barba. primo uolumine.*

b ¶ Contra iudicem. *Adde circa hoc Alexand. in conſi. lxiiij. & conſi. lxxiij. & conſilio clxxvj. in ſecundo uolumine. & uide Spec.in §.j.in tit. de inquiſi. & Rapha.Cuma. in ſuo conſil. xxvij. Bernardin.*

c ¶ Incompetentiæ. *Adde, quòd licet reus non oppoſuerit de incompetentia, & crimen confeſſus fuerit, dummodo ſcienter reſponderit, quòd debet abſolui.ita Angel.in conſilio ſuo xxvij. in fin.& dicit Cap.in conſil.lix. in fine. quòd reus non uidetur conſentire in iudicem procedentem per inquiſitionem. alleg. Innocen. in capitu. ad petitionem. de accuſa. & dicit eſſe ſingulariter notandum.*

72 AVGVST. * Tu autem in hac materia adde quod Bald. in capitu. j.in princip. hic finitur lex Corradi. deinde incipiunt conſuetudines regni indiſtinctè: dixit quòd licet bannitus non poſsit audiri, tamen poteſt inquiri de delicto in eum commiſſo: & allegat Richard. Malum. ita dixiſſe. ſed uide Bald. in l.j.C. ſi à non compe. iud. in penultim. columm. qui multum eleganter diſtinguit in hac materia, ſecundùm doctrinam domi. Richard. Malum. Et tandem facit illam diſtinctionem, quam facit Angel. in dicta l. ſi uacantia. prout ſuprà refert Angel. & ſic autor iſte hic credit, quòd illa diſtinctio Angel. in dicta l. ſi uacantia. fuerit ipſius Angeli. quia dico, quòd fuit Richard. Malum. originaliter, ſecundum Baldum in dicta l.j. à qua doctrina Salic.in l. ea quidem.poſtea ſubtilizauit illam ſuam diſtinctionem. Sed iſtam materiam latè a poſuit Baldus in l. cùm mulier.[a] in ultim. char. ff. ſolut. mat. qui referens illam diſputationem Iacob. de Butrigar. arguit pro & contra multum eleganter, per cuius dicta poteris limitare prædicta. Et de materia uide per Bartol. & Angelum per illum text. in l. quæſitum.ff.de in ius uocand. Aliquid per Bartolum in conſilio ſuo xcvj. Adde dicta Angel. in dicta l. querela.C. de fal. per illum textum coniuncta gloſſ.& per Modern. in repe. capitul. qualiter & quando. extra de accuſa. per Petrum de Ancha. in capitul. nulli. extra de accuſa. per Iacobum Butrig. & per Angelum, multum eleganter per illum textum, in l. quæ adulterium.C. de adul. per Bartolum in l. j.§.quod autẽ.ff. de aleat. Adde dicta Bald.in l.j.§.filius.ff. ne quis eum qui in ius uocand. eſt ui exi. & per Baldum in l. falſi. C. de fal. Sed in hac materia adhęreo ſententiæ Baldi, in dicta l. cum mulier. ex cuius doctrina poteris ibi habere ueram concluſionem. Limitarem etiam prędicta non procedere, ſi primò iniuria fuit facta malpago, antequam deſiiſſet ſoluere: quia tunc ſicut ipſe poterat proſequi accuſationem ſuã, non obſtante ſtatuto, ita nõ dubito, ꝙ iudex poterit inquirere, per not.

per Bal.in l.j.C.qui accuſ.qui referẽdo Cyn. dicit, quòd ſi per ſtatutum bannito non debet reddi ius, ſi ante bannum produxit libellum contra aliquem in criminalibus, licet poſtea ſit bannitus, tamen audiri debet ipſe
73 bannitus. * Item inquantum ſuprà dixit dominus Angelus hic, quòd cõtra inquiſitionem poteſt opponi exceptio, quòd reus non eſt diffamatus de tali crimine: & Iudex habet probare de tali diffamatione: limitate hoc non habere locum, ubi inquiſitio ex mero officio Iudicis fuit formata: quia licet non poſſit formari non præcedẽte diffamatione etiã iſto caſu: tamen non tenetur Iudex facere fidem reo de tali diffamatione: per ea quæ ſuprà dixi in additio. meis, in præceden. articulo. in quarta quæſtio. princi. dum allegaui Hoſtien. Spec. & Gandi. Et hic adde Oldrad. in conſilio ſuo ccxiij. qui dicit, quòd etiam ſi reus reſponderit inquiſitioni, & non oppoſuerit, quòd fama nõ præceſſerit inquiſitionem, ſemper poteſt opponi, & cõtrarium probari.

ADNOTAT. a ¶In l.cũ mulier. *Adde circa hoc, & uide Franc. de Aret. in conſi. lxxix. & latè per Rom. in conſil. ccxiij. Feder. de Senis conſi. cclxxj. & Alex. in conſi. cxxx. in iij. uol. Ber.*

HIERO. Circa hanc quintam quæſtionem principalem, uide latè Specul. in titulo de inquiſitio. in §.j. ubi latè materiam proſequitur. Secũdò, quantũ ad quæſtionẽ de malpago: uideatis fortè melius quàm alibi Areti. in capitulo, nulli. extrà de accuſat. colum. ij. in princip. ubi poſt Abba. & doctor. facit unam longam diſtinctionem.

74 *Inquiſitione formata per Iudicem, ſi ſuperueniat accuſator, an ſuperſedeat Iudex in inquiſitione.*

75 *Inquiſitione formata, Iudex ſuperſedet ſuperueniente accuſatore: limita hoc non habere locum in crimine læſæ maieſtatis.*

76 *Item limita hoc non habere locum, in crimine hæreſis.*

77 *Itẽm limita, quia ſi offenſus dicat ſe nolle accuſare: & ideo Iudex formauit inquiſitionem, poſtea offenſus producit accuſationem, accuſatio non debet recipi, quia Iudex præuenit eam.*

78 *Inquiſitio non impeditur, ſi Iudex habet ſuſpectam cõcluſionem accuſatoris, uel ſi fiſcus ex hoc patiatur præiudicium, niſi accuſator ſit in bona fide.*

79 *Inquiſitio non retardatur liquidato maleficio in inquiſitione, ſi ſuperueniat accuſator. Idem quoq; eſt, ſi ſunt probata indicia ad torturam.*

80 *Inquiſitione formata per iudicem, poterit accuſator teſtes producere, licet nolit accuſare.*

ANGELVS.

74 * QVAERO, an inquiſitus in inquiſitione formata per iudicem, ſuperueniẽte accuſatore, ſuperſedeat iudex in inquiſitione, & ſic an inquiſitus poterit opponere, quòd ſuperuenit accuſator: Dic quòd Dyn. poſuit iſtam materiam in c. actus legitimi. extrà de regu. iur. Cynus poſuit in l. ea quidem. C. de accuſa. Bartol. in l. tertia. §. fi. ff. de adulte. ibi cõcludit, quòd ſi inquiſitio eſt formata ad petitionem uel querelam iniuriati, uel ob negligentiam, ceſſat accuſatio, nec poteſt opponi talis exceptio: ut l. ij. in fi. ff. de adulter. aut iſta ceſſant, & tunc ſi accuſator proſequitur

quitur ſuam iniuriam, quia tenet accuſatio: tunc contra talem inquiſitionem poteſt inquiſitus opponere. dicto §.fina.& l.ſi cui.§.eiſdem.ff.de accuſa. Si uerò non proſequitur ſuā iniuriam, & tunc de iure communi poteſt opponi talis exceptio: quia accuſatio, ut remedium ordinarium, præfertur inquiſitioni remedio extraordinario.l.in prouinciali.in princip.ff.de oper.no.nunciat.niſi comprehendat iudex, quòd animo calūniandi hoc faciat.l.ij.§. finali.ff. de adult. Hodie autem cum per ſtatutū permittatur ꝙ de omni crimine poſſit fieri inquiſitio, & ſic inquiſitio erit remedium ordinarium, unum ordinarium nō poterit tollere aliud ordinarium. Angelus uerò in l.ſi uacātia.C.de bon.uacant.in uerſi.quæro an accuſatio ſuperueniens in effectu.uidetur uelle illud idem quod Bartol.ſuprà. Salic.uerò in dicta l.ea quidem.in uer. ſed quia propter denunciationes.& in uerſi.quæro cum gloſſ.in capitulo, actus legitimi. latius locutus eſt. Nam dicit, aut accuſator ſuperuenit ante receptionem teſtium, ſeu probationum, ſeu poſt. Primò caſu, aut negligentia poteſt accuſatori imputari. & tunc nō ceſſat inquiſitio, ſed repellitur accuſator. dicta l.ij.in fine. Et eſt ratio, quia propter negligentiam ſe ſuſpectum facit: & ſic magis lex confidit de iudice, ut in quarta ratione Cy.aut accuſatori non poteſt neglıgētia imputari, tunc aut proſequitur ſuā, uel ſuorum iniuriam, & tunc auditur, & ceſſat inquiſitio, niſi uideretur iudici, quòd animo calumniādi & tranſigendi accuſator uenit: ut di.l.ij.§.j. in fine. Et eſt ratio: quia colludente, uel deſiſtente accuſatore, Iudex poteſt perficere. dicta l.ſi cui.§. eiſdem. & l.ij.de abolitio. Et pro tanto non debet deſiſtere à ſua inquiſitione, ut in quarta ratiōe Cy.aut ſuā uel ſuorum iniuriā non proſequitur, & tunc non auditur, & ſic inquiſitio nō ceſſat. Et iſto caſu, inquiſitus non poteſt iſtam exceptionē opponere. Ratio, quia in pari cauſa, melior eſt conditio poſsidētis. Sed Iudex inquirens, cum accuſatore contendit, & Iudex eſt in quaſi poſſeſsione inquiſitionis, uel proceſſus, igitur &c. Itē præoccupantis melior eſt cōditio. in l.ſi quis à multis.ff.de noxa. Item, quia in iudice eſt maior ratio: quia proſequitur uindictam publicā & offenſi: & cum ex ſuo officio incūbat inſpicere ne maleficia cōmittantur: fortius ut commiſſa puniātur: & ſic non proprio dolore commotus, credendum eſt, quòd fidelius proſequatur, nec accuſator ſuum perdet intentū: quia poteſt aſsiſtere iudici, & neceſſaria præparare: quod ſi nō facit, ſatis ſe ſuſpectum reddit: nec eſt inquiſitio remediū extraordinariū [a], ſi teneas quod ſ.dictū eſt: uidelicet, ꝙ de omni crimine poteſt inquiri ad uindictam publicam: tamē in caſu, in quo poteſt Iudex inquirere, cùm ſuccedat in locum accuſatoris, ut ſuprà dictū eſt, ipſe eligendus eſt ut idoneior: ut l.ſi plures.ff.de ui & ui armata. & l.ſi plures.ff.de accuſ. Secūdo caſu principali, quando accuſator ſuperuenit, quando probationes ſunt iam receptæ in inquiſitione, & tunc delictum iam erat probatū, & ceſſat accuſatio. Si uerò delictum non erat probatum, tunc auditur accuſator, ne præiudicium fiat

accuſatori, lata ſententia abſolutoria: & ratio eſt, ne delictum remaneat impunitũ. Item, ſi teneas quòd poſt didiſcita teſtificata, poteſt de nouo Iudex teſtes recipere, ad ueritatem criminis eruendam: ut not. Bart. in l.j.in fi.ff.de quæſt. Et concluſionẽ cauſæ, quòd Iudex poteſt teſtes accuſatoris examinare, abſque nouo proceſſu, ne differatur ſententia abſolutoria, uel cõdemnatoria. Et prędicta procedunt, quando coram eodem iudice inquirente fit accuſatio. Sed quando coram alio, qui eſt paris potentiæ, an Iudex inquiſitionis
b poterit obiicere [b] iudici inquirenti, ne ſuper inquiſitione procedat: dicit Bart. in d.l.iij.de adul. quòd ſic. argu. l.ſepulchri. & ibi Bar.ff.de ſepul.uio. Quinimo dicit, quòd cum ſua interſit, poſſet ſuam iuriſdictionem tueri. l.j.ff.ſi quis ius di.non obtemp. pro hoc allegat ca.ideo.de offic.ordin. quod not. tu qui es inquiſitus in iſto caſu, facias quòd Iudex coram quo uertitur accuſatio, notificet, uel proteſtetur Iudici inquirenti, ut ſ. quod placet do. Ang. hic, in caſibus, in quibus accuſatio faceret ceſſare inquiſitionem, aliàs ſecus. Et ſubdit domi. Ange. quòd Bald. & Ange. in l.ſi ſeruus plurium.§.ij.ff.de lega.j. dixerunt, quòd ſi quis procurauit accuſari ut euitet inquiſitionẽ, talis procuratio ſibi non prodeſt [c], imò Iu-
c dex poterit inquirere, per illum tex. Sed Rapha. ibi tenet cõtrarium, per l.at qui natura.§.cum me abſente.ff. de nego.geſt. Nec obſt. ille §.ij. quia ille text. conſiderauit, ut uideretur colludere: uel procurauit, ut iniuſtè deferretur fiſco. Sed puto fortè conſiderandum eſſe, an iſta procuratio quòd accuſetur, fiat animo colludẽdi, uel nõ, per prædicta: & ita in hoc eleganti paſſu reſideo.

ADNOTA. a ¶ Extraordinarium. *Adde hic quæ ſ. poſui in prima addi & uide Specul. in titu. de inquiſi. §. nunc tractemus uer. ſi autem. ubi quòd inquiſitio tunc dicitur remedium ordinarium, quando accuſator non comparet. Ber.*

b ¶ Poterit obiicere. *Adde & uide Bald. in l ea quidem. C. de accuſa.*

c ¶ Sibi non prodeſt. *Vltra poſita j. per do. Auguſti. in apoſtil. quando proſint procurata. per Barb. in conſi. liiij. incip. Scribitur j. Reg. Ber.*

AVGVSTI. Tu autum in hac materia adde Bar. in extrauagan: ad reprimen. in uer. per denunciationẽ.
75 qui dicit, * quòd licet ſuperuenientе accuſatore, Index debeat ſuperſedere ſuper inquiſitione: tamen limittat hoc non habere locum in cri-
d mine læſæ maieſtatis [d], per illũ tex.
76 * Adde aliam limitationem, quam poſuit Ang. in l.j.§.j.in fi.ff.de rei uẽ. quòd in crimine hæreſis, ſuperueniẽte accuſatore, Iudex non ſuperſedebit in inquiſitione. Et iſto caſu unum remedium non tollit aliud: & has duas limitationes approbauit etiam Ange. in l.ea quidem. C. de accuſ. per tex. in ca. per hoc. extrà de hær. lib. vj. licet Ang. non habuerit notitiam de doctrina Bart. in d. extrauag. & uide
77 Bald. in d.l.ea quidem. * Adde aliã limitationem quam poſuit Bald. in l. accuſationem. in j. col. C. qui accuſ. qui dixit, quòd ſi offenſus dixit ſe nolle accuſare: & ideo iudex formauit inquiſitionem: & formata inquiſitione, offenſus producit accuſationem, quòd tunc ſua accuſatio non debet

debet recipi:quia iudex præuenit eã antequam reuocaret uolũtatem ſuã: quod eſt notab.argu.illius tex.iuncta gl.Et adde Bald.in l.j.§.ij.ff.de offic. præfe.urb.qui reprobat Bart.inquãtum Bar.uoluit,quòd ſi per ſtatutum de omni crimine poteſt fieri inquiſitio, quòd tunc ſuperueniente accuſatore, Iudex ſuperſedebit in inquiſitione. Nam illa doctrina Bar.eſt re probata à Bald.& ibi Bal.multum laté loquitur:ex cuius dictis,poteris limitare prædicta. Adde etiam omnino Io. And.in addi.Spe.in titu.de inquiſitio.§.nũc tractemus.in uer.porrò.qui hunc paſſum laté diſputat, & refert omnes antiquos in hac materia. Ex cuius dictis poteris etiam limitare prædicta.& uide Bal.in d.l.ea quidem.& adde Bald.in addi. Spec. in tit.de ſenten.in xvij.col.qui multum eleganter loquitur in hac ma-
78 teria. * Et ibi dicit unum notabile uerbum, quòd ſi Iudex habet ſuſpectã concluſionẽ accuſatoris, nõ debet ſuperſedere in inquiſitione. Itẽ ſi ex hoc fiſcus patitur præiudicium, quia inquiſitio eſt probata, & accuſa tor uellet de nouo producere probationes,nõ auditur. Limita tamen, niſi accuſator ſit in bona fide: quia tunc etiã Iudex ſuperſedebit in inquiſitione.ar.l.eum qui.§.in popularibus.ff.de iureiur.& dicit, quòd pra ctica eſt, quòd ſi plenior eſt accuſatio,ſuper ea tãtùm procedet,& pronunciabitur non eſſe procedendum ſuper inquiſitione. Et nihilominus acta facta in inquiſitione, poterunt produci in accuſatione: ſed atteſtationes non publicatæ in inquiſitione,non poterunt produci in accuſatione. Et ibi dicit,quòd ſuperueniẽs accuſatio non tollet ipſo iure inquiſitionem,ſed opus eſt quòd pronuncietur primò non eſſe procedendũ in inquiſitione. allega. l.ij.in fi.ff.de adulte.& uide Gand.in tract.malefi. in rub.quomo. cogno.de malefi.per inquiſi.in uerſic.ſed pone Iudex inquirit. qui per plures rationes probat, quòd Iudex non debet ſuperſedere ſuper inquiſitione propter accuſationem ſuperuenientem. & de materia uide per Bal.in l.denique.§. j.ff.de mino.qui dixit ad ampliationem prædictorũ unũ notabile uer-
79 bum: * quòd licet liquidato maleficio in inquiſitione ſuperueniente accuſatore Iudex non debeat ſuperſedere in inquiſitione. Idem erit, ſi ſunt probata indicia ad torturam: & hoc ſemper teneas mẽti. allegat Cy. ita uoluiſſe ibi in addi.& de materia uide Bald.in l.quædam.in fin.ff. de eden.qui dixit,quòd licet ex doctrina Dy.poſſit fieri fraus: quòd reus uidens formatam eſſe inquiſitionẽ contra ipſum, faciet uenire unũ accuſatorem, qui accuſat,& poſtea nihil probat, & ſic ſequitur abſolutio: tamen dicit ibi Bald.quòd Iudex poterit huic malitiæ reſiſtere,producẽdo teſtes,quos credit ſcire ueritatẽ: ut not.in l.idem eſt.§.ſi tibi.ff.de cõdi.ob turp.cauſ.& uide unum uerbũ per Bald.in l.ea lege.C.de condi.ob cau.& per Ioan. And.laté in c.actus legitimi.extrà de reg. iur.in mercu.
80 * Et tene menti, quod dixit Bald. in authẽ.nunc ſi hæres.C.de litig.quòd licet accuſator nolit accuſare,tamen inquiſitione formata per Iudicem, poterit teſtes producere. Adde quæ dixi in d.l.ſi ſeruus plurium.§.ij.ff. de leg.j.an ſit uera illa doctrina Bal. & An

& Angel.ibi.& uide Angel.in conſi. ſuo cclxxxvj. quod incipit uiſo facto & ſtatuto.in fi.per quæ poteris limitare prędicta,latè per Albe.de Roſa. in iij.parte ſtatutorum.q.lxvj.

ADNOT. d ¶In crimine læſæ maieſtatis. *Adde tu quòd Barto. non fundat ſe ex eo quòd ſit crimen læſæ maieſtatis: ſed ex eo quòd ubi competit remedium ordinarium, non poteſt impediri per aliud remedium ordinarium: & ſic dicit ceſſare rationem Dyn.in c.actus legitimi.extrà de reg.iur.& hoc eſt quod dicit hic Ange.ſi bene aduertatur. & ad dicta per do, Aug.hic in præſenti addit. uide Alex.de Imol.in apoſt.ad Barto.in l.iij.ff.de adult.* Ber.

HIERO. Quantum ad principa.quæſt.addatis,quòd dict.Sali.in l. ea quidē. quam hîc refert Angelus, communiter tenetur, ſecundùm Felynū.in cap.qualiter & quando.in §. licet.in fin.uer.ulterius tangunt. de qua quæſt.ultra allega.per Felynum traditur per Alber.in rubri.ff.de ſuſpec.tuto.& per Signo.conſilio xlvj. inci.ſtatuto ciuitatis Mediolani &c. Præpo.in cap.porrò.de diuor.in iij. notab.Vitali.in d.rubri.de inquiſi.in forma inquiſi.ſ.relata. in j.col.uerſi. ſed pone quòd Iudex.licet Baldus in dict.practi.in rubri.de quæſt.circa inquiſitio.in tertia quæſt.dicat, quòd opinio Dyn.quam refert hic Angelus,ſeruatur in practica.Item,inquātum incidenter tangitur, an inquiſitio ſit remedium ordinariū, uel extraordinarium: Dicatis omiſsis opinio.doct.quòd communis concluſio eſt, ꝙ tam de iure canonico, quàm ciuili, ſit remedium extraordinariū. Et hanc opi.tenent communiter cano.in rub, extrà de iudic.ubi do. Philip.& Moder.dicunt hanc communem:& eam tenet Bal.Ange.& Paul. in l.j.C.de libe.& eo.libe. Ange.in l. ea quidem.C.de accu.Inno.in c.cum oporteat.de accuſ. Bart.in l.ſi maritus. §.ſi nautē.ff.de adul. Ancha.cōſi. cix.incip. plura.Cæpol.conſil.lxv.incip. ſuper articulo glo.& ibi Præpo. & Peruſi.in c.cum ſpeciali.de appel. glo.& ibi Lanfran.in c.quoniam cōtra.C.de prob.uoluit etiam Auguſti. ubi etiam dat concorſ.in ſecunda quæſt.princ.in fi.

18 *Inquiſitio Iudicis,an impediatur,trāſactione interpoſita ſimpliciter ſuper crimine.*

ANGELVS.

81 QVAERO, * an tranſactione ſimpliciter interpoſita ſuper crimine, impediatur quòd Iudex poſsit inquirere, uel inquiſitionē inchoatā proſequi:dicit do. Ange.quòd iſtam materiam ponit Iacob.& Barto.in l. tranſigere.C.de tranſact.& Bart.in l. ſi maritus. §.ſi negauerit.ff.de adult.

AVGVST. Tu in hac materia omnino uide per Moder.in dict. l.tranſigere. & unum pulchrum cōſilium Bart.quod incip.Domino poteſtati terræ rochæ cōtractæ.per Cano.in c.j.de col.deteg.& uide unum bonum uerbum Ange.in l.iuriſgentium. §.ſi paſciſcar.ff.de pact.qui dixit, quòd ſi pœna remittitur per ſtatutum:quia dicit facta concordia inter partes,remittatur pœna:tunc Iudex non poteſt proſequi inquiſitionem inchoatam,facta concordia inter partes.

81 *Iudex inquirens & non probans, an incidat in Turpilianum.*

ANGELVS.

82 * QVAERO,an Iudex inquirens

& non

& non probans, incidat in Turpilianum. uidetur text. quòd ſic. l. ſenatus. §. nam ad eos. ff. ad Turpil. Tamen gl. & Bar. ibi aliter intelligunt: & ibi dicit Barto. quòd ſi inquirit ex neceſsitate officii, quòd ſit excuſatus à præſumpta calumnia: ut not. Bar. in l. ij. §. ſi publico. ff. de adult. & etiam excuſatur ne incidat in Turpilianũ, niſi ſit in euidenti calumnia. dicto §. nam ad eos.

AVGVST. Tu autẽ in hac materia

a [a] adde, quæ dixit Bald. in l. iubemus. in fi. C. de probat. quòd Iudex inquirens, excuſatur à prꝑſumpta calumnia, non autem à probata calũnia. Et ideo uoluit ibi dicere Bald. ꝙ ſi ex proceſſu apparet Iudicẽ inquirentem calumniaſſe, quòd tunc tenetur de calumnia: & idem uoluit Bald. in dicta l. iubemus, in princ. ubi dicit, quòd Iudex inquirens excuſatur à præſumpta calumnia, & à pœna in caſibus, in quibus ex officio debet formare inquiſitionem: & ibi enumerat qui ſunt illi caſus: & hoc eſt quod uoluerunt dicere Canoniſtæ: maximè do. Anto. de But. in c. cũ dilecti. extrà de dolo & contu. quòd ſi Iudex præcedente fama formauit inquiſitionem, excuſatur à præſumpta calumnia: nec debet ipſe ſoluere expenſas factas in illa inquiſitione, ſi poſtea reus fuit abſolutus: quia proceſsit ex neceſsitate officii, fama præcedente, & ita dixit Bald. in l. obſeruare. in §. proficiſci. ff. de offi. proconſul. & legat. in xvj. quæſt. allegat Cyn. in l. ſeueriter. C. de excuſa. tuto. Adde tamen omnino do. Ang. in l. fi. C. ad Turpi. ubi no. loquitur: & probat dicta Barto. in d. §. nam ad eos. & ibi exclamat Angel. in dict. l. fi. quòd caueas tu Iudex ut formata inquiſitione, non ſuperſedeas in proceſſu, quia teneris in ſyndicatu, quia incidis in Turpilianum.

ADNOTAT. a ¶ In hac materia. *Adde etiam tu in materia, & uide Bald. in l. j. §. ſi praſes. ff. de magi. conue. & Bal. in conſi. clxiij. in iij. uolu. Frãc. Are. in conſi. clxxiij. & latius per Barb. in conſil. xxxv. incip. ſcribitur praclare apud Eccleſiaſtes j. Ber.*

HIERO. Tu adde, an iudex male inquirẽs faciat litem ſuam: & dic, quòd aut loquimur in calumnia uera, & tunc facit litem ſuam: ut in cle. j. de hære. & in l. ſeueriter. C. de excuſa. tuto. aut de calumnia præſumpta, & tũc qualitas officii excuſat ipſum, quia præſumitur pro iudice. in ca. in præſentia. de renun. c. Piſanis. de reſtit. ſpolia. l. ij. C. de offic. ciui. iudic. & ita intelligatur Cal. in auth. generaliter. C. de epiſco. & cler. in l. licet. de procu. in l. ſancimus. C. de iudic. in l. obſeruare. §. proficiſci. de offic. procon. in l. ſecunda. §. ſi abſens. ſi ex noxali cauſ. aga. in l. athletas. §. calumniator. Anto. de Butri. quem hic refert Auguſt. in dicto cap. cum dilecti. docto. in c. finem lit. de dolo & contu. & in c. quoniam contra. de proba. Anchar. in dicta cle. j. de hære. Item adde, quòd ſi iudex formet inquiſitionem de mandato principis, non tenebitur, ſi temerè inquiſiuerit, per not. per Inno. in c. cum oporteat. de accu. & Bald. in l. nullus. ad leg. Iuli. maieſta. Item etiam ſi mandato, uel ſcientia regentis ciuitatem, quia regens ciuitatem habetur loco principis. ſecundùm gloſſ. & Cyn. in l. fi. de præſcrip. long. temp. Bart. in l. hoſtes. de capti. Ita uoluit Paris de puteo in

tract. de

tract.de ſyndic.in ru.de fu.officia.in uerbo,dicit cõſtitutio.ij.col.in princ.

83 *Inquiſitio an formari poſsit per iudicem originis contra ſubditum,pro delictis commiſsis extra territorium.*

84 *Communis opinio eſt, ꝙ delinquẽs extra territoriũ punitur per iudicẽ originis, ſecũdũ ſtatuta loci delicti cõmiſsi.*

ANGELVS.

85 * QVAERO an in delictis commiſsis per ſubditum extra territoriũ, poſsit formari inquiſitio cõtra eum per iudicem originis. Odof. & Ia.de Bel.in l. j. C.ubi de cri.agi opor.tenẽt,quòd non:quia inquiſitio, regulariter eſt ꝓhibita: & pertinet ad uindictam publicã.Ciuitas autẽ originis non offenditur,ſed terra ubi eſt delictum cõmiſſum.idem uoluit Gãdi. & idem Io. And.in addi. Spec.in tit.de compe.iudi.adi. §.j.Sed Cyn.in d.l.j. tenet contrariũ:quoniam inquirere, pertinet ad ordinem proceſſus:ideo inſpicitur locus iudicij.l.ij.C.quẽadmo.teſta.aper.& ſic poterit inquirere de delicto cõmiſſo in alieno territorio.l.ſi quis.in hoc genus.C.de epiſco. & cle. & idem uoluit Bart.in l.j. C.de ſum.tri.Subdit tamen ꝙ pœna debet imponi ſecundùm ſtatuta loci delicti,non ſecundũ ſtatuta loci originis: qđ tamen non placet Bal.in d. l.j.C.de ſum.trini.uerſi.ulterius quæritur. & uerſic.poſito ꝙ ciuis &c.ubi dicit,quòd tutior eſt opinio,ꝙ iudex originis poſsit inquirere, quia obligatio ſequitur delinquentem. Nam noxa caput ſequitur: meritò pōt per iudicem proprium puniri, etiã inquirendo,nõ attenta qualitate loci, ſed perſonæ quæ eſt affecta propter delictum.Sicut enim officiũ ſuum ex omni cauſa ciuili impartitur,ita in criminali cum redigatur ad inſtar ciuilis in procedẽdo.l.abſentem.de pœnis.Et maximè,quia ponitur illa clauſula,ſuper quibus omnibus & ſingulis.& ita dixit Ang.in d.l.ſi uacantia. in uerſ.ſed hic incidenter quæro de inquiſitione,quam hoc anno uidi in ciuitate Aretii &c.& dicit d. Ang.hic ꝙ ſemel habuit iſtam quæſtionẽ de facto.Et ꝙ multa conſilia doctorum peritorũ uidit pro & contra.Tñ ipſe in practica tenuit opi.Cyn.& Bar.ad hoc,ne delicta remaneãt impunita.

AVGVSTI. Tu autem in hac materia adde,ꝙ Bal.& Ang.in l.fi.ff. de iuriſ.om.iu.ſequuntur opi.Cyn.& Bar.& Bal.in l.j.§.ij.ff.de offic. præt. urb. approbat dicta per ipſum in l.j. C.de ſa.ſanct.eccle.& idem dixit Bal. in l.j.C.ubi de cri.licet Bal.in addit. Spe.in tit.de ſent.in pe.col.uideatur trãſire cum opi.Odofr.& Io. And. & a uide Bal.in l.ſi qs in hoc genus.[a] qui approbat dicta per ipſum in d.l.j.C. de ſacroſanct.eccle.Et de materia uide pulchra uerba Bar.in l.ij.C.de eunuchis.& dicta Bald.in l.mercatores. C.de commer. & per Bal.in l.negan da.C.qui accuſar.in vj.col.in uer.pone Florẽtinus deliquit.& per omnes doctores.in ca.ut animarum. §.j.extrà de teſtib.& in vj.per Canoniſt.maximè per do.Anto.de Butr.in c.à nobis.extrà de ſent.excom.& opi. Cyn. & Bar.ſecutus eſt Ang.in publica diſputatione , quæ incip. Bononienſis bannitus.& uide Pet. de Ancha.in ſolenni ſua repetitione.c.poſtulaſti.extrà de fo.cõp. & de materia per Bar. in l.ij.ff.de offi.præſi.Adde tamen ꝙ b Bal.[b] in l.j.§.ij.ff.de offi.præf.ur.uidetur uelle,ꝙ in foro canonicò,ſaltem militet opi.Odof.quod no.quia

d in terris

in terris eccleſiæ fortè nō poterit iudex punire malefactorem committentem delictū extra territorium: & ſic concordabimus opiniones. Et de materia per Bart.in l.ſi cui.§.fi.ff.de accuſa.& Pet.de Anch.in repetitio.c. canonum ſtatuta.extrà de cōſti. dum ponit materiam, an ſtatuta extēdant uires extra territoriū.& ibi dixit Pet. de anch.ꝙ imò Io.And.in addi.Spe. approbat opi.Cy.Puto quòd errauit Pet.de Ancha.ibi: unde non dubito, ꝙ iſta eſt cōmunis opi.& ſi do.Ang. uidiſſet iſtas deciſiones, nō dubitaſſet formare inquiſitionem, ad hoc tātùm,ut delicta punirentur. Sed dico, ꝙ hodie iudex debet formare inquiſitionem,quia iſta eſt cōmunis opin.

84 * An autem ſecundùm ſtatutum originis uel loci in quo deliquit ille talis debeat puniri:uide in locis ſuprà alleg.communis eſt ſententia, quòd in locis delicti.

ANNOT. a ¶Si quis in hoc genus. *Adde quòd ibi uidetur caſus cōtra Odof.& ratio,quia nō differunt procedere per inquiſitionem,uel accuſationē, niſi quò ad ordinem.l.abſentem.ff.de pœ. & finis inquiſitionis tēdit ad hoc, ut prouincia purgetur.l.congruit.ff.de offi. præ.*

b ¶Adde tamen quod Bal. *Hoc ibi non firmat, ſed remittit ſe ad dictum c. ut animarum, in quo fundatur dubitatio: ſed reſponde quòd loquitur in pœna quæ infligitur ipſo iure: & de hoc uide in c.cùm contingat.in ij.col.de fo.compe.& adde ꝙ aliud eſt in foro canonico, aliud in terris eccleſiæ in foro ciuili.patet in ca. cùm eſſes.de teſta.& aduerte,quia Gād. in tract.maleſi.in q.incip. licet finem impoſuerim.quæ eſt in fi.ſui operis,ſentit, ꝙ de iure canonico iudex originis & domicilii poßit inquirere: ſecus de iure ciuili, per rationes,de quibus ibi per eū: & idē ꝙ in iure canonico,& de iure ca.procedat opi.Cy.uult Io.And.in addi.Spe.in tit.de comp.iudi.adi.ut refert & declarat Abbas.Pan.in c.cum contingat.de fo.comp. ubi uide per Moder. & uide aliquid per Ale.in cōſi.cxj.in j uol.& latius per Abbа.in cōſi.xxiiij.inc.Rodul.ciuis Corneti.*

85 *Poteſtas tenetur de negligentia,ſtatuto dicente, quòd poteſtas in talibus caſibus poßit inquirere.*

ANGELVS.

85 * QVID ſi ſtatuto cauetur, quòd poteſtas in talibus caſibus poſsit inquirere,an ſi non inquirat,teneatur de negligentia? Bal.in l.Gallus.in prin. ff.de lib.& poſthu. tenet ꝙ ſic. Et ſequuntur ibi Raph.& Imo.qui dicunt, ꝙ cū poteſtas teneatur purgare prouinciā malis hominibus. l.congruit. ff.de offi.præſi.not.in rub.ff.de iuriſ. om.iu.neceſſariò ſequitur,quòd uerbum,poteſt,importet neceſsitatē: & per conſequens ſi fuerit negligens, teneatur de negligētia. faciūt quod no.Doct.maximè Bal.& Ang.in l.mācipia. C.de ſer. fug. quod not.debet ergo iudex de delictis inqrere, aliàs tenetur in ſyndicatu, ſi fuerit negligens,ſiue ſtatutū dicat, quòd de tali crimine debeat inquirere,ſiue quòd poſsit inquirere.

AVGVSTI. Adde hic quæ dixi in d.l.Gallus.uide tex.& ibi Bar.in l.j. C.de publi.lęti.lib.xij.qui dicit,quòd acriter puniuntur iudices, qui diſsimulant inquirere contra malefactores. Adde tamen,quòd dicta Bal.ᵃ & ſequacium uidentur falſa: quia ubi uerbum,poteſt,dirigitur in iudicem. illud uerbū,poteſt,nō inducit neceſſitatē: & ideo dicit Bal.in l.non quicquid.ff.de iudi. ꝙ iſto caſu iudex nō

facit

facit litem ſuam, nec poteſt appellari à tali negligentia. & allegat Spec. hoc uoluiſſe in tit. de offi. iud. §. impedit. uerſi. ſed nunquid iudex. ſequitur dom. Catald. in tracta. ſyndica. in quæſtio. clv.

ADNOT. a ¶ Quod dicta Bal. *Adde quòd contra Bal. etiam tenet Alex. in d. l. Gallus. & q ideo in ciuitate Bono. ſunt duo ſtatuta, unũ, q iudex teneatur inquirere: aliud quòd poſſit: ſed Rapha. Cuma. in cõſi. cxlviij. in ij. col. tenet quod uerbũ, poſſit, poſitũ in ſtatuto, importet neceſſitatem cauſatiuam, quia aliter ſtatutum eſſet fruſtratorium: quãdo autem in ſtatuto ſunt prædicta uerba negatiuè prolata, tũc benè important neceſſitatẽ præciſam. ita conſuluit Alex. in conſi. lxxvij. in iij. lib. & de uerbo, poteſt, uide per Pau. de Caſt. in conſi. ccxvj. Ber.*

86 *Aretinus cõmiſit delictũ in Marchia, & ibi de delicto conuenitur: an Aretii poterit de dicto maleficio conueniri.*

ANGELVS.

86 * QVAERO, Aretinus commiſit delictũ in Marchia, & ibi de delicto conuenitur, & eſt contumax: an Aretii poterit de dicto maleficio conueniri. Bart. format iſtam quæſtionẽ in l. ſepulchri. ff. de ſepul. uiol. & ibi cõcludit, q ſi præcedente proceſſu in Marchia eſt contumax, & uelit opponere Aretii de litis pendentia, nõ poteſt: quia non poteſt uti beneficio dicti proceſſus in quo eſt contumax, niſi compareat, & reficiat expenſas l. ſancimus. C. de iudic. & ſic nõ poteſt uti beneficio l. ubi cœptum. ff. de iudic. & idem no. Bart. in l. quamuis. ff. de dam. infe. & idẽ ſi in Marchia fuit condẽnatus, tamen illi ſententiæ nõ paruit, & fuit cõtumax, tunc non poteſt uti dicta ſententia in ſui fauorẽ. l. euidẽter. ff. de excep. rei iu. Et ideo poteſt in loco ſuæ originis conueniri: ex quo Bar. ibi in fine infert unum mirabile, quòd ſi in Marchia eſt cõdemnatus & Aretii, & ſic in loco originis, quòd ualet utraq; condẽnatio: & ſic imputet ſibi, ſi non cõparuerit in uno loco, & dictæ ſententiæ paruerit, & oppoſuerit exceptionem litis pendẽtiæ in alio loco: ſicut in ſimili dicimus in eo, qui cõdemnatus eſt & domino & procuratori. l. ſi ſeruum. §. cum autem. ff. rem ra. hab. Et dico hoc eſſe not. quia aliàs hoc uidi de facto, & tunc ſi tã in Marchia fuerit repertus, quàm Aretii, poterit de dicto delicto puniri.

AVGVSTI. Tu autẽ in hac materia adde quæ dixit Bald. in l. ſenatus. C. qui accuſa. qui hoc idem dixit qđ Bar. in d. l. ſepulchri.[a] quòd contumax nõ poteſt opponere de litis pẽdentia, quãdo in duobus locis in diuerſis territoriis formantur inquiſitiones. Et idem dixit Pet. de ancha. in repetitio. ca. propoſuiſti. extrà de fo. cõp. & do. Ab. in c. poſtulaſti. in prin. ulti. col. extrà de fo. comp. qui multũ magnifecit doctrinam Bar. in d. l. ſepulchri. & eã approbat. & uide Imo. in c. à nobis. extrà de ſent. excõmu. Et hæc fuerunt originalia uerba Iac. de bel. in ſua diſputa. quam poſuit in l. j. C. ubi de cri. quem refert & ſequitur Bal. in l. ſi pluribus. ff. de leg. j. dicens hoc eſſe uerum, q propter contumaciam inquiſiti in diuerſis territoriis, poterit formari inquiſitio. Intellige tamen prædicta, ut latè ſcripſi poſt Mod. in d. l. ſi pluribus. & uide quòd no. in d. l. ubi cœptum. ff. de iudic.

ADNOT. a ¶ Quod Bar. in d. l. ſepulchri. *Adde & uide ibi Alex. in*

 apoſt.

*apoſt.& in conſilio ſuo xj in j.uolu.*

87 *Iudice inquirente de delicto, de quo nõ põt inquiri, poterit appellari, ſi appellãs alleget cãm impedientẽ proceſſũ.*

ANGELVS.

87 * ET notanda eſt doctrina Bald. quã poſuit in l.ij.C.de epiſc.au.in pe. col.ꝙ ſi iudex inquirit de delicto, de quo non poteſt inquiri, ꝙ poterit appellari, ſi ipſe appellans allegat cauſam impedientem proceſſum: quia grauatur litibus & ſumptibus: & etiã quia ipſum forte oportet ſtare in carcere, quod grauamẽ non poteſt poſt ea reparari: ſecus ſi allegaret cauſam inimicitiæ: quia non poterit appellare, ſed debet ſe purgare: ut l.is qui reus.ff.de publi.iud.

AVGVST. Tu adde hic quod dixit Bald.in l.ſi quis prouocatione.
a [a] C.de appell. qui dixit, ꝙ ubi timetur ꝙ iudex nõ prorumpat in actum, quo facto non eſſet reparabile per appellationẽ: puta ne ponat inquiſitum ad torturam indebitè, ꝙ ille poterit appellare; modo in propoſito, facta inquiſitione, deuenitur regulariter ad torturam, ut infrà dicã. unde nõ dubito, ꝙ ſi iudex formabit inquiſitionẽ, caſu quo fieri nõ poteſt, qđ in iſtis criminalibus tenebit appellatio.

ADNOT. a ¶ Prouocatione. *Adde circa hoc quod uoluit Alex. in cõſi. cxlj.in ij uol. & Paul. de caſt.in conſilio cxxij.in antiquis ſecundo impreſſis.* B.

88 *Inquirere an poſſit iudex contra ſuum officialem.*

89 *Poteſtas, uel ſuperior poteſt cognoſcere de iniuria facta officiali uel eius familiari, ſi ſic ſit conſuetudo.*

ANGELVS.

88 * QVAERO au iudex poſſit in-
a quirere cõtra ſuum officialẽ [a] delinquẽtem. dic, aut deliquit in officio, & poteſt.l.ij.C.de ſportu. Si uerò extra officiũ, tunc ſi crimen non eſt notorium, nõ põt, quia eſſet ſuſpectus. l.ſenatus.& quod ibi per gl.& Bar.ff. de of.præ. aut eſt notoriũ quia iudex non habet niſi punire.& tũc põt.l.ſi quis forte.§.ſi quos. & qđ ibi Bart.ff. de pœn.& ibi Bar.etiã dixit, ꝙ iudex põt inquirere cõtra delinquentẽ in familiã ſuã, quando crimen eſt notorium, quia tunc ceſſat cauſa ſuſpitionis.ar.l.ea quidem.C.de acc.ſecus ſi non eſt notoriũ, niſi delictum cõmittatur circa officium principaliter, & non circa perſonam officialis, quia tũc poteſt procedere & punire.d.§. ſi quos.ſecus ſi deliquerit circa perſonam.d.l.ſenatus.& dicit do.Ange. ꝙ uidenda ſunt dicta Inn.& Io.and. in c.ex parte.extrà de uerb.ſig. & pleniùs Pet. de Anch.in cle.j.de fo.cõp. & bonus tex.in c.j.de pœ.in vj.& Cy. in l.j.C.ne quis in ſua cau. dixit etiã Bar.in d.l.ſenatus. ꝙ ſi duo officiales in ſimul delinquunt eiuſdẽ iudicis, talis iudex idoneus erit in cognoſcendo & puniẽdo: quia ceſſat cauſa ſuſpitiõis.ar.l.nõ ſolũ.§.j.ff.de ri.nu.

ADNOT. a ¶ Officialem. *Adde tu ultra dicta hic per do.Ang.ꝗ opi.Bar. ſequitur Alex.in conſi.xxxv. & an Epiſcopus poſſit cognoſcere in cauſa ſua eccleſiæ: uide Oldra.in conſilio lvij.*

AVGVSTI. Tu autem in hac materia adde dicta Bar.in l.lex Cornelia.in prin.ff.de iniur, qui ponderauit illum text.ad hoc, quòd poteſtas tunc põt eſſe iudex de iniuria facta familiæ: nihilominus Bar.ibi approbat dicta per ipm in d.§.ſi quos. & de materia aliqđ p Bar.in l.ſi quis obrepſerit.circa fi.ff.de fal.Et ad idẽ

allego

allego Dominic.de ſancto Gemi.in c.j.de pœn.in vj.qui dixit,quòd ibi eſt caſus,ꝙ ſuperior non poteſt cognoſcere de iniuria facta officiali, uel eius familiari: patet ibi in text. quia opus fuit,ꝙ Papa illi ſuperiori delegaret illã cauſam.Nã fruſtratoria illa fuiſſet delegatio,ſi ille de iure cõmuni poterat procedere circa
89 proceſſum illũ. * Limita tamẽ prædicta ſecũdũ illũ tex.& gl.ibi:& Domi.de ſancto Gemi.in d.c.j.ꝙ etiã in caſibus in quibus de iure communi poteſtas,uel ſuperior nõ poteſt cognoſcere de iniuria facta officiali, uel eius familiari,niſi cõſuetudo eſſet in contrariũ,quia cõſuetudo tribuit ius,ut ibi per gl.quia tũc poterit ſuperior eſſe iudex in illa cauſa. Et de materia uide omnino dicta Spe. in ti.de legato.§.j.uer.ſed nunquid poterit legatus.& bene faciũt nota. per Spe.in ti.de cõpe.iudi.aditio.§. ij.uer.itẽ not. Adde tamẽ in materia unũ notabile uerbũ,ꝙ eo caſu,quo poteſtas inquirit de delicto facto per a
officialẽ,uel ei⁹ familiarẽ nõ põt appellari ab illa ſentẽtia lata per poteſtatẽ.Iſte eſt caſus, & ibi omnes notãt,in l.nulli.C.quorũ appel.nõ reci.

90 *Inquiſitio an fieri poſsit cõtra Caiũ de homicidio,ſi reperitur mortuus unus Eremita, qui fuit interfectus à Caio,& ignoratur nomen occiſi.*

ANGELVS.

90 * QVAERO, reperit̃ un⁹ Eremita mortuus,uel unus aduena qui fuit interfectus à Caio,& ignorat̃ nomẽ occiſi:an cõtra Caiũ homicidã poſſit inquiri,ut ualeat inquiſitio uel accuſatio,licet ignoretur nomẽ interfecti.dic ꝙ ſic:ut eſt gl.ſing.ij.q.viij.c. libellorũ.Et no.Bal.& Imo.in l.quoties.§.ſi quis nomẽ.ff.de hære.inſti. Et hic dicit Ang.quòd cętera ſpectãtia ad materiam inquiſitionis,dicẽtur ĩ.in uerb.ſuper fama publica.

AVGVST. Tu autẽ in hoc articulo ſuprà dicto adde,ꝙ Bal.in l.ſolam.C.de teſti.in iiij.colũ.approbat illã gl.in d.c.libellorum.& ibi dicit̃ ipſam eſſe ſingularem.pro qua glo. ego allego caſum in l.j.§.interdum. ff.ſi pars hære.pet.quem tex.ad hoc ponderauit ibi Ang.qui dicit no.ꝙ hic text.eſt pro illa gl.in d.c.libellorum.ꝙ ſi cõſtat unum occidiſſe unũ hominẽ, & ignoratur quis ſit occiſus,poterit formari inquiſitio cõtra occidẽtem. Et idẽ dicit in furto,quia quotidie uidemus in iſtis furibus qui capiuntur cũ diuerſis rebus ſubtractis,& ignoratur cuius fuerint res,ꝙ poterit formari inquiſitio. Et dicit ibi do. Ang.quòd utrunq; caſum ita uidit practicari.Et ad hoc uide in argumentum bonã gl.in l.ſi cum exceptione.in §.in hac.ff.quod me.cau. quã gl.ponderauit ibi Ange. [a] referens Bal.fratrẽ ſuũ aliàs uidiſſe practicari Florentiæ cõtra unum poteſtatẽ,qui in tortura unum occidit, cuius nomẽ ignorabatur,quia punitus poteſtas,licet nomẽ occiſi ignoraret̃.Quinimò fortius dixit ibi Ange.ꝙ licet acrius puniretur iſto caſu occidẽs ciuẽ q̃ forenſem, ꝙ in dubio ille occiſus in tortura,pręſumit̃ magis ciuis quàm forẽſis.Nã ex quo. occiſus erat Florẽtię,pręſumitur potius Florẽtinus quàm forẽſis,niſi alia eius oſtendatur origo:ut l.j.in fin.ff. ad munici.imò ſi ille occiſus allegetur fuiſſe bãnitũ.Dicit Ang.ibi,hoc non præſumi: quia non eſt qualitas inſita à natura.dic ut ibi per eum.&

remittit ſe ad nota. in l. libellorum. ff. de accuſa. in reportatis ſuis, quas fecit Bononiæ. & hæc omnia bene no. Adde Ang. in l. prætor. §. ſi dicatur. ff. de iniur. qui dicit, quomodo debet formari inquiſitio uel accuſatio iſto caſu: & an ille talis occiſus, præſumatur bannitus.

ADNOT. a ¶Et ibi Ang. *Adde & uide Bald. in addi. ad Specula. in tit. de accuſa. in iiij. parte.*

QVAE fit & quæ fieri intenditur. Notanda ſunt iſta uerba, quia non ſolùm dicitur, quæ fit, ſed etiam dicitur, quæ fieri intenditur: quaſi uelit non ſolùm præſens tẽpus, ſed etiam futurum comprehendere & manifeſtare, quòd dictus dominus poteſtas & iudex, uolunt, & intẽdunt ex eorum mero officio per inquiſitionem procedere in caſu infrà ſcripto, poſtea in ſpecie deducto, & in toto proceſſu uſque ad ſententiam incluſiuè: ſicut dicit Bar. in ſimili, quãdo procurator in principio ſui libelli dicit, Titius procurator, & procuratorio nomine agit, & agere intendit: & ſic ſignat futurũ tempus: quia licet poſtea in proceſſu omittat procurator dicere, & procuratorio nomine, tamen intelligitur: quia apparet expreſsè de ſua prima intẽtione, ꝙ in toto illo proceſſu, & ſic in futurũ, uult ꝓcuratorio nomine agere. ita uoluit Bar. in l. ſi ſtipulatus. §. Chryſogonus. ff. de uerbo. obli. in ulti. col. Nã licet poſtea in dicto ꝓceſſu in aliquo actu nõ apparuerit qs actũ fecerit, poteſtas, uel iudex, uel ſub nomine proprio, uel ſub nomine dignitatis, uel officii, ex inquiſitione, & ſic ex mero officio, uel quomodo: quòd iſta clauſula in principio appoſita, eſt tantæ potentiæ, quòd facit quòd præſumatur per uiam inquiſitionis, ex mero officio, proſequutum per dominũ poteſtatem, & iudicẽ maleficiorum uſque ad finem.

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde inquãtũ ſuprà dom. Ang. allegauit doctrinam Bart. in dicto §. Chryſogonus. uide pulchra uerba Bart. in l. qui in aliena. §. is qui. ff. de acquirẽda hæreditate. Et ibi omnino uide Romanũ, qui multa allegat. uide Bald. in l. literas. C. mandati. & per Bar. in l. poſt dotem. ff. ſoluto matrimonio. in ſexta lectura. uide quæ dixi poſt Moder. in d. §. Chryſogonus.

SVMMARIVM.

1 *Iudex cauſarum ciuilium, & qui habet iuriſdictionẽ tantùm, non poteſt de cauſa criminali cognoſcere, uel punire.*

PER Iudicem maleficiorum. 1 *Iudex enim cauſarum ciuilium tantũ, & ſic qui habet iuriſdictionem tantũ: iuxta l. imperiũ. in fi. ff. de iuriſdict. om. iudi. & l. ea quę magiſtratus. ff. ad muni. nõ poteſt de cauſa criminali cognoſcere, uel punire regulariter, ut dictũ eſt ſuprà in text. in princ. ibi, hæc eſt quædam inquiſitio. in uerſicu. tertio principaliter eſt uidendũ. Ad hoc enim ut quis poſsit de maleficiis regulariter cognoſcere, & punire: oportet, quòd habeat merum imperium. l. imperium. ff. de iuriſdi. om. iud. & quod ibi Bart. & l. iubere cauere. eod. tit. l. j. ff. de offi. eius cui mand. eſt iuriſdi. facit quod not. Bar. in l. inter conuenientes. ff. ad municipa. Iudex enim cauſarum ciuilium tantùm, etiam ſi iuriſdictio ſua eſſet prorogata, non poſſet de cauſa criminali cognoſcere: ſicut econtra, iudex

iudex maleficiorum non poſſet de cauſa ciuili iudicare:ut l. ſolemus. §. latrunculator.ff.de iudic.etiam ſi ſua iuriſdictio in cauſis ciuilibus eſſet prorogata. l. teſtamenta omnia. & quod ibi Bald.C.de teſta.& no.Cy.& Bal.in l. ſi quis ex conſenſu.C.de epiſcop.audi. & Bart.in dicta l.inter cõuenientes.quod eſt uerum, ſi principaliter iudex maleficiorum ſuper ciuili aditus, etiam ex prorogatione, fuiſſet:ſecus ſi incidenter, ut quia cognoſcit de furto criminaliter, & poteſt iudicare ultra pœnã furti, quòd res ablata reſtituatur:ut dicit gloſ. & Bart.in l.interdum.§.qui furem.ff.de furtis. & notat Innoc. in capi. cum oporteat.de accuſatio.

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde,quòd id qđ dixit Bar.[a] in dicta l. interdum.§. qui furem. idem uoluit in l. penult.ff.de calum.Et idẽ uoluit Angel.in dicta l.ſi uacantia.in ulti. quæſtio. & Bart.in l. defuncto.§. fin.ff.de publ.iudic. per illum text. qui ita limitat dictum §. latrunculator.Et ideo dixit Bald.in l.quod euitandi.C.de condi.ob turp.cau.quòd ex proceſſu criminali,peruenitur ad ciuilem proceſſum ex eadem inſtantia, ex officio iudicis. Et ideo dicit, quòd fur qui criminaliter fuſtigatur, tamen de carcere non relaxatur, donec furtum reddatur. allegat dictum §.qui furem.Et ideo dicit, quòd cuſtodes carcerum caueant, ne talem ſic condemnatũ dimittant, niſi prius ſit ſatisfactum fiſco & parti. Et idem uidetur uelle Bal. in dicta l.ea quidẽ. in ultim. col. dum allegat dictum §. qui furem. & idem Bal.in l.j.C.ſi à nõ compe.iudi.in penul.col.& idẽ Bart. in l.j.in §.hoc edictum, in j. col.ff. ui bo.rap.per Bar.in l.j.quan. ciui. actio præiudi.crimi.Adde tamen, ꝙ Bald. in l.ſi quis à ſe fundum.C. unde ui.in ulti.col.tenet cõtrarium : quia iudex maleficiorũ incidẽter nõ pronunciabit ſuper reſtitutione rei : quia duo proceſſus ſunt neceſſarii, ſcilicet ciuilis, & criminalis. Nec ob.dictus §. qui furem. quia reſpondet, quòd ibi fuit proceſſum de facto,non de iure. & alle.Odof.Pet. & Cy. ita tenuiſſe: uel dicit, quòd ibi eſt ſpeciale, quia delinquens fuit repertus in crimine: ut eſt etiam ſpeciale in l.cap.quinto. ff.de adult.& in l. ictus fuſtium.ff. de infa. Ad idem contra Bart. Bal. allegauit text.in terminis,in l. ſi de poſſeſsione.C. unde ui. Nam dicit Bald. in dicta l.ſi de poſſeſsione. hic eſt caſus cõtra opi.Bar. quòd iudex maleficiorum incidenter non poteſt pronunciare ſuper reſtitutione rei.Non obſt.§.qui furẽ.quia reſpõdet, quòd ibi fallit,niſi latro duceretur ad furcas. & ita intelligit dictum §. qui furem. & ſic uoluit, quòd ibi illo caſu in dicto §. qui furem. eſſet ſpeciale. Sed non recedatis ab opi.Bar.in locis ſuprà alleg. quia diuinatio eſt, ꝙ in dicto §.qui furem.ibi fuerit aliqua ſpecialitas. Limita tamen prædicta, quòd uerum eſt,quòd incidenter iudex maleficiorum ex officio poteſt pronũciare ſuper reſtitutione rei ablatæ, quando de maleficio conſtaret per confeſsionem : ſecus ſi per alias probationes. ita eleganter & ſingulariter uoluit Bald. per bonas rationes,in l.qui crimen. in ultima col.C. qui accuſare. & certè iſta eſt maxima reſtrictio ad dicta Bart. & ad dictum §.qui furem. ſed certè rationes Bal. ibi ſunt friuolæ, quas ipſe adduxit.

De hac materia uide per Sal.in d.l.ſi quis à ſe fundum. & aliquid per Bar. argum.illius tex.in l.penult.C. ſi aduerſ. lib. Et de intellectu dicti §. qui furem.latè per Gand.in tracta. maleficior.in rubri. forma libel.accuſa. in uerſic. ſed interim ego quæro,nunquid in eodem libello &c.& ibi latè examinat intellectum dicti §. qui furem.& uide Barto.in l.j. in fine.ff. ad Turpil.& Bal. in l. obſeruare.§.proficiſci.ff.de offi.proconſu. & leg. qui in fi.vj.q. dicit, quòd diſpoſitio dicti §.qui furem.habet locum in inquiſitione,nedum in accuſatione:& intellectum dicti §.qui furem.melius poſuit Ang.in l.j.C.quando ciui.act.pręiudi.crimi.& ponit practicā qua utuntur iudices maleficiorum : per Bald. in l.j.in j.col.C.de appella. per dom. Catald. in tracta.ſyndica. q. cxcviij. qui tenet, quòd iudex maleficiorum erit iudex, etiam ſi de maleficio ageretur ciuiliter.

ADNOT.a ¶ Id quod dixit Bart. *Adde tu quòd opin.Bart. uidetur tenere Rom.in conſi.clxij. ubi dicit quòd non ualet ſententia iudicis maleficiorum in ciuili, cùm non condemnat de maleficio,uel criminis cauſa:& de conſenſu partium non poſſet de cauſa ciuili cognoſcere.Bernardin.*

ANGELVS.

ET DICO quòd quilibet poteſtas & quilibet alius officialis iurare debent,quòd officium ſuum facient bona fide,& ſine fraude,remoto pretio & qualibet illicita pactione.l.fi.& ibi Bal. C. ad legem Iuliam repetūd. Si quidem aūt aliquid receperit per cōcuſsionem,uel per barattariam acceperit, donum illud cum quadruplo reſtituet.l.j.& ibi Bal.C.eod. titu. quæ pœna tranſit in hæredē officialis,licet contra eum nō fuerit lis cōteſtata, uel ad hæredē eius nihil peruenerit.l.ij.& ibi Bald.eod.titu.Nam officialis debet habere mundas manus.l.omnis.eod.tit.& ibi Bal.de barataria poteſt à quolibet acccuſari.l. iubemus.eod.tit. & ibi Bald.& etiam ab eo à quo extorſit, dummodo ad querelam porrigat intra certum tēpus:ut l.unuſquiſque.& ibi Bal. eod. tit.quod not.pro ſyndicatu, & cōtra alios officiales baratarios.

AVGVST. Adde tu in hac materia,inquantum dictum eſt, quòd iudex qui commiſit barattariam, tenetur ad quadruplum : dic hoc uerum, quando ciuiliter cōueniretur, ſecus ſi criminaliter. Nam & criminaliter poteſt etiam conueniri. textus eſt in l.antepen.§.hodie. ff. ad legem Iuliā repetund. & ideo caueāt, ne iudices barattariam committant.& quòd etiā criminaliter poſsit agi,uoluit gl.in l. j.C.eod.tit.& omnes Docto.Cy. Pet. & Salyce.in l.iij.C. eod. tit. quinimo dixit ibi Ang. quòd ſi iudex in cauſa capitali commiſit barattariam, quia condemnauit innocentem,& abſoluit nocētem, pœna capitali punitur, uel deportatur. In aliis caſibus, ſiue criminaliter agatur,ſiue ciuiliter,etiā ſi cauſa ſit pecuniaria, relegādus eſt, per dictum §.hodie. licet Sali.ibi. in dicta l.iij. aliter intellexerit iſtam materiam. Item inquantum dictum eſt ſuprà, quòd quilibet poteſt accuſare iudicem,qui commiſit barattariā.Adde & tempera prædicta procedere quando ageretur criminaliter, ſeu ageretur pœna quadrupli, & illud quadruplum applicaretur fiſco:ſecus ſi illud quadruplū applicaretur parti &

ti & fiſco:quia tunc non poteſt quilibet de populo agere cõtra iudicem: ſed ſolum ille, qui dedit pecuniam, & hæres eius cuius intereſt. Ita dixit Angelus in dicta l.j.C. ad legem Iuliam repetundarum.in prima col. Et de materia uide Barto. in d.l. datur. qui ponit quando hæres iudicis teneatur de barataria. & per Ange. & Sali.in l.ij.C.eod. titu. & uide dominum Catald.in tract.ſyndica.in q.cx. qui dicit, quòd in ſola promiſsione
a committitur barataria,[a] & in uno nummo:& priuatur ipſo iure officio. & in q.lxiiij. ponit, quando mediator in barataria poteſt eſſe teſtis.

ADNOT. a ¶Barataria. *Quid autem ſit barataria, & qualiter fiat: & ad materiam uide Paul. de caſt. in conſi. clxij. prima ſtamp. & Petr. de ancha. conſil.cclxxij. Bern.*

HIERO. Tu adde Pari. de pu. ubi latè tradit de hac materia in trac. de ſyndi. in rub. de barataria. char. xxvj.& in ead. rub.in uer. corruptio. char.xxxvij.

SVMMARIVM.

1 *Accuſationis proceſſus non fit officio iudicis,ſed ad partis petitionem.*

2 *Verba, mero officio,operantur, quòd inquiſitio fieri poſſit abſque hoc,quòd procedat diffamatio, & quòd inquiſitionis copia reo detur.*

MERO officio,arbitrio,autoritate, poteſtate, atque balia. Dic quòd iſta uerba, de neceſſitate,& utilitate, & cum miniſte-
1 rio apponuntur:* quoniam quando agitur per accuſationem, non fit ex officio iudicis, ſed ad partis petitionem:ut dicetur ſtatim in gl.ſeq.facit l.reſcripto.§.ſi quis accuſatorem. ff.de munc. & hono. & dic quòd iſta uerba,ex mero officio, ſunt multum utilia apponi in inquiſitione : nam per talia uerba appoſita in inquiſitione, non eſt neceſſe quòd præce-
2 dat diffamatio:* ſed nec eſt neceſſe, quòd copia inquiſitionis tradatur reo:ut in capitu.qualiter & quando. & in c.inquiſitionis. eod.tit. ita dicit Angel. in d.l. ſi uacantia. in uerſi.de quinto uerò articulo.& in uerſi.item fallit.ubi iudex inquirit ex mero officio, & hoc uoluit Ant. de bu. in d. c.qualiter & quando. in iij. col. aliàs non appoſitis dictis uerbis,non procederet inquiſitio, niſi præcedente diffamatione. Et multum commẽda in practica,quia multi hoc non ponderauerunt. & quid importet & ſignificet,ex mero:uide Ang. & Imol. in ſi.in l.v.in princ.ff. de uerb.oblig. facit text.& gl.in uerb.mero.inſti. de diuiſ.ſtipu.§.ij.& ibi dixi.

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde quæ dixi ſuprà in illo arti
a culo,[a] in iiij.q.princip. in gloſ. hæc eſt quædam inquiſitio. ubi probaui iſtam ſuam practicã eſſe falſam, motus autoritate Specula. Hoſtien. & Ioan. And. & Gandi. qui in propriis terminis dixerunt contrarium: quos iſte ignorauit.qui uolunt, quòd imò ſi iudex etiam procedit ex mero officio , neceſſaria eſt ipſa diffamatio: imò dico , quòd tu iudex teneris in ſyndicatu , ſi tu formares etiam inquiſitionem ex mero officio , nulla præcedente diffamatione,dic ut ibi: & de uerbo , mero, uide quæ dixi in dicta l.v.ff.de uerb.oblig.

ADNOT. a ¶In illo articulo. *Adde tu, & uide ibi poſita. & uide Cas pol. in conſil. lxvj. ubi tranſit cum opin. Angeli , ſcilicet , quòd non ſit danda*

*copia inquiſitionis & indiciorũ: & dicit quòd Ang. in d. l. ſi uacantia. hoc non dicit. & quòd author iſta ſic correxit infrà in uerſicu. fama publica. & quòd ſit dãda copia indiciorũ & inquiſitionis, cũ proceditur ex mero officio, dicit tenere Io. Pe. Ferr. Pap. in ſua prac. Gãd. & plures alios, quos uide ibi: & quãdo ſit dãda copia indiciorũ cum iudex habet latũ arbitriũ, uide Ale. in cõſi. xlj. in. ij. uol.* B.

SVMMARIVM.

1 *Querelans, aut inſtigans iudicem, ut inquirat, nõ propriè dicitur accuſator.*

2 *Querelans, ſiue inſtigãs, aut ſolicitans iudicem ut iniquirat, tenetur pœna Turpil. & condẽnatur in expenſis, ſicut ſi principaliter accuſaſſet & non probaſſet.*

ET ad querelã Titii infraſcri-
1 pti.* Dico ꝙ iſte nõ eſt ꝓpriè accuſator, licet querelet, uel inſtiget iudicẽ ut inquirat: quod patet, quia nõ facit ea quę ſunt neceſſaria in accuſatione, ut ſe ſubſcribat, uel præſtet fideiuſsionẽ, & alia de qbus in-
2 frà.* Et dico unum mẽti tenendũ, ꝙ
a talis ad cuius inſtãtiã querelã, a uel inſtigationẽ iudex inqſierit ſiue ſolicitauerit: ſi inqſitio nõ probatur, tenetur pœna Turpiliani, & etiã condẽnatur in expenſis: ſicut ſi principaliter accuſaſſet, & non probaſſet accuſationem: ut eſt tex. & gl. in l. j. §. incidit. ff. ad Turpil. & eſt tex. glo. & Bartol. in l. in ſenatus. §. an ad eius. in princip. ff. ad Turpilia. & eſt text. in l. ob hæc uerba. ff. de infam. Et ibi omnino uideas Bal. & Ang. ſingulariter: qđ ſingulariter no. & tene mẽti.

ADNOTAT. a ¶ Querelam. *Adde tu quid ſit querela, & an ponatur pro accuſatione & denunciatione. uide Cap. in cõſi. lxv. & quod aſsiſtẽs ſeu accuſans, ſi nõ probat, poſsit puniri de falſo. tenet do. Alex. in conſi. xj. in j. uolu. & an inſtigator incidat in Turpilianũ: uide Cap. conſi. lxvj.* Ber.

AVGVST. Tu adde vltra prędicta ea quæ dicit Ange. in l. iij. ff. de cri. ſtel. qui dicit, quòd iſti inſtigatores tenentur crimine ſtellionatus, & ſic puniũtur arbitrio iudicis. Et idem uoluit in dicta l. ob hæc uerba. quem omnino uide. Si autẽ unus cũ pecunia faceret, ꝙ unus denũciaret iudici iniquè aliquod maleficiũ, ad hoc ut iudex procederet cõtra eũ, tenetur pœna falſi. l. l. Cornelia. §. fi. & ibi Bar. ff. de fal. Et adde hic not. per do. Ant. de But. & Abb. in c. cùm dilecti. in fi. extrà de dolo & contu. Et ꝙ iſte promouens iudicẽ in formando inquiſitionẽ teneatur in expẽſis ſi reus eſt abſolutus, tenet do. Catald. in tracta. ſuo ſynd. q. clxv. ſecus ſi iudex ex neceſsitate officij, ex mero officio ſuo, format inquiſitionẽ. ibi uide, & in q. ſeq. ibi declarat do. Catald. quid importet hoc uerbum, querela.

HIERO. Addatis Stepha. auf. omnia iſta referentem & approbantem in deciſio. Capellæ Tholoſanę. in deci. vij. in ordine.

3 *Accuſare quid ſit.*

4 *Accuſator iurat quòd non animo calumniandi reum accuſat.*

ANGELVS.

ET qa hic tractaꝛ materia cõgruẽtius ipſius accuſationis: Primò quæ-
3 ro, * quid eſt accuſatio. Vnde dicit Azo. in ſum. C. de accu. Accuſare, eſt aliquẽ in libello reũ criminis deferre, uel facere ad uindictã. Et de materia latè per Hoſt. in ſum. e. tit. & facit
4 l. cũ rõnib⁹. C. qui accu. * Et ille q accuſat, primò iurare debet, ꝙ nõ animo

mo calũniãdi reũ accuſat. Ita uoluit
Bar.in l.is q re⁹.ff.de pub.iud.in uer.
ſed quero qſio cum ſuprà dixerim.
AVGVST. Tu adde qđ miror
ꝙ iſte nõ allegauerit doctrinã Bart.
in l.j.C.de iura.calũ.qui melius hoc
dicit,ꝙ hodie ſecũdùm conſuetudi-
nem Italię,accuſator iurat in princi-
pio,quòd accuſatio eſt uera,& quòd
non animo calumniãdi hoc facit,&
reus iurat de dicẽda ueritate. Idem
dixit Gandi.in tract.malefic.in rubr.
qualiter fiat accuſatio.in uerſi.hodie
autẽ de conſuetudine per totã Ita-
liã.ubi dicit, ꝙ hodie non produci-
tur libellus accuſatorius, ſed ſim-
plex quædã accuſatio,quę cõtinet &
nomen accuſantis & accuſati,& de-
lictum,locũ,& tempus:& ille accu-
ſans iurat accuſationẽ eſſe uerã.Sed
ibi Gandi.nõ adiicit illa uerba,quòd
non animo calumniandi hoc facit.

HIERO. Tu adde do.Præpoſi.
in ſum.ij.q.viij.in ij.col.uer.& in pri
mis.cum pluribus ſeq.ubi ponit plu-
res diffinitiones,quę tamen in idem
reincidunt.& per Bal.in ſua pract.in
rub.de quæſt.circa lib.cri.Hiero.za-
ne.poſt Docto.in repe.c.j.de accuſa.
ſuper rub.colum.v.uerſic.quæro.Vi-
tal.in tract.malefi.in rub.quot mod.
ſuper malefic.proced.in uer.quid ſit
accuſatio.ubi etiã ponit multas for-
mas accuſ. ſed an accuſatio expe-
diatur officio iudicis nobili.& breui
ter dico ꝙ ſic,ſecũdùm Bapti.de ſan
cto Blaſio,qui latè hãc quæſtionẽ diſ
putat in l.imperiũ.ff. de iuriſd.omn.
iud.iiij.col.uer.octauo quæro.&c.

5 *Accuſator ſubſcribit ſe ad pœnã taliõis.*
6 *Inſcriptio requiritur de iure canonico.*

ANGELVS.

5 * SECVNDO requiritur,ꝙ ſe
ſubſcribat ad pœnã talionis.l.iij.C.
qui accu.nõ poſ.& ibi Cy.Bal.Ange.
& Sal.in l.ſi cui.in prin.& ibi Bart.ff.
de accu.& Spe.in ti.de accu.in prin.
uer.his igitur cõſideratis &c. Itẽ in-
ſcribat ſe eandẽ pœnã ſubiturum,ſi
non probet,quã reus pateretur, [a] ſi
probatũ eſſet.l.pen.& fin.C.de accu.
& debet per ſe,ſiue per alium,ſi ne-
ſcit ſcribere,ſe ſubſcribere:ut l.libel
lorum.ff.de accuſa.& auth.genera-
liter.C.de epiſ.& cle.& not.Salyc.in
d.l.iij.& uide bonum tex.in c.tuę.ex-
trà de procura.& in c.ſuper his.extrà
de accu.& hoc procedit de iure,ſed
de conſuetudine non eſt neceſſaria
ſubſcriptio [b]: ut no.Bar.in d.l.ſi cui.
in prin.& in d.l.libellorũ.ff.de accu.
Sed de iure hoc etiã fallit in l.quã-
uis.l.ij.C.de adul.& hoc de iure anti
quo:hodie uero ſecus:ut in auth.ut
lice.ma.& auiæ.in §.ſi de adulterio.
Itẽ fallit in cauſa abigeatus:ut l.j.C.
de abig.& hoc cũ agitur de crimine
criminaliter:ſi uero agitur ciuiliter,
nõ eſt neceſſaria inſcriptio,& ſic ad
pœnã applicãdã parti.Secus ſi pœna
applicaretur fiſco, [c] licet eſſet pecu
niaria:quia tũc dicetur agi criminali
ter:ut eſt glo.ſing.in l.ij.§.j.ff.de ſe-
pul.uio.tũc aũt neceſſaria eſſet ſub-
ſcriptio.Iſta diſtinctio probatur ex-
preſsè in l.ſi.ff.de priua.deli.& idẽ ſi
agitur de crimine & criminaliter per
uiã exceptiõis:quia qui excipit,non
propriè accuſat,& ſic ſe non ſubſcri
bit.Et hoc etiam patet,quia ſi crimẽ
obiicitur per modũ exceptionis,non
eſt punibile.l.Lucius.ff.de inſa. Nec
obſtat l.ubi.C. de fal.quia illud ac-
ceſſoriè officio iudicis,non princi-
paliter:ergo eſt attendendum:ut l.ſi
quis nec cauſam.ff.ſi cer.pet.Si uero
non

nō ſimpliciter excipit,ſed impugnat, quia petit puniri illum contra quem excipit,tunc debet ſe ſubſcribere.Ita in hoc ultimo dixit Bart.in l.ſi cui.in princ.de accuſat.& Sali.in l.iij.C.qui accuſa.non poſ. Si uerò procedatur per denunciationem,non eſt neceſſaria ſubſcriptio : ut l.ea quidem.C. de accuſa.Aduertas tamen, ſecundū Ange.in l.iij.C.qui accuſ.non poſ.ꝙ licet quando crimen obiicitur tantummodo ad repellendum , non ſit neceſſaria ſubſcriptio. Tamen obii-
d ciens,poteſt iniuriarum [d] conuenire indiſtinctè, niſi probet, quòd non probauit propter potentiam aduerſarij , uel quia fuit deceptus à teſtibus : tunc apparet,quòd non animo iniuriandi hoc fecit:ideo non tenetur iniuriarum. Et ita tenet Ioan. An. in addi. Spec.in tit.de accuſ.in uerſi. uſque.penè ad fi.

ADNOTAT. a ¶Pateretur. *Adde tu Alexā.de Imo.in conſil.xj.j.uol. & Ant.de prato uet.in cōſi.Bar.cōſ.pen.*

b ¶ Subſcriptio. *Adde Anto.de prato uete.in conſi.proxi.allega.& idem ſentit Ro.in conſi.cccclj.in fi.Ber.*

c ¶Fiſco. *Adde circa hac dicta,& uide quæ ponit Alex.in conſi.cxxxij.in j.uolu.*

d ¶ Iniuriarum. *Adde ad hoc Alex.in conſi.xj.j.uolu. Oldra.conſi.cliij.& Pet. de Ancha.conſi.cccxxvj.Ber.*

AVGVST. Tu autem in materia hac adde,ꝙ uera eſt iſta concluſio, ꝙ ubi agitur ciuiliter, nō requiritur illa ſolenitas inſcriptionis.text. eſt & ibi Bal.in l.momētaneæ.C.unde ui.uoluit Bald.in l.ij.C.de fide inſtru. Et in hac materia adde bonā gl. ij.q.viij.in ſumma.quę enumerat ſex caſus, in quibus de iure ſi agitur criminaliter, non requiritur inſcriptio

ad pœnam talionis.Sed adde ad illā glo.& ad doct.hic, ꝙ ubi crimen eſt cōtra maieſtatem diuinam, nec etiā ibi requiritur talis inſcriptio. Ita uoluit Ang.ſingulariter in authē.quomo.opor.epiſco.in §.fin.quod nota, contra blaſphemantes maieſtatē diuinam.De conſuetudine hodie non requiritur inſcriptio.Ita dixit Gandi. in tract.maleficiorū.ſub rub.qualiter fiat accuſ.in uer.dixi inſcriptionē de conſuetudine non eſſe faciendā. Et idem Gandi.ſub rubr.quis poſſit accuſare.in uer.hodie autem in cōſuetudine.Et ibi etiam ponit aliquos caſus, ubi etiā de iure nō ſit inſcriptio. Et dixit Bart.in l.pen.§.ad crimen.ff. de pub.iud.in prin.in j.col.ꝙ in Italia ex forma ſtatutorū, non fiunt iſtæ inſcriptiones. Et ideo Specu.in titu. de accuſ.in §.j.in uer.nec mirū ſi criminali.dicit, ꝙ generalis conſuetudo non obſeruat has inſcriptiones. Et uide Ioā. And.in addi. Spec.in tit. de accuſa.& inquiſitione.in iiij.parte.in fi.qui remittit ſe ad bonas remiſsiones.uide Old.in conſil.cclxix. qui ponit quando ſuperior accuſat
2 inferiorem , [a] an requiratur inſcri-
6 ptio iſta:& dicit ꝙ ſic. * De iure canonico uidi dubitari, an requiratur inſcriptio ad pœnā talionis:& dubiū faciebat tex.in c.dilecti.extrà de iud. & text.in c.licet in beato Petro.extrà de accuſa.Sed certè fruſtratoria erat diſputatio:quia de hoc eſt caſus in c. quiſquis.ij.q.viij.& tex.in c.licet Hely.extrà de ſimonia.ubi expreſsè requiritur inſcriptio:& text.in c.qualiter & quādo. An autē ubi crimē opponitur per uiam exceptionis,requiratur inſcriptio?In hac materia ultra ſ.alleg.adde gloſ.ij.q.viij.in ſumma. & Bald.

& Bal.in l.fi.in pen.col.C.ſi ex fal.inſtru.& Ang.in l.libellorum.ff.de accuſa.& Canoniſtæ in c.ſuper his.extrà de accuſat.

ADNOT. a ¶Inferiorem. *Adde tu & dic hoc uerũ niſi ageret ad correctionem morum, & imponeret pœnitentiam.ita Cal.in tit.de accuſa.conſi.ij. & adde, quòd libellus accuſatorius in ciuili debet continere omnes ſolennitates: ſcilicet loci,& temporis,quæ cõtinere debet in criminali.ita Ro.in conſi.cxcj.Ber.*

HIERO. In hac materia adde Salic.in l.pen.ubi ponit formã inſcriptionis. Item inquantum dicunt hic Ang.& Auguſti.quòd inſcriptio hodie non requiritur de conſuetudine. adde quòd idẽ tenet practicus Pap. in forma inquiſitio.in gloſ. hæc eſt quædã inquiſitio.j.col.uer.ſed quid dices.Item ultra caſus poſitos hic, in quibus non requiritur inſcriptio,adde notabiliter Henricum boyc, in c. ſuper literis.de accu.in j.& ij.col.ubi poſt antiquos ponit xj.caſus, & Præpo.poſt glo.in ſumma.ij.q.viij.& per Iacob.de bel.in ſua practi.in rub.de inquiſitio.j.col.uer.& intelligantur. ubi tenet, ꝙ ubicunque cõmunitas, collegiũ, ſeu uniuerſitas, accuſat, ꝙ nõ requiritur inſcriptio. Sed quæro, in quibus caſibus requiritur inſcriptio, etiam ſi nõ interueniat accuſatio, & an ſit nulla.& breuiter dicatis ꝙ non, ſecundũ cõmuniter in c.ſuper his.de accuſ.extrà. de qua traditur per Doct.in l.pen.& fi.hîc alleg. & ratio eſt, quia ſuppletur à lege, ut accuſator intelligatur obligatus ad pœnã talionis, & ad proſequendam accuſa. ſecundum gloſſ.& doct.ibi: qđ probatur per tex.quẽ ibi not.Bal. in l.his uerbis ſeq.ff.de adop.& in l.j.in prin.C.de rei uxo.act.ubi omiſſio ſolẽnitatis, quæ ſuppletur à lege ipſo iure, nunquã reddit actum ipſo iure nullum.& ita declarat etiã do. Præpo.c.ubi.ſ.col.iij.ſed an ubi proceditur per denunciationẽ,requiratur inſcriptio: uideatis ſingu.Henri. boyc, in d.c.ſuper his.de accuſa.ubi ponit quid in accuſatione, inquiſitione,denunciatione,& exceptione.

7 *Accuſator dicit ius in carceribus ſicut accuſatus.*

ANGELVS.

7 *TERTIO requiritur,ut ius dicat in carceribus, ut ſicut accuſatus ſtat in carcere, ita accuſans:& ſi non probat:poſſit poſtea ſuſtinere ſimilem pœnã,& ſic ne pœna ſit eluſoria, ut eſt caſus in l.fi.C.de accuſat.quod intelligit eſſe uerũ, quãdo reus eſſet detentus:quia eſt tale delictũ,ꝙ non eſt fideiuſſoribus relaxandus. iuxta not.in l.j.ff.de cuſt.reo. Aliàs autẽ ſi reus nõ cõpareret, accuſator nõ debet ſtare detentus plus quàm reus: ut eſt caſus in l.nullus.C.de exhiben. reis. Et idẽ ſi accuſatio fiat de crimine, cuius pœna ſit pecuniaria ſemper,& ſic reus ueniret fideiuſſoribus relaxandus:quia poſito ꝙ accuſator nõ probet,& ſic tenetur ad ſimilitudinẽ ſupplicii:tamẽ ſententia poterit habere effectũ, quãuis accuſator nõ ſit detentus,cũ præſtet fideiuſſorẽ de accuſatione proſequenda.arg.l.generaliter.C.de epiſco.& cle.& l.grege.§.poſt.ff.de fideiuſ.& dicit d.Angel.hîc, iſta eſſe bene not.quia uidit multos peritos errare.Dicit tamẽ,ꝙ licet accuſator debeat ſtare detẽtus, unà cũ malefactore:tamen relaxabitur liquidato delicto,licet adhuc lata nõ ſit ſentẽtia: quia nõ põt amplius

eſſe ſuſpitio, ꝙ aut colludat, aut nõ probet delictũ intẽtatũ.Ita dicit Sali. in d.l.nullus.in fi.C.de exhi.reis.Bar. autẽ in l.pe.§.ad crimẽ.ff.de pu.iud. in prin.ij.col.dicit,ꝙ hodie cõmuniter ex forma ſtatutorũ Italiæ hoc nõ obſeruatur,ut accuſator ſtet detẽtus: quia ut plurimũ ex forma ſtatutorũ, accuſator nõ tenetur ad pœnã talionis: quia dicit, ꝙ ſi ſtatuta ſunt illa, obſeruãda ſunt. aliàs autẽ procedũt de iure quę ſ. dicta ſunt.& uoluit etiã Bar.in d.§.ad crimẽ.& Bart.in l.fi.C. de accuſat.quod intelligit uerum ibi Barto.niſi accuſatus uellet ſtatim accuſare accuſatorem ſuum de falſo, & calumnioſa accuſatione.

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde,ꝙ Ang.in l.fi.C.de acc.põderauit gl.in d.l.nullus.ꝙ accuſator nõ debet ingredi carceres, niſi reus cõpareat.Sed limito prædicta, ꝙ poterit eſſe, ꝙ accuſatus ingredietur

a carceres, quia eſt uilis perſona, [a] & accuſans eſt nobilis perſona.Nã illo caſu,accuſans nõ ingredietur carceres: ut eſt tex.ſing.in c.quiſquis.ij.q. viij.niſi omnino eſſemus in caſu,ubi etiam nobilis deberet incarcerari:ut declarat Ang.in d.l.nullus.qui ponit modũ & practicã quomodo accuſatus quandoq; debet relaxari fideiuſſoribus datis:aliquãdo ꝓpter utilitatẽ perſonæ incarceratæ,aliquãdo datur in cuſtodia militibus, aliquando aſsignatur ſibi unus locus in ciuitate.& licet cõtra limitationẽ meã uideatur expreſsè deciſio Bal.in l.ij.C. de fide inſtru.tamẽ cõtra Bal.ibi eſt caſus,in d.ca.quiſquis.& in l.fi.C.ubi ſena.uel clariſ. Tu adde,ꝙ etiã ſtãte conſuetudine,ꝙ accuſans nõ debet ſe ſubſcribere ad pœnã talionis, etiã circũſcripto ſtatuto:de quo ꝑ Bar.in d.§.ad crimẽ.& dictũ ſ.Dico ꝙ in illis locis ubi uiget talis conſuetudo, accuſans non ingredietur carceres: quia ceſſat ratio.l.fi.C.de accuſ.arg. l.adigere.§.quamuis.ff.de iure pat. c.cum ceſſante.extrà de appellat.

ADNOT. a ¶ Vilis perſona. *Adde ad propoſitũ, & uide Ant.de prato uete.in conſi.ſ.ſæpius alleg.Ber.*

HIERO. De hac materia adde etiã Prępo.in ſum.ij.q.viij.col.v.in fi. ſed aduertendũ,ꝙ do.Bonifa.de uitalinis dicit,ꝙ id quod dicitur de carceribus,non ſeruatur de conſuetudine:ut per eum in di.trac.in rub.quot modis ſuper malefic.proced[illegible]. in uer.conſtitutus M.coram do.P.

8 *Accuſator præſtat fideiuſſorem de accuſatione proſequenda uſque ad finẽ.*

ANGELVS.

8 QVARTO requiritur,ꝙ fideiuſſorẽ præſtet de accuſatione proſequenda [a] uſq; ad finẽ:ſicut accuſator tenetur facere in ciuili.anth.generaliter.C.de epiſ.& cle.& eſt tex.in l.iij.C.qui accuſ.nõ poſ.qui loquitur in plurali numero.& ibi Sali.in prin. & ꝙ ſe inſcribat ad pœnã talionis,& de lite proſequenda,habet locũ,ſiue delictũ ſit publicũ,ſiue priuatũ.d.l.iij. & gl.& ibi Sal.in prin.C.qui accu.nõ poſ. Et ſatis eſt ꝙ in criminali præſtet fideiuſſorem ante litem conteſt. l.ſenatus.§.qui poſt.ad Turpil.

ADNOT. a ¶ Proſequenda. *Adde circa hoc,& uide cõſi.Ant.de prato uete.ſ.allegato.& conſiliũ huius autoris,quod immediate ſequitur.*

AVGVST. Tu in hac materia adde no.ꝑ Albe.de Roſa.poſt Iac.de But.in d.l.iij.C.qui accu.& per Alb.in l.ſenatus.§.qui poſt.ad Turpil.

HIERO.

HIERO. Circa hanc quartam q. uide Præpo.ubi ſ.col.v.uer.ponitur indiſti. ubi in fine eiuſdē col.hoc limitat. ſed aduerte, quia Boniſa.ubi ſuprà tenet, ꝙ de cōſuetudine non præſtatur iſta ſatiſdatio. Sed quæro, quid ſi ſtatutū dicit ſimpliciter,ꝙ accuſans, uel denūcians det fideiuſſores, an ualebit accuſ.ſi cōtra factū fuerit.uideatis Bal.poſt Iac.But.in l. ſi tutor.in fi.C.in quib.cauſ.in integrū.Moder.in l.ij.ff.de lib.& poſthu.

9 *Accuſare in crimine priuato regulariter non admittitur, niſi cuius intereſt.*

ANGELVS.

9 * QVAERO, an quilibet poſsit de crimine publico accuſare.& dico ꝙ diſtingui debet crimen publicū à priuato:nam in crimine priuato,regulariter non admittitur ad accuſandū,niſi cuius intereſt:ut uidetur uelle glo.in l.fi.ff.de priua.deli.quod limita,niſi ſit tale delictum priuatū,ex quo ueniret pœna pecuniaria applicanda fiſco:quia quilibet de populo admittitur ad accuſandū,ꝓ illa pœna etiā pecuniaria,quæ applicari debet fiſco, nō pro intereſſe offenſi.ita uoluit glo.ſing.Dyn.& Bar.in rub.ff. de popu.actio.pro qua facit l.j.ff.de iure fiſci.& l.iij.ff.de præua. Sed Bal. in l.aduerſus.C.de furt.tenet contra gl.& Bar.& per eundem in l.j.C.qui accuſ.non poſ.ubi dicit primò,quòd ipſis diſsimulantibus, iniuria nō puniretur, Itē eſt contra dictā l.iij.ff.de præuarica.Item ius & obligatio,quæ ex facto oritur,cohęret perſonæ quā factum tangit:ut l.licet.§.ea obligatio.ff.de procur. Non obſt.dict. iſta glo.in rub.ff.de popu.actio.quia illa loquitur de ciuilibus actionibus, quæ ueniunt ex edicto prætoris : nā ſunt populares eo ipſo,ꝙ pœna fiſco applicatur. Ad pœnam autē corporalem, actio popularis non intentatur, licet in defectū pecuniariæ quādoq; pœna officio iudicis imponatur.l.ſi id quod.ff.de iuriſd.om.iudi. Nec obſt.l.fi.C.de litig.quia alienatio tēdebat ibi ad impediendū effectū iudicij, & ſic delictū in rē ipſam, nō in perſonā. Nec obſt.ff.de ſepul. uio.l.qui ſepulchri.quia ſpeciale ibi: quia ibi deliquit in re ſacra ſiue religioſa,unde eſt ſacrilegiū.Itē ibi lex ultra procedit:ut C.de præuarica.l.j. Item non obſt.l.j.ff.de iure fiſci.quia dicit, quòd ibi nō eſt pœna criminalis, ſed defertur in fiſcum ex contractu,uel ex contumacia.uel dic, quòd illa l.indiſtinctè loquens debet intelligi, ſecundū aliam diſtinctionē legū. Itē in criminali fiſcus nō eſt creditor,niſi lata ſentētia:ut l.ſi qua pœna.ff.de uer.ſig.& ſic ante ſententiā, nihil pertinet ad fiſcum,quod poſſet dici debitū poſt ſententiā.Ergo quilibet poſſet denūciare qđ eſt publicū,id eſt fiſcale.Et cōtra glo.& Bar. a uidetur tex.apertus in l.ſi.in fi.de lit. uide aliquid per Imo.in l.j.ff.de pu. iudi. Et pro Bald.facit glo.ſing.in l. cum emancipatus.§.cum emācipati. ff.de colla.bono.

ADNOT. a ¶Et contra gl.& Bart.*Adde quòd etiā contra Bart.cōſuluit Ro.in conſi.clij.incipiē.præſens accuſatio.& ibi fortificat opi.Bal.in d.l.aduerſus.& ibi dicit, quòd Bald.perfectè reſpondet ad motiua Barto.Ber.*

AVGVST. Tu autē in hac materia adde,ꝙ iſte Doctor errauit,dū ſuprà poſuit illā doctrinā Bal.contra Bart.allegādo Bal.in l.j.C.qui accuſ. quia Bal.ibi nihil loquitur de iſta ma teria

teria.Sed uoluit allegare Bal.in rub. C.qui accu.nõ poſ.in iiij.col. Et unũ põdera, ꝙ Bal.in d.rub.dicit, ꝙ cõmunis ſententia Doctorũ eſt contra Barto.& certè periculoſum eſt uerbũ iſtud. Sed ego ſum in contraria opi. quia dico,ꝙ imò cõmunis opinio eſt cõtra Bal.& pro ſentẽtia Bart.allego aliã glo.in l.fin.C.de litig.quã ibi ſequutus eſt ipſemet Bald.& ſic Bal.eſt ſibimet cõtrarius in hoc articulo. Et ad idẽ reprehẽdo do. Ang.hic,qui dixit illã gl.ſing.in rub.de popu.actio. quia ſimilis eſt glo.in d.l.fi.C.de liti. & ita eam ibi põderauit Bal.ut dixi. Quinimò inuenio Ang.in rub.ff.de pub.iud.ꝙ in hac materia approbat illã gl.in rub.ff.de pop.act.& ibi etiã dicit,ꝙ ubi pœna applicatur fiſco in delicto priuato, quilibet de populo admittitur ad accuſandũ.Vnde,cùm habeamus autoritatẽ gl.approbatã à Bar.& ab Ange.nõ uideo quare cõmunis opinio non ſit illa,quã poſuit glo.in d.rub.ff.de popu.act.& maximè cũ Bal.reperiatur cõtrarius, ut ſ. dixi.Nec,cũ ſupportatione Bald.reſpondet rectè ad motiua Bart.quinimò allego in indiuiduo Dy. quem refert & ſequitur Ang.in l.ſi quis. ff. de priuatis delict. qui hoc uoluit in terminis.Et ibi Ange.multum exclamat pro ſtatutis, quæ ponũt pœnam pecuniariã applicandam fiſco, quòd quilibet poterit accuſare illo caſu, licet in ſtatuto hoc non dicatur:& allegant illam gl.in d. rub. de popula. actio.Et ad idẽ allego Ang.in l.præuaricationis.ff.de præuarica. ubi approbat etiam prædictã gl. Concludo ergo communem opi.eſſe illam,quã tenuit præfata gl.Dy.Bart. & Ang.& ſic errauit Bal.in d.rub.C.qui accuſa. inquantum uoluit, quòd communis opi.Doctorum ſit contra Bart.

HIERO. Adde,quòd dictam gl. approbauit Albe.de roſa.poſt And. de piſis in d.rub.de popu.actio. uide Dy. qui ibi dixit, quòd ſi ex priuato delicto imponatur pœna per ſtatutum applicanda fiſco, quòd quilibet de populo admittetur ad accuſandũ.

10 *Accuſare in priuato crimine poteſt, qui ſuam aut ſuorum iniuriã,uel uindictam proſequitur.*

11 *Cuiuslibet criminis, ſiue publici, ſiue priuati, duplex oritur actio: una ad commodum iniuriati: alia ad uindictam,ſiue pœnam fiſci.*

12 *Crimẽ blaſphemiæ eſt crimẽ publicũ.*

ANGELVS.

10 * SI uerò eſt ille qui ſuam uel ſuorum iniuriam,uel uindictam propriã uel ſuorũ proſequatur,poteſt in crimine priuato accuſare: ut l.fina. de priuatis delict.& l.fina.de iniuriis. & l.ſi.de furt. & etiam poteſt agere ad pœnam applicandam ſibi, & ad uindictam publicam: & tũc dicitur agere ciuiliter, & criminaliter: uel poteſt agere ad pœnã applicandã ſibi,& dicitur agere ciuiliter tantum:uel poteſt agere ad uindictam publicã, uel ad pœnam applicandam fiſco,& tũc dicitur criminaliter agere:ut eſt glo. fin.in l.iij.§.j.ff.de ſepul.uio. & Bar.
11 ibi.* Nam de unoquoq; crimine publico,uel priuato, orit' duplex actio: una ad commodum iniuriati, quæ dicitur actio in factũ: & uocatur actio ciuilis. Alia ad uindictam, uel pœnã fiſci,quę dicitur criminalis:& de hoc eſt tex.in l.fi.ff.de priua.delict. & in l. fi.ff.de fur.& in l.fi.de iniuriis.& in l. qui nomine.ff.de fal.& prædicta ꝓcedunt quando delictum committitur con

tur contra perſonam certam , aliàs ſi in incertam:ut puta, ſtatuto cauetur, quòd quicunq; blaſpemauerit Deũ, quicũq; portauerit arma, quicunque iuerit de nocte, puniatur in x. Tunc ad accuſandũ talem reũ, quilibet ad
a mittitur:quia cùm certa[a] & determinata non ſit perſona paſſa iniuriam, ne delicta remaneāt impunita : quia perſona offenſa non conqueritur,ut Deus & reſpub. Tũc quilibet de populo admittitur ad accuſandũ:ut no. Bar.& Imo.in l.j.ff.de pub.iu. & Bar. in l.lex Cornelia. §.ſi quis libellũ.ff. de iniur.Bar.in l.ea quidẽ. C.de acc.

ADNOT. a ¶Quia cũ certa. *Adde,& uide Bar.in cõſi.ſuo incip.quod miniſter fratrũ.ubi dicit, ꝙ ſi aliquis habet priuilegium extrahendi duos carceratos in feſto natiuitatis domini , dummodo carcerati habuerint pacem ab offenſo , ꝙ blaſphemator incarceratus poterit extrahi: quia clauſula, ꝙ habeat pacem,debet intelligi,quando perſona eſt certa.*Ber.

AVGVST. Tu autem adde in hac materia, ꝙ falſa eſt iſta conclu-
11 ſio,* quòd crimen blaſphemiæ ſit crimen priuatum:imò teneo,ꝙ eſt crimen publicum:bene fateor,ꝙ in hoc crimine quilibet admittitur ad accuſandũ.Ita allego Bal.dixiſſe, quẽ iſte non uidit.in l.ſi reos. C.de acc.in vj. col.qui dixit,ꝙ illud crimẽ blaſphemiæ eſt crimen publicũ, & quilibet admittitur ad accuſandũ. Idem, cùm crimen cõmittitur cõtra incertã perſonam : quia crimen dicitur eſſe publicum.ita uoluit Bal.ibi.Si ergo publicum, ergo quilibet ad accuſandũ admittitur.eſt caſus inſtitu. de publi. iud.in prin.& hoc dixit Bar.in terminis in l.j.ff.de publ.iud.qui ponit exemplum in blaſphemante Deum.

13 *Accuſare cuilibet permittitur in crimine publico.*

ANGELVS.

13 * IN crimine autem publico regulare eſt,ꝙ quilibet admittatur ad accuſandum:& ſic regula eſt permiſsiua. Et tene bene menti, quòd non tantũ permittit̃ ciui dicta accuſatio de crimine publico, ſed etiam cuilibet forenſi.[a] ita dicit Bar.in l.is qui reus.ff. de publ.iud.quem ibi ſequitur Io.de Imol.ſuper gl.fi.quoniam iura indiſtinctè loquũtur.facit l.j. §.cõſequẽs. ff.de ſuſpect.tut. Et quia non poteſt reddi ratio diuerſitatis inter ciuẽ, & forenſem:& pro hoc etiã facit quod no.Iac.de are. & Bar.in l.prouinciali.§.fi.ff.de ope.noui nunc.& facit gl. in l.ij.§.penul.ff.ne quid in loco publi. Et pro hoc poteſt allegari quod no.Imol.in rub.de publi.iu.quod dic perpetuo eſſe notandum. Et dico,ꝙ inquãtum ſuprà dictũ eſt , ꝙ cuilibet ciui & forenſi licita eſt accuſatio publica : hoc uerum,niſi quis lege, uel ſtatuto prohibeatur,uel conſuetudine:ut l. qui accuſare. cum pluribus legibus ſequentibus. ff.de accuſ. & ibi not.& plures alios qui repelluntur à dicta accuſatione, ponit Spe.in ti.de accuſatore.in fi.& no.gloſ.in rub.C. qui accu.non poſ.& ibi Bal.& Salice.

ADNOT. a ¶Forenſi. *De hoc uide etiã per Pet.de anch. in cõſil.cccc.xvij.*

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde inquãtũ dictum eſt , quòd forenſis poterit accuſare.dic , quòd imò uidetur,ꝙ illa gloſſ.in d.l.is qui reus.ff.de pub.iud.ſit uerior,quæ uoluit,ꝙ forenſis non poſsit accuſare. & ita uoluit Ange.in rub.ff.de publi. iudi.quia ſua non intereſt, etiam ratione patriç.ergo non admittitur ad

tionem contra tenentem aliquid ap penſum.& ideo Imo.in l.j.ff.de pub. iudic.allegat gloſ.in l.ij.§.penult.ne quid in loco public. Sed idem in rubrica.ff.de publi.iudic.tenet contrarium:quia non eſt intereſſe forenſis tueri iura ciuitatis alienæ. Et dicit do.Ang.quòd hoc putat uerius.facit l.in prouinciali.ff.de ope. noui nunciatio.Non obſt.gloſſ.in dicto §.penulti.quia ibi loquitur, quando ſunt de eodē populo : licet eſſent de alia contrata,uel alia uicinia.

AVGVST. Tu in hac materia adde, quòd illa ſunt omnia iudicia publica,quæ ſunt numerata,inſtit.de public.iudic.per totum. & in l.j.ff.de public.iudic. Et ideo cùm legiſlator uoluit numerare quæ dicantur publica iudicia,manifeſtè denotat,quòd illa quæ nō ſunt enumerata, erunt priuata. argu. eorum quæ habentur in l.cum ita.ff.de conditio. & demonſt. & l.quod Labeo. ff.de competen. & l.maritus.C.de procurat. & dixit Bal. poſt Bar.in l.ſi quis in hoc genus. C. de epiſcopis & clericis. quòd omnis iniuria, quæ fit eccleſiæ, uel clericis, dicitur crimen publicum : & omnia iſta dicta do. Ange.fuerunt Bal.in rubric.C.qui accuſa.in j.colum. & uide Bal.in l.reos.C.de accuſa.in vj.col.ꝙ ſi quis blaſphemat Deum, hoc eſt crimen publicum.& idem,ſi crimen cōmittatur in ſacerdotes.dicta l.ſi quis in hoc genus.Idem, ſi crimē committitur in Deum terrenum, id eſt Cæſarem,uel in his qui ſunt ad latus eius. Et ideo crimē cōmiſſum in aliquem ex prioribus,uel officialem publicū, eſt crimē publicum.l. ſpadonem.§.ſicū inter.ff.de exc.tu. Et dicit ibi Bal. in d.l.reos.unum ſingulare uerbum,

15.* quòd licet crimen commiſſum contra incertam perſonam dicatur eſſe publicum,adeo, quòd cuilibet competat accuſatio: tamen nulla lege caυetur,quòd tale crimen criminaliter puniatur:quia regulariter debet conſtare de perſona offenſa. l. j. §.item illud.ff.ad Silla.Sed not.quia Bal.ibi noluit,quòd delictum ſit factum:ſed erat fieri in potentia fiendi : quia nemini dubium facto delicto , conſtaret de perſona:& ſic criminaliter puniretur.An autem forenſis poſsit accuſare in crimine commiſſo in incertam perſonam? Adde quę dixi ſuprà, in præcedenti colū. Adde tamen hoc procedere de iure ciuili: ſed de iure canonico,omne crimen eſt publicū. Ita dicit Ioan.fabr. inſtit.de pœna temere liti.in §.ſi.in glo.& multa allegat.& ita dicit Bal.in rub. C.qui accuſa.in vj. colū.allegat.vj.q.j. in c.infames.in gl.quæ hoc dicit. & infrà dicam in hac eadem glo. in illa q.quæ incipit,(quid autem ſi ex aliquo delicto debet lingua amputari.)

HIERO. Circa principalem q. addatis pro eius intelligentia , quòd publicū crimē poteſt intelligi tribus modis:latiſsimè,latè, & ſtrictè. quod declara,& ꝓſequere,ut latè per Bar. in l.j.ff.de public. iudic. col.ij.uerſic. pro eius decla.quem ſequuntur Ioā. de platea,& Ang.de aret.in §.j.in fi. inſtitu.de publi.iudi.Præpoſi.in ſumma.ij.q.viij.col.vj.in fi. cum ſequen. Item adde,quòd publica,alia ordinaria,alia extraordinaria,de quo Spec. titu.de accuſatione.§.ij.in princip.de quo uide etiam Vitali.in tracta. malefic.in rub.de publi.iudi.& in rubri. de priuatis delictis.

16 *Accuſare de crimine publico quæ perſonæ*

*ſonæ prohibeantur.*

17 *Mulier accuſans debet ſe ſubſcribere ad pœnam talionis.*

18 *Mulier in quibus caſibus accuſare pôt.*

ANGELVS.

ET licet in ſupradictis criminibus quilibet admittatur ad accuſan-
16 dum regulariter:* fallit in aliquibus perſonis, quæ prohibentur de crimine publico accuſare. ita dicit Bald. in rubr. C. qui accuſ. non poſſ. Primò ergo prohibetur accuſare mulier, & eſt ratio fragilitatis ſexus. l. de crimine. C. qui accuſa. non poſ. niſi proſequatur ſuam, uel ſuorum iniuriam. l. ij. ff. de accuſa. & iſto caſu præfertur in accuſando omnibus accuſare uolentibus, qui nõ proſequuntur ſuam uel ſuorum iniuriã: ut eſt caſus in l. uxor. C. qui accuſ. non poſ. & ibi Salic. Si autem maſculus & fœmina proſequũtur ſuorum iniuriam, & etiam maſculus ſit in ulteriori gradu, præfertur maſculus. l. iij. ff. de lib. cauſa. & quia maſculus admittitur ad accuſandum de iure cõmuni, fœmina de iure ſpeciali. l. eius militis. §. militia miſſus. ff. de teſta. mili. Ita dicit Salic. in dicta l. uxor. Si uerò fœmina proſequatur ſuorum iniuriam, & maſculus: & ſimul ueniant ad accuſandum, præfertur fœmina. facit l. j. §. ſocrũ. ff. de poſthu. ita dicit Sali. in d. l. uxor. Quando autẽ nec maſculus nec fœmina proſequitur ſuam, uel ſuorum iniuriam: & in caſum in quo mulier poſſet admitti iuxta not. in l. qui de crimine. & quod ibi Sali. tunc ſi maſculus aliàs eſt habilis, præfertur. Si uerò eſt inhabilis: tũc locus erit gratificationi. l. iij. §. ſi mulier. ff. de lib. homi. exhiben. Ita dicit Salic. in dicta
17 l. ſi uxor.* Sed aduertas, quando tũc admittitur mulier ad accuſandũ, debet ſe ſubſcribere ad pœnã talionis, aliàs non admitteretur. l. de crimine. C. qui accuſ. non poſ. quod fallit etiã in caſibus notatis p gl. & Bart. in l. ij. ff. de accuſ. ubi mulier admittitur ad accuſandum: licet nec ſuam, nec ſuorum iniuriam proſequatur. & per gl. in d. l. de crimine. & ibi Bal. & Ange. ibi, addunt ad gl. tres alios caſus: uidelicet, in crimine hæreſis. l. manicheos. C. de hære. & c. uergentis. extrà eo. tit. Item in crimine ſacrilegii. l. ſi quis in hoc genus. C. de epiſco. & cleri. & ij. q. j. in primis. Item in crimine ſimoniæ: ut l. ſi quenquam. C. de epiſc. & cle. Item, quando paſtor eccleſiæ dilapidat bona eccleſiæ: ut extrà de ſimonia. c. licet Hely. quos caſus etiam enumerat Spec. in tit. de accuſa. in fi. & Salice. in d. l. de crimine. in quibus caſibus non tantum fœmina, ſed quilibet admittitur, excepto inimico capitali: ut in ca. per tuas. & in c. licet Hely. extrà de ſimo.

18 AVGVST.* Tu autem in hac materia adde, quòd Gandi. in tract. maleficiorum, ſub rubrica, qui accuſ. nõ poſ. ibi in prin. ponit aliquos caſus, in quibus fœmina poteſt accuſare, & ibi dicit, quòd licet in crimine falſi poſſit accuſare fœmina: hoc uerum in crimine falſi, ubi falſitas circa teſtamentum eſt commiſſa. in alia falſitate, non: p tex. in l. & ſi per te. C. de fal. & uide Spec. in tit. de accuſatore. in prima parte. in §. uiſo. in uer. item ꝙ eſt mulier. qui enumerat nouem fallentias, ubi mulier põt eſſe in iudicio criminali accuſando. Et de materia uide tex. & gl. xv. q. iij. c. de crimine, & c. ex eo. & c. non eſt permiſſum mulieri. & ca. de certis cauſis. & cap.

uxor. &

uxor.& tex.gl.& Arch.ibi,enumerantem aliquos caſus.ij.q.j.c.prohibentur.§.mulierē.& Spec.& Archi.enumerāt illos caſus in hæreſi,in ſimonia, & in alijs &c.quos enumerat Ange.in l.ij.ff.de accu.Nec eſt uerū, ꝙ Ang.enumerauit illos caſus in d. l.de crimine.& in d.l.uxor.qa ibi nihil dixit.Et in hoc reprehēdo do.Ange.hic,& ibi.dicit Ang.in d.l.ij.ꝙ licet de crimine prælati dilapidantis bona eccleſiæ mulier poſſet accuſare:ut uoluit Spe.in d.uer.§.uiſo.hoc debet limitari,quando ille prælatus eſt ſuperior ſuus.Nā intereſt eius tūc bona nō dilapidari.Adde ꝙ inquātū ſuprà dictū eſt,ꝙ fœmina tenetur ſe ſubſcribere ad pœnā talionis:hoc uerum eſt de iure ciuili.Sed ſecus eſt de iure canonico.Ita uoluit Io.fa.in inſti.de ſuſp.tut.§.cōſequēs.& allegat Hoſt.in ſum.de accu.§.qs poſsit. Et de hoc uide gl.in terminis.xv.q.iij. c.de crimine.& ij.q.j.§.mulierem.

HIERO. In hac materia,inquātum Augu.dicit,quòd de iure cano. mulier in caſibus in quibus admittitur ad accuſandū,nō tenetur ſe ſubſcribere:adde quòd iſtam opi.tenet gl.in ſum.ij.q.viij.& gloſſ.in c.ſuper his .de accuſa.& hæc opinio communiter tenetur à canoniſtis,cū qua concor.Guid.de ſuza.& Albe.in l.de crimine.C.qui accuſare nō poſſunt. Item,inquantum ponunt hic Ang.& Augu.caſus in quibus mulier admittitur ad accuſandum:adde quòd per Barba.in c.communia.de offi.deleg. col.v.uer.ego adduco &c.approbat dictū Bal.in l.j.col.xij.uer.ſed an cōmater &c.ubi uult,ꝙ cōmater poſsit accuſare occiſorē compatris ſui,his fundamentis quibus & Bald. Item circa iſtos caſus,quos hic in fine enumerat Ange.uide Vitalinū idem tenentem in rubr.de priuatis delictis. Præpo.in c.prohibentur.ij.q.j.

19 *Accuſatus etiam de crimine publico, prohibetur accuſare ſuū accuſatorem.*

ANGELVS.

19 * SECVNDO, prohibetur accuſare etiā de publico crimine,accuſatus ſuū accuſatorē.l.negāda.C.q accu.non poſ.& credo ꝙ iſta ſit ratio quā aſsignat iuriſcōſultus in l.is qui reus.ff.de pub.iudi.uidelicet,ꝙ non relatiōe criminis,ſed innocētia reus debet purgari.Ita uult Cy.in d.l.negāda.Nā ante nomē receptū rei inter reos,poteſt etiā ſuū accuſatorem accuſare.Sed poſt ſuum nomē receptū inter reos,nō:ut habetur in d.l.is qui reus.& in d.l.negāda.& eſt ratio, quia quando fit ante nomē rei receptū inter reos,uidetur iniuria habita ex accuſatione de eo facta propulſari incōtinenti,quod licet.l.ut uim.ff. de iuſti.& iur.Sed quando uellet accuſare poſt nomen ſuum receptū,uidetur magis facere ad uindictam,& ſic non licet,ut not.in d.l.ut uim.*

AVGVS. Sed aduerte,ꝙ iſte eſt maximus paſſus,an accuſatus poſsit accuſare ſuū accuſatorē,& qn.dic ut infra dicā in iſtamet gl.poſt d.Ange. ubi in terminis examinabitur iſta q.

HIERO. Tu in hac q.uide quæ infra dicam,in uer.quæro an accuſatus.nume.63.

20 *Accuſare non permittitur quis nomine alieno.*

ANGELVS.

20 * TERTIO, nō admittitur ad accuſandū qui facit, ſiue accuſat alieno [a] nomine.l.ij.C. qui accuſa.non poſſ.& per conſequens procurator,

tutor,& actor adminiſtratorio nomine, accuſare non poſſunt, ut ibi. & idem in ſyndico uniuerſitatis,ſyndicario nomine:ut dicit ibi Sal. in uerſi.extra gl.quero. Quando ergo uolunt admitti,debēt accuſare proprio nomine,ad utilitatē tamen ſui domini, & principalis:ut ibi dicunt doc. & Bar.in l.ij.ff.de acc.in §.j.ubi Bar.dixit, quod cautela eſt,quòd tutor dicat,talis tutor accuſat:quia ſi repetitur, tutorio nomine, ſatis eſt.l. ſi poſt mortem.in prin.ff.quādo ex fal. tut. Si proprio nomine debet accuſare, intelligitur ut debet. ſed iſta cautela non placet: quia eo ipſo quòd dicit, talis tutor,& ſic facit mentionem de officio; uidetur facere in dubio,tutorio nomine:ut eſt caſus not. in l.fi. ff.de inſtit. & allegat rationē ex parte rei, ne iudicia ſint eluſoria:quia ſi procurator,uel defenſor ſuccumberet,reus aufugeret.Itē ex parte actoris:quia ipſe debet ſubire pœnam talionis, & detineri carceratus, quod non poſſent eſſe.Item,quia diligentius facit cauſam ſuam per ſe, quàm per alium.de quo per Bar. & Imo. in l.pe.§.ad crimen.ff.de publi.iudi.

A D N O T.a ¶Nomine alieno. *Adde tu quando quis poſſit accuſare nomine alieno. & uide Ant. de prato uete. in d.conſil.pe. ſuprà allegato, in conſilus Barba.*

A V G V S T.Tu autem in hac materia adde,quòd iſta concluſio uidetur falſa, quòd tutor non poſsit accuſare nomine pupilli. eſt tex.in l.Polla.C.de his qui.ut indignis. Sed Bal. ibi uidetur tranſire cum opi.Bar. tenentis ꝙ poterit accuſare, ſed ſuo nomine, ad utilitatē tamē pupilli. & ita uoluit Io.And.in c.dilectus. extrà de ſimo. & Imo.& Ang. in l.pe.§.ad crimē.ff. de pub.iud.Vide tamē Gandi.in tractatu maleficiorū, in rubric. quis poſ.accuſ. & quis non .in uerſic.item accuſare uetantur tutores. qui idem tenuit. Limita tamen hoc non procedere in perſonis illuſtribus, qui per procuratorem poterunt accuſare nomine proprio, per l.fi.C.de iniuriis.Et ibi ſubdit Gandi. hoc procedere, quādo imponeretur pœna à relegatione ſuprà:ſecus ſ. relegatione infrà:quia nō habebit locū diſpoſitio legis ij. C. de accuſ. quia procurator etiā nomine alieno,poterit accuſare, per ea quæ habentur in d. §.ad crimen.& tene menti.Io. An. in c.dilectus.de ſimo.qui dicit,ꝙ cōmunis eſt ſentētia legiſtarum, ꝙ ſyndicus uniuerſitatis nō poterit accuſare ſyndicario nomine, ſed opus eſt ꝙ ſuo nomine accuſet,ad utilitatem tamē uniuerſitatis.De qua tamen materia,uide dicta Bar. in d.l.ij. §.j.in fi. ff.de accuſ.& Bal. & Ang. in d.l.ij.C. qui accuſare.ubi Ang.no.loquitur.& Ang.& Imo.in d.l.pe. §. ad crimē.ff. de pub.iud.ibi.viij.fallit in cauſa uniuerſitatis. & uide Gandi.ſub eadem rubr.in uer. ſed hîc quæro, nunquid uniuerſitas quæ.tenet ipſe, quòd ſyndicus uniuerſitatis, proprio nomine uniuerſitatis poterit accuſare.

HIERO. Inquantū Aug.dicit referēdo Io.An. in c.dilectus. de ſimo. extrà, ꝙ uniuerſitas non poteſt per ſyndicum accuſare ſyndicario nomine,ſed proprio ad utilitatē uniuerſitatis. Adde ꝙ hæc eſt cōmunis ſentē. legiſtarū. Adde ꝙ hāc etiā dicūt cōmunem Henri.boyc.& Pet.de Anch. in d. c. dilectus. de quo, quia melius quàm alibi diſcuſsit q.iſtā d. Vianēſis

de paſ

de paſci.pauperis.ubi per plura fundat cõmunẽ opi. ad eũ me remitto, in q.ſua ordinaria nu.67.incipi.uniuerſitas Bazani. à quo quamplurima fundamenta habuit Sali. in d.l.ij. C. qui accuſa. non poſ. & aduerte, quia quãplures doc.dicunt ſimpliciter, ꝙ uniuerſitas poteſt accuſare per ſyndicum.& ita dicit Ange. in l.pe.§.ad crimen.hic alleg. & Bonifacius uitelinus, in tract.malefi. in rubr.de procu.col.iij.uerſi.ſed nũquid. quia debes intelligere ſecundum prædictã cõmunẽ opi.Et an, & quãdo uniuerſitas poſsit accuſari & puniri, uide latè doc.in d.c.dilectus.ubi Henr. facit unã longã diſ.& circa accuſantes nomine alieno: ut tut.cura.&c.uide Vital.in d.trac.rubric. de his qui accuſ. non poſ.

*21 Accuſare non permittitur, qui expreſsè uel tacitè renunciauit accuſationi.*

ANGELVS.

21 *QVARTO principaliter nõ admittitur ad accuſandũ qui renun-

a ciat [a] expreſsè, uel tacitè accuſationi.l.accuſationẽ.C.qui accu.nõ poſ.l.ſi ea.eo.ti.Et eſt ratio, propter uarietatẽ & incõſtantiã eius euitandã: ut l. in cauſę.in prin.ff.de procur.De hoc tamen an poſsit renunciari, & an ualeat renũciatio: no. Bar.in l. maritus. §.ſi negauerit.ff.de adul. dic ut ibi infra dicet, ex qbus uerbis inducat repudiatio uel non: no. Sal.in d.l. ſi ea.

ADNOT. a ¶ Renunciat expreſſe. *Adde tu circa hoc.& uide Barba.in conſilio lxij.*

AVGVST. Tu autem in hac materia adde, ꝙ uera eſt iſta concluſio, quòd ille qui renunciauit accuſationi, non poteſt poſtea accuſare. Limita hoc uerum ubi accuſatio fuit propoſita, & poſtea ſecuta eſt renunciatio. Sed ubi nunquam fuit propoſita accuſatio, licet quis millies renũciaret accuſationi, tamen poſtea poterit accuſare.tex.eſt, & ibi Bart.in l.iij. §.ſi his.ff.de ſepul.uio.

HIERO. In hac q.reperio quãdam notabilem diſtinctionem Petri de bella perti.Cy. & Alberi. de roſa. in d.l. accuſationem. & Henri. boyc eã approbãtẽ in c. crimina.de collu. detegẽ. ꝙ aut quis admittitur ad accuſandũ una cõſideratione, uel uno iure tantũ: ut quia unus de populo, & ſic ratione pub.intereſſe tantũ, & tunc ſi deſiſtit, ſeu renunciat, nõ poteſt amplius accuſare.& ſic intelligitur l.accuſationẽ.hic alleg.aut admittitur duplici iure: utputa ratione iniuriæ ſibi, uel ſuis illatæ, & tanquam unus de populo: & tũc, aut renunciat accuſationi utroq; iure, & tũc neutro iure amplius admitteretur: ut in d.l. accuſationẽ.& in l.ſi maritus.§.ſi negauerit.de adult.ff.aut renũciat uno reſpectu tãtũ: & tũc alio reſpectu admittetur, & ſic intelligatur text. in l. iij.§.ſi is.ff.de ſep.ui.& hoc probatur à ſimili.ff.de ſucceſ.edi.l.j. §. quibus. & §.ſed uidendũ. in dubio tamẽ alio nõ apparẽte, uidetur renũciaſſe utraque cõſideratione.ar.l.in pluriũ.in fi. & l.nec is qui.§.hæres.& l.illud.ff. de acq.hære.& hoc dicũt eſſe ualde notandũ, & cũ hac diſt. dicit ibi Sali. ꝙ multi pertranſeũt, licet ipſe uelit ibi eam impugnare, quã tamẽ dicit in ſe cõtinere ueritatẽ. Itẽ reperio, ꝙ Ange.in d.l.accuſationẽ.refert Bar. dixiſſe, ꝙ in caſibus in quibus licitũ eſt trãſigere decętero renunciãs nõ auditur, aliàs admittitur, per l.tranſigere.C.de trãſac.ubi uerò nõ licet, tũc ſi

renűciat ante accuſationē propoſitā, & ab alio eſt præuētus, ſimiliter non admittitur, per tex. in d.l.iij.§. ſi is cuius. de ſep. uio. ſecus ſi nō ſit præuētus, ut ibidē: qđ fallit in crimine adulterii: ut in d.§. ſi negauerit. & in l. miles.§. ſocer. eo. tit. qđ intelligit ibi Ange. quādo ſimpliciter renūciauit, per do. Pet. ſecus ſi negaſſet ſe accuſaturū ex uno capite: quia ex altero admitteretur, per ſupra dictā diſtinctionē, & per d.§. ſexaginta, & qđ dictū eſt, ꝙ fallit in adulterio, intelligit Ange. in uno caſu tātùm, quādo ſcilicet quis negat ſe de adulterio accuſaturū agit ciuiliter ſolùm ad finē, ut adultera perdat dotē. nā tūc eius odio qa nō erubuit præponere cōmodū pecuniariū uindictæ domus ſuæ, introductū eſt, ut poſtquā ſe de adulterio negauit, ꝙ non audiatur: & maximè cùm primò proteſtatus fuerat, ꝙ nolebat de adulterio accuſare: ut probatur in d.§. ſocer. Si uerò renunciat poſt accuſationē propoſitā, non admittetur amplius ad accuſandum: & hoc propter ſuſpicionē & infamiam quā incurrit deſiſtēdo, per l. qui deſiſtit. ff. ad Turpil. & per d.l. accuſatio. quæ ita intelligitur, ſecundū Ang. & Bar. ſed hoc intellige, quando propria auto. deſiſtit: ſecus tamē ſi abolitione impetrata: quia tūc poterit repetere accuſationes intra xxx. dies, ſecundū Ang. ubi ſ. per l. libellorū.§. fi. ff. de accuſ. & cū opi. Bart. trāſit Alex. in l. iuriſgentiū.§. ſi paciſcar. ff. de pactis. & in d.l. trāſigere. C. de trāſac. Albe. tamē de roſa. in d.l. tranſigere. ij. col. format q. an trāſiens admittatur ad accuſandū de crimine nō obſtāte trāſac. & refert tres opi. Primā Gui. & Odo. tenētes, ꝙ non. Alteram Ia. de are. Oldr. Cy. & cōmuniter Moder. tenētiū ꝙ ſic, ſequēdo opi. Io. approbatā à glo. in l. iuriſgentium.§. ſi paciſcar. ff. de pactis. quæ ſe fundat per d.§. ſi is cui. hoc tamē intelligentes, quādo ante inchoatā accuſationem fuit facta trāſactio: & in quolibet crimine pub. ſanguinolēto uel non: & hoc ne melioris cōditionis ſit magis delinquēs quàm minus, contra l. diuus. de offi. præſi. ff. & l. presbyteri. de epiſ. & cle. C. qđ eſſet ſi ubi pœna ſanguinis nō ingeritur, ibi admitteretur: & ubi pœna ſanguinis ingeritur, nō admitteretur. Tertia opinio eſt quorundā, quā ſequitur ipſe Alberi. eōcor. opi. quòd aut trāſactio non tenet: quia cōtra formā l. tranſigere. & ꝙ tunc tranſigens poſſit contrauenire, cum trāſactio facta fuerit cōtra legē, aut tranſactio tenuit: quia facta ſecundum formā dictæ legis: & tunc tranſigēs pro ſuo priuato commodo, non poſſit contrauenire. & quòd ita procedat opi. Gui. & Odo. pro uindicta tamē publica, poſſit ſicut quilibet de populo. & ita procedat opi. Ia. de are. & ſequacium. Et ſic ex prædictis poteris colligere quàm magna ſit confuſio circa ueritatē huius q. quid ergo dicendū? Mihi autē uidetur concordando opin. ſic poſſe diſtingui, ꝙ aut ſumus in caſibus in quibus licita eſt trāſactio, aut nō. Primo caſu ſubdiſtingue: aut renunciatio fuit facta ante accuſationē propoſitā, & tūc opi. Bart. Ang. & Alex. habes, in d.l. tranſigere. in primo membro: intelligendo eā, ſecundū diſ. Pe. & ſequaciū: aut poſt propoſitā accuſationē: & tūc renuncians repellatur, propter ſuſpicionē & infamiā quā incurrit deſiſtēdo, per l. accuſationē. & per

per l. qui deſiſtit. ff. ad Turp. Secũdo caſu prin. diſtingue ut ſuprà, ſecũdũ Bar. Ang. & Alex. de quo uide Abb. & Mod. in c. ueniẽs. de accu. extrà. Et ex his colligitur malè dixiſſe hîc Augu. quòd ubi nunquã fuit propoſita accuſatio, licet quis millies renunciaſſet accuſationi, ꝙ poterit poſtea accuſare, per text. & ibi Bar. in d. §. ſi is cui. quia debet intelligi, ut ſuprà dictũ eſt. Sed quæro, an de iure cano. detur potẽtia pœnitẽdi poſtquã quis accuſationi renũciauit. Ang. mouet q. in d. l. accuſationẽ, ſed nõ decidit. remittit ſe ad Ioan. And. c. ij. de collu. detegen. ubi uideatis doct.

21 *Accuſare fratrem ſuũ frater nõ poteſt.*

ANGELVS.

22 * QVINTO, repellitur frater a fratrẽ accuſare. l. ſi magnũ. C. qui accuſa. nõ poſ. Ratio eſt, propter coniunctionem ſanguinis, quæ eſt immutabilis. l. ius ſanguinis. ff. de reg. iuris. quod etiã pacto, & uolũtate partiũ tolli nõ põt: ut l. ius agnationis. ff. de pact. ꝙ eſt uerũ in magnis delictis. Sed in leuibus, permittitur accuſatio: ut in l. ſororẽ. C. q accu. nõ poſ. Et hoc idem erit in fratre naturali tã tũm: ut no. Sali. in d. l. ſi magnum.

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde quod dixit Gãd. in tractatu maleficiorũ, ſub rub. quis poſsit accuſare uel nõ. in uer, itẽ frater nõ auditur. Qui limitat prædicta, ꝙ uerum eſt, quòd frater non admittitur in ca-
a pitali crimine accuſare fratrem [a], niſi proſequatur ſuam uel ſuorum iniuriam: quia tunc admittitur, ſicut dicitur de matre. in l. propter. & in l. ſi ſororem. C. qui accu. non poſſ. & ad hoc idem allego Spec. in tit. de accuſat. §. j. in uerſi. item quòd eſt frater.

ADNOT. a ¶ Fratrẽ. *Adde tu nec ſoror fratrẽ: quia appellatione fratris, uenit ſoror. ita Fulg. in ſuo conſi. cvij. & de fratre naturali. adde & uide Pet. Anch. in cõſi. lxxxvij. ubi quòd ſtatutũ, ꝙ inter fratres fiat cõpromiſſum, cõprehendit fratrẽ naturalẽ: quia eſt eadem ratio. Bern.*

HIERO. Cum iſtis concor. Vitalinus in tract. malefi. in rubr. de his qui accuſare non poſſunt. Ang. & Alber. in d. l. ſi magnũ. ubi Sali. extendit ad fratrem naturalem tantùm: quia dicta lex magis reſpicit naturalitatem. arg. l. ponentes. ff. de in ius uocan. & leg. tutelas. de capi. dimi.

23 *Accuſare nõ poteſt ille qui eſt infamis.*

ANGELVS.

23 * SEXTO, ab accuſatione re- a
pellitur infamis: [a] ut C. qui accu. nõ poſ. l. qui criminis. Ratio eſt propter præſumptam calumniam: quia qui ſemel malus &c. l. Caſsius. ff. de ſenat. Vel eſt ratio, ſecuudum Cy. ibi: quia ſi ille qui accuſat, nõ probaret, perdit æſtimationem & famam. l. fi. C. de accuſat. Sed ille qui eſt infamis, iam amiſit. l. cognitionũ. §. j. ff. de uariis & extraor. crimi. l. ij. C. ut intra certũ tẽpus. In certis tamen caſibus admittitur. l. famoſi. ff. ad leg. iul. maie. quod intelligitur, ſecundum gl. in l. qui iudicio. ff. de accuſ. Et dicetur infrà in gl. ſuper uerbo, ( Tu hai tradito la tua patria.) & in uer. ( quis poſsit accuſare de hoc crimine.) & intellige in infame infamia iuris, & non facti tantùm. l. qui accuſare. in prin. ff. de acc. ubi Bar. & l. infamẽ. & ibi Bart. ff. de pub. iud. & Sali. & doc. in lege, criminis. C. qui acc. non poſ. & Ange. & Imol. in l. is qui reus. ff. de publ. iud.

ADNOT. a ¶ Infamis. *Adde tu et uide circa hoc d. Ale. in cõſ. xj. & q̃d poſſit*

*ſacere iudex uigore lati arbitrii. uide Pe. de anch in coſi.clxvj.Ro.coſi.cclxvij.& Alex.coſi.xlj.v.uol.& uide Ant.de prato ueteri in conſi.ſuprà ſepius allegato, qui dicit,quòd eſt arbitrarium iudici an uelit admittere infamem infamia facti ad accuſandum.Ber.*

AVGVST. Tu autē in hac materia adde quę dixit Spe.in iij.parte.§. tertio uidendum eſt.in uer.infamis autem & criminoſus.qui dixit,quòd iſti infames,ſecundum canones,repelluntur ab omni accuſatione.ij.q. vij.c.quærendum. & c.ſi qui ſunt. & uide in c.infames.vj.q.j.& eadē cauſa,& q.c.cui crimen.& ij.q.j.c.in primis.uerſus finē.Sed latius de materia uide p Spe.in ti.de acc.in j.parte.§.j.uer.itē qui eſt infamis.q ponit de his q ſunt infames ipſo iure uel per ſentētiā,uel infamia facti:an repellantur ab accuſatione:& ibi dixit Spe.ꝙ nō reperitur in iure,ꝙ infames infamia facti repellātur ab accuſando. Arguit tamē poſtea cōtrariū & ibi ponit multas fallentias:ubi infamis poterit accuſari.& ibi uide an infamis poſsit infamē accuſare.& de materia per Bal.C.qui accu.in rub.& omnino adde dictū do. Abb.in c.j. extrà de accu.qui aliqua noua adducit,an infamis infamia facti repellatur ab accuſando.& dicit Bal.in l.neminē.C.de inceſt.nup.ꝙ ille qui habet unā uxorem,& unā cōcubinā,eſt infamis ipſo facto,& nō admittitur ad accuſandū de pub.iudicio,ſeu crimine.Idē,qui habet duas cōcubinas, quia infamis eſt:ut uoluit gl.ſecundum eū,in auth.qui.mo.na.effi.legi. §.fi.quod no.tu ſcholaris,qui aliquādo habes tres in domo.Limita tamē prędicta & tempera,niſi iudex haberet arbitriū procedēdi de iure,& de facto:quia tunc infamis,uel aliàs criminoſus,uel nō legitimus accuſator admitteretur:per ea quæ dixit Bald. in l.ubi pactum.C.de tranſac.per illam glo.ibi in ulti.col.in fi.

HIERO. In hac materia faciamus tres cōcluſiones.Prima concluſio,& cōmunis,& indubitata,tam de iure cano.quā ciuili.Infamis infamia iuris repellitur ab accuſando.c.infames.vj.q.j.c.quęrēdū.ij.q.vij.l.qui accuſare.ff.de accu.ubi Bar.Secūda cōcluſio,quòd de iure canoni.infamis infamia facti repellitur ab accuſando.ita gl.& cōiter cano.in c.j.de accu.cū cōcor.de quibus ibi per doct. Tertia cōcluſio,ꝙ de iure ciuili infamis infamia facti nō repellit̄.& hanc tenēt Bar.& Alb.qui refert etiā eam tenere Rofre.in ſuis libellis iuris cano.in rub.repelluntur ab accuſa.&c. Boni.uitalinus in trac.malefi.in rub. de his qui accu.nō poſ.Abb.Maria. ſoci.& Ioā.de Imo.in d.c.j.& hæc uidetur cōmunis opi.attento quòd de iure ciuili infamis infamia facti repellitur à teſtificādo,ſecundū cōem ſententiā doc.in l.j.C.de ſum.tri.ubi latè per Moder.cū iſta duo,ſcilicet teſtificari,& accuſare parificātur:ut uolūt comuniter doc.in c.de cętero.de teſti.licet d.Ant.quē ſequūtur ibi Feli.& Are.noluerit,ꝙ de iure ciuili ſit in arbitrio iudicis repellere infamē, ubi ſpecialiter nō eſt determinatum.

24 *Accuſare non permittitur excōicato.*

ANGELVS.

24 * SEPTIMO,repellitur ab accuſando excommunicatus, propter periculum participationis.c.pia.extrà de exceptio.lib.vj.

AVGVST. Sed adde,quòd ille

text.

tex.non loquitur in criminalibus:& caſu quo loqueretur ĩ criminalibus, tamen ſecundũ gl.in d.c. pia.in uer. cõmunibus.ibi excõmunicatus repellitur ab actu iudiciali,quoties de proprio cõmodo excõmunicati tractaretur:nihilominus nõ dubito,qn excõmunicatus repellatur ab accuſando.ita allego Spe.dixiſſe in ti.de accuſatore. in j.parte.§.j. Item, quòd eſt excommunicatus,uel anathematizatus.& Bal.in rub.C.qui accu.

HIERO. Pro iſta opi.facit bene tex.in c.illud.de cler.excõmu.& per quẽ Do. poſt Abb.in d.c.pia.ponũt regulã,ꝙ omnis actus qui ſine cõmunicatione alterius non procedit, eſt interdictus excõmunicato. Item pro iſta op.uidetur etiã bonus tex.in c.intelleximus.de iudi.iũctis his quę ibi notantur extrà, ubi regulariter prohibetur excommunic.eſſe in iudicio. & hoc expreſsè tenet Vitalinus in trac.maleſi.in rubr.de his qui accu.non poſ.ubi ponit de excommuni.ſuſpenſo,& interdicto.

25 *Accuſare non poteſt qui habet duos accuſatos.*

ANGELVS.

25 * OCTAVO, repellitur qui habet duos accuſatos.l.cũ rationibus. C.qui accu.non poſ.& eſt ratio propter turpẽ quæſtum euitãdum,ut dixit tex.in d.l.hos accuſare.ff.de accu.ſi tamẽ habet plures accuſatos,tenet proceſſus ſi nõ opponatur. Fallit in crimine adulterii:ut no.Bart.in l.hos accuſare.§.lege.ff.de accuſa.& Sali.in l.cum rationibus.C.qui accu.

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde Gandi.in tract.maleſi.ſuper rub.qui poſſunt accuſare,& qui non. uerſicu.Item qui duos accuſauit.qui limitat prædicta, quòd licet ille qui duos accuſauit,non poſsit tertiũ accuſare: tamẽ hoc nõ militat ubi ſuã uel ſuorũ iniuriã proſequeretur: qa poterit plures accuſare.Et dic, quòd de hoc eſt tex.in d.l.cũ rõnibus. Adde tamẽ,ꝙ iſto caſu quando diuerſa a ſunt delicta, [a] tamẽ in eodẽ libello nõ poterit qs accuſare tres uel quatuor,etiã ſi ꝓſequatur ſuã uel ſuorũ iniuriã. Ita dixit Ange.in l.j.C.ſi reus uel accuſator mortuus fuerit. Et ibi Ange.approbat dicta Bar.in d.l.hos accuſare. §.lege.an aũt eo caſu quo quis accuſat plures,cũ nõ poſsit,teneat iudiciũ ſi nõ opponatur:adde Bar.ĩ d.l.j.§.accuſationẽ.ff.ad Turp. qui hoc idẽ uoluit.Et de iſta materia per Spe.in ti.de accu.§.j.in uer.Item opponitur quòd nõ poteſt.Et alias limitationes uide per Bar.in d.§.lege. Et per Salice.poſt doc.in d.l.cum rationibus.& per Ang.in d.l.j.

ADNOTA. a ¶ Diuerſa delicta. *Adde tu quod Ro.in conſi.ccxl.dicit,quòd communis opi.eſt,quòd quis ex diuerſis delictis non poſsit pluries eodem libello accuſare.* Ber.

26 *Accuſatio nõ conceditur alumno contra ſuum nutritorem.*

ANGELVS.

26 * NONO, repellitur alumnus.l. iniquũ.C.q accu.nõ poſ.Et eſt rõ:qa iniquitas & ingratitudo beatũ hominẽ eſſe non ſinunt:& ingratitudo deſiccat fontẽ pietatis.facit l.ſi non ſortem. §.libertus.ff.de condi.inde.

AVGVST. Tu adde & intellige premiſſa,ubi nutritus uellet accuſare ſuũ nutritorẽ,quia nõ poteſt:ſed ibi nõ dicitur,quòd alũnus nõ poſsit accuſare eum quẽ nutriuit:ſed contrà:& ita intellige d.domi.Ang.hic.

Limita tamen prædicta, niſi nutritus nellet proſequi ſuam, uel ſuorũ iniu rianı: quia poterit ſuũ alumnũ accuſare. Ita not. dixit Ang. in d. l. iniquũ.

HIERO. Circa limitationẽ quã ponit hic Augu. dic, ꝙ idem tenet. & ibi Sali. ubi quærit, ſed an hoc locum habeat in delictis magnis, qđ uidetᷣ per ea quę dicta ſunt ſuprà de fratre.

17 *Accuſare prohibentur ſerui, familiares, & liberti.*

ANGELVS.

27 * DECIMO, prohibentur ſerui, a familiares, a & liberti accuſare dominũ, uel patronũ, uel eorũ hæredẽ extraneũ: ut l. pe. & fi. C. qui accuſ. nõ poſ. Et eſt ratio: quia nõ eſt permittendũ his, qui calcaneũ dirigunt cõtra dominũ uel patronũ. l. ij. C. de libert. & eorũ lib. Et intelliguntur familiares, & etiã nõ ſunt cõducti propter mercedẽ. Sed familiares intelliguntur, ſecundũ communẽ uſum loquẽdi: ut not. gl. in c. ex literis. de accu. facit l. fin. §. ſi qua. C. de his qui ad eccle. confug. & not. Sali. in l. ſi quis ex familia. C. qui accu. nõ poſ. qđ eſt uerũ, niſi in crimine læſæ maieſtatis & hæreſis, & aliorũ quæ habentur in l. his certis. ff. de iud. & ita habetur in d. l. ſi quis. & ibi Sali.

ADNOT. a ¶Familiares. *Adde circa hoc: & uide etiam Old. in conſi. lx. in v. uol. Ber.*

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde Gandi. in tract. malefi. ſub rub. qui accuſ. poſ. in uer. item repelluntur filii liberti, & homines familiares. & uide Spec. in tit. de accuſ. in j. parte. in §. j. in uer. itẽ. ꝙ eſt libertus, uel beneficiatus, per cuius dicta poteris limitare prędicta: & uide tex. & glo. & ibi Bar. in l. hi tamẽ. §. liberi. ff. de accu. per cuius dicta limitantur etiã prædicta: & quid, econtra. Vide per Spec. in loco ſ. allegato: ubi bonos tex. allegat in iſta materia. Item adde & limita ſecundũ Io. an. Abb. & doct. in c. nulli. extrà de accuſa.

HIERO. Circa hanc materiam uide latè doct. in d. ca. nulli. ubi Fely. ponit iiij. limitationes. qui tex. intelligitur in familiari crimınoſo, ſecundum communẽ intelle. de quo uide Phil. Deciũ in ca. dilecti. de exce. extrà. col. iiij. in medio.

18 *Accuſatio eſt prohibita militibus.*

ANGELVS.

28 * VNDECIMO, prohibẽtur milites. in l. nõ prohibẽtur. C. qui accuſ. nõ poſ. & eſt ratio: quia militaribus exercitiis operã dare debent: ut l. milites. C. de procur. & ita in milite cœleſtis militiæ: ut in clerico, arg. l. cõſulta diualia. C. de teſt. & l. repetita. C. de epiſc. & cle. & facit gl. Barto. & Imo. in l. miles. in princ. ff. de re iudi. & idẽ in milite cauſarũ, & ſic in doctore. Militant nanq; patroni cauſarũ, ut no. gl. in d. l. miles. & facit l. aduocati. & l. fori. C. de aduo. diuer. iu. ſed Sali. in d. l. nõ prohibentur. dicit, ꝙ in militibus noſtri temporis non eſt prohibitũ accuſare, etiã de iniuria aliena: quia nõ iurant, & nõ exercent ſtipendia, & ut plurimũ negotiãtur: unde in eis ceſſat ratio prohibitionis. & alleg. Spec. & Ioan. And. in tit. de accuſa. §. j. uer. item excipitur. pro quo facit quod not. Cyn. in l. j. C. de iur. & fac. igno.

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde Gandi. in tract. malefi. ſub rub. qui accu. poſ. in uer. item milites ꝓhibentur accuſare. Qui limitat, niſi ſuã uel ſuorum iniuriã proſequãtur: quia

quia tūc milites poterūt accuſare. & de hoc eſt text.ſecundū Ang.& doct. a ibi,in l.nō prohibētur.C.q accu.& alias limitationes uide p Spe.in tit.de accu.§.j.in uer. itē excipitur.& adde Bal.in rub.C.qui accu.nō poſ.in j.co. qui dicit, ꝙ ideo milites nō poſſunt accuſare:quia debent ſuos ciues defendere,& caſtris inſiſtere,& nō uerſari circa lites,nec eſſe terribiles inferioribus. Et ideo ſi rectè ponderētur uerba Bal.in militibus noſtri tēporis,qui nō inſiſtunt caſtris,nō procedet hæc cōcluſio.Quinimò allego tex.in c.prohibētur.ij.q.j.ubi eſt tex. cōiuncta gl.ꝙ ideo milites nō poſſunt accuſare propter ſacramentum quod recipiunt,ꝙ nō euitabūt mortem dum creātur milites. Vnde cum hodie nō ſubiiciant ſe huiuſmodi ſacramēto:dico, quòd poterunt accuſare.& hoc dicit textus,coniuncta gl. in l.qui accuſare.ff.de accu.in gl.magna.An autē iſta hodie procedant in militibus noſtri tēporis , ut habeant priuilegia militaria : adde hic quæ dicam j.in gloſ.ſuper uerbo , (fama publica.)in uer. Sextò , quæro quæ perſonæ poſsint torqueri &c.

19 *Accuſare non poteſt pupillus.*

ANGELVS.

29 *DVODECIMO, prohibetur pupillus.l.j.& ij.ff.de accuſ.& eſt ratio,propter fragilitatē ętatis,& carētiā intellectus.d.l.ij.§.pupillus.& ibi Bar.ff.de accuſa.Sed quid in adulto? gl.in d.§.pupillus.ſecundū opi.Vgo. tenet, ꝙ minor xx.annis non poſsit accuſare, ſicut nec poteſt eſſe teſtis in criminali.l.teſtimoniū.ff.de teſti. quia accuſare, & teſtimoniū ferre, à pari procedūt.l.qui cū maior.§.j.ff. de bo.lib.& hanc partē tenent doct. in d.l.ij.& Bart.in d.§.pupillus. Sed hoc non placet [a] mihi:quia regula eſt permiſsiua , ꝙ cuilibet permittitur accuſatio, niſi expreſsè reperiatur prohibitū.l.qui accuſare.ff.de accuſ.ſed ſolū pupillus reperitur prohibitus:ut d.§.pupillus.igit̃ &c. Nec eſt bonū ſimile quod faciunt de teſtimonio : quia quod minor xx.ann.nō poſsit eſſe teſtis,eſt exorbitans à iure communi:cum pubes regulariter poſsit eſſe teſtis:ut ibi not.ergo non debet trahi ad exemplū.l.ꝙ uerò.ff. de legi.& maximè quādo eſt diuerſa ratio.Nā multi prohibētur eſſe teſtes,qui nō prohibētur accuſare,propter præiudiciū,quod magis infertur cū teſtimonio, q̃ per ſolū accuſatorē.facit l.iij.de teſti.cōiuncta l.ij. in prin.ff.de accuſ.& ꝓ hoc facit gl. no.in §.cōſequēs.in gl.ſecūda.inſti. de ſuſpe.tut.& in hac quęſtione uide latè per Sali.dict.l.ij.C.qui accuſ.nō poſ.in uerſic.expeditis igitur.& pro iſta parte uidetur caſus in l.clarū.C. de auto.præſtan.ubi loquitur ſiue accuſent,ſiue accuſentur, & tamē quos ſimpliciter uocant minores xxv.ann. poſteà uocāt pupillū,& adultū:ut clarè comprehendat minorē xx.annis.

ADNOT. a ¶ Sed hoc non placet. *Adde Alex.in dict.§.pupillus. & Bal.in conſi.lx.in v.uol.Ber.*

AVGVST. Tu autē in hac materia adde dicta Bart.in l.qui accuſare.ff.de accuſ.& per Imo.& Ro.in l. de pupillo.ff.de ope.no.nuncia.per Spec.& Ioan.And.in tit.de accuſ.§.j. uerſi.quid de pubere.& p Bal.in rub. C.qui accuſ.in iiij.col.& per Sali.in d.l.clarū.C.de auto.præſtā.qui tenet cōtra cōmunē ſententiā.& idē fecit Ang.in l.ij.C.qui accuſare.& in l.iij. ff.de

ff.de accuſa.& per Ang.in l.propter inſidias.C.qui ac.nō poſ.& no.quòd Spec.in loco ſuprà allegato limitat prædicta. De qua limitatione dicendū eſt ut per doct.in locis ſupra alle. & latiſsimè poſui materiā ultra doc. in collectis meis,in dic.l.de pupillo. Tene tamē mēti,ꝙ dixit Spec.in tit. de act.in uer.ſi antē ſit maior. in ij. col.qui dicit ꝙ maior xiiij.annorū, & minor xxv. poterit facere accuſationē in ſpiritualibus,ſine tutoris au toritate. Et adde Gād.in tract.maleſi. in rub.qui accu.poſ.in uer.Sed quæro, nunquid adultus, qui dicit, ꝙ in crimine adulterii, & læſæ maieſtatis adultus poterit accuſare, aliàs nō.& de eo qui habet xiiij.an.uide Abb.in c.j.extrà de ac.q notabiliter loquit'.

HIER O. De hac etiā materia ui de Vitali.in trac.maleſi.in rub.de his qui accu.non poſ.col.ij.in medio.& adde ꝙ maior xx.an.etiam ſi ſuā uel ſuorū iniuriā non proſequatur,poterit accuſare,ſecundū glo.& Bar.in l. qui accuſare.de accuſ.& hæc eſt cōmunis ſententia doct.quā latè proſequitur Alex.in l.in prouinciali.§.ſi. de ope.no.nunciat.col.ij.uer.ſed dicas.de qua per Are.poſt Abb.in ca.j. de iudi.ubi Zaneti.etiā dixit cōmunē. Pupillus uerò nō admittitur, niſi ſuā uel ſuorū iniuriā proſequatur, ſecundū communē ſentētiam doct. ubi ſ.per l.ij.ff.de accuſ.& tunc ſi infans,accuſat tutorē nomine ſuo,& ſe inſcribit ad pœnam talionis:ut tenet Bar.in d.l.ij.ſi uero maior infante,& impubes, accuſare poteſt,cum auto. tut.ut d.l.ij.& l.clarū.de aut.præſt.de quo latè Moder.poſt Abb.in d.ca.j.

30 *Accuſare non poteſt furioſus, ſurdus, mutus, & mente captus.*

ANGELVS.

30 * EX his poteſt inferri xiij.ꝙ etiā furioſus repellitur ab accuſatione. arg.l. Fulcinius.§.adeò.ff.ex quibus cauſ.in poſ.ea.& etiā xiiij.poteſt inferri,quòd ſurdus,mutus,& mēte captus.Et idem in prodigo,& cæco,ꝙ iſti repelluntur ab accuſatione.arg. l.j.§.per caſum.& §.cæcū.ff.de poſtulan.& inſtit.de curator.§.ſed mētecaptus.& d.§.adeò.& l.is cui bonis.& ibi Bart.ff.de uerb.ob.& in l.j. eo.titu.& ibi Bar.Et illud quod dixit de ſurdo', intelligendū eſt de eo qui nihil penitus audit.Secus ſi eſſet ſur daſter, qui poſſet exaudire:ut notatur in l.diſcretis.C.qui teſt.face.poſ. tunc iſte poteſt accuſa.d.§.per caſum.& ar.l.j.in ſi.ff.de actio.& oblig. Quod tamen eſt intelligendū,ſi linguā habet expeditā.Si autē lingua caret,licet exaudiret, credit quòd non admitteretur ad accuſandum: quia non poſſet exponere corā prætore. ar.l.j.ff.de poſtul.

AVGVST. Tu de his omnibus uide quæ ultra doct.notaui in l.j.ff. de uerb.obli.an iſti æquiparētur pupillis,uel adultis,uel maioribus. Dicit tamen Bald.in rub.C.qui accuſa. non poſ.in prin.ij.colū.quòd illi qui carent mente,uel intellectu, illi accu ſare non poſſunt.

HIER O. Circa hanc materiam adde,ꝙ do.Barb.in rubrica,extrà de accuſa.uolebat, quòd ſtāte ſtatuto,ꝙ quilibet poſſet accuſare, ꝙ furioſus eſſet admittēdus.motus:quia ubi ſtultus, uel furioſus facit actū quē facit ſapiens, tūc ualet id qd' facit furioſus:per not.per Io.an.in c.fin.de ſuc. ab inteſt.&c.ſed do. Hiero. Zanetinus eius diſcipulus eum reprehēdit: quia

quia cōtra d.c.fi.de ſucceſ.ab inteſt. quē uide in repe.c.j.de accuſa.ſuper rubri.col.viij.uer.ulterius quærit hic dominus meus &c.Item adde,ꝙ eādem ſententiā, ſcilicet, ꝙ prodigus, ſurdus,mutus, & furioſus nō poſsint accuſare,tenet idem do.Ange.inſtit. de excep.in §.præterea. col.xiij.uer. iij.prodigus non poteſt &c.

31 *Accuſare non poteſt qui habet merum imperium.*

ANGELVS.

31 * DECIMOQVINTO, repellitur qui habet merū imperiū.ff. de accuſat.l.qui accuſare.Et eſt ratio propter potentiā litigantis. Sed ego aſsigno aliā rationē hîc,ſcilicet,quia ſi ipſe eſſet falſus calūniator,nō poſſet puniri pœna talionis:quia duráte officio,cōueniri nō poteſt.l.nec magiſtratib⁹.ff.de iniu. Nec carceratus retineri poſſet: ut neceſſariò fieri debet.l.fi.C.de accu.Quoniā inconueniens eſſet, ꝙ magnus magiſtratus retineretur in carceribus: ergo uidens ſe ſuccumbere duráte officio, cū nō poſſet interim cōueniri, [a] aufugeret:& ſic pœna talionis nō poſſet habere locū.igitur &c. ut l.adigere.§.quāuis.ff.de iurepat.Nā etiā durante officio cōueniri poteſt.d.l.nec magiſtratibus.facit qđ no.Bar.in ſimili.in l.pe.§.ad crimē.ff.de pub.iu. Ex quo ſequitur,ꝙ minor magiſtratus poteſt accuſare: quia in eo ceſſant prædictæ rationes,igitur.&c.

ADNOT. a ¶Conueniri. *Adde tu quòd de delictis factis in officio poſſunt cōueniri.ita Ro.in conſi.ccccxv. Itē poteſt officialis perpetuus per ſuperiorem ſyndicari duráte officio.ita* Bar.*in l.niſi.§.fi.ff.de tute.& rati.diſtra.*Ber.

AVGVST. Tu adde ꝙ iſta ratio do. Ang.nō mihi placet:quia ſecundū rationē ſuā, ſequeretur ꝙ hodie poſſet magiſtratus habens merū, uel miſtum imperiū accuſare.Ex quo de cōſuetudine nemo tenetur ſe ſubſcribere ad pœnam talionis,ut ſuprà dixi.Adde tamen ꝙ Spec.in titu.de accuſa.§ j.uer. itē ꝙ eſt magiſtratus. dicit, quòd nec præſes prouinciæ, ſeu iuſtitiarius,ſeu ſeneſchalus,poſſunt accuſare nec accuſari: qui habet cognitionem miſti, uel meri imperii, & alii officiales.de quibus per eū in tit.de iuriſ.om.iud. Limitat tamen prędicta Spec.quia dicit ꝙ hoc nō procedit ubi pater inueniret magiſtratū talē cum filia ſua, quia poterit accuſare : quia ipſum magiſtratū,iſto caſu, poterit occidere: ut eſt tex.in l.marito.ff.de adult. Minores autē magiſtratus,ut ſunt defenſores, ſeu poteſtates ciuitatū, ipſi accuſant, & accuſantur.l.quēadmodū.§.ſi magiſtratus.ff.ad l.aquil.& l.nec magiſtratibus.ff.de iniu.Adde tamē,quòd ratio uera, quare magiſtratus non poſsit accuſare,eſt illa, quæ eſt aſsignata à gloſ.in d.l.qui accuſare.in glo.magna.

32 *Accuſare nō poteſt qui preciū accipit, ut aliquē accuſaret,uel non accuſaret.*

ANGELVS.

32 *DECIMOSEXTO, repellitur qui preciū accipit, ut aliquem accuſaret, uel nō accuſaret.l.qui accuſare.ff.de accuſa.

AVGVST. Tu adde dicta doc.ibi.

33 *Accuſare non poteſt qui aliàs falſum teſtimonium praſtitit in aliqua alia accuſatione.*

ANGELVS.

33 *DECIMOSEPTIMO, repelliť q aliàs falſum teſtimoniū prę-

ſtitit

ſtitit in aliqua alia accuſatione: ut l. alii propter.ff.de accuſat. Ratio eſt, propter ſuſpicionem:quia præſumitur ꝙ ſicut aliàs in alia accuſatione falſum teſtimonium præbuit:ita etiã proferat falſam accuſationem, quia procedũt à pari:ut l.qui cum maior. §.j.de bo.liber.facit quod not.gloſ. in l.ij.§.j.ff.de accuſa.

AVGVST. Tu intelligas iſtam concluſionem ſecundum doct.in d. l.alii propter.

34 *Accuſatio eſt interdicta pauperi.*

ANGELVS.

34 *DECIMOOCTAVO, repellitur pauper:ut l.nõnulli.de accu. & pauper eſt in iſto caſu accuſandi, qui non habet quinquaginta aureos in bonis. Et eſt ratio:quia lex clarè ſe declarat iſto caſu.Nõ autẽ ſtatur iſto caſu arbitrio iudicis, ut aliàs regulariter fit:ut not.glo.in auth.præterea. C.unde uir & uxor. Et ita dicit Bart. in ſimili.in l.ſi conſtante.ff.ſolu.mat. Et iſto modo pauper repellitur.l.iij. in prin.ff.de teſti.quia in accuſatione procedimus prohibendo,ſicut in teſtimonio:ut not.in l.ij.ff.de accuſ. Et iſtud de paupere intelligas, niſi ſit fidelis & diligens: quia tunc poſſet accuſare:ut eſt gl. ordinaria in d. l.nonnulli.& gl.ij.q.j.c.prohibentur.

AVGVST. Tu adde Spe.in tit. de acuſa.§.j.uer. item quod eſt pauper.[a] qui dicit ꝙ ratio quare pauper repellitur ab accuſando:eſt illa,quia diues cum pecunia poſſet eum corrumpere. Si ita eſt ratio, ſequeretur quòd ubi pauper accuſaret aliũ pauperem,admitteretur accuſatio: quia ceſſat illa præſumptio, ꝙ accuſatus cum pecunia poſſet accuſatorẽ corrumpere.Sed illa ratio non mihi placet:& credo quòd melior ſit ratio ſupra aſsignata:an autem illa limitatio ſit uera,ꝙ ſi pauper eſt fidelis & honeſta perſona, poſsit accuſare. Vide Abb.in c.j.de accuſa. Et inquantũ in alia materia quis dicatur pauper,tangit hic do. Ang.allegando dicta Bar. in d.l.ſi conſtante.Adde gl.& Domi. in c.prohibẽtur. ij.q.j.per Io.and.in add. Spec.in titu.de ſuc.ab inteſta.in prin.ꝑ Ang. poſt gl.in §.ſi uerò abſunt.in auth.de hæred.& falc. per gl. & Bald.in l.ij. C.quando fiſc.uel pri. per Archid. & Do.in c.quo iure.viij. diſ.per Bal.in l.ſi quis ad declinãdã. in iij.col. C.de epiſc. & cler. per Bal. in l.paupertas.ff.de excu.tut. per do. Abb.in c.ſuper his.extrà de uoto.per Pet.de Anch.& dom. Cardina.in c.ij. de maledi. per Imol. & Abb. in c. Odoardus.de ſolu. per Imo.poſt Io, And.in c.quæ.in eccleſiarum. de cõſtitu.per gl. xxj.q.j. in ſumma. per gl. Bart. & alios in authen. præterea.C. unde uir & uxor.per gl.in c.j.de ſtatu regu.in vj.per gl.in l. ſed ſi ſuſceperit.§.j.ff.de iudi.per Bal. in authẽ. niſi breuiores.C. de ſentẽtiis. per gl. in l.illicitas.§.ne tenuis.de offi. præſi.per Arch. xj.q.iij.c. pauper. Et per Bal.in §.item propter litem.inſtit.de excuſa.tuto.per Ang.in l. mater & filii.C.qui bo.ce poſ.per Arch.vj.q.ulti.in §.actor.circa fi.per gl.in l.ſi quis argentum. in uerbo, donauit. C. de dona. & per gl. in l. paupertas.ff.de excu.tuto.Latè per Ang.in l.ſi uerò. §.j.ff.qui ſatiſdare cogantur.

ADNOT. a ¶ Pauper. *Adde ultra ea quæ dicit hic do. Ange. an pauper poſsit accuſare.& uide per Pet.de Anch. in conſi.cccexvij.incipien.plura ex prædictis.uerſic. quarta exceptio. & quis dicatur*

*catur pauper in cauſa criminali & ciuili, per Alex in conſi.xv.in ij uolu. & qualiter paupert.as probetur. uide* Ro.*conſil. ccxlv. Et multa de paupertate, uide per do.Franc.pe.in repe.auth.præterea.C.unde uir & uxor. & adde ꝙ quando quis eſt pauper & ſubditus, licet fidelis, quòd tunc non teſtificatur. ita* Roma.*in conſi. ccclxxxij.Ber.*

HIERO. De hac materia uideatis latiſ. Zaneti.in repe.c.j.de accuſ. ubi multa congerit col.xl.uer.ul.&c.

36 *Accuſare nõ põt ſocius eiuſdẽ criminis.*

ANGELVS.

35 *DECIMONONO, repellitur ſocius eiuſdem criminis: ut l.ſi filiũ. C.de libe.cau. Ratio eſt propter delicti participationem: quia nõ meam feſtucam oculi, ſed tuam reſpice trabem. Et quia nil dolus doloſo. l.uiro atq; uxore.ff.ſol.ma. Quomodo autem repellens poſsit facere ut ſociũ ab accuſatione remoueat, no.gl.in d. l.filium.& Bar.in d.l.qui accuſare.

a AVGVST. Tu autẽ [a] in hac materia adde Gandi.iſtam eandem concluſionẽ tenuiſſe in tractatu maleficiorũ, in rubri. qui poſſunt accuſare uel non.in uer.item qui eſt ſocius. & Bal.in rub.C.qui accu.& Spe.in titu. de accu.in j.parte. §.j.uerſi. item repelli qui fuit ſocius. qui limitat prædicta. Nam dicit, ꝙ fallit in ſimonia pro papatu habendo commiſſa: allegat l[…]x.di.c.ſi quis. Et fallit in crimine l[…] maieſtatis.xv. q.iij.c.nemini. & in q[…]libet alia ſimonia, ubi eſſet eadẽ ratio.c.licet Hel.extrà de ſimo. & in crimine ſacrilegii. ij.q.j.in primis.& in crimine falſę monetæ.l.j.C. de falſa mone. & in mathematici[…] fi.C.de mal.& mathema.& in aliis […] quibus per eum. Et uide Angel.affi[…]mantem prædicta in d. l.qui accuſa.

ADNOT. a ¶ Tu autẽ in hac materia. *Vltra hic addita adde tu Alexan.in conſi.cxxvij.in iiij.uolu.*

HIERO. Circa hanc materiã addatis Vitalinum idem tenẽtem, cum fallen.de quibus per Augu.in tracta. malefi.in rub.de his qui accuſare nõ poſſunt.poſt principium.

36 *Accuſare non permittitur inimicus capitalis.*

37 *Accuſatio quando permittitur alicui, ubi alias non permitteretur, puta in crimine hæreſis: tamen capitalis inimicus non admittitur.*

ANGELVS.

36 * Vigeſimò, repellitur inimicus capitalis.ar.no.in l.Labeo.ff.de ar.& in l. inimicitiæ. ff.de his quibus ut indig. & in l.iij.§.fi.& ibi per Bar.ff.de adimen.leg. & quod inimicus repellatur, tenet Bal.& Ang.in l.is qui reus. ff.de pub.iud.pro quo facit auth.ſi dicatur.C.de teſtibus.& c.cum P.manconella. de accuſatio. Sed Imo.in d. l.is qui reus.tenet contrarium de iure ciuili. De iure autẽ cano. fatetur, ꝙ inimicus repellatur: & aſsignat rationem inter teſtem & accuſatorem: dic ut ibi per eũ. Sed pręcedens opi. ſeruatur, & communiter tenetur.

AVGVST. Tu autem in hac materia adde, quòd miror, quòd doct. non uiderint gl.in terminis, quæ decidit iſtam quæſtionẽ in c.j.extrà, de accuſa.quæ uult, quòd inimicus non admittatur ad accuſandum. Sed aduertas: quia Abbas ibi dicit, ꝙ hoc eſt uerum de iure cano. ſed de iure ciui.eſt ſecus. Et probat hoc modo: […]ia iure non reperitur, quod inimi[…] repellatur de iure ciui. ergo ſibi […] permiſſum accuſare.d.l.qui accu-

f ſare.

ſare. Ego credo inimicum poſſe repelli: intelligẽdo tamen ut dicit Spec. in titu. de accuſa. in prima parte. in §.j.in uerſic. Item quòd eſt inimicus. quòd nedum ſi eſt inimicus de præſenti, uel etiam ſi olim fuit inimicus, licet nunc non ſit. iij.q.j.c.j. Quæ autem inimicitia habeat repellere accuſatorem: dicit Specu. ibi hoc arbitrarium eſſe: quia etiam in fraudẽ poſſet hoc aſſerere. c. inquiſitionis. de accuſa. & ca. per tuas. extra de ſimonia.

37 * Tene tamen menti unum ſingulare uerbum, quòd etiam in caſibus exceptuatis, ubi quis admittitur ad accuſandum, ubi aliàs non admitteretur: puta læſæ maieſtatis, hæreſis, uel ſimoniæ & ſimiliũ: ubi non habiles admittũtur ad accuſandũ, tamen capitalis inimicus non admittitur. Iſta eſt ſentẽtia aurea Spec. in tit. de acc. in prima parte. in uerſi. fi. in ſi. qui ita dicit, per text. in c. per tuas. de ſimo. De qua doctrina facit feſtum Ange. in dicta l. qui accuſare. ff. de accuſa. & idem firmauit Spec. in tit. de accuſa. in iij. parte. §.ij. in uerſic. j.

HIER O. Sed quæro, quid de teſte producto contra me in cauſa criminali, an præſumatur inimicus meus, ad hoc ut repellatur ab accuſatione, & breuiter dico, quòd ſic, per text. & ibi doc. ubi Anch. tertio no. in c. cum P. mãconella. de accu. extrà. ſed quid de aduocato, procura. uel fideiuſſore accuſatoris? & idem eſt dicendum ſecundum Ancha. ubi ſuprà, per text. in l. poſt legatũ. §. his uerò. ff. de his quibus ut indignis. ſed quid de iudice qui aliquem cõdemnauit ad mortem, an ex hoc inimicitia ſit contracta cum fratribus & cognatis occiſi, ſicut ſi de facto occidiſſet? & uidetur quòd non: quia officij neceſſitate hoc fecit, & ideo debet eſſe excuſatus: ut in d. l. poſt legat. §. in omnibus. Item quia auto. legis, & ideo nõ tenetur pœna leg. Gracchus. C. de adulte. ſed contrarium uidetur uerius: quia in inimicitia contrahenda, non conſideratur, quod uerum & iuſtum eſt (ut patet in teſte, qui licet uerum dicat, præſumitur tamen inimicus) ſed conſideratur, quòd põt animum ad iracũdiam prouocare, licet poſsit illud fieri impunè, & etiã cum præmio, ut accuſare, teſtificari, & aduocare: & ita eſt caſus not. in dicta l. poſt legatum. §. his uerbis. ff. de his quibus ut indignis. & ibi Bar. & probatur in dicto c. cum P. manconella. ſecundum Ancha. ibi. Item inquãtum cõcludit, quòd inimicus capitalis repellatur. adde quòd iſtam opin. communiter tenent doct. in dicto c. cum P. manconella. de accuſa. quæ tamen conclu. procedit in inimico capitali, & non in quolibet odio: ut in authẽ. de teſtibus. §. fin. ita tenet Vincen. in c. repellantur. de accuſa. quem ibi ſequuntur communiter docto. ubi Ancha. Abb. & Aret. Sed qui dicãtur inimici capitales: reſpondetur ſecundum omnes ubi ſuprà, quod poſſunt dici, qui cõtendunt de omnibus bonis uel maiori parte: ut in lege propter litis. de excuſ. tut. ff. uel ubi agitur de ſtatu perſonæ, puta quia aliquis minatus fuit mihi mortem, uel me criminaliter accuſauit: ut in lege licet. ff. de arbi. de quo latè Abb & docto. ubi ſ. & in c. oporteat. eo. titu. poſt gl. ibi. & not. quòd non refert à quo fuerit inimicitia cauſata, ut probatur in d. c. repelluntur. & ibi docto. ubi Ancha. allegat no. in l. athletæ. §. dat remiſsio,

miſsio.ff.de exec.tut. Item etiam aduertendum eſt, quòd illud quod dictum eſt de inimicitia capitali,procedit indiſtinctè, ut in d.c.cũ oporteat. & c.accedens.de accuſ. & ita uolunt ibi communiter doct. in aliis autem relinquitur arbitrio iudicis.& ita ꝓcedit do.Spec.hic alleg.& gloſſ.quæ hoc idẽ tenet in d.ca.cum oporteat. pro quo facit l.j.ff.de quæſtio.§.cum quis.ubi Bal. & Abb.in d.c.repellantur.Item eſt not. quòd dicta inimicitia extenditur uſq; ad quartum gradum, ſecundum Anchara.in dicto c. repellantur.per tex.in l.ſi fœmina.C. ad Turpil. & in l.lex Corne.ff.de iniuriis. & perpetuo eſt ualde memoriæ commendandum in hac materia dictum Inno.in c.cum I.& A.de re iudi.quòd non ſolùm dicitur mihi inimicus, qui eſt inimicus capitalis, ſed etiã ille qui habet cauſam inimicitię, licet oſtendat contrarium. & de hoc dicto facit magnũ feſtum Roma. in rub.ff.de arbitr.colũ.vij.uer.ſcias tamen. & Anch.in c.ſtatutũ.§.cum uerò.in quarto nota. de reſcript. lib.vj. Bald.in c.ſi grauis.de confirma. utili uel inutili.Item finaliter pro complemẽto huius materiæ eſt ſciendum,ꝙ illud qđ ſuprà dictũ eſt, uidelicet, ꝙ inimicus non admittatur ad accuſandum,procedit etiam in notoriis, ſecundum Roma.conſ.cccxxiiij. incip. in propoſita conſultatione breuiter &c.& Alex.conſil.cxxv.incip.uiſa inquiſitione. in fi.in quarto uolu. per tex.ſingularem, in c.nulli epiſcoporum.in fi.iij.q.v.ubi idẽ tenent Hug. & Cardin.

38 *Accuſatio interdicitur etiam filio emãcipato.*

39 *Accuſatio interdicta aliquibus perſonis, permittitur illis in octo caſibus à Spec.enumeratis.*

ANGELVS.

38 * VIGESIMOprimo,repellitur filius etiã emancipatus, pro leui iniuria accuſare patrẽ: ſed pro graui ſic, ſi ciuiliter nõ poteſt agere.l.hi tamẽ. in prin.ff.de accuſ.ad inſtar liberti.l. ſi adulterium. §.liberto. ff.de adult. aliàs ſi ciuiliter agere poteſt commodè, nõ agit criminaliter.l.v.C.de fal. Filius uerò in poteſtate, etiam pro graui,non accuſat: ſed contra patrẽ imploratur officium iudicis: ut l.ſi lenones.C.de epiſc.audien.uide Bart. & gloſ.in l.qui accuſare. §.liberti.ff. de accuſa.Sed plenius Salic.in l.iniquum.C.eod.titul. qui accuſare non poſſunt.

AVGVST. Adde tamen quod dixit Specu.in titu.de accu. §.j.uerſi. Item quòd eſt libertus. quòd ſi filius, ad ſuam uel ſuorum iniuriam uelit accuſare patrem criminaliter, auditur,per l.propter inſidias.C.qui accu.non poſſunt.Idem in crimine læſæ maieſtatis.Adde hic,quòd ſi pater accuſat filium de crimine lęſæ maieſtatis,quòd princeps debet remittere ei pœnam.Ita dicit Sali. in d.l.propter inſidias.C.qui accu.per text.fin. in l.milites agrum. §.deſertorem.ff. de re mili.& dicit Salic.ꝙ ita conſuluit Forliui.& fuit obtentum.& dicit Pau.de caſtr.quòd ita etiã cõſuluit in cauſa cuiuſdam mercatoris Alemani,per illum §. ſingularẽ. & ille mercator allegauit,& oſtẽdit Imperatori illum tex. & ita Imperator pepercit filio illius mercatoris,quem pater accuſauerat in crimine læſæ maieſtatis:tamen Imperator poſuit ipſum in exilium per x.annos. Aduertas tamẽ

& tene menti, ꝙ licet iſte bonus doctor in iſto tractatu de maleficiis enumerauit has xxj. perſonas, quæ repelluntur ab accuſando. Tamen Gand. in tractatu maleficiorũ, ſub rubr. qui
a accuſare poſſunt. alias perſonas[a] enumerauit, quæ repelluntur ab accuſatione. Sed miror, ꝙ non alleget Spec. in tit. de accu. §. j. ubi à principio uſq; ad finem enumerauit pluſquam ſexaginta caſus, ubi diuerſæ perſonæ in diuerſis caſibus repelluntur ab accuſan. Et ideo Ang. in dicta l. qui accuſare. ff. de accuſa. dicit, quòd licet gl. in dicta l. qui accuſare. enumerauit multos caſus ubi quis repellitur ab accuſando: tamen latius & melius poſuit iſtam materiam Spec. in loco ſuprà allega. Ego non tracto dicta Spec. quia hoc mihi parum eſſet. ne ſim nimis longus, ſufficiát remiſsiones pro nunc. Tene tamen menti unum ſin. uerbum Specu. quod poſuit in dicto §. j. in uerſic. in ſumma:
39 qui uerſiculus eſt circa fin. * qui dixit, ꝙ omnes illæ perſonæ, quæ ſunt prohibitæ accuſare: tamẽ in octo caſibus enumeratis ibi per eum poterunt accuſare, & habebunt légitimá perſonã. Primò, ſi proſequãtur ſuam uel ſuorum iniuriam in crimine hæreſis, in crimine læſæ maieſtatis, & in aliis de quibus per eum ibi: excepto inimico capitali: quia in nullo caſu admittitur ad accuſandum, etiam in illis octo caſibus exceptuatis: ubi alias non habentes perſonam legitimam, poſſunt accuſationem inſtituere. Et illam doctrinam Spec. approbauit Sali. in l. de crimine. C. qui accuſare non poſſ. & ibi ultra Spe. addit alium caſum not. ubi etiam ultra inimicum capitalem quis non admittitur ad accuſandum in illis caſibus exceptuatis.

ADNOT. a ¶ Alias perſonas. *Adde tu ꝙ etiã blaſphemator nõ põt accuſare: quia qui deo eſt infidelis, nõ põt eſſe hominibus fidelis. 2. q. 7. c. non poteſt. & tenet Pet. de anch. in conſi. cccxvij. nec domeſticus familiaris. ut Ro. conſi. cly. Et an accuſans attinentem, priuetur eius hæreditate, uide per Paul. de caſt. in cõſil. ccvj. in ſecundo impreſſis. Ber.*

HIERO. Inquantũ Aug. hic dat remiſſio. plures, in quibus reperiunt quàm plures aliæ perſonæ prohibitę accuſare, addatis Bonifacii in d. tracta. in rub. de his qui accuſ. non poſſunt: ubi enumerat pluſquam quinquaginta perſonas, inter quas etiam enumerauit omnes quas hic poſuit Ang. & ꝑ Hoſt. in ſua practica, in rub. de q. circa libel. crimina. q. vj. uer. reſtat uidere. Præp. in ſumma. ij. q. viij. col. vij. uer. qui autẽ. & latius ij. q. j. in c. prohibentur. in prin. j. col. cum ſeq. doct. in c. j. extrà de accuſ. Item inquãtum Aug. hic dicit, ꝙ perſonæ prohibitæ accuſare, poſſunt in quibuſdam caſibus accuſare: adde Bonifaciũ ubi ſuprà. col. fi. in fi. Anch. in d. c. j. de accuſa. Item inquantum dicit, quòd inimicus ſi proſequatur ſuam uel ſuorum iniuriam, quòd non admittitur: addatis ꝙ hãc q. tetigit Areti. ubi melius quàm alibi, in c. cũ oporteat. extrà de accuſ. iiij. col. uer. ſed adhuc reſtat &c. gl. & Anch. in c. per tuas. el. j. de ſimo. extrà. & limitat eam ſecundũ Arch. in c. accuſatores. ubi idẽ tenet Io. de fant. iij. q. v. arg. c. omnibus. iij. q. vj. ubi dicit hoc procedere, niſi qñ quis eſt effectus inimicus ex cã ꝓpter quã accuſat, licet Aret. ubi ſ. uoluerit tenere contrà, quẽ uideatis. Itẽ quæro,

quæro an ꝓhibitus accuſare, poſsit eſſe promotor inquiſitiõis: uideatis Are.in d.c.de accuſ.col.iiij.uer.quæritur.ubi ponit longam diſtinctionẽ.

40 *Accuſatio quando eſt interdicta aliquibus: an ſi accuſauerint & non fuerit ius oppoſitum, proceſſus ualeat.*

ANGELVS.

40 * QVAERO, ſi prędictæ perſonæ prohibitæ accuſauerint, & non fuit oppoſitum, an ualeat proceſſus. Bar.in l.j.§.accuſationem.ff.ad Turpil.tenet quòd ſic: quia iſtæ ſunt exceptiones, quæ debent opponi ante lit.conteſta.iuxta l.ſi maritus.§.præſcriptiones.ff.de adulte.Sed credo, quòd etiã poſt litem cõteſt.aliquos a ex iis iudex ex officio ſuo [a] poſsit repellere: ut ſunt mulieres, milites, infames, excommunicati, & ſimiles. Facit quod notatur in l.ea demũ.C. de procura.coniuncta l.quos prohibet.ff.de poſtulan.Et credo, quòd in aliquibus iudicium nõ tenebit: ut eſt in furioſis, pupillis, mente captis, & ſimilibus, qui carent ſenſu: quia clarum eſt, quòd iudicium aliquo modo non tenet: quia habẽtur loco abſentis.l.ſi quis cum nullũ.§.ij ff.de iure codi.Facit l.Fulcin.§.adeò.ff.ex quibus cauſis in poſſ.ea.& prædicta uendicãt ſibi locũ, niſi ſuã uel ſuorũ iniuriam ſequantur, & ſint iudicii & diſcretionis capaces: qa omnis admittitur ad accuſandũ.l.hi tamen.§. omnis.ff.dẽ accu.in princ.Itẽ prædicta uera in iudiciis publicis, in priuatis nõ, quæ pariũt actionẽ, uel accuſationẽ dãnum paſſo, uel iniuriã. Itẽ ſibi & ſuis tantum: & non cuilibet de populo. Regula eſt, ꝙ quilibet, cui ius cõpetit, poterit accuſare: & exceptiones. ſtatum ſuprà poſitæ aliquę, nõ omnes tamẽ, ſibi locum uẽdicent priuato delicto. Quidã enim ut infames, & furioſi, & intellectu carentes, & ſimiles ſui natura repelluntur à limine cuiuslibet iudicii publici uel priuati: quia nõ poſſunt ſe ſubſcribere ad pœnã talionis, nec alia facere, quæ ſunt de ſubſtantia, prout dictum eſt.Facit l.ij.C.qui accu.non poſſunt. Quidã ex his repelluntur moribus: ut fœminæ: & hæ propriã iniuriã ulciſci poſſunt & ſuorum.d.l.hi tamẽ. & l.ij.ff.de accu.dũmodo quãdo iniuriã uolunt uendicare, non ſit alius idonéior, [b] qui dictã iniuriã poſsit, & uelit uendicare.l.ſenatus.C.qui accu. b Quidam repellũtur iure ciuili, & hi per infamiã. Et iſti ſi accuſationẽ inchoauerint ante infamiam, [c] non c repelluntur.l.is qui reus.ff.de publ. iud.Secus ſi poſt infamiã, niſi ſuam uel ſuorum iniuriã proſequantur.d. l.hi tamẽ. Quidam uerò repelluntur propter periculum participationis, ut excõmunicati, & iſti ſimiliter repelluntur. Quidam ratione pœnalitatis, ut bãniti: & tunc indiſtinctè repelluntur. d.c.pia. De quo no. Bar.in l.uiro.ff.ſol.ma.& in l.cũ mulier.eo. ti.& in l.de pupillo.§.pe.& ibi Bar. ff.de ope.no.nun. Quidam repelluntur ratione præiudicialitatis: ut l.ſi. C.de accu. Quidã ratione ordinis.l. denunciaſſe.§.item.ff.de adul. Quidã propter magnam reuerentiã.l.pe. in ſi.C.qui accu.nõ poſ. Quidã propter euidentẽ calũniã.l.ſi maiore.§. ſi matris.ff.de bo.lib. Quidã propter ingratitudinẽ.l.iniquum.C.qui accu. non poſ.& ita ſummat Bal.iſtos caſus in l.j.C.qui accu.nõ poſ.Omnes ergo hæ perſonę quę prohibenť accuſare liberos, prohibẽtur etiã accu-

ſare ſeruos.ut eſt caſus ſing.in l. ſeruos.& ibi Bar.ff.de acc.Cū ergo iſtæ perſonæ ſint prohibitæ accuſare,remanet regula,quòd quilibet admittitur ad accuſandum regulariter.

ADNOT. a ¶ Ex officio ſuo. *Adde Ro.in conſi.lx.& conſi.cccclvij.ubi dicit,quòd iudex ex officio ſuo debet nulliter agentē repellere,ne eluſorii actus coram eo fiant. & uide Ant. de prato uete. in conſi.pen.§.ſæpius allegato,ubi quòd iudex etiam parte non opponente. poteſt accuſatorem inhabilem repellere.Bern.*

b ¶ Idoneior. *Adde tamen,quòd ſi ſtatuto caueretur, quòd proximiores occiſi citarentur ad accuſationē occiſoris: quòd fœminæ tunc erunt citandæ:quia hoc caſu maſculinum concipit fœmininum fauore reipublicæ, & fœminæ poteſt habere uindictam iudicialem. ita Ang.in conſil. cclxxxviij.Bern.*

c ¶ Ante infamiam. *Adde, & uide Pet. de Anch.in conſil. cccexv. ubi quòd bannitus poſt accuſationem repellitur ab accu.Bernard.*

AVGVST. Tu adde inquātum d.Ang.allegauit ultimo loco,ꝙ Bal. in l.j.C.qui accuſare nō poſ.ſummauit iſtos caſus:puto quòd uitio ſcriptoris ita ſcriptū ſit:quia Bal. ibi hoc non dicit. Sed uoluit allegare Bald. in rubr.C.qui accuſare. in ij.col. ubi alios enumerauit.dic ut ibi.Et inquātum ſuprà quæſitū eſt : an ſi non fuit oppoſita exceptio contra perſonam, quæ non poteſt accuſare, nihilominus iudiciū ſit nullū.Adde,quòd Bal. in l.ij.C. qui accuſare, in ultima col. uidetur approbare d.Bart. in d.l.j.§. acccuſationē.ff.ad Turp.Et idem fecit Bar.in l.hi tamen.§.liberi.ff. de accuſa.& omnino uide Bald.in rubr.C. qui accuſare.in ij.col.dum quærit,an exceptio de inhabilitate accuſatoris poſsit opponi poſt litem conteſt.

HIERO.Inquantum Ang.cōcludit,quòd ſi perſonæ prohibitæ accuſauerint,& oppoſitum nō fuit, quòd ualet proceſſus.addatis quòd iſta eſt communis ſent. doct.in c.j. extrà de accuſa. ubi Aret. dicit eā cōmunem, quam tamē limitat, quando ſtatutum repelleret aliquē ab accuſando:puta ſi diceret,quòd bannitus non audiatur ab agendo, uel accuſando : quia tunc iudicium erit nullum, ſecundū Bart. in l. cum lex. in ultima q.ff. de fideiuſſor. de quo uide concor. per eum in uer.ſed ſuppoſita &c.

41 *Statuto exiſtente, quòd quilibet poſsit accuſare de homicidio:an admittatur minus legitimus accuſator.*

42 *Statuto dicente,quòd de homicidio nō poſsit quis accuſare, niſi ſit agnatus uel affinis:tunc delictū nō eſt publicū.*

43 *Statuto ſtante, quòd de tali maleficio liceat cuilibet accuſare, & accuſator habeat tertiam partem:ſi officialis curiæ,uel familiaris poteſtatis accuſauerit de tali maleficio, non habebit tertiam partem à ſtatuto conceſſam.*

ANGELVS.

41 *SVBSEQVENTER quæro de una quæſtione quam poſuit Bal.in rub.C. qui accuſa. Statuto cauetur, quòd quilibet poſsit accuſare de homicidio : an admittatur minus legitimus accuſator.Bal.ibi in d.rub. Primò arguit ibi quòd nō:quia intelligitur quilibet, ſcilicet habilis.l. ut gradatim.in §.ſed ſi lege.ff.de mu.& hono.In contrariū determinat:quia uerba ſtatuti debēt aliquid operari. l.j.ad muni. & ſic quilibet alias prohibitus admittetur ad accuſandū iſto caſu:quod eſt uerum : niſi talis eſſet

prob

prohibitus iure diuino, ut excõmunicatus: aut iure naturę, ut infans, furioſus, & mente captus. Nam accuſare eſt beneficium, quod odioſis nõ datur, nec eſt in bannitis, nec natura impeditis: ut l. Lucius Titius. ff. de le. ij. Mulier ergo, & minor xx. annis, ſi eſt doli capax, & inimicus, & cæteri quæ iure communi, uel conſuetudine hominũ regulariter repelluntur, iſto caſu admittũtur: quia uidetur diſ a penſatũ cũ eis, arg. l. ſi quãdo. C. de inoff. teſta. Item admittũtur iſto caſu forẽſes ad accuſandũ; ſi ſecundũ ius cõmune permittitur accuſatio de dicto crimine, aliàs ſecus: quia non eſt de illo populo: ut l. ſi non ſpeciali. C. de teſt. Ruſtici tamen admittuntur: quia dicuntur eſſe de populo, uel ciuitate cui ſubſunt: ut in authen. de quæſt. circa prin. Si autem ſtatutũ adduceret nouã permiſsionẽ: puta ꝙ quilibet poſsit de dãno dato accuſare, an mulier iſto caſu poterit? Bald. ibi dicit, quòd non, quia intelligitur de perſona habili, & legitima: ut l. j. C. de ſacroſ. eccle. Si uerò ſtatutũ inducit delictum, ubi aliàs de iure non erat, ut ne quis uadat de nocte, & dat poteſtatem cuilibet accuſandi: dicit ibi Bal. in fi. quòd hoc ſtatutum limitatur: quia ſolũmodo perſonæ habiles admittuntur, & non aliæ. dicta l. j. C. de ſacroſ. eccl. Nec per hoc quòd dat poteſtatẽ accuſandi cuilibet efficitur crimẽ publicũ, quantũ ad effectum publici iudicii. Et ſic quòd dãnatus efficiatur infamis, & quòd non poſsit interuenire procurator, & quo ad alia. Ratio, quia hoc nõ inducitur aliqua lege publicorũ iudiciorũ: ſed eſt publicũ quo ad illos effectus, aſſumẽdo publicũ largè. Ita dicit Bar. in l j. ff. de publi. iudi. Et dicit Bal. ibi, quòd ſi ſtatutũ reſtringit accuſatione nõ ad certas perſonas, ꝙ adhuc erit crimen publicum: quia in illis perſonis, ius publicũ inducitur, ar. l. ſicut. ff. quod cuiuſq; uniuer. nomi. & eſt text. in leg. quamuis. C. de adulte. & ita uoluit Bart. in l. j. ff. de publi. iudiciis.

AVGVST. Tu autẽ in hac materia[a] adde, quòd imò uidetur, quòd ſi ſtatutum dicit, quòd in homicidio quilibet poſsit accuſare: quòd imò nec etiam fœmina, nec alii prohibiti poterũt accuſare, qui prohibẽtur de iure cõmuni. Et hoc, quia tale ſtatutũ dicit id quod ius cõmune: quia de iure cõmuni, quilibet de homicidio poterit accuſare: exceptis aliquibus perſonis exceptuatis. l. qui accuſare. ff. de acc. & ſatis ſuprà dictum eſt. Vnde cum tale ſtatutum diſponat id quod ius cõmune: debet intelligi, & interpretari ſecundum ius cõmune. c. dilectus. extrà de cõſuetudine. & ibi caſus. c. ex parte. extrà de uerb. ſigni. & ibi domi. Ant. de But. l. ij. C. de noxa. Sed de iure communi, mulier, & alii prohibẽtur, de quibus ſuprà. Nõ dicò de iure diuino tãtùm uel naturali: ergo Bal. in d. rubr. peſsimè eſt loquutus in hoc. Bene approbo dictũ do. Bald. quòd illi qui ſunt prohibiti de iure diuino, non uidentur admiſſi propter generalitatẽ illius ſtatuti, nec infantes, furioſi, mente capti, & carentes intellectu: quia hoc cenſetur impoſsibile. Nã generalia uerba ſtatuti, nõ trahuntur ad impoſsibilia. hoc modo loquẽdi fretus eſt Bal. in leg. fi. §. in cõputatione. C. de iure delibe. allegat Bart. in l. ſi quis ſub conditione. ff. de condi. inſti. & Bal. in l.

omnes populi.ff.de iuſti.& iur. allegat.Bart.ubi ſupra.& Bal.in l.fi.C.de ſacroſan.eccle. in v.col. & Bald.in c. cum non ab homine. extrà de iudi. Bald.in c.clerici.eod.tit.& Bald.in c. eccleſia ſanctæ Mariæ. de conſti. & Bald.in l.ſacroſanctæ.C.de epiſco.& cleri.& fuit originale uerbum Ioannis monachi,in c.ut animarum.extrà de cõſti.Abb.in c.à nobis.el.j.de ſententia excõmu. & uide text.in c. tua. extrà de decimis.& ibi do. Anto. de But.& ideo dixit Bal.per illum tex.in l.ij.§.quod ait. ff.qui ſatiſ.cog. quòd ſi ſtatuto cauetur, quòd lauda qualitercunq; lata executioni mãdentur: hoc debet intelligi dũmodo ſubſiſtãt de iure.argumẽto illius tex. & argumẽto l.diuus.ff. de teſtamen.mili. Idẽ ſi ſtatutũ dicit, quòd contra magnatẽ ſufficit qualiſcunq; probatio. quæ debet intelligi quòd de iure ualeat,argumento illius legis. Adde tamen,ſi tu uelles tenere opi.Bal.in d. rub.dum reprobaui ipſum in j.c. Vide quæ allegaui in l.iiij.§.prętor ait. ff. de damno infecto. ubi poſui, an uera ſit illa cõcluſio:an quãdo ſtatutum diſponit id quod ius cõmune, debeat intelligi,& interpretari, & limitari ſecundũ ius cõmune uel nõ: & multa allegaui in iure ciuili & canonico. Tu aũt in hac materia adde etiã Ange.in l.prætor.§.j.ff. de iniur.
42 * qui dicit, quòd ſi ſtatuto cauetur, quòd de homicidio non poſsit quis accuſare,niſi ſit agnatus, uel affinis: quòd tunc delictum non erit publicum. Vnde damnatus ex tali maleficio, non erit damnatus de delicto publico:ut ponderauit ibi Ange.tex. & gl.eius contrarium dixit Bald. in d.rubrica.

ADNOT. a ¶ In hac materia. *Vltra adducta per do.Ang.j.adde tu Pe. de Anch.in conſi.cccxvij.ubi quòd ſtatutum loquens de perſonis,debet intelligi de habilibus,& adde quòd Bald.in conſilio ſuo cccxciij.quòd ſtante ſtatuto,quòd nullus poſsit opponere de nullitate iudicii, quòd tamen poterit opponi per filiumfamiliàs,& etiã uoluit Ro.in conſi.ccxviij. quòd ſtatutũ diſponens,quòd omnes cauſæ compromittantur, non comprehendit cauſas miſti imperii,nec ſpirituales.Item facit, quòd ſtatutum permittẽs iudici inquirere de omnibus delictis:debet omnino intelligi etiam de adulterio conſtante matrimonio commiſſo.& an ſtatutum debeat intelligi ſecundum ius commune, uide Alex.in cõſi.cxxx.in iiij.uolu.Raph. cu.conſil.xlj. Fulg.conſil.cxiij.Ro. conſil. cccxlviij. Ange. conſil.xliij. Fran.de Are. pulchre in conſi.xx.& Capo.in conſi.penultim.Bern.*

HIERO. In hac materia addatis Hiero.Zaneti.in repe.c.j. de acc. extrà.col.vj.uer. reſtringo. ubi quaſi omnia hîc dicta per Ang. refert & ſequitur.& poteſt iſta ſentẽtia Bal. cõprobari ex multis auto. docto. Nam cũ iſtud ſtatutũ reſpiciat publicã utilitatẽ, ne maleficia remaneãt impunita, nõ debet recipere reſtrictionẽ de habilitate,ſecũdũ Alex.poſt Guil. de cu.in l.ſi filiusfamiliàs.ff.ſi cert.peta.ubi dicit, quòd ſi proclamatũ ſit, quòd quicunque ceperit talẽ bannitum,habeat caſtrũ in feudum, quòd tunc etiam inhabiles ad feudum admittẽtur.quod dictum Guil. dicit ibi Iaſon in j.col.uer.iſtud not. quòd cõmuniter approbatur: ubi uide latè per do.& per Phil.Deciũ.in regula ſi. de reg.iur.ff.& in d.l.ſi filiusfamiliàs. iij.not.Item adde circa id quod dicit

Aug

Auguſt. quòd,ſtante tali ſtatuto &c. quòd infans nõ admittatur. Hyppo. de marſi.in l. unius.§.cognitionũ.ff. de quæſt.col.ſeptima.in princ.refert Bald.tenere contra.in l.ita nobis.C. de adul. ſed male:quia tantũ loquitur de inhabilibus non iure naturali. de quo latè Iaſon in l.j.C. de ſumma trinita.col.tertia.in fine. uer. regula &c. ubi multa adducit in materia.

43 * ſed an ſtante ſtatuto, quòd de tali maleficio liceat cuilibet accuſare, & quòd accuſator habeat tertiam partem ſi officialis curiæ uel familiaris poteſtatis accuſauerit de tali maleficio, an recipiet dictã partẽ à ſtatuto cõceſſam.Bal.diſputat pro & contra in practica ſua,in rub.de quæſt.circa ſtatuta. q.xij. finaliter cõcludit quòd non:eo quia poteſtas ſiue rector recipit ſalariũ pro ſe & omnibus famulis,quo debet eſſe cõtẽtus:ut in auſ. de iureiu.quod pręſtatur ab his qui. in prin.Itẽ, quia lege cauetur, quòd id quod capitur ab hoſtibus efficiatur capientis:ut in l.ſi quid.ff. de ca. & poſtlimi. reuer.& tamen ſi milites armatæ militiæ qui recipiunt ſtipendia à repub. capiant aliquẽ ab hoſtibus, non ideo efficitur eius ſeruus. & idem ſeruandũ fore in officialibus & familiaribus terrarum, arg.l. ne quid.in fi.ff.de incen.rui.naufra.

44 *Statuto alterãte pœnã delicti publici, non propter hoc deſinit eſſe publicum.*

ANGELVS.

44 * QVAERIT etiam Bal.circa fi.quid ſi ſtatutũ alterat pœnã delicti publici,an definat eſſe publicũ propter hoc.&ibi concludit quòd non: ut not.la.But.in l.ſeruum quoque.in §. publice.ff. de procur. & Bald. in l. reos.C.de accuſa. Crimen tamen dicitur publicũ reſpectu ordinationis iudicii,& eius qualitatis, non reſpectu pœnæ:& lex, & nõ pœna facit publicum iudiciũ.& Bar.latè poſuit iſtã materiã in l.j.ff.de pub.iud.Et ibi cõcludit,quòd ſi ſtatutum alterat pœnã ſuper homicidio,nõ accuſatur accuſatione deſcendente à ſtatuto, ſed accuſabitur lege publicorum iudiciorum,& ſic de ſicariis. Secus ſi ſtatutum inducit nouum nomen delicti,& nouã ſpeciẽ:ut quia falſitati imponit nomẽ baratariæ,ſeu aliud uocabulum: tunc accuſabitur accuſatione deſcendente à ſtatuto,& damnatus non efficitur infamis:quia nõ eſt damnatus publico iudicio.

AVGVST. Tu adde dicta Bar. per illum tex.in l.ij.ff.de cõceſsio. & approbant d.per ipſum in d.l.j.ff.de publi.iud.& ibi uide Ang.& Imol.approbantem dicta per Bar.Et idem dixit Bart.in l.infamẽ. de publi.iudi. & in l.hos accuſare.in fi.in §.fi.ff. de accuſa.Vide tamẽ Bal.in l.ij.C.qui teſt. facere poſſunt.q dicit, ꝙ ſtatuta ſunt priuatorũ iudiciorũ,&nõ publicorũ.

HIERO.Addatis eundem Ang. in §.j.in fi.inſti.de pub.iud.& ibi per Io.de platea.

45 *Crimen pro quo uenit imponenda pœna mortis naturalis,uel ciuilis, dicitur publicum.*

46 *Crimen ex quo uenit amputanda lingua, uel aliud membrum mutilari, quando ſit publicum.*

47 *Crimen quodlibet de iure canonico eſt publicum.*

ANGELVS.

45 *ET VNVM eſt menti tenendum,quòd quoties de aliquo crimine eſt pœna mortis naturalis uel ciuilis,poteſt dici crimẽ publicũ:ut l.j. ff.de

ff.de pub.iud.& quod ibi laté Barto. quod bene no.quia quoties ex lege uel ſtatuto,ex aliquo delicto eſt pœna mortis,etiã ciuilis,ꝙ quilibet admittitur ad accuſandũ:licet de dicto crimine lex expreſsè nõ dicat quòd ſit publicũ,dummodo nõ dicat ex-
46 preſsè,quòd ſit priuatũ.* Quid autẽ ſi ex aliquo delicto debet lingua amputari, uel aliud mẽbrum mutilari?Reſpondet Bal.in rub.C.de iur. fiſ.lib.x.quòd ſi delictum punitur de iure communi tali pœna per legem antiquam xij.tabu. diſtinguitur:aut punitur per l.publicorum iudiciorũ, & eſt publicum:aut per aliam legẽ, & eſt priuatum:ut d.l.j.ff.de pub.iud. aut punitur per legem nouam imperatoris & ſtatutariã:tunc aut delictũ ob quod uenit imponẽda pœna,fuit commiſſum in rem æſtimabilẽ,puta in facultates tuas:quia ratione eius delicti multũ expendiſti,tũc accuſatio nõ eſt publica:ſed tantum competit ius accuſandi cuius intereſt:ut C.de dela.l.omnes.in fi.lib.x.& not. in l.fi.ff.de priua.delict.& de popu. actio.in rub.aut cõmittitur in rẽ inęſtimabilem, ut in corpus liberũ:uel in rem publicam , tunc accuſatio eſt publica:& tunc maius delictum eſt. Ita inquit Bal.in d.rub.C.de iure fiſ. & ita intelligit de pace tenenda,& eius uio.in §.ſi quis alium.quia hodie propter cognationem quãdam quæ eſt inter homines , commiſſum in aliquod corpus,ab omnibus poteſt uindicari:ut l.j.ff.de libe.homi. exhib.ex quo ibi Bal.dicit,quòd ſi ſtatuto dicitur,quòd qui uineã inciderit alterius , amputetur manus eius, quòd nõ erit accuſatio publica.Sin autem dicat,quòd ſi notarius fecerit falſum inſtrumentum,amputetur ſibi manus,quòd cuilibet cõpetit accuſatio,quia deliquit in officio quod eſt publicũ:& accuſatio erit publica omnibus illius prouinciæ,ſiue territorii,& non aliis : quia quantum ad alios,illa ſtatuta,uel conſuetudines, ſunt priuati iuris. Ex quo etiã infert, quòd licet in ſtatuto ſit pœna mortis pro furto:tamen non eſt publicũ crimen,nec omnibus competit accuſatio:quia ad priuatam utilitatem datur:& expreſsè dicitur,ꝙ eſt priuatũ crimen:ut l.fi.ff.de priua.delic.

AVGVST. Tu autem in hac materia adde quòd omnia iſta de iure
47 ciuili poſſunt procedere.* Sed de iure canonico,omne crimen cenſetur eſſe publicũ.Ita dixit Inno.in c.ij. extrà de collu.detegen.Sed aduerte, quia Inno.loquitur ibi per uerbum, fortè.Nam dicit,fortè omne crimen eſt publiuum de iure canonico . Sed addatis,quòd non debebat dubitare de hoc Inno.quia de iure canonico. de hoc eſt gloſſ.in terminis,quæ hoc affirmat ſine uerbo,fortè.vj.q.j.c.infames.quam Bal.primò reuelauit legiſtis.& eam ſequitur in rub.C.qui accu.non poſ.in v.col.Sed ego ultra Bald.allego aliam gloſſ.quam ipſe ignorauit, quæ hoc uoluit.ij.q.iij.c. præuaricator.in gl.mag.& ſic de iure canonico,nõ habet locum titulus de priuatis delictis.Et idem dixit Io. Fabri,inſtitu.de pœ.temere litigan. in §.fi.ſuper glo.Miror tamen,quòd Spec.in titu.de accuſa.in iij.parte.in §.ij.uer.j.hoc non dixerit.imò dixit, quòd crimina aliqua ſunt publica , aliqua ſunt priuata:niſi dicamus per iura quæ ipſe allegat,quòd ipſe loquitur de iure ciuili.

48 *Appellatione ſuorũ quæ perſonæ comprehendantur.*

ANGELVS.

48 * SVBSEQVENTER quæritur,quia ſuprà uiſum eſt,ꝙ hę perſonæ prohibitę poſſunt proſequi ſuam uel ſuorũ iniuriam.Modo quæritur, quid cõtinetur appellatione ſuorũ. & gl.in l.neganda.in fi.gl.j.C.qui accu.nõ poſ.dicit,ꝙ iſta uerba nõ ſunt latè interpretanda. Alibi gl.uidetur uelle,ꝙ ſi uni de cognatiõe fiat in-
a iuria, toti familiæ [a] dicitur facta:ut no.in l.lex Cornelia.in prin.ff.de iniur.Facit quod no.Cy.in l.raptores. C.de epiſ.& cle.Alibi dicit glo.ꝙ ſui conſiderãtur ratione affectionis.Ita dicit gl.in l.ut uim.ff.de iuſti.& iure. alibi tex.limitat uſq; ad quartũ gradum:ut l.petitionem.§.egredicte.C. de aduo.diuer.iud.Sed Bar.in l.ij.ff. de accu.in fin.prin.dicit ſecundũ Inno.in c.nõnulli.extra de reſcri.quòd cõiunctæ perſonę per conſeques ſui dicuntur, uſq; ad illũ gradũ,in quo poſſunt ſuccedere.& ita intelligitur tex.in d.l.ſed & hæ.ff.de procu.pro quo bene facit tex.in auth.in ſucceſ. & quod ibi notatur.C.de ſuis & leg. & gl.in l.ſi fœmina.C.ad Turp.dicit,
b quòd ſuorũ [b] appellatione, dicũtur omnes illi pro quibꝰ quis inuitus teſtimoniũ ferre non cogitur,qui ſunt uſq; ad ſeptimũ gradum.Et iſtã glo. tenet Bal.in l.j.C.qui accu.non poſ. Et credo iſtam gl.ueram,pro qua eſt caſus in l.ij.in princ.ff.de accu.coniuncta ibi gl.& coniuncta l.lege Iul. ff.de teſti.Nã pro ſocero & nouerca,quis non cogitur teſtimonium dicere:ut d.l.lege Iul.ergo pro eis licita eſt accuſatio publica.d.l.ij.ff.de accu.& dicitur proſequi iniuriam ſuorum,ut ibi.ſed clarum eſt,quòd eis non ſucceditur:ut not.in l.j.C.unde uir & uxor.facit l.ij.ff.de inof.teſta. ergo in iſta materia accuſatiõis,cõiuncta perſona non dicitur per modũ ſucceſsionis,nec etiã quo ad hoc ut poſsit agi ſine mãdato.Quinimò omnis ille dicitur cõiuncta perſona, pro qua quis inuitus nõ cogitur teſtimoniũ ferre. De quibus perſonis habetur in d.l.lege Iul.& in l.fi.cum l.j.§.ſeq.ff.de poſtu.& ita no.in l.ſed & hæ.in prin.ff.de procu.& de materia alleg.etiã Spe.in ti.qualiter in accuſatione procedarur.§.iij.uidendũ eſt.in.prin.§.ex quibus.Bart.in d.l.ij. ff.de accu.dicit,ꝙ ſicut fœmina non admittitur ad accuſandum de morte ſoceri,ita nõ admittitur de morte uiri:quia dicitur proſequi ſuorum iniuriam.d.l.Iulia.coniuncta d.l.ij.ff. de accuſatio.

ADNOTAT. a ¶ Toti familiæ. *Adde ut per Alex.de Imo.in conſi. xcix.in j.uolumi.& in conſilio cxij in ij. uolumi.Ber.*

b ¶ Suorum appellatione. *Adde q, do.de Ro.in deci.cccclx.in ti.de renũ.dicunt,quòd ſuorum appellatione,ueniunt nedum parentes & conſanguinei, ſed etiã domeſticæ perſonæ & ibi,quòd renunciatio facta de beneficio propter liberationẽ domeſticæ perſonæ à carcere non ualet, & dicitur meticuloſa,& qui ueniant ſuorum appellatione, uide latè per Barba.in repe.l.cum acutiſsimi.C.de fideicom.& per do.meum Soci.in repeti.l. cum auus.ff.de condi.& demon.*

AVGVST. Tu autem in hac materia adde dicta Bar.in l.lex Cornelia.ff.de iniur.& quæ dicantur coniunctæ perſonæ,uide tex.in l.j.§.fin. ff.de poſtu.& ibi Bal.qui dicit,quòd diuerſis

diuerſis modis accipit in iure, q̃ dicatur coniuncta perſona: & ibi uide ipſum Bal.allegantẽ bonas deciſiones Spe.& Cy.& illũ tex.ponderauit Bart.in l.cui eorũ.§.affinitatis.ff. de poſtu.& uide Bal.in l.ſed & hæ.ff.de pcu.& põdera ꝙ in hac materia Bar. in d.l.ij.ff.de accuſ.uidet ſibi cõtrarius.& uide nouiſsimos in c.nõnulli. extrà de reſcri.& uide Bal.in c.poſtremo.extrà de appel.& in repetitione c.ſi pater.de teſta.lib.vj.quid contineatur appellatione ſuorũ. Et aduerte, quia iſte paſſus dubius eſt.Nã in eo doct.uario modo loquuti ſunt, &ideo in indiuiduo in propoſito noſtro do.Anto.de but.poſt Ioã.and.in c.decætero. extrà de teſti.quærit qui contineantur appellatione ſuorũ,ad hoc ut cognoſcamus quãdo quis poteſt proſequi ſuorũ iniuriã. & breuiter ibi refert Ioan.and.poſuiſſe iſtã quęſtionẽ ibi:qui dixit,quòd ſui ſunt qui pro eo teſtificari nõ poſſunt.per d.l.pen.C.ad Turp.& ibi gloſ.refert Azo.habuiſſe aliã opinionẽ. Itẽ Gofred.habuit aliã opinionẽ. Io.and.in addi.Spec habuit aliã.dic ut ibi,in d. c.decætero.per do.& latè de hac materia loquitur Sali.in d.l.penul.C.ad Turp.ubi refert multas opin.& dicit Ang.ibi,ꝙ ibi eſt glo.melior de iure quid cõtineatur appellatione ſuorũ.

HIER O. Inquantũ Ang.dicit,ꝙ appellatiõne ſuorũ dicuntur illi pro quibus quis inuitus teſtimoniũ ferre nõ cogitur,qui ſunt uſque ad vij.gradũ.addatis Henri.boyc, idẽ tenẽtem in c.decætero.extrà de teſti.in ij.diſt. in medio.ubi Fely.in fin.colum.poſt alios latè cumulat hanc materiam.& per do.de Rota, deciſio.ccix.ſub tit. quod metus cauſa.in antiquis. Alex. a

conſi.xxxiij.uol.iij. Itẽ an appel.ſuorum,ueniant magni amici.Barb.in c. corã.de offi.deleg.col.vj.poſt princ. tenet quòd ſic, per gloſ.in l.ij.C.in quib.cau. colo.lib.xj. pro qua allegat.l.alumnã.C.de leg.iuncta gl.in l. in teſtamento.ff.de fideic.libe.& per alia multa probantia, ꝙ amici magni cenſentur coniuncti.de quo latè ultra eum per Hippo.in repe.rub.ff. de fideiuſ.col.lv.in princi.& per Iaſ. ubi etiã dicit, amicus ſing.uenit appel.ſuorũ. in l.Titia.ff.de uerb.obli. col.ij.& in l.exigendi.de procu.C.& in l.quæ dotis.ff.ſol.ma.& in l.ſi fratres.ff.de leg.j.in j.col.

49 *Filia naturalis poteſt accuſare mortẽ patris naturalis.*

50 *Filius ſpurius quando poſſit accuſare mortem patris,& quando non.*

ANGELVS.

49 *QVAESIVIT etiam Bart.in l.ij.ff.de accu.An filia naturalis poſſit accuſare mortẽ patris naturalis.& determinat quòd ſic:ſiue ſit pater naturalis tantùm:ut l.iij.ff.de liber.cau. ſiue ſit ſpuria: quia iſti admittuntur tanquã idoneiores.arg.l.ij.§.ſi.ff.de adul.allegat Inno.in c.nonnulli.extrà de reſcri.in fi.& idem tenet Bart. in l.hos accuſare.§.omnibus.ff.de accuſat.Sed Imol.uidetur concludere, ꝙ naturalis tantùm admittatur, non ſpuria.& opin.Bar.ſequitur ibi Bald. Ange.& Rapha. [a] Sed in filia naturali poteſt procedere, quia de iure digeſtorũ, concubinatus eſt permiſſus:ut l.j.& pen.& ibi Bar.ff.de cõcu. & quia in certo caſu & modo ſuccedit patri:ut not.in l.ſi qua illuſtris.C. ad Orfi.& dicit do. Ange.quòd credit quòd in aliis ex dãnato coitu tales nõ poſsint accuſare. Primò,quia non

non poſſunt oſtendere patrem, ut l. uulgò cõcepti.& ibi no.ff.de ſtat.ho. Secundò, quia non ſunt nominandi filii, nec ille pater: ut in auth.ex cõplexu.C.de inceſt.nup.intantũ, quòd non ſunt alendi de iure ciuili: ut ibi. Secus de iure canonico: ut ibi not. Bar. Tertiò, ille dicitur pater & filius, quem nuptiæ demonſtrant: ut l. quia ſemper.ff.de in ius uocan.inſtitu.de nupt.in prin.& in §.aduerſus. Quomodo ergo iſte dicitur accuſare de morte patris, cùm patrem nominare non debet? Præterea iſti nõ dicuntur de agnatione, nec de cognitione, nec de familia, nec de cippo, nec de caſſata, nec de gẽte illius quem dicit patrẽ: ut not. Ange.& Imo.in l.ex facto.in §.ſi quis rogatus.ff.ad Treb. & hoc eſt uerũ ſi ſit ſpuria, & nata ex coitu damnato: ſecus ſi nõ poſsit accuſari criminaliter: ut l. quia ſemper. ff.de in ius uoc.& ibi per gl.& prædicta procedunt in fœmina. Sin autẽ
b eſſet maſculus naturalis, [b] nulli dubium, ꝙ admitteretur, ut quilibet de populo: & quãdo concurrunt plures ad accuſandũ, ille debet pręferri, cuius magis uериſimiliter intereſt, & melius proſequatur accuſationẽ: ut l. ſi plures.ff.de accuſ.& clarũ eſt, quòd ſui magis intereſt ratione affectionis, quàm alterius, qui penitus extraneus eſt, ideo extraneo pręfertur. ita dicit Imol.in d.l.ex facto.in uer. itẽ per prædicta poteſt inferri. & facit quod no.Bar.& Bal.in l.fi.ff.de uerb. ſig.& Bar.in l.tutelam.ff.de cap.di.& Bart.in l.pronunciatio.§.familiæ.ff. de uerb.ſigni.

ADNOT. a ¶Rapha.idem tenet. *Ang.in l.ſenatus.C.qui acc nõ poſ.*
b ¶Maſculus naturalis. *Circa hoc adde & uide: ut latius per Fely.in d.cap. nõnulli.de reſcrip.col.pen ubi dicit, quod opi.Bar.ſemper fuit uiſa æqua. Pro qua tu allega quod uoluit Bald.in conſi.cxix. lib.v.ubi ſpurius poterit uindicare mortẽ patris, ſtante ſtatuto, quòd coniuncti & illi de domo poſſint uindicare mortẽ defuncti. Et an ſpurij dicantur de domo uel agnatione, uide Ang.in cõſi.xxx.& Nic. de ubal.in tract.ſucceſſionum ab inteſtato.parte iij.*

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde, ꝙ Bar.in l.cum ſcimus.C. de agri.& cenſi.li.xj.hoc idem affirmauit, ꝙ ſpurius admittatur ad accuſandũ mortẽ patris.& idem Ang.affirmauit doctrinã Bart.in l.uxorẽ.C. qui accuſare. * Adde tamen, ꝙ Bal. in l.j.C.qui accuſare.in xvj.col.uidetur limitare prædicta, ut procedant quando eſſet ſpurius natus ex certo complexu: quia idem eſt quod in filio naturali: quia naturalis dolor eos impellit: argu.l.ij.& iij.ff.de lib.cau. Secus ſi ex incerto cõplexu: ut uulgò cõcepti: quia reſpectu patris, eos ius uindictę non tangit: quia nõ poſſunt ſe probare filios, cum lex fingat eos nõ habere patrẽ.l.uulgò.ff.de ſtatu homi. Reſpectu uerò matris, admittentur ad uindicandã mortẽ matris. Et hæc teneas mẽti: quia per prędicta opiniones poſſent reduci ad cõcordiam. Et uide pulchra uerba Bal. in ca.naturalis.ſi de feu.fue.controuer.de iſtis ſpuriis.& Bal.in l.ius ciuile.ff.de iuſt.& iure.& Bald.& Imo.in l.Lucius.§.fina.ff.de leg.ij.& in l.j.§. diuus.ff.ad.Sil.& ibi per Moder.in l. generaliter.§.cum autem.C.de inſtitu.& ſubſtit. Item conſidera, quòd Bart.in hac materia ſemper allegauit doctrinam Inno.in c.nõnulli. extrà de

trà de reſcrip. Sed Inno. ibi nō quærit, an ſpurii admittātur ad accuſandum mortem patris: ſed an admittātur ad agendum. propterea ibi Inno. dicit, quòd ſpurii non ſunt cōiunctæ perſonæ, ſed naturales ſic. Vnde ibi Inno. eſt contra Bar. ſi quis ſubtiliter reſpicit uerba Inno. Item conſydera inquantum ſuprà dictum eſt, quòd ſpurius ſaltem poterit accuſare tanquam quilibet de populo. Nam quidam Moderni in c. nōnulli. extrà de reſcri. damnant iſtam doctrinam, & multùm clamant contra Imol. in d. l. ex facto. & arguunt hoc modo: actio quæ competit alicui tanquā quilibet de populo, debet intentari per eum qui eſt integræ opinionis. text. eſt in l. popularis actio. ff. de popu. act. & in l. omnis. in uerbo, ſi tibi integrē æſtimatio eſt. C. qui accuſ. non poſ. Sed ſpurii & nati ex damnato coitu ſunt infames: ut in auth. ex complexu. C. de inceſt. nupt. per Bar. & Sal. in l. fin. C. de uerb. ſig. Cyn. in l. quiſquis. ad l. Iul. maie. C. & in l. parentes. ff. de in ius uocan. Ergo neceſſariò ſequitur, quòd ut extraneus, & ut quilibet de populo accuſare non poteſt, niſi ſaluando dicamus, ut dixi ſuprà in xxj. fallentia. qui accuſare poſſunt. allegādo Spec. ibi, quòd quoties aliquis ut infamis repellitur ab accuſatione, uel ex alio capite, quia mulier: tamē ſi proſequitur ſuam, uel ſuorum iniuriam, iſto caſu admittitur.

HIERO. De hac materia, quia ſatis habetur in locis hic per Auguſt. alleg. amplius nō me intromitto. uideatis tamē Ange. in l. ſenatus. C. qui accuſ. non poſ. ubi tenet opi. Bart. uidelicet, quòd filia naturalis &c.

*51 Idoneior quando admittatur ad accuſandum.*

*51 Accuſari poteſt quilibet de delicto, niſi ſit priuilegiatus.*

*53 Patri licet nō ſit permiſſum accuſare magiſtratum durante officio: tamē licitum erit propria autoritate ius dicere, ſi inuenit magiſtratum adulterātem filiam, & ipſum occidere.*

ANGELVS.

51 * ET ex prædictis apparet, quòd idoneior admittitur ad accuſandū. l. ſi plures. ff. de accu. quod eſt uerum, quando principaliter, & non æque intereſt: quia tunc omnes admittuntur, iuxta l. j. & ibi Bart. ff. de ſep. uiol. Et notandum eſt id, quod dixit Bart. in l. poſt dotem. ff. ſol. ma. quòd ſi accuſo Titium de publico crimine, & dico me accuſaſſe de uoluntate Titii, præſentis, & uolentis: quòd non dicor facere procuratorio nomine,
52 dic ut ibi. * Poſtquam uidimus quæ perſonæ poſsint accuſare, & de quo crimine, & quid ſibi incūbat, ad hoc ut ad accuſandum admittatur, procedamus ulterius: & quæramus quæ perſonæ poſſunt, uel nō poſſunt accuſari: & quilibet poteſt de delicto accuſari, niſi ſit priuilegiatus, ita quod ex priuilegio non poſsit accuſari: ut
a eſt magiſtratus, a dum eſt in magiſtratu: uel legatus, uel q ſemel ritè, uel rectè fuit abſolutus de crimine. iuxta notata in l. ſi cui. §. j. ff. de accu. Aduertas tamen, quod uerum eſt, quòd magiſtratus non poteſt accuſari durante officio ad hoc, ut contra eum procedatur in accuſatione: ut eſt tex. in l. ſi adulterium cum inceſtu. §. fina. ff. de adult. ex quo dicit Bart. in l. hos accuſare. ff. de accuſat. quòd anciani, durante officio, poſſunt accuſari: ſolùm ad hoc, ut recipiatur

piatur accuſatio:& depoſito officio ancianatus, ſuper dicta accuſatione procedatur.

ADNOT. a ¶ Magiſtratus. *Adde Spec.in tit.de accuſa.§.1.uer.item quòd eſt magiſtratus. & Bal.in l. niſi. §.fi.ff.de tute. & ratio.diſt.ubi,quòd officialis perpetuus poteſt, durante officio, per ſuperiorem ſyndicari.& Ro.in conſi. cccexlv.ubi,quòd officialis de delictis cōmiſſis in officio,poteſt durante officio puniri.Ber.*

AVGVST. Tu autē in hac materia adde, quód Gandi.in tractatu ſuo maleficio.fecit unam ſpecialem rubricam,de his qui poſſunt accuſari.& ibi ponit breuiter, an maſculi, uel fœminæ, tā præſentes,quàm abſentes poſsint accuſari:& tam mortui,quàm uiui, & in quibus caſibus,& an ſerui in quolibet crimine, & in omni pœna: & tā puberes,quàm impuberes. Et an quis in pluribus poſſit accuſari.Ibi autem Gādi.de magiſtratibus nil loquitur. Sed in hac materia adde, inquantum dictum eſt,ꝙ magiſtratus durante officio, nō poteſt accuſari. Limita, niſi in officio committeret crimen, quod ſpectaret ad eius officium:quia etiam durante officio, nedum poteſt accuſari, ſed etiam expelli de officio:puta, ſi commiſit barattariam,uel aliud delictum.ita dicunt doct.maximè Bald. in l.iubemus.C.ad l.Iul.repe.& hoc eſt quod dixit Bar.in l.nec magiſtratibus.ff.de iniur.& Ang.in d.l.iubemus.Item, tene mēti, quod dixit Albe.de roſa.in l.ſi prǽſes.C.de epiſco. aud.quòd licet officialis, durāte officio, non poſsit accuſari: tamen in tribus caſibus poterit.Primò,ſi ſe ſub mittit iuriſdictioni,per l.eſt receptū. ff.de iuriſdi.om.iud. Secūdò,ſi deliquit in officio,per d.l.iubemus. Tertiò,in crimine adulterii, per dict.l.ſi adulteriū cū inceſtu.§.fi.ff.de adult. cum hoc, ꝙ non poterit contra eū, hoc caſu,procedi durāte officio:ſed præſtabit cautionē, ꝙ finito officio, ſiſtet in iudicio. Sed aduertas, quia credo quòd iſta deciſio Alb.in quātum loquitur de adulterio, ſit falſa. Primò,ille tex.in d.§.fi.dicit, ꝙ ſuperſeditur durante officio: & ita omnes doc.intelligunt illū tex.ibi, & Bartol. Angel.& alii doct. ibi intelligunt illum text. nedum procedere in adulterio, ſed in omnibus delictis. Aduertas tamen, quòd in crimine adulterii, ſpeciale * eſt: ꝙ licet nō ſit permiſſum patri accuſare durāte officio magiſtratū:tamen ſibi licitū erit propria autoritate ius dicere, ſi inuenit magiſtratū adulterātē filiā, & ipſum occidere.tex.eſt ſingularis in l.marito.ff.de adult.& ibi Ang.& Augu.etiā hoc dixit, in l.hos accuſare.ff.de accu.& Spec.in tit.de accuſa.§.1.in uer.item quòd eſt magiſtratus. Et an prædicta militent in magiſtratu maiori uel minori:uel ſi officiū ſit perpetuū, uel temporale: uel ſi ſunt magiſtratus habentes dignitatē ſolā:ut ſunt duces, marchiones: uel ſi ſunt poteſtates terrarum. Adde d. Spec.in loco allegato ꝑ me in d.uer. itē quòd eſt magiſtratus. Et Bar.in d.l.nec magiſtratus. & latius per Sali.in l.iubemus.C.ad l.Iu.repe. Et Sali.in d.l.ſi præſes.C.de epi.aud. dixit, ꝙ in criminalibus approbat d.per ipſum, in d.l.iubemus.& ex omnib⁹ iſtis poteris etiā limitare prædicta. Adde tamē, ꝙ ſi maiores magiſtratus faciūt aliquid cōtra iuriſdictionem

ditionē ſuperioris, etiā durāte officio, poterunt cōueniri. Ita uoluit Bal. ponderans ibi eſſe text. in l. ſi appellationem. C. de appel.

HIER O. De hac etiā materia fecit do. Vitalinus unā ſpecialē rub. in trac. mal. in rub. q accu. nō poſ. & adde, inquantū tangūt hic, an magiſtratus poſsit, durante officio, accuſari: Vide diſt. quā facit idem Vitalinus in fi. d. rub. ubi approbat aliqua hic dicta latè per Amedeū in trac. de ſyndica. col. ix. in fi. cum ſeq. in gl. ſuper uerbo, olim poteſtatē. & Catal. in tra. de ſyndica. q. xxxiij. Parid. de puteo, in tract. de ſyndica. in uerbo, durāte. in uerbo, officialis. char. xliiij. & in iſtis remiſsio. ſatis habet de materia.

54 *Exceptio, ego non poſſum accuſari, eſt dilatoria: & ideo eſt opponenda ante litem conteſtatam.*

ANGELVS.

54 *ET tene mēti, ꝙ talis exceptio, Ego nō poſſum accuſari, eſt dilatoria: unde neceſſe eſt ꝙ opponatur ante lit. cōte. & ſic ante nomē rei receptum inter reos: aliàs autem ſi tunc nō opponitur, proceſſus remanebit
a ualidus [a]. ut l. ſi maritus. §. præſcriptiones. ff. de adul. Et dicit Bart. in d. l. hos accuſare. in prin. & in §. j.

ADNOT. a ¶ Validus. *Adde & intellige hoc, niſi inhabilitas procederet de iure naturali, ut in pupillo, & furioſo, quia tunc talis exceptio poterit opponi, etiam poſt litē conteſtatā, per ea quæ uoluit Pet. de Anc. in cōſi. clxvj. & an ſi accuſatus uel inquiſitus non opponit exceptiones competentes, uideatur illis renunciare. uide Pau. de Caſt. in conſi. xvij. in nouiter impreſſis. Bern.*

AVGVST. Adde tamen in hac materia, quòd non putarē prædicta procedere, ſi unus accuſaret perſonam inhabilem ad accuſandū, cuius inhabilitas procederet de iure naturali: puta in infāte, & furioſo, qui nō poſſunt accuſari: quia etiā poſt litē cōteſta. poſſet opponi iſta exceptio, Ego nō poſſum accuſari. & moueor ex his quæ dixit Bal. in rub. C. qui accuſare. in iij. col. ubi dicit, quòd licet iſta exceptio, Tu non potes accuſare. debeat opponi ante litem cōteſt. Tamen ſi inhabilitas deſcendit de iure naturali, ſemper poterit opponi talis exceptio dilatoria.

HIER O. De hac q. ſatis dictum fuit ſupra in. q. inc. quæro, ſi prędicta &c. nu. xl. ubi uide quę ibi dicta ſunt.

55 *Accuſatio omnis debet continere locū, annum, & menſem delicti commiſsi.*

ANGELVS.

PROCEDAMVS ulterius in materia accuſationū: & aliqua utilia & neceſſaria uideamus, quę etiā ſunt
55 quotidiana.* Et primò, ſcias ꝙ in omni accuſatione, requiritur ꝙ apponatur locus, annus, & menſis delicti: ut l. libellorum. ff. de accuſ. ſiue agatur criminaliter, ut ibi: ſiue agatur de crimine ad intereſſe partis tantum, ſiue per modum accuſationis crimē deducatur, ſiue per modū exceptionis: ut dicit Bar. in l. j. ff. de except. dūmodo ſit talis accuſatio q̄ infamet, ſiue de iure, ſiue de facto tātùm: ut l. prætor edixit. & ibi Bar. in prin. ff. de iniur. Et idē uoluit Bar. in l. uiro atq; uxore. ff. ſol. mat. & in l. j. ff. de ſuſpe. tut. & in l. j. ff. de exce. & in l. & an eādem. in §. actiones. ff. de except. rei iudi. ex quo ſequitur, quòd ſi ageretur ex quaſi delicto, quòd non infamaret: ut l. ceſſat. ff. de actio. & oblig. quòd non eſt neceſſe, quòd locus & temp

tempus apponatur: ut dixit Bart. in d.l.prætor.quod perpetuo not.quia quando agitur contra iudicem, qui male iudicauit, qui tenetur ex quaſi delicto: ut inſti.de obli.quæ ex quaſi delic.in princ.cũ ibi no.quòd procedit libellus: licet locus,& tempus in libello non ſit inſertus.

AVGV. Tu autẽ in hac materia adde inquãtum dictum eſt, quòd locus,[a] & tempus ponẽdus eſt ſemper in accuſatione.Limita omnia iſta, p ea quæ s.dixi,in uerſi.hæc eſt quædã inquiſitio. in illo articulo, an in inquiſitione ſit apponendus locus, & tempus in criminalibus: & ibi addidi aliquos caſus, in quibus non requiritur locus & tempus, in criminalibus. Sed aduerte inquantum ſuprà dictum eſt, quod ubi accuſatio eſt famoſa,& agitur ciuiliter,[b] requiritur locus & tempus: & iſta ſemper fuit ſententia Bar. Adde,quòd ſentẽtiam Bar.ſequitur Sali.in l.atrocem.C.de iniur.& Bar.in l.itẽ exigitur.ff.de dolo.& ſequitur Bal.ibi.& Ang.in l.liberorum.ff.de accu.& Pet.de ancha. poſt d.Car.in c.tuæ.extrà de procu. & ibi Abb.& Bart.uoluit in l.j.§.interdictũ.ff.uti poſsi. Et pro hac ſententia uidetur tex.& ibi Bart.in l.inde Neratius.ff.ad.l.Aquil.& Petr.de anc.poſt Arch.in c.vt circa.extrà de elect.li.vj.& in c.præſentiũ.§.teſtes. extrà de teſti.lib.vj.& Inn.poſt Hoſt. uoluit in terminis, in c.accepimus. extrà de purgatiõe can. Et de materia,uide p doc.in l.edita.C.de eden. & per Io.an.in addi.Spe.in ti.de accuſa. §.j.uer.ij.ſuper l.in fi. Aduertas tamẽ, licet iſta uideatur cõis opinio:tamen non obſeruatur in curia Rom. Et domini de Rota contrariũ tennerũt in deciſionibus ſuis, deciſione xlv.& pro hac parte arguunt terribiliter. Idem Bal.in ca.j.§.itẽ ſi fidelis.qui.mod.feu.amit.& ibi Bal. reſpondet ad motiua Bar.ſed certe ego confundo doctrinã Bart.per ea quę ipſemet tradidit in l.j.ff.de nul. & pu.ubi dicit, quòd triplex eſt expreſsio:quædã generalis,quædã ſpecialis, quædam indiuidua: & iſtã doctrinam ſequitur Bal.in l.edita.C.de eden.& in l.humanum.C.de legi.& eam ſequitur Pau.de caſt.in conſilijs ſuis.con.xxj. Et ideo dixit Bar.per illum text.in l.j.in uerbo, ſpecialis.ff. de in ius uoc.quod ſcholaris qui debet ſpecialiter renũciare priuilegio ſuo,ſufficit ſi in genere renũciet,licet non in indiuiduo.Modo ſic Bar. fundat ſe per illũ tex. in d.l.prætor. ff.de iniur. ꝙ quãdo agitur ciuiliter de crimine, debet ſpecialiter exprimi crimen.Ille ergò tex.facit contra Bar.quia ſufficit ſi ſit facta certificatio in ſpecie,circa ſubſtantiã & qualitatem delicti:non autem opus eſt, quòd apponatur loc⁹ & tẽpus,[c] & ſic in indiuiduo,& ſingulariter ponere delictũ: ſicut dixit tex.ĩ d.l.libellorũ.

ADNOT. a ¶ Locus & tempus. *Adde circa hoc, & uide Alex.in conſi.lxxij.in j.li. & conſi.clj.in.ij.uolu. & ibi quæ requiruntur in accuſatione. & Ang in conſi.clxxviij. Ro.conſi.cxcj. & poſita ſuprà in prima gloſ.Ber.*

b ¶ Ciuiliter. *Adde Alex.conſil.ccix.& Roma.in conſi.cxcj. & dum ſuprà Ang. allegat Bar.in l.j.ff.de except. adde Cal. in conſi.j.in ti.de exceptio.Ber.*

c ¶ Locus & tempus. *Adde Bald. in cõſ.clxiij. & alios caſus in quibus ſpecificatio circũſtãtiarum nõ requiritur.uide per Cal.in tit.de accuſa.conſi.iij.Ber.*

*16 Accuſatio an debeat continere diem delicti, & locū loci: & an ſit neceſſaria concluſio libelli.*

ANGELVS.

16 *A N autem dies ſit apponenda, & locus loci, ſatis dictum eſt ſuprà, in uerbo, hæc eſt quædam inquiſitio. Et an in accuſatione ſit necesſaria concluſio libelli, [a] ſicut in ciuili: ut l.j.ff. de eden. cū ſimi. Reſpondeo, quòd non. ut no. Bar. in l. libellorū in fin. prin. ff. de accuſa. & in l. ij. §. ſi publico. in uerſicu. tertiò quæro utrū. ff. de adul. & idem Bal. & alii in l. edita. C. de eden. & Sali. in l. penul. C. de accu. & nō eſt mirū: quia in iudice, nō eſt neceſſe quòd ipſe concludat ad pœnā, uel in pœnam condemnet: ſed tantùm narret, ſiue declaret delictū: ut in l. j. §. j. & ibi Bart. ff. ad Turpilia. De cõſuetudine tamen eſt, quòd ipſe cõcludat, uidelicet, quare peto ipſum puniri ſecundum formā iuris & ſtatuorū [b]. Ita dicit Bal. in d. l. edita. in uerſi. vj. quærit principaliter. & in l. ij. C. de proba. & no. Bar. in d. l. ij. §. ſi publico. in d. uer. tertiò quæro. & Bar. in l. accuſare. §. omnibus. dicit, quòd cautè concludat generaliter: quare peto ipſm puniri: qa intelligitur, prout debet de iure: nō aūt deſcendet ad aliquā ſpecificam pœnam. & ſic ſi dicta cõcluſio non apponatur, ſed ſimpliciter factū, & delictū narret, ſatis eſt: quia ſtatim ſuccedit diſpoſitio iuris primitiua inferendo pœnam condignam: ut l. j. §. j. & ibi Bar. ff. ad Turpili. Et aduertas, quòd licet cauſæ criminales expediantur per accuſationē: tamen expediuntur officio iudicis nobili tantùm, non autem iure actionis. & ſic nihil ponitur, uel concluditur à parte aduerſa, ſed iudicis. Ita dixit Bar. i l. imperiū. ff. de iuriſd. om. iudi. in uerſi. uideamus ergo primū. coniūcto eo, quòd etiā ipſe not. in l. j. ff. eo. tit. uer. item quæro. Sed putarē, quòd ſi dicta cõſuetudo, ꝙ cõcluſio apponatur, eſt præſcripta, & aliàs obtenta: tunc requiritur iuxta notata per Cy. in l. ij. C. quæ ſit lõga cõſuetudo. & ibi Bal. & do. in l. de qbus. ff. de leg. maximè quia dicta cõſuetudo ſit ius municipale, nō ſcriptū. in §. ex non ſcripto. inſt. de iure na. ge. & ciuili. & iſta & talis cõſuetudo uincet, & tollet legē. l. iij. §. diuus. ff. de ſep. uio. aliàs ſi talis cõſuetudo [c] nō eſt ſolēnizata, nō eſt obſeruāda, quia eſt corruptela. l. j. C. de iudeis. Nā ſtylus curiæ antiquitus eſt obſeruandus: ut not. Cy. & alii in l. ij. C. quæ ſit longa cõſuetu. Et de tali ſtylo curiæ, iudex leuato uelo ex ſuo mero officio, pro. ſui informatione poteſt procuratores & alios circunſtantes, & litigātes interrogare cum iuramento, & in actis tot relationes ſcribi facere: ut dicit Bart. & Flo. in l. iij. §. fi. ff. de teſt. & no. Bal. in l. j. C. ut quæ deſunt aduo.

ADNOT. a ¶ Concluſio libelli. *Adde ultra ea quæ ponit infrà do. Ang. quòd ſi in libello accuſatorio ſit concluſio, quòd ex illa colligitur an ciuiliter an criminaliter agatur. ita Cal. in tit. de acc. cõſi. iij. & adde quod pro opi. do. Ant. facit gl. ord. in l. uinum. ff. ſi cer. pe. quæ dicit, quòd in cauſis in quibus non requiritur libellus, proceſſus nō uitiatur, licet ſit ineptè conceptus. & per illam gloſ. Ro. in conſil. ccccxcvij. dicit, quòd in caſibus, in quibus non erat neceſſaria citatio: ſi illa fiat minus ſolēniter, nō uitiat proceſſum.*

b ¶ Et ſtatutorū. *Adde Ro. in cõſ. cv. B.*

¶ Talis conſuetudo. *Adde quòd Capol. in cõſi. xl. tenet. quòd ualet cõſuetudo quod reus condemnetur ex confeſſione facta in loco tormentorum, & ubi ſunt inſtrumenta ad torquendum: & de cõſuetudine ſtatur dicto excellẽtiſ. doctoris. Ber.*

AVGVST. Tu autem in hac materia adde, inquãtum dictum eſt, an procedat libellus in criminalibus ſine concluſione. Adde ea quæ latè dixi ſuprà in uerſicul. (hæc eſt quedã inquiſitio.) ubi ſcripſi, an in criminalibus requiratur cõcluſio. Et de materia uide glo. & Ang. in l. in cauſis. C. de accu. ubi habetur, quòd in criminalibus nõ requiritur cõcluſio in libello. Dicit tamen ibi Ang. quòd ſi eſt concluſio in libello accuſatorio, tamẽ ſententia eſt ferenda ſecundum formã iudicii, per text. in c. qualiter. el. ij. extrà de accuſationibus. Sed uide Ang. in d. l. hos accuſare. in §. omnibus. in ult. co. ff. de accuſa. qui dicit, quòd licet in libello criminali nõ requiratur cõcluſio: tamẽ ſi pars cõcluditur ad pœnã aliquam quæ nõ cõuenit accuſato, reiiciendus eſt libellus. Et de materia uide per do. Ant. de But. in ca. examinata. extrà de iudi. in xj. col. qui concludit cõtrariũ, quòd imò, licet in criminalibus nõ requiratur cõcluſio in libello. Ratio eſt, quia iudici, & non parti cõcluditur. Tamẽ ſi cõcluſio eſt inepta, cùm iudex ex officio poſſit ſupplere, ſupplebit illi concluſioni ineptę, ſecũdum qđ ſibi uidebitur. Mouetur per doctrinã Bar. in d. §. pœna grauior. & iſtã partẽ credo ueriorẽ. Et de materia uide per Ange. in d. l. libellorum. & per Bal. in l. ſi quis iure. C. de accuſa. qui dixit ibi unũ notabile uerbũ. & Bal. in l. & ſi ſeuerior, C. de his qui no. infa. qui pro hac parte allegat gl. ordinariã. in c. qa præſulatus. iiij. q. j. Sed pondera, quòd illa gl. nõ loquitur in criminalibus: ſed allegatur, quòd cõtra uiolentũ inuaſorẽ procedit libellus ſine cõcluſione. & in hoc reprehẽdo etiã Ang. in l. omnium. C. de teſtamentis. qui etiã allegauit illã gl. in d. c. quia præſulatus. in criminalibus. Sed latius poſui iſtam materiã, & remiſsiuè ultra modernos, dic ut ibi, in l. j. §. hoc autẽ iudiciũ. ff. de ope. no. nun. Et ideo opus eſt uidere omnes illas remiſſiones quas ibi allegaui circa materiã illius glo. in d. c. quia præſulatus. in quibus remiſsionibus habetur etiam iſte articulus, an in criminalibus requiratur concluſio.

HIERO. Circa materiam præcedentiũ quæſtio. quæ ſ. poſui poſt Ang. & Aug. in uerbo, (hęc eſt quædã inquiſitio.) & ĩ. in uerbo, (de anno.) & in uerbo, (in platea.)

57 *Iudex an poſſit cogere illum accuſare, cui iniuria eſt illata.*

ANGELVS

57 QVAERO, alicui eſt illata iniuria, & nõ uult accuſare, an iudex poſſit cogere illum, quòd accuſet: & fortè in tali caſu, iudex nõ põt inquirere cõtra eũ, uetante ſtatuto. Et breuiter d. Ang. refert uerba Bar. quæ ipſe poſuit in l. in eum. ff. de accu. qui dicit, quòd Spe. poſuit materiã in ti. de accuſatore. §. j. ver. quid ſi nullus. & ibi dicit, quòd non poteſt cogi: ut ibi in rubro & nigro. C. ut nemo inuitus. & Bart. hoc fatetur uerum, in d. l. in eum. pręterquã in cauſa homicidii: quia poteſt cogere hæredes ut accuſent, argu. l. prætor. §. j. ff. de iniuriis. quoniam ſi nõ accuſarent,

rent, delinquerent, & ſic perderent hæreditatē:ut l.j.ff.& C.de his qui. ut indi.ergo iudex poteſt cogere hęredē ne delinquat, & ſic ne ſit negligēs, imò quòd accuſet:ut in l.j.ff.de
a offi.præfe.urbis.Sed contrariū[a] uidetur tenere gl.in l.ſi quis homicidii.C.de accuſa.& ibi Cy.Bal.& Salic.& Ang.& Rapha.in dicta l.in eū. uidelicet, quòd indiſtinctè nemo cogatur accuſare, etiam in crimine homicidii:ut eſt tex.qui loquitur indiſtinctè in l.diui fratres.ff.de accuſa, Et pro hoc facit gl.in c.licet in beato Petro.extrà de accuſ.allegat ij.q.iij.in c.ſi quēquam, Nō obſtat l.prætor.§.j.quia ibi nō omnino deſiſtebat ab accuſatione, ſed uolebat accuſare,ſed uno modo:tunc iudex,ne præiudiciū fiat legi Iuliæ de ſicariis, talē accuſationē nō recipiet.& poſtquā uult accuſare, coget ꝙ eū accuſet de ſicariis.Sed in caſu noſtro nullo mō uolebat accuſare.Nec obſtat, quòd iudex pōt cogere ne qs delinquat:ſed nemo deliqt nō accuſando, imò accuſare eſt contra præceptum Dei:vt tenet gl.in l.qd ergo.in §.pe. ff.de infamibus. dū allegat illā particulam Pater nr̄.ibi,& dimitte nobis debita nr̄a.Et ſi qs deliqt,non accuſando de homicidio,rōne negligētię punitur, vt priuetur hæreditate. Vn̄ ſatis ſufficit illa pœna:igitur &c,

A D N O. a ¶ Contrariū. *Adde tu,& uide Alex in apo.ad Bar.in d.l.in eum.& adde Ro.in cōſi.clxvij.ubi quòd in crimine homicidij, iudex poteſt compellere ad accuſandum.Ber.*

A V G. Tu autem in hac materia adde, quòd imò uidetur, quòd quis cogatur accuſare.Et ſic uera ſit opi. Bar.pro qua ego allego gl.in terminis.xxij.q.j.c.ſi quis per capillū.& cū illa gl.uidetur ibi tranſire Arc.& dicit,quòd fuit opi.Laudonii. Et hoc, ne delicta remaneāt impunita.ibi tamen gl.dicit, quòd iure actiōis, nemo cogitur accuſare,ſed officio iudicis:& ſic poſſumus rn̄dere ad contraria : & vide aliā in terminis.ij.q. vij.c,quapropter.quę aliter vr̄ loqui. & gl.xcvj.diſt.c.in cauſis. dicit tamē Io.And.in addi.Spec.in tit. de accuſatore.§.j.in addi.quę incipit,Guid. de Suza.quòd Guido de Suzaria, in l.j.C.ut nemo inuitus. & Rolādinus in prin. ſui operis dicunt, quòd licet hoc nō caueatur,quòd quis cogatur accuſare.Tamē iudex bene faciet ſi coget illū, cuius intereſt, quòd accuſet. Et ideo pōdera d.Bal.in d.l.ſi qs homicidii,C.de accuſa. quòd cōiter obſeruatur, quòd quis cogatur accuſare:& ita tenet Sali.in d.l.ex morte. C.ad legē Aquil.in ij.col.quòd Bar. male locutus ſit in hac materia.

H I E R. In prin.q.an quis cogatur accuſare, adde quod Bald.in ſua practica, & pro & cōtra diſputat:an qui dubitat accuſare aliquē propter potentiā aduerſarii, poſſit compelli per iudicē ad accuſandū, cogendo aduerſariū ſatiſdare de non offendendo,vel quid in caſibus in quibus iudex nō poteſt procedere ad inquiſitionē:& finaliter uidetur cōcludere, quòd ad accuſandum ex iudicis officio poſſit cogi:non tamen iure actio.per c.ſi quis. in fin.xxij.qō.j.& hanc opi.etiā tenet Georg.Nathan, in repetitione cle.ſæpe.de uerb.ſig. col.xxxviij.ubi ponēdo regulā generalē de qua in l.unica.C.ut nemo inuitus.in ſecūda fallētia. ſequitur hāc opi. Item circa limita.Bar.videlicet,

quòd

quód quis cogatur accuſare in crimine homicidii: dic quod cõmunis opinio eſt cõtra Bart. quã etiã tenet Alb. de Ro. in l. vnica. & Bonifacius in tract. malefi. in rubr. de accuſat. in forma accuſatio. porrectæ p ſyndicũ. col. iij. uer. ſed pone quód pater.

58 *Iudex an poßit præfigere terminum intra quem quis accuſet, uel inchoatam accuſationem proſequatur.*

59 *Iudex nunquam põt imponere alicui perpetuũ ſiletiũ, niſi præcedat bina monitio facta per iudicẽ, de qua appareat in actu.*

60 *Iudex ſi dixerit proceſſum fore cancellandum: nihilominus iterum cauſa poterit in iudicio deduci.*

ANGELVS.

58 * QVAERO, an iudex poßit præfigere [b] terminũ intra quẽ quis accuſet, vel intra quẽ accuſationẽ inchoatã pſequatur. Iſtã q. ponit Bar. in l. Titia. ff. de acc. Vbi cõcludit, ꝙ ex iuſtã cã põt hoc facere: vtputa ſi tu uadis me diffamando, ego accuſabo Titiũ de tali delicto, per l. diffamari, C. de inge. & manu. & ibi Bal. & do. in l. ſi ea. C. qui acc. non poſſunt. ubi Ang. ſic concludit, quód quãdoque iudex uult ſtatuere terminũ ad agẽdum uel accuſandũ. Et hoc caſu nõ poteſt niſi ex cauſa: vtputa niſi præcedat diffamatio. Nam tunc intereſt diffamati terminũ ſtatui. Ita loquitur dicta l. diffamari. & ff. de opti. le gata. l. mancipiorũ. & tamẽ non obſtante lapſu termini auditur ille, ſaluo niſi iudex per ſuam interlocutoriam impoſuerit ſibi ſilẽtium. Text. eſt in dictis iuribus. Et Innocen. in c. cum in tua. qui ma. accuſare poſſ. Ideo ſis cautus tu aduocatus, vt per interlocutoriã prædicta fieri facias. Et de iſta interlocutoria eſt text. in d. l. Titia. ex quo ſequitur, quód à tali ſentẽtia interlocutoria etiam poteſt appellari de iure ciuili, ut ibi. quandoque iudex uult ſtatuere terminũ parti ad impediendum aliquẽ actũ, quominus per aduerſariũ fiat: & tũc elapſo termino, parte nõ opponẽte, amplius nõ datur regreſſus ad illum actum impugnãdum: vt l. ſi eo tempore. C. de remiſ. pignorum. Quandoque ſtatuit terminũ ad opponen. exceptionẽ, & tũc poteſt: ſed lapſus termini non præcludit uiam opponendi, niſi ius aduerſarii ſit factum deterius. [c] Sed in productione inſtrumẽtorũ, nõ debet præfigi terminus, niſi ex magna cauſa. ita not. in l. iudices. C. de iud. & Dy. in c. indultũ. de reg. iur. & vide Bal. in d. l. ſi ea.

59 * Vnum tamen ſingulariter eſt menti tenendum: quód nũquam iudex poteſt imponere perpetuum ſilentium: & ſic ferre talem interlocutoriam, niſi tali diffamãti, & cui iam terminus ſtatuit ad agẽdum uel accuſandum, præcedat bina monitio facta per iudicem, de qua in actis appareat: aliàs dicta bona admonitione non præcedẽte, nunquam poteſt ſibi ſilentiũ imponi. gl. eſt ſing. & ibi Ange. in aut. de hæredibus & fal. §. j. quod bene no. in practica.

ADNOT. a ¶ Præfigere. *Adde ultra ea, quæ dicit infrà do. Ang. & uide Rom. in conſil. liij. ubi etiã cõcludit, quód lex, diffamari. habet locũ, tam in ciuili, quàm in criminali. de quo per nouiſ. in c. nouit. de iudi. Ber.*

¶ Deterius. *Adde tu Bal. circa hoc in conſi. ccxxvj. in ij. uolu. & Oldra. conſil. iij. circa medium. Ber.*

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde, an iudex poßit præfige-

re terminũ ad accuſandum, ea quæ
dixit Abb. in c.licet in beato Petro.
extrà de accúſa.Innoc.in c.ſuper eo.
extrà de app.& vide quæ dixit Ang.
in l.j. C. vt nemo inuitus. qui dicit,
quòd ſtatuto termino per iudicem,
intra quem ille deducat ius ſuum:ta
men elapſo illo termino audietur,
etiã niſi ſit ſecuta ſententia interlo-
cutoria,imponẽdo ſibi perpetuũ ſi-
lentiũ:quia amplius non poteſt au-
diri. Et allegat illud dictũ Inno.in c.
cum in tua. extrà qui matrimonium
accuſare poſ.& ibi dat vnam notabi
lem limitationẽ. & idẽ dicit Bald.in
aut.ad hæc.C.de vſuris.in penul.co.
in verſi.quæritur ſi ego diffamo,an
mora poſsit purgari. & vide Bar.in
l.ſi quis libertatẽ.ff.de petitione hæ
reditatis.in pe.col.qui approbat di-
cta ſua ĩ.d.l.Titia.in hac materia.Et
vide omnino pulchra verba Angel.
poſt gl.& Bar.ibi,in d.l.Papinianus.
60 §.ſi quis.ff.de inoff.teſtam. *Adde
tamẽ, quòd ſi iudex diceret proceſ-
ſum cãcellandũ,nihilominus pote-
rit iterũ cauſa deduci in iudicio:ſe-
cus ſi iudex funditus imponeret fi-
nẽ liti. ita dicit Ang.in d.l.ſi quis li-
bertatem.in v.col.& approbat dicta
Bar.in d.l.Titia.Et inquãtũ ſuprà di
ctũ eſt,quòd nunquam poteſt iudex
auferre ius tertio, imponendo ſibi
perpetuũ ſilẽtiũ, quòd intra certum
tẽpus agat uel accuſet, niſi præce-
dente bina monitione,per gl.ſingu
larẽ.& ibi Ang.in d.§.j.in aut.de hæ
redi.& falci. Adde quod ad idem
alleg.Ange.poſt gl. in aut.de eccle-
ſiaſticis titulis. in §. ſi qs autẽ. Adde
tamẽ quòd Rom.in l.quandiu.ff.de
acqui.hæredi.in §.j. reprobat dicta
Ang.in loco ſuprà allegato,per ur-
gẽtes ratiões: & ſi rectè verba Ang.
ponderentur, ibi Ang.loquitur per
verbũ, fortè.Et dicit Ro.in d.l.quan
diu.quòd cùm quæſtio accidiſſet ſi-
bi de facto,nõ potuit tantũ clamare,
quòd iudex nõ ſentẽtiaret pro opi-
nione Ange. Et inquãtũ ſuprà dictũ
eſt, an dato termino opponẽdi ſuas
exceptiones,an poſt terminum quis
poſsit audiri: adde ea, quæ vltra do
ctores ſcripſi:vbi infinitas limitatio
nes dedi in repetitione mea. in l.ſi
inſulã.ff.de uerb.ob.in pen.& ante-
pen.charta. vbi multa allegaui, quæ
hìc non recito,ne ſim nimis lõgus.

HIERO. In hac q.adde,quòd
opin. Bar. in l.Titia.ff.de accuſatio.
tenet Anch.in c.licet in beato. extrà
de accuſationi. & Collectarius in c.
ueniẽs.eo.ti.col.iiij.in princ.de quo
vide tex.bonũ.& ibi Abb. & Præpo.
poſt alios.extrà,q filii ſint legitimi.

61 *Iudex producta accuſatiõe,facit ſibi da-*
*ri licentiam ab accuſatore, quòd ex ſuo*
*officio pro uindicta publica poßit proſe-*
*qui in dicta accuſatione, & facere ea,*
*quæ poteſt ipſe accuſator.*

62 *Quãdo nomẽ rei dicat. receptũ inter reos.*

ANGELVS.

61 *ET ADDE quòd poſtquam
eſt facta dicta accuſatio & produ-
cta, iudex facit ſibi ſtatim dare li-
a centiam [a] à d.accuſatore,quòd ipſe
ex ſuo officio,pro uindicta publica,
poſſet proſequi in dicta accuſatio-
ne,& facere ea, quæ poteſt ipſe ac-
cuſator:ut no.Bar.in l.is qui reus.ff.
de publi.iudi.Sed etiam,ut dicit ibi
Bart.ſi dicta licentia non eſſet data,
nec ab accuſatore, nec à reo:tamen
iudex ex ſuo officio poſſet illud fa-
cere,per l.penult.ff.de publi.iudi.&
ibi Bart.ex quo infert ad illud,quòd
data

data ſibi licentia uel non,quòd licet accuſator ſit abſens,& nõ proſequatur ſuam accuſationem:tamẽ iudex poteſt ſi uult, reũ abſoluere ab obſeruatione iudicii: vel ſi uult,poteſt aſſumere partes accuſatoris,& proſequi dictũ proceſſum,& abſoluere diffinitiuè, & cõdemnare prout uidebitur, & iuſtũ fuerit.l.penul.ff.de pub.iud.& ibi Imo.& Bar.in l.libellorum.in fi.ff.de accuſa. Adde hic dicta per Bal.in l.vt perfectius.ff.de annali excep.in penul.col.qui dicit, quòd in criminalibus communis eſt practica,& obſeruatur, quòd iudex facit ſibi dari licentiam,quòd poſſit procedere.Et idem dixit Bald.in l.ſi accuſatorib.C.de accuſatio. in principio. quòd cauti aſſeſſores ſemper faciũt hoc.Et ibi probat per rationẽ quomodo ualet huiuſmodi licentia data iudici:qua accuſatione formata,& data iudici,citatur reus ad comparendũ & reſpõdendum dictæ accuſationi, & ſtatuitur certus terminus:ut l.j. & ibi not.C.de requirendis reis. & ſi cõparet & opponit exceptiones ſuas dilatorias, & iudex pronunciat, non obſtantibus dictis exceptionibus,procedẽdum eſſe in dicta inquiſitione, nõ obſtante contumacia rei quam accuſat: Tunc iudex procedẽdo ad vlteriora,vel etiã ſi accuſator iſtud nõ petat:quia etiã ipſe non comparet,ſed iudex faciat ex ſuo officio quod poteſt: tũc ſtatim dicitur nomen rei receptũ inter reos. Ita dicit Barto.in dicta l.is qui reus.ff.de publi.iud. allegat l.ſi maritus.§.præſcriptiones.ff.de adult.& l.adulterii accuſatiõe.C.eo.tit.quam opi.Bar.ibi Imo.approbat,reprobata opinione Ang. & reprobata opi. Sali.in l.neganda.C.qui accuſa.non poſſunt. & iſta opi.Bart. in practica obſeruatur.Dicitur tamẽ,quòd Sali. poſt Bald.latè poſuit iſtam materiã, quando nomen rei dicatur receptũ inter reos,[b] in l.j.C.qui acc.nõ poſ.

a ADNOTA. a ¶ Dare licentiam. *Adde quod Bart.in extrauag.ad repri.in uer.neglexerit.dicit hoc nõ procedere in crimine læſæ maieſt.Ber.*

b ¶ Inter reos. *Adde do. Alex.in l.cùm mulier.ff.ſolu.matrimonio.*

62 AVGVST. Tu autem in hac materia quando dicatur nomen rei receptũ inter reos:adde ea,quæ dixit Ang.in l.adulterii.in fi.C.de adulter.Et adde bonũ tex.& ibi vide Angel.in l.adulterã.C.de adult.& tamẽ ibi uidetur approbare dicta Bar.in d.l.is qui reus.& uide tex.meliorem de iure,ſecundũ Odofre.& Bal.ibi, in l.quãuis.C.ſi penden.appel.mors interuenerit. & Bart.in l.ij.C.vt nemo priuatus. Et omnino amplia, & extende iſtam materiam, ſecundum Bal.in l.neganda.C.qui accuſare. & Ang.in rubr.C.q accuſare.Et omnino intellige prædicta, ſecũdũ Imol. in l.cùm mulier.in tertia oppoſitione.ff.ſolu.matrimonio.

HIERO. In hac materia quãdo dicatur nomen rei receptum inter reos,vltra hic allega.addatis notabiliter Bal.in ſua practica,in rubr. de quæſt.circa ordin.libellorũ. in q. x. vera tamen opinio, & communis eſt, quòd ſi cõtra perſonã accuſatoris ſunt oppoſitæ aliquæ excep.non concernentes merita cauſæ:tunc eo ipſo quòd iudex procedit ad vlteriora, videlicet declarãdo eum eſſe accuſatũ,uel ſe eſſe iudicẽ cõpetentem,& ſimilia dicitur nomen accu-

ſati receptū inter reos.l.adulterii.& l.adulterã.C.de adult. vbi verò non ſunt op. tales exceptio. tunc eoipſo quòd lis non eſt conteſtata per accuſa.uel inquiſitionem, dicitur nomẽ accuſati eſſe receptū inter reos: vt in l.ſi maritus.§.præſcr.ff.de adul.

63 *Accuſatus an poßit ſuum accuſatorem, uel alium accuſare de alio crimine.*

ANGELVS.

63 * QVAERO, an accuſatus poſa ſit ſuum accuſatorem [a] accuſare de alio crimine. Et dic, quòd ſi ſuam vel ſuorū iniuriã proſequatur, ſiue ante nomen rei receptū fuerit inter reos, ſiue etiam poſt:poteſt ſuū accuſatorem accuſare de pari vel minori crimine. Si autem ſuam vel ſuorū iniuriam nõ proſequatur,non licet, niſi de maiori crimine cõueniat.Iſte eſt tex.& gl. & doct.in d.l.neganda. C.qui accuſare.Ita intelligit iſtū tex. glo.j.coniuncta gl.ij.in dicta l.is qui reus.ff.de publi.iudi. & ibi Bar.Bal. Ang.& Imo. Facit l.j.C.de calum.& in l.ij.§.ſi publico.ff.de adult.Et aduertas,quòd quando reus accuſatus reaccuſat de pari, vel minori, etiam ante nomẽ rei receptum inter reos, proſequendo ſuam uel ſuorum iniuriã, non ſuperſedetur in prima accuſatione cõtra eum formata. Iſta eſt ſentẽtia Pet.Cy.& Sali.in d.l.neganda,& Imo.in d.l.is qui reus.in verſi. ſed circa prędicta poſſet eſſe dubiū. ſed Bar.in d.l.is qui reus.& ibi Ang. latè & Imo.& Sali.in d.l.negãda. dicũt,quòd aut uult accuſare ante nomen rei receptū inter reos, aut poſt nomen rei receptū inter reos: ante tamen latã ſentẽtiã,aliquãdo poſt latã ſententiã. Primo caſu,de maiori crimine poteſt:ut l.per minorẽ.ff.de ind.& in d.l.j.C.qui accuſ.non poſſunt.de minori vel pari non poteſt: vt d.l.neganda. niſi ſit præiudicialis ad primã: vt l.quoniam Alexã.C.de adul. Si verò nõ eſſet præiudicialis, & vult ſuū libellū producere,nõ autem proſequi accuſationẽ,& tũc poteſt:vt d.l.negãda.in fi.quę debet ita intelligi, ſecũdū Pet.prædicta vera, niſi proſequatur ſuã,uel ſuorū iniuriã:quia tunc regulæ iuris ceſſant.l. hi tamen.ff.de accu. Secundo caſu principali, quando nomen rei receptū eſt inter reos, & uult libellū accuſationis ſimpliciter porrigere, & in cauſa non eſt cõcluſum & liquidatū:& poteſt,aliàs ſecus.d.l.neganda.quæ ſic etiã debet intelligi.arg.l. ſi.C.de compẽſa.Hoc verū,niſi proſequatur ſuã, vel ſuorū iniuriã: quo caſu, ad proſequendū admittitur.l. qui publico. ff. de accuſa.& hoc in pari, ſiue in maiori. d.l. neganda. Tertio caſu principali,quando poſt ſententiã condemnatoriã latam: & tunc ſi ſententiã non infamat, nulli dubiū quòd poteſt.Si uerò infamat: & tunc ſuper antiqua accuſatione propoſita poteſt procedere.Si autẽ nouã inchoare uult, nõ poteſt:ut d. l.is qui reus.in fin.diſtingue, aut illa ſentẽtia abſtulit ſibi ciuitatem,aut libertatẽ,aut nõ.Si quidẽ abſtulit ciuitatẽ aut libertatẽ:tunc nõ põt nouã accuſationẽ proponere. Aut nõ abſtulit:ſed eſt pœna relegationis impoſita,uel minor,tunc dicũt doc.aut ſuã, uel ſuorum iniuriam proſequitur, & tũc poteſt:vt l.hi tamẽ omnes. ff. de accuſatio. Aut nõ proſequitur ſuam, uel ſuorum iniuriam : & tunc aut uult alium accuſare quàm accuſatorem ſuum, & non poteſt : quia

eſt

eſt infamis.l.infamem.ff.de public. iudi. Aut uult ſuū accuſatorē reaccuſare,& tunc ſibi licet: quia illi qui uult ſe vindicare,ignoſcēdū eſt.dicta l.is qui reus.argu.l.qui cū maior. §.libertus.ff.de bo.liber.Si verò iſta eſſet abſolutoria: tūc dic indiſtinctè,quòd poteſt in accuſatione propoſita inſiſtere,& actionē nouā producere:vt d.l.negāda.ibi,pluſquàm. & dicta l.j.in fin.C.qui accu.nō poſ. de qua quæſtione latè per Dyn.Cy. Bal.& Sali.in d.l.j.& Barto.in d.l.is qui reus.& ibi Angel.& Imo.latius. Vel in hac materia latius concludēdo & clarius dic,cū quęritur an accuſatus poſsit alium accuſare. Dic, aut quæritur ante nomē rei receptū inter reos,aut poſt,aut vſque ad cōcluſionē in cauſa,aut poſt cōcluſionem in cauſa vſq; ad ſentētiam, aut poſt ſententiā. Primo caſu, nulli dubiū,quòd accuſator nō prohibetur,niſi aliud à lege prohibeatur:vt l.qui accuſare.ff.de accuſatio.& ſibi permittitur accuſare quēlibet aliū, ſiue proſequatur ſuam iniuriā,ſiue non,ſiue de maiori,ſiue de pari,vel minori crimine.dicta l.is qui reus. & d.l.negāda.in fi.ut ſuper ſua accuſatione procedatur. Et iſto caſu,ſi accuſat ſuū accuſatorem,diſcutietur ſuper utroq;,ut in ciuili:ut l.pen.& authen.& cōſequēter.C.de ſen.Siue rò accuſat extraneum:tunc quilibet poteſt procedere , prout ſolertior erit. Verūtamē citatus pro uno iudicio,nō cogitur cōparere pro alio:& nō cōparens,poteſt dici cōtumax.l. cōtumacia.§.fi.ff.de re iudi. Secundo caſu principali,poſt nomē rei receptum inter reos,& tūc aut uult inſcriptionem accuſationis facere ad finem,ne tēpus ſibi currat:& ut poſt ſententiā poſsit proſequi ſuā accuſationem,& auditur.dicta l.negāda. in fin.ſiue accuſet ſuū accuſatorē,ſiue aliū.dicta l.negāda. dūmodo nō faciat in fraudem,ut retardet executionem,& tūc nō ualebit ſentētia lata cōtra ipſum:vt not.Ange.& Imo. in d.l.is qui reus.aut uult accuſare ad finem,ut procedatur ſuper ea,& tunc proſequitur ſuā,uel ſuorū iniuriā,& auditur:ſiue accuſet de maiori,ſiue de minori,ſiue de pari.dicta l.neganda.ſi autē ſuā,uel ſuorū &c. nō proſequitur,& tūc aut uult accuſare de maiori crimine , & poteſt quemlibet,ſiue ſuū,ſiue extraneum accuſatorē accuſare : ut d.l.negāda. potiſsimè ſi dicta accuſatio ſuperuenit poſt nomen ſuū receptum inter reos,argu.l.ij.C.de ſatiſd. Sed aduertendū tamē eſt iſto caſu,quando accuſat accuſatorē ſuum de maiori. Et tunc aut de tali crimine , quòd ſi eſſet verū,primū crimen cōtra eum obiectū & aſſcriptū non eſſet uerū. Et tunc nō ſolū audietur,ſed omnino imponetur ſilentiū in primo,donec ſecundū fuerit diſcuſſum:& ex euentu cauſæ procedatur ſuper primo uel nō.Iſte eſt propriè caſus in l.j. C. qui accuſare. qui text. poteſt etiā intelligi poſt nomē rei receptū inter reos.Aut non opponitur tale crimen,ſed aliud:& primū,& ſecundum delictū poſſunt eſſe,& tūc audietur, & ſuper ſuo,ſecūdo procedetur pariter , ſicut proceditur in crimine quod ſibi aſſcribitur.Et iſte eſt propriè caſus in dicta l.negāda.Aut uult accuſare extraneū de maiori,& tunc nō poteſt,poſtquam nomē ſuū eſt receptū inter reos.d.l.is qui.& d.

l.neganda. Siue accuſatorē ſuū velit accuſare. d.l.is qui. ſiue extraneū. d. l.neganda. facit l.ij. §.ſi extraneum. ff. de adulte. vbi de pari non poteſt accuſari uel obiici, ut ibi. Hoc tamen fallit in uxore & marito, quando obiicit marito de lenocinio poſt nomen rei receptū inter reos: ut d. §. ſi publico. & ratio ſpecialitatis patet ibi. Tertio caſu principali, poſt concluſionē in cauſa ante ſententiā: & quarto caſu uidelicet, poſt ſententiā: & tūc aut fuit abſolutus, & clarū, quòd omnis accuſatus accuſat de quolibet crimine: ut d.l. qui accuſare. Aut fuit condēnatus de crimine priuato tantū: & per conſequens nō fuit effectus infamis ex prolatione ſententiæ, & poteſt quemlibet de quolibet crimine accuſare: vt l. infamem. ff. de pu. iudi. & no. Bar. in l. in eū. ff. de accuſatio. aut fuit effectus infamis, quia fuit dānatus de publico iudicio. d.l. infamē. & tunc aut uult accuſare extraneum de nouo, & nullo modo auditur de aliquo crimine: ut l. qui iudicio. ff. de accuſatio. niſi de crimine læſæ maieſtatis: ut l. famoſi. ff. ad legē Iul. maie. & no. glo. iij. in d.l. is qui reus. Aut uult accuſare accuſatorē ſuū, & tunc aut per ſententiā debet perdere uitā naturalē, & tūc ſecundū glo. in d.l. is qui reus. nullo modo poteſt, per d.l. cū reis. C. de pœ. & puto iſtam concluſionē eſſe uerā in hac materia: licet doc. alio modo loquātur: quia in d.l. is qui reus. cū miniſterio iuriſcōſultus, in uerſ. illud. dicit, quòd Imperator indiſtinctè uolebat, quòd accuſatus poſt condemnationem nō audiretur: & ſic eſt regula negatiua. Tamen iuriſconſultus dicit, quod eſt verū demū, quō ad eos qui & ciuitatē, & libertatem perdiderunt. & per cōſequēs, multò minus poterat accuſare ſi perderet uitam naturalē: & idē quòd nō admittatur ad accuſandum, ſi perdit libertatē. d.l. is qui reus. Secus autē ſi ſimpliciter fuerit relegatus: quia tunc licet ſit infamis, ſuū accuſatorē tantū, ut ſe poſsit aliqualiter ulciſci, poterit accuſare de quolibet crimine: ut not. gl. ij. in d.l. is qui reus. ſed accuſationes prius formatas, pendēte ſua accuſatione, ſi non perdit per ſententiā uitā, ciuitatē, uel libertatē: tamē ſecundū omnes doctores, poterit proſequi. d.l. is qui reus. in uer. ſed hoc puncto. iuncto uer. fin. Sin autem perderet etiā uitā naturalē, & tūc ſecundū glo. nō poteſt proſequi etiā iam inchoatas: ut no. glo. fi. in d.l. is qui reus. quod nō placet doctoribus: quia cū ibi dicatur de uita ciuili, ergo idē in naturali. Sed ego credo gloſ. ueriorē: quia, ut dictum eſt, regula ſtat negatiua, quòd accuſare non poteſt poſt dānationē. quā regulā approbat Bar. in duobus caſibus: & dicit, quòd per dictionem, demum, quę ſonat in taxatiuā uidelicet, quod iſtud eſt uerum, ſi ciuitatem, uel libertatē perdidit. Ergo in aliis caſibus non expreſsis, remanemus in regula prohibitiua uniuerſali quòd non poſsit: ut dicit Imperator. ar. l. cum prætor. ff. de iudi. nō autem dicas, ut dicit Salice. in l. j. C. qui accuſare. & Imol. in d.l. is qui reus. argumentum à cōtrario ſenſu. Sed in aliis caſibus remanet ſub regula negatiua, ut dicit Imperator, & ſic extra caſus declaratos per iuriſconſultū remanemus in dicta regu-

la pro

la prohibitiua:ergo cum caſus mortis naturalis non ſit ſpecificatus à iure conſulto : neceſſario ſequitur, quòd remanemus in dicta regula prohibitiua. Et maximè,cùm mors ciuilis nõ habet eundem effectum, ſicut mors naturalis : facit l. ex ea parte. §.j. ff.de verbor.oblig.& hoc puto uerius, quicquid concludant doctor.

ADNOTATIO. a ¶ Suum accuſatorem. *Circa hoc uide Fede. de ſe.in conſil.xciij.inci.factũ quod proponitur.Ber.*

AVGVSTI. Tu autem in hac materia adde ea, quæ dixit gloſ.in terminis de iure canonico,in c.neganda.iij.q.ix.& latius poſuit iſtam materiã Ioã.an.in addi.Spe.ibi poſt Spe.in titu.de accuſatore.§.j.verſi. item quòd eſt accuſatus. Sed uide Gandi.in tractatu maleficiorum.ſub rubrica,qui poſſunt accuſare,& qui nõ.in uerſi.ſed ego formabo talem quæſtionẽ ponamus.Qui in hac materia arguit pro & contra.& refert opinionẽ Azo.in hac materia.Tamen dicit,quòd per totam Italiam obſeruatur opinio Odofre.& Iacobi Balduini,qui dicebãt,quòd ſecũdus accuſator ſi proſequatur ſuam, vel ſuorũ iniuriã,quòd audiatur reaccuſans accuſatorẽ ſuum, hac ratione : quoniã ſi te accuſaui de crimine cõtra me illato,& non potui meã accuſationẽ probare tempore ſentẽtiæ proferendæ,poteris poſtulare me de calũnia cõdẽnari, ex eo, quia tuã iniuriam proſequebaris:ut l.j.C.de calum.Nã & ei ignoſcendũ eſt, qui prouocatus, ſeu accuſatus uoluit ulciſci.ff.de bonis libertorũ. l.qui cum maior. §.ſi libertus.& hic me non extendo:poteris ibi uidere Gãdi.qui reſpõdet ad motiua Azo. poſtea ibi Gandi.dicit,quòd cũ iſta quæſtio ſibi eueniſſet de facto in ciuitate Bononiæ, & ibi eſſet iudex maleficiorũ,cõſuluit in hac materia dominũ Dy.de muſello,qui ſibi ita deliberatè reſpõdit:cũ aliquis accuſatus uult ſuũ accuſatorẽ accuſare: aut opponit aduerſario ſuo crimina in modũ exceptionis,aut in modũ accuſationis.Primo caſu ſubdiſtingue:quia aut lis eſt cõteſtata,aut nõ.Primo caſu,quãdo lis eſt conteſta :tũc accuſatus nõ poteſt crimen opponere ſuo accuſatori in modũ exceptionis.Secũdo caſu ſic:ut ff.de adulte.l.j. §. extraneus. & d.l.maritus.§.præſcriptiones.Si autem uult accuſare ſuũ accuſatorẽ per modũ accuſationis,tunc ſubdiſtingue eodẽ modo:aut lis nõ eſt conteſta.aut ſic:aut eſt lata ſentẽtia. In primo caſu quãdo lis non eſt cõteſta.ſi uult accuſare de crimine maiori,poteſt: adeo quòd ſua accuſatio tanquàm a maior,præcedere debet in cauſa.Si autem uult accuſare de pari,uel de minori crimine,nõ poteſt:niſi proſequatur ſuã,uel ſuorũ iniuriã:ut l. negẽda.C.qui accu.nõ poſſunt.In ſecũdo caſu quãdo lis eſt cõteſta.tũc aut iſte accuſatus prętẽdit ſuam,uel ſuorũ iniuriã:aut iniuriã publicam. In primo caſu auditur.ff.de accuſ.& l.hi tãtũ.ff.ſiue uelit accuſare de maiori crimine,ſiue de minori,uel pari.In ſecũdo caſu quãdo prætendit iniuriã publicam,non auditur.ff.de pub.iudi.l.is qui.In tertio caſu quãdo lata eſt ſententia,tũc ſubdiſtingue:quia aut ſentẽtia eſt abſolutoria,tunc auditur.ff.de publi.iudi.l.is.

qui

qui.in princi.& ibi dum dicit quòd fuerit excuſatus. Ergo à contrario ſenſu ſi fuerit abſolutus, poteſt. Si uerò ſentẽtia fuerit cõdemnatoria: tunc diſtingue. aut illa ſententia adimit uitã, ciuitatẽ, uel libertatem: aut nihil ex his, ſi nihil adimit. Aut uult accuſare extraneũ, aut accuſatorem ſuũ. Si uult extraneũ accuſare, & nõ poteſt: quia infamis.l.infamem.ff.de public.iudi. Si uerò uult accuſare ſuũ accuſatorẽ, & poteſt, di cta l.is qui.quia hoc conceditur ad uindictã. Si uerò illa ſentẽtia adimit ſibi ciuitatẽ, uel libertatem: tũc aut uult de nouo inducere accuſationem, aut inchoatã accuſationẽ uult proſequi. Primo caſu nõ poteſt indiſtinctè, nec cõtra extraneũ, nec cõtra accuſatorẽ: ut d.l.is qui.ver.pro hoc &c. In ſecundo caſu quãdo uult inchoatã proſequi: tunc aut ſentẽtia adimit uitam, aut ſolam ciuitatẽ, uel libertatẽ: ſi adimit uitã, non poteſt proſequi: quia nõ debet differri pœna.l.cũ reis.C.de pœnis. In alio caſu quando ſola libertas, uel ciuitas adimitur, & nõ uita: tũc aut accuſatio ſua perimitur per ſententiã cõtra eum datã, & tũc nõ auditur: argumẽ.l.j.C.qui accuſare non poſſunt. Aut nõ adimitur: quia ſua accuſatio poteſt eſſe uera, & tunc etiã contra oẽs admittitur: ut d.l.is qui.ff. de pub.iudic. Et ita in hac difficultate reſidet dominus Dyn.& ibi Gandi. approbauit ſuam diſtinctionem. Et certè per prædicta habemus claram doctrinã, & uerã ſolutionẽ ad illos tex.qui ita uidentur ſibi cõtrariari.

HIERO. Circa hãc materiam, uide Abb.in ca.j.de mutuis petitio. extra col.vij.uer.ulti.glo.&c.ubi ſequitur opi.Bar.in l.is qui reus.& ibi notabiliter Henri.boyc, qui longã facit diſt.col.ij.in v.diſtin.per doct. in c.ſi.extrà de teſti.ubi Arct.ultimo notabili.Boniſacium uitalinum, qui etiam facit unã diſt.in tra.maleſi.in rub.quid ſit accuſat.in forma accuſæ porrectæ per ſyndicum.colum.j. ver.ſed pone & in ea.forma.col.fin. in ſi.Albe.qui poſt antiquos diſtinguit, in l.j.C.qui accuſare non poſ. col.ij in prin.Collecta.in c.accedẽs. de accuſatio.breuiter & cõpendioſe per domi.Præpo.poſt do.in ca. prius.iij.q.ij. Itẽ aduerte: nã inquantum Ang.hic, in ſi.in uer.(ſinautem perderet etiã uitam naturalem &c.) approbat gl.ſi.in l.is qui reus.dicatis, quòd d.glo.cõmuniter reprobatur ab omnibus, & eã dicunt cõmuniter reprobatã Abb.& Præpo.ubi ſuprà bene tamẽ poſſem hic adducere quàm plures diſt.ſupradicto. doc.prout etiam fecit hic do.Auguſti.ſed faceremus ualde longũ proceſſum.uideatis in locis ſ.allegatis.

*An quis poßit aliquem accuſare ſimul & ſemel de pluribus delictis.*

ANGELVS.

14 QVAERO, an qs poſſit accuſare aliquẽ ſimul & ſemel [a] de plurib' delictis.gl.& doc.ponunt in l.qui de crimine.C.de acc.Bar.in l.libellorũ. §.ſed ſi aliud.ff.de acc.ubi cõcludit, q aliquãdo alicui obiiciuntur plura delicta, quæ puniũtur eadẽ lege: tũc de omnibus poteſt ſimul accuſare: ut l.non eſt nouum.ff.de act.empt. Si uerò iſta delicta puniuntur diuerſis legibus, uel ſtatuto: etiam poteſt eodem tẽpore eundẽ de omnibus accuſare: ſed non eodẽ libello. d.l.nõ eſt nouum.& ibi not.Et uide latius

latius per Bar.in l.qui de crimine.C. de accuſatio. Sed latius per gloſſ.& Bar.in l.ſenatus.ff.eo.tit.Et prædicta procedunt quãdo ex diuerſis factis. Si autem ex eodem facto plura delicta oriũtur,loquitur lex,qui de crimine.de quo latius per Salic.in l.ſi quis homicidii.C.de accu.

ADNO. a ¶Simul & ſemel. *Adde ad hoc Ro.in conſi.cccxlv.*

AVGVST. Adde tamẽ hic ea quæ dicit Ang.in l.j.C.ſi reus uel accu.mor.fue.qui faciens mẽtionẽ de hac materia, allegat quomodo glo. dubitauit in d.§.ſed ſi aliud.& quomodo glo.magna in d.l.qui de crimine.aliter locuta eſt. & quomodo Bar.poſtea diſtinxit in d.§.ſed ſi aliud.Et ibi dicit Ang.quod uerum eſt, quòd ſi quis punitur diuerſis legibus,poteſt accuſari ſimul & ſemel eodem tempore,ſed non uno libello.d.l.nõ eſt nouum.Et hoc,cum dicta crimina diuerſa oriuntur ex diuerſis factis:nam ſi ex uno,tene glo. in d.l.qui de crimine.ſcilicet, ut in eodem libello per eundem poſſint deduci omnia,non autẽ in diuerſis. per tex.illius legis.& ibi limitat Ange.prædicta, & intelligit eſſe uera, quãdo unus accuſat unum nõ proſequẽdo ſuã uel ſuorum iniuriã: aliàs etiã ſi delicta ſint oĩno diuerſa,& ex diuerſis factis cõtingẽtia,& ſiue puniãtur eadẽ lege,uel diuerſis:in eodẽ libello de omnibus poterit accuſari, & etiam in diuerſis ad libitum accuſantis:quia in criminalibus eſt eadẽ forma procedẽdi,ſicut in ciuilibus. l.abſentẽ. ff.de pœn.& ibi gl.

HIER. Adde in hac materia, quòd cũ dictis per Ang. hic concor. Collecta.in c.licet in beato.de accu.

Sed circa hanc materiã & q.ſeq.fac iſtos caſus,quos remiſsiue proſequere. Primus eſt, quando unus accuſat unum. Secũdus,quãdo vnus plures. Tertius,quando plures vnum.de omnibus iſtis uide no.diſt.Albe.poſt alios antiquos in l. qui de crimine. C.de acc.co.ij.in medio.uer.& ideo vt plenè liqueat &c.cum colum.ſeq. Henr.Boyc.in c.j.de collu.dete.in c. de his.de accu.extrà.ubi facit not.diſtinctiões.ſed melius quàm alibi uide Maria.Soc.in c.j.de lib.obl.col. xxxiiij.ver.circa quartum mẽbrũ. & col.xlij.in medio.uer.ſecundo caſu.

65 *An plures poſſint ſimul accuſare eundẽ.*

ANGELVS.

65 *QVAERO, an plures poſſint ſimul accuſare eundẽ. Iſtã quæſtionẽ format Cy.& Sali. in l.iiij.C. de accu.ubi gl.& Sali.finaliter concludũt, quòd aut cuiuſlibet accuſantium intereſt ratione officii, & tunc poſſunt de eodẽ libello,nõ diuerſis, accuſare eundem:vt l.ſenatus.C.qui accu.nõ poſſ.& ibi Sali.ponit rationem,aut cuiuſlibet eorũ intereſt ratione proprii intereſſe, puta ſi ſeruus cõmunis ſit occiſus, & tunc etiã poſsit eodẽ libello: vt ff.de noxa.& l.ſi retẽtione.in prin.nõ diuerſis:ex quo propter idẽ, & ad idem agitur, & hoc ne de delicto eiuſdẽ hominis ſæpius inquiratur.aut neutrius eorũ intereſt ratione officii uel intereſſe & communis iniuriæ,& tũc nec diuerſis libellis,nec eodẽ libello poſſunt eundem accuſare,ſed idoneior ipſorũ admittitur, ne reus in plures aduerſarios fatigetur, & ne ſæpius quæratur de delicto eiuſdem hominis:vt l.licet. §.fi.ff.nau.caup.ſtab.

AVG. Adde tamẽ & intellige

præm

præmiſſa,ſecundũ Sali.in l.uxor.C. qui accu.nõ poſ.ubi ponit quando plures ratione officii cõcurrunt ad accuſandũ unũ, quis præferatur:& ibi ponit, quando ratione proprii intereſſe plures concurrũt ad accuſandũ unũ,quis præferatur: & limitat prædicta,& cui debet iudex gratificari,an maſculo, an fœminæ.Et de materia uide Bart.in l.ſi plures. ff.de accu.& gl.& Archi.in c.accuſatoris.ij.q.j.& do.Abb.in c.j.de colluſionibus.Inno.in c.olim.extrà de accuſ.& Archi.in c.epiphaniã.v.q.j.

HIERO. Adde, quòd ita etiã cõcludũt cõmuniter doc.in c.ij.extrà de accuſa.Ad eius tamẽ ueritatẽ indagandã,uide diſtinctio.quam facit domi.Henri.boyc.in c.de his. extrà de accuſ.col.ij.verſic.ſi quæris nunquid poſsit accuſari &c.& Bal. & Albe.poſt Iac.de Are.& antiquos in d.l.ſenatus.& idem Sali.in l.ſi accuſatoribus. col.ij. de accuſa.quod intellige tam in iſto primo membro,quàm in aliis tribus:quia in omnibus tribus cõmuniter tenetur diſ. tradita hic per Ang.ut etiam tradit Barb.poſt Nico.de Neapo.in l.decreto.§.ſi duobus.de admi.tut.ff.& doc.in locis hic alleg.Et ratio quò ad primũ mẽbrũ eſt,ſecũdũ Sali.in d.l.iiij.quia omnes iſti officiarii repræſentant perſonam offenſi, quæ una eſt:& ſic ſicut non poſſet ipſe offenſus uariis libellis eundẽ accuſare: ut in l.licet. §.ſi.ff.nau.caup.ſtabu.ſic nec etiam iſti repræſentantes unam perſonã:ut in l.ſi plures.ff.de pact.& hãc rationẽ ante eũ aſsignãt ibi doct.& Henric.boyc,ubi ſuprà. Item circa ultimum mẽbrum Ange. quæro,quid ſi oppoſitum nõ fuerit, an ualebit iudiciũ.Et dicatis,quòd ſic,per text.in l.ſi accuſatoribus.C. de accuſa.ubi hoc tenet Bart.& idẽ Bar.in d.l.ſi plures.ff.eo.Cano.in c. ij.ubi Abb.poſt alios, extrà de accu. & idem Abb.per tex.& glo.ibi,in c. j.de collu.deteg,extrà.quod tamen intelligit Sal.in d.l.ſi accuſatoribus. quãdo in eodẽ libello iſti accuſant, ſecus tamẽ ſi diuerſis:quia tunc etiã poſt litem conteſtatã, & poſtquã receptum eſt nomen inter reos, poterit alter eorum repelli & eligi idoneior per iudicẽ ex officio ſuo,etiã parte non petẽte:quia ad eius decorem ſpectat ne corã eo, & maximè eodem tempore,de eiſdem delictis ſæpius quæratur,cùm ea,quæ ad iudicis decorẽ ſpectant,pars remittere non poſsit:ut in l.quos prohibet. de poſtu.ut,ibi per eũ: qui pluribus & bonis rationibus hanc fundat. Et in hac materia cadit bene quæſtio uulgata, utrum eodem libello quis poſsit accuſare teſtes qui depoſuerunt falſum,& producentem ipſos. quæ tamen diuiditur in duas.Prima, utrum producens teſtes falsò ſciẽter & doloſe,poſsit accuſari ſimul cũ dictis teſtibus falſum deponẽtibus.Secunda,utrũ ipſi teſts plures numero, poſſunt ſimul accuſari de falſitate. Et ſcias, quòd iſta quæſtio contigit tempore domini Vianenſis de paſci pauperis doct.antiqui,qitam poſuit in quæſt.ſuis nume.lxxvj.incip.Vniuerſitas Bazani.licet eam decidat in quæſtione ſequen.incipiente,Quæritur &c.Et quò ad primã concludit, quòd ſi accuſator ſuam non proſequitur iniuriã,quòd accuſa.nõ procedat:aut ſuã proſequitur iniuriã,& tunc ſic. alleg.l.hos accuſare. §.lex Iulia.

Iulia.ff.de accuſatio.& l.athletas.ff. de falſis.uos tamen uideatis Albe.in l.qui de crimine.C.de accu.Bar.in d. l.athletas.Ioã.And.Are.qui eam ſingulariter examinat in c.ſi quis epiſcopus,de accu.col.fi.uer.& tangunt &c.ubi concludit quòd ſic. allegat Barto.ubi ſuprà,per d.l.athletas. & eundem Bar.per tex.ibi in l.nihil.§.fi.ff.de adul.& Io.And.idem tenentem in tit.de accu.§.j.de qua uideatis etiam Præpo.in c.prohibentur.ij. q.j.col.iij.in prin.De ſecunda uideatis Are.& Præpo.ubi ſuprà,ubi faciũt longam diſt.quam referre nõ curo. Item circa fi.membrum Ange.poteſt hic quæri de q.ſtatuto cauetur.quòd qui cum armis aliquem percuſſerit, manum cum qua percuſsit,amittat. Titius eo impetu duos percuſsit,& dubitatur quẽ prius percuſſerit, accuſatur ab eiſdem eo tempore de dictis percuſsionibus: quæritur, quis iſtorum admittendus eſt, & ſic quis erit præferendus.uideatis Albe.qui tetigit hanc quæſtionem in d.l.ſi plures.ff.de acc.Concludit tamen,quòd iſta ſint plura facta,& plura delicta: quia plures perſonæ,& ſic quòd nõ ſit locus prælationi,per l.qui de crimine.C.de acc,& quia idem eſt in ciuili:ubi non eſt locus prælationi in pluribus cõcurrentibus ad agendũ: ut patet in petitione hære.ut in l.pe. de pet.hęre.& in rei uẽ.ut l.is à quo. de rei uen.& in noxa.ut in l.ſi quis à multis.ff.de noxa.ergo arguendo de ciuilibus ad criminalia,quod eſt licitum.ut in l.omnem.C.de iud.& in l.iij.§.ſi mulier.ff.de lib.ho.exhi.cõcludendũ eſt,idem eſſe in criminalibus, quàm in ciuilibus:& ita reſidet ille practicus doctor quantum ad accuſationem. Secundò quærit quid quantum ad ſententiã,& quid quãtum ad pœnæ impoſitionẽ.uide per eum:quia magnum facit proceſſum.

*66 Accuſator non proſequens ſuam accuſationem,an incidat in pœnam,& in quam.*

ANGELVS.

66 * QVAERO, accuſator non proſequitur ſuam accuſationem,an & in quam pœnam incidat.Iſtã quęſtionem ponit Barto.in l.iij.§.j.ff.de præuari.& diſtinguit, quòd aut expreſsè deſtitit,non impetrata abolitione,& punitur pœna quinq; librarũ auri:ut d.§.aut tacitè.& tũc aut faciendo labi tẽpus ſtatutũ à iudice,& punitur extraordinariè:ut l.qui crimen.C.qui acc.non poſ.Aut patiendo labi tẽpus legale,& punitur pœna appoſita in l.j.C.ut intra cer.tẽp., punitur etiã quandoq; pœna cõuentionali:ut l.iiij.ff.dę cuſt.reo.& idem Bar.in l.j.§.ſi quis autẽ.ff.ad Turp.latius dicit,uidelicet quandoq; aliquis deſiſtit expreſsè & manifeſtè ab accuſatione,& tũc punitur pœna Turpil.ut d.§.ſi quis autẽ.Si uerò nõ expreſsè deſiſtit,ſed tacitè:& hoc tribus modis cõtingit.Nã quãdoq; ſtatuitur terminus abſenti, & ipſe non uenit, & punitur propter contumaciam pœna extraordinaria,nõ pœna Turpil.ut l.qui crimen.C.qui accuſa. non poſſ. Quandoq; ſtatuitur terminus præſenti ad proſequendum, & non proſequitur: & tunc uidetur deſiſtere,& punitur pœna Turpil.ut l.ſi ea.C.qui accuſa.non poſ.Quandoq; nullus terminus ſtatuit à iudice: ſed ipſe accuſator intra tempus ſtatutũ à lege nõ proſequitur, uidelicet intra biẽniũ,tunc punitur pœna

l.ij.C.ut intra cer.tēp.quæſtio crimi.
terminetur. Adde ſecūdū Cy.& But.
in d.l.qui crimē.ꝙ aliquādo nō deſi-
ſtit,ſed non probat ſuam accuſatio-
nem,& tūc punitur ſimilitudine ſup-
plicii:ut l.fi.C.de acc.Itē adde,ſecun-
dū Ang.in d.l.qui crimē.quādo ſta-
tuitur terminus à iudice,& nō proſe
quitur,ꝙ etiā punitur in expenſis,ut
d.l.qui crimē.C.qui acc.non poſ.An
autē ad hoc,ut nō proſequens accu-
ſationē ſuá, incidat in Turpilianū,
requiratur quòd ſit lis conteſta.uel
non,uide latè per Cy.Bal.& Sal.in l.
j.C.ad Turp.Et no.in Spe.& ibi Ioā.
And.in addi.in ti.qualiter in accuſa.
proce.§.quintò tractandum.uer.j.&
Cy.ibi cōcludit,quòd ſiue lite con-
teſtata,ſiue antè deſiſtat, quàm inci-
dat in Turpil.arg.auth.qui ſemel.C.
quomodo & quādo iudex.quod in-
tellige uerum,ſecundum Iac.ſi reus
iam fuerit citatus & cōparuerit:ſin- a
autem reus nō fuerit citatus,uel cita
tus non cōparuerit : tunc non habet
locū dicta pœna,imò impunè poteſt
deſiſtere:ut l.quæſitum.ff.ad Turpil.
qđ intellige,ut infrà dicetur in quę-
ſtione ſeq.ſecundum Bar.in d.l.quę-
ſitum.Et tene menti,ꝙ ille qui deſi-
ſtit,nō poteſt ex eodē facto ad illum
redire,& iterum accuſare etiam cri-
minaliter:ut eſt text.& ibi Barto.in l.
qui deſiſtit.ad Turp.& dicit Barto.in
d.l.quæſitum.ff.ad Turpil.quòd poſt
litem conteſtatam ſuper accuſatio-
ne nō licet deſiſtere impunè :ut l.ſe-
natus.ff.ad Turp.in §.q poſt.Quin-
imo etiam ante litem conteſtatam
poſt fideiuſſionem præſtitā nō licet
deſiſtere:ut l.j.C.e.ti.& ibi Cy.Si ue-
rò ſumus ante litem conteſtatam,&
ante datam fideiuſſionem, poſt ta-
men productionē accuſationis:tūc
Bar.diſtinguit,aut reus eſt iam cita-
tus,aut non:ſi reus eſt citatus,& non
licet deſiſtere:ut in authē.qui ſemel.
C.quomodo & quando iudex:con-
iuncta l.abſentem.ff.de pœ.ante ci-
tationem uerò licet deſiſtere,ſicut in
ciuili. Quoddam eſt tempus ante
accuſationem propoſitam,licet de-
derit libellum principi, & licet de-
ſiſtere.l.miles. §.ſocer.ff. de adulte.
Quid ſi ex forma ſtatuti licet alicui
à quacunque accuſatione deſiſtere,
dūmodo ſoluat decem ? pone quòd
eodem libello accuſauit aliquem de
pluribus,ſecundum quod ſuprà di-
ctum eſt,& uult deſiſtere, an ſoluat
una decem,uel tot quot ſunt crimi-
na intentata:& Barto.decidit iſtam
quæſtionem in l.libellorum. §.quod
ſi aliud.ff.de accuſationi.& ibi dicit,
quòd de iure accuſatio eſt ius accu-
a ſandi [a], ſicut actio ius eſt proſequē-
di quod ſibi debetur,& ſic quot ſunt
crimina,tot ſunt accuſationes.Ideo
tot decem ſoluere debet: ut l.ſcire
debemus.ff.de uerbo. obliga. & l.ſi
pluribus.eod.tit.Tamen communis
uſus loquendi eſt,ꝙ unica charta ap
pellatur pro una accuſatione.Vnde
ſi eſt unus libellus, licet plura deli-
cta contineat, pro una accuſatio-
ne ſoluat decem. Vnde deſiſtens,
debet probare iſtum communem u-
ſum loquendi, aliàs ſoluet pro plu-
ribus. & uide Barto.in ſimili in l.j.
in fin.ff.de teſtibus. & Bald.in l.or-
dinarii.C.de rei uendica.qui Barto.
dicit in d.l.j.quòd aut ſtatutum ha-
buit reſpectum ad ſubſtantiam,ut de
quolibet teſtamento ſoluatur gabel
la,tunc licet eſſent plures chartę, ta-
men ſi eſt teſtamentū unius,unicum
eſt te

eſt teſtamentum, aut dicit quòd notarius de quolibet teſtaméto ſcripto tantū accipere poſsit, & tūc habetur reſpectus ad ſchedulas. Sed Bal.in d. l.ordinarii.dicit magis ad propoſitū, uidelicet, quòd circa eandem accuſationem dicitur unus libellus à cōcluſione. Nam unitas cōcluſionis eſt illa, quæ facit unitatē petitionis, licet in diuerſis actionibus & accuſationibus: tunc dicitur unicus libellus, quādo cōcluſio eſt cōmunis utriq; actioni: aliàs dicuntur plures libelli. ff. famil.erciſc.l.hæredes.§.de pluribus.l. nō eſt nouum.ff.de actio.emp.Et inducit ad quæſtionem. Dicit ſtatutum,

67 * quòd nō probans accuſationē, puniatur in cētum. Modò quidā in eodem libello accuſat plures, & nō probat de aliquo : quæritur an debeat puniri in pluribus pœnis, an in una. ſi ſumatur accuſatio pro libello, eſt tātū una pœna. & ad hoc facit l.edita. C.de eden. ubi actio ponitur pro libello. Si autē aſſumitur pro iure accuſandi, tunc ſunt plures actiones.l.j. C.ſi reus uel accu.mor.fue. & etiā dicit, quòd Dy.diſputauit iſtā quæſtionē & dixit, ꝙ erat unica pœna, quæ habebat locum ex uniuerſo, & ex aliquo, id eſt ſiue nil probetur, ſiue probetur contra unū, & non contra aliū. Et hoc ex natura indefinitæ, quæ poteſt uerificari in uniuerſali & particulari, ſecundum Dyn. quod Bart.ibi approbat, quod notandum eſt.

ADNOT. a ¶Ius accuſandi. *Adde quod dom. Bar.ſequitur Franc.de Are.in conſi.lxxix.Ber.*

AVGV. Tu autē in hac materia in his quęſtionibus, adde primò qua pœna puniatur qui deſiſtit ab accuſatione. uide tex.gl.& doct.in l.accuſationis.C.de accu.& in l.abſentem.§. pe.ff.de pœ. Latius ultra doct.poſuit iſtam materiam Spe.in tit.de accu.in iij.parte.in §.quinto.ubi examinauit intellectum omniū legum loquentium in hac materia, quæ uidentur contrariari. Et ibi Spec.latius & melius loquitur quàm fecerint legiſtæ. Adde tamē, quòd multæ ſunt perſonæ, quæ poſſunt accuſando deſiſtere ab accuſatione, & non incidunt in aliquam pœnam, ut eſt mulier, & minor. Ita dixit Ange.in l.ſi fœmina.C. ad Turpil.& intellige, ut dixit tex.cū gl.& ibi Bart.in l.mulier.ff.ad Turp. Et limita prædicta per aliū text. & ibi gl.& Bar.in l.in ſenatus. §.eos.ff.ad Turpil. Et adde pulchra uerba Ang. ubi refert Cyn.in l.ſi. C.de accuſ.an ſicut licitum eſt hæretico pœnitere, ſi eſt accuſatus de hæreſi, an etiam accuſanti hæreticum licitum ſit impunè deſiſtere à dicta accuſatione, &

68 qua pœna punitur ſi deſiſtit. * Item adde inquantum dictum eſt, ꝙ poſt datum libellū, incontinenti licet deſiſtere impunè. Limita tamen prædicta, & intellige, ꝙ talis contra quem productus eſt libellus, poterit agere

a iniuriarū[a]: ita dixit Ange.in l.nullus. C.de exhibend. reis.referens Iac.de Aret.ita dixiſſe in l.j.C.ad Turpil.& ibi Ange.hoc etiam firmauit per illū text.in l.itē apud. §.ſi quis libello.ff. de iniuriis.& ibi in d.l.j.dicit Angel. quòd ſi accuſatorem pœnitet antequā accuſatus compareat, non incidit in Turpilianum, ſed tenetur iniuriarum. ſed intelligo prædicta, ut dixit do. Anton.de Butr.in c.licet in beato Petro. extrà de accuſationib*. quòd hoc eſt uerū, ꝙ agitur iniuriarum, ſi ex tali productione libelli oritur inf

tur infamia ipſi accuſato. Et de mate ria uide etiã ibi, in d.c.licet. per Abb. & per Moder. quando licet deſiſtere ab accuſatione. Et adde q̃ dixit Ang. per illam gloſ. in rub. C. de in ius uocando. quòd ille qui produxit libellum accuſationis, & deſiſtit ante partis citationẽ, non tenetur pœna Turpiliani. De qua materia per Bar. in l. quæſitũ. ff. ad Tupil. & per gl. & doct. in c.licet in beato Petro. & per Bald. in l.j. in xvj, col. C. qui acc. & per Bal. in l.j. C. ut intra cert. temp. Et de materia uide per Bald. in l.accuſationẽ. in fi. C. qui accu. Aduertas tamen inquantum ſuprà legiſtæ omnes tenẽt iſtam concluſionem, quòd in criminalibus non cogitur, accuſator proſequi accuſationem, ſed poteſt deſiſtere: ut ſuprà dictum eſt in multis caſibus. Tamen limita ſecundum do. Ant. de Butr. in d.c.licet in beato Petro. in fi. in ultimis uerbis, niſi oriretur infamia ipſi accuſato: quia poterit dicere, uolo quòd litiges, & procedas in cauſa, & ſuper hoc feratur ſentẽtia. & allegat gl. iiij.q.v.c.quiſquis. & allegat v.q.j.c.quædam. & ultimo. & c. Epiphaniam. Adde Ro. in ſing. ij. anni xxxix. quod incipit, inſtituens accuſationem, an poſtquã accuſator deſiſtit ab accuſatione, uel per mortem, uel per contumaciã, poſſit iudex cõpellere tertiũ ad proſequendum, Et in hac materia uide Inn. in c. j. extrà, de collu. deteg. an inſtituens accuſationẽ ineptam incidat in Turpilianum, ſi poſtea deſiſtit. Limita & intellige prout fecit Ang. in l.fin. ad Turp. C. qui limitat. d. Bar. in l.quære bat. ff. ad Turp. inquantũ ſuprà quæſitum eſt, an ſi unus accuſauit aliquẽ de pluribus delictis in eodem libello, an ſint plures libelli, an unus libellus. Adde omnino Salic. qui latè loquitur in hac materia, referens omnes in l.ſi quis homicidij. C. de accuſa. & quãdo dicantur plures libelli, uel unus. Materiam latè uide per Bal. in l. edita. in repet. Paduana. in xv. q. C. de eden. Et in criminalibus uide p Bal. in l.cum rationibus, C. qui accu. non poſſunt.

ADNOT. a ¶ Iniuriarum. *Adde hic uerum, etiam ſi accuſator deſiſtat. ita Ro. conſi. ccviij. Ber.*

HIERO. In hac materia adde quod Anch. Anto. Abb. & Moder. in c.licet in beato. extrà eo. referunt diſtinct. Barto. & eam ſequuntur: ubi tamen uide Henri. boyc, qui bonam diſtinctionem facit, quæ multum declarat materiam, de qua materia uide etiam Collecta. in c.cum dilectus. de calum. extrà.

69 *Si infamis excommunicatus, uel bannitus qui accuſare non poteſt, accuſetur ab uno qui accuſare non poteſt, ut à muliere, an poſſit excipere, tu non potes me accuſare: quia inhabilis es: & an accuſans poſſit replicare, tu non potes contra me excipere.*

ANGELVS.

69 * QVAERO ſi infamis excommunicatus, uel bannitus, qui nõ poteſt accuſare, ut ſuprà dictum eſt, accuſetur ab uno qui non poteſt accuſare, ut à muliere, uel ab alio, an poteſt opponere exceptionem, tu non potes me accuſare: quia inhabilis es ad accuſandum: & an accuſans poſſit replicare, & tu non potes contra me excipere. & Bar. in l.ſeruos a. ff. de accu. dicit, quòd accuſatus poteſt opponere dictam exceptionem, & accuſator non põt replicare, quòd etiam accuſat

accuſatus eſt infamis, uel bannitus, ſiue excõmunicatus ut d.l.ſeruos. & c.cum dilecti.extrà, de excep. de qua q.per Bart.Bal. & Imo.in l.cũ mulier. ff.ſo.matr.& Flo.in l.lege Iulia.ff.de teſtib.& dicendũ eſt, ut ibi plenè per præfatos doctores. Sed fortè dictum Bartol.in d.l.ſeruos. procedit quando agitur ciuiliter, uel ad pœnam applicandam accuſatori, uel pro eius intereſſe. Sin autem ageretur criminaliter ad uindictam publicam, tunc uidetur quòd contra talẽ exceptionem poſsit replicari etiam de inhabilitate, ne delicta remaneant impunita.l.ita uulneratus.ff.de leg.Aquil arg. l.apud Celſum. §.Marcellus.ff. de doli excep.& quod not. Innoc.in c.intelleximus.extrà de adult.in glo. & hic uidetur ſentire Bal. in d.l.cum mulier. in j.limitatione regulæ, an dolus cum dolo compenſetur. allegat not.in l.is qui reus.ff.de pub. iudi.& quod not.in c.ſicut. extrà de iureiur.& in l.uiro atq; uxore. & ibi gl. & Bar.ff.ſol.matr.de qua q. per Imo. in d.l.cum mulier.

ADNOT. a ¶ Bar.in l.ſeruos. *Adde tu Petr.de Anch.in c.intelleximus. extrà de adult. Anto.de Butr. & Fely.in c.cum dilecti.extrà de excep.etiam Alex. in l.cum mulier.ff.ſol.matr.& Ioã.And. in addi.Spec.in tit.de accuſ.iij.parte.* B.

AVGV. Tu adde & latius uide iſta diſputata per Ro.in dicta l.cũm mulier.qui multa allegat.& per Bal. in l.j.§.j.ff.ne quis eum qui in ius uocat.eſt ui eximat. & per Ant.de Butr. in c.cùm dilecti.extrà de exce. & per Petr.de Ancha.in c.intelleximus. extrà de adulter. & per Bald.aliquid in l.in arena.C.de inofficio.teſtam. ubi prædicta poteris limitare. & aliquid per Ang.in §.itaq; in authẽ.ut iudices ſine quoquo ſuffragio.

HIERO.Breuiter in hac quæſtione dicam, opin. Bar.communiter tenetur per docto.in d.l.cùm mulier. quam etiam tenet Alber.in l.ſeruos. hic allega.& in l.amplius.ff.rem ratam habe. Abb. & poſt eum Moder. ubi latè declarant in c.dilecti. de exceptionib.extrà.

70 *Accuſans an præſumatur calumniator, eo ipſo quod non probat ſuam accuſationem.*

ANGELVS.

70 * QVAERO, an accuſator præſumatur calumniator, eo ipſo quòd nõ probat a ſuam accuſationẽ. Iſtam quæſtionẽ format Bar.in l.j.in princ. ff.ad Turpil. & in effectu concludit cum gl.in l.athletas. §.calumniator: ff.de his qui notan.infam. in caſibus exceptuatis qui ponuntur per gloſſ. in d.l.j.nõ præſumitur calumniator, aliàs regulariter contra non probantem præſumitur calumnia, ſed non eſt præſumptio iuris & de iure, & ſic admittitur probatio in contrarium: ut d.l.j.quia poteſt probare iuſtũ errorem, & eſt iuſtus error fama publica.l.miles.§.mulier.ff.de adulter.uel ſi audiuit à perſonis fide dignis: ut not.Bart.in l.athletas.ff.de infa. Et uide Bar.in l.fi.ff.de hær.inſtit.& Cyn. & doct.in l.j.C.de aduoc.diuer.iudi. & Salic.in l.iij.C.de calum.& ibi Bal. qui not. diſtinguit, an publica fama excuſet à præſumpta calumnia.& per Canoniſtas in c.fi.extrà de calum. Ex quibus ſequitur, quòd tu iudex antequam condemnes accuſatorem de calumnia, ſtatuas terminum eidem ad faciendum ſuam defenſionem, quare de calumnia non ueniat condemn

h 2

demnandus:ut dicit ibi Barto.aliàs ſi hoc non faceres, faciliter poteris errare, & teneris in ſyndicatu.

ADNOT. a ¶ An accuſator præſ.cal. eo ipſo ꝙ non probat. *Adde circa hoc & uide d.Alex.in conſil. xj.in j.uolu.& clarius per Abb.in conſil. lxxviij.ubi dicit, quòd communis opinio eſt,quòd accuſator deficiens excuſatur à præſumpta calumnia, ſi habet alia indicia euidentia,uel famam, uel quod audiuit a fide dignis,uel quid ſimile, & an ſi accuſator dicat,quod non poteſt probare niſi per duellum,an tunc dicatur in calũnia,uide Barb.in conſi.pe.*

AVGV. Tu autem in hac materia adde do.Bar.& doct.in l.cũ quædam.§.j.ff.de acqui. hære. & dicta d. Ant.de But.in fi.& aliorum in c.cùm dilecti.extrà de dolo & contu. & uide Ange. in l.mater.C.de calum.qui ponit in hac materia altercationem inter Cy.& Bar.& breuiter limitat dicta Bar.quòd tunc fama non excuſat aliquem, ubi quis accuſat aliquẽ de facto in ſe commiſſo, cuius non poteſt,nec debet ignorantiam prætendere. Nam ſi ſcio me non eſſe iniuriatum à te, & fama ſit in contrariũ, illa fama falſa nõ excuſat me.ar.l.fi. C.de calum.& certè pro hoc eſt text. & ibi Ang.ponderans eum in l.falla citer. C.de calum.qui dicit,quòd ubi conſtat de calumnia accuſantis,nullus color excuſat, nec etiã fama iſto caſu,nec ſemiplena ꝓbatio, uel præſumptio, nec reſcriptũ principis generale aut ſpeciale, niſi dicat in eo, nõ obſtante lege aliqua,quia omnia hæc ueritati ſuccumbunt.Sed doctrina Bar.ſecundum Ang. in d.l.mater. habet locum ubi quis accuſat de facto non commiſſo in ſe, ſed in res ſuas: puta de rebus ſublatis ei de domo noctis tempore,uel de adulterio cõmiſſo in uxorem eo abſente, uel aliis ſimilibus. Nec etiam habebit locum doctrina Bart.ubi quis accuſaret aliquem de iniuria non cõcernẽte eum uel ſuos: quia fama eũ nõ excuſat:quia cũ nõ ꝓprio dolore moueatur ad accuſandũ, debuit maturè deliberare & indagare ſufficienter. ar.l.fi.C.de accu.

HIERO. In hac materia adde, quòd cõmunis opi.doct.eſt,quòd accuſator præſumatur calumniator:eo ipſo quod nõ probat, ita eſt gl.communiter approbata in c.ij.de calum. ubi Abb.& Mod.dicunt eã cõmunẽ, idem etiam tenet Collect.poſt Vinc. in c.j.e.tit. ubi dicit idẽ tenere Arch. & Hoſt.idem etiam tenet Salic. in l. ij.C.de calum.iſta tamen regula fallit in pluribus caſibus ibi poſitis per Abb. Henric. & Felyn.quos referre non curo.

71 *Calumniator,an & quando condemnari poßit.*

72 *Accuſator qui conuerſatur cũ aduerſario,facit ſufficiẽs indiciũ,ꝗ calũnietur.*

ANGELVS.

71 * QVAERO, an & quãdo põt calũniator condẽnari, conclude, ꝙ aut ſit eadẽ ſententia: quia reũ abſoluit,ut quia dicit reũ nõ fore repertũ culpabilem abſoluo, & accuſatorem declaro doloſè & calumnioſè non probaſſe. Tunc licet aliter non condemnet,uel pœnam nõ imponit,ſtatim ſuccedit diſpoſitio iuris condẽnatoria.d.l.j.& ibi Barto.ff. ad Turp. Et intelligitur pœna impoſita, ſi eſt certa & determinata à iure uel ſtatuto, uel quæ conſueuit in ſimilibus imponi: ut l. quid ergo. §. pœna grauior.

grauior.ff.de his qui not.infa.Secus
ſi iudex diceret,abſoluo reũ,& decla
ro accuſatorẽ nõ probaſſe,qa iſtud
nõ probaſſe,põt eſſe cũ dolo & ſine
dolo.Ergo neceſſario non includit
delictũ,cũ in pœnis minor pœna ſit
elig.ut l.pe.ff.de pœ.nõ intelligit di
ctus accuſator de calũnia dãnatus,&
ꝙ eadẽ ſentẽtia debeat cõdẽnari,eſt
text.in l.j.C.de calũ.Et eſt text.& ibi
Bar.in l.athletas.in fi.ff.de fal.Aduer
tas tamẽ, quòd hoc eſt uerũ,ut præ-
cludatur uia officio iudicis mercena
rio deſeruienti dictæ actioni propo
ſitæ, reus debet petere accuſatorem
puniri eadem ſententia.l.iiij.C.de-
po.l.Paulus.ff.de re iudi.Sed nõ ne-
gatur, & ſi principaliter uelit accu-
ſare eum de calũnia,& ſolenniter,&
ſe ſubſcribere ad pœná taliõis,& a-
lia facere,ꝙ ipſe nõ poſsit,etiã poſt
primam ſentẽtiá.l.j.ff.ad Turp.Nec
etiã negatur quando iudex ex ſuo
officio nobili, per uiá inquiſitionis
poſt primam ſentẽtiam, poſſit con-
tra accuſatorem inquirere,& condẽ
nare de calumnia.Maximè cùm tale
delictũ fuerit commiſſum coram ma
ieſtate ſua:iuxta not.per Bar.in d.§.
ſi publico.coniuncta l.nullum.C. de
teſti.Ita dicit Bar.in l.j.ff.ad Turp.fa
cit quod no.Bar.in l.athletas.§.fi.ff.
72 de fal.* Vnũ not.tu iudex,& nũquá
tradas obliuioni,ꝙ ſi tu uides accu-
ſatorẽ cõuerſari & uti cum aduerſa-
rio,tũc ſufficiẽs eſt indicium, quòd
accuſator ſit calũniator. Ná per ac-
cuſationem ſolẽt oriri inimicitiæ ca
pitales inter accuſatorem & accuſa-
tum.l.iij.& ibi Bart.ff.de adi.leg.l.ſi
inimicitiæ.ff.de his quib.ut indig.Si
ergo reus ex hac accuſatione nõ in-
dignetur,præſumitur colluſio, ſicut
uir præſumetur leno, qui non indi-
gnatur de adulterio commiſſo per
uxorem.l.mariti lenocinium.ff.de a-
adulte.Ita ſing. dicit Barto.in l.j.§.
præuaricatorem.ff.ad Turp.

AVGVST. Tu autẽ in hac ma-
a teria [a] adde omnino, & uide dicta
Bart.in l.athletas.§.calumniator. in
fi.ff.de his qui no.infa.qui etiam po
nit quot modis poteſt quis de calũ-
nia accuſari,& in effectu idẽ uidetur
concludere,quod dixit in d.l.j.ff.ad
Turp.& hos modos approbat Salic.
poſt gl.in l.qui nõ probaſſe.C.de ca
lum.Sed in hac materia adde,quod
glo.in l.ſi tibi.C.de libe.cau.uidetur
uelle,ꝙ eo ipſo quòd reus eſt abſo-
lutus,& accuſator nõ eſt de calum-
nia cõdẽnatus,eo ipſo uidetur accu
ſator abſolutus de calumnia,& ſi ita
eſt,ergo nõ poteſt contra eum pro-
cedi poſtea per uiã inquiſitionis uel
accuſationis: quia obſtaret tali pro-
ceſſui exceptio rei iudicatæ,& ſic re-
maneret deſtructa illa ſententia Bar.
ſuprà allegata, quòd multis modis
poteſt calũniator puniri. & licet Cy.
in l.qui non probaſſe. C.de calũ.ui-
deatur reprobare illam gl.in d.l.ſi ti
bi.tamen Ange.in l.j. C.de calum.ſal
uãdo illam gl. ſingulariter limitabat
dicta doct.quia ſi iudex dirigit uerba
ad accuſatorem,& dicit eum calum-
niatum, & reum abſoluit: tunc uera
eſt iſta concluſio,quòd uidetur cõdẽ
nare accuſatorẽ de calũnia, & ſic am
plius non eſt quærendũ: quia eum ui
detur cõdẽnari ſimilitudine ſuppli-
cii.tex.eſt in l.ij.§.j.ff.ad Turp. Si au
tem iudex dirigit uerba ad accuſato
rẽ,& reũ abſoluit:& dicit accuſatori,
nõ probaſti, & nõ dicit eum calũnia
tũ.Nã tũc uera eſt illa gl.in d.l.ſi tibi.

nam uidetur iudex pepercisse: & dicit, quòd de hoc eſt etiã tex. in d. §. j. quem diligenter dicit eſſe ponderãdum, & ſic contra accuſatorẽ nõ poterit formari inquiſitio amplius, nec accuſatio de calũnia. Secus ſi iudex ſimpliciter reũ abſoluit. Tũc uerũ dicit gl. in l. j. C. de calum. quia accuſator nõ intelligitur abſolutus, nec cõdemnatus, & ideo tunc de calumnia poterit accuſari, & inquiri. Ita dicit Ange. eſſe tenendum pro euangelio in d. l. j. C. de calum.

ADNOT. a ¶ In hac materia. *Adde tu & uide Fede. de Sen. in conſil. xciij. incip. factum proponitur.*

HIER O. In hac materia uide dicta d. Henri. Boyc. in c. ij. de calũ. per Albe. poſt antiquos in l. j. C. de aduo. diuer. iudi. Itẽ utrũ & qualiter nõ probans à præſumptione calumniæ ualeat ſe purgare, uide doc. in d. c. ij. de calum. ubi Henric. poſt Hoſt. & Ioan. And. qui notabiliter diſtinguit.

73 *Succumbens in criminali, an debeat in expenſis condemnari.*

ANGELVS.

73 * QVAERO, an ſuccumbẽs in criminali, debeat in expenſis condẽnari officio mercenario. dic quòd ſicut not. Barto. in l. j. in fi. prin. ff. ad Turpil. & Sal. & doct. in l. iij. C. qui ac cu. non poſ. & facit l. pen. & fin. C. de fruct. & lit. expen. & ibi Bart.

AVGVST. Tu autẽ in hac materia, an condemnatio expenſarum a ᵃ ueniat in criminalibus: adde dicta Bal. in l. eum quem temere. ff. de iudic. & per Bar. in l. ſi poſtulauerit. in prin. & in §. ſi. ff. de adul. & latiᵉ p Bal. in auth. generaliter. in pe. col. C. de epiſco. & cler. latè per canoniſtas in c. calumnia extrà de pœnis. Aliquid per d. Ant. in c. cùm dilecti. extrà de dolo & contu. & per Bald. in l. ſancimus. C. de iud. & in prædictis locis habemus alias deciſiones.

ADNOT. a ¶ Condemnatio expenſarum. *Adde quòd Abb. in conſil. lxxviij. dicit, quòd ille uidetur temere accuſaſſe, qui non conſuluit peritiores, & ideo in expenſis condemnatur.*

HIER O. Tu in hac materia expẽſarum, adde Cy. in l. j. C. de aduo. diuer. iudi. ubi dicit, quòd quò ad cõdemnationem expẽſarum, non probans præſumatur iniuſtè litigaſſe, licet nõ quò ad pœnam calumniæ, niſi iudex expreſsè pronunciauerit eũ calumniatorem: ut ff. ad Turpil. l. j. §. j. & ſic intelligit d. l. j. & l. qui nõ probaſſe. C. de calumnia. rationẽ diuerſitatis aſsignat inter calum. & condemnat. expenſarum: quia condemnatio expenſarum eſt quoddã intrinſecum cauſæ, calumnia uerò quoddã extrinſecum, quod committitur multis modis: ut in d. l. j. ad Turp. & ideo facilior eſt præſumptio iniuſtæ litis quò ad expenſas, quàm præſumptio calumniæ. arg. no. in l. ij. C. de cond. ob tur. cau. & per Inn. extrà de acc. c. ſuper his. & ita intelligit quod no. C. de lib. cau. l. ſi tibi. & addatis pro declaratione huius materiæ, quòd de expenſis cõtumaciæ, clara eſt deciſio quòd ſicut in l. qui crimẽ. C. qui acc. nõ poſ. & ibi Cy. & doc. & habetur in l. pe. hic alle. per Bart. & Bald. & per doc. in c. finẽ litibus. & in c. cũ dilecti. de do. & cõtu. & Lanfrã. in c. quoniã cõtra. extrà de prob. ſed de expẽſis uictoriæ, an ſuccumbẽs condẽnetur, & in hoc dicatis, quod tã de iure cano. quàm ciuili, cõmuniter tenẽt docto. quòd ſic, in c. calũniã. de pœ. & in c.

accedens.de acc.ubi iſtā dicit cōmunem Are.ſuper gl.in uerbo,in expēſis.iij.col.cū pln.cōcor.nec eſt aliqua differētia inter ius cano. & ciuile,ſecūdū Prepo.qui hāc etiā dicit cōmunem,in c.in primis.ubi eſt gl. not.ij. q. j.col.iiij.extende iſtā cōmunē opi. quòd in cauſis criminalibus ubi procedatur per accuſ. denū. ſiue inquiſitionē,ſemper uictus uictori cōdemnatur in expēſis, ſecundū gl.no. in d. c.cū dilecti.in glo.fi.quā ibi Bal. dicit unicā. quod etiā extēde, etiam ſi per modū exceptionis de crimine quæratur,per tex.ibi.Itē adde circa id quod diximus, quādo per denunciationē. uide Cy.qui hoc tenet in l.ſeueriter. C.de execu.tut.& ibi Bald.& hāc dicit communē opi. Albe.in l. ſancimus. col.iij.C.de iud.&adde circa id quod diximus,quando agitur per modum inquiſitionis,quòd ſi iudex malè,uel calumnioſè inquirat, tenetur ad expēſas & intereſſe partis:ut tenet Bal. in rub.C.de peda.iud.in prin. Cataldi.in tract. de ſyndi.q.cviij. col.xv. & ſequitur do.Præpo. ubi ſuprà, qui allegat cōcor.& Are.in d.c.accedēs.& nedū ad expēſas & intereſſe,ſed etiā punitur criminaliter. ita tenet Cy. & Bal.in l.ſeueriter.per illum tex.C. de execu.tuto.& Anto.de Butr.in d. c.cū dilecti. ad fi. Paris de puteo in tract. de ſyndi.in rub. de barataria.in uer. quia.char.xxviij.ubi dat cōcor.& idē Cy.ij.& Bal.in iij.q.in d.l. ſancimus.C. de iudi.Itē etiā adde,quòd etiā ſuprà dicta doctrina communis habet locū in inſtigatore, ſecundum Bar.in l.j. §.incidit.ad Turpil.ff.& reliqua quæ poſſent in hac materia adduci, uide in locis ſuprà allegatis:quia hæc ſufficiunt hic pro declaratione huius q.

74 *Accuſatori an liceat impunè deſiſtere abolitione publica legali uel priuata.*
75 *Abolitio publica,quid ſit.*
76 *Abolitio legalis,quid ſit.*
77 *Abolitio publica ſiue generalis, non porrigitur ad delicta liquida.*
78 *Abolitio priuata,quid ſit.*
79 *Abolitio, an extēdatur ad crimē falſi.*
80 *Abolitionem priuatam à iudice impetrare non poteſt, qui propter pecuniam aliquem accuſauit,uel qui eſt in euidenti calumnia.*

ANGELUS.

74 * QVAERO an abolitione publica legali uel priuata,liceat impunè accuſatori deſiſtere. & ſciendū eſt,quòd aliqua eſt abolitio publica,
75 aliqua legalis,aliqua priuata.* Abolitio publica eſt,quæ à ſolo principe, uel ſuperiore conceditur ob diē inſignem, puta propter filium ſibi natum, uel ob res proſpere geſtas, uel propter debellationem hoſtium : ut l.abolitio. cum l.ſeq.ff.ad Turp.& fit iſto modo : quia princeps permittit, quòd omnes accuſatores impunè poſſunt deſiſtere ab accuſatione : ut
76 ibi no.gloſ.* Legalis uerò abolitio eſt, cùm accuſator mortuus eſt, uel aliter iuſtè impeditur proſequi.l. libellorū.§.fi.ff. de accuſa. Quibus omnibus reo poſtulante,proceſſus circunducitur, & nomen rei aboletur. d.l.libellorū. §.fi. Quinimo etiā reo non poſtulante hoc,iudex ex officio ſuo poteſt iſtud facere,cùm in criminalibus maximè ad defenſam, iudex habeat latas habenas.l.ſi nō defendātur.de pœ. Ita dicit Bart. in d.l. libellorū. §.fi.His duobus caſibus quāuis abolitio fiat,nō tamē in totum accuſator excluditur. Quinimo idem accuſator,ſi uult,poteſt repetere reum

intra triginta dies à die prędictę abo
litionis.qui dies utiles ſunt: ut l.aut
priuatim.§.triginta.ff.ad Turp. & in
dicta l. libellorum.ad fi.Et aduertas,
quòd in poteſtate accuſatoris eſt, ſi
uult redire ad ſuam accuſationē in-
choatam proſequēdam, & ſic ad eā-
dem inſtantiam:ut not.Bar.& glo.in
d.§.triginta.& Bar.in l.libellorum.§.
fi.ff.de acc.& eodem ſtatu in quo in-
ſtantiā dereliquit,&eodē modo quo
primo agere & proſequi,& nō oppo
ni,& opponi pōt:ut eſt tex.& gl.in l.
ſi quis repetere. in prin. ff.ad Turp.
facit l.ſi priuatorum.§. abolitionē.ff.
eod.tit.licet Cy.teneat cōtrarium in
l.j.C.de aboli. itē eſt in facultate eiuſ
dem accuſatoris dictū accuſatū repe
tere de nouo, & ex nouo proceſſu
intra dictos triginta dies utiles:ut d.
l.libellorū.§.fi.& eſt in facultate cu-
iuslibet alterius eandē accuſationem
ab alio productā, uel de nouo aliam
accuſationem inchoare, dummodo
inchoēt intra triginta dies. Iſte eſt
text.in d.l.libellorū.§.fi. ibi, ex inte-
gro &c.Licet Bart.ibi,ſecundum Iac.
de Are. teneat, quòd ſi ex integro
uult accuſare, quòd poteſt in uiginti
annos,per l.querela.C.de fal. Sed di
cit contra d.l.libellorū.§.fi.ibi,ex in-
tegro.& ita dicit Io. de Imol. in l.pe.
§.ad crimē.ff.de pub.iudi.Quinimo,
etiam ſi iudex uult, poteſt, nō obſtā
te dicta generali uel legali abolitio-
ne,eundē reum in eandem inſtantiā
antiquā, uel de nouo per inquiſitio-
nem inquietare:ut ibi no.Bar.& pro
ſequitur Ang. & alii in d.l. penul.§.
ad crimē. Sed Bar.in d.l.libellorum.
§.fi.dicit,quòd de nouo poteſt accu
ſari uel inquiri intra uiginti annos.
ſed Imo.in d.§.ad crimē.dicit,imò in
tra triginta dies:ut d.§.fi.ibi,ex inte-
gro. Nec obſ.l. querela. quia loqui-
tur quando nunquam fuit per prius
accuſatus, & ratio differentiæ eſt, ne
ex delicto eiuſdem hominis, ſæpius
quęratur:ut l.licet.in fi.ff.nau.caupo.
ſtab.Sed fortè ſecūdum do.Ang.hic,
opi.Imo. erit uerior in alio priuato:
ut d.§.fi.ibi, ex integro. & ibi, intra
triginta dies. Secus in iudice:ut ibi
patet à contrario: quia dicendo de
alio, ergo non uidetur concludere
iudicem:ut l.cùm prætor. ff. de iudi.
& ſic iudex poterit proſequi accuſa-
tionem iam inchoatā intra triginta
dies.Item poterit nouum proceſſum
formare quomodocūque, etiā intra
uiginti annos: ut d.l.querela.facit l.
ij.ibi,in quęſtione formata.C.de abo
li.& dicit do. Ange. quòd hoc credit
uerius,ut iudex ad quē ſpectat male-
factores punire:ut l.cōgruit.ff. de of
ficio præſidis.facilius poſsit contra
malefactores intētare officium ſuū.
77 * Et ſubdit multum nota. quòd iſta
abolitio generalis, non porrigitur
ad delicta iam liquida:ut eſt tex.in l.
fi.C.de abolit.Item ſecundò,nō por-
a rigitur ad crimen falſi [a],licet non ſit
liquidatum:ut eſt tex.in l. Lucius. ff.
ad Turp.& ibi Bar. Tertiò,non por-
rigitur ad iam carceratos:ut eſt text.
& ibi Bart.in l.Domitius.ff.ad Turp.
quod intellige,ut ibi not. Bar.in d.l.
Lucius.in fi.Ita dicit Ang.in d.l. libel
lorum.§.fi.ff.de accu. Quartò, dicta
abolitio non porrigitur ad accuſa-
tiones nondum inchoatas, & inſti-
tutas.l.j.& ij.C. de genera. abolitio-
ne.Et incidenter, & ſatis ineptè ſub-
dit hic do.Ang.quod no.eſt,ꝙ inſtā-
tia cœpta in criminali per accuſato-
rem mortuum, non tranſit ad hære-
dem

dem eius: ut eſt caſus in l. diui fratres.& ibi Bar.ff. de accu.licet in ciuili actiuè & paſsiuè tranſeat in hæredem uniuerſalem. l. ſi hominem.& ibi Bart.ff.de fideiuſſo.facit l. ſi conſtante.ff. ſoluto matrimo. & ibi Bart. & tamen dicta inſtantia criminalis tranſire poteſt in quemlibet extraneum:ut d.l.libellorum. §.fi. quod uidetur mirabile, quòd magis tranſeat in extraneum quàm in hæredem. Et ratio eſſe poteſt: quia hæres repræſentat perſonam mortui per omnia: ideo ſicut mortuus nō poteſt,ita nec hæres qui repræſentat eius perſonā. Ex quo infertur,quòd ſi hæres uellet admitti tanquā quilibet de populo, nō ut hæres,quòd poſſet.arg. l.ſed ſi in hac. §. qui duos.ff. de adop. & qđ not.gl.& Bart. in l. quidā cum filiū.ff. de uerb.obli.

78 * Alia eſt abolitio priuata, quæ diffinitur ſecundum Bart. in d. §. triginta. quòd abolitio nil aliud eſt,quàm nomē rei abolere inter reos,& eum ab inſtātia iudicii abſoluere. Iſta probantur in l. interueniente.ad ſi.ff.ad Turp. quæ fit à præſule accuſatore impetrāte,cauſa cognita,&partibus præſentibus,uel abſentibus:tamē parte citata & contumace.l.j.C.de abolit. & ſic debet dicere cauſam ex qua petit abolitionē, aliàs non eſſet audiendus:uidelicet, quòd ideo petit: quia per calorem, uel errorē,uel temeritatē, & nō melius de negotio informatus, proſiluit ad accuſationē. Itē debet iurare & dicere,ꝙ iſtā abolitionē petit,non corruptus prece, uel precio, uel alia humana gratia. d.l.j.C. de abol. Requiritur & aliud,uidelicet, quòd purè & ſimpliciter accuſatio tantùm ſit producta,nec reus, uel aliquis alius, ut teſtis,iniuriā aliquā ſit paſſus,&tūc ſi nihil cōtra reū, uel aliū,ut puta teſtem, mali aliquid nō ſit actum intra triginta dies, etiā reo inuito, abolitio cōceditur regulariter, niſi in certis caſibus qui habētur in tex.in l.fallaciter.C.de abol.& in l.ubi.C.de fal. ubi etiam accuſatore nihil probāte, reus debet innocentiā ſuā purgare. Si autē reus, uel alius,ut puta teſtis, aliquā iniuriā ſit paſſus ex dicta accuſatione:ut quia captus,uel detētus, uel carceratus:tūc nunquā cōceditur abolitio, niſi uolēte iniuriam paſſo, quæ omnia tu iudex, quādo cōcedis dictam abolitionē,bene cōſideres,& niſi omnia ſupradicta ſint uerificata, & in actis appareat,nunquā cōcedas dictā abolitionē. Et ſubdit do. Ange. in hac materia, quòd quādo aliquis accuſauit aliquē de pluribus delictis, iuxta not. in l. qui de crimine. C. de acc.oportet, quòd abolitio ſit generalis,ita quòd omnia delicta intētata cōprehendat. Aliàs autē ſi nō eſſet generalis, non præiudicat in omnibus.l.j.in prin.& ibi no.C de abol. Secūdò aduerte, quòd impetrata abolitione priuata, nunquā prædicto impetrāti abolitionē cōcedetur reaccuſare de eodē crimine dictū reū,niſi à principe,& ſic à ſuperiore, impetrauerit abolitionē abolitionis, id eſt, quòd nō obſtāte ſua abolitione, poſſit de nouo accuſare. d.l.j.in fi. C. de abo.Et uide quod no.Ang.in l.j.C.de genera.abo.& in l.fi.§.fi.ff. de accu.

ADNOT.a ¶ Crimē falſi. *Adde & uide Alex. in l. de pupillo.§. ſi pluribus.ff.de damn. infect. & Ant. de Prato uet. in conſi.pe.quod eſt in j.uol.cōſ.Barb.*

AVGVST. Tu autem in hac materia adde dicta Salicet. in rubrica.

C.de abolitio.ubi ponit iſtam materiam,quotuplex ſit abolitio.Et uide laté omnes iſtas quęſtiones terminatas per Ange.in l.j.C.de gener.abol. Adde dicta elegãter per Spe.in ti.de aboli.§.j.in princ.in uer.j.ubi ponit ſimiliter quotuplex ſit abolitio, & à quo concedatur,& an,& quádo cõcedatur.Et uide Ange.in rub.eo.tit. qui dicit,quòd iſta generalia abolitio non porrigitur ad crimina liquidata,per l.fi.C.de abolitio.nec in crimine falſi,per d.l.Lucius.nec ad crimina nõdũ in iudicio deducta. Ad-
79 de tamen,inquãtum * ſuprà dictum eſt,quòd abolitio generalis non extenditur ad crimen falſi,ꝙ iſta concluſio uidetur falſa,per tex.in l.ſi do cueris.& quod ibi gl.C.de fal.ubi ſi princeps alicui ex cauſa cõcedit indulgentiã criminum, etiã extẽditur ad crimẽ falſi.Sed dicas,quòd aliud eſt,ꝙ princeps concedat hoc uni in genere ex cauſa:quia tunc etiã in crimine falſi,uidetur indulſiſſe. Aliud eſt,quãdo propter res proſperè geſtas conceditur abolitio: quia tunc non uenit crimẽ falſi in hac generali abolitione.& ita intelligo tex.in d. l.Lucius.& ibi Bart.& ratio differentiæ eſt,quia primo caſu crimẽ extinguitur,ſecundo nõ,ſed tantùm illud iudiciũ & inſtãtia.Ideo intra triginta dies finita illa lętitia poterit ille accuſari iterum.l.ſi interuenięte.ff. ad Turplia.& ibi Barto.per quæ patet Ro.peſsimè locutum eſſe,in l.de pupillo.§.ſi in pluribus.ff.de ope.noui nun.& ibi laté dixi poſt Moder.Item adde,ꝙ iſta generalis abolitio, non extẽditur ad bãnitos propter crimẽ læſæ maieſtatis.Ita dicit Rom.in l.ſi quis in graui.§.de his quoq;.ff. ad Sillan.alleg.Ang.in diſpu.ſua incip. exorta guerra.qui dixit,quòd ſi per ſtatutũ cõceditur abolitio delinquẽtibus,nõ comprehẽduntur delinquẽtes in crimine læſæ maieſtatis:& fortè poſſemus etiã dicere, quòd non cõprehenderentur etiã illi,qui deliquerunt in aliquo enormi delicto, per doctrinã Bal.per tex.in l.iij.C.de epiſ.aud.qd' pro nũc nõ affirmo. Et in hac materia uide omnino aliqua no.quę dixi in d.l.de pupillo.§.ſi pluribus. ubi etiã aliqua allegaui ultra
80 ſupradicta.Vnũ tamẽ * nota,& tene menti, quòd in caſibus in quibus ſupradictũ eſt,ꝙ quis poteſt impetrare abolitionem priuatã à iudice:tamen ſi aliquis accuſauerit aliquem propter pecuniã,uel eſt in euidẽti calumnia,illã abolitionẽ priuatã à iudice impetrare nõ poterit.Ita dicit Ange.per illũ tex.in l.j.C.de abolitio.& ideo dicit,quòd hoc notan.eſt. Et in hac materia d.Bart.in d.l.Domitius. approbauit Ang.poſt Bar.in l.ij.ff.de custo.& exhibi.reo.& Petr. de Anch. in repe.c.canonum ſtatuta.in uerſic. ſed alibi quærit Bartol. approbauit dicta Bar.in hac materia, in dicta l.Lucius.

HIERO. Hanc materiam ſatis notabiliter examinat d.Henri.Boyc. in c.licet.in ij.diſt.de accu. ubi primò ponit, quid ſit abolitio. ſecũdò quot ſint eius ſpecies.tertiò quis ſit effectus cuiuslibet abolitionis. quartò quando, & uſque ad quod tempus liceat ab accuſatione deſiſtere. ubi etiã uide laté per doct. declarat etiã not. Alber.in l.j.ubi Sali.in rub.C.de aboli.glo.nota. in c. prohibentur. in uerbo, triplex. ij. q. j. ubi per doct.Item inquantum dicunt hic Angel

gel.& Aug.quòd generalis abolitio non extẽditur ad crimẽ falſi &c.adde,quòd idẽ tenet Ancha.in repe.c.j.de conſtit.extrà fol.38.uer.unde ſi ſtatuto &c.nullus in tract. bannitorum.in iij.parte.q.xij.ubi quærit,ſtatuto cauetur, quòd banniti certam quantitatem ſoluẽtes eximantur de banno,an bannitus pro falſitate debeat eximi.uel ſi ſtatutũ dicit,quòd incarcerati debeant relaxari certa quantitate ſoluta, an carcerati pro delicto falſitatis,debeant relaxari.& concludit quod cõmuniter tenetur quòd nõ,per d.l.Lucius.& ibi Bar.& per l.fallaciter.§.j.C.de aboli.quod ipſe approbat,& limitat,niſi in carceribus,uel banno non eſſent alii carcerati uel bãniti pro alia cauſa,quàm pro falſitate:nam tũc cùm rectus futuro pluralis numeri aliter uerificari nõ poteſt,ad illos porrigetur.arg. ff.ad Trebel.l.fi.cum ibi no.

81 *Filiofamilias accuſante,an requiratur conſenſus patris.*

ANGELVS.

81 *QVAERO, quando filiusfamilias accuſat,an requiratur conſenſus
a patris a .dico quòd ſic,per l.fi.§.neceſsitatem.C.de bon.quæ liber. pro quo allego Spe.ita uoluiſſe in tit.de accu.in uer.quæro ſi accuſator ſit filiusfamilias. Et ibi ponit,quomodo pater præſtat cõſenſum accuſationi. Sed Dyn.Bar.Bal.& Imo.in l.fin.§.j. ff.de uer.obli.tenent contrarium.& Bar.in l.inter liberos.§.j.& in l.filius familias.ff.de adulte.ſcilicet, ꝙ imò non requiratur cõſenſus patris, ſiue accuſet,ſiue accuſet de publico crimine. Quoniã regula eſt, ꝙ quoties patri nõ quæritur uſusfructus,nõ eſt in illo actu neceſſarius cõſenſus. d.l.fin.§.j.& eſt caſus in c.fin.de iud. lib.vj.Meritò in criminalibus,in quibus patri non acquiritur uſusfructus, non requiritur conſenſus,ſiue filius accuſet,ſiue accuſetur.

ADNOT. a ¶ Conſenſus patris. *Adde ad hoc Bal.in conſi.lxix.in v. uol.& Pe.de Anch.in conſi.lxxij.Ber.*

AVGVS. Tu autem in hac materia adde,quod Ang.in d.l.inter liberos.§.j.dicit,quòd iſta quæſtio eſt dubia.Adde etiam,quod Spec.in tit.de actore.§.j.uer.ſed nunquid in publicis.ubi expreſsè tenet cõtrariũ eius, quod dixit in uer.quæro, ſi accuſator.ſcilicet quòd in publicis iudiciis nõ requiritur cõſenſus patris.Quinimo dicit ibi Ioã.And.in addi.quòd Guid.de Suza.dicebat,quòd etiã in priuatis delictis non requiritur conſenſus patris,per l.quoties.ff.de noxal.& l.iij.ff.de condi.furti. Ego uerò etiam teneo iſtam partẽ, pro qua allego caſum,& ibi Barto.ponderauit illum text.in l.poſt legatum.§.ſi filius.ff.de his quibus ut indig.& eſt bonus text.& ibi Bart.in l.filii nomine.ff.de iniur.dicit tamen Ang.in d. l.inter liberos.quòd tutius eſt,quòd pater præſtet conſenſum:quia Ioan. And.in glo.ſua quam fecit in c.fi.extrà de iudic.in vj.dixit, quòd regula eſt,quòd pater præſtare debeat conſenſum filio in iudiciis.fallit in certis caſibus, ſcilicet in crimine adulterii, & in certis caſibus de quibꝰ ꝑ eũ ibi.

HIERO. In hac materia addatis,ꝙ cũ opi.Bart.tranſit d.Præpo.in ſumma.ij.q.viij.col.ix.in prin.uer.itẽ ſecundum.ubi dicit, quòd gloſ.in §. neceſſitatem. hîc alleg.uolens contrariam ſentẽtiam, quòd cõmuniter reprobatur per Bar.Paul.Sal.Io.Fab.

Philip.

Philip. Cor. Ang. & Alb. de Roſa. qui refert plures antiquos, qui indiſtincte tenent hanc opi. in d. §. neceſsitatem. Idem etiã tenet Stepha. auferri in deciſio. capellæ. deciſ. clxxv. ſuper gl. & hæc eſt cõmunis opi. à qua in iudicãdo nõ eſt recedendũ, quicquid dixerit Ange. in d. l. inter liberos. puta quòd tutius eſt, quòd pater præſtet conſenſum. & idem uidetur etiã uelle Bal. in §. neceſsitate. &c. & cũ Bar. tenet etiã Iac. de Belui. in ſua practica. lib. ij. in rubri. de cauſis criminal. &c. col. ij. uer. ſed an præſens.

82 *Laicus regulariter non poteſt clericũ accuſare.*

ANGELVS.

82 * QVAERO, an laicus poſsit accuſare clericũ. Dicas regulariter ꝙ nõ, niſi in caſibus exceptis, & niſi ꝓſequatur ſuã uel ſuorũ iniuriã: ut no. Spec. in tit. qualiter procedat in accuſatione. §. tertio uidendum. uer. & not. ꝙ accuſatus. & uer. itẽ ꝙ eſt laicus. & quis ſit cõpetens in cauſa criminali contra clericũ, presbyterum, diaconũ, ſubdiaconũ, uel epiſcopũ. not. in Spec. in tit. qualiter in accuſa. procedat. §. quarto loco. per totũ §.

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde dicta Gandi. in rubri. quis poſ. accuſa. uel non. in uer. itẽ repelluntur clericos & alias eccleſiaſticas perſonas accu. qui per tex. & in auth. a cauſa quæ fit cũ monacho. C. de epiſ. aud. uult, ꝙ tũc laicus repellitur accuſare eccleſiaſticas perſonas, quoties corã iudicibus ſecularibus uult accuſare. & melius habetur hoc de iure nouiſsimo, in auth. ad decus & a decorẽ. Sed de iſta a materia latè uide per glo. & text. Io. and. Inno. Ant. de But. Abb. & Imol. in c. cùm P. manconella. extrà de accuſ. ubi glo. enumerat omnes fallẽtias, ubi laicus poteſt accuſare clericum. & per Spe. in tit. de accuſa. in j parte. §. j. uer. item quòd eſt laicus, qui non poteſt clericum accuſare. ubi multos text. de iure canonico allegat.

ADNOT. a ¶ Sed de iſta materia. *Tu ultra hoc adde Fede. de Sen. in conſi. xciij. & Capo. in conſi. xj. Ber.*

HIERO. Vide Bonifa. Vitali. in tract. malefic. in rub. qui accu. nõ poſ. in medio. uer. item clericus &c. & notabilem diſtinctionẽ do. Henri. boyc. in c. decætero. extrà de teſtib. in j. diſtinct. & adde quòd ad accuſationẽ clericorum nullus admittitur qui ſit ignotus, uel ſuſpectus de falſitate, uel inimicitia. c. accuſatoribus. c. canonica. & cap. accuſatores. iij. q. iij. & hoc niſi prius inquiratur de uita, & fide, & intẽtione eius: ut in cap. quærendum. & ca. ſi qui. ij. q. vij. & ibi per Arch. & per Inno. & doc. ubi do. Ancha. facit not. diſtinctionẽ. in c. cũ P. mãconella. de accu. per Henricũ ubi ſ. ij. diſtin. & de iſta materia ultra hic alle. uide doc. in d. c. decętero. de te.

83 *Iudex cõpetens in cauſa criminali eſt ordinarius.*

ANGELVS.

83 * QVAERO, quis eſt iudex competens in cauſa criminali. dic quòd a ordinarius, nõ delegatus a, quoniã cauſa criminalis nõ poteſt delegari, niſi à principe: & niſi in certis caſibus. l. j. ff. de offi. eius cui man. eſt iuriſd. & ibi glo. & doct. & no. Spec. de offic. deleg. §. excipitur. in uer. item quòd eſt delegatus in cauſa &c.

ADNOT. a ¶ Delegatus. *Adde & uide omnino Fran. de Are. in conſi. lviij. Ber.*

AVGVST

AVGVST. Tu autē in hac materia, adde quæ dixi s. in uer. iudicē maleficiorum.

84 *Accuſatio ſi rectè producatur, & iudex nō uult ipſam admittere, uel poſtquam admiſit, nō uult teſtes ſuper ea examinare, facit litem ſuam.*

ANGELVS.

84 * QVAERO, an ſi producat accuſatio, & ipſe iudex nō uult ipſam accuſationē rectè productā admittere a, uel poſtquā admiſit, nō uult teſtes ſuper ea examinare: dic quòd talis iudex facit litē ſuam, & tenetur in ſyndicatu. l. argētarius. §. ad hoc nūc. ff. de eden. Ita no. Bal. in l. mancipia. in prin. C. de ſer. fug.

ADNOT. a ¶ Admittere. *Adde tu qualiter puniatur denegans iuſtitiā, uide Alex. in conſ. iij. in j. uol. & Car. in conſi. cl. & an repreſaliæ poſſint concedi, ſi iudex eſt negligens in miniſtrādo iuſtitiā. & uide per Roma. in conſi. clviij. & conſi. clxxix. Ber.*

AVGVST. Tu adde quæ dixi in l. iiij. §. in eum. ff. de dam. infe. ubi ultra omnes doct. poſui materiā qualiter puniantur. Et in quātum iſti iudices nolentes adminiſtrare iuſtitiā, & ibi pulchra multa dixi ultra doct.

HIERO. In iſta materia multa poſſem adducere, ſed eſſet occupare membranas, ideo ultra doct. ubi Lud. & Alex. aliqua dicunt in d. l. iij. §. in eum. dabo remiſsiones, ubi latiſsimè examinat materia. & uideatis Amedeum qui latiſs. per tres col. multa cōgerit in tract. de ſyn. in glo. ſuper uerbo, item in eo & de eo &c. Pari. de Puteo. in trac. de ſynd. in uerbo, negligentia. char. lxxij. & in uer. contra. & in uer. qualiter. char. lxxiiij. Itē qualiter probetur negligētia, uide nota. Bart. in cōſi. cij. incip. chariſſime domine &c. & Corn. in conſi. c. inci. conſuluit dominus &c. in j. parte. in prin.

85 *Accuſatio pro crimine ciuiliter intētata, an poſſit etiam pro eodem criminaliter intentari.*

86 *Condemnatus in criminali, an poſſit conueniri ciuiliter.*

87 *Confeſſio facta in ciuili, quando præiudicet in criminali.*

88 *Cōfeſſio facta in uno iudicio tunc nocet in alio inter eaſdem perſonas, niſi contra illam cōfeſſionem in primo iudicio fuerit pronunciatum.*

ANGELVS.

85 * QVAERITVR, ſi actū fuerit pro crimine ciuiliter, an poſsit etiā pro eodē criminaliter accuſatio interponi a. Iſtam quæſtionem ponit Bart. in l. prætor ait. §. hoc edicto. ff. ui bono. rapt. & Imol. in l. interdū. ff. de publi. iudic. ubi concludit, quòd ſi obtinuit in ciuili, indubitāter poterit poſtea criminaliter accuſare, non tamen probationes in ciuili ſufficiūt in criminali: ut l. fi. C. de probat. & ſic iterum produci debēt teſtes: quia teſtibus, & non atteſtationibus creditur. l. iij. §. item diuus. & ibi Floria. ff. de teſtib. faciunt tamen acta in ciuili aliqualem præſumptionē in criminali: ut not. gl. in l. ſi quis à ſe fundum. C. ad leg. Iul. de ui. & ibi doct. Sed Bal. in l. ij. C. de eden. in uer. uenio ad ſecūdam partem, & dico. dicit, quòd in effectu prędicta ſunt uera, quādo probatio eſt uariabilis: puta, facta per teſtes. Si autē nō poſſet uariari: ut puta, quando in ciuili cauſa aliquid eſt conſenſus, uel ſunt inſtrumenta publica producta inter te & me. Tunc talis probatio facta in ci

uili, prodeſt in criminali.l.pen.C.de arb.& extrà de teſta.cap.præſentia.ſi uerò reus fuit abſolutus, tunc ſi fuit abſolutus, quia crimen non fuit cõmiſſum:tunc nõ poteſt accuſari criminaliter.& hoc caſu abſolutoria lata in ciuili,parit exceptionem rei iudicatę in criminali.argumento eorũ quæ habentur in l.fi.C.de fide inſtru. Si uerò fuerit lata, quia nõ fuit probatum:tunc præiudicat in criminali. Si uerò eſt lata ſimpliciter:tunc ſi ex actis poteſt apparere de cauſa,ex illa uidetur lata, per notata, in l.ſi quis ad exhibendũ.ff.de except.rei iudic. Si uerò non apparet: tunc in dubio uidetur lata ex eo,quia non proba-
b tum [b] ,per legẽ Iuliã.ff.de condi.indeb.ibi. Sed ſi aliquis fuit accuſatus, uel inquiſitus criminaliter, & abſolutus:an poſsit ipſe de eodẽ delicto
c ab alio accuſari [c] .uide tex.glo.Bart. Ang.in l.ſi cui.§.j.ff.de accuſa.& Sal.
86 in l.qui crimen.C.de accuſ.* Quid autem econtra, an condemnatus in
d criminali,poſsit cõueniri ciuiliter [d]? dic q; ſic, ſi remanent ſibi bona. ita dicit Barto.in d.l.prętor ait hoc edictum.quòd condẽnatus in criminali, poteſt poſtea ciuiliter conueniri, ſi remanent ſibi bona. Quinimò plus uidetur, quòd probationes factæ in criminali,faciant fidẽ in ciuili: quia ceſſant rationes, quæ dictæ ſunt ſuprà. Vnde ex quo eadẽ quæſtio uertitur inter eaſdem perſonas,uidetur quod facit fidem.& hoc tenet Bar.in l.ij.§.ij.ff.ui bon.rapt.Sed Imol.in d. l. interdum. tenet contrarium: quia licet ſint eædẽ perſonæ, tamen cauſa eſt mutata. Igitur nõ obſtat excetio rei iudicatæ.facit quod notat Inno.in cap.ueniens.extrà de teſtib.

ADNOT. a ¶Interponi. *Adde tu quãdo probationes factæ in ciuili,probent in criminali.uide* Pau.de Ca.*in cõſil.cccxxvij.in nouiter impreſſis.*

b ¶Probatum. *Adde ultra dicta* Auguſt.Ari.j.*& uide* Ro.*in cõſi.cccxxxix.*B.

c ¶Accuſari. *Adde & uide de hoc per* Alex.*in conſi.xj.ij.col.in j.uol.*Franc. *de Are.in conſil.lviij.&* Ro.*in cõſi.cccxij. & an monachus punitus per* Abb.*poſsit per ordinarium puniri,uide per* Romanũ *in conſi.ccclxxv.*Ber.

d ¶Ciuiliter. *Et an & quando ſententia lata in cauſa criminali faciat fidem in ciuili,uide* Bal.*in cõſi.xxix.in j.uol.*B.

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde, quòd inquantum dictum eſt, quòd ſi lata eſt ſententia condẽnatoria in ciuili,poteſt poſtea agi criminaliter: intellige hoc uerum, ubi illa ciuilis eſt intentata ad proſecutionem rei familiaris, ſed ſi ſit propoſita ipſa ciuilis ad meram uindictam, & cõdemnatoria eſt lata & eſt ſatisfactum:tunc non poſſet agi criminaliter ullo modo.Sed bonus iudex non debet tunc pati, ut præponatur ciuilis,& omittatur criminalis, propter magnum præiudiciũ, quod reipublicæ paratur. ſic intelligitur ſingula. text.in l.prætor edixit.§.j.ff. de iniur.ubi uolẽs agere ciuiliter ad uindictam de iniuria,non debet audiri, ſed accuſet criminaliter ſi uult. Iſta ſunt uerba aurea Angel.in l.j.C. quando ciuil.actio præiudi.crimina. in j.& iij.col.& Bal.in l.edita.in xxxij. col.C.de eden.& j.in ſeq.q.etiã dicetur.& uide do. Ant.de But.& doct. in c.de his.extrà de accuſat. Sed aduerte:quia cum ſupportatione Ang. in dic.l.j.male loquitur: inquantum uult,quòd iudex non debet permittere,

tere,quòd primò agatur ciuiliter ad uindictã:quia ſpeciale eſt:ut d.l.prætor edixit.§.j.ſcilicet in cauſa homicidii:quia licet de omni crimine poſſim agere ciuiliter ad uindictam, & criminaliter:ut not.in locis ſuprà allegatis: & ſi actũ ſit ciuiliter ad uindictã, tunc indiſtinctè ſententia abſolutoria, uel condemnatoria parit exceptionẽ rei iudicatæ in cauſa criminali. Fallit tamen iſto caſu in crimine homicidii:quia iudex non debet pati,quòd illa ciuilis ad uindictã primò intentetur.& ita dixit Ang.in l.quod ſenatus.ff.de iniur.ita intelligens illum text.ſingularem, in d.l.prætor.§.j. Quinimò Barto.in d.§.j. hoc dixit.& Salic.in l.ex morte.C.ad leg. Aquil.in iij.col.& quia iſta materia ampliſsima eſt, an ſi actum eſt ciuiliter, poſsit agi criminaliter, uel econtra:adde omnino pulchra uerba Bal.in l.j.C.ad leg. Iul.de plagia. & ultra omnes poſuit Ange.in l.j.C. quando ciui.actio prẹiudi.crimi.ubi ponit aliqua noua.& ibi uide Sali.& per doct.maximè per Bal.Ang.& Salic.poſt gl.in d.l.ex morte.C.ad leg. Aquil.& multas gloſ.in hac materia allegat Sal.in l.j.C.quando ciuil.act. præiud. crimi. Et per doct. maximè per Imol.in c.de his.extrà de accuſa.

87 * Item inquantum ſuprà dictum eſt, quòd confeſsio in ciuili, præiudicat in criminali. Adde,quòd idem tenet Ioan.And.& alii in c.per inquiſitionem.extrà de elect.per l.generaliter. in fi.in ratione ſui.C.de non nume. pecun.not.doct.in c.ij.extrà de ordi. cogni.Ant.de But.in c.cùm dilectus. de capel.monach.quod eſt uerum in confeſsione principali:ſecus in con-
8 feſsione procuratoris [a]; quia in eo ceſſat ratio poſita in d.l.generaliter. & ſic non nocebit domino in alia cauſa. Ita eleganter dixit Compo.& Ioan.and.in d.c.per inquiſitionẽ.& Spec.in tit.de confeſ.§.nunc uidendum.in uerſi.ſed nunquid cõfeſsio. & Pau.de Leaza.in c.fi.de confeſ.qđ eſt notand. ſecundum do. Anto.de But.& Imol.in c.j.extrà ut lit.non cõteſt.& plenius per d.Anto.in d.c.per
88 inquiſitionem.ad fi.* Et tene menti, quòd cõfeſsio facta in uno iudicio, tunc nocet in alio inter eaſdem perſonas, niſi contra illam confeſsionẽ in primo iudicio fuerit pronunciatum.glo.eſt notab.in auth.item poſſeſſor.in glo.qui potio.in pign.hab. & ibi Bart.dubitauit de illa gloſ.ſed uide Bar.in l. Papinianus. §.ſed nec impuberis.ff.de inoffi.teſta. Et uide dicta Inno.in c.mulieri.extrà de iureiur.& Bal.in authẽ.ſed nouo iure. C.de pœna iudi.qui male iudicauit. & Bald.in l.ſi quis in hoc genus.de epiſco.& cle. An autem ſẽtẽtia abſolutoria uideatur lata: quia nõ fuit delictum commiſſum, uel quia non probatum. Adde ultra prædicta dicta Bald.& Ange.in d.l.ex morte.C. ad legem Aquil.& do.Anto.de But. & Imol.in c.de his.extrà de accuſ.& Barto.in l.qui Romæ.§.duo fratres. ff.de uerb.oblig.Bart.& Imol.in l.ex duobus.ff.de duobus reis.communiter tenetur: quia non probatum, licet Angel.tenuerit contrarium in dicta l.ex duobus. Cuius opinionem poſſumus intelligere quando ex actis apparet maleficium non fuiſſe commiſſum: prout expreſsè declarant Bald. & Ang.in dicta l.ex morte. quia uerba ſententiæ generalia ſemper debent limitari ex actis.glo. in c.ſi

in c.ſi confirmationem.de electio.in vj.gloſſ.& Bartol.in l.ſi quis ad exhibendum.ff.de exceptio.rei iudica. Bald.in c.cum ſuper.ad fin.de cauſa poſſeſs.& proprietat. Et de materia uide latè per Angel.& Salice.ubi latiſsimè loquuntur, in d.l.j.C.quando ciuil.actio præiudic. crimina. & ibi Angel. pulchra uerba ponit, an in dubio præſumatur abſolutoriam fuiſſe latam: quia non fuit commiſſum delictum ultra: quia non probatum.

ADNOTAT. a ¶Confeſsione procuratoris. *Adde de hac confeßione quòd præiudicium faciat. & uide per Cæpol.in conſi.xxj. & quòd confeßio reprobata per iudicem ſit nullius momenti.adde Ro.in conſil.lix. & conſilio lxxj.& ibi idem in confeßione reprobata ex legis diſpoſitione.*

HIERO. In hac materia uidetur ita diſtinguendum, ſecundum Petrum de Anchar.in cap.de his.extrà de accuſat.aliquibus tamen additis: quòd aut eſt ſecuta abſolutoria ſuper facto, ut quia crimen non eſt commiſſum, & tunc non poſsit agi alia. aut pronunciatum eſt ſuper iure, ut quia non eſt probatum, & poterit iterũ agi:ut in l.ſi duo patroni.§ idem Iulianus.ff.de iureiur. & not.Dy.in regula,nullus pluribus. de reg.iur.lib.vj.ſi.col.uerſi. dico igitur.aut lata eſt prima ſententia condemnatoria,& tunc ſine dubio poterit agi ſecũdo iudicio:ut in l.j. & ibi Cy.Iacob.de Are.Petr.& Alberic.de Roſa.ſequuntur hanc diſtinctio. hoc tamen finale membrũ intellige,ꝙ ſi iſta condemnatoria ſit lata in ciuili, tenderet ad uindictam, per l.quod ſenatus.& l.prætor.§.j.ff.de adulter, & ſecundum doctor. in d.l.unica. & Abb.in c.tuæ.de procurat. & Fely.in dicto ca.de his.in iij. col.in vj.limita. Sed dubium eſt,quid ſi ſimpliciter lata ſit abſolutoria,an uideatur lata, quia non fuit commiſſum delictum, aut quia non fuit probatum. Et breuiter omiſsis opinio. dicatis, quòd communis opinio doct.eſt,quòd lata ſit:quia non probatum:ut dicit hic Aug.& ita concludunt doct.in dicto c.de his.de accuſa.ubi Felyn.allegat plures concord.de qua etiam materia uideatis Henr. boyc,in c.cum dilectus.de ordin.cognit. Secundò inquantum tangitur hic per Angel. & Aug. quòd confeſsio facta in ciuili, præiudicat in criminali.uideatis latiſsi.remiſsio.per Fely.in cap. qualiter & quãdo. extrà de accuſ. in §.ad corrigendos.in nona & x.col. & ponit limitationẽ: de qua hic per Aug. ubi eũ uidebitis remiſsiuè,qñ acta in uno iudicio,faciat fidẽ in alio &c.

89 *Pẽdente criminali iudicio ſuper crimine intentato per iudicẽ inquirentẽ,uel etiam eo finito, an poßit ciuilis actio intentari per partẽ offenſam ad ſuum intereſſe.*

ANGELVS.

89 *QVAERO,an pendente criminali iudicio ſuper crimine intentato per iudicem inquirentem, poſſit ciuilis intentari per partem offenſam ad ſuum intereſſe, uel etiam eo finito. Videtur quòd ſic:quia regula prohibitiua.l.j.C. quãdo ciuilis actio præiudicet crimina. habet locũ quãdo unus & idem eſt promotor iudicii criminalis,uel ciuilis. ſed quæſtio noſtra loquitur, quãdo ſunt diuerſi, ut iudex & pars, unus non debet per factum unius alteri præiudicare: ut

ut in regula, non debet.extrà de regulis iuris.In contrarium facit l.j.C. quando ciuilis actio præiudi.crimi. & quia factum iudicis,eſt factum partis.l.ſi ob cauſam.C. de euicti. maximè cum inquiſitio hodie ſuccedat in locũ ordinariæ accuſationis per ſtatuta terrarum:ut tractat Bart.in l. iij,ff.de adulter.igitur &c. Sed tamẽ ego teneo primã partẽ:quia factum partis,nõ præiudicat iuri publico ad uindictã publicam.l.j.cum gl.& Bar. ff.ad Syllania. Ita econtra factum iudicis, non debet præiudicare parti, quãdo proſequitur ſuum intereſſe.l. qui de crimine.ff.de falci.l.fin.ff.de priuatis delict.l.fin.ff.de fur. Quod ſanè intelligas, quando actio ciuilis intentata tẽdit ad proſecutionẽ rei familiaris: ſecus ſi etiam ciuilis tenderet ad uindictã,iuxta glo.ſingularem, in l.ſi cũ emancipatus.§.ſi duo emãcipati.ff.de colla.bonorũ. Nã ſi etiam ciuilis intẽtata fuiſſet ad uindictã & non ad proſecutionem rei familiaris, uel pro emẽdatiõe dãni, intereſſe & expenſarũ : tunc ſentẽtia abſolutoria lata in criminali, pareret exceptionem rei iudicatæ in ciuili:ideo nõ poteſt agere etiam ciuiliter:ſi autẽ ageret quò ad reſarciendũ ſuum intereſſe, & expenſas operarum deperditarum:& tunc po poteſt agere.ita no. Bar.in l.ait prætor.§.interdum.ff.ui bo.rap.& in l. prætor.§.j.ff.de iniur.

AVGVST. Tu autem in hac materia adde,quòd miror quòd do. Ang.hic in hac ſua quæſtione quam formauit in terminis,non allegauerit Bal.in c.j.de appell.in.iiij.col.qui dixit,quòd illa regula, poſita in l.j. C.quando ciui. actio præiu.crimin. nõ habet locũ in iudice formãte inquiſitionẽ:prout ſuprà formauit d. Ang.quæſtionẽ ſuã, qui præſupponit, ꝙ formata ſit inquiſitio per iudicẽ.Et ratio eſt : quia ſunt perſonę diuerſæ Iudex,& pars.Et multò fortius poſſet pars ipſa formata inquiſitiõe per. iudicẽ intentare ſuã ciuilẽ, ſi ex tali inquiſitiõe reus cõdẽnaretur ad mortẽ.Ad hoc allego ſing.doctrinã Bald.in l.j.C.de app.in.ij.col. qui dicit, ꝙ ubi quis uenit cõdẽnandus ad mortẽ : tunc non habet locũ titulus quãdo ciuilis actio præiudicat criminali. quia iſto caſu, ſimul & ſemel poſſunt cumulari. Et ratio eſt quia fruſtra actor intẽtaret iudiciũ ciuile reo mortuo.Et dicit, ꝙ eſt ſua concluſio noua in hac materia. Benefaciũt notata per Bal.in repe. Peruſ.in l.edita.in xxxij.co.C.de ed.

90 *Accuſatus uel inquiſitus criminaliter & abſolutus, an poßit iterum de eodem delicto ab alio accuſari.*

ANGELVS.

90 *SVBSEQVENTER quæro.Pone ꝙ aliquis fuit accuſatus uel inquiſitus criminaliter & abſolutus, an poſsit iterum de eodem delicto ab alio accuſari.uide tex.glo.Bart.& Ang.in l.ſi cui.§.j.ff.de acc.& Sal.in l.qui crimen.C.de accuſ.Et aduerte: quia iſte eſt pulcher paſſus. & quia communiter omnes doc.ubi ſuprà, dicũt,ꝙ abſolutus de certo crimine, amplius accuſari non poteſt.

91 *Baptiſma opatur remiſſionẽ pctõrum.*

AVGVST. Tu in hac materia adde dicta canoniſtæ,in c.de his.extrà de accu.maximè do.Ant.de butr. Abb.& Imo.ibi. Et limita prædicta ſecundum gl.in d.c.de his.quam ibi approbãt omnes,niſi quis abſolutus

eſſet in foro pœnitentiali: quia po-
terit iterũ accuſari, nõ obſtante illa
abſolutione. Pro qua concluſione al
lego etiã text. quem ponderauit ibi
domi. Abb. in c.j. de purga. cano. &
uide gl. in c.ij. de ſchiſmaticis. & gl.
in c. admonere. xxxiij. q. ij. & gl. in c.
qui crimẽ. vj. q. j. & gl. in c. pe. de pœ-
ni. diſtin. j. & glo. in c. gaudemus. de
diuor. & gl. in. c. ij. de emp. & uendi.
& gl. in c. fi. de tempo. ordi. & Spec.
in tit. de accuſatore. in v. col. & gl. in
c. cùm percuſsio. vij. q. j. & gl. in regu
la, peccati uenia. lib. vj. Sed aduer
te, quia do. Ant. de Bu. & Imo. in d. c.
de his. limitant prædicta, niſi pœni-
tentia fuiſſet publica. & hoc uoluit
Hoſti. in c. tuæ. extrà de procu. licet
d. Abb. tenuerit contrariũ in d. c. de
his. per quandã rationẽ friuolã: quia
tunc dico, ꝙ facta illa abſolutione
cũ publica pœnitẽtia, nõ poterit ille
talis amplius accuſari. Idẽ dico ſi ab-
ſolutio facta in pœnitẽtia ꝑ omnia
operatur eundẽ effectũ, quẽ abſolu-
tio iudicialis. ita mirabiliter conſu-
luit Bar. in con. inci. Miniſter fratrũ
de pœnitẽtia. quẽ refert, & ſequitur
Pe. de anch. in c. ij. in xiiij. col. de ma
ledi. & ideo ſi blaſphemãti uirginẽ
Mariã imponitur pœna linguæ per
ſtatutũ: & alio ſtatuto cauetur, quòd
habẽti pacẽ ab offenſo, pœna remit-
tatur: tunc ſi talis blaſphemãs egerit
pœnitentiã, cũ iſto caſu, per talẽ pœ
nitentiã remittatur peccatũ: & ſi ha-
buerit pacẽ ab eo qui fuit offenſus:
tunc talis blaſphemans, amplius nõ
poteſt accuſari. Itẽ aduerte, ꝙ licet
illæ glo. in locis ſuprà allegatis per
me ultra do. uelint, ꝙ abſolutus iſto
caſu ĩ foro pœnitẽtiali, tamẽ poterit
iterum accuſari criminaliter de illo
91 delicto: limita etiam, niſi crimen
fuerit cõmiſſum ante baptiſma: quia
baptiſma operatur remiſsionem pec
catorum, etiam in foro iudiciali: ut
poſt baptiſma quis non poſsit accu-
ſari, etiã criminaliter. Ita uolũt Ant.
de But. & Imo. in c. de his. & eſt glo.
in c. quod autem. xxxij. q. j. & gl. in c.
ſine pœnitẽtia. de conſecra. diſt. iiij.
& in c. quoniam. xlviij. diſt. & uoluit
Arch. l. diſt. in ſumma. Sed contrariã
ſententiam tenet Abb. in d. c. de his.
Innoc. Hoſti. & Abb. in c. gaudemus.
de diuor. per tex. ibi in fi. Et ibi mate
ria latè examinatur: quia baptiſma
operatur ſolum remiſsionẽ reſpectu
Dei. Sed Imo. reſpondet ad c. gaude
mus. quòd illud habet locũ iure quæ
ſito parti læſæ propter ſuum inter-
eſſe, ſicut in debito pecuniario. Et
ſic limitabitur prædicta cõcluſio do
ctorũ, & firma remanebit opinio cõ
tra Hoſti. & Inn. Item adde, & præ-
dicta limita etiã non habere locum,
quãdo quis fuit abſolutus, uel puni-
tus in foro eccleſiaſtico: quia tunc
poterit puniri, uel abſolui de eodẽ
crimine in foro ſeculari, ſecundum
Bald. in l. placet. C. de ſacroſ. eccle.
qui uult, quòd pœna ſpiritualis non
tollat temporalem: nec econuerſo.
Idem Bald. in l. ſi quis in hoc genus.
C. de epiſ. & cle. & Pe. de anch. in re
gula, ea quæ. de reg. iur. in xxxvj. col.
qui dicit, ꝙ Bal. ita cõſuluit, licet Bal.
nõ auſus ſit decidere, ĩ l. j. C. de ſum.
tri. & fid. cath. in viij. col. Et pro hac
concluſione eſt caſus in terminis in
c. felici. de pœ. in vj. quem ſubtiliter
ponderauit & induxit dò. Abb. in c.
tuæ. extrà de proc. & ibi Abb. multũ
exclamauit de illo text. Sed aduer-
tas: quia ſi ibi ſpeciale inductum eſt
fauore

fauore Cardinaliũ, ille text. eſſet in contrarium. Et de materia uide per do. Abb. in c. cùm ſit. extrà de fo. cõpe. per do. Card. & per Pe. de anc. in c. ij. extrà de adul. per d. Abb. in c. de cauſis. in pe. col. extrà de offi. deleg. per Abb. & Imo. in c. j. extrà de offi. ordi. per Bal. in l. nemo martyres. C. de ſacr. ſan. eccleſ. alias limitationes uide per doct. in d. c. de his. in locis ſuprà allegatis.

HIERO. Inquantũ concludit Ange. quòd abſolutus de certo crimine amplius accuſari non poteſt: adde quòd idem tenet Boniſa. Vitali. in ſuo tracta. malefi. in rubrica, qui accuſari nõ poſ. poſt mediũ. ſed circa iſtam regulam, quæ traditur in c. de his. extrà de accu. uide ibi Fely. qui ponit xiij. limitationes, quas tamen colligere poteris ex notabili diſt. do. Henri. boyc, ſuper d. c. col. ij. uer. ſequitur de ſecundo membro &c. & per Præpo. notabiliter. ij. q. v. c. habet. fi. co. Sed quæro, aliquis fuit accuſatus, quòd Titium uulnerauit cum ſanguinis effuſione, uel cũ ſpata: aut adiectã alia qualitate: uel ecõ uerſo fuit accuſatus ſimpliciter ſine expreſsione qualitatis: & quia illa qualitas nõ fuit adiecta, uel nõ fuit probata, ipſe fuit abſolutus: quæritur an de nouo poterit accuſari, qualitate detracta uel abiecta. uide Bar. in l. denunciaſſe. §. qui tamẽ. ff. ad legem Iul. de adul. & in l. ſenatus. ff. de accu. ubi facit quandã diſt. Ad cuius tamen declarationẽ uide practicum Papien. in ſua practica in forma inquiſitionis. in uerbo, hæc eſt quædã. col. ij. uer. ſed circa hoc inſurgit. & per Fely. in d. c. de his. in ix. & x. limitatione. Item inquantũ Auguſt. reprehendit hic Abb. dicendo rationẽ Abb. fore friuolã &c. dic quòd cum do. Abb. tenent Maria. Fely. & Areti. in d. c. de his. qui reſpondit motiuis in contrariũ adductis. Itẽ ad id quod tangit hic Aug. de crimine cõmiſſo ante baptiſmum &c. Adde quòd cõmunis opin. doc. tenet, quòd baptiſmus nõ liberat baptizatum à pœna delicti, in præiudiciũ reipubl. & hoc tenent cõmuniter docto. in c. gaudemus. ubi Innocen. Io. an. Pe. de peru. Hoſti. & Abb. poſt gl. ibi. idẽ Abb. in c. de his. extrà de accu. ubi idẽ tenent Maria. ſoci. Aret. & Io. de ana. & hanc dicit cõmunem. hanc etiã tenet Cardi. in cle. j. §. ſanè. q. xiiij. de uſuris. & idẽ do. Philip. Decius, in ca. quæ in eccleſiarũ. de conſt. col. vij. in medio. uer. tertio & ulti. &c. ubi eam dicit cõmunẽ, & fundat bonis & nouis fundamentis. & hãc etiam dicit cõmunẽ Fely. in d. c. de his. licet ipſe ſequatur limitationẽ, ſeu opi. Io. de Imol. & cũ communi opi. tenet egregius doctor domi. Henr. Boyc, in d. c. gaudemus. fi. col. in ij. diſt. ubi allegat plures antiquos, qui hanc opi. tenuerũt. Item circa limitã. quã ponit hic Auguſti. de punitó uel abſoluto in foro eccleſ. &c. adde, hanc etiam limitationẽ ponunt doct. in c. de his. ubi Fel. in xij. limita. qui allegat plures concor. cui ultra per eũ poſitas, adde quòd idẽ tenet ibi Areti. in iij. col. in fi. & Henr. Boyc. in ſua no. di. col. iij. in fi. uer. aut eſt tale &c. & idẽ Areti. con. lviij. inci. diligenter cõſideratis &c. in ſecũdo dubio. Io. bap. de ſancto Seueri. in l. j. C. de ſum. tri ni. co. xj. in fi. uer. ſuper iij. q. & latius per do. Barb, poſt Ab. in c. j. de offic. ordi. col. antep. uer. capio tertiũ &c.

Cataldi.in tract.de ſyn.q.clxx.

92 *Accuſationem falſam qui produxit, an ex hoc accuſari poßit lege Cornelia de falſis.*

ANGELVS.

92 QVAERO, aliquis produxit falſam accuſationem:utrum ex hoc poſsit accuſari lege Cornelia de falſis. Dic, quòd aut dicitur quòd accuſabit me calumnioſè de falſo crimine, & non uero,quod nō probauit: & tunc eſt pœna calumniæ. l.j.§.j.ff. ad Turp. Si uerò accuſatur,ꝙ produxit falſam accuſationem contra me, propter quod obtinuit à prætore me citari, & contra me procedi: & ſic per obreptionem à prætore impetrauit: tunc eſt pœna falſi:ut eſt caſus,& ibi Bar.in l.ſi quis obrepſerit. ff.de fal. quòd not. quia uirtus ſtat in modo practicandi,an cadat in calumniam,vel in falſum.

AVG. Tu autem in hac materia adde quod Bal.in l.quicūque.in fi.C.de ſeruis fugitiuis.reprehendit a Bar.& dicit quod Bart.[a] in hoc fortiter errauit: quia iſti ſunt tituli diuerſi: & de calumniatoribus, & de falſis:& quòd in capite legis Corneliæ de falſis,nō cōprehēditur accuſans falsò:ſed comprehenditur in l. hernia. Vnde cōcludit,quòd ſi quis produxit falſam accuſationē narrādo,nunquā punitur pœna falſi. Sed ſi ulterius deliquit producendo falſos teſtes, & falſa inſtrumenta, fortius punitur:quia pœna falſi.l.j.ff.de falſis.Et ſubdit,quòd d.l.ſi quis obrepſerit. quam Bar.allegauit, debet intelligi obreptiōe probatoria, nō narratoria.Et ideo Bal.ibi per multa argumenta alia concludit, ꝙ impoſsibile eſt, quòd ſolùm accuſans aliquē de falſo,teneatur pœna falſi, niſi proſecutus ſit in producēdo falſos teſtes, uel falſa inſtrumenta : & hoc mihi placet. De materia uide per Bal.in l.ij.C.qui accu.in ulti.col. & per Bal.in l.data opera. in ix.col. ibi,uerbi gratia , dicit ſtatutū,quòd producēs falſam accuſationem, teneatur pœna falſi.

a ADNO. a ¶Quod Bar. *Adde quòd opin.Bar.tenet Alex.in conſi.xj.in j.uolu.*

93 *Accuſator & iudex dum aliquis accuſatur, quando debeant in accuſatione uel inquiſitione facere mentionem de ſcientia delinquentis.*

ANGELVS.

93 *ET nota, quòd accuſator debet aduertere:& idē in iudice inquirente, quòd quando quis accuſatur,ꝙ nihil fecit, & ſic de omiſsione, uel negligentia:tunc ſciētia eſt de ſubſtantia delicti: vt l.fin.ff.de decre.ab ord.facien.& iſtud eſt bene no.ubicunque quis accuſatur quòd nihil fecit, debet in accuſatione,ſiue in inquiſitione fieri mentio de ſcientia: utputa ſi accuſatur uilla, quòd non cepit malefactorem, debet dici in inquiſitione,ſciens, uel ſcire debēs &c.Idem ſi accuſatur ſyndicus,quòd non denunciauit malefactorem.ſed ſi quis accuſatur quòd aliquid fecit, puta quòd uulnerauit,uel quid ſimile:procedit accuſatio uel inquiſitio, licet non fiat mentio ſcientiæ uel ſupinæ ignorantiæ, quæ pro ſcientia reputatur. Ita no.glo. aurea quæ iſtam dat doctrinam in l. ex maleficiis. §. longe minus. ff. de actio.& obli.facit l.j.C.de falſa mone.Ita dicit Bal.in l.j.C.qui accuſa.non poſſ. uerſi.ſuper ſecundo præmitto.

AVG.

AVG. Adde tamē quód iſta cō- a cluſio ita generaliter tradita[a] uidetur falſa: quia dico, quód imo poteſt eſſe quód aliquod delictū eſt cōmiſſum in faciendo, & tamen accuſatio uel inquiſitio non procedit, niſi in accuſatione uel inquiſitione apponatur ſcientia: ad hoc allego Bar. ita dixiſſe per illū tex. in l. omnes. C. de agri. & cenſi. lib. xj. licet aliqui habeant in tit. in quib' cauſis coloni cēſi. dominos accuſare nō poſ. e. lib. qui per illū tex. dixit, quód licet per ſtatutum præſtāti opem bannito debeat truncari manus: tamē ſi quis opem bannito cōmittenti delictū præſtat, debet poni in inquiſitione formata contra præſtantē auxiliū, quód ſciebat illū eſſe bannitū. Idē dicit Ang. in l. j. C. de Nili agge. nō rumpen. in ij. col. quód ſi præſtans opem nobili acrius debet puniri, debet probari illū popularē qui præſtitit opem debere habere ſciētiā, ꝙ cōmittēs delictum erat nobilis. Et ita dicit obtinuiſſe Peruſij. Præterea cōfunditur prædicta doctrina per gl. & Bar. in l. j. ff. de receptatoribus. ubi recipiens bannitum debet puniri. Tamen hoc uerum, ſi eſt probatum & articulatū b illum ſciēter, [b] ſciuiſſe eſſe bannitū & receptaſſe. pro qua cōcluſione eſt tex. & ibi. Bar. in l. ij. §. j. ff. de incendio, rui. nau. & eſt text. & ibi Bar. in l. j. C. de ſena. lib. xij. & tex. & ibi Bart. C. de col. illirica. l. j. lib. xj. & text. in l. Metrodorū. ff. de pœnis. & ibi Bart. Iſta ergo delicta cōmittuntur in faciendo: & tamē ſcientia debet poni in accuſatione uel inquiſitione: & ſic prædicta uidētur falſa. De qua materia uide etiam per Bal. in l. data opera. C. qui accuſ. nō poſ. & Domini. de ſancto Ge. in c. cōcertatiōi. extrà de appel. ſuper gl. in uerbo, ſciuerit. in vj. Vnum tamē ſcias, quód ſi cinis probaret ſe ignoraſſe, [c] & ex diuerſo probaretur ipſum illā ignorantiam affectaſſe: ille talis habetur pro ſciente. Ita uoluerūt do. de Rot. in nouis deciſionibus. ccliiij. in fi. & eſt gl. quam ibi ponderant ad hoc Domini. de ſancto Ge. in c. fi. §. ut autem. de offi. delega. in vj. & glo. in c. ad falſariorū. de crimine falſi. & gl. in clem. j. de conſang. & affini. & gl. in c. eos. de tempo. ordi. in vj.

ADNOT. a ¶ Generaliter tradita. *Adde circa hæc dicta, & uide Bartol. in conſi. cy. incipi. chariſſime domine iſti noſtri. ubi latè ponit qualiter probetur negligētia ulla in capiendo malefactorē, & qualiter diligentia. & uide etiam Ro. in propoſito in conſi. cv. Ber.*

b ¶ Illum ſcienter. *Adde tu circa hoc & uide Roma. in conſi. cccclxxiiij. Ber.*

c ¶ Se ignoraſſe. *Adde circa hoc & uide Ro in conſil. ccclxxxj. Ber.*

HIER. In hac materia inquantum Ange. limitat dictum Bald. in l. j. C. qui accu. non poſ. uidelicet, niſi actus oſtēderit ſciētiam, dato quód accuſator non reprimat ſcientiam; aliàs antē ſi actus nō oſtēderit ſcientiā, ꝙ procedat dictum Bal. addatis quód idem tenet Fely. in rub. de accuſa. extrà. Item addatis Bar. conſil. cij. incipien. chariſſime domine. ubi conſuluit, quód ad hoc ut ſyndicus non denuncians maleficium incidat in pœnam, debet probari, quód habuit ſcientiam: quia quando aliquis tenetur ad aliquid faciendum in genere, ut in caſu noſtro ſyndicus ad denunciandum malefactores; tunc ad oſtendendum negligen-

tiam ſyndici, debet primò probari ſyndicum ſciuiſſe maleficium eſſe commiſſum. per l.quidam decedēs. §.fin.cum l.ſequen.ff.de adminiſtr. tuto. ubi periculum tunc temporis ſpectat ad tutorem, ex quo innotuit ſibi ſe eſſe tutorem:quam ſententiam ſequitur do.Corneus conſil.c. incipien.conſuluit dom.Bald.&c.in prima parte.ubi allegat quamplures tenentes doctrinam Bart.in d.conſi. & pro hoc facit text.iuncta doctri. Floriani ibi, in l. quoties. ff. ad l. Aquil.ubi dicit Flori.per illum tex. quòd uilla non teneatur de robaria commiſſa in eius territorio,niſi fuerit ſciens:ſed cōtra hanc ſentētiam Ange.facit quod uoluit Bar.in l.nec exemplum.C.ad l.Cor.de falſis.ubi dicit,quòd quando quis accuſat aliquem de falſo, nō eſt neceſſe quòd dicat, quòd commiſit falſum ſcienter & dolosè: quia iſta tacitè includuntur. & ideo pro concordia mihi uidetur inhærendum doctrinæ Bal. in authen.habita.C.ne filius pro patre.qui ita diſtinguit,quòd aut qualitas exprimenda in libello tacitè ineſt ex natura facti, quòd concludat libellus per locū ab effectu,ut in j.cōſti.ff.in §.duabus.ubi per Iac.de Areti.Cy.& Bal.de hoc notatur. aut qualitas poſsit adeſſe & abeſſe, & tūc ſecus,per l.meritò.ff.pro ſocio.

94 *Inſtigans, uel ſolicitans quòd iudex torqueat & condemnet reum ad uindictam publicam, & per iudicem puniri,non poterit poſtea agere ad uindictam per iniuriam ſuam.*

ANGELVS.

94 *ET tene menti tu cui iniuria illata fuit:quia ſi iudicem inſtiges ac ſolicites,ꝙ malefactorē torqueat atque cōdēnet ad uindictā publicā: ꝙ ſi fuerit punitus per iudicē,tu nō potes poſtea agere ad uindictā per iniuriā tuam:quia eoipſo quòd fuit tortus & condēnatus,ſatisfactum eſt tuæ iniuriæ,ſecundum tuam uoluntatē. Vnde uideris illam iniuriā pro tua emēdatione remiſiſſe:ut eſt tex. & ibi Bar.in l.ſed & ſi unius.§.ſi ante.ff.de iniur.facit l. interdum.§.qui fidē.ff.de fur. Vnde ſis cautus,quòd iſta non facias:aut quādo facis, ſemper ꝓteſteris ad hoc,ut poſtea poſſis agere ꝓ tua iniuria.l.fi.ff.de iniu.

AVG. Adde tu quòd Bar.in d.§. ſi ante. nihil dicit de hoc:ſed eſt Angel.ibi,qui ita pōderat illū tex.& ibi certè eſt caſus. & illū tex.pōderauit etiam Bal.in l.fi.ff.de in ius uocan.

HIER. Et hic dixit Alb.de Roſa.in l.interdū.§.qui furem.ff.de fur. per illum tex.ꝙ ſi paſſus furtum ſua autoritate ducat furem corā iudice, qui tantum de ciuilibus cognoſcit, quòd hoc ipſo uidetur actionē criminalem & pœnā remittere:de qua materia uide Alex.in apoſt.ad Bart. in d.§.ſi ante. ubi allegat nota.in l. ſi ab hoſtibus.§.j.ff.ſolu.matri.

95 *Liberū corpus æſtimationē non recipit:ſed ſi quis in aliquo mēbro eſt debilitatus à Titio,tūc propter expēſas medicorū et medicinarū, & operas quibus cariturus eſt,poterit agere ut ſibi emēdetur dānū,ſecundū taxationē iudicis.*

96 *Libellus in actione iniuriarum qualiter ſit formandus.*

ANGELVS.

95 *NOTA etiā,quòd liberū corpus non recipit æſtimationem. Sed ſi membrum eſt tibi debilitatum à Caio, uel fuiſti uulneratus, & propter uulnera & mēbri debilitationē

expend

expendiſti in medicis, & caruiſti,& cariturus es multis operibus: tunc propter hoc bene potes agere, vt ti bi emẽdetur damnũ, ſecundũ taxationẽ iudicis.& de utroq; eſt caſus in l.fi.ff.de his qui deie.uel effu. & inſtit.de obli.quæ ex quaſi deliƈt.in §.
a pe.qđ not.in modo praƈticãdi,[a] ne
96 tu erres. * Qualiter autẽ debes formare libellũ in aƈtione iniuriarum, not.Bar.in l.iniuriarũ.ff.de iniuriis. uidelicet, duplici modo. Vno modo, referendo ſe ad damnũ,uidelicet,quòd dicat,prius uoluiſſem eſſe paſſus tantũ damnũ quàm tantã iniuriã. Vel ſecũdo referat ſe ad lucrũ, uidelicet,noluiſſem eſſe lucratus tãtum, & pati tantam iniuriã. Ratio, quia cum agitur ex maleficio,habetur ratio cuiuſlibet intereſſe intrinſeci:vt not.glo.in d.l.iniuriarum. Et aduertas, quòd aliqui ibi in glo.tenẽt,quòd tale intereſſe poteſt probari per ſacramentũ iniuriam paſsi: taxatione iudicis præambula. arg.l. uideamus.§.pe.ff.de in litẽ iur. Sed Bart.ibi tenet, quòd imò potius fiat æſtimatio iudicis.alleg.diƈtã l.ſed ſi unius.§.ſeruus meus. ff. de iniu. Et iſtud tenet Azo. in ſumma illius tituli.ex quo Bart.infert,an in libello iniuriarum certa quantitas ſit exprimẽda.& dicit quòd eo caſu quo taxatio faciẽda eſt officio iudicis,certa quantitas apponi nõ debet:ſi autem ſit facienda ſacramẽto iniuriati,tunc certa quãtitas apponatur.lege,continuus.§.qui illud.ff.de uerb. obli. Ego autẽ praƈticando ſemper appono certam ſummam cum iuramẽto:& poſtea ſubdo,& plus & minus,ut uidebitur iudici,& eius officio,& eius taxationi &c.Et ſic utrunque intento ſimul & diuiſim.

ADNOT. a ¶In modo praƈticandi. *Adde Ro.in conſi.cclxxviij. & Barb.in conſil.xxxv.ubi ponit de iudice inquirente.* Ber.

AVG. Tu in hac materia quomodo formetur libellus in materia iniuriarũ,adde glo.in c.ſi canonici. extra de officio ord.lib.vj.Sed ultra omnes latè poſuit materiam & for-
a mam[a] Spec.in tit.de iniu.in §.j.per totum.j.col. ubi in propoſito multa pulchra dixit.Et adde Bal, in l.ij.C. de ſen.quæ ſine cer.quãti.in j.col.& ibi Sal.in l.atrocẽ.C.de iniu.per Cy. in l.ſi nõ cõuicii.C.de iniu. per Bal. in c.j.§.iniuria.de pace iur.firm.per do.Abb.in c.j.in fi.& ibi per Imo.de iniu.& dam.da.in fi. Et ibi uide do. Abb.ad illã quæſtio.quam ſ. poſuit do.Ang.hic ante iſtã.& per doc.in c. in noſtra. extrà de iniur.& dam.dat. Et uide Ang.in cõſi.xciiij.incipiente, ſuper punƈto primo. & ibi vide formã libelli & æſtimatiõis iniuriæ. & uide in cõſi.ccxlvij.ubi ipſe Ang. ponit,an poſsit cõcludi ad pœnam applicãdam fiſco,ſi ciuiliter agatur.

ADNOTA. a ¶Et formam. *Vltra relata hîc per do.Aug.uide Ang.in conſi.xciiij.in prin.inci.ſuper punƈto. & Alex.latè in conſi.ccix.in ij.uol.* Ber.

HIER. De hac forma libelli in aƈtione iniuriarũ,uide Iac.de Bel.in ſua praƈtica in princ.ubi ponit formam libelli in quo totam ſuam praƈticã fundauit latè p Iaſo.poſt alios, in prin.de aƈtio.ubi ponit, an locus & tempus commiſſæ iniuriæ ſit apponendus in libello. ubi concludit quòd ſic,per l.iniuriarum.la j.& ibi Bar.ff.de iniu.Item an debeat inſeri qualitas perſonæ iniuriatæ. Item &

i 4 æſtim

æſtimatio iniuriæ.col.xvj.uer.in eadem gl.&c. de quibus omnibus per Iac.vbi ſ.& per Pet.Iac.in ſua practica de libellis in forma libelli de iniuriis.vbi ponit formam libelli tam de iniuria ex l.Cornelia,quàm prætoria,cum ſuis declarationibus.

97 *Iudex non tantùm quando principaliter aditur per uiam accuſationis criminaliter: ſed etiã ſi aditur ciuiliter ſuper delicto,põt reũ punire de delicto.*

ANGELVS.

97 *VLTIMO addo hæc,quòd iudex non tantũ quãdo principaliter aditur per uiam accuſationis criminaliter,poteſt reum punire de delicto:ſed etiã ſi aditur ciuiliter, & ciuili modo ſuper delicto.Tamen iudex pendente officio ciuiliter intentato,ſi reperierit reũ de delicto fore culpabilẽ,poterit eum criminaliter punire.l.quos retrahi.& ibi Bar. C.ſi aduerſus libertatẽ.l.iij.C.de cõdi.ob turpẽ cauſam.ff.de calũ.l.pe.

A V G. Adde tu ea quæ dixi ſuprà:ſuper uerbo,(iudicẽ maleficiorũ.)adde tex.& ibi Bart.in l.pe.ff.de calum.& per Bald.in l.nullum.C.de teſti.licet aliter videatur loqui Bart. in l.diuus.la ij.ff.de fal.circa ea quæ dixit in d.l.nullum.

HIER. Miror quòd in hac notabili & contingẽti q.iſti patres tam ſicco pede (ut ita dicam) pertrãſierint aliter eam nõ declarando.Ideo pro eius dilucidatione aduertendũ eſt quòd concluſio iſta ſic ſimpliciter intellecta eſt falſa:qa iura alleg. hic pér Ang.nõ bene hoc probant, nec Bar.ita indiſtinctè ea intellexit: vt ĩ.dicã. ſed pro hac etiã cõcluſiõe allegantur per Bart.in l.pe.hic allegat.hæc tria iura : de quibus hic per Ang.uidelicet tex.in l.quos ratrahi. ibi, non dubitaturus etiam grauiorẽ &c. Secundò tex.in l.iij.de ordi. &c.ibi, concuſsionis crimen inultũ non patietur. Tertiò text.in l.pe.ff. de calum.in fi.ibi,pro modo delicti pœnã irroget. Quartò text.in l.diuus.ff.de re iudic.ibi, rem ſeuere iudica.Quintò text.in l.j.ff.de cõcuſſio.ibi,& delictũ coërcet. Sextò tex. in l.medicus.ff.de uariis & extraor. cogn.ibi, inciuile factũ præſes prouinciæ coercet. Septimò tex.in l.interdum.§.qui furem.ff.de furtis.ibi, maximè ſi iudex aliquid in eũ conſtituerit. Octauò tex.in l.iiij.§.ſi dicantur.ff.finium regun.in quibus iuribus videtur probari, quòd iudex qui cognoſcit de crimine ciuiliter, eo comperto,poteſt ex officio ſuo delinquentem criminaliter punire. Attamẽ,ut dixit Bar.in d.l.pe.de calumniatoribus.ff.uidens ꝙ quidam, per d.ll.uolebant,quòd l.interdum. de publ.iud.ff.quæ dicit,ꝙ non poteſt cõcurrere ciuilis cum criminali : quòd debeat intelligi in iudiciis publ.& nõ in priuatis,per d.ll.quod Bar.placuit:quia in priuatis,nõ poteſt cõcurrere ciuilis cum criminali,ſi intẽtetur principaliter.per regulã:quia abſolutoria lata in vno,præiudicat in alio:ut l.ij.§.j.ff.ui bono. rap.& in l.j.quando ciuilis actio.cri. præiu. ideo poſuit duos intellectus ad oẽs prædictas ll.Primus,quòd d. ll.intelligãtur,ꝙ ſint duo iudicia, & hoc ne repugnet regula.l. ij. §.j. vi bon.rap.& l.j.ff. quãdo ciuilis actio &c. videlicet, ꝙ abſolutoria lata in uno,præiudicet in alio.& iſtũ etiam tenuit in l.quos retrahi.ubi dicit, ꝙ ex illo tex.nõ apparet,an ex eodem iudicio

iudicio uel diuerſo iudex criminaliter puniat, ideo remittit ſe ad dicta per eũ in l. defuncto. de pub. iu. ff. & ita intellexerũt l. quòd euitãdi. Bald. Sali. & Guid. papæ. ibi dicẽtes, ꝙ d. l. intelligitur, nõ ꝙ ex eodẽ proceſſu, & ex eadẽ inſtantia ex qua agebatur ciuiliter, imponatur pœna criminalis: ſed cum per primã cognitionẽ de delicto ſit iudici notificatum, ꝙ talis notificatio habeatur loco denũciationis: ſicut dicitur de fama, qua mediãte, iudex procedit ſuper crimine: vt in l. j. §. ſi pub. ff. de adul. Secundus intellectus eſt, quẽ tenet Bar. in d. l. pe. & d. l. defuncto. & in l. interdũ. §. qui furẽ. ff. de fur. uidelicet, ꝙ dicamus, quòd quãdo formatur libellus ſeu accuſatio de damno dato, uel robaria facta, dicẽdo: peto eũ puniri, & condẽnari, & rem mihi reſtitui, ſeu damnũ emendari: ꝙ talis libellus procedat: & ꝙ non ſum uiſus intentare ciuilem & criminalẽ in eodẽ libello, ſed quòd uideor intentare criminalẽ tantùm, & incidenter implorare officiũ iudicis, ut incidenter faciat mihi rem reſtitui, ſeu damnũ emẽdari, & quòd ita intelligantur omnia iura ſ. alleg. & ita etiã declarat idẽ Bar. & ſingu. in l. ij. §. j. ff. ui bo. rapt. Flo. in l. iiij. §. ſi dicantur. Io. de Imo. & Ang. in l. interdum. ff. de pub. iud. Sal. in l. ſi quis ad ſe fundum. ff. ad l. Iuliã. de ui &c. & ſic uidentur concludere, quòd quãdo formatus eſt libellus eo modo quo ſuprà; quòd tunc iudex maleficiorũ per d. iura, cognoſcit principaliter de delicto, & incidẽter facit rem reſtitui, ſeu damnũ emẽdari: ex quo colligitur, ꝙ dicta iura nõ probãt, ꝙ ibi principaliter agitur ciuiliter, & ꝙ iudex ex officio ſuo punit criminaliter: ſed quòd agitur principaliter criminaliter, & incidẽter petitur reſtitutio. Quia domini aduertatis, ꝙ licet iſte ſecũdus intellectus in ſe ſit uerus: uidelicet quòd quãdo formatus eſt libellus eo modo quo ſuprà, quòd iudex maleficiorũ poſſit incidenter ex imploratione officii condemnare ad reſtitutionẽ rei ſeu ad emẽdationẽ damni: tamẽ nõ poteſt adaptari ad omnia ſuprà dicta iura. Primò, quia in lege, quòd euitãdi. principaliter intẽtata eſt actio ciuilis ad reſtitutionẽ pecuniæ. idẽ in lege, quos retrahi. & in l. penu. & in l. diuus. ibi principaliter fuit petita reſt. & in l. j. de concuſſio. licet in aliis uideatur principaliter intentata criminalis. Secundò, quia prædictus intellectus diuinat ad dicta iura. Tertiò, quia in eis non cõſtat an eo iudicio, an diuerſo, & ideo uidetur uerior primus intellectus, ſcilicet ꝙ ex nouo proceſſu ex iudicis officio formato, poſſit punire criminaliter: & ſic quòd in citato ex priori proceſſu, procedat ad criminalẽ, vt ſ. dictum fuit. quòd ſi aliter diceremus, ſequeretur quòd ex probationibus factis in ciuili, poſſet quis puniri criminaliter, quod nõ eſt dicendum: cum in criminalibus requirantur probatiões luce clariores. uulg. l. ſciant cuncti. de probat. C. cum ibi no. & in expreſſis terminis declarãdo iſtũ ſecundũ intellectũ Flo. in d. l. ſi dicãtur. dicit hoc non procedere econtra, ſcilicet ſi principaliter intentaretur ciuilis, quòd de criminali non poteſt cognoſci acceſſoriè propter diſparitatem probatio. allegat dictã l. ſciant cuncti. & Barto. in

d.l.ij.§.j.ff.ui bon.rap.pro quo faciunt quæ infrà dicã in diſtinctione.& per hoc tollitur illa ratio Pau. de caſt.in lege quæſitũ.C.de ſer.fugi.& in d.l.quos retrahi.ubi dicit, quòd ſicut poteſt iudex maleficiorum principaliter aditus ſuper crimine incidẽter cognoſcere de cauſa ciuili,per dictũ §.qui furem.hoc eſt cõdemnare eũ ad mortẽ,& incidẽter facere reſtitu.de re: ita etiã econtra,iudex qui cognoſcit de cauſa ciuiliter,poſsit reperto crimine circa cõtingentia cauſæ ex officio ſuo extra ordinẽ punire. ſed,ut dixi,iſta parificatio nõ procedit ratione de qua ſuprà.Præterea ſequeretur,quòd duo ſpecialia cõcurrerẽt circa idẽ,cõtra legẽ primã & ibi no. C.de dotis promiſsione. quod ita probatur.quia cũ de iure nemo ſine accuſatore debeat puniri: ut in lege reſcrip.§.ſi quis.ff.de mune.& hono.c.j.ut eccle.beneſi.ſi iudex ex probationibus factis in ciuili puniret criminaliter, ſequeretur quòd dictæ probatio.haberẽtur loco accuſatoris,& loco probationũ: & ſic cõcurrerent duæ fictiones ſeu ſpecialitates:cũ nemo poſsit fungi loco accuſatoris,& loco teſtis:ut in c. nullus.iiij.q.iiij.domini.Pro uera intelligẽtia ſic diſtinguendũ fore arbitror. Aut loquimur de iudice cauſarum ciuiliũ tantũ, aut criminaliũ tantũ: aut criminaliũ & ciuiliũ inſimul. Primo caſu,dico quòd iudex ciuilium cauſarũ nõ poterit criminaliter punire:quia ad hoc, ut quis poſsit de maleficiis cognoſcere & punire,requiritur quòd habeat merũ imperiũ.l.imperiũ.& l. cauere.ff. de [illegible].om.iudi.cum ibi plenè not. & le.j.ff.de offic.eius cui mã.eſt iuriſdi.de quo latè per Ang.ſ.in glo. in uerbo,per iudicẽ maleficiorum. ſed debet illũ delinquentẽ remittere ad iudicẽ cõpetentẽ,per tex.not. in l.quicunq;.C.de ſer.fugi.ibi,cõpe.iudi.&c.ubi hoc tenẽt Rapha.& Guido papæ.ubi Sali.hãc tenẽs allegat tex.quem dicit fore notabilẽ & mẽti tenẽdũ,in l.fi.de in ius uocã.ff. & pro hoc facit doctri.Bar.idẽ uolẽtis in leg.diuus Pius.ff.ad l.cor.de fal.quẽ ſequitur Areti.in rub.de iudi.extrà.col.iiij.in fi.de qua doctri. uidebitis latius infrà in gloſſ.ſuper uerbo,falſario.in uerbo,quæro,teſtis dixit falſum coram iudice &c. Secundo caſu quãdo eſt iudex maleficiorũ tantũ:dico quòd talis iudex non cõpetẽs in cauſa ciuili principaliter intentata: ut l.ſolemus.§.latrunculator. ff. de iudi.& ibi doct. ſed bene quãdo cognoſcit de ciuili incidẽter,& de tali ciuili,qui deſcẽdit ex eodem facto,de quo criminaliter cognoſcit: ut in l.interdum.§. qui furẽ.ff.de furtis.& in d.§.ſi dicãtur.& uult Bar.& cõmuniter doc.in d.§.qui furem.cũ concor.de quibus ſuprà: & tunc nõ cadit dubitatio,cũ iã de ipſo delicto cognoſcit & punit:ſed dubiũ eſt,quãdo de cauſa ciuili cognoſcat principaliter propter abſentiã iudicis cauſarũ ciuilium,quod poteſt,ſecundũ Ange.in repetitio.l.ſi uacãtia.de bonis uacãti.lib.x.uel quãdo agitur condictione furtiua:quia tũc debet intentari corã iudice maleficiorum, ſecundũ Bal.in leg.ſi pro fure.§.fi.ff.de condic.furti.quem ſequitur Cataldi.in tractatu de ſyndi.q.cxcviij. qui tamen malè intellexit Bald.dum uult,

quòd

quòd generaliter quãdo agitur de maleficio ciuiliter, debeat agi corã iudice maleficiorũ, & nõ corã alio: quia Bal. tantũ loquitur quãdo agitur cõdictione furtiua. nã diſputando Bald. an cõdictio furtiua naſcatur ex delicto uel quaſi, uel ex contractu uel quaſi, dicit ſecundũ Dynum, quòd quantũ ad natiuitatẽ, eſt ex maleficio: quãtum ad effectũ, eſt anomala: unde ex hoc infert, quòd ſi deputatus ſit unus iudex ſuper maleficiis, & alius ſuper aliis cauſis: ſi agatur cõdictione furtiua, quòd agi debet corã iudice maleficiorum. & hoc, quia quãtum ad natiuitatẽ, oritur ex maleficio: ut in l. ſi ambo. §. quoties. ff. de cõpẽſa. & his duobus caſibus, an iudex reperto delinquẽte culpabili, poterit eum criminaliter punire: dic ut in ſequẽti membro. Tertio caſu, quando eſt iudex ciuilium & criminaliũ, & ſic habens merũ & miſtũ imperiũ: & hic cadit hæc quæſtio, ſi actum ſit ciuiliter de crimine, an eo comperto poſſit ex officio ſuo criminaliter delinquentẽ punire: & in hoc diſtingue: aut finita cauſa ciuili uult nouum inchoare proceſſum, aut non. Primo caſu ſubdiſtingue, aut uult punire eũ uigore probationũ ſeu actorũ cauſæ ciuilis, aut uigore cõfeſsionis in ea habitæ. Primo caſu dico, quòd licet uerũ ſit, ꝙ talis iudex poſsit procedere ex officio ad criminalẽ ſine alio accuſatore: ut uoluit Bal. Sali. & Guido papæ, ita intelligendo text. ibi, in d. l. quod euitandi. & hoc quia incitatus fuit ex priori proceſſu & ſententia: ut in l. j. §. ſi publico. ff. de adul. nõ tamẽ poterit eũ punire uigore taliũ probationũ & actorum: quia probationes in cauſa ciuili factæ, nõ plenè probant in criminalibus: in quibus luce clariores requiruntur probationes: ut in l. ſciant cuncti. de proba. C. ubi Paul. de caſt. plura ponit exẽpla. tum etiam, quia iudex debet uidere qua uoce, qua trepidatione teſtes deponunt: ut in l. de minore. §. tormenta. ff. de quæſtio. & in authen. apud eloquẽtiſsimum. in fi. C. de fid. inſtru. & hoc maximè, cũ cõſuetudo admittat examinationẽ teſtiũ per tabellionẽ in ciuilibus, quod nõ facit in criminalibus: eſt tamẽ bene uerũ, quòd dictæ probationes facerẽt aliqualẽ probationẽ, & adminicularẽtur. ut in l. capite quinto. cũ ibi not. ff. de adult. & per Bart. in l. j. §. j. ff. ui bon. rap. & quòd tales probationes in cauſa criminali nõ faciãt plenã fidẽ, tenet glo. in uerbo, deſtinatus. & ibi doc. ubi not. Sali. in l. ſi quis ad ſe fundũ. C. ad l. Iul. de ui. Abb. & doct. in ca. j. de iudi. & in ca. per inquiſitionẽ. de elec. doc. in c. j. de excep. ubi latè Fely. Abb. & Moder. in ca. qualiter & quãdo. de accuſ. ubi Fely. plures dat cõcor. & hãc cõmunẽ opi. latè proſequitur per cõcor. Alex. poſt alios, in l. ij. C. de edẽ. ubi Albe. notabiliter loquutus eſt in hac materia. Et aduerte ne te faciat dubitare dictũ Inno. in c. qualiter. de accu. ubi uoluit, ꝙ conuictus de crimine ciuiliter, ꝙ poteſt per ſuũ ſuperiorẽ priuari beneficiis uigore ſentẽtiæ primæ, in alia tamẽ inſtãtia: cũ quo dicto cõmuniter ibi pertrãſeunt doc. quia idẽmet Inno. tenuit cõtrariũ in d. c. per inquiſitionẽ. & eũ reprobat Abb. in d. c. qualiter. quem ſequitur ibi Fely. & in ueritate magis cõmunis opi.

nis opi.doc.eſt illa quā ſ.dixi,uidelicet, ꝙ nec probationes factæ in cauſa ciuiliter intētata ſuper crimine,nec ipſa ſentētia faciāt probationē in cauſa criminali,nec ita firmāt omnes doc.ubi ſ.cū plu.cōcor.per eos tradi. Secundo caſu,ſcilicet quādo ex confeſsione facta in cauſa ciuili cōſtat de crimine:& tūc dico, quòd ſic,ſecundū Inno.in c.per inquiſitionem.extrà de elect.ubi latè doct.& Abb.& Mod.in c.at ſi clerici.de iudi.& in c.ij.de cōfeſ.Bald.in l.ij.C.de edē.per l.locū.§.ſi quis.ff. de tabu.exhib.qui tamen tex.uideri meo hoc nō probat,licet bene probet,quòd acta facta in ciuili probāt in criminali.& ad hoc illū not.Old. Iac.de Are.& Bat.ubi Albe.de roſa. declarat,quòd faciūt aliqualē probationē:nō tamē quòd plenè.& ita idémet Albe.declarat illū tex.in d.l. ij.de eden.proutetiā dicit gl.in d.l. ſi quis ad ſe fundū.tenēt doct.in c.j. de excep.ubi latè Fely.& Mod.Abba.& doc.in locis ſ.alleg.Alex.latè poſt alios in d.l.ij.de eden.ubi ponit plures cōcor.hāc tamē cōclu.limitabitis ſecūdū doc.ut ſuprà,multis modis.& primò intelligetis eam in cōfeſsione principalis,& nō pro cu.per l.generaliter.C.de nō nu.pe cu.Secundo in confeſsione uera & nō ficta:per l.iij.de fid.inſtru.& l.iij. §.diuus.ff.de iure fiſci.alias autē limitatio.uideatis per Fel.in d.c.qualiter & quādo.& in d.c.j.de excep.& Alex. in d.l.ij.de edē.ubi melius omnibus poſuit d.Riminal.col.pe.& fi.ſed aduertēdum eſt domini,ꝙ licet multi pertranſeant cū opi.Inno. de qua in d.c.per inquiſitionē.non aliter cōſiderātes:tamen glo.in c.ex pœnitētibus.l.diſtin.uidetur ſentire contra.& idē tenet expreſsè Marianus Soci.cōſi.viij.incip.uiſis & diligenter.colū.iij.in medio.ubi refert idē tenere Io.an.in c.cū cōtingat.de offi.deleg.& idē etiā tenet magnus practicus in criminalibus do.Vitalinus in tracta.malefi.in rubri.de cōfeſsione.in fi.& pro hac ſentētia faciunt not.per Bar.in l.ſi cōfeſſus.ff. de cuſto.& exhib.reorū & Io.an.de ana.in d.c.qualiter & quando. qui allegat Anto.de but.idē tenere,per tex.in c.olim.de reſcrip.ubi Ant.dixit dictum Inno.in d.c.per inquiſitio.debere nō procedere,quādo cōfeſsio facta fuit in cauſa ciuiliter intentata ſuper crimine: & ideo Abbas in c.qualiter & quādo.de accu. in fi.dicit cōcludēdo,quòd ſola confeſsio nō ſufficiat ad condēnationem:ſed quòd poſsit reus compelli ut perſeueret in confeſsione ſua,uel ut det intellectū confeſsioni ſuæ:& quod ita intelligatur dictum Inno.in d.c.per inquiſitionē.cū orta ſit ſuſpicio non leuis cōtra illū ex illa cōfeſsione,argu.l.capite quinto.ff.de adult.& hæc opi.humanior & uerior uidetur. Secūdo caſu principali,quando ſcilicet nō inchoato alio proceſſu uult iudex in eadē inſtantia ciuili punire criminaliter: prout hic ſimpliciter dixit do.Ang. & hoc caſu dicatis iudicē nō poſſe eum punire:quia iura hic alleg.hoc nō probāt.Imo Bart.ut ſ.dixi,uoluit ſecundū primū intellectū,ꝙ d.ll.intelligerētur, quādo ex alio iudicio de nouo intētato iudex procedit ad criminalē:quia in d.iuribus nō apparet an eodē iudiciò,an uero diuerſo.& hūc intellectū ſequuti ſunt

in d.l.

in d.l.quod euitādi.Bal.Sali.& Guido papæ.& pro hac.opi.eſt text.ſecū 1 dū unū intellectū in c.ij.de cōfeſsis. & dictū Inno.qđ ſuprà retuli in d.c. per inquiſitionē.de elect.quod ibi, & in c.j.de iudiciis.& in ca.j.de excep.& in c.cum dilectus.de ordi.cogni.& in c.qualiter & quādo.de accu.cōmuniter approbāt doc.dicentes iudicem, nec ex probationibus, ſentētia,nec etiā cōfeſsione nō poſſe procedere ad criminalē, niſi nouo inchoato proceſſu: hoc eſt uel p inquiſitionē ex ſuo officio, quod poteſt per l.c.v.uel accuſatione de nouo intētata à parte:ut uult gl.à nemine reprobata.in l.j.de concuſsio. quam approbat Alb.in d.l.ij.de edē o.C.quæ tenet.Reliqua autem circa materiā uide in locis ſuprà alleg.

AD LECTOREM.

Chariſsimè lector,iſte do.Hieronymus infirmitate ſuperueniente ultra non proceſsit:quapropter nos neceſsitate coacti, finem operi impoſuimus.

SVMMARIVM.

1 *Denunciare quid ſit.*

NECNON ad denūciationem Ioānis Ambroſij miniſtralis capellæ ſancti Petronij. Hic tractatur materia denunciationis.Et dico,quòd iudex nō debet credere,quòd iſta forma hic in iſto proceſſu ſit forma cōmunis:uidelicet quia quādoq; iudex format inquiſitionem ex mero officio,aliquādo ſimpliciter ad petitionē partis:aliquādo ſolūmodo ad denunciationem officialis. ſed perraro 2 iſtis tribus modis formatur inquiſitio:& ideo iſta tria ſimul cumulaui,ut cōmodius poſſem ſeparatim tractare de accuſatione,inquiſitione,& denūciatione. *Primò igitur quærēdum eſt quid ſit denūciare.Et dico,ꝙ Sali.in l.ea quidē.C.de accu.reiectis aliis diffinitionibus,dicit,ꝙ denūciare[a] eſt crimē alicuius deferre apud cōpetentē iudicē ſine inſcriptione legitima ad pœnā peragendā,uel aliā legitimam pœnam ſubeundam:& iſta diffinitio declarationem recepit ex ſequentibus.

ADNO. a ¶ Denunciare.*Adde quomodo cognoſcatur denūciatio iudicialis,uide Cald.cōſil.iiij.in ti.de accu.Ber.*

AVGVSTI. Tu autem in hac materia adde,quòd Gādi.in opere ſuo maleficiorū, ſub rubrica,quomodo de maleficiis cognoſcatur per denunciationē.in prin.dicit,ꝙ denūciare nihil aliud eſt,quàm deferre aliquē reū criminis.allegat l. ea quidē.C.de accu.& l.ab accuſatione.§.denunciatores.ff.ad Turp. & idem dicit Guido de ſuza.in tractatu maleficiorum, ſub rubrica de denunciatoribus. Adde etiā quòd Spe.in tit.de denūcia.§.j.ponit diffinitionē denunciationis aliter.Sed ibi intellige dicta Specu.in denunciatione euāgelica,licet poſtea Specu.dum allegauit ibi text.in d.l.ab accuſatione.§. denūciatores.uoluerit diffinire denūciationē de qua.ſ.

2 *Denūciationis plures ſunt ſpecies:quadā euāgelica,quadā criminalis, quadā regularis,et quadā iudiciaria.*

3 *Quis poteſt denūciatores cōſtituere.*

ANGELVS.

*SED quæro,quot ſunt ſpecies denunciationis.& dico, quòd plures ſunt ſpecies denunciationis: alia euāgelica,alia canonica,alia regularis,alia iudiciaria:ut dicit Sali. in d.l.

in d.loco.& Bar.in extrauaganti,ad reprimendũ,in uerbo,per denũciationẽ:& per canoniſtas in ca.nouit. extrà de iudiciis.Tamen hic ſolum tractatur de denunciatione iudiciaria. Et primò tractabitur de cauſa efficienti, uidelicet quis poſſet iſtos denunciatores cõſtituere. Secundò tractabitur de cauſa materiali,qui poſſunt denunciatores cõſti-
3 tui.* Tertiò aliqua dubia mouebũtur in materia.Primò igitur quærendũ eſt de cauſa efficiẽti,quis poteſt tales denunciatores cõſtituere. Reſpõdetur ſecũdũ Bart.in l.diuus. ff.de cuſto.& exhibi. reorũ.uidelicet,quòd quilibet iudex,uel uniuerſitas,quæ habet merũ & miſtũ impe-
2 rium.* vt l.j.§.qui.ex.ff.de offi.præf. vr.& l.diuus.ff.de cuſto.re.unde iudex paruus qui habet tantũ iuriſdictio.uel iudex delegatus,nõ poteſt tales officiales denunciatores creare:ut in dictis iuribus.facit le.j.C.de decurionibus.lib.x.& l.j.§.denũciatores.ff.ad Turpilia.bene affirmat Sali.in d.l.ea quidem.in princi.

ADNOTATIO. à ¶ Imperium. *Adde,& dic ut per Paul.de ca. in conſi.cccxxxij.in ij.impreßis.Ber.*

AVGVSTI. Adde tamẽ,quòd iſta cõcluſio uidetur falſa:quia imo uidetur, quòd quilibet admittatur ad denunciãdũ crimina,dummodo ſit bonæ famæ,& bono zelo ſe moueat.de hoc eſt caſus in c.qualiter & quãdo.extrà de accu.quinimo uidetur caſus,in d.l.ea quidẽ.C.de accu.in uer.ibi,publicũ officium : ubi Angel.ibi exponit,id eſt,officiales deputatos à publico:per quem tex. ibi dicit Ange.quòd alii nõ deputati à publico,nõ admittuntur ad denunciãdũ maleficia:qa nõ reperitur lege cautũ.Sed aduerte,qa p prædicta nõ recedo ab opi.Bar.non ob.c. quali.& qñ.quia ille tex.loquitur in denũciatione,quæ fit ad iniũgendã pœnitẽtiã.Et de hac nõ loqtur,quæ denũciatio fieri nõ poteſt,niſi præcedẽte monitiõne,ut ibi habetur in tex.unde ille talis denunciator non op⁹ eſt,ꝙ cõſtituatur ab alio iudice uel uniuerſitate:ſed qlibet admittiť ad denũciãdũ,ut ſuprà dixi.Et ſic dixit Ang.in d.l.ea quidẽ.in prin.nõ ob.tex.in d.l.ea quidem.quia intelligo illũ tex.ꝙ ſatis deputatus eſt officialis à publico,ſi eſt deputatus uel ab uniuerſitate,uel à iudice.

4 *Denunciator quis poßit conſtitui.*

ANGELVS.

4 * SECVNDO principaliter quæritur de ratione ſubiecti uel materię,quis poſsit cõſtitui denũciator. Bar.in l.diuus.in uer.ſed quæro qui poſſunt cõſtitui.dicit,ꝙ omnis qui admittitur ad accuſandũ,admittitur ad denũciãdũ:& omnis qui prohibetur accuſare,iuxta l.q accuſare,cũ l. ſeq.ff.de acc.prohibeť denũciare:ut c.cũ omni.extrà de accu.ita dicit Sal. in d.l.ea quidẽ.uer.tertiò rõne materiæ.ex quo no.ꝙ cũ per l.qui accuſare.& l.ſeq.ff.de accu.prohibeãtur infames accuſare, ꝙ etiam infamis prohibetur denũciare.Sed dicit do. Ang.ꝙ credit cõtrariũ:& ita cõmuniter obſeruatur. nã iſti denũciatores cõſtituũtur & ſunt officiales viles & minimi,ut nuncii: ſed nũcius etiã infamis põt cõſtitui.l.j.C.de infa.lib.x.ergo &c. Præterea dico,denũciatori ſeu officiali non creditur, niſi probetur poſtea crimẽ per eum denũciatũ. Sed ſolùm facit ꝙ iudex inqui

inquiritur ut d.l.ea quidem.ergo &c. Præterea deputatio & mādatum iudicis conſtituentis iſtum infamē pro denunciatore, ipſum habilitat:ut l. furti.§.ſi qs iuſſu.& ibi no.ff.de infa.Et maximè cum ut plurimū fiunt tales,etiam inuiti eliguntur ad tale officiū.unde ego ſic diſtinguerem,
a aliquis denūciat motu proprio, ª & tūc uerum ſit dictum Bart.quia eadē eſt ratio in denunciante,ſicut in accuſatore: aut denunciat uirtute ſui officij,quia fuit deputatus à iudice, uel forte inuitus:& tunc infamis poteſt eſſe denunciator,& ex neceſſitate officij hoc facit:igitur non poteſt repelli ut infamis, ſicut dicimus in nuncio,ut dictum eſt ſuprà.

ª ADNOT. a ¶ Motu proprio. *Adde & tu uide pro opi. Bar. Pe.de Ancha.in conſi.cccxvij.Ber.*

AVGVS. Tu autem in hac materia adde,& dic quòd uidetur ꝙ do. Ange.rectius loquatur contra Bart.
a ª inquantum dixit,ꝙ infamis admittitur etiam ad denunciandum. pro b quia cōcluſione allego deciſionem in terminis quam ipſe ignorauit.nā gl.in terminis in c.ſi peccauerit.ij.q. j.in glo.mag.tetigit iſtā difficultatē, & arguit ad partes.& tandem cōcludit infamē poſſe denunciare, licet non poſsit accuſare:& licet glo.ij.q. viij.in ſumma.in glo.mag.uideatur tenere,quòd infames repellātur ad denūciandum:tamen dum gl.in hac materia remittit ſe ad not.p ipſum. in d.c.ſi peccauerit. uidetur uelle, ꝙ infames admittātur ad denūciandum.ſed contrariam gl.allego in c. preterea.extra de teſti.cog.ubi ponderat ibi eſſe caſum, quòd infamis non admittatur ad denunciandum: & maxime ſecundum domi. Anto. de But.cum denunciator habeat aliquid de publico:& ibi gloſ.pro hac parte allegat bonum text.in c.cùm dilectus.extra de accuſa.& text.in c. cū in tua.extra de ſpon.& uide Spe. in titu.de denun.in §.quis denunciare poſsit.in uerſic.ſed nunquid infamis.qui latè diſputat iſtam materiam pro & contra:& ibi tamen ui detur concludere, quòd ſi quis cogeretur denunciare,infamis admitteretur ad denunciandum,aliàs ſecus. Ego uerò indiſtinctè approbo dicta Bar.ꝙ ille qui non poteſt accuſare,non poteſt denunciare:& ideo infamis nō poteſt accuſare,ergo nō poteſt denunciare,per ſuperius allegata.Et ideo rectè dixerunt d.Ant. de Bu.& Imo.in d.c.in omni.ꝙ iura quæ dicunt infames admitti ad denunciandū,loquūtur de denunciatione euangelica:ſecus in denunciatione iudiciali:quia infamis repellitur.ibi tamen limitat d.Anto.de Bu.
ᵇ iſtam materiā:niſi in iſta iudiciali denunciatione accuſatus eſſet diffamatus ab aliis perſonis,quia tūc infamis denūciator admitteret:& iſtā patrē credo uerā.non ob.ꝙ infames admittuntur in nūcios,qa illa l.j.C. de infa.hoc non dicit.ſed caſu quo hoc uerū eſſet,nos loqmur in denūciatoribus denunciātibus maleficia, & ubi agitur de uita hominis: ergo cautius agendum eſt, arg.l.ſciant.C. de proba.c.ubi periculum.extrà de elect.lib.vj.imò pertineret ad officium iudicis repellere hos infames. l.quos prohibet.ff.de poſtu.

ADNOT. a ¶ Loquatur contra Bart. *Adde tu in propoſito,& uide Pet.de Ancha.in conſi.cccxvij.ubi tenet,* quòd

*quòd infamis non poteſt eſſe denũciator, quando ſtatutum diceret quod ſletur dicto denunciatoris.*

b ¶ Do.Ant.de Bu. *Adde quòd contra hanc limita.facit quod uoluit Ro.in cõſi.ccxliiij.ubi quòd in notorijs accuſator nõ admittatur iuxta exceptionem, puta inimicitia.Ber.*

5 *Denunciatores tenẽtur iurare in principio officij ſui, quòd bene & legaliter exercebunt officium ſuum.*

ANGELVS.

5 *ET aduerte, ꝙ iſti denũciatores tenentur iurare in prin.officij ſui, ꝙ bene & legaliter exercebunt officiũ ſuum.ita dicit Ange.in l.ſi uacãtia.C. de bo.uacan.in prin.ſicut nuncij tenentur etiam iurare.l.comparationes.C.de fid.inſtru.

AVGVS. Tu autem adde Gandi. in tract.malefic.ſub rub.qualiter cognoſcatur de maleficiis per denunciationẽ.in ſi.ij.col.qui idẽ uoluit, ꝙ iſti denunciatores teneantur ſuſcipere iſtud iuramentum, quòd fideliter & legaliter exercebũt officiũ ſuum. Idem dixit Spec.in titu.de accuſa.§. j.in uer.penul.in iij.parte.& hoc iuramentum eſt maximæ efficaciæ: ut declarat ibi Gandi.

6 *Denũciatores ad quem finem & effectum conſtituantur.*

ANGELVS.

6 *TERTIO quæro ratione finis & effectus ad quẽ finem & effectum iſti denunciatores conſtituãtur. Reſpondeo ſecũdum Sal.in d.l.ea quidem.in uer.iij.ratione finis, ut eorum denunciationibus mediantibus puniãtur delicta, & per conſequens prouincia remaneat purgata: ut l.cõgruit.ff.de offic.præſi.nam facta denunciatione per ſyndicum uillæ, iudex duobus modis poteſt procedere ſecundum quod dicit Bar.in d.l.diuus.in uer.ulterius quæro quid ſit. uidelicet, uno modo ſuper denunciatione ſimpliciter procedẽdo. & iſto caſu poſſunt opponi omnes exceptiones, quæ poſſunt opponi contra accuſatorẽ: utputa, talis non eſt, nec eſſe poteſt legitimus denũciator: argu.l.qui accuſare.ff.de accu.Itẽ poteſt procedere iudex per inquiſitionem quã facit propter denunciationem: tunc illæ exceptiones ſecũdum Bar.ibi, ceſſabunt in perſonam illius denunciatoris.& alleg.tex.in c.licet Hely.extrà de ſimo.Sed inquantum Bart.dicit, quando ſimpliciter iudex ſuper denũciatione procedit, quòd poteſt opponi exceptio ſicut contra accuſatorem, nõ credo uerũ: quoniã iſte denũciator eligitur ex publico: & uirtute & ex neceſsitate officij dicitur habilis: unde dictum Bar.puto uerum, quando non eſt ad illud officium deputatus: ſed motu proprio denũciat.pro hoc facit quod no.Sal. in d.l.ea quidem.uer.vij.quæro.

AVGVST. Tu autem in hac materia adde, quòd Gandi.in tract.maleſi.ſub rubri.quomodo de malefic. cognoſcatur per denuncia.& Specu. in titu. de accuſato.in iij.parte. § j. uer.penul.aliter loquũtur, dum tractant iſtã materiã, quis ſit finis & effectus iſtorũ denunciatorum: & in ſpecie declarant finem iſtorum denunciantium.Nam dicunt, ꝙ quandoq; nocturni cuſtodes iurati ponuntur, & ut quoſcũq; ſub noctis ſilẽtio trãſeuntes capiant, & denũcient puniẽdos: quandoq; etiam ponuntur cuſtodes ad cuſtodiã alicuius paſſus, ut quoſcũq; inuenerint cũ rebus uetitis tranſeun

tranſeuntes capiant, ſimiliter denun cient & præſentent: nonnunquã etiã ponuntur cuſtodes ad agrorũ cuſtodiam, ut fructuum depopulatores eodem modo denũcient & præſentẽt, & ſimiliter quadrupedes in prædijs damnũ dantes. Et hi denunciatores non tenẽtur accuſare, nec iurare de calũnia, ſed ſolũ faciunt denunciationem, quibus creditur propter officium ſibi cõmiſſum, & hoc ſecundũ diuerſas conſuetudines locorũ. & ſic facta tali denunciatione, ipſis creditur: & hoc propter iuramentũ qđ iurauerũt à prin. ſui officii, ꝙ legaliter & fideliter exercebũt illud: adeo ꝙ niſi denũciatus probauerit ſuam innocẽtiã, cõdẽnabit̃ ex tali denũciatione, quæ quò ad hoc fidẽ & ꝓbatiõnẽ facit, & ita de cõſuetudine obſeruatur. hæc Gandi. & Spec. in loco ſ. allegato. ex quib⁹ habes, ꝙ officiũ denunciatoris q̃nq; ſolũ non eſt in denunciãdo, ſed etiã in capiẽdo. Itẽ effectus denũciationis eſt, ꝙ ſine alia inquiſitione ſequit̃ cõdẽnatio. nihilominus nõ recedo à doctrina Bart. quia etiã propter illã denũciationẽ iudex poterit formare inquiſitionẽ ſuã. an autẽ tali denunciatori credat̃, infrà dicetur in materia. Et an exceptiones poſsint opponi, ego teneo cũ Bar. & ꝙ do. Ang. hic malè dicat, per ea quę ſuprà dixi in prox. q. præcedẽti. & ſecũdũ do. Ang. ſequeret̃, ꝙ licet denũciator ſit deputatus de publico, & denũciaret me occidiſſe Titiũ, & eſſet inimic⁹ meus, ꝙ ego nõ poſſem opponere deũciatorẽ inimicũ meum eſſe: cõtra not. in c. cum oporteat. & in ca. qualiter & q̃ñ. extrà, de accuſa.

7 *Denunciator an teneatur denunciare omnia maleficia etiã impunita de iure, cõſuetudine, uel ſtatuto: ut quia pater occidit adulterum.*

ANGELVS.

7 ✱ QVAERO, an iſte denunciator teneat̃ denunciare omnia maleficia, etiã impunita de iure, conſuetudine, uel ſtatuto: ut qa pater occidit adulterũ: ut in l. nec in ea. ff. de adul. dic ꝙ ſic: qm̃ cognitio iuris, utrũ tale delictũ ſit punibile uel nõ, nõſpectat ad eũ, ſed ad iudicẽ. l. fi. §. diuus. & ibi hoc no. Bar. ff. de publi. & ibi Imo. & Bar. in l. ſi qs in graui. §. marit⁹. ff. ad Syll. & d. l. diuus. in uer. ulterius q̃ro. & in l. j. §. q ad denũciationẽ. in pe. q. ff. ad Turp. & Sali. in d. l. ea quidem. in prin. in uerſic. quartò quæro circa ipſius conſtitut. licet ſecundũ Ro. in cõtrariũ poſſet argui, ex no. per Bal. in d. l. decuriones. C. de infa. quia licet maleficiũ nõ puniatur, tamẽ maleficiũ eſt: ut l. ſi uxori. ff. de furt. & l. reſpiciendũ. §. facta. ff. de pœn. ſed Ro. in d. §. maritus. tenet opi. Bar. ꝓ quo allegat tex. & ibi Bald. in l. j. & ij. C. ut nemo priuatus. ſed uide q̃ dicã infrà in iſta glo. in uer. q̃ro, utrũ maleficiũ cõmiſſum p Titiũ caſu fortuito, &c.

AVG. Tu autẽ in hac materia adde, ꝙ cõtra iſtam cõmunẽ ſententiã alleg. bo. tex. in l. ſi ſeruus. C. de his q ad eccl. cõfu. & ibi Bar. dicit, ꝙ ſi delictum eſt cõmiſſum in caſu permiſſo à lege, qa occidi Titiũ ad mei defenſionẽ, ꝙ iſta accuſatio nõ debet recipi. pro hac parte allego etiã doctrinã Bar. per illũ tex. in l. cũ quidã. §. fi. ff. de acquir. hær. & in l. fi. qui dicit, ꝙ ſtãte ſtatuto, ꝙ fama præcedẽte ſyndicus teneatur denũciare omnia maleficia: ꝙ ſi fama p̃cedit, ꝙ ſyndicus ipſe cõmiſit delictũ, & ſyndicus in ueritate ſcit ſe nõ cõmiſiſſe delictũ, ꝙ



iſto caſu

iſto caſu ſyndicus nõ denũciãdo nõ incidit in pœnã. nihilominus allego Per.de anch.in ꝓpriis terminis tetigiſſe iſtã difficultatẽ in cle. pñti.ex trã,de cẽſi. ubi facit mẽtionẽ de illa doctrina Bar.in d.l.fi. §.diu⁹. & tãdẽ arguit ꝓ & cõtra.& approbat illã doctrinã Bar.ꝙ imò ſyndicus tale maleficiũ tenet̃ denunciare:& iſta opi.mihi placet.Limito tamen cõmunẽ opinionẽ, niſi notoriũ eſſet illum occiſum fuiſſe bannitũ:quia tunc maleficiũ non tenetur denũciare. Itẽ cõem opin.limit. Ang.in l.ne qs uela. C.ut nemo pri.titulos pdiis ſuis imponat.

8 *Denunciator, an quẽlibet delinquentem denunciare teneatur.*

ANGELVS.

8 *QVAERO,an quẽlibet delinquẽtẽ denunciare teneat̃.Bart.in d.l. diuus.in uer.quæro utrũ iſte denunciator.dicit,ꝙ nõ:ſed ſolùm quos accuſare poſſet:ut l.iniquũ.& l.pe.& fi. C.q acc.nõ poſ.ſed Sal.in d.l.ea quidẽ.in uer.q̃ro an quẽlibet delinquentẽ.in cõtrariũ allegat neceſsitatẽ publici officii.facit l.quæſitũ.ff.de in ius uoc.ſed reſpõdet, ꝙ ibi loquitur in tutore,nõ tamẽ in accuſatiõe, quam nec tutorio nomine gerere põt. C.ſi tutor nõ geſſer.l.j.ſed quia officium iſtius eſt principaliter deputatum ad maleficia denũcianda:ideo uidet̃, ꝙ apud eũ ſint partes iudicis. hinc eſt, ꝙ Romulus fecit mori fratrẽ, q trãſcendit muros, quaſi uiolata lege.l.fi. ff.de re.iud.& deſertorẽ militię filiũ, pater defert & denũciat.l.milites.ff. de re mili.& tutor nõie pupilli cõtra patronũ implorat officiũ iudicis, & ſuſpectũ indicẽ denũciat:ut d.l.j.ſi tutor nõ geſſerit.hẽ qa nõ facit ut ipſe, ſed tanq̃ alius:ut C.de admin.tut.l.cũ quidã.& hoc credo uerũ.facit l.mini mè.ff.de religio.& ſumptib.fune.

AVG.Tu autẽ in hac materia adde,ꝙ ueritas iſtius difficultatis depẽdet ab illa q.quæ fuit diſputata ſuprà in hac gl.in ij.q.principali. ubi Bart. uoluit,ꝙ omnis qui admittitur ad accuſandum, admittatur etiam ad denunciandum,aliàs ſecus:quæ concluſio an uera ſit uel falſa,dic ut ibi.

9 *Denunciator an excuſetur à denũciãdo,ſi ignorat nomen illius qui maleficium commiſit.*

10 *Syndici qui uolunt ſe excuſare ſuper ignorantia, debent probare de diligenti ſua inquiſitione.*

ANGELVS.

9 *QVAERO, an excuſet̃ ex eo quia ignorauit nomẽ illius q maleficiũ cõmiſit.Bar.in d.l.diuus.in uer.ulterius circa legẽ noſtrã.dicit, ꝙ ſic.ꝑ l.ſi ideo.C.de his q.ut indi.ſed Bal.in l.duobus.§.fi.ff.de iureiur.dicit,ꝙ ſi ignorat̃ quis,licet ſciat̃ ꝙ maleficiũ ſit cõmiſſum:puta in multitudine hominũ eſt cõmiſſum maleficiũ,& ignorat̃ qs cõmiſerit:uel de nocte eſt cõmiſſum,& ſyndicus fecit priuatã inquiſitionẽ : uel in domo,uel in uilla, ꝙ excuſat̃. per l.ſi cũ exceptiõe.§.in hac.ff.ꝙ met.cau.ſed Sal.in d.l.ea quidẽ.in uerſi.ſexto q̃ro,an excuſetur.dicit,ꝙ põderãda ſunt uerba ſtatuti loquẽtis de his denũciatorib⁹,quia aut ſint ſcripta in rẽ, aut in perſonã, aut utroq; mõ:ſi ĩ rẽ,ut puta ſyndici uillarũ teneant̃ denũciare oĩa maleficia ĩ uillis eorũ cõmiſſa:& tũc licet ignoret à quo ipſm maleficiũ ſit cõmiſſum tñ ipſm maleficiũ denũciare debet. ſi uero loquit̃ in pſonã:puta ꝙ denunciet ſyndicus oẽs q maleficia cõmiſerint:tũc ſi ignoraret malefactorẽ,nõ tenetur

tenetur denũciare maleficiũ : qa de-
nũciatio maleficii, tũc in cõſequen-
tiã uenit ad denunciationẽ perſonæ
maleficiũ cõmittẽtis. Et ad hoc bene
facit d.l.ſi ideo. Si uerò utroq; mõ
ſint ſcripta, ut denũcient oĩa malefi-
cia in eorũ uillis cõmiſſa,& oẽs per-
ſonas quæ illa cõmiſerint:& tũc licet
malefactor ignoreť, non excuſatur
ſyndicus ad denũciationẽ maleficii,
ſicut in ſimili de ꝑceptis factis ab ar-
bitro.l.Celſus.§.j.ff.de ar.Sed aduer-
a tas',quia iuſta cauſa ignorantiæ [a] ad
excuſandũ ſyndicũ eſt,ſi maleficium
ſit clã & occultè de nocte cõmiſſum,
uel in loco in quo homines de raro
uadunt.l.j.§.occiſorũ. & ibi omnino
uide Bar.ff.ad Silla. & in l.ſemper.§.
ſuper hoc interdicto. ff.quòd ui aut
clã.& ibi Bar.& in l.auus.& ibi Bart.
ff.de cal.& Bart.in d.l.diuus.in uerſi.
ſed quid ſi nõ denũciauit intra tem-
pus.facit quod no. Bart.in l.ſi.ff.ſi qs
teſta.liber eſſe iuſſus fuerit.& qđ no.
Bal.in l.id quod pauperibus.C.de e-
piſcop.& cleri.in l.ſi quis non dicam
rapere. C.de ſacroſanctis eccleſiis.

A D N O T. a ¶ Iuſta cauſa igno
rantiæ. *Adde tu ꝙ tẽpus non currit ſyn
dico,niſi à die ſcientiæ.ita Ro.in cõſil.cc-
xviij.& ꝙ non teneatur denunciare ma-
leficia facta clam.Adde eundem Rom.in
conſi.xvij.& Alex.in conſi.xxiiij. in ij.uo-
lu.& uide ad hoc latè per Bar. in conſil.
ſuo inci.clariſſime do.B&c.*

A V G.Tu autẽ in hac materia ad
de,ꝙ nemini dubiũ,ꝙ ignorãtia ex-
cuſat ſyndicum,qui teneť denũciare.
ita uoluit Ang.per illũ tex.in l.ſi cum
exceptione.§.in hac actione.in j.co.
ff.ꝙ me.cau.& ibi ponit etiã exẽplũ,
quãdo maleficiũ de nocte fuit cõmiſ
ſum,uel in multitudine,& ignoratur
quis cõmiſerit.& ꝙ ignorantia excu
ſet,uoluit Ang.per illũ tex.in l.ſem-
per.§.hoc interdictũ.ff.qđ ui aut clã.
& eſt bonus tex.in l.j.C.de fal.mone.
& ibi Bal.põderans illũ text.ibi tamẽ
dicit, ꝙ licet ignoret à principio, ſi
tamẽ poſtea ſuperuenit ſciẽtia,teneť
ſyndicus denũciare.ad idẽ eſt bonus
tex.& ibi Bal.in l.cũ ancillis.C.de in-
ceſtis nup.ubi per illũ tex.idem dicit
Bal.quòd ignorãtia excuſat ſyndicũ:
tamen ſi ſuperuenit ſcientia, tenetur
poſtea denunciare, per illũ tex.& ibi
diſputat,qđ ſi finito officio poſtea ſu
peruenit ſcientia?& de hoc infrà etiã
dicetur.& in tantũ ignorãtia excuſat
ſyndicũ,ꝙ ſi ſtatuto cauetur,ꝙ ſyn-
dici teneantur denũciare maleficia,
nec apponiť quãdo,ſemper intelligi
tur à tẽpore ſcientiæ: nec intelligas
ſtatũ à tempore ſciẽtiæ ſyndici, hoc
eſt cũ præcipiti feſtinãtia,ſed ꝑquiſi-
ta ueritate.ita uoluit Bald.in d.l.cum
ancillis.in argumentũ allegat bonũ
text.in l.ij.§.confeſtim. ff.ad Tertul.

10 * Tene tamen menti in hac materia
unũ ſingulare uerbũ, ꝙ ſyndici qui
uolunt ſe excuſare ignorantia, nun-
quã erunt excuſati,niſi probẽt de di-
ligenti inquiſitione.eorum aurea eſt
doctrina Bal. per bonas rationes in
l.j.C.ad Mac.quã doctrinã ſemper te
neas menti:qa aliis regulariter igno
rãtia præſumitur,ut ibi not. Adde ta
mẽ ꝙ do. Ant.de but.in c. ab excõi-
cato.extrà de reſcrip.faciẽs mentio-
nẽ de do.Bart.dixit, ꝙ licet ſcientia
præſumatur in ſyndico cõmiſſo de-
licto:tamẽ eo ipſo ꝙ probat ſe inue-
ſtigaſſe malefactores , & iurat etiã ſe
no potuiſſe inuenire,hoc modo pro
batur ignorãtia.dic ut ibi ꝑ eũ.In hac
materia uide pulchrum cõſiliũ Paul.
de caſt.

de ea.cõſti.ccxxvj.de quadã muliere, q̃ fuit impręgnata: an tale delictũ debeat denũciari poſtquã peperit: & an tale tempus ſit continuũ, uel utile, & currat ignorãti. & uide Alb.de roſa. in iij.parte ſtatutorũ. q.lxxx. qui ponit, an iſti teneantur denunciare furta nocturna & ſimilia: uel ſi maritus de nocte occidit uxorem.

11 *Syndicus ſi præuentus fuerit in denunciando ab iniuriato, uel à iudice inquirente, an puniatur.*

ANGELVS.

11 * QVID ſi fuit ſyndicus in denũciãdo præuẽtus ab iniuriato, uel à iudice inquirente, an puniat' ſyndicus? Rñdeo, q̃ nõ põt ei negligẽtia imputari. l.j.§.eleganter.ff.de lib.agno. & uide oĩno Bar.in d.l.diuus.in uer.qd ſi talis denunciator. & Salic.in d.l.ea quidẽ.in uer. nec præuenientia accuſatoris. de hac tamẽ materia latius dicetur infrà in uerſ.quid ſi debet ſyndicus denunciare. & ego ibi dicam: & uide Bar.in l.ſororem.& ibi Bal.& Ange.C.de his qui, ut indignis.

AVG. Tu in hac materia adde Alber.de roſa. in ij.parte ſtatu.q.lxij. qui eleganter loquitur.

12 *Dẽnuncians nõ debet ſe ſubſcribere ad pœnam talionis.*

ANGELVS.

12 * QVAERO, an denũcians debeat ſe ſubſcribere ad pœnam talionis. dic q̃ nõ, ut eſt caſus in d.l.ea q.dẽ.nõ ob.l.fi.eo.tit.qa ibi loquitur in accuſatore, nos loquimur in denũciatore: ita dicit Bar.in d.l.diuus.in uer. quæro utrũ ille q denũciat. & Sali.in d.l.ea quidẽ, in uer.q̃ro, an denũciãs.

AVG. Adde tu, q̃ iſtud idẽ uoluit Bal.in l.ea quidem.C.de accu.in uer. quæro utrum ordo iuris ſit ſeruãdus ſuper notorio. Et melius Ang.in d.l. ea quidẽ.in fi.j.col.& dicit, q̃ ita ſeruatur de cõſuetudine. Adde tamen, q̃ licet ſyndicus nõ teneatur ſe ſubſcribere: tamẽ illa denũcia ſua quam facit iudici, debet eſſe in ſcriptis.[a] Ita uolunt docto.maximè Bal.in l.fin.C. de neg.geſt.per bonas rationes.

ADNOT.a ¶ In ſcriptis. *Adde tu circa hoc, & uide Alex.de Imo.in cõſi. lxxj.in iij.uolu. Ber.*

13 *Denunciari an debeant ſolùm maleficia notoria.*

ANGELVS.

13 * QVAERO, an maleficia notoria tantùm poſſint denũciari. Cy. & alij doct.in l.ea quidem. C.de accuſ. dicunt, q̃ illa notoria tantũ poſſunt denunciari. Sed Sali.ibi.in uer. octauò quæro, quæ delicta &c. tenet contrariũ, q̃ etiã non notoria debẽt denũciari, dũmodo probari poſſint.l.j.§.quies.ff.de offi.præf.ur. & d.l.diuus. uel dic, dicit ipſe, quòd maleficia debent eſſe notoria: ſed non eſt neceſſe malefactorem hoc notoriè feciſſe, uel notoriũ eſſe: ideo iudex inquirit an perſona denunciata illud crimen fecerit necne: & ſic concordat opiniones.

AVG. Tu autem in hac materia adde, & dic q̃ imo de iure ciuili nemo admittitur ad denũciandum, niſi ſit deputatus de publico: & opus eſt q̃ crimen ſit notorium. Et iſte eſt caſus in dicta l.ea quidem. & ibi Bald. ſummat hoc modo illum text. ſed de iure canonico, quilibet bonæ famæ, motus bono zelo, admittitur ad denunciandum, præcedente primò admonitione charitatiua: per text. in capitu. qualiter & quando. el ij. extrà, de accuſat. Et ideo Angel.in

dicta

d.l.ea quidẽ.in prin.dixit,in foro ciuili ſeruabis leges:in foro canonico ſeruabis canones.Et hoc eſt qđ uoluit dicere Gãdi.in tra.malefi.in rub. qualiter procedatur in malefic.per uiã denũciationis.& Spe.in ti.de denunciatione.§.j.in j.& ij.col.qui ponit de denunciatione iudiciali.

14 *Denunciatori an credatur: & ſic an denunciatio habeatur pro plena pro-* a
*batione.*

15 *Officiali creditur, & eius dicto ſtatur: & ſi ſtatuto hoc expreſſè dicatur,intelligitur donec denũciatus probauerit contrarium.*

16 *Denũciatori an credatur,donec probetur cõtrarium:& ſi contrarium probari poteſt etiam ſi ſtatuto cauetur, quod eius dicto uel iuramento ſtari debeat.*

17 *Stante ſtatuto,quòd ſtetur dicto alicuius:poteſt probari contrarium.*

18 *Statuto dicente,quòd de damno dato ſtetur iuramento accuſatoris uſq; ad quantitatem decem librarum,licet accuſator iurauerit,tamen iudex poterit taxare prout ſibi uidebitur falſitatẽ uel calumniam continere.*

19 *Si inquiſitor hæreticæ prauitatis aliquem de hæreſi condemnauit, & ad iudicem ſecularem remiſit puniẽdum: an requiratur nouus proceſſus.*

ANGELVS.

14 *QVAERO, an denunciatori credatur: & ſic de effectu huius denunciationis,an habeatur pro ple- b
na probatione.Bar.in l.diuus.in uer. quæro quis ſit effectus denunciationis.concludit quòd talis denunciatio in delictis grauibus non facit plenam fidem.d.l.ea quidẽ.ſi uerò delicta non ſunt grauia,Barto.diſtiguit: quia aliquando ponitur denunciator ad denunciandum illud, quod inuenit uerè:& illud,quod ipſe uidit exemplum.mittitur aliquis ad inueſtigandum ludentes per ciuitatem: & tunc creditur tali officiali referenti:ut dicto §.quies.Si uerò non mittitur ad referendum quæ uidit, ſed quæ auditu percipit ex relatu aliorum: & tunc ei non creditur ad puniendum,ſed ad inquirendum, [a] ut d.l.diuus.ſed de hoc latius per Bart. in l.diuus.in uer.ſed quoniam dixi. ſed fortius,nec etiam creditur iudici,ſicut dicimus, in iniquiſitore hæreticæ prauitatis, qui cõdemnatum de hæreſi tradit puniendum iudici ſeculari: nam tunc iudex ſecularis non tenetur ſtare proceſſui inquiſitoris:ſed poteſt de nouo crimẽ examinare, & nouũ proceſſum facere. auth.de ſanc.epiſ.in §.ſi uerò crimẽ. ita dicunt Guil.& Bart.in d.l.diuus. ſed Salic.in d.l.ea quidem.in prin.in uer.x.quæro.dicit,caue tibi:quia d.§. ſi uerò crimen. loquitur quando epiſcopus remittit degradatum condẽnandum: nos uerò loquimur in iam condemnato, cuius executio mandatur iudici ſeculari:tamen non habet ipſe cognoſcere de uiribus ſententiæ:ſicut nec in ciuilib᷒,cùm unus iudex alii reſcribit, ut exequatur reſcribentis ſententiã:ut C.de iud.l.properãdum.§.ſin autẽ reus.& pro hoc bene facit c.ſuper eo. de hære.li.vj.ubi dicitur,ꝙ hæretici [b] deprehenſi per inquiſitorem, ſine ulla audientia relinquãtur iudici ſeculari: & ſic executor merus eſt iudex ſecularis:ut eſt caſus in c.inquiſitionis tenor.de hære. li.vj.ubi dicit͛,ꝙ ſentẽtiã inquiſitoris, uel epiſcopi,iudex ſecularis debet ſine mora cõtra ipm de hæreſi dãnatũ

executioni mandare.Præterea caue, ſecundum Salic.ibi,licet cognitio & cōdēnatio de hæreſi olim ſpectaret ad iudicē ſecularem:ut l. cuncti. & l. quicunq;.C.de hære.tamen ſecus eſt hodie de iure canonico: ſed ad inquiſitorē hæreticæ prauitatis, uel ad epiſcopū tātùm: ita quòd nō ad iudicem ſecularē: & ideo ceſſaret §.ſi uerò crimē.& ibi no.gl.& habet locū §.ibi ſequēs:uidelicet §.ſi autē eccleſiaſticū.eſt autē crimē hæreſis eccleſiaſticū tantùm:ut habetur in d. c. Et aduerte, quòd inquantū ſuprà dictū eſt,ſecūdum Bar.quòd creditur officiali quando mittitur per ciuitatē ad uidendū ludētes, uel portātes arma: nam hec doctrina uenit limitāda per quandā auream deciſionem Iaco.de But.in l.j.C.de re iudi.ut refert Salic. in d.l.ea quidē.in d.loco.& in d.uer.
15 uidelicet,quòd * ei creditur, & dicto ei ſ ſtatur:& ſi ſtatuto hoc expreſſè dicatur, intelligitur donec denunciatus c probauerit contrarium. d.l.j.C. de re iudi.Et in hac materia pulchrè hoc no.Ang.& Imo.in l.qui bona.§. qui damni.ff.de dam.infec.& ibi concludit Imo. quòd aut ſtatutū uel lex dicit ſtari debere ſimplici dicto alicuius, aut ſtari debere ſacramento alicuius.Primo caſu uidetur,quòd intelligatur ſtari debere in dubio: niſi aliud in contrarium probaretur:etiā ſi fortè ſit talis qui ſit officialis,& iurauerit fideliter exercere officiū, per no.per Iac.de But.in l.j.C.de re iudi. Secundo caſu principali: aut lex uel ſtatutum uult ſtare ſacramēto alicuius præcedente contumacia alterius cum dolo,de qua cōſtat:& tūc uidetur,quòd ſtari debeat iuramēto, nec contrariū probari poſſit, per ea quæ habentur in auth. ſed nouo iure. de ſeruis fug.& l.ſi quādo.C.unde ui. & c.ſi. extrà quòd met.cau. & hoc operatur delictū delinquentis: de cuius delicto aliàs conſtat:aut non conſtat aliter de delicto,& tunc aut lex dicit in ſubſidium ſtari debere ſacramento, & nō poteſt probari contrariū.c. ſtatutū. §.j.de reſcri.lib.vj. & in Spe. de offi.iud.in fi.& ibi per Io. And.ratio, quia iuramentū etiā ſuccedit in locum alterius probationis:& nō eſt dubium,quòd ſi alia probatio fieret, nō poſſet contrariū probari.aut lex uel ſtatutum dicit ſimpliciter ſtari ſacramēto:& tunc ſi ſumus in ſpiritualibus, poterit iudex ex officio, non obſtante ſacramento, inquirere ueritatē,per ſuprà dicta:aut non in ſpiritualibus,& tunc ſi expreſſè nō diſponatur in caſu quo quæritur, ſed ſit extenſio per quandā ſimilitudinē: tunc uidetur poſſe probari contrarium,per no.per Io.And.in c.ij.de iureiur. aut expreſſè diſponit in caſu quo quæritur: & tūc eſt dubium. Nā uidetur,quòd amplius nō debeat agitari, ne periuriū detegatur:ut l. nam & poſtea. §.j. ff. de iureiur. quod tamen intellige ut ſuprà dixi: aut aliter conſtet de maleficio, aut non:ut plenè colligitur ex no.per Imo.in d. l.qui bona.§.qui damni.

ADNOT. a ¶ Sed ad inquirendum. *Adde quòd Bar.in d.l.diuus. ſequitur do.Alex.in conſ.j.in iiij.uol.Ber.*

b ¶ Hæretici. *Vide Ang.infrà in ſua addi.in fi.& quæ ibi ponit Hiero.chu.*

c ¶ Denūciatus. *Adde tu,& dic quòd ſtatutum poteſt diſponere,quòd ſtetur dicto ſaltuarii,uel officialis.ita Ful.in conſ. cxxxvj. in iij.col. & quid operetur tale ſtatutū,& qualiter denūciare debeat,&*

qualiſ

*qualiter fides de denunciatione iudici ſit facienda: per Alex. latè conſil. lxxj. in iiij. uol. & quòd probatio facta per iuramẽtum uigore ſtatuti poſſit reprobari, uoluit Rom. in conſil. cxj. & uide circa hoc Alex. de Imo. ind. §. damni. Bernard.*

AVGVST. Et ita in hac difficultate quieuit ſpiritus horum patrũ noſtrorũ. Sed quia hæc materia quotidiana & utilis eſt, ideo altius ſcribam in hac materia, & multa allegabo iſtis incognita. Tu ergo in hac materia adde primò Gandi. in trac. maleficiorũ. ſub rub. quomodo de malefic. cognoſcatur per denuncia. in j. & ij. col. latè diſputat iſtam materiã, an iſtis denũciatoribus credatur: & ſaltuariis, & ſyndicis. & ibi dicit, quòd licet de cõſuetudine ſeruetur ſecundũ uarietates locorũ, quòd ipſis creditur: tamẽ uidetur, quòd de iure nõ eſt ipſis credendũ: quia habetur loco unius teſtis, & uni teſti nõ creditur. l. iuriſ. C. de teſt. Itẽ ſoli arbitro nõ creditur. l. ne in arbitris. C. de arbit. Itẽ hoc uidetur uelle Accur. in l. ea quidẽ. C. de acc. Itẽ ubi agitur de crimine, probationes debẽt eſſe luce meridiana clariores. l. ſciãt. C. de proba. & ecõtrà, quòd ipſis credatur arguit: quia iurauit bene & legaliter ſuũ officiũ exercere: unde nemo præſumitur immemor ſalutis ęternę. l. fi. C. ad legẽ Iul. repet. Itẽ omnia quæ in iudicio aguntur, ſolenniter præſumuntur acta. l. ſciendũ. ff. de uerb. obl. Itẽ pro hac parte ſolet allegari in d. l. ea quidẽ. unde pro cõcordia dicit Gandi. quòd ſi iſti ſyndici ſunt deputati ad denũciandũ maleficia, & ipſis nõ creditur: aut officiũ horũ non cõſiſtit tantũ in denunciando, ſed in inquirendo & cognoſcendo; ut quoties ipſi uadunt cũ notario, uel iudex cum familia diſcurrendo ciuitatẽ de nocte, & uidet, & inuenit aggreſſorẽ, uel maleficiũ cõmittentẽ: aut homines eũtes de nocte, uel arma portãtes uetita: uel uictualia, uel alia uetita per ſtatutũ: nam tunc & eo caſu ſatis dici poteſt, & uidetur tale eſſe indiciũ, ex quo iudex uel poteſtas poſſit ſententiã diffinitiuã ferre, nulla alia ſuper eo exceſſu probatione reperta: quoniã tale factũ dicitur eſſe iudici notorium, & ſibi uidetur de eo exceſſu cõſtare, nõ ut priuato, ſed ut iudici: arg. ff. finiũ regun. l. ſi irruptione. §. fi. & ff. de offi. præſi. l. illicitas. §. ueritas. ſatis dicitur cõſtare de crimine, quod oculis ſubiicitur iudicis more iudiciario inquirẽtis: cum oculorũ inſpectio pro quadã ſpecie probationis habeatur. l. lex quæ tutores. C. de adm. tu. nõ ob. quod dictum eſt ſuprà, quòd officialibus nõ eſt credendũ: ut l. diuus. ff. de cuſtod. & exhi. reo. & C. de accuſ. l. ea quidẽ, quia illud uidetur intelligi, cum officialis officiũ ſolùm in denunciando, & non inquirendo & cognoſcẽdo conſiſtit: arg. l. j. §. quies. ff. de off. præf. urb. & l. magis puto. §. ne ta-
16 men. ff. de reb. eorum. * Sed aduerte inquãtum d. Ang. ſuprà tetigit illam difficultatem, an eis credatur donec probetur contrariũ: & ſi contrarium probari poteſt: etiã ſi ſtatuto caueatur, quòd eius dicto uel iuramento ſtari debeat: quia iſte eſt pulcher paſſus & quotidianus, ideo lati' ipſum examinabo: quia ſæpe occurrit de facto: & primò uide d. Abb. in conſi. ſuo lij. & adde inquantũ d. Ang. hic refert illã doctrinã Imo. in d. §. qui damni. qui dicit, quòd ſi ſtatutũ uult, quòd ſtetur

ſacramento alicuius præcedēte dolo uel cōtumacia alicuius cōtra quē iuratur. de quo dolo uel delicto conſtat, & tunc nō poteſt probari cōtrariū cōtra iuramentū: dic quòd Inno. tenet cōtrariū in c.fi.extrà quod met. cauſ.quē ſequūtur Io. And. & d.Ant. de Butr.ibi:quia imò ſi iurans taxabit ultra debitū,iudex nō obſtante iuramēto faciet taxationē iuſtam.& licet Imo.in d.§.qui dāni.nitatur reprobare ſententiā Inn.tamē allego ipſummet Imo.approbaſſe illā ſententiam Inn.in hac materia.nā Imo.in l.quod iuſsit.ff.de re iudi. approbauit ſententiam Inno. in d.c.fi.& ipſemet Inn.in d.c.fi. dixit hoc. & Imo. in l.ait prætor.§.j.ff.de re iudi.nec obſt. d.auth. ſed nouo iure.quia ille tex.debet intelligi quādo fuit iuratū, & pars aduerſa non contradixit, & probationes in cōtrariū nō fecit: & hæc pars corroboratur ratione uiua: quia eſt maior dolus falſum iurantis:qui partem,& etiā Deum offendit.c.debitores.de iureiu.l.ij.C.de reb.cred.quàm ſit cōtumacia illius qui tantū iudicē cōtemnit.dolus enim culpæ præponderat.l. itē ſi obſtetrix.§.fi.ff. ad legē Aqui.& nō licet aduerſus delinquentē ſe uindicare per uiā delicti ſeu per iurii.l. ſi quis à ſe fundum. C. ad legē Iul.de ui.& ſic iſta uidetur eſſe communis opi.& Ro.in d.§. qui dāni.uidetur approbare iſtā ſententiā: licet Imol. in d.§.qui dāni.uideatur aliter
17 intelligere dictū Inn.in d.c.fi.* Item inquantū ſuprà dictū eſt,ꝙ ſi ſtatuto cauetur,ꝙ ſtetur dicto alicuius,quòd tunc poteſt probari contrariū. Adde ꝙ etiā iſtā ſententiā tenuerunt Bal.& Sal.in d.l.j.C.de re.iur.& Pau.de Caſt. per illam glo.in l.ij.§.ſi.abſens.ff.ſi ex nox.cauſa aga. & ſequitur Bald. in l. pe.C. de peri.tut. ubi pro hoc adducit multa.& Ang.in l.diuus.de teſta. mili.& Pet. de Anch. in repetitione c. canonū ſtatuta. extrà de conſti. in uerſi.ulterius quero,ſtatuto cauetur. quicquid in hoc articulo dixerint Ia. de are.& Cyn.in l.j.C. ſi aduerſus libertatē.limitarē prædicta,niſi ſtatutū ultra figeret pedes, prohibēs cōtrariū poſſe probari:arg.l.fi. circa principiū.cum ibi no.C.arb.tut. & l. diem proferre. §.ſtari. ff. de arbi.niſi quis uellet probare per modos per quos admittitur probatio contra præſumptionē iuris & de iure, quæ regulariter nō recipit probationē in contrariū:de quibus modis tangitur per Ro.in l.ſi duo.ff.de acqui.hæred. per Moder.in l.inter ſtipulantē.§.j.ff. de uerb.obl.per gl.in auth.ſed iā neceſſe.& in corpore unde ſumitur.C. de do. ante nup. & ibi per Doct. & per Doct.in c.ei qui.extrà de ſpōſalibus. & Albe.de roſa.in ij.parte ſtatutorū. q.xij.ibi tenet, ꝙ poteſt probari contrariū,niſi ſtatutū expreſsè uellet, ꝙ omnino credatur officiali denunciāti uel accuſanti. ſed dubiū eſt maximū,quid ſi ſtatuto cauetur, ꝙ ſtetur ſacramento alicuius:an ſtabitur do-
18 nec contrariū probabitur?* Addatis ultra ſuprà allegata, ꝙ Ang.in auth. de exhi.& introdu.reis.in prin.dicit, ꝙ licet ſtatutū dicat,ꝙ de dāno dato ſtetur ſacramēto accuſatoris uſq; ad quātitatē decē librarū.certè licet accuſator iuret:tamen iudex poterit illud iuramētū taxare,prout ſibi uidebitur tale iuramētū falſitatē uel calūniā cōtinere.& hoc dicit probari per illū tex.& per text.in d.§. qui dāni.& idē dicit Ang. in l. qui uas.in prin.ff. de fur

de fur.qui per illũ text.dixit, ꝙ licet
de iure cõmuni,uel ex forma ſtatuti
de robaria ſtari debeat ſacramento
paſsi furtũ uel robariã: ſi tamẽ accu-
ſatus probat de uera æſtimatione,nõ
eſt ſtandũ ſacramẽto. Et idẽ dicit in
ſaltuario, ꝙ ſuper damno dato,de-
bet ſtari eius ſacramẽto:tamẽ uerita
te probata,receditur à iuramento:li-
cet Iac.in l.j.aliàs ſi.C.ſi aduer.liber-
ta.dixerit ſtandũ eſſe ſacramẽto, ſed
puniendũ eſſe ſaltuariũ. & quod di-
xit Ang. in d l. qui uas. & idẽ dixit in
l.qui reſtituere.ff. de rei uend. cõfir-
matur hæc ſentẽtia autoritate Bal.in
c.j.in j.col.in tit. ſi de inueſtitura in-
ter do. & uaſ.lis oriatur.qui dicit,ꝙ
ſi ſtatuto cauetur, ꝙ ſtetur iuramẽto
alicuius, niſi ſtatutũ figat pedes ibi,
& nolit ultra de periurio inquiri,po
terit probari cõtrariũ.alleg.not. per
Ia. de But.in d.l.j.C.de re iudi. & idẽ
Bal.in l.j.C.de re.cre.&ibi expreſsius
Sal.& Sali.ibi allegat Ia.de But. in d.
l.j.& ij.licet Ia.de are. contrariũ dixe
rit in d.l.j.C.ſi aduer.libe. idem dixit
Pet.de Anch.in regula,ſemel malus.
de re.iur.lib.vj.in iiij. charta. & Sal.
in d.l.cõtra negãtẽ.C.ad legẽ Aquil.
& idẽ dixit d.Abb.per illũ tex.iuncta
glo.in c.propoſuiſti.extrà de proba-
tionibus.& idẽ dixit do Abb. per illũ
tex.in c.cõtinebatur. extrà de deſpõ.
impu.& ibi reprehendit doctrinã Ia.
de are. in d.l.j.C.ſi aduer.lib. & uide
quæ dixit Ang.in l.uideamus.§.iura
re.p illã gl. ff.de in litẽ iuran.& Pau.
de Caſt.in l.fi.ff.de prætori.ſtip. Et de
materia pulchra uerba.in l.fi.ff.quòd
met.cau.Sed adde,quòd contrariam
ſentẽtiã tenuit Alberi.de Roſ. in ele
gãti ſuo opere ſtatutorũ. in ij. parte.
q.lxxxij.quæ incipit,ſed pone ſtatuto
Bononiæ cauetur.ubi dicit, de dãno
dato ſcholaribus ſtetur eorũ ſacra-
mẽto,& damnũ fuit modicũ,&ſcho-
laris iurauit de maiori ſumma:ꝙ iu-
dex facta inquiſitione ueritatis,nõ re
tractabit illud iuramẽtũ.Idẽ dicit Al-
be.de Roſ.in d.l.j.C.ſi aduerſ.li.& di
cit,ꝙ ad hoc allegat l.j.ff. ſi mẽſ. fal.
mod. idẽ uidetur uelle Bal.in d.l.ait
prætor.in prin.ff.de iureiu.Et aduer-
te,quia in hac materia ego ſcripſi ul
tra oẽs Doct. in d.l. qui bona. §. qui
dãni.ff.de dã.infec. Ideo me remitto
ad dicta per me ibi.Et aduerte,ꝙ li-
cet ſtatutũ uelit quòd denunciatori
credatur:tamẽ poterit opponi, ꝙ eſt
ferenſis,pauper,& bãnitus,& alia.ita
conſuluit Pet.de Anch.in conſil. ſuo
19 ccccxvij.* Et in quãtũ ſuprà dictũ eſt:
an ſi inquiſitor hæreticæ prauitatis
cõdẽnauit aliquẽ de hæreſi, & remi-
ſit ad iudicẽ ſecularẽ ut eũ puniat,an
requiratur nouus proceſſus. Adde
omnes Doct.in l.magiſtratibus.ff.de
iuriſdi.om.iud.& in l.diuus.ff.de cu-
ſto.& exhi.reo.& Bar.in l.j.ff. ſi quis
ius di.nõ obtemp.& uide gl. & Bald.
in auth.clericus. C. de epiſ. & cle. &
Ang.in d.l. diuus. dicit ꝙ canoniſtæ
tenent contra opi.Bar. & uide Pe.de
Anch.in c. at ſi clerici. extrà de iudi.
& Imo. in d.c.j.de offi.ordi. ubi re-
ſpondet ad d.§. ſi crimẽ. Et aduerte,
quia Imol.in d.c.j.dicit,ꝙ canoniſtæ
cõmuniter tenent opi.Bar.& de ma-
teria per Ang.in l.j.C.de exhi.reis.

20 *Denunciatores an debeant probare quod denunciant.*

ANGELVS.

20 * QVAERO,an iſti denuncia-
tores debeant probare quod denun
ciãt.& dic ꝙ ſic de iure,in d.l. diuus.
& l.accuſationẽ.§.denunciatores. ff.

ad Turp.ſed uſus hoc non admittit: ſed ſolũ nomina teſtiũ qui ſcire ppe trata dicuntur,poſt denũciationẽ in eadẽ ſchedula ſcribũt.Ita dicit Sal.in d.l.ea quidem.in prin.uer.xij.quęro, an denunciatores.& ibi Sali. inquit, omiſsis uerbis Bar.in d.l.diuus.qui minus perfectè loquitur in hac mate ria,ꝙ aut denũciatores nõ probant: quia nec cauſæ aſsiſtũt,imo deſerũt: & tũc propter deſiſtẽtiã,pœna Turpiliani ſunt puniendi.d.§.denuncia tores.qui ſic debet intelligi,ut faciat ad titulum.aut nõ probant, quia teſtes denunciationẽ nõ probãt.Et tũc aut quæris an pœna talionis puniatur:& dic quòd non.d.l.ea quidem. quæ dicit,ꝙ nõ tenetur ſe ſubſcribere: aut quæritur an extraordinariè puniatur:& tunc aut eorũ calũnia eſt præſumpta ex defectu probationũ, aut eſt euidẽs:ſi præſumpta, & tunc aut denũciator eſt uolũtarius,& eſt extra ordinem puniẽdus,niſi purget ſuã innocẽtiã:ut in c.fi.extrà de cal. aut eſt neceſſarius,quia ex neceſsitate officii hoc facit,ut d.l.ea quidem. & tunc præſumpta calumnia nõ tenetur, ſeu non punitur:ut d.l.diuus. in fi.quod intelligit Bar.extra ordinẽ iudicis arbitrio.d.c fi.& l.j.de uar. & extraor.cri.& Sal.ibi dicit iudicẽ ex qualitate calumniæ & doli,& ex circũſtãtiis ſeuerius pœnã falſi quãdoq; iniungere poſſe:arg.l.j.in prin cip.in uer.ij.& iij.ff.de falſis.

AVGVST. Adde tu,quòd uera eſt iſta concluſio,quòd denunciator, qui cõpellitur accuſare uigore officii ex debito, non punitur tanquã calũniator ſi deficit in probatione, propter regulã traditã in l.ij.C.qui accu.& ideo per illã legem Doc.ibi in d.l.ij.& canoniſtę,maximè do.Anto.de But.in c.cũ dilecti.extra de dolo & contu.in fin.ult.col.tradunt iſtã regulam,ꝙ ille qui accuſat aliquem propter neceſsitatem officii,excuſatur à pœna calumniæ. intelligo ego de pręſumpta calumnia.Adde tamẽ, quòd ſi ſyndicus deficeret in probãdo,qui ſcienter aliquem falsò accuſauit,uel denunciauit,& ſic probare non potuit,tenetur pœna falſi.ita dicit Bal.in l.ij.C.de erro.aduo.in principi.& Bar.melius per illum tex.in l.lege Corne.§.fi.ff.de fal.& de materia uide aliquid per do.Anto.de But.in c.licet Hely.extra de ſimo.in v.colũ. uerſic.oppo.Secundò uidetur,ꝙ iſti denunciatores deſiſtentes debeant puniri.Et in hac materia in propriis terminis,adde gl.& ibi omnes Doc. in c.ij.extrà de calum.& per Alber. de roſa.in rubri.C.de monopoliis. ſed latiſsimè poſuit iſtã materiã Alber.de Roſ.in ij.parte ſtatutorum.q. cxviij.qui multas deciſiones allegat.

21 *Iudex an poßit recipere in teſtem in proceßu inquiſitionis ipſum denunciantem.*

ANGELVS.

21 *QVAERO, an iudex poſsit denunciantem recipere in teſtem in proceſſu inquiſitionis. dicit Bartol. ꝙ ſic, in d.l. diuus.per c.licet Hely. extrà de ſimo. ſed Sali.in d.l. ea quidem.uer.xiij. quæro. dicit,quòd opi. Bart.eſt uera, ſi iudex non procedit ſuper denunciatione: ſed inquirit propter denunciationẽ, & famã eius aures reuerberãtem, ita quòd modo ſub diſsimulatione trãſire nõ poteſt: & ita loquitur c. licet Hely. ſed ubi ſuper denũciatione procedit:tũc denũciãs debet denũciare per idoneos teſtes

teſtes,& nõ per ſe probare:ut d.l.diuus.& d.l.ab accuſatione.§.denunciatores.patet ratione,quòd iſto caſu ſi non probat denunciata, eſt puniendus : ut ſuprà dictũ eſt in proxima quæſtione:& per conſequens nõ eſt legitimus teſtis.ex quo tu iudex ſumas cautelã,ꝙ quando non haberes de delicto aliũ teſtẽ idoneũ, niſi officialẽ poſitũ ad denunciandum, quòd non procedas ſuper ipſa denuncia per uiã denũciæ: ſed per uiã inquiſitionis ex mero officio ꝑpter publicã famã præcedentẽ:& poteris dictũ ſyndicũ denunciandum in teſtem examinare.quod tene menti.

AVGVST. Tu in hac materia
a adde tex.in terminis, [a] & ibi Bal.in c.in omni negotio.extra de teſti.ubi eſt tex.coniuncta gl.quòd denunciator poteſt eſſe teſtis. & ideo illũ text. ponderauit ibi Bal.ꝙ ſyndicus uillæ qui habet denunciare maleficiũ,poteſt etiã teſtificari de uiſis per eum: quia aliud eſt officium publici ſyndici,aliud teſtis.Item denunciat ſecundum conſcientiã publicã,ſed teſticatur ſecũdum propriã,& ſunt officia cõpatibilia:arg.l.ſi conſul.ff.de adop.unde non dubito,ꝙ ſiue procedat iudex per uiam inquiſitionis facta denunciatione,ſiue ſuper ipſa denũciatione,& ſyndicus facto maleficio,quod maleficiũ propter officium ſuum tenetur denunciare:tamen ſi uidit etiam fieri maleficium, ꝙ de ſuo uiſu poterit teſtificari:quia iſta ſunt diuerſa : ut dicit Bal.in d.c. in omni negotio.nõ ob.quia ſi non probat,punitur. nam reſpõdeo hoc falſum:quia imo excuſatur à pręſumpta calumnia:ut ſuprà dixi in proxi. quæſtio.& ſic approbo indifferẽter dicta Bart.in d.l.diuus.quicquid dicant hic Sal.& do.Ange.

ADNOTA. a ¶ In terminis. *Adde tu & uide per Fran.de Arc.in cõſilio ſuo xiij.*

22 *Confeſsio facta coram officiali denunciante uel remittente ad competẽtem, an ſit ſufficiens ad condemnationem.*

ANGELVS.

22 * QVAERO, an confeſsio facta coram tali officiali denunciante,uel remittente ad iudicem ad quem ſpectat denunciatio , ſit ſufficiens ad ipſius condẽnationem. Sal.in d.l.ea quidem.in prin.in uer.iij.quæro an confeſsio.dicit,quòd non,tanquam
a facta corã iudice incompetenti: [a] ut d.l.diuus.& ibi no.Bar.in l.magiſtratibus.de iuriſ.om.iu.ubi etiam dicit, ꝙ quãdo inquiſitor hæreticæ prauitatis tradit iudici ſeculari decapitandum aliquem de hæreſi,ꝙ nõ debet ſtare proceſſui & confeſsioni factæ coram dicto inquiſitore:ſed de nouo faciat coram ſe confiteri,aliàs talis confeſsio non noceret delinquẽti.dicit tamen d.Ang.ꝙ talis confeſſio duo operatur.unũ eſt,qđ eſt tãtæ potentiæ,ꝙ talis confeſsio facit indicium tale ꝙ poteſt poni ad torturam,ſine alio indicio.argu.gl.in l. capite quinto.ff.de adul.& ibi Bar.facit quod not.in l.ictus fuſtium.ff.de infa.Secundò operatur, ꝙ cogitur poſtea corã iudice ordinario & cõpetenti in tali ſua confeſsione perſeuerare:ut no.Inn.in c.at ſi clerici. extrà de iud.quod bene nota,quãdo ſyndico uillæ malefactor confeſſus eſt delictum,quòd talis confeſsio facta coram officiali,licet non in iudicio ordinario & competenti, habet dictos duos effectus.

ADNOT.

ADNOT. a ¶Iudice incompetenti. *Adde tu & uide Frā. de Are. in conſi.cl.& ibi an ualeat ut extraiudicialis.& Ang.in conſi.clxxviij.& conſi. cxcvij. Capol.conſi.xj.Ioā.de ana.conſi. xij.& ibi Ludo.Bolo. Alex.conſi.xiij.& conſi.xcvj.in j.uolu.*

AVGVT. Tu autem in hac materia adde, ꝙ iſtæ concluſiones uidentur falſæ, ꝙ imo talis confeſsio facta corā iudice incōpetenti,nullū effectū poſsit operari.nam hoc probatur, quia ea quæ ſunt facta in iudicio reprobato,nullum habent effectum:arg.l.non dubium.C.de leg. Præterea pro hac parte eſt caſus in c.at ſi clerici.extrà de iudi.in uerbo, aliquatenus.quē tex.ibi ad hoc ponderauit do. Anto.de But.& mouetur etiā arg.c.cū ſuper.extrà de offi.del. & ideo Bal.in d.c.at ſi clerici.dixit, ꝙ hoc relinquitur arbitrio iudicis, utrū propter talē confeſsionē malefactor poſsit torqueri ut perſeueret in tali confeſsione. ſed Imol.in d.ca. at ſi clerici. dicit cōmunē opinionē eſſe contra opinionē do.Ant.de Bu. licet ſua opinio uideatur uerior de iure.& uerū dicit Imol.quia cōmunis opinio eſt in contrariū. pro qua ultra doct.allego, qđ Bal.in l.clarū. C.de aut.præſt. idem tenuit etiā Bal. in l.j.in pe.col.C.de confeſ.& Ange. in ſua diſputatione,quę incipit,Aſſēſis miles.in ij.col.& Bal.in d.l.magiſtratibus.qui dicit ita debere intelligi dictū Innoc.in c.per inquiſitionē. de elect.& in ca.cum ſuper.extrà de confeſ.& Ang.& Paul.de caſt.in d.l. magiſtratibus. hoc idē tenuerunt.& Ange.in l.j.C.de confeſ.qui pro hoc allegat glo.in d.l.ictus fuſtium.ff.de infami.& Ang.in l.j.ff.de confeſ. Limito tamē iſtam communem ſententiam, niſi talis cōfeſsio eſſet facta calore iracundiæ:quia non præiudicaret in aliquo cōtenti, per gl.in c.ex literis.extrà de diuortiis.ita dixit do. Abb.in d.c.at ſi clerici. Secūdò limi-
a to [a] hæc procedere ubi talis cōfeſſio emanaſſet ad eundē effectū : ſecus ſi ad aliū:quoniā quis negare poteſt , id quod ſemel eſt confeſſus ad aliū effectū:ut eſt gl.notabilis in authen. itē poſſeſſor.C.qui pot.in pig. hab.& ita ſingu.limitabat iſtā cōmunem ſententiā Ang.in l.j.C.de cōfeſ. ſed aduerte, quia dubito de iſta limitatione per doctrinā Bar.in l.ij.ff.iudic.ſol.Et per glo.not.in l.& quia. §. fi.in uerbo, præludia.ff.de interrog. act.ubi habetur ꝙ confeſsio facta in una cauſa,& ſic ad effectū illius cauſæ nocet in alia,ſaltē quò ad præſumptionē & indiciū. nec obſt.glo.in d. auth.item poſſeſſor.quia bene uerū eſt,ꝙ quis poteſt negare quādo cōtra ſuam confeſsionē fuit iudicatū, aliàs non:& ita declarat Bar.per illū text.in l.Papinianus. §.ſed nec impuberis.ff.de inoffi.teſta.& Inno.in ca. mulieri.extrà de iureiu.Item adde ꝙ
b tertiò [b] limitabat Ang.iſtā communē ſententiā in d.l.j.C.de cōfeſ.niſi malefactor confiteretur corā iudice penitus incōpetenti,cuius iuriſdictio nec expreſsè nec tacitè poteſt prorogari:quia clericus corā iudice laico confitetur:& ita intelligit text.in d.c. at ſi clerici.& Ioā.and. hoc uoluit in addi.Spec.in titu.de confeſ.§.ſequitur.in uer.v.Et hoc modo poteſt ſaluari opinio do.Anto.de But.in loco ſuprà alleg.licet Inno.in d.c. per inquiſitionē.& Ang in d.l.j.ff.de cōfeſ. indiſtinctè loquantur. Sed aduerte,

contra

contra iſtā limitationē expreſſè ad-
duco tex.in auth.de ſanct.epiſc.in §.
ſi uerò crimen.in uer.prius ciuilē iu-
dicē habeat.quē text.ibi ponderauit
Ang.in propriis terminis:ubi ſi corá
iudice laico clericus eſt cōfeſſus, &
factus ſit proceſſus, debet remitti ad
epiſcopū ille clericus cum illo pro-
ceſſu, & ibi ſuper illo proceſſu epi-
ſcopus debet ſe fundare. alias limi-
tationes in hac materia poteris col-
ligere ex dictis Inn.in d.c.at ſi clerici.

ADNOT. a ¶Secundo limi-
to. *Ad hanc limitationem uide Alexan.
in conſi.xiiij.& conſi.xcvj.in j.uol.*

b ¶Item adde quod tertio. *Contra
hanc limitationem uide Cal.in cōſi.vj in
tit.de confeſ.& Abb.in conſi.xxv.in fin.
uerbis.Ber.*

*23 Abſolutoria lata ſuper denunciatione,
an proſit reo ſicut abſolutoria lata ſu-
per accuſatione.*

ANGELVS.

23 *QVAERO, an abſolutoria la-
ta ſuper denunciatione proſit reo,
ſicut abſolutoria lata ſuper accuſa-
tione.& Salic.in d.l.ea quidē.in uer.
quæro an abſolutoria. dicit ꝙ doct.
dicunt ꝙ ſic. Addunt aliqui, ꝙ cau-
tus iudex nō debet eū abſoluere, ſed
pronūciare denunciatorē minus be-
ne retuliſſe: & ſic reiterato denūcia-
ri, uel accuſari poterit. ſed Sali.in d.l.
ea quidē. dicit hoc nō eſſe uerū: quia
etiā ſi procedit ſuper denūciatione,
abſolui debet in utroq; caſu.d.c.licet
Hely.& ſic eſt eadē ratio, ſicut in ac-
cuſatore: quia de qua re &c. & l.de
qua re.ff.de iudi.nec obſt.d.l.diuus.
quia loquitur ibi reſpectu denūcia-
tionis, an ueniat puniēdus necne: ut
ibi patet ex ſequentibus. Et ita uoluit
Bar.in d.l.diuus.in uer.ulterius quæ-
ro, an abſolutoria.

AVGVST. Tu autē in hac ma-
teria adde, ꝙ uera eſt cōcluſio Salic.
in loco ſuprà alleg.per text.& per ea
quæ ibi notātur in l.ſi cui.§.j.ff.de ac
cuſat.ubi dicta in illo §.extenduntur
etiā ad alios modos per quos delicta
puniūtur, ut abſolutoria illa lata ꝓſit
ipſi reo.& ad hęc poſſunt adduci mul
ta iura quæ allegantur ibi in Gloſſa.

*24 Syndicus denunciauit unū deliquiſſe
qui nō deliquerat, ſubductus inſtigatio
ne aliquorū: an teneatur denunciator.*

ANGELVS.

24 *QVAERO, ſyndicus denūcia-
uit unū deliquiſſe & nō uerè, q̄a nō
deliquerat, ſubductus inſtigatione, &
dictis aliquorū: an teneať denuncia-
tor. iſtā q̄ſtionē mouet Bart.in l.ath-
letas.ff.de fal.ubi cōcludit, ꝙ aut ta-
lis inſtigatio, ſiue notificatio fuit fa-
cta à pſonis quib[9] uериſimiliter debet
a credi, & tūc excuſatur. [a] l.qui cū ma
ior.§.pe.& fi.ff.de bon.libe.aliàs ſe-
cus.d.l.athletas.facit quod not.Bart.
in l.athletas.§.j.ff.de infami.

ADNOT. a ¶Excuſatur. *Ad-
de & uide Pan.in conſi.lxxviij.Ber.*

AVGVST. Tu in hac materia
hic adde tex.coniuncta gl.in l.pe.ff.
de his quib.ut indi.& per Iac.de are.
in d.l.athletas.ff.de fal.

*25 Syndicus ſi accepta pecunia aliquē de-
nunciauit falsò, minuendo, uel aggra-
uando delictum, tenetur pœna falſi.*

ANGELVS.

25 *QVAERO ſyndicus accepta pe
cunia aliquē denūciauit falsò: intel-
ligo falsò aliquid minorādo de deli
cto, uel aggrauādo delictū ultra qua
litatē delicti.& dicit Bar.in l.lex Cor-
nelia.per illū tex.ff.de fal.ꝙ tenetur
pœna falſi.& hoc no.q̄a dicit hîc do.

Ange.ꝙ ſemel uidit hoc in ciuitate Peruſii: quòd ſyndicus ad inſtātiam unius potētis ciuis minorauerat delictum.& uide Bald.in l.duobus.§.j. ff.de iureiurand.

AVGVST. Adde quod dixi ſuprà,in quam pœnā incidit iſte denūciator:ibi feci mentionē de hac doctrina Bar.in d.l.lex Cornelia.§.fin.

26 *Maleficio cōmiſſo in confinibus duarum uillarum, quis ſyndicus tenetur denunciare dictum maleficium.*

ANGELVS.

26 * QVAERO, quando maleficiū eſt cōmiſſum in cōfinibus duarū uillarū, & ſic in loco cōmuni dictarum uillarū, quis ſyndicus teneatur denūciare dictū maleficiū. Bal.poſuit iſtā quæſt.in l.ij.C.ubi de cri.agi oport. qui dicit, ꝙ uterq; ſyndicus tenetur denunciare.alleg.l.ſi uerò.§.qui ex morte.ff.de his qui deie.uel effu.ſed tamē ſufficit ꝙ unus ſyndicus denūciet.Si autē nemo denūciaret, uterq; teneretur.ita dicit Bal.ibi:ex quo infert,ꝙ ſi ſunt duo diuerſi iudices, & in eorū confinibus in loco medio ſit commiſſum delictū:ꝙ uterq; iudex poteſt punire. alleg.l.iuris peritos. §.cum oriundus.ff.de excu.tu.dic ut ibi per eum.

AVGVST. Tu in hac materia adde Albe.de roſa.in authen.qua in prouincia.C.ubi de cri.agi opor.ubi idē uoluit,ꝙ uterq; iudex cognoſcat facto maleficio in confinibus: putarem tamen quòd ſi unus inquirit, & punit,alter non procedet:per ea quę dixit Bald.in l.iij.§.j.ff.de offic.præfe.uigil.qui dixit, quòd licet maleficium ſit cōmiſſum in cōfinibus duarum uillarum,utraque tenetur, & ſic quilibet ſyndicus denunciabit.ſed ſi una uilla ſoluit,altera liberatur. De prima quęſtione adde omnino dicta Albe.de roſa.in quæſtionibus ſuis.q. clxx.in ij.parte,quæ incipit, quæſtio diſputata fuit per Richar.Malum.in quęſtionibus ſtatutorū.& ibi ponit,ſi homo mortuus reperitur in illo loco, an præſumatur ibi mortuus. ita dixit ibi Albe.in dic.quæſt. & Bal.in di.l.iij.§.j. Item limitarem prædicta, quia licet maleficiū ſit factū in confinibus:tamen ſi maleficiū plus participat, & attingit de cōfinibus unius uillæ quàm alterius, quòd iſto caſu ſyndicus illius uillę in cuius confinibus plus attingit illud maleficiū, teneatur. Et in hoc adduco omnes leges quas adducit Alber.de roſa.in ij. parte ſtatutorum,quæſt.cxxxix.in illa quæſt.quā ipſe format quando aliquis debet ſoluere collectam in parochia quā habitat, & aliquis habebat domū in confinibus duarum parochiarum:ſed plus participabat de una parochia, q̄ de alia. Et in hac materia bene faciunt not.per Alber. de roſa.in quęſtionibus ſuis ſtatutorum.in ij.parte.quęſt.lxxiij.qui dixit, ꝙ ſi ſtatuto cauetur, quòd uilla teneatur de damno dato: tamē ſi maleficium eſt commiſſum in confinibus duarū uillarū, utraque tenetur: ſi tamen maleficium eſſet commiſſum in loco ubi non eſſet ſyndicus deputatus:tunc proximior uillæ tenetur denunciare : per ea quæ dixit Alberi.de roſa.in ſecunda parte ſtatutorum.quæſt.lxxxv.ubi dixit, ſi uilla tenetur emendare damnum, & damnum eſt datum in loco indeterminato : tunc uicinior uilla tenetur: & allegat bonas rationes.Sed in hac materia & principali quæſtione adde omni

de omni

de omnino pulchra uerba Bal.in l.ſi plures.C.de conditio.inſer.in v.colum.& Bal.in l.ſi quis ex aliena.ff.de iudic.in fi.

27 *Statuto dante præmium accuſanti ludentes ad azardum, an debeatur etiã denuncianti.*

28 *Præmium conceſſum accuſanti ludentem ad azardum,non debetur officialibus poteſtatis.*

29 *Denuncians crimen, nõ habebit præmium ſtatuti, ſi eſt ſocius criminis.*

30 *Familia poteſtatis capiens bannitum, nõ habebit præmium quod datur capienti bannitum.*

31 *Statuto dicẽte,quicunque reuelauerit tale delictum, habeat tale præmium: non comprehenduntur complices.*

ANGELVS.

27 * QVAERO, ſecundum Sali.in d.l.ea quidẽ.in prin.in uer.xvj.quæro de quæſtione Spe.utrũ ſi per ſtatutum datur præmium accuſanti ludentes ad azardum,debeatur etiam denuncianti. Spec.in tit.de denunc. §.j.determinat quòd ſic:per l.cũ patronus.§.j.ff.de bo.liber.ubi delator dicitur accuſator.nec obſt.l.qui cum maior.§.accuſaſſe.ff.de bo.lib.quoniam reſpondeo ꝙ Sali.credit uerũ in denunciatore uoluntario, nõ au-
a tẽ neceſſario, ª qui facit ex neceſſitate ſui officii:quia præmiũ nõ debet habere, niſi expreſsè caueatur à ſtatuto: quia turpiter dicit᷑ recipere is,qui gratis tenetur facere.l.ij.§.j.ff. de condi.ob turp.cauſ.pro hoc allegat text.ſingu.in l.ſi quis in graui.§. utrũ.ff.ad Silla.ubi patet, ꝙ præmia quæ dantur denunciatoribus: intelliguntur de denunciatoribus ſpontaneis, non de illis qui de neceſsitate faciunt: etiã ſi cauſatiuè hoc fa-
28 ciunt. * Et ideo huiuſmodi præmia non debentur familiæ poteſtatis,uel alterius officialis ad quẽ ſpectat capere bannitos.pro hoc uidetur text.
29 & ibi Bal.in l.ij.C.de op.lib. * Itẽ qđ dicit de ſpõtaneo denũciatore, hoc limitta uerũ,niſi fuerit ſocius in cri-
b mine, ᵇ qui ſocium denunciat: ut ſi malefactor ſemetipſum denũciaret, quia tunc nullũ prēmiũ ſibi debetur. arg.l.idẽ eſt.§.ſi.cum l.ſeq.ff.de cõdic.ob turp.cauſ.& ibi hoc uult Bart. & uide Bal.in l.j.C.eo.tit.Et hoc probat text.ſing.cum gl.in l.j.C.de mul. quæ proprũs ſer.Et ibi Sal.non obſt. uerbũ ſtatuti, quod generaliter dat præmiũ accuſanti:quia reſtringũtur, dũmodo ſint habiles.ut l.gradatim. §.etiam ſi lege.ff.de muner.& hono. Sed in hac quęſtione principali quãdo datur præmium accuſanti, an intelligatur etiam conceſſum denuncianti,dubito.nam licet Salic.teneat quòd ſic in ſpontaneo denunciatore:& Spec.indiſtinctè in omni denũciatore dicat habere locũ:tamen facit dubium:quia etiã ſi expreſsè ſtatuto cauetur,quòd indicans malefactorem habeat certum præmium qualiter intelligatur indicare,ut præmiũ habeat.nam nunquam dicitur indicare,ut dictum præmium conſequatur, licet uadat ad iudicem, uel ad notarium maleficiorum, & dicat ꝙ ille talis commiſit tale maleficium. Sed requiritur, quòd expreſsè accuſet: & niſi expreſsè accuſet, non dicitur indicaſſe: ut eſt text.& ibi hoc uult Bart.in l.lex Cornelia.§.ſi quis libellum.ff.de iniur.Si ergo quando datur expreſsè præmiũ à ſtatuto indicanti,intelligitur dummodo accuſet, & aliter prēmiũ nõ habeat.quãtò magis

tò magis non debet dare præmium
indicanti, uel denuncianti ſimplici-
ter, ſi ſtatuto expreſsè cauetur, quòd
præmium aſsignetur accuſatori. Sed
in hoc, an ſi ſtatutum præmiat accu-
ſatorem, habeat locum in denuncia-
tore. Ro. in l. ſi quis in graui. §. utrum.
ff. ad Silla. allegat Ioan. and. in addit.
Spec. in tit. de denuncia. & arguit pri
mò quòd non, ex quo nomine & ef-
fectu differunt: nõ autem effectu tã-
tùm: ut patet in l. ab accuſatione. §.
nunciatores. ff. ad Turpil. igitur ſta-
tutum loquens de uno, non extendi-
tur ad aliũ. facit l. qui cum maior. §.
accuſaſſe. ff. de bon. liber. Sed Ioan.
and. ibi tenet contrarium. quod ſe-
quitur Ang. in d. l. diuus. & Alber. de
roſa. in ſuo tract. ſtatutorũ. in ij. par-
te. & hoc per text. optimum in l. pa-
tronis. §. qui nomen detulit. ff. de iu.
patrona. Secundò fauore reipublicæ
qui eſt ut citius inueniãtur homines
ad accuſandum delinquentes: arg. l.
eum qui innocentẽ. ff. de iniur. Ter-
tiò, quòd idem effectus ad illationẽ
pœnę in illum delinquentem ſequi-
tur ex denũciatione, quem ſequitur
ex accuſatione: ut not. in l. ſepulchri.
ff. de ſepulch. uiol. ergo pariter ſibi
locum debet uendicare ſtatutum, qđ
Roma. dicit fore notandum.

ANNOT. a ¶ Neceſſario. *Adde tu & uide circa hoc Bal. in conſi. cxij. in v. uolu.*

b ¶ Socius in crimine. *Adde tu & uide circa hoc Moder. in d. l. idem eſt. & Io. de ana. in conſi. lix. Ber.*

AVGVST. Tu autem in hac ma
teria adde primò inquantum dictum
eſt, an ſtatutum loquens in accuſa-
tore, habeat locum in denunciatore.
Adde quòd uera mihi uidetur illa
conclusio, quòd ſic: & moueor ex ele
a ganti doctrina d. Bar.[a] per illum tex.
coniuncta glo. in l. quemadmodum.
C. de agri. & cenſi. qui dicit, quòd li-
cet lex uel ſtatutum pœnale debeat
intelligi in proprio ſignificatu: nec
extra proprium ſignificatum poſsit
fieri extenſio. l. cum quidam. ff. de li-
ber. & poſthu. c. odia. extrà de regul.
iur. tamen ſi illa lex ſit in fauorẽ rei-
publ. ad hoc ut maleficia puniantur,
fiet extenſio iſto caſu, ſi lex eſſet fa-
uorabilis. Cum ergo huiuſmodi ſta-
tuta fiant fauore reipubli. ad hoc ut
prouincia purgetur malis homini-
bus: ſtatutum loquens in accuſatore,
extendetur ad denunciatorẽ: & ma-
ximè cum ſecũdo loco pro hac con-
cluſione uideatur eſſe tex. coniuncta
gl. in c. ſi epiſcopus. extrà de accuſ. in
j. gl. ij. & iij. ubi uerbum, accuſator, ex
30 ponitur, id eſt, denunciator. * Itẽ in-
quantũ ſuprà concluſum eſt, quòd ſi
præmium datur capienti bannitũ, nõ
dabitur iſto caſu familiæ poteſtatis
capienti bannitum. Adde, quòd pro
iſta concluſione allego text. & ibi d.
Abb. ponderantẽ ad hoc illum tex. in
c. eccleſiis. extrà. de cẽſi. Et idẽ uoluit
Ang. in l. iij. §. ſi ex ſtipulatione. ff. ad
Silla. & idem Bald. per illum tex. in l.
ab hoſtibus. el ij. C. de capti. & poſtli.
31 reuerſ. * Item inquantum ſuprà con-
cluſum eſt, quòd ſi ſtatutum loquitur
generaliter, quòd quicunq; reuelaue
rit tale delictum, habebit tale præ-
mium: quòd iſto caſu non cõprehen
duntur participes & complices deli-
cti. Adde, quòd iſtam ſententiam te-
nuit Bar. Ang. & Raph. in l. iij. §. ſi ex
ſtipulatione. ff. ad Silla. & omnes do
cto. in d. l. idẽ eſt. §. fi. cum l. ſeq. ff. de
cond. ob. turp. cau. & Sali. in l. pen. C
de

de condi.ob turp.cauſ.& Sali.in l.ij. C.de noxa.ſed contratrium uidetur tenere Bal.in d.§.ſi ex ſtipu.& idẽ in l.j.C.de condi.ob turp.cauſ.pro quo in mediũ adduco illã doctrinã quã tradunt Doct.per illum tex.in d.§.ſi ex ſtipula. quòd fauore reipub.generalitas ſtatuti non reſtringitur ad perſonas habiles:ſed ſtatutũ loquẽs generaliter,generaliter debet intelligi.Vnde iſto caſu, cùm ſtatutũ dicat generaliter, quòd quicũque reuelauerit, habeat tantũ: hoc ſtatutũ debet cõprehẽdere etiam perſonas inhabiles,& ſic participes delicti:& hoc fauore reipublicę, ut citius delictũ puniatur,& ne delictũ remaneat impunitũ:ut l.cõgruit.ff.de offi.præſi.ſed pro hoc non recedo à cõmuni opi.Doc.quia Sali.in d.l.ij.de noxa. reſpondet huic motiuo:quia uerum eſt,quòd tale ſtatutũ nõ reſtringitur ad habiles cõſequẽdi prĕmiũ qđ eis pollicetur:ſed bene reſtringitur ad habiles faciendi id quod petitur.qđ dicit eſſe notãdũ. Limita tamen iſtã cõmunẽ opinionẽ non habere locũ in eo, qui fuit ſocius delicti, qui delictũ cõmiſit in omittendo,uel in negligendo : quia ille talis cõſequetur præmiũ:ut fuit caſus in d.§.ſi ex ſtipula.Ita uoluit ibi Raph.cu. Sed certè illa fuit ſententia Bart.ibi, & licet Bal.in l.j.C.de condi.ob turp.cauſ. uideatur cõtradicere Bar.uel ſaltẽ limitare d.Bart.tamẽ eius ſentẽtia eſt falſa,p rõnes ſuprà dictas.Et inquãtum d.Ang.cõcludit hic, ꝙ iſto caſu ille q reuelabit nõ habebit præmiũ niſi accuſet : dicatis,ꝙ iſta cõcluſio eſt falſa:qa aliud eſt reuelare,manifeſtare,pãdere, & aliud accuſare.Iſta probãtur ex cõiunctione duorũ iuriũ, in c.j.de noua forma fidelitatis. in uſibus feudo.& in l.q accuſare.ff. de accu.nõ obſt.doctrina Bar.in d.l. lex Cornelia.§.ſi quis libellum.ff.de iniuri. quia ibi loquitur de uerbo, indicare. De cuius propria ſignificatione eſt,ꝙ uerbũ,indicare,denotet accuſationẽ,ſed cũ uerba ſtatuti debeãt intelligi ſecũdũ cõem uſum loquẽdi:ut dicit Bar.in rub.ff.de oper. no.nun.& in l.j.ff.de uer.ſig.uerbũ, indicare,denotabit ſimplicẽ manifeſtationẽ:qa ſic uidem᷒ hodie in practica:qa ſufficit ſola manifeſtatio.

ADNO. a ¶ Do.Bar. *Adde & fortifica hæc per dicta Ro.in cõſi.cv.Ber.*

31 *Officialis ad denũciãdũ deputatus,an poſſit capere malefactorẽ & incarcerare.*

ANGELVS.

32 *QVAERO, an talis officialis ad denũciandũ deputatus poſsit capere malefactorẽ & incarcerare. dic quòd nõ:ut eſt tex.& ibi Bar.in l. j.C.de curio.& ſtatio.lib.xij.

AVGVST. Tu adde ꝙ Bart. hoc ibi expreſsè nõ dicit:ſed iſtã ſententiã puto uerã, per tex.in l.capite quinto.ff.de adulte.ubi eſt caſus, ꝙ ille qui habet facultatẽ occidẽdi qđ fortius eſt,nõ poteſt retinere in carcere illũ malefactorẽ :niſi dicamus, quòd ille text.loquitur de priuato carcere:quia nõ poterit retinere eũ, niſi per xx.horas.& ita illũ text.hoc modo declarauit Alber.de Roſa.in iiij.parte ſtatutorum.q.xciij. quę incipit,dubitari etiã uidi,nunquid ſtatutũ,ſed ꝙ maxima differẽtia ſit:an ſi ſtatutũ dicat,ꝙ ſyndic᷒ debeat denũciare maleficiũ,uel ſyndic᷒ teneatur capere malefactores, uide rõnẽ differentiæ per Bart.in l.ſi qs in graui.§.ſi quis maritus.ff.ad Sillania.

*33 Statuto dicēte, ꝙ ſyndicus teneatur denūciare oīa maleficia de ꝗbus eſt fama: ſi ſit fama, ꝙ ipſemet ſyndicus deliquit, poſito ꝙ alias deberet ſe denūciare: an ſi ipſe ſyndicus uerè ſcit quod nō deliquit, debeat denunciare: dic quòd non.*

ANGELVS.

33 *QVID ſi ſtatuto cauetur, ꝙ ſyndicus teneatur denūciare oīa maleficia de quibus eſt fama: tūc ſi eſt fama ꝙ ipſemet ſyndicus deliquit, poſito quòd aliàs deberet ſe denūciare: an ſi ipſe ſyndicus uerè ſcit, quòd non deliquit, debeat ſe denunciare? dic quod non: ut not. Bart. per illum tex. & ibi alii Doc. in l. cū quidam. §. quod dicitur. ff. de acquir. hære. ſed Raph. & Ro. ibi tenent contrarium, uidelicet, quòd imò debet denūciare. nam talis denūciātio cōſtituta eſt ex eo ut iudex cognoſcat, an inculpatus maleficiū cōmiſerit: nō autem debet cognoſcere ipſe ſyndicus, nec debet ſe de hoc impedire: quia æqui paratur mero executori, ut colligitur ex no. per Bart. in d. l. diuus. facit quod no. Bar. in l. ſi quis in graui. §. ſi maritus. ff. ad Sillania. & l. fi. §. diuus. ff. de publicanis. ubi Bar. uult, quòd omnino ſyndicus debet denūciare maleficiū, etiā ſi nō ſit punibile: ſed ipſemet de ſe cognoſcere nō debet, imò debet denūciare. Tu uerò poſſes ſaluare Bar. per l. cū falſum. & ꝙ ibi doct. ff. de acquir. hær. & infra allegata per Rapha. & Ro. qui loquūtur in alio qui dicitur deliquiſſe, uel deliquit, & non in ipſo ſyndico: quia certiſsimus eſt, quòd non deliquit.

AVG. Addatis quod miror de iſta ſaluatione domini Ang. quia nihil dicit, & nō tollit motiuum Lud. & Raph. Addatis tamen, quòd opinionē Bar. poſſumus ſaluare in uno caſu, ſcilicet: nam licet nō pertineat ad ſyndicum ad iudicandū, an illud ſit maleficiū uel nō: & ideo indiſtinctè etiā maleficia non punibilia deberet denūciare, quia merus eſt executor: tamen ſi notoriū eſt illud maleficiū non eſſe uel non fuiſſe punibile: tunc ſyndicus non tenetur tale maleficiū denūciare. Ita in propriis terminis dixit Ang. in l. ne quis uela. C. ut nemo priuatus per bonas rationes. Intelligo ergo doctrinā Bar. & ſaluo hoc modo, puta: quia cōtra famā notoriū erat illū ſyndicū fuiſſe abſentē tempore delicti cōmiſsi. An autē ſyndic* teneatur denūciare maleficia cōmiſſa per ipſum ſtāte ſtatuto &c. uide per Pet. de anc. in repetitione c. canonū ſtatuta. extra de cōſt. ſub rub. quæ perſonæ ligētur ex ſtatutis. faciunt no. per Bald. in l. j. in fi. C. ex quib. cau. reſtitutio in integrū non eſt neceſſaria.

*34 Syndici obligati ad denūciandum maleficia intra certum tempus, aliàs incidunt in pœnam: ſi Titius ut priuatus denunciauit maleficium, & poſtea fuit creatus ſyndicus: an ſi deinde non denunciet intra terminum, incidat in pœnam: dic quòd non.*

ANGELVS.

34 *QVID ſi ſyndicus debeat denūciare maleficia intra certū tēpus, aliàs incidit in penā. pone quòd maleficiū denunciauit Titius ut quilibet priuatus: poſtea fuit creatus ſyndicus, an iterū debeat denūciare: & ſi nō faciat intra terminum, incidat in pœnā? dic ꝙ nō, cùm iam ſemel denunciauerit, licet ut priuatus. l. ſi quis hæres. ff. de iniuſto rup. & irri. teſta. & ibi Imo. quinimò ſubiungit do.

do. Ang. ꝙ ſi ſyndicus uillæ tenetur denũciare maleficia ſub certa pœna, excuſatur, ſi alius denũciãdo præuenit eum. ita dixit Bal. in l. ij. C. de his quib. ut indig. & l. ij. §. ſi mater. ff. ad Tertul. & l. ij. ff. de lib. agno. ſed Ro. in l. pe. ff. ad Silla. dixit, ꝙ animaduertẽdũ eſt: aut accuſatio, ſeu denũciatio fuit minus ſufficiẽter inſtructa per illũ præueniẽtẽ, & tũc ſyndicus tenetur ad pœnã, & ad intereſſe: & hoc propter intereſſe reipu. facit l. ij. §. nõ ſolùm. ff. ad Tertul. & maximè cùm timeatur de colluſione: & ideo tali caſu non excuſatur ſyndicus, licet fuerit præuẽtus: & ita intelligit Alb. de roſa. in ij. parte ſtatutorũ, qui poſuit hãc q. & quod no. Bar. in l. ſororẽ. C. de his quib. ut indig.

AVG. Tu dic ut dixi ſuprà in gl. iſta. in uerbo, (quid ſi fuit in denunciãdo præuentus &c.) Et in hac materia adde, quod noluit allegare Alber. de roſa. in ſecũda parte ſtatutorũ. q. lxij. quæ incipit, Item quæro, ſtatuto cauetur quòd cõſules uillarũ. Et de materia uide omnino Alb. de roſa. & Bart. in l. j. §. eleganter. ff. de libe. agno. & idẽ uide per Alb. de roſa. in q. ſtatutorum. in ij. parte. q. lxxxiij. incipiẽte, item dubitatur. ſtatuto cauetur, ꝙ ſi maleficium committatur in aliquo loco. qui allegãdo Gandi. in trac. maleficiorum, ſub rubr. de multis quæſtionibus maleficiorum dependentibus à ſtatuto, in uerſi, item quid erit. uidetur concludere, ꝙ ſi ille malefactor aliàs punitus à cõmunitate abſque denunciatione uel captura illius qui ſub pœna deberet denũciare uel capere malefactorẽ, & ob aliã cauſam uel delictũ fuit detẽtus ille malefactor, licet punitus propter illud delictũ, quòd debebat denũciari per denũciãtem, uel malefactor capi per capientem, quòd iſto caſu ille talis incidit in pœnã, aliàs ſecus. dicit tamẽ ibi Alberi. quòd ſi negligẽtia poterit imputari uillæ quæ debebat denũciare, uel capere, licet ille talis malefactor fuerit præuẽtus uel punitus, quòd uilla incidit in pœnã. Adde tamen quòd indiſtinctè teneo iſto caſu in quæſt. noſtra, quòd ſyndicus qui fuit præuentus excuſatur à pœna propter regulã quam approbant omnes doct. Bar. Ang. Imo. & Raph. in l. cum ſeruus. ff. de uerb. obliga. per tex. in l. ſi puellam. C. ſi mancip. ita fuerit alienatũ. qui dat illã regulam, quòd quò ad pœnam euitandã, nõ refert à quo diſpoſitio adimpleatur. per quã regulam decidunt doct. poſt Bar. in d. l. cum ſeruus. infinitas queſtiões. unde cùm hìc tractemus de euitatione pœnæ ipſius ſyndici, licet illud factũ, quod debebat adimplere, ſcilicet denũciare maleficia, aliàs incideret in pœnã, hoc factũ ſit adimpletũ per aliũ: euitat pœnã ille ſyndicus, propter denunciationem alterius.

35 *Syndico exiſtente Titio fuit commiſſum maleficiũ, de quo non habuit notitiam: finito officio habuit notitiam de illo, an teneatur illud denunciare.*

ANGELVS.

35 * QVAERO, ſi maleficium fuit commiſſum tẽpore quo Titius fuit ſyndicus, & tempore ſui ſyndicatus non habuit notitiã de uno crimine commiſſo: poſtea finito ſuo officio ſuperuenit notitia dicti criminis, an denunciare debeat tale delictum. Iſtam quæſtionem format Bald. in l. cum ancillis. C. de inceſt. nupt. &

ibi tenuit quòd nõ eſt denunciandũ: per tex.in l.j.§.occiſorum.ff.ad Silla ſed Ro.in d.§.occiſorũ.dicit, quòd hoc eſt dubitabile:quia hæc denunciatio habet tractũ & originẽ [a] ex delicto commiſſo tempore ſui officii,ergo denunciare tenetur.ad hoc alleg.l.nam & ſi ſeruus.§.ſi uiuo.ff. de nego.geſt.& per l.j.C.ut cauſæ poſt pub.ad.tu.& quod not.Bar.in l. j.§.fi.ff.de admi.tuto.

ADNOT. a ¶Tractum & originem. *Adde tu circa hoc, & uide Alexan.in conſi.vij.iij.libro.*

AVG. Tu adde,quòd pro opin. Ro.allego optimam deciſionẽ Bal. quã poſuit in l.fi.ff.de iuriſ.om.iudi. qui dixit,quòd ſi ſyndicus intra octo dies debet denunciare maleficiũ, & ultima die ſui officii fuit cõmiſſum delictũ, ꝙ ad ipſum ſpectat denũtiatio maleficii,non ad nouũ ſyndicũ: licèt ſtatutũ dicat, ꝙ intra viij. dies debet fieri talis denunciatio:& ratio eſt:quia in perſona ſyndici ueteris, cœpit obligatio, quæ nõ trãsfunditur in ſucceſſorẽ in officio:ut C.de decu.l.prouidẽdũ.& alia allegat de quibus ibi per eum.

36 *Maleficium commiſſum caſu fortuito, an debeat per ſyndicũ denunciari:& ſi nõ denũciet,an incidat in pœnã ſtatuti.*

ANGELVS.

36 *QVAERO,unũ maleficiũ fuit cõmiſſum caſu fortuito: an iſtud debeat per ſyndicũ, uel miniſtralẽ denunciari:& ſi non denũciauerit, incidat in pœnã ſtatuti.Et ad huius dubii deciſionẽ,primò uidendũ eſt, an tale commiſſum per Titium dicatur maleficiũ : & uidetur quòd non: quia ex caſu quis nõ punitur aliquo modo, niſi culpa præcedat caſum:ut l.ſi fortuito. ff.de incen.rui.nau. & not.in l.j.§.idẽ iuris.ff.ad legẽ Rhodiam.de iactu.In cõtrarium uidetur tex.in l.reſpiciendũ.§.delinquunt.ff. de pœ.& quod ibi no.Eſt ergo maleficiũ,ſed eſt abſque pœna.Ex hoc ſciri poteſt in caſu propoſito, an ſyndicus teneatur denunciare tale maleficium. & uidetur quòd ſic.Sufficit enim quòd prima facie ſit maleficiũ, & iudex poſtea habet inqrere an ſit punibile,ut ff.ad Turp.l.ab accuſatione.& ibi Bar.Syndici ergo nõ eſt iudicare,ſed indicare & denũciare. ꝙ no.Facit quod not.Bar.in l.fi.§.diui.ff.de publi.Eſt iſtã quæſtionẽ poſuit Bal.in l.data opera.C.qui accuſa.non poſ.in uer. quæro utrum maleficiũ cõmiſſum caſu.& idem Bald. ſubdit, ꝙ ſecus erit ſi quis occidat hominẽ ſe defendendo : quia illud nõ dicitur maleficiũ. Ratio differentiæ eſt:quia occidere aliquem ad ſui defenſionem, ſit lege permittẽte, & naturali ratione cõcedente:ſed homicidium caſuale nõ ſit legis autoritate, ſed ſit præter legem. Et ideo quando ſit caſu,eſſentialiter eſt maleficium : ſed nõ quò ad punitionẽ. Et facit extrà de delictis puerorũ.c. j.uer.quis uerò &c.& ff.de fur.l.inter omnes.§.j.Ex quo Bal.ibi infert. maleficiũ ſit ſecundum legem, & nõ eſt maleficiũ, nec eſſentialiter, nec quò ad punitionem:quia lex eſt illa quæ occidit & hominẽ necauit miniſterio hominis.argu.l.palam.ff.de ritu nupt.& not.xxiiij.q.vij.in c.occidit.in gl.aut præter legem.& tũc eſt maleficiũ eſſentialiter, non quò ad punitionem,ut quando ſit caſu fortuito.aut ſit contra legem, & tũc eſt maleficium eſſentialiter,quò ad de-

lictum,

dictũ, & quò ad pœnã.ut not. C. de ſacroſanc. eccle. l. ij. Sed dico, ꝙ licet magna ſit autoritas Bal. in iudiciis, quãdo non habet contradictorẽ: tamen dubito de hac ſua doctrina dũ dicit: quando maleficiũ eſt commiſſum ad ſui defenſionẽ, ꝙ ſyndicus non teneatur denunciare: quoniã, ut ſuprà dictum eſt, officium ſyndici eſt referre & denũciare & non iudicare. Vnde etiã ſi delictum non eſſet delictũ effectum, tamen ſtante dubio de delicto utrum probabitur ꝙ fecerit ad ſui defenſione uel nõ: quia allegãti ꝙ fecerit ad ſui defenſionẽ, incumbit onus probãdi. & non poteſt negari ꝙ delictũ, ſaltem apparẽter, nõ ſit. quoniam dicenti quòd fecerit ad ſui defentionẽ, incumbit onus probandi: quia intẽtio iudicis ad accuſantem eſt fundata, quòd occidẽs attentauit rem ſui natura de genere prohibitorum. l. j. C. de ſicar. & dicetur j̃. in gl. ſuper uerbo, (& dictus Titius ſe defendendo &c.) ergo ſtãte hoc dubio, ad ipſum ſyndicum nõ ſpectat interim iudicare, ſed denunciare: & non denũciando, incidit in pœnam. facit quod no. Bar. in l. fi. §. diui. ff. de publi. & ſuprà dictũ eſt. credo tamẽ ꝙ ſi in proceſſu formato ad querelã Titii offenſi, uel ex inquiſitione iudicis apparebit ꝙ ille fecit ad ſui defenſionẽ, & ſic per ſentẽtiam apparebit illi fuiſſe licitũ ad ſui defenſionẽ occidiſſe Titiũ: & ſic notoriũ erit, ꝙ iſto caſu ſyndicus releuabitur à pœna. & ita poterit ſaluari dictũ Bal. quod no. ut poſsis cum opus erit, ſaluare amicũ tuũ ſyndicum, qui denunciauit, cùm tale homicidium commiſſum erit.

A V G. Tu autem in hac materia adde, ꝙ inquãtum Bal. ſuprà uoluit in d. l. data opera. ꝙ ubi homicidium pœnam non meretur: tamen eſſentialiter eſt delictũ, quia caſu fortuito cõmiſſum: ꝙ iſto caſu ſyndicus tenetur denũciare maleficiũ: quia delictũ eſt, licet nõ, quo ad pœnã. Nam iſta cõcluſio uidetur eſſe cõtra tex. ff. ne quis eum qui in ius uoc. eſt ui exi. in uerbo, nõ deliquit qui exemit. in l. j. §. cũ Offilius. nam in l. ij. illius tituli dicitur, quòd qui eximit aliquẽ de manu familiæ quãdo uocatus eſt in ius, ille eximens cõmittit delictũ. d. l. ij. in uerbo, qui in ſimili delicto. tamẽ ſi quis eũ qui in ius uocatus eſt ui eximit: qui uocatus, non poterat uocari: tamẽ hoc illicitũ; cùm pœnã nõ meretur, nõ uocatur delictum: ut eſt caſus in d. §. cũ Offilius. unde Bal. ibi not. Nota ꝙ illicitè cõmiſſum cũ pœnã nõ meretur, nõ uocatur delictũ: ergo cùm uerba ſtatuti ꝓpriè debeãt intelligi, l. iij. §. hęc uerba. ff. de neg. ge. Syndicus qui tenetur denũciare oĩa delicta uel maleficia, non tenebitur etiã denũciare delictũ cõmiſſum caſu fortuito, cùm pœnã nõ meretur, cũ non ſit delictũ. Prætereà uidetur ꝙ author hîc male reprehẽdat Bal. in caſu quando aliquis occidit aliquẽ ad ſui defenſionẽ: per tex. & ibi Bar. in l. ij. C. de his qui ad ecc. confu. ubi Bar. dicit, ꝙ quãdo homicidiũ fit lege permittente, & accuſator cõparet, iudex repellet talẽ accuſatorem. Vnde multò fortius uidetur, ꝙ ſyndicus nõ incidat in pœnã ſi non denunciat maleficiũ permiſſum autoritate legis. His tamen nõ obſtantibus puto falſam eſſe illam primam concluſionem quam ſuprà poſui contra Bal. de homicidio cõ-

miſſo caſu fortuito: quia licet illud pœnam non mereatur: tamen dico eſſentialiter maleficiũ eſſe, licet nõ quò ad pœnam. & ita intelligo dictũ §. cũ Ofilius. & ita ipſum intellexit Bal. ibi illum texr. Præterea ut dixit Bar. in l. ſi quis in graui. §. ſi maritus. ff. ad Silla. & Bar. in l. diuus. ff. de custo. & exhi. reo. & Bar. in l. j. §. qui denunciationẽ. ff. ad Turpi. & Sali. in d. l. ea quidẽ. licet delictũ ſit factũ, & pœnã non mereatur: tamẽ ſyndicus tenetur denunciare ſimilia maleficia: quia onus iudicandi nõ pertinet ad ipſum. Nec obſt. doctrina Bal. in d. l. ij. quia intelligo dicta Bal. quando notorium erat homicidiũ cõmiſſum eſſe ad ſui defenſionem: quia hoc accuſator dicebat in ſuo libello. Et ideo dixit Ange. in l. ij. C. ut nemo priuatus. quòd ubi notorium eſt homicidiũ potuiſſe fieri autoritate legis: tunc ſyndici non tenentur denunciare ſimilia maleficia: & hæc nota.

SVMMARIVM.

1 *Delicta quatuor modis cõmittuntur, ſcilicet facto, dicto, cõſilio, & ſcriptura.*

2 *Nomen, agnomen, & cognomen ponuntur in maleficijs ut fiat cognitio.*

3 *Officialis quando capit bannitum antequam faciat executionẽ, facit ipſum conſiteri, quòd eſt idem homo qui ſic uocabatur, qui fuit bannitus &c.*

CALVM Sempronij de nobilibus, de monte Oliueto. Et quia in multis gl. inferius plura delicta ueniunt examinanda: ſciendũ
1 eſt, quòd* quatuor modis, uidelicet facto, dicto, conſilio, & ſcriptura maleficia cõmittuntur: ut l. maleficia. ff. de acti. & obl. & infrà dicetur in ſuis congruis locis. Et hæc colligũtur ex doctrina Bal. in l. data opera. in uerſ. præmittendum eſt autem quòd delicta. C. qui accuſa. ubi multa allega.
2 Ideo* hîc ponitur nomẽ, agnomen, & cognomẽ ut fiat cognitio. Quoniã per iſta agnoſcitur homo, & corpus de quo iudex inquirẽs ſentit. l. ad recognoſcendas. C. de inge. & manu. inſti. de leg. §. ſi quis in nomine. l. ſi quis in nomine. C. de teſt. facit C. de mutatio. nomi. l. j. ſicut dicimus in rebus inaminatis: quia ex duabus ad minus demõſtrationibus & circũſtantiis demõſtrandæ & circũſtantiandæ ſunt: ut l. forma. & quod ibi no. gl. & Bar. ff. de cẽſ. l. ſi quis in fundi uocabulo. & ibi gl. & Bar. ff. de leg. j. Ita igitur quando deſcribitur homo animal rationale. facit l. demonſtratio. in princi. ff. de cõditio. & demonſtra. & ibi Bar. in uerſi. quęro per quæ uerba inducatur demõſtratio. & ibi, ex quo uide &c.* Et di-
3 cit Bar. in l. inter ſtipulantẽ. §. j. ff. de uerb. obli. ꝙ quãdo officialis capit bannitũ antequã faciat executionẽ, facit ipſum cõfiteri, quòd ipſe eſt idẽ homo & idem corpus, qui ſic uocabatur, qui fuit bannitus & cõdemnatus pro tali crimine, & tali tempore, ſub tali nomine, & fuit citatus & recõdemnatus: qua cognitione facta, executio capitalis de eo fieri poteſt abſque nouo proceſſu: & quod dixi, abſque nouo proceſſu, intelligas ſuper delicto: ſed fiet nouus proceſſus, in quo declaretur talem perſonã captam eſſe quæ repe-itur in bãno, & bannũ contra ipſam exequendũ eſſe. ita dicit Bal. titu. de feu. ſine culpa non admittendo. c. j. de quo etiam dicetur infrà in glo. in uerbo, (& ibi caput à ſpatulis ampute:ur.)

& in

& in uer. quod hic dicitur quód decapitetur. Sed Bal.[a] in quodam ſuo cõſilio quod incipit, cum appareat Petrus &c. dicit, ꝙ talis recognitio, eſt de cautela: nõ autẽ de neceſsitate. Sed ego dico, ꝙ imó eſt de neceſſitate per rationes Bal. in d. l. demõſtratio. quinimó plus, dicit autor hic ꝙ melior practica eſt & fortè neceſſaria, quód talis bannitus nõ tantum ſe recognoſcat, ut dicit Bart. ſed addatur, quod tale crimen de quo cantat bannũ, & cõdemnatio, loco & tempore, modo & forma in ipſo proceſſu cõtenta ipſe cõmiſit: tunc facta dicta confeſsione, poterit fieri dicta executio. Aliàs antẽ cũ tale bãnum & cõdemnatio facta in cõtumacia dicti banniti non probet dictum bannitũ tale maleficiũ cõmiſiſſe: ut no. Bar. in l. ſi ideo. in prin. ff. de euictio. & Bal. in l. tranſigere. C. de tranſac. circa mediũ. neceſſarió a ſequitur, quód iſte magis eſt bannitus propter contumaciam, quàm quód tale delictũ commiſerit: argu. l. ſi repudiantis. §. fi. ff. de inoffi. teſtã. & ideo iſte damnaretur abſque delicti probatione, quod eſt incõueniens. Vnde ut appareat, quód ex delicto & non propter eius contumaciã fiet executio ita acriter, quia decapitatur: ſemper utile, imó neceſſarium mihi uidetur, quód bãnitus cõfiteatur ſe tale maleficiũ commiſiſſe, ut dictum eſt: & ita etiã ſentit Ang. & Imo. in d. l. inter ſtipulantem. §. j. & hoc etiam uidetur ſentire Bart. in d. l. inter ſtipulantẽ. §. Stichũ. in ti. ſi rectè ponderẽtur uerba Bar. vnde dicit, ꝙ ſi iudex nõ poteſt hanc cõfeſsionẽ extorquere, habeat probatiões, quód iſte eſt ille homo qui de hoc maleficio inculpabatur, uel qui illud fecerit. Sic ergo Barto. uult quód probetur quód illud maleficiũ cõmiſerit: clarũ quod ſentit, ꝙ tu iudex ſi potes & eandẽ confeſſionẽ ab eodem exigas, ꝙ illud maleficiũ commiſit. Et de materia vide per Bar. in d. l. diuus. ff. de cuſto. reo. & Bald. & Imo. in l. ſi quis ſeruũ. §. ſi inter duos. ff. de le. ij. & Ang. & Imo. in l. ij. ff. de libe. & poſthu. & Imo. in d. l. demonſtratio. & uide Ange. in l. hac cõſultiſsima. C. qui teſta. fac. poſ. & in l. j. C. de ſen. quę ſine certa quãt.

ADNOT. a ¶ Sed Bald. *Adde tu & uide Bald. in conſil. lxxliij. in v. nolu. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde, quód mihi uidetur uerior illa ſentẽtia Bar. ꝙ ſufficit quód ille con fiteatur ſe eſſe illud corpus, & non ſunt neceſſaria illa, quæ dicit d. Angel. hic, quód confiteatur[a] quód ipſe cõmiſit delictũ. & pro ſentẽtia Bart. allego Bald. in l. uoluntatis. C. de fideicommiſ. & hoc dixit in terminis Bal. in l. hac conſultiſsima. C. qui teſta. fac. poſſ. & Bal. in l. j. C. ſi vnus ex pluribus. & Imo. in d. l. demõſtratio. & licet Ang. tenuerit contrariũ in l. ij. ff. de libe. & poſth. & Ang. & Imo. in d. l. inter ſtipulãtẽ. §. j. per aliquas rationes, quibus faciliter reſpõdetur per Imo. in d. l. ij. & in d. l. demonſtratio. & per Bald. in d. §. ſi inter duos. per quẽ patet, ꝙ hic do. Ange. malè loquitur. Nec eſt uerũ, ꝙ Bart. in d. l. inter ſtipulantẽ. §. j. hoc dixerit, ſi rectè eius uerba ponderentur. Sed bene uerum eſt, quód cautius faciet iudex, ſi ipſe interpretetur, ꝙ de hoc corpore ſenſit in proceſſu & bãno: quod quidẽ facere poteſt. l. ab

executore.in prin.& ibi hoc Barto. uult.ff.de appel.&Bal.in l.nõ ignorat.in fin.C.de fruc.& lit.expen.Sed adde, quòd cõtra iſtam doctrinã arguit terribiliter Ange. in l.eum quẽ temere.ff.de iudi.in fi.prin.ubi probat,ꝙ lata ſententia,iſta interpretatio non poteſt fieri per iudicẽ.& aliquid de materia per Angel.in l.his uerbis.ff.de hære.inſti.& uide Albe. de Roſa. in iiij. parte ſtatutorum.q. liij.qui diſputat ibi,an bannito capto,ſtatim debeat fieri executio cõtra ipſum.Tempera tamẽ prædicta, ꝙ licet bannitus millies cõfiteretur ſe eſſe corpus,de quo in citatione & banno, tamẽ ſi tunc opponeret exceptionem, quæ ſi fuiſſet appoſita à principio, ipſe bannitus iudiciũ ſuſcipere nõ cõpelleretur: ꝙ tunc iudex declarabit iudicium & bannum fuiſſe nullũ. ita dicit Bar.in l.nõ uidetur.in fi.ff.de iudi.Quinimò conſuluit Paul.de Caſt.in ſuo cõſil.xxx. ꝙ ſi poſt terminũ bãni, cõparet bannitus, & neget ſe cõmiſiſſe delictũ, quod uidebatur tacitè confeſſus ex contumacia ex forma ſtatuti,ꝙ ipſe eſt audiendus.ibi uide. Et de materia an ſtatim debeat fieri executio contra bannitum captum ſine nouo proceſſu,uel opus ſit quòd iudex faciat ipſum ſe recognoſcere eſſe illud corpus.Latè poſuit do.Nellus in tract.bannitorum. in ſecunda parte ſecundi temporis,quæſtio.xxxiiij.

ADNOT. a ¶Confiteatur. *Adde circa iſta & uide Cæpo.in cõſ.xxj.*

4 *Inquiſitus habens nomẽ ſingulariſsimũ, ut eſt in gallopreſſo: nõ debet per alia nõia demõſtrari in inquiſitione.*

ANGELVS.

4 *QVAERO, quid ſi habet nomen ſingulariſsimũ, ut eſt in gallopreſſo: ut not.gl.in l.hac cõſultiſsima.C.qui teſta.fac.poſſ. Reſpõdeo, ꝙ ſufficit in inquiſitiõe ſolũ nomẽ ſuũ ſine alia demõſtratione apponi. Aliæ autẽ demõſtrationes,& pronomina apponuntur, ut certus reddatur. Sed ſi certus eſt ex ſola proprii nominis appoſitione,nõ eſt neceſſe quòd alia apponãtur.ita uoluit Bar. in d.l.demõ.falſa.ff.de con.& dem.

AVG. Tu autem in hac materia adde,ꝙ uera eſt iſta cõcluſio,ꝙ etiã in criminalibus opus eſt,ꝙ perſona appareat certa,quam intendit iudex punire.Et addatis d.Bar.in l.libello rũ.in fi.princ.ff.de accu.qui dixit,ꝙ perſona ita debet exprimi, ꝙ certa reddatur per duas demõſtrationes: ut Petrus filius talis de tali loco:niſi eſſet ita ſingulare nomẽ,ꝙ perſona redderetur per ſe certa.& allegat d. l.cõſultiſsima.Nã uoluit ibi Bar.loqui de gallopreſſo:& idẽ dixit Bal. in l.certũ.ff.ſi certũ pet.de iſto gallopreſſo.& no.doct.per illũ tex.in l.j. & ij.ff.de liber. & poſth. & ibi Ang. loqtur de illo q uocabat' Papafaua.

5{ *Demonſtrationibus pluribus appoſitis in inquiſitiõe quàm ſit neceſſariũ: ſi una demonſtratio non neceſſaria, falſa ſit,non uitiabitur inquiſitio.*

ANGELVS.

5 *QVAERO, quid ſi plures q̃ ſufficiant demõſtrationes apponantur:puta,quia dicit Titium Sempronii becarium de Gallutiis capellæ ſancti Blaſii:& ipſe non eſt de Gallutiis,ſed de Pepolis: an talis adiectio falſa uitiet inquiſitionem, cum aliæ omnes demõſtrationes ſint ueræ.& Bar.dicit quòd non:in d.l.demõſtratio.ĩ uer.vj.quæro quomodo &c.

&c.& in uer.& licet aliqua demonſtratio : quia quicquid adiicitur ultra neceſſariã demonſtrationẽ, fruſtra fit, & nõ uitiat.l.j.§.j.ff.de dote præleg.& l.j.in princ.C.de rei uxo. acti.ſicut dicimus in ſimili, quòd in ſummariis poteſt procedi & in executiuis ſine libello. Si tamẽ fiat libellus & ineptus, nõ nocet, ut dicũt gl. & doct.in l.uinũ.ff.ſi cert.pet.

AVGVST. Tu autem in hac materia adde, ꝙ nunc non intendo examinare illã difficultatẽ quã poſuerunt doct.in d.l.uinũ.quia maxima eſt dubietas de iure an ſit uera cõcluſio, ꝙ multæ deciſiones reperiuntur in cõtrariũ. Sed in prin.[a] q.
a adde, ꝙ Bar.idẽ expreſſe affirmauit in l.j.§.fi.ff.de dote præleg.quia illa falſa demõſtratio nõ habet uitiare, id, quod certũ erat per alias demonſtrationes. & not.in l.ſi quis in fundi uocabulo.ff.de leg.j.Sed hic adde b quæ dicã ĩ. in ſequen.quæſt. in additionibus meis.

ADNO. a ¶Sed in principali q. *Adde circa hoc Rom.in conſi.cccclviij.& quando una demõſtratio eſt falſa & ueræ ſunt aliæ.uide Alex.in conſil. lxxiiij.in iiij.uolu.Ber.*

6 *Error in nomine proprio patris ipſius inquiſiti, an uitiet inquiſitionẽ: ut ſi dicatur, Titius Caij, cùm eſſet Titius Sempronij.*

ANGELVS.

6 *QVID autẽ ſi erratũ fuit in nomine patris: ut quia erat Titius Caii, & fuit citatus Titius Sempronii, an uitietur per hoc inquiſitio? Reſpondeo: aut ſub tali & propter talẽ citationẽ & inquiſitionẽ ipſe cõparuit, & ſub tali nomine ipſe litigauit, & contra hoc nõ oppoſuit: & tũc talis proceſſus propter hoc nõ uitiatur: quia tam iudex quàm partes habent iſtũ pro Titio Sẽpronii. Si uerò fuit contumax, & in cõtumacia proceſſum fuit, & conſtat quòd ille eſt homo qui fuit de tali crimine diffamatus & inculpatus: licet fuerit in nomine erratũ, ualet proceſſus: & ſic ſi fuerit de tali crimine diffamatus, propter hoc, & propter proceſſum prædictũ ipſe ſe abſentauit, & ſe cõtulit ad alia territoria, & ut bãnitus ſtabat, & capi timebat ne decapitaretur. Tũc talis error noĩs nõ uitiat. Si uerò cõſtaret hũc fuiſſe cõuẽtum ſub noĩe Titii Sempronii, & conſtat quòd nõ eſt Sẽpronii, ſed Caii: tunc proceſſus uitiatur. Ita dicit Bar.in d. l.demõſtratio. in uer.vj.quæro quid in iudiciis.hoc uerũ, ut dicit Bar.niſi illę demõſtrationes eſſent ita ueræ, quòd ſufficerent, ut ſ.dictum eſt.

b AVG. Tu autem[b] in hac materia adde, quòd uera uidetur illa cõcluſio: ꝙ ſi ille Titius cõparuit tanquam Titius Sempronii, & non oppoſuit, ſibi imputetur. Et ideo dixit Ang.in l.eum quem temere.de iudiciis. ꝙ ſi inquiſitio eſt formata cõtra Titiũ: & duo erant Titii in ciuitate: & unus cõparuit qui fuit citatus, in ueritate non erat ille de quo iudex ſenſit: quia ille talis non cõmiſerat illud delictum, quod faciat ꝙ iudex interpretetur, & declaret ſe de illo Titio non ſenſiſſe. Aduerte tamen inquantũ Bar.in l.demõſtratio. & in d.l.j.§.fi.uoluit, ꝙ licet ſit erratũ in nomine patris: ſi tamẽ per alias coniecturas appareat, quòd ille eſt illud corpus de quo in diſpoſitiõe, ꝙ talis error nõ uitiat actũ, maxime ſi ſunt duę demõſtrationes ueræ, ut in exẽplo.

plo. Pone quòd citatur Bartolus Petri de ſaxoferrato legũ doctor. Nã licet nõ ſit uerũ quòd uocetur Bartolus Petri, ſed quia erat de ſaxoferrato legũ doctor, ſatis probatur nõ eſſe erratum in corpore. Adde tamẽ ꝙ Pau. de ca. in l. teſtamẽto quidã. ff. de cõdi. & demon. dicit prędicta nõ habere locum, ubi eſſent expreſſæ quatuor qualitates, & duæ cõuenirent, & duæ nõ: quia tũc diſpoſitio uitiatur: quia res efficitur dubia. quod intelligo uerũ, quando illæ quæ cõueniebãt huic rei, cõueniebant alteri: quia tunc diſpoſitio uitiatur. Ita uoluit Pau. de caſt. in l. ſi in nomine. C. de teſta. per ea quæ habẽtur in l. j. §. fin. ff. de do præleg. Vnde ad prædicta dico, ꝙ ſi iudex citat Titiũ Sempronii beccariũ de Galluciis capellæ ſancti Blaſii: & ipſe nõ eſt de Galluciis, ſed de Pepolis, quòd tenet citatio: quia reperiuntur aliæ demonſtrationes ueræ ſaltẽ duæ, ſcilicet, ꝙ eſt Titius beccarius capellæ ſancti Blaſii: quia illæ duæ demonſtrationes ueræ uincunt illã falſam. Sed ſi citaret Semproniũ beccariũ de Galluciis capellæ ſancti Blaſii, ſed nõ eſſet Titius Sempronii, ſed Titius Caii: & ſic errauit in una demõſtratione, ſcilicet de Galluciis: quia uolebat dicere de Pepolis. & errauit in alia: quia dum dixit Sempronii, uolebat dicere Caii. & ſic uolebat dicere Titium Caii beccariũ de Pepolis capellæ ſancti Blaſii. tũc iſto caſu citatio & proceſſus nõ ualerẽt: quia licet hic eſſent duæ demonſtrationes ueræ, erãt aliæ duæ falſæ, quæ faciebant rẽ dubiã. Limito tamẽ ſecũdũ Pau. de ca. ſi illæ duæ qualitates falſæ alteri Titio de Galluciis conueniebant, aliàs nõ, ut dixi ſ. quia tunc cum nõ cõſtaret de corpore, citatio non ualuiſſet. & latè dixi in l. ſi quis in fundi uocabulo. ff. de lega. j.

ADNOTATIO. a ¶ Tu autem. *Adde tu & uide Alex. de Imo. in conſi. lxxiiij. in iij. uolu.*

7 *Error in nomine proprio inquiſiti cũ conſtat de corpore, nõ uitiat inquiſitionem.*

ANGELVS.

7 *SVBSEQVENTER quæro, quid ſi ſit erratum in nomine proprio delinquentis, cum de corpore conſtet. Reſpondeo, nõ uitiatur proceſſus nec inquiſitio: ut l. ſi in iudiciis. ff. de iudi.

AVGV. Aduertas tamen, ꝙ rectè dixit, cũ de corpore cõſtet: quia ſi nõ cõſtaret de corpore: quia erãt duo Titii in ciuitate, & iudex citaret Titiũ: ille qui fecit facere illam citationẽ illo modo, debet cõdemnari in expẽſis. glo. Bald. & Ang. in l. eũ quẽ temere. ff. de iud. Scias tamẽ, quòd ille ſic citatus tenetur cõparere & allegare exceptionẽ, uel quòd citatio eſt obſcura, uel quòd nõ eſt ille Titius. Ita dixit Bald. in d. l. eum quẽ. temere fuiſſe iudicatũ Florẽtię: licet Angelus ibi aliter loquatur.

8 *Error cõfinium loci delicti nõ uitiat inquiſitionem, ſi conſtat de quo loco ſenſit iudex.*

ANGELVS.

8 *QVID ſi eſt erratũ in cõfinibus delicti, pur tamen cõſtet de quo loco iudex hic ſenſit? dic quòd non uitiatur inquiſitio. lege, patronus. §. Sempronio. ff. de lega. iij.

AVGV. Tu adde no. per doc. in d. l. ſi quis in fundi uocabulo. de le. j. &

j.& ibi latè dixi.& doc.in l.forma.ff. de cenſi.per Bar.in l.cũ pater.§.fi.ff. de leg.ij.uide no.in l.ſi Fortidianũ. C.de leg.uide Bald.in l.penul.in x. col.C.de execu.rei iudi.qui dicit,ꝙ error cõfiniũ etiã nõ uitiat ſentẽtiã.

9 *Error loci originis uel parochiæ delinquentis non uitiat inquiſitionem, dummodo conſtet de corpore.*

ANGELVS.

9 * QVID ſi eſt erratum in terra ſiue loco originis delinquentis,uel erratũ fuerit in parochia?dic ꝙ nõ uitiatur inquiſitio.l.quoties.in prin. ff.de hęre.inſt.dũmodo de corpore cõſtet.intãtũ ꝙ dicit Ang.& Imo.in l.his uerbis.§.j.ff.de hære.inſti.ꝙ ſemel fuit Bononiæ unus decapitatus qui nõ credebat bãnũ ſuũ ualere,qa erat de alia terra quã diceret in bãno:qa cõſtabat de corpore.qđ not.

AVGV. Tu autẽ in hac materia adde,quod uerũ eſt,ꝙ ubi cõſtat de corpore,error in patria non uitiat diſpoſitionẽ.Sed limito prædicta ubi patria nõ eſſet de ſubſtantia actus,aliàs ſecus:qa ſecũdũ diuerſas patrias,erãt diuerſæ pœnæ:quia tũc error patriæ uitiaret inquiſitionem. Ita ad hoc allego doc.in c.ſignificãte.extrà de reſcri.maximè Imo.in illa quæſtio.de illo qui impetrauit reſcriptũ cõtra Titiũ doc.de diœceſi Ferrariẽſi:& erat Reginus:qa ſi cõſtabat p alias circũſtãtias de corpore Titii:tñ rõne patriæ ꝓpter dictas, reſcriptũ obtinuiſſet &c.ibiuide.Nã cõis ſentẽtia eſt,ꝙ ille error in diœceſi, uel patria uitiat diſpoſitionẽ, etiã ſi cõſtat de corpore.uidetñ quę b dixi in d.l.ſi qs in fundi uocabulo.

10 *Error in nomine artificij:quia dixit beccariũ,cũ eſſet faber,non uitiat inquiſitionem,ſi conſtat de corpore.*

ANGELVS.

10 * QVID ſi erratum fuit in nomine artificii, quia dixit beccariũ,

a cum eſſet faber?[a] dic quòd ſi de corpore conſtat,non uitiatur inquiſitio.l.qui habebat Flaccum.ff.de rebus dub.ita dixit Bald.in l.ſi quis in fundi uocabulo.ff.de lega.j.

ADNOTA.a ¶ Faber.*Adde & uide Lud.Ro.in cõſi.cccxliiij.Ber.*

AVGVSTI. Tu adde quę ibi dixi.Adde tamẽ ꝙ iſta cõcluſio uidetur falſa.Nã error in nomine appellatiuo, uitiat diſpoſitionẽ. d.l.ſi quis in fundi uocabulo.unde cũ dico beccariũ,cũ eſſet faber, uidetur erratũ in nomine appellatiuo:& ſic ut dixi,uidetur uitiari diſpoſitio,cũ etiã de corpore conſtet.d.l.ſi quis in fundi uocabulo.& ideo pro pleniori doctrina & uera ſolutione illius tex.in d.l.qui habebat Flaccum.uide Bald.in l.ſi in nomine.C.de teſta.& aliquid in l.ſi Fortidianũ.C.de leg.

11 *Error in proprio nomine iudicis non uitiat inquiſitionem.*

ANGELVS.

11 * QVID ſi iudex errat in proprio ſuo nomine,an per hoc uitietur inquiſitio?uidetur quòd ſic:quia error in ſuo nomine proprio uidetur ſupinus:ut in l.fi.C.de hæred.inſti. Tamen ille tex.uult cõtrarium: qa licet ſit ſupinus,ſi tamẽ erretur, nõ uitiatur inſtitutio, & ſic nõ debet inquiſitio uitiari,ut not.Rap.in d.l.ſi qs in fundi uocabulo.in princ.

AVG. Tu in hac materia adde,

b quòd iſta deciſio uidetur falſa[b]: quia Bar.Bal.Ange.& doct.in d.l.fi. C.de hæred.inſti.cõtrarium uolunt, quòd imò uitietur diſpoſitio pro-

pter

pter errorē nominis proprii.Et Roma.in l.ſi in nomine.C.de teſta.& Modernio.& ibi latè ſcripſi in d.l.ſi quis in fundi uocabulo.ff.de lega.j. ubi etiam ultra legiſtas dedi aliam pulchrā limitationē,q̄n error in nomine proprio uitiat diſpoſitionē.

ADNOTATIO.a ¶ Videtur falſa. *Vltra dicta hic adde,quòd nō ſolùm error in nomine proprio teſtātis uitiat teſtamentū:ſed etiā in nomine proprio patris ipſius teſtantis uitiat inſtitutionē.ita conſuluit* Roma.*in cōſil.clxxix. dic tamē quòd error nominis iudicis uel partis,non uitiat reſcriptum.ita ipſe* Ro*manus in cōſil.cccxliij.quem etiam uide ad q.ſequentem.Ber.*

12 *Error in proprio nomine delinquentis, non autem dignitatis ſeu artificij,etiā uitiat inquiſitionem.*

ANGELVS.

12 * QVID autē ſi eſſet error in a nomine ꝓprio delinquētis, ſed nō dignitatis ſeu artificii:ut quia inquiritur cōtra Titium poteſtatē Aretii, & Sempronius eſt poteſtas Aretii, an teneat inquiſitio?dic quòd ſic: quia attenditur artificiū ſiue dignitas,propter quam dignitatē & artificium adminiſtratū cōtra eū inquiritur,licet ſit erratū in nomine proprio:ut no.Bar.per illū tex.in l.pen. ff.de reb.dub.& in d.l.demōſtra.in princi.in uer.item eſt aduertendum quòd quando &c.

AVGVSTI. Adde, quòd iſta cōcluſio eſt uera,per ea quæ tradidi latè in d.l.ſi quis in fundi uocabulo.ff.de leg.j.ſecutus ſententiam Bald.in l.ſi in nomine.C.de teſta.& maximè,quia ubi cōſtat de corpore per alias demonſtrationes,error in nomine proprio nō uitiat diſpoſitionem.d.l.ſi in nomine.C.de teſta. cum ſimilibus.

13 *Statutū dicit quòd pœna augeatur ſi quis offendit annunciatū: Titius offendit Petrū ab annūciatu remotū de proximo:dic quod augebitur pœna.*

ANGELVS.

13 * ET diligēter pōderanda ſunt uerba noſtræ inquiſitionis:quia homicida erat nobilis.Quid ecōtra,ſi offenſus erat nobilis in dignitate de pręſenti,uel pręterito,ut puta,Pone ꝙ ſtatutū uult,ꝙ pœna augmētetur ſi qs offendat ancianū,uel poteſtatē: aliquis offendit aliquē ab ancianatu,uel poteſtaria remotū de proximo:an pœna augmētetur.Ro.in l.ſi qs in graui.§.de his.ff.ad Silla.allegat Albe.qui tēnet,ꝙ ſic,in tractatu ſtatutorū:pro quo allegat tex.in l.ſi. ff.de decu.& tex.in l.pe.C.eo.tit.facit l.fruſtra.C.de ſent.paſ.Sed Ro.a ibi dicit fortiter ſe dubitare,cū qualitas adiūcta uerbo,debeat intelligi ſecundū tēpus & actū uerbi.l.in delictis.§.ſi extraneus.ff.de noxa.Cùm ergo ſtatutū loquatur de poteſtate, non debet intelligi de remoto,ſiue de eo qui finiuit officiū.l.ſi uerò.§. de uiro.ff.ſoluto matri.& l.cui eorum.§.affinitatis.ff. de poſtu. Nec obſt.d.l.ſi.& d.l.pe.quia ibi expreſſè ſit mētio de remoto à decurionatu,nō autē eſt ita in ſtatuto. Et pro hoc inducit caſum in c.j. de uaſallo qui cōtra cōſtitutionē:ubi uaſallus liberat.a nō tenetur defendere dn̄m ut prius,ita nec offendere:& ſi dn̄s offenderetur à uaſallo liberato,uaſallus nō tenetʒ eadē pœna,ſed alia iudi.arbi.ut dicit ibi tex.iuncta glo.

ADNOTA.a ¶ Sed Roma. *Addetu quod pro opi.*Roma.*facit,quod cōſuluit*

*ſuluit Pau.de ca.in conſil.lxviij.ubi ſtatutũ de cõpromiſſo fiendo,nõ cõprehẽdit ſocrum & nurum mortuo uiro.Ber.*

AVGV. Tu autẽ in hac materia adde id quod dixit Bal.not.in l. obſeruare. §. proficiſci. ff. de offic. proconſul.& lega.in vij.q,qui dicit in propriis terminis,ꝙ ſtãte ſtatuto, quòd ſi qs offenderit poteſtatẽ puniatur in tãtũ:nõ intelligitur de remoto,ſed de præſenti.& allegat in argumentũ d.§.affinitatis.in d.l.cui eorũ.& hoc intelligo procedere,& idem eſſe in ancianis & aliis prioribus.Limito tamẽ prædicta ſingulariter,quòd ſi ſtatutum loqueretur de officialibus,qui finito officio tenentur ſtare ad ſyndicatũ:ſtatutũ loquẽs puniendo iniuriantes huiuſmodi officiales, cõprehendit etiam officialem remotum ab officio,qui fuit offenſus durãte ſyndicatu ſuo:dum modo fuerit offenſus tempore ſyndicatus, ratione illius officii finiti:ita ſingulariter dixit Bal.in d.§. proficiſci.in vij.q.argumen.ĩ l.j.C.ut cauſæ poſt puber.adſit tutor.Et hæc not.quia aliàs uidi de facto hanc q. a Roma.uoluit allegare Alberi.in ij. parte ſtatutorum.q.xviij.

14 *Si Titius qui naturaliter eſt nobilis, ſtatuto fiat popularis,& deſierat eſſe nobilis,quomodo intelligatur.*

ANGELVS.

14 *QVID autẽ ſi quis naturaliter nobilis eſt,ſed ex forma ſtatuti efficitur popularis,ut fit Florentiæ: ꝙ magnas efficitur de populo, & deſinit eſſe nobilis,quomodo intelligitur?dic ꝙ quo ad ea quæ cedũt ad eius fauorẽ,deſinit eſſe nobilis, ſed nõ ad ea quæ cedũt in ei⁹ odiũ: ut no.Bar.per illũ tex.in l.j.C.de in fa.lib.xij.facit quod ipſe not.in l.j. C.de dignitatibus.lib.xij.& facit l. actionũ.§.itẽ qui ſunt.ff.pro ſocio. ſecũdũ Ro.in d.§.de his.facit quod no.Bar.in ſimili.in l.j.ff.de lega.j.in uer.& faciũt ꝑdicta.qđ ſingulariter no.qa ſi Florẽtię unus qui erat nobilis & magnas,effect⁹ ſit poſtea popularis,& delinquat:tñ punietur pœna magnatũ,& ſic maiori:nõ autẽ pœna populariũ,& ſic minori: qa quo ad ſui odiũ, nõ deſinit eſſe nobilis.

AVGV. Adde tamẽ ꝙ iſta deciſio uidetur falſa,per tex.in l.ex ratione.ff.de excu.tut.per quẽ text.dicit ibi Bal.q, ſi comitatiuus debet tractari ut ciuis:nedũ debet tractari ut ciuis quo ad fauorem: ſed quo ad odium.Et idẽ uult Bal.in l.quod fauore.in vij.oppoſitione. C. de legi. & Pau.de ca.in l.ſi duo.ff.de acqui. hæredi.& in l.nulla.ff.de legi. Sed quia iſta eſt maxima difficultas, & multæ deciſiones Bart.& Bal.& canoniſtarũ reperiũtur cõtrariæ:ideo me remitto ad ea quę dixi ĩ l.j. ff.de le.j.[a] ubi multas deciſiones allegaui.

ADNOTA.a ¶ff.de leg.j. *Adde tu, quòd uerba ſtatutorum uel reformationum quibus nobiles efficiũtur populares,ſunt ponderãda, per ea quæ ponit Roma.in cõſi.lxxxiij.ubi ponit,quòd ſtatutũ diſponẽs, quòd inter affines fiat compromiſſum:& alio ſtatuto exiſtẽte, quòd aliquis nõ intelligatur de tali agnatione eſſe,& habeatur ut extraneus,an hoc non obſtante poterit fieri compromiſſum.Ber.*

15 *Iudice procedẽte cõtra aliquẽ tãquam cõtra inſignẽ latronẽ,& ita cõdẽnante,cũ pro ſententia præſumatur,non potuit cõdemnatus appellare,dicendo ſe eſſe latronem,ſed non inſignem.*

ANG

ANGELVS.

15 *ET tene bene menti, quòd hîc in noſtro proceſſu proceditur tanquam contra homicidã, & ita dãnatur. quod facit ſi iudex procedit cõtra aliquẽ tanquam cõtra inſignem latronẽ, & ita cõdemnauit. quod cũ pro ſententia præſumatur. l. Herennius. §. j. ff. de euict. nõ poterit condẽnatus allegare quòd non eſt inſignis, licet ſit latro, ad hoc ut poſsit appellare. ita dicit Bar. ſingulariter in l. conſtitutiones. ff. de appella. & ipſum ſequitur Imo. quod ſingulariter nota, pro inquirẽtibus qui ſolẽt dicere in inquiſitione cõtra Caiũ publicũ & inſignẽ furẽ & latronẽ: & in inquiſitione dicũt ſimilia uerba: ut ita pſumatur niſi in cõtrariũ pbetur.

AVGVSTI. Adde quòd iſta concluſio an ſit uera uel falſa, pẽdet ab his quę dixi in repetitione l. ſciẽdum. ff. de uer. obli. ubi diſputaui, an præſumatur pro ſententia quando iudex in ſententia dicit, uiſo libello, uiſa litis conteſtatione &c.

SVMMARIVM.

1 *Statuta ſunt in aliquibus locis, quòd alia pœna ſit in ciue, alia in forenſe.*

2 *Statutum imponẽs maiorem pœnam forenſi quàm ciui, an ualeat.*

DE bononia homicidam. a Ideo apponũtur iſta uerba, ut ſit maior demonſtratio, ut ſuprà in gloſſ. præcedẽte dictum eſt: & dic ut
1 ibi.* Ac etiã, quoniã in aliquibus ciuitatibus & locis ſunt ſtatuta, quòd alia pœna eſt in forẽſe, alia in ciue. Vnde, ut iudex poſtea in limitatione pœnarũ ſciat & poſsit pœnã de delicto ſecũdũ qualitatẽ perſonarũ cõmenſurare. l. auxiliũ. §. in delictis. ff. de mino. Ideo talia uerba à iudice in inquiſitione apponuntur.

2 * Quid autẽ ſi ſtatutũ uult, ꝗ maior pœna imponatur forenſi &c. an ualeat tale ſtatutũ? & uidetur quòd nõ: quoniã lex, ſiue ſtatutum, debet eſſe uniuerſalis, non particularis: aliàs nõ ualet. l. Antiochẽſiũ. & quod ibi no. ff. de priui. cre. Præterea lex, uel ſtatutũ debet eſſe ſancta, & honeſta: ut j. q. v. c. hoc qppe. & l. ij. & iij. ff. de legi. ſed nõ poteſt dici honeſtũ ſtatutũ, qđ pariter non punit delinquẽtes, ac etiã cũ propter ſtatutũ ciues redderẽtur audaciores & forenſes timidiores, cũ maiori pœna timerẽt affici: ar. l. j. §. quæ honorãdæ. ff. qua. re. act. non da. & quod ibi Bar. In contrariũ ꝗ ualeat ſtatutũ, quoniam ciuitas põt grauare ciues ſuos muneribus realibus, & perſonalibus, & mixtis, & nõ forẽſes. ff. de mu. & ho. p totã l. incola. ff. ad muni. l. ij. ff. de iur. immu. l. reſcripto. §. fi. & ibi gl. & Barto. ff. de mun. & ho. Ergo nõ eſt mirũ, ſi ciuitas poteſt poſtea ciues ſuos in alio alleuiare, ut minori pœna de pari delicto afficiãtur, quàm forẽſes: argu. l. eum qui. in prin. ff. de iureiur.

AVGVVTI. Tu in hac materia adde, quòd uera eſt iſta concluſio, ꝗ tale ſtatutum ualeat quòd punit in plus forenſes[a] ꝙ ciues: quia in delictis eſt iſta una maxima, ꝗ lex non debet eſſe tantũ vniuerſalis & generalis quò ad oẽs, quin habeatur diſtinctio perſonarum, ut in uno eodemq; delicto maiori pœna afficiatur vnus pluſquã alter. Iſte eſt tex. in l. in ſeruorũ. in princ. ff. de pœnis. & ideo dixit iuriſcõſult[*] in l. aut facta. in uer. perſona dupliciter ſpectatur, eius q fecit, & eius q paſſus eſt. ff. de pœnis. ꝗ ad puniẽdũ malefactorem ad

ad pœnam infligẽdam, iudex debet animaduertere ad cõditionem perſonæ. Vnde non eſt nouum, quòd de pari delicto una perſona puniatur pluſquàm alia, ut ibi habetur: & dic ut dicam infrà, in ſeq. quæſtio.

ADNOTA. a ¶ Forenſes. *Adde tu & dic ut etiam per Cæpollam, con ſilio xl.*

3 *Nomine patriæ delinquentis non exiſtẽte in inquiſitione, præſumitur quòd talis ſit de loco in quo ſit iudicium.*

ANGELVS.

3 * QVID autem ſi dicta uerba uidelicet, (de Bononia) non apponantur: an in dubio præſumatur de Bononia, uel forẽſis? dico quòd in dubio præſumitur de loco ubi iudiciũ, accuſatio, uel inquiſitio agitatur. argumen. no. in l. quæ conditio. §. cum ita. ff. de conditio. & demonſtratio. & l. nulli. C. de epiſco. & cleri. quia iſta qualitas, uidelicet, quòd ſit forenſis, cùm non ſit appoſita, non præſumitur, nec ſubintelligitur. l. ita ſtipulatus. §. Chryſogonus. & quod ibi not. ff. de uerb. obliga. Et præſertim cùm iſta qualitas ſit cauſa fundamẽtalis iudicis ad imponendam maiorem pœnam. Ideo fuit de neceſſitate apponẽda in inquiſitione approbanda, & non appoſita & non probata nõ præſumitur: & ſic ſolùm pœna ciuium & non forenſium poteſt imponi: quia iudici hoc facere & probare incumbebat, cùm ſit cauſa ſuæ intentionis. arg. no. per Barto. in l. in illa ſtipulatione ſi cal. & l. hoc iure. ff. de uerbo. obli.

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde, ꝙ uera eſt iſta concluſio, ꝙ in dubio qs præſumat̃ eſſe de illo loco ubi repertus eſt, ſiue uiuus, ſiue mortuus. Et ideo dicit Ang. in l. ſi cũ exceptione. §. in hac. ff. quod metus cauſa. ꝙ ſtante ſtatuto, quòd maiori pœna puniatur ille qui occidit ciuẽ, quàm forẽſem: & aliquis occidit aliquem in dubio alio non docto: ille mortuus præſumitur eſſe ciuis & nõ forenſis: quia in dubio quis nõ præſumitur forenſis. de hoc uidetur eſſe tex. in l. j. ff. ad municip. quem tex. ponderauit ibi Bart. in illa quæſtio. ibi, quæro quid ſi eſt aliquis cuius ignoratur origo paterna uel materna. latè dixi in rubrica, ſoluto matrimonio. in addi. meis.

4 *Statuto dicente quod forenſis plus puniatur quàm ciuis, quis dicetur tunc ciuis? dic quòd ciuis eſt origine propria, paterna, uel auita.*

5 *Ciuis quomodo efficitur quis quando hoc non conſequitur origine ſua, aut paterna, uel auita.*

6 *Ciuis ex priuilegio dicente quòd habeatur pro ciue: an actiuè & paſſiuè habeatur pro ciue.*

ANGELVS.

4 * QVAERO, ſtante ſtatuto ꝙ forenſis plus puniatur &c. quis dicatur forenſis? dic ut dicit Bar. in ſimili. in ſuo tracta. repreſaliarum. in principali. q. uer. ad tertium quæritur an ciuibus noſtris &c. & in uer. ad quartum quæritur. & in uer. ad quintum. & in uer. ad ſextũ. ubi in effectu concludit, quòd ciuis eſt origine propria paterna, uel auita. ut l. aſſumptio. & quod ibi no. glo. & Bart. ff. ad municip. 5 * Si autem ibi natus non ſit: & tunc eſt effectus ciuis: & tunc ſi dictũ ſit ꝙ in omnibus & per omnia ſit ciuis & pro ciue habeatur: & tunc debet ſibi imponi pœna ut ciui originario. l. ſi maritus. § lege Iul. & ibi Bart.

Bar.ff.de adul.& l.ſi is qui pro emp. circa medium.ff.de uſucapi.& hoc eſt uerum,ſi factus eſt primò ciuis di cto modo ante dictum maleficium: aliâs ſibi non prodeſſet:ut l.ſi quis poſtea quàm.ff.de ind.& facit quod plenè not.Bar.in l.j.ff.de pœnis.Si autem quò ad quid habentur pro ciuibus,& non quò ad omn a,ut ſcholaris:ut l.ij.C.de incol.& tunc in his quæ ad eorum commodum ſpectāt, habentur pro ciuibus, & ſic quo ad pœnæ minorationē.In his uerò quæ ad eorum dānum ſpectāt,non habētur pro ciuibus,ut not.in d.l.qd' fauore.C.de leg.& in l.j.& ij.C.ubi de crimi.agi opor. Sin autē ſtatutum diceret,ꝙ tales tractarentur ut ciues: animaduertendum eſt, quòd talia uerba non faciunt eos ciues:ut ff.de uerbo.ſigni.l.mercis loco.in prin.& quod ibi no.gl.& Iac.de Are.importāt tamen illa uerba,quòd in iis quæ de iure poſſunt conſequi ut ciues:tales qui haberi debeant pro ciuibus conſequātur,ita ꝙ intelligitur addita dicta qualitas,ut ſcilicet tractentur ut ciues.ſicut dicimus in ſimili,ꝙ tutor loco domini habetur:intelligitur in his quæ de iure fieri poſſunt: ut l.ſi fundum.§.ſi tutor.ff.pro emp. Alii autem omnes dicuntur forēſes, & in his habet locum augmentatio pœnę,niſi ſteterint in ciuitate per x. annos:quia ipſo iure habentur pro incolis & nō forēſibus:ut d.l.ij.C.de inco.& ibi gl.& Bar.in d.l.j.& ij.& ibi do.C.ubi de cri.agi opor.& in auth. qua in ꝓuincia.C.e.ti.quę omnia ſingulariter tene mēti:qui aut plurimū ſtatuta terrarū imponunt maiorem pœnā forenſibus:ut ſcias cognoſcere qui ſint forenſes,& qui non.

AVGVST. Tu autem [a] in hac materia adde inquantum do.Ange. hîc concludit,quòd ſtante ſtatuto,ꝙ maior pœna ſit in forenſe quàm in ciue,quòd ad hoc ut quis non ſit forenſis ſed dicatur ciuis,& quòd ciuis dicitur propriè origine propria,uel paterna,uel auita,per doctrinā Bar. poſt gloſſ.in l.aſſumptio.ff.ad municip.Sed addatis,ꝙ imò etiā ſi eſſet aliquis qui haberet incolatū uel domicilium in aliqua ciuitate, poteſt dici ciuis illius ciuitatis.& ad hoc al lego gl.ſing.in c.ſtatutum.§.cùm uero.in uer.eiuſdem ciuitatis.& in uerſicu.unam dietam.in fin.extrà de reſcrip.in vj.ubi glo.dicit,quòd ſi aliquis habet domicilium in una ciuitate,dicitur eſſe de illa ciuitate: & ideo Domini.de ſancto Geminia.ibi ponderabat illam glo.ad hoc,ut ille qui habet domicilium in una ciuitate,poſsit dici ciuis illius ciuitatis:& maximè in fauorabilibus, non autē ſtrictè & propriè:& alle.l.ciues.cum gl.ibi.C.de app.Et certè hoc etiā ibi uoluit Bal.in d.l.ciues. per ea quæ habentur in l.ciues.C.de incol.& idē dixit Paul.de caſt.in l.in prouinciali.§.ſi in publico.ff.de oper.no.nunciа.qui per no.in l.j.ff.ad municipa. & per not.per Barto.in tract.repræſalia.in v.quęſtio.princip.dixit,quòd ſi forenſis ſubiret onera ciuitatis & ibi haberet domicilium, etiam quò ad commoda habebitur pro ciue.Ergo in propoſito,cùm tractatur in caſu noſtro de fauore,hoc eſt,quòd talis delinquens habeatur pro ciue,& ſic in minori pœna afficiatur, uidetur ꝙ forenſis habens domicilium in una ciuitate quò ad iſta commoda ciuium, debeat haberi ut ciuis. Et an

Et an iſta concluſio ſit uera uel falſa:
dic ut dixi in additionib⁹ meis, in d.
a §.ſi in publico.* Et inquantum dictũ
eſt, ꝙ ſi aliquis ex priuilegio habetur
b pro ciue in omnibus & per omnia[b],
uel ſine his uerbis dictũ eſt, ꝙ talis ha
beatur pro ciue, an actiuè & paſsiuè
debeat haberi pro ciue, uel quò ad
commoda, uel incommoda. De hac
materia adde no. per Ang. in l.ij.§.fu
rioſus. per illum tex. ff. de iure codi.
& Bal. in l. quod fauore. C. de legi. in
vij. oppo. & Pau. de caſt. in l. ſi duo. ff.
de acqui. hær. & in l. nulla. ff. de legi.
& per Barto. in l. non tantum. & in l. ſi
emancipa. ff. de contratab. Et Bal. in
l. ea lege. C. de cond. ob cau. & Ang.
in l. diuus. per illũ tex. ff. de teſta. mil.
& Ang. in l. ſi à milite. eo. titu. & adde
Bal. in auth. habita. C. ne filius ꝓ pa-
tre. in ij. col. & Bal. in procœmio ff. &
Bal. in l. ſi Rufinus. C. de teſt. mili. per
Ro. in l. adoptiuũ. §. patronũ. ff. de in
ius uoc. Pet. de anch. in repetitiõe c.
canonũ ſtatuta. extrà, de iudi. in ciiij.
col. & Ang. in l. j. ff. de lega. j. Ang. in
l. tale. §. j. ff. de hær. inſtit. & ibi Imol.
Fulg. & Roma. in dicta l. ſi Rufinus.
& Roman. in l. ſi is qui pro empto-
re. ff. de uſuſcapio. Et prædicta limita
bat Paul. de caſtr. in d. l. ſi Rufinus. &
Pau. de caſt. in d. l. ſi duo. ff. de acquir.
hære. & Albe. de Roſa. in quæſtioni-
bus ſtatutorũ. in j. parte. q. lxx. in uer.
item quæro ſtatuto cauetur, quòd ci-
ues habentes diſcordiam.

ADNOT. a ¶ Tu autem. *Adde tu & uide pro confirmatione eorum quæ hic dicuntur, quæ uoluit Franciſ. de Aret. in conſi. lxxvij. ubi alleg. glo. in d. c. ſtatutum. & ad illam reſpondet, & fortificantur per ea quæ uoluit Alex. in conſi. clvij. in ij. uolu. & uterque alleg. Bar. in conſi. quod incip. quidam eſt effectus ciuis. & uide Raph. Cu. in conſil. clxxvj. Anto. de Butr. in conſi. xxj. ubi alleg. dictam gloß. Bernad.*

h ¶ In omnibus & per omnia. *Adde tu & uide Alex. de Imol. in l. j. ff. de le. j. Rom. conſi. lxij. xcij. & ccvj. ubi bonum uerbum, & inquantum ſupra Ang. dicit, quòd qui ſtetit in ciuitate per decem annos, habetur proincola. adde Ang. de Per. in conſi. clxxviij. Ber.*

SVMMARIVM.

1 *Inquiſitione eadem proceditur contra principalem, & præſtantem opem.*
2 *Inquiſitione facta contra plures, non retardatur proceſſus contra præſentes propter abſentes & contumaces.*
3 *Adulterij crimen non patitur, quòd ex eadem inquiſitione & eodem proceſſu procedatur cõtra maſculũ & fœminã.*
4 *Inceſtus crimen patitur, quod contra plures delinquentes ſimul & ſemel inquiratur.*

ET Andræam Marci lanificẽ
capellæ ſancti Blaſij de Bo-
1 nonia auxiliatorem.* Nota quòd
ex eadem inquiſitione proceditur
contra principalem & acceſſorem,
ſeu opem præſtantem, quod fieri po
teſt. Et idem contra principales &
opem præſtantes ex eodem facto &
delicto, & eodem tempore & loco
commiſſo: ut C. de accuſ. l. ſi quis ho
micidii. & quod ibi not. doct. in l. ni-
2 hil. §. ſi. ff. de adul.* Aduertas tamen,
ꝙ iſto caſu quando inquiritur con-
tra plures, quòd propter abſentes &
contumaces nõ tractatur proceſſus
contra præſentes & econtra: ut eſt
tex. & ibi Bart. in l. non idcirco. ff. de
3 iudi.* quod fallit in crimine adulte-
rii: quia ex eadẽ inquiſitione & pro-
ceſſu nõ poteſt procedi contra ma-

ſculum & fœminam adinuicem adulterantes.l.ſi maritus.§.fi.ff.de adult. Ita dicit Cyn.in l.iij. C.de ſepulchro uio.& Bart.in l.hos accuſare.§.lege Iulia.ff.de accu.& Bar.in l.inter liberos.§.filiusfamil.ff.de adul.Et no.gl. in l.ſi cui.C.ſi reus uel accuſator mortuus fuerit. Et aduertēdum eſt, quòd dictus Andræas nihil aliud fecit, niſi quòd ſemper aſtitit dicto maleficio, ut dictus Titius habilius committere poſſet,ut patet in dicta inquiſitione.ſed dicta uerba, ſemper aſtitit maleficio,ſunt tantæ importantiæ,quātæ ſi diceretur, auxilium & fauorem præſtitit.Ita dicit Barto.in l.ſi ſeruus. §.fi.ff.de furt.circa fin.& in l.ſi in rixa.in uerſi.datis his regulis.ibi, tamē aduerte &c.ff.de ſica.facit quod not. Bal.in l.non ideo minus. C.de accu. & Bart.in l.in furti.§.ope.ibi, quandoque quis præſtat auxilium in ipſo actu &c.ff.de fur. & uide quæ dicam infrà in gl.in uerbo,(dicto maleficio ſemper aſtitit &c.)

A V G V S T. Tu autem in hac materia adde ea quę dixit Bar.per illum tex.in l.de uno quoque. ff.de re iud. qui multa allegando, dixit idē quod dixit in d.l.non idcirco.uidelicet, ꝙ non debet retardari proceſſus propter contumaciam aliorum : & idem econtra. & ibi uide Moder. quia iſta eſt uera ſententia. Et hoc ne delicta remaneant impunita : & hoc pertinet ad officium iudicis.l.congruit.ff. de officio præſi.Dixi etiam in l.iiij.§. hoc autem iudiciū. ff.de damno infect.* Et inquantum do.Angel.limitabat hoc non procedere in crimine adulterii ᶜ; quia contra plures ſimul & ſemel delinquentes non poteſt inquiri. Adde Cynum, Bald. Angel. Salice. & doct.in l.reos.C.de adult. qui ita dicunt per illum text. & ibi Angel.dicit,quod eſt ſpeciale in illo delicto.Limita tamen hoc non militare in crimine inceſtus: quia contra plures ſimul & ſemel committentes illud delictum poteſt inquiri.text.eſt in l.uim paſſam.§.inceſti. ff.de adult. & in l.qui pupillam.in fi.ff.eo.titu. & licet gloſſ. uoluerit deſtruere illos text. tamen Barto. in l.hos accuſare. §.j.ff.de accuſ.damnat illas gloſ.Secundò limita hoc debere intelligi, quando quis uellet accuſare adulterum & adulteram : quia non poteſt, qui commiſerunt ſimul & ſemel illud delictum : ſed ſi uellet accuſare adulterum,& opem præſtātem adulterio:tunc tenet proceſſus.tex.eſt ſingul.in l.nihil.§.fin. ff.de adulter. Ita etiam dicit Sali.in l.reos. C.de adul. & hæc omnia nota : quia ſunt quotidiana & pulchra.

A D N O T. a ¶In crimine adulterij. *Adde tu an adulter & adultera poßint ſimul & ſemel accuſari.uide Bal. in conſi.cclxxxj.in iiij.uol.Ber.*

ſ *Opem præſtare maleficio quot modis quis dicatur.*

A N G E L V S.

* Q V AE R O, quot modis dicatur quis præſtare opem. ª Reſpondeo, quòd maleficio præſtare opem dicitur duobus modis : ante maleficium , ut præſtando ferramenta , & præſtando domum ubi ſe reponant, & de committēdo maleficio loquātur:ut l.ſi pignore.§.fi.ff.de furt. & l. qui domum.ff.de adulteriis.uel aſſiſtendo dicto maleficio.ita dicit Bart, in d.§.ope.ibi, uenio ad ſecundum. ff.de furt.Poſt uerò maleficium præſtando opem, ut puta ad euaſionem homicidæ

homicidæ, etiam tunc non dicitur propriè præſtare opem maleficio: ſed alio modo, ut notat ibi Bart. circa finem.

ADNOT. a ¶Præſtare opem. *Adde tu qualiter quis dicatur opem præſtare. & uide Bal. in conſi. ccxx. in iiij. lib. Cap. conſil. j. & Paul. de caſtr. in conſil. cccxvij. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde, quòd melius poſuit iſtam materiam Ange. in l. j. C. de Nili aggeribus non rumpendis: ubi ponit quot modis dicatur præſtare auxiliũ. Sed
a aduerte inquantum Barto. [a] & alii uolunt, quòd quis præſtando auxilium poſt maleficium propriè non ſit auxiliator. Adde quod contra iſtã determinationem tenebat expreſsè Gandi. in tracta. malefi. ſub rubri. de pœna aſſociantis & fugere facientis: ubi expreſsè decidit, quòd imò dicitur præſtare auxilium poſt maleficium commiſſum. & allegat tex. in l. iij. §. ſi quiſquam. ff. ad Silla. & certè ille tex. uidetur deſtruere communẽ ſententiam doct. Sed uide Bart. multum eleganter in dicto §. ſi quiſquã. reſpondentem ad motiua Gandi. Et de materia uide Alber. de Roſa. in quarta parte ſtatutorũ, q. xxxiiij. qui facit mentionem de illa doctrina Gãdi. in loco ſuprà allegato per me. Limito tamen, quòd ſi conſiliũ præceſsit auxilium præſtitum poſt maleficium, quòd tunc ille talis tenetur de auxilio. Ita eleganter dixit Barto. in d. l. in furti. §. ope. puta, conſulo ut occidas Titium, quia poſtea tranſfigabo te extra territorium in una naui: & aliàs iſtum caſum habui de facto. Adde unam pulchram limitationem quam ponam nunc in additionibus meis infrà, in ſequenti quæſt. ubi præſtando auxilium poſt maleficium perfectũ propriè dicitur præſtare opem.

ADNOT. a ¶Inquãtum Bar. *Adde tu quòd opin. Bar. ſequitur Cap. in in d. conſi. j. Et pro limitatione Bartol. in d. §. ope. adde Bald. in conſil. ccccxvj. in j. uolu. ubi dicit, quòd quidam nimis rigoroſi dicunt, quòd ubi conſilium coniungitur cum ope, quòd debet puniri ut principalis: & quòd de æquitate putat contrarium eſſe tenendum. Ideo ibi refert ſe ſequi conſilium do. Philip. de regio. & quòd præſtans conſilium homicidio cum ope, debeat puniri pœna arbitraria. adde Cap. conſi. xxvij. Ber.*

6 *Statuto dicente, ſi quis bannito opem & adiutorium præſtiterit, qualiter intelligatur.*

7 *Statuto dicente, ſi quis dederit auxilium alicui ad maleficium committendum, qualiter intelligatur.*

9 *Statuto puniente abſolutè, operatur, quòd ſi quis præſtiterit auxilium poſt maleficium perfectum, ille talis puniatur ac ſi uerè præſtitiſſet auxilium maleficio.*

9 *Auxilium præſtare an dicatur quis ſupplicando principi, uel aduocando.*

10 *Statuto dicente quòd bannito nõ poſſit præſtari auxilium, teſtificans pro bannito incidit in pœnam.*

ANGELVS.

6 * SI autem diceret ſtatutum, ſi quis bannito opem & adiutorium præſtiterit, qualiter intelligatur, not. Bar. in princ. d. §. ope. ubi dicit, quòd quandoq; ſtatutum punit auxilium nõ reſpectu certi actus: puta quia ſtatutum dicit, ſi quis auxilium dederit bannito, quandoque ſtatutum punit auxilium reſpectu certi actus, ut quia

dedit auxilium ad maleficium committendum. Primo caſu auxilium intelligitur multum latè pro quolibet adiutorio, ſiue mutuetur pecunia, ſiue pariter aſſocietur, ſiue quicquid aliud faciat quod ad eius utilitatem pertineat. probatur in l.iiij. ff. ad l.Iuliam maieſt. ibi, cuius de opera &c. & ibi uide Bar. Prædicta uerò non habent locum, quãdo procuraretur ꝙ rebanniretur per ſuperiorem per uiã gratiæ uel iuſtitiæ: ut ibi latè per Bar. quia non dicitur dare auxilium, taliter quòd ipſe procurãs puniatur. Sed aduerte, ꝙ Bart. in l. poſt legatũ. §. ſunt qui putant. ff. de his qui. ut indig. dicit per illum tex. ꝙ aduocando pro bannito, eſt præſtare auxiliũ & fauorem. Vnde dicit, ſis cautus, ne ſis pro eo aduocatus, nec pro eo fideiubeas niſi mandato iudicis: aliàs in pœnam incurreres: ar. d. l. cogita. Sed de præſtante auxilium ante maleficium, & in ipſo, & poſt ipſum, uel ad euadendũ, uel per uiam iuſtitiæ, uel per uiam gratiæ, uel per uiã ſupplicationis uel miſericordiæ, uel pręſtando alimenta, uel repręſentando: uide latius per Salic. in l.j. C. de raptu uirgi. in uerſic. nunc tranſeamus &c. dic ut ibi: quia hic eſſet longum reſcribere.

7 Si autem * puniatur auxilium reſpectu certi actus: diſtinguitur aut ante maleficium, ut ſcalas accommodando, & tenetur: ut l. ſi pignore. §. ſi. ff. de furt. aut in ipſo maleficio, & idem: ut d. l.j. Sinautẽ poſt perfectũ maleficium, ut puta ad euadendum, nõ dicitur propriè præſtaſſe opem maleficio: unde nõ tenetur ſimili pœna ſicut committẽs maleficium, ſed arbitrio iudicis tenetur: ut l.j. & ij. C. qui latrocinio. ubi uide Bal. & Ang. & plenè no. Bar. in d. l. ope. Et iſtam materiã an & quando quis dicatur præſtare opẽ & auxiliũ uel cõſilium, & qua pœna teneatur, unde infrà in gloſſ. in uerbo, (dicto maleficio &c.) ubi latius dicam.

AVG. Tu autem in hac materia adde, qđ dixit Angel. in l.j. C. de Nili aggeribus nõ rumpendis. in ſi. ij. col. quòd uera eſt illa concluſio, ꝙ quãdo per ſtatutum punitur auxiliũ non reſpectu certi actus, ꝙ illud auxilium capitur ibi latè: & dixit unũ notabile uerbum: quòd intãtum capitur latè,

8 * ꝙ ſi quis poſt maleficium perfectũ præſtiterit auxiliũ, ille talis punitur ac ſi uerè pręſtaſſet auxilium maleficio, per d. l. iiij. ff. ad l. Iuliã maieſt. qđ not. Et adde, ꝙ uera eſt illa concluſio, ꝙ quis mutuando pecuniam, dicitur præſtare auxilium. Ita dicit Bar. in l. ſi ſciente. ff. ad leg. Põpe. de parricid. Et inquãtum ſuprà dictum eſt,

9 ꝙ dubium eſt in iure: * an quis ſupplicãdo principi, uel aduocando, dicatur præſtare auxilium. & reperitur quòd Bar. eſt ſibi cõtrarius. Adde, ꝙ prima facie uidetur ꝙ uera ſit illa cõcluſio Bar. quã poſuit in d. §. ſunt qui putãt. pro qua cõcluſione allego gl. & quod ibi Bar. in l. poſt legatum. §. his uerò. ff. de his qui. ut indig. in fi. q

10 * dixit, ꝙ ſi ſtatuto cauetur, ꝙ bannito non poſſit præſtari auxilium, aliàs incidit in pœnam: quòd ſi quis teſtificatur pro bãnito, incidit in pœnam: quia teſtifican. dicitur auxilium præſtare. Præterea in hac parte uidetur text. in l. quiſquis. C. ad l. Iul. maieſt, ubi nec põt ſupplicari principi ꝓ cõmittẽtibus crimẽ lęſæ maieſtatis. Nec dicas ꝙ ibi ſit ſpeciale: quia ad idem allego caſum in l. quicunque. C. de epiſco. &

epiſco.& cleri.ubi habetur,ꝙ epiſcopus, uel aliquis habens dignitatem ſpiritualem,molitur aliquid contra ciuitatem ſuã,pro eo quis nõ poteſt ſupplicare principi.Sed his non ob. teneo cõtrariam partem:& falſa uidetur illa cõcluſio Bar.quam poſuit in d.§.ſunt qui putãt.& in d.§.his uerò.& uera eſt ſententia Barto.in d.§. ope.& allego pro hac parte Alber. de Roſa.in iiij parte ſtatutorum.q. xxxij.quæ incip.itẽ quærit ipſe Gandi.qui faciens mentionem de quadã doctrina Gandi.in tract.malefic.ſub rubri.de bannitis.in uer.item pone cõtinetur in ſtatuto,ꝙ nullus pręſtet auxilium,conſilium & fauorem ipſis bãnitis.ibi Gãdi.uolebat,ꝙ ſi aliquis aduocatus,uel alius pro eo iuit corã iudice pro bãnito ad allegandũ cauſas abſentiæ:ꝙ iſte talis uidetur defendere & fauorem pręſtare ipſi bãnito,ſi hoc facit coram iudice: ſecus ſi coram alio.Et ſic ibi Gandi.uoluit id qđ uoluit Bar.in d.§.ſunt qui putant.Sed ipſe Alber.de Ro.in d.iiij. parte ſtatutorum,q.xxxij.dicit,ꝙ iſta deciſio eſt nimis dura & periculoſa: & cõtra tenẽtes contrariam partem arguit hoc modo.Nã officium aduocationis & allegandi cauſas abſentiæ eſt publicum, & publicæ utilitatis:ut ff.& C.de poſtulã.& l.ſeruum quoq;.§.publice.ff.de procur . Ergo tale faciens pœnam non meretur.l. Gracchus.C.de adulte.Et de talibus nõ debet intelligi ſtatutũ,ſed de dãtibus auxilium,cõſilium & fauorem extra iudicium.Omnia enim iura loquentia de auxilio,cõſilio,uel fauore,uidentur loqui de auxilio extraiudiciali.C.de his q latro.l.ij.c.ſicut dignũ.§.fi.extrà de homici.& ibi per Ion.c.j.de ſchiſma.lib.vj.Item dicit, ꝙ eſt ſpeciale in crimine læſæ maieſtatis , ꝙ quis pro tali nõ poſsit intercedere,uel allegare coram principe,alle.d.l.quiſquis.& iſtã partẽ puto ueriorem de iure.Nec ob.d.l.quicunq;.quia ſpeciale eſt in illo caſu, ut dicit Ang.in l.in furti.§.ope.ff.de fur.Præterea idẽ ibi eſt caſus,q in d. l.quiſquis.& licet Albe.multa alleget in cõtrariũ ibi:tamẽ dicit,ꝙ prima opi.eſt uerior.& ideo ſubdit ipſe, ꝙ exiſtẽs Romæ coram papa Benedicto xij. pro dominis uicecomitibus de Mediolano,qui fuerãt damnati de hæreſi per Ioãnẽ papã xxij.& iniuſtè , cũ peteret dictos proceſſus annullari in publico conſiſtorio,fuit ſibi dictum per unum ex cardinalibus,ꝙ caueret ne incideret in fautoriam hæreticorum:& ꝙ ipſe proteſtatus eſt , ꝙ hoc non erat præſtare auxilium , coram ſuperiore defendere aliquem. Secus ſi extrà iudiciũ aliter quis præſtaret auxilium : & ita dicit , quòd aliàs obtinuit Pergami. Remanet ergo defenſata opin.Bartol.in dicto §. ope. & hæc omnia not.

11 *Principali conuento de crimine, an liberetur auxiliator.*

12 *Pluribus delinquentibus, qualiter debeant puniri.*

13 *Pluribus delinquentibus iuri alieno ſubiectis,quæ erit pœna.*

14 *Villa tenetur capere malefactorẽ ſub certa pœna : ſi plures fuerint malefactores, & nullus capiatur:an uilla teneatur pluribus pœnis, uel una tantum.*

15 *Auxiliantibus & mandantibus pluribus exiſtentibus:an ſatisfactio pœnæ unius liberet alios.*

m 3 Delicto

26 *Delicto uno commiſſo à familia ſer-
uorum, dominus tenetur tantùm pro
uno delinquente, ſi delictum fuit com-
miſſum uniformiter, ſecus ſi difformi-
ter.*

ANGELVS.

11 * QVAERO an Caio principa
li cõuẽto [a] de crimine, liberetur ipſe
Andræas. inter glo. ſunt opiniones.
Dy. dicit, quòd ſi eſſet mera pœna ex
parte cõuenti & agẽtis, & ſi deliquit
ut uniuerſitas uel ut familia: & tunc
unius ſolutio liberat alios. ff. ſi fami.
fur. feciſ. dica. per totum. Si non cõ-
prehenduntur ſub uno nomine, &
tunc ſiue fecerint communicato cõ-
ſilio, ſiue proprio motu, quilibet te-
netur inſolidum, nec unius ſolutio-
ne liberatur alter: ut l. ſi id quod. §. fi.
& ibi Bart. ff. de iuriſdic. omnium iu-
dic. & l. item Mela. §. ſi plures. & ibi
Floria. ff. ad legẽ Aquil. de quo per
Bart. in l. ſemper. §. quod ſi in ſepul-
chro. ff. quod ui aut clam. & l. j. ſi fa-
mi. fur. fec. dica. & l. ſi plures. ff. arbo.
12 fur. cæſ. * Et aduerte qualiter punian
tur: quia ſi omnes æqualiter delin-
quunt: tũc æqualiter punientur: ut l.
ſi plures. ff. de iniur. Si uerò inæqua-
liter delinquunt: tunc quilibet puni-
tur ſecundum ſui delicti qualitatẽ: &
ſic factum uniuſcuiuſq; debet per ſe
contẽplari: ut d. §. ſi plures. & l. ſi in
rixa. ff. de ſica. & ibi dixit Bar. Si uerò
eſt tale delictũ cuius ratione pœna
debet imponi ex parte rei, ſed ex par
te actoris eſt intereſſe: & tũc licet de
rigore uno conuento alter ſit libera
tus: tamen de æquitate liberatur ope
exceptionis, legis perceptione. & ibi
Flori. ff. de his qui deiecerunt uel ef-
fude. Si uerò proprio animo delin-
quunt: & tunc aut cõcurrunt in idem
tẽpus: & tunc unius cõuentio & per-
ceptio liberat aliũ: ut l. j. §. j. ff. de his
qui deiece. uel effu. Si uerò diuerſis
temporibus, tunc uno ſoluente, alter
nõ liberatur: quod patet: quia ubi agi
tur rei perſecutoria, uno ſoluẽte, nõ
liberatur aliter: ut l. j. §. qui rem. ff. de
fur. Ergo idem, quando ex altera par
te eſt pœnalis: ut l. ita uulneratus. ff.
ad legẽ Aquil. uel etiã poſſumus bre
uiter diſtinguere. Aut ſumus in deli-
ctis propriè: & tunc pœna unius cor-
poralis uel pecuniaria nõ liberat cõ-
ſocios: ut d. l. Mela. §. ſi plures. aut lo
quimur in quaſi maleficiis: & tũc uno
ſoluente, uel pœnã ſuſtinẽte, reliqui
liberantur: ut not. Bar. in l. ex malefi-
ciis. §. pen. ff. de actio. & oblig. Et idẽ
quando ſunt plures officiales, & pu-
blicæ perſonæ ſimul delinquẽtes in
officio: & tunc ſufficit ſolui unã pœ-
nam per unũ, & alii liberantur: quia
omnes reputãtur pro uno: ut l. ſi mul
ti. ff. de pub. & l. ij. de iure fiſci. ita di-
cit Bar. in d. l. ſi id quod. §. fi. ff. de iu-
riſdi. omniũ iudic. & in d. l. ſi in rixa.
in fi. ij. col. facit l. tres. & ibi not. Bart.
ff. de adminiſt. tuto. & in l. ſacrilegi
capite. §. j. ff. ad leg. Iul. pec. Et prædi-
cta procedunt, quãdo ille qui ſoluit
pœnã, cõmiſit maleficiũ, uel opẽ pręſ-
ſtitit, de quo inquiritur: uel eſt unus
de malefactoribus dicti maleficii: ſi
aũt maleficiũ in ueritate nõ cõmiſe-
rit, nec fuerit particeps: licet malefi-
ciũ cõtra eũ intẽtatũ cõfeſſus fuerit,
& pœnã ſoluerit: tũc talis pœnæ ſo-
lutio non liberat uerum delinquen-
tem: ut l. qui ſeruum. ff. de interroga.
actio. & not. Ange. & Imol. in l. quo-
ties. §. j. ff. ſoluto matrimo. unde re-
perto poſtea malefactore, cõtra eum
de dicto delicto poterit iterũ inqui-
ri &

ri & pœna imponi, non obſtãte ſen-
tentia condemnatoria & ſolutione
pœnæ facta per confitentem : quod
not. Et prædicta procedunt quando
plures homines liberi delinquunt.
13 * Si uerò alieno iuri ſunt ſubiecti,
diſtingue: aut delinquit quilibet ex
proprio propoſito, non ſimul cõmu
nicato conſilio, & tunc dominus te-
netur pro quolibet, non pro uno tã-
tum: ut l. ſi familia. ſecundum primã
ſolu. ff. de iuriſdict. om. iudicum. Aut
omnes delinquunt communicato cõ
ſilio: & tunc aut domino ſciente, &
dominus tenetur pro omnibus: ut l. j.
ff. ſi famil. fur. feciſ. dica. Aut domino
ignorante, & tunc aut eſt unum ma-
leficiũ, & dominus tenetur pro uno:
ut d. l. ſi familia. in fin. aut ſunt plura
delicta: & tunc aut agitur criminali-
ter, & ſic ad uindictam publicã, ut in
albo corrupto, & tunc pro omnibus
tenetur: ut d. l. ſi familia. Aut agitur
pro uindicta priuata, & ſic ad pœnã
parti applicandam: & tunc tenetur
tanquam pro uno, ac ſi delictũ fuiſ-
ſet commiſſum ab uno ſeruo tantũ,
& non à pluribus: ut l. illud. ad leg.
Aquil. & intellige ſi tẽpore commiſsi
delicti erat una familia, aliàs ſecus: ut
l. quod ait prætor. in fin. de noxa. &
hæc ſunt uerba Bar. in d. l. ſi familia.
14 * Ex his terminatur talis q. uilla tene
tur capere malefactorem ſub certa
pœna, fuerunt plures malefactores
ſimul, & nullũ cepit: an teneatur uil-
la de pluribus pœnis, & ſic tanquam
pro pluribus malefactoribus nõ ca-
ptis, dicas quòd pro una pœna tantũ:
ac ſi pro uno malefactore nõ capto
quem capere uilla debebat, & tene-
batur uirtute ſtatuti, & non pluribus
pœnis tenebitur dicta uilla: ita de-
terminauit Dy. & Bar. in d. l. ſi in rixa.
De iſta tamen quæſt. latius dicam in-
fra in gloſ. in uerbo, (fama publica.
&c.) uerſi. (quæritur econtra ſtatuto
cauetur &c.) ſed hic aduerte, quia
hic fuit unus qui pręſtitit auxiliũ ma-
15 lefactori.* Quid autem ſi auxiliantes
& mãdantes erant plures, an ſatisfa-
ctio pœnæ unius liberet alios auxi-
liantes, ſi ſimul mandauerint & auxi
liati fuerint? Dic quòd non: ut eſt tex.
& ibi not. in l. ſi plures ſerui. ff. de no-
xa. & not. Bart. in l. j. in fi. prin. ff. ſi fa.
fur. feciſ. dica.

ADNOT. a ¶ Conuento. *Adde tu an confeßio principaliter delinquẽtis noceat acceßoriè delinquenti. Adde & uide Bal. in conſ. xxxv. in v. uolu. Ber.*

AVGVST. Tu autẽ in hac ma-
teria adde, quòd illa prima diſtinctio
quam primò adduxit do. Ang. in hac
materia, de uerbo ad uerbũ fuit Bar.
in l. ſemper. §. quod ſi in ſepulchro.
16 ff. quod ui aut clam.* Sed in hac ma-
teria adde unam pulchram limita-
tionem, quòd licet ſuprà concluſum
fuerit, quòd ubi maleficium unũ eſt
factum à familia ſeruorum, dominus
tantum tenetur pro uno delinquen-
te: puta ſi familia cõmiſit unum fur-
tum. Nam intelligas hoc uerum, quã
do delictum factum fuit ab omni-
bus uniformiter commiſſum: ſecus ſi
difformiter: quia unus commiſit fur-
tum manifeſtum, alius non manife-
ſtum: ut eſt tex. in l. ſi quis per fundũ.
in fin. ff. de fur. quem Ang. ad hoc di
xit eſſe no. perpetuò, & alibi nõ eſſe.
Et in hac materia uide pulchra uer-
ba Gandi. in tracta. maleficiorũ. ſub
rubrica, de pœna aſſociantis & fuge
re facientis homicidam. in uerſi. po-
ne etiã de facto aliã q. qui arguit, &

in terminis quæſtionis noſtræ principalis: imò uidetur quòd ſi iſte Andræas præſtitit auxilium Titio, ut occideret, & ſecuta occiſione ſi Titius fuit punitus, quòd Andræas auxiliator non debet puniri: quia regula extat, quòd ubicunque ſunt culpabiles eiuſdem delicti, & appareat ex cuius ictu perierit occiſus: ille ſolus punietur de occiſo, & cæteri de occiſo liberâtur. l. item Mela. §. ſi plures. ff. ad legem Aquil. l. quoniam. C. de ui publica. not. in l. ſi in rixa. ff. de ſica. ibi tamen Gandi. arguit pro & cõtra: tãdem concludit, quòd pœna unius nõ liberat alium. & adde Gandi. in rubr. de pœna imponenda pluribus delinquentibus. & uide Bal. in l. j. C. ſi plures una ſententia. in ij. col. & Bal. in l. j. C. de condi. furti. qui decidit q. de uilla quæ tenebatur capere malefactorem, & plures fecerunt delictum, & uilla fuit negligens. & adde Batt. in l. cùm ſi exhibuiſſent. §. ſi plures. ff. de public. Et in principali materia adde Inn. in c. ſicut dignum. extrà de homici. & per Cy. in c. ſignificaſti. eo. tit. Alias limitationes proſequere per Moder. in d. l. ſi familia. ff. de iuriſ. omnium iudic. & in d. l. ſi id quod. §. ſi. ff. eo. tit. & omnino uide arg. Gandi. pro ueritate inueſtiganda, quæ ipſe poſuit pro & contra in d. rub. de pœna aſſociantis & fugere facientis. quem ſuprà allegaui.

17 *Auxiliatoribus & mandantibus exiſtentibus pluribus: an ſatiſfactio pœna unius liberet alium, ſi ſimul mandauerint.*

18 *Auxilium præbente uno pluribus: an una pœna tantùm tenebitur.*

19 *Delinquentes plures & diuerſa facta committentes, quomodo tenebuntur.*

10 *Delinquente primo non inferente uulnus letale, quomodo tenebuntur alii.*

11 *Vulnere letali illato & non apparente à quo, an uno libello plures poterũt accuſari.*

12 *Pluribus exiſtentibus percuſſoribus, & non apparente ex cuius ictu mortuus perierit: quando debent omnes condemnari uel non.*

13 *Vulnere uno letali illato, pluribus exiſtentibus delinquentibus: quando omnes debent puniri uel non.*

14 *Vulnere uno letali illato, & alio non letali: quando omnes puniantur uel non.*

15 *Pluribus præſtantibus auxilium qui armati erant ad hoc, ut unus aliquem baſtonaret, & ille occidit, illi non condemnabuntur tanquam occiſores.*

ANGELVS.

ET aduertas, quia hîc fuit unus qui præſtitit auxilium malefactori.
17 * Quid autem ſi auxiliatores & mandãtes erant plures, an ſatisfactio pœnæ unius liberet alios auxiliantes ſi ſimul mandauerint, & auxiliati fuerint? dic quòd non: ut eſt text. & ibi not. in l. ſi plures ſerui. ff. de noxa. & not. Bar. in l. j. in fi. prin. ff. ſi fa. fur. fe-
18 ciſ. dica.* Quid autem ſi unus præſti-
a tit auxilium [a] pluribus malefactoribus ſimul, an teneatur pro pluribus auxiliis pluribus pœnis? dicas quòd una pœna tantum tenetur, tanquam omnes illi malefactores pro uno reputentur, cùm tractetur de puniendo illum auxiliantem propter illorũ delictum. Ita terminauit Dyn. & Bar. in d l. ſi in rixa. in ij. col. Prędicta procedunt quando auxilium & mandatum præſtitum eſt per unum pluribus unum maleficium committentibus: ſecus ſi diuerſa maleficia: quia præſt

præſtans auxilium uel mandans,pro
uno quolibet tenetur:ut dicit ibi Bar
19 tol.* Si uerò plures delinquentes ſi-
mul & diuerſa facta fecerunt: quia
unus intulit unũ uulnus, alter aliud,
quomodo teneantur? Si inferens
uulnus letale primò percuſsit, &
alii qui non intulerunt uulnera le-
talia, ſecundò percuſſerunt:tunc o-
mnes tenentur de occiſo:ut l. qua
actione. §. ſed ſi quis ſeruum ægro-
tum. & ibi Flore. ad legem Aqui-
20 liani.* Si autem qui primò percuſ-
ſit non intulit uulnus letale: tunc ſe-
cundi & non primi tenentur de oc-
ciſo. d.l. item Mela. & hoc quando
iſta poſſunt apparere. ſi autem non
apparet ex cuius ictu periit:quia nul
la uulnera per ſe erant letalia, ſed
ſimul iuncta ſic:tunc omnes tenen-
tur de occiſo. ita dicit Innocen. ex-
21 trà de homici.c. ſignificaſti.* Si uerò
illatum ſit unum uulnus letale, ap-
parere autem non poteſt,quomodo
illatum fuerit: quia ignoratur quis
illud letale uulnus intulerit, & deli-
ctum commiſerint ſimul:licet diuer-
ſa & delicta & facta: tunc uno libel-
lo, etiam mille poſſunt accuſari, uel
contra eos ſimul inquiri, etiam de
occiſo, ſiue de uulnere letali. facit
quod not.in l. qui pupillum.§. fin. &
ibi Bartol.& l.uim paſſam.§. inceſtu.
ff. de adul. licet quidam Alber.Pap.
teneat contrarium. ſed opinio gloſ.
Dyn.& Bartol.communiter tenetur.
de quo uide latius per Salic.in l.quo
niam multa. C.ad legem Iul. de ui.
uerſicul. quæro ut prædicta &c. niſi
fuiſſet unus autor tumultus & belli,
licet poſtea multi coadunati ſint:
quia ſecundum Salic. ibi in uerſicul.
quæro extra gloſſ. ubi punitur &c.
quia tunc autor ſolus de occiſo te-
netur,& alii de culpa : ut d.l.quoniã.
& eſt ratio : quoniam omnes tenen-
tur. nam omnia iſta reputantur pro
uno facto : ut l. ſi quis homicidii. &
quod ibi not. C. de accuſa. Fallit in
crimine adulterii, ubi maſculus &
fœmina non poſſunt ſimul accuſa-
ri,ut l.ſi maritus.§. fina. & ibi Bartol.
ff.de adulter.& ſuprà dixi.

ADNOT. a ¶ Auxilium pluri-
bus. *Adde tu ſatis in propoſito Bart. in
conſ.ccxiij.incip.lege municipali cauetur.
ubi quòd ſtante ſtatuto, quòd præſtans
auxilium ad maleficium committendum
puniatur in mille, an præſtans auxilium
pluribus ad committendum maleficium,
debeat puniri pro quolibet delinquente
in mille.concludit quòd non.* Bernard.

AVGVST. Tu autẽ in hac ma-
teria adde, quòd periculoſa uidetur
illa deciſio Bar.poſt gl. in d.l.ſi in ri-
xa.inquantum uoluit in illo articulo,
quòd ſi nõ apparet ex cuius ictu quis
perierit, quòd omnes debent deca-
pitari : quia certè iſta uidentur eſſe
cõtra determinationem gl.in l.item
Mela.§. ſi plures. ff.ad legem Aquil.
22 *Sed dicatis, quòd poſito quòd do-
ctrina Bart.& gl.ſit uera : tamen ego
limito quòd illa doctrina debet pro-
cedere,quando omnes qui erant in
rixa,percuſſerunt, & erant tot uulne
ra,quot perſonæ uulnerantes : ſed ſi
erant decem ſimul in rixa,& reperi-
tur quòd homo mortuus non habet
niſi unũ uulnus tantùm, uel tria uul-
nera:tunc dico, quòd omnes decem
non debent decapitari, imò nemo.
ad hoc allego in terminis Arch.in c.
fi.xxiij.q.ult.& idem uoluit Angel.in
d.l.ſi in rixa. & Angel. in l. quoniam
multa. C. ad leg. Iul.de ui. & Specu.

in titu.de homici.§.j.uerſi.ſed pone quòd quatuor.& ideo tex.in d.§.ſed ſi plures.in d.l.item Mela.præſuppo nit,ꝙ omnes uulnerauerunt.& ideo ibi Bal.dicit,quòd in illo §.cōſtabat omnes deliquiſſe: ideo omnes puniũtur de occiſo,quia omnes uulnerauerunt.& ita conſuluit Pe.de anc.
b in terminis.in,conſi. ſuo ccxvij. [b] & ad hoc allego illum magnum practicum Gandi.in tract.maleſi.ſub rubri. quomodo puniãtur plures aliquem uulnerantes,& illo uulnerato decedente ex aliquo dictorum uulnerũ:quia in criminalibus nemo ex præſumptionibus debet damnari.l. abſentem.ff.de pœ.maximè capitaliter,licet ipſe nō alleget.eſt caſus in c.afferte.extrà de præſum.& ibi hoc notát Io.An.& omnes:maximè cùm in maleficiis debeãt eſſe probationes luce meridiana clariores.l.ul.C. de proba.nec debemus uti mendicatis ſuffragiis.l.ſinguli.C.de accu.& iſte nō poteſt probare cuius ictu ſit mortuus:igitur &c.& ideo dicit tex. in d.l.ſi in rixa.ꝙ ictus uniuſcuiuſq; eſt contemplandus.cùm ergo deficiat uera probatio,ſcilicet quis eorũ occiderit,neuter de occiſo debet damnari ad mortẽ.l.duo ſunt Titii. ff.de teſt.tute.nam cùm non apparet ex cuius ictu perierit, pœna eſt potius moliẽda.l.interpretatione.ff.de pœ.& ideo dicit Gãd.ꝙ cũ iſta quæſtio ueniſſet de facto : cōſilio plurimorũ ſapientiũ nō occidit illos malefactores:ſed quia cōſtitit ipſos deliquiſſe,cōdemnauit ipſos in pecunia,ne maleficia remaneãt impunita.l.ita uulneratus.ff. ad leg.Aquil. Nec obſt.illa gl.in d.l.ſi in rixa.quia eſt falſa,ſecũdũ Gãdi.quia nemo ex præſumptionibus debet dãnari:ut ſ. probatũ eſt.Nec obſt.tex.in d.l.item Mela. §.ſed ſi plures.& l.ita uulneratus.quia locũ habẽt quãdo ciuiliter agitur ex l.Aquil.pro dãno dato ex ſeruo occiſo:ubi ex præſumptione habita cōtra reos quilibet inſolidũ ad dãnum emẽdandũ cōdemnatur: ſed aliud ubi criminaliter agitur,ut ſuprà dictũ eſt . Et ad hoc in terminis allego Bal.in l.j.§.cognoſcit.ff. de offi.pręfec.uigil.qui dicit,ꝙ ideo in d.§.ſed ſi plures.omnes puniunt: quia pecuniariter puniũtur,nō autẽ pœna capitali.& ita uoluit Bar.in d.
23 §.ſed ſi plures.* Intellige tamẽ prędicta ſecundũ Bar.in d.l.ſi in rixa.& Io.an.in d.c.ſignificaſti.& Gãd.in loco ſuprà alleg.,ꝓcedere quãdo in rixa iſta ſunt facta,& ſic tũc nō animo deliberato:ſecus ſi animo deliberato iuerunt omnes,& unus percuſſit, nec apparet ex cuius ictu : tunc omnes tenentur tanquam uideãtur pręſtitiſſe auxilium unus alteri.ita etiam uoluit Spec.in loco ſ. alleg. & colligitur ex doctrina Ang. poſt Bar.in d. l.ſi in rixa.& Barto.in d.l.item Mela.
24 §.ſed ſi plures.* Sed aduerte inquantum doctores uolunt in locis ſ. allegat. quòd ſi primum uulnus eſt letale ,'alter ſecundo dedit uulnus non letale, cùm in corpore non ſano,illud ſecundum uulnus eſt letale in rixa,ambo debent decapitari : intellige prædicta quando inferens ſecundũ ulnus nō letale omnino efficitur letale in corpore nō ſano :ſed ſi cōſtaret ſecũdũ uuln⁹ illatũ in corpore uulnerato nō eſſe letale, nō haberet locũ deciſio Bar.per rationes ipſiuſmet Bar.puta unus dedit unũ uulnus letale in rixa in capite uulnerati : ſi

ſuper

ſuperuenit ſecũdus,& percuſsit uulneratum uno uulnere paruo in uno digito:tunc nõ dicerẽ hunc ſecundũ debere decapitari per rationes Bart. quia nõ omne uulnus illatũ ſecundò loco in perſonã iam uulnerati, tale ſecundũ uulnus eſt mortale. nã Bart. præſupponit, ꝙ ſecundũ uulnus efficitur mortale ꝑpter primũ uulnus: ſed Bar. neceſſariò nõ decidit, ꝙ omne uulnus ſecũdo illatũ ſit mortale. & hæc probãtur ꝑ dictũ §. ſi quis ſeruũ ægrotũ. & per doctrinã Bart. in d. l. ſi in rixa. Bene faciunt notata in l. ita uulneratus. ff. ad l. Aquil. Vltimò in hac materia adde unũ pulchrum cõſil. Pau. de Caſt. in cõſi. ſuo clxxxix. quod incip. In Chriſti nomine amẽ.
25 in cauſa incarceratorũ. * ꝙ ſi plures pręſtiterunt auxiliũ, q erãt armati, ad hoc ut unus baſtonaret aliquẽ, & ſic cum baculo uerberaret: & ille talis poſtea occidit, quòd auxiliatores nõ debent condemnari tanquam occiſores, ſed tanquam præſtantes auxilium homicidio. quod no.

ADNOTA. a ¶ In conſilio ſuo ccxvij. *Adde quòd hoc dictũ Pe. de Ancha. ſequitur Alex. de Imo. in conſi. xv. in j. uolu. & in conſi. xiiij. in iiij. uolu. Capol. in conſi. xlj. & idem Alex. in cõſil. lxxxj. in v. uolu. & uide Pau. de Caſt. in conſi. cxcij. in prima ſtampa. & ccxciiij. in ſecunda ſtampa. Ber.*

*26 Accuſare poſſumus diuerſos de diuerſis delictis & tẽporibus: dũmodo tantùm duos accuſamus, niſi noſtram uel noſtrorum proſequamur iniuriam.*

*27 Iudex eodem tempore poteſt inquirere contra mille de diuerſis criminibus diuerſis temporibus commiſſis.*

ANGELVS.

26 * SI uerò uult aliquis diuerſos de diuerſis delictis & temporibus commiſsis accuſare: duos tantum tunc poteſt accuſare. l. cum rationibus. quod & ibi not. Angelus, & Baldus. C. qui accuſare non poſſunt. diuerſis tamen libellis. ut l. hos accuſa. §. lege Iulia. ff. de accuſationibus. plures uerò quàm duos [a] non poteſt a eodem tempore habere accuſatos, niſi ſuam uel ſuorum proſequatur iniuriam. d. l. cum rationibus. ita dicit Barto. in d. §. lege Iulia. & Cy. in l. iij. C. de ſepul. uiola. & uide Barto. in l. inter liberos. §. maritus. ff. de a-
27 dulte. * Præterea procedunt in accuſatore: ſed in iudice inquirente dic, quòd poteſt eodem tẽpore mille de diuerſis criminibus, diuerſis temporibus commiſsis habere inquiſitos, ne delicta remaneant impunita. l. ita uulneratus. ad leg. Aqui. facit quod not. Barto. in l. ij. §. ſi publico. de adulteriis.

ADNOTA. a ¶ Quàm duos. *Adde Ludouicum Romanum, in conſilio cccxliij. Ber.*

AVGVSTI. Tu autem in hac materia adde gloſſ. in l. qui accuſare. ff. de accuſationi. circa medium gloſſ. magnæ, quæ etiam reddit rationẽ quare ille qui accuſauit duos, non poteſt tertium accuſare, niſi ſuam uel ſuorum iniuriam proſequatur. & uide Angelũ, in l. prima. C. ſi reus uel accuſa. mortuus fuerit. uide tamen Gandin. in tractatu maleficiorum, ſub rubrica, qui accuſare poſſunt, uel non. in uerſicu. item qui duos accuſauit, prohibetur tertium accuſare.

*28 Libello eodem & inquiſitione eadem poteſt agi contra producentem falſos teſtes, & contra falſarios teſtes.*

ANGEL

ANGELVS.

28 * EX prædictis infertur, ꝙ eodem libello, & eadem inquiſitione poteſt agi contra producentem falſos teſtes, & contra falſarios teſtes: ut not. Bar. in d. l. nihil. §. j. ff. de adul.

AVGVST. Tu adde Ang. in l. j. C. ſi reus uel accu. mor. fuer. & Ang. in l. hos accuſare. §. lege Iulia. ff. de accu. & ibi ponit ſi plures teſtes falſum depoſuerunt, an omnes uno libello poſsint accuſari: & refert opi. doctorum: tandem adducit optimā diſtinctionem, ex qua opiniones omnium poſſunt ſaluari. dic ut ibi.

*29 Statuto dicente, quòd uilla teneatur emendare damnū paſſo ſub pœna centum, ſi malefactorē non cepit: ille qui paſſus eſt damnum, debet etiam contribuere pro rata ad iſtam pœnam, ſi eſt de uilla.*

ANGELVS.

29 * QVID autē ſi plures tenentur ex unius delicto: utputa dicit ſtatutū, ꝙ uilla teneatur emendare damnū paſſo ſub pœna centū: ſi malefactorē nō cepit: an ille qui paſſus eſt damnum, debeat etiam contribuere pro rata ſua ad iſtam pœnā ſi eſt de uilla? Dic ꝙ ſic: ut no. Bal. in l. ab omnibus. §. ſi Titio. ff. de leg. j. Quid ecōtra: ſi ſtatuto cauetur, ꝙ condemnationes conſiliariorū qui nō ueniunt ad conſilium, diuidātur inter eos: an etiam debeant habere partem ſuam dicti conſiliarii condemnati & contumaces? Bar. in d. §. dicit ꝙ ſic. & ibi uide Bal. Ange. Imol. & Rapha. quod not. An autem cōdemnatio facta de Caio, & ſic de principali, præiudicet conſociis, uel mādatori, uel auxiliatori: & ecōtra, an abſolutoria unius proſit alteri: & de multis aliis quæ faciunt ad iſtam materiam pro eius perfectione dicā infrà in glo. in uerbo, (& ibi caput à ſpatulis &c.) & in uer. (ſed quæro an damnato &c.) & uer. ſeq.

AVGVST. Tu adde hic in pri-
a ma quæſtione [a] de uilla quæ tenetur emēdare damnum: ꝙ Martinus de fano latiſsimè diſputauit iſtā quæſtionem, ut latè proſequitur Io. and. in tit. de cenſib. §. ij. in uer. ꝙ ſi damnum. qui allegat omnes antiquos in hac materia: & dānat Dy. qui in hac q. in d. §. ſi Titio. nimis breuiter locutus eſt. & uide doct. poſt Ioā. And. in c. cū nō deceat. extra de ele. in uer. in nouel. ſuper ult. gl. bene facit gl. in l. j. ff. ad le. Rhod. de iact. & ibi Bal. q idē decidit quod Bar. in d. §. ſi Titio.

ADNOT. a ¶ In prima. q. de uilla. *Adde etiam tu & uide Io. And. in tit. de ſolu. in addi. Spec. ubi dicit an receptus in collegio debeat habere partē eius quòd ſoluit in introitu: & quomodo intelligatur ſtatutū Senēſe diſponens, quòd ſi uilla fuerit negligens in capiendo malefactorē: quòd pro eo quod ſoluit ob negligentiā, poſsit habere recurſum ad bona deliquentis & fratrum, uide Ro. in conſi. ccccix. Ber.*

SVMMARIVM.

1 *Mandare quis dicatur.*
2 *Mandatum dicitur, licet uerba nō ſint imperatiui modi.*
3 *Aſsaſsini dicuntur, qui ſunt corrupti pecunia.*

ET Sempronium Rodulphi barbitonſorem de Florētia mandatorem, in eo, de eo, & ſuper eo. Vt cognoſci poſsit quis ex mandato, & quis ex perſuaſione, uel
1 conſilio teneatur: * quæro primò,
quis dicatur mādare. Et reſpondeo, ꝙ mand

ꝙ mandare dicitur omnis, qui mãdat cõmitti delictũ propter ſeipſum ad ſuæ uolũtatis ſatisfactionẽ, nulla data pecunia, quæcunq; uerba [a] interueniant:ita tamẽ ꝙ ſit ad utilitatẽ mandãtis. Sinautẽ ad utilitatẽ illius cui cõmittitur: dicetur perſuaſor & mãdator, nõ habito reſpectu quibus uerbis uſus fuerit:ut not. Bar.in l.nõ ſolũm.§.ſi mãdato.ff.de iniu.uer.uenio ad materiã &c.& uer.uenio ad conductorẽ &c.Si autẽ data pecunia, dicitur accipiẽs ita mandatũ per pecuniam, aſſaſsinus.& de hoc habetur in c.j.de homi.lib.vj.ubi mãdans etiã nõ ſecuta morte, ipſo iure cano.lata ſentẽtia, ſiue alia declaratoria cum ſuis bonis à toto populo diffidatus eſt.& facit auth.itẽ nulla cõmunitas. C.de epiſcop.& cleri.& d.§.ſi mandato.& ibi dicitur, ꝙ nõ uocatur aſſaſsinus:ſed locator,& dñs cõductor.

ADNOT. a ¶ Quęcunq; uerba. *Adde tu & uide per quæ uerba quis uideatur mandare & quis perſuadere. do.Alex.in cõſi.cxxvij.in iiij.uol.& Ang. conſi.xxij.& an mandatũ præſumatur eo ꝙ quis ſit locutus ad aurẽ alicuius, et ſtatim ſit ſequutum homicidiũ: uide Ioã. de Ana.conſi.iiij.& Bal.in conſi.cclvj.in ij.uol.ubi quis annuendo capite ad maleſactorẽ, dicatur mandare:& tenet quod non, niſi cõſtet quòd cõtẽplatione ipſius annuentis hoc fecit,ut ibi.Ber.*

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde inquantũ dictũ eſt ſuprà, ꝙ quæcunq; uerba interueniant, dicitur mandatũ:& hęc intelligo,dummodo illa uerba quocunque modo poſsint importare mandatũ: & ideo dixit Bal.in l.hæc uerba.ff.de infa.p text.cũ gl.ibi,ꝙ ille qui hortatur, nõ mãdat:ut ff.mand.l.ſi uerò nõ remunerãdi.§.cùm quidã.& ille qui perſuadet,nõ mãdat.alleg.l.j.§.Pomponius.ff.depoſiti. Itẽ qui cõſuluit, uel permittit,nõ mandat.ff.de legat.ij.l. cùm pater.§.mãdato.unde dicit:ſi tu uis occidere hominẽ,& tu dixiſti mihi,& ego laudaui ꝙ erat bene factũ: iſtud nõ eſt mãdare.& ideo dicit ibi Bal.ꝙ quando aliquis inducit teſtes ad probandũ mandatũ, iudex debet interrogare quibus uerbis fuit uſus ille qui accuſatur:nã ex ſerie & qualitate uerborũ apparebit,utrũ fuerit mandatũ nécne. Et ſubdit ibi Bal,ꝙ opus eſt,ꝙ mandatũ præcedat factũ: & ſic debet probari ordo temporis, aliàs quis nõ poſſet cõdẽnari de mãdato:& dicit,ꝙ ad hoc allegat gloſ. ſing.in l.ſi uerò remunerãdi.§.ſi poſt creditã.ff.mand.quod dicit eſſe ſingulare, ſecundũ Iac.de Aret.& hoc idem dixit Bal.in l.j.C.de ſer.fugi.in iij.col.& ibi in d.l.j.dixit Bal.ꝙ ille qui utitur uerbis imperatiui modi, 2 dicitur mãdare. * Ibi tamẽ Bal.dixit unũ notabile uerbũ, ꝙ licet non ſint uerba imperatiui modi,erit mandatũ:nã dicit,quòd ille qui optat ſe ulciſci, etiã rogãdo, dicitur mãdare.& fortius dixit,ꝙ ſi locutus eſt ad aurẽ, & ſecutũ fuit factũ illo inſtãti,& præceſsit capitalis inimicitia,pręſumitur mandatũ: per ea quæ habẽtur in l.ſi quis mihi bona.§.ſi.& ibi per Bar.ff. de acqui.hæred.& dixit ſingulariter Ang.in conſi.ſuo xxij.incip. pro deciſione quæſtionis hoc ſolum mãdari oportet, ꝙ licet uſus fuerim uerbis importãtibus mandatũ cõtra illũ qui aliàs deliberauerat primò occidere, ꝙ ego nõ debeo puniri tãquã mãdans,ſed tanquã perſuadens:licet cõfeſſus fuerim,ꝙ ego mãdaui:quia iſta

iſta uerba nõ poſſunt importare mã
datum iſto caſu.Et aduerte inquantũ
dictũ eſt, ꝙ ordo tẽporis inſpicitur
in mãdato,aliàs nõ eſt mandatũ. De
hac q.uide quæ dicã j.in materia,in
illa quęſt.an ratihabitio in maleficiis
æquiparetur mãdato.* Et inquantũ
3 a ſuprà dictũ [a] eſt, ꝙ illi,qui ſunt pecu
nia corrupti,dicũtur aſſaſsini:adda-
tis,ꝙ hoc idẽ uoluit Bar.in l.Cicero.
ff.de pœn.& Ang.in l.qui ſepulchra.
C.de ſep.uiol.& Ange.in l.j.ff.de eo
per quẽ fact. erit.& Sali.in d.l.nõ eo
minus.in fi.licet Ang.in cõſi.xiiij.in-
cip.Nos Caro.uidetur uelle, ꝙ etiã
poteſt eſſe unus aſſaſsinus, ſine pe-
cunia.& Io.And.in c.pe.extrà de cle.
nõ reſidẽ.uidetur uelle,ꝙ aſſaſsinus
dicitur ille, qui exponit ſe morti o-
bediendo domino in malum. tu ui-
de doct.in ca.j.de homicid.lib.vj.

ADNOT. a ¶Et inquantum ſupra dictum eſt. *Circa hoc adde tu ut pulchrè per Ang.in conſi.xiiij.incip. Nos Carolus.& per Bald.in conſi.lxxxj. in iij.uol.incip.iſte betonus.ubi quòd ſtãte ſtatuto, quòd aßaßinus dicatur qui precio dato fieri fecit, uel promißione, ſi aliquis dicat quòd mãdans dixit. (ua & dalli.Iti daro la promeßa:) probatur per hoc aßaßinus.& an mãdans fieri homicidium pecunia, debeat decapitari ut aßaßinus: uide quod habetur pulchrè per Are.in conſi.clxv.Ber.*

4 *Socius poteſt interrogari de ſocijs in crimine aßaßinamẽti, propter immanitatem criminis.*

5 *Hæres aßaßini etiã lite nõ conteſtata. cum defuncto,tenetur reſtituere illam pecuniam, ſi ad manus ſuas peruenit.*

ANGELVS.

ET bene nota, ꝙ iſto caſu aſſaſ-
ſinus tenetur dominũ, ſiue mãdato-
rem in iudicio nominare, & per hoc
poſſunt torqueri:ut not.gl.ij.in l.nõ
ideo minus.C.de accuſa.ita dicit ibi
Bal.circa princ.in uer.in gl.ij.&c.qđ
tene mẽti:quia licet aliàs ſocius re-
gulariter nõ ſit de ſocio interrogã-
dus,& participe delicti: ut l.fin.C.de
accuſ.in aſſaſsinatu tamen ſecus eſt:
ut hìc, propter criminis & proditio-
nis immanitatem.

AVGVST. Sed addatis, ꝙ iſta
concluſio uidetur falſa,per gl.in l.fi.
C.de accu.& per glo.in c.j.de cõfeſ.
ubi enumerantur caſus ſpeciales, in
quibus ſocius poteſt interrogari de
conſociis:& tamẽ iſte caſus in aſſaſ-
ſino non ponitur ibi in exceptuatis à
regula,niſi ſaluãdo dicamus,ꝙ pro-
pter immanitatẽ criminis hoc ſanci-
4 tũ eſt. * Et ideo gl.in d.l.fi.dicit,fal-
lit in tali caſu propter immanitatem
criminis: ſed aſſaßinamentũ eſt cri-
mẽ immane,igitur &c.& probo:quia
licet hodie de generali cõſuetudine
mundi nõ puniatur affectus, niſi ſe-
quatur effectus in delictis:fallit in aſ-
ſaſsino qui punitur capitaliter, licet
nõ cõſummauerit delictũ.ita conſu-
luit Ang.elegãter in conſil.ſuo xiiij.
incip.Nos Caro.fundãs ſe ſuper tex.
dicti c.j.de homici.in vj. Et hoc pro-
pter immanitatẽ criminis. & idẽ Bal.
in l.j.ff.quod quiſq; iur.in §.hæc uer
ba.de qua materia uide omnino Ioã.
And.in mercu. in regula, in pœnis.
extrà de reg.iur.lib.vj.& aliter uide-
tur uelle Ang.in l.itẽ caput.§.ſi cu-
rauerit.ff.de iniu.ſed ille tex.nõ pro-
bat:quia loquitur in delictis leuiori-
bus,ut dixit Bart.& Bar.in d.§.ſi mã-
dato.& j.dicitur in quæſtione quæ
incipit, (quęro ſecũdò,aliquis man-
5 dat.) * Hoc confirmatur: quia licet

hæres

hæres de delicto defuncti regulariter nõ teneať, ſi quid ad manus defuncti peruenerit lite nõ conteſtata: tamẽ fallit in hærede aſſaſsini, qui tenetur reſtituere illã pecuniã, etiã lite nõ conteſtata cũ defuncto.tex.eſt cũ glo.& ibi Ang.in l.j. §.fi.ff.de eo per quẽ fac.erit.& hoc propter immanitatẽ criminis. Præterea illa gl.in l.fi. C.de accu.ſimpliciter nõ approbatur à doct.nam multos alios caſus exceptuatos ab illa regula, ꝙ ſocius poteſt interrogari de ſociis, poſuit Spe. in tit.de accuſa.§.j.uer.itẽ repellitur. & ita eũ allegat Anto.de Butri.in c.j. de confeſ.Præterea illã glo.illius l.fi. deriſit Bar.in l.repeti.§.j.ff.de quęſt. q in hac materia aliter loquitur. Sed aduerte, quia do.Ang.hic, & Bal.in l. nõ ideo minus. non uidẽtur aliquid dixiſſe: qa hoc nõ eſt tantũ in aſſaſſino, ut ſocius poſsit interrogari de ſociis: ſed etiã in omni alio mãdatore.tex.eſt & ibi Ang.in terminis, in l. & ſi certus.ff.ad Sill.& hoc eſt quod uoluit dicere Bar.in d.l.repeti.§.j.ff. de quęſt, dũ dixit, fallit in l.ſi prius.ff. ad Silla.licet Sal.in l.nõ eo minus.in iiij.col.C.de accu.dicat, ꝙ diſtinguẽdũ eſt, an mãdatũ ſit libero, an ſeruo: uno caſu teneť nominare mãdatorẽ, alio nõ: & ita ĩtelligit gl.in d.l.ſi pri⁹.

6 *Mandãti aßaſſinamentum & aßaſſino cõueniunt, quæ dicuntur in mandante & mandatario.*

ANGELVS.

VNDE Salic.in d.l.nõ ideo minus.uer.modo ueniamus &c.circa fi.

6 * quęrit, an in illo qui mandat aſſaſſinamentũ & in aſſaſsino habeãt locũ, quæ dicã j̃.in mandante & mãdatario.Et dicit ꝙ ſic: ut probatur in d. §.ſi mãdato.Et allegat rationẽ: quia licet pecunia detur, tamẽ mandator data, uel non data pecunia, nõ obligatur ex mandato, nec ex locato, uel alia obligatione: quia res eſt turpis, & à iure improbata: ut ff.manda.l.ſi uerò nõ remunerandi.§. rei turpis. & ideo dicit, dantẽ pecunias obligari ex maleficio poſtea ſecuto: ut j̃.dicam in mandatore.& probat ille qui dat pecuniã, ut eius nomine cũ tertio cõtrahat, obligať ex cõtractu poſtea ſecuto ſcũ quo cõtraxit is, q pecuniã recepit: ut ff.de pręſcri.uer.l.naturalis.§.pe.ueruntamen ut dicunt doct. & Barto.delictũ cenſetur in utroque ipſorum atrocius, quàm ſi pecunia non interueniſſet: & ideo grauior pœna: ut in c.j.de homici.lib.vj.ſicut de iudice dicimus, qui magis peccat corruptus pecunia, quàm ſi gratis: ut l.uenales.C.quando prouoc.non eſt neceſ. coniuncta l. ſeruo inuito.§.ſi prætor.ff.ad Trebel.

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde pro cõfirmatione prædictorũ dicta Bar.in l.Cicero.ff.de pœ. qui dicit, quòd uera eſt illa conluſio, ꝙ grauius peccant corrupti pecunia quàm illi qui non ſunt corrupti pecuuia: & adducit hoc exemplũ de aſſaſſino.Et conſidera, quòd uera eſt iſta concluſio, ꝙ ea quæ dicta ſunt per Sali.quòd dicta in mãdatore & mãdatario, militant in aſſaſsino, ſed nõ econuerſo: ut ſuprà in præcedẽti col. ſatis clarè probaui.

7 *Mandans maleficium quod non eſt ſecutum, an teneatur ex mandato.*

8 *Mandatum tunc punitur pœna ordinaria, quando tale mandatum habetur pro perfecto delicto in ſe.*

ANGELVS.

7 * QVAERO ſecundò, aliquis mandat

mandat committi maleficium, quod
tamen ſecutum non eſt:an mandans
ex mandato teneatur? Bartol.in d.§.
ſi mandato. uerſi.hoc præmiſſo &c.
concludit in effectu: aut delictũ eſt
a atrox, [a] & tunc ex ſolo mãdato te-
netur,ut extra ordinem puniatur: ut
l.j.ff.de extraord.crimin.non autem
ut puniatur ex ipſo delicto, quod
mandauit fieri:aut delictum eſt leue,
& non tenetur: ut l. item apud.§.ſi
curauerit.ff.de iniur.idem tenet Sal.
in dic.l.non ideo minus.uer. quæro
tertiò &c.

ADNOT. a ¶ Eſt atrox. *Adde Ang.in conſi.xiiij.& Bal.in conſil.lxxxj. ſ.alleg.de ueritate autem uide per Aret. in d.conſi.clxv.Ber.*

AVGVST. Tu autẽ in hac ma
teria adde,quòd omnia iſta approba
uit etiã Imol.l.ſi ut proponitur.ff.de
fideiuſ.Sed aduertas,quòd iſta cõclu
ſio legiſtarũ eſt de directo cõtra tex.
in ca.pro humani.extrà de homi.lib.
vj.ibi,uel etiam mãdauerit, quanquã
mors forſitan nõ ſequatur. ubi Papa
uult,ꝙ in aſſaſsinamẽto,& ſic in gra
uiori & atroci delicto mãdans punia
tur illa pœna ordinaria:licet delictũ
non ſit poſtea ſecutũ, ſicut ea pœna
punitur quãdo delictũ eſt poſtea ſe-
cutũ poſt mandatũ:& tamẽ doct. hîc
nolunt,quòd puniatur tale manda-
tũ:ſed extraordinariè, nõ pœna or-
dinaria:niſi reſpondeamus,quòd ibi
eſt ſpeciale in aſſaſsino:uel dicamus
ut dixit Io.And. in regula, in pœnis.
in mercuriali. quòd ibi in c. pro hu-
mani. quò ad illas pœnas de quibus
ibi in d.c.pro humani.facto illo man
dato delictum erat perfectum: non
mirũ ſi punitur pœna ordinaria,ac ſi
delictum principale fuiſſet conſum-

8 matum.* Ex quibus infero unã con-
cluſionẽ ultra legiſtas:quòd ubi mã-
datũ habetur pro delicto perfecto in
ſe:tũc tale mandatum punitur pœna
ordinaria, ac ſi delictum principale
fuiſſet cõmiſſum, per tex.in d.c. pro
humani.quẽ tex. aliter nõ poſſumus
fugere. Itẽ adde, ꝙ contra prædicta
eſt expreſſa deciſio Dyn. & Ange.in
l.itẽ apud.§. ſi curauerit. ff. de iniur.
qui dicũt ꝙ in aſſaſsinamento ſi do
pecuniam alicui ut aliquẽ occidat:ta
mẽ homicidio nõ ſecuto,nõ punitur
mãdans. Sed aduertas, quia uerũ di-
cunt: quia nõ punitur tanquã de ho-
micidio, ſed pœna extraordinaria,
ut ibi declarãt. & de materia uide in
illo conſi. Ang.quod incipit,nos Ca-
ro.& ibi Ang.dicit, ꝙ ſi delictũ non
eſt ſecutũ,licet aſſaſsinus debeat de-
capitari,quia peruenit ad actũ proxi
mum:tamẽ ex quo delictũ nõ eſt con
ſummatũ, quia mors non eſt ſecuta,
bene faciet princeps,ſi commutet il-
lam pœnam corporalem mandatus
in pecuniariam.

9 *Mandans ipſe an teneatur, ſi mandatarius non poteſt teneri.*

ANGELVS.

9 * QVAERO tertiò,ſi mandata-
rius nõ poſsit teneri,an mãdans ipſe
teneatur?Dicendũ eſt ut no.gl. Bar.&
alii in l.ſi id qđ.§.ſi.ff.de iuriſ.om.iu.

AVG. Tu dic, ꝙ in hac materia
pulchrè cõſuluerunt Bar. & Fran.ti-
grini,in l.ſi mulier. §.ſi ſeruus.ff.re-
rum amota. ut ipſe Bartol.dicit.uide
Moder.in d.§.ſi.

10 *Mandans ſi tenetur, an etiam mandatarius teneatur: an uerò aliquo caſu excuſetur.*

11 *Beroarius an excuſatur propter mandatum iudicis pro executione ſen-*

tentiæ

*tētiæ uel præcepti, licet faciat iniuſtitiā.*
11 *Incidens ligna in fundo alieno de man dato alterius, quando excuſetur.*
13 *Beroariȷ̈ poteſtatis qui torſerunt unum indebitè, excuſantur propter mandatum poteſtatis.*
14 *Laborator inductus in fundum alienum, quando excuſetur propter mandatum inducentis.*

ANGELVS.

10 *QVARTO quęro, poſito ꝙ
mandans teneatur, an etiam & mā-
datarius teneatur: an uerò aliquo ca
ſu excuſetur, uirtute mandati. Iſtam
q. format Bart. in d.l. non ſolùm. §. ſi
mandato. ff. de iniur. uerſi. ſed quęro
quando eſt ſecutū delictū &c. & cō-
cludit, quòd aut mandatarius nulla
iuſta cauſa poteſt ſe excuſare: & tunc
clarum eſt, ꝙ tenetur: ut d.l. nō ideo
minus. & d. §. ſi mandato. aut poteſt
ſe excuſare, ut quia credebat nō de-
linquere, ut filius, uel ſeruus, qui obe
diunt patri, uel domino: & tūc aut eſt
delictū leue, & non tenetur: quia pa-
tri, uel domino parere tenetur in le
uibus criminibus: ut l. liber homo. in
prin. & ibi gl. & Flo. ff. ad leg. Aquil.
aut eſt delictum graue, & tunc pro-
pter mandatum nō excuſantur: quia
in atrocioribus & grauibus obedire
non tenentur: ut d.l. liber homo. Et
eſt ſingulariter aduertendum ſecū-
dū Bar. in d. §. ſi mādato. quòd quæ-
libet iniuria perſonalis dicitur deli-
ctum graue: & ſic filius non excuſa-
tur, ſi mādato patris percutit etiā ma
nu uacua aliquem, cū quælibet iniu
ria perſonalis dicatur grauior qua-
uis alia pecuniaria: ut l. in ſeruorū. ff.
de pœ. & ſic filius & ſeruus tenerentur,
tur, quando mandato patris uel do-
mini aliquam iniuriam contra alicu
ius perſonā intulerint: utputa quia
percuſsit manu uacua, quod eſt ſin-
gulare. dicit tamē Sali. & Bal. in l. ſer
uus. C. ad leg. Iul. de ui. ꝙ licet man-
datum patris uel alterius ſuperioris
nō excuſet in totū: tamen mitigari fa
cit pœnā, per d.l. ſeruus. facit l. Grac-
chus. C. de adulte. & quod eſt ſingu-
a lare, & quæ dicātur delicta grauia [a],
uel leuia no. Bar. in d. §. ſi mādato. &
l. leuia. ff. de accuſ. Dicendū eſt ut ibi
per eū, & per gl. in l. auxiliū. §. in de-
lictis. ff. de mino. & quod dixi de fi-
lio & ſeruo quibus caſibus parere
11 debeant patri & domino. * Idem in
b beroario [b] ſiue executore qui paret
iudici pro executione ſententiæ, uel
præcepti iudicis: licet faciat iniuſti-
tiā, propter mandatum excuſatur: ut
no. Dy. in c. quòd ſi quis mādato. de
reg. iur. Et prædicta procedūt regu-
lariter, quòd mandatarius propter
mandatū non excuſatur, niſi ex iuſta
cauſa: ut quādo tractamus de iis quę
ſunt de iure prohibitorū, ut in ma-
leficiis & in aliis prohibitis: ſecus ſi
mandatū eſſet de genere permiſſo-
12 rū: * ut quādo cōduco artificē ad in-
cidēdum ligna in fundo: quia bona
fide credens fundū meū, licet ſit alie
nus, excuſatur propter mandatum:
nec ipſe laborator poteſt accuſari
de dāno dato, ſed conducēs tantū: ut
l. in rem. §. tignū. de rei uendi. ita di-
cit not. Bart. & Bal. in d. §. & ibi Ang.
niſi fuerit ſibi laboratori proteſtatū,
ꝙ nō incideret ligna uel ædificaret
in tali fundo: quia ſpectat ad denun
ciantē: tunc laborando, uel ædificā-
do conſtituetur in mala fide: & tene
tur, & poſſet accuſari. ita dicit Sali.
in d l. non ideo minus. & do. Ioan. de
Imo. & Lud. in l. de pupillo. §. ſi for-

te.de oper.no.nunc.uel ſecũdo hoc eſt uerũ, niſi ille laborator fuerit ui cinus:quia tũc præſumitur ſcire cu-
c ius fuerit ille fundus. [c] ut not.Spec. in tit.de emp.& uend.§.oſtenſo.circa fi.& uide Bal.in d.l.non ideo minus.uer.in glo.iij.ibi.l.ad ea &c.

ADNOT. a ¶Delicta grauia. *Adde & uide Capol.in conſi.vj.ubi latè.*
b ¶Beroario. *Adde tu & uide pulchrè per Alex.in conſi.j.in iiij.uolu.*
c ¶Ille fundus. *Adde de hoc & dic ut pulchrè per Bartol.in conſi.cxxix.incip. ſtatuto Papiæ.in ij.uol. & de hac q.latè per Alex in conſi.xxxvj.in iij.uol.Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia
13 adde inquantũ dictũ eſt, ꝙ* familia poteſtatis excuſatur propter mãdatũ poteſtatis,ꝙ Bal.in l.liber homo. ff. ad l.Aquil.idem uoluit, ſecũdum Dy.ꝙ ſi beroarii poteſtatis torſerũt unũ indebitè ex mandato poteſtatis, ipſi excuſantur.& uoluit Ange. in l. liberorum.§.excuſatur.ff.de his qui not.infa.& quòd iuſſus iudicis excu ſet,eſt text.& ibi Barto.in l.ſi quis id quod.in uer. doli mali.ff.de iuriſdi. om.iud.ſed Ang.ibi uidetur limitare prædicta, ut procedãt in leuioribus delictis:ſecus in atrocioribus & grauioribus, per d.l.liber homo. & ſic Ang.ibi intelligit etiam d.l.liber homo.procedere in poteſtate & iudice.ſed hæc cõcluſio an ſit uera uel falſa,habeas recurſum ad gl.no.quã ibi põderat Bar.& eſt gl.magiſtra in l.nõ uidetur.§.quod iuſſu.ff.de reg. iur.per quã gl.prædicta poſſunt reduci ad cõcordiã: & prædicta poterũt etiã limitari. Sed cõtra doctrinã iſtam legiſtarum de directo eſt text. cum gloſ.antepe.in c.quicunque.de ſent.excom.lib.vj.quæ gl.dicit, nec hic excuſat iuſſus maioris uel ſuperioris.ſed dic ut dicitur ibi in gl.ut not.in regula,quòd quis ex mandato.extrà de reg.iur.& contra prædicta eſt gl.in c.mulieres.extrà de ſen.
14 excom.in antiquis. *Item inquantũ dictũ eſt, ꝙ ſi induco laboratorẽ in fundo, uel aliquẽ artificem qui laborer, ꝙ nõ poſſunt accuſari de dãno dato:ſed excuſantur propter mandatum conducẽtis ipſos:licet ille fundus fuerit alienus.Sed limitant prædicta,niſi fuerit facta proteſtatio, ꝙ non laborent in fundo denunciantis: quia tũc faber uel operarius tenetur,nec mãdatũ excuſat. Addatis, ꝙ iſta limitatio uidetur falſa: quia non probatur de iure. nam Imol.& Ro.in d.§.ſi fortè.allegãt Sal.in d.l. nõ eo min*.hoc dixiſſe:ſed hoc nõ eſt uerũ,quòd Salic.dixerit. Secũdo mouentur per doct.Bar.& glo.ibi in d.§.ſi fortè.ſed illa etiã non probãt quia gl.& Bar.loquuntur in nunciatore noui operis ex illo edicto . cui parendum eſt, ſiue iuſta ſiue iniuſta ſit.l.j.ff.de oper.no.nunc.& idem in nunciatione noui operis ex edicto quod ui aut clam.l.j.§.& parui.ff. quod ui aut clam.In aliis uerò denũciationibus extraiudicialibus nõ reperitur,ꝙ per ſolam denunciationẽ quis conſtituatur in mala fide,ſi aliter certioratus non eſt:& ſic nõ tenetur eis credere:ut no.Inno.in c.dilecti.extrà de maio.& obed.no.Bar. poſt gl.in l.pe.ff.pro empt.& dixi latè ultra doct. in repeti.§.morte.in l. non ſolùm.ff.de oper.no.nunc. Aduerte tamen, ꝙ Ang.in d.§.tignũ.& Ang.in auſ.qua in prouincia.C.ubi de cri.agi oportet. & Ang.in auſ.ut omnes obediant iudicibus. circa v. col.

coſ.uoluit, ꝙ per denunciationē factam operariis, ipſi conſtituantur in mala fide, per l.ſi fundum. C. de rei uēd.& per tex.in auſ.ut omnes obediant iudicibus. in §.ſi uerò alter.ex quo text.ſumpta eſt illa auth. qua in prouincia.& bene facit, licet ipſe nō alleget, quod not. Bart.in l.ſi Stichū. §.ſi ab alio.ff.de noua. Sed aduerte, quia etiā iſta iura nō probant: quia tex.in d.auſ.qua in prouincia. intelligitur, quando operarius nullā cauſam excuſationis habebat: quia nullum præceſsit mādatū: quia tunc tenetur: ut ibi dicit Bar. Nec obſt.d.l.ſi fundū. quia ibi denunciatio fuit facta ante contractū: & ſic tēpore quo faber nullam excuſationē habebat: quia nullum præceſsit mādatū. Non obſt.d.§.ſi ab alio. quia etiā ſibi mādatū ceſſabat: & ſic patet, quòd opi. Ang. poſſet ſaluari, quando illa denunciatio fuit facta operariis ante mandatū, aliàs non poteſt procedere, ut ſola denūciatio cōſtituat ipſos in mala fide: & quia in hac materia difficultas uidetur ſtare in hoc, an per ſolam proteſtationē quis conſtituatur in mala fide. In hac materia approbo dicta Spec. in titu.de emp. & uend.§.nunc dicendū.uer.fi.quia ſi aliqua adminicula concurrebant cum denunciatione proteſtantis, ei erat credendum: & ille cui fit proteſtatio, conſtituitur in mala fide, & in hac materia adde d.Bald.in auth. ingreſsi.C.de ſacroſan.ecc.in ij.col. & Bal.in diſputatione ſua, accuſatus de ui turbatiua.in xxij.col.& Bal.inſtit.de rerum diui.in §.ſi quis in ſuo ſolo. qui dicit, ꝙ ſi coloni ueniūt ad laborandū cum armis, hoc caſu non excuſantur. Item inquātū ſuprà dictum eſt quæ dicantur delicta leuia & quæ grauia, dic ut latè dixi ſuprà.

15 *Mandaui tibi ut occideres Titiū, diu ſtetiſti, & poſtea commiſiſti delictū: an ego tenear.*

ANGELVS.

15 *QVINTO quærit Bart.in d. §.ſi mandato, in uer. ſi mandaui tibi ut delinqueres &c. ſi ſemel mādaui delictū & diu ſtetiſti, & delictū poſtea cōmiſiſti, an tenear. & concludit cum Innoc.in c.ad audiētiā.extrà de homi. ꝙ ſic. niſi mandatū meum ſit expreſſè, uel tacitè reuocatū: ut quia feci pacem, uel parētelā cum inimico meo: ut l.iij.§.fi.& ibi gl. & Bart. ff. de adimen.lega. & hoc ſequitur Bald.in d.l.non ideo minus. in fi. & hoc etiā probatur per id quod notat Bart. in ciuilibus in l. qui in aliena. §.ſi is qui.in fi.ff.de acquir.hæred.& l.is qui.§.unde quæri poterit.ff.de manu. & hanc tenet Bal.in l.multū. C. ſi quis alteri uel ſibi. in iij. col. in uer.unde dico in ſimili.& dicetur ĩ. eo.in gl.colloquium & tractatum.

AVGVST. Tu autem in hac materia adde, & dic limitando prædicta, quòd ſi mandatum à prin. fuit tempore limitatū, ſi tranſacto tēpore mandatarius interfecit, mandans nō tenetur. ita dicit Sali.in l.nō ideo minus.in iiij.q.C.de accu. per tex.in l. diligenter. ff. man.cum ſimi. Item adde, quòd ſi mandatū non eſt tempore limitatū: tamē mandans in delictis poterit reuocare mādatum. de hoc eſt tex.in c.quicunque.extrà de ſen.exc. dūmodo re integra ſit facta reuocatio mandati: ut eſt ibi tex.& gl.& intellige prædicta, ꝙ facta reuocatione reuocās mandatū nō teneatur ſecuto poſtea delicto, dum-

modo illa reuocatio mãdati peruenerit ad notitiã mãdatarii:aliàs nõ. ita dixerũt Cy.& Sali.in d.l.nõ ideo minus. & ita dicit Sali.intelligenda eſſe d.Inno.in d.c.ad audientiã.pro qua cõcluſione dicit Sali.quòd allegat gl.ordinariã in c.mulieres.extrà de ſent.excom. Sed ego allego glo. meliorẽ in c.cum quis. extrà de ſen. excom.lib.vj.& eſt doctrina Bar.per illum text.in l.ſi pecuniã.§.ſi ſeruũ. ff.de condict.cauſa data. & ex dictis Bartol.ibi colligitur quare opus eſt quòd reuocatio mandati perueniat ad notitiã illius cui mãdatũ erat fieri delictũ. Quinimò Ang.in l.j.C.de Nili agge.non rumpen.in fi.uidetur uelle, quòd illa reuocatio mandati peruenire debeat etiam ad aures illius qui fuit occiſus.ſed certè Ange. ibi uidetur loqui in alio caſu. Adde tamẽ,quòd uidetur quòd in delictis facto mandato per me, ut aliquem occidas:licet reuocẽ mãdatũ, etiam antequam delictũ fiat: nihilominus pœna ordinaria debet puniri mandans: quia talis reuocatio mandati fieri non poteſt etiã re integra quin puniatur:ut eſt caſus in c. pro humani.extrà de homic.lib.vj.ſed reſponde:ut per gl. in uerbo, mandauerit. & tene mẽti illum caſum. Adde Bal. in l.j.C.de ſer.fugi.in iij.col.qui approbat d.Inno.in d.c.ad audiẽtiam. in hac materia. & ibi tangit, quid ſi mandaui tibi,ut Titium occideres, & ex interuallo occidiſti, omnino aliàs facturus: an mãdans teneatur? Adde Bald. in c.j.§.furtum.de pace iura. firm. qui ponit quãdo mandãs uolebat probare mandatarium eſſe inimicum occiſi. & adde etiã quod dicit Bal.in c.j.§.iniuria. in viij.col. uer.quæro Titius. de pace iur.firm. & adde dicta Ange.in l.j.C.de Nili agge.non rumpen.in fi.& Salic.in l. j.C.de rap.uirgi.in vj.col.qui faciũt mentionem de doct.Inno. in d.c.ad audientiam. & de iſta reuocatione mandati dicam in hac eadem gl. in ult.q.& uide Petr. de Anch.in cle. j. de renuncia. de intellectu do.Inno. in d.c.ad audientiam.

16 *Mando tibi ut mandes alij: an tu ſecundò mandans tenearis.*

17 *Nuncius ſcienter portans literas ut maleficium committatur, punitur ſecuto homicido.*

ANGELVS.

16 *SEXTO quæro, mando tibi, ut tu mandes alii:an tu ſecũdò mandans tenearis.hanc q.format Bar.in l.aut qui aliter.§.pen. ff.quod ui aut clam.& in l.j.§.incidit.ff.ad Turpil. ubi cõcluditur, ꝙ aut eſt crimen leue,& talis nuncius,uel habens mandatum ad mãdandum, non tenetur: ut d.§.pen.aut in grauibus, & tenetur: ut d.§. incidit. ex quo dicit ibi Bar.not.ꝙ contra iſtos nuncios, per quos fiunt iſti tractatus,per iudicem maleficiorũ poteſt procedi,& puniri poſſunt.de hoc eſt gl.ordi.& Bar. not.in l.ſi ſciente. ff. de parri. quod ſingulariter not.cõtra iſtos portãtes literas, uel ambaſiatã de aliquo tractatu cõtra rem publicã,uel alio delicto atroci:quia tenentur, & puniri poſſunt, ut principales delinquẽtes.

AVGVST. Tu autem in hac materia adde quæ dixerunt Pet. & Cyn.ut refert ibi Sali.in d.l.non eo minus.C.de accuſa.in antepe.col.in uer.uiſo de mãdante an & quomo-
17 do puniatur. *Quæro,quid de nũcio.& ibi Salic.breuiter faciẽs mentionem

tionem

tionem de doc.Bar.in locis ſ.alleg. tandem concludit ſecundum Pet.& Cy.id quod Bar.ſ. Adde tamen quæ in hac materia pulchrè dixit Bal.in l.j.§.ne autē.C.de cadu.tol.in fi.ulti. col.qui dicit,quòd nūcius,qui ſcienter portauit literas ut maleficiū uel homicidium cōmitteretur, punitur ſecuto homicidio. qui allegat doctrinā Cy.in d.l.nō ideo minus.idē dicit ſi mādaui Titio,&Titius Seio, omnes tenemur,per tex. quem dicit eſſe ſingularem in l.ſi ego. ff. quod ui aut clam.

18 *Mandans an teneatur ex mādato uel ex delicto poſtea ſecuto :quod eſt utile ſcire propter locum,& tempus,& alia quæ in inquiſitione debēt apponi.*

19 *Accuſare uel inquirere nolens contra mandantem, debet confinare locum, & tempus delicti ſecuti:non autē locum & tempus mandati facti.*

20 *Qualitas quæ oritur ex tempore reſpiciens mandantem & mandatariū, qualificata ex tempore uel loco, an aggrauat pariter factū in utroq;.*

21 *Mandans obligatur ex mādato, quando mandatum de per ſe habetur pro delicto perfecto, etiam ſi non ſequatur delictum:& tunc inſpicitur tempus & locus mandati.*

ANGELVS.

18 *SEPTIMO quæritur,an mādans teneatur ex mādato uel ex delicto poſtea ſecuto : quod eſt utile ſcire propter locū & tempus,& alia quę in inquiſitione debent apponi. & hanc q.format Bar.in d.§.ſi mandato.uer.quæro unde oritur obligatio &c.ubi tenet, ꝙ propter mādatum tenetur ex delicto:ut l.j.§.perſuadere.ff.de ſeruo corrup.& ibi gl. & not.glo. in §.ope.de obli.quæ ex

19 deli.naſcun. * Ex quo infert, quòd quādo uis accuſare, uel inquirere contra mandantē, debes confinare

a locū delicti ſecuti,[a] & tēpus delicti: non autē tempus & locū mādati facti:ut l.prætor.§.hoc autē edicto. & ibi Bart.ff.ui bo.rap.quod eſt menti tenēdū.& ibi etiā infert,quòd locus & tempus delicti cōmiſſi inſpicitur ad pœnā augendā uel minuendam in mandante:ut d.§.hoc autem edicto.facit quod not.Bart.& ibi etiam Imo.in l.ſi ut proponis.ff.de fideiuſ. de quo latius per Sali.in l.non ideo minus.C.de accuſa.uerſic.vij.quæro unde obligatio &c. ſed Bald. in d.l. non ideo minus. licet in effectu idē uideatur concludere cum Barto.tamen in uer.quintò quæritur an mandans &c.ſic dicit.aut mandans obligatur ex eodem delicto:& tunc ſine dubio obligatur ſimul in tempore. aut ex diuerſis delictis:& tūc refert an delictum mandantis recipit conſummationem in ipſo mandato : & tunc obligatur mandans:& tunc locus mandati tantummodo, & tempus eſt apponendum:ut d.§.perſuadere.aut in ipſo mandato non recipit cōſummationem:ſed in delicto poſtea ſecuto:tunc dicit quòd ſimul obligātur:ut l.hæc uerba ff.de adul. & locus & tempus delicti poſtea ſecuti ſunt apponenda. Ex quibus in-

20 fertur,& patet:* an qualitas quæ oritur ex tēpore qualificata:& quæ reſpicit mādantem & mandatarium: quia ubicunque delinquūt ſimul in tēpore, ibi ſequitur accuſatio:ꝙ ea qualitas aggrauet factum pariter in utroq;:& eodē modo dicit, an obligentur eo loco:quia aduertendum eſt,quòd ubicūque obligantur ſimul

in eodẽ tempore, obligantur etiam ſimul eodem loco: & ſic qualitas loci pariter aggrauat mandantem & mandatarium: & etiam ſequitur, ꝙ mandatarius debet cõueniri in loco facti & delicti cõſummati, nõ in loco mãdati. Adde tamẽ quod dicã ĩ. in uer.xij. quæro &c. ubi aliter in aliquibus dicã, ſecũdum Bal. & plenius.

ADNOT. a ¶Delicti ſecuti. *An tẽpus conſummati delicti debeat poni in accuſatione, adde tu & uide Angel. in conſi. ſuo clxxviij. Ber.*

AVG. Tu autem in hac mate-
21 ria adde & limita prædicta, ꝙ uerũ eſt, & fateor, ꝙ mandans obligatur ex delicto propter mandatum, & ſic locus & tempus delicti cõſummati inſpicitur, etiam quò ad pœnã imponendã: fateor hoc, ubi mãdatũ de per ſe ſolùm nõ eſt delictũ, niſi ſecuto maleficio. loquor quò ad hoc, ut pœna ordinaria puniatur: ſed ubi mandatũ de per ſe ſolũ habetur pro delicto perfecto etiã non ſecuto maleficio ut in aſſaſsino: ut eſt caſus in c. pro humani. de homi. lib. vj. & ibi gl. ſuper uerbo, mãdauerit. & Io. An. in regu. in pœnis. in mercu. ꝙ facto illo mãdato, in hoc delictũ eſt perfectũ: tunc dico, ꝙ tempus & locus mandati inſpicitur: quia mandans obligatur iſto caſu ex mandato illo iniuſto. & hoc probatur in d.c. pro humani. ibi, uel mandauerit. quãquã mors forſitã non ſequatur. & hoc eſt quod dixit Bal. in d.l. non eo minus. in ſua diſtinctione relata ab iſto autore hic, dum Bal. dicit, ꝙ ubi delictum mandantis recipit cõſummationem in ipſo mandato: & tunc ex illo obligatur mãdans: & locus mã- a dati, & tẽpus eſſet apponendũ in inquiſitione. d.l.j.§. perſuadere. itẽ intellige & limita dicta Bar. ſuprà allegata, dum tractatur de puniẽdo mãdantẽ pœna ordinaria: ſecus ſi tractaretur de puniendo ipſum pœna extraordinaria propter mãdatũ tantum: quia locus & tempus mandati inſpicitur, & nõ locus & tẽpus conſummati delicti. Ita eleganter dixit Imo. in l. ſi ut proponitur. ff. de fideiuſ. & omnino uide Bart. qui ponit iſtã eandẽ quæſtionẽ: ſi ego exiſtens Ferrariæ mãdo ut occidas unũ Florentiæ, & occidiſti: an hic Ferrariæ ego mãdãs poſſum cõueniri. ſi obligatio oritur ex mãdato, poſſum cõueniri Ferrariæ: ſi oritur propter delictũ cõſummatũ, non. ibi uide: & de materia principali uide Bal. in l. ſed & eximẽdi. §. prætor. in fin. ff. ne quis eum qui in ius uoc. eſt ui eximat.

22 *Inſtigans quòd clericus percutiatur: ſecuta percuſſione, tenetur inſtigans canone, ſi quis ſuadente diabolo.*

ANGELVS.

22 *OCTAVO quæro. aliquis inſtigat & ſolicitat quòd clericus percutiatur, an percuſsione ſecuta teteneatur etiã canone, ſi quis ſuadente diabolo. & dicẽdum eſt quòd ſic: ut no. Bald. Ang. Raph. & Imol. in l. quid ergo. §. penul. ff. de leg. j.

AVG. Tu autem in hac materia adde text. in c. mulieres. extrà de ſen. excõ. §. j. qui tex. uult, ꝙ talis nõ poſsit abſolui niſi à ſummo põtifice.

23 *Clericus ſi ſolicitat aliquem ad committendum maleficium: morte ſecuta, an ſit irregularis.*

ANGELVS.

23 *NONO quæro, quid econtra, ſi clericus inſtigauerit[a] uel ſolicitauerit aliquẽ ad maleficiũ cõmittendum,

dũ, & mors ſequatur, an ipſe ſit irregularis. uide ut ſ. per eoſdẽ ĩ d. §. pe.

ADNOT. a ¶Inſtigauerit. *Circa hoc adde, & uide Fede. de Sen. in conſi. clxvij. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde not. per doct. in c. ſicut dignum. extrà de homicidio. lib. vj. ſed melius uide tex. cum glo. in c. Petrus diaconus. eo. tit. extrà de homicidio.

24 *Mandans maleficium, eo ſecuto, nihil agit in paſſum intrinſece per ſe, ſed per cauſam extrinſecam.*

ANGELVS.

24 *DECIMO quæro, ſi mãdatur cõmitti maleficiũ ſeu homicidiũ, & eo ſecuto quid mãdãs dicatur agere in paſſo. hanc q. format Bald. in d. l. non eo minus. in uer. in iſta materia procedo &c. ubi cõcludit, quòd nihil agit intrinſece per ſe, ſed agit per cauſam: extrinſecã, quod patet: quia nihil poteſt agere per cauſam intrinſecã, niſi ſit approximatus paſſo: ſed talis agẽs poteſt eſſe omnino ſeparatus à paſſo. uerbi gratia, ſi ille qui eſt Florentiæ mandat percuti illum qui eſt Bononiæ: nam inter illud agens, & illud patiens, nulla eſt approximatio, unde iſte actus non attribuitur illi primo agẽti per propriam operationẽ, ſed per alienam.

AVG. Adde & dic quòd iſta ꝓcedũt de facto, ſed iuris fictiõe aliquãdo mãdãs dicitur uere facere, etiã in paſſo, ut in caſibus quos plenè examinabo ĩ. in decimaquarta quæſt. (an mandans dicatur uerè facere.)

25 *Delictum mandantis & mandatarij an ſit unum & idem numero.*

ANGELVS.

25 * VNDECIMO quæro, an delictum mandantis & mandatarii ſit unum & idem numero. iſtam q. format Bal. in d. l. non eo minus. uerſi. ſed quæro an delictum &c. ubi concludit, quòd quando reſultat delictũ in mãdante & mãdatario, ꝙ eſt quãdo mandatũ tranſit in nomen illius delicti, ita quòd nominetur mãdator talis quale eſt delictũ: ꝙ tunc in mãdãte & mãdatario eſt idẽ delictũ numero ex parte finis: qa nõ eſt niſi unicũ delictũ, igitur &c. quod patet etiã: quia unico libello cõtra oẽs agitur: ut l. accuſatorib*. C. de acc. facit l. ita uulneratus. in fi. ff. ad l. Aquil. ꝙ qualiter debeat intelligi, dic ut not. Sal. in d. l. nõ ideo minus. uer. x. quæro an mãdans &c. ſi uerò non reſultat in mandãte quod in mãdatario: uel aliquod delictũ reſultat in mandatario, quod nõ reſultat in mandãte, & tunc nõ obligãtur eodem delicto numero: quod patet: quia dicuntur eſſe plures obligationes numero: ut l. generaliter. ff. de fideiuſ. per d. l. non eo minus. ubi dicit ꝙ quælibet perſona: ergo quilibet tenetur ex ſuo facto, & ſic ſunt plura facta numero. de quo uide Salic. per alia uerba in d. l. nõ eo minus. uer. quæro ſeptimò, utrũ delictũ mandantis. & ibidẽ Bal. in uer. quæro an delictum mandantis. ſed iſtas quæſt. magis ordinate format Bart. in l. ſed ſi unius. in fi. ff. de iniur. dic ut ibi per eum, per Cy. & Sal. in d. l. non eo minus. qui in effectu idem dicunt quod ſupradictum eſt, ideo non reitero.

AVG. Tu de hac materia uide dicta Cy. in l. j. C. ſi reus uel accuſa. mor. fuerit. & dicta Bart. in l. j. §. ne autẽ. C. de cadu. tol. in ult. col. qui dicit, ꝙ factũ mandantis & mãdatarii eſt unum factum numero: & allegat

Cy.ita uoluiſſe in d.l.j.C.ſi reus uel accuſ.mor.fuerit. & dicit q̧ de hoc eſt gl.ualde not.in l.qui de crimine. C.de accuſ.ſed certè ibi glo.nihil loquitur de hoc.& ſubdit ibi Bal.q̧ ex mandante & mãdatario compilatur unũ & idẽ maleficium,per l.ſi familia.ff.de iuriſ.om.iu.ſed uide poſtea ibi Bal.terribiliter arguentẽ in contrariũ.tu non recedas ab opi.Bar.in d.l.ſed ſi unius. Adde tamẽ do.Nellum in tractatu bannitorũ,in ij.parte primi temporis.in q.vij.& ibi per multas authoritates probat,q̧ delictum madantis & mãdatarii eſt unũ & idem in ſpecie, & in numero:licet alleget Bal.alibi contrariũ dixiſſe.Limita tamen prędicta & intellige:ut dixi ſuprà in vij.q.in additionibus meis,in hac eadem glo.

26 *Qualit.s quæ eſt in mandante,an ſit in mandatario.*

27 *Statuto dicente quòd magnus puniatur pœna in duplo maiori quàm popularis: ſi popularis mandet magnati quòd occidat Titiũ: ſecuto delicto,an iſte popularis puniatur pœna dupli.*

28 *Populari mãdante magnati quòd committat delictum: eo ſecuto, quando puniatur popularis pœna dupli.*

29 *Qualitas quæ oritur ex tempore qualificata,reſpiciens mandantẽ & mandatarium:debet in accuſatione,uel inquiſitione contra utrunque apponi.*

ANGELVS.

26 *DVODECIMO quæro,an qualitas quæ eſt in mandante, ſit in mandatario. hanc quæſtio. format

a Bar.[a]in l.is qui ope.ff.de furtis.& in d.§.ſi mandato.ubi cõcludit,q̧ qualitas quæ inhæret mandatario loco & tempore delicti, intelligitur ineſſe mandãti:ut l.utrum.ff.ad l.Iul.de parrici.qualitas autem poſt delictũ conſummatũ ſuperueniẽs, ſicut eſt qualitas furti manifeſti ex apprehenſione ſuperueniente:iſta talis qualitas nõ intelligitur ineſſe mãdante,dato quòd inſit in mandatario:ut d.l.is qui ope. Ex quo infertur,gra-

27 tia exempli.dicit* ſtatutum, q̧ magnas puniatur duplici pœna quàm popularis.popularis mãdat magnati q̧ Titiũ occidat: quæritur an iſte popularis, delicto ſecuto, puniatur pœna dupli.& dicit q̧ ſic: quia iſta erat qualitas inhærens mandatario: ideo eadẽ repræſentatur in mãdante:ut d.l.utrũ aliàs ſecus. ſed iſtã opinionẽ reprobat Bal.in d.l.non ideo minus. uerſi. hoc præmiſſo circa q. propoſitã.& quòd nõ ſit uera, ponit exemplũ.dicit lex, quòd decurio nõ poſſit beſtiis ſubiici, ſerui autem & aliæ uiles perſonæ beſtiis ſubiiciuntur:modo decurio mandat uili perſonæ quòd cõmittat homicidiũ, an decurio beſtiis ſubiicietur? certè ſi reſpicimus propriam qualitatẽ ipſi mandãti inhærentẽ, non ſubiicietur beſtiis; ſi autẽ inſpicimus qualitatẽ ipſi mandatario inhærentẽ,& ipſam trahimus ad mandantẽ, tunc beſtiis ſubiicitur.ſed primã partẽ dicit fore uerã. allegat caſum in l.more. §.iſte. ff.de pœnis.ergo opi.Barto.uidetur eſſe falſa.Et ſic qualitas inhærẽs perſonæ ſiue generet odiũ,ſiue fauorẽ, nõ eſt trahenda ad aliã perſonã.l.j. ff.de conſtit.princ. Ex quo infert ad

28 quæſt.Bar.*quod falſum eſt,q̧ popularis qui mandat nobili cõmitti maleficiũ,puniatur pœna dupli:cum ratione iſtius qualitatis, quæ diuerſa eſt,tam in uno,quàm in altero,reſultat diuerſa ratio:ergo nõ debet eſſe eadem

eadẽ punitio in uno quæ eſt in alio: ſed quilibet puniendus eſt ſecundũ propriam & inhærentem conditionem & qualitatẽ. Non obſtat ſecundũ Bald. in d.l. utrũ. quia ibi eſt ſpeciale propter criminis immanitatẽ: uel ſecundo ibi eſt propter qualitatem, quæ eſt in offenſo, quæ aggrauat factum & qualitatẽ in perſona mãdantis & mãdatarii: ſed in quæſt. noſtra, ſolùm loquimur de qualitate, quæ ſolùm eſt in offendentibus. ſubdit tamen Bal. in dicta l. nõ ideo minus. ꝙ ſi non loquimur de qualitate inhærente perſonis, ſed de inhærente circunſtantiis, uel concomitantiis: dicit quòd uidetur opi. Bart. concludere, quòd illa qualitas non repræſentetur in mãdante, quod dicit falſum, ita intelligendo: quia ſi mandatarius deliquit de nocte, uel in platea, ut fuit in noſtra inquiſitione, iſtæ qualitates aggrauant factum in perſonam mandantis, ſicut in perſonam facientis: nec obſtat dicta l. is qui opem. quia ibi dicta apprehenſio nõ inducit qualitatem in ipſo facto propriè loquendo, ſed ſolùm in perſona apprehenſa, & ideo ad aliam perſonam nõ trahitur. Comitãtia autẽ criminis ſunt locus, & tẽpus: ut in c. Abbate. de re iud. li. vj. & ſunt qualitates in rem: ideo non eſt mirum, ſi hæ qualitates ad mandantem porrigantur. Et prædicta dicit uera, quando mandans obligatur ex eodem delicto: ſed ſi ex delictis diuerſis, tũc ſine dubio qualitas inhærens uni, non aggrauat, nec leuiat aliũ: ut eſt exẽplum in d. §. perſuadere. & iſtam opin. credo ueriorẽ, quia mitior eſt: ut l. præſes. & l. ſi de interpretatione. ff. de pœn. ex quibus Bald. in d.l. non ideo minus etiã infert, an mandans & mãdatarius obligẽtur ſimul in tẽpore: &, ut etiam ſuprà dixi, an obligentur ex eodẽ delicto: & tũc obligãtur ſimul in tempore, aut ex diuerſis delictis: & tunc refert an delictũ mandantis recipiat cõſummationẽ in ipſo mandato: & tunc non obligãtur eodem tempore: quia antè obligatur mandãs: ut d. §. perſuadere. an non recipiat conſummationẽ in ipſo mandato, ſed in facto poſtea ſubſecuto: & tunc ſimul & eo tẽpore obligantur: ut l. hæc uerba. ff. de adul.

29 Ex his patet, an qualitas quæ oritur ex tempore qualificata, & quæ reſpicit mãdantẽ & mãdatariũ: quia ubicũq; ſimul deliquerint in tẽpore, ibi ſequitur, ꝙ illa qualitas aggrauat factũ pariter in utroq;: ſicut idẽ tẽpus debet in accuſatiõe uel inquiſitiõe contra utrunq; apponi. Inſuper idẽ Bal. infert in d.l. non ideo minus. an ſimul mandans & mãdatarius obligẽtur eo loco. & concludit, ꝙ omni caſu quo obligantur: eo tẽpore & loco ſimul obligãtur. Ex quo infert, ꝙ qualitas loci aggrauat factũ in perſonam mandantis, & mandatarii.

ADNOTA. a ¶ Format Bar. *Adde quòd opi. Bar. ſequitur latè Barth. Capo. in conſi. xxxiiij. ubi uide. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde, quòd in principali articulo quem tetigit d. Ange. hîc in hac vij. q. ſcilicet an qualitas quæ eſt in mandatario ſit in mandante uel econtra. Quòd inquantum adduxit illam doctrinam Bartol. in d.l. is qui opem. quam omnes allegãt ad hoc, quòd ibi Bart. nihil dixit de mãdante, ſed potius uidetur loqui de opẽ

præſtante. Sed in propriis terminis iſtam q.poſuit Bar.in mãdante, in l. utrum.ff.ad leg.Pompeiá de parrici. Tandem cõcludit id quod ipſemet Bar.in d.l.is qui opē.in materia opē pręſtãtis.& addatis ꝙ Bal.in l.unica. §.ne autē.C.de caduc.tol.in penul. col.circa intellectũ dictæ l.utrũ.dixit, ꝙ in mãdãte & mãdatario adeò nõ cauſatur unũ & idē delictum, ꝙ quælibet perſona decernitur de per ſe,& qualitas cuiuſq; in ſe propriè decernitur.& mouetur per d.l.non ideo minus.ex uerſicu.in ſua perſona.Nõ obſtat dicta lex utrum.de parricidiis. quia ibi eſt ſpeciale.& ibi ponit aliã ſpecialitatē, quam nõ poſuit in d.l.non ideo minus.Adde tamen quòd Ange.in l.j.C.de Nili ag.non rum.fecit, etiã mentionē de doctrina Bart.in d.l.is qui opem.& etiã reprehēdit Bar.qui minus perfectè loquitur,& eſt defectiuus:quia licet eſſet uera illa concluſio,quòd ubi qualitas quæ ineſt à principio in cõmittente delictum,quæ aggrauat delictũ quo ad pœnã,& fortius punitur, ſit & eſſe debeat etiam in alio:tamē hoc uerum, ubi ille alter ſcit illã qualitatē ineſſe.& hoc probatur:quia tunc ille alter ita acrius debet puniri,ſicut ille principalis, qui cõmiſit delictum, per dictam l. utrũ.in uerbo,participes & cõſcios. Quinimò ibi Ange.etiã in aliis reprehendit Bar.in d.l.is qui opē.Bene faciunt notata per Salice.in l.j.C. de rap.uirgi.in v.col.Et ſententiam Bart.in d.l.is qui opem.uidetur approbare domi.Anto.de But.& Imo. in ca.j.extrà de offic.delega.qui ita uidentur intelligere dictã l.utrum. ſicut intellexit Bar.quia ibi illa qualitas inerat à principio. Quãdo autem pœna minoretur:uide per Bar. per illum tex.in l.qui ſeruo.§.j.ff.de furt.uide doct.in l.j.C.de rap.uirgi.

30 *Mandans & mandatarius an puniãtur eadem lege.*

ANGELVS.

30 *TERTIODECIMO quæritur,an mandãs & mãdatarius puniantur eadē lege[a] hãc quæſtionē format Bald.in d.l.non ideo minus. uer.vij.quæritur an mandãs &c. ubi concludit,quòd aut quæritur an teneatur eadē lege iuris cõmunis,an municipalis uel cõſuetudinis.ſi loquimur de iure cõmuni, uidetur ſic dicendum:quia aut cõſideramus fictionē, & tunc tenetur eadē lege:ut l.j.§.deieciſſe.ff.de ui & ui arma. aut conſideramus ueritatē,& quilibet tenetur ſua lege: ut l.nõ ſolũ.in prin.ff.de iureiur.ſi uerò loquimur de iure municipali,uel conſuetudi. tunc illud eſt ſeruãdũ,& eius uerba: ut l.j.§.is qui nauē.ff.de exerci.ſed Sali.in d.l.nõ ideo minus.uer.quæro ibi ad declarationē &c.ſubiũgit latius iſtã quæſtionem,uidelicet,an qui fieri mãdat,cõprehendatur ſub uerbis legis de faciente diſponentis:nã dicit ipſe, quod doct.dicunt: aut uerba legis ſunt in rē ſcripta,& tunc tã ex proprio ſignificatu,quàm ex uirtute cõprehēdunt utrunq;:ut ff.de eo per quem fac.eſt.l.j.§.j.aut uerba ſunt ſcripta in perſonã,& tũc dicunt,quòd mãdãs nõ tenet,nec ex uerbis cõprehenditur.Sed Salic.dicit,quòd aut uerba legis diſponunt expreſſè & ſpecificè de utroque,& tũc quilibet expreſſè ex propria culpa tantũ cõprehēditur,nõ unus ex alterius culpa:& neqꝫ ex ſignifica-

tu uer

tu uerborum,ſed nec etiã ex mente proferẽtis:ut l.ſi per aliũ.cõiũcta l. præcedenti.in fi.ff.ne quis eũ qui in ius uocatus eſt ui eximat.Et ita dicit debere intelligi l.liber homo. in princi.ff.ad legẽ Aquil.quæ dicit iubentẽ teneri Aquilia:quia de iubẽte damnũ dari uel fieri, expreſſa erat facta mẽtio in uerbis tertii capituli edicti:ut patet in l.ſi ſeruus ſeruũ.§. tertio capite.eo.tit.Aut uerba legis ſunt prolata per uerbum cõmune ad utrunq;,quale eſt uerbũ,cõmittit:ut l.non dubiũ.C.de legi.& tũc ſi qua lex ciuilis uel municipalis dicat,ꝙ ſi quis cõmiſit homicidiũ,uel adulterium:tũc dicit, quòd ex proprio ſignificatu uerbi,utrunq; cõprehẽditur:ut d.l.nõ dubiũ.& ff.de adul.l.& ſi quis.& l.nihil.§.fin.& clarius extrà de ſenten.excõ.c.mulieres.Aut uerba ſpecialiter prolata pariter utrũq; nõ cõcernunt ex ipſorũ ſignificatu: & tunc dicit, quòd ſi ex actu illius de quo quæritur finis & effectus,efficacia ſiue commodum,cõcernunt dũtaxat agẽtem remotũ uel mediatum,nõ proximum & immediatum: tũc ex proprio ſignificatu,& ex mẽte declarata,ipſe mandãs ex uerbis legis cõprehenditur,nõ ipſe immediate faciens.& aſsignat rationem: quia iſte actus ſoli mediato poteſt attribui:tamen abſq; eius mandato, nõ poterat effectualiter fieri.exemplũ eſt in l.iij.§.ſi procu.cõiũcta l.j. §.fi.ff.quod quiſq; iuris. Idẽ in l.pater ex prouincia. ff. de manu. uin. Aut ille actus uel effectus cõcernit tantũ ipſum agẽtẽ:& tũc ex ui uerborũ mandãs non cõprehẽditur,ſed interpretatur.exẽplũ in l.Aquil.cuius uerba ſunt in perſonã ſcripta:ut l.ij.ff.ad l.Aquil.& mandãs nõ dicitur occidere,ſed mortis cauſam prębere:ideo nõ Aquilia,ſed in factũ ſubſidiaria tenet: ut l.qua actione. §.occiſum.& tũc fieri faciẽs tenetur ex eius mente:ut l.j. §.deieciſſe. cũ §.ſeq.de ui & ui arma.

ADNOTA.a ¶Eadem lege. *Adde tu circa hoc Cap.in cõſi.xxxiiij.S. allegato.qui diſtinguit:aut uerba legis loquuntur realiter,& ponitur mãdãs eadẽ pœna:aut perſonaliter,& ſecus.Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde , ꝙ iſta quæſtio multũ dependet ab illa quæſtione quã nũc proxime examinabo . Ideo dic,& adde illas additiones quas nũc infrà proximè in additionibus proximis dicã.Adde tamẽ pro nunc,quòd cõtra iſtam diſtinctionẽ Sali.uidetur expreſſa deciſio in c.pro humani.extrà de homi.in vj.in uerbo , uel etiã mandauerit.ubi ſpeciale introductũ eſt in illo delicto.de quo ibi:ut mãdans fieri delictũ,cõprehẽdatur ſub diſpoſitione legis puniẽtis facientẽ principaliter delictũ:ergo in cõtrarium debet eſſe ius cõmune. In cõtrariũ fortiter facit l.j.§.j.ff.de eo per quẽ fac.erit.in uerbo , manibus ſuis.inducendo illũ tex.aliter quàm doct.induxerint.Nã illa uerba,manibus ſuis , propriè cõprehendunt perſonã facieñs delictũ:ut not.Bar. per illũ tex.in l.per hãc.C.de eroga. mili.anno.lib.xj.& ibi Bart.põderãs ibi tex.in uerbo,manu ſua.& ĩ.dicetur in ſeq.q.& tamẽ illa pœna illius edicti cõprehendit etiã mandantẽ, ut eſt caſus in d.l.j.§.j.Sed,ut dixi, uera deciſio colligitur ex his deciſionibus , quas ĩ.in ſeq.q.adducam. Lud.de Ro.in l.ſi is qui pro emptore.ff.

re.ff.de uſuc.multas deciſiones Sali. deſtruxit,quas ipſe Salice.poſuit in hac materia in d.l.non eo minus.& adde Bald.in l.athletas.§.Pomponius.in fi.ff.de his qui not.infa.per illum tex.ibi.

31 *Mandans,ſecuto facto,an dicatur uerè facere,uel interpretatiuè.*

32 *Statuto dicēte,quod ſi quis produxerit exceptionē aliquā cōtra inſtrumētum cōfeſſionatū,nec probauerit,puniatur in tantum:ſi aliquis producat exceptionem cōtra inſtrumentum per procuratorem habentem mandatum ad hoc,& non probet, ex uerbis ſtatuti,dominus punietur.*

33 *Statuto dicente,ſi quis proprijs manibus uulnerauerit aliquē,puniatur graui pœna:dic quod nō comprehendit,ſi quis aliquē per aliū uulnerari fecerit.*

ANGELVS.

31 *QVARTODECIMO quæritur,an mādās,ſecuto facto,dicatur uerè facere, uel interpretatiuè,& ſic ad uidendū utrum locū habeat in ſtatutis,in quibus habent locū uerba propria nō fictitia.hāc quęſtionē format Bart.in l.ſed ſi unius.§.ſeruus.ff.de iniur.in uerſic.quæro circa hāc legē &c.& poſt allegationes hincinde cōcludit,quòd quādo mādo tibi aliquid,quod poſt ſuſceptū mādatū tu habes neceſſe facere,neceſsitate ciuili:quia es obligatus ad hoc:puta quia mandatur tibi aliquid quod eſt honeſtū,uel ſi dominus mandat aliquid ſeruo,quod nō cadat in graue delictū,tunc uerè ille facit cuius mādato id fit:quoniā inſtrumētū,quo mediāte agit,de neceſsitate agit. dico de neceſsitate ciuili.iſte eſt caſus in l.ſi pater.in fi. de manu.uindic.& l.iij.§.ſi procurator.ff.quod quiſq; iuris.Licet enim uerba illius edicti loquātur in perſonā,tamē locū habēt in eo qui per procuratorē impetrauit:cùm enim mandatū de impetrādo ſit licitum, ille procurator de neceſsitate impetrauit.Et per hoc dixi ſemel de fa-

32 cto in ciuitate * Aſsiſii.ſtatuto dicitur, quòd ſi quis produxerit exceptionē aliquā cōtra inſtrumētū confeſsionatū,nec probauerit,puniatur in tātū:modo aliquis produxit exceptionē cōtra inſtrumētū per procuratorem,habētē ad hoc mādatum, nec probauit: dixi quòd ex uerbis

a ſtatuti dominus punitur[a]:quia uerè dominus produxit:quia procurator tanquam inſtrumētum hoc facit de neceſsitate ciuili:nec tūc dicit quòd debeāt inſpici uerba ſtatuti utrum loquātur in rē,uel in perſonā. Si uerò mādatū nō ſit licitū,ideo ille per quē quis facit,nō facit de neceſsitate naturæ,quia liberū arbitrium habet:nec ex neceſsitate legali, cū rei turpis nullū ſit mandatū:tūc ille qui mandat nō uerè facit,ſed interpretatiuè,& ſic nō habet locū in ſtatuto loquēte in perſonam.ita loquitur lex prima. §. deieciſſe.& l.ſi pater. cū ſimi.ff.de his quæ in frau.credi.& iſta eſt ueritas,licet Bald.in d.l.non ideo minus.vt ſuprà retuli, aliter diſtinxerit.de iſta tamē quęſtione dic, ut in l.ſi is qui pro emptore.ff.de uſuca.& ibi lauſsimè Ludo.& uide notāter Bal.in l.trāſigere.circa fi.C. de trāſactio.& doct.in l.iij.§.ſi procurator.ff.quod quiſq; iuris.& Bal. in ca.ſi quis dixerit.ſi de feu.fuerit cō:rouerſia.& l.Gallus.§.quid ſi is. de libe.& poſthu.& per Imo.in d.l. Gallus.§.& quid ſi tantū.& per Sali. in l.

in l.nō dubiū.circa princ.C.de legi. & latius per eundem in d.l.nō ideo minus.qui in aliquibus diſcrepat à Bar.unde ſufficit remiſsio:quia mul ta ſcribit in uerſicu.quæro quinto.

33 * Quid ſi ſtatutū dicit, ſi quis manibus propriis uulnerauerit aliquem, teneatur graui pœna?dic quòd non cōprehēdit,ſi quis aliquē per alium uulnerari fecit:ut elegāter not.Bal. in tit.de pace iuramēto firman.in §. furtū.in fi.in uſibus feudorū.& hoc uolunt Canoniſtæ in c.ſicut dignū. de homicid.& not.Domi.de ſancto Gemin.in c.ſi quis uiduam.l.diſt.& pro hoc facit quod not.Bar in l.per hanc. C. de ero.mili.annonæ.lib.xj. ibi,manu ſua.ubi dicitur,quòd non poteſt capere per ſubſtitutū.& etiā facit tex.in l.probationes.& ibi Bar. C.de diuer.offic.lib.xij.ubi uult Bar. ꝙ ſi ſtatuto dicitur de inſtrumento ſcripto manu publici notarij,nō intelligitur de exēplato manu publici notarii,ſed de primo & originali. de iſta quæſtione, uidelicet de faciente manibus propriis,uide Ludo uic.in l.ſi is qui pro emptore.ff.de uſucapi.Et prædicta procedūt quādo mandatum procedit.

ADNOTATIO.a ¶ Dominus punitur. *Circa hæc an per alium faciens dicatur per ſeipſum facere,ultra poſita.s̃.per Ang.adde tu pro parte affirmatiua tex.in l.hæc uerba.ff.ad l.Iul.de adul.uide dicta Bar.ibi in uerſi.pertinet. item adde & pōdera tex.in l.certè.§.j. ff.de preca.quē Bal.reputat ſingu.in c.j. §.iniuria.ff.de pac.iura.firm.itē tex.in c. mulieres.in fi.ff.de ſent.excō.itē tex.in c. ſicut dignum.extra de homi.adde tamen quòd ſententiā Bar.tenēt cōmuniter doct. & Bal.in l.nō ideo minus.C.de accu.& Pet.de Anch.in c.canonū ſtatuta.de conſti.Abb.in d.c.mulieres.& Ange.in l.quē pater.de priuil.credi.Bal.Ange.& Imo. in l.ſi ſeruum.ff.de acqui.hære.& Flo.in l.ita uulneratus.ff.ad l.Aquil.Item adde quòd ſtatutū puniēs perſonaliter facientem,nō cōprehēdit mand.item.gloſ.eſt in clemē.j.in uer.publice.de ui.& hone.cle. quam ſing.reputat Abb.in d.c.mulieres. & ſequitur do.Iaſ.in l.id quod ff.de iuriſdi.om.iud & in propoſito uide Ro.in cōſi.cv.ubi conſuluit,quod ſtāte ſtatuto, quòd utēs falſo inſtrumēto puniatur certa pœna,tale ſtatutum cōprehēdit utentem per procuratorem.quod adde ad id quod dicit s̃.auth.de excipiēte.item adde in principali,quòd ſtāte ſtatuto,quòd homicida capite puniatur,ita quòd moriatur ſtatim,ut eſt Mediolani: & alio ſtatuto caueatur,quòd nullus corporaliter puniatur,niſi lege municipali caueatur,quòd mādās fieri homicidium de iuris ſubtilitate,nō cōprehenditur.ita Bal. in conſi.liſ.in iij.uolu.& ſatis in propoſito.uide etiam Alex.ā.in conſil.lxv.in iiij. uolu.& Capo.in conſil.xxxiiij.s̃.in præcedenti additione allegato.Ber.*

AVGVSTI. Tu autem in hac materia, quia materia ampliſsima eſt,ſcilicet, an mādās & mādatarius eadē pœna puniantur,& an mādās dicatur uerè facere:& an ſtatutū cōprehendat eū:adde dicta Bal.in ca. j.in uerbo,opizoni.de pace Cōſtantiæ.per Angel.in l.iij.§.ſi procurator.ff.quod quiſq; iuris.per Bal.in l. j.C.de ſer.fugit.per Cy.& Bal.in l.ſi per aliū.ff.ne quis eū qui in ius uoca.eſt ui eximat.per Bal.in l.omnes populi.ff.de iuſtitia & iure.in xv.colum.per Bal.in l.j.§.ne autem.C.de caduc.tollē.per Imo.in l.ſi ſeruum. §.prætor.ff.de acqui.hære.per Bald. in l.

in l. peremptorias.C.ſentē.reſcind. nō poſſe.per cano.in ca.ſciant cunčti.poſt glo.extrà de elect.per Abb. in c.mulieres.extrà de ſentē.excom. qui eleganter loquitur.per Bar.in l. quemadmodū.C.de agricol.& cēſi. ubi facit unū terribile argumētum, & eſt mirabilis doctrina pro deciſione iſtius paſſus.nā dixit,quòd ibi eſt caſus cōiūcta glo.quòd licet lex pœnalis non ſit extendenda:tamē ſi extenditur in fauorē publicum,talis lex debet extēdi ſicut lex fauorabilis.Et ideo cum interſit reipublicæ, purgare ciuitatē malis hominibus.l. congruit.ff.de offic.pręſi.lex,uel ſtatutum puniēs delinquentē,extenditur ad mandantē.Sed aduertas,quia Moder.in l.j.in princ.ff.de uer.obli. dicunt,quòd communis opinio in hac materia eſt,quòd ſtatutū pœnale nō cōprehendit mādātē:quia mādans fieri delictū,hoc facit per aliū, & ſic uidetur fictè agere.l.j.§.deieciſſe.in uerbo,uidetur.ff.de ui & ui arma.l.ſi pater.cū glo.ff.quę in fraus credi.Et ideo ſtatutū loquens in caſu facientis,& ſic in caſu uero, non trahitur ad fictū,& ſic ad factū per aliū.l.iij.§.hæc uerba.ff.de neg.geſt. l.j.§.hoc interdictum de ciſterna.ff. de fonte.Vnde iſto caſu faciens per alium erit puniēdus pœna iuris cōmunis tāquam omiſſum à ſtatuto.Et ultra prædicta adde Bal.in l.ex hoc iure.ff.de iuſtitia & iure.& per Ang. in l.j.ff.de eo per quem fac.erit.per Bald.in l.athletas.§.Pomponius.ff. de his qui not.infa.per Bart.in l.aut qui aliter.in §.fin.ff.quod ui aut clā. per Bald.in c.j.in ulti.colum.quibus mod.feu.amit.per Bar.in l.hæc uerba.ff.de adulte.per Pet.de Ancha.in repetit.c.canonum ſtatuta.extrà de conſtit.in materia interpretationis. extenſiuè in uerſicu.hic ſubiungitur quæſtio de mandante. Sed in hac materia allego ſingularem deciſionem Alberi.de Roſa.legiſtis incognitam,in iij.parte ſtatutorum.q.lv. qui ibi refert opiniones omnium docto. Et allegat omnia quæ pro & contra poſſunt allegari.Et ſubdit,q̄ cùm iſta quæſtio ſemel fuiſſet de facto in ciuitate Bononiæ, fuit deciſum, q̄ ſtatutum non comprehēdat mandatū,ſed male.& ideo ſecūdum ipſum Iacob.de Are.& Vber.de Bobio,deciderūt contrariū.& ibi dicit, quòd præfati doc.dicebant hāc eſſe magis communem opi.& ibi Albe. reſpondet ad omnia motiua, quæ poſſunt allegari in contrarium, & parum mihi hoc eſſet deducere & transſcribere.Adde tamē ea, quę dixi in l.j.in prin.ff.de uer.ob.copioſè ultra doct.& pondera, quia Abb.in c.ſicut dignum.extrà,de homi.uidetur tenere contra cōmunem ſententiam Io.And.& aliorum ibi, quòd ſi ſtatutum dicit,ſi quis propriis manibus uulnerauit aliquē,tunc ſtatutum non comprehendit mandantem. & arguit ipſe terribiliter cōtra doc.ſed puto ſuā opi.falſam. contra quem arguo,argumento incō[illegible]ibili.Nam lex,uel canon loquens de propriis manibus,hæc uerba operātur, quòd propriè comprehēdatur perſona facientis,& non alterius qui mandat: & iſte eſt propriè tex.coniuncta glo. in c.quicunq;.extrà de hęret.in vj.in uerbo,propriis manibus.Ad hoc allego text.in clemē.j.de iureiuran.in uer.nos itaq;.ibi,per manus noſtras. ubi per illum text.dicit domi.Cardi. in xxj.

in xxj.notab.quòd ubi ſunt iſta uerba,hæc uerba importãt reſtrictionẽ perſonæ.per hoc allegat glo. quam dicit ſingularẽ in cle.j.in uerbo,publice.de uita & ho.cle. Sed pro opi. do.Abb.in propriis terminis uidetur tex.in l.j.ff.de eo per quem fac.erit. in prin.in uerbo,manibus ſuis.& tamen in illud edictum incidit etiam ille,qui per alium facit,niſi dicamus, quòd ibi dicitur ſolùm, de manibus ſuis:nõ autem,de propriis manibus. cogita.In j.q.adde domi.Abb.per illum tex.in c.ut famæ. extrà de ſenten.excommun.

34 *Ratihabitio in delictis an æquiparetur mandato.*

35 *Ratum habens,licet non ſit geſtum nomine ſuo:quando aliquid peruenit ad manus eius,tenetur de iure canonico.*

36 *Ratum habere non poſſum adulteriũ nomine meo perpetratum.*

ANGELVS.

34 *NVNC xv.quæritur. An in delictis ratihabitio æquiparetur mandato,iſtam quæſt.format Bal.in d.l.nõ ideo minus.uer.xij.quæritur.& ibi alle.gl.in l.j.§.quoties.ff.de ui & ui ar. qui dicit ꝙ ſic:quando eſt delictum perpetratũ nomine ratificantis,aliàs ſecus.Sed Iaco.de Are.dicit quòd in delictis ex quibus aliquid adeſt,operatur ratihabitio:non autem in illis in quibus aliquid nõ adeſt:& eſt iſta opinio approbata in l j.§.deiicere. [a] ff.de ui & ui ar.per gl.ibi,ſed Bar.in l.j.§.ſed cum quis.ff.de ui & ui ar.aliter dicit.& no.illam gl.quæ cum miniſterio loquitur.ad hoc ut quis ex ratihabitione teneatur,duo requirũtur in maleficiis,ſcilicet quòd ſit geſtum nomine meo,& quòd ratũ habeam tanquàm geſtũ nomine meo. & ſi aliquod iſtorum deficit ex ratihabitione,non tenetur:ex quo ſingulariter infert,& eſt menti tenendum, quod poſſum habere ratũ factum,licet non qualitatem facti:ut l.ſi quid interdicto.C.arb.tut.& no.in l.Pomponius ſcribit.ff.de nego.geſt.& ex his tu iudex ſumas cautelam,quãdo uis inquirere contra aliquem,ꝙ maleficium ratũ habuit:ꝙ tu dicas qualiter fuit cõmiſſum delictũ nomine illius,& ꝙ poſtea ille ſentiẽs ſuo nomine geſtum ratum habuit tanquàm ſuo nomine geſtum,& ſic geſtum, aliàs autem licet ratum habuerit & tanquàm ſic geſtum:quia lætatur ꝙ Titius ſit interfectus:quia fortè erat inimicus ſuus:ſi tamen nõ habet ratum ut factum nomine ſuo,nõ tenetur ex ratihabitione:ꝙ perpetuo tene menti.Sed Sal.in d.l.non eo minus.C.de accu.in uer.nunc quæro de ratum habente.ponit circa hoc v.q. Prima eſt,an & quãdo ratum habẽs teneatur. Secũda,an quodlibet delictum poſſit ratũ haberi. Tertia,an ratũ habẽs puniatur ut faciẽs. Quarta,quomodo cognoſcitur, quòd faciens nomine ratum habentis,fecerit. Quinta,an ratum habens immediatè ex ratihabitione obligetur,an ex maleficio commiſſo, de quibus dic ut ibi per eum:quia decreui non implere chartas.

AVGVSTI. Tu autem [a] in hac materia adde,& limita prædicta procedere in foro iudiciali:ſecus in foro pœnitentiali:quia licet delictum non ſit meo nomine perpetratum: tamen ſi ratum habeo,ipſo facto teneor quò ad eccleſiam.Iſta eſt gloſ. ſingu.in c.cum quis.extrà de ſen.excommuni.lib.vj.quæ multa ad hoc allegat

35 allegat ibi.* Item adde, quòd prædicta etiam non militarent de iure canonico, ubi aliquid perueniret ad manus ratum habentis, licet non ſit ſuo nomine geſtum. Et ideo dixit do. Anto. de Butr. in c. cùm dilectus. extrà de ordi. cogni. in fi. princ. quòd licet in maleficiis requiratur, quòd il le qui ratum habet, ad hoc ut teneatur: opus eſt, quòd delictũ fuerit ſuo nomine geſtum: ſi tamen non fuerit ſuo nomine geſtũ, ſed aliquid peruenit ad manus ratum habẽtis, & ſit locupletatus: tunc iſto caſu tenetur. dicit tamẽ, quòd licet nõ cõpeteret directa actio, cõpeteret alia, per ea quæ habentur in c. ſæpe. de reſti. ſpo.
36 & in c. reintegranda. iij. q. j. * Itẽ adde prædicta non habere locum in adulterio: quia ſi adulterium nomine meo eſt perpetratum, nõ poſſum habere ratum, ad hoc ut puniar capitaliter. Iſta eſt gloſ. ſing. in l. j. §. quoties. ff. de ui & ui ar. quam approbat Bal. in l. quid ergo. ff. de his qui not. infa. & Bald. in l. j. §. ſi procura. ff. ſi quis ius di. non obtempe. licet Bart. tenuerit contrarium in l. j. §. cũ quis. ff. de ui & ui ar. & Ang. in l. iij. §. j. ff. quod quiſq; iur. Adde tamen, quod Bal. in l. obſeruare. §. proficiſci. ff. de offi. proconſul. & lega. multum eleganter arguit in hac materia, quòd impoſsibile eſt, ꝙ maleficium poſsit ratificari: licet nomine meo ſit geſtũ, ad hoc ut puniar capitaliter. Nec obſtat d. c. cùm quis. extrà de ſen. excommunica. quia dicit ibi eſt ſpeciale in ſententia excommunicationis, quæ medicinalis eſt, nõ pœnalis. Sed aduertas, quia Bal. dicit, quòd communis opinio non eſt in cõtrarium: licet ipſe uideatur ſequi ſententiam Iac. de But. ibi. Adde tamen & dic ut per Hoſt. Inno. & omnes docto. in c. mulieres. extrà de ſen. excom. in antiquis. poſt glo. & ibi dicta Bal. in l. fi. C. ad Mace. & per Ange. in l. non ſolùm. §. ſi mandatũ. in fi. ff. de iniur. & per Ang. in l. j. §. quoties. ff. de ui & ui arma. uide Bal. in l. ob hæc uerba. ff. de his qui not. infa. ibi tenet contra Iaco. de bu. & per Ang. in l. Iul. ff. qui ſatiſda. cog.

ADNOTA. a ¶ Tu autem. *Adde ad principalem q. Ro. in conſil. xv. & Oldr. in conſi. cxcix. & Franc. Areti. pulchrè in conſilio clxv. & ad limitationes quas ponit hic do. Aug. uide Fed. de Sen. in conſi. xxviij. ubi an clericus efficiatur irregularis: quia cum ſciuit delictum eius nomine geſtum cõtradixit, deinde aliquo interuallo ratificauit. Ber.*

37 *Mandans an teneatur ut principalis, uel acceſſoriè ut opem præſtans.*

ANGELVS.

37 * DECIMOSEXTO quæro, an mandans teneatur ut principalis, uel acceſſoriè ut opem præſtans. Iſtam quæſtio. ponit Cy. in d. l. non eo minus. & eam reaſſumpſit Barto. in d. l. ſed ſi unius. §. ſeruus. ff. de iniur. in fi. ubi dicit, quòd quælibet obligatio qua iſti tenentur, eſt principalis, nec obligatio cedit obligationi: licet factum accedat facto. Et remittit ad not. per gloſ. in l. qui ſeruo. §. j. ff. de fur. Sed Bal. in d. l. non eo minus. in uer. x. quęritur. allegat Cy. ibi, qui tenet, quòd mandans eſt æquè principalis, & magis, ſicut ipſe mandatarius. ad quod allegat Bar. in l. ij. §. non homines. ff. de ui bo. rap. ubi mandãs dicitur corporalis & principalis. facit C. ad l. Iul. de ui. l. quoniã multa. & hoc dicit uerũ de mãdante, qui

qui obligatur ex eodē facto cum mādatario. Sed quando mandans propriè non obligaret ut mandans, ſed de conſilio uel ordine delicti: tunc mādatarius debet magis dici acceſſor.l.hæc uerba.ff.de adult. & huius inueſtigationis effectus eſt: quia qui obligatur acceſſoriè, obligat ad illā pœnam, ad quā tenetur principalis. C.de epiſ.& cler.l.ſi quēquā. Sed qui obligatur æque principaliter, poteſt ſuo modo, & ſua pœna teneri [a].

a ANNOT. a ¶ Teneri. *Adde tu & uide Capol.in conſi.xxxiiij.*

AVG. Tu autem in hac materia adde, & dic quòd prædicta non militarent, ubi per ſolum mādatum delictum eſſet perfectum. Secus ſi non perficeretur, niſi ſecuto mandato ad effectum: ut ſuprà dixi in illa q.vj.ſuprà, an mandans teneatur ex mandato, uel ex delicto poſtea ſecuto: quia tunc mandans ipſe indiſtinctè tenetur, ut principalis, & non acceſſoriè: ut probatur in tex. in c.pro humani. extrà de homicid.lib.vj.ſuper uerbo, mandauerit.& ibi gl. Quinimò, impoſsibile eſt, quòd mādans teneatur ut acceſſoriè, ſed ſemper uidetur teneri: ut principalis, & probo argumēto incōuincibili ex doctrina Bal.in l. athletas.§.Pomponius.ff.de his qui notan.infa.quia dixit per gloſ.in l.ſi plures.ff.de iniur.quòd maiori pœna punitur mandans, quàm faciens delictum: quia mādans plus deliquit: quia illud dicitur eſſe maius delictū, quod dinumeratur inter plures perſonas facientes.d.l.ſi plures.ff.de iniur.Si ergo puniretur tanquā opem præſtans, puniretur tanquā acceſſorius ad delictum, & eadem pœna puniretur: ut l.ſi quenquā.C.de epiſc.& cler. Sed multas limitationes in hac materia uide per Sali.in d.l.nō ideo minus.C.de accuſ.in uer.quæro octauò.pro intelligentia text.& materiæ dic ut ibi: quia multùm eleganter loquitur.Adde tamē Bal.in l.data opera.C.qui accu.in pe.char.qui uidetur uelle, quòd mandās ſit acceſſorius.

38 *Mandans an teneatur ex ſola attentatione mandatarij, non autem perficiētis delictum.*

ANGELVS.

38 * DECIMO ſeptimò quæritur, an ſi mandatarius tantummodo tentauit, ſed non perfecit delictum, an ex ſola attentatione mandatarii mādans teneatur. Iſtam quæſtionem format Bald. in d.l.non ideo minus.in uerſ.item quæritur an mandans &c. Et primò dicit quòd nō: quia l.ſi quis non dicam rapere.C.de epiſc. & cle. non dicit, quòd mandans teneatur: quia mandatarius nō eſt ſecutus formam mandati.Sed contrariū ibi determinat: quia qui mandat præcedētia, uidetur etiam mandare ea, quæ ſunt præambula.ar.ff.de procur.l.ad rem mobilem.probatur: quia mandans tenetur nō tantū quando mandatarius facit totaliter, ſecundū mādatū, ſed etiam qn̄ facit iuxta mādatum.l.ita tamen.§.pen. ff.iudi.ſolui.

AVG. Adde tamen, quòd contra iſtam deciſionē facit text.in c.pro humani.extrà, de homic.in vj.ibi, quanquā mors ex hoc forſitan non ſequatur, inducen. ibi text.à ſpeciali, ubi ſi ſpeciale eſt, quòd ille qui mandat aſſaſsino in illo caſu ut aliquem interficiat, ſpeciale eſt, ſi nō totaliter ipm interfecit. Sed ſi attētauit delictum, nihilominus tenetur. Ergo in cōtrarium eſt ius commune, niſi dicamus

o quòd

quòd in hoc ille tex.non inducit iſto caſu aliquã ſpecialitatẽ.Sed ibi bene eſt alia ſpecialitas:ut patet ibi in tex.

39 *Mandans an teneatur,ſi mandatarius excedat fines mandati.*

ANGELVS.

39 *DECIMO octauò ecõtra quæritur], an mandans teneatur, ſi mandatarius excedit fines b mandati.Iſtã q.format Bal.in d.l.non ideo minus. in uer. item quæro, an mandans teneatur ſicut mandatarius. ubi concludit,quòd aut ſeruare fines mandati non eſt in poteſtate mandatarii, & tunc mandans in totum tenetur: utputa,mando tibi quòd gladio aliquẽ uulneres, & non occidas, hoc non potes facere: quia etiam modicum uulnus eſt mortale. Vnde mortale, & non mortale non eſt in poteſtate facientis. Nam concludit, quòd iſto caſu mãdator tenetur de homicidio, ac ſi mandaſſet homicidium fieri:ut eſt caſus in c.ſi.de homi.li.vj. Aut ſeruare fines mandati, & erat in poteſtate mandatarii: ut ſi mando tibi ut percutias aliquem extra plateã, percutis in platea:certè non teneor.ar. l.diligenter.ff.mand.

ADNOT. a ¶ Fines. *Vltra ea quæ ponit ĩ.d. Ang.adde tu & uide Bal. in l.ſi quis mihi bona.§.ſi quis aliter.ff.de acquiren.hære. & Alex.de Imo.in conſi. cxxxviij.in j.uol. & Bar, Cap.in conſil. xxxiiij.Ber.*

40 AVG.* Tu autem in hac materia adde,quòd contra prædicta uidetur eſſe deciſio Inn.in c. ad audientiam. extrà,de homi.Et uide Hoſt. in c.Petrus diaconus.extrà de hom.Sed ego nõ recedo à deciſione Bal.in d.l.non ideo minus.quam amplio, quòd fortius eſt non tantùm habere locum in expreſſo mandato,ſed etiã in tacito: unde do.Abb.in c.ex literis.extrà,de exceſ.prælat.per illũ tex.dicit,quòd ibi uidetur caſus,quòd ille epiſcopus de quo ibi, qui tacitè uidebatur mãdaſſe, ꝙ ille miniſter ſuus uerberaret aliquem,ꝙ ſi mors ſecuta eſt poſtea, tenetur:ad hoc extendit d.c.ſi. Adde aliam limitationẽ quam poſuit Bal. in c.cum mandati.C.man.niſi dominus mandaſſet, ut mandatarius uulneraret cũ cultello ita paruulo, qui non eſſet aptus ad occidendum, & ille exceſsit fines mandati:quia tunc non militaret diſpoſitio d.c.ſi. extrà, de homic.in vj.quod not.

40 *Sententia lata pro mandatario, an proſit mandanti.*

ANGELVS.

40 *DECIMO nonò quæro,an ſententia lata ꝓ mandatario proſit mãdanti c.Iſtam q.ponit Cyn.in d.l.non ideo minus.& Bal.in uer.item quæro an ſententia lata. Vbi cõcludit,quòd cum ſit poſsibile mandatarium non teneri: quia tamen tenetur mandãs, tunc liberato mandatario, non prodeſt ei.Præterea ſi non eſſet poſſibile ut in furto, tamen res inter alios acta nõ præiudicat.ff.de adul.§.quæritur.l.denunciaſſe. facit l. Lucius.ff. de his qui not.infa. facit quia poteſt agi ſimul cõtra mãdantem & mandatariũ:ut l.j.C.ſi reus uel acc.mor. fue. quod fieri nõ poſſet, ſi ſententia generaret præiudiciũ in alterũ.l.j.§.ſi.ff. ſi fami.fur.feciſ.dic. facit l. j. & ꝙ ibi no.gl.ff.de ſi.inſtr. & ibi hoc no.oẽs.

ADNOT. a ¶ Mandant. *Circa hoc uide latè d. Alex.in l.ſæpe.ff.de re iud.& in conſi.lxxxix.in iij.uol.Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde,quod miror, quòd iſte doctor

non

non allegauerit in terminis deciſionem Bar. qui ponit iſtã quæſtionem, referẽs antiquos in l.adultera.§.ſi eo tẽpore.ff.de adulter.Nam Dy.in c.ratihabitio.extrà, de reg.iur.lib.vj.etiã ibi quæſiuit,utrum abſoluto malefactore,uideatur abſolutus mãdator.& ibi Dy.dixit aliter: quia aut abſoluit: quia pronunciatur delictũ non eſſe cõmiſſum, & tunc ſententia abſolutoria lata pro mãdatario prodeſt mãdanti l.duobus. §.à fideiuſſore. ff.de iureiur. Et per iſtam concluſionẽ limita allegata per d. Ang.hic ſecundũ dicta Cy.& Bal.in d.l.non eo minus.Sed Bar.ibi hoc reprobat in d.§.ſi eo tempore.& ita dicit Richar.Malum. determinaſſe contrariũ in publica diſputatione, per d.§.ſi eo tẽpore.Nam delictum ibi erat coniunctum inter adulterũ & adulteram, & tamen abſolutoria lata pro uno nõ prodeſt alteri,niſi in caſu ſpeciali:ut ibi dicitur.Nec obſt. d.§.à fideiuſſore,quia ibi loquitur in iuramento,ꝙ habet uim ſolutionis: ut ibi dicitur. Aliud in ſententia , quia regulariter ſententia lata pro fideiuſſore, non prodeſt principali. l.aduerſus. ff.de arbit. & concludit ibi Bartol. ſecundum Dy.Idem ſi pronunciatur mandatarium nõ fuiſſe in culpa:quia iſta abſolutoria non prodeſt mãdanti: & uide bonũ tex.& ibi Bar.in l.denunciaſſe.§.ſi.ff.de adulter. & dicta Bart. in l.j.§.ſi quis ultrò. ff.de quæſtio.an acta & teſtes recepti pro mandante proſint mandatario,& econtra.& dicta Bal.in l.iuriſcon. C.quib.res iud. nõ nocet. An condẽnatoria lata cõtra unum,nocet alteri, & Sal.in l.j.C. de rap.uirg. & per Moder.in repe.l. ſæpe.de re iud.ff. & uide Alb.de Roſa. in iij.parte ſtatutorum. q.xlv.quæ incipit,An autem ſententia abſolutoria.& ibi uide pro & contra. latè per Alb.in l.non ideo minus. C.de accu. & dicetur infrà in uerbo, ( quòd caputà ſpatulis amputetur.)in uerſicu. ſed quæro an damnato dicto Titio.

41 *Mandans & mandatarius coram diuerſis iudicibus conuenti , an poßint petere ſe remitti ad eundem iudicem, & coram eodem iudice conueniri.*

ANGELVS.

41 *VIGESIMO quæro,an mandans & mandatarius coram diuerſis iudicibus conuenti,poſſint petere ſe remitti ad eundem iudicem, & coram eodem iudice conueniri. Iſtam q.format Bald.in dicta l.non eo minus.circa fi.uer.item quæro an mandans & mandatarius qui conueniũntur &c. & ibi primò arguit quòd ſic, propter cauſæ connexitatem. ff. de iud.l.nulli. §.ſi quæritur. ff.de liber. cau.Et quòd no.Innoc.in c.cùm M. Ferrarienſis.extrà,de conſtit. Sed tamen dicit,quòd de facto fuit determinatũ contrarium:& ratio fuit:quia iſti obligãtur de per ſe quilibet, & proceſſus cum uno , non ualeret cum alio. arg.d.l.nulli.& l.ij.C.de quib.reb.ad eũd.iud.eat.& l.j.C.de cri.expil.hær.

AVGVST.Tu autem in hac materia adde, quòd nemini dubium, quòd coram eo iudice non debet eſſe iſta talis cognitio , cũ penitus iſta ſint ſeparata , & ſententia ſiue abſolutoria, ſiue cõdemnatoria lata pro uno uel contra , non prodeſt , nec nocet , per ea quæ dixit Bartol. in l. adultera. §. j. ff.de adulter. & Dyn. in dicta cap. ratihabitio. & Bald.in l. iuriſcon.C.quibus res iudi. non noc. & not. in l.ſæpe. ff.de re iudica. Neç

uideo rationem, quare iſta remiſsio fieri debeat. Limita tamen, ut per d. Nellum in tracta. bannitorum. in ij. parte primi temporis. in q. vij.

41 *Mandans non expreſſè: puta quia non dixit, uolo quòd interficias Titium: ſed dominus cui fuerit illata iniuria dixit famulo, non redeas domum, ſi ego non ſentio aliquid de negotio iſto, an talis dominus mandans, ſi famulus occidat iniuriantem, teneatur ex mandato.*

ANGELVS.

41 * VIGESIMO primò quęro, pone quòd non fuit mādatum expreſſe: puta quia non dixit neq; uſus fuit iſtis uerbis quæ ſunt in l. j. ff. manda. quia nō dixit, mando, uolo, rogo ꝙ Titium interficias, ſed dum quidam dominus cū ſuis famulis rediret domum, cui iniuria illata fuerat, uel pater dixit filio, amplius nō redeas domū, ſi ego nō ſentio aliquid de negotio iſto. an ſi fili*, uel famul* poſtea interficiat iniuriantē, an dominus uel pater teneatur ex mandato. Iſta quæſtio fuit ſemel de facto Florētię, & quidam dominus propter dictum mādatum fuit decapitatus: ut refert Bar. per illum tex. in l. ſi quis mihi bona. §. ſi quis mādauerit. ff. de ac. hær. quod perpetuò no. & maximè tu paterfamilias uel domine, ꝙ bene aduertas qūo loquaris cū filio uel famulis quib* eſt illata iniuria, ne poſtea poſſet dici, ꝙ ex mādato tenearis.

AVG. Tu autem in hac materia adde, quòd periculoſa uidetur iſta deciſio, & maximè in criminalibus, quòd illa directa uerba per dominū in famulum, cum directè dominus non uideatur mandare, important mandatum, & negare nō poſſumus, quin ſint dubia: & in pœnis debemus in iſtis ambiguis interpretari in mitiorem partem l. interpretatione. ubi eſt caſus. ſed ego nō recedo ab opi. Bar. quæ eſt cōmunis: quam ſequuntur Ang. & Imol. in d. §. ſi quis mandauerit. pro qua concluſione allego tex. & ibi do. Abb. ponderantem illū tex. ad hoc in c. ex literis. extrà, de ex ceſ. præl. & fortius dixit Bald. in l. j. C. de ſer. fug. in iiij. col. quòd ſi loquor tibi in aure[a], & ſtatim occidas unum qui ſit meus capitalis inimicus, debeo puniri tanquam mandator illius homicidii. alleg. Bar. in l. ſi uentri. §. fi. de pri. cre. licet Bar. ibi uideatur loqui, ſed aduertas[b] limitando communem opi. quod uerum eſt, ſi dico famulo, facias quòd non reuertaris quin ſentiam noua de iniuria tibi illata, & tu occidas illum, quod ego uideor mādare, quòd tu committas illud homicidium. Nam eſt hoc uerum, ſi iniuria grauis fuit illata illi famulo, utputa unum uulnus: ſed ſi una alapa fuiſſet ſibi data, uel alia iniuria nō multum grauis, & hoc debet eſſe in arbitrio iudicis: tunc ſi illi famulo qui habuit illam alapā, dico ego dominus, facias quòd ego ſentiam noua, & ille famulus occidat illum iniuriantē, tunc non teneor ego dominus tanquā mādans fieri illud homicidiū. & probatur per l. j. C. unde ui. p gl. & Bar. in l. fi. ff. ad l. Cor. de ſicar. quia ſi habuiſti iniuriā cum alapa, debes defendere cū manu. & ſic in ſingulis limita, ut per Bal. in l. ſi literas. C. man. in fi. Et limita etiā dicta Bar. p doctrinam Bal. in l. cum mandati. C. mand. niſi dominus dixiſſet famulo, fac cū iſto cultello ut ſentiā noua, & ille cultellus erat ita paruulus, ꝙ nō erat aptus ad occidendū. Et ille occidit

cidit, & ſic exceſsit fines mandati: quia uidetur ſolum mādaſſe de uulnere:ut dixi ſuprà in xviij.q.in hac eadē gl.Pau.uerò de Caſt.per illum tex.cum gl.in l.j.ff.de his quib.ut indig.uidetur habere aliam opinio.in prin.q.Bar.hic.

ADNOT.a ¶ In aure. *Adde tu & uide Io.de Ana.in conſi.lix.*

b ¶ Sed aduertas. *Adde quod opi.Bar. & Ang.hic ſequitur Pau.de Caſt.in conſi.cclxy.& ibi poteris colligere pro ueritate huius limitationis.& in hac materia uide Alex.de Imo.in conſi.cxxvij.in iiij.lib.Ber.*

43 *Perſuadens ſiue conſilium præſtās,an teneatur.*

44 *Opem præſtans,licet indiſtinctè teneatur,etiam ſi malefactor erat perpetraturus delictū,tamen limitatur,niſi fauor ſit ſimplex, & malefactor omnino maleficium cōmiſiſſet ſine ope uel fauore meo:quia tunc opem præſtans mitius punitur.*

ANGELVS.

43 *VIGESIMOSECVNDO quæro:uidi materiam mandantis & mādatarii gratis,& quādo cū pecunia,& ſic de aſſaſſinis:nūc uideamus

a quid in perſuadente [a] ſiue præſtāte conſiliū,an teneatur.Iſtam q.format Bar.in d.§.ſi mādato.in uer.quæro utrū in perſuadēte &c.ubi cōcludit unà cum Cy.quòd illa diſtinctio an eſſet aliàs facturus,uel ne,in his quę ſonāt in delictis nō habet locū.probatꝰ in l.j.§.incidit.ff.ad Turp.ibi,aut qui inſtigat &c.pſuadere & dare cōſiliū,eſt opē ferre:ut l.q ſeruo.§.plus Pōponius.ff.de fur.& ſi perſuades, uel cōſiliū præſtas Titio,ꝙ unū maleficiū cōmittat,quod etiā ſine dicta perſuaſione, ſiue conſilio facturus erat uel nō,quòd tu tenearis:qđ bene no.tu iudex,q inquiris de cōſilio uel perſuaſione:quòd etiā ſi nō concludas,quòd nullo modo Titius dictū maleficiū cōmiſiſſet, niſi fuiſſet talis pſuaſio uel cōſiliū:tamen proceſſus tuus ꝓcedit:& ecōtra,tu q uis defendere,debes articulare ꝙ omnino Titius illud maleficiū cōmiſiſſet,etiā ſi nō fuiſſet tuū uel cōſilium, uel tua pſuaſio.tamen uenies cōdēnādus,licet fortè leuius : quod ꝑpetuo no.in practica.ſed in præſtante opē,ſine dubio nō adhibetur dicta diſtinctio:ut not.Bart.in d.l.is q opē. ff.de fur.& an perſuadēs,uel cōſiliū præſtās ad maleficium cōmitten.puniatur uel non:uide Sali.in l.j.C.de rap.uir.in uer.quæro ergo an perſuadēs &c.Et qua pœna teneatur pſuadens uel conſulens,no.ibidem Sal. uer.quæro ſecūdò ſi in lege non eſt &c.Scribit in iſta q.Bart.an malefactor eſſet aliàs facturus nécne.& Bal. & Salice.in l.j.C. de ſer. fug. Sed in præſtante opem,abſq; dubio nō adhibetur dicta diſtinctio:ut no. Barto. in l.is qui opem. ff.de furt. Et prædicta ſunt uera,quando perſuadetꝰ aliquid qđ cadit in delictū.Si uerò perſuaſio ſiue cōſilium eſt circa illud,qđ in delictum non cadit, tunc adhibeatur iſta diſtinctio, uidelicet, aut fecit dolo aut nō:aut erat aliàs facturꝰ aut nō : ut l.ſi quis cū ſciret. ff.de dolo.l. ij.in fi.ff.man.l.ſi remunerādi. §.ſi tibi.e.tit.Sed aduerte, qa diſtinctio an eſſet aliàs facturus uel non,nō habet locū in mādante:quia pro certo præſupponitꝰ ꝙ nō erat aliàs facturus,niſi gratia mandātis : ut ſuprà dictū eſt.

ADNOT.a ¶ Perſuadēte. *Adde ultra dicta per Auguſt. an accuſatus de*

*mãdato prebetur de perſuaſione, an debeat condemnari. & uide Alex. de Imol. in conſi.cxxvij.iiij.li.& qualiter quis teneatur de cõſilio, uide Cap. in conſ.xxvij. Bart.conſi.clxv.Ang. conſil.xxij.& Bal. in conſil.ccxx.in iij.uol.* Ber.

AVGVST. Tu autem in hac materia adde ultra doct. inquantum ſuprà concluſum eſt, quòd in mandante illa diſtinctio non habetur, an quis aliàs ſit facturus uel ne. Adde quod Bal. poſt multa uerba uidetur aff[illegible]are in d.l. non ideo minus.C. de a[illegible].in antepe.col. & uide Bal. in l. obſeruare.§. proficiſci.ff. de offic. procon. & leg.qui poſt Iaco. de But. tenet contrarium, ſed Ange. in l. j.ff. de eo per quem fact.erit. tenet contrarium: quia indiſtinctè mandãs tenetur, etiam ſi ille aliàs facturus erat. & ideo Bal. mutauit propoſitum in l. ob hæc uerba.ff.de his qui no. infa. qui dicit, quòd illa diſtinctio, an quis aliàs facturus erat uel non: nõ habet locum in mandato, ſed ſolum in conſilio. & ibi alleg. multas gl. Limita per Bald.in l.metũ.C.quod met.cau. ſecundò limita in perſuadente & cõſulente, & prædicta nõ militare, quãdo ſolùm tractaretur de puniendo perſuaſorem uel conſulentem de ſolo conſilio uel perſuaſione: quia nõ adhibetur illa diſtinctio: ſecus ſi tractaretur de ipſis puniendis, quando maleficium eſt ſecutũ propter ipſum maleficium: quia adhibeatur illa diſtinctio, ſecundum Bal.in l. data opera.C.q acc.in pe.char.& certè eſt ſententia Bar.in l. non ſolum.§. ſi mandato.ff.de iniu.& j̃. dicetur in fi.iſtius gl.& ibi Bald.in l.data opera. loquitur in mãdante.& uide Inn.in c.querelã.extrà de elect.in uerbo, ſubtractam. qui loquitur de conſilio: & dicit Matheſil.in notabilibus ſuis, notabili xcvij. quòd ille qui facit furtũ perſuaſione uel conſilio alterius, nõ tenetur actione furti, ſi fur aliàs erat facturus.per tex. §.ope. inſti. de oblig.quæ ex quaſi delicto.ubi glo.hoc uult, licet Bart. teneat contrarium in d.§. ſi mandato, ſed dicit Matheſi. quod Bar.dixit cõtra mentem illius §. ope. dicit tamen quod Io. de Lig. in c.mulieres.extrà de ſen.excom.ſequitur opi.Bar. & uide quæ dicentur in fine iſtius gl. & uide Bal. & Sali. in hac materia in l.j.C.de ſer.fugi.Sali. in l.j.C.de rap.uirg. & Bart.in conſil. ſuo clx. qui notabiliter loquitur de perſuadente & conſulente.& Ange. in conſil.ſuo xxij. quod incipit, pro deciſione quæſtionis hoc ſolum. qui ſingulariter decidit, quòd licet fuerint uerba importantia mandatum, tamen erit perſuaſio uel conſilium quando direxit uerba contra illum qui omnino deliberauerat facere ho-
44 micidium.* Item adde in opem præſtante. Adde quòd licet non adhibeatur illa diſtinctio, an quis aliàs ſit facturus uel ne: quia indiſtinctè tenetur: limito hoc uerum, niſi fauor ſit ſimplex, & malefactor omnino maleficium commiſiſſet ſine ope uel fauore meo: quia tunc mitius debet puniri præſtans opem. mirabilis eſt deciſio Io. And.in c.felicis.de pœni.lib. vj. quã multum ponderat & magnifacit Ang.in l.is qui opem. ff. de fur. & in l.in furti. §.ope. eod.tit. & allego ſimilem gl.in cle.j.de pœ.& quomodo adhibetur ſimplex fauor, uide per Ang.in d.l.is qui opem.& ſemel ego euaſi unum à furca per illam doctrinam, quem iudex maleficiorum

uolebat ſuſpendere tanquam opem
præſtantem delicto : quia dicebam
quòd minus debebat puniri:quia o-
mnino principalis fur delictum com
miſiſſet,etiam ſi iſte opem non præ-
ſtitiſſet:quia fuit ſimplex fauor,intel
ligendo fauorem ſimplicem: ut ibi
declarat Angel. Et in hac principali
materia adde gloſ.in §.ope.inſti.de
oblig.quæ ex quaſi delicto.

45 *Conſilium ſiue perſuaſio,an reuocari poßit.*

46 *Perſuadens punitur ſimpliciter quando tractatur de ipſa perſuaſione puniẽda, ſed quando tractatur de maleficio puniendo, commißo perſuaſione,tunc opus eſt diſtinctione.*

ANGELVS.

45 * VIGESIMO TERTIO
quæro, an poſsit reuocari conſilium
ſiue perſuaſio.dic,quòd ſi meo con-
ſilio,& mea perſuaſiõe ſolũ incœpi-
ſti hoc facere,oportet quòd tibi per-
ſuadeã contrariũ, quòd ſim certus te
mutaſſe propoſitum:aliàs debeo de
nunciare ei, in cuius perſona malefi
ciũ debet cõmitti, ut ſe cuſtodiat ne
offendatur.ita tenet Inn. in c.ad au-
dientiã.extrà de homi. In mãdato ue
rò ſolum ſufficit reuocatio. Ita dixit
Bar.in d.§.ſi mãdato.in pe.q. de quo
uide bonã gl.in c.cum quis. extrà de
ſen.excom.in vj.in glo.quæ quærit,ſi
quis mandauit clericum uulnerari,&
poſtea ante manus iniectionẽ mãda
tum reuocauerit,demũ mandatarius
percuſſerit,dicit quòd quò ad Deum
mãdans nõ tenetur,ſed quò ad eccle
ſiã patitur pœnã, quia excõmunica-
tus eſt.quod no.& latè Pe. de Anc.in
cle.j.de renun. ponit materiã, an.&
quãdo reuocatio mãdati ſit neceſſa-
ria,quòd perueniat ad mãdatarii no-
titiã:& bene & diligẽter aduerte, ꝙ
oẽs actus qui fiũt uerbis tantũ, & fiũt
gratia faciẽtis, nõ gratia cõſulentis,
poſſunt dici conſiliũ:ut ff. de fur.l.in
furti.§.cõſiliũ.Sed qñ peruenitur nõ
tãtũ ad uerba,ſed ad actũ, tũc dicitur
quis præſtare opem:ut d.l.in furti.§.
46 ope.* Et prædicta ſunt uera,qñ tra-
ctatur de aliquo maleficio cõmiſſo
pſuaſione puniẽdo. Sed ſi tractatur
de ipſa perſuaſione puniẽda,tũc diſt.
& opi.ſuprà dicta nõ habet locũ,ſed
ſimpliciter puniretur:ut l.j.§.perſua-
dere.ff.de ſer.cor. Ita dicit Bar.in d.
§.ſi mãdato.in fi.qđ no.& tene mẽti.
Et uide plenè per Bal.C.mãd.in l.mã
datum.in fi. Tu autem de cõſilio uel
mandato an eſſet aliàs facturus, uel
non, & quomodo:uide not. per Bal.
in l.j.C.de ſer.fugi. & ibi Sali. & per
Sali.in l.j.in vj.parti.de rap.uirg.qui
latius & melius loquuntur.

AVGVST. Tu autẽ in hac ma-
teria adde, quòd text. eſt in terminis
in c. quicunq;.extra de ſent. excõ. in
vj.ubi probatur quòd mãdãs in deli-
ctis,pôt reuocare mandatũ,licet tex.
uideatur in cõtrariũ in c. pro huma-
ni.de homi.lib.vj.Sed dic ut dixi ſu-
prà in hac eadẽ gl.in uer.quærit.Bar.
in d.§.ſi mãdato. & uide gl.in termi-
nis.& ibi oẽs doct.in c. mulieres. ex-
trà de ſen.excõ.& Ang.in l.j.C.de Ni
li agge.nõ rũ.& Bar.in l.ſi pecunia.§.
ſi ſeruũ.ff.de cõd.ob cau.& Cy.& Sa-
li.in d.l.nõ ideo minus.C.de acc.Sed
omnino uide quę dixi in uerſ.quęrit.
Bar.in d.§.ſi mãdato.Et uide omni-
no pulchra uerba Bal.in l. mandatũ.
C.mãd.in ult.col.qui ponit etiã quo-
modo reuocatur conſiliũ.& Bal.in l.
hæc uerba.ff.de his qui no.in fa.in fi.
qui remittendo ſe ad dicta Inn. in c.

ad audientiam.approbat dicta ipſius Inn.& tene menti dicta Bar.quæ poſuit in d.l.non ſolùm. §. ſi mandato. ff.de iniur. qui dixit quòd omnes actus qui fiunt uerbis tatùm,& ſic gratia facientis & non gratia conſulentis,poſſunt dici conſilium:ut probatur ff. de fur.l. in furti.§. conſilium. ſed quando peruenitur non tantùm ad uerba,ſed ad actum, tunc dicitur quis præſtare opem. d.l.in furti. §. ope.& prædicta ſunt uera quādo tractatur de aliquo maleficio puniendo commiſſo perſuaſione: quòd ſi tractatur de ipſa perſuaſione puniēda, tūc diſtinctiones, & opi. ſupradictæ nō habebūt locū,ſed ſimpliciter puniretur:ut d.l.j.§. perſuaderi. de ſer. cor.Adde hic bonam gl.in §. ope.in ſti.de obli. quæ ex quaſi delict. uide dicta Bal. in l. data opera. in penult. char.C.qui accuſa.

SVMMARIVM.

1 *Diffamatio non debet eſſe facta uel producta iudici in occulto,ſed ad banchum iuris pro tribunali ſedente.*

a QVOD fama publica [a] præcedente & clamoſa inſinua
1 tione & referente.* Not.quòd dicit fama publica præcedente: ut in cap.qualiter & quando. de accuſa.& non debet eſſe facta,uel producta iudici talis diffamatio in occulto:ut in c.inquiſitionis.de accuſa.Ex quo Ange.in l. ſi uacantia.C. de bonis uacā. lib.x.uer.ſe l quæro diffamantes Titium &c. dicit quòd ſit cautus iudex, ut dictā diffamationem recipiat ad banchū iuris iudice pro tribunali ſedēte, ne poſsit dici quòd diffamatio in occulto facta fuerit: quod no. unde quādo recipis dictā diffamationē in tuo baſtardello,facias quòd notarius maleficiorum dicat:& prædicta & facta fuerunt ad banchum iuris iudice pro tribunali ſedente:quod tene menti in practica,ne erres.

ADNOT. a ¶ Fama publica. *Aduerte quia iudici aſſerenti in inquiſitione famam præcedere,non uidetur credendum:ut per Fulgo.in conſi. cvij. col.ii. uer.denique. & adde quid ſit fama, & qualiter probetur:& uide Fran. de Are. in conſil.ciij. Alex.de Imo.in conſil. xc.in ij.uol.& Pau. de Caſt.in conſil.cxlj in ij. impreſſiu. & adde quòd teſtis deponens ſuper infamia, etiam non interrogatus, debet deponere apud quos. ita Inno.in c. cum oporteat.de accu.& Cald. in conſil. iij. in tit. de teſtib. & adde, ſi fama non habuit certum autorem, ſit tamen iuſta credulitas,an iudex poterit inquirere uide Fran.de Are.in conſil. lxiiij.& quando fama poſsit per inhabilem probari,per Barb.in conſi.vj.Bern.*

AVGVST. Adde quòd iſta poſſunt procedere regulariter, ſed non militarent ubi eſſet contra diffamatum tanta uehemens fama, quòd
a tranſiret ad notorium [a]. in notoriis non requiritur ordo iuris,per ea quæ habentur in c. ueſtra. extrà de coha. cler.& mulier.& ideo ſi talis diffamatio eſſet recepta per iudicem ipſo non ſedente pro tribunali,quòd teneret proceſſus non dubito.

ADNOT. a ¶ Ad notorium. *Adde tu circa hanc limitationem:& uide Franc.de Are.in conſil clxv. ubi quod in notorio procedit iudex iuris ordine non ſeruato, cum iam ſibi conſtet de notorio. Bernard.*

2 *Inquiſitio ualet ſi tempore inquiſitionis formatæ erat fama,licet poſtea ſuperueniat fama contraria.*

3 *Inquiſitio poteſt fieri cōtra Titiū,quādo*

*do contra illum ſunt indicia, licet non ſit diffamatus, & bonus reputetur.*

ANGELVS.

2 * ET tene menti, quód ſi tempore inquiſitionis formatæ erat fama, ſatisfactũ eſt iuri, & ualet inquiſitio, licet poſtea ſuperueniat fama cõtraria: quia fama contraria non tollit actum iam in eſſe formatum, ſed formandum ſic, & ſic cum noua fama ſuperueniat, non poterit poni ad torturam: quia tortura non eſt actus formatus, ſed formandus poſt primã famam. Vnde ex prima fama cõtra eũ facta, licet potuerit inquiri, tamẽ nõ potuit torqueri, ſuperuenta noua fama contraria, niſi alia indicia habeãtur: quia iſte eſt actus de nouo formandus. Ita ſing. dicit Bal. & Imo. in l. is poteſt. ff. de acqui. hære. & pro hoc bene facit quod ibi not. Bart. in uer. pro declaratione huiuſmodi q. præcedentium & ſequentium. Sed
3 * quid ſi contra Titium non laborat diffamatio, tamen ſunt indicia contra eum, licet communiter reputetur bonus? Credo ſi ſunt indicia contra eum, poteſt inquiri contra eum: quia indicia ſunt loco diffamationis. Cũ autem eſt diffamatio, ſufficit. Si autem ſunt tantummodo indicia, etiam ſufficit ad inquirendum. & ita declaratur c. qualiter & quãdo. de accuſa. a

AVGVST. Adde hic, & intellige prædicta ſecundum eã quæ infrà dicam in addit. meis in eadem gl. an fama ſit ſufficiens indicium ad torturam: quia d. Ang. uidetur uelle hic, quód niſi fama ueniſſet in contrariũ, illa ſola fama per quam fuit formata inquiſitio, per illam famam reus etiã poſsit torqueri. Et ſubdit do. Ange. hic, quód ſi contra Titium nõ laborat diffamatio, ſed tamẽ ſunt indicia contra eum, licet communiter reputetur bonus, tamen contra eum poterit formari inquiſitio: quia illa indicia credit quód ſint loco diffamationis. & ita intellige c. qualiter & quãdo. extrà de acc. Adde tamẽ quód iſta cõcluſio uidetur uera: quia fortiora ſunt indicia ſuper ueritate quàm ipſa diffamatio: quia per indicia deuenitur ad torturã. l. j. §. ij. & iij. ff. de quæſtio. l. fi. eod. tit. quod fortius eſt, ergo per illa indicia poterit fieri quod minus eſt, ſcilicet ipſa inquiſitio. Præterea non poſſunt eſſe indicia ſuper ueritate, quin in ipſis non contineatur diffamatio ipſius rei. Loquor quando ſunt indicia propinqua, non remota: ut declarat Bart. in d. l. fin. ff. de quæſtionibus. igitur &c.

4 *Diffamatio ſiue indicia debent præcedere capturã, uel arreſtationẽ inquiſitionis, formationem & tormenta.*

5 *Inquiſitio emanans de principis ſcientia nõ præſupponit de neceſſitate quód conſtet de fama.*

ANGELVS.

4 * ADVERTENDVM autẽ eſt, quód oportet quód diffamatio ſiue indicia præcedant. ſine indiciis autem, & ſine ſuſpicionibus præcedentibus & diffamatione in criminali, non poteſt ad aliquẽ actum [a] iudex procedere uel capturę, uel arreſtationis perſonæ, uel tormẽtorum, uel inquiſitionis formationem: ut in cap. qualiter & quãdo. & c. inquiſitionis. & quod in eis not. per Inn. Ioan. And. & Ant. de Butr. & not. Ang. in l. ſi uacantia. extrà de accu. uer. ideo autem ponuntur dicta uerba &c. & Barto. in l. de minore. §. tormenta. & l. fi. ff. de quæſtionib. & l. j. in prin. eo. tit.

Quod uerum eſt, quando inquiſitio emanat principe inconſulto:ſecus ſi eo conſulto, & de eius conſcientia: ut l.nullus.& ibi Bald.C.ad leg.Iul.
5 maieſt. * Et pro hoc facit quod not. Inn.in c.cum oporteat.de accu.ad fin. ubi dicit, quòd quando inquiſitio emanat de principis ſcientia,non eſt neceſſe quòd conſtet de fama:quia ſola principis ſcientia ſupplet defectum cuiuslibet ſolẽnitatis. ita dicit Bal.ar.d.l.nullus.quod no.tu iudex, quando crimẽ eſt atrox,& non ſunt ita urgẽtia indicia, ꝙ tu facias inquiſitionẽ tuã de conſciẽtia regẽtis ciuitatẽ,& ita facias in actis apparere:quia regẽs ciuitatẽ habetur loco principis:ut no.gl.& Cy.in l.fi.C.de præſcr.lon.tem.& Bar.in l.hoſtes.ff. de cap.& poſtli.reuer.& iſto modo non poterit dicta inquiſitio annullari ex hoc quòd fama & indicia non laborent contra inquiſitum.

ADNOT.a ¶ Ad aliquẽ actũ. *Adde tu quod uoluit Ro in conſi.ex.inci. quæſtio conſultationis.ubi per text.in c.j. & ij.de homi.lib.vj.dicit,quòd ex inquiſitione formata ſuper delicto contra aliquem diffamatione non præcedente,nunquàm ſequitur condemnatio, niſi delictũ confiteatur:imo ſi de delicto ſit inquiſitum cum qualitate,& delictũ probetur abſq; qualitate, ſequitur abſolutio.* Ber.

AVGVS. Tu autẽ in hac materia adde,quòd iſta doctrina hoc modo ſimpliciter relata, fecit errare multos ignorãtes:quinimò audiui ſæpe multos peritos,& aduocatos in hoc erraſſe,ſequentes ſimpliciter illam doctrinam Bal.in d.l.nullus.quia pri
a mò ego limito [a] prædicta,quod uerum eſt,quòd quando inquiſitio formatur de mandato principis,nõ requiritur quòd infamia præcedat iſto caſu:hoc uerum,quando motu pro-
b prio [b] ſuperior mãdat hoc: ſecus ſi ad poſtulationẽ alterius.iſta eſt glo. ſingu.in c.ij.in gl.j.extra de accu.lib. vj.ita temperãs dicta Inn.in d.c.cùm oportet.& aliam limitationem uide per Spe.in titu.de inquiſitio.§.nunc tractemus.uer.hoc autem notãdum. & ibi uide Ioan.And.in additio. in dicto uerſicu.limitantẽ etiam prædicta.& in hac matera multas alias limitationes & reſtrictiões,uide p Domini.de ſancto Geminia.poſt Ioan. An.& Arch.in dicto c.ij.extra de accuſationibus.libro vj.& latè per Ioã. An.Anto.de Butr.& Imo.in dicto c. cũ oportet.cui uidetur contrariari: & ibi Abb.facit unam diſtinctionem in hac materia.Et per Hoſtien.& Io. An.in c.fina.extrà de accuſationi.in antiquis.& omnia iſta plenè ſunt collecta per Mod.repetẽtes d.c.qualiter & quando.poſt Ioannẽ Andreã, in viij.quæſtio. principa.in xij. quæſtio. & uide Petrum de Anchara. in conſilio ſuo ccliiij. qui ponit quòd iſta diffamatio debet præcedere capturam & inquiſitionem:& quomodo teſtes debent deponere de diffamatione ante capturam,non poſt.

ADNOT.a ¶ Ego limito. *Adde tu ad has limitationes, & uide Fel. in rub.de reſcr.ubi alle.Fran.de paui.in ſuis conſiliis,poſt Oldr.& Ro.in rep.l.j.C.de hære.inſti.& uide Fulg.in conſi.cvij. ubi quod in grauioribus delictis ſeueritatẽ legũ cũ aliquo tẽperamẽto benignitatis ſubſequi debemus:& pro hoc facit quod no. elegãter Hoſt.in ſumma de inquiſi.§.qualiter.ubi ꝙ ſi papa mãdat alicui quod inquirat cõtra talẽ de tali crimine, uidetur mãdare,ſi ea quæ reqrũtur ad inqſitionẽ*

*interu*

*interueniant.& adde quod do.Alexã.in*
*conſi.clxxx.in ij.uol.intelligit dicta Inn.*
*allega.per Bal.in d.l.nullus.ſi princeps di*
*cat aſſertiuè ſibi conſtare de infamia,*
*aliàs non uidetur remittere quin recipiã*
*tur teſtes ſuper infamia.& facit quòd di*
*cit And.Barb.in conſi.xxxv.inci.ſcribi-*
*tur apud Eccleſiaſtes,referendo Tancre.*
*in d.c.cùm oporteat.& Io.and.quòd li-*
*cet papa narret aliquem de crimine dif-*
*famatum,quòd propter hoc non impedi-*
*tur proceſſus ſuper infamia:quia potuit*
*à maliuolis hic proeedi.adde tamẽ quod*
*Capo.in conſil.xvij.ſimpliciter ſequitur*
*dicta Bald.in d.l.nullus.& ibi uidetur*
*uelle Io.Mo.in d.c.ij.licet Arch.ibi uidea*
*tur ſequi ſententiam Gofre.Ber.*
b ¶Motu proprio. *Adde tu & uide*
*gl.& quod uoluit Ro.in conſi.ccxxxvij.*
*ubi motus proprius tollit ea,quæ ſunt iu-*
*ris poſitiui tantum.Ber.*

6 *Indicium unũ an ſufficiat ad forman-*
*dam inquiſitionem.*

ANGELVS.

6 *ET regulariter nõ ſufficit unũ
indicium,ſed plura:ut no.gl.& Bart.
in l.j.§.occiſorum.ff.ad Sillania.&
dicta l.j.in prin.ff.de quæſtio.niſi in
caſu l.prius.ad Sillania.& ibi no.gl.
& Barto.in l.unius.§.in ea cauſa.ff.
de quæſtionibus.& not.Bal.in l.con-
gruit.ff.de officio præſi.& idem in l.
j.C.de ſum.trinita.& fide catholi.in
vj.col.& uide Cyn.plenè in l.fina.C.
de quæſtioni.plenius per Barto.in l.
fina.ff.de quæſtioni.Et quando plu-
ra indicia uel unum ſufficiant,not.
Iaco.de bel.in l.j.§.ſi uerò.in authẽ.
de exhib.reis.Ioan.And.in addi.ad
Specu.in tit.de proba.§.fi.ſuper uer.
xiij.& Bal.in l.fin.ff.de hære.inſtituẽ.
& ibi Imo.

AVGVSTI. Tu autem in hac
a materia[a], adde dicta Salicet.in l.fi.
C.de quæſtioni.qui multum elegan
ter loquitur:& uide Gandi.in tracta.
maleficio.in rubri.an ſufficiat unus
teſtis de uiſu ad tormenta.& Ioan.
An.& alios in c.cum in contempla-
tione.extrà de regu.iuris.& Io.And.
in addi.Spec.in titu.de præſumptio.
§.ſpecies.in fin.j.colũ.& Guid.de ſu-
za.in tracta.maleficio.ſub rubr.qua-
liter reus ſubiicia.tormen.& dice-
tur,infrà in hac eadem gloſſ.in illa
quæſtio.quando ſufficit unum indi-
cium.& in hac eadem gloſſ.in addi.
meis.ibi in illa quæſtio.quæro quali
ter probetur indicium.Et in hoc o-
mnes reſident in ſententiam Barto.
quam poſuit in l.fina.ff.de quæſtio-
ni.& Bal.in l.obſeruare.C.quorum
appel.non recip.

ADNOTA. a ¶ In hac mate-
ria. *Adde ultra dicta per Auguſtinum,*
*Petr.de Acha.in cõſi.ccliij.& And.Bar.*
*in conſi.xxxv.Ber.*

7 *Inquiſitio licet non poſſit formari,ſi-*
*ne indiciis,& diffamationibus:tamen*
*ſi fuerit formata,& reus nõ opponat,*
*tenebit proceſſus.*

ANGELVS.

7 *ET ſic bene nota,quòd licet ſine
indiciis & diffamationibus præcedẽ
tibus, non poſſit formari inquiſitio:
a uerum eſt ſi opponatur per reũ[a]:a-
liàs ſi nõ opponeretur, teneret pro-
ceſſus:ut eſt caſus in c.fi.de accuſa.in
vj.& ideo danda eſt indiciorum co-
pia reo, ut poſſit ſuas exceptiones
opponere: ut infrà dicam: & ſic op-
ponere quòd dicta diffamatio & in-
dicia non præceſſerint. quod bene
not.tu qui uis facere defenſionẽ reo,
ut opponas quòd inquiſitio fuit for
mata,ſine indiciis præcedentibus.

ADNOT.

ADNOT. a ¶Opponatur per reum. *Adde Ro.in conſi.cx.Ber.*

AVGVST. Tu autē adde hîc, inquantū do. Angel.hîc dixit, quòd indicia debēt præcedere inquiſitionem: dic quòd iſte autor nō uult intelligere ꝙ de neceſsitate illa indicia, quæ debent præcedere torturā, debent etiam præcedere inquiſitionem:quia ſola diffamatio ſufficit ad formandā inquiſitionē.in c.qualiter & quādo.extrà de accuſa.Et ſatis fuit dictū ſuprà, in materia inquiſitionis. Indicia ergo debent præcedere torturā,non inquiſitionē.Quinimò nec captura in criminalibus:& ideo Bal. in l.& ſi certus.ff.ad Silla.dixit quòd indicia debent præcedere torturam, non capturam:quia ut dixit Sali.in l. nullus.C.de exhibē.reis.per illū text. in maleficiis, ſtatim poteſtas poteſt capere malefactorē.dicit tamen primò,habita aliquali informatione de maleficio & malefactore:quia nemini dubiū,ſi poteſtas capit aliquem in criminalibus,temere tenetur:ut dixit Bald.in l.ij.C.de his qui latro.Quinimò Sali.in l.fi.C.de quæſt.in fi.uult, ꝙ antequàm in criminalibus iudex ueniat ad capturam,quòd habita informatione primò,& formata inquiſitione [a], poſtea ueniat ad capturā.

a

ADNOT. a Formata inquiſitione. *Adde Ang.ſ.iij.col.in uer.quæro qualiter. Et uide eundē Ang.ſ.in uer. hæc eſt quædam inquiſitio in iij.quæſtio. princip.uer.vj.requiritur.*

8 *Infamia quid ſit.*

ANGELVS.

8 *QVAERO itaq; quid ſit infamia.uide Bald.in l.j.in prin.ff.de his qui ſunt ſui uel alie.iur.qui dicit, ꝙ infamia eſt macula acquiſita ex malis moribus, diuulgatio in populo deteſtabilis, & maximè apud bonos & graues uiros.

AVGVST. Tu adde quod Bar. in l.j.ff.de his qui not.infam.dicit,ꝙ
b infamia [b] eſt læſæ dignitatis ſtatus legibus & moribus improbatus:ut in §.cognitionū.ff.de uar.& extraordi. cogni.Et idem tenet Sali.in l.ea quidem.C.de accu.in diffinitione famæ & infamiæ.& Gandi.in tract.malefic. ſub rub.de oppoſi.famæ,ſcilicet infamia.& Sal.in d.l.ea quidem.alleg. Io.And.hoc etiam uoluiſſe.

ADNOT. a ¶ Infamia. *Adde tu quæ requirūtur ad hoc ut infamia interrogetur. & uide Car.in conſil.xciiij.& conſi.xcvj.*

9 *Indicium quid ſit.*

ANGELVS.

9 *QVAERO quid ſit indiciū [a].
a doct.dicunt quòd nō poteſt dari certa doctrina:ſed totū hoc relinquitur arbitrio boni uiri iudicis, qui ſecundū qualitatē perſonę & delicti,& demonſtrationū, ſeu ſuſpicionū iudicabit indicium eſſe ſufficiens, uel idoneū eſſe,uel nō:ut l.iij.§.tu magis.& §.eiuſdē quoq;.ff.de teſtib. Ita dicit Bar.in d.l.fi.ff.de quæſt. Nam indiciū dicitur ab indico indicas:unde indicia,id eſt demonſtrantia adminicula ad ueritatē indagandā:ut C.de adul. l.adulterii.& l.ſolent.ff.de præſcrip. uerb.ſed iſtud eſt potius quædā deſcriptio quā eiusdiffinitio. Vnde Bal. in l.ea quidē.C.de accu.in fi.ij.col.in uer.indiciū uerò eſt &c. dicit ꝙ duplex eſt indiciū:uidelicet ſemiplenū, dubitatū,& plenū.Et indiciū ſemiplenū eſt præſumptio mouens fortiter animū ad aliquid credendū,uel non credendū.& de hoc in l.cum probatio.ff.

tio.ff.de probat. Indiciũ uerò plenũ, eſt dinumeratio rei per ſigna ſufficientia, per quę animus in aliquo tãquam exiſtente uero quieſcit, & plus inueſtigare nõ curat: ut C.de rei uẽd. l.indicia.& ibi doc.& Io.and.in add. Specu.in tit.de probat.in uer.octauo quia indicia. Vel dic quòd indiciũ eſt duplex, ſcilicet facti & iuris. ex indicio facti dirigitur iudex in uiã præſumptionis, & tale indiciũ poteſt per quemcunque fieri: ut ff.de pœn.l.qui ultimo. Indiciũ autẽ iuris, id eſt, quod habet aliquẽ effectũ iuris, eſt duplex, quoddã eſt qđ iudicẽ dirigit in uiã habendæ quæſtionis, id eſt torturæ: quoddã eſt qđ inſtruit iudicẽ ſimul cũ aliis in uiã cõdẽnationis. ita dicit Bal.in l.ſeruos.C.de teſtib.dic ut ibi per eum: facit text.cum gl.ſing.& ibi Bal.in l.excipiuntur.ff.ad Silla.

ADNOT. a ¶Indicium. *Adde tu quod Bal.in conſi.cxxiiij.col.fi.in prima parte.dicit quòd indicium eſt minus, quàm ſemiplena probatio.Ber.*

AVGVT. Tu autem in hac materia inquantũ dictũ eſt ſuprà, quòd in indiciis non poteſt dari certa doctrina, ſed totũ hoc relinquitur arbitrio iudicis: adde quòd iſtam ſentẽtiam tenuit Io. And.in c.cùm in contemplatione. extrà de reg.iur.& Bal. in l.obſeruare. C.quorũ appel. non recip.& Sali.in l.fi.C.de quæſtioni.& Bal.in l.cùm probatio.ff.de proba.in addit.Gandi.in tract.malefi.ſub rub. de indi.indub.quib.ad tormen.proced.& ibi Gandi.dicit, quòd in criminalibus indicium ſumitur, & dicitur ſignũ alicuius maleficii cõmiſsi, uel alterius rei de qua agitur. Et ſubdit quòd indicium dicitur ab indicãdo. Et idem dixit Gãdi.in eo trac.& mellius in rub.quæ debeant præce.quęſtio.in uer.quæro, quæ & qualia debent eſſe iſta indicia.quòd licet certa doctrina dari nõ poſsit, ſed relinquitur arbitrio iudicis, tamẽ quilibet bonus iudex debet ſolicitè inſtare ad indicia indaganda. Et ſubdit ꝙ indicia ſunt proxima aliis probationibus, & indicia dicuntur à demonſtratione, & demõſtrãtia ueritatis, & probationis adminicula.l.fin.& l.inſtrumẽta domeſtica.C.de prob. ſunt enim indicia pars clarę probationis: allegat l.hac cõſultiſsima.C.qui teſt. face.poſ.adde Bal.in addi.in d.l.cum probatio.ff.de proba.qui dicit quòd indicium eſt minus quàm ſemiplena probatio: quinimo dicit ꝙ quædam ſunt indicia quæ ſunt minus, quàm ſemiplena probatio, & tamen ex eis peruenitur ad torturã.allegat gl.ibi, & dicit ꝙ ſimiliter habetur in l.capite v.ff.de adult.adde Ab[illegible]n c.tertio loco.& extrà de probat.

10 *Indicium qualiter probetur.*
11 *Teſtes examinati ſuper inquiſitione generali, nõ præiudicant malefactori, cõtra quem ſpecialiter poſtea inquiritur, ſi malefactor nõ fuit citatus, quãdo teſtes iurauerunt in inquiſitione generali.*
12 *Teſtis unus de uiſu quando faciat indicium ad torturam.*

ANGELVS.

10 * QVAERO qualiter probetur
indiciũ: dic, quòd ad minus per duos
a teſtes [a], qui tamen directè non pro-
bant maleficiũ, ſed qui uiderunt eũ
prope domũ de nocte ibi ſtantẽ, in
b qua furtũ cõmiſſum eſt [b]: ut eſt glo.
ſing.& ibi doct.in l.fi.C.famil.erciſc.
facit quod no.in l.cum Sillanianum.
C.de his quib.ut indig.ita dicit Bar.
in l.fi.

in l.ſi.de quæſtio. Nam unicus teſtis de uiſu probat indiciũ,& facit indicium:ut no.glo.& doct.in l.ſi quis.C. ad leg.Iul.maieſt.& uide Sali.in l.fi. C.de quæſtio.Et aduertas quòd quãdo ibi teſtes examinãtur pro habendis indiciis:neceſſe eſt, quòd ad hoc ut præiudicẽt malefactori,quòd ipſi illo citato iurent, & ſic in contradictorio iudicio: aliàs autẽ ſi ſimpliciter examinarentur inſcio, & eo non citato,ſibi nõ præiudicãt:ut not.Bar. in l.ſi quis de crimine adulterii.C.de adul.& in l.pe.de quæſt.& in l.cuſtodias.de public.iudi.ex quo infert ad
11 aliud *,quòd teſtes examinati ſuper inquiſitione generali,nõ præiudicãt malefactori,contra quem ſpecialiter poſtea inquiritur, ſi malefactor non
c fuit citatus c ,quando teſtes iurauerũt in inquiſitione generali.l.ſi quãdo.C. de teſta. ita dixit ſingulariter Bal.in d.l.fi.ff.de quæſt.Et ideo,cauti iudices antequàm forment inquiſitionẽ, recipiũt informationẽ à teſtibus,& in ſcriptis redigunt,ne poſtea dicant contrariũ,qua informatione habita formant eorũ inquiſitionẽ:& ſi pœna eſt corporalis, citari faciunt inquiſitum realiter, ſcilicet capiẽdo per perſonã: nõ autẽ ſimplici uerbo ne aufugiat.arg.l.nullus.C.de exhib. reis.& ibi Salic.& poſtea faciunt reũ reſpondere inquiſitioni,& ſi negat, iterato examinant teſtes reo citato, & in iudiciũ ueniente, ut uideat iurare teſtes,& poteſt tũc ipſe uel eius aduocatus interrogatoria facere.ff. de adult.l.ſi poſtulauerit.§.quæſtioni.& iſtæ ſecundæ atteſtationes non primæ præiudicant ei in totũ ſi plenè probant, uel quo ad torturã ſi faciũt ſufficientia indicia: quod not.dicit Salic.in l.fina.in fi.ff.de quæſtio.uide Bald.in l.ſi tibi.ff.de condi.ob turp. cauſ.in uerſic.ſed nunquid iſti teſtes recepti.

A D N O T. a ¶Per duos teſtes. *Adde Cap.in conſi.lxvij. Panor.cõſi.xvj. Ang.in conſi.iij.& Fulg.in conſi.cvij.& per do.Bartho. Soci.in conſi.cxviij.col.v. uer.poſtremò.& intellige quod probatur per duos teſtes,quando indicium eſt a remotis.ita do. Alexã.in conſi.v.col.ij.in j. uol.& idem in conſi.xvj.col.vj.uer.praeterea iſte teſtis.& in conſi.xviij.col.iij. eo.uol.uer.ij.& fortius in conſi.j.col.ij. uer.accedit quia.in iij.uol.*

b ¶Commiſſum. *Ang.idem uoluit in l.cum cognitionaliter.C.de queſtio. & Salic.in l.fina.de queſtio. & Angel.in l. fin.C.quod metus cau. Innoc.in ca.ſicut. de ſimo. Et hoc uerum eſt,quando teſtes deponunt ſuper indiciis, a quibus poteſt eſſe ueritas,ſed quando teſtis deponit ſuper actũ facti:ut quia teſtificatur de ipſo maleficio:ut quia uidit maleficium committi,ſtuprum perpetrari: tunc unus ſolus teſtis facit indicium ſufficiens ad torturã.glo.& doct. in d.l.ſi quis.ad leg.Iul. maieſt.hoc etiam uoluit Ang.in d.l cum cognitionaliter.& in l.fin.C.eo.& idem uoluit Bar.Bal.& Ang.in l.fi.circa fi.C. famil.erciſcun.& Bal.in l.cum proponebatur.ff.de leg.ij.et in l.ſi quis ex argẽtariis.§.j.ff.de edẽ.et Cy.in l.fi,C.de quaeſt.*

c ¶Non fuit citatus. *Adde & intellige hoc, niſi ſtylus palatij aliter ſe haberet,tunc praeiudicarent.ita Alex.in conſi. xlj.ſ.proximè alleg.quia conſuetudo poteſt derogare ſolennitati citationis,ut uoluit Bal.in authen.ſi quis in aliquo.C.de eden.& uide ad materiam Fran.de Are. in conſi.clxv.*

A V G V S T. Tu autẽ in hac materia,adde inquantũ d.Ang.hic dixit. quòd

quòd unus teſtis de uiſu facit indiciũ
ad torturã, uel deponit de ueritate:
12 qa uidit Titiũ occidere Caiũ.¶ Ad-
a de hoc uerũ [a], quando ille teſtis eſt
omni exceptione maior, aliàs non:
quia nõ infamis, nõ uilis, nõ attinẽs,
& ſic de ſimi. Aurea eſt doctrina Bar.
in l.j. §.item Cornelio.ff.de quęſt.in
l.maritus.in j.col.eo.tit.& de illa do-
ctrina facit feſtũ Ange.in l.ſi quis.C.
ad leg.Iul.maieſt.& Ang.in l.fi. C.de
quęſtio.in fi.& dicetur j.in ſeq.q.hoc
idem tenet Abb.in c.j.extra de con-
feſ. Adde tamẽ ſingularia uerba Bar.
in l.admonendi. ff.de iureiuran. in
antepen.char.qui multas limitatio-
nes dicit: & uide Salic.in l.ſi quis ali-
cui.C.ad leg.Iul.maieſt.qui dicit Dy-
uelle, quòd in criminalibus unus te-
ſtis faciat indiciũ: uide d.Abb.in cõſi.
ſuo xvj.qui ponit, an unus teſtis faciat
indiciũ uel duo. Itẽ adde; ꝙ licet duo
teſtes faciunt indiciũ ad torturã, quã-
do nõ deponunt de ueritate, ſed per
indicia: quia de nocte uiderunt Ti-
tium exeuntẽ illã domũ, in qua fur-
tum fuit cõmiſſum, & ſic cum depo-
nant ſuper actu remoto, opus eſt, ut
ſint duo teſtes: ut ſuprà dixit iſte au-
tor allegando Bar.in l.fi.ff.de quæſt.
Dic tamen quòd propter hoc indi-
ſtinctè ſemper iudex non debet po-
nere ad torturam illum hominẽ, pro
quo deponunt illi duo teſtes: quia
opus eſt, quòd illi duo teſtes, qui de-
ponunt ſuper iſto indicio, & ſic ſu-
per actu remoto, dicant indicia ueri-
ſimilia. Nam pone, quòd ille qui exi-
uit illam domum erat unus magnus
mercator, & uiſus fuit habere ali-
quid ſub mantello, licet ſint duo te-
ſtes, qui hoc deponant, cum hoc in-
dicium non ſit ueriſimile, hoc ſolum
indicium nõ ſufficeret, licet duo te-
ſtes hoc dicant: ita declarat Angelus
in l. milites.C.de quæſtionib.per il-
lum text.qui dixit, ꝙ conditio per-
ſonæ excludit præſumptionem re-
ſultantem ex indiciis: & ideo opus
eſt, quòd alia indicia cõcurrant: pu-
ta quia uiſus de nocte exire illã do-
mum, in qua fuit factum furtum, &
habebat aliquid ſubtus, & inconti-
nenti fuit uiſus expendere illam pe-
cuniam ſtampatam ſtampa illius mo
netę: quæ aſſerebatur furata. An autẽ
teſtes examinati in inquiſitione ge-
nerali præiudicent, poſtea in inqui-
ſitione ſpecialiter formata: dic quòd
non. Adde ultra ſuprà allegata Bald.
in l. iubemus.C.de probationi.& In-
nocen.in capi.bonæ memoriæ Ma-
gunt.extra de electioni.& Gandinus
in tractatu malefic.ſub rubr.quomo-
do cognoſcatur de malefic.per in-
quiſitionem.in uer.ſed nunquid in-
troductione teſtiũ inquiſitor faciet
citare reum. quam doctrinam mul-
tum extollit Albericus de roſate in
l.iuriſiurandi.C.de teſti.& ibi decla-
rat dicta Inno.in d.cap.bonæ.& dicta
Gandini.

ADNO. a ¶Adde quòd hoc
uerum. *Tu circa hoc, adde quòd etiã
ſi nõ ſit omni exceptione maior: dum ta-
men alia concurrant, erit ſufficiens indi-
cium ad torturam. ita Ro.in conſil.cccclj.
& Alexand.in conſil.v. & in conſil.xlj.
in ij.uolu. & in conſil.xj.in j.uol. Capol.
in conſil.xl. & ibi quid ſi deponat dire-
cto ſuper maleficio. & Ang.in cõſi.iij. &
in materia, uide etiã Pau.de Caſt.in l.fi.
C.fami.erciſ. & not. quòd ubi iudex ha-
beret arbitriũ in procedẽdo, poſſet ad tor
turã deuenire, etiã ſi teſtis nõ eſſet omni
exceptione maior. ita Alex.in di.cõſil.xlj.*

cuius

*cuius cõtrariũ tenet Bar.in ſuo cõſ xxxv. incip.ſcribitur apud Eccleſiaſtes.& di.ſ. adde etiam infra ad verſi.quæro an unũ indicium, & quando unus teſtis de uiſu faciat indicium. adde etiam Alexand.in conſi.lxv.col.fi.in j.uol.*

13 *Indicium unum, an plura requirantur ad inquiſitionem, & torturam.*

14 *Indicium unum ualde demonſtratiuum ſufficiens eſt ad inquiſitionem & torturam: puta unus teſtis integer, & bonæ famæ deponens de uiſu.*

15 *Indicium ſufficiens ad inquirendum, & torturam eſt, ſi reperiatur furtum apud aliquem.*

16 *Indiciũ ſufficiens, ut ſuprà eſt, ſi quis iuuenis inuentus eſt in domo pulchræ puellæ.*

17 *Indicium ſufficiens,ut ſuprà eſt,ſi quis reperiatur prope mortuum cum cultello euaginato.*

18 *Indicium ſufficiens,ut ſuprà eſt,ſi aliquis uiſus eſt cum cultello ſanguinolẽto exire cũ facie pallida de domo quæ non habet,niſi unum oſtium,& intus reperitur homo mortuus.*

19 *Iudex bonus inquirit cum quibus & per quæ loca conuerſantur delati, ſeu inquiſiti,quos torquere intendit.*

20 *Indiciorum doctrina certa dari non poteſt, ſed remittetur arbitrio iudicantis.*

21 *Furtum repertum apud aliquem non eſt ſufficiens ad inquirendum ſeu ad torturam, ſi talis eſt bonæ conditionis & famæ.*

22 *Præſumptiones & indicia, an ſufficiant ad condemnationem.*

23 *Præſumptio uiolenta, puta nudus cũ nuda, non eſt probatio plena ad condemnandum de adulterio in criminalibus.*

24 *Iudex multum debet tẽperare ſententiam ex præſumptione uiolenta.*

25 *Iudex non tenetur temperare pœnam, quando fert ſententiam ex præſumptione,quam lex expreſſè approbat in criminalibus.*

26 *Iudex non tenetur temperare ſententiam ex præſumptione uiolenta, ſi agatur de puniendo aliquem pecuniariter,uel pœna corporali leui.*

27 *Iudex tenetur temperare ſententiam ex præſumptione,ſi præſumptio eſt uiolentiſſima.*

28 *Indiciorum indubitatorum multa exempla ponit Gandi.*

29 *Inimicitia an ſit indicium ſufficiens ad torturam.*

## ANGELVS.

13 * QVAERO,an unum indicium,
uel plura requirantur. dic,quòd hoc
reſidet in pectore iudicis:ut dicto §.
eiuſdem.nam poſſunt eſſe plura in-
dicia ualde leuia: unde non ſuffi-
14 ciunt: * & poteſt eſſe unum ualde
demonſtratiuum : utputa,ſi eſt unus
teſtis integer, & bonæ famæ, qui te-
ſtificetur,quòd uidit maleficium cõ-
mitti,tunc talis teſtis eſt ſufficiens ad
inquirendum,& ad torturam:ut no.
gloſſ. & doct.in l.ſi quis.C.ad legem
Iuliam maieſta.& Barto.in d.l.j.§ ij.
& in l.maritus.& in l.pen.ff.de quæ-
ſtio. uel etiam eſt confeſſio rei ex-
a traiudicialis [a] :ut l.capite quinto. ff.
15 de adult.& ibi gloſſ.* uel quia res fu
b rata [b] eſt penes eum: ſecus autem ſi
eſſet homo malæ cõditionis & aliud
indicium non habetur contra eum.
ita dicit Barto.in dicta l. fi.ff.de quæ-
16 ſtio.* & idem ſi quis iuuenis inuen-
tus fuit in domo pulchræ puellæ, uel
ueniſſet de domo unius pulchrę, prę
ſumit ſuppoſuiſſe:ita dicit Bart. poſt
Iaco.de but.in l.fi.ff.de hæred.inſtit.
uel

17 *uel prope mortuum aliquis repe-
riatur cum cultello euaginato: nam
iſtud ſolùm eſt ſufficiens indicium,
imo manifeſtũ. ita dicit Bart. in l. fur
18 manifeſtus. ff. de fur. *& idem ſi ui-
ſus eſt cum cultello ſanguinolento
exire, cũ facie pallida de domo, quæ
nõ habet niſi unum oſtium, & repe-
ritur intus homo mortuus. ita dicit
Tho. piperata, ut refert Ioan. And.
in additio. ad Spec. in tit. de proba.
§. j. uerſicu. xiij. intantùm quòd eſt
ſufficiens indicium ad condẽnatio-
nem. & idem ibi dicit idem Thom.
ſi uiſus fuit admenare cultellũ, licet
non uiſus fuit percutere, & poſt-
ea ibi reperitur interfectus, & poſt-
ea uiſus fuit fugere, & apparet quòd
erat ſibi inimicus, & fama laborat cõ
tra eum: & idem probatur quòd Ti-
tius erat inimicus Seii. ff. de quæſtio.
l. j. §. præterea. uel quòd tẽpore occi
ſionis erat in loco, uel quòd recepta
uit occidentem, uel quod occidẽs erat
familiaris uel domeſticus, uel quòd
Titius iactabat ſe quòd Seiũ interfi
cere fecerat, uel quòd inter eos of-
fenſæ præceſſerant. Sed ibi Io. And.
tenet, quòd iſta indicia nõ ſunt ſuffi
cientia ad condemnationẽ, ſed ad
torturã: ut etiã ab eo habeatur con-
c feſsio, & iſtud eſt tutius.[c] & idem te-
net Imo. in d. l. fi. de hæred. inſtituẽ.
19 *Iudex enim bonus inquiret cum
quibus, & per quæ loca cõuerſantur
delati, ſeu inquiſiti, quos torquere
d intendit, quoniam mala cõuerſatio[d]
eſt malæ operationis indicium. ff. de
admi. tut. l. ſi plures. §. quanuis. quia
ex mala conuerſatione bonus effici
tur malus uel uitioſus: ut l. ædiles. §.
Fedius. de ædil. edict. Itẽ conſiderat
loca in quibus conuerſatur, quia ſe-
cundum loci uarietatẽ, collige con-
iecturam: ut l. fin. C. ſi manc. ita fuer.
alien. Item conſpiciat conſtantiam,
uel uocis trepidationem, uel mem-
brorum pallorem: ut l. de minore.
§. tormenta. ff. de quæſtio. Itẽ quæ-
ret cuius uitæ fuerat prius, & an ta-
lia uel ſimilia, de quibus inculpatur,
facere cõſueuerit. ff. de re mili. l. de-
ſertorem. §. is qui. Item inueſtiget cu
ius famæ & opinionis eſt in ciuita-
te: quia ſecundum famã iudicabo: ut
dicto §. tormenta. & quod ibi not.
Bartol. item ſi ibi erat inimicitia,
uel diſplicentia aliqua inter eum &
offenſum, uel aliqua offenſa, uel in-
iuria fuerit inter eos: quia tunc ui-
detur præſumptio culpæ. ff. de his
quib. ut indignis. l. ſi militia. & etiã
alia de quibus inueſtigare debet. Ex
quibus omnibus curioſus iudex po-
terit capere indicia ad informãdum
conſcientiã ſuam: ita dicit Bar. in tra
cta. ſuo de quæſtio. in rubri. quæro
aliqua indicia &c.

ADNOT. a ¶Extraiudicia-
lis. *Adde Ro. in conſi. viij & ibi etiam di
cit quòd mendaciũ & domeſticitas fa-
ciunt indiciũ ad torturam. & adde Pau.
de Ca. in conſi. cxcvij. in prima impreſ-
ſione. & ultra prædicta uide quæ latè po
nit domi. Fran. Brunus de ſancto Seri in
ſuo tracta. de indi. & tortu. char. iij. uerſ.
aliud eſt indicium generale. in iij. col. &
Pari. Neapol. in tract. de ſynd. in uerbo,
tortura. §. quia communiter. circa fi.*

b ¶Res furata. *Adde quòd idẽ eſt ſi eſt
ſolitus emere res furatas. ita Alex. in conſ.
l. in j. uol. & ibi quòd inuentus in ſtrata
mortuus, præſumitur mortuus à frequẽ-
tantibus ſtratam.*

c ¶Et iſtud eſt tutius. *Aduerte quia
Tho. de piperata loquitur copulatiuè: &*

P *adde*

*adde q Io. An.loquitur ſolùm in ſecundo exemplo ibi relato, & per quod idē ſentiat in tertio: quia eſt minus uiolentum, quam ſecundū: ſed in primo non uidetur aliter ſentire quam Th. & Gui.de Suza. & eſt magis uiolentum, quàm cæteri & ultra prædicta. adde quod opi. Gand. ſequitur Pau.de Ca in conſ.cxcvij.in j.impreſſis. & ibi quòd propter Gandi.autoritatem liberauerat quendam à morte: & eandē opi.tenet Alex.in conſi.xv.in j. uol. & ibi quòd eſt caſus in c.afferte.de præſump.quia ibi illa mulier propter plagium merebatur mortem: uerum quia nō erant, niſi præſumptiones uiolentæ, nō condemnauit Salomon ad mortē, ſed ad reſtituendum filium. & idem tenet in conſ. xiiij.in iij.uol. Io.de Ana.in conſi lix. & Oldra.in conſi.cxcij.ubi idem dicit de d. c.afferte. Cæpol. in conſi.xxxij. & conſi. xxxix. & Petr.de Anchar.in conſil.cciiij.*

d ¶ Mala conuerſatio. *Adde quòd Bal. in conſi.lxxix.in iij.uolumi.cōſuluit quòd cōuerſans cū hæretico poterat tanquàm hæreticus poni ad torturam.Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde, quòd miror quòd iſte doctor allegauerit Bar. in tract.de quæſtio. quia Bartol.non fecit tractatum de quæſtio.ſed uide pleroſque doct.tenentes quòd ille tractatus, qui appropriatur Bar.fuerit Dyn.ſed certè non fuit,nec Bart.nec Dyn. ſed fuit Gand.& poſuit illum tracta.in tract. ſuo maleficio.Et ideo Gand.in tract. maleficio.ſub rubri. de indic.nō dubita.qui.ad tormē.perueni.in princ. ibi facit mentionē, & allegat tractatum ſuum de quæſtio.& tormen.& de uerbo ad uerbū, una ſyllaba gan detracta,ille tract.Gand.de quæſtio. eſt ſicut ille tracta.de quęſtio.qui appropriatur Bar.& ideo in hoc reprehendo doct.qui hoc modo allegant Bar.ſed iſte error cauſatur: quia multi doct.ſunt ſicut pictores: quia nolunt emere libros, ſed uiuunt ſuper additionibus & apoſtillis aliorū: & interdū nedū errāt in quotis & deciſionibus legū & docto. ſed etiā in libris: & ideo ſi d.Ange.hîc uidiſſet originaliter in fonte tractatū Bar.de quæſtio.quem ipſe allegat: & tracta.
20 Gand.nō feciſſet tantū errorē.* Sed adde in hac materia, primò do.Gandi.in tracta.maleficio. ſub rubr. de quæſtio.in uer.quæ debeât pręcedere quæſtiones.cōcludit, q in materia indiciorū certa doctrina dari nō poteſt, ſed remittitur arbitrio iudicantis: & ibi dicit q iudex ex mala conuerſatione rei,capiet indicia, & in quo loco cōuerſabatur, cuius uitæ antea fuit, & qualis æſtimationis & famæ, ac qualē uitā & habitū quis duxerit.Itē qualitatē maleficii.Itē ſi ille qui de crimine inculpatur, erat inimicus occiſi,uel offenſi.Itē ſi potuit prouidere ne illud maleficium cōmitteretur: & ibi etiā multa, quia & idē fecit Gand.in dicto tract.ſub rub.de indi.nō dubi.quib.ad tormē. proce. Adde etiam Guid.de Suza.in tracta.malefic.ſub rub.qualiter reus ſubiicia.torm.q ponit multa indicia ad ponēdū quē ad torturā: & multa indicia ponit Ang.in l.milites.C.de q.& in l.ſi.C.e.tit.& Io. An. in c.cùm in contēplatione. extrà de reg.iur. & inquantū dicitur hic de cōfeſsione extraiudiciali: adde d.de Rot.in deciſio.cxcij.qui dicunt,quòd in delictis extraiudicialis, cōfeſsio plenè delictū nō probat ad effectū pœnæ ordinariæ infligēdæ,ſed ad pœnam priuationis beneficii, & facit indicium

21 cium ad torturam. *Sed aduerte ín-
quantũ do. Ang.hic dicit,quòd ſi res
furata eſt penes unum, eſt ſufficiens
indiciũ ad torturã, & idẽ affirmauit
Ang.in l.fi.C.de quæſtio.per ea quæ
habentur in l.ancillæ.C.de fur.limi-
ta & tẽpera hoc procedere, niſi illa
res reperiatur penes unũ hominẽ bo
næ conditiónis & famæ, quia tunc
non eſt ſufficiens indicium ad tor-
turam: & ita Salic.in l.fi.C.de quæ-
ſtio.limitabat dicta Bart. Nec mirũ:
quia ut dixit Bar.in l.j.§.j.per illum
tex.in prin.ff.de quæſtio.quòd licet
reperiantur indicia,quæ aliâs eſſent
ſufficientia ad torquendũ reum:ta-
men ſi pro reo aliqua ſunt indicia
pro ipſo,tunc opus eſt quòd illa in-
dicia ad torquẽdũ ſint magis urgen
tia. Et inquantũ ſuprà alleg.Io.And.
22 *quòd ex præſumptionibus & indi-
ciis licet ſint indubitata quis nõ po-
teſt dãnari,ſed bene torqueri. Adde
a tamẽ quòd pro opi.Thomæ,[a] de pi-
perata allego in terminis Bart.in l.
ij.ff.de fur.in prin.& Bar.in l.ij.§.fin.
ff.de adul.& Bal.in auth.quas actio-
nes.C.de ſacroſanc.ecc.& Bald.in l.
neque natales.C.de prob.qui uolũt
quòd aliquãdo uera probatio in his
criminalibus,colligatur ex præſum-
ptione uiolenta,& ponunt exẽplum
in eo qui uiſus fuit fugere cũ gladio
euaginato:& de ſcholari reperto cũ
muliere:quia non præſumitur dice-
re,pater noſter:ſed hoc modo pro-
batur adulteriũ & homicidium. Sed
aduerte quòd Ange.in l.ij.ff.de furt.
reprehendit Bar.quia dicit,quòd ex
præſumptione aliqua uiolẽta,nemo
poteſt damnari criminaliter, maxi-
mè ad mortẽ,ſed bene eſt ſufficiens
indicium ad torturam: & ita dicit
Imo.in l.fi.ff.de hære.inſt.& Bal.in l.
fi.C.de proba.& uide not.in c.affer-
te.extrà de præſump.adde Bald.in l.
ſciãt cuncti.C.de prob.& Bart.in l.ca
pite ff.de adulte.qui loquuntur de
indiciis indubitatis. adde no.in l.ſi
quis adult.C.de adult. Adde Abb.in
c.tertio loco. extrà de prob.qui ui-
detur aliter loqui. Et adde hic quæ
infrà dicã in glo.che hai adulterato
la mia dona.viſis capitulis de uxore,
quæramus qualis debet eſſe proba-
tio de adulterio.Et uide Matheſi.in
23 no.dictis ſuis.no.cxviij. *ubi dicitur
quòd præſumptio uiolenta, non eſt
plena probatio ad condemnandum
de adulterio in criminalibus, ſicut
nudus cum nuda,ſolus cum ſola:de
qua in c.literis. extrà de præſumpt.
quia ibi agebatur ad ſeparationem
matrimonii ciuiliter: ſecus in præ-
ſumptione uiolẽta approbata à iure
etiã quo ad cauſam criminalẽ: quia
illa ſola ſufficit: ut in l. ſi qui.C. de
24 adul. *Adde tamen quòd ex præ-
ſumptione uiolẽta iudex debet mul
tum temperare ſentẽtiã: & maximè
ut non condemnet ad pœnam cor-
poralẽ:iuxta no.per Inno.in c.quia
uериſimile.extrà de pręſump.& affir
mat hæc d.Card.d.Ant.Abb. & Imo.
ibi:& Old.in cõſil.cxcij.quod incip.
uiſo diligẽter. & Pet.de Anc.in reg.
ſemel malus. in x.col.de regu.iur.&
d.Ant.in c.quãto.extrà de pręſump.
d.Abb.in c.cõſtitutus.extrà de teſtib.
& Bal.in l.fi.C.de prob.& Bal.in rub.
extrà de offi.dele.Spe.in tit.de præ-
ſump.§.ſpecies.uer. in ſumma.Abb.
in c.ij.extrà de cohab.cler.& mulie.
& Abb.in c.& ſi clerici.§.de adul.ex-
trà de iudi.& Abb.in c.auditis.extrà
de præſcr.& rectè locutus eſt Bal.in

d.l.fi.C.de prob. quòd ubi iudex ex præſumptionibus uenit ad cōdēnationē, eſt iuſta cauſa minuēdi pœnā, per l.quid ergo.§.pœna grauior.ff. de his qui not.infam.pro quo facit tex.& ibi gl.in c.inter ſolicitudinis.
25 extrà de purg.cano. * Limitatē tamen prædicta, niſi iudex ferret ſententiā per quandā præſumptionem, quam lex expreſsè approbat in criminalibus:ut dicebat Mathe. ſuprà, & alii per d.l.ſi quis adul.C.de adul. & ita tenet do.Abb.in c.accedēs.extrà de ſimo.& Bal.in d.l.fi.& ſic intelligantur dicta doct.maximè d.Abb.
26 in c.j.extrà de iudic.in xiij.col. *Itē limitatē, ut dixi ſuprà, niſi agereiur de puniēdo aliquē pecuniariter, uel pœna leui corporali: puta fuſtigatio.tex. eſt etiā in l.iij.uer.& qa plerunq;.ff.de offi.præfect.uigil.ubi ex culpa præſumpta, quia incendium præſumitur culpa inhabitantiū, poteſt quis fuſtigari. Item hoc etiā nō procedit in grauiſsimo delicto:puta in caſu c.pro humani.extrà de homic.ibi dū dicitur, probabiliter con
27 ſtiterit argumentis. * Item limitabat alio modo Ioan.Andr.in addit. Spec.in tit.de prob.§.fi.uer.xiij.niſi iudex moueret ſe ex præſumptione uiolentiſsima:& ita refert Inn.in d. c.afferte.extrà de præſump.& d.Ant. & do.Abb.in c.tertio loco.extrà de proba.& uidetur eſſe de mente Bal. in d.l.excipiūtur.ff.ad Silla.Sed Ro. ibi multū eleganter loquitur intelligendo de illis indicus de quibus in d.l.ſi qui adulterii. quæ cōcluſio an ſit uera uel falſa, patet ex ſupradictis per me:quia ut dixi,Gād.& alii dicunt contrariū: & ideo licet dicāt in exemplo, de eo qui uiſus fuit fugere cum gladio ſanguinolento: quòd illa fuga arguit plenā probationē delicti, ſecundū do. Abb. in c. tertio loco.extrà de præſum.& Bar. in d.l.fur eſt. in prin.ff.de fur.& Ioā. And.in d.uer.xiij. & Bal. in d.l.neq; natales.& in l.fi.C.de prob. & Bald. in l.fi.ff.de offi.procon.& leg.tamen iſtæ probationes nō cōcludūt:quia poterit eſſe, quòd ille qui aufugiebat cū gladio euaginato, quicquid fecit, fecit ad ſuā defenſionē:& ideo alia opinio uideretur uerior de iure. Fateor bene quòd hoc eſſet indiciū ſufficiens ad torturā:ut uoluit Spec.in tit.de præſump.§.fi. uer.ſed
28 pone.in fi. *Adde Gandi.in tracta. maleficio.ſub rubr.de indic.& præſumpt.indubita. ex quibus ad condemna.peruc.poteſt.quia multa ponit exempla de illis indiciis indubitatis, de illo qui exiuit camerā cum gladio ſanguinolēto pallidus. Item de capitali inimico.Item quòd unus uidit admenare. Item quòd fugit.tamen do.Gandi.dicit, quòd uidit in practica obſeruari, & omnes ſapientes Bononiæ:& alibi nō uolunt aliquē capitaliter poſſe puniri ex aliquo indicio quantūcunque indubitato:ſecus ſi pœna pecuniaria ueniret imponenda,& ibi multa allegat: & de iſta doctrina Gandi.facit mentionē Bal.in addi.Spec.in tit.de ſenten.in ulti.charta.allegat tamen Dy. in l.ij.ff.de excuſa.tutorū.cōtrarium
29 tenuiſſe. *Item inquantum dicunt, quòd inimicitia eſt ſufficiens indicium ad torturam: adde quòd aliàs de facto uidi allegare doctrinā Spe. in tit.de prēſump.§.j.uer.ſed pone. & ibi Ioan.Andr.qui dicunt,quòd ſi unus reperitur interfectus, & habebat

bat aliquem inimicum, poteſt capi ille inimicus & torqueri: quia hoc ſolum eſt ſufficiens indicium ad torturam. ſed iſta deciſio eſt falſa: quia aliàs ſequeretur quòd unum indiciũ remotum à facto, ſit ſufficiens indicium ad torturam, per doctrinã Bar. in l.fin.ff.de quæſt.& ideo Imo.in l.fi.ff.de hære.inſtit.uidetur deſtruere illam doctrinam Specu.& Gandi.in tracta.maleficiorum. ſub rubri.quæ debeant præced. quæſtio. qui uult, quòd concurrant alia indicia cum iſto indicio, ſi ille qui inculpatur erat inimicus offenſi: & latius dicetur J.in ea.glo.ibi, quæro reperitur aliquis occiſus, & ignoratur à quo.

ADNOT. a ¶ Adde tamen quod pro opinio. Thomæ. *Not. quod Tho. de Piperata poſuit tres caſus ſeu tria exempla præſumptionis uiolentiſſimæ ſeu indiciorũ indubitatorum: in quibus uoluit habere locum l.ſciant cuncti.C. de proba. & in quibus ex indicijs poſſit quis damnari: & cum eo tranſit Abb.in c.tertio loco.de proba.in c.quanto.de præſumpt. & ſatis idem ſentit in c. quia ueriſimile.eo.tit. reprehendit enim Barto.in d.l.fur eſt.ſolùm in exemplo.de adul.ut patet ex dictis ipſius Abb.in d.c. tertio loco. de proba. & in c.tertio loco. de præſump. & cum Tho.tranſeunt multi quos hic refert. Sed eſt dubium an in omnibus dictis caſibus & exemplis, poſſit quis damnari, non dico ad mortẽ: quia communis opi.eſt quòd non: poſt Innoc.in d.c.quia uериſimile. & ſequuntur doct. hic relati, ſed ad pœnam mitiorẽ ordinariam: & uidetur de mente ſequentium ipſum Tho.quòd ſic: tamen Ioan.And in d.addi.& Ange.& Imo.contra relatio. uidentur ſentire quòd ſolum ad torturã, & concordantes cum eis: licet Io.And.in primo exemplo tranſeat cum Tho. quòd ad condemnationẽ ſufficiat: & ſic uidetur contradicere, niſi dicamus ſaluando, ꝙ qui dicunt nõ ſufficere ad condẽnationem, ſed ad torturam, loquuntur quando uellet iudex procedere ad condemnationẽ imponendo pœnam ordinariam, quia ad talem effectum poteſt torquere, & nõ excludant condemnationem mitiorẽ: patet, quia ex præſumptionibus etiam non adeo uiolentis poteſt quis damnari ad pœnam pecuniariam uel leuem corporalem, ut ſupra in ij.limita. & nota quia hic in dicta limitatio.ij.expreſsè ſentit, ꝙ in ſecũdo & tertio caſu Tho.poteſt ferri ſententia ex præſumptionibus in pœna pecuniaria uel corporali mitiore. In primo uero exẽplo Tho.licet Io.And. poſt Tho.uellet pœnã ordinariã, ſeu ſentiret imponi poſſe: ut in iij.limitatio.tamẽ Spe. ibi relatis Gand.Mathe.Rom.& alij relati cõtra.*

*30 Teſtis unus integer, nõ autẽ ſeruus aut uilis ſeu infamis facit indiciũ maleficio.*

ANGELVS.

30 *ET bene nota, quia dixit quòd unus teſtis integer de maleficio, facit indicium: quia ſecus ſi non eſſet homo integer, ut ſeruus uilis uel infamis: tunc etiã deponens de uiſu non facit indicium: vt l.j. §.idem Cornelio.& ibi Bar.ff.de quæſt.

A VG. Tu adde quæ dixi ſuprà in hac eadem gloſ. in uerſic. quæro qualiter probetur indicium. ubi ad hoc multas deciſiones allegaui in proprijs terminis, quas non replico breuitatis cauſa.

*31 Particeps criminis aliquando non eſt idoneus teſtis ad indicium contra ſocium, aliquando ſic.*

ANGELVS.

31 *QVAERO an particeps criminis dicatur teſtis idoneus contra ſocium

ſocium ad indicium. dic quòd non: ut no. glo. in l. filium. C. de lib. cau. & ſic nõ fuit interrogandus de ſociis: ut l. ſi. & ibi per gl. & doc. C. de accu. & ideo interrogatus etiã ſi ſua ſponte dixerit, non facit indicium contra ſocium: ut not. Bar. in l. j. §. ſi ſeruus. ff. de quæſt. Etiã ſi inculpatus ſit malæ famæ, quod eſt uerũ, niſi in caſibus not. in d. l. ſi. ex quo Bar. in l. ſæpe. §. j. ff. de quæſt. dat certã doctrinã, de qua dic ut ibi per eum: ſed Salic. in d. l. ſi. uer. nunc oppono cõtra ſecundã quod &c. cõcludit quòd ſunt conſiderandæ qualitates perſonarũ & delictorũ. Nam aut inquiſitus eſt ſeruus, & de ſociis eſt interrogãdus: ut l. quicũque. C. de ſer. fug. & l. j. in fi. ff. de quæſt. Si uerò erat liber homo, & tunc in criminibus quæ regulariter ſine ſociis nõ committũtur, interrogari poſſunt: ut l. prouinciarum. C. de fer. Item de falſificantibus monetã: quia plures in eo miniſterio ſunt neceſſarii: ut l. j. ff. de falſ. mo. idem in crimine læſæ maieſtatis: quia unus ſolus tantum committere non poſſet. Idem quando tendit ad ſalutem communẽ omnium: ut l. ſi. C. de malefi. & Mathe. ubi autem delicta non ſunt ita atrocia: & ſunt delicta, quę ſine ſociis ut plurimũ committi ſolent: tunc de ſociis non eſt interrogãdus, & interrogatus non præiudicat illis nominatis. quæ omnia not. Sed Ant. de Butr. in c. j. de confeſſ. tenet ſimpliciter opi. Bart. ſed quòd ſocius faciat indiciũ cõtra ſociũ: uidetur tex. in c. j. de teſt. & ibi Inn. & Ant. de But. & eſt tex. & ibi But. in c. ueniens. el j. eo. tit. facit tex. in l. cùm ſeruum. C. de ſer. fug.

AVG. Tu autem in hac materia adde, quòd licet inueniam & glo. & doct. uario modo locutos fuiſſe in hac materia: tamẽ non recederem à ſententia illorum qui fuerũt magni practici in maleficiis. Nam reperio Gand. in tract. malefi. ſub rubr. de q. & tormen. in uerſ. bonas quęſtiones de tormẽtis, ibi, aliquis ſubiicitur tormentis, cõfitetur cõtra aliũ: nunquid ſtatur dicto ſuo. cõcludit ibi ueram eſſe opi. Azo. quòd ſocius non facit indiciũ cõtra ſociũ, niſi in certis caſibus ſpecialibus, in d. l. ſi. C. de accu. enumeratis ibi per gl. Quinimò ibi concludit, quòd etiã in illis caſibus ſpecialibus, ſi nõ pręcedãt alia indicia, non creditur ſocio. Et iſtam ſententiã tenet Guid. de Suza. in tracta. malefi. ſub rubri. qualiter reus ſubiicia. torm. in fi. j. col. & ambo præfati doc. cõcludunt, quòd imo ſi perſona nominata ſit malæ cõditionis & famæ: etiã propter talem nominationẽ, non poterit ſubiici tormentis de iure, exceptis caſibus illis exceptuatis. Et ideo Ang. & Rom. quos doct. iſte non uidit in l. & ſi certus. ff. ad Sill. dicũt, quòd bene uerũ eſt quòd ſocius contra ſociũ facit indicium ad formandã inquiſitionẽ, non torturã. Quinimò Ro. in d. l. & ſi certus, dicit, quòd iſta eſt cõmunis ſentẽtia. & Arch. in c. nemini. ix. q. iij. dicit, quòd præter caſus exceptos, ſocius contra ſociũ non facit indiciũ. Et de materia, adde ultra iſtũ doct. d. Pet. de Anch. in c. j. de cõfeſſ. in vj. & latiſsimè ſcripſit ultra omnes do. Abb. in c. j. extrà de cõfeſſ. & unde gl. in c. quoniã. extrà de teſti. & ibi per doc. & Bar. & Ang. in l. ſi. C. de accu. quicquid ſit in practica, nõ recederem à gl. huius l. ſi. C. de accu. approbata &

decla

declarata ab illis ſummis docto.qui fuerũt magni practici in maleficiis, ſcilicet Gan.& Gui.de Suza.Et ideo do.Abb.in c.j.extrà de confeſſ.bene facit, dum reprehẽdit in aliquibus Bar.in hac materia in d.l.repeti.

ADNOT. a ¶Socius criminis facit indicium ad inquirendum. *Adde Sal.in l.ea quidem in xiiij. col.C.de accu.& adde Ful.in conſi.lxxj. & Alexan.de Imo.in l.j. §.ſi ſeruus.ff.de quæſt. Et de hoc uide latè per eũdẽ Alex. in cõſ.cxxvij.in iiij.uol.& in cõſ.cxxxij. in j.vo.& uide Fran.de are.in conſi.lxj. ubi quòd licet ſocius nõ poſſit interrogari de ſocio,niſi in aliquibus caſibus: tamen quando de crimine agitur ciuiliter ſocius ſemper poteſt interrogari.alle. Spe.in tit. de teſte.§.j.uerſi.item quòd eſt ſocius. Et ultra prædicta uide Cap.in cõſ.xxxj.Ro. in cõſ.cliiij.in fi.& Paul.de Ca.in cõſ.ccxxiiij.in nouis.Et plenè de hoc per Alex. in conſ.lxxxix.per totum.in iij.uolu.*

32 *Teſtis qui non debet examinari,ut pater,ſi examinatus fuerit,non facit indicium.*

33 *Laicus licet contra clericum nõ poſſit examinari in criminalibus,tamẽ examinatus facit indicium.*

ANGELVS.

32 *QVID ſi quis teſtis [a] non de-
a buit contra malefactorẽ examinari, ut pater,filius, & alii commẽſales & domeſtici:ut l.præſenti.C.de his qui ad eccl.confu.& l.lege Iulia. & l.inuiti.& l.parẽtibus.ff.de teſtib.an examinati faciant indiciũ? dic q nõ:ut not.Bart.in l.j.§.idẽ Cornelio. & in §.diuus. & §.ſeruus.& l.maritus. ff. de quæſt.& Bald.in l.ſeruos pro domino.C.de teſtib.& in l.ſi quis ex argentariis.§.ij.ff. de eden.

ADNO. a ¶Quid ſi quis teſtis. *Adde Alex.in conſi.cxxvij.in iiij.uol.& Ro.in conſi.cliiij.& Barb.in conſi.xxxv. inci.ſcribitur præclarè apud Eccleſiaſtes. Et qui ſunt illi teſtes qui examinari non debent:uide latè per Franc.bru.in tra.de indi.& tor.char.j.col.iiij.uerſi. ulterius generaliter quæro.*

AVG. Tu autẽ in hac materia adde d.do.Abb.per illũ text.in c.de
33 cætero.extrà de teſt.*ubi dicit quòd licet laicus in criminalibus nõ poſſit teſtificari contra clericũ, tamẽ facit indicium. & uide Bal.in c.ſacramenta.de conſue.rec.feud.qui dicit quòd teſtis nõ legitimè examinatus, faciet indicium.quam materiã intelligo ſecundum d.Bar.in l.admonendi.in antepe.char.ff.de iureiuran.& multa dixit Bald.in d.c.ſacramenta.

34 *Indiciis omnibus exiſtentibus contra reum,tunc indicium etiam urgens facit:ſi uero pro eo ſint aliqua indicia, tunc indicia contra reum debent eſſe multum urgentia.*

ANGELVS.

34 *ET prædicta præcedũt,quãdo oĩa indicia ſunt cõtra reũ. Sinautem
b pro ſe[b] aliqua ſunt indicia reũ excuſantia, tũc indicia cõtra reũ debent eſſe multũ urgẽtia:ut ſuperẽt ea quę faciunt pro eius excuſatione:ut not. in l.j.§.j.in fi.de quæſt.& ibi Bar.

ADNOT. a ¶Pro ſe. *Adde Ful. in cõſ.lxxj.& dicta Ang.ſequitur etiam Franc.bru.in trac.de indi.& tor.char.ij. col.iiij.circa fi.*

AVG. Tu adde id quod dixit Bar.in l.ij.C.quo.appell.non reci.in ij.col.qui alleg.Ioan.Andr.in c.cùm in contẽplatione. extrà de regu.iur. dixit,quòd licet unus teſtis de ueritate faciat indiciũ ad torturam:hoc uerũ eſt,niſi aliæ circunſtantiæ reſi-

ſtant illi teſti. & pro hoc facit optimè id quod dixit Salic.in l.fin.C.de accu.circa gl. in l.inciuilē.C.de fur.

35 *Iuramentum non eſt indiciū ſufficiens ad torturam, niſi ubi in ciuilibus faceret plenam probationem.*

ANGELVS.

35 *IVRAMENTVM autē non eſt indicium ſufficiens, ueruntamē in caſibus in quibus ciuiliter agēdo facit plenam probationem: ut in l.ſi quando.C.unde ui. & quod ibi not. per gl.& do.in c.fi.extrà quod met. cau.in illis caſibus facit indiciū ſufficiens ad torturam.ita dicit Bar.[c] in l.fi.in fi.ff.de in lit.iur.quod not.

ADNO. a ¶Ita dicit Bar. *Adde,& uide Alex.ibi in apoſt.qui dicit hoc eſſe arbitrarium.ar.no.in c.cum in contemplatione.extrà de re.iur.& maxime per Ioan.And.Ber.*

AVGVST. Adde tamen quòd ibi Bart.loquitur per uerbum,fortè: & ſic Barto.ita ibi clarè hoc non uidetur affirmare: quia certè durum eſt quod aſſerēti ſe eſſe ui derobatum,quòd ſibi credatur in criminalibus in facto proprio, & ad ponēdum reum ad torturam:quia ubi ex dicto unius quis torqueri poteſt, opus eſt quòd ille ſit omni exceptione maior:iuxta no.per Bart.in l.j §. item Cornelio.ff.de q.& ſ.latè dixi.

36 *Indiciis non præcedentibus, licet reus in tormentis conſiteatur,& poſtea ratificet non poterit condemnari: ſecus tamē ſi ſponte & abſque tortura confeſſus fuiſſet.*

ANGELVS.

35 *ADVERTAS tamen quòd ſi indicia non præcedant,& inquiſitio formetur nō præcedentibus indiciis, licet reus confeſſus[a] fuerit in tormentis, & poſtea ratificauerit: non tamē ex tali confeſsione etiam ratificata, & proceſſu poterit dānari,ut eſt tex.cum glo.ſingulari.& ibi Barto.in l.pe.ff.de quæſtio.ſecus tamen ſi ſponte & abſque tortura confeſſus fuiſſet: quia tunc etiam non præcedētibus indiciis uel etiā non data indiciorum copia ex tali ſpontanea confeſsione, poteſt damnari: ut eſt tex.& ibi not.in c.j.de accuſatio.libro vj.ita not.Pet.de Ancha.in clemen.j.de homi.quod ſingulariter tene menti.[b]

ADNO. a ¶Confeſſus non præced.indi. *Vide Moder.in c.at ſi clerici.in princ.de iudic.& iſtum.§.in uerſi. comparent inquiſiti & confitetur totum. in ulti.col. & uide Capo.in conſil.lxvij. Ro.in conſi.cv.& Barba.in conſi.xxxv.*

b ¶Tene menti. *Adde tu ultra ea quæ ponit hic Augu.quod conſil.Ro.eſt nume. clxvij.Et uide Alex.in conſi.v.in.j.uol.in conſi.j.conſi.xxxiij. & conſilij.in iij.vol. Cap.conſi.xl.& conſi.xxxiij.& ibi dicit quod confeſsio ſpontanea non uerisſimilis, non eſt ſufficiens ad condemnationem.& uide conſi.Pau.de Caſt.in conſi.cclxvj.in ſecundo impreſsis.Ber.*

AVGVST. Tu autē in hac materia adde, quòd contra iſtam concluſionem expreſsè tenet Bald. in l.j.C. de confeſſ. in iij. opp. qui uult quòd ſi cōfeſsio eſt facta in tormentis ſine indiciis, dummodo ſit ratificata,nocet confitenti,ut poſsit damnari ad mortē:& ita ſolet allegari quod Salic.in l.ij.col.ij.C.de cuſt.& exhi.reo.& hoc idē tenuit:& hoc eſt quod noluit dicere Imo.in.c.fi.extrà de confeſ.qui dixit quod Sali.tenuit cōtrarium eius quod dicit Bar.in d. l.pen.ff.de quæſt.Sed uos addatis &

teneatis

teneatis opin.Barto.pro qua allego Imo.poſt.Ang.in l.Celſus. in fi.ff.de acqui.hære.qui dicit hoc notandum eſſe, quia poteris lucrari multas pecunias. Et ita aliàs obtinui in perſonam unius qui uocabatur Augu.de Arimino, & libenter feci, quia proprium nomẽ meum habebat,& erat de ciuitate Arimini ſicut ego, & tũc Romæ eram, & fuit in primo anno quo fui creatus aduocatus cõſiſtorialis.Pro qua concluſione in terminis ultra doc.allego Ang.hoc idem uoluiſſe in l.j.C.de confeſ.& Ang.in l.ij.C.quo appel.non recip.& Gand. in trac.male.in materia torturæ ſub rub.an confeſ.per tortu.quam non præceſ.indic.& Gui.de ſuza.in trac. maleficio.ſub ru. qualiter reus ſubiicia.tormen.in uer.ſed quęro aliquis. & Bal.in addi.Spe.in ti.de confeſ.in j.col. & Pet.de Anc.in cõſi.ſuo xxiij. incip. In Chriſti nomine uiſa inquiſitione.Plus dicebat ibi Pet.de Anc. quòd ſi apparet illum talem iniuſtè carceratum, & poſtea confeſſum,nõ dicitur confeſsio legitima:nec ex ea reus eſt comdemnandus, per bonas rationes, quas allegat.& ſequuntur Moder.in d.§.Celſus.& Ro.in cõſi. cxlix.licet Pau.de eleaza.cõtrarium tenuerit in cõmẽto c.grauis.de depoſit. & male. Et uide do.Catald. in materia ſyndica.in q.ccxij.qui tenet ꝙ talis ratificatio nõ tenet, quãdo per torturã eſt habita confeſsio ſine indiciis. Limita tamen ibi hoc eſſe uerũ,quando ille reus nõ eſſet repoſitus in ſuã priſtinã libertatem: ſecus ſi eſſet repoſitus, & poſtea iret ad iudicẽ & ratificaret, quia ipſe ex tali confeſsione obligaretur. ibi uide multa quæ allegat, quæ hic non tranſcribo : nam mihi hoc eſſet parum.Et licet iſte do.Catal.nõ dicat, tamen reperio quòd originaliter hoc fuit dictum Matheſi.in notabilibus dictis ſuis, notabili lvj. Nec obſt.dicta Salic.in d.l.ſecunda.quia ibi Sali.non præſupponit,quòd nulla indicia præceſſerint : ut in caſu noſtro nos loquimur.Et de materia per Floria.in rubri.ff.de proba.per quæ patet ueram eſſe ſententiam Barto.in dicta l.penul.quòd confeſſio facta in tormentis ſine indiciis, etiam ſi millies eſſet ratificata,non eſt ſufficiens ad condemnandũ hominem ad mortem. Adde tamen quòd in tribus caſibus poteſt quis torqueri ſine indiciis,quos gl.enumerat.xij.q.ij.in c.quæſtionem.

37 *Indicia non ſolum debent præcedere, & eſſe nota reo, ſed debet dari copia reo.*

38 *Indiciorum copia danda eſt reo, quando iudex procedit inquirendo in caſibus à ſtatuto omiſſis, & à iure communi permiſſis : aliàs inquiſitio non ualet.*

ANGELVS.

37 *ITEM aduertas quòd nõ ſufficit,quòd indicia præcedãt & nota ſint iudici, niſi detur copia reo & quòd cõtradicat, aliàs ad torturam poni non poteſt.& etiã detur copia aduocato ſuo : ut l.cuſtodias. & ibi Bar.& Ange.& Imo.ff.de pub.iudic. & nota.in c.qualiter & quando.de accuſa. Si tamen indiciorum copia non fuerit data aduocato,non tamẽ propter hoc ipſo iure uitiabitur ꝓceſſus:ut not.Bart. in d.l.cuſtodias. arg.l.j.C.de ſen.aduer.fi.la.lib.xij.Si tamen reo poſtulante non detur copia diffamationis, & indiciorum,& ultra

ultra procederetur ipſo iure,nõ ualet proceſſus:ut d.c.qualiter & quãdo.& c.inquiſitionis.quod ultimum ſingulariter limitatur per Ang.in l. ſi uacantia.C.de bo.uac.poſt formã ſpecialis inquiſitionis quo ad perſonas & delicta:ubi in effectu dicit, quòd quãdo inquiſitio eſt remediũ ordinarium,quod eſt quãdo de tali crimine ex forma ſtatuti poteſt procedi per inquiſitionẽ,tũc cũ procedi poſsit fama nõ præcedente, non eſt famæ & aliorũ indiciorũ copia
38 dãda,aliàs ſic. *Ex quo bene not. quòd ſi tu iudex,uis per uiã inquiſitionis procedere in caſibus à ſtatuto omiſsis,& qui permittuntur à iure cõmuni:iuxta regulas Bart.in l.ij. §.ſi publico.& ibi glo.ff.de adulte. Sali.in l.ea quidẽ.C.de accu.& dixi in glo.hæc eſt quædã inquiſitio &c. quòd copia indiciorũ dãda eſt,aliàs inquiſitio nõ ualet. Secundò,in dicto loco hoc limitat Ange.eſſe uerũ,niſi quãdo iudex inquirit ex me
a ro officio[a],& nõ ad alicuius querelã,ut ſ.dixi in uerbo,ex mero officio.ita etiã dicit Ant.de but.in d.c. qualiter & quando.in iij.col. Vel tertio quãdo procedit per inquiſitionẽ ad denunciã ſyndici uel officialis,tunc copia famæ nõ eſt dãda: ut dicit Ang.in d.l.ſi uacãtia.Sed an ſaltẽ aliorũ indiciorum ſit dãda copia:uidetur quòd ſic: & ſic ſaluatur opinio Bart.in d.l.cuſtodias.& d.§. ſi publico.

a A D N O T A.a ¶ Ex mero officio. *Adde quòd etiam quãdo iudex procedit ex mero officio.quod copia indiciorũ ſit danda, tenet Capo.in conſil.lxvj & ibi quod iudex nõ dicitur procedere ex mero officio, quando eſt aliquis qui inſtigat. & uide Alex.de Imo.in cõſi.xlj.in ij.uol. ubi quòd iuſta cauſa denegandi indicia reo eſt,quando reus eſſet iuriſperitus,& iudex ſibi legit copiã indiciorum:& idẽ quando eſſet timor ſubornationis teſtium propter potẽtiam rei:ut ibi per Alex.& per Barb.in conſi.xxxv.incipiẽ.ſcribitur apud eccleſiaſtes.*

A V G V S T I. Tu autem in hac materia,adde unã ſingularẽ limitationẽ,quòd uerũ eſt quòd copia inquiſitionis & indiciorũ eſt danda, niſi captus aliàs ſit homo malæ cõditionis & famæ:ita ſingulariter dixit Gui.de ſuza.in trac.ſuo malefic. ſub rub.qualiter fiat inquiſi.in prin. qui dicit iſta uerba formalia: Quæro nunquid facta & cõpleta inquiſitione teſtes debeãt publicari,& de eis fieri copia illi,cõtra quẽ eſt facta dicta inquiſitio.& breuiter determinat quòd ſic:per l.vnius.§.cognitorum.ff.de quæſt.cũ multis ſi. Tẽperat tamẽ hoc eſſe uerum.ſi ille olim fuit bonæ famæ,aliàs nõ.Et hoc etiã uoluit Gan.in tract.malefic.ſub rub. quomo.cognoſca.de maleficio per inquiſitio.in uer.ſed quæro facta & cõpleta inquiſitione,nunquid teſtes & totus proceſſus debẽt publicari: & de his debet fieri copia ipſi reo. ibi cõcludit quòd ſic. Tẽperat tamen hoc eſſe uerum , niſi ille cõtra quẽ eſt facta dicta inquiſitio,ſit homo malæ famæ & uitæ : & olim ſic eſt habitus.& allegat Spe.in terminis hoc uoluiſſe. Et ibi dicit quòd illud opus Specu.multũ pro authẽtico reputatur.Et certè uoluit allegare Spec.ubi ego allegaui ſ.in gl.in uerbo,hæc eſt quædam inquiſitio.in illo articulo,an quãdo iudex mero officio procedit , requiratur quòd teſtes

teſtes examinentur ſuper infamia. Sed certè mihi uidetur iſta ſentētia periculoſa,niſi limitaremus iſtā ſententiā ſecundū quod aliàs Gādi.dixit ſub eadē rub.quomo.cogno.de maleſic.per inquiſi.in iij.col.in uer.ſed nunquid in introductione teſtium. qui dicit quòd doctores Bononienſes ſemel interrogauerunt do.Fede. qui in hac materia dixit,quòd licet aliàs illi,qui olim ſit diffamatus ꝙ ſit homo malæ cōditionis & famæ, copia inquiſitionis teſtiū nō ſit danda:hoc uerū ubi inquiſitio eſt formata ex mero officio iudicis: ſecus ſi ad poſtulationē alterius: & iſtam partē credo uerā,& intelligas ſanè, quia intelligo prædictos doctores quòd loquātur de copia inquiſitionis:& ſolū de copia teſtiū ſuper diffamatione,non de copia indiciorū, propter quæ qs poſtea poteſt poni ad torturā:quia licet millies ſit homo malæ famæ & uitæ:non dubito quin dari debeat ſibi copia illorum indiciorū,per ea quæ dicta ſunt:qa defenſio quæ eſt de iure naturali, nemini eſt auferenda.l.ut uim.ff.de iuſti.& iure.cū ſimi.Et ideo dixerūt Gād.& Gui.de ſuza.qui fuerūt magni practici in criminalibus, quòd facta captura de ipſo reo receptis indiciis cōtra reum,ad hoc ut poſſit torqueri,&judex uult ipſum torqueri: ſi reus captus dicit,domine poteſtas,antequam me ad torturam ponatis,detis mihi terminū defenſionis infra quē poſſim probare de innocētia mea:quia incōtinēti ſum paratus probare per teſtes idoneos, & tollere omnia indicia quæ habetis cōtra me:quòd iudex non debet ponere ipſum ad torturā:imo dare ſibi dilationē ad deſtruendū illa indicia quæ habet poteſtas in reū. Ita dicit quòd dixit Lāber.de rampo.& hoc dixit Gād.in trac.maleſi.ſub rubri.an uolēs probare cōtra indicia præcedē.ad tortu.admit.& idē Gui. de ſuza.in tract.maleſi.ſub rub.qualiter reus ſubiicia.tormē.in uer.ſed quæro ponamus quòd præcedāt criminis indicia. Vnde cōcludo indiſtinctè copiā indiciorū ad torturam eſſe dādā,etiā ſi reus ſit homo malæ uitæ & conditionis,uel etiā ſi iudex procedat ex mero officio. Nec obſtant ſ.allegata,ſcilicet quòd ubi iudex ex mero officio procedit,nō eſt dāda copia,quia intelligo & inquiſitionis & infamiæ:& ita intelligo dicta Ang.in d.l.ſi uacātia.& Gādi.& Gui.de ſuza.aliter doct.eſſent ipſiſmet cōtrarii. Inquātū autē dixi, quòd ubi ex mero officio iudex procedit,copia diffamationis ſit dāda:intelligas materiā,ut dixi ſ.in gl. in uerbo,hæc eſt quædā inquiſitio.

39 *Minatus eſt Titius alicui mortē,poſtea die ſequenti ille cui factæ ſunt minæ, reperitur mortuus, an præſumatur mortuus ab eo qui minatus fuit.*

ANGELVS.

39 * QVAERO,quid ſi aliquis minatus ſit alicui mortem:poſtea uerò ſequenti die ille cui factæ ſunt minæ,reperiatur mortuus,an præſumatur mortuus ab eo qui intulit minas.Iſtam quæſtionē format glo. Cy.& alii in l.metū.C.quod me.cau. & per Spe.in tit.de præſum.§.ij.uer. ſed pone.& Cy.in l.j.C.ſi quis impera.maledixe.& Ray.& Bald.& Imo. in l.ſi.ff.de hære.inſti.& per Bart.in l.famoſi.§.j.ff.ad l.Iul.maie.ubi in effectu cōcludit eſſe aduertendū,an minator

minator fuerit homo malæ famæ, & cõſuetus ſit minas ſuas in interfe ctione hominũ executioni mãdare, & tunc licet Rayn. dicat quòd eſt ſufficiẽs indiciũ ad cõdẽnationẽ:ta men Bal.ibi quẽ ſequitur Imo.dicit ꝙ nõ,quo ad cõdẽnationẽ,ſed quo ad ponendũ ad torturã eſt ſufficiẽs indiciũ: quia nemo ex præſumptionibus debet dãnari.l. abſentẽ.ff.de pœnis.ſed probationibus claris, ut l.fi.C.de probationibus &c.

AVGV. Tu autẽ in hac materia adde,quod miror,ꝙ iſte docto.hic attribuerit iſtã determinationẽ Bal. cõtra Rayne.Sed hoc fuit originale uerbũ Spec.quẽ ſequitur ibi Ioã. and.in addi.in tit.de præſump. §.j. uer.ſed pone.Et iſtã ſententiã ſecutus eſt Gãdi.in tract.malefic.in rub. an poſſit emẽdare dãnũ corã uicar. do.poteſta.in uer.itẽ pone ꝙ quidã mihi minatus fuit. Et ibi in effectu concludit per bonas rationes quòd ſolũ eſt ſufficiẽs indicium ad torturã,nõ ad cõdẽnandũ:& uide Sali.in l.j.C. ſi quis impera.maledi. Adde Anto.de butri.in c.iij.loco.extrà de probatio.Et omnino Ang.in l.fi.C. de quæſtio.& per Ange.in l.j.C.de his quib.ut indig.Adde Abb.in c.li teras.extrà de præſump.poſt Bal.ibi uide Abb.in c.ſcribam.in fi.extrà de præſump.Domi.de ſancto Gemi.in c.ſecundũ.xviij.diſt.aliquid per Bal. in l.j.in iij.col.& do.Barto.in l.fi.in penul.q.ff.de quæſtio.dũ dixit quòd de homicidio præſumitur cõtra illũ qui erat inimicus occiſi,& ex minis capitalib⁹ inducitur inimicitia capi talis:ut eſt gl.no.in l.licet.ff.de arbi.

40 *Fama debet eſſe talis quòd nõ poſſit tergiuerſari, & quæ poſſit generare ſcandalum:aliàs talis diffamatio non ſufficeret.*

ANGELVS.

40 *ET bene nota,quòd dicta fama de qua ſuprà debet eſſe talis, quòd nõ poſſit tergiuerſari,& quæ poſſit generare ſcandalum: ut d.c. qualiter & quando.aliàs talis diffamatio nõ ſufficeret,ut ibi. Quæro quæ fama eſſe debeat & qualiter a probari debet[a]:uide Barto.in l.de minore.§.tormenta.ff.de quæſtio.& Salice.plenè in d.l.ea quidem.C.de accuſationibus.

ADNOTATIO.a ¶Probari debet. *Adde tu, & uide circa hoc Alex.in cõſi.xc.in ij.uol.& Fran.de Are. in conſi.ciij.Ioã.de ana.in conſi.j.Fulg.in conſi.clxxxiiij.Raphacu.in cõſil.lxiij.& lxxvij.Cal.in tit.de proba.cõſi.j.& Pa nor.in conſi.xiij.Ber.Adde ultra prædicta circa probationẽ famæ:& uide Alex. de imo.in cõſi.ccxj.col.pe.uer.nec etiam. in ij.uolu & in conſi.xix.col.pe.poſt medium,ibi,quæ ſingula &c.in iiij.uol.& in cõſi.xxv.col.ij.& aliquid in cõſi.lxvj. col.fi.uer.& ſic ſtat.in iij.uol.& etiã in cõſi.lxx.eo.uol.Et quomodo probetur per eundẽ Alex.in cõſi.lxxij.co.ij.uer.nec etiã obſtaret.in ij.uo.& uide eũdẽ in cõſi.lj.eo. uol.ubi ꝙ probatur per teſtes ſingulares.*

AVGVSTI. Tu adde & uide dicta Gan.in tra.malefi.in rub.unde & à quo loco poſſit fama procedere.qui latè examinat iſtã materiã.& in rubri.qui ad famæ proba.poſ.& debe.de iure admit.qui ponit quomodo fama ſit probanda:& contra Bar.tenet Bal.in l.de quibus.ff.de legi.in fi.& Bal.in l.teſtiũ.C.de teſt.in fi.& de materia per Ange.in d.l.ea quidẽ.per Inn.& do. Ant.de but.in c.cũ oporteat.extrà de accu.per Bar. & Bal.

& Bald.in lectu.& in additio.in l.iij. §.j.ff.de teſti.per Barto.in l.fi.ff.de ſupel.leg. Tancre.in cõpendio ſuo pro & contra,fo.lxxix.q.x.per Flori. in l.ſi arbiter.C.de proba.per Bal.in authen.quod locũ.C.de colla.& per Bal.in additio.Spe.in tit.de ſenten. in ulti.col.

41 *Fama an ſit ſufficiẽs indicium ad torturam.*

42 *Fama eſt indiciũ ſufficiẽs ad torturã, ſi eſt uehemens contra malefactorem.*

43 *Item ſi cum fama adſit denunciatio ſyndici cum iuramento denunciantis Titium occidiſſe Caium.*

44 *Item ſi cũ fama probatũ eſt etiã eſſe ipſum aliàs *hominem malæ famæ,& uitæ & conditionis.*

45 *Fama an ſit ſufficiẽs indicium ad torturam,dantur multæ remiſſiones.*

ANGELVS.

41 a * ET an fama a ſit ſufficiẽs indicium ad torturã:dic ut ibi.& in l.fi. eo ti.per Bar.& Sali.in d.l.ea quidẽ. in materia famæ.& facit glo.in l.iij. §.eiuſdẽ.ff.de teſti.quæ regulariter dicit quòd nõ:ſed iuncta cũ aliis indiciis ualet:ut not.Bar.in l.j.§.idem Cornelio.ff.de quæſtio. Tene tamẽ mẽti ſing.glo.in c.ueniẽs.el.j.de teſti.quæ dicit, quòd fama cũ uno teſte in cauſa ciuili facit plenã probationẽ:& ſic ſufficit ad cõdẽnationẽ: ſecus in criminali:quod bene not. de quo tamen dic ut no.Bar.in d.§. item Cornelio.ſed melius loquitur Bar.ſecundũ Dy.Ray.& Oldra.in l. j.ubi etiã eſt glo.ff.de excu.tuto.dic ut ibi.& per Anto.de but.in ca.cum oporteat.de accu.de quo dic ut dixi in glo.j.in uer.cõparent dicti inquiſiti.& negauerunt totum &c.in uer.quæro an ex diuerſis generibus probationum.& hoc tenet Bart.in l. ſi quis ex argentariis.§.j.ff.de eden.

ADNOTA. a ¶An fama ſit ſufficiẽs indiciũ ad torturã. *Adde tu,& uide Alex.de imo.in conſi.v.ſ. in aliis apoſtil.alle.ubi quòd eſt ſufficiẽs indicium ad torturã in eo.genere mali, de quo imputatur,puta in furto,quando eſt fama,quod ſit fur, ubi uide:& uide etiã Fran.de are.in cõſi.xiij.Ro.in conſil. vij.& de hoc plenè per Pari.de puteo in tract.ſyndi in uer.tortura.uer.an fama. & adde an fama de iure canonico probet,& ſit ſuffici[en]s ut quis reputetur irregularis: ut eius impetrata non teneant: & uide Cald.in titu.de proba conſil.ix. & an ſi fama non habet certum autorẽ, ſit ſufficiens indicium ad inquirendũ.& uide per Fran.de are.in conſi.lxxiij.*

AVGV. Tu autẽ in hac materia,quia quotidiana eſt,adde quòd iſtũ paſſum latè diſputauit pro & cõtra ultra omnes doct. Gan.in tracta. malefic.ſub rub.de quæſtio.& tormen.in illa quæſtione: ſed de uno quæro, pone fore probatũ de crimine per publicã uocẽ & famã.& tandẽ,cõcludit quòd ſi cũ fama eſt unũ aliud indiciũ,tunc per famã poterit poni ad torturã reus. Idem Gui.de ſuza.in tract.malefi.ſub rub.qualiter reus ſubiicia.tormẽ.in prin.qui dicit, puta qui erat inimicus.puta quia iactat* eſt uel fugit &c.& hoc dicit Gan.ſecũdũ iura ciuilia,ſed ſecũdũ iura canonica,cũ fama faciat ſemiplenam probationẽ,& æquiparetur dicto unius teſtis. c.illud. extrà de præſum.& c.ſi quis.extrà de purga. cano.cũ ſimi.tũc per ſolã probationem famæ quis poterit torqueri.& ſubdit quòd cõmuniter aſſeſſores hoc obſeruant.Subdit tamen quòd multo

multoties uidit obſeruari pro & cõ
trà,per iudices & aſſeſſores ſecun-
dũ uarias & diuerſas opiniones di-
uerſorũ. Ego autẽ ſi aſſeſſor eſſem
hoc non facerẽ,quod per ſolã famã
42 ponerẽ unũ ad torturã.*Limitarem
tamen prædicta ſecũdũ quod dicit
Bar.in quodã conſi.ſuo clxxxvj.inci.
Domino Paci de burgo ſepulchri
legum doctori.qui dixit,quòd ſi fa-
ma eſt uehemẽs cõtra malefactorẽ,
tunc eſt ſufficiẽs indiciũ ad tortu-
ram.Et ita reperio Bal.tenuiſſe in c.
j.de pace iura.fir.in vij.col.& habe-
43 tur in d.§.tormẽta. *Secũdo limi-
tarem,niſi cũ probatione famę eſſet
dictum ſyndici cũ iuramẽto qui ita
denunciauit Titiũ occidiſſe Caiũ.
ita conſuluit Barto. conſil. clxxxvj.
44 *Tertio limitarẽ ubi cõtra illũ ma-
lefactorẽ contra quẽ uiget fama de
delicto cõmiſſo,probatũ eſt etiam
eſſe ipſum aliàs hominem malæ fa-
mæ & uitæ & cõditionis.Ita multũ
copioſè probauit Gandi.in tracta.
malefic.ſub rub.ex quo tẽpore poſ-
ſit fama incipere.uerſicu.ſed pone
quod crimẽ.& affirmaui etiã in fin.
illius q.in uerſic.ſed de uno quæro.
45 quã ſ.allegaui. *Et an fama ſit ſuf-
ficiens indiciũ ad torturã,adde Bal.
in additio.Spe.in ti.de ſen'ẽ.in ulti.
col.& Ant.de but.in c.ueniẽs.extrà
de teſti.in iij.col.Abb.in c.j extrà de
depoſi.pulchra uerba Ang.in l.fi.C.
de queſtio.Et dixit Bal.in l.ij.§.eiuſ
dem.ff.de teſti.in addi.quòd ubi eſt
uaria opinio gẽtiũ,tũc fama nõ eſt
ſufficiens indiciũ ad torturã.Et o-
mnino uide Bald.in l.milites.C.de
quæſtio.Mod.in iſta materia latè lo
quuntur in d.c.ueniẽs.Cõſuluit Pet.
de anch.in cõſi.ſuo,ubi omnino ui-
de.ccliij.quòd fama nõ eſt ſufficiẽs
indiciũ ad torturã:& ibi ponit quo-
modo teſtis debet deponere ſuper
fama.Adde do.Catal.in tract.ſyn.q.
cxxvij.ubi tractat materiam quando
fuga facit indiciũ:& ibi ponit etiam
de fama.

46 *Fuga an faciat indicium ſufficiens de maleficio: & an faciat probationem plenam uel ſemiplenam ſeu indicium.*

ANGELVS.

45 a *AN fuga [a] ſit ſufficiens indi-
cium pro maleficio.dic quòd aut fu
git reus antequam contra eum ad
aliquid procedatur:quia nondũ eſt
accuſatus,nec iudex aliquid præpa-
rauit:& tunc facit indicium & ſuſpi-
cionem contra eum:ut l.lege Cor-
nelia.ff.ad Silla.ſed ſi poſtquã ipſe
accuſatus uel inquiſitus eſt aufugit
uel ſtat cautus non eundo per ciui-
tatem propter crimen capitale ſibi
aſcriptum,tunc non eſt præſumptio
propter hoc contra eum, quia iuſtè
debuit & potuit timere. ita ſingula-
riter dixit Bartol.in l.prima.ff.de his
qui ſibi mor.conſci.aliàs autem, an
fuga faciat plenam uel ſemiplenam.
probationem, uel indicium, plenè
ponit Bart.in dicta l.lege Cornelia.
ubi dicit quãdoq; fuga obiicitur ali-
cui pro crimine, & tunc ea probata
probatur crimen: ut l.deſertores.C.
de deſer.& l.deſertorem.ff.de re mi
li.quandoq; fuga obiicitur alicui in
probationem alterius criminis,non
ut crimen pro ſe:& tunc quandoque
eſt crimen ſolius ſuſpicionis,& tunc
fuga eſt plena probatio, quia facit
quem ſuſpectum: ut l.impuberibus.
ff.de ſuſpect.tutori. quandoque eſt
crimẽ de quo requiritur plena pro-
batio de ipſo facto,nõ de ſuſpicio-
ne tan

ne tantũ,& tũc fuga regulariter non facit plenã probatione͂:ut l.j.C.de rap. uir.§.j.& ibi doc.C.de exhib.reis.& in auth.§.ſuſcepto.ſed uerũ indiciũ facit ſemiplenã probationem:ut no. gl.in l.in bonæ fidei.C.de reb.cre.& l.admonẽdi.ff.de iureiur.& ibi uide Ang.in uer.in eadẽ gl.ibi,per fugã. ſed aduertas ad hoc,q̃a plenius no. Sal.in d.l.in bonę fidei.& etiã aduerte quòd illud qđ dixi ſecũdum Bar. in d.l j.de his qui ſibi mor.conſci.q̃a Lud.Ro.in d.l.lege.dupliciter limitat.Primò quãuis nondũ interuenerit accuſator:tamẽ ſi interuenerit libellus minatorius de accuſando:q̃a de hoc reſultat in multis caſib⁹ effectus idẽ,qui reſultaret ex libello accuſatorio:ut eſt tex.in l.miles.§.ſicu bi.ff.de adul.Secundò niſi alia ſuſpicio laboraret cõtra fugientem,quia tũc etiã fuga abrepta poſt accuſatione͂ unà cùm hac maximã inducit ſuſpicione͂.ar.no.in l.ſi.C.qui nume.tu te.& uide gl.in auth.de exhib.reis.§. ſi uerò.in gl.ſi.ubi familiaris recedẽs fugitiuè,uidetur ꝙ ſi res quæ in domo de qua fugit, nõ reperiuntur,ſit furatus:quam glo.bene no.

ADNOTA.a ¶ Quale indicium faciat fuga. *Et ultra ea quæ ſ. ponit do.Ang adde Bal in conſi.cxxij.& cxxx.& Alex.de Imo.in conſi.cxliij.in ij.uolumi.Cuma.in conſil.xliij.& Ioan. de anania.in conſi j.& quod & quale indicium faciat fuga, uide etiam per Franciſc. Bru.in tractatu.de indic.& tortu.char.iij.colum.j.uerſic. Item poteſt eſſe aliud.*

AVGV. Tu autẽ in hac materia, adde omnino pulchra uerba Bal.in l.in bonæ fidei.C.de iureiur.in pen. col.qui ponit de officiali qui ſyndicatur & aufugit, uel de ciuibus qui propter partialitatẽ aufugiũt:& uide unũ bonum uerbũ Barr.in l.quid ſit fugitiuus.per illum text.in §.j.ff.de ędil.edic. & tene mẽti,quòd Ang.in l.ſi.C.de quęſt.in hac materia,an per fugã quis poſsit torqueri:multũ magnifacit doctrinã Bar.quam poſuit in l.j.ff.de bo.eo.qui mor.ſibi cõſci. & ſequitur Ro.in d.l.lex Cor.& adde Bal.in addi.in l.cũ probatio.ff.de proba.& ibi indiſtinctè dixit, ꝙ eſt ſufficiẽs indicium ad torturã:quę doctrina mihi non placet.Et ideo Gui. de ſuza.in trac.maleſi.ſub rub.qualiter reus ſubiici.tor.uoluit,quòd ſi cũ fuga fuiſſet aliud indiciũ,ſcilicet publica uox & fama cõtra fugientẽ,tũc poſsit fugiẽs torqueri:quia aliàs ſequeretur,quòd unum indiciũ remotum à maleficio,ſufficeret ad torque͂dum,quod eſt falſum,ut ſ.dixi.Et de materia,adde Gan.in trac.maleſi.in rub.de quæſt.& tor.in illa quęſtione, quæ debeat præcedere quæſtiones. Et de materia, uide Bald.in d.l.lex Cor.ff.ad Silla.& latiſsimè ultra omnes poſuit iſtã materiam Ioã.an.in addi.Spe.in ti.de præſump.§.ij.uer. uiolẽta pręſumptio.& Pe.de anc.per illũ tex.in c.ex literis.extra de pig.& Io.de Imo.in c.nullus.extrà de præſum.& Bart.in l.impuberibus.§.j.ff. de ſuſp.tu.& Bar.poſt gl.in l.admonẽdi.ff.de iureiu.& ibi in effectu approbat dicta p ipſum in d.l.lex Cor. & idẽ Ro.in d.l.admonẽdi.in fin.Et addę Bal.in l.j.C.de reg.re.& Bal.in l.ſi cõſiliarios.C.de aſſeſ. Adde aliã pulchrã limitationem Ro.in d.l.lex Corne.ff.ad Silla.in iiij.col.quando quis poſt accuſatione͂ fregit carceres & aufugit: quia poteſt procedi

contra

cōtra eū tanquā cōtra cōfeſſum: per l.in eos.& l.fi.ff.de cuſt.reo.Et de materia, uide Old.cōſi.ſuo lxij.quia dicit quòd fuga facit ſemiplenā probationē,& ultra omnes doc.in hac materia loquitur do.Catal.in ſuo tract. ſyn.q.cxxvij.& in hac materia opin. Bar.quā ponit in d.l.j.ff.de bon.eo. ſequitur & magnificauit Math.in nota.dictis ſuis,nota.cxlv.

47 *Statuto an fieri poſſit quòd omni caſu fuga faciat plenam probationem.*

48 *Statuto an poſſit fieri,quòd ſtante rumore de commiſſo delicto in ciuitate, fugiens capitaliter puniatur.*

ANGELVS.

47 *QVAERIT Lud.in d.l.lege Corne.an ſtatuto fieri poſſit, quòd omni caſu fuga faciat plenam probationē.& arguit quòd ſic.ar.c.cum dilectus.de fi.inſtru.& quod no.in c. ij.de proba.& quod no.Innocē.in c. cum P.tabellio.de fi.inſtru.Sed contrarium tenet, quia tale ſtatutum eſt contra ius cōmune,ubi ex ſuſpicionibus quis nō debet damnari.l.abſentē.ff.de pœ.Itē non poteſt facere quòd debitū uſurarū probetur per unū teſtē:ut no.Fede.de ſe.in conſi. xvij.& xviij.& Bal.in l.ſolā.in fi.C.de teſt.& l.ſi nō ſpeciali.C.de teſta.dicit quòd nō poteſt ſtatuto fieri, ꝙ per unum teſtē tātum non reddentē ſufficientē cauſam,poſſit probari contra bannitum,quia eſt contra ius cōa mune [a]. * Quærit idē in d.l.an per 48 ſtatutum poſſit fieri,quòd ſtāte rumore de commiſſo delicto in ciuitate fugiēs capitaliter puniatur.Et breuiter dicit,quòd eo caſu quo ex fuga nō reſultaret niſi ſuſpicio: quod aut tractamus an poſſit puniri ratione delicti cōmiſſi:aut ratione alicuius actionis intentatę.primò caſu aut fugiens eſt citatus,ita quòd fuit contumax,& tunc poſſit uirtute ſtatuti.Itē etiā ratione contumaciæ,quæ in hoc caſu eſt delictum:ut l.omne delictū. §.contumacia.ff.de re mil.aut non fuit citatus,& tūc nullo modo ualet ſtatutum. Primò,quia citatio eſt de iure diuino:ut in clemē. paſtoralis. de re iud. Secūdò,quia damnaretur ex præſumptionibus, quod non eſt dicēdū,ut ſ.dixi.Et hoc colligitur ex uerbis Bal.in l.j.C.quomo.& quan. iud.& iſto caſu dicit ſtatutū non ualere:quia ex contumacia non poteſt quis capitaliter damnari,ſecundum gl.iiij.q.j in ſum.quam Bal.dicit nō eſſe alibi,in repe.l.data opera.C.qui accu.non poſ.ergo multominus per ſimplicem fugam.

ADNOTAT. a ¶ Contra ius commune. *Adde tu Cal.in conſi.iiij. & quòd ſtatutum per quod crimen uſurarum poſſit probari per unū teſtem ualeat,tenet idem Cal.in tit.de conſti.conſilio xxij.* Ber.

AVGVSTI. Tu autem in hac materia adde,quòd iſtæ ambæ deciſio.Rom.uidentur falſæ:quia principale fundamentum eſt,quòd ſtatutum contra ius commune non ualet: ſed de iure cōmuni nemo capitaliter punitur ex pręſumptionibus,igitur &c.quia cū ſupportatione ſententia cōmunis eſt,quòd ſtatutū contra ius cōmune ualet,& tenet.Et ita argumētando pro & cōtra determinauit Albe.de roſa.in j parte ſtatuto.q. vij.qui dicit ꝙ totus mūdus ita obſeruat & determinat.igitur &c. Præterea conuincitur autoritas Ro.per autoritatē Bald.in c.j.§.furtū.de pa. iu.fir.q dicit ꝙ ſtatutū fieri poteſt, quòd

quód ex ſola cõtumacia quis poteſt capitaliter puniri:etiam non conſtito aliter de delicto.Et alle.Spec. hoc uoluiſſe in tit.de fideiuſ. §.j.uer.ſed pone.& Ioan.an.in ca.ueritatis.extrà de do.& contu.& idem dixit Bald.in c.j.qui ſucceſ.tene. Et hoc dixit melius Bal.in rubr.C.commi.uel epiſto. in fi.quód licet per ſolam contumaciam quis non poteſt de iure communi corporaliter puniri, per l. diuus. ff.de cuſ.reo.tamẽ per ſtatutum hoc fieri poteſt:& ſic iſtæ deciſiones ſunt de directo contra illam gl.iiij. q.j.in ſum. quã etiam allegauit & ſequitur Imol.in c.ij. extrà de maio. & obed. Præterea ibi præfati doc.alle. per me expreſsè uolunt,quód ſtatutum contra ius commune in iſtis criminalibus ualet,& tenet etiam ad puniendum. Sed aduerte quo ad primam deciſionem Ro. mihi uidetur Ro. bene dicere: quia dico tale ſtatutum non tantum eſſe cõtra ius cõmune,ſed contra ius diuinum.& moueor per deciſionem Petr.de ancha. in repe.ca.j.extrà, de quæſtio.quam poſuit in xj.q.de quibus rebus & ſuper quibus rebus poſſunt fieri ſtatuta in illa quæſtione: nunquid ualet ſtatutum,quód crimen uſurariũ poſſit probari per teſtes ſingulares uel per famã:qui in deciſione illius quæſtionis dicit non ualere ſtatutũ:quaſi annihilans ſpeciẽ probationis,& eas adducẽs ad probationes reprobatas uel inſufficientes:quia illud ſtatutum eſt contra ius diuinum: & eſt in damnum plurimorum,qui poſſunt de facili ſuccũbere: & ibi multas rationes allegat. Iure enim diuino ad minus, dicit ipſe, debet quis conuinci per duos teſtes: cui non poteſt humana conſtitutio derogare.viij.diſt.per totum.dico ergo tale ſtatutũ eſſe contra ius diuinũ, & non tantũ cõtra ius commune. Quò ad ſecundam deciſionem, credo opin. Ro. ueram per rationes ſuas:& dicta Bald. allegata per me militabunt, ſi primò ille fuit citatus,& non conſtito, aliter de delicto,& ille aufugiat.

49 *Teſtes quãdo pro indicijs habendis & eruendis torquendi ſunt, an ſit ſeruanda forma l.cuſtodias.ff.de pub.iud.*

ANGELVS.

49 *QVAERO in quo caſu [a] teſtes pro indiciis habendis & eruendis ſint torquẽdi:quia nõ omnis nec omni caſu teſtes in criminalib9 ſunt torquendi:ut not.Bart.in l.ex libero. ff.de quæſt. An quando poſſunt torqueri ſit ſeruãda forma l.cuſtodias. ff.de pub.iud.uidelicet quód eorum aduocati moneantur:& quód uideãt indicia quæ ſunt cõtra dictos teſtes: quód ipſi teſtes ſciunt ea quæ uult iudex ab eis,uidelicet,quód ipſi ſciunt indicia qualiter Titius uulnerauit Seium.dic quód non:ut not.Bar.in l. unius.§.j.ff.de quæſt. & ſic pro indiciis à teſtibus habendis non ſeruatur ſolennitas.l.cuſtodias.ſecus quando agitur cõtra malefactorem.Et ſis bene cautus tu iudex,ꝙ quãdo tu perquiris pro indiciis,incipias à uicinis: [b] quoniam in dubio uicini præſumũtur cõmiſiſſe damnũ & furtum magis q̃ alii:ut no.Iac.de are.& Bar.in l. ſi ita.§.fin.ff.de fun.inſtru. quod not.

ADNOT. a ¶Quæro in quo caſu. *Adde ad propoſitum & uide Capo.in conſil.lxj.& dicit Fran. de aret.in ſuo conſi.lxj. quod plus creditur confitenti de ſe & ſocio ſine tormẽtis, quàm cum tormentis.Ber.*

b ¶A uicinis. *Adde circa hoc quæ ponit Roma.in conſi.vij.*

AVG. Tu in hac materia inquantum do.Ange.hic dixit,quòd non omni caſu teſtes ſunt torquendi. Adde omnino Gandi.in trac.maleſi.ſub rub.de quæſtio. & tormen. in uer.an poſsit teſtis torqueri, ubi ponit ibi melius enumerando,quando pſona teſtis poſsit torqueri, quàm fecerit Bar.in d.l.ex libero.ff.de quæſtio.Et ſcias unum notabile uerbum quādo eris iudex tu, ꝙ elegāter dixit Bal.in repetitio.l.data opera.C.qui accuſa. circa medium,ꝙ ubi teſtes torquentur,ſufficit torqueri duo uel tres factum ſcientes,& nō oēs:nam frænanda eſt tortura. l.quoties. C.de naufr. lib.xj.Item inquantū do. Ang.hic dixit,quòd uicinus magis præſumitur cōmiſiſſe furtū quàm alius. Adde & intellige prædicta,ſi uicinus aliàs eſt malæ famæ:ſecus ſi aliàs eſſet honeſtæ uitæ.arg.eorum quæ tradidit Sal.in l.fi.C.de accuſatio.circa intellectum gl.l.inciuilem.C.de fur.

50 *Indicium ſufficiens ad torturā an ſit, ſi aliquis reperiatur mortuus,& ignoratur à quo:habet tamē inimicum capitalē,uel pro magna lite magnæ quātitatis in ciuitate præſentem.*

ANGELVS.

50 * QVAERO,quid ſi reperiatur quidam occiſus, & ignoratur à quo, habet tamē inimicū capitalē,uel pro magna lite magnæ quātitatis in ciuitate pſentē, an ſit indiciū cōtra eius inimicum : adeo ꝙ ob hoc torqueri poſsit,dicit Spec.in titu.de pſum.§.ij. uer.ſed pone,ꝙ ſic. quòd Lud.in l.j. hoc reſcriptum.ff.ad Sill.ibi, qui ſuſpicione cædis. dicit fore uerum de a inimico capitali, a uel ſi de maiori parte bonorum erat litigium inter eos.ar.gl.in l.licet.de arb. & no.Bar. in l.iij.§.fi.ff.de adimen.leg.

ADNOT. a ¶De inimico capitali. *Adde quod damnum præſumitur datum ab inimico.ita Ro.in conſi.vij.*

AVGVST. Tu autē in hac materia adde, quòd iſtam eandem ſententiam tenuit do. Ange.in l.fi.C.de quæſtio.ubi dicit, quòd iſtud eſt maximum indicium ad torturā, ſi probatur illum eſſe inimicum occiſi,qui inculpatur de delicto.Et Bar.hoc uoluit in l.fi.ff.de quæſtio.ibi, ut in homicidio reperitur homo mortuus,& ignoratur à quo. Sed certè non dubito iſtam doctrinam eſſe falſam : & ideo Imo.in l.fi.ff.de hæred. inſtit.in antepe.col. tetigit iſtam difficultatē in propriis terminis.& allegat Iaco. de belui.tenuiſſe contrarium : quia unum indicium non ſufficit ad torturam.Nam Bart.& omnes fatentur in l.fi.ff.de quæſtio. & dixi ſuprà, quòd ubi per unum indicium probatū eſt, & eſt remotum à facto,hoc eſt maleficio,tunc unum indicium non ſufficit ad torturam : ſed hoc eſt remotū à facto,ut ibi declarat Bar.igitur.&c. Et ideo propter hoc nūquam ponerem aliquem ad torturā, niſi alia indicia concurrerent,ſecūdū quod uidetur uelle Gand.in tract.maleſi.ſub rubri.de quæſtio. & tormen.ibi,quæ debeant præcedere quæſtiones. & de hoc etiam dixi ſuprà in hac eadem gloſſ.ibi,quæro an unum indicium uel plura.

51 *Mortuo iuxta domum Titij reperto, an ſit indicium contra Titium,quòd eum interfecerit.*

ANGELVS.

51 * QVID autē ſi reperiatur mor-

tuus

a tuus iuxta domum Titij [a] ,an contra Titium ſit indiciũ, quòd eum interfecerit? Bar. in l. fi. ff. de ui publi. dicit quòd ſic: quod Lud. in d. §. hoc referri ptum. intelligit uerũ, ſi ille aliàs erat ſolitus committere homicidia. argu. not. per gloſſam in l. inciuilem. C. de furt.

ADNOT. a ¶Domum Titii. *Adde quòd Bald. in l. iij. ff. de offic. præfe. uig. de hoc dubitauit. pro Bar. facit tex. in l. ſi uendita. de pericu. & commo. rei uendi. & plenè per Pari. in trac. ſyndic. in uerbo, tortura. §. mãdauit. col. v. in princ.*

AVG. Tu dic ut infrà nũc dicam, in additio. in proxima quæſtione.

52 *Mortuo in ſtrata reperto, ſi ignoratur à quo, dic quod præſumitur mortuus ab eo qui multùm frequentabat in illa uia.*

ANGELVS.

52 * QVID autem ſi quis in ſtrata reperiatur mortuus, & ignoratur à quo? dic quòd præſumitur mortuus ab eo qui multùm frequentabat in illa uia. ita dicit Bartol. in l. iuſto. in princip. ff. de uſuca. & talis uiam frequentans poteſt torqueri: intellige tamen ſi ille erat malus homo: pro quo facit quod not. Bartol. in l. in omnibus menſuralibus. ff. de priu. cre. & per Bald. in l. multum intereſt. C. ſi quis alte. uel ſibi. & in l. j. C. de ſeru. fug. facit quod not. Bartol. in l. fur manifeſtus. ff. de fur. & Bald. in l. fina. ff. de hæredib. inſtituend. & in l. fi. ff. de probat. & Ang. in l. j. C. ſi quis impe. maledi.

AVGVST. Tu in his duabus quæſtionibus adde, quòd mihi durum uidetur, quòd propter locum ubi corpus mortuum reperitur, quis debeat torqueri, ſiue reperiatur in ſtrata ubi quis frequentabat, ſiue reperiatur corpus mortuum ante domum Titii: quia dicit Bald. multùm eleganter in l. tertia. §. primo. ff. de offic. præf. uigi. in prima colum. allegat Richar. Malũ, quòd corpus mortuum non præbet teſtimonium loci, ſcilicet in quo loco cædes facta ſit. Et ita uoluit Alber. de ro. in ſecunda parte ſtatuto. quæſtio. clxx. quæ inci. talis quæſtio diſputata fuit per dom. Richar. Et eſt etiam ratio uera, quia aliàs ſequeretur, quòd per unum indicium remotum à facto, quis poſſit torqueri contra doctrinam omnium docto. maximè Bartol. in l. fina. ff. de quæſtio. & ſuprà dixi in illa quæſtione quot indicia requirantur ad torturam: fateor tamen ſi eſſent alia indicia: puta quia & ille Titius talia conſueuerat facere: uel ille qui ibi uerſabatur erat malus homo: nõ dubito, quòd ſtãtibus iſtis indiciis poſſet torqueri, per ea quę dixit Bald. in dicta l. tertia. §. primo. & Albe. de ro. in loco ſ. alle. quicquid dixerit Ang. in l. fi. C. de quæſt. qui dixit, quòd ſi aliquis uiſus fuit ire per locum in quo quis fuit interfectus, eſt ſufficiens indicium ad torturã, maximè ſi ille qui inculpatur, non erat ſolitus ire p illũ locum: & ſic Ang. uidetur dicere cõtrarium eius, quod dixerunt doct. ſ. Adde tamen, ꝙ non reperio, quod Bar. in d. l. iuſto. hoc dixerit, ſecundũ quod allegat d. Ang. hic, quia errauit ipſe: ſed bene reperio ꝙ illud fuit dictum Ray. de Forli. ibi in l. iuſto. arg. illius text. ſecundum quod referunt ibi Ange. & Rapha. & ibi Ange. dicit quòd uerum eſt, quòd ille qui locum frequẽtabat, præſumitur occidiſſe illud corpus, qđ reperit̃ mortuũ ibi, ſi ignoratur

ignoratur qs occiderit: ſed ibi Ang. dicit, maximè ſi ille talis erat conſuetus facere talia: & ſic uidetᷣ uelle id qđ uoluit Ro. in d. §. hoc reſcriptũ. uide quæ nunc ĩ. dicam in additio. ꝑx.

*53 Mortuo reperto in una domo in qua erant quinque, ſi ignoratur à quo, an præſumatur occiſus ab illis.*

ANGELVS.

53 * QVID autem ſi ſint quinq; in una domo, & unus reperiatur interfectus, ignoratur autẽ à quo: an præſumatur occiſus ab illis? Dy. in l. j. §. hoc autem ſenatuſconſul. ff. ad Silla. per illum text. ipſorum, tenet ꝙ ſic. Hanc quæſtionem poſuit Ioã. and. in c. ſignificaſti. de homi. & tenet idem per l. itẽ Mela. §. ſi plures. ff. l. ad leg. Aqui. idem Bal. in l. iij. §. j. ff. de offi. præf. uig. ſed Alb. in ſuo tract. ſtatut. in ij. parte, circa fi. tenet contrariũ dicens, quòd §. ſi plures. loquitur quãdo conſtabat unum ex illis deliquiſſe, ſed ignoratur quis fuerit. In quæſtione autem noſtra nõ erat certum aliquem deliquiſſe. Lud. autẽ in d. §. allegat Io. an. in add. ad Spe. in tit. de homi. §. j. uerſi. ſed pone quòd aut q̃ritur, an omnes prædicti poſſunt puniri pœna capitali; & dic quòd non: quia talis pœna requirit indubitatas probationes. l. fi. C. de probat. an autem poſsit torqueri: & dicit quòd ſic, per prædicta iura. Et materiam indiciorũ uide per Bal. in l. excipiuntᷣ. ff. ad Silla. & in l. fi. & ibi. Imo. ff. de hær. inſti. & per Cy. & Sal. & alios doct. in l. fi. C. de quæſt. & per Bar. in l. pe. & fi. ff. de quæſt. & per Io. an. in addi. Spe. in tit. de proba. §. fi. iuxta finem.

A V G. Tu autẽ in hac materia, adde de iſta q̃ſtione quã poſuit Io. and. in d. c. ſignificaſti. alleg. glo. in terminis, quæ arguit pro & contra. xlij. diſtin. in c. quieſcamus. & uide Arch. in c. nolite. xj. q. iij. & per Brixien. in illa quęſtione, quinq; erãt in domo. per Hoſt. in ſumma in tit. de homi. §. qua pœna. uer. ſed nunquid oẽs. per Spe. in ti. de deleg. in tract. diſpẽſationis. §. iuxta. uer. ſed quid ſi in rixa. & melius in tit. de homi. §. j. uer. ſed pone ꝙ quatuor [c] homines. Adde omnino dicta Moder. in d. c. ſignificaſti. Non dubitarem ſi eſſent aliqui qui eſſent malæ conditionis & uitæ, quin iudex ab illis deberet incipere torturam: per ea quæ dixi ſuprà in additio. proxima in præcedẽti quæſtione. Et adde hic quæ dixit Roma. in l. excipiuntur. ff. ad Silla. in fi. qui diſputat, an ſi quis reperiatur occiſus in una domo, & ſocius ſuus tacet & nihil dicit, tunc indicium eſt contra eum, & poteſt torqueri: & ibi diſputat an poterit cõdemnari. Et materiam indiciorum, uide per Bald. in l. excipiuntur. ff. ad Sillan. & in l. fi. & ibi Imol. ff. de hæred. inſtituen.

ADNOTAT. a ¶ Pone quod quatuor. *Adde quòd hæc dicta Specu. ſequitur Bald. in conſil. lxxxj. in v. uolu. Bernar.*

*54 Officialis uolens tenere malefactorem qui fugere uult, & ſe armis defendere, an poſſit illum impunè occidere.*

ANGELVS.

54 * VERVM quia, præcedentibus indiciis deuenitur aliquando ad capturam mandato diligenti iudicis: ideo quia hic cadit congruentius, quàm in alio loco, de captura, & carceratione uideamus. Et primò quando officialis uadit pro malefactore capiendo, & ipſe uult aufugere ſeq; armis defendere, an poſſit per

ſit per officialem & eius familiã im-
a punè occidi [a] .dic quòd non:imò oc
cidens tenetur de ſicariis: quod in-
telligo uerũ,niſi in mandatis à ſupe
riore habuerit,ꝙ ſi nõ potuerit eũ
capere uel ducere,ꝙ ipſum interfi-
ciat.ita uidetur uelle Bal.in ſimili in
l.additos.C.de epiſ.aud.ubi dicit ꝙ
miles ducẽs malefactorẽ ad ſuppli-
cium timens ne ab eo auferatur, ꝙ
interficiẽs tenet́,niſi in mãdatis hoc
ſpecialiter habuerit:ut l.ita uulnera
tus.ff.ad leg.Aql.uer.ſi qs igitur &c.
ad hoc.ff.de reg.iur.l.nõ ex ſingulis.
quia tunc nõ ut priuatus,ſed ut pu-
blica perſona facit.uide Floria.in l.
quẽadmodũ.§.magiſtratus.ff. ad le.
Aqui.ubi uidetur arguere ꝙ officia
lis nõ uidetur delinquere uulneran-
do reſiſtẽtẽ:ſed in l.ſeruus.in princ.
eo.ti.dicit,ꝙ ſi talis malefactor erat
bãnitus,qui poterat ex forma ſtatuti
impunè occidi,tũc clarũ eſt ꝙ occi-
dens nõ tenetur:quia tali bãnito nõ
permittitur ſui defenſio:ut l.fina.C.
quan.lic.ſe ſi.iu.uin.ita in iſto caſu
in bannito uoluit Barto.& Bal.in l.
ut uim.ff.de iuſt.& iur.ſed ſi nõ repe
riat́ talis,tũc poteſt dici,quòd ſi uo-
lens capere utatur iure ſuo,poſſit eũ
impune occidere.l.ſi ſeru⁹.C.de his
qui ad ecc.cõfu.ſed ſi utatur iure pu
blico,uidetur magis dubiũ.& tex.in
l.ſi.C.de malefi.& mathe.uidetur ꝓ-
bare quòd non liceat hoc:dic ut ibi
per doc.quòd nõ.Sed Sal.in l.nemi-
nem.C.de exhib.reis.no.ex gl.quòd
iudex poteſt dare licẽtiã cuilibet pri
uato capiendi malefactorem,& tũc
ſi capit, non delinquit:facit d.l.ſi.C.
de malefi.& mathe.& quod ibi per
doc.& ſi reſiſtentẽ uulneraret,non te-
netur:ut d.l.ſi ſeruus.ff.de his qui ad
ec.cõfu.Bar.ibidẽ no.ꝙ quãdo ali-
quis poteſt licitè capi,ſi ſe defendat,
& in certamine à familia occidatur,
ꝙ occidẽs nõ ueniet puniẽdus.arg.
dictę legis,quod ſingulariter no.ſed
fortè tale mãdatũ de quo dicit Bal.
nõ excuſaret eũ in quæſtiõne ꝑ me
ſ.poſita:quia in atrocioribus mãda-
tum ſuperioris nõ excuſat.l.liber ho
mo.in prin.& ibi glo.& Floria.ff.ad
leg.Aqui.Nõ obſtat dictũ Bal.qa ibi
loquitur,quãdo aliqs ducebatur ad
ſuppliciũ,& ſic iam damnatus erat,
& ſic ex ſentẽtia delictũ iam erat fa-
ctum notoriũ:ut l.emptorẽ.in princ.
ff.de actio.emp.in caſu autẽ noſtro
nõdum erat damnatus,& ſic de de-
licto plenè nõ cõſtabat: ergo priuſ-
quam dãnaretur, de eo fieri nõ po-
terat executio:ut l.j.C.de executio.
rei iudic.& l.conſtitutiones.& l.non
tantum.ff.de appel.& l.& ſi non de-
fendantur.ff.de pœnis.

ADNOT. a ¶ Occidi. *Adde & uide Bal.in conſi.cv.in j.uol.*

AVG. Tu autem in hac materia
teneas & concludas, quòd ſi familia
poteſtatis uulnerat, uel occidat ali-
quem quẽ uolebat capere, & ille re-
ſiſtebat, quòd familia non incidit in
aliquam pœnam. Et iſtam ſentẽtiam
tenuit Bald.in l.ſi.C.de exhib. re.qui
dicit,quòd uidit de facto ,ꝙ ubicũq;
aliquis poteſt capi,ſi ille reſiſtat & in
teruenıant uulnera, quòd uulnerans
nõ punitur: & dicit quòd uidit de fa-
cto,quòd unus fugiebat quẽ familia
poteſtatis uolebat capere, & un⁹ bi-
ruarius eum percuſſit, quòd ille bi-
ruarius nõ uenit puniendus: per d.l.
ſi ſeruus. & ita uoluit etiã Rapha.ful.
in dicta l.ſi ſeruus. & Alb.de roſa.in
iiij.parte ſtatu.q.xxxvj.ibi dum dicit,

licet reſiſtētem interficere. & de materia uide Bal. in l. j. C. unde ui. in repetitio. penul. char. circa intellectum dictæ legis, ſi ſeruus. Adde tamē unā pulchram limitationem quam dedit Bal. in authen. & omnino. C. ne uxor pro mari. in pe. col. qui dixit, quód hæc procedunt in officiali cui commiſſa eſt captura. Sed ſi iudex daret licentiam creditori ut capiat debitorem: & dum uult ipſum capere, debitor aufugit: tandē creditor eum uulnerare cœpit & duxit ad iudicem: ne dū creditor punitur de uulnere, ſed imò captus illo modo debet relaxari in priſtinam ſuam libertatem tanquā malè captus. arg. l. extat. ff. quod met. cau. Quinimo ibi Bald. uidetur ſentire, quód etiā familia poteſtatis puniatur de uulnere, niſi ſaluādo dicas, quód aut quis pro debito ciuili debeat capi: & ille talis non poteſt occidi, nec uulnerari: ut uidetur ſentire Bal. in auth. & omnino. qui loquitur in cauſa ciuili, aut in criminali. Et tunc habent locum dicta Barto. in d. l. ſi ſeruus. cogita, nō decido. & ad intellectum d. l. ſi ſeruus. uide Bal. in l. ut uim. ff. de iuſt. & iur. & omnino uide Bal. in l. nec timorē. ff. quod met. cau. qui allegat Inno. in hac materia: & ibi expreſsè tenet, ꝙ licet impunè occidere reſiſtentē: & quód impunè poſsit familia poteſtatis occidere reſiſtentem, tenuit Pau. de Caſt. in conſi. ſuo cxiij. & alle. la. but. ita uoluiſſe in l. ij. C. de his qui latro. & idē dixit do Catal. in tracta. ſyndic. q. ccxxvij. ſi ille qui nolebat capi, uolebat ſe defendere. & adde quæ dixit Ang. in l. ſi quis uirginē. ff. de iniur. quod uerū eſt, quód ille qui capitur à familia poteſtatis, nō poteſt ſe defendere.

hoc uerum, ſi cognoſcebat illos eſſe de familia poteſtatis: ſecus ſi illi biruarii non habebant aliqua inſignia, quia eis non eſt credendum, unde licita eſt defenſio: ita dixit Ang. fuiſſe determinatum aliàs.

55 *Eximens de manibus officialium captum, quomodo puniatur: & eximens malefactorem de carcere, quomodo puniatur.*

56 *Malefactore exiſtente in carcere ſeu eunte ad ſupplicium, ſi cōiuncti ſui iuſtè appellēt, & iudex nihilominus uult proſequi, poteſt de facto reſiſti iudici, & talis executio impediri.*

57 *Eximens aliquem de carcere, in cauſa ciuili, non tenetur in plus, quàm teneretur exemptus.*

ANGELVS.

55 *SECVNDO quæro, quando quis iam eſt captus ab officialibus, & de manibus familiæ eximatur: qualiter eximens tenetur. Bal. in d. l. additos. C. de epiſc. au. dicit, quód tenetur ac ſi pro eo in omnem caſum fideiuſſerit: ut l. iij. C. de exac. tribu. lib. x. Si autē officialis iam poſuiſſet malefactorem in carcere, tunc eximens eum de carcere a tenetur leg. Iul. maie. ut l. iiij. ff. ad leg. Iul. maie. quod intellige uerū, quando iam eſſet damnatus uel damnādus, quia aut cōfeſſus, uel de crimine conuictus, ut d. l. iiij. aliàs autē ſi nondum confeſſum, conuictū, uel damnatū eximat, tunc eximens punitur: iuxta §. eripiant. in auth. ut om. obed. iud. niſi in caſu l. fi. de malefi. & mathe. ubi punitur ad mortē. iſta ſunt uerba Bart. in d. l. iiij. facit qd idē no. in l. lege Iul. ff. de ui publi. 56 *Aduertēdū tamē eſt, quód ſiue malefactor ſit in carcere damnatus, ſiue ducatur ad ſuppliciū, & coniuncti

ſunĉti ſui iuſtè appellẽt pro eo,iuxta l.non tantũ.ff.de appel.& iudex non obſtante appellatione iuridica uult ulterius proſequi in exequẽdo,quòd
b iſto caſu põt iudici de facto reſiſti [b]: & talẽ executionẽ impedire impunè: quia per appellationẽ ablata eſt iudici iuriſdictio à quo,ſecundũ Inn.in c. ſi quãdo.extrà de offi.dele. quod eſt no.dignum:& hoc tamen nõ eſt mirum,quoniam quando executio non eſt reiterabilis , tunc faciliter poteſt impediri. facit l. ſi quis prouocatione.& quod ibi no.C.de appe.hinc eſt quòd licet cõtra tres ſentẽtias cõfor
c mes de nullitate opponi nõ poſsit [c]: ut in cle.j.de re iudica.iſtud uerũ eſt, niſi executio eſſet irreiterabilis uel perſonalis:ita ibi dicit Pau. de Elea. & Pet.de Anc. nam ut dicit Inn. in c. paſtoralis.de offi.dele.nũquam executor pœnæ corporalis debet illam exequi,quando eam uidet iniuſtam:
d ſed referre ſuperiori [d]: pro quo eſt caſus in l.j.in fi.ff.de quæſtio.

ADNOT.a ¶ Eum de carcere. *Tu autem dic,ut per Cap.in cõſ.xiiij. & latius per domi.Alex.in cõſilio xxxv. ij.uolumi.*

b ¶ De facto reſiſti. *Adde quod Alex. in conſi.cxliiij.in ij. uolu. conſuluit, quòd ſtante ſtatuto quòd aufugiens de carcere habeatur pro confeſſo de delicto : quòd aufugiens de carcere,quia tortus non præcedentibus indiciis,non debet haberi pro confeſſo : quia illo caſu licuiſſet de facto reſiſtere iudici. & adde etiam Angel. in conſil. clxxij. quòd iudici uolenti exequi ſententiam nullam poteſt de facto reſiſti. Bernard.*

c ¶ Non poſsit. *Adde tu hoc,& dic ut per Old.pulchrè in cõſil.cvj.& per Alex. in conſi.lxxvij.in iij.uol.Bern.*

d ¶ Superiori. *Adde tu & uide Ang. in conſil.cccviij.*

AVGVST. Tu in hac materia inquantum Bal.in d.l.additos.uoluit, quòd ille qui malefactorẽ eximit de manibus familiæ , teneatur ac ſi pro eo fideiuſsiſſet:ſecus ſi erat in carceribus. Adde & dic,quòd mihi uidetur quòd non ſit aliqua differentia , uel quòd unus ſit in manibus familiæ, uel ſit in carceribus: & hoc per doctrinam Bar.in l.ij.§.transfuga.ff.de ſica.qui hoc uoluit. Et ideo Raph. in d.l.additos.reprehendit ibi Bald.per hanc eandem rationem.Dicit tamen ibi Raph. quòd communiter iſti eximentes hoc modo pecuniariter puniuntur:ut l.ſi quis.ff.de cuſto.reo.& de pœna frangẽtium carceres, uide Salic.in l.j.C.de fal.mone.in vij. not. Ang.in l.j. ff. de effra. ubi poteris limitare prædicta. & no.in l. ſi quis.ff. de cuſt. reo. & uide pulchra uerba Ange.in l.j.ff. ne quis eum qui in ius uoc. eſt ui exi. qui ponit quomodo punitur,qui eximit captum à familia etiã indebitè captũ:& in l.ſed eximẽdi. §.j.eo.ti.& Bal.&ibi uide Sal.in l. fi.C.de malefi.& math. qui approbat diſtinctionẽ Bar. quam poſuit in d.l. iiij.& uera eſt iſta concluſio,quando executio eſt irretractabilis: poteſt de facto reſiſti ipſis officialibus & iudicibus:eſt ſentẽtia Cy.in l.j.in ult.quæſtio.C.unde ui.ubi multum magiſtraliter diſtinguit. & Bal. in l.ut ui.ff. de iuſti.& iure.& materiam latè ponam ſ. in uerbo , præſente Caio & appellante.in uerſi.quid autem ſi non obſtãte appellatione. & uide Abb.in c. ſi quando.de offic.deleg. & Ang. in d.l.j.ff.ne quis eum qui in ius uoc.eſt
57 ui exi.* Et tene menti unum tex.cum

gl.quem ibi Ang.ponderauit in l.j.§. hæc uerba. ff. ne uis fiat ei. quòd ille qui exemit aliquem de carcere,non tenetur in pluſquam teneretur ipſe principalis qui fuit exemptus: hoc intelligo in ciuili, ut in plus non teneatur:ſed in criminalibus nō procedet hoc per prædicta.

58 *Stante ſtatuto quòd bannitus poßit impunè occidi,an bannitus exiſtens in manibus familiæ poteſtatis,poßit impunè per priuatum occidi.*

ANGELVS.

58 *TERTIO quæritur,ſi bannitus & condemnatus capiatur, & exiſtens in manibus & fortia familiæ,an poſsit impunè occidi per priuatum, ſtante ſtatuto quòd bannitus poſsit impunè occidi.Dy.Iac.de Are.ponūt in l. in laqueum.ff. de acqui. rer. do. & ibi Bar.& Bar. ponit in l.iij.§.fi.ff. de ſica.& Dy.&Imo.in l.Publius. §.j. ff. de condi.& demonſt. ueritas eſt quam ponit Bar.in d.l.iij.§.fi. uidelicet quòd non poſsit occidi, aliàs occidens tenetur:quia licet ſit hoſtis, tamē hoſtis captus eſt ſeruandus.l.ſeruos.ff. de ſta.homi. igitur &c. & per alias etiā rationes ibi allegatas:tu dic ut ibi per eū:& aliquātulū latius per Sal.in l.fi.C.de malefi.& mathema.

AVGVST. Tu autē in hac materia adde Io.And.in addi. Spe.in ti. de accuſa.§.ſequitur uidere.in v.col. uerſi.tertium membrum fuit,an bannitus captus qui per familiam ducebatur.& latè uide per Alber.de Roſ. in iiij.parte ſtatuto.q.xxxvj.incipien. adhuc quærit.eo.tit.de banni. & maleſi. uidelicet ultra duas quæſtiones. qui faciens mentionem de doctrina Gand.in ti.de bannitis. & ibi etiā facit mentionem quomodo Ia.de Are. hanc quæſtionem diſputauit:& eſt in libro magno quæſtionum diſputatarum. q. ccxxxiij. quæ incipit, quæro in ſtatutis uel conſuetudinibus alicuius ciuitatis habetur. Tandem ALbe.dicit ibi,quòd deciſio Gan. communiter obſeruatur in hac materia. Adde omnino & limita per d.Bald. in l.libertus.ff.de ſtatu. hom. & uide do.Nel.in tracta. bannito.in ij. parte ſecundi temporis.

59 *Malefactor an ubilibet & ſic etiam in eccleſia capi poßit.*

ANGELVS.

59 *QVARTO quæro, an ubilibet liceat capere malefactorem, &
a ſic etiam in eccleſia [a].dic quòd propter crimina atrocia,ut propter homicidium,raptum uirginum & ſi-
b milia pōt capi in eccleſia [b], & de ea eximi:ut eſt tex.& ibi ple.gl.in auth. de man.prin.§.neque autē.no.gl.Cy. & Bar.in l.ij.C.de his qui ad ec.cōfu. quod Sal.in au:.ſi quis ei.C.de adul. intelligit uerum,dummodo prius requirat epiſcopum,ut ſibi tradi faciat: ut d.au:.ipſo autē annuente poterit poſtea extrahere.ut §.neque.in d.authē.dic ut ibi per eū:pro aliis uerò criminibus non atrocioribus de ea extrahi non pōt,uel eius cœmiterio:ut ibi no.gl.& doct.quod not.in practica:& ſic oſtium ſcalarum eccleſiæ & cœmiterium ſunt priuilegiata, ſicut ipſa eccleſia, ut aliquis de eis extrahi nō poſsit,nec capi,ſicut nec poſſet in eccleſia:uide quæ in ſimili dicam ī.in gl. in uer. in ſcalis ſancti Petronii. Et quod dixi, quòd non poteſt extrahi de eccleſia, habet locū in hoſpitali cōſtituto autoritate epiſcopi: ita dicit Arch.xvij.q.iij.c.diffiniuit. & Bal.in l. ſi quis ad declinandam.§. in

omni

omnibus. uer. ſed quæro iuxta hoc de duabus quæſt.C. de Epiſ. & cleri. Et prædicta procedunt de iure ciuili, de iure uerò canonico, eccleſia cũ ſuo cœmiterio habẽt immunitatem præterquã quando in eis aliquis occiditur, uel membrum mutilatur, & poſtea in eccleſia aufugit: ut extra de immu.ecc.c.fi.ita dicit Sal.in d.auth.ſi quis ei. tenet etiam quòd fortè per rationem poſitam in d.c.fi.poteſt extendi ad quodlibet delictum, per quod eccleſia uiolatur. Itẽ quando eſſet latro publicus, qui homines in ſtratis publicis inuadit, uel quando eſſet agrorum populator: ut in c. inter alia.eod.tit. & not.glo.ibidem, quod dicit eſſe notabile propter illos qui ſunt de terris eccleſiæ: quia in illis ſeruatur ius canonicum: ut notat.gl.in c.ij.de arbitris.in vj.

ADNOT. a ¶ Et ſic etiam in eccleſia. *Adde tu de hoc, & uide Rom. in conſi.ccxxvij. & ccxxxiiij.ubi dicit ꝙ non ſolùm in laico, ſed etiam in clerico habet locum diſpoſitio l.præſenti. & non ſolùm in delinquente in eccleſia, ſed etiam extra eccleſiã allegat glo.ſing. in c.frater. xv.q.iij. & quòd fugiens ad hoſpitale ſit tutus, ſicut fugiens ad eccleſiam, ponit idẽ Ro.in conſi.ccccix. & uide Pau.de Caſtr. in cõſi.ccccLxxj.in iij.uol.ubi habebis pulchram limitationem ad prædicta. Bern.*

b ¶ Pro quibus delictis quis poſſit capi in eccleſia. *Eſt tex.in c.inter alia.extrà de immu.eccle.ubi patet, ꝙ non põt quis extrahi niſi in duobus caſibus, uidelicet in publico latrone & depopulatore agrorum: etiam quãtumcũque delicta grauia ſint, niſi deliquerit in eccleſia.c.fi.na eo.ti.facit tex.in ca. reum.xvij. q.iiij.ubi dicit reum ſimpliciter indefinitè: & ſic comprehendit omnem reum.facit c.ſicut antiquitus.ea.q. & c.frater coepiſcopus.ibi, quòd nec poteſtatibus quidem uel principibus unquam licuit perpetrare, ut hominem in ſanctuariis conſtitutum, captata ſacerdotis abſentia, reluctantem, reclamantémque, uiolentérque abſtraherent. & in c. diffiniuit. ubi dicit regia ſeueritate plectendum. facit l. ij. & l.præſenti.C.qui ad eccle.confu. ubi indefinitè datur priuilegium. In contrarium facit, quòd quando delictum eſt cõmiſſum ex propoſito & ſit atrox, poſſit extrahi de eccleſia delinquens ultra dictos duos caſus comprehenſos, in c. inter alia. Primò tex.in c.j.de homi.ubi in homicidio penſato conceditur. facit doctrina Guil. de cu. in auth. licet. C. de liber. præ. & tex.in d.§. neque autem homicidis.in auth.de man.prin. & tex. in c.j.§. prædictis. uer. ſed quia, quæ fuit prima cauſa beneſi. amit. & ibi Iac.alua. idem tenuit Inn.Hoſtien. & Ant.de But.in d. c.inter alia.in ſua diſtinctio.ubi in grauibus delictis concludit confugientẽ nõ gaudere: licet do.Abb.ibidem tenuerit cõtrarium. idem tenuit Cy.in d.l. præſenti. & Io.For.in practica in materia inquiſitionis. & Old.in cõſ.liiij. Et maximè quãdo ſumus in terris imperii, debet ſeruari ius ciuile: ut uoluit Pet.de Anch.in d.c. inter alia.ut refert Ab.ſicu.in l.facit.etiã optima ratio adducta p Bar.in l.ſi ui.de uſuca. & in l.ob ea.ꝙ ubi lex ponit regulã & excipit aliquos caſus: tamẽ alii caſus qui reperiũtur excepti uẽdicãt ſibi locũ. Et ſic caſus exceptuati in c.inter alia.nõ reſtringũt regulã in cæteris: quia etiã nõ eſt bona cõſequentia.l. canonũ excepti aliquos caſus &c. Ergo in nõ numeratis & excep.eſt lex correcta. ꝑ quo gl.in c. quoniã frequẽter.ut lit.non conte. Et ita ſeruatũ fuit Veronæ, dũ ego Frac.à ligna. eſſẽ iudex maleficiorũ magnifici do. Anto. Ve-*

*nerio ptātis Veronæ die xvij.nouēb.1481. in perſonā Pet.peroni de inſula ſcalarum qui fuit captus in eccleſia ſanctæ Mariæ inſulæ Porcaritiæ.& fuit pro furtis ſuſpē ſus,cū cōſenſu ipſius clariſſimi domini poteſtatis,& curiæ ſuæ ac curiæ conſulū ciuitatis Veronæ, excepto ſapiētiſ.doct.do. Anto.de pelegrinis:in qua curia omnia ſupra ſcripta allegaui.*

AVG. Tu aūt in materia in qbus caſibus qs pōt capi in eccleſia, quia maxima eſt,pro nūc ſufficiāt remiſſiones,quia doc.diuerſimodè loquūtur:adde & uide do.Ang.in d.auth. ſi qs ei.& Sali.in d.l.ij.C.de his q ad ecc.cōfu.& doct.in d.c.inter alia.& doct.in d.c.ſi.extrà de immu.eccle. & Albe.de Roſa.in rubri.C.de his qui ad ec.cōfu.& longā diſtinctionē Cy.quam poſuit in l.præſenti.C. de his qui ad eccle.cōfu.& latè ſcribit Iac.de bel.in §.ſed neq;.in auth. de māda.prin.& Imo.in cle.j.col.pe. extrà de pœniten.& remiſ.omnino uide Hoſtiē.in ſumma ſua in titu.de immu.eccle.in §.inquantū.in princ. ij.col.ubi ponit notabilē intellectū ad tex.in d.§.ſed neq;.Et adde Old. in conſi.ſuo lj.& gl.xxxvj.q.j.c.de raptoribus.& ibi Archi.& xxiij.q.v.c. reos.& xvj.q.iiij.c.reū.omnino adde quæ dicam infrà,in gloſſ.ſuper uerbo,in ſcalis ſancti Petronii.

60 *Malefactor qui cōmiſit atrox delictū, ſi habeat ſaluū cōductū,an nō obſtante ſaluo cōducto per iudicem conceſſo, poſſit iudex facere eū capi & punire.*

61 *Iudex an poſſit dare fidentiam accuſato ſeu inquiſito,quòd ueniat ad eū pro ſe excuſando,uel pro aliqua informatione curiæ.*

ANGELVS.

60 *QVINTO quæro, ſi cōmittens atrox delictum habet ſaluū cōductum,an non obſtante ſaluo conducto per iudicem conceſſo, iudex poteſt eū facere capi & punire.& uidetur q̄ ſic,in §.neq; aūt.in authē. de man.prin.& pro hoc facit l.j.& ij. & ibi glo.in uer.hoſtes & duces bellı.ff.de dolo.Guil.de cu.ibi dicit,q̄ ſi eſt talis malefactor,qui poteſt inuitus extrahi de eccleſia, q̄ tūc iudex pōt ſaluū cōductum frāgere:ut d.§. neq; autē.aliàs ſec*.Cy.uerò in l.præſenti.C.de his qui ad ec.cōfu.dicit q̄ ſemper eſt ſeruandū:quia etiā hoſti fides ſeruāda eſt:ut d.l.j.§.ij.ff.de dolo.& l.cognitionē. de bo.au.iu.poſ. Bal.& Ang.ibidē dicūt,q̄ ſi eſt factū cū cauſæ cognitione,& plena informatione, tūc ſemper ſeruandū eſt: ut no.gl.Bar.& Imo.in l.is qui reus. ff.de pub.iud.aut ſine cauſæ cognitione, uel iuſta cauſa uel ex abrupto,& tunc non tenetur illud obſeruare,quoniam concedere non potuit in præiudicium reipublicæ: ut l.relegati.ff.de pœ.nam ut dixi,hoſti etiam eſt ſeruanda fides: ut not.glo. xxiij.q.j.c. noli æſtimari. ubi dicit q̄ iſtud eſt uerum, ſi ipſe etiam obſeruat: quia de nouo nullum maleficiū committitur. hoc etiam uult Angel. in d.l.j.§.ij. & uide quod no. Ludo. de Ro.in l.tertia.§. ſi quis ſeruum.ff. de acquiren.poſ.* Sed prius eſſet 61 uidendum, an iudex poſſit accuſato uel inquiſito dare ſecuritatem, fidentiam, uel ſaluum conductum, ut ueniat ad ſe excuſandum, uel pro aliqua informatione curiæ: uide gl. & doct. & Ioan. de Imol. in l. is qui reus.ff.de accuſ.& latè Sali. in l.cum indulgentia.in ij.col.C. de ſent. paſ. dic ut ibi plenè.

AVG

AVGVST. Tu autē in hac materia ultra docto.adde & uide iſtam materiam latè diſputatam per do. Nico.capocium cardinalem Romanę eccleſię,quam diſputationem refert de uerbo ad uerbũ Albe.de Roſa.in iiij.parte ſtatuto.q.xxxviij. quæ incip. quæro etiam aliam quæſtionem:bannitus de maleficio accuſatus,de alio maleficio uolens ſe defendere petit fiduciam. ibi ponũtur & allegãtur omnia iura pro & contra,quę poſſunt allegari in hac materia: & adde longã diſtinctionẽ quã ponit Iac.de bel.in auth.de manda. princ.in §.ſed neq;.Sed omnino in hac materia,adde pulchrã doctrinã Ange.in l.utimur.ff.de ſepul.uio.& ibi aliquid per Bar.& per Ange.in l. Papini.§.ſi quis mortis.ff.de inof.teſta.& per Bal.in l.libertas.ff.de ſta. ho.an autem iudex poſsit ſaluũ cõductum facere,uel princeps debeat facere,uide doc.in locis ſuprà alleg. & per Ang.in l.j.ff.ad le.Iul.maie.& ibi Bal.& per Bart.in l.relegati.ff.de pœ.Adde Ro.ponẽtẽ iſtas quæſtiones & allegãtẽ multas gl.de iure canoni.in l.recuſare.§.ſed ſi alio.ff.ad Treb.& uide Ang.in diſpu.ſua quæ incip.Bononiẽſis ſuæ ciuitatis bãnitus.in vj.q.qui diſputat,an iſte ſaluus conductus poſsit dari per iudicem, & quãdo.& uide Bal.in l.reos.C.de accu.in antepenul.char. & omnino Albe. de Roſa.in quarta parte ſtatutorũ.q.lxxxviij. Et de omnibus iſtis quæſtionibus ultra omnes poſuit iſtã materiam domi.Nellus in tract.banito.in ij.parte ſecundi temporis.in xv.& xvj.queſtio.& ibi uideas an ſaluus conductus debeat obſeruari per ſuperiorem.

61 *Officiali an liceat capere in alieno territorio malefactorem quem incœpit proſequi in ſuo.*

ANGELVS.

62 * SEXTO quæritur,an ſi officialis uult capere malefactorem quem in ſuo territorio incœpit proſequi: ille uerò in alieno poſtea fugiat territorio,& officialis ſuam proſequatur capturam,an liceat ei capere in alieno territorio. hoc poſuit Bal.& Flo.in l.ſequuti.§.Ariſto.ff.ſi ſer.uẽ. ubi primò arguit, ꝙ non licet:ut in d.§.Ariſto. In contrarium allegat l. capite quinto.ff.de adul.ſed tenent primum dictum ea ratione:cũ enim ad alienũ territoriũ ſe cõtulit, ſtatim domin9 primi territorii priuatus eſt poteſtate capiẽdi.pro hoc facit d.§. Ariſto.quia probat quòd nõ licet ponere pedem in alieno territorio:nã mutato territorio ſtatim dicitur mutata poteſtas. argu.l.ſi dominiũ.ff.de fur.facit ff.de ædi.edi.l.qd ſit ſeruus fugitiuus.§.idem Celſus.Nec obſt.l. cap.v.quia ibi durabat poteſtas retinẽdi patrisfami.facit ff.de adul.l.qd ait lex.§.qd ait lex.idẽ tenet Sali.in l.ij.C.de exhi.reis.in caſu autem noſtro, ſecus eſt propter territorii mutationem &c. Si non iuſtè caperetur, tũc iudex in cuius territorio iniuſtè captus eſt, poteſt repetere talẽ captum, & allegare ꝙ capi non potuerit. facit dic.§.idem Celſus.& ꝙ potuerit repeti,tex.eſt in cap.ex parte.extrà de uerbo.ſig.ita dicit Barto. in l.ſi cui.ff.de accu.& ſic capiens nõ poſſet de eo facere executionem, etiam ſi iudex alterius territorii non repeteret: ſed deberet ſuæ priſtinæ libertati reſtituere: cum captura ſit nulla:quinimo & capiens & retinens uidetur

uidetur obligari actione iniuriarũ: ut dic.capi.ex parte.ita dicit Flor.in dicto §. Ariſto.

AVGVST. Adde tamen ꝙ illa decisio eſt falſa [a] in prima quæſtio. per doctrinam Bar.quam poſuit in l. quod ait.§.quod ait.ff.de adul.& ibi cũ omnes ſequuntur: qui dicit quòd quoties initium eſt licitum, & habet cauſam licitã, finis uerò eſt illicitus, tunc initium inſpicimus: ut eſt tex. ibi in d.§.quod ait.& eſt tex.in l.qui cũ maior.§.j.ff.de lib.cau.ſecus quãdo finis & initium ſunt illiciti: quia inſpicitur finis. Sed in caſu noſtro initium eſt licitum: ergo inſpicitur locus initii:& ita decidit Ang.per illum tex.in propriis terminis quæſtionis noſtræ.in l.Gracchus.C.de adult. & per hanc rationem ita decidit Ro. multa allegando in l.j.§.occiſorum. in octaua col.ff.ad Silla.& ad hoc uide pulchram diſputationem Alberi. de roſa.ultra omnes doct.in tracta. ſtatuto.quæſt.lxxvj.in quarta parte. quæ incip.diſputauit etiã ipſe Old. aliam pulchram quæſtio.qui in hac difficultate ſcripſit xij.col.& allegat omnia quæ poſſunt allegari:& uide aliquid per Ioan. And.in reg.in obſcuris.de reg.iur.in mercuria. faciũt no.per Ang.in l.nemo carcere.C.de exact.tribu.& do.Bal.in l.j. C.de ſer. fugiti.& in propriis terminis iſtius quæſtionis uide Bald.pulchrè omnino in l.j.C.de ſum.trin.& fi.catho.in repet.in vij.char.

ADNOT. a ¶Falſa. *Adde tu quod imò uidetur uera:& allegata contra Ang.procedunt ubi eſt eadẽ ratio & congruitas terminorum:ſed ubi eſt diuerſa ratio & qualitas terminorũ,quicquid eſt licitum in termino a quo non eſt licitũ in termino cõtinuato. ita Bal.in l.ſi quis nõ dicam rapere.C.de epiſc.& cle.unde ex diuerſis non infertur: allegat Bal.in l. quid ſi fugitiuus. hic alleg.& ſic uoluit Bal.quòd ubicũque eſſet licitũ ex forma ſtatuti offendere aliquem deprehenſum in aliquo crimine & in domo: certe ſi ille deprehẽſus aufugiat de domo,poterit per totum territoriũ ſtatuentium impunè offendi.ſed ſi ſequatur in alieno territorio, & offendat,hoc non poterit, quia ſtatutum hoc non potuiſſet permittere, nec eſt ueriſimile ita permiſiſſe: & ita loquitur l.quid ſi fugitiuus.& Io.An.in add.Spe. in tit.de accuſ.§.fi.in iij.parte.quia tunc eſt diuerſitas terminorũ, et per cõſequens nominis. ſed ſi exinde ſequatur extra domum per territorium ſtatuentiũ,inſpecto ꝙ principiũ eſt licitũ, & ubique eadẽ ratio.& ita loquitur Bar.in d.§.quod ait. qui ſe fundat in hac ratiõe:& ita etiã uoluit Bal.in d.l.ſicuti.dũ dicit quòd mutato territorio eſt mutata poteſtas.& ita tenet Ang.in ſpecie in l.nec in ea.§.nec occidendi.ff.de adult.intelligens d.§.quod ait.ut ſ.dixi: unde non meruit reprehẽdi Ang.iuxta illud Senec.Qui parce laudãdus eſt,parcius uituperãdus.& pro Ang. facit quod uoluit Bal.in conſi.lxxij.inci. quidam ſubditus. ubi cõſuluit pro quodã ſubdito ducis Sabaudiæ,qui alium ſubditum dicti ducis interfecerat, & aufugerat in dominio comitis uirtutũ, & ibi captus per ſubditos ducis Sabaudiæ, & ductus in eius dominio, & conſuluit,quòd deberet relaxari.& idem cõſuluit Barb. in conſi.xxvj.*

63 *Carceratus propter unum maleficium an poſſit per unum alium officialẽ, ex alio maleficio recommendari.*

ANGELVS.

63 *SEPTIMO quæro, an carceratus propter unum maleficiũ,poſsit

per

per alium officialem ex alio maleficio recommēdari: dic ꝙ ſic: facit qđ no. Bar. in ſimili in l. ij. §. fi. ff. de cuſt. reo. & in q. ſua. Lapus fuit captus. qđ eſt uerum, dummodo proceſſus per primū officialē inchoatus nō impediatur, imò primò expediatur: ita dicit Bar. in l. ſi cui. §. fi. ff. de accuſa. Sed aduerte quia per ſecundā recōmendationē nō poteſt impediri executio primæ pœnæ: quod tamen intelligo ut no. Bar. in l. ij. §. fi. ibi, ulterius quęro &c. ff. de cu. re. & not. Rapha. in l. j. nil no. appel. pen. qui uidetur aliter dicere.

AVGVST. Tu autē in hac materia, an carceratus ex una cauſa poſſit recōmendari [a] ex alia: adde Bar. in l. ij. §. ſed & eximendi. ff. ne quis eū qui in ius uoca. eſt ui exi. uide Bal. in l. quia pleriq;. ff. de in ius uoc. Bal. in auth. ei qui. in vj. col. C. de bon. auto. iud. poſ. Bald. in l. turpia. ff. de lega. j. omnino Ang. in d. l. ij. §. fi. ff. de cuſt. reo. qui breuius & melius loquitur q̃ Bar. & Ang. in d. l. ſi cui. §. fi. ff. de accuſa. & Bal. in l. pen. & fi. ff. quod metus cauſ.

ADNOT. a ¶Recommēdari. *Adde tu, & uide Bal. in cōſi. ccclxxxiiij. in ij. li. & ibi ponit cautelam ad euitandam iſtam ſequeſtrationē: & etiā an carceratus pro delicto poſſit pro debito recommendari: & uide eundem in conſil. ccclxxv. ubi an carceratus per poteſtatē poſſit per epiſcopū recōmendari. & adde Bar. in diſpu. ſua, incip. Lapus. & in cōſi. cxxvj. & etiā uide Alex. in cōſi. clix. in ij. uol. ubi quòd recōmendatio in carcere nō poterit fieri in die feriato. unū etiā not. ꝙ ſi reperiatur unus carceratus pro delicto, & fiat proclama, ꝙ talis eſt in carcere, et quòd petit relaxari, ſi eſt aliquis qui uult cōtradicere, quòd cōpareat: quòd ſi nullus cōparet, ꝙ iudex debet illū relaxare: ita dicit Pau. de ca. in cōſ. xliiij. in j. impreſ. B.*

*64 Malefactor pro crimine quòd ueniat relaxādus captis fideiuſſoribus, an iuſtè poſſit detineri et carcerari, ut doceat ſocios, mandatores: & auxiliatores.*

ANGELVS.

64 *OCTAVO quæro, an ſi eſt tale delictū ꝙ debeat captis fideiuſſoribus relaxari: iuxta no. in l. j. ff. de cuſt. reo. an ſit iuſta cauſa detinēdi & carcerandi eum, ut doceat ſocios, mandatores, & auxiliatores. dic ꝙ ſic: ut not. Bar. per illū text. in l. ij. §. pe. ff. de iu. fiſ. quod intellige uerū, quando ſumus in caſu quo poſſit de ſociis interrogari: iuxta not. l. fi. C. de accuſa. ita tenet ibi Cy. & Sal. aliàs ſi nō poſſet interrogari, interrogatus etiā nō facit indiciū: ut no. Bar. in l. j. §. ſi ſeruus. ff. de quæſt. ꝙ uidelicet quando poſſit de ſociis interrogari: ponit Bart. ſuā determinationē in l. repeti. §. ij. ff. de quæſt. quam damnat Sali. in l. fi. C. de accuſa. & ſuam ponit, quam ſuprà recitaui in iſta glo. uer. quæro, an particeps criminis &c.

AVGVST. Tu autē in hac materia inquantū dictū eſt, an mādatarius poſſit in carcere retineri: & in aliquo caſu ad hoc nominet mādatorē, adde gl. not. in l. non ideo minus. C. de accu. in gl. ij. & ibi Bal. circa prin. in uer. j. gl. ij. no. q dixit ꝙ aſſaſſinus tenetur dominū, ſiue mādatorē in iudicio nominare, & ſuper hoc poteſt torqueri. quādo autē ſocius tenetur ſociū nominare, latè dixi in addi. in d. uer. quęro, an particeps criminis. & uide Ang. in l. & ſi cert⁹ ad Sil.

*65 Iudici cuilibet competenti, licet malefactorem capere.*

ANGE

ANGELVS.

65 * NONO nota, quòd cuilibet iudici ſuo cõpetenti, licet capere maleſactorem. Vnde clericus nõ poteſt capi à iudice laico, niſi de licẽtia ſui ordinarii eccleſiaſtici, uel niſi in flagranti crimine reperiatur: quia tunc poteſt capi per laicum ut ducatur ad

a iudicẽ [a] eccleſiaſticũ: ita dicit Inno. in cap. ut famæ. de ſen. excom. & no. Florian. in l. iiij. ff. ad legem Aquiliam. Si clericus capiatur, uel inquiratur à iudice laico, an poſſit petere ſe remitti ad iudicẽ eccleſiaſticum, ſi non eſt in habitu, & tonſura: uide Bal. in l. ſi qua per calumniã. C. de epiſcop. & cleri. Et not. quòd non tantum officiali licitũ eſt capere clericum delinquentem: imò etiam laico priuatæ perſonæ, ut ad ſuum iudicem ducat: ut not. per Barto. in l. ſi quis in ſeruitute. ff. de fur. facit l. j. C. de rap. uirg. Et hoc etiam uoluit Bal. in l. ſi qua per calumniam. C. de epiſ. & cleri. Secundò etiam caſu licitum eſt cuilibet capere maleſactorem, ut quando aufugeret. arg. l. ait prætor. §. ſi quis debitorem. ff. de his quæ in frau. cred. Tertiò ſi ex forma ſtatuti eſſet caſus, in quo liceret ipſum reũ offendere: ergo fortius poteſt capi, & etiam omni caſu, & per quẽcunq; quãdo quis repertus eſt in flagranti crimine, tunc quilibet habet mandatum à lege de capiẽdo quẽlibet maleſactorẽ: ut l. raptores. C. de epiſco. & cleri. & l. capite quinto. ff. de adul. ita dicit Bal. in l. fin. C. de requi. re. qđ not. Et aduertas ꝙ non poteſt retinere captum, niſi per xx. horas, ut ad iudicem ducat: ut no. glo. & Bar. in d. l. cap. v. & ita dicit Bal. in d. l. ij. & idẽ ibi Sal. in caſibus in quibus liceat priuato capere maleſactorem, de quibus ibi per gloſ.

ADNOT. a ¶ Ad iudicem. *Tu adde, & uide in propoſito quando clericus deprehenſus poſſit per laicum puniri per Alex. in conſi. viij. in j. uol. & Capol. in conſi. xv. Ber.*

AVGVST. Tu autẽ in hac materia inquantum dictum eſt, an licitum ſit capere clericum delinquentem, repertum in flagranti crimine, uel fugientem per quemlibet laicũ: adde quod Hoſt. in ſumma de ſent. excom. in §. quibus debet. uer. fallit. dicit quòd non uult diffinire iſtam quæſtionem, & ibi dubitauit de uera deciſione. Et eundem recitat ſimpliciter Arch. in c. presbyter. lxxxj. diſt. quinimo Hoſt. in c. nuper. de ſentẽ. excom. dicit ſe nõ fateri, ꝙ ubi leges capturam permittunt, poſſit illo caſu clericus capi, niſi detur ius canonicum expreſſum: & uide in hac materia Laudinium. & Ioã. de Ligna. & doct. in cap. j. de offi. ord. in cle. & dicta Inno. in cap. ſi uerò. extra de ſen. excom. Adde ꝙ iſtam materiam do. Card. do. Anto. de But. & omnes poſuerunt in cap. cùm non ab homine. & ibi ultra omnes locutus eſt domi. Abb. & ibi uide Mod. extrà de iudic. Et adde pulchra uerba Ang. in l. ictus fuſtium. de his qui no. infa. & ibi Bal. ſed Bal. ibi optimè eſt locutus in c. j. §. ſi quis. de pa. iur. fir. qui dicit, ꝙ clerici capi poſſunt, ut præſententur epiſcopo, ut uoluit Io. And. in nouel. in d. capit. ut famæ. ſed ex interuallo nemo poteſt eum capere, niſi de cõmiſsione epiſcopi: alleg. no. in ca. cũ nõ ab homine. extrà de iud. An autẽ clericum debitorẽ fugientẽ licitũ ſit creditori capere: uide Abb. & Mod. in ca.

in ea.cum non ab homine. De prima quæſtio.uide Domi.de ſancto Gemi. poſt Archi.in c.de his clericis.el.ij.in c.ante omnia.xxv.diſtin.& Domi.de ſancto Gemi.l.diſt.c.de his. uide Bal. per illum textũ,in l.nec timorem.ff. quod met.cau.

66 *Captus ſi ſpõte ſe præſentet, an ſit carcerãdus, uel fideiuſſoribus relaxãdus.*

ANGELVS.

66 *DECIMO quæro, an poſtquã a eſt captus, ſi ſponte ſe repręſentauerit, ſit carcerandus, uel fideiuſſoribus relaxãdus. dic ꝙ aut ex tali delicto, qđ ſibi adſcribitur uenit pœna corporalis, uel corporis afflictiua, impo nenda de iure uel à ſtatuto, & tũc ne pœna deludatur, nõ eſt à fideiuſſoribus relaxãdus. Quinimo ſi ſit graue crimen non tantũ eſt carcerãdus, ſed etiã in uinculis ponẽdus.l.diuus.& l. ſi confeſſus.ff.de cuſt.reo.uel ſi crimen confiteatur, etiã in uinculis ponendus eſt, dato ꝙ crimẽ nõ ſit graue, uel etiam ſi ſit teſtibus conuictus: aliàs ſi crimen nõ ſit multũ graue, ſolùm in carcere ponetur.d.l.ſi cõfeſſus. Si autem pœna non ſit corporis afflictiua, & tũc fideiuſſoribus eſt relaxandus, etiam antequã aſtringatur uel confiteatur: ut eſt tex.& ibi Bart. in l.j.ff.de cuſt.reo.quod ſingulariter not.contra aliquos latrunculatores, qui antequam malefactorem captũ uelint fideiuſſoribus relaxare, caſu quo ſit fideiuſſoribus relaxandus, cõpellunt eum ad confitendum, quòd ipſi poſtea tenentur in ſyndicatu.

AVGVST. Tu autẽ in hac materia quando aliquis fideiuſſoribus ſit relaxandus: adde nota.per Bald. & Angel.in l.ij.C.de exhi.re.& uide illas deciſ.quas allego nunc infrà in proxi.ſeq.q.& dicetur ĩ.in gloſ.pro quibus Anto.fideiuſ.

67 *Pœna à principio exiſtente pecuniaria, in ſubſidium uerò corporis afflictiua, an ſit malefactor fideiuſſoribus relaxandus.*

ANGELVS.

67 *VNDECIMO quæro, ſi à principio pœna erat pecuniaria, in ſubſidiũ uerò erat corporis afflictiua, an ſit fideiuſſoribus [a] relaxandus. dic quòd non, quia poſſibile eſt illam pœnam corporalem imponi: igitur iudicatur pœna corporalis: ut not. Bart.in l.ij.ff.de pub.iudi.& ita idem determinat in l.j.ff.de cuſt.reo. Aduertas tamen quòd cautela eſt, quòd ſi talis uult relaxari quòd ſoluat pœnam fiſco transferendo in eum dominium, ſub hac conditione ſi cõdemnabitur: ut l.ſi ſub conditione. ff.de ſolutionibus.non autem pecuniam deponat etiam apud fiſcum: quia depoſita fortè periret, ſecundum Bartol.ibi: ſed Angel.in l.ij.C. de exhib.re.dicit hoc uerum, ſi fuit depoſita in ſacculo: ſecus ſi fuerit numerata, quia tunc dominiũ transfertur in fiſcum:& ſic perire nõ poteſt:ut l.diem ſponſaliorum.& l.Lucius.ff.depo. nec etiam fideiuſſores de ſoluando damno relaxabuntur, quia poterunt effici nõ ſoluendo:& ſic poſſibile eſt quòd pecunia nõ ſoluatur:& ſic corporalis poſſet imponi:non ergo depoſitum, uel fideiuſſores admittuntur, ne pœna corporalis ſit eluſoria.ita not.dicit Barto. in l.j.& l.item liberatur.§.j.ff.quibus mod.pig.uel hypo.ſol.ubi plura ſingularia dicit. Nam in dic.quæſt.alio modo diſtinguit, uidelicet aut ſtatutũ dicit, quòd condemnetur in certa quantita

quantitate,quam ſi ſoluere non poterit,amputetur ſibi pes a: & tũc datis fideiuſſoribus,uel facto depoſito relaxabitˀ:quia nõ poteſt dici, ꝙ ſoluere nõ poſsit qui fideiuſſores idoneos adinuenit: ut l.nemo dubitat. de reg.iur.quod intellige uerum, ſi ſunt fideiuſſores qui habent bona ue riſimiliter nõ peritura, aliàs ſecus:ut l.ij.§.j.& ibi no.ff.ſol.ma.Si uerò ſtatutum dicat ꝙ condemnetur in certa quantitate, quam ſi non ſoluerit, amputetur ſibi pes: tunc nõ debet re laxari datis fideiuſſoribus: quia poteſt eſſe ꝙ nec ipſe, nec eius fideiuſſores ſoluent,quanquã ſint locupletes,& ſtatutũ requirit ſolutionẽ,ergo nõ ſufficit ſatiſdatio, uel datio fideiuſ.ut d.l.itẽ liberatur. §.j.& eo modo faciẽdo depoſitũ non relaxatur, niſi transferat dominiũ, ut dixi. Sed dubium eſt, an maſſarii fiſci cogãtur b talem dominii translationẽ in dicta pecunia recipere.Bart.in d.l.item liberatur.§.j.in fi.dicit ꝙ non:quia nemo cogitur recipere pecuniam per quã quis obligatur ad reddendũ:ut l. j.qui po.in pig.hab. Sed dicti maſſarii poſſunt obligari ad reſtituendũ, ſi ille ueniret abſoluẽdus:ergo nõ põt cogi recipere. Ex quo not. ꝙ ſi dicti officiales uolunt recipere poſſunt & facere, ꝙ illi fiat gratia, ꝙ fideiuſſoribus relaxetur:aliàs ſi nõ uolũt face re dictã gratiã,arreſtabitur & carcerabitˀ.ita dicit Bar.qđ no.quia eorũ officiũ poterit eſſe uenale.facit quod notat Bar. in l.uẽtre.circa fi.ff.de acq.hę. quã cautelam no.perpetuo tu iudex, quãdo uis arreſtare aliquẽ dicto caſu, ꝙ facias ꝙ camerarius cõmunis nõ uelit dictũ depoſitũ ſub dicta cõditione, & ita ſemel practicaui Nurſiæ: de quo dic ut etiã dicam j.in gl. in uer.pro quibus Anto.fideiuſsit.

ADNOT.a ¶ An ſit fideiuſſorib9. *Adde in materia, et uide Io.de Ana. & Cap.in cõſ.xl. & ibi etiã ꝙ ualet cõſuetudo.ꝙ quis relaxetur fideiußoribus ubi uenit pœna corporalis. & adde etiã Pau.de Ca.in cõſ.cccxlvj.incip. clarũ eſt in iure in iij.uol. in ultimo impreßis. ubi ꝙ iudex ex cauſa põt reũ fideiußorib.relaxare, etiã ubi pœna ſanguinis ingeritur, & ibi etiã uidetur ponere in iudicis arbitrio,quãdo quis ſit relaxãdus fideiußoribus,quicquid dicãt doc.in l.j.de cu.re.& ſubdit ꝙ cauſa eſt iuſta quãdo aliquis nõ magnæ cõditionis accuſat aliquẽ magnũ uirũ de crimine,ingerẽte pœna ſanguinis. & ibi etiã dat cautelã iudici, ut in actis apparere faciat cauſam, quare reũ relaxauit fideiußoribus, ſicut quando pœnã auget uel minuit:& hæc not.* Ber.

¶ Sibi pes. *Adde an ſi ſtatutũ dicat ꝙ debeat ſoluere intra mẽſem cõdẽnationẽ pecuniariã,an iudex poßit intra menſem illũ cogere ad ſoluendũ:uide Cal.cõſi.ij.in titu.de pœ.& quid ſi appellauit,à quo tẽpore incipiat currere mẽſis:uide do.Alex. in conſi.xxxvj.in iiij.lib.* Ber.

AVG. Tu autem in hac materia adde primò, ꝙ licet per iura uulgata ſancitũ ſit, quòd captus in aliquibus caſibus fideiuſſoribus ſit relaxandus: iuxta not.in dicta l.j.ff.de cuſto.re. & quod ibi per Bar.& alios, & ſatis ſuprà in his duabus proxi. quæſtio.dictum fuit.Tamen limita hoc uerum, niſi ille qui eſt captus, qui uult fideiuſſoribus relaxari, aliàs fregerit carceres & aufugerit,quia tũc nullo mo do fideiuſſoribus eſt relaxandus. Ita ſingulariter dixit gl. quæ eſt ſingularis ſecundum Roman. ibi in l. lex Cornelia.ff.ad Silla. & ibi Ro.dicit ꝙ nemo

quòd nemo unquã eam ponderauit: ſed certè errauit Ro. quia Bal. ibi in d.l. lege Corne. eam põderauit, quẽ ipſe nõ uidit. & infrà dicetur in hac eadem gl. in uer. quartò notãdũ eſt. & ibi latius. Et idem uoluit Bal. in l. ij. C. de epiſco. audien. ubi etiam limitat iſtam materiã per auth. nouo iure, C. de cuſto. & exhib. reo. Et adde pulchra uerba Bal. in l. ſed ſi his. ff. de in ius uoc. & ibi dicit, ꝙ quãdo aliquis eſt inuentus cum armis, non eſt fideiuſſoribus relaxandus: quia cõſtat de delicto manifeſtè, licet delictũ non ſit graue. uide Bal. & do. in l. ſi quis poſt. ff. de teſta. Adde tamẽ ꝙ Ang. in l. more Ro. ff. de fer. per illam gl. ibi dicit, quòd ſi quis compa ret & uult dare pignora etiã de nocte pro carcerato: quia carceratus debet relaxari: & tene menti ſententiã Bal. in l. eos. §. ſuper his. C. de app. ꝙ ſi cauſa eſt capitalis, & unus uellet dare nedum centũ, ſed mille fideiuſſores, talis non debet relaxari. ita dicit Bal. ibi ſecundum Petrum. quod not. Et de hac q. quam formaui hîc in xj. q. uide Bar. dubitantem in l. nemo dubitat. ff. de regu. iur. uide Bar. per illum tex. in l. ſtatu liberos. §. ij. ff. de ſtatu liber. omnino per Angel. & Rapha. in l. j. ff. de cuſt. reo. per Moder. in d.l. item liberatur. §. j. ff. quib. mo. pig. & cætera. uide Bal. in termi nis in l. data opera. circa medium. C. qui accuſa. Et tene menti quod dixit Bal. in l. j. ff. qui ſatiſd. co. & quod dixit Bald. in l. j. ff. ſi quis in ius uoca. non ier. ꝙ ſi iudex maleficiorũ acceptauit fideiuſſores non idoneos, & captũ relaxauit: nihilominus poteſt iterũ capere reum & facere ꝙ iterũ præſtet fideiuſſores: quibus præſti- a tis nihilominus etiam primi fideiuſſores ſunt obligati. & in hac materia bene faciunt not. in l. ſi quis ab alio. ff. de re iu. in l. iiij. §. ait prætor. eo. tit. ff. de re iud. per Bar. in l. ſolutionis. ff. de ſolut. Quintò adde do. Bald. & Ange. in l. ij. C. de exhi. re. Et certè Bal. in d.l. ſecunda notabiliter loquitur, nihilominus non recedo à doctri. Bart. in d.l. item liberatur. §. j.

*68 Statuto dictante quòd uilla teneatur capere malefactorem & non potuit capere, an & quomodo teneatur.*

*69 Statuto dicente quòd uilla teneatur cuſtodire & ſaluare territoriũ ſuum ne incendia, robaria, & damna committantur, alias teneatur ad emẽdandum damnum ſi non appareat malefactor, & maleficium, puta ignis, commiſſum fuit de nocte, & ignoratur malefactor, an uilla teneatur.*

*70 Villa ſi tenetur pro delicto de quo ſuprà, quomodo imponetur collecta.*

*71 Carcerari quando aliquis poſſit pro crimine.*

ANGELVS.

68 *DVODECIMO circa prædicta quæritur, quia ſuprà uidimus quando aliquis tenetur uel nõ, quãdo malefactor capitur uel captus eſt: modò uideamus quãdo aliqui teneãtur quia fuerunt negligentes in capiẽdo malefactorem, quoniam per Italiã cõmuniter ſunt ſtatuta, quòd uillæ teneantur capere malefactorẽ & non ceperunt: & quomodo teneãtur diſtinguẽdũ eſt: quòd ſi non potueruut capere: quia fortè uenit cũ tanta gente, quòd eũ capere non potuerunt, uel maleficium in confinibus uillæ cõmiſſum fuit, & incontinenti ſe tranſtulit ad alienum territoriũ, [a] uel tertiò de nocte cõmiſ-

ſum eſt dictũ maleficiũ: ita ꝙ in no-
titiam uillæ maximè maioris partis
hominum non deuenit, & tunc uilla
nõ tenetur: ita ſingulariter dicit Bar.
in l.j. §.occiſorũ.ff.ad Silla.& in l.ne
quid.ff.de incen.rui.naufr.& in l.in
delictis.in prin.ff.de noxa. aliàs te-
netur, ut ibi facit quod no.Bal.in l.ſi
quis nõ dicã rapere.C.de epiſ.& cle.
& ibi in uerſi.modo iuxta prædicta.
ibi, ut quia puta de nocte, & cætera.
69 *Quid ſi ſtatuto cauetur ut eſt Bo-
noniæ, ꝙ uilla teneatur cuſtodire &
ſaluare territoriũ ſuũ, ne incẽdia, ro
baria, & dãna cõmittãtur, aliàs tenea
tur ad emẽdandũ damnum paſſo, ſi
non appareret malefactor, & male-
ficium ignis, ſiue damnũ cõmiſſum
fuit de nocte, uel in confinibus uil-
læ, & ignoratur malefactor, an te-
b neatur uilla? & dic ꝙ ſic[b]: quoniam
ſtatutum iniungit ſibi cuſtodiã: ergo
ſi nõ cuſtodit & de die & de nocte,
dicitur eſſe in culpa, & magis debet
cuſtodire cõlinia: ut eſt text.in l.ſe-
cunda.§.j.C.de of.præf.Aphr. ibi, ut
feſtinent die noctéque & cætera.&
quòd ille qui tenetur cuſtodire, di-
catur eſſe in culpa, & ita præſumatur
ſi non cuſtodiat, text.eſt. & ibi hoc
uult Bart.in l.tertia.in prin.ff.de of.
præfe.uigi.& tenetur: quoniam lex,
ſiue ſtatutũ mandat cuſtodiam: ergo
ſi non cuſtodiat, facit contra ſtatutũ:
ergo pœna ſtatim eidem cõtinuata
eſt: ut eſt tex.in l.imperator.ff.de of.
præfe.uig.ita dicit Ang.in conſi.ſuo
quod incip. in quæſtione propoſita
dubium faciunt mihi plura &c. facit
l.ne quid.cum gl.& ibi Bar.ff.de in-
70 cen.rui.naufra.* Sed tũc inſurgit du
bium caſu quo uilla teneatur ad pœ
nã uel damni emendationẽ: quomo
do imponatur collecta, an per librã
& ſolidos, an per capita: not.Bart.in
d.l.ne quid.& l.iiij.§.actor.& Imol.
ff.de re iu.& per Bar.in l.aut facta.§.
fi.ff.de pœ. Sed in d.l.ne quid.deter
minat in caſu noſtro, & nõ alibi, ubi
dicit in uer.ſed quæro in uniuerſita-
te &c. ubi primò arguit, quòd impo
nitur per capita, quia uniuſcuiuſ-
que delictum &c. ut l.ſi quẽquam.C.
de epiſ.& cle.in contrariũ, quòd im-
ponatur pro patrimonii quantitate.
C.de patrimo.l.j.lib.x.& de naufra.
l.fi.lib.xj.& hoc ſequitur Dy.& Spe.
in tit.de rapt.§.j.uer.ſed pone uni.
& no.plenè Bal.in l.j.C.de execu.rei
71 iudi. Vt *ergo ſcias quando & quis
poſsit in carcere detrudi pro crimi-
ne, not.plenè Bart.in l.ſacrilegii.§.
cum eo.aliàs incip.Labeo.ff.ad leg.
Iul.pecu.ubi concludit, aut eſt priua
tus qui uult capere malefactorẽ, aut
iudex.ſi priuatus capere uult ob de-
lictũ cõmiſſum: & tunc ſi eſt crimen
capitale uel eidem pœna ſanguinis
ſit imponenda, tunc in flagranti cri
mine licet eũ capere, aliàs ſecus: ut l.
j.C.de rap.uirg.& l. capite quinto.
ff.de adulte.dum tamen poſtquã eũ
ceperit, ducat ad iudicẽ intra xx.ho-
ras, ſi fieri poteſt: ut no.in d.l.capite
quinto.aliàs priuato capere nõ licet,
ut l.j.C.de pri.car. Secũdo caſu prin
cipali, an iudici hoc liceat, diſtingue:
ꝙ pro delicto capere poteſt etiã in
domo propria: ut C.de off.diuer.iu.
l.j.&.not.in l.nemo de domo.de re.
iur. Fallit in muliere quæ cõmittitur
fideiuſſoribus in crimine pecunia-
rio: ut d.l.j.C.de of. di.iudi.

ADNOT. a ¶ Alienum terri-
torium. *Adde & uide Bar.in conſi.cij.
incip.chariſsime domine, iſti noſtri Nuce
rini.*

*rini. & quòd ſyndicus non teneatur denunciare maleficia clandeſtina,tenet Ro. in conſi.vij.Ber.*

b ¶Et dic quod ſic. *Adde tu & uide Bal.in conſil xxxvij in j uol. & ibi conſuluit ſuper ſtatuto Cremonæ, quòd uilla teneatur de incendio facto ſiue clam ſiue palam:& uide eundem in cõſi.clxxij. & conſil.clxxiij.ubi conſuluit ſuper ſtatuto Mediolani diſponente, quod uilla teneatur emendare robariam, niſi intra xxx. dies malefactorẽ conſignauerit:an ſi fuerint quatuor malefactores quorum unus fuit carceratus,non tamen per uillam,an uilla dicatur liberata.* Ber.

AVG. Tu autem in hac materia, inquantum dictũ eſt ſuprà, de uilla quæ tenetur capere malefactorẽ: & ſi non capit nõ tenetur quãdo uilla nõ erat potẽs : adde not.per Bal. in l.nõ idcirco.C.de his quib.ut indig. pro quo allego tex.in c.fi.de pœ. libro vj. & ibi Ioan.An.ſuper uerbo, affuerit ; ubi ciuitas uel uniuerſitas punitur ſi non capiũt ibi malefactores:& tamen dicit ibi Io.And.ſuper uerbo affuerit,hoc uerum ; niſi malefactores eſſent potentes : & ratio eſt,quia uerba ſtatuti nõ trahũtur ad impoſsibilia:& ita dixit Bald. in d.l. nõ idcirco.Et tene mẽti id quod dicit Bald.in l.fi.C.de his qui latro. q̀ licet uilla nõ poſsit capere malefactorẽ propter impotẽtiã,tenetur tamen denũciare.arg.illius tex.Et iſto caſu an uilla excuſetur,ſi delictũ eſt factum clam uel de nocte,uide not. per Bart.in l.auus.ff.de calumn. per Bar.in l.diuus.ff.de cuſto.reo.Et dixi ſ.in uerſ.necnõ ad denunciam.in materia,an illi denũciatores & ſyndici teneantur denũciare huiuſmodi maleficia clandeſtinè commiſſa,dic ut ibi.Itẽ inquantũ tactũ eſt ſuprà,an emẽda quæ debet fieri per cõmunitatẽ,an pro modo facultatũ illorum de uniuerſitate fieri debet,uel ſecũdũ numerũ perſonarũ: adde quòd uidetur,quòd fieri debet pro numero perſonarũ, quia oẽs negligentes fuerũt:ergo oẽs æqualiter tenentur: ut l.ſi nõ fuerit.ff.pro ſoc.& ibi Alb. de Ro.in termi.hoc dixit in contrariũ pro numero facultatũ & patrimoniorũ : probatur ex cõiunctione duarũ legũ:per l.fi.C.de naufra.ubi dicit quòd pro rata cõtingentis numeri : per l.primã.C.de mu.patr.per quas duas leges ita uoluit Dy. in d. l.ne quid.& ita Marti.de Fano dicit ſe cõſuluiſſe de facto:& pro hoc C. de ope.publi.l.omnes.& l.forma.ff. de cenſi.& ita uidetur determinare Albe. de Roſa. in ij.parte ſtatuto.q. lxvj.quæ incip.quæro quomodo fiet iſta emẽdatio per cõmunitatẽ.Et de materia,adde d.Inno.in c.graue.extrà de ſen.exc.& ibi per doct. Item inquantũ dictũ eſt ſuprà, quòd licet perſona priuata poſsit capere malefactorem:tamẽ nõ poteſt eum retinere in priuato carcere,niſi per xx. horas. Limita prædicta, & dic quòd ſi quis poſuit aliquẽ in priuato carcere,& non erat tantum ligatus,nec in uinculis poſitus: quin de facili poſſet fugere:nõ incidit in l.j.C.de pri. carcerj. ita dicit Ang.in l.ſi quis in graui.§.ſubuenitur.ff.ad Silla.

72 *Iudex an poſsit ſtatuere præmium capienti malefactorem.*

73 *Præmium ſtatutum capienti malefactorem,de quibus bonis ſit ſoluẽdum.*

74 *Officialis publicus non debet habere præmiũ ſtatutũ capienti malefactorẽ.*

75 *Statuto dante præmiũ inuentori banniti,*

*piti, quomodo intelligatur.*

ANGELVS.

72 *TERTIODECIMO quęro, an iudex poſsit ſtatuere præmiũ capieti malefactorẽ. uidetur tex. quòd ſic: in l. ſi Barſatoram. C. de fideiuſ. & ꝙ ibi no. per gl. & doc. Sed tu dic ꝙ aut conſenſu regentiũ ciuitatẽ hoc bannũ fecit præmiũ ſtatuẽdo, & poteſt ſalariũ cõſtituere: ut l. j. in princ. ff. de iuſt. & iu. aut præter dictũ conſenſum, & præmiũ ſtatuere non poteſt: ut l. j. C. de ſala. nõ præ. lib. xj. & ibi Bar. ita dicit etiã Iac. But. in l. j. in prin. & etiam ibi Bar. ff. de iuſt. & iu.
73 *Et aduerte ꝙ iſto caſu niſi aliud in banno ſpecificetur, tale præmium in dubio, primò debet ſolui de bonis
a delinquẽtis[a]: ſi uerò non ſunt bona ſufficientia, debet ſolui de bonis offenſi, ad cuius iniuriã uindicãdã hoc fit. Si uerò iſta bona nõ ſint ſufficiẽtia, ult. loco debet ſolui de bonis fiſci: ita dixit Bart. per illũ tex. in l. lege. ad Silla. ſed etiã in iſto caſu eſt cõſiderãdũ, ꝙ ſi quis nõ ex propoſito, ſed caſu obuiauerit malefactori, & caſu eũ indicauerit, uel ipſum ceperit: quia nõ ibat iſto propoſito, ut eũ caperet & perquireret, tũc talis non debet habere aliquod præ-
74 miũ. Sed* nec officialis publicus[b]
b debet habere præmiũ, quia ex neceſsitate ſui officii cogitur perquirere, & prouinciã purgare malis hominibus: tũc etiã ſi ex propoſito cepit bannitũ uel malefactorẽ, nõ debet habere præmiũ etiã nõ à ſe conſtitutũ & ordinariũ, ſed uniuerſaliter ordinatũ, & à ſtatuto deputatum; ut not. Bart. in l. iij. §. utrũ. ff. ad Silla. & Sali. in l. ea quidem. in prin. uer. xvj, quæro &c. C. de accuſ. not. Bart. ff. de acqui. re. do. l. is qui. §. ꝙ ſi ſeruus facit quod habetur in l. ij. ff. de cõdi. & demõ. & ibi Bart. & Imol. & Bal. in l. genero. ff. de his qui no. infa. & idẽ in l. ſi quis hæredẽ. in pe. q. C. de inſt. & ſubſti. ſub condi. fac. ſed idẽ Bald. tenet contrariũ in d. l. genero. confundẽs fundamẽtũ Bart. primò, quia nõ eſt iſta cõditio merè poteſtatiua: ut patet, quia partim pẽdet ex fortuna, ut bannitus obuiet capienti: tum quia talis cõditio eſt difficilis in implemẽto: unde ſufficit ſi facto impleatur: ut d. l. ij. de cond. & demon. & l. multũ. e. tit. & hoc ſequitur Lud. in d. §. utrũ cõſiderãdo mentẽ dicti ſtatuti, quæ eſt ut bannitus capiatur pro executiõe pœnæ faciẽda: unde cum tale quid habeat locum in caſu Bart. meritò & ſtatuti uerba. argu. l. quod dictũ. ff. de pac. & ſic capiẽs caſu & fortuna ipſum bannitũ, licet nõ ex propoſito cõſequetur præmium ſtatuti, quod credo uerũ: quia effectu purgatur prouincia malis hominibus, & reip. intereſt: ut l. cõgnouit. ff. de off. præſi. ſiue ex propoſito capiatur bannitus, ſiue caſu: & facit quod no. Bart. in l. oẽs populi. in xij. col. ff.
75 de iuſt. & iur. *Sed aduertẽdũ eſt ſi ſtatutũ præmiat inuẽtorẽ bãnitũ, in-
c telligitur dũmodo eũ apprehẽdat[c] nec ſufficit ſola inuẽtio: ut d. l. ſi Barſatorã. C. de fideiuſſ. facit quod not. Bar. in l. j. in prin. ff. de acquirẽ. poſſ. quod eſt uerũ ſecũdũ Ang. in l. iij. §. Neratius. e. tit. ſi ſtatutũ præmiat inuentorẽ maleficii. Si autem puniret quẽcũq; inuentũ cum armis: tũc etiã ſi nõ capiatur, punitur pœna ſtatuti ſi fuerit inuẽtus, aliàs ſequeretur, ꝙ niſi quis apprehẽdatur, licet delictũ probaretur, nõ poſſet puniri, contra l. j.

l.j.C.de rap.uirg.& d.§.Neratius. & ibi uide Imo.q etiã per d.l.j.de rap. uir.dicit,ꝙ quis ſatis dicitur inueniri,ſi fuerit de maleficio cõuictus.dic ut ibi per eũ,de quo dixi ſ.eo.in gl. in uer.& dictus Andreas armatus.

ADNOT. a ¶Delinquentis. *Adde & uide per Rom.in cõſ.ccccix. Ber.*

b ¶Officialis publicus. *Adde tamen quod Bald.in conſ.cvj.in ij.uol.uult, quòd ſyndicus denuncians debet habere præmium, quod per ſtatutũ denuncianti maleficium eſt cõſtitutum. Ber.*

c ¶Apprehendat. *Adde & dic ut per Alex.in conſ.xxiiij.ubi,an ſtãte ſtatuto ꝙ inuẽtus in domo poſſit uulnerari & occidi,an ſit neceſſe ꝙ manu capiatur. Ber.*

a AVG. Tu autem[a] in hac xij.q.in principali articulo, an iudex poſſit ſtatuere præmiũ capiẽti malefactorẽ,adde, & uide d.Ange.per illũ tex. cũ gl.in l.j.quod quiſq; iur.qui dicit quòd ipſe uidit iſtam quæſt.de facto Perufii infinitis uicibus:& dicit Alb. de Roſa. in iiij.parte ſtatu.qõ.xlvij. quæ inci.item colligit Dy.ꝙ cõiter tenetur, quòd poteſtas ſine ſtatuto põt ſtatuere tale præmium capienti malefactorẽ : per gl.in l.ij.C.qui ad libe.perue.non poſ.& ff.de re mil.l. nõ oẽs.§.fi.& l.j.& ij. C. qui.ex cauſ. ſer.pro præm.libe.accip.poſ.& uide Bal. in d.l.j.ff.de iuſt.& iur. De quibus aũt bonis debet ſolui dictũ prẽmiũ,an de bonis delinquẽtis, an de bonis offenſi, uel de bonis reipubl. adde quòd per ſentẽtiã Bar.ibi in d. l.lege Cornelia. uidetur approbare ibi Bal.& Raph.& dicit Ang.in l.lege Cornelia.§.fi.ff.de iniur. per illũ text.ibi,ꝙ illud præmiũ quod ſtatuitur capiẽtibus uel indicãtibus malefactorẽ, ſemper debet ſolui de ſubſtãtia malefactoris. Et inquãtũ dictũ eſt,ꝙ tale præmiũ nõ debetur officiali qui ex caſu fortuito capit, adde text.& ibi do.Abb. in c.eccleſ.extrã de cẽſi.& idẽ uoluit Ang. in l.iij.§.ſi ex ſtipulatione.ff.ad Silla.& Bal.per illũ tex.in l.ab hoſtibus.la ij.C.de capti.& poſtli.reuer.Et pro hac quæſt. bene faciũt no.per Albe.de Roſa.in iiij.parte ſtatu.q.lxxvj.quæ inci.ipſe Odo. quærit aliã pulchrã quæſt. An autẽ quis dicatur inueniſſe niſi apprehẽdat propter ſtatutũ præmiãtẽ inuẽtorẽ,adde do.Cy.poſt antiquos in l.licet.C.de acqui.poſ.& omnino pulchra uerba Ang.poſt Bald. in l.ſi Barſatorã.C.de fideiuſ.& Pau.de Ca. in l.j.ff.de acquir.poſſ.& Bal.in l.itẽ lapilli.§.j.ff.de re.diui.qui ponit de ſtatuto quo cauetur, ꝙ ſi dominæ fuerint inuentæ cum perlis,ſoluant decẽ: nam ſi ſunt uiſæ per officialẽ & non retentæ, non debent ſoluere decem.De materia per Ang.in l.qui ſeruum.ff.de uer.obli.& per Angel. in l.ſi fugitiui.C.de ſer.fug.& iſta uidetur uera ſentẽtia,& communis,ꝙ quis non dicitur inueniſſe niſi apprehendat,licet Ro.in l.j.& Ang.in d.§.Neratius.ff.de acqui.poſſ.aliter diſtinguant : & uide Bar.in l.j.C.de peti.bo.ſubla.lib.x.& Albe.de Roſa. in ij.parte ſtatuto.in q.cxvj.

ADNOT a ¶Tu autem. *Adde tu,& uide Bal.in conſ.xliij.in v.lib.*

*76 Bannitus capiens bannitum an conſequatur præmium ſtatuti.*

ANGELVS.

76 *QVAERO,au bãnitus capiẽs bãnitum cõſequatur præmiũ ſtatuti. uidetur ꝙ nõ:quia ſtatuta ſunt fauorabiliora,ergo nõ cõprehẽdẽt bannitũ:vt l.amiſſiõe.§.j.& ibi Bar.ff.de

cap.di.In cõtrariũ uidet̃ ueritas,quia
de iure cõmuni manifeſtãs, & capi-
ens ſociũ criminis punitur:ut l.non
omnes.§.fi.ff.de re mili.Secũdò quia
uerba fauore reip.capiũt ampliatio-
nẽ:ut d.§.utrũ.& eſt tex.in l.hoc mo
do.ff.de cõ.& demon.& iſtud tenet
a Lud.in§.utrũ.ſed.Bar.in l.iiij[a].§.ſi ti
bi.ff.de con.ob.tur.cau.dicit no.iſtũ
uer.ad excuſationẽ cõis Peruſii,qđ
fecit bãniri,ꝙ quicũque indicaret oc
ciſores ſabbati Iudæi,haberet tantã
quãtitatẽ.nã debet intelligi de aliis
indicantibus q̃ de ſociis & criminis
participibus.illi enim licitè accipere
nõ poſſunt: & ideo dicit ꝙ ille For
narolus qui indicauit alios, licitè
fuit ſuſpenſus:qđ eſt uerũ,niſi ſtatu-
to dicatur expreſsè, ꝙ præmiũ detur
etiã ſi eſſet de ſociis criminis: quia
b ſtatutũ ualet [b] & pœna remittitur:ut
auth.ſed nouo iure.C.de pœ.iud.qui
ma.iud.ita dicit Bar.in d.§.ſi tibi.

ADNO. a ¶Sed Bar.in l.iiij. *Adde tu,& ibi uide nouiſ.& Alexan.in conſ.j.in iij.uol.Ber.*

b ¶Statutum ualet. *Adde circa hoc,& uide Io.de ana.in conſ.lix.Ber.*

AVG. Tu autẽ in hac materia
adde text.& ibi Sali.in l.j.C.de mu-
lier.quæ pro.ſer.& Ang.& Raph.in
l.iij.§.ſi ex ſtipulatione.ff.ad Silla.&
oẽs do.in l.idẽ eſt.§.fi.ff.de cõdi.ob
tur.cau. & Sali.in l.pe.C.de con.ob
tur.cau.& Sal.in l.ij.C.de noxa. Sed
contrariũ uidetur tenere Bal.in d.§.
ſi ex ſtipulatiõe.& Bal.in l.j.C.de cõ.
ob.turp.cau.pro quo adduco id qđ
tradũt do.per illũ tex.in d.§.ſi ex ſti-
pulatiõe. ꝙ fauore reip.generalitas
ſtatuti nõ reſtringitur ad pſonas ha
biles, ſed ſtatutũ loquens generali-
ter,generaliter debet intelligi:unde
iſto caſu cũ ſtatutũ gñaliter loquat̃,
quicunq; indicauerit,&c.debet tale
ſtatutũ cõprehẽdere etiã inhabiles,
etiã ſi ſit bannitus, uel ſocius crimi-
nis. Sed uide omnino Sali.in d.l.ij.
C.de noxa.notabiliter reſpondentẽ
ad iſtud motiuũ in hac difficultate,
& eius uerba poſui ſ.in gl.necnõ ad
denunciationẽ.in illa q.quæ incipi.
quæro ſecundũ Sali.in d.l.ea quidẽ.

77 *Bannitus qui alium bannitum poſuit in manibus poteſtatis,an poſsit per poteſtatem rebanniri.*

ANGELVS.

77 *AN autẽ bãnitus qui aliũ bãnitũ
poſuit in manibus poteſtatis poſsit
a per poteſtatẽ rebãniri[a]? uidetur ꝙ
ſicut homines facilius inducẽtur ad
capiẽdũ bãnitos:ut d.§.utrũ. ad Sill.
cõtrariũ autem tenet Bar.in l.ambi-
tioſa.ff.de decre.ab ordi.fac.& in l.
oẽs populi.ff.de iuſt.& iur.& per l.j.
§.fi.ff.de quæſt.facit l.relegati.& l.di
ui fratres.ff.de pœnis.& C.e.tit.l.pe.
& primã partẽ ſequitur Albe.in ſuo
tract.ſtatutorũ in ij. parte per d.l.nõ
oẽs.§.fi.& l.ij.C.qui ad liber.procla.
nõ lic.& l.ij.C.ex qui.cau.ſer.præ.li-
ber.ac.ſed pro Bar.facit l.iij.§.planè.
ff.quod ui aut clam.Lud.autẽ in d.§.
utrũ cõcordat.aut poteſtas eſt aſſum
ptus cum mero & miſto imperio,&
tũc poſsit ipſum rebãnire:mouetur
per l.illicitas.§.qui uniuer.ff.de off.
præſi.aut eſt ut cõiter eligũtur,& tũc
aut talis bãnitus erat certo loco re-
legatus ad expediẽda certa opera ci
uitatis: & tunc poteſt ſaluari Albe.ꝙ
poteſtas rebãnire nõ poſsit:ut l.me-
tallum.ff.de pœ.aliàs tenet opi. Bar.
& hoc ſequitur Bart.in l.j.circa fi.C.
de preci.imp.offer.& tangit poſtea
Gui.ĩ l.j.circa fi.prin.ff.de iuſt.& iur.

ADNO

ADNO. a ¶ Rebãniri. *Adde, & uide Alex. de Imol. in cõſ. xxvj. in j. uolu.*

AVG. Tu autem in hac materia adde, quòd Bar. in d. l. ambitioſa. de decre. ab or. fa. non loquitur aliquid in quęſtione propoſita, ſcilicet de poteſtate, an poſsit rebãnire: ſed loquitur tãtũ ipſe de decurionibus: quibus eſt datũ liberũ arbitrium &c. an uigore dicti arbitrii poſsit rebãnire: & ſic loquitur Bal. per illũ text. in l. Lucius. §. Lucius. el ij. ff. de le. ij. ſed melius facit quod dixit Bart. per illũ text. in l. relegãti. ff. de pœ. quòd ſolus princeps eſt ille qui poteſt rebannire, & nõ iudex. Nec ob. ꝙ iudex ex cauſa poteſt hoc facere: quia intelligitur ſcilicet autoritate principis, & nõ aliter. Idẽ dicit de populo qui nõ recognoſcit ſuperiorem.

78 *Statuto cauetur, quòd ſi uilla non ceperit malefactorẽ teneatur ad pœnã centum: modo fuerunt plures malefactores in territorio uillæ, quorũ nullũ uilla cepit, an debeat uilla in totum in centum puniri uel pro ſingulo malefactore in centum.*

ANGELVS.

78 *QVAERITVR econtrà, ſi ſtatuto cauetur ꝙ ſi uilla nõ ceperit malefactorẽ, teneatur ad pœnã centũ, modo fuerũt plures malefactores in territorio uillæ, quorũ uilla nullũ ceperit: an debeat in totũ in cẽtũ puniri uel pro ſingulo malefactore in cẽtũ. & ꝙ pro ſingulo teneatur, uidetur caſus in lege Iul. ff. ad Sill. & etiã qa perſonarũ multipicatio uel rerũ, inducit multiplicationẽ pœnarũ: ut l. agraria. ff. de ter. mo. & l. pe. & fi. ff. de colle. illicit. Præterea quot ſunt perſonæ, tot uidẽtur eſſe delinquẽtes: ut l. ſi plures. ff. de iniur. & l. ſi familia. ff. de iu. om. iud. Si igitur plures delinquẽtes, ergo plures negligẽtiæ interuenerũt in uilla non capiẽdo aliquẽ: ergo pro ſingulo debẽt puniri. pro hoc l. ſenatus. in fi. ff. ad Turpi. & ſtatutũ ſingulariter loquens pluralitatẽ inducit. l. ſi quis id qđ de iuriſ. om. iudi. Præterea unuſquiſq; unũ maleficium cõmiſiſſe intelligitur: ut d. l. ſi ex familia. ergo ex maleficiorũ multitudine pœnarũ numerus multiplicat: ut l. nũquã plura. ff. de priua. delic. Sed cõtrariũ tenet Alb. in ſuo tract. ſtatuto. in ij. parte. in fi. & Bart. in l. cũ ſi exhibuiſſent. ff. de pub. & l. ex maleficiis. §. fin. ff. de act. & ob. quia uerũ eſt ꝙ ſunt plura maleficia, habito reſpectu ad ipſos delinquentes: ſed quantũ ad uillã quæ tenetur, dicitur unũ maleficiũ: ut d. l. cũ ſi exhibuiſſent. Et ideo cũ uilla teneatur ex quaſi maleficio, quia propter alterius tantũ delictũ, una tãtũ pœnę ſolutio, liberat oẽs totaliter & totã uillã: ut l. j. §. fi. cũ duabus ſeq. ff. de his qui deie. uel eff. & plenè per Bar. ĩ l. ſemper. §. ſepulchro. ff. qđ ui, aut clam. & l. ſi plures. ff. ſi fa. fur. fe. di. & in l. item Mela. §. ſi plures. ff. ad leg. Aqui. not. in l. ſi multũ. ff. de publi. iud. quinimò dicit Bal. notãter in l. j. C. de cond. fur. ꝙ ſtante ſtatuto, ꝙ quicunq; non ceperit malefactorẽ, puniatur tãta pœna: ꝙ ſi plures fuerũt, & nullus eorũ ceperit: ſolutiò facta ab uno, oẽs liberat: cuius contrariũ uidebatur dicẽdũ per dictionẽ, quicunq;, quæ eſt diſtributiua: ut plenè per Bar. in l. in hoc artic. ff. de hære. inſtit. & ideo hoc eſt, quia iſti tenẽtur ex quaſi maleficio: ideo ſolutio facta ab uno oẽs liberat, ut ſu prà dictũ eſt. Et omnia iſta uide per

Ludo.in l.lege Cornelia.ff.ad Silla. Et aliquid dixi ſuprà in glo.in uerbo, & Andræam &c.in uerſic. ex his determinatur talis quæſt.

A V G. Tu aduertas quia mirabar ꝙ iſte doctor tanta allegaſſet in hac materia:ſed omnia uerba ſua de uerbo ad uerbum fuerunt Rom.in l.lege.ff.ad Silla. qui allegāt omnia iſta:& ipſe Rom. in d.l.cum ſi exhibuiſſem.faciens mentionem de hac doctrina Bart.dicit,ꝙ de hac materia latè dixit in l.diuus.ff.ad Sill.ſed errauit,quia uoluit dicere in d.l.lege.ff.ad Silla.& ibi allegat d.Bar.in l.ſi rixa.ff.de ſica.Et uide omnino d. Bal.in l.cum rationibus.C.qui accu. & d.Bal.in l.j.C.ſi plu.una ſen.in ij. col. & hîc potes addere ea quæ dixi ſuprà in glo.in uer.Andræam auxiliatorem. in additio.meis, in illa q. quæ incip. ex his determinatur talis quæſtio. Et adde Moder.in d.l.cum ſi exhibuiſſem. §. ſi plures. Et certè ille tex.multū facit pro iſta quæſtione:ſed iſtam quæſtionē melius probat tex.in l.perceptiōe.ff.de his qui deie.uel effu.& uide Alb.de Roſa.in loco allegato à Ro. in d.l.lege.ff.ad Sillan.qui allegat omnia bona iura quę poſſunt allegari in hac materia.

79 *Officialis dicens ſe iuſſu præſidis debere aliquem capere, quòd uerum nō ſit, & propter hunc timorē fuit ſibi aliquid datum,tenetur de concuſſione.*

80 *Carcer regulariter ad cuſtodiam non ad pœnam eſt inuentus.*

ANGELVS.

79 *TENE tamen menti, quòd ſi officialis dicat quòd iuſſu præſidis debeat aliquē capere, quòd nō erat uerū,& propter hunc timorem fuit aliquid ſibi datū, tenetur de cōcuſſionibus: ut not.gl.in l.j.ff.de cōcuſ. Poſtquam uerò reus ſe præſentauerit,uel captus eſt,ponitur in carcere: dicamus aliquid de ipſa carceratione,& uinculis,& cuſtodia,quoniam hic cōgruēter cadit. Et primò ſciendū eſt,ꝙ 80 *carcer regulariter ad cuſtodiam non ad pœnam [a] inuentus eſt.l.aut damnum.§.ſolēt.ff.de pœ. Sed ſi punitio delicti non expectat aliā pœnā à lege uel ab homine imponendā:tūc carceratio [b] à lege ordinaria datur ad pœnā:ut l.j.in fi.ff. de alea.& in caſu ſpeciali, in l.nemo.& ibi Ange.C.de exac.trí.lib.x. ita dicit Sal.in l.j.C.de cuſt.reo.

ADNOT. a Non ad pœnam. *Adde circa hæc & uide Fulg. in conſil. xliiij. Ber.*

b ¶ *De carceratione.*

A V G. Adde & intellige prædicta,quòd uerū eſt, ꝙ carcer regulater inuentus eſt ad cuſtodiā,nō ad pœnā.hoc uerū quādo carcer nō habet in ſe aliquod aliud accidens, ut eſt in caſu declarato pulchrè ꝑ Bart. in l.j.§.diuus Seuerus.ff.de quęſt.Et uide Bal.in aut.ſi captiui.C.de epiſ. & cleri.& dicam infrà latè in materia:adde omnino do.Ioan.Andr. & do.Ant.in capit.à nobis. de apoſta. extrà.Sed omnino ibi uide dominū Abb.qui eleganter loqtur:& uide in c. quāuis. de pœn.li.vj.uide d.Catal. in tract.ſyn.in q.clj. qui ponit quòd carcer eſt mala manſio,& ille qui nō poteſt torqueri,non poterit etiā incarcerari:quæ concluſio an ſit uera uel falſa,ibi uide.

81 *Carceratio reperto mortuo, & nō cognito quomodo uel à quo præſumitur contra ipſum officialem, uel cōmentarienſem,qui eum retinebat in carcerē.*

ANG

ANGELVS.

81 *SECVNDO quæro: carceratus reperitur mortuus, & ignoratur quo modo uel à quo. Dic ꝙ præſumitur cõtra ipſum officialẽ, uel cõmentarienſem qui eum retinebat in carceribus: qui niſi probent ꝙ non dolo uel eorũ culpa ſit mortuus, tenẽtur: de quo eſt glo. ſingularis in l. cũ res. §. ſpecies. ff. de leg. ij. & eſt caſus ibi, & in caſibus per glo. alleg.

AVG. Tu autem in hac materia adde ea quę dixit Ang. in l. ſi quis ex argẽtariis. §. prætor. in fi. ff. de ed. qui dixit ꝙ hodie cuſtodes carcerũ adhibent iſtã cautelã, quòd eo ipſo quòd unus eſt in carcerib' mortuus, adhibent medicos qui dicunt mortuum abſq; culpa ipſorum, & morte ſua mortuũ, & ita faciũt notariũ eſſe rogatũ: & hoc probat illa prima ſolutio gl. ibi, & eſt tex. in l. fi. ff. de cu. reo. & ibi Ang. hoc etiam dixit: & ibi etiã dat aliam cautelam antequã carceratus ſit mortuus.

*82 Carceratus pro aliquo crimine quod tamen non commiſerat, ſi fracto carcere aufugiat, habetur pro confeſſo dictum crimen, & contra eum tanquam ſi dictum crimẽ commiſiſſet & confeſſus fuiſſet procedi poteſt.*

ANGELVS.

82 *TERTIO, quid ſi quis poſitus fuit in carcere pro aliquo crimine, etiã ſi dictũ crimẽ nõ cõmiſerit, tamen ſi effracto carcere aufugerit? habetur pro cõfeſſo dictũ crimẽ: & cõtra eũ ut tanquã dictũ crimẽ commiſiſſet, & tanquã cõtra confeſſum dictum crimẽ procedi poteſt: ut eſt tex. & ibi gl. & Bart. in l. in eos. ff. de cuſt. reo. & l. fin. eo. tit.

AVG. Tu autem in hac materia adde, ꝙ opus eſt quòd ad hoc ut fuga de carcere inducat illã plenã ꝓbationẽ propter fractionẽ carceris, quòd opus eſt quòd fugiẽs fregerit carceres: aliàs ſi reperiret oſtium apertũ & negligẽtia cuſtodis aufugiſſet, illo modo & illa pœna nõ debet puniri, ſecundũ qđ dixit d. Ang. hîc. Ita in terminis uoluit Guil. de cu. in l. ſuccurritur. ff. ex q. cau. ma. & ibi Bal. & Bald. in l. admonẽdi. ff. de iureiur. & Ange. in l. j. ff. de effra. Et de materia uide pulchra uerba Ioã. an. in ti. de præſum. §. ij. uer. uiolẽta. & uide no. in c. cũ nõ ab homine. extrà de iu. & Bal. in d. l. ſuccurritur. dicit quòd ſi ſine fractura aufugit, quia inuenit oſtiũ apertum, non habetur pro cõfeſſo. Si aũt extrà muros exiuit, tũc eſt uiolator carceris: & ſic tenetur pœna frangẽtis carcerẽ, & tũc dico quòd habebitur pro confeſſo. Idẽ ſi fractis cõpedibus exiuit per oſtium: uide ibi Bald. poſt Guil.

*83 Delinquẽs qui nõ ueniret carcerandus ſed relaxandus fideiuſſoribus, ſi aliàs aufugit de carcere, carcerandus eſt & diligenter cuſtodiendus.*

ANGELVS.

83 *QVARTO notandũ eſt, quòd licet quis eſſet fideiuſſoribus relaxãdu[illegible] aliquo delicto, nec carcerandu[illegible] ne aliàs ſemel de carcerib' aufu[illegible] carcerãdus eſt, & diligenter cuſtodiẽdus: & ꝑ hoc amittit bñficiũ l. j. ff. de cuſt. reo. cũ ſi. gl. eſt in l. lege. ff. ad Sil. ex hoc dicit ibi Lud. ꝙ inſurgit intellect' ad glo. quæ ſemp allegat̃ in l. ſi pec. ff. de cõ. ob. cau. circa med. uidelicet ꝙ ubi qs eſt de delicto abſoluẽd', nõ eſt diligẽter cuſtodiẽdus, ſicut dãnãdus: ita no. in d. l. ſi pecuniã. §. pe. qđ bene debẽt tenere

 mẽti

mẽticõmẽtarieſes:qa,ꝑpter hoc mul toties excuſantur:tamẽ illud eſt uerũ niſi aliàs talis malefactor aufugerit,ut d.l.quia cum ſemel aufugerit, præſumitur ꝙ ſemper aufugeret:& ideo perdidit priuilegiũ quòd non ita arctè cõſtringatur:facit l.quid ſit fugitiuus. in princip.ff.de ædi.edi. quod bene not.

AVGVSTI. Tu autem in hac materia,circa intellectũ illius glo.in d.l.lege Corne. adde quòd Roma. ibi dixit,quòd illa gloſ.nũquam fuit põderata ab aliquo niſi ab ipſo:ſed ipſe errauit,quia Bal.ibi eã ponderauit,licet Bald.in l.nemo deinceps. in fi.C.de epiſ.audi.non recordatus fuerit de illa gloſſ.in d.l. lege.ſed ipſe Bal.ibi põderauit quòd de hoc erat tex.in d.l.nemo.Nã dicit,quòd licet quis non eſſet in carcere detinendus,ſi aliàs fugit[a] de palatio:tũc ſi iterum capitur,debet incarcerari, propter illã primã fugã,& hoc no.[b]

ADNOTA.a ¶ Si alias fugit. *Adde tu an aufugiens de carcere habeatur pro confeſſo,adde & uide Bal.in cõſil.cccxx.j.uol.& Alex.in conſil.clviij.in uol.ij.& qualiter puniantur plures conſpirantes ad frangendum carceres: uide per Rapha.cu.in conſi.cv.Ber.*

b ¶ Et hoc no. *Adde tu,& uide Ioã.de ana.in cõſi.j.& ibi Lu.bolo.in [illegible]. Ber.*

84 *Carceratus ſenex uel debilis non ſunt ita diligenter cuſtodiendi ſicut iuuenis & robuſtus.*

85 *Carcer quotuplex ſit.*

86 *Detentus ſub fida cuſtodia,an dicatur carceratus.*

87 *Carcer quadruplex eſt.*

88 *Carceri perpetuo iudex eccleſiaſticus poteſt condemnare clericos, non autẽ laicos,licet efficerentur fori eccleſiaſtici ratione delicti.*

ANGELVS.

84 * QVINTO etiã aduertat cuſtos carceris,quòd nõ ita diligenter eſt cuſtodiẽdus ſenex ſicut iuuenis, & non ita debilis ſicut robuſtus:ut not.gl.in l.ſi ut certo.§.nũc uidẽdũ. ff.cõmoda.Et bene notãdũ eſt qualiter intelligatur, quòd qs diligẽter cuſtodiẽdus ſit,qa de hoc habes gl. in l.j.in fi.ff.de ſer.fugi.cuius gl.formã ſequi debes tu cuſtos carcerum.

85 * Quotuplex autẽ ſit carcer,no.plenè Bal.in authẽ.ſi captiui.C.de epiſ. & cle.ubi uideas de pluribus carcerũ ſpeciebus.Nã quidã eſt carcer terminus pœnæ,& imponitur de iure canonico pœna perpetui carceris[a]. Secũdus carcer eſt,qñ quis detinetur pro criminis inueſtigatione: ut l.ij.ff.de exhib.reo. Tertius eſt carcer,quãdo qs iã cõdẽnatus eſt,& detinetur in carcere,ut ſoluat cõdẽnationem,uel de eo fiat executio:& eſt carcer hoſtiũ:ut in toto tit.de capti. Eſt & alius latronum,ut l.nã & Ser

86 uius.in prin.ff.de neg.geſt.* Quæro,aliquis detinetur ſub fida cuſtodia,an dicatur carcerat⁹ uel teneri in carcere:ita ꝙ ſi eſſet tale delictũ, ex quo ꝓhibita eſſet carceratio, an iudex teneat in ſyndicatu nẽcne:dic ꝙ nõ dicit incarceratus,ut eſt tex.gl. & Bar.in fi.C.de cur.& ſtat.li.xij.qđ bene not.pro excuſatione iudicis q ponit biruarios circa captũ ne aufugiat,ꝙ tñ nõ dicit ipſum carceraſſe.

ADNOTA. a ¶ Perpetui carceris. *Adde & intellige hoc procedere in clerico,non autẽ in laico effecto de foro eccleſiaſtico:ut Roman.ſin.cxciiij.& adde quod licet damnatus ad perpetuos carceres fugiat de carceribus, nihilominus*

*nus ſeruus pœnæ remanet:ita conſuluit Rapha.Fulg.in conſi.xliij.Ber.*

87 AVGV.* Tu autẽ in hac materia inquãtũ dictũ eſt quotuplex ſit carcer,adde Bal.in l. imperiũ.ff.de iuriſ.om.iud.in iiij.col.qui dicit quòd quadruplex eſt carcer, ſcilicet pœnæ perpetuæ: & eſt meri imperii, quia morti æquiparatur:alle.Iun.in ca.qualiter.extrà de accu. Secũdus eſt carcer modicæ coërcionis,exẽplũ,quia baiulus nõ bene facit ambaſiatã iudicis,& iudex facit eũ poni in cippis. Tertius eſt carcer cuſtodiæ. Quartus eſt carcer domeſticus.dic ut ibi per eũ,& uide Ange. in l.j.C.de priuat.car.qui dicit,quòd etiã ille qui detinetur in uia & recedere non poteſt,dicitur incarceratus,& talis detinens illo modo incidit in pœnã,de priuatis carceribus. Itẽ qui de loco liberè & tutè recedere nõ poteſt,dicitur incarceratus,uide ibi.& ibi Bal.in l.j.C.de cõfeſ.in xj.col.quòd ille qui eſt bene cuſtoditus dicitur incarceratus,p l.q neq;. ff.de uer.ſig.& dixit Ange.in l.qui in carcerẽ.ff.quod me.cau.ꝙ carceratus eſt qui de loco ad ſui libitũ recedere nõ poteſt.Quinimo uult ibi quòd etiã dicitur carceratus ille cui aſsignatus eſt unus locus amplißimus: unde ſi uni nobili aſsignatur palatium totũ,à quo nõ recedat,uel ciuitas tota: ille dicitur incarceratus:& ſatisfactũ eſt ſtatuto q; accuſator ponatur in carcerẽ,qui autem dedit fideiuſſores & iurauit de non recedẽdo,nec in uinculis,nec in cuſtodia eſt. Et uide dominũ Catal.in tract.ſyndi.q.ccxlvij.qui dicit quòd maior cuſtodia adhibenda eſt illi qui debet cõdemnari,quàm illi qui debet abſolui.& uide ipſum ibi in quæſtio.ccxlviij.& ccxlix.qui dicit quòd ille dicitur incarceratus,cui locus eſt aſsignatus quẽ exire non poteſt:& ibi ponit quãdo quis dicatur eſſe ſub fida & ſecura cuſtodia: & ibi dicit,ꝙ ille dicitur eſſe ſub fida & ſecura cuſtodia,qui eſt ligatus,& licet aufugiat cõmẽtarienſis dicitur excuſatus.Et quod dixit ſuprà de carcere, ꝙ carcer perpetuus

88 eſt meri imperii.* Scias ꝙ licet iudex eccleſiaſticus poſsit condẽnare ad perpetuũ carcerẽ:intelligas hoc eſſe uerum cõtra clericos,nõ cõtra laicos,etiã qñ laici propter crimen efficerẽtur de foro eccleſiaſtico:ita dixit Rom.in ſing. ſuis ſecũdi anni clxxxiiij.quod incip. Tu ſcis quod de iure ciuili.

89 *Confitens delictum an poſſit poni in carcere,ad hoc ut conſocios manifeſtet & mandatorem.*

ANGELVS.

89 *QVAERO aliquis confitetur delictũ,an poſsit poni in carcere,ſolummodo propter hoc,ut manifeſtet cõſocios & mandatorem: dicit Bar.quòd ſic:per illum text.in l.ij.§. pen.ff.de iure fiſ.& in iſta glo.ſ.dixi uer.octauò quæro,an ſi eſt tale & cætera. Vnde tu iudex ſi tu retines eũ in carcerib*,propter hoc ſemper facias apparere in actis: aliàs talis carceratus poſſet agere actione iniuriarũ cõtra iudicẽ.ut no.Bar.in l.ſi uerò ꝓ cõdẽnato.§.j.ff.q ſatiſ.cogã.

AVGV. Tu in hac materia adde & intellige prædicta,ubi ſumus in caſu,quòd quis tenetur nominare ſocios criminis:iuxta not.in l.fin. C.de accuſa.& in c.j.extrà de cõfeſ. Et latè dixi ſuprà in hac eadẽ glo.in illa q.

illa q.quæ incipit, quæro an particeps criminis dicatur ad indicium idoneus teſtis.

90 *Iudex tenetur uiſitare carceratos & facere quòd habeant neceſſaria ſibi.*

91 *Cuſtodibus carcerũ exiſtẽtibus duobus, ſi unus eorum aufugiat cum carcerato, alius cuſtos non tenetur pro illo carcerato qui aufugit.*

92 *Carceratus non debet relaxari ſine bulletino illius iudicis qui fecit eum incarcerare.*

ANGELVS.

90 * ET aduertas tu iudex, quòd obligaris uiſitare carceratos & facere & curare quòd habeant neceſſaria ſibi: ut C.de epiſ.aud.l.iij.& ſi uides aliquẽ carceratũ ſine cauſa, ſiue ſine delicto ad nullius petitionẽ, potes a ex mero officio relaxare [a]: ut not. Bar.in l.ſi quis uxori.§.ſi fugitiuũ.ff. de fur.Et iſto caſu bene aduertat cuſtos carceris: quia ſi ipſe ſine iudicis mãdato relaxaret, etiã illum qui ſine cauſa poſitus eſt in carceribus tenetur, aliàs tenetur iudex, ſi minus quàm iuſtè mãdauit quòd relaxetur: ut not.Bar.in d.§.fugitiuũ.& ſic dictus cuſtos ſemper uelit de mãdato iudicis præcipiẽtis ſibi ꝙ relaxaret apparere in ſcriptis & cõtra. Etiã tu iudex bene aduertas, qualiter mandas aliquẽ carceratum relaxari, ne poſtea tu tenearis fiſco uel creditori ad intereſſe: & ita ſæpe in urbe practicaui, dũ eſſem locũtenẽs ſe-

91 natorũ. * Tene etiã mẽti, ꝙ ſi ſunt duo uel plures carcerũ cuſtodes, & unus ex eis aufugiat cũ carcerato, ꝙ b alii cuſtodes [b] aliquo modo nõ tenẽtur ꝓ illo carcerato q aufugit: ut eſt text.in l.pe.§.j.ff. de cuſt.reo.Ita etiã dixit Bal.in l.filio exhæ. §.eius qui. ff.de inin.teſta.quod perpetuo not. quia ſemel habui de facto in ciuitate Caſtelli. Adde quod dicã infrà in glo.in uerbo, iudex detineri & decarcerari iuſſit. Sed aduertas ſi quis fuit iniuſtè captus & detẽtus, & aufugit, quòd nõ tenetur de fuga: not. Bart.in l.ius ei⁹.& ibi doc.C.de ꝓb.

ADNOTA. a ¶Officio relaxare. *Adde tu, & uide Paul.de Caſt.in conſi.xliiij.in j.impreſſis.Ber.*

b ¶Quod alij cuſtodes. *Adde quòd carceratus præſumitur aufugiſſe regulariter negligentia cuſtodis: unde ſuperſtes habet præſumptionem pro ſe ita probat text.in l.fina. circa medium.& ibi gloſ.fin.ff.de cu.reo.item adde quòd cuſtos carceris non eſt diligẽs, ſi non tenet duos carceres ad obſeruandum reos.tex. eſt in d.l.fin.in princi.& ferramẽta pro frangendo carcere nõ præſumũtur poſſe inferri in carcerẽ, niſi ex culpa & negligentia cuſtodis.caſus eſt not.in l.carceri. in prin.ff.de cuſt.reo.de quo latè uide per Franciſ.de Are.in conſi.xxxvij.*

AVGV. Tu in his quæſtio.adde in quantũ dictũ eſt, ꝙ iudex tenetur procurare, quòd carcerati habeant ſibi neceſſaria. Adde quòd ſi carceratus nõ habet unde ali, debet alimẽtari per eũ qui fecit incarcerari eũ.glo.in l.fi.C.de erog.mili.anno.lib.xij.uide Bart.in l.ſanctum.in princi.ff.de rer.diuiſio.Et Ang.in l. minimè.C.de appella.& in materia adde Ang.in d.§.ſi fugitiuũ, qui cõfirmat do.Bar.ibi.& Bal.in l.mulier. ff.de condit.inſti.quòd ſi iudex uidet aliquẽ incarceratum ſine cauſa, nec ad alicuius petitionem, poteſt

92 ipſum relaxare. * Et not.quæ dixit Ang.in l.pleriq;.ff.de in ius uocã.§. fi.quòd carceratus nõ debet relaxari ſine

ri ſine bulletino illius iudicis qui fecit eũ incarcerari. Adde quæ dixit Roman.in ſingula.ſuis primi anni xxviij. quod incipit, ſi dicit ſtatutũ. quòd ille tex.in l.fin. §.interdũ.ff.de cuſto.reo.eſt ſingularis,ſcilicet,ꝙ ſi unus carcerat' aufugit cũ altero cuſtode carceris,ꝙ alter non tenetur. a

93 *Tortura quando poßit adhiberi tam contra malefactores,quàm contra teſtes,& pluribus exiſtentibus inculpatis de uno debito,à quo debeat incipere tortura.*

ANGELVS.

93 * NVNC uideamus de tortura. poſt indicia,capturã, & carceratio-
a nẽ ad torturã a deuenitur: hic enim cõgruẽtius ponitur quàm in aliqua gloſ.huius tractatus:ideo hic de ea aliquid dicã.Præmittas primò quãdo ad torturã poteſt deueniri, tam cõtra malefactores, quàm cõtra teſtes,quod no.plenè.Sali.in l.fi.C.de quęſtio.uer.tertiò quæro quãdo ad quæſtiones poſsit deueniri. & quẽ ordinem debeat tenere iudex,uide plenè per Ange.in d.l.fin.Et primò quæro quando iudex habet plures inculpatos de uno delicto,à quo debet initiũ facere de torquendo.Bar. in l.j.in prin.ff.de quæſt.dicit ꝙ iudex debet animaduertere à quo melius ſperat & citius extrahere ueritatem,& ab illo in torquendo faciat initium:ſi autẽ ſperat ita ab uno ſicut ab alio,tunc initiũ faciat ab eo qui magis de crimine eſt ſuſpectus: ſi autẽ omnes pariter ſunt ſuſpecti, tunc incipiat à magis debili:ut d.l.j. coniuncta l.unius.in prin.co.ti. Itẽ ſi eſt pater & filius,à filio in conſpectu patris incipiat,qui magis timet in filiũ quàm in ſe: ut l.iſti quidẽ.ff. quod metus cau. Itẽ ſi eſt maſculus & fœmina, incipiat à fœmina, quia eſt debilior: ut l.filio.C.de inoffic. teſta.&l.deferre.in princi.ff.de iur. fiſ.ita dicit Dy.in ſuo tract.de quæſtio.uerſic.quo ordine ſit habenda tor.& cætera.

ADNO.a ¶ Ad torturam. *Adde & uide Bal.in cõſil.cclxxv.ubi quòd triplex eſt tortura.grauis, grauior & grauißima,quæ cũ imponitur bene eßet quòd adeßent medici,quia aliquãdo ita eßet molles ꝗ expiraret torti in tortura.*

AVGV. Tu autem adde quod Gan.in tract.ſuo maleficiorũ in rubri.de quæſtio.& tormẽ.in uerſicu. nunc uidẽdũ eſt quo ordine ſint habenda tormẽta.dicit quòd iudex ſagax cõſiderabit à quo facilius ueritas erui poſsit,ut ab illo quæſtionẽ incipiat tãquam à timidiore & à magis ſuſpecto,& à magis debiliori,& nõ à fortiore,per legẽ primã.§.j.ff. de quæſt.& d.l.unius.& dicit quòd cũ fœmina habeat cor momẽtaneũ & inſtabile.l.deferre.in princi.ff.de iur.fiſci.primò torquẽda eſt fœmina magis quàm maſculus. Itẽ filius quàm pater.Et certè dũ do.Ang.hic allegauit Dy.in ſuo tracta.de quæſtio.errauit ipſe,& alii qui allegant Dyn.feciſſe illũ tractatum:quia fuit Gan.qui fecit illũ tractatũ de quæſtio.& tormẽtis,quem poſuit in ſuo tracta.malefi.Et de materia iſta uide Ioan.And.in terminis formantẽ iſtã quæſtionẽ in c.cũ cõtẽplatione. extrà de regu.iur.& Pau.de leaza.in cõmento.c.grauis.extrà de depoſito.Adde tamẽ inquantũ dictũ eſt ſuprà, quòd poſt indicia deuenitur ad torturã.quod gl.in c.quæſtionẽ. xxij.q.ij.dicit quòd licet regulariter ad tor

ad torturam deueniri nõ poſsit, niſi præcedentibus indiciis: tamen hoc fallit in tribus caſibus ibi enumeratis: ubi ad tormenta peruenitur, nullis indiciis præcedentibus. Itẽ fallit in teſte quæ eſt uilis pſona, qui poteſt torqueri ſine indiciis. Bald. in l. milites. C. de quæſtio. & ibi uide a alios caſus.[a]

ADNOTA. a ¶ Alios caſus. *Adde & uide Barba in conſil. xxxv.*

94 *Iudex nõ debet ad torturã deuenire, niſi in ſubſidiũ, & quãdo aliter ueritas non poteſt uerisimiliter haberi.*

ANGELVS.

64 *SECVNDO quæro ante omnia, an liceat iudici deuenire ad torturam quãdo uult. dic quòd nõ, ſed in ſubſidiũ deuenitur, ut quãdo uerisimiliter ueritas aliàs haberi nõ poteſt, aliàs autẽ ſi per aliã uiã ueritas reperiri poſſet, deueniendũ non eſſet ad torturã, ut eſt tex. & ibi Bar. in l. edictũ. ff. de quæſtio. Ex quo no. & cautus ſis quòd facias in actis apparere quòd iudex nõ poſſendo ali a ter ueritatẽ[a] habere, declarauit deueniendũ ad torturã, aliàs autem in ſyndicatu poſſes teneri. Sed aduertas quòd prædicta procedũt in cauſa capitali, & graui, in pecuniaria autem non tantũ ꝙ in ſubſidium ad torturam deueniatur: ſed nõ ita faciliter deuenitur, ſicut in criminali: ut l. etiam liberi. & l. diuus. ff. de quęſt.

ADNO. a ¶ Aliter habere ueritatẽ. *Adde quod etiam ad torturam deuenitur, quãdo cauſa ciuilis habet annexum delictum uta Alexã. in conſi. lxxvij. in j. uol. & Barba. in conſil. xxxvij. inciſcribitur in lib. iudicum.*

AVG. Tu aũt in hac materia adde quæ dixit Gãdi. in tract. maleſi. in rub. de quæſtio. & tormẽtis. in prin. qui dixit ꝙ iudex q de aliquo quæſtionẽ habere intendit, ante omnia habere debet iuris humanitatis rationẽ, & conſiderationẽ hanc, uidelicet ut nõ facilè & repentè ad quæſtionẽ proſiliat: ſi aliqua alia uia leuiori poteſt obiecti criminis ueritas inueniri: quantuncunq; adſint indicia uel uerisimilia argumẽta: alleg. l. diuus. ff. de quæſt. Et ideo dixit Ange. in l. ſi certus. ff. ad Silla. ꝙ ſi maleficiũ eſt liquidatũ per probationes ueras, malè facit iudex ponere malefactorẽ ad torturã, & tenet in ſyndicatu. & uide Bal. in l. milites. C. de quæſt. & Ang. in l. fi. C. de quæſtio. Et hoc dicit Io. an. in terminis in c. cũ in contẽplatione. extrà de reg. iur. Et d. Catal. idẽ dixit in ſuo trac. ſyndicatus, in q. cxxij. & in q. ccix. ccx. ccxj. Qui ponit ꝙ de facili nõ eſt deueniendũ ad torturam, & ꝙ nõ in diebus paſchalibus. an autẽ in cauſa ciuili poſsit ad torturam procedi: uide canoniſtas in c. j. extra de depoſi. Et maximè per domi. Anto. de but. qui dixit quòd in cauſa ciuili aliquando ad ueritatem eruendam poteſt procedi ad torturã, quando ciuilis cauſa habet in ſe annexum delictum. & uide glo. xv. q. vj. in ſumma.

95 *Tortus, an iterum torqueri poſsit.*

ANGELVS.

65 *TERTIO quæro an tortus[a] a poſsit iterũ torqueri & repeti in tormentis. Barto. in l. unius. §. j. ff. de q. dicit, ſi primò fuit ſufficienter tortus, nunquam in tormẽtis poteſt repeti: niſi ſuperueniãt indicia de nouo, ut ubi probatur: quod no. contra aliquos crudeles iudices qui quotidie torquẽt, & tormẽta repetũt, & de

nouo

nouo alia indicia nō habēt, quoniā tenētur in ſyndicatu, quia nō poterant illū in tormētis repetere:& idē tenet Sal.in l.ij.in fi.C.de cuſt.& exh. re.intātum ꝙ Bal.in l.decuriones.C. de quæſt.dicit,quòd illa lex eſt in ar. ꝙ de quacūq; tortura quā iudex facit dolo malo & ſine cauſa,ſit pœna capitis,ut etiā ipſe no.in l.j.C.de priua.car.qđ bene tu iudex debes cōſiderare.Aduertas tamē ſecundū Dy. in ſuo trac.in uer.qd ſi aliqs &c.ubi dicit,ꝙ aſſeſſores hoc ex cōſuetudine nō ſeruāt. Sed iudicio meo malè faciūt,imò continuè repetunt in tormētis,ſine nouis indiciis quouſq; de obiectis criminibus ueritatē eruant, pro quorum opinio.ſaluanda Dyn. alleg.in auth.ut iud.ſine quo.ſuffra. §.oportet.& ibi iudices torquebunt fures:niſi prius,& cætera.

ADNOT. a ¶ An & quando tortus poſsit repeti. *Quid autem ſi ſit ſufficienter tortus, iudex tamen propter indicia uehementia ſuſpicetur, quòd ſit culpabilis, an debeat diffinitiuè abſoluere. uide Sal. in l.ea quidē. in antepe. col. C. de accu. in l.ſi quis. C. ad legem] Iul. ma. & in l.ſi quis adulter. ff. de adulter. Mod. in l.unius. §. reus ff. de quæſtio. uide tamē dictum do. Abb. poſt alios Mod. in c j. vij. char. de offi. or. & ultra prædicta adde tu & uide Alex. de Imo. in conſi. v. in j. uol. & Cap. in conſi. lxviij. Raph. cu. in conſi. cxxxviij. & Bal. in cōſi. cclxxvj. in j. uol. & ibi quæ ſint noua indicia. Str.*

AVG. Adde tamen tu, ꝙ Bal. in l. milites. C. de quęſt. dicit ꝙ ſemel tortus nō poteſt iterū torqueri:& ſi faceret hoc iudex quia repeteret & tortus decederet, iudex, punitur acriter. Et hoc dicit Do. Cat. in materia ſing. quæſt. ccvj. & ſequitur Bal. in d.l. milites.& dicit domi. Catal.in q.ccxx. ꝙ leuiter tortus poteſt iterum torqueri, quantuncunq; Bal. in l. obſeruare. C. quo. appel. non reci. dicit, ꝙ ſemel tortus etiam inſufficiēter, non poteſt torqueri ſine nouis indiciis: quam ſententiam nō credo ueram: quia caret ratione, per doctrinā Bar. in d.l. unius. quia Bar. uoluit quòd ſi ſufficiēter fuit tortus ſecundum indicia non poſsit iterū torqueri: aliàs ſic: & licet Io.an. in c.cum in contemplatione. in fi. extra de reg. iu. referat ibi opinio. diuerſorum Doct. in hac materia,& nihil affirmet.& Cyn. habuit aliam opi. in l.fi.C.de quæſt. Tamē ibi dicit Cy. quòd aſſeſſores qui repetunt tormenta ſine nouis indiciis, uel ſine nouis argumentis, non habēt nec Deum nec leges prę oculis. Mihi autem in hac materia placet ſententia Gandi. in tracta. maleficio. ſub rub. de quæſtioni. in uer. an quæſtio poſsit repeti. qui dicit quòd licet aſſeſſores qui ſunt auidi honoris obſeruent, ut repetāt quęſtionem ſine nouis indiciis: tamē communis opi. doc. eſt ꝙ ſine nouis indiciis nō poteſt repeti tortura. Et idē affirmauit Gandi. in d. tract. malefi. ſub rubr. de quæſt. in j. col. licet ibi dicat quòd de cōſuetudine multi aſſeſſores hoc non obſeruent.& dicit Ang. in l.j.§. ſi quis mortis. ff. ad Silla. quod ſemel illata tortura caueāt iudices ne iterū torqueāt.& dicit Bal. in c.j.§ iniuria. de pace iu. fir. ſemel tortus bis & ter, & ſufficiēter, ſi tamē perſeuerat negando, & ſuperueniāt indicia de nouo, poteſt iterum torqueri. Et idem dixit Bal. in l.j.C. de confeſ. in vij. col. ꝙ tortus cōpetenter nō poteſt iterū torqueri, ſine nouis indiciis.

Repeti

96 *Repeti nõ debet malefactor in tormẽtis, ſine nouis indicijs: poterit tamẽ repeti etiam poſt publicationem proceſſus, quando ſunt euidentiora primis.*

97 *Articulos formans ſuper maleficio, & publica uoce & fama, & teſtis deponat ſuper maleficio, ac ſubiungat ſe nihil plus ſcire: tamen ſuper articulo de fama poterit teſtis repeti & examinari.*

98 *Indicia quæ dicantur noua, ad hoc quòd quis poſſit in tormentis repeti.*

ANGELVS.

96 SED * tu caueas, & ſine nouis indiciis nõ repetas malefactorẽ in tormentis: ut ſuprà dixi. Et poteſt etiam in tormẽtis repeti etiã poſt publicationẽ proceſſus, quando ſunt indicia euidentiora primis: ita dicit eleganter Bar. per illum tex. in l. unius. §. j. ff. de quæſt. quod no. perpetuo. Quinimo etiam ſi publicatus fuerit proceſſus & nõ fuerint teſtes examinati ſuper omnibus articulis, nõ obſtat quin teſtes ſuper articulis ſuper quibus nõ fuerunt examinati teſtes, poſſint examinari: ut no. Spec. in tit. de noto. crimi. §. fama. uer. ſi. & hoc uoluit Bar. in l. de minore. §. tormenta. ff. de queſt. & hoc probatur ſecundum regulã & doctrinam do. Bar. & aliorũ in auth. qui ſemel. C. de ꝓba. quia ſuper nouis articulis, uel ſuper aliis qui nõ cõprehenduntur in publicatione priorũ, nõ obſtat publicatio qn teſtes poſſint repeti, ut ibi [a].

97 * Et aduertas ꝙ ſi feci articulos ſuper maleficio. Item alios ſuper publica uoce & fama: & teſtis ſuper maleficio aliqd dixit, & ſubiũxit ſe nihil plus ſcire: tamẽ ſuper articulo de fama poterit repeti & teſtis examinari, nõ obſtãte publicatione proceſſus: ut no. Spe. & Io. an. in ti. de teſte. §. nunc uidẽdũ. uer. illud autẽ. & no. Io. an. & Ant. de bu. in c. fraternitatis. de teſti. qđ bene no. quia uidi de facto Ferrariæ.

98 * Quæro quæ dicãtur noua indicia [b], ad hoc ut poſſit repeti in tormẽtis. Reſpõdeo eſſe ea q̃ differũt à præcedẽtibus ſpecie uel ſubſtãtia. Verbi gratia: prima indicia erant de mala fama rei, uel quòd erat inimic⁹ &c. ſuperuenit poſtea unus teſtis qui dicit ſe uidiſſe reũ percutere: uel dicit quòd uidit cũ gladio euaginato. Talia enim indicia dicũtur noua, quę à prioribus ſpecie differũt uel ſubſtãtia, ſicut dicimus in capitulis nouis: ut l. per hãc. C. de tẽpo. ap. & c. fraternitatis. de teſt. quod bene no. ne erres: quia ſi tu primò habuiſti indiciũ ex fama per aliquos teſtes, licet poſtea plures habeas pur ſuper fama, nõ dicũtur noua indicia: ſed dicitur noua ꝓbatio primi indicii: & ſic propter nouos teſtes ſuper fama non poſſet in tormẽtis repeti.

ADNOT. a ¶ Repeti ut ibi. *Adde quod Bald. in conſil. cclxxvj. in j. uol. alias eſt in cõſi. clij. inci. in Chriſti nomine plura tangũtur: & quod dicit Inno. in c. cum clamor. de teſti. intellige uerum quando iudex proprio motu, & inquiſitio eſt facta ex mero officio: ſecus ubi eſſet proſecutor inquiſitionis. Ber.*

b ¶ Quæ dicantur noua indicia. *Adde etiam tu & uide domi. Alexand. de Imo. in conſi. clxxxiij. colum. fi. in principio ij. uolumi.*

AVG. Tu autem in hac materia adde, inquantum dictum eſt, ꝙ propter indicia de nouo ſuperueniẽtia reus poteſt iterum torqueri. dic hoc uerum, intelligendo noua facientia indicia uerifimilia contra captum,

non

nõ intelligẽdo noua: ſcilicet imperti nẽtia.& hæc ſumunť ex doctrina do. An.in d.c.fraternitatis.extrà, de teſt. dũ tractat materiã,q dicanť noui uel antiqui articuli:& inde Spe. in tit.de teſte.§.ſatis utiliter. uer.illud autẽ.& Hoſt.in ſumma de teſte.in fi.bene faciunt d. Ang.in l.j.in fi.principii.ff.ꝙ quiſq; iuris.dũ tractat materiã,qui dicatur noui caſus.& gl.in c.generali. de elec.lib.vj.in glo. ſuper uerbo,de nouo.& glo.xviij.q.ij.c.quidã.in glo. nouũ.& uide Ant.de butr.in c.fraternitatis.allegantem multa in hac materia,qui dicatur nouus uel antiquus articulus, ex cuius dictis poteris arguere ad hanc materiam, quæ dicantur noua uel antiqua indicia.

99 *Delicto exiſtente, quòd pro eo reus ex forma iuris uel ſtatutorum non poſsit torqueri uel fuerit ſufficienter tortus, & non ſuperſunt indicia,an ſi retineatur in carceribus ut ſiti, uel fame moriatur, dicatur tortus.*

ANGELVS.

99 * QVAERO quid ſi eſt tale delictum pro quo non põt torqueri ex forma iuris uel ſtatutorũ: uel fuit ad ſufficientiã tortus,& nõ ſuperſunt indicia: an ſi retineatur in carceribus, ut fame aut ſiti moriatur, dicatur tortus[a],ita ꝙ ſi uirtute talis ſitis cõfiteatur,teneat talis confeſsio: dico quòd nõ,niſi in ea poſtea ritè & rectè pſeuererit.ita dicit eleganter Bar.in l.j. §. diuus Seuerus.ff.de quæſtio. & facit l.ij.§.ſi quis autem uiſus.ff.de ui & ui arma.Et ſic facit contra iudices ignorãtes qui nõ poſſunt torquere,dant carnes ualde ſalſitas ad comedẽdum malefactori,& non bibere:quia tunc dicuntur torquere, & teneri debent in ſyndicatu.

ADNOT. a ¶Dicatur tortus. *Adde tu,quod dicatur tormẽtum.& uide per Alexã.de Imol.in conſil.xlvj.in vj. uolu.*

AVG. Tu autem in hac materia, adde hic quę dixerunt Pau.de leaza. & Pet.de Anch.in c.j.extrà, de depo. Et hic bene faciunt no. per doct.in l. ij.C.quod metus cauſa.& in l.interpoſitas.C.de tranſa.& dicit Bal.in l.j. C.de his qui ad liber. perue.nõ poſ. quòd carcer eſt tormẽtum & ponere in compedibus.uide Bart. in l.j.ff.de cuſt.re.& ideo rectè dixit Bal. per illum tex.in d.l.j.C.de his qui ad liber. perue.nõ poſſunt.ꝙ iudices nõ poſſent adhibere iſta genera pœnarum extranea. Adde d. io.an.in c.cum in cõtẽplatione.extrà,de reg.iur.qui dicit, ꝙ tormentũ fit etiam cum ieiunio:& ꝙ ieiunia ſint tormenta,uide gl.in cle.j.de hære.& ibi uide docto. & ideo rectè dicit Ioã an.in d.c.cum in cõtẽplatione. dũ corpus habet dolorẽ,illud eſt tormẽtũ,& uoluit Bald. in l.obſeruare.C.quor.appe. non re. imò aliqui uoluerũt, ꝙ ſolus carcer ſit tormentũ.Sed hoc eſt falſum,quia carcer tunc eſt tormentum,dum ſibi uictus denegatur. Ang.in l.itẽ apud. §.quæſtionem. ff.de iniur.idem dixit in hac principali quæſtione melius Gan. in tracta.maleficiorum, ſub rub.de quæſt. & tormen.in uer.dictũ eſt ſuprà,quòd confeſsio facta &c. in fi.j.col.Et do.Catal.in q.ccvij. & in q. ccx.in tractatu ſuo ſyndicat⁹:ubi ponit quid eſt tormentum, & quid eſt quæſtio.& Alber.de Roſa.in iij.parte ſtatutorum.q.xxxj.qui ponit de eo qui nõ dat alicui,nec comedere nec bibere,ut talis dicatur tortus.

100 *Torqueri timens contra ius appellet:*

s quoniam

*quoniam appellatione pendente,ſi aliqua confeſsio emanauerit,erit ipſo iure nulla.*

ANGELVS.

100 *ADVERTAS tamen elegāter, ꝙ ſi captus timet torqueri cōtra ius,cōſilium eſt,quòd appellet: quoniam appellatione pendente, etiam ſi aliqua confeſsio emanauerit, talis

a confeſsio eſt ipſo iure nulla [a]:ut arg. l.j.ff.nil no. appella.pen. nec in hoc articulo opus eſt ut iudex appellationis ſuperior inhibeat: qa periculoſum eſſet.ita dicit Bald.in l.prima.C. commina.uel epiſto.quod not.

ADNOT. a ¶Ipſo iure nulla. *Adde tu & uide Alex.in conſi.cxliiij.in ij.uolu.Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia, adde Bal.per illū tex.in l.ſi quis prouocatione.C.de appel.qui dixit,ꝙ licet ante factum nō poſsit appellari: ſed poſt factū.tn̄ ubi factū eſt irreparabile,ante factū tenet appel.Et exēplū ponit.Et ideo dicit, ꝙ ubi de intētione aliqua iudicis cōprehēdit̄ aliquo mō,ꝙ uult aliquē torquere, uel qa cōminatus: tūc ante tormēta poſſit appellari: qa poſt factū illud irrecuperabile eſt: non mirum ergo ſi non teneret talis confeſsio, appellatione pendente.

101 *Tortus fuit unus contra quē uerè erāt indicia ſufficientia: non tamen apparebant in actis nec erant nota iudici, poſtea ſuperuenerunt indicia uera ad notitiam iudicis,quæ in actis apparēt, dicta tortura non iuſtificabitur ex indiciis poſtea notis iudici.*

ANGELVS.

101 *QVINTO quæro, iudex torſit unum,& in ueritate indicia erant ſufficiētia cōtra eū, nō tn̄ apparebat in actis nec erāt nota iudici,poſt torturā indicia ſupuenerūt & uera: & in notitiā iudicis deuenerūt, & in actis apparet:an d.tortura iuſtificet̄ ex indiciis poſtea notis iudici.dic ꝙ non, ut no.Bar.in l.marit*. in prin.ſecūdū gl.ff.de qō.& non eſt mirū,qa ſic etiā eſt in ciuili:ut no.Bar.in l.hoc aūt.§. j.ff.ex q.cau.in poſ. ea. & in l.multū. ff.de cond.& demonſtr. quod no.ne in ſyndicatu poſtea tenearis, quòd antequā torqueas,facias indicia prius apparere in actis.

AVG.Tu adde, ꝙ iſtā eandē cōcluſionē approbauit Bal.in l.ea quidem.C.de accuſ. Sed in propriis terminis Bal.in l.fi.C.de accuſ.formauit iſtā qōnē,& multū extollit illā gl.in l. maritus.ff.de qō.ſecundū ſecundā lecturā. & ibi dicit, ꝙ indicia ſuperueniētia nō iuſtificāt torturā:& alleg.rationē,qa dicit, ꝙ ordo iuris eſt peruerſus.& ſic Bald.ibi tenet, ꝙ eſt de ordine eſſentiali. & ita cōſuluit Ro.

a in conſi.ſuo clxvij [a].

ADNOT. a ¶Cōſi.clxvij. *Adde tu etiā Petr.de anch.in conſi.xxxiij.& Alex.in conſi.liij.in iij.uolu.Ber.*

101 *Torqueri quæ pſonæ poſſint & q̄ nō.*

ANGELVS.

102 *SEXTO quæro quæ pſonæ poſsint torqueri. dic ꝙ regulariter oēs: & ſic regula eſt affirmatiua,niſi expreſsè reperiāt̄ phibitæ: & ſic ſiue liberi,ſiue ſerui, ſiue mares, ſiue fœminę,ſiue paterf.ſiue filiusf.ut l.uni*. §.j.& l. Labeo.ff.de q̄ſt.Sed excipiūt̄ minores xiiij.an.qa debēt ferula cædi:ut l.j.§.impu.ff.ad Sil.Itē in dignitate cōſtitut*, ut decurio & eius filii. Itē maior magiſtrat*, durāte officio.

a Itē doctor.Itē cleric* [a] ī ſacris & iſtorū filii.Sed milites noſtri tpis cū non

ſint

ſint milites propriè,poterãt torque-
ri:ut no.Cy.in l.iij.C.ad l.Iul.maieſta.
& l.milites.& ibi Ang.ff.de q̃ſt.& no.
Dy.in ſuo tracta.de qſt.in uer. q̃ pſo-
næ poſsint torqueri.Et etiã circa fin.
p̃dicti tracta.in uer.modo dictũ eſt ſu
prà,qñ &c. Itẽ decrepit⁹ nõ torquet:
ut l.iij.§.ignoſcit.ad Silla. Aduertas
tñ,ꝑ in certis delictis etiã p̃dicti ex-
ceptuati:ut magiſtrat⁹,doctor & ſimi
les,torquent, ut in crimine læſę ma-
ieſtatis,ut l.de minore.in prin.& l.li-
bero.§.j.de q̃ſt.de re milita.l.ꝓdito-
res.& in crimine hr̃ſis:ut not. gl.in l.
iij. C.ad l.Iul.maie. Itẽ mulier p̃gnãs
dũ eſt grauida nõ torquet:ut l.p̃gnã.
tis.ff.de pœ. ex quo Bal.in l.decu.C.
de q̃ſtio.dicit no. ꝙ ſi poteſtas huius
ciuitatis torqueat aliquẽ de priori-
bus, ſiue de ancianis q ſunt de loco
curionũ, puniet pœna capitis, exce-
pto crimine lęſæ maieſtatis, & prodi
tionis populi.l.fallaciter.C.de aboli.

ADNOT. a ¶ Clericus in ſa-
cris. *Adde ꝙ ſi clericus qui ex cã torque-
ri põt fuit tortus ſuper diffamatiõe unius
delicti,& cõfiteatur de alio,ubi nõ eſſent
indicia,talis cõfeſſio ualet.ita Car.in cõſi.
xlv.& ponit etiam Io.an.in conſil.j.Ber.*

AVG. Tu autẽ in hac materia ad
de & uide Io.an.in c.cum incõtẽpla-
tione.extrà de reg.iur. qui latè ultra
doct.examinat iſtã materiã, quæ per-
ſonæ poſſunt torqueri, & qñ milites a
& ſenes, & iuuenes,& minores poſ-
ſunt torqueri,& in quibus caſibus.Itẽ
qñ ſerui ſiue liberi, ſiue ſtatu liberi.
Itẽ qñ clericus, ſiue intelligamus de
clerico, ſiue de presbytero. Itẽ qd ſi
iſtæ perſonæ examinant propter ſe,
ſiue propter aliũ,ſ.in teſtẽ,quãdo &
quõ pñt torqueri. & ibi latè loquit
Io.an.referens dicta antiquorum. Et
de clerico & de presbytero adde di-
cta Bal.in l.presbyteri. C.de epiſc.&
cle.& ibi per alios Moder.Et de ma-
teria uide per Gand.in tracta.maleſi.
de quæſtio. & tormen. in rub.in uer.
q̃ perſonæ poſſunt torqueri. ubi mul
ta alle.in hac materia,& bonos tex.&
per Bar. in l.ex libero.ff.de quæſt. &
ibi latè,& p Gand. in d. tracta.in uer.
an teſtes poſsint torqueri.& in uerſi.
pulchra quæſtio. dictum eſt ſuprà. &
ibi ponit quid de militibus noſtri tẽ-
poris & quid de aduocatis: & p Ioã.
an.in c.j.extrà,de depo.ubi ponit qd
de clericis: & ibi per doct.& an con-
ſiliarii ciuitatũ noſtri tẽporis poſsint
torqueri,uide Gand. in loco ſ̃.alleg.
in uer.ſ̃.dictũ eſt.decuriones nõ poſ-
ſe torqueri.qui dicit, ꝙ cũ iſti decu-
rionibus æquiparent, & decuriones
non poſsint torqueri &c.ſed dicit,ꝙ
de gñali cõſuetudine contrariũ ob-
ſeruet.& ita uidit Bononiæ obſerua
ri,& cõſuli p ſapiẽtes,& obſeruari au
toritate cõſuetudinis,q̃ cõſuetudo ꝓ
lege obſeruatur. Adde tñ quæ dixit
Ro.in ſing.primi anni cccxxj. quod
incipit,milites,doctores,decuriones
&c. ꝙ nõ ualet cõſuetudo in cõtra-
riũ,ut pſatæ pſonę poſsint torqueri.
Et hoc dicit Bar.in l.oẽs. C.de dec.li.
x.q loquit de militibus.Sal.uerò in l.
j.C.de iur.& fa.igno.dicit, ꝙ milites
a noſtri tẽporis nõ poſſunt torqueri.
& Guil.de cu. quẽ uidi in fonte in l.
pe.ff.ex q.cau.ma.& approbãt Mod.
in l.cẽturio.ff.de uul.& pup.ſed ego
in tractatu meo allegationũ quẽ nu-
perrimè facio,dãno opinionẽ iſtã, &
teneo,ꝙ milites nr̃i tpis pñt toqri,&
ꝙ nõ gaudẽt priuilegiis militarib⁹.

ADNOT. a ¶ Quod milites.
*Et quòd milites noſtri tẽporis nõ gaudeãt*

*priuilegio antiquorū, tenet Frāc. de are. in cōſi. xv. ſed cōtrariū, ꝙ imo gaudeāt tenet Ro. in cōſi. ccccvj. & ꝙ aduocatus nec miles poſſunt torqueri, cōſuluit Fulgo. conſi. clxxiij. qui alleg. Cy. & Alb. ita tenere in d. l. milites. cōtrariū tamen tenet Cap. in cōſil. xl. & ibi ꝙ de cōſuetudine decuriones & cōſiliarii ciuitatis poſſunt torqueri alleg. Gan. p Ang. ſupra alle. & Odof. in tract. de quæſt. in fi. qui dicit, quòd ita uidit cōſuli & ſeruari. et Alb. de Ro. in l. diuo Marco. in fi. de quæſt. & ibi etiā Sal. qui dicit ꝙ nō ſeruatur priuilegiū quò ad torturā, ꝙ cōſiliarii nō torqueātur. & dicit ꝙ ita eſt generalis cōſuetudo: & ita ſeruanda, niſi eſſet ſpecialis cōtraria in loco, ut eſt Florentiæ: ut dicit Bal. in l. nihil. de quæſtio. & ibi latè. Ber.*

103 *Tortura ſeu quæſtio quo moderamine ſit habenda.*

ANGELVS.

103 * SEPTIMO quæro cum quo moderamine ſit habēda q̄ſtio. reſpōdeo moderatè, ut l. de minore. §. tormēta. ff. de quæſt. & hoc totū reſidet in pectore boni iudicis, qui cōſiderabit cuius fortitudinis ſit torquēdus, cuiꝰ ætatis, ualitudinis, & ſecūdū qualitatē pſonæ [a] & delictorū: nec à grauioribꝰ nec à leuioribus tormētis initiū faciet. facit l. iij. §. ti. ff. de re mil. & ff. ad Sil. l. ſi qs in graui. in prin & l. j. §. impubes. e. ti. & ſic ut innocētię uel ſupplicio eū cōſeruet indēnē: ut l. q̄ſtionis modus. ff. de quæſtio. ita dicit Dyn. in ſuo tract. uer. qualiter inquiſitio fieri debeat &c.

ADNOT. a ¶ Qualitatē perſonæ. *Adde tu & uide Alex. de Imo. in conſi. clxxv. in fi. in ij. uolu. Ber.*

AVG. Tu in hac materia dic ut ſępe dixi in iſto tractatu, ꝙ cū ſupportatione iſte tractatus q̄ſtionis appropriatur Dy. fuit Gan. in tract. maleſi. q̄ fecit rub. de q̄ſtionibus & tormentis. Quinimò dixit Gand. in d. tracta. in prin. in uerſi. quinimò not. ꝙ iudices hoc tēperamētū teneāt, ut tormenta nō ſumāt immēſa de aliquo, nec inquantum accuſator poſtulauerit: ſed ꝓut moderatę rationis tēperamenta deſiderāt, adeo ꝙ totus ſanus uel ſaluus innocētiæ uel ſupplicio cōſeruetur: ita dixit Io. an. in c. cū in cōtemplatione. extrà, de re. iu. per tex. in l. quæſtionis modū. ff. de q̄ſt. & Adde Bald. in l. j. C. de cōf. in vj. co. q dicit ꝙ quo moderamine ſit habēda q̄ſtio, hoc relinquitᶜ arbitrio iudicis. ibi uide: ſed intelligo dictū arbitriū ſecūdū meū diſcretum, non indiſcretum, per ea quæ habentur in l. j. ff. de leg. ij.

104 *Torto moriente in tormentis, an iudex puniatur.*

ANGELVS.

104 * OCTAVO quæro, qd ſi tortus [a] moritur in tormentis, an iudex teneatur. uidetᶜ dictū Bar. ꝙ ſic, in l. lege Cornelia. ff. de ſica. ubi dicitᶜ, ꝙ ſi tortores torquēt reū uel teſtē, ita ꝙ ex hoc moriatur, ꝙ tenētur l. Cornelia de ſic. per illā legē. ad idē facit l. aut damnū. §. j. ff. de pœnis. Sed Bart. in l. quæſtionis. ff. de quęſtio. & Cyn. Bal. & Sal. in l. Gracchꝰ. C. ad le. iu. de adu. tenēt cōtrariū. & idē tenet Ang. in l. iij. C. de adulte. quod tamē Cyn. Ang. & Sal. intelligūt uerū, dūmodo indicia præcedant, & in actis de indiciis appareat: tunc cum iudex fecerit ex permiſſu legis: quia ad torturam licitè peruenit, licet ille moriatur, nō debet teneri, ut l. ſed an ultro. in principio. ff. de nego. geſt. & hoc etiam intelligunt uerum: dūmodo iudex nō fuerit egreſſus terminos torturæ: de

quo

quo p Cyn.in d.l.ij.& per Bal.in d.l. Gracch⁹.In dubio aũt nõ p̄ſumit ꝙ fuerit egreſſus,imò ꝙ ſuũ officiũ tẽperatè geſſerit,ut l.Herẽni⁹.§.Caia. ff.de eui.Vñ allegãti ꝙ iniuſtè torſit incũbit onus ꝓbãdi,ſecũdũ Ang.qđ eſt no.dignũ:nõ ob.dictũ Bar.in d.l. lege.quia imò facit pro iſta parte ſi bene cõſideretur:quia dixit reũ torſit cõtra iuſtitiã &c.& ſine indiciis:& ſic exceſsit formã & modũ torquẽdi: aliàs ſentit ſi feciſſet ſecundũ iuſtitiã ꝙ nõ tenetur.Et de materia per Floria.in l.qui occidit.ff.ad leg.Aqui.

ADNOT.a ¶ Si torius. *Adde & uide Bal.in conſi.cccxxxvj.in iij.uolu.incipiẽ.factum ſic propoiutur.ubi q.ſi in caſu etiã à iure permiſſo iudex doloſè torquet,q. tenetur pœna l.Corne.de ſica. l.lege.§.fi.ff.ad l.Iul.pecu.aut rigidè & nõ doloſè torquet,& tũc tenetur minori pœna l.reſpiciendũ.§.qui delinquũt.ff.de pœ.aut nec dolo nec culpa torquet,& facit ſicut quilibet diligens, & tunc nullo modo tenetur. Si uerò iure prohibẽte uel nõ permiſſo ponit iudex aliquẽ ad torturam,punitur l.Corne.de ſica.ita Iaco.de are.in tracta.de quæſtio.& uide Franc. de are.in conſilio lxxx.Ber.*

AVGVS. Tu de hac materia adde dicta Gaſparis de Cald.in c.j.extrà de depoſi.Sed in hac materia reperi unũ pulchrum conſiliũ domini Ziloli de Cauitel.qui cõſuluit. pone ꝙ iudex exceſsit modum in torquẽdo reũ exceſsiuè,uel in caſu non permiſſo:ut quia fortè nõ erãt indicia legitima:uel fuerunt purgata per alias probationes,uel quia non erat de caſibus,de quibus poſſet torqueri de iure,an teneatur directa l.Corne.de ſicar.& ſic debeat decapitari. Nã uidetur ꝙ ſic,cũ iudex nõ poſsit prætẽdere ſe ignorare iura,quorum aſſeruit ſe fore peritũ cùm electioni de ſe ut de perito factæ cõſenſerit.l. ij.& ibi no.ff.qđ quiſq; iur.Nã licet ignorare iura ſit lata culpa:quia poteſt conſulere peritiorẽ:ut ff.de infa. l.liberorum.in fi.& ita dicit ibi gloſ. in l.ex maleficiis.§.ſi iudex.ff.de ac. & ob.& probatur per tex.inſti.ad le. Aqui.§.præterea.uer.imperitiam.& ff.de regu.iur.l.imperitiã.tamen hoc uerum in perſonis quæ non ſunt aſtrictæ ſcire iura,ubi in pœnalibus lata culpa nõ æquiparatur dolo:& ita intelligitur d.l. imperitiã.cum ſimili.Sed in iudice qui ſe aſſerit iuriſperitũ ignorare ius,eſt adeo lata culpa,ꝙ dolus in eo præſumitur cũ iuris ignorãtia nõ præſumitur,ſed uerius ſciẽtia iuris.Et iſto caſu lata culpa ęquiparatur dolo.l.ij.cũ glo.ff.qđ quiſq; iur.Et pro hoc uidetur ꝙ iudex debeat decapitari tanquã doloſè occiderit illum in tormẽtis. & ita uidet tenere Sal.ſed certè eſt error: quia ſecundũ dictũ domini Zilioli. iſto caſu lata culpa æquiparat dolo, ſed non dolo uero,ſed p̄ſumpto.Itẽ æquiparatur dolo tacito, & non expreſſo.& ita debet intelligi tex.& gl. in d.l.ex maleficiis. & gl.in l.fi.C.de pœ.iud.qui male iud.Et idem in medico qui per imperitiã aliquẽ debilitauit uel occiderit:ut dicit glo.in d.l. ij.quod quiſq; iur. & tex.in d.§.præterea.inſtit.ad leg.Aquil. & ideo errauit Sal.dum uoluit talẽ puniri directa l.Aquilia.ſed nõ eſt uerũ, quia in pœnis corporalib⁹ infligẽdis lata culpa nõ æquiparat dolo. Sed eũ dico teneri utili Cornelia, ut extrà ordinẽ iudicis arbitrio puniatur. & ita dicit Bar.in l.ulti.ff.de adult.in q.de occiſo bannito

ſo bannito probatur in l.lex Iul. §.ſi.
ff.ad leg.Iul.repetũ. lex enim Corne
lia directa requirit uerũ dolũ:utilis au
tẽ requirit fictũ ſeu præſumptũ,ꝙ ſin-
ſurgit ex lata culpa cõmiſſa per illũ
qui eſt aſtrictus ſcire iura,ut in iudice
& medico.Et licet quãdo iudex lędit
partẽ ciuiliter per imprudentiã non
teneatur ad merã pœnã fiſco appli-
candã:ſed tãtũ ad ſatisfactionẽ dãno
rum & expẽſarũ ſeu intereſſe partis
læſæ:ut dicit Bar.in l.ſi.in ſi.de ua. &
extraor.cogni.& in diſputatione ſua,
quæ incipit,à ſentẽtia iudicis qui ma
lè iudicauit &c. tñ quãdo iudex per
imprudentiã lædit in corpus aliquẽ
ſcilicet torquẽdo, uel eũ aliter debi
litãdo, uel occidi faciẽdo in publico
arengo,iſte iudex tenetur extra ordi
nẽ utili lege Corneli.ut ſuprà dixi.&
ita conſuluit dñs Ziliolus in ciuitate
Mãtuæ,qui dixit ꝙ niſi dolus expreſ-
ſus probetur in iudice,ſcilicet, quòd
uel odio,uel gratia alterius, puta ini
mici paſſi,uel corruptus pecunia, il-
lũ læderet in corpus,nõ teneatur di-
recta l. Cornelia, ſcilicet, pœna cor-
porali:quin potius dici debet ipſum
iudicem fuiſſe in culpa lata,quàm in
dolo uero & expreſſo:quia ſaltẽ præ
textu officii ſibi cõmiſſi id fecit: &
per cõſequẽs nõ prætextu homicidii
cõmittẽdi:nã ad excludẽdũ uerũ do
lũ & expreſſum,& pœnã quæ pro ta-
li dolo imponẽda uenit,ſufficit ꝙ ali
quo colore iuſto,uel prætextu,id fa-
ctũ ſit:licet facere iure nõ debuerit:
ut l. Gracchus.C. de adul. ubi caſus.
Itẽ ſufficit eũ fuiſſe motũ aliquibus
rationibus,ſiue iuſtis,ſiue iniuſtis:qa
per hęc calliditas excluditur:licet ue-
ra culpa cõcludatur,quæ ex quaſi ma
leficio peruenit, non ex maleficio:ut
dicit gl.in d.l.ex maleficiis.§.ſi iudex.
& d.l.ſi.ff. de uar. & extraor. cog. &
pro hoc tex.in l.igitur.§.poteſt.ff.de
liber.cau.& gl.in l.j.ff.de abige. & in
l.plagiarii.C.de plagia.& in l.j.C.ubi
cauſa ſtatus.& ibi Bal.& per Bar.in d.
l.ſi. de adul. & in corporalibus lata
culpa nõ æquiparatur dolo, ſcilicet,
uero & expreſſo:ut l.in lege. in prin.
ubi Bart.ff.de ſica. Et hanc opi. dicit
ipſe dominus Ziliolus tenere Iac.de
Are.in addi.in d.l.Gracchus.& Gui-
do de Suza.tamẽ dicebat iudicẽ hu-
iuſmodi debere cautè proteſtari ſe
erraſſe in iure,& ſuũ errorẽ iuris al-
legare,& proteſtari:ꝙ ſi aliàs ſimilis
reus ſibi occurreret,eũ taliter nõ tor
queret. arg.l. ſi adulteriũ cũ inceſtu.
§. idẽ Pollioni.ff.de adul. & dicebat
eũ extra ordinẽ pręterquã in corpus
puniendũ.& ita ipſe Dominus Zilio
lus de facto cõſuluit in ciuitate Mã-
tuæ pro Domino Bidia de Fauentia
ibi iudice,qui tantũ torqueri fecerat
unũ reũ modum debitũ excedendo
ꝙ mortuus fuerat:& in ſyndicatu cõ
tra iudicem procedebatur.& no.etiã
pro medico cuius lata culpa perit in-
firmus:pro quo inſtit.ad leg. Aqui.§.
præterea. uer. imperitiam.& l. illici-
tas.§.ſicuti medico.ff.de offic. præſi.
& gl.in l.ij.ff.ꝙ quiſque iuris.Sed in
hac materia ad Gan.in tracta.malefi-
cio.ſub Rub. de quæſtionibus & tor-
men.in illa quæſtione quæ confeſſio
dicatur facta formidine tormẽtorũ.
in uerſi.ſed quid ſi iudex in tormẽtis
adeo modũ excedit, ꝙ tortus ibi de
fecit,uel membrũ debilitauit.qui la-
tiſsimè diſputauit iſtã quæſtionẽ ar-
guendo pro & contra. & refert Gui.
de Suza.dixiſſe,ꝙ ubi iudex modum
excedit torquẽdo, ſtatim ꝙ modum
exced

excedat, tenetur: quia fingitur nõ iudex: ſed eſt priuatus: ſicut tutor malè adminiſtrando, fingitur non tutor, & tenetur tanquã quilibet. l. tutor. ff. de ſuſpect. tut. cum ſimilibus. Ipſe verò Gan. dicit, ꝙ ſi dolo fecit, tenetur: ſi uerò aliam culpã commiſerit, nõ tenetur: dic ut ibi. Adde domi. Ang. notabiliter loquẽtẽ in l. lege Iul. ff. ad legem Iuliã de ui publica. Adde domi. Catal. in tracta. ſyndica. q. clxiiij. ubi approbat in hac materia d. Bart. in l. quæſtionis. ff. de quæſtio. & Cy. in l. Gracchus. C. de adulte. & idem domi. Catal. q. ccv. & ccvj. dicit, quòd ſi aliquis in tortura repetitur, & ibi moriat, aſſeſſor tenetur tanq̃ homicida.

105 *Trepidatio, balbuties & uariatio in actis redacta, etiã ſine illis indiciis, an ſint ſufficientia indicia ad torturam.*

ANGELVS.

105 *NONO quæro, quid ſi alia indicia non ſunt: iudex tamen interrogat & ipſe trepidat, balbutit & natiat: tũc iudex faciat iſta in actis ſcribere: & hæc ſunt ſufficientia indicia ſine aliis indiciis ad torturã. ita dicit Inno. in c. quoniã. de probat. & Bar. in l. de minore. §. tormẽta. uer. plurimũ. ff. de quæſtio. Ex quo pulchrã & ſalubrẽ capias cautelã, ꝙ quãdo præcedẽtibus indiciis torqueas aliquẽ, & uno ſero dicit unũ, alio uerò ſero di-

a citaliud uariãdo [a], tũc nõ parcas calamo: imò omnia quæque dicit: & iſtas uarietates facias ſcribi in actis. tũc ſecurè & ſæpe & ſæpius etiã aliis indiciis nõ ſuperuenientibus potes eũ in torturã repetere. ita dicit Bar. in d. §. tormenta. in prin. quod bene not. quia hoc practicando multoties fecit mihi honorem, & maximè in urbe dum ibi aſſidebam.

ADNOT. a ¶ Variando. Et *quòd mendacium ſit ſufficiens indicium ad torturam, uide Rom. in conſ. xiij.* Ber.

AVGVST. Tu autem adde & intellige prædicta niſi torqueres reũ iniuſtè ſine indiciis, & ipſe tunc uariaret & uacillaret: quia uno ſero diceret unum, alio ſero diceret, aliud in tortura: quia omnes illæ confeſsiones & uacillationes factæ illo modo in tortura, etiam ſi eſſent millies ratificatæ, non ualerent: ut ſuprà in hac eadem gl. in uerſi. aduertas tamen ſi indicia non præcedant & inquiſitio formetur: licet reus fuerit confeſſus in tormentis. & in quæſtione quam tetigit domi. Ange. hic. Adde Bart. in l. fi. ff. de quæſt. in fi. j. col. qui dicit, ex uoce, & trepidatione, & inconſtantia, poterit iudex habere indiciũ uel præſumptionem contra aliquẽ: & ubi inuenit illum in mẽdacio, hoc eſt ſufficiens indicium. Sola autem trepidatio, uel mutatio coloris uultus, non ſufficeret: ut uidetur uelle Bal. in l. presbyteri. in prin. C. de epiſco. & cle. niſi concurrerent alia quæ arbitrio iudicis relinquuntur: ut dicit ibi Bald. & certè eſt ſententia Bar. in d. l. fi. ubi uidetur uelle quòd copulatiuè illa concurrant: dum dicit ex uoce & trepidatione & incõſtantia.

106 *Inculpatio quam facit ſocius criminis, an ſit ſufficiens indicium ad torturam.*

ANGELVS.

106 *DECIMO quæro, an inculpatio quã facit ſocius criminis ſit ſufficiens indiciũ, ut quis poſsit torqueri, dic quòd in caſibus in quibus quis poteſt interrogari de ſociis, quòd eſt in ſex caſibus no. in l. fi. C. de accuſ. ꝙ

a talis inculpatio eſt ſufficiẽs [a] ad po-

nendum inculpatum ad torturam:ut l.edictum. & l.j.§. eum qui latrones. ff.de quæſt.ita dicit Dy.in ſuo tracta. uer.ſed nunquid propter talem præſumptionẽ &c.aliàs ſecus.facit quod ſupradixi in iſta gl. uer. octauo.an ſi contra talem delictum &c.

ADNOT.a ¶ Sufficiens. *Adde tu & uide Alex.in conſil. lxxxviij.in iij. uol.Bernard.*

AVGVST. Adde quòd miror quòd iſte doctor in iſto articulo tam arduo & quotidiano,& ubi tractatur de torquendo homines, ita incautè locutus eſt. primò, quia ut ſæpe dixi ille non eſt tractatus Dy.ſed Gandi. in loco ſuprà alleg. Sed ſiue ſit Dy. ſiue Gan. hodie aſſeſſores communiter uidentur obſeruare doctrinam Bar.in hac materia quam poſuit in l. repeti. §.j. ff. de quæſtion. Et materia eſt amplisſima quam latè poſui ſuprà in add.meis, in hac eadẽgl. in uer. qui incipit, quæro an particeps criminis.& ibi iſte autor poſuit latius in materia:ſed nõ fuit recordat[b] hic.

107 *Hoſpiti exiſtenti in hoſpitio aliquid reperitur ſubtractum,& ignoratur à quo:nec aliqua ſuſpicio, uel indicium eſt contra familiam hoſpitis, an iudex ex ſuo officio ſine aliis indiciis poteſt torquere familiam hoſpitis.*

ANGELVS.

107 VNDECIMO quæro, alicui hoſpitãti in aliquo hoſpitio aliquid reperitur ſubtractum, & ignoratur à quo : nec aliqua ſuſpicio uel indiciũ eſt contra familiam hoſpitis:an ex ſuo officio iudex ſine aliis indiciis poteſt torquere familiam hoſpitis.& alios qui erãt in domo. dic quòd ſic. ita dicit Bart.quòd ſemel practicauit in l.j.in fi.ff.ſi fa.fur.fe.dic.

AVGVST. Tu adde quòd iſte doctor errauit:quia Bar. ibi nihil dixit de hoc:ſed uoluit allegareBar.in l.j.ff. fur. aduer. nau. cau.& ſtabu. & etiam ſi tu conſideras uerba Bart.ibi Bar.nihil dicit de hoc.Sed Bart. dicit quòd practicauit ſemel,quòd familia poteſt torqueri ad deponendũ quid erat in illa ualiſia.& Spe.uidetur aliter dixiſſe in tit.de fur.§.j.uer.pone. ſed poſito ꝙ Bart.hoc diceret, ego autem ita indiſtinctè non torquerem familiam hoſpitis, ſed haberem recurſum ad dicta Spe.in d.uer.per totam illã col.coniecturando ſi hoſpes eſt bonæ famæ uel malæ : ut ibi dicit Spe.ſi peregrinus eſt,pauper uel diues,& aliæ præſumptiones : de quibus etiam per Bart.in d.l.j.ff.fur.aduer.nau.cau.ſta.dicit tamen Bal.in l. j.C.loca. quòd generaliter eſt præſumptio contra hoſpites,qui ſunt homines malæ conditionis & rapaces: iſtud d.Bal.habet locũ,quando dubitatur,an hoſpes ſit malæ uitæ,& conditionis uel bonæ uitæ.Sed ſi eſt bonæ famæ,& conſtat,ut in hac ciuitate Ferrariæ,habemus hoſpitem Angeli qui fidelis eſt & bonæ famæ.non habet locũ doctrina Bar.ſ.alle.quia uera probatio excludit præſumptionẽ. l.j.C.de probat.l.nõ eſt uериſimile.ff. quod me. cau.& ita uidetur eſſe de mente Petr.de Anch. in conſilio ſuo cclxxxviij.qui multùm eleganter loquitur.dicit tamen dominus Catald. in tracta.ſynd.in q. cclxxiiij. quòd cũ res datur in cuſtodiam alicui : & illa res eſt derobata, talis cuſtos poteſt torqueri.& multa allega.ibi uide.

108 *Tortura non debet adhiberi pro maleficio priuſquam conſtet curiæ maleficium fuiſſe commiſſum.*

ANGELVS.

108 * DVODECIMO tu iudex ſis bene cautus ne aliquem ad torturam pro maleficio ponas, priuſquã conſtet curię tuæ id maleficium fuiſſe commiſſum: licet ignoretur quis illud commiſerit: ut l.j.§. illud.& ibi Bar.ff.ad Silla.unde ſi furtũ dicitur factum, facias in baſtardello tuo per diligentem inquiſitionẽ, querelam & teſtes,& miſsionem tui officialis, ubi furtũ cõmiſſum eſt deſcribi & ponere per tuum notarium. Et ſic de homicidio quòd mittas officialẽ ad uidendũ mortuũ & uulneratũ & uulnera deſcribi:& redigas prius in actis: aliàs autẽ niſi facta tali diligẽtia ſi aliquẽ torqueres ꝑ dicto maleficio, poſſes in ſyndicatu teneri:ut no. Bart.in d.§. illud. facit quod idem not. in ſimili in l.hæc autẽ.§.j.ff. ex qui.cau.in poſ.ea.& l.multum.de cond.& dem.

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde quòd Bar. hoc nõ dixit in d.l.j.§.item illud.ff.ad Sil.quem uoluit allegare iſte doctor,& ibi nihil dicit de tortura magis quàm de proceſſu. Sed dico quòd imò iudex non debet procedere,quod fortius eſt,ad inquiſitionem ſpecialem, niſi primò conſtet de delicto. & ita dicit Bar.in l.ij.ff.de quæſtio.in prin.Si autem aliquis ſponte confiteretur delictũ, puta occidiſſe Titium: & poſtea conſtaret Titium fuiſſe occiſum per famam uel hominem,& proieciſſe in mari: an ſufficiat hoc modo cõſtare de delicto, dicã infrà in gl.in uerbo, & ueſtem cœleſtẽ abſtulit. in uerſic. quid ſi aliquis confitetur ſe plura furta commiſiſſe. dicam infrà in proxi. col.& ſequent.omnino uide. & uide Roma.in d. §. item illud.in l.j. ff. ad Sil. qui uidetur uelle quòd ſi non ſit oppoſitum & poſtea cõſtaret,de delicto,in proceſſu ſufficeret. Limita tamen prædicta ſecundum Bal.in l.inde Neratius.ff.ad legem Aquil.in §. fi.& uoluit Bar.in d.§.item illud. Adde tamen quod Bal.in l.tertia.§. eiuſdem.ff.de teſti.in addi.per textũ in d. l.j.§.item illud.ff.ad Silla.dixit quòd prius debet conſtare liquidè de facto, antequam quis torqueatur:unde tortura fit ad liquidationẽ perſonæ nõ ad liquidationẽ facti,allegat d.§. itẽ illud dicas. ſed quòd diſpoſitio dict.§.itẽ illud. fallit in crimine furti per l.ubi.C.de fal. & in crimine furt. per l.cũ ſeruus.ff.de cõdic. ob cau.& in crimine adulterii per l. proſpexit. ff.qui & à quibus.Ego uerò pro nunc dubito de iſtis tribus fallentiis: quia illæ leges mihi hoc non probant.

109 *Torqueri poſſunt cuſtodes, quando curiæ conſtat de maleficio.*

ANGELVS.

109 * SED ſi curiæ conſtat de maleficio, puta de furto, potes cuſtodes torquere ut iudicent furem, & non teneri poſtea in ſyndicatu: licet dictos cuſtodes ſine indiciis torſeris. ita dicit Barto.in l.j.ff.de offi.præfe. uigil.

AVGVST. Tu adde,& uide Bal. in d.l.j.de offic.præfe.uigi.& hoc eſt qđ uoluit dicere Bar.in l.j.in fi.ff.fur. aduer.nau.cau. ſta. de illis qui tenẽtur cuſtodire res poſitas in ſtabulo, uel caupona, qui poſſunt torqueri.& dic ut ſuprà dixi in xj.q.

110 *Confeſſio facta ſine tormentis præiudicat, nec eſt opus quòd reiteretur.*

111 *Confeſſio unica & ſola ſine tormentis aut metu tormentorum facta, non præiudicat.*

*112 Tortus quantùm tempus quieſcere debet, antequã ducatur ad tribunal, & ratificet.*

*113 Confeſsio ſine tormẽtis facta nõ præiudicat, ſi poſtea contra eam probetur falſitas.*

*114 Item non præiudicat, ſi non eſt ueriſimilis.*

*115 Cõfeſſus ſe occidiſſe hominẽ & proieciſſe in mari, ſi non conſtat de corpore mortuo: non poteſt occidi, niſi ſaltem per famam probetur illum eſſe mortuum.*

*116 Item non præiudicat confeſsio facta ſine tormentis: niſi fuerit facta ante ſententiam.*

*117 Teſtis cõfeſſus per torturã, non debet præſeruari niſi in confeſſione illa.*

ANGELVS.

POSTQVAM aliquis eſt captus & carceratus, aliquãdo ſine tortura confitetur, & ſine metu: aliquãdo cum tortura uel metu tormentorum: aliquando negat. de quibus o-
110 mnibus uideamus.* Et primò quãdo ſponte confitetur ſine tormẽtis, an talis confeſsio prẽiudicet. dic qđ
a ſic a: & unica ſufficit nec eſt opus ꝙ reiteretur: ut no. gl. & Bar. in l. j. §. diuus. in prin. ff. de quæſtio. & Dy. in ſuo tracta. uer. reſtat uidere quid ſit cõfeſſus &c. & idem no. Bar. in l. j. in fi. ff. de cuſto. re. idẽ no. doc. & Sal. in l. ij. C. de cuſt. & exh. re. ut ibi plenè per eũ: ſed cautus iudex ſemp facit eũ in cõfeſsione reiterare ad tribunal: & in ea pſeuerare, ne aliquo modo poſsit dici ꝙ illa cõfeſsio fuerit extorta metu tormentorũ. nã cõfeſſio dicitur facta metu tormẽtorũ, ſi facta fuit tormentis adhibitis: uel ſi ligatus eſt in tortura, uel ante torturã ductus, & minæ præcedãt, ꝙ ſi nõ cõfiteatur torquebitur, tũc dicitur facta metu tormentorũ. ita dicit Ia. bu. Cy. & Sal. in l. ij. C. de cuſt. & exhi. re. & no. Bar. in d. §. diuus. Dicitur etiã
b facta metu tormentorũ b ſi tantummodo ante torturam quis ſpoliatus fuerit, & nõ ligatus, nec minatus ſibi de tortura, ſi nõ cõfiteatur. ita elegãter dicit Bar. in l. nouiſsimè. per illũ tex. ff. ꝙ fal. tu. aut. ubi dicit ꝙ ſemel habuit de facto Florẽtię, qđ no. ſed aduertas quia multi iudices faciunt malefactorẽ qui confeſſus fuit in tormentis, ſtatim ad banchũ ratificare: & malè faciũt: quia adhuc ineſt dolor & metus tormẽtorũ, quia antequã ducatur ad ratificãdum, debet eſſe interuallum. ita dicit But. Bal. & Sal. in l. ij. C. quod me. cau. & ibi Ange. & infrà dicã. poſſet tamen eſſe ꝙ aliquo modo non prẽſumeretur cõfeſsio facta metu tormentorũ: ut ſi quis captus eſſet præcedẽtibus indiciis, & ſtatim cum captus eſt antequã carceretur, uel aliquo modo ei minetur, cũ eſſet in palatio ante tribunal, ſponte dixit & confeſſus fuit iudici pro tribunali ſedẽti, ex tali unica cõfeſsione poterit dãnari: nec eſt opus quòd perſeueret: ita intelligatur Bar-
111 to.* Secundò no. quòd ſi cõfeſsio facta ſit in tormentis uel tormẽtorum metu, quòd unica & ſola non præiudicat: ut dicit §. diuus. & ibi Bar. quãdo dicatur facta metu tormentorũ. & idem no. Ia. But. in d. l. ij. de cuſto.
112 & exhib. reo. Vbi dicit* quòd tortus debet quieſcere ſaltem per unam diem naturalem poſt torturã, antequã ducatur ad tribunal, ut ratificet: uel ſecũdũ Bar. hoc erit arbitrio boni iudicis relinquendũ, qui iudex debet arbitrari æquè: ut reducat cum

ad

ad reiterandũ cõfeſsionẽ ante tribu
nal,eo tẽpore quo uerisimiliter tor-
mẽtorũ metꝰ ceſſauerit,qđ puto ue
rius,cũ dolore & metu tormẽtorum
ceſſantibꝰ,ducitur ad tribunal,& ſic
in loco publici iudicii corã notariis
& publicis perſonis:ut qđ in ſecre-
tis palatii dixerit cõfirmet, & in pu-
blicũ cõfiteat,ut dicit tex.& ibi An-
ge.& Sal.in d.l.ij.qbus omnino ad-
das qđ no.Sal.ĩ l.fi.in j.col.C.de q̃ſt.

A D N O T. a ¶ Quod ſic. *Adde tu ultra ea quæ ponit do.Ang.& uide Alex.de Imo.in cõſi.cxxvij.in iiij.uol.& ibi ꝙ ſola cõfeſsio ſufficit ad cõdẽnandũ, etiã ſi proceſsus eſt in ordinatus.Et idem uoluit Abb.in cõſi.xxv.& quãdo confeſsio dicatur facta metu tormentorũ,& ſi notarius ſcripſit ſpõte cõfeſſus,uide Pau. de ca.in cõſi.cclxxxiiij.& Ale.de Imo.in cõſi.clxxvij.in ij.uo.& in cõſi.ij.in iij.uo.*

b ¶ Metu tormẽtorũ. *Adde tu quãdo cõfeſsio dicatur facta metu tormentorũ,& debeat perſeuerare,& qđ interuallũ eſſe debeat.Et uide Alex.in cõſi.j. & cõſi.lij.in ij.uol.& in cõſi.v.in j.uol. & Cep.latè in cõſi.xl.ubi dicit ꝙ ualet cõſuetudo quod reus interrogetur in loco tormentorũ.& uide Frã.de are.in conſi. xiiij.no.tamẽ quòd confeſsio rei in benigniorẽ partem, & pro reo eſt interpretanda.ita Roma.in conſi.cccccl v.& Capo.in conſi.lxxvij.Ber.*

A V G V S. Tu autẽ in hac materia adde quòd Gandi.in tract.maleſi.ſub rub.de quæſt.& tormẽ.in uer. quis ſit effectus quæſtionis.ibi arguẽdo pro & contra:an cõfeſsio ſponte facta in criminalibus debeat ratificari per eũ: tandem concludit,ꝙ illa
que eſt facta ſine tortura & metu tor
mentorũ,illa ſola & unica ſufficit ad
condemnãdum:& dicit quòd iſta eſt
communis opi.doct.& idem tenet
Bal.in addi.Spe.in ti.de confeſ.in j.
col.& Bal.& doct.in l.ij.C.quod me
tus cau.& Bal.& Ang.poſt glo.in l.j.
C.de confeſ.& idem Ang.in l.j.ff.de
113 confeſ.* Qui limitat primò [a] præ-
a dicta,niſi illa cõfeſsio quæ eſt ſpõte
facta ſine tortura,& unà contra eum
probetur poſtea falſitas,ꝙ ex illa cõ
feſsione ſpõte facta in criminalibus,
tunc non poteſt ſequi cõdemnatio.
alleg.Spe.hoc uoluiſſe in tit.de cõ-
feſ.§.effectus.ad fi.Et hanc ſententiã
approbauit etiam Bal.in l.ſi quis in
hoc genus.C.de epiſ.& cle. Ex cuius
114 dictis potes limitare prædicta.* Se-
cũdò quando uerũ eſt quòd propter
ſolã confeſsionẽ ſpõte factam in ca-
pitalibus,quis poteſt condemnari,ſi
talis cõfeſsio eſt ueriſimilis:ſecus ſi
nõ ſit ueriſimilis. alle.l.j.§.ſi qs ul-
tro.ff.de quæſt.& hic poſſum pone-
re exẽplum Ange.qđ poſuit in l.j.C.
de cõfeſ.de illis malandrinis qui cõ-
feſsi ſunt ſe occidiſſe plures merca-
tores peregrinos, & proieciſſe eorũ
corpora in mari:an ſtandũ ſit illi cõ-
feſsioni:quia inſpiciendũ eſt,an ma-
re uel flumẽ eſſet ibi ꝓpe,uel nõ. Ex
iſtis enim cõprehenditur ueriſimili-
tudo:quia ſi erant homines malæ ui-
tæ, & ibi aqua erat prope,potuerunt
dãnari:aliàs non. Sed dubito de illa
deciſione, quia cõtrariũ uidetur in-
nuere ipſe Ange.in l.certũ.ff.de cõf.
Itẽ dubito propter text.in l.j.§.itẽ il-
lud.ad Silla.ubi primò opus eſt ꝙ cõ
ſtet de maleficio,antequã ꝓcedat: &
ſatis ſ.dixi in proxi.co.& ideo Bal.in
addi. Spe.in tit.de ſentẽ.in xviij.col.
115 * dixit ꝙ ſi qs cõfitetur hominẽ oc-
cidiſſe,& ꝓieciſſe in mari:cũ nõ cõ-
ſtet de corpore mortuo,ille non põt
occidi

occidi ſaltem niſi probetur per famã
illum eſſe mortuũ, per d.§.itẽ illud.
quæ doctrina, an ſit uera uel falſa,
nunc infrà dicã,quantuncunque Bal.
hoc affirmauerit in l.cũ probatio.ff.
de prob.in addi.ſuis.& idẽ dixit Bal.
in authen.ſed nouo iure.C.de fur.ꝙ
qui confeſſus eſt ſe plura furta feciſ-
ſe à diuerſis perſonis,per iſtã ſolã cõ
feſsionẽ nõ poteſt dãnari: niſi iudex
inueſtiget ab illis perſonis à quibus
dixit ſe furto ſubtraxiſſe: an hoc ſit
uerũ, uel falſum dubito etiã de illa
doctrina Bal.in addi.in titu.de ſent.
quia ubi tractatur de magno præiu-
dicio,mors nõ probatur per ſolã fa-
mam: ut dicunt doct.in l.ſi quidẽ.C.
ſol.mat.& Ang.& doct.ibi.& p Ang.
116 in l.fi.ff.de his qui not.infa. * Ter-
tiò limitat Bal.in d.l.ſi quis in hoc ge
nus.ꝙ opus eſt ꝙ illa confeſsio fiat
ante ſententiã:ſecus ſi fiat lata ſentẽ-
tia extra iudiciũ: ut l.non tantũ.ff.de
117 app.& ibi dicit,ꝙ eſt gl.ord.* Quar
tò limita prædicta nõ habere locũ in
teſte:quia teſtis qui confeſſus eſt per
torturã,nõ debet perſeuerare in cõ-
feſsione illa. ita per bonas rationes
cõcludit Bal.in l.fi.C.de quæſt.& iſtã
ſententiã quã etiã ſ.dixi in q.prin.te-
net etiã Io. And.in ca.cum in contẽ-
platione.extrà de reg.iur.qui dicit ꝙ
quando fit iſta ratificatio,opus eſt ꝙ
reus nõ ſit territus tormentis: & ex-
tra locũ tormentorũ illa nõ uidens:
aliàs ſi prope tormẽta,uel illa uide-
ret nõ ualeret illa ratificatio.& ita di
cit ꝙ doct.tenent hoc:& hoc uoluit
etiã Bal.in ca.j.§.furtũ.de pace iura.
fir.Ang.uerò in l.item apud.§.quæ-
ſtionem.ff.de iniur. dicit ꝙ licet aſ-
ſeſſor ducat malefactorẽ ad funẽ,illa
eſt leuis territio:nec dicitur cõfeſsio
facta metu tormentorũ,niſi fuerit li-
gatus ad funẽ,p d.§.quæſtio. Sed ui-
de Gãd.in trac.mal.ſub rub.de queſt.
& tormen.in uer.dictũ eſt ſ.ꝙ con-
feſsio in tormẽtis nõ ualet:qui ultra
doct.latè diſputauit iſtas queſtiones.
& breuiter reſpondet ad dic.§.quæ-
ſtionẽ.& ibi tenet ꝙ ſufficit ꝙ ille ſit
penes torturã:licet non fuerint liga-
tæ manus de retro.& ibi Gand.dixit,
ꝙ ſi extra locũ in quo homines tor-
quentur,Iudex dixit, aut confitearis,
aut ducã te ad tormenta inferendo
ſibi terrorẽ de hoc quantũ poterat:
& reus his auditis fuit confeſſus.Iſto
caſu non dicitur cõfeſsio facta metu
tormentorũ: quia leuis eſt territio,p
d.§.quæſtionẽ. Et de iſtis minis quas
faciunt iudices, an dicatur malefa-
ctor confiteri metu, uide quæ dixit
Bal.in l.j.C.de confeſ.in fi.viij.col.in
uer.ſequitur tertiũ membrũ. & uide
Bal.in c.j.§.iniuria.de pace iur.fir.qui
ponit etiã, an uultus terribilis ſupe-
rioris inducat iuſtũ metũ, & quando
non.Adde Gand.in loco ſuprà alleg.
circa ij.col.qui quærit quantũ tẽpus
debet eſſe intermediũ ab hora con-
feſsionis factæ per tormenta, uſque
ad horã ratificationis. Et breuiter di
xit ꝙ in d.l.ij.C.de cuſt.& exhib.reo.
hoc nõ dicitur:ſed hoc debet eſſe in
arbitrio iudicis conſiderata qualita-
te perſonarũ,& leuitate,& grauitate
criminis:quia cum tẽpus nõ præfini-
tur à iure, hoc in arbitrio iudicis eſt,
per l.j.ff.de iur.delib.idem Imol.in l.
qui in alienas.§.fi.ff.de acqui.hęred.
in materia principali.Adde etiã Ioã.
And.& alios in c.olim.extrà de reſc.
& doct.in d.c.cum in contemplatio-
ne.& tene mẽti quę dixit Pet.de Anc.
in conſi.ſuo xxiij.qui dixit,ꝙ ſi quis
confeſs

confeſſus eſt,per iſtã primã confeſ-
ſionem non debet condẽnari:ſi dicit
poſtea quòd confeſſus eſt metu tor-
mentorũ:& licet curia dicat, ꝙ imò
ſponte atteſtatur:ita no.nihilominus
præſumitur metus tormentorũ,& ta
lis confeſsio dicitur metu facta,cum
ſemper poteſtas habeat biruarios,&
torturã ad ſui libitũ, & reus eſt in car
cere:ſemper omnis confeſsio in cri-
minalibus dicitur facta metu tormẽ-
torũ,ſi reus hoc alleg.& ideo ſecun-
dũ Pet.de Anch.opus eſt ꝙ iſto caſu
ſemper reus ratificaret qui allegaret
confeſsionẽ metu factã. & uide do.
Catald.in tracta. ſyndica.in q.cl.qui
allegando Ang.dicit ꝙ cõfeſsio di-
citur metu facta, quando reus eſt du
ctus ante funem : licet nõ ſit ligatus.

ADNOT. a ¶Qui primo li-
mitat.*Adde & limita etiã ut per Alex.
de Imo.in conſi.xv.ubi uult quòd ſi reus
confiteatur ſe ueneno interfeciſſe aliquẽ:
qui iudicio medicorum non erat mortuus
ueneno,quòd ex tali confeſſione nõ debet
condemnari. Item limita quòd confeſſio
minoris ann.xxv.alio non probato,no eſt
ſufficiens ad condemnandũ. ita Ang.in l.
certũ.de confeſ.& ponit Alex.ubi ſuprà
& prædictis adde ꝙ cõfeſſio nõ uerisimi-
lis non eſt ſufficiens ad condemnationem.
Ita Capol.in conſi.xxxiiij.& Paulus de
Caſt.in conſi.ccxlvj.Et an confeſſio cri-
minis poſſit prætextu erroris reuocari,ui-
de Franc.de Aret.in conſi.cxlvij.& inci-
denter no.quando mors probetur per fa-
mam,& uide Alex.in con.iiij.in ij.uolu.
Item not.aliud,an confitens ſe feciſſe ho-
micidiũ poſſit ex interuallo dicere, quòd
fecit ad defenſionem. & uide Ale.in cõſi.
j.in iiij uolu. Ber.& conſi. Alex.ſuprà al-
leg.nu.xv.eſt in conſi.cxv.in iij.uol.*

*118 Interrogatio in tormentis, quomodo
debeat eſſe in genere, & non in ſpecie.*

ANGELVS.

118 * TERTIO ſit bene cautus iu-
dex ne dicatur confeſsionem in tor
turã habuiſſe per ſuggeſtionẽ : quia
non debet interrogare reũ , an per-
cuſsit Caiũ in brachio cum enſe tali
die,& tali loco,quoniam eſſet ipſum
inſtruere , & per ſuggeſtionẽ eũ in-
ducere ad ſic confitendũ:ut eſt tex.&
ibi Bar.in l.j.§.qui quæſt.ff.de quæſt.
& ideo h.d.Bart.in teſte torto & in-
terrogato:ſed debet eum in genere
interrogare, ſi cum aliquo fecit ali-
quam rixam,uel etiam ad ſpeciẽ de-
ſcendẽdo ſi cum Caio : uel etiam ad
ſpeciem magis ſi Caium uulneraue-
rit,non autem in ſpecie magis incli
net,uel dicat & rectius ſi aliquod ma
leficiũ cõmiſerit,nec plus dicat, nec
ulterius interroget : aliàs forte ille
metu tormentorũ, ut doctus illud di
ceret ꝙ nunquã ſciuiſſet dicere, nec
dicere potuiſſet:& ſic contra ius cõ-
feſsionẽ haberet de delicto, qđ for-
tè nunquã commiſit, qđ eſt iniquũ.
facit qđ no.gl.in l.ſi prius.ff.ad Sill.
& no.Cy.in l.ij.C.de accu.ibi.& Sali.
in uer.quæro.nunc de modo &c.

AVGVST. Tu hic adde dicta
Guido.de Suza.in tract.maleſi.in ru.
quando reus ſubiiciatur tormentis.
in ſi.in pe.col.qui dicit, quòd quãdo
aliquis torquetur , non eſt interro-
gandus in ſpecie,an Caius occiderit
Seium:ſed eſt interrogandus in ge-
nere : puta quis fuit ille qui occidit
Seiũ:alleg.l.j.§.quæſtio.ff.de quæſt.
putarem ego iſta uera ubi indicia nõ
eſſent nimis manifeſta:ſed ubi con-
ſtaret de delicto uerè contra culpa-
tum,non uideo quare iudex ad con-
uincendam malitiã malefactoris qui
nega

negaret:ad hoc ut ſibi denotaret, ꝙ imò iudex ſcit omnia, quare iudex peccaret ſi hoc diceret reo,ꝑ ea quæ habentur in l.cum hi. §.ſi cùm lis.ff. de tranſact.cum ſim.ubi malitiis hominum obuiandum eſt.

119 *Reo negante & in negatione perſeuerante quid de eo fieri debeat.*

ANGELVS.

119 *SI uerò negat crimen,& in negatione perſeueret: debet in carceribus reponi,& iterum torqueri,ſi noua indicia ſuperuenerunt, uel uacillaret, ut ſuprà dictum eſt. & ſic in carcere per plures dies retineri : a- a liàs ſi noua non ſuperuenerunt indicia, debet relaxari. ita dicit Dyn. in ſuo tracta.in uer.quæro ſi dicat in tormentis &c.

AVGVST. Tu adde ꝙ iſta nõ fuerunt Dyn.ſed Gandi.in tract.maleſi.ſub rub.de quæſtio.& tormen.in quæſtione illa:an quæſtio poſsit repeti,in fi.uer.quid ſi tortus dicat, teneatis me ad tondulũ quantũ uultis: & ibi dicit, quòd ſi ille qui ſemper conſtanter negauit in tormentis fuit accuſatus, & nõ inquiſitus, debet iudex reponere reum in carceribus, & aſsignare unam dilationem accuſatori intra quantum tempus debeat produxiſſe contra inculpatum quicquid uelit,aliàs relaxabit ipſum.

120 *Iudex ne teneatur in ſyndicatu,faciat apparere in actu torturã cum moderamine ſecundũ quod exigebant indicia, habitam fuiſſe de tali inculpato, & purgatis bene indiciis non repertũ culpabilem relaxari.& 121.*

ANGELVS.

120 *SED aduerte ꝙ bona cautela eſt,ne tu iudex in ſyndicatu tenearis, ꝙ facias in actis apparere torturam cum moderamine, ſecundum quod indicia prædicta demonſtrabant habitam fuiſſe de tali inculpato,& purgatis bene indiciis nõ repertum culpabilẽ relaxari.ita no.dicit Bar.in l.fi.in princ.ff.de quæſt.qđ tene menti perpetuo:quia hoc pluries practicaui : & in urbe Perufii, Nurſiæ, & in aliis quibus aſſedi. Si quis uerò confeſſus fuerit crimen de quo ſunt indicia : an poſsit interrogari de delictis:de quibus indicia nõ ſunt.dic quòd non de iure : ut l.j.in prin.ff.de quæſt.ſed de conſuetudine ſeruatur [a] contrarium,quæ conſuetudo poteſt probari per l.non omnes. §.à barbaris.ff.de re milit.& l. congruit.ff.de offi.præſid.

ADNOT. a ¶ Seruatur contrarinm. *Adde tu,quòd ſententiã Gãd. & Angel.ſequitur Capol.in conſi.xl.col. xj.& idem uoluit Card.in conſil.xlv.ubi dicit quod ex quo confeſsus eſt illud crimen ob quod poſitus fuit ad torturam, quòd præſumitur criminoſus in aliis.iuxta reg.c.deſleat.ſecundum iij.lect.de reg. iur.& uide Alex.in conſi.lij.in iij.uol. B.*

*Modus interloquẽdi in relaxatione purgatis indiciis.*

AVGVST. Tu in hac materia, adde, & dic quòd iſta eſt periculoſa deciſio:& miror quòd iſte autor nõ allegauerit pro ſe illam pulchram deciſionem Gandi. quam poſuit in tract.maleſi.ſub rubri. de quæſtio.& tormen. in illa q.quæ incip. bonas quæſtiones de tormentis. in uer.ſed quid de queſtione, quę quotidie occurrit de facto:quidam de furto accuſatur & indiciis præcedenti.torquetur, & confitetur ſe illud furtum feciſſe:nũquid debet procedi in tortura, & interrogari ꝙ cõfiteatur de aliis

aliis furtis,ſi qua fecerit ad quæ nul-
la habebamus indicia. Rñ.ipſe Gád.
ꝙ non de iuris ſubtilitate:quia ſine
indiciisnemo torquetur.l.milites.C.
de quæſt. Sed dicit Gandi.ꝙ de ge-
nerali conſuetudine totius Italię ſer
uatur cõtrariũ, & ſpecialiter in fur-
tis,quia magis frequentátur, & dicit
ꝙ illa conſuetudo poteſt adiuuari
per illas leges quas alle.ſ.iſte autor
hic.Ego uerò credo illá conſuetudi-
nẽ nõ ualere:quia irrationabilis cõ-
tra tex.in c.fi.extrà de conſuet.& l.ij.
C.q̃ ſit lon.cõſue.nam opus eſt quòd
primò conſtet de delicto, antequàm
procedatur,ut eſt tex.in l.j.§.item il-
lud.ff.ad Sil.Bar.in l.fiu.in prin.ff.de
quæſt.dixi ſ.in proxi.iiij.col.niſi for-
tè poſtea iſta furta uerificarentur:ut
dixit Bar.in auth.ſed nouo iure.C.de
fur.& dixi ſ.in iſta gl.in uer.poſtquá
aliquis eſt captus, & carceratus.in
addi.meis : quæ cõcluſio,an ſit uera
uel falſa, pendet etiá ab his q̃ dixi in
addi.meis.ſ.in hac eadẽ gl.ubi quæ-
ro,an prius debet cõſtare de delicto
ibi dum diſputo,an opus eſt ꝙ cõſta
121 ret de delicto. * Tene bene menti
q̃ dixit Ang.in l.ſi uacantia.C.do bo.
uacan.li.x.in xxiiij.col.ꝙ ſi iudex in-
quirit de homicidio cõtra me,& ap-
paret in proceſſu me eſſe culpabilẽ
de adulterio, & homicidio,ꝙ pro-
pter illá inquiſitionẽ iudex nõ poteſt
me cõdẽnare, niſi appareat per meá
confeſsionẽ ſpontaneá de aliis cri-
minibus non poſitis in inquiſitione:
quia tunc licet illud aliud crimẽ nõ
ſit in inquiſitione deductũ, tamẽ ra-
tione cõfeſsionis poteſt ſequi condẽ
natio. ita eſt caſus in c.j.extrà de ac-
cuſ.in vj.quia in cõfeſſum nullę ſunt
partes iudicis, niſi in cõdẽnando:ut
l.proinde.§.nondũ.ff.ad leg.Aquil.
hæc credo uera ut dixi,ubi conſtaret
de maleficio:ut ſ.dixi.prętererea in cõ
feſsione ſpõtanea hæc poſſent pro-
cedere:ſed in cõfeſsione extorta per
tormẽta ſine indiciis, hoc nõ credo
uerũ,imò credo conſuetudinẽ nõ ua
lere,per ea quæ ſuprà dixi, & niſi ſit
uera ſentẽtia Bal.in l.iij.§.eiuſdẽ.ff.
de teſti.in addit.qui uoluit ꝙ in cri-
mine adulterii, falſi, & furti poteſt
procedi,etiam ſi non conſtat de de-
licto.ſed dubito,ut ſuprà dixi in hac
eadem gloſ.ubi quæro, an opus eſt
quòd prius conſtet de delicto.

SVMMARIVM.

1 *Verba non quidẽ à maliuolis &c.po-
nuntur in inquiſitione: quia ad hoc
quòd fama ſit iuſta,oportet quòd ha-
beat initiũ à perſonis honeſtis,& ueri
dicis, non ſemel tantùm, ſed ſæpe &
ſæpius ad aures & notitiam dictis do-
mini poteſtatis & iudicis & curiæ.*

NON quidẽ a maliuolis &
ſuſpectis, ſed ab honeſtis
& ueridicis hominibus & per-
1 ſonis. * Ideo apponũtur iſta uerba,
quando aliàs nõ eſt iuſta fama,quo-
niá oportet ꝙ habeat initiũ à perſo-
nis honeſtis,& ueridicis:ut not.gl.in
l.cum quidam.§.quod dicitur.ff. de
acqui.hære.& ibi Bar.& in l.de mino
re.§.tormenta.ff.de quæſtio. & ibi la
tè per Bar.& Salic.in l.ea quidem.C.
de accuſat. Et ſic ſine diffamatione
procederet qđ nõ permittitur. & ſic
inquiſitio nõ ꝓcederet: iuxta no.in
c.qualiter & quando.extrà de accuſ.

AVGVST. Adde quòd Ang.
in l.ſi uacantia.C.de bonis uacant.
hoc idem uoluit: & Bald. in l.con-
gruit.ff.de offi.præſi.Et limita prędi-
cta,ꝙ uerum eſt,ꝙ non eſt formáda
inquiſi

inquiſitio, ſine diffamatione, quæ habuit ortum à maliuolis: hoc uerũ ſuper delicto, ſed ſuper fama inquirenda ſufficeret. Ita ſingulariter dixit Ro. in ſingul. ccccLXXIX. [a] quod reputat not. & alleg. Ioan. Andr. hoc uoluiſſe in ca. cum in iuuentute. extrà de præſumptio.

a

ADNOT. a ¶ Singulari. ccccLXXIX. *Adde quod eſt alias ſin. cccexcvij. & uide eundem in conſi. ccclj. Ber.*

SVMMARIVM.

1 *Verba non ſemel tãtùm &c. ſunt neceſſaria ad ſubſtantiandum famam, quia non ſufficit ſemel uociferatio, ſed debet eſſe reiterata populi, uel uicinia uociferatio.*

NON ſemel tantũ ſed ſæpe & ſępius ad aures, & notitiã dicti domini poteſtatis, & 1 iudicis & curiæ.* Neceſſaria ſunt iſta uerba ad ſubſtantiandũ ipſam famã: quia non ſufficit ſemel uociferatio, ſed debet eſſe reiterata populi, uel uiciniæ uociferatio: ut no. Bar. in d. §. tormenta. ut eſt tex. in d. c. qualiter & quãdo. el. ij. extrà de accu. & ꝙ ſit talis uociferatio, & fama quòd nõ queat tergiuerſari, & quæ poſſet generare ſcandalum, ut ibi: & dixi ſuprà in gl. in uerbo, fama publica. circa prin. & Sal. ponit multum latè in d. l. ea quidem.

AVGVST. Adde hic dicta Gan. in tracta. malefic. ſub rubr. quis ſit famæ effectus. & ſub. rub. quomodo debeat fama initiũ capere. & ſubrubric. à quibus debet fama initium capere.

SVMMARIVM.

1 *Verbum notorii poſitum in inquiſitione, an faciat remitti omnes iuris ſolennitates.*

ETIAM per modum notorii [a] auditu peruenit, quod de anno præſenti & mẽſe Octobris dictus Sempronius.* Hoc uerbum in inquiſitione eſt magnæ importantiæ: ut not. Ang. in d. l. ſi uacantia. in uer. uenio ad ſecundum articulum principalem. & uerſiculo iiij. eſt regula & cætera. C. de bo. uac. libro x. ubi in effectu dicit quòd quãdo crimen eſt notorium, omnis ſolennitas iuris communis intelligitur remitti: ut in capi. ueſtra. de coha bi. cleri. & mu. & in l. j. C. qui & aduerſus quos. & ibi gloſſa. unde ſi de iure communi non poſſet procedere ſine accuſatore in tali crimine, tamen ſi ſit notorium etiam ſine accuſatore: & ſic ex inquiſitione poterit procedi: ita dicit ibi Angel. idem uoluit Bartol. in l. ſecunda. §. ſi publico. ff. de adulter. uerſicu. ulterius ſcias, quòd quando crimen eſt notorium, & etiam non eſt neceſſe, quòd iudiciorum copia detur. Vnde ſi ipſe poſtea reſpondendo inquiſitioni confiteatur omnia in ea contenta, cõfitetur etiam notorietatem: ut not. Bartol. & Bald. in l. ſi cui. §. primo. ff. de lega. primo. facit quod not. Bartol. in l. conſtitutiones. in fi. ff. de appell. & ibi Imo. unde ex defectu ſolennitatis omiſſæ, uel quia nõ fuit accuſator & cætera, uel quia defectus aliquis in proceſſu interuenit, non poterit proceſſum annullare, quod not. quia in notoriis criminibus non requiritur ſolennitas. & ideo ſemper in tuis inquiſitionibus iſtud uerbum apponas, quod tamen à paucis uidi apponi: ſed male faciunt, ut ex prædictis patet. tene menti perpetuo.

ADN.

ADNOT. a ¶Eſt notorium. *Tu adde quòd notoriũ eſt, quòd ante oculos ſitũ eſt, uel in mẽtibus hominũ ita radicatũ, quod euelli non põt. ita dicit Bal. in l. ciues. C. de app. & in notoriis requiruntur loci, qualitas temporis, aſtantium multitudo. ita Spe. in ti. de not. & eſt cõmunis opinio, quòd ea quæ ſunt facti momentanei poſſunt tranſire in notoriũ. ita Cy. Abb. Bal. & Sali. in l. ea quidẽ. C. de accuſ. & Bald in c. j. de pa. tenend. & in authen. qui ſemel. C. de proba. ubi ſaluat Bar. ꝙ actus facti momentanei non poſſunt tranſire in notoriũ, quod releuet ab onere probandi. Et dixit idẽ Bal. in c. j. §. iniuria. de pace iur. fir. quòd in notorio facti non permanẽtis non ualent probationes factæ non ſeruato ordine. & ſubiicit, quòd ſi quis accuſatur de homicidio tanquam notorio, quòd nõ ualent probationes receptæ ordine non ſeruato. & cognoſcere iuris ordine non ſeruato, tollere eſt defenſiones. alle. c. ſtatutum. de hær. in vj. & dicit Alber. in d. l. ea quidem. col. xxj. quòd antequam procedatur ſuper notorio facti tranſeuntis, debet iudex recipere probationes ſuper notorio. alle. c. conſuluit. de app. Et cum aliquid eſt præambulum alterius, oportet prius conſtare de præambulo, ſi illud negetur. l. ſi ignorat. C. qui acc. & dicũt Inn. Ant. de But. & Abb. in c. ueſtra. de coh. cle. & mul. quòd nullũ malum eſt adeo notoriũ, quin poſſit habere aliquã excuſationẽ. Itẽ adde quod non creditur papæ cũ deponit de not. q̃d ab aliis audiuit: quia plura ſpecialia concurrerẽt. primò, ꝙ uni ſoli credatur. ſecundò, ꝙ ſibi crederetur de eo quod ab aliis audiuit, quod eſſet cõtra regulas iuris. Itẽ quòd illi à quibus audiuit eſſent tot & tales quibus eſſet adhibenda fides. & ad id quod dicit d. Ant. in c. ueſtra. de coha. cle. & mu. quòd effectus notorii non impediũtur, licet accidentia nõ ſint notoria. adde quod illud procedit, quando accidẽs eſſet tale, quod ſi eſſet notum nõ haberet excuſare ipſum facientẽ: ſecus ſi haberet excuſare. Ita dicit d. Hiero. tortus in eius conſi. edito per Flor. eo tempore quo papa in eos protulit ſententiam excõicationis: quia propter ſeditionẽ motã ab archiepiſcopo Piſa quẽ laqueo uitam finire fecerũt. & in d. conſi. cõcludit papam nõ potuiſſe prædictã ſentẽtiam proferre abſq; citatiõe: licet aſſereret, notoriũ eſſe quòd Flor. fecerunt carcerare archiepiſcopũ in palatio: quia talis detẽtio nõ poterat eſſe noto. & idẽ, & in eodem facto conſuluit Fran. de Are. in cõſi. clxv. in ſpecie dicit, ꝙ iudici inquirenti & dicẽti noto. nõ creditur: quia agitur de maiori præiudicio, q̃ quando aſſerit famam eſſe. & etiam ibi addit, ꝙ proceſſus factus ſuper noto. actus tranſeuntis nõ ualet iuris ord. nõ ſeruato, niſi prius facta fuerit fides iudici de noto. & in actis appareat, etiã ſi iudex ex mero officio procedat. Et ex hoc cõclude, quòd illud quod dicitur, quòd in notoriis proceditur iur. ord. nõ ſeruato, debet intelligi poſtquam de notorietate cõſtat iudici. & iudici dicitur cõſtare quando pars fuit uocata. ita glo. in c. ſacro. de ſen. excõ. & alias concord. uide per Are. in d. conſi. clxv. Item not. ꝙ illud quod dicitur quòd notorium æquiparatur ſentẽtiæ, procedit quo ad liquidationẽ facti nõ ad iuris effectũ. ita Bal. in l. is cui. ff. de teſta. & quod notorium debeat ex actis conſtare iudici, ut iudici. adde Alexan. de Imo. in conſil. cxviii. in iiii. uol. & Card. in cõſi. lvj. ubi etiam multa de notorio. Ber.*

AVG. Tu autẽ malè facies ponere ſi delictũ non eſt notoriũ: quia uidetur ꝙ in delictis notoriis ordo iuris non ſit ſeruandus: ut dicit Bal. in l. j. C. de iudi. & Bal. in l. properandum.

dum.in fi.prin.eo.tit.& pulchrè poſuit Gandi.in tract.malefi.ſub.rubri. quomodo de delic.cogno.quando crimen eſt noto. Spec.autē uidetur loqui in tit.de no.cri.& ibi uide bonas leges & capitula quæ poſſunt pro & contra allegari in materia.& ibi uide doc.in dictis iuribus.& adde doct.& Bald.in l.ea quidē.de accuſa.& gl.& do.in c.porro.extrà de diuor.& in c.ad noſtrā.extrà de iureiu.pulchrè per Innoc.in c.ſtatuimus.extrà de offic.deleg. Quando autē dicatur notorium & per quot teſtes,uide Gand. & Spec.& doct.in locis ſ.alle.& doct.in d.l.ea quidē.& Bal.in l.j.§.ius autē gentiũ.ff.de iuſti.& iur.& Bal.in l.de quibus.ff.de leg.in viij.col.& Bal.in l.ſi uerò.§.j. ff.qui ſatiſda.cog.licet autē delictũ ſit notorium:tamen minor magiſtratus nõ poteſt punire:ut dixit Bal.in l.magiſtratibus.ff.de iuriſ.om.iud.

SVMMARIVM.

1 *Delinquens Ferrariæ, an poſsit puniri Bononiæ.*

EXISTENS Florētiæ in hoſpitio leonis, cui a primo latere cohæret platea cõmunis, ab alio bona do. Andreucii, & alia latera, cõmiſit & mandauit d.Caio quod Titiũ Ioã.Martini de Bononia capellæ ſancti Saluatoris de Bononia uulneraret.

ANGELVS.

1 * AN de delicto alibi commiſſo poſsit quis puniri Bononiæ.Bar.in l. ſi cui.§.fi.ff.de accuſa.ſecundũ Dyn. dicit per illum tex.quòd eſt uerũ:niſi ſit ciuis huius ciuitatis: tunc enim ratione originis de quouis delicto ubique terrarũ cõmiſſo poteſt puniri hic Bononiæ:ut l.j.C.ubi de cri. agi opor. Sed delicta alibi cõmiſſa aggrauant delictũ hic cõmiſſum,& faciunt quòd acrius puniatur, ſi ſæpe & ſępius alibi eſt cõſuetus facere huiuſmodi tractatus, uulnerationes & furta:tunc acrius hic pro uno delicto punietur:ut l.iij.C.de epiſc.aud. l.ſeruo.C.ad legē Iul.de ui.cũ ſimi. ita dicit Bar.in d.l.ſi cui.§.fi.& Bal.in aut.ſed nouo iure.C.de ſer.fugi.uerſic.ſed dubitatur &c.uide quæ dicā infrà in gl.ueſtē cœleſtem abſtulit.

AVG. Tu adde quæ dixi ſ.in gl. hæc eſt quædā inquiſitio:ibi quærit dominus Ang.an in delictis cõmiſ-
a ſis per ſubditũ extra territoriũ[a] poſſit formari inquiſitio contra eũ per iudicē originis.& ibi latè diſputaui multa allegãdo,an ſi Ferarienſis Florentiæ occidit unũ,poſsit hic puniri Ferrariæ. Adde tamen quòd Petr. de Anch.in cle.j.extrà de pœn.approbat opi. Barto.in d.l.ſi cui.§.fin. quòd delicta extra territoriũ cõmiſſa aggrauant delicta hic facta.Et idē dicit Ange.in d.l.ſi cui.§.fin.& dicit quòd ita de conſuetudine obſeruatur.& noluit Bal.in l.fi.ff.de iuriſdi. om.iudic.& Iac.de Bel.in aut.ut nulli iudi.§.ſi uerò cõprehenſorum. & Sali.in l.ſeruos.C.ad legē Iul.de ui. dicit ꝙ ſi ſtatuto cauetur, quòd qui duo furta fecit ſuſpendatur:licet hic Ferrariæ unũ furtũ cõmiſit, & aliud Florentiæ:tamē debet furca ſuſpendi: & uidetur eſſe de mente Bald.in auth.qui ſemel.C.quomodo & quãdo iud.& Sali.in d.l.iij.C.de epiſco. audi.certè iſta ſentẽtia eſt rigoroſa. Si eſſem iudex maleficiorũ, hoc nõ facerē.& ita reperio Bal.ſenſiſſe in l. j.C.de acti.ſed in indiuiduo expreſſius. & in terminis reperio Ioã.And. uoluiſſe in addi.Spec.in rub.de fur. & Salice.in d.l.ſeruos.poſuit quid ſi

maleſactor fuit punitus de delicto Flo.cōmiſſo: & opi.Io.Andr.tenuit Gand.in trac.malefi.ſub rub.de furi. & latronibus.in pe.col.in uer.ſed ite rum pone aliā q.de facto.& ibi uult ſecundū Vbertū de Bobio, ꝙ delicta alibi cōmmiſſa non aggrauant delictum hic.adde Alb.de Roſa. latius diſputantem iſtam materiam in iij. parte ſtatutorum.q.xxxix.

ADNO.ᵃ a ¶ Extra territoriū. *Adde tu ad prædicta Abb.in cōſ.xxvij.ſed an delicta alibi cōmiſſa aggrauēt delicta cōmiſſa in loco originis uel domicilij, uide Bal.in conſi.ccccłxxvj.in iiij.uol.Ber.*

2 *Mandatū fuit factum Flo.ſed homicidium fuit perpetratum Bononiæ, ubi ille mandans poterit puniri.*

ANGELVS.

2 *QVAERO primò hic, mandatum fuit factū Flor. homicidiū uerò fuit perpetratū Bononiæ, ubi ille mā

a dans poteſt puniri. ᵃ hanc q.formal Bart.in l.ſi ut proponitur.ff.de fideiuſ.ubi cōcludit quòd cum mandans teneatur ex homicidio ſecuto: ut not.gl.in l.j.§.perſuadere.ff. de ſer. corrup.& hic eſt cōmiſſum maleficiū:ergo hic Bononiæ mandans poteſt puniri. Pet.autē de Anch. in cle. j.§.fi.extrà ut lite pend.tenet cōtrarium per gl.in d.cle.quæ facit differentiā inter procuratorem & nego. geſt.ſecuta ratihabitione.nā in procuratore & ſic in mādatore uidetur mandans deliquiſſe, ubi delictū eſt commiſſum: & ibi etiam poteſt puniri.ita intelligitur opi.Bar.ſecus in ratum habente à geſtore factū:quia uidetur deliquiſſe in loco ubi ratū habet: & ibi poteſt puniri per illam gloſ.no.ſed Imol.in d.l.ſi ut proponitur.dicit quòd illa glo.per dictum Pet.non procedit in maleficiis, ubi quis obligatur propter maleficium factum,& nō uerbo:ut l.ſi quis uxori.§.neque uerbum.ff. de fur. igitur etiam in ratum habente obligatur ratum habens in loco delicti: quia propter delictū tenetur: ut d.§.perſuadere. Item ibi Imol. dicit quòd prædicta procedunt, quando mandator uenit puniēdus de delicto cō miſſo.Si autem ageretur de ipſo puniendo extra ordinem: quia punitur mandando delictum ita atrox: uidetur & poſſe conueniri in loco ubi mandauit: ut not.Bart.in l.non ſolùm.§.ſi mandato.ff.de iniur.

ADNO. a ¶ Puniri. *Adde Ang. in conſil.clxxviij.in princ.& Panorm.in conſil.xxv. Ber.*

AVGVST. Tu autē in hac materia adde, quòd iſta quæſt.pendet ab illa quæſt.an mandans teneatur ex mandato de delicto poſtea ſecuto:quam q. latè poſui ſuprà in gloſ. Sempronii mandatorē.in vij.princ. q.& ibi allegaui multa,& tandē conclusum fuit, ꝙ tenetur de delicto poſtea ſecuto. unde ille locus delicti commiſsi, & tēpus debet inſpici: ut pulchrè uoluit Bar.in l.nō ſolùm. §.ſi mandato.ff.de iniur. de qua materia habetur per Bald.& latius per Sal.in l.nō eo minus.C.de acc.& uide Bal.in l.ſed & eximēdi.§.prætor. in fi.ff.ne quis eū qui in ius uocatus eſt ui eximat. adde tamen & limita prædicta, ut ſ. dixi ibi,in d.vij.q.

3 *Delinquente Titio Bononiæ, ſi conueniatur Florentiæ à iudice ſuæ originis: an imponetur pœna ſtatuti Florentiæ, an loci delicti.*

ANGELVS.

3 *QVID ſi dictus delinquēs Bo-

t 2 noniæ

noniæ conueniatur Florentiæ à iudice ſuæ originis, an poſsit dictus iudex imponere pœnam ſui ſtatuti Florẽtiæ, an pœnam ſtatuti loci delicti.[a] iſtam quæſt. ponit Bart. & Bal. in l. j. C. de ſum. trinita. & ibi Cyn. & Bart. in l. fi. ff. de extraordi. crim. ubi concludit, quòd pœna loci delicti, & non loci in quo delictum cognoſcitur eſt imponẽda, quod ſemel de facto mihi occurrit Nurſiæ: ſed obuiaui propter generalem & pinguẽ clauſulam quam poſui: uidelicet ſuper quibus omnibus & ſingulis &c. ex qua clauſula ſecundum Bar. in d. l. j. ſi eſt latè concepta, tu iudex, potès latè imponere etiam pœnam ſtatuti Bononiæ & iuris cõmunis. arg. not. per Bart. in l. j. ff. de ui bo. rapt. & dicam in gloſ. infrà ſuper uerbo, ſuper quibus omnibus.

ADNOT. a ¶Statuti loci. *Adde & uide circa hoc Franc. de Are. in conſi. lxiij. & quod debeat puniri ſecundum ſtatuta loci delicti uoluit Alexand. in conſi. xj. in j. uolu. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia ſi uelis uidere ueritatem iſtius difficultatis, adde & uide ea quæ hic dixi remiſsiuè ſuprà in gl. quæ incipit, hæc eſt quædam inquiſitio. in uerſi. quærit hic d. Ang. an in delictis cõmiſsis per ſubditum extra territoriũ, poſsit formari inquiſitio contra eum per iudicem originis.

4 *Tractans Florentiæ de homicidio cõmittendo Bononiæ, an poſsit cõueniri Florentiæ de tractatu ſolummodo.*

ANGELVS.

4 *QVAERO in caſu noſtro, an iſte qui tractauit Florentiæ de homicidio cõmittendo Bononiæ poſ-
a ſit Florentiæ de tractatu[a] ſolummodo conueniri. hanc quæſtionem format Barto. in l. & ſi amici. §. j. ff. de adult. & dixi ſuprà in gloſ. proximè præced. & in effectu dicit quòd ſic, per illum tex. quem dicit eſſe intelligendum, quòd puniatur de ordinatione & tractatu aliter facto, quàm ſi in mẽte ſua tantummodo tenuiſſet: quia ſola cogitatio nõ punitur: ut l. cogitationis. ff. de pœnis. & ibi latè per Bart. & prædicta dixit Bart. eſſe uera in d. l. & ſi amici. in eo qui ordinauit cum aliquo, ut aliquem occideret. ſed ſi ipſemet hoc ordinaſſet & deliberaſſet alibi Titium occidere: tunc dicit Bart. quòd propter ſequens homicidium pœna tractatus eſt extincta: ut l. illud. in fi. ff. ad legẽ Aquil. quod tamẽ intellige uerũ, ſi de homicidio eſſet punitus, uel cõdemnatus, uel poſſet puniri, uel condẽnari: ſed ſi eſſet cõtumax in loco homicidii perpetrati, ita ꝙ ex homicidio pœna nõ poteſt habere effectũ: tunc dicit, ꝙ ſatis probabiliter poteſt dici, ꝙ ex ſolo tractatu ueniret puniẽdus ubi tractatũ, & ordinationẽ fecit. Nam principale tũc extinguit acceſſoriũ, quando principale habet executionẽ, aliâs ſecus: ut l. ſi hæres à debitore. §. ſi ſeruus. ff. de fideiuſ. quod bene no. quia mihi ſemel contingit de facto hic Bononiæ: ſicut dicimus de inſultu, qui cõfunditur cũ uulnere ſecuto uulnere: ut l. qui crimẽ. C. de acc. & dicã ĩ. in glo. in uerbo, fecit inſultum.

ADNOT. a ¶De tractatu. *Adde tu in propoſito, & uide conſilia Philip. de regio. quod habes inter conſil. Bal. nume. ccxj. in iij. uol. Ber.*

AVG. Tu in hac materia adde quòd non eſt dubium, quòd in iſtis delict

delictis quis punitur de tractatu ubi delictũ eſt conſummatũ. & hoc uoluit Bart.in l.ſi ut proponitur.ff.de fideiuſ.dum ponit q.ſum hic Ferrariæ: ordino quòd tu occidas unum Florentiæ:& ita mãdo tibi:hoc mandare eſt principiũ delicti cõmittendi: & iſte eſt tractatus contra illum qui debet occidi: & ita ibi determinauit, quòd Florentiæ ille talis poſsit puniri:&dixi ſuprà in hac eadem gl. in uer.(quæro hoc mãdatũ fuit factũ Florentiæ.)Bar.uerò in d. l.& ſi amici.nõ decidit quæſtionem iſtam,ut eam proponit do.Ang.hic: ſed melius colliges ex dictis Bar.in d.l.ſi ut proponitur.poſſet etiam talis ſpecies tractatus eſſe: quòd etiã delicto non ſecuto ille tractans puniretur hic Ferrariæ:ac ſi delictum fuiſſet cõſummatum,& hic Ferrariæ poſſet puniri in caſu c.pro humani. de homic.lib.vj.& dixi ſuprà in glo. Semproniũ mandatorem in multis quæſt.maximè in ordinamẽto aſſaſſinamenti committendi. Adde tamẽ qđ Ang.in d.l.& ſi amici.ff.de adul. uidetur decidere contra Bar.in illo articulo quãdo quis eſt cõtumax in loco delicti cõſummati:an cõfundatur tractatus cũ delicto ſecuto poſtea:& ibi arguit cõtra Bar.dic ut ibi.

SVMMARIVM.

1 *Tractatus factus Florentiæ, quando poſtea delictum fuit alibi cõmiſſum, an poſsit puniri Florentiæ.*

2 *Tractatu habito per Titiũ & Caiũ, quòd Caius interficeret Seiũ,ſi poſtea ipſe Caius occidat, præſumitur quòd fuit ſecutus ipſum tractatum: & quòd ita fuit ordinatum inter ipſos: licet teſtes dicant ſe neſcire de finali ordinatione.*

ET ad hoc colloquiũ & tractatũ qualiter hoc fieri poſſet in dicto hoſpitio adinuicem habuerunt: deinde prædictus
1 Caius. *An autem de iſto tractatu poſsit puniri Flo.ubi tractatũ fecerunt? dic,quòd ſic.ita determinat Bar.per illũ tex. in l.& ſi amici. §.j.ff. de adul.& dixi ſuprà ſtatim in prox: gl.& non eſt mirum:quia ille tractatus fuit principiũ huius delicti.Vndè iſtud delictũ habet neceſſariã cauſam ad ſui principium, uidelicet ad tractatũ:igitur ad eum refertur:& dè principio iudicabimus ſicut de fine l.damni. §.Sabini.ff.de dãno infec.
2 *Et no.quòd ſi inter Titiũ & Caiũ fuit habitus tractatus ꝙ ipſe Caius interficeret Seiũ:& poſtea Caius occidat,præſumitur quòd fuit ſecutus ipſum tractatũ: & quòd ita fuit ordinatũ inter ipſos:licet teſtes de finali ordinatione dicãt ſe neſcire.ad hoc facit quod not.Bar.in l.qui aliena.§. is qui.ita dicit Bald.in l.multum.in viij.col.C.ſi quis alteri uel ſibi.

AVG. Tu adde & cõſidera quòd de tractatu facto Flor.ut quis occidat unũ Bononiæ:uerũ eſt quòd poterit de iſto ſolo tra. puniri Fl.ita dicit Bar.in d.l.& ſi amici.ſed anpuniatur l. Cor.de ſicariis.uel extraordinariè,uel delicto ſecuto,uel nõ.Hęc omnia colligũtur ex dictis Im.poſt Bar. in l.ſi ut proponitur.ff.de fideiuſ.& dixi ſuprà in glo.in uerbo, exiſtens Flõ.in uerſi.quæro quia hoc mãdatum fuit factũ Flo.quia ut dixi ſuprà in proxima gl.in additio.finalibus, iſte tractatus delicti committendi, æquiparatur propriè his qui mandant aliquod delictum fieri: & tenẽmenti quod dixit Bar.in d.l.& ſi ami

ci. §.j.quòd ille qui præſtat locũ uel domũ ad hoc,ut aliqui habilius poſſint colloquiũ habere ſimul: ille talis poſsit puniri de auxilio.uide in l. ſi furti.§.ope.ff.de furt. Et de materia iſtius tractatus quomodo dicatur tractatus in malefic.adde Alber. de Roſa.in quæſt.ſtatutorum.in iij. parte.q lxiij. & Ange.in conſi.ſuo xxij.& ibi Ange.ponit quis uocatur tractator & quis ordinator delicti.

SVMMARIVM.

1 *Locus & tẽpus,an neceſſario ſint apponenda in criminalibus & etiam in inquiſitione.*

2 *Dies cum non ſit apponendus in criminalibus,ſi ego imploro officiũ iudicis ut ipſe inquirens apponat,uel accuſatorem apponere faciat diem,quid faciet iudex.*

De anno præſenti & menſe Nouembris. 1 *Locus & tempus neceſſariò ſunt apponẽda in criminalibus, & etiam in inquiſitione ſpeciali, non generali, ut not.Salic. in l.ea quidem.C.de accu.uerſic.ſed quia propter denunciationes &c.& uerſi.quæro an debeat &c.licet gl. not.inſti.de pub.iud.in prin.teneat contrarium facit l.pe.C.de accu.ubi gl.ponit formam libelli in criminalibus.& Bar.in l.libellorum.ff.de accu.& hoc tenet expreſsè Bart.in l.ij. §.ſi publico.ff.de adult.ſecundũ Ia. Bu.ibi,quæro utrum in inquiſitione &c.& Cy.in l.j.C.quod certo loco.

AVG. Tu autem in hac materia adde Bal.in l.edita.C.de eden.in repet. in ix.opp. terribiliter arguit, quòd nõ eſt de neceſsitate, ut in inquiſitione apponatur locus & tẽpus:quia hoc l.non cauetur.Nec obſt.l.libellorũ.ff.de accu.& alia iura, quia loquũtur in accuſatore, qui non caret odiò:ſed non ſic in iudice inquirẽte pro quo lex præſumit.Itẽ limita hoc non habere locum in crimine hęreſis:& rationẽ uide per Bald.in l.j.C. qui accu.in iiij.col.Itẽ nec prædicta militãt in crimine falſi:ut dixit Bal. elegãter in c.j.qb.mod.feud.amit.& ibi alle.gl.ſingularẽ.& ibi uide rõnẽ & multas alias limitatiões: & multa alia allegaui ſ.in glo.hæc eſt quædã inquiſitio.in additio.in uer.(item inquãtũ ſuprà dictũ eſt,quòd in inquiſitiõe debet apponi locus & tẽpus.)

ANGELVS.

2 SED circa hæc plura ſunt uidẽda.Primò quia neceſſe eſt quòd apponatur annus & mẽſis cõmiſsi delicti:ut d l.libellorum.& inſti.de publi.iudi.in prin.an etiam dies ſit apponendus?dic quòd nõ:ut d.l.libellorũ. & dictis iuribus. Quid ſi ego imploro officium iudicis ut ipſe inquirens apponat,uel accuſatorẽ apponere faciat diem, ut meas defenſiones facere poſsim : uel quia dicã me fuiſſe abſentẽ tota ea die : ut eſt gl.ſingu.in l. optimã.C.de contrah. ſtipul.Bart.in l.ij.§.ſi quis Epheſi.ff. de eo quod certo loc. uel quia feci ad meam defenſionẽ,quid erit?Bar. in l.is qui reus.uer.ſed quæro an in accuſatione. ff. de publi.iudic.dicit quòd æquum eſt quòd apponatur, ne reo auferatur defenſio, & ut libellus ſit talis per quem reus plenè inſtruatur, an uelit cedere uel contendere:ut l.j. ff. de eden.quòd talis dies debet exprimi. facit l.penul.ff. de interro. act. ibi, quoties æquum iudici uidebitur.Aduertas tamẽ iſto caſu, quòd licet aliquando dies ad rei petitionem declaretur, non tamen

men de neceſsitate probandus eſt. ita dicit Bart.in d.l.libellorum.in fi. uer.circa tempus &c.& hoc etiã no. Sali.in l.pen.C.de accu.Si autem nõ uult exprimere, uel iudex non uult compellere accuſatorẽ ad dicẽdum diem, quod remedium erit ipſi reo? tunc dicit Bart.aut delictũ probatur per mei confeſsionẽ:& tunc ſatis eſt mihi, licet dies nõ exprimatur:quia probatio mea quam faciã per teſtes ad mei defenſionẽ concludet neceſſariò:quia probabit de illomet delicto de quo ſum cõfeſſus,cùm cõfeſſio mea iudicialis debeat regulari, & intelligi ſecundũ cõfitentis intentionẽ:ut l.ſi quis intẽtione.ff.de iud. & ſic intelligitur confeſſum fuiſſe illud crimen,quod poſtea probatur feciſſe ad ſui defenſionẽ.Si uerò crimen ſit negatũ, & per teſtes probatum: tunc reus debet facere articulos,quòd illo menſe una tantum rixa interuenit inter ipſum & uulneratum,in qua fuerũt præſentes tales teſtes. Item quòd in dicta rixa fuit primò inſultatus à Titio: teſtes inquiſitionis hoc faciliter probabunt, ſcilicet uulnus eſſe factũ, ſi uerũ eſt: & etiam teſtes mei poterũt probare defenſionẽ:ut in cap. cum Ioannes. de fide inſtru.Sed aduertas,quòd in eo quod ſuprà dixi ſecundũ Bart.ꝙ quoties iudici æquum uidebitur ad petitionem rei, dies ſit apponẽdus, per d.l.penult.de interrog.act.quia Imo.in d.l.is qui reus.in uerſic. item adde dictis Bar.&c.dicit dictũ Bart. non eſſe uerum:quia uidetur abſonum, quòd iudex poſsit arctare accuſatorem ad apponẽdum diem in accuſatione:ex quo expreſsè in d.l. libellorum.dicitur,quòd non debet cogi. Nec obſt.l.pe.de interrog.act: per quã mouetur Bar.quia illa debet intelligi in caſibus in quibus à iure nõ reperitur facta prouiſio in ſpecie ſpecificata: quia clauſula generalis non refertur ad ſpecificata:ut l.doli clauſula.ff.de uerb.oblig.facit quod habetur in d.l.ſanctio legũ.& maximè ibi per Bar.ff.de pœn.ſed uerius credo d.Bart. per id quòd ipſe not. in d.l.libellorũ. in uerſi.circa tẽpus, in fine.quod apparet:quia accuſator propter hoc non grauatur: quia licet cogatur apponere diẽ, nõ tamẽ probare,& ſi nõ probat,reus nõ abſoluetur propter hoc,& ſic non grauatur in onere probãdi:& iſtud eſt, quod uoluit d.l.libellorũ.in fi. prin. ibi,neque autem diẽ,&c. Aduertas tamẽ,quòd ita demũ cogitur apponere diem,ſi reus in iudicio exprimat diẽ, in qua uult facere ſuas defenſiones.ita dicit Sali.in l.penul.C. de accu.quod not.tene etiam menti quod Imo.ibi dicit, quòd fiat unus articulus,ꝙ unica tantũ rixa interuenit &c.alias teſtes mei non probant defenſionẽ: quod eſt uerum,quãdo delictũ eſt reiterabile,puta percuſſionis: ſecus ſi non ſit reiterabile,ut mortis,uel amputatiõis mẽbri:quia tunc teſtes mei etiã abſq; dicto arti: probãdo inſultũ factũ à te de dicto menſe: neceſſario probãt,quòd ad mei defenſionẽ,probãdo inſultum factum à Titio de dicto menſe.

AVG. Tu autem in hac materia adde,quòd imò uidetur,quòd Imo. rectius loquatur: & hoc per doctri. Bal:quã poſuit in addit.in l.ubicũq;. ff.de interrog.actio.qui dixit,ꝙ d.l. ubicunque.non habet locum in caſibus ubi à iure cõtrariũ expreſsè eſt

prohibitum:& in illis caſibus iudex non interrogabit partem:quia æquitas ibi nõ dicitur adeſſe,ubi lex expreſsè prohibet. Et ideo dicit cũ in lege ſancitum eſt,quòd nemo cogitur dicere titulum ſuæ poſſeſsionis. Ideo nulla æquitas debet mouere iudicem quòd interroget partẽ quo iure poſsidet. Et ſi expreſsè in dicta l.libellorũ.ſancitũ eſt, quòd nõ dies apponatur:ergo iudex nõ poteſt cogere partem ad edendum diem:nec eſt bona reſponſio d.Ang.dũ reprehendit Imol.reſpondendo:quòd ſi pars apponat diem,propter hoc nõ grauatur in onere probandi:quia ſi quis nõ grauatur in hoc, tamen grauatur in alio : quia apponendo diẽ a ſatis in hoc grauatur : quia facilius pars aduerſa probabit contrarium: & probando contrariũ, præſumitur ille alter columniator.l.j.ff.ad Turp. l. athletas.§.calumniator. ff.de his qui notan.infa. Sed aduertas his nõ obſtantibus,puto ueram eſſe ſententiã Bar.contra Imol.quia dico quòd in criminalibus ubi æquitas poteſt mouere iudicem,poteſt iudex partem interrogare & cogere etiam ad edendum diem,quando delictũ fuit commiſſum,ad hoc, ut facilius pars poſsit probare contrarium.Et iſtam ſententiam reperio quòd etiam tenuit Bald.in terminis in l.j.C.de re iudic.qui dixit,quòd ſi ego accuſo te quòd mihi damnum dediſti, & tu uis probare negatiuam, damnũ nõ eſſe datũ:& ſic uis reprobare de falſo teſtes meos : quòd iſto caſu dies debet edi.argu.inſtit.de inuti.ſtipula.§.item uerborũ. Et probatur per modũ traditũ in l.optimã.C.de cõtrahen.& cõmit.ſtipu.ſcilicet quòd tota illa die non fuit uiſus damnum dare,nec potuiſſe dare, quin cuſtodes uidiſſent dare : ut not. in l.j.§. j. ff. de itine.actũque priua. & dicit Bald.quòd non cogitur edere diem in libello : ſed iudex ex officio interrogabit de die, per l.ubicunque. ff.de interroga.actio. Subdit tamen quòd hoc eſt in arbitrio iudicis, & ſententiam Bart. ſecuti ſunt docto. & maximè Ro.poſt Bar.in l. Pantonius. §. rei perduellionis. ff. de acquiren.hæred.Nec obſtat motiuum Imo. quia lex libellorum debet intelligi,quando ad petitionem partis accuſator cogeretur edere diẽ:quia accuſator non cogitur. ſed nos loquimur, [a] an iudex ex officio ſuo poſsit hoc facere : & iſta ſunt penitus diuerſa ſicut not.in c.cum Ioannes.extrà de fide inſtru. & maximè per Ant.de But. & in c.cum cauſam. extrà de iura.calũ. & in d.l.ubicũq;. per doc.in cle.ſæpe.de uerb.ſig. ubi poſt concluſum in cauſa ad petitionem partis, nõ poſsint fieri iſtæ interrogationes:quia lex ita dicit:nihilominus poſt concluſum in cauſa, iudex ex officio poteſt ita facere.

ADNO. a ¶Sed nos loquimur. *Adde tu etiam quòd iudex poſt cõcluſum in cauſa poſsit partes interrogare : uide Lud.de Roma.in conſi.clxxvij.& in cõſ. cccclxxix.ubi quòd etiam poſt didicita teſtificata poteſt teſtes ex officio interrogare : & adde quòd pro opin. Bart.facit quod uoluit Abb.in conſ.xxj.quòd licet quis nõ cogatur in libello exprimere actionem,tamen ex cauſa cogi poteſt : & ſic etiam iudex ex cauſa cogitur cauſam exprimere in ſententia. Ber.*

3 *Dies cùm non ſit apponendus in libello criminali,apponatur per accuſatorem*

uel

*uel inquirentē à principio, & reo non inſtante, & non probetur, ſed omnia alia probantur: an abſoluetur reus.*

4 *Dies appoſita in libello criminali, ſi poſtea ponatur clauſula in fine libelli, nō tamen ſe aſtringens ad probandū non neceſſaria, tunc accuſator non aſtringitur ad probandum diem.*

ANGELVS.

3 *SECVNDO quæro, dies de neceſsitate in libello criminali non eſt apponendus: ut d.l.libellorum. Quid ſi dies apponatur per accuſatorem uel inquirentem à principio, etiam reo non inſtante, quòd apponatur: & tamē non probatur, omnia uerò alia probantur? dic quòd reus debet abſolui: nam licet de neceſsitate hoc apponi non debuit: tamen ſi apponatur, ſibi imputet, [a] ſi non probat: ut l.habebat.ff.de inſtito. & maximè cùm uariatio diei faciat uideri aliud delictū in ſubſtātia: ut in c.Abbate ſanè.de re iuq.in fi.lib.vj. & no.Bar.in l.denūciaſſe.§.quid tamen.ff.de adult.ita dicit Bart.in d.l. is qui reus.uerſi.quæro cum de neceſsitate &c. de quo uide latè per Bal.in d.l.j.C.qui accuſ.non poſſ.& latius per Salic.in l.pe.C.qui accuſa. uerſi.quæro quando dies,&c.

ADNOT. a ¶Sibi imputet. *Adde tu & uide Ale.in cōſ.lx.in iij.uol. ubi de clau.non ſe aſtringens.& ad quæſtionem Ange.uide Paul.de Caſt.in conſ. xxvj. in ſecundo impreſsis.Ber.*

ADDITIO. ¶*Sequitur Hipp.in repe.rub.de fideiuſſo.col.xiij.in fi.*

AVG. Tu autem in hac materia adde Bal.in l.habebat.ff.de inſtito. adde Bart.Bal. Ang.& Imo.& Ro.in l.Pantonius.§.rei perduellionis. ff. de acquiren.hære.qui idem uoluerunt. ſenſit Bart. in d.l.libellorum. Ang.in l.denunciaſſe.§.qui tamen. ff.de adult. Quinimò dixit Bal.in l. ij.C.de prob.quòd ſi dixiſti delictū eſſe factū in tali hora, puta x. & probas xj. hora, ſequi non debet condemnatio: quia aliud eſt delictum. cōtra iſtam primam determinationem uidetur expreſsè deciſio tex.& Bar.in l.circa.ff.de proba. qui dixit per illum tex.quòd ille qui in ſe aſſumpſit onus probādi, id quod ipſe probare non debebat, non probando ſibi non præiudicat. Poſito quòd ſententia communis prima eſſet uera: 4 *tamē limitarem prædicta quòd licet dies ſit appoſita, & accuſator in fine libelli diceret, nō tamē ſe aſtringens ad probandum nō neceſſaria: quòd tunc accuſator propter illam proteſtationem non eſſet obligatus ad probandum diem. colligo ego ex deciſione Bart.in l.diuus.ff.de re iud.& fuit ſententia Ioan.And.in c. licet cauſam.extrà de proba.qui uoluit quòd licet proponens in libello tali modò ineptè proponat, ꝙ de neceſsitate illa probare debeat, quæ non ſunt de neceſsitate pro uictoria cauſæ: tamē ſi proponit cum clauſula illa, non ſe aſtringens &c. ſaluatur etiā ſi nō probat illa. dic ut ibi per doct. & per Bart.in d.l.circa. Tene tamen menti quæ dixit Ang. in l.libellorum.ff.de accuſ. quòd licet poſsit cogi ad edendum diē officio iudicis, ad hoc ut poſsit reus ſe defendere: tamē ſi dicit, ꝙ nō recordatur de die, nō cogitur: ſed excuſatur.& ita dicit quòd practicatur.

5 *Stāte ſtatuto quòd aliquid ſit delictū in uno die, quòd non eſt in alio, tunc debet exprimi dies.*

ANGELVS.

5 * TERTIO quæro, aliqua ſunt delicta ex ſtatuto in una die, quæ nō ſunt delicta in aliis diebus: ut puta in feſto ſancti Donati aduocati Aretini: an illa dies ſit exprimenda. dic quòd ſic: & idē ſi una hora eſſet delictū, alia non: ut no. per glo. in l. eū actū. ff. de nego. geſt. aliàs ſi taceretur, nō erit delictū. Ex quo ſequitur quòd ſi pœna propter noctē augmētetur, debet illud tempus apponi: aliàs pœna nō augmentatur: ut dicit Bar. in d. l. libellorū. in princ. uer. circa tempus &c. Et pro hoc notanter facit, ſi ſtatuto cauetur, ꝙ uſq; ad mediū mēſem Maii liceat paſculari in paſcuis cōmunis, & nō poſtea ſub pœna &c. ſi uolo inquirere ꝙ tempore prohibito de menſe Maii paſculaſti, debeo dicere quòd de hoc anno & de mēſe Maii ultra medium mēſem, & citra eius finē paſculaſti: aliàs autē ſimpliciter dicēdo de menſe Maii, neceſſario nō includitur delictū, quia potuiſſet de menſe Maii in principio: & ſic tēpore permiſſo.[a] ita notabiliter dicit Bar. in l. nō ſolū. §. ſed ut probari. ff. de oper. no. nuncia. & Bal. in l. matrē tuā. ubi omnino uideas. C. de probat. & ibi Sali. & hoc tenuit etiam Ange. Imo. Raph. & Lud. in d. §. ſed ut probari.

a ADNOT. a ¶ Tempore permiſſo. *Adde tu & uide in terminis Bar. in conſi. ccix. inci. uiſo proceſſu Ioā. & quòd quando qualitas deducitur in inquiſitione quæ aggrauat delictum, debeat ſequi abſolutio. conſuluit Ro. in cōſil. clxvij. Et idē tenet do. Alex. in conſi. j. & conſi. lxxxiij. in iij. uolu. & ibi refert notabile dictum Io. And. in c. pro humani. de homic. & uide Bar. in conſil. cxvij. inci. accu. fuit inſti. & opi. Bar. ſequitur etiam Capo. in conſi. lxij. Ber.*

AVGV. Tu in hac materia cōſidera, quòd omnes doct. in locis ſ. alleg. ſequuntur ſentētiam Bar. quæ fundatur in regula iuris: qua cauetur, quòd ubi certū & limitatū tempus: uel certa ſeu limitata pars loci, ſeu alia ſimilis qualitas habet eſſe fundamentum alicuius intentionis: oportet quòd illa qualitas & illud tēpus deducatur, & ſpecifice probetur, aliàs ſuccūbit: ad hoc poſſumus etiam allegare bonū tex. in l. fi. C. an ſer. ex ſuo fac. quē text. ibi ponderauit Bal. & Sali. & Bart. in l. denūciaſſe. §. quid tamē. ff. de adul. dū alleg. l. prætor. §. docere. ff. ui bono. rap. & habemus glo. not. in c. uenerabilis. de ſent. excom. in vj. glo. penul. & Bar. in l. ſi quis. §. fi. ff. de iu. fiſci. & faciunt not. per Bal. in l. ſi quis nō dicā rapere. C. de epiſ. & cle. circa iij. uel iiij. col. dū refert ſingulare dictū Io. An. in c. j. extrà de homic. in vj. in nouella. Et uidēda ſunt dicta Bar. in l. j. poſt princ. ff. ne quid in flumi. publi. & uide Bar. Bal. & Ang. & Rapha. & omnes in l. eū actū. ff. de nego. geſt. Et certè ibi eſt bonus text. cōiuncta gl. Nā ibi agebatur cōtra unū actione nego. geſt. qui dicebatur adminiſtraſſe tēpore quo erat ſeruus, & tēpore quo erat liber: & ibi non eſt probatū de tēpore, ibi dicitur ꝙ fertur ſentētia abſolutoria: & principalē quæſtionē quam ſuprà poſuit do. Ange. hic formāt Mod. repetētes in c. qualiter & quādo. extrà de accu. in xxxvj. q. in ij. col. xj. q. prin. & breuiter nil aliud allegāt: niſi Bar. in locis ſ. alle. & eū ſequitur. Adde hic not. per Ro. in addi. in d. §. ſed ut ꝓbari.

Accu

6 *Accuſatore plenè probante ſuam intentionem, ſi per exceptiones & probationes rei talis probatio redditur dubia, an reus ſit abſoluendus.*

ANGELVS.

6 * QVID ſi accuſator plenè probauit intētionē ſuā: ſed propter exceptionē & probationē rei redditur dubia probatio actoris: ut puta accuſo te quòd tu uulneraſti Titiū de mēſe Nouēbris, & probo. Tu dicis quòd de mēſe Nouēbris Titius fuit bānitus: nec doces an hoc fuerit antequam tu uulnerares eū, uel poſtea. & dicit Bar. quòd debet abſolui, quia in delictis probationes in cōdēnando debēt neceſſario cōcludere & clariſsimè. l. fi. C. de prob. ſed probatio accuſatoris nō cōcludit quòd uulnerauit ipſum ante bānum: igitur &c. & pro hoc alleg. l. ij. C. de peti. hære. & iſtam ſentētiā ſequutus eſt Sali. in d. l. matrē. in fi. Sed contrariū tenet Bal. in d. l. matrē. C. de proba. quia iſte accuſatus excipit obſcure: nec probat exceptionē ſuā: ergo debet ſuccūbere. l. ab ea parte. ff. de probatio. Tu teneas opi. Bart. quam do. Io. de Imo. & Rap. ſequun-
a tur in d. l. nō ſolū. §. ſed ut probari.[a] ff. de oper. no. nuncia. ubi Bart. hoc dixit, & non alibi, per d. l. ij. C. de peti. hæredi.

ADNOTA. a ¶ §. ſed ut probari. *Adde tu & uide do. Alex. in d. §. ſed ut probari. Ber.*

AVGV. Tu autē in hac materia pulchra & quotidiana in qua aliàs allegaui & cōſului, an uera ſit ſententia Bar. quòd in criminalibus dubia probatio exceptionis ipſius accuſati habeat releuare probantē: aduerte quia cōtra iſtā deciſionē Bar. fortiter obſtat doctrina Bar. quā poſuit in l. Aurelius. §. idē quæſijt. ff. de libe. lega. quòd ſi accuſaui Semproniū ꝙ occidit Titium, & Sempronius excipiat pro defenſione quòd occidit Titiū ad ſui defenſionē: quòd poteſt ex ſua cōfeſsione cōdēnari. quia licet confeſsio prædicta ſit qualificatè probata, & ſub una cōſtructione: tamē quia præſumptio iuris orta ex homicidio quod dicitur eſſe illicitum, & de genere prohibitorum: tūc eſt cōtra ipſum cōfitentē: & poteſt cōfeſsio recipi quatenus contra cōfitentē eſt, & reſpui quatenus eſt pro eo: ut ibi per Bar. & ita reperio do. Abb. in ca. auditis. extrà de præſcrip. terribiliter arguentē cōtra iſtā doctrinā Bart. nihilominus do. Abb. ibi ſequitur Bar. & reſpondet ꝙ hoc non habet obſtare: quia in illo caſu tractatur de exceptione fundāte intentionē rei, quæ nō erat prohibita: niſi per cōfeſsionē ipſiuſmet rei, quæ cōfeſsio nō releuat eum, ubi eſt præſumptio cōtra ipſum: per not. in ca. cū ueniſſent. extrà de inſti. Sed in quæſtione noſtra erat facta probatio rei per teſtes uel per inſtrumentum. Et ſubdit ibi Abb. unū mirabile uerbū, quòd quāuis ex tali cōfeſſione ſic qualificata intētio rei non ſit probata: ſcilicet quòd ad ſui defenſionē occiderit: tamē ex illa ſola confeſsione ſic qualificata nō poterit cōdemnari, ſaltem capitaliter: & quia ex præſumptione quæ eſt contra qualificatè cōfitentem, nō debet quis ita aſperè cōdēnari, per no. per Inn. in c. qa uериſimile. extrà de præſum. quod eſt mirabile & ſingulare uerbū. Sed de hac materia dixi plenè poſt Imo. & Mod. in l. decē. ff. de

uer

uerb.obli.Itē aduertas quòd contra Bart.multū obſtat in principali articulo noſtro, quòd præſumptio eſt cōtra delinquentē, ſeu uulnerantē: niſi probet ipſe ſe feciſſe in caſu licito.l.ſi nō conuicii.C.de iniur.not. Bar.in d.§.item quæſijt.& l.j.C.ad legem Corne.de ſica.ergo hæc præſumptio fundat intentionē accuſatoris,& transfert onus probādi in aduerſariū: iuxta l.cū de indebito.ff. de probat.& in l.ſiue poſsidetis.& ibi not.C.de proba.ergo clarè debet probare id quod eſt fundamentum intētionis ſuę:& probare de limitato tēpore.d.l.matrē.& ibi plenè per Ange.& l.de rebus.C.de dona.ante nup.aliàs ſi opinio Bart.uera eſſet,uideretur ſequi quòd contingere poſſet, quòd homicidium fieri poſſet cū dolo,& ſine dolo:& quòd ad defenſionē fuerit factum, deberet præſumi factū licito modo: & ſic accuſator ſimpliciter homicidio probato non poſſet obtinere, etiā dato quòd reus nihil probaſſet, cōtra l.j.C.de ſica.Nec obſt.iſto caſu d.l.j.C.de peti.hęre.quia reſponderi poteſt:quia licet ibi præſumatur contractū ibi fuiſſe celebratum tēpore permiſſo,& ante litē conteſtatā: niſi per actorē contrariū probetur:tamē illud ideo eſt:quia fundamentū intētionis actoris eſt,quòd probet poſſeſſorē fuiſſe in mala fide: ſeu poſſeſſorē ſcienter emiſſe poſt litē cōteſta.cōtra actorē ipſius poſſeſſoris.l.j.eo.titu.ideo cū illud eſſet fundamentū intentionis actoris, debuit probare illud,non reus: iuxta l.actor.C.de proba.& ita Bald. declarat illam l.ij. Aduertas tamen quòd licet illa l.ij.non probet opi. Bart.quam cōmuniter doct.ſequuntur,& eſt cōmunis opi.ut infra dicā: tamen opi.Bar.ſatis uidetur probari per alias probationes ſuas,dū allegat l.merito.ff.pro ſocio.cū ſimilibus.Et per quam rationē reſpondet ad obiecta per Bal.in d.l.matrem.& tenēdo opinionē Bar.dicūt Moder. poſſumus reſpōdere ad id quod dictū eſt ſuprà,quòd ſequeretur quòd ſemper debet interpretari quòd homicidium factum fuit in caſu licito: quia reſpondetur quòd præſumitur factū in caſu licito:quando ex parte rei erat probatū quòd interuenerit cauſa,quę poterit facere ipſum actū eſſe licitū: ut patet in d.l.merito.& prout in quæſtione noſtra in qua apparebat de bāno probatū:ſed ubi cauſa quæ poſſet reddere actū eſſe licitū,nō eſt clare probata nec dubia: tunc procedit l.j.C.de ſicar.Ex quibus ſequitur notabilis cōcluſio, quòd ſi probatur per accuſatorem, quòd Titius occiderit Semproniū, & ex aduerſo Titius probat, quòd Sempronius contra ipſum cū armis inſultū fecerat:ſatis dicitur probatū eſſe,quòd Titius incontinenti poſt inſultū ad defenſam Sempronium occiderit,quāuis ſpecificè nō fuerit probatū quòd incōtinēti fecerit,nō obſtāte quòd illud quod dicitur uim ui repellere poſſe, intelligitur ſi incontinēti fuerit factū.l.iij.§.uim ui. ff.de ui & ui arma.plenè no.in l.j.C. unde ui.& in cle.j.de homic. Item aduertas quòd contra iſtā doctrinā Bar.multùm obſtat tex.& ibi Pet.de Anch.& do.Ant.de but.& do.Abb. in c.cōſtituimus.extrà de reſcrip.per quem text.dicūt docto.maximè do. Abb.ibi in j.col.quòd ibi erat caſus

in ſi.

in fin.illius c.quòd ubi ſtatutũ propter aliquod inualidat actũ,& dubitatur an ſtatutũ præceſſerit actũ uel econtra:dicenti ſtatutũ præceſsiſſe, incũbit onus probãdi : quia eſt fundamẽtũ intẽtionis ſuæ.Vnde in terminis quæſtionis noſtræ cũ probatum fuerit cõtra occiſorẽ,quòd fecerit id quod à iure eſt reprobatũ,puta homicidiũ.d.l.j.C.ad legẽ Corne. de ſica.Si uult ſe excuſare uigore banni,opus eſt quòd aſſerẽs bannũ fuiſſe ante actũ,& ſic ante homicidiũ probet illud.Et ideo dixit Pe.de Ancha.in d.c.cõſtitutus.quòd quãdo eſt quæſtio de prioritate & poſterioritate tẽporis, tẽpus debet limitatè allegari , & probari , ut per hoc fundetur intentio rei,uel actoris , ex prioritate uel poſterioritate temporis.Et dicit quòd Bart. in hac materia multũ eleganter eſt locutus in d.§.ſed ut probari. Et ſic ibi Pet.de Anch.ſequitur doctrinã Bar. ſ.allegatã.Cũ ergo in terminis quęſtionis noſtræ ſit quæſtio de prioritate uel poſterioritate tẽporis,fundans ſe in tẽpore ad excuſandũ ſe, limitatè debet probare illud tẽpus, maximè coniuncta doctrina Bald. quam tradidit in d.l.ij. C. de peti. hære.qui dixit illã glo.eſſe ſingularẽ,ad hoc ut ibi agens habeat intẽtionem ſuã fundatã, probatio tẽporis incumbit excipiẽti.Sed iſto caſu agens habet intẽtionẽ ſuã fundatã: quia nemo debet cõmittere homicidium : ergo excipiẽs quod ſibi eſt permiſſum homicidiũ propter tẽpus:ipſi excipiẽti incũbit onus probandi de tẽpore : cũ ergo probatio tẽporis nõ concludat & nõ releuat probantem.c.in præſentia.extrà de proba.& hoc uidetur de mẽte Pet. de Ancha.in c.cũ cõtingat.de offic. deleg.Adde tamẽ quòd nõ recederem ab opi.Bar.in d.§.ſed ut probari.& allego do.Abb.in ca.per tuas. extrà de cõdi.appoſi.qui dixit quòd ibi erat caſus,quòd ubi actor plenè probat intentionẽ ſuã, niſi reus illã clarè cõfundat,debet actor obtinere:nec ſufficit quòd reus reddat eã dubiã.Sed dicit,fallit hoc in criminalibus:quia ſufficit quòd reus clarè nõ probet intentionẽ ſuã:ſed ſufficit quòd reddat eã dubiã per mirabilem doctrinã Bart.in d.§.ſed ut probari.& cũ ſentẽtia Bar.trãſit etiã Bal.in l.j.ff.ſol.mat.licet in d.l.matrem. aliter ſit locutus & malè. Et idẽ dixit do.Abb.in c.in præſentia. extrà de proba.in iiij.col.ubi multũ exclamat dicens,quòd omnia iura clamãt quòd probatio dubia nõ releuat probantẽ in dubio : tamen in criminalibus hoc nõ militat ex parte rei per doctrinam Bart.in d.§.ſed ut probari.& in ſimili cauſa tenet Bal.in l.precibus.C.de impu.& aliis ſubſti.in vj.col.ego uerò latius etiã ſcripſi in additio.meis in d.§.ſed ut probari.poſt Moder.dic ut ibi, aliter diſtinguo:ſed in practica nõ recederem ab opi.Barto.

7 *Accuſatore non ponẽte in libello quòd delictum fuerit commiſſum tempore punibili : & ſic in libello exiſtente inepto : an ſi poſtea illud probat, debet ſequi condemnatio.*

ANGELVS.

7 *QVID autem,ſi accuſator non appoſuit in accuſatione quòd delictum fuit cõmiſſum tẽpore punibili , & ſic libellus eſt ineptus . an ſi poſtea illud probat,debet ſequi cõ demna

dēnatio:& ut refert Ro.in d.§.ſed ut probari.Franciſ.Accur.conſuluit quód ſequi debeat abſolutoria:quia nō poteſt ſequi cōdemnatio ſuper tali libello:pro quo allegat Ang.in l.ſi cū actor.ff.de neg.geſt.& Spe.in tit.de actore & petitore.§.ſequitur. uer.hoc quoq; præmittendum.cum uer.ſequen.& in tit.de iuriſdi.om. iud.§.deſeruit.uerſi.ſed nunquid libellus.& in tit.de teſte.§.j.uer.quid ſi capitula.& ibi Ioan.And.in addi. & Bal.in l.j.ff.de iuriſ.om.iudi.& in l.j.§.j.ff.ſi menſor fal.mo.dixe.& doct.in c.examinata.de iudi.ſed do. Lud.tenet contrariū:quia quādo libellus eſt ineptus propter aliquod omiſſum,illud poſtea probādo cōualidatur libellus,& ſequi debet cōdēnatio:pro quo alleg.gl.ſing.in l. j.§.ſi quis argētū.ff.depo.quam glo. ſequitur Inno.in c.j de ordi.cogni. Præterea cū ſimus in eo quod eſt utilitatis publicæ, uidelicet ut delicta puniātur:probationes factæ in uno iudicio quātuncunq; inualido,licet nō eſſent quo ad probationē: tamē erunt ualidæ quo ad iudicem,quatenus ſe ex actis poterit informare: ut dicit gloſſ.not.in ca.cupientes.in uer.cæterum.in uer.excludentes.de electio.in vj.Et iſtud tenet Roma. quod eſt multū not.facit quod not. Bar.in l.ſi confeſſus.ff.de cuſto.reo.

AVGVSTI. Tu autem in hac materia adde, quód inuentio fuit Rapha.qui ita cōſuluit in hac materia,& nō Fran.Accur.ſed dicit Ro. quód in uno caſu poteſt ſaluari opi. Raph.ubi probatio reſultaret ex cōfeſsione cōuenti: quia hæc ſpecies probationis nō inualidatur propter iudicium inualidū.caſum notabilē alleg.in cle.cōſtitutionem.de elec. in c.Piſanis.extrà de reſti.ſpo.& facit c.j.& ij.extrà de accu.in vj.& licet ipſe nō alleget,uidetur determinaſſe Bal.in l.j.ff.de iuriſdi.om.iud. qui dixit,quód ſi libellus eſt ineptus, & probatio apta:tamē cōdēnatoria ſequi nō poteſt,niſi probatio per cōfeſsionē fuerit facta.Sed in hac materia addatis pulchrū cōſiliū Ang.in ordine ſuo ccxcvj.quod incipit,uiſis actis prædictis,ubi apparet quòd in libello nō fuit appoſitū tēpus,& tamē conſuluit quód ſentētia condēnatoria non ſit ferenda:quia ubi opus eſt quòd tēpus ponatur,nedum opus eſt,quòd tēpus probetur:ſed quód tēpus deducatur & probetur. & alleg.d.l.eū actum.& d.l.matrē.& doctrinā Bart. in d.§.ſed probari.& facit pro hac doctrina id quod dixit ipſe idē Ang. in l.Claudius Felix.ff.de his qui pot. in pig.hab.ubi dicit quód ſi in libello fuit actū ex cauſa incongrua,& ex actis apparet quód agi potuiſſet ex cauſa congrua & apta:& nihilominus iudex non poteſt condēnare.& alleg.fratrē ſuum d.Bal.eius præceptorem ita uoluiſſe in l.Bebius.ff.de pac.dota.& ita uoluit Bal.C.de hæredi,inſti.in l.ſi.in xj.col.Nec ob.illa gl. quam pro ſingulari alleg.Ro. in d.l.j.§.ſi quis argētum.quia illam allegauit Bal.in l.ſi.C.de annona exce. ad hoc ſcilicet quód libellus generalis ualet,& tenet ſi nō opponatur,nihilominus in probatione debet liquidari.facit glo.in l.j.ff.de eden.& in cle.ſæpe.extrà de uer.ſig.unde illa gl.nihil facit:quia præſupponit libellū ualere:nos uerò, quādo libellus nō tenet. Præterea ibi in illa gl. permittitur:quia uериſimile eſt,quód

ille

illę ignoret pondus argenti: ſicut dicimus in colore: ut no. gl. & Bar. in l. in furti actione. ff. de fur. non autem eſſet illa gl. uera in alia ineptitudine libelli: ut uoluit Bal. in l. edita. C. de edē. in uer. ſed dubitatur an actoris probatio ſufficiat. Quinimò hoc in terminis uoluit illa glo. dum dicit quòd illud procedit in incertitudine ponderis, nō ſpeciei: quia potius poteſt ignorari pondus quàm ſpecies. alle. l. quiſquis. C. de reſcin. uen. Item adde ad cōfirmationē prædictorū in terminis quæſtionis noſtræ in criminalibus, quādo tēpus uel alia ſolēnia quæ requirūtur in accu. uel inquiſitione deficiunt, an poſſet ſententia condēnatoria ſequi ex probatione poſtea ualida & apta: reperio Ange. cōſuluiſſe in elegāti ſuo conſi. clxxv. a a: qui fortius dixit, ꝙ etiā ſi talis probatio apta eſſet p cōfeſsionē ipſius inquiſiti ſup inquiſitiōe inualida, nō pōt ſequi condēnatio. Et ita dicit ꝙ ſemel in ſyndicatu defendit d. Ray. de piſ. olim poteſtatē Peruſii, qui ſemel abſoluit quēdā malefactorē ꝑpter ineptā inquiſitionē, licet cōfeſſus eſſet ſe feciſſe tale delictū: & mouet ſe: quia ubi libellus eſt ineptus, quicqd ſequitur eſt nullū ipſo iure. Et ideo dicit ꝙ Guil. de cug. per illū tex. in l. ſi libert⁹ patronū. ff. de iureiur. dicebat ꝙ exceptio ineptitudinis libelli ex quo reddit iudiciū retro nullū, etiā poſt ſentētiā pōt opponi. Si ergo ꝓpter ineptitudinē libelli null⁹ proceſſus intelligitur factus, habetur pinde ac ſi cōfeſsio ſine proceſſu emanaſſet: in quo caſu impoſsibile uidetur ferri ſentētiam diffinitiuā: in auth. offeratur. C. de lit. cōte. l. j. C. de ſentē. ex bre. reci. & facit gl. in l. iubemus. C. de lib. cau. quæ uoluit ꝙ ſi iudiciū nō eſt legitimū, confeſsio nō pręiudicat: & eſt bonus text. in c. olim. extrà de reſcrip. Nec huic cōcluſioni ob. tex. in d. cle. conſtitutionē. quia ibi nō fuit defectus circa ſubſtantiā iudicii. Nec ob. c. j. & ij. de accu. in vj. quia ibi nō fuit defectus circa ſubſtātiā iudicii: ſed circa ea quæ potuerūt omitti: & ideo ibi dicit Io. mo. quòd tam in c. j. quàm in ij. extra de acc. in vj. fuit renunciatū proceſſui, qui præmitti debuiſſet, ſi petitū fuiſſet. Nec ob. c. Piſanis. quia loquitur quādo libellus nō tenet ex aliquo defectu extrinſeco, an confitens poſſet renūciare. Nec ob. quod no. Bar. in l. ſi cōfeſſus. ff. de cuſt. reo. quia p illū text. allegādo Inn. dixit ꝙ ſi proceſſus eſt ualid⁹, & reus eſt cōfeſſus crimē corā iudice ad hoc principaliter ſedēte, poterit puniri: quia nō dicitur in d. l. ſi cōfeſſus. ꝙ libellus fuerit ineptus: ſed dicitur ibi, ꝙ ſi reus eſt cōfeſſus, ſtabit in uinculis donec pronūcietur: debet intelligi iudicio exiſtēte ualido: & ſic inchoabit nouū iudicium: ut dicit Ang. in d. cōſi. Nec ob. quòd cōfeſsio facit delictum notorium: ex quo non requiritur ſolēnitas: quia reſpōdetur, quòd licet notoriū non requirat omnimodam ſolennitatē, tamē requirit aliqualē ſolēnitatē. c. ad noſtram. extrà de iureiu. & ideo requirit ſolēnitatē libelli: ita ibi dicitur. per quæ patet ꝙ peſsimè eſt locutus Bald. in l. j. C. de re iud. q dixit ꝙ cōfeſſus non poteſt opponere de ineptitudine libelli, uel de aliquo inordinato ꝓceſſu. alleg. tex. no. in l. ait pretor. §. ꝑmittitur. ff. de mino. & text. in c. Piſanis. & idem uoluit in d. l. edita. in repe. Paduana.

duana.in pen.char.& Bal.in l.j.C.de iud.qui alle.Inn.in c.per inquiſitionē.extrà de elec.& Ang.in l.denunciaſſe.§.quid tamē.ff.de adul.qui alle.Inn.in c.qualiter & quando.extrà de accu.Scias tamē q Ang.in d.cōſi.conſuluit,q per talē cōfeſsionem poterit confitens extra ordinē puniri:non autem capitaliter & ſic pœna ordinaria:& multa bona allegat: & idem uoluit Ang.in d.l.ſi confeſſus. de cuſto.reo.& idem Inno.in c.per inquiſitionem.extrà de electio.uide omnino Pet.de Ancha.in d.cle.conſtitutionem.extrà de elect.

ADNOT.a ¶ Conſi.clxxv.*Adde tu quòd aliàs eſt conſi.clxxviij.& eſt idē quod alleg.ſuprà nume.ccxcvj. & q, libellus ineptus ſit ipſo iure nullus: adde Pau.de Caſt.in conſi.cclix.& cclxj.in j.impreſſis.& Ang.in conſi.ccxcj.& Romain cōſi.lxix.& uide Abb.conſi.xxv. ubi tenet cōtrariū eius quod uoluit Ange.& uide Alex.de Imo.in conſi.xxxvij. in j.uol.ubi quādo libellus eſt ineptus,an probationes factæ ſuper ipſo ſint aptæ.B.*

8 *Inſultus ſi factus eſt uno tempore,puta de die,& tāto tempore durauit uel fugauit,quòd de nocte percuſſit,quod tempus debet apponi.*

9 *Inſultu facto ut ſuprà immediatè quod tēpus debet apponi de iure cōi.*

ANGELVS.

8 *QVARTO quæro,quid ſi inſultus eſt factus uno tempore, puta de die & tāto tēpore durauit uel fugauit,q de nocte percuſsit quod tēpus debet apponi.Bar.in l.libellorū. in prin.uer.ſed quæro aliquis inſultauit.dicit quòd attendēda ſunt uerba ſtatuti:aut dicit,ſi quis percuſſerit,& tempus percuſsionis attendatur:aut dicit, ſi quis inſultauerit uel percuſſerit,& tempus inſultationis attendatur.Sal.in l.pe.ff.de accu.dicit latius:nam interdū lex punit inſultum:licet grauius factū ſequutū:interdū ecōtra,lex punit principaliter factū ſequutum,ſed grauius,propter inſultū præcedentē:& tūc ipſum uulnus & inſultus debet attēdi & poni in libello.Interdū lex uel ſtatutum principaliter punit utrūq;: & tunc ſi utriuſq, pœna peteretur, utriuſq; locus & tempus debet aſsignari.Interdum dubitatur, an lex principaliter pro utroq; per ſe puniat:& tunc inſultus tendēs ad finē uulneris ſequuti ſucceſsiuè nō debet attendi.d.l.illud.in fi.ff.ad leg.Aqui.no.C.de acc. l.qui de crimine,non ſolū locus uel tēpus uulneris debet attēdi & apponi,ut inquit Ray.quod procedit ubi utrūq; fit in eodē territorio. Si autē inſultus fit in eodē territorio,& fugādo uulnus fiat in alio territorio de die uel de nocte,qs locus uel tēpus debet inſpici?Sal.in d.l.pe.uer.quæro aliquis inſultauit in uno territorio &c.eum fugando: dicit aūt ſumus in iure communi:& tunc locus percuſsionis eſt attendēdus, ſicut & tempus,& iudex percuſsionis exhibet iuſtitiā.ita no.Cy.in l.qui de crimine.C.de accuſa. Si autem ſtatuta ſunt in eis locis,tūc aduertas ad uerba ſtatuti,qa ſi dicitur de inſultu ſoluat centum, & de percuſsione ducenta:tunc iudex inſultus de inſultu pœnam imponet,& pro eo inſultu locus in ſuo territorio eſt confinandus,& alius iudex pro percuſsione pœnam imponet,& pro eo inſultus locus ab eo confinabitur & ſuum tempus.Si uerò ſtatutū dicat pro inſultu percuſsione ſequuta ſoluat centum:

tum:tunc uidetur,ꝙ ſolus iudex percuſsionis de utroq; debet cognoſcere,& punire:quia cũ lex punit inſultũ principaliter ſic qualificatũ cum percuſsione, debet intelligi de percuſſione ſequuta in ſuo territorio:qa de alio diſponere nõ põt.ar.l.fi.ff.de iu
9 riſd.om.iu.tamẽ lati⁹ ibi p Sal. * Sed qd ſi ſtatutũ nõ eſt,ſed ſumus in diſpoſitione iuris cõmunis?tunc credo ꝙ cùm inſultus cõfundatur ſequuto uulnere,nec inſultus ſit punibilis: ut no.gl. & Cyn.in l.qui de crimine.C. de accuſ.qd ſatis eſt ſi apponatur tẽpus percuſsionis: quia iſtud eſt punibile. Ita dicit Cyn.facit l.ait lex. & l. huic ſcriptu.§.j.ff.ad leg. Aqui.ita dicit Bar.in d.l.libellorum.in uer.quæro aliquis aliquem percuſsit.

A V G.Tu autẽ in hac materia adde no.per Flo.in l.ait lex. ff.ad legẽ Aqui.ſed cõſidera, ꝙ indiſtinctè uidetur dicendũ, ꝙ uterq; locus & tẽpus debeat apponi,ſcilicet inſult⁹ & percuſsionis: quia duo ſunt delicta: per text.in l.ſi uulnerato ſeruo. ff.ad leg.Aqui.cũ ſimi. Quinimò uidetur ꝙ in omnibus caſibus locus inſultus nõ debet poni: quia ſequuto uulnere, nũquã ipſum delictũ inſultus eſt in conſideratione: & moueor autoritate & ratione Ang. quam adducit contra Bar.in l.qui de crimine. C.de accuſ.qui dicit, ꝙ ſemper fuit in iſta opinione: ꝙ de inſultu non naſcitur actio nec accuſatio:quia ex quo ordinatur ad certũ, & determinatũ finẽ, & ſequitur finis: ex fine ſequit̃ actio ſolũ,& nõ ex principio.caſus eſt in l. illud.§.j.ff.ad legẽ. Aqui.qui dicit,ꝙ nõ uidit reſponſum: quia ibi dicit,ꝙ una naſcitur actio de occiſo. Et not. quia dicit naſcitur, non ergo cõfunditur.Nec ob leges Bar.quia loquuntur cùm obligatio acceſſoria naſcit̃, & ex ea naſcitur actio & uulnus,non eſt qd acceſſoriũ, ſed præparatoriũ. Vnde nihil de præparatorio quærẽdũ, ſed de præparatorio d.l.illud.in uno tamẽ caſu ſaluat opi.Bart.dic ut ibi.Et in hac materia bene faciũt no. p doct.in l.j.C.ubi de poſſ.agi opor. & maximè per Bal.& per Ant.de bu. in c.fi.extrà,de foro cõpe. & per Ioã. an.in mercurialibus.in regula,in obſcuris.de regu.iur.in vj.

10 *Vulnerato aliquo uno tẽpore, & alio tempore ſequuta morte, quod tempus apponetur.*

ANGELVS.

10 * QVINTO quæro,ſi uno tẽpore fuit uulneratus,alio tẽpore moritur ex dictis uulneribus, dic ꝙ tẽpus uulneris, nõ tẽpus mortis debet apponi.l.huic ſcripturæ. §.j.ff.ad l.Aql. ita dicit Bar.in d.l.libellorũ. in uerſi. quæro aliquis aliquem percuſsit.

A V G. Tu autem in hac materia adde,ut dixi ſuprà in præcedẽti additione: contra iſtã deciſionẽ uidet̃ tex. apert⁹ in l.ſi uulnerato ſeruo.ff. ad l.Aq.ubi uĩ dicẽdũ,ꝙ tẽp⁹ utriuſque debet apponi:quia duo ſeparata ſunt delicta:ut dicit ibi tex. & cogita.

11 *Maleficio commiſſo per plures dies ante natiuitatẽ domini,ſi inquiritur poſt natiuitatem, & dicitur, quòd de hoc anno de menſe Decembris, an ualeat inquiſitio.*

ANGELVS.

11 * SEXTO quæro quando maleficiũ eſt cõmiſſum per plures dies ante natiuitatẽ domini, & inquiritur poſt natiuitatẽ, & dicitur, ꝙ hoc anno de mẽſe Decembris, an ualet inquiſitio.Iaco.But.inſtitut. de actio.in

u prin

prin.dicit, ꝙ ſic: qa colligitur de anno legali ccclxvj.dierũ:ut l.cum hæres. §.Stichus.ff.de fidei.lib. & ſic eſt factum intra tempus prædictum. ſed Bart.in l.libellorum.in prin. in uerſi. quæro aliquis perc. tenet contrariũ cũm in inquiſitione debeãt inſeri anni Chriſti.& ſic q apponunť in principio quinterni notarii intelligũtur repetiti,in d.l.inquiſitiõe.facit l.ſi qs ex argẽtariis. §.initium. ff.de edẽ.& ſic illa uerba, hoc anno, intelligũtur hoc milleſimo:& ſic concludit, ꝙ talis inquiſitio hoc maleficiũ nõ comprehendit.ſed pro Ia.facit, quod no. gl.Imo.Rapha. & Bart.in l.diuortio. ff.ſol.matri.in prin.in uerſi. menſes. ibi,de menſe Auguſti:ubi glo.uult & doct. ꝙ ualeat accuſatio ſi te accuſo de menſe Auguſti, ꝙ de eodem anno & mẽſe Nouẽbris præteriti uulnerasti Titiũ, ꝙ intelligatur eodẽ anno,ſcilicet legali ccclxvj. dierũ.Ita in caſu noſtro:uel poſſumus cõcordare opiniones: ꝙ aut ex uerbis inquiſitionis apparet clarè, de quo anno loquutus eſt.Et tunc procedit: & ita intelligatur opi. Iac. aut nõ apparet, ſed eſt ambiguũ.Et ita procedat opi. Bar.nam quando inquiritur de mẽſe Auguſti,ꝙ de menſe Nouembris commiſit maleficiũ,& dicitur hoc anno: ſi intelligitur de annis domini à natiuitate,uel incarnatione,nõ poſſet aliquo modo mẽſis Nouẽbris pręteritus cõprehẽdi: intelligitur ergo eo modo quo poteſt, ſcilicet de anno legali: argu.l.quoties.in princ.& quod ibi doct.ff.de uerb. obliga.ſed quãdo de menſe Decẽbris dicit hoc anno, poteſt illud intelligi duobus modis,ſcilicet de anno legali: & tũc procederet accuſatio,uel inquiſitio, a & de anno à natiuitate: & tunc non procederet, nec cõprehendet delictum.Igitur cum ſit dubiũ nõ ualet,& in pœnalibus potius deuenitť ad abſolutoriã, quàm ad condemnatoriã: ut l.Arrianus.ff.de act. & oblig.Et ut incertus libellus non procedat: & ita intelligiť opi.Bar. & imputet ſibi iudex inquirẽs, uel accuſator qui non cõficit libellũ clarũ,& maximè ſi oppoſitũ fuit per reũ,ut ar. l.ſi.C.de an. except.aliàs ſi opponatur,ualebit ꝓceſſus,ut res poti⁹ ualeat quàm pereat:ar.l.quoties.ff.de re.du.& ne delicta remaneãt impunita:arg.l.ita uulneratus.ff.ad leg.Aquil. & ſic intelligitur de anno legali,uel de anno domini noſtri Ieſu Chriſti prout iudex, uel accuſator declarauerit: ut l.ſi qs intentione ambigua. & qđ ibi no.gl. & Bar.ff.de iud.de qua tamẽ quæſtione uide latè per Sali.in l.pe. C.de accuſ.in uer.quidam commiſit aliquod delictum ante feſtum.

AVG.Tu autẽ in hac materia inquantum iſte doctor hic allegãdo l. ſi quis intentione ambigua.ff.de iud. dicit,ꝙ illa l.habet locũ etiã in criminalibus, ut uerba libelli accuſatoris obſcura interpretenť ſecundũ mentẽ accuſatoris, ut ſi nõ opponať ꝓcedat libellus intelligẽdo de anno legali:& allegatur quod Bar.in hac q̃ſtione noſtra principali uoluit in d.l. libellorũ.in deciſione huius quæſtionis.Addatis,ꝙ cõtra iſtã deciſionem uideť expreſsè deciſio Bal.& Imo.in l.quoties.§.ſi quis ita.la ij.ff.de hær. inſti. & in l.aduerſus. C.de furt.& in auth.ſed nouo iure.in uerſi.ſi cõfitetur.C.de ſer.fug.& Bal.& Imo.in l.diuortio.[a] uerſi.econtrario.ff.ſol.mat. qui dicũt per illũ text.deciditur,ꝙ ſi

accuſauit

accuſaui Titiũ, ꝙ cõtra me inſultum fecit, & ſtatim, uel mox uulnerauit me: an intelligat̃ ſtatim per interuallũ, & ſic ueniat de utroq; exceſſu puniẽdus: uel intelligat̃, ꝙ in eodẽ actu ſit factum uulnus & inſultus: quia tũc nõ punieť niſi de uno uulnere: ut eſt gl. ſing. in l. qui de crimine. C. de acc. quã Imo. reputat ſingularẽ in d. uerſ. ecõtrario cõcludũt præfati doct. in locis ſuprà alleg. ꝙ cũ prædicta uerba ſint æquiuoca, quia dictio, ſtatim & mox, poſſunt accipi ex interuallo, & ſine interuallo: ut l. ſi pater captus. & ibi no. ff. de uulg. & pu. in auth. de inceſt. nup. in prin. cũ gl. & in c. quia propter. extrà de elect. debẽt intelligi incõtinenti, & ſic in mitiorẽ partẽ. ar. l. præſes. infrà, de pœ. Et ideo per iſtã deciſionem Ro. dicebat in d. l. diuortio. ꝙ licet uerba ambigua libelli ſecũdum mentẽ proferẽtis debeãt intelligi: & ſic ſecundũ mentẽ libellãtis. d. l. ſi quis intentione ambigua. tamen hoc nõ militabit in criminalibus, per prædicta: quia d. l. ſi qs intẽtione ambigua. nõ ꝓcedit in criminalibus. Sed iſta concluſio an ſit uera, uel falſa, dixi latè in addi. meis in d. l. diuortio. in uerſi. econtrario. De principali tñ quæſtione adde, qđ d. Bar. in effectu cõcludit, id quod ipſemet dixit in d. l. libellorũ. & Ange. in d. §. annum. ſequitur etiã dicta Bart. licet Bal. in dicta l. diuortio. põderet gl. ibi contra deciſionem Bar.

ADNOT. a ¶Et Imo. in l. diuortio. *Adde tu & uide Alex. in d. l. diuortio in iij. col. ubi dicit deciſi. Rom. falſam: quia iure nõ probatur. item quia in criminalib⁹. proceditur ad inſtar ciuilis l. abſentẽ ff. de pœ. & deciſio Bal. procedit ex eo quãdo præſupponitur, ꝙ pbatio accuſatiõis nõ aliud cõcludebat: & ideo cũ probatio accuſatoris debeat interpretari cõtra ipſum, c. in præſentia. de proba. ideo dicta uerba interpretantur pro incõtinẽti: & ita apertè tenet Bal. in d. §. ſi quis. & eãdẽ deciſionẽ ſequitur Alex. in conſi. cxv. in iij. uol. & ibi de muliere quæ confeſſata fuit dediſſe aquã uenenatã infirmo, & iudicio medicorũ, ꝙ dicta aqua nõ erat ſufficiens, ut infirmus moreretur.*

12 *Delicto durante per annum continuè, puta quia tenet aliquam terram, an menſes ſint exprimendi.*

ANGELVS.

12 *SEPTIMO quæro, quid ſi deliquit cõtinuè ꝑ annũ, qa tenet aliquã terrã: an mẽſes ſint exprimẽdi: dicit Bar. in d. l. libellorũ. in uer. ſed pone, ꝙ aliqs tenet. ꝙ nõ: quia illud qđ dictũ eſt, ꝙ mẽſis eſt exprimẽd⁹, intelligit̃ in delictis momẽtaneis, ſecus in ſucceſſiuis: ar. auť. credẽtes. C. de hæ.

AVG. Tu autẽ in hac materia adde & intellige ꝑdicta, & limita ſecundum doctrinã Bar. in l. inficiando. §. infans. ff. de fur. qui uidetur limitare ꝑdicta, niſi interruptũ eſſet in medio tẽpore: qa dicta Bar. hic & iſtius doctoris non procederẽt: & uide Ang. in di. §. infans. qui uidetur aliter loqui. & d. Bald. in l. quicunq;. C. de ſer. fug. & uide doct. in l. nunquam plurã. ff. de priua. delict.

13 *Anni domini noſtri Ieſu Chriſti, uel Imperatoris, an ſint ponendi in libello accuſatoris.*

ANGELVS.

13 *QVAERO an anni dñi noſtri Ieſu Chriſti, uel Imperatoris ſint ponendi in libello accuſatoris: Bart. in d. l. libellorum. dicit, ꝙ non: ſed Sãli. in d. l. pe. C. de accuſ. dicit cõtrariũ: licet dicat, ꝙ nõ eſt in uſu: nec ẽt ſunt

 de ſubſt

de ſubſtãtia formali libellorũ accuſationum,& nihilominus inquiſitionũ:ſed dic,ꝙ anni domini q apponũtur per notarios in principio librorũ ſuorũ, intelligunt repetiti in qualibet inquiſitione poſtea formata,donec anni dñi nõ mutent.arg.l.ſi quis ex argẽtarijs.§.ſi initiũ.ff.de edẽ. ita ſentit Bar.in d.l.libellorũ.circa prin.

A V G.Tu adde no.per Ang.in d, l.libellorum.in ij.colũ.qui etiã dicit, ꝙ hodie nõ eſt in uſu, quòd dies cõſulis apponantur in libello accuſatorio:licet de iure non deberẽt apponi.Et in hac materia bene faciũt quæ latè ſcripſi ultra doct.in rubric.ff.de oper.no.nunciat, ubi ultra doct.examinaui illã materiã, an anni domini noſtri Ieſu Chriſti hodie ſint apponendi in inſtrumentis,

SVMMARIVM.

1 *Dies quando ſit ponenda in libello accuſatorio,ſeu inquiſitione.*

IN feſto omnium ſanctorum.
1 * Hoc neceſſario apponi debet: & ſic dies, quãdo ex forma ſtatuti in tali die eſt maior pœna in delictis:alias autem ſi pœna non augmentaretur magis in una die q̃ in alia, nõ eſt de neceſsitate, ꝙ dies apponatur:ut not.Bar.in d.l.libellorũ.in prin.ff.de acc.in uer. hoc anno & de mẽſe &c.

A V G. Adde & uide q̃ dixi ſuprà in proxima præcedenti gl.in uer.ſecundò quæro.& uerſic.tertiò quæro, aliter me non extendo.

SVMMARIVM.

1 *Nox quando dicatur.*

DE NOCTE ut mandatum exequi ualeret armatus.
1 * Quæro quando dicat nox. Dic quãdo ſol non eſt ſuper terrã.l.hæc uerba.ff.de uerb.ſign.Ita dicit Bar.in l.j. §.hoc ſenatus.ff.ad Sill.& Bar.& Bal, in l.Titius.§.Lucius.ff.de li. & poſth, uel dic ut colligitur ex infrà dicẽdis.

A V G.Adde tu quæ infrà in fi.huius gl.dicam.

1 *Mane uel ſero,an dicatur nox uel dies.*
2 *De ſero & nocte quõ intelligatur n.4.*

ANGELVS.

2 * QVAERO an mane, uel ſero di
3 catur nox[a] uel dies.Bart.in l.quæ duos.§.j.ff.de manumiſ.teſta. per illam l.dicit,quòd ſero dicatur dies:& mane quãdo incipit clareſcere, dicatur nox:ſed in l.aut facta,§.tempus.ff.de pœn,dicit,quòd nox eſt de ſero , uel de mane, quando ſol non eſt ſuper terram; alias de ſero uel de mane dicitur dies:ſed idem Bart.in l. Titius, §.j.ff.de libe,& poſth,dicit aliter,uidelicet,quòd aut eſt dies,aut eſt nox: ut l.hæc uerba.ff.de uerb.ſigni.Tunc dicit, quòd ſi quæritur quid eſt nox, tunc dicit, quòd eſt priuatio lucis:ut probatur in c.conſuluit.de offic.de
3 leg.* Nunc ad propoſitum,quando dicitur de ſero,nõ eſt facta nox : ſed ſiunt tenebræ.Tamen adhuc non eſt nox:ut probatur in dicta l.qui duos, §.j.ubi dicitur,quòd uiuens moritur. Item etiã dicit qn dicatur mane:quia cœlo albeſcente dicitur dies : ita dicit in dicta l.Titius. §.j. Ange.autem in l.prima.C.de cuſt.reo.dicit, quòd mane intelligitur dies poſt galli cantum,qui cantat de mane & ſero: intelligitur nox, quando factæ ſunt tenebræ:& ita quod de facili homo nõ cognoſcit; caſus eſt in c.ſi quis perfodiens.extrà, de furt. probatur hoc expreſsè Marci xiij.ca.in fi. & xv.ca. Cum ergo cœlum albeſcit, dies eſt: licet ſol non ſit ſuper terram,cũ ſperatur de proximo, & tanta ſit claritas

ritas ꝙ homo bene põt cognoſcere. Et ṗdicta ꝓcedũt de nocte naturali.

4 * Quid aũt ſi ſtatutũ alio modo nominat noctẽ, ut qa dicitur ꝙ nox intelligatur à ſono cãpanæ, q̃ pulſatur de ſero uſq; ad aliũ ſonũ, q̃ pulſatur de mane? Et qd ſi cõmiſit delictũ in loco ubi cãpana nõ auditur, an dicatur de nocte cõmiſiſſe, ut pœna ex ſtatuto duplicetur? Iſtã quæſtionẽ ponit Bar. in d. §. hoc ſenat⁹. & ibi per plures rationes cõcludit, ꝙ ſi q̃s deliquit in nocte uera, punitur in pœna dupli: licet nõ poſſit exaudiri cãpana: qa ſi nõ eſſent tenebræ, tũc nõ punitur: qa cãpana nõ põt audiri: & ſic attẽdimus uerã noctẽ: ut ibi elegãter dicit Bar. ꝑ bonas rõnes ſecundũ la. but. ſed Bal. in l. ſi. C. de his qb. ut indi. primũ dictũ Bart. intelligit, niſi ſtatutũ ſe expreſsè reſtringat, ꝙ pœna illa non habeat locũ niſi in delicto cõmiſſo in nocte ficta: qa tunc cũ caſus ueræ noctis ſit obmiſſus ſtatuto, remanet in diſpoſitiõe iuris cõis. alleg. c. ſuſceptũ. de reſcri. in vj. & in l. ſi cũ dotẽ. in prin. ff. ſol. matri. Secũdum autẽ membrũ diſtinctionis Bar. ſequitur Bald. ſed Ro. in d. l. j. §. hoc ſenat⁹. ff. ad Silla. dicit, ꝙ aut iſte nõ audiẽs campanã non audit propter uitiũ accidentale: quia erat in loco remoto: tũc non uidetur uerũ dictũ Bar. quia licet audire non potuerit: tamen conſiderare debuit tẽpus cõſuetum, quo cãpana pulſabat: mouetur per l. libellorũ. §. j. ff. de his qui no. infa. & quod ibi no. Bal. in ſimilibus uerbis dicẽs, ꝙ ſtãte ſtatuto prędicto, licet non pulſetur campana, ut tẽpore ſuo eſt prohibitũ, ut in die ueneris ſancti: tamẽ inſpici debet cõmunis conſuetudo & tempus, ſecundum qđ aliàs ſolebat pulſare. Vnde licet caderet excuſatio propter inauditum ſonum: attamen hoc tollitur, quia cõſiderare debuit conſuetudinem communẽ & ſolitũ tempus. aut talis nõ audiuit, nõ propter accidẽs, ſed propter uitium naturale, ut puta quia delinquẽs erat ſurdus, & tũc dicit talem excuſari debere à pœna ſtatuti: alleg. l. iij. §. ſurdus. ff. ad Sill. & l. j. §. nj. ff. de poſtu. credit tamen hoc caſu locũ habere ſecundũ membrum diſt. Bar. Ego autẽ credo ꝙ licet ſurdus ſit, ſi non à natura, & ſic ſciuit conſuetudinẽ ciuitatis, ꝙ ſi cãpana eſt ſonata tempore conſueto, licet non audiuerit ipſe, ſibi debet imputare: quia ipſe ſciebat & debebat conſiderare ſtylum & conſuetudinẽ, & tempus pulſandi campanã. arg. l. ſi quis domum. §. j. ff. loca. & l. diſcretis. & ibi no. C. qui teſt. fac. poſ. Et prædicta credo procedere quando cãpana ſonauit eo tempore quo cõſueta eſt ſonari, licet ante naturalẽ noctem: quia ut dixi, qui etiã nõ audiuit campanã, nõ poteſt prætendere ignorantiã, propter antiquã conſuetudinẽ tẽporis prædictæ pulſationis dictæ cãpanæ. Si autẽ illa die qua cõmiſſum eſt maleficiũ per illum qui nõ audiuit cãpanã, q̃ fuit ſonata anteriori tẽpore quàm ſolitũ fuiſſet: & tunc credo opi. Bar. fore uerã: qa nõ fuit huius propoſiti uelle delinquere de nocte. igit̃ &c. Sed Sal. in d. l. ſi. C. de his quib. ut indi. dicit, ꝙ prima pars ſtatuti q̃ duplicat pœnas in cõmiſſis de nocte, per totũ territorium debet intelligi, etiã ſi cãpana ibi non poſſet exaudiri: ſed ſi ſequẽs pars ſtatuti eam declarat, uel fingit noctem uel diem ad pulſum certæ campanæ,

ſolùm habet locum uſquequo exaudiri poteſt,& nõ ultra:ſed in loco ulteriori remanemus reſpectu illius particulæ in iure cõmuni, ut ibi dies uel nox appelletur ſecundum cõmunem uſum loquẽdi & hominũ interpretationẽ:l.cũ de lanionis.§.aſinam molendinariã. ff. de fundo inſtru. & uide Bal.in l.ij.c.appellata.ff.ſi cert. pet.in uerſi.& facit ad ſtatutũ,qui dicit,quòd ſi dicatur quòd poſt ſonum cãpanæ finitũ pœna duplicetur, ſi iudex inquirit & dicat poſt ſonum campanæ,& non dicat finitum,nõ includit ad pœnam duplicatam: ut d. §. appellata.& in l.inſulam.ff.ſolu.matri.quod tamen limita per Bal.ibi.

ADNOT. a ¶ Dicatur nox. *Adde tu & uide Fede. in conſil. xliij.& cõſi.cclvj.& quãdo dicatur dies,& quãdo nox: & an per ſtatutum poſſit induci dies uel nox:qualiter debet formari accuſatio uel inquiſitio:& qualiter teſtes deponere,cum per ſtatutũ maleficia cõmiſſa de nocte duplicentur pœnæ, & q nox intelligatur à pulſatione cãpanæ de ſero illius diei uſq;ad pulſationẽ campanæ diei. no. tamen quòd ſi per ſtatutũ duplicentur pœnæ maleficiorum commiſſorum de nocte,quòd non duplicentur pœnæ maledictorum uel malè ſcriptorum de nocte: ita not.Bar.in l.aut facta.ff.de pœ.& ſequitur Alex.in conſ.lxxvij.in j uolu.*

AVGVST. Tu in hac materia adde d.Bal.ubi pulchrè ſequitur in l. more.ff.de fer.qui ponit uerã materiam,quando dicatur dies prout diſtinguitur à nocte,& quando dicatur nox prout diſtinguitur à die:& infert ad ſtatuta quæ diſtinguunt in maleficiis diem à nocte:ita tamẽ Bal. uult per illam gl.quòd dies dicatur ab aurora uſq; ad occaſum ſolis,& aurora dicitur ſecundũ ipſum cœlo albeſcẽte:alleg.l.Titius. §.fi.ff.de lib. & poſt hu.Et ſubdit quòd duplex eſt dies,naturalis,& artificialis:artificialis eſt duplex: unus eſt uniformis,qui ſemper incipit ab aurora, & durat uſque ad crepuſculum noctis. Alter difformis, & poteſt incipere in qualibet parte diei, & appellatur dies emergẽs,qui quãdoque incipit à mane, quandoq; in ueſperis uel in meridie, ſecundũ quod occurrit de facto:ut C. de app. auth.hodie.& faciunt ea quæ habentur per Arch.lxxv.diſt.c.quòd à patribus.in gl.ſeq.& §.ſeq.Ang.tamen in d.l.more.uult contrarium, quòd imò ſi ſtatutũ punit maleficiũ factum de nocte,tunc dicitur maleficium cõmiſſum de nocte,cum ſol ſuper terrã nõ eſt,uel etiã ſi cœlũ albeſcat, & alleg. d.l. Titius. Et in hac materia adde quod d.Abb.in c.ſi perfodiens.extra de homi.dicit quòd contra determinationẽ Bar.quam fecit in hac materia in l.aut facta. §.tempus.ff. de pœnis.eſt expreſſa deciſio Io. And.in d. c.ſi perfodiens.dicit tamen ibi idem Abb.quòd ille tex.in d.c.ſi perfodiẽs. probat expreſsè quòd ibi poterat diſcerni,quòd dies dicitur poſt ortũ ſolis:quia poterat diſcerni: dicit ergo ubi eſt tanta claritas,quòd poteſt diſcerni,ibi eſt dies, licet ſit poſt occaſum ſolis,uel ante occaſum ſolis,dicit tamẽ quòd canoniſtæ tenent opi. Io.And.ibi quòd ſi ſumus in loco ubi ſunt ſtatuta quæ cõmuniter per Italiam diſtinguunt diem à nocte, ſecũdum ſonum campanæ, illud eſt ſeruandum:aut ceſſat tale ſignũ,& erit arbitrarium. Vnde iudex cõſiderabit an eſſet tanta claritas ut attribuatur diei:an tanta obſcuritas ut attribuatur

tur noctí:in dubio dicit mitiorē partem eligendam. Et iſtam ſententiam communiter canoniſtæ tenent, ut dicit ibi d.Abb.& ſubdit d.Abb.hoc cōfirmatur prout dicim⁹ de herma phodito, ut attribuatur illi ſexui in quo magis incaleſcit.l.quæritur.ff.de ſta. ho.Adde d. Anto. poſt Ioan. And.in hac materia in c.cū dilecti.in uer.dubitari ſolet.extrà de dolo & contum. Sed Bal. ibi melius loquitur per Alber.de Roſ.in ij. parte ſtatuto.q. xxj. quam deciſionē doct.ſolent allegare:ſed non reperi in Alberico meo, ſed uoluit allegare Alberi.in ij.parte ſtatutorum.q.xviij.qui ponit quando maleficium eſt factum de ſero:an dicatur factum de die uel de nocte. & ibi uide quid eſt dies uel nox. Adde pulchra uerba Bald. qui multa bona dixit in hac materia, in l.ij. C. quib. res iudi.non nocet.in uer.moueo tibi tale dubium. & ponit materiam quid in teſtibus:& omnino per Sali. in l.non minorem.C.de tranſ.per Alber.in d.l.more.& per Sal.in fi. C. ad Sil.& Bal.in c.j.§.porro.circa fi. pen. colum. quæ ſit prima cauſa beneficii amittendi. & adde no.per Ang.in l. j.§.propter caſum.ff.de poſtu.qui dicit quòd ſurdus qui non audiuit ſonum campanæ de nocte,punitur pœna dupli, quia punitur ex quo deliquit in hora qua conſiderare debebat noctem eſſe,aliàs ſecus. Adde Pe. de Anc. in repe.c.canonū ſtatuta.extrà de conſti.in vj. principali quæſito.in xxvj.col.illius quæſiti.in uerſi.in iſta materia.qui ponit de illo qui nō audiuit campanam. & uide Albe. de Roſ.in ij.parte ſtatutorum.q. vj.vij.& viij.incip. Item ſtatuto cauetur quòd nullus uadat ſine lumine. & ibi ponit an illa pœna comprehendat illū qui uadit de nocte in die ueneris ſancti, quo tempore campana non pulſatur:uel in illo qui uadit non credens campanam pulſatam:& an illa pœna extendatur tantum,ubi campana poteſt exaudiri. uide Salic. in lege,non minorem.C.de tranſact.Et de omnibus iſtis quæſtionibus campanæ uide omnino Ange.in l.ſi quis mortis. §. ſurdus.ff. ad Silla. & uide Ioann. Andre. in c.alma.§. fina. ſuper gloſ. in uerbo,aſſumptiuè.de ſentent. excommunic. in vj. ubi dicit quòd dies dicitur à dica, quod eſt claritas. & idem dixit Ioan. Andre.in d.c.ſi perfodiens. De hac materia uide per docto.in c.ij. extrà de fer. & allego ſolenne conſilium Federic. de ſenis in ſuo conſil.xliij.& conſil.ccxlix. & omnino uide glo. de conſecratione. diſtinct.tertia,capitu.primo,quæ ponit quando dicatur dies. uide not.in c. conſuluit. extrà de offic. deleg. Et adde not.in capitul. primo,extrà de treug.& pace.In iſtis pœnalibus ego profectò non recederem ab opinio. Io.And. quam ſuprà dixi,intelligēdo diem & noctem prout ipſe intellexit:cuius opinio mihi placet, cogita. De hac materia adde Gand. in tracta. malefic. ſub rubric. de pluribus delinquent. in uerſicul. præterea pone contineri in ſtatuto quòd pœnę maleficiorum de nocte duplicentur. Adde Albe. de Roſa. in ſecunda parte ſtatutorum capitu.xviij. quæ incipit, deinde quæro ſtatuto cauetur, quòd ſi quis fecerit feritam de nocte. Et multum eleganter loquitur Ang.in cōſi.ſuo clxxxiij.incip. uiſis proceſsibus. char. principali. pe.col.& in antepe.col.per quæ po-

teris limitare prædicta:& uide Fede. de ſenis in conſil.ſuo.xliij. qui ponit de ſtatuto quod duplicat pœnas in delictis factis in feſto beatæ uirginis. Aliquis fecit delictum in feſto beatæ uirginis: an iſte talis incidat in pœnam.& ibi uide quomodo capiatur dies, & uide in conſil.ccxlix.

SVMMARIVM.

1 *Armorum appellatione quid ueniat.*

VNO ſtocho ferreo. Opponitur quòd iſta uerba, ſcilicet
1 ferreo,ſint ſuperflua:* quoniam appellatione armorum fuſtes & lapides continentur: & omne id quod nocere poteſt:ut l.ij.ff.de ui & ui arma.Quoniam armorum appellatione comprehenditur omne id quod nocere poteſt:ut ibi,& l. armatos.cũ ibi no.in gl.ff.ad.l.Iul. de ui pub.igitur &c.Reſpondeo ꝙ imò ſunt neceſſaria dicta uerba,quoniã licet appellatione armorũ etiã fuſtes, & lapides, & alia offenſibilia cõtineantur,tamẽ nõ propriè,ª ut no. Ang.in
a l. ſi de pignore.§. fure. ff. de fur. & Ro.in l.j.§.occiſorũ.ff.ad Sil.in prin. Vnde ſi in ſtatuto fieret mẽtio de uiolẽtia facta cũ armis,fuſtes,lapides, & talia nõ cõprehenduntur:quia propriè non ſunt arma: ut eſt gl. ſing.in cle.j. de ſtatu mona. in uerbo, arma. ſed ſtatutum debet uerificari uerbis propriis:ut l.cõſtitutionibus.ff.ad municip.l.iij.§.hæc uerba.ff.de neg. ge. igitur &c. Vnde dicit ꝙ qñ tu iudex mittis militẽ & officialẽ tuũ ad perquirendũ portãtes arma:quia ſi repe ris ſcholarẽ uel notariũ cũ ſuo pennifero & moderatorio ad moderandum pennas,uel ruſticum,uel alium habentem cultellos ad incidendum panem, quòd iſti non incidunt in pœnam:quia talis cultellus non continetur appellatione armorum:ut eſt gl.ſing.in authen.de armis.§.fin.

ADNOT.a ¶ Non propriè. *Adde tu an paruus & breuis cultellus ueniat appellatione armorũ:& uide* Frã. *de Are.in conſil.lxxx.*Bern.

AVG. Tu autẽ in hac materia adde,ꝙ licet appellatione armorũ ueniãt oẽs res aptæ ad nocẽdũ:ut l.pe. §.fi.ff.ad l.Iul.de ui pub.Tamẽ intellige ſecũdũ qđ dixit Ang. in l.armatos.ff.ad leg.Iul.de ui pub. ſcilicet intellige ꝙ nocere põt,quia principaliter ordinata eſt res ad nocendũ,aliter autẽ nõ.Et dicit fore notãdũ hoc pro ſtatuto Peruſino,qđ punctualiter ſic dicit,ꝙ ſi quis offenderit aliquem cũ armis uel re aliqua apta ad nocẽdũ,nõ cõprehendit illũ qui percuſsit aliquem cum amphora plena uino, uel cũ uaſe uitreo uel terreo:& dicit ꝙ uidit hoc ſemel practicari cũ uno qui percuſsit cum pera, in qua erat panis,& exiuit ſanguis, ꝙ ille nõ uidetur percuſſus cum armis. & adde Ang.in l.j.ff.de ui.pub.qui dicit,ꝙ illa gloſ.in corpore de armis eſt ſing. Adde etiã ꝙ illã gl.in d.§.fi.dixit ſingu.d.Ang.in diſpu. ſua incip.exorta guerra.in j.cõcluſio.in j.col.&Ro.in l.j.§.occiſorũ. in prin.ff. ad Silla. qui ad hoc alleg. Bart.in d.l.j.ff.ad.l.Iul. de ui pub.Et adde aliã opi.gl. in propoſito.in rub.C. de fabricenſib. li.xj. quæ idẽ uidetur uelle Ia.& ibi Bar.in d.l.j.dicit hoc no.uerbũ,ꝙ ille cultellus paruulus ad incidendũ panẽ uel ad tẽperandũ calamũ poſsit portari: quia nõ ſunt in uſu nocẽdi: tamẽ dicit aduertendum eſt,ne fiat fraus,ne quis dicat ſe portare cultellũ aptum ad incidẽdũ panẽ, cùm ſit ad offendend

dẽdũ:qnia talis cultellus appellatione armorũ cõtinetur, cũ ſit talis qui nocere poteſt. Sed ut ſuprà dixi non credo, ꝙ propter pœnã ſtatuti, ille talis incideret in pœnã: quia principaliter nõ eſt ordinatus ad nocẽdũ, licet fortè ſecus eſſet de iure cõmuni. qd contineatur appellatione armorũ in ſtatutis, uide Ia. de Bel. in auc. de armis. in j. col. Itẽ adde quòd Bar. cõſuluit in cõſi. ſuo cj. ꝙ appella. armorũ per ſtatutũ, non incidit in ſtatutũ ille qui cum dentibus fecit ſanguinem.

1 *Statuto puniente portantes arma offenſibilia, ſi aliquis reperitur portare arma defenſibilia & offenſibilia, ut puta tabulatium: an cadat in pœnam ſtatuti.*

ANGELVS.

2 *QVAERO ſtatutũ punit portãtes arma offenſibilia: & aliquis reperitur portare arma quæ ſunt offenſibilia & defenſibilia: ut puta tabulatiũ, cũ quo poteſt offendere & defendere, an cadat in pœnã ſtatuti. iſtam quæſtionẽ mouet Bar. in l. pediculis. §. argento. ff. de auro & argen. leg. Vbi dicit inſpiciendã conſuetudinẽ, uidelicet ad quem uſum tabulatium portatur: arg. d. §. argento. quia ſi cõmuniter ſolet portari ad defenſionẽ, nõ incidit in pœnã ſtatuti, aliàs ſecus.

AVGVST. Tu in hac materia adde dicta Ray. de forli. & in lectu. & in additio. in d. leg. pediculis. §. argẽto. ff. de au. & arg. leg. Sed aduerte, licet doct. iſte hic conſuetudinẽ inſpiciendã dicat: tamẽ intelligo prædicta niſi doceretur quòd ille portans tabulatium, animo offendendi portaret: licet enim cõtrà eſſet conſuetudo, quòd animo defendẽdi ſolet portari in loco, per ea, quæ dicit Bar. de cultello paruulo in l. j. ff. ad l. Iul. de ui pub. in prin. & dixi in proxima præceden. quæſt.

3 *Statuto puniente portantes arma, an ſi quis itinerationis cauſa portet arma, cadat in pœnam ſtatuti.*

ANGELVS.

3 *QVAERO ſtatutũ punit portantes arma, an ſi quis itinerationis cauſa portaret arma, puta enſem, incidat in pœnã ſtatuti. de iure digeſtorum, itinerationis cauſa licitũ erat arma portare in itinere etiã offenſibilia: ut l. j. ff. ad Iul. de ui pub. Hodie uerò indiſtinctè ſine principis licentia, quæcunque arma etiam in itinere nõ licet portare. & no. Bar. in d. l. j. per text. in auc. de armis. §. pe. quod eſt uerũ de iure, ſed communiter per ſtatuta ciuitatis aliter prouidetur in itinerationibus, quando haberet ſignum itinerationis, ut ſtiuallium, capellum, caputium, & alia: unde uerba ſtatuti ſunt attendenda.

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde, ꝙ uerũ eſt ꝙ hodie itinerationis cauſa nõ eſt licitũ portare arma. hoc intelligo procedere ubi nõ eſſet locus ſuſpectus, uel ubi inimici uel latrones nõ eſſent: aliàs credo ꝙ licitum eſt portare arma: ad hoc allego tex. in c. j. §. ſi quis ruſticus. de pacete. in uſi. feu. ubi dicitur quòd licet mercator trãſiẽs per prouinciã non poſſet portare arma. Tamẽ ſi ad ſellã portet arma, uel ſub uehiculo, non animo occidẽdi, ſed cauſa ſe defendẽdi à latronibus, ſibi hoc eſt licitũ, nec incidit in pœnã, aliàs ſi hæc concluſio nõ eſſet uera, illud auc. de armis, ſonaret iniquitatem: quia uim ui repellere licet: & eſt lex naturalis, in l. ut uim. ff. de iuſti. & iur. & in l. j. C.

unde ui.& in d.§.ſi quis ruſticus.habes,in quam pœnam incidit ille qui portat arma.

4 *Statuto puniente delatorem armorū, an etiam intelligitur punire portātes arma ut interficiant bannitum.*

5 *Armorum appellatione non propriè continentur,niſi ea quæ ſunt apta ad nocendum & ſic ad offendendum.*

ANGELVS.

4 * QVAERO ſtatutū punit delatorem armorum,an etiā intelligatur portantes arma punire,ut interficiāt bānitū.& uidetur ꝙ nō:quia hoc eſt factū fauore publicæ utilitatis.l.iij.§. ſed utrū.ff.ad Silla. & maximè quia licitū eſt ex cauſa iuſta tranſgredi à præcepto ſuperioris:ut l.ſi hominē. in fi.ff.mā.Et qa in ſimili dicim⁹,qđ belli calamitas introduxit,pacis lenitas ſopiuit.l.j.in prin.C.de ca.tol. Ita ecōtra poſſum⁹ dicere qđ pacis lenitas introduxit,belli calamitas ſopiuit:facit qđ no.Inn.in c.j.de cōſti. Ita dixit do.Nellus de ſancto Gemi. in ſuo trac.bānito.ꝙ hoc fuit diſputatū Bononiæ,& refert Ro.in l.iij.§. utrum.ff.ad Silla.Nota tamen quód licet appellatione armorū fuſtes & lapides cōtineātur:ut l.armorū appellatione.ff.de uer.ſig.ut ſuprà dictū eſt:tamē appellatione telorū nō cōtinētur fuſtes,lapides.l.j.§.occiſorū.& ibi Ro.ff.ad Sil.ꝙ no.pro ſtatutis. Et licet appellatiōe armorū cōtineātur tā arma ad defendēdū,quàm
5 ad offendēdū.* Tamē Bar. uidetur in d.l.j.ad l.Iul.de ui.& clarius Ro. in d.§.occiſorū,ꝙ nō propriè continentur niſi ea quæ ſunt apta ad nocendum,& ſic ad offendendū:ut d.l. armorum.ex quo ſequitur ꝙ arma defenſibilia,ut ſunt galea, panceria, & brazalia & ſimilia,propriè nō cōtinentur appellatione armorum: ex quo ſequitur quód ſi ſtatuto punitur portans arma, maximè ſtatuto pœnali,quód non uerificatur ſi quis inuentus fuerit portare loricam,& brazalia,quod not.

AVG. Tu autē in hac materia adde quę dixit Bar.per illū text.in l.hi qui ędes.§.ſi.ff.ad l.Iul.de ui pub.qui dixit quód quidā dicūt,ꝙ appellatione armorū cōtinētur tantū arma offenſibilia,per illū §.qđ nō eſt uerū: quia ibi fit mentio de uerbo telorū: & ſubdit Bar.ꝙ appellatione telorū nō cōtinētur niſi arma offenſibilia. d.l.armorum.de uer.ſig.& expreſsè hoc dicitur in auth.de armis. Adde tamē ꝙ Alb.de roſa.in ij.parte ſtatuto.q.cxiij.in uer.itē quęrit dominus. & ultimo uer.Pone ſtatuto cauetur ꝙ nullus portet arma ſub certa pœna, & uidetur quód non, quia hoc eſt pro ſalute & defenſione hominis, quod nō uidetur fuiſſe de mente, ꝙ talis prohiberetur:& dicit quód Gandi.in ſuo opere maleſi.hoc uoluit:niſi ſtatutum de armis uetitis loqueretur: & ita dicit Gandi. contineri,in quæſtionibus ſtatuto. Et fuit quæſtio Marti.de Fano.Sed dicit Albe.quód uidit ſeruari contrarium,cum ſumere arma ſit prohibitum à iure communi: ut in authentic. de armis.& probatur in l.j.ff.ad l.Iulia. de ui public.& ibi not. quód lorica continetur appellatione armorum, & l.ij.C. quæ res expor.nō debēt.& l.j. armorum appellatione. de uerbor. ſignificat. & inſtitu. de public. iudic. in §. item lex Cornelia. & dixit Alberic. in alphabeto in dictione,arma. Subdit tamē quód prima opi.quód armæ intel

Intelligantur tantũ quę,ſunt fabrica-
ta ad nocendũ , eſt probabilis.& ibi
Albe.multa allegat:dic ut ibi per eũ:
& uide Gandi.originaliter in opere
ſuo qui illud idem dicit.

6 *Portãs arma uetita,ſi tamen nõ fuerit repertus per familiam portare arma, non tenetur.*

ANGELVS.

6 *ET diligenter tene menti, quòd
licet aliquis arma uetita portaue-
rit, ſi tamen non fuerit repertus per
familiam portare arma, nõ tenetur,
ut infrà dicam in glo.in uer.& dictus
Andræas armatus & c. Si autem fue-
rit inuẽtus cum armis de nocte per
familiam,uel ludere ad azardum , &
cũ uoluit ipſum ſcribere,delinquens
mutauit ſibi nomen, & aliud nomen
ſcribi fecit , ut faciunt aliqui, incidit
in falſum , quia mutauit ſibi nomen
in falſum,& fraudẽ:ut l j.C.de mutat.
nomi.& ibi Sal.facit l.eos.in fi.& ibi
Bar.ff.de fal.

AVGVST. Adde tu,an licitum
ſit alicui mutare ſibi nomen,ea quæ
habẽtur in l.hoc iure.§.j.ff.de dolo.
per Barto.in proœmio digeſt.§.nos
uerò.per Bal.in l.fina.in j.& ij.q.C.
de hære.inſtituen.per glo.in proœ.
ſexti , in uerbo , Bonifacius,per Bal.
in proœ.Digeſto.in xij.quæſtio . per
Iaco.but.& per Bal.in princip.C.per
Bar.in l.demonſtratio falſa.in prin.
ff.de condi.& demonſtra.per Imo.
in proœ.Gregoriano . ſed latius ibi
per do.Ant.de bu.& Domi.de ſanc.
Gemi.in d.proœ . ſexti. aliquid per
doc.in c.cum ſecundũ. extrà de pre-
ben.pulchra uerba Bal.in rubr.C.de
fide inſtr.in v.col.latius locutus ſum
in addi.meis poſt Moder.in rub.ff.
ſolu.matrimo.

SVMMARIVM.

1 *Pœna corporalis quoties eſt imponenda ex delicto,nunquam imponitur niſi dolus interueniat.*

2 *Statuto dicente,ſi quis turbauerit aliquem in poſſeſſione ſua uel moleſtauerit aliquem : tunc requiritur dolus:ſi autem dicat ſtatutum,ſi quis ingreſſus fuerit poſſeſſionem,tunc ſufficit lata culpa.*

3 *Statuto dicente,ſi quis derobauerit rẽ alienam uel damnum dederit in re aliena,uel ſimilia uerba:quòd ſi damnum datum eſt uel fructus ſunt derobati,quòd colonus uel ille qui conducit fundũ,non poteſt accuſare,ſed proprietarius.*

4 *Delinquens ſi eſt in lata culpa,an teneatur ac ſi dolo commiſiſſet maleficium.*

5 *Delinquens ſi eſt in leui uel leuiſſima culpa uel caſu aut impetu deliquit,an teneatur.*

SCIENTER doloſe cum mi
niſterio.Iſta uerba apponuntur.
1 *Nam quoties eſt pœna corporalis
imponenda ex delicto , nunquã im-
a ponitur,niſi dolus interueniat[a].Bar
to.in l.j.§.j.ff.ſi quis teſta.liber eſſe
iuſſus fuerit.uer.iuxta hoc quęritur.
Et idem dicit Bal.in l.data opera.C.
qui accuſare non poſſunt.in uerſic.
item ſi ſtatutum punit præciſè ho-
micidam ad mortem.ubi dicit,quòd
ſi ſtatutum punit homicidã ad mor-
tem,& non facit doli mentionem:ta
men ubi nõ eſt dolus,ſed culpa fuit
homicidium commiſſum:iudex de-
bet ſuam ſententiam & pœnam tem
perare:ut l.quid ergo.§.pœna gra-
uior.ff.de his qui notan.infa . Nam
ſtatuta reſtringũtur per rationem iu
ris communis.l.ij.C.de noxali.unde
uolun

uoluntas & propoſitũ diſtinguũt ma
leficium:ut l.qui iniuriæ.ff.de fur.Idẽ
tunc ſi ſtatutũ requirit dolũ expreſsè, c
quia tunc ad uerificationẽ delicti re-
quiritur quòd dolo fuerit cõmiſſum.
Si autẽ ſimpliciter loquitur,& tunc
aduertas, quia quædã ſunt uocabula
quæ ſui natura dolũ importãt:ut pu-
ta dicit ſtatutũ ſi quis cõmiſit dolũ,
uel falſitatẽ,facit lex nec exemplum.
C.de fal.nec etiã lata culpa ſufficeret.
Si uerò uerba ſtatuti non important
delictum in ſe. Et tunc aduerte:
quia aut ſtatutũ punit actũ qui prin-
cipaliter infertur in perſonam, ut ſi
quis percuſſerit aliquẽ, tunc requi-
ritur dolus:quia talis iniuria nõ po-
teſt inferri in perſonam, ſine effectu
iniuriantis.l.iij.ff.de iniur.Si uerò pu
nit actũ qui affertur in rem,tunc ſuf-
ficeret lata culpa: & pro hoc dicit in
ſtatuto de turbata poſſeſsione, an
debeat abſolui, ſi doceat aliqua ra-
tione ſe fuiſſe ingreſſum: ita ꝙ do-
2 lus abſit. * Aduertas ad uerba ſtatu-
ti, quia ſi dicit ſi quis turbauerit ali-
quẽ in poſſeſsione ſua, uel moleſta-
uerit aliquem, quæ uerba denotant
actũ illatũ in perſonã, tunc requiri-
tur dolus. Si uerò actũ illatũ in rem,
ut puta ſi quis ingreſſus fuerit poſ-
ſeſsionem alicuius, tunc ſufficit lata
culpa.inſti.ui bo.rap.§.quia tamẽ.&
iſto caſu nõ excuſatur, niſi probet ſe
b fuiſſe ingreſſum iuſta ratione [b], ut
not. dicit Bar.in l.j.ff.ſi quis teſta.lib.
eſſe iuſſus fue.§.j.& l.iuſtè poſsidet.
ff.de æqui.poſ.facit qđ idẽ not.Bar.
3 in ſimili in l.pen.ff.de adul.* Aduer
tas tamẽ diligẽter,ꝙ ſi ſtatuto caue-
tur,ꝙ ſi quis derobauerit rẽ alienã,
uel damnũ dederit in re aliena, uel
ingreſſus fuerit rẽ alienã: uel ſimilia

uerba,ꝙ ſi damnũ datũ eſt, uel fru-
ctus ſunt derobati, uel exportati,ꝙ
colonus [c], uel ille qui cõducit fun-
dũ,nõ poteſt accuſare, ſed dominus
proprietarius.Ita dicit ſingul.Bart.in
l.ſi fur.ff.de uſufruc.facit qđ idẽ no.
in l.ſi ſeruus.§. locari.ff.de fur.quod
tu bene not. ꝓ ſtatuto de dolo dato,
ut ſcias quis accuſare poteſt, an do-
minus,uel colonus de damno dato.
4 * Quid autem ſi eſt in lata culpa,an
teneatur ac ſi dolo cõmiſiſſet male-
ficium? uidetur ꝙ ſic: quia lata cul-
pa æquiparatur dolo.l.quod Nerua.
ff.depo.& ibi plenè Bar.in contrariũ
uidetur,quia in pœnis corporalibus,
uel infamiã irrogantibus lata culpa
nõ æquiparatur dolo: ut plenè not.
gl.& Bart.in l.actionibus.ff.de in lit.
iuran.& inſtitut.de ſuſpe.tuto.§.ſu-
ſpectus.& habetur in l.lege.& ibi ca-
ſus,& Barto.ff.de ſica. Sed qui fue-
rit in lata culpa: ut in caſu l.ſi puta-
tor.ff.ad leg. Aquil.ſi hominẽ occi-
dat, non tenetur de ſica. Sed officio
iudicis extraordinariè punitur in mi
nori pœna: ut l. reſpiciendum.§.ij.
ff.de pœn.ſic iſte putator tenetur ex-
5 traordinariè ex lata culpa. * ſed ille
qui eſt in leui, uel in leuiſſima culpa:
uel etiam caſu deliquit, uel impetu,
uel proditoriè,an teneatur,uide Bar.
in l.j.ff.de leg.& etiã in l.reſpiciẽdũ.
§.delinquunt.ff.de pœ.& ibi gl.& ui
de bonũ text.& ibi gl.& Pet.de Anc.
in cle.j.de homi.& hoc ſtatim dicã.&
in ſeq.glo.j.& no.Sal.in l.j.C.de ſica.
Quod dixi de lata culpa, eſt uerum,
quãdo eſt culpa talis,principaliter,&
cõmuniter in aliquẽ, ſecus ſi princi-
paliter nõ reſpicit perſonã alterius:
ut l.ſi adulteriũ cum inceſtu.ff.de a-
dult.§.nonnunquã.& ibi Bart.& Bar.
in d.l.

ſn d.l.in l.& uide Ang.in l.ſi is qui cũ telo.C.de ſica.quia tũc iſto caſu quã do non cõmittatur in aliquẽ principaliter: an quis ex latã culpa ueniat puniendus & quomodo, no.Bar.in l. ſi adulteriũ cum inceſtu.§.nonnunquã.ff.de adult.& Bar.in l.reſpiciendũ.§.delinquunt.in fi.ff.de pœn.ubi etiã ponit quando uolebã percutere Titiũ, & percuſſi Seium,an ego puniar.& ibi dixit ꝙ ſic,per leg.eũ qui. in §.pen.in fi.ff.de iniur.& ibi plenè not.per glo.& Bar. Et ideo ſubdit,ꝙ ſi curſu equi [d] puer occidatur,& nõ propoſito equitãtis: tunc nõ dicitur equitans occidere,ſed cauſam mortis præbere: ut l.qua actione.§.proinde.ff.ad leg.Aquil.& culpę,& non dolo equitantis aſcribitur:ut l.idem iur.§,mulionẽ.eo.tit.ex quo ſequitur ꝙ equitans non tenetur pœna legis de occidẽte loquẽtis:tum quia illa requirit dolũ:ut ff.de ſica.l.iij.quantũcunque eſſet municipalis,quia patitur interpretationẽ reſtrictiuã & declaratiuã.l.ij.C.de noxa.tum etiã quia uerè nõ occidit,cum in ſui poteſtate equũ nõ habuit, nec ex ꝓpoſito interfecit. facit l.j.§.ij.ff.ſi quad.paup. feciſ.dic.& ibi Flo.ita dicit Salic.in l. nõ ideo minus.C.de acc.in uer.quæro quintò an mandans,& etiã in uer. & ideo ſi in curſu equi puer occidatur. & idẽ erit ſi ducebas,uel cõcitaſti cõtra me canẽ tuũ: quia ſi dolo tuo, & excitatione canis aliquẽ mordeat ex quo moritur,tenetur de ſic.aliàs ſi ideo ꝙ canẽ cõtinere nõ potuit;ſi tamen cum per aliũ continere potuit, uel per illũ locũ pub.duci nõ debuit, quia fuit in culpa,tenetur de culpa: aliàs autẽ nullo modo tenetur:ut eſt text.in l.j.§.ſi canis.& ibi Floria.ff.ſi quadru.pauper.feciſ.dica.

ADNOT. a ¶Interueniat. *Adde tu quòd hãc cõclu. tenet Pau.de Caſt. in cõſi.ccxciij.incip.in cauſa carceratorũ, ubi quòd acceſſores malè faciunt,cũ ſtatutũ intelligant ad literã, cũ dicatur,litera occidit,ſpiritus uiuificat,& ibi etiã dicit ꝙ nec lata culpa ſufficeret:& eandẽ opin.tenet in conſi.cccxciij.& ſeq.ubi dicit,quòd ad hoc,ut quis puniatur de falſo requiritur dolus:& uide Franc.de Aret. in cõſi.lxxx.Bal.cõſ.cxj.in ij.uol.& Cap. in conſ.xxxiiij.ubi etiã dicit quòd nõ ſufficit lata culpa. & idẽ tenet Raph.cu.in cõſi.cxxxiij.& Alex.de Imol.cõſ.lxxvj. & conſi.cix.in j.lib.& conſi.cxxxvij.in ij.uol.& quòd lata culpa nõ ſufficiat,ubi dolus requiritur,tenet Abb.in cõſi.lxviij. & ibi quòd theorica Bar.hic alle.eſt no. uide tamẽ Ang.in conſi.cclxxxviij.incip. uiſo themate.ubi cõcludit latam culpã non æquiparari dolo in pœnis capitalibus imponendis. Et dum dicit nõ reperiri caſum in quo ex lata culpa quis capitaliter puniatur:dic quòd contrariũ probatur in l. j.C.de priu.carce.& in l.j.C.ad leg.Iul. de ui.& in rub.nemini licere ſignũ ſaluatoris.& uide Ange.in l.ad cõmentarienſem.C.de cu.re.& in l.fina.ad leg.Iul.de plag. Salice.in l.j.C.de ſica.& ibi an ex lata culpa quis poſſit capitaliter puniri. Bernardi.*

b ¶Iuſta ratione. *Adde conſi.Bar.incip. in quæſtione uertente.& Pet.de Anch.in conſil.ccvij.*

c ¶Colonus. *Adde ut per Alex.de Imo. latè in conſi.lxxx.in ij.uol.& in conſi.v. in iiij.uolumi.& ibi, an ſtante ſtatuto quòd de malo laborario ſtetur ſacramento Domini: an debeat ſtari ſacramento uſufructuarij, & concludit quòd ſic.Ber.*

d ¶Curſu equi. *Adde ad materiã, & uide*

*uide Bal.in conſi.cix.in ij.uolu.incip.corã, uobis.& uide quod conſuluit Alexan.in cõſ.cxl.in ij.uol.ubi ponit de eo qui poſuit offendiculum ad feneſtrã, ut caperet ingredientem.Ber.*

AVGVST. Tu autẽ in hac materia,quæ ardua eſt & periculoſa propter doctrinam Bar.qui ſemper dixit primò in hac materia faciẽdo ſuam concluſionẽ in locis ſ.alleg.ꝙ in criminalibus quis nunquã corporaliter indiſtinctè poteſt puniri: niſi dolus interueniat:& in iſtis nunquã lata culpa æquiparatur dolo: adde ꝙ contra iſtã determinationẽ ſuã de directo allego text.in l.ad cõmentarienſem.C.de cuſto.reo.ubi ex lata culpa quis punitur corporaliter,& ideo illum tex.ibi põderauit Ang.qui dixit no.iſtũ tex. contra regulã traditã per Bar.in l.lege Corne.ff.de ſica. Adde etiã tex.C.de priua.carce.in l.j.ubi dicit Ange.not.hic caſum cõtra regulã Bar.nã poteſt eſſe ꝙ abſq; dolo quis capitaliter puniatur,ut ibi eſt caſus:ad idẽ allego Ange.in l.lege Cornel.ff. de ſica.qui dicit,Bart.hic dicit nõ inueniri caſum in quo ꝓ lata culpa homo poſsit ad mortẽ dãnari:ſed tu dic cõtrà,quia caſus eſt C.de cuſt.reo.l. pe.& eſt alius caſus in l.pe.ff.de incẽ. rui.nauf. Cõcedit tamẽ Ang.ibi,ꝙ ſi ad pœnã inferendã uerba legis exigunt dolũ,ꝙ tũc lata culpa nõ æquiparatur dolo.Et ita dicit ꝙ intelligit illã legẽ in l.lege Cornelia.ff.de ſica. Et ita cõcordat Bar.gl.& omnes doc. Et contra Bart. tenet etiã Ang.in l.j. ff.ſi quis teſt.lib. eſſe iuſ. fue. Et ſententiã Ang.ſequit Bal.in l.ſi uſumfructũ.§.deniq;.ff.de uſufru. dũ allegat d.l.ad cõmentarienſem. Et omnino uide Sali.in l.j.C.de ſica.in ulti.col.& Ang.in l.ſi.ff.de incẽ.ruſ.nau.& Ang. in l.in actionibus.ff.de in lit.iur.qui dixit ꝙ certẽ Bar.errauit in d.l.in lege Cornelia.& ꝙ ipſe Ang.cõſuluit cõtra Bart.& illud conſiliũ cõfirmauit collegiũ Paduanũ:quia imò ſunt caſus ubi ex lata culpa quis poteſt cõdemnari ad mortẽ. Ad idem allego Ang.in l.ſi.C.ad leg. Flauiã de plag. ubi mirabiliter locutus eſt in iſta materia, & ibi enumerat bonos caſus, ubi quis ex lata culpa corporaliter punitur contra Bar.& ibi uide Ange. notabiliter loquentẽ quomodo quis à dolo poteſt excuſari, uel ab iſta lata culpa, uel ratione erroris, uel temeritatis, & quomodo: & ibi capit illam doctrinã Bar.quã poſuit in d.l. j.ff.ſi quis teſta.lib.eſſe iuſ.fuer.& omnes ſuas diſtinctiones:& ibi diſputat,an illæ cõcluſiones ſint ueræ, uel falſæ, & quomodo ab illis quis poteſt ſe excuſare:& quãdo lex, uel ſtatutũ ſimpliciter loquitur,an requiratur dolus, uel nõ:uide ibi per Ang.&. in hoc adde Bal.in l.iij.§.quòd prætor.ff.ne quis eũ qui in ius uoc.eſt ui exi.per Bald.& Sali.in l.ſi ſerui.C.de noxa. Bald.in l.in actionibus.ff.de in lit.iuran.ibi Ro.Bal.in l. quæ fortuitis.C.de pigno. act.in ulti.col. Bal.in l.quicunque.in vj.col.C. de ſer.fug. Bal.in l.j.ff.de leg. Bal.in l.& ſi ſeuerior.C.de his qui not.infa.in v.col.Et per Sali.in l.pe.C.de ſica.per d. Ant. de but.in c.ij.extrà de cõſti.do. Car. in c.lator. extrà de homi.& per Bal. in l.quid ergo.§. cùm autẽ.ff.de his qui not.infa. Adde Bal.in c.j.in pen. col.quibus mod. feu.amit. quãdo in ſtatuto non eſt facta mentio doli, an ſit diſtinguendum.& Paul.de Caſt.in conſil. cxc. qui reprehendit iudices qui

qui credunt in ſtatutis ſolùm requiri factum, hoc eſt homicidium, non autem animus, id eſt, dolus. & de materia uide per Bald. & Ang. in l. ſi quis id quod. §. doli. ff. de iuriſdi. om. iud. an lata culpa æquipararetur dolo. In iſta materia nõ obliuiſcamini uidere Sal. in l. 4. C. de ſica. qui ſe latius iactat examinare iſtã materiam, quàm aliquis alius per Bal. in l. cunctos populos. C. de ſum. trini. & pulchrè per Angel. in l. j. ff. de leg. & Bal. in l. quæ fortuitis. C. de pig. act. in fi. & quæ ponit Ange. in conſi. ſuo cclxxxv. incip. uiſo themate ſupra dicto. in fi. illius conſilij. ubi dicit quòd eſt concluſio Bar. quæ dixit nullum caſum reperiri, in quo etiam ex culpa lata poſsit imponi pœna capitalis. l. in lege. ff. de ſica. & dicit Angel. hoc uerũ, dum Bart. concludit latã culpam nõ æquiparari dolo in pœnis capitalibus imponendis. Sed dum Bart. infert, nullũ reperiri caſum in quo ex lata culpa quis capitaliter puniatur, Bar. nõ dicit uerũ. & ibi uide Ang. allegantem aliquos caſus: & omnino in materia pulchra uerba Ang. per illum text. & gloſſ. in l. iij. §. interdum. ff. de nego. geſt. ubi diſputat, an in iſtis dolus cõprehẽdat latam culpam, ſicut dictio taxatiua tãtum &c. Et uide Bal. in l. j. & ita de facto. per illũ tex. ff. nau. cau. ſtab. quòd dolus interpretatiuus dicitur lata culpa: & de materia per Ang. in l. ſi mora. ff. ſolu. matrimo. Et inquantum ſuprà do. Ang. hîc alleg. Bart. in dicta l. iuſtè poſsidet. Idem tenet Ang. in l. ſi. C. de plag. & Barto. in conſi. ſuo incip. miſſus in poſſeſsionem. & in conſi. incip. in q. uertente in curia. & Pet. de Anc. in conſi. ccvij. de eo autem qui cum equo currit, & caſualiter aliquem occiderit, an teneatur, uide doct. ubi eſt caſus in terminis de iure canonico in c. ſignificaſti. extrà de homi. & in c. dilectus filius. eo. tit.

6 *Infans qui commiſit homicidium, uel maleficium, an puniatur.*

ANGELVS.

6 * QVID de infante qui cõmiſit maleficium, uel homicidiũ, an teneatur? dic ꝙ non: quia dolo caret & uoluntate delinquẽdi: ut l. infans. ff. de ſica. & l. infans. ff. de fur. & cle. j. de homi. & ibi gl. & ſi eſt doli capax, poteſt omne delictum [a] cõmittere præter delictum carnis: ut l. auxilium. & ibi not. ff. de minor. in §. j.

ADNOT. a ¶ Omne delictũ. *Adde & uide Capol. in conſi. xxx. qui cõſuluit pro uno regatio, qui in ludo proiecerat lapidẽ, & occiderat unũ, quòd nõ teneatur pœna corporali, ſed ad plus in quinquennium relegari. & uide Pet. de Ancha. conſi. ccxxv. Ber.*

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde quòd falſa eſt illa concluſio d. Ange. hic, quòd infans doli capax poteſt puniri de omni crimine, quia poteſt committere omne delictum præter delictum carnis: quia errauit iſte doctor propter regulã quã tradunt doct. per illam glo. ibi in l. impuberẽ. ff. de fur. & ibi Ang. in terminis, qui dixit quòd iſti minores, & impuberes qui committunt delicta, cum ſint doli capaces, nũquam poſſunt puniri de delicto perpetrato per ipſos, niſi ſint proximi pubertati. Duo ergo requirũtur, quòd ſint doli capaces, & proximi pubertati. Et ideo dicit quòd ſæpe uidimus, quòd iſti pueri qui exceſſerunt infantiam, proiiciunt lapides, & occidunt unũ: & dubit

& dubitatur, an capit aliter poſsint puniri: quia ueritas colligitur per ſupradicta: & ita ego aliàs hic Ferrariæ euaſi unum puerũ qui occiderat ſuper ripa padi unũ fachinũ. Nec obſtaura dicentia quòd imò ſufficit, ꝙ ille impubes ſit doli capax: quia dico quòd una lex ſuppletur per aliã, poſito autem quòd iſti minores ſint doli capaces, & proximi pubertati & committunt delictum: an poſsint directè puniri l. Cornel. de ſica. dicam infra nunc in iſta glo. in addit. meis. Ego iſtam materiã latè poſui. Et ibi de his omnibus dixi in addit. meis in l. j. ff. de uerb. oblig. dic ut ibi.

7 *Furioſus committens maleficium, an puniatur.*

8 *Furioſus habens dilucida interualla, ſi maleficiũ cõmittat: an in dubio præſumatur factum tempore ſanæ mẽtis, & ſic teneatur.*

9 *Furioſus habens dilucida interualla, ſi delinquat tempore ſanæ mentis: & nunc in præſenti eſt in furore: non tenetur, nec poteſt puniri de delicto cõmiſſo tempore ſanæ mentis dum eſt in furore.*

10 *Furioſus habens dilucida interualla ſi delinquat, an præſumatur deliquiſſe tempore furoris uel ſanæ mentis.*

11 *Furioſus habens dilucida interualla, ſi tempore ſanæ mentis hominem occidat, ac poſtea furioſus efficiatur: an poterit tempore furoris condemnari, & puniri ad mortem.*

ANGELVS.

7 * QVID in furioſo [a]? dic idẽ ꝙ
a nõ tenetur: quia ſatis ſuo furore punitur. l. congruit. ff. de offi. præfect. & eſt tex. in cle. j. de homi. & ibi gl. dicit quòd idem in eo qui habet dilucida interualla: quia ſi illo tempore quo uexatur dolore delinquit, non tenetur. Nam ut dicit gl. in cle. j. iſtæ perſonæ ſunt aptæ natæ ad ſuſcipiẽdum iniuriam, non autem ad inferendum alteri, hoc eſt ſi aliquis ex iſtis perſonis iniurietur, tenetur: facit. l. cum aliquis. C. de cur. furio.

8 * Sed quid ſi maleficium eſt commiſſum ab illo qui habet dilucida interualla: an in dubio præſumatur factũ tempore ſanę mentis, & ſic teneatur? dic quòd ſi probetur quòd aliquando fuit in furore, præſumitur quòd tempore delicti fuerit in furore, & ſic non tenetur niſi probetur, quòd tunc erat ſanę mentis, & ſic antiquus furor transferat onus probandi in aduerſarium: ut not. in c. ſi. de ſucceſſ. ab inteſt. & Bar. in l. ſecũda. ff. de bo. poſſ. infan. uel furio. delata. & Pet. de ancha. in d. cle. j. de homi. quod ſingulariter no. ad euadendum amicũ

9 tuum. * Aduertas, quod fortius dico, quòd ſi tempore ſanæ mentis deliquit, & tunc in præſenti eſt in furore, nõ tenetur nec poteſt puniri de delicto commiſſo, etiam tempore ſanæ

b mentis dum eſt in furore [b]. Ita ſingulariter dixit Bald. in l. furioſo. C. qui teſta. face. poſſ. licet Imo. in l. exacto. in princip. ff. de uulg. & pupil. arguat pro & contra, & poſtea dimittat inſolutum. Sis tamen tu iudex cautus, ꝙ non credas ita faciliter aliquem eſſe fatuum, ut pœnam criminis euitare poſsit: ſed uelis retinere ipſum, & ꝑ multas, & uarias interrogatiões per te uel aliũ fiẽdas, tenet, ut cõprehẽdi poſsit ſi eſt furioſus, uel nõ: ita dicit Bald. in lege obſeruandum. ff. de cura. furio. Interim tamen ſi non apparebit, quòd uerè eſt furioſus, diligẽtius cuſtodiendus erit. Et ſi uidebi

tur

tur iudici, uinculo coërcendus eſt: quoniá hoc tam ad pœnam furioſi quàm ad tutelã eius & ſecuritatem proximorũ pertinebit. ita dicit text. in l. diuus. ff. de offi. præſi.

ADNOT. a ¶Furioſo. *Adde quòd licet ipſe non puniatur, punitur tamen qui ſibi dedit gladium in manu: ita Ang in cõſ. cclxxxviij. circa fi. Ber.*

b ¶Dum eſt in furore. *Adde tu & uide Alex. in d. l. furioſum. & Imo. in cle. j. de hom. ubi ſi quis ante furorẽ ſtatuiſſet baptizari, ſuperueniẽte furore non poteſt baptizari. Ber.*

10 AVG. *Tu autẽ in hac materia adde inquantum tactũ eſt, an delictũ factum per illum qui habet dilucida interualla, preſumatur factũ tempore furoris uel ſanæ mentis: uide Dominicũ de ſancto Gemi. in c. j. §. ſi ne rò. de cle. ægro. in vj. Bar. not. in trac. ſuo, de teſte. in uer. oppoſita prudẽtiæ. ibi uidetur limitare materiã, ꝙ ſi occidit fratrẽ uel matrẽ, præſumitur, ꝙ ille erat furioſus: & ſic Bar. ibi uult quòd ſi occideret aliũ, non ita præſumeretur. Certè magnus eſt iſte paſſus. An factus per illum qui habet dilucida interualla, præſumatur factus tempore furoris uel ſanæ mentis tẽpore. Bal. Odo. Ang. & doc. uario modo loquũtur in d. l. furioſum. Aduertas tamẽ quòd indiſtinctè uidetur dicendũ, quòd ſemel furioſus ſemper præſumatur furioſus: quia paſsiones huiuſmodi præſumuntur durare, niſi cõtrariũ probetur: ut no. gl. in c. cũ inter canonicos. de ele. & ibi omnes canoniſtæ tenent iſtã cõcluſionẽ: & expreſsè hoc dicũt in furore ibi d. Card. & Imo. & hoc idem dixit gl. in c. indicas. tertia quæſt. ix. quæ glo. coniuncto tex. hoc expreſsè probat. Et idẽ uoluit gl. in c. fi. de ſucceſ. ab inteſt. maximè Io. Andr. Anto. de Butr. Abb. & Imo. in c. dudũ. in vj. col. de præſump. & Sal. in d. l. furioſum. & Pau. de Leaza. poſt antiquos in cle. j. de homi. & hoc etiam uoluerunt Petr. de ancha. & do. Card. in d. cle. j. qui fortius dicunt, quòd ſi probatũ eſt aliquo tẽpore fuiſſe furioſum: ex aduerſo probatũ eſt ipſum fuiſſe ſanæ mẽtis: nõ ſufficit hoc ad cõcludendũ quòd tẽpore actus erat ſanæ mentis. alleg. no. per Dyn. in c. quod ſemel. extra de reg. iur. & dicit ita ſemel obtinuiſſe. & dicit Car. ꝙ ita aliàs conſuluit per gl. in d. c. fi. de ſuc. ab inteſ. De hoc articulo adde d. Spec. in tit. de dona. §. probatur. uer. pone quidã erat furioſus. ubi ponit opi. multorũ. & ibi uide Ioã. And. in add. Adde Imo. in l. qui teſtamento. in §. nec furioſus. ff. de teſt. & in l. j. ff. de uerb. ob. in §. fi. aliter locutum eſſe in hac materia: & uide Pau. de Caſt. in d. §. nec furioſus. uide Sali. in

11 l. nec codicillos. C. de codici. *Et inquãtũ ſuprà tactũ eſt, an ſi quis ſanæ mentis hominẽ occidat: poſtea ſi furioſus effectus eſt: an poterit tempore furoris condẽnari & puniri ad mortẽ: & iſte doctor refert hîc Bald. tenuiſſe quòd nõ. Addatis quòd cõtra iſtã deciſionem uidetur expreſsè text. in l. j. ff. de pœ. quẽ text. ad hoc põderauit ibi Ro. in d. l. furioſum. & per illũ tex. tenuit cõtra ſententiam Bal. ibi. Sed aduertas quia iſtã quæſt. aliàs uidi de facto: & iudex maleficiorũ neſciebat allegare, niſi ea quę ſunt allegata à do. Angel. hîc in iſto ſuo tractatu, qui eſt refugiũ miſerorũ: & tamẽ eſt unũ refugiũ tale quale uidetis: & licet do. Ang. hîc allegauerit

uerit Imo.in l. ex facto.nõ decidiſſe aliquid in iſto paſſu: tamẽ allegate uos, quòd Imol.formauit iſtam q.& decidit in c.Raynut.in materia ſubſtitutionis exemplaris, extrà de teſt. ubi concludit, quòd nõ poteſt fieri proceſſus cõtra furioſum nec condẽnari:quia loco abſentis habetur.l. ij.§.furioſus.ff.de codic. Sed contra abſentẽ ad talem ſententiã procedi nõ poteſt.l.abſentẽ.ff.de pœnis. nec poteſt procedi cum curatore furioſi: quia ubi talis pœna uenit imponenda,nõ admittitur procurator nec cõſequenter curator illius,qui nullum habet intellectũ.allegat l.pen.§.ad crimẽ.ff.de pub.iud.Et iſtã ſententiã tenet Bal.in l.humanitatis.in xvj.co. C.de imp.& aliis ſubſti.& Bal.in c.j. an ille qui interfecit fratrẽ domini ſui.quinimò dixit Imo.in d.c.Rayn, ꝙ ſi furioſus eſſet dãnatus ante furorem,& poſtea ſibi ſuperueniat furor,quòd ſibi uidetur,quòd ſuperior ſit cõſulẽdus:cuius arbitrio hoc ſibi conſtituitur.l.diuus.ff.de offi.præſi. tamẽ ille tex. non uidetur loqui aliquid de eo qui eſſet dãnatus ante furorẽ, & poſtea furor interuenit tempore executiõis faciẽdæ:ideo uidetur tutius, ꝙ nõ deberet decapitari, antequã rediret ad ſanã mentẽ:quia ut dicit Bal.ĩ d.l.humanitatis.in viij. col.in uer.quartã dfferẽtia.mortuus & furioſus à pari procedũt.allegat l. bonorũ.ff.rem ra.hã.ergo ſicut corpus mortuũ nõ põt regulariter ſuſpẽdi.l.defuncto.ff.de publ.iu.ita nec furioſus, pro hoc facit tex.in d.l.diuus.dum dicit,quòd ſatis ſuo furore punitus eſt. Et per hæc patet nõ obſtare l.j.ff.de pœ.quæ nõ põt habere locũ in eo qui eſt ad inſtar mortui.

11 *Minor doli capax licet teneatur ex omni delicto in facto conſiſtente in committendo:non ſic ſi conſiſteret in negligendo,quia non tenetur.*

ANGELVS.

12 * E T licet minor ſit doli capax, & teneatur ex omni delicto in facto conſiſtente in cõmittendo:non ſic ſi cõſiſteret in negligẽdo:quia nõ tenetur:ut l.j.& ij.C.ſi aduer.delic.tamen cautus debet eſſe iudex in caſu quo minor ex delicto in cõmittẽdo commiſſo teneatur, ꝙ mitius debet a agere cũ minore quàm cũ maiore,[a] ut eſt tex.gl.& Bar.in l.auxiliũ.§.j.ff. de min.& no.gl.& Bar.in l.ſi ex cauſa.§.nũc uidẽdum.ff.eo.tit. & Bar.& Bal.in l.j.C.ſi aduer.deli. etiã quãuis ſit delictũ atrox:ut patet in l.aut facta.§.perſona.in fi.cõiuncto prin.illius legis.ff.de pœ.& gl.Bar. & doc. in l.& ſi ſeuerior.C.de infa.quod tene menti tu iudex,ne erres:quia credo,quòd ſit beneficiũ datũ à iure,& ſic non poteſt ab eo auferri:ut in c, indultũ. extrà de reg.iur.& quòd ſit ipſo iure tale beneficiũ conceſſum, patet in d.l.auxilium.§.in delictis. & in d.l.aut facta.§.perſona.

ADNOT. a ¶Quam cum maiore. *Adde tu quòd idẽ conſuluit Raph. Cu.in conſ.xcv.& Raph.Ful.in cõſ.lvij. & conſuluit Pet.de Anc.in cõſ.cclxxxv. quòd minores ludentes, ut uulgariter dicitur battagliolas.excuſantur ſi aliquem occidunt,& non ſolum minores,ſed maiores propter cõſuetudinem & an minor excuſetur à dolo præſumpto, uide Ale.in conſil ciij.in j.uolumi.& uide do. Maria. Soci.in conſi xvj.ad excuſationem ludentis in loco conſueto,& proucientis palum & homicidium ſecutum fuerit.Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia

ria adde, & dic quòd imò ſi delictũ eſt commiſſum in omittendo, & ſic negligendo, quòd impubes punitur criminaliter. Et intelligo ſi eſt doli capax, & proximus pubertati: per tex. in l. excipiuntur. ff. ad Silla. ſcilicet ſi concurrant illa de quibus ibi. quẽ tex. not. idẽ Ang. in l. impuberẽ. ff. de fur. & omnino uide Bar. in hac materia in d. l. excipiuntur. & ſic per illum text. potes limitare prædicta. Adde aliã pulchrã limitationẽ poſitam per Rom. per illum tex. in l. j. §. impuberẽ. ff. ad Silla. qui dixit, quòd licet per delictũ cõmiſſum in omittendo minor nõ puniatur: tamẽ hoc militat, ubi minor aliquo modo nõ eſſet particeps delicti, per illum tex. & ſemper intelligo prædicta, ut dixi ſuprà in præced. q. ubi ille impubes eſt doli capax, & proximus pubertati: & aduerte quia ubi dixi impuberem & minorem debere puniri criminaliter, nũquã intelligo ipſum directè puniri lege Cor. de ſica. ſed alia pœna: & ideo ſi iſti minores occidunt aliquẽ, non credo debere decapitari: ſed iuſta eſt cauſa diſpẽſandi cum eis, quòd minori pœna afficiãtur. ita dicit Bar. in terminis in l. adminiſtrãtes. §. fi. ff. de excu. tut. & Bal. in l. & ſi ſeuerior. C. de infami. & probatur iſta concluſio per text. rotundũ in l. ſi adulteriũ cum inceſtu. §. imperatores. ff. ad le. Iul. nam quoties in delicto eſt minor dolus, ibi delictũ mitius punitur: ut ibi probatur: ſed in minore non eſt tãtus dolus quantus in maiore: ut dicit Bal. in d. l. & ſi ſeuerior. C. de infami. ſed de hac materia dixi etiam aliquid in l. j. ff. de uerb. obli. in addi. meis: dic ut ibi. uide Pet. de Anch. in cõſil. ſuo cclxxvv. qui conſuluit, quòd minor qui luſit ad batiagliolam, per cõſuetudinem, ſi occidit aliquem, debet decapitari. adde tamen quòd iudex ex cauſa poſſit augere uel minuere pœnas: iuxta l. quid ergo. §. pœna grauior. ff. de his qui not. infa. intelligitur hoc uerũ in ordinario nõ in delegato. ita dicit Arch. ut refert & ſequitur do. Catal. in tract. fi. q. clxxj. & ibi dicit, quòd ſi aliquis nõ poteſt ſoluere, poteſt in executione etiam pœnam alterare poſt ſententiam.

13 *Culpa leuis & leuiſſima, an faciant delinquentem criminaliter teneri.*

ANGELVS.

13 ET aduerte Bar. in d. l. reſpiciendum. §. delinquunt. ff. de pœn. uult quòd non tantum ille qui eſt in lata culpa teneatur criminaliter, licet nõ de ſica. arbit. iudicis: ſed etiã ille qui eſt in leui, uel leuiſsima culpa per illum tex. Et ſic not. diligenter, quòd etiam ex leui, uel ex leuiſsima culpa poteſt inquiri officio iudicis cũ poſſit criminaliter puniri: & ſic ad pœnam fiſci: ſed contrariũ tenet Cy. in l. ſi quis non dicã rapere. C. de epiſc. & cle. & ſentit in leg. data opera. C. qui accuſ. nõ poſ. ubi dicit Bal. quòd pro leui culpa non poteſt inquiri: quia res publica nõ læditur, nec iudex poteſt inquirere ad priuatã utilitatẽ: ut not. Inn. in c. ad noſtram. de iureiu. & ex quo dicit Bal. in d. l. data opera. in uer. nũc de tertio quando incendium &c. dicit quòd multæ inquiſitiões poſſunt impugnari: facit pro eo l. igitur. ff. de liber. cauſa. ſed etiã ibi Bal. dicit quòd licet d. §. delinquũt. non faciat pro Bart. quia loquitur in culpa dolo proxima: & ſic in lata: tamẽ pro Bart. eſt caſus in

l.ſi fortuito.ff.de incẽ.rui. & naufra. ex quo ipſe Bald.ſequitur opi.Bart. not.ergo & tene mẽti, quòd ex leui culpa poteſt etiã inquiri, & not.etiã ꝙ ex leui culpa quis nõ tantũ ciuiliter,ſed criminaliter poteſt puniri.

14 *Sed aduertas, ꝙ licet criminaliter puniatur, non punitur corporaliter ſed pecuniariter.d.l.ſi fortuito.& l.q ædes.in ſi.e.ti.& l.j.§.j.ff.de ſic.ita dicit Bal.in d.l.data opera.qđ eſt no.& mẽti tenẽdũ.& uide quæ dixi ĵ.e.in gl.ſuper uerbo,incẽdiario.in uer.ex quo ſequitur, ꝙ pro leui culpa non poteſt procedi per inquiſitionem.

AVG. Sed in hac materia adde quæ dixit Sali. in l.j.C.ad l.Corn.de ſica.in ult col.qui faciẽs mẽtionẽ,de hac altercatione inter Bar. & Cy.ꝙ pro leui culpa, ſecũdũ Bart.quis criminaliter poſsit puniri. ſed Cy.fuit in cõtraria opi.quòd imò ſi punitur, punitur pecuniariter:tamẽ ſi nõ poteſt ſoluere pecuniã,luat in perſonã. Et dicit quòd eſt etiã ſentẽtia Iac.de Are.in d.l.data opera.C.qui acc, tandem Sali.ibi ſaluat opiniones. nam dicit, ꝙ ubi maliũ non cõcernit rem familiarẽ,habet locũ opi.Bar.ſed mitius punietur, aliàs,ſecus quia procedet opi.Cy.& dicit hæc eſse notãda, quia quotidiana.adde tamẽ ꝙ Bar. in l.j.de offi.præfe.uigi.in ſi.uidetur uelle,ꝙ pro leuiſsima culpa quis pecuniariter puniatur in criminalibus. & de materia uide Bal.in l.ſi uſusfructus.§.denique.ff.de uſufr.qui facit mentionẽ de doctr.Cy.in d.l.ſi quis non dicam rapere.in hac materia,& ibi limitat prædicta:qui dicit,ꝙ nunquã propter leuiſsimã culpã poteſt cõmitti maleficiũ ſi eſt in omittẽdo.

15 *& ideo dicit quod eſt arg. ꝙ ſyndicus ex leuiſsima culpa nõ tenetur, ſi non denunciat maleficia, maximẽ quia Cy.in d.l.ſi quis nõ dicã rapere.uoluit quòd criminaliter leuiſsima culpa nõ poſsit puniri. dicit tamẽ quòd cõtra Cy. eſt text.de directo in l.ad commentarienſem.C.de cuſto.reo.ſed reſpõdet ibi Bal.in d.§.deniq;.ꝙ illud habet locũ in cuſtode carceris,& de materia per Flo.in l.ſed quęcũq;.§.iniuriã.ff.ad l.Aqui. qui ſcripſit in hac materia.non recedo à doctri.Ang. in l.j.ff.de legi.qui cõcordãdo opi.multũ eleganter loquitur, & quomodo intelligatur d.§.delinquũt. & Bal.in d.l.j.& Bal.in l.qui fortuitis.in pe.co.C.de pig.act.

15 *Prodigus cui bonis eſt interdictum, an teneatur ſi deliquit.*

ANGELVS.

16 *QVID in ꝓdigo cui bonis eſt interdictũ,an teneatur ſi deliquit?gl. in l.ſi quis in tantã.C.unde ui.uidetur dicere quòd non.ſed Bar.in l.is cui bonis.ff.de uerb.obl.uidetur tenere contrarium: quia æquiparatur proximo pubertati.d.l.is cui cõiuncto.§.ſed quod diximus.inſt.de inuti.ſtipu. ſed pupillus proximus pubertati tenetur ex delicto.l.pupillus. ff.de reg.iur.eodẽ modo prodigus: ſed §,ſed quod diximus.qui allegatur per Barto.non probat: quia imò proximus infantię poteſt acquirere: ergo prodigus æquiparatur proximo infantiæ:ergo non debet obligari ex delicto,l.infans.ff.de ſica.igitur &c.ſed Bal.Ang. & Imo.in d.l.is cui.dicũt quod eſt uerũ, ſi delinquit in cõmittẽdo, & ſic in faciẽdo:ſecus in his quæ cõtingũt in negligendo: quia tunc prodigus ſicut minor nõ tenetur:quia non uindicauit mortẽ defuncti

defuncti,uel prodiga nõ petiit tutorem filiis ſuis:ut l.ij.C.ſi aduer.deli.

A V G. Tu autem in hac materia adde & dic,quòd imò ſi ideo doc.dicunt prodigũ obligari ex delicto ex eo,quod æquiparatur perſonis,quæ ex delicto obligãtur:habeo iura quę probabũt non teneri ipſum prodigum ex delicto : quia lex æquiparat prodigũ furioſo.eſt caſus in l.furioſi.ff.de regul.iur.& in l.Fulcinius.§.adeo.ex quibus cau.in poſſ.ea.& caſus in d.l.is cui bonis.& ſuprà probaui in hac ead.gl.furioſum ex delicto non teneri etiã in faciendo cõmiſſo.Igitur doc.malè loquuntur:& rectius dixit gl.in d.l.ſi quis in tantam.quæ uoluit, quòd prodigus ex delicto nõ teneatur. & allego Bald. quẽ iſti non allegant in l.certi conditio.§.quoniã.ff.ſi cer.pe.qui dum quærit in delictis cui prodigus æquiparetur:dicit ipſe:dic ut dicit gl.in l. ſi quis in tantã.C.unde ui.& ſic Bal. uidetur approbare illã gl.ſed his nõ obſtantibus credo Bar.rectius dicere.& ideo Ang.in d.l.is cui bonis.dicit quòd omnes doc.in hac materia reprobant d.glo.l.ſi quis in tantam. nec ob.quòd prodigus æquiparetur furioſo:quia dico hoc uerũ eſſe,ſed nõ in omnibus:ut dicit Sali.in d.l.ſi curatorẽ.de in integ.reſt.ti.generali.dixi ego aliqua in hac materia in d.l.is cui bonis.

17 *Ebrius ſi propter ebrietatẽ delinquat, an teneatur.*

ANGELVS.

17 *SED quid ſi quis propter ebrietatem deliquit?dicit Bart.in l.reſpiciendũ.§.delinquunt.ff.de pœnis.ꝙ tenetur.ſed idẽ Bart.in l.aut facta.in prin.ubi uenit rixa ex loco uel ebrietate.ff.de pœn.uidetur dicere quòd non tenetur:ſicut non tenetur, quando aliquid fit ex ioco:pro quo facit l. omne delictum.§.ſi propter laſciuiam.ff.de re militari.& facit gl.in l. j.C.ſi quis impera.maled.quod ego intelligo uerum,quòd diſtingui debeat:eo modo & forma quo diſtinguitur in dormiente qui deliquit.de quo per Bart.in l.pen.ff.de parrici. ubi dicitur an dormiendo ſi quis cõmiſerit delictum teneatur : quęritur an ſciebat naturam, quia ſolitus erat ſurgere,& dormiẽtes ſecũ percutere,& tenetur,aliàs ſecus:ut dicit Bart.in d.l.penult.Bal.uerò in l.data opera.C.qui accuſa.in uerſ.nunc de tertio quãdo incẽdiũ &c.dicit quòd animaduertendũ eſt,ꝙ nimia ebrietas delictũ extenuat,nõ autẽ in totũ eximit, ut ſic leuius propter magnã ebrietatẽ puniatur : ſed omnimodo tenetur. Si uerò fuit parua ebrietas, tunc nõ minuitur. Et ponit exẽplum in diuina ſcriptura in filiabus Loth quẽ inebriauerũt, & delictũ per leuẽ inebrietatẽ ſeu calore uini mẽte turbata,nõ tamẽ cũ exilio mentis dicitur impetu factũ.Ideo nõ dicit ille tex.culpa:ſed dicit impetu.i.nõ appenſatè, & deliberatè, ſed inconſultè, ſubito motu:unde poteſt dici, ꝙ eſt minor dolus quàm qui fit appenſatè,quod not.ut nõ permittas te deſtrui & turbari uino:quia nõ eſſes excuſatus delinquẽdo:facit ff.de re mili.l.omne delictum.§.ij.

A V G. Tu autem in hac materia adde,quòd Ro.in iſto paſſu multùm elegãter locutus eſt in l.j.in prin.ff. de uerb.obl.in iij.col.qui dicit quòd licet legiſtæ iſtũ paſſum attingat,an ebrius delinquẽdo puniatur:tamen

de hoc nullũ text. habent, niſi text. in d.l. omne delictũ. qui loquitur cum quis ſe propter uinũ uulnerauit: ſed ille tex. nihil ad rem: quia alia pœna eſt illa quæ infertur delinquenti in ſeipſum: alia pœna quæ infertur delinquenti in perſonam alterius: patet in titu. ff. de bonis eorum qui ſibi mortem conſciuerunt. nec etiam probat text. in l. j. C. ſi quis impera. maledixerit. iuncta gl. quia ille text. loquitur de ebrio ſolùm delinquente uerbaliter: nõ autẽ de delinquente realiter: ſed in his eſt differentia. d.l. aut facta. in princi. & text. in l. reſpiciendum. §. delinquunt. ff. de pœ. quia licet tex. dicat ebriũ ex impetu delinquere, nõ tamẽ ibi in tex. ponitur pœna qua affligitur ebrius delinquens: ideo dicit, quòd canoniſtę de hoc habẽt tex. rotundũ & ſingularẽ. xv. q. j. c. ſanè. & c. inebriauerunt. quapropter concludit ſicut infans delinquendo non punitur, ita nec ebrius: ſed ſolũ ebrius delinquẽs puniri debet pro leuitate: quia ad inebriationem deductus eſt: & hęc pro iudicis arbitrio. & ideo dixit Sali. in l. j. C. de ſica. in fi. quòd delictũ ebrietatis non eſt ex toto impunitũ: ſecus in dormiente. adde d. Pet. de Ancha. & Imo. in cle. furioſus. extrà de homi. & Barto. in l. ut uim. ff. de iuſti. & iur. & Ro. in l. j. §. adipiſcimur. ff. de acqui. poſ. qui dicit, quòd imò uidetur quòd dormiẽs in aliquã pœnam non cadat: quia æquiparatur infanti & furioſo. & facit mentionẽ de doctrin. Bart. in d. l. pe. ff. de parric. ubi Ang. ibi ſequitur doctrinã Bar. & uide tex. & gl. in c. ſi cũ in concupiſcentia. xvj. q. j. & Flo. in l. ſi ſeruus ſeruũ. §. ſi fornicarius. ff. ad l. Aqui. & Do. de ſancto Gem. xxxv. diſtinc. c. uenter. & Bal. in l. j. C. unde ui. an repeti. & notatur in c. ſicut. extrà de teſti.

18 *Percutiens cum pomo enſis quem habebat, an teneatur de ſicariis.*

ANGELVS.

18 QVID ſi habebat arma, puta enſem, & percuſsit cũ pomo, uel cum haſta. an teneatur de ſica. dic quòd non: quia non præſumitur, quòd habuerit animũ occidendi: [a] ut l. omne delictũ. §. ij. ff. de re milit. & eſt tex. & ibi Bar. l. j. § j. ff. de ſica. & eſt tex. in l. j. C de emẽdatione ſeruo. & ibi Sali. in l. j. C. de ſica. quod eſt uerum, niſi quando quis percuſsit in loco periculoſo: puta in capite, & ſic ex propoſito uel impetu: ut dicit eleganter Bar. in d. l. j. §. j. de ſica. in fi.

ADNOT. a ¶ Animum occidendi. *Adde tu qualiter probetur, quòd quis non habuerit animũ occidendi. & uide Capo in conſi. xxxiij. Ber.*

AVG. Tu in hac materia adde not. per Ang. in l. is qui cũ telo. C. de ſica. qui dicit quòd ille qui percuſsit aliquẽ cũ haſta, cùm haberet telũ in manu, nõ punit' lege Cor. de ſica. Et ad hoc no. ibi bonã gl. & uide p Canoni. p illũ tex. in c. ſignificaſti. extrà de homi. & d. Bal. in l. j. C. de emend. ſeruo. & Ang. in l. j. §. diuus. ff. de ſic.

19 *Verba ſcienter, doloſè, & appenſatè, quare apponuntur in inquiſitione.*

ANGELVS.

19 ADDE Ang. in l. ſi uacãtia. C. de bo. ua. lib. x. uerſic. pro intellectu iſtorũ uerborum, ſcienter, doloſè & appenſatè. qui tamẽ perfectè nõ loquitur: nam dicit, quòd ideo doloſè &c. apponuntur, ut dolus de neceſſitate includatur, licet ſemper dolus præſumptus includatur, cum factum

illic

illicitū deducitúr:ut l.j.C.de ſica.ita dicit Ang.in d.l. ſi uacantia.ibi,forma inquiſitionis ſpecialis. ſed dic ut dictum eſt:quia ſua non eſt perfecta doctrina,& in multis defectiua: ut patet ex ſupradictis.

A V G. Tu adde,an iſta concluſio ſit uera uel falſa:patet ex his quæ dixi ſuprà:in hac eadem gloſ.in j.q. principali in additionibus meis.

SVMMARIVM.

1 *Verbum,appenſatè, quare apponatur in inquiſitione.*

ET appenſate in ciuitate Bononiæ,mouendo ſe de loco ad locū. *Iſta uerba apponuntur, quia maior pœna imponitur, qn̄ qs appenſatè & deliberatè delinquit q̄ ex abrupto,uel in rixa,uel calore iracūdiæ,uel impetu,uel caſu:ut eſt tex. & ibi habes in l.j.§.j.ff.de ſica.ibi,caſus magis q̄ uoluntariè. facit l.reſpiciendū.§.delinquūt.& ibi gl.& Bar. ff.de pœ.& in l.qđ calore.ff.de reg. iur.& habetur in c.j.de homi. in vj. & aliqd tetigi s. in præced.in gl.ſed Bar.in l.j.ff.de leg.dicit,qđ qn̄ aliqs deliqt caſu,ꝙ aut culpa præcedit caſum,& tenet:ut l.fluminū.§.hæc ſtipulatio.ff.de dam.inf.Si uerò culpa nō præcedit caſum,tūc nō tenet de caſu.l.ij.§.ſi eo tempore.ff.de admi. rerū ad ciuitatē ptinentiū.de hoc tñ articulo, dic ut plenè no.in l.itē Mela.ff.ad legē Aqui.in prin.& ibi Flo. an autē prædicta ſint uera qn̄ quis dabat operā rei licitę,uel illicitę:dic ut Bar.ibi dicit in d.l.j.Et uidetur caſus in lege,ſciant cuncti.§.cū aliter. ff.ad legē Aqui.ita dicit Bar.in d.l.j.

A V G. Tu in hac materia adde quæ dixit Ange.in l.j.ff.de legi. qui dixit quòd uerū eſt, quòd delictum cōmiſſum caſu, nō punitur niſi culpa præcedat caſum:dicit tamē quòd iſto caſu in libello accuſatorio locus culpæ eſt apponēdus,& nō locus caſus: quod nota tu:quia aliàs uidi doctiſsimū procuratorē erraſſe. adde quæ in hac materia dixit Ang.in l.j. C.ad l.Cor.de ſica.qui cōtra prædicta uidetur allegare caſum in c.cōtinebatur.extrà de homic.ubi delictū uidetur caſu cōmiſſum: & tamē ibi uult quòd puniatur l.Corne.& uide doct. in l. item Mela.& bonas leges quas allegat gl.in l.j.C.ad l.Corn.de ſica.& per Bald.ibi in d.l.j.qui dicit quòd eſt differentia inter caſum fortuitū & caſum improuiſum:nam ubi culpa præcedit caſum,ille dicitur caſus improuiſus,non fortuitus: nam caſus fortuitus eſt, ubi nulla culpa præcedit:& dicit quòd hoc nullibi ita bene explicatur,niſi ibi.

2 *Delinquens ignoranter ignorantia facti uel iuris,aut iuris naturalis uel poſitiui: & an fuit iuſta ignorantia uel iniuſta,et an et quādo teneatur,uel nō.*

ANGELVS.

2 *S I quis autē deliquerit ignoranter: a aut ignorantia facti uel iuris, aut iuris naturalis uel poſitiui:& an fuit iuſta ignorātia uel iniuſta, & an & quādo teneatur uel non,not.Sali. in l.ſenatus.C.de his qui ſibi aſcribunt,& ſufficiant remiſsiones: quia clarè & longè tamen loquitur.

A D N O. a ¶Ignoranter. *Adde tu quod uoluit Ro.in conſil.cccc vj.quem uide.& Alex.in conſi.ciij.in j.uol.Ber.*

A V G. Adde tamen tu in hac materia gl.in l.ex maleficiis.§.lōge minus.& ibi doct.ff.de actio.& obli.& gloſ.in l.j.C.de colonis Illirici.li.xj. & Ang.in l.ſi.C.de plagiariis. & per

Bar.in d.§.delinquunt. & per Bal.in l.qui fortuitis.C.de pign.actio.in fi. Bal.in l.ex more.C.ad legem Aquil.

3 *Delinquere cogitãs, & in animo proponẽs in una re, ſi deliquerit ultra & præter cogitatum, an & qualiter teneatur.*

ANGELVS.

5 *QVAERO quid ſi aliquis cogitauit, & in animo propoſuit delin
b quere in una re, & deliquerit ultra[b] & præter cogitatum, an & qualiter teneatur. iſtam q.format Bar.in l.diuus.ff.de ſica.& Cy.& Sali.in l.quoniã multa.C.ad l.Iul.de ui.unde ſecũdũ Sali.dic plenè: aut in eo quod cogitabat ſiue facere intẽdebat nõ eſt ratũ.Primo caſu aut dabat operã rei licitæ: & tũc delinquendo præter cogitatũ uel culpã nõ tenetur.ff. ad l.Aquil.l.qui occidit.§.pe.aut dabat operã rei illicitæ, & tunc aut cogitatum ueriſimiliter tendit ad finẽ ſecutum, & tunc punitur ſecundũ finem, ut not.in c.fi.de homic.in vj.& in d.l.quoniã multa.& in l.ex incendio.ff.de incen.rui.nauf.aut cogitatum non tendit ueriſimiliter ad finẽ ſecutum, & non punitur quis ultra cogitatum.l.ſi iniuriarum. ff. de fur. Secundo caſu principali quãdo cogitatum eſt ratum: tunc eſt incidere in dubium, an in prædictis opinio præualeat ueritati. Circa quod dic, aut opinio uel error uerſatur circa delicti productionem, aut circa delicti ſpecificationẽ. Primo caſu puta, quando non putauit delictũ committere: dic aut cogitatum & attentatum eſt de genere permiſſorũ: & tunc ſecũdum cogitatum iudicabimus, quòd preualet opinio ueritati: ut ff. de iniur.l.item apud. §. ſi quis uirginem. quia attentatio meretricis eſt permiſſa: ut in l.quæ adulteriũ.C.de adult.aut cogitatum eſt de genere prohibitorum: & tunc ſecũdũ ueritatẽ iudicabimus: quia talis opinio & iuris error regulariter nõ excuſatur: abſurdum enim eſſet dicere quòd ſcienter aliquem occidẽs non puniretur ex eo: quia nõ putaret delictũ: licet iuſtus dolus excuſetur uel mitius puniatur.facit l.j.§.j. ff.de ſica. Secũdo caſu quãdo error uerſatur circa delicti ſpecificationẽ: ut quia putauit delinquere: ſed in delicti ſpecie errauit.Et tunc aut error iſte excuſatur à iuris ignorantia: ut quia ſcit quis delinquere ſubtrahendo rem ſacram de loco ſacro, & putat ſimplex furtũ delinquere, ubi ſacrilegiũ committit: & tunc ſecundũ ueritatẽ punitur. l.j.C.de interd. matri.aut excuſatur ex ignorãtia rei uel perſonæ in qua error committitur: & tunc aut error eſt in ſubſtantia rei uel perſonæ, aut in qualitate: ſi rei uel perſonæ, & tunc ſecundum ueritatẽ iudicatur: ut de errore perſonæ patet.ff. de iniur.l.eum qui.§.ſi iniuria.& ibi Barto.de re patet.ff.de fur.l.uulgaris.§.ſi quis res. quando autẽ errat in qualitate, diſtinguas rẽ à perſona reiecto errore & opinione: & uidetur quòd ſecundũ qualitatẽ rei iudicetur.l.fi.de cri.expi.hæred.mitius tamen aliqualiter tenetur propter ignorantiã.l.ij.in fi.ff.de termi.moto.ſed in errore qualitatis perſonæ, dic quòd error attenditur: nec propter qualitatẽ tertię perſonę noua obligatio oritur, ut patri per filium, marito per uxorẽ ſufficit una obligatio oriri, d.l.eũ qui.§.fi.ſed quñ eſt error in ſubſtantia perſonæ, ſi ſecund

eundum illam iudicaretur, delictum remanet impunitum: tunc non attēditur. d.l. eum qui. §. pe.

ADNO. a ¶ Et deliquerit ultra. *Adde de hoc ut latè per Cap. in cōſi. xxxiiij. ubi ponit de illo qui uolebat occidere inimicū, & occidit patruū ſuum. & uide Pau. de Caſt. in conſ. cxcij. ubi ponit de illo qui uolebat percutere adulterum cum baculo, deinde occidit. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde Ange. in d.l. diuus. qui approbat do. Bart. ibi in omnibus. & uide Ang. in d.l. quoniā multa. qui ponit etiā ipſe exēpla in eo qui credebat uerberare laicū, & uerberauit clericū: & uerberare ſeruū, & uerberauit liberū: & facere iniuriam uirgini, & erat meretrix: & percutere Titiū, ſed occidit Seiū: & ſurripere unā rem, & ſurripuit duas: & uerberare unum, & uerberauit duos. & adde Io. And. in mercuria. in regu. cum quis. extrà de reg. iur. qui ponit etiā ibi de eo qui credebat iacere cū ſoluta, & erat maritata, uel econtra, quid iuris? & ibi diſputat, an in delictis preualeat opinio uel ueritas: & certè in hac materia nō mihi diſplicet diſtinctio multum ſolennis do. Bal. per quā poteris limitare prædicta, quā ipſe poſuit in l. ſi quis ſeruo. C. de fur. qui dixit: aut ueritas & opinio habēt ſe ut cōtraria: aut ut excedentia & exceſſa: aut unum alteri compatitur per omnia. Primo caſu ſi ueritas eſt cauſa delicti, & opinio, non tunc dicit Bal. magis cōſideratur opinio quàm ueritas. allegat l. inter omnes. §. rectè. ff. de fur. quæ lex optimè probat. facit l. impubere. §. j. ff. de fal. ubi autē delictū eſt ex parte opinionis & nō ueritatis: tūc in cōſideratione eſt ueritas. mouetur & per l. ſi ſeruū. §. ait prætor. ff. de acqui. hær. tēpera tamē prędicta, quia dicit ꝙ fallit hęc regula in caſu d.l. ſi quis ſeruo. quādo autē ex utraq; parte eſt delictū, ſcilicet ueritatis & opinionis: dic ut ibi: & dicit ꝙ prædicta procedūt quādo plus eſt in opiniōe quàm in ueritate. Itē quādo ecōtra, per d. §. ſi quis uirginē. & l. apud Labeonē. ff. de iniu. Quid autē ſi habeant ſe ut excedentia & exceſſa? Et tūc ueritas eſt in cōſideratione, ubi opinio ueritatem excedit, per. l. uulgaris. §. ſi quis æs. ff. de fur. Si autē ueritas excedit opinionē, & tūc aut in diuerſis delictis: & cōſideratur opinio l. eū qui. §. cū aliquis. ff. de iniur. aut in eadē perſona: & tūc cōſideratur ueritas: ut l. eū qui nocentē. §. ſi iniuria. ff. de iniuriis. ſecūdum Andr. de Piſis. Et dicit Bal. quòd hæc procedunt in delictis in quibus animus requiritur: ſed ubi animus nō eſt de ſubſtantia delicti, ibi ueritas inſpicitur. Si autē ueritas & opinio per omnia ſibi cōſonant, tūc non eſt dubiū quòd utrūque inſpicitur, & ſubdit quòd aliquando delictū extendit ad caſum improuiſum propter ipſius facti naturā, quæ ad talē caſum ueriſimiliter ſe extendit per. c. ſi. de homici. in vj. & per d. l. quoniā multa. & quomodo probatur opi. Bal. allegat, quòd materia habetur in d. §. rectè. & inſt. de obl. quę ex deli. naſ. §. placuit. & facit l. ſenatus. C. de his q ſibi aſcribūt. & in l. cū quidam. §. quod dicitur. ff. de acqui. hære. Et adde gl. in c. j. quib. mo. feu. amitt. quæ ponit de uaſallo, q iacuit cū uxore domini non credēs eā eſſe dominā ſuā. Et ibi Bal. ſubdit de uaſallo qui interfecit unū, & deliquit

in plus,quia reperiebatur dominus
ſuus poſtea,quid iuris.Et in hac ma
teria bene faciũt no.per Bal.in l.ue-
nia.C.de in ius uocan.Et per Bal.in
l.ſi qua per calum.C.de epiſ.& cleri.
& in l.ſi quis ignorans.ff.locati.&
ea quæ habẽtur in l.pen.ff.de adult.

SVMMARIVM.

1 *Inſultus quid dicatur eſſe.*

FECIT inſultũ cõtra dictum
1 Titium. * Iuſultus autẽ dici-
tur in aliũ ſaltus.l.ij.C.de iud.ibi,ue
lut inſultãtes.ita dicit Ang.in l.ſi ua
cantia.C.de bo.uacan.in uer.forma
autẽ inquiſitionis ſpecialis eſt &c.
lib.x.facit l.reſpiciẽdũ.§.delinquũt.
ff.de pœ.ſed Dy.dicit in d.§.delin-
quunt.quòd inſultus eſt motio de
a loco ad locũ.& ibi Bar.& idẽ Bar.[a]
in l.j.§.cũ arietes.ff.ſi quadru.pau-
pe.fe.di.dicit quòd inſultus dicitur
promouere ſe de loco ad locum:&
aggredi,& inſultare idẽ importat:
nã aggredi eſt ducere,id eſt,ad aliũ
ire:& aſsilire eſt aduerſus aliũ ſali-
re.ſed Ro.in l.ſi percuſſor.§.fi.ff.ad
Silla.dicit quòd aliquãdo uolumus
hoc uocabulũ intelligere ſecundũ
eius alluſionẽ & diſtinctionẽ:& nõ
uerificatur quod dicit Bar.in d.§.de
linquũt.quia eſt bona interpretatio
ab alluſione uocabuli.l.j.ff.de teſta.
aut ſecundũ eius diffinitionẽ,& ue-
rificatur id quod dixit in d.§.cum
arietes.facit ff.ad l.Aquil.l.ſi ſeruus.
§.Neratius.& ibi Floria.& hoc de
inſultu circa perſonas:ſed de inſul-
tu circa uel cõtra caſtrũ.uide Bal.in
c.j.quib.mo.feu.amit.ubi dicitur ꝙ
tũc inſultus dicitur quãdo homines
ſibi propinquãt quòd poſsint pro-
iicere cum lapide,& hoc de uerbo,
inſultus, ſed de uerbo, aſsilire,uel
aſſultus.qđ idẽ ſignificat,habes tex.
in c.j.§.porro.quæ fuit prima cauſa
benefi.amit.Et ſubdit do.Ang.ꝙ di
ctus inſult⁹ põt fieri pedes & eques:
ut d.§.cũ arietes.& in terra & in ma
ri:ut in l.quẽadmodũ.§.ſi nauis alte
ra.ff.ad l.Aql.ita dicit Bal.in uſibus
feu.in c.j.§.ſimiliter.q.mo.feu.amit.

ADNOTA. a ¶ Et idem Bar. *Adde quòd opi.Barto.ſequitur Fran.de are.in conſi.xxxiiij.Ber.*

AVGV. Tu autẽ in hac mate-
ria adde Gã.in trac.malefic.ſub rub.
de pœna imponẽ.pluri.delinquẽ.in
uer.pone inſuper.q.quę aſſeſſorib⁹
& rectoribus quotidie occurrit de
facto,qui dicit ꝙ ille dicitur aſſul-
tus, ubi inſultus eſt fact⁹ cũ actu:uo
luit dicere cũ percuſsione:ubi autẽ
eſt ſine percuſsione,ille dicitur in-
ſultus:qa actus nõ eſt cõſummat⁹:&
declarat hoc modo:qa uolui te per
cutere & nõ potui:quia fui detẽtus,
uel quia cecidi in terrã,uel qa forte
aſſultus aufugit:uel aliud quid ſimi
le accidit,quòd nõ percuſsi,ille di-
citur inſultus.& ſic cõcludit ibi Gã.
quod eſt differẽtia inter inſultũ,&
aſſultũ:quod nõ credo:qa mihi pla
cet ſententia Bart.quam poſuit ipſe
in d.§.cũ arietes.tene tamẽ mẽti ꝙ
nũquàm aliquis dicitur feciſſe inſul
tũ cõtra aliquẽ,niſi inſultãs eſſet tã-
tũ propinquus illi qui fuit inſultat⁹
quòd poſſet uerberare ipſum. Iſta
eſt aurea ſentẽtia Bal.in c.j.§.ſimili
ter.qui.mo.feu.amit.Et ideo ſi unus
eſſet in una turri,nõ poſſet inſulta-
re aliũ qui eſſet in alia turri.ita de-
clarat Bal.in loco ſ.allegato in d.c.
j.niſi diceremus ꝙ ille cũ una bal-
liſta uel alio modo poſſet offẽdere
illũ qui erat in alia turri,per ſuam-

met

met doctrinã Bal,in d.uer.ſimiliter. & hæc omnia bene nota: quia aliàs iſtã quæſt.uidi de facto in hac ciuitate Ferrariæ Adde in hac materia Catal.in tracta.ſyndic.quæſt.cxxxvj. qui notabiliter loquitur.

a *Inſultus quando puniatur unà cum actu ſecuto, & quando non.*

ANGELVS.

a *ET aduertas tu iudex, quòd ſi poſt inſultũ ſequatur aliud maleficiũ punibile:& de tali maleficio eſt maior pœna quàm de ſimplici inſultu:tũc nunquàm de inſultu punitur: imò pœna inſultus confunditur cũ pœna uulneris:ut l.qui crimen.& ibi glo.& Cy.C.de accu.not.Bar.in d.§.delinquunt.& Bal.in d.§.ſimiliter.Si uerò ex forma ſtatuti maior eſſet pœna pro inſultu quàm pro maleficio poſtea cõmiſſo:tũc de inſultu punitur:ut no.in dictis iurib⁹, & plenè no.Bart.in l.nũquàm plura. in uer.iuxta hoc quæro.ff.de priua. delic.licet Ang.in d.l.qui crimẽ.tenuerit cõtrariũ & malè.& prædicta procedũt quãdo in inquiſitione ſimpliciter dicitur,fecit inſultũ in quo etiã Caiũ uulnerauit:& ſic cõtinuatiuè.Secus autẽ ſi poneret uerba importãtia interuallũ tẽporis inter inſultũ & uulnera,ut puta,fecit inſultũ cõtra Caium,& interuallo temporis ipſum uulnerauit.Et tunc de inſultu & uulnere poterit pœna imponi.ita dicit Bald.in l.fructus.& in l.diuortio.ff.ſol.mat.quod bene not.tu iudex in limitatione pœnarũ: ſecus ſi diceretur, fecit inſultum, & poſtea uulnerauit:quod nõ intelligitur ex interuallo,ſed ſucceſsiuè:ut l.quoties.§.ſi qs ita ſcripſerit.& ibi Imo. & Ang.de hęre.inſti.& no.Ang.Rapha.& Imo.in d.l.fruct⁹.quę omnia bene no.quia ſemel habui de facto.

AVGV. Tu autẽ in hac materia adde ꝙ Gan.iſtã q.latè diſputauit in trac.malefi.ſub rub.de pœnis, & percuſsionibus, & inſultu.in uer. pone inſuper.q.quæ aſſeſſoribus,& rectoribus quotidie occurrit, & arguit pro & cõtra.tãdem dicit quòd Frãc.Accurſij,iſtã q.diſputauit,& refert eius opin.ſed iſte Gan.uidetur approbare ſentẽtiã Gui.de ſuza.qui in hac quæſtione ſoluẽdo dixit,ꝙ ſi inſultũ feci eo animo ut percuterẽ, & tũc tantũ de percuſsione ſit punitio & nõ de inſultu:quia unũ delictũ eſt, per dictã l.quoniã multa.Si autẽ inſultũ tantũ facere propoſuerã, & pro ipſo inſultu creſcente rixa etiã percuſsi:tunc dicit ꝙ debeo puniri & pro inſultu & percuſsione:qa nolũtas & propoſitũ diſtinguũt maleficia.ff.de fur.l.qui ea mẽte.ſed qd præſumemus in dubio,ſi de animo & uolũtate nõ cõſtat?dic ꝙ inſultãs uoluerit tantũ percutere.d.l.quoniã multa.adde tñ quod Alb.de Ro.in quęſtionibus ſtatutorũ in ij.parte.q. xxviij.in q.inci.iij.q.eſt,ſtatuto caue tur,ꝙ pro aſſultu qs puniatur in cẽtũ.ubi etiã ipſe in hac materia arguit pro & cõtra:& multa allegat,& doc.antiqu.in quibus locis diſputauerunt iſtã q.& allegat Bar.in c.j.de
a pœ. & Spec.ibi uide.& uide Bal.[a]in ca.j.§.furtũ.de pa.iur.fir.qui limitat prædicta,ꝙ licet inſultus cõfundatur ſecuto uulnere,regulariter tamẽ hoc habet locũ in eodẽ territorio, ꝙ ſi inſultus fuit in uno territorio & cõtinuãdo delictũ fuit cõmiſſum in diuerſo territorio & cõſummatũ, tũc inſultus nõ cõfunditur cũ deli-

cto

cto perpetrato:ſed delinquēs punietur de utroq;,& in hac materia oīno uide Sali.in l.in cauſis.C.de accu.In hac materia unū pulchrū cōſiliū fecit Bal.qđ incipit,Michael archāgeli.ubi multa mirabilia dixit:& oīno pulchra uerba dixit in l.aduerſus.C.de fur.in ult.co.Et uide Catal.in tracta.ſyn.in q.cxxxvj.& uide Nellū in trac.bānitorū.ī ij.parte ſecūdi tēporis.q.liiij.q multū elegāter loquitur.

ADNOT. a ¶ Et uide Bald. *Adde quòd dictū Bal.in d. §.furtum.ſequitur Frā.de are.in ſuo cōſi.x.& in materia uide etiā Alex.in cōſi.cxvj.ſi dicitur fecit inſultū,& poſtea uulnerauit.* B.

3 *Statuto magis puniente inſultum factum ad domum alicuius,quando dicatur factum ad domum.*

ANGELVS.

3 ❧ QVID autē ſi ſtatutū punit magis inſultū factū ad domū alicuius? qñ dicatur factū ad domū,uide tu gl.in l.qdā Iberus.ff.de ſer.urb.prędio.& ibi Flo.ꝙ per quinq; pedes. Itē uidetur uelle Bal.in d.§.ſimiliter.ſed Bar.in d.l.apud Labeonē.§.cōuitiū.ff.de iniur.dicit ꝙ importat quòd uenerit iuxta domū uel in pertinētiis domus:ut ff.qđ ui aut clā.l.qui uitæ.§.q ad ianuā.ſiue ſit ꝓpria, ſiue ſit cōducta:ſed nō uerificatur,ſi fiat ad ſtationem:ut eſt text.in l.lex Corne.§.domū.& §.in fundū.& ibi Bar.ff.de iniur.& idē dicit in l.q domū.ff.de adul.Si autē puniret inſultum factū in domo,an ſit punibile ſi eſt factū in porticu uel oſtio.Bart.in l.meminiſſe.ff.de offi.procō.& leg. uidetur uelle ꝙ factum in oſtio uel porticu,ſi cohæret in domo,dicitur factum in domo:ſed in l.j.§.j.ff.de cloa.dicit, ꝙ ſi ſtatutū dicit in domo,nō ſufficit eſſe in oſtio,niſi fiat inter clauſuram oſtii : ſecus ſi fiat in oſtio in illa parte quæ aperitur ab extrà.l.j.§.in flumine.ff.de fluminibus.ſed Bal.& Flo.in d.l.qdā Iber. dicūt ꝙ quo ad materiā fauorabilē appellatione domus cōtinetur porticus oſtiū,ut puta quicūq; fuerit inuētus de nocte ſine lumine extra domū,ſoluat x.ſi inuētus fuerit in ſuo oſtio uel porticu,dic ꝙ non incidit in pœnā:quia tūc porticus appellatione domus cōtinetur.l.prædiis.§.pe.& fi.ff.de leg.iij.& hoc uult Bal. in l.prædia.§.ſenatus.ff.de leg.j.& ibi Raph.ſed ad prædicta uide Bar. & Imo.ibi,aut eſt odioſa diſpoſitio ut in augēdo pœnā inſultāti ad domū:tūc porticus nō cōprehenditur: ita intelligatur alia opi.Bar.ſed forte iſto caſu nō eſſet malū dicere : ut ibi dicit Flo.utrū porticus ſit affixus domui:& tūc ut pars domus iudicabitur,aliàs nō:& maximè qñ ſtatutū pœnale loquitur per dictionē ad,uidelicet ad domū:& non per dictionem in,uidelicet in domo.

AVGV.Tu autē in hac materia, a an appellatione domus [a] ueniat oſtiū:adde Ang.in l.pleriq;.ff.de in ius uoc.ubi dicit quòd de iſta materia eſt melior text.qui ſit in corpore iuris.inſti.qui.mo.ius pa.po.ſol.§.ſi ab oſtibus.& §.ſeq.de qua materia per Bal.in l.Gallus.§.ille caſus.ff.de libe.& poſthu.& per Bal.in rubri.ff. ſol.matri.per Bal.in l.data opera.in xv.col.C.qui acc.per Bal.in l.præſenti.in prin.C.de his qui ad eccle.confu.per Io.an.in addi.Spec.de immu. ecc. Adde bonā gl.in c.hæc de charitate.in gl.fi.de pœ.diſt.ij.quæ dicit quòd ille qui eſt in porta,partim eſt in do

in domo , & partim extrà.& uide Bal.in l.& ita de facto.ff.nau.caupo. ſtabu.qui dicit ꝙ illud quod fit iuxta oſtiũ,non dicitur fieri in domo. uide notabile uerbũ Bal.in l.fiſtulã in §.ſcalas.ff.de ſer.urb.prę.qui dicit quòd appellatione domus non uenit ſcala,quę eſt extra oſtium domus,quãtũcunq; ſit cõtingua cũ muro domus. Adde Io.An.in c.unico. extrà de cõſecra.eccle.in vj.& Ang. in l.codicil.mili.ff. de teſta.mili.an autẽ appellatione domus cõtineatur porticus, adde Paul.de Caſt.in l. quod cõclaue.ff.de dam.infe.& per Bal.in rub.ff.ſol.mat.per do.Ant.de but.in c.inter alia.extrà de immu.& per Spe.in ti.de iniur.§.j.uer.ſed pone ſtatuto.per Ang.in l.plerique.& in l.ſeq.ff.de in ius uocan.& ibi no.dicit,quòd licet qs non poſsit capi in domo,tñ poterit in porticu qui eſt diuiſus & ſeparatus à domo.quæ gl. in cle.cauſam.extrà de elect.in uerbo,domo.uult quod tantũ eſt quòd aliquid fiat ante domum quantum ſi in domo.& ibi Imo.dicit quòd ſi aliquid eſt factũ in porticu, cenſetur eſſe factũ in domo:qđ facit pro ſtatutis:& ibi allegat aliquas remiſsiones.& uide do.Abb.in c.eccleſię.extrà de immu.eccle.qui per tex.in c.ſi qs contumax.xvij.q.iiij.dicit ꝙ porticus eccleſiarũ gaudet priuilegio eccleſiæ:& per hoc infert ad quæſtionẽ noſtrã,an porticus cõprehendatur appellatione domus.adde tamẽ tu ad propoſitũ text.qui uidetur deſtruere cõmunẽ opinionẽ in ca.j. extrà de decimis.ubi aliqua permittuntur fieri in porticu & ueſtibulo, quæ nõ ſunt permiſſa fieri in tẽplo. & ibi do.Abb.dicit multũ ſingulariter no.iſtũ tex.tu qui expreſsè decidis,ꝙ ſtãte ſtatuto quòd qui percutit aliquẽ in domo , incidit in tantã pœnã.Si aliqs eſt percuſſus in porticu,nõ incidit in pœnã.& uide Bal. in l.ſed ſi.ff.de in ius uoc.qui approbat do.Io.de are.in hac materia in l. cetera.§.hoc ſenatus.ff.de leg.j.adde Imo.in cle.j.in fi.extrà de pœ.& Alb.de Roſa.in ij parte ſtatutorũ.q. xc.& ibi arguit pro & cõtra:& multum notabiliter loquitur.& adde Albe.in eadem parte.q.xxxiiij.adde Ang.in l.militis codicillis.ff.de teſt. mili.in fi.princ.& per Hoſti.in ſumma de accu.§.ij.in uer.ſed ſi crimẽ. qui ponit quid ſit porticus.& Bart. in d.l.quod conclaui.Latè dixi de iſta materia in additionibus meis poſt Moder.in d.l.cætera.§.hoc ſenatus.ff.de lega.j.

ADNOT. a. ¶Domus. *Adde tu quid ueniat appellatione domus,& an ſtante ſtatuto quòd nullus poſſit capi in domo, an poterit capi in apotheca, ſiue habeat acceſſum per domũ ſiue nõ. & uide per Paul.de Ca.in conſil.xiiii.in primo impreſſis:& an factum in porticu dicatur factum in domo,uide Pet.de ancha.in conſi.clix.Ber.*

4 *Verba mouendi ſe de loco ad locum denotant inſultum.*

ANGELVS.

4 *E T bene nota,quòd in inquiſitione noſtra dicitur, mouẽdo ſe de
loco ad locũ:nã prædicta uerba denotant inſultum.aliàs autem ſi tu
ueniens mecum ut ſocius aliò iturus,nulla rixa inter me & te interueniente me offendis,diceris pro-
a ditoriè[a] feciſſe : non autem feciſſe
inſultum,uel ſi ſedes mecũ in menſa me offendis,tunc non poteſt dici quòd

ci quòd inſultus interuenerit. ita no. dicit Bar. in d. §. delinquũt. & Bal. in l. j. in prin. quib. mo. feu. amit. ubi plenè no. de illo actu proditorio.

ADNOT. a ¶ Proditorie feciſſe. *Adde & uide Jo. in uer. che hai tradito la tua patria, & uide Cap. in cõſi. xxxiiij, quod ſtante ſtatuto quòd bannitus poſſit impunè offendi, quod proditoriè occidens bannitum nõ iuuatur ſtatuto, niſi ſit bannitus propter crimẽ læſæ maieſtatis.* Ber.

AVGV. Tu autẽ in hac materia adde qs dicatur ꝓditor. uide id qđ tradidit Pe. de Anc. in repe. c. j. de cõſtit. in ordine meo in lxxiij. charta. ibi no. loquitur. & Bal. in l. inter nulla. C. de epi. & cle. q allegat Ioã. An. in c. j. de homi. li. vj. in nouella. uide glo. in c. clerici. el. ij. xlvj. di. Ang. in l. nõ impoſsibile. ff. de pac. uide not. in l. j. ff. de pac. Bald. & Sali. in l. ij. C. quæ res exportari poſsint. & dicit Bal. in c. j. de eo qui interfecit fratrẽ domini ſui, quòd ꝓditor nõ debet ſtare corã principe: & ille q occidit cũ ueneno, dicitur proditor. Bald. in l. fi. de ſumma tri. & fide catho. & in l. cũ fratrẽ. C. de his quibus ut indi.

5 *Statuto loquẽte de inſultu facto ad domũ, an habeat locũ in domo cõmuni.*

ANGELVS.

5 a * AN autẽ ſi domus ſit cõis[a], habeat locũ ſtatutũ prædictũ de inſultu facto ad domũ? uidetur ꝙ nõ: qa quod cõmune eſt, meũ fictè eſt: ut l. illud. ff. de ritu nup. & fictio nõ habet locũ in ſtatutis: igitur &c. Bal. in d. l. illud. & in l. j. C. qui teſt. face. poſ. diſtinguit quòd aut illa domus erat cõmunis cũ uulnerauit: & tũc ſtatutum non habet locũ. l. ſed & militis. ff. de excu. tuto. aut cũ alio, & tũc ſtatutum habet locũ. no. in d. l. j. & in l. ſerui electi. §. fi. ff. de lega. j. & ita debet intelligi quod ibi no. Bar.

ADNOT. a ¶ Sit cõmunis. *Adde tu & uide Pau. de ca. in cõſi. cccxliij. ubi ponit an ſtante ſtatuto quòd uicinus poſſit auocare rem emptam ab emptore, ſi ſunt duo ſocij domus pro indiuiſo, an unus poſſit auocare, & id quod eſt commune dicatur meum, uide* Abb. *in conſil. lxxxiij. in ij uol. &* Socin. *in conſi. ccxlv. col. v. uer. ſed ad hoc fundamentum.*

AVG. Tu aũt in hac materia adde, ꝙ pro deciſione Bal. facit, qa ſtatutũ puniẽs inferentẽ iniuriã ad domum alicuius, habet etiã locũ in domo conducta, quæ penitus nõ ſit illius inſultati. l. lex Corne. §. domum. ff. de iniur. ergo multomagis in domo cõmuni: qa ſolũ ſtatutũ cõſiderauit domũ pro habitatione. & hoc uoluerũt Pau. de ca. & Ang. in d. l. j. C. q teſt. fa. poſ. & Bal. in l. illud. ff. de rit. nup. in reportatis antiqs. & Ro. in l. illud. §. edictũ. ff. ad Sil. & ſimilẽ deciſionẽ poſuerunt ibi Bal. & Ange. ſed Ro. in l. j. C. q teſt. fa. poſ. tenet cõtrariũ: qa id qđ cõe eſt, meũ fictè eſt, & nõ propriè: ut no. Bar. & oẽs doc. in d. l. ſerui electione. in §. fi. ff. de leg. j. ſed uerba ſtatuti propriè & nõ fictè debẽt intelligi. l. iij. §. hæc uerba. ff. de neg. geſt. l. j. §. hoc interdictũ de ciſterna. ff. de fonte. igitur &c. Sed puto nõ eſſe recedẽdũ ab opin. Bal. in d. l. j. tãquã cõmuni: quia ubicũq; una ſola ratio reddi poteſt pro ſtatuto, licet in eo non fuerit expreſſa: tamen habetur pro expreſſa. not. gl. in l. quanuis. C. de fideicõ. eſt text. in l. militis agrũ. ff. de re mili. quẽ text. ad hoc allegauit Bal. in l. maximum uitium. C. de libe. præte. & Rapha. & Paul.

Pau.de caſt.in l.ſi uerò.§.de uiro.ff. ſol.ma.& Imo.in l.fi.ff.de hære.inſti. ſed ita eſt,ꝙ ubi ratio eſt expreſſa in 1 lege,tunc fit extẽſio,etiã in correcto riis.no.gl.in cle.j.in uerbo,eligatur. extrà de elec.& ibi p Pau.de leaza. & dixi in l.4.ff.de lega.j.ſed ita eſt in caſu noſtro ꝙ non poteſt alia ratio reddi:qa domus debet eſſe tutiſsimum refugiũ.l.pleriq;.de in ius uo. ergo dicendũ eſt,iſtud ſtatutũ debere intelligi etiam in domo communi:& inquantum do.Ang.hic,& Bar. in d.l.ſerui electione.§.ſi.ff.de leg. j.per glo.quã reputauit ſingularẽ in l.id qđ noſtrũ.ff.de reg.iu. dicũt ꝙ id quod commune eſt,meum eſt ficte & non propriè.Adde quòd Albe. de Roſa.in j.parte ſtatutorum. in q. clxxvj.expreſſè decidit contrarium: qa nõ eſt uerũ ꝙ fictè debeamus intelligere,quod cõmune eſt, meũ ſit: imò propriè,hoc eſt de proprio ſignificatu uocabuli.& alleg.tex.in d. l.illud.ff.de rit.nup.& certè ille text. uidetur decidere contra Bar.& do. Ang.hic.nam ibi fuit reprobata ſententia Iaboleni iuriſcõſulti,qui dicebat,quòd res communis nõ eſt proprie illius,qui habet partem in re,& ibi dicit quòd multi iuriſcõſulti dixerunt cõtrariũ:quòd libertas cõmunis dicitur eſſe propriè illius qui habet partẽ in ea.uide tamẽ Pau.de ca. in conſi.cccxlj.q limitat dicta Bart.& gl.in d.l.id quod noſtrũ.& quia multas & infinitas deciſiones poſui in hac materia in additioni.meis,quas feci in d.l.ſerui electio.§.ſi.ff.de leg. j.in j.col.ideo dic ut ibi dixi. ſequitur gl.in platea communi.

SVMMARIVM.

1 *Locus commiſsi delicti confinatus maximè duobus confinibus,an in inquiſitione ſit ponendus & quando.*

IN platea communi.* Dic quòd locus commiſsi delicti cõfinatus, maximè duobus confinibus in inquiſitione eſt ponẽdus:ut notatur in l.libellorum.in princ.ff.de accu.& in l. ij.in §.in publico.ff.de adult.p Bar. quod eſt uerum in omni crimine,qđ committitur in committendo præterquam in crimine falſi: quia in eo non eſt neceſſe ponere locum delicti:ut no.glo.inſtitu.de pub.iudic.in princip.& dicam infrà ſuper gloſſ.in uerſicu.falſario.in uer.& tene menti tu iudex.ſecus autem eſt in delictis quæ committuntur in omittendo: quia in illis nõ eſt neceſſe quòd apponatur locus delicti, ut dicam infrà,in hac ea.glo.in uer.& prædicta procedunt in delictis.

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde quæ dixit Bal.in l.edicta. C.de eden.in uer.viij.opponitur.qui dicit quòd in inquiſitione non debemus apponere locum:quia nullibi in l.aliqua hoc cauetur.nec obſt. l.libellorum.ff.de accuſatio.quia lex procedit in accuſatore qui non caret odio:ſed nos in iudice.item addatis hæc non procedere in crimine hæreſis,ubi non requiritur locus:ita ſingulariter dixit Bal.in l.j.C.qui accuſare.in v.col.& ibi uide rationem. Et quia multa in iſta materia dixi in gl.ſ.hæc eſt quedã inquiſitio.in additionibus meis,in illo articulo, an in inquiſitiõe requiratur locus & tẽpus, & multa allegaui ibi. ideo me remitto ad ea quę ibi dixi:& ibi teti gi qđ in crimine falſi:& ideo approbo quę ibi dixi.In delictis uerò in omittẽdo,dicã infrà in hac eadẽ gl.in d.uer.

d.uer.Et prædicta procedunt in delictis in additio.meis.

1 *Locus loci an debeat poni in inqſitiõe.*

ANGELVS.

2 * QVAERO an locus loci debeat apponi:dico quòd ſi uniformiter delictum nõ eſt punibile:quia ex forma ſtatuti fortè poſt medium plateæ eſt maior pœna:& tunc locus loci eſt inferendus ad hoc ut neceſſariò concludatur in maiori pœna.l. de pupillo.§.qui nunciat.ff.de ope. no.nun.ita dicit Bar.in l.libellorũ.ff. de accu.in uer.quæro circa tempus.

AVG. Tu autem in hac materia, adde quòd Spe.in ti.de acc.& inqui. & denunciatio.in ultima parte in §. j.circa prin.tetigit iſtam q.& ibi decidit expreſsè & indiſtinctè: dicit ꝙ locus loci eſt apponendus,& probat autoritate teſtamenti ueteris:quia illi qui calumniabant Suſannam,fuerũt interrogati de loco loci,ſcilicet in pomerio & ſub qua arbore:& ſic de loco loci.In hac tamen materia potes addere omnia ea quæ dixi in l.de pupillo.§.q nũciat.ff.de ope.no ui nũ.ubi multa dixi an locus loci ſit ponẽd⁹ in inſtrumẽto:dic ut ibi dixi.

3 *Locis pluribus exiſtentibus eiuſdem nominis,an requiratur ut demonſtretur expreſſo nomine.*

ANGELVS.

3 * QVID ſi ſint plura loca eiuſdẽ nominis ut duæ uillæ,an requiratur ut demonſtretur expreſſo nomine? Bar.in d.l.libellorum.in prin.in uer. ſecundò quæro.dicit quòd ſi uerè locus eſt ſub iuriſdictione dicti iudicis qui tali nomine nuncupatur:licet alia plura ſint eiuſdem nominis,quæ tamen non ſunt ſub illa iuriſdictione:& ſufficit quòd locus demonſtretur: quia præſumetur dixiſſe de eo qui eſt ſub ſua iuriſdictione: ſecus ſi ſunt ſub ſua iuriſdictiõe plura eiuſdem nominis loca:quia tunc tanquã incerta inquiſitio non procedit niſi alio modo ſpecificetur locus.l.ita fidei.ff.de iur.fiſ.Et ita etiam uidetur ſentire Bar.in l.quoties in ſtipulationibus.ff.de uer.ob.ſed Bar.in l.quæ conditio.ff.de condi.& demonſt.tenet,quòd quamuis locus appoſitus & nominatus in inquiſitione ſit ſub iuriſdictione iudicis:tamen ſi ſint loca ſimilis nominis & alterius iuriſdictionis:quia ciuitas non ſubintelligitur in inquiſitione:imò debet apponi in d.l.libellorum.tunc etiam debet aliis ſignis ſpecificari:aliàs repellitur tanquam accuſatio uel inquiſitio ſit obſcura propter locum obſcurum.& ita ibi tenet Imo.ſed ego credo primum dictum uerius,& maximè in inquiſitione:quia ſi iudex inquirit de delicto commiſſo in uilla ſancti Martini: & una uilla ſubdita iudici inquirenti, nuncupetur dicto nomine de ea quæ eſt ſub ſua iuriſdictione, & non de aliena ipſe intellexit:aliàs de delicto alibi commiſſo non ita faciliter poteſt fieri punitio: niſi fortè ratione originis.l.j.C.ubi de crimi.agi oportet.& maximè per modum inquiſitionis:ut no.Bar.in l. j.C.de ſumma trinita.& fid.catho.& ſuprà dixi in uer.hęc eſt quędam inquiſitio.igitur de ſua intelligitur ne delicta remaneant impunita.& hoc tenet Raph.etiam in accuſatione,in d.l.quæ cõditio.§.j.per gl.in l.quoties.de uerb.obli.

AVGVS. Tu autem in hac materia adde,quæ dixit Bart.per illum tex.in l.ita fidei.ff.de iure fiſc.circa prin.

princ. qui dixit propter diuerſitatem rerum legatũ dicitur obſcurum, per quod infert ꝙ ſi in inquiſitione cõtinetur delictum eſſe commiſſum in uilla ſancti Martini: tamen ſi in comitatu Peruſii ſunt plures uillæ hoc nomine nominatæ, nõ uidetur appoſitus certus locus, per illũ tex. tamen Bart. ibi ſe remittit ad dicta per ipm in d.l. libellorum. ſed aduertas, quòd mihi uidetur contrariũ, ꝙ ille locus
5 cẽſeatur appoſitus, quãdo ſunt plura loca eiuſdẽ nominis in quo loco nũcius citauit reũ: & ꝓ hoc adduco id quod elegãter tradidit Bal. in l. eum quẽ temere. ff. de iu. qui dicit, quòd licet citatio reddatur obſcura, quãdo ſunt plures eiuſdem nominis: tñ fuit iudicatum Florentiæ, quòd ille cenſeat eſſe certus, quẽ nuncius citauit: & pro hoc credit citatio clara propter illã citationẽ, & nũcio creditur. in c. cum parati. extrà, de appellat. & pro hoc poſſumus concordare opiniones: cogita tu.

4 *Pœna ſi imponatur maior delinquenti in principio plateæ, quæritur, quod dicatur plateæ principium.*

ANGELVS.

4 * QVID autem ſi pœnam ponat maiorem in principio plateæ: quæritur, qđ dicatur plateę principium. notat Bar. in l. ij. ff. de fur. & dicit, ꝙ principiũ dicitur à parte ſuperiori uſque ad xij. partẽ. & inferior pars plateæ eſt ad quam deſcẽdit curſus aquæ. uide etiã Bar. in l. j. in prin. ff. ſi quis ius dicen. non obtempe. & in l. nemo. C. de tempo. app. & Bal. in rub. ff. de re. di. in uerſi. ſed quando cognoſcam, ꝙ alueus eſt mutatus. cum uerſic. ſeq.

a AVG. Adde [a] tu dicta Bar. in tractatu ſuo Tiberiadis: qui ponit aliqua de iſto principio, & fine. & uide Ang. in l. ij. ff. de fur. qui in aliquibus contradicit Bar. Moder. uerò in l. j. in §. j. ff. ſi quis ius dicen. nõ ob tẽpe. approbant d. Bart. ibi. & uide ibi doct.

ADNOT. a ¶ Adde tu. *Et uide Pet. de anch in cõſi. xcviij. qui dicit Bar. in d. l. ij. de fur. bene loqui.* Ber.

5 *Platea quæ dicatur.*

ANGELVS.

* QVAERO quæ dicatur platea: quia ut plurimum ſtatuta augẽt pœnam in delictis commiſsis in platea. pone ſi unum ædificium erat penes plateã, deſtruitur autoritate publica: an uia quæ erat penes dictum ædificiũ remaneat uia: an uerò cẽſeatur platea. Bar. in l. j. ff. de uia publi. & loco publico. dicit, ꝙ illa uia ammodo cenſebitur platea: ſed ut plurimũ continat platea per ſtatuta quæ ſunt ſeruanda.

AVG. Tu in hac materia cõſidera, ſi nõ ſunt ſtatuta, quis ſit cõmunis uſus hominum in illo loco, & quantum contineat ipſa platea. ar. eorum quæ habẽtur inſti. de re. diu. in §. uniuerſitatis. uel diſtinguerẽ: aut ſumus in odioſis, aut in fauorabilibus, ut uideamus quid comprehendatur appellatione plateæ iuxta ea, quæ dixi in ſimili, in l. j. ff. de uer. ob. cogita.

6 *Statuto dictante ſi quis offenderit aliquẽ in tali uia per quam itur ad talem locum, puniatur pœna dupli, an includatur offenſa facta in foſſatis quæ ſunt in dicta uia.*

ANGELVS.

6 * QVID ſi ſtatutum dicit, quòd ſi quis offenderit aliquem in tali uia, per quam itur ad talem locum: puniatur pœna dupli: an includatur offenſa facta in foſſatis, q̃ ſunt in di-

ſta uia. dic ꝙ non: quia illa non eſt uia: quia nemo per dicta foſſata uadit.l.ij.§.ait prætor.ff.ne quid in loco publico.ita dicit Bar.in l.riparum.ff.de rerum diui.Si autē quis offenditur in dictis foſſatis [a] quæ ſunt extra ſepem & uiā, an dicatur offenſus in re ſua,ut comprehendatur à ſtatuto, quod duplicat pœnā offendēti in re aliena? Bald.in d.l.riparū.dicit,quòd non:quia non ſunt plenè ſua:quia talia foſſata de per ſe non cenſentur ſua,nec per ſe ſola poſſent uendi ut ibi per eum.

ADNOT.a ¶In foſſatis. *Adde tu & uide Alex.in conſi. xxxvj.in fi.in j. uolu. & ibi quando foſſata ſient in confinibus,uel ſint domini prædiorum. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia foſſatorum, dic quòd deciſio etiam melius poteſt colligi ex his quæ eleganter tradita ſunt per Bar.in tractu ſuo,Tiberiadis. circa prin.in uer. ago.uide aliquid p Bald.in rub.ff.de re.diuiſio.in xiiij.col.uide no.in l.p̄dia.ff.de fun.inſtru.& inſtrumen.leg. in §.item legatū.& uide no.per Bar. in l.quòd impenſa.ff.de impen.& in conſi.ſuo clxxxviij.& ibi colligitur in prædictis locis, quando foſſata ueniant in ſtipulatione.

7 *Percutitur quis in uno loco,& in alio loco incontinenti moritur, quis locus debet apponi.*

ANGELVS.

7 *QVAERO quis in uno loco percutitur, & in alio loco incontinenti moritur, quis locus debeat apponi, dic percuſsionis,& non mortis: quia uidetur mortuus ubi eſt percuſſus.l. ait.ff.ad leg.Aqui.ita dicit Bart.in d. l.libellorum.uerſi.ſed quæro aliquis percuſſit.ff.de acc.& Sali.in l.penul. C.de accuſa.in uerſi.adhuc quæritur.

AVG. Tu autem in hac materia adde, ꝙ imò uidetur indiſtinctè dicendum, quòd uterq; locus debeat apponi,per tex. in l.ſi uulnerato ſeruo.ff.ad l.Aquil.qui uidetur uelle,ꝙ uterq: locus ſit apponendus,ex quo duo cēſent delicta.uide Flor.in l.ait lex.ff.ad leg. Aquil.ſed hic non me extēdo:quia omnia iſta fuerunt tacta in glo.in uerbo,de anno præſenti.in iiij.q. prin. & in ſequenti q.& ibi uide quæ dicta ſunt,& in tex.& in addi, meis.& adde Bar.in terminis ponentem iſtam q.in l.item Mela. §.ſi plures.ff.ad legem Aquiliam,in fine.

8 *Delinquente eum ſagitta exiſtente in platea,& uulnerante aliquem exiſtentem extra plateam, quis locus confinabitur.*

9 *Vulnerato aliquo extra plateam qui fuerat apprehenſus in platea, & extra illam portatus,an puniatur percutiens tanquam uulnerauerit ipſum in platea.*

10 *Statuto cauetur, quòd licitum ſit inuentum in poſſeßione ſua damnum dantem percutere ſine pœna: ſi aggredior dānū dantem in poſſeßione mea, & proſequor ipſum fugientem extra meā poſſeßionē, & pcutio extra meā poſſeßionē, nūquid licitè percuſſerim.*

ANGELVS.

8 *QVAERO quid ſi aliquis exiſtens in platea,ſagittat aliquem extra plateam [a], quis locus confinabitur.Bart.in d.l.libellorum.in uer.ulterius quæro. dicit ꝙ uerba ſtatuti ſunt attendenda. nam ſi dicit,ſi quis ſagittauerit aliquem, & tunc platea eſt confinanda: aut dicit,ſi quis percuſſerit:& quia percutere eſt erigere cutem:cōfinabitur locus,ubi erat qui percu

percuſſus eſt:uide Cy.in ſimili.C.ubi
de cri.agi oportet.l.j. ſic ergo uide-
mus, quòd aliquãdo inſpicimus prin
cipium, id eſt locum, aliquando ulti-
mum: & tunc cautela eſt ſecundum
Bar. ꝙ ſemper uterq; locus appona
tur, ꝙ Saly.in l.pe.C.de accu. in uer.
quid in balliſtante.dicit fore neceſſa
riũ, ut reus poſsit facere plenas ſuas
defenſiões, & deliberare an uelit ce-
dere, uel contendere: ut l.qui accuſa
re.C.de eden. & l.j.ff.de eden. Si au-
tem ſtatutum dicit, ſi quis ſagittando
aliquem percuſſerit: & tunc dicit Sa-
lice. ꝙ uterq; locus debeat apponi
per ſupradicta, & idem ſi ſtatutũ di-
cat, ſi quis ſagittauerit, & aliquẽ per-
cuſſerit: quia copula &, principaliter
copulat: & ſic locus uterq; de neceſ-
ſitate debet apponi: prædicta uera
b quando initium [b] & finis ſunt pro-
hibita, per ſupradicta, ne reus tenea-
tur duplici pœna propter loca diuer
ſa. Si uerò initium erat licitum, & ha
bebat cauſam licitam: tunc inſpici-
mus initium, & nõ finem.l.quod ait.
§.quod ait.& ibi per Bart.ff.de adul.
facit l.quicũq; maior.ff.de bo.lib.§.
9 j.* Quod facit ad multa: pone, ali-
quis cepit aliquam perſonam in pla-
tea, & eam portauit extra plateam, &
ibi uulnerauit: an puniatur tanquam
percuſſerit ipm in platea, d. l.qđ ait.
facit quòd ſic. ſed tamen per prædi-
cta apparet cõtrarium, quia initium
fuit licitum: ideo inſpicietur locus fi
nalis: & eodem modo ſi aliquis inſul
tat aliquẽ in platea, & ipſum inſugat
& percutiat extra plateam, nõ uide-
tur ipm uulneraſſe in platea: & per
hoc Cy.in l.qui de crimine. C.de ac-
cu.in iiij.q.dicit, ꝙ ſi aliquis inſultat
aliquẽ cum gladio euaginato in ter-
ritorio unius iudicis, & eum inſequẽ
do in territorio alterius iudicis in-
terfecit, debet fieri executio, & iuſti-
tia, ubi eſt factum homicidium.arg.l.
ita uulneratus.in prin.ff.ad le.Aquil.
& l.quoniam multa.ff.ad leg.Iul.de
ui.& uide Bar.in d.l.libellorũ.& Flo-
10 ria.in d.l.ait.ff.ad l.Aquil.* Tertiò
facit, pone ſtatuto cauetur, quòd lici-
tum ſit inuentum in poſſeſsione ſua
damnum dantem percutere ſine pœ
na: pone ꝙ aggredior damnum mi-
hi dantẽ in poſſeſsione mea, & ipm
fugientem extra poſſeſsionem pro-
ſequor, & ipſum percutio extra poſ-
ſeſsionem meam: certè ipſum licitè
percutio: quia initium fuit licitum. ita
no. dicit Bar. in d.§.quod ait lex.

ADNOT. a ¶ Extra plateam. *Adde tu & uide Bal.in cõſ.xcvj.in ij.uo. & prædictis adde Are.in c.fi.de foro cõp. ubi ponit de ſagittante in uno territorio, & uulnerante exiſtente in alio territorio, quis erit iudex. & adde etiam, quòd dictum Bar.in d.l.libellorum.ſequitur d. Maria.ſoxj.in c.poſtulaſti.extra de fo.cõpe. & adde etiam prædictis Abb.in c.j.de præſump. & Ioã.an.in c.j.de conſe.ec uel alta. & do.Maria.in c.j.de rapto. & in c.qualiter & quando.el ij.art.xj.prin.q. vj.de accu.Strad.*

b ¶ Quando initium. *Adde & uide Alex.de Imo.in conſil.xxiij.in ij.uol.ubi ponit de eo qui fuit inuentus in domo, & uulneratus, & extra domũ mortuus. B.*

AVG. Tu autem adde doc. maximè do.Ant.de but.in c.fi.extrà, de foro compe.qui uidetur uelle, quòd ſi quis ſagittat in uno loco, & ipſe ſagittatus eſt in alio, ꝙ in utroque loco poteſt dici factum eſſe delictum: & ideo ſubdit ipſe, quòd ſi quis in uno territorio habet arcum in ma-

nu cum ſagitta, & ſagittat unum qui eſt in alio territorio alterius iudicis, ꝙ reſpectu loci ubi delicta ſunt facta ambo erunt iudices: ſubdit ſi utrīq; 11 concurrant, ille iudex obtinebit in cuius territorio ſagitta ꝑcutit, & ibi multa allegat. Et certè iſta materia ꝓ priè dependet à dictis Io.an. ubi format ſimiles quæſtiones in maleficiis in addi. ad Spe. in ti. de inquiſitione. in §. nunc tractemus. uerſi. ſuper hoc uide decretalē ſtatuimus. quę allegat Ia.bu. in q. ſua quæ incipit, ſtatuto ciuitatis. qui ponit qō. de eo q fuit captus in uno loco, & poſitus ſuper equū expoliatur in alio loco, ubi debeamus dicere delictum fuiſſe commiſſum. & uide doct. & Io.and. in c.j. de priui. li.vj. qui ponit q. de eo monacho monaſterij exempti, qui ſtans in loco exempto, percuſsit cum lapide exiſtentem extra locum exemptū. Et ibi dicit, ꝙ iſta q. fuit Egidii cremonenſis: & ibi uidetur concludere, quòd illud delictum in utroq; loco conſtat eſſe cōmiſſum, adeo, ꝙ uterque iudex poteſt inquirere. ar. l. ſi plures. ff. arbo. fur. cę. in fi. & idem uidetur uelle Fran. ſecundum eum in c. fi. de foro compe. per c. illorū. extrà, de ſen. excō. & c. paſtoralis. extrà, de teſti. & adde Ioa.an. in reg. in obſcuris. de reg. iur. in mercu. ibi in prin. dum dicit primus immiſit in ſecundū gladium, lanceam uel ſagittam, dubitatur in quo loco quis ſortiatur forū. Et in terminis noſtris omninò uide pulchra uerba Bal. in l.j. C. ubi de cauſa poſ. agi oportet. quicquid ſit, lege oēs iſtos doct. plus mihi placet ſnia Bart. quā poſuit in d. l. libellorū. dicat Saly. qcqd uelit in d. l. pe. C. de acc. & adde Bal. i c.j. in §. furtū. de pa. iur. fir. a

11 *Locus an confinari debeat quādo quis mittit gentem ad terram alienam.*

ANGELVS.

*QVAERO quid ſi quis miſit gentem ad terram alienam, quis locus confinabitur. Bar. in dicta l. libellorum. uer. iuxta hoc quæro. dicit ſtatutum, quòd in delictis habentibus cauſam ſucceſsiuam, locus & tēpus perfecti delicti debet inſpici, & confinari. l. ſemper. ff. quod ui aut clam. Si uerò maleficium reſpicit totum commune ciuitatis: ut qa ipm occupauit, ut ciuitatem Aſsiſii: tūc in inquiſitione contra occupantem non eſt neceſſe apponi confinia: ut l. de pupillo. §. qui nūciat. ff. de ope. nun. ita dicit Bar. in d. l. libellorum. in uer. quęro, uolo aliquem accuſare. & hoc no. Bar. in l. pe. C. de inſtit. ſub condi. factis. dic ut ibi: ſed hoc non eſt mirū. nam debes ſcire, ꝙ quando contractus, uel maleficium fit in loco notorio, non eſt opus, quòd continetur: ut puta quando fit in palatio poteſtatis uel in eccleſia ſancti Petronii: tunc non eſt neceſſe, quòd ex confinibus uerificetur, quod clarum eſt. l. j. in fi. ff. de dot. præleg. ita dicit Barto. in l. demonſt. ff. de condit. & demonſt. & Barto. in l. ſi quis in fundi uocabulo. ff. de leg. j. & hic not, quòd ſi in dictis locis non apponuntur confinia, non uitiabitur ꝓceſſus, & cōtractus: poſſunt tñ apponi, & appoſita nō uitiāt: ut l. quæ dubitatiōis. ff. de re. iur. quinimo fortius dico, ꝙ ſi cōfines apponuntur in loco notorio, & erret, non uitiatur inquiſitio, ar. no. in l. uinū. ff. ſi cer. pet. & l. j. §. j. ff. de rei uendi.

AVG. Item adde tu inquantum dictum eſt, quòd ſi maleficium fit in loco notorio [a], non eſt opus, quòd continet

confinetur,ut puta in palatio huius ciuitatis:dic ꝙ hoc idem tenuerunt Moder.maximè Imo.Pau.de caſt.in d.l.ſi quis in fundi uocabulo . per l. cum ſeruo.§.j.ff.de contrahen.emp. & d.l.j.§.j.ff.de do.præleg.cum propter qualitatem expreſſam reddatur certus:& fuit ſententia Bar.in d.l.cũ ſeruo.§.j.& Bal.in l.certum.ff.ſi cer. pe.& Ang.in l.hac conſultiſsima.C. qui teſt.fa.poſ.per id quod dixit ibi glo.de gallo preſſo qui fuit bidellus Accurſii. Sed adde quòd Gan.in ſuo tract.malefi.expreſsè tenet cõtrariũ. & refert Ang.in l.hac conſultiſsima. ubi etiam dicit fortius ꝙ eius opi.in practica obſeruatur. ſed aduerte qa opi.Bart.& aliorũ poteſt ſaluari per ea quæ not.Guil.de cug.& Bal.in l. comparationes.C.de fid.inſtrumen. circa iiij.col.ubi concludunt quòd licet in inſtrumentis debeat inſpici locus contractus celebrati,iuxta l.generali.C.de tabula.li.x.& l.optimam. & ibi doc.C.de contrahen.& commit.ſtip.tamẽ ſi ex inſpectione contractus apparet de loco,ubi conſueuit fieri talis contractus,non requiritur expreſsio loci:ut in actibus qui communiter fieri ſolent, puta in theſauraria.alle.l.j.C.de apoch.lib.x.ſed aduerte ſi quis uellet tenere opinio. Gan.faciliter poſſet reſpõderi ad doctrinam Guil.& Bal.in d.l.comparationes.quia illa doctrina eſt falſa:ut latè dixi poſt docto.in l.de pupillo. §.qui nunciat.ff.de operis noui nũciatione.

ADNOT. a ¶ In loco notorio. *Adde & uide Bald.in conſi.liiij.in ij.uol.incip.caſus breuis & arduus. Ber.*

12 *Locus an ſit confinãdus in delictis quæ committuntur in negligendo.*

ANGELVS.

12 ET prædicta procedunt in delictis quæ committuntur in facien.ſecus in delictis quæ committuntur in negligen.ut puta quia in ſyndicatu conuenitur poteſtas de negligẽtia, quis locus ſit confinandus. Reſpondeo,quia aut debebat aliquid facere in certo loco,ut cuſtodiã,uel ad certum locum denunciare maleficia:& tunc ille locus eſt cõfinãdus:quia ibi fuerit commiſſa negligẽtia:ut l.deſertorem.§.qui ſtationis.ff.de re mili.Si uerò locus nõ erat determinatus,tũc nõ eſt aliquis locus apponendus:ita dicit Bart.in d.l.libellorũ.in uer.ſed ꝙ in maleficiis.& idẽ tenet Sal.in l.pe.C.de acc.uer.q̃ro in caſibus in qbus omiſsio uel negligẽtia: ſed de aliis negatiuis,an locus & qs ſit cõfinãdus:uide latius p Bal.& Sal. in l.actor.C.de proba.in fi.dic ut ibi, ſufficit remiſsio.& Bar.in l.libellorũ. in fi.princ.ff.de accuſa.

AVG.Tu in hac materia,adde .q̃ dixit Bal.in l.j.C.de his qui.ut indig. in fi.j.colũ.qui dicit, quod non entia non ſunt in aliquo loco circunſcripta.& idem dicit, quod in caſu l.fi.ff. de decre.ab ordi.fa. quia ibi erat maleficium negatiuum, quod non circũſcribebatur per locum aliquem determinatum , & idem dixit Bald.in l. presbyteri.C.de epiſco. & cle. quòd ubi locus omnino eſt incertus , tunc locus nõ debet apponi in libello criminali. Et de materia principalis q̃ſtionis noſtræ adde Bal. Ang.& Imo, in l.ſi mora.ff.ſolu.matri.& Sali.in dicta l.actor.C.de probat.per Ioan.an. in addi. Specu.in titu.de accu.in iiij. parte circa prin.& uide Ro.omnino ibi in d.l.mora.& ibi dixi.

13 *Locus & tempus an poni debeant in lege Aquilia.*

ANGELVS.

13 * AN in l. Aquil. ſit locus & tempus inſerēdum. dic quòd non: ut no. Bar. in l. Neratius. ff. ad legem Aqui. per illum tex. nec etiā dānatus lege Aquil. uel me. cau. uel etiam interdicto unde ui, eſt infamis: ut no. glo. & Bar. in l. j. in prin. ff. de infami.

AVG. Tu adde quod Odo. in libellis ſuis dixit, quòd in l. Aquil. non eſt locus & tempus apponen. refert & ſequitur Bart. in l. prætor. in prin. ff. de iniur. & ratio eſt iſta: quia ubi actio ciuilis deſcendens ex delicto non infamat, ibi non habet locum ſolennitas legis libellorum. Iſta fuit ſentētia Bar. ubique in l. item exigit. ff. de dolo. & in d. l. Neratius. & in d. l. prætor. quæ concluſio an ſit uera uel falſa, ſuprà diſputaui & latiſsimè.

14 *Statutum duplicans pœnas an ualeat: & quomodo debeant duplicari.*

15 *Statuto dicente quòd in delictis commiſſis in eccleſia pœna dupletur ſi quis commiſit ſacrilegium, quod non poteſt niſi in eccleſia committi, an propter eccleſiam pœna duplabitur.*

16 *Qualitates quando ſunt poſt maleficium conſummatum, ut contra negantem maleficium, quomodo faciant pœnam duplicari.*

17 *Qualitas quæ ineſt à principio, ut puta in ſtatuto de nobili offendente, quomodo faciat pœnam duplicari.*

18 *Duplicatio pœnarum quando habeat locum, & quando non.*

19 *Statuto dicente, ſi quis percuſſerit aliquem in platea cum ſanguinis effuſione, amputetur ſibi manus: modo aliquis percuſſit alium pluribus percuſſionibus cum ſanguine, an plures manus debent amputari.*

20 *Statuto cauetur quòd portans bladum extra territorium, perdat animal: modo quis portauit bladum de nocte cum uno animali, in qua debet pœna duplicari, an teneatur ad duo animalia.*

21 *Statuto cauetur, quòd magnas condemnatur in quadruplum quàm popularis: magnas uulnerauit aliquem de nocte, ubi popularis pro qualitate noctis condemnaretur in duplum: quomodo condemnabitur ille magnas?*

22 *Statuta duplicantia pœnam propter locum, intelligi debent quando illud delictum poteſt fieri indifferenter in illo loco & in alio.*

23 *Pœna quando imponitur per reſpectū ad aliā, intelligitur cum omnibus qualitatibus illius pœnæ ad quā ſit relatio.*

24 *Statutum de pœnis duplicandis non habet locum in pœnis correlatiuis.*

25 *Statuta dicentia quòd de nocte pœna duplicetur, non habent locum in pœna abſciſſionis membri.*

26 *Statuta loquentia de pœnis duplicatiuis non habent locum in pœna manus uel pedis.*

27 *Statutum dicens pœnam duplicari pro delicto commiſſo in palatio intelligitur de delicto quod poteſt committi in palatio & extra.*

28 *Statutum de pœnis duplicandis an militet in tēpore: puta ſi pro uulnere debeat uulnerans ſtare in exilio per decem annos: an ſi fiat de nocte propter quam qualitatem pœna ſit duplicanda: ſtabit xx. annis.*

ANGELVS.

14 * ET ADVERTENDVM eſt ad inquiſitionem noſtram: quia in ea ponuntur aliqua, ex quibus ut plurimum per ſtatuta Italiæ communiter

niter pœna duplicatur. Et quia iſta ſententia duplicationis pœnarum magis cadit hic, quàm alibi:ideo aduertas: quia ſi ex ſtatuto pœna duplicatur de nocte,& etiam duplicatur propter locum: uidelicet in platea:& etiam duplicatur, quia in feſto natiuitatis domini commiſſum: uel in feſto omnium ſanctorum: uel in feſto ſancti Donati epiſcopi Aretini: an tribus uicibus in caſu noſtro duplicetur,& quoties duplicetur. Et primò eſt uidendum, an tale ſtatutum duplicans pœnas propter locum uel ſimilia ualeat. dic quòd ſic, in §. atrox. inſti. de iniur. & ibi hoc notaui. Secundò dicas, quòd iſtam, q.poſuit Bart. in l.aut facta. §. locus. ff.de pœn.& in l.Meuius.§. duobus. in fin.ff.de lega.ij.& in l. uulgaris. in princ. ff. de fur. & plenè in l. ſanctio legum.ff.de pœnis. & in l.fideicommiſſariis.§. decem. de leg. iij. ubi in effectu concludit, quòd inſpiciatur ſtatutum:nam aut propter iſtas qualitates pœnæ augentur, non tamen per nomina multiplicatiua, ut puta, in nocte puniatur in x.plus in platea in vj. plus in feſto Natiuitatis in v. plus quàm ſi alio tempore deliquiſſet:tūc omnes dictæ pœnæ poſſent habere locum: ut d.l.aut facta. aut per nomina multiplicatiua loquuntur:ut puta propter noctē pœnæ duplicentur: & tunc etiam ſi eſſent mille qualitates, non poſſent multiplicari ultra quadruplum:inſti. de actio.in §.omnes.Bal. autem in l. contra negantem.C.ad legem Aquili.dicit quòd primò duplicādum eſt ſimplum:quia duplum à ſimplo formatur: duplicatum autem ex qualitate temporis, non debet duplicari ex qualitate loci:unde dicit quòd ex duabus qualitatibus concurrētibus ad duplicādum, erit pœna tripli uel quadrupli:Verbi gratia, dicit ſtatutū quòd de percuſsionibus ſit pœna cētum librarū:aliud ſtatutū dicit, ꝙ pœna de nocte duplicetur: aliud quòd in platea de nocte, duplicetur: modo quidā percuſſit aliquē in platea de nocte, certè cōdemnabitur in ccc.libris nō in cccc.ſed ſi pœna huius qualitatis ſit ſimplex, duplicabitur pœna qualitatis.u er.g. dicit ſtatutum ꝙ popularis percutiēs puniatur in centū:magnas uerò percutiens puniatur in cētū quinquaginta: modò quidā magnas deliquit de nocte, certè duplicabitur cl.nā licet in eo attēdatur qualitas perſonæ: tamen cl. ſunt ſimplum quo ad eum:& hoc ſecundum Bald. probatur ex theorica. d.l.contra negantem.& l. cum exceptione. in §. quadruplatur. ff. quod me.cauſa.unde ſecundum iſtam doctrinam quæ mihi placet, procedamus in caſu noſtro. ponamus quòd pro uulnere eſſet pœna centum:tūc quia de nocte iſta centum duplicabuntur, etiam ſi eſſet ſtatutum per uerba multiplicatiua, & eſſent ducenta per plateam, etiam illud erit ſimplum, non autem tunc duplicatum propter noctem multiplicabitur: & ſic erunt trecenta: & quia in feſto Natiuitatis: & etiam ex ſtatuto duplicabitur illud ſimplum: & prior pœna originalis pro uulnere quæ erat centum: & ſic in totum in caſu noſtro erunt xl. Et ſic ex prædictis apparet, quòd ſit duplicatio propter locum, quod eſt uerum: quando in omni loco illud ſui natura eſt delictum: tunc propter locum

priuilegiatum augmẽtatur, quod poteſt: ſi autem delictum non poteſt pariter omni loco committi, ſed tantum in uno lloco: tunc nunquam propter locum fit duplicatio: ut puta in delictis commiſsis in palatio
15 uel in eccleſia pœna dupletur. * Pone quòd quis commiſit ſacrilegium, quod non poſſet niſi in re eccleſiaſtica committi: an propter eccleſiam duplicabitur pœna? dic quòd non: ut d.l.diu.ff.ad legem Iul.pecu. quia duplicaretur illud quod aliàs eſſet ſimplandum, uel ut in l.hoc edictum. in fi.& ibi Bar.ff.de publi.ſed ſimplũ non reperitur aliàs: quia alibi quàm in eccleſia non poteſt cõmitti ſacrilegium: ergo nõ poteſt duplicari: ita dixit Bar.no.in l.aut facta.§.locus.ff. de pœ.ſed Bar.in l. ſanctio legum.ff. de pœ. ubi latè & ampliſsimè loquitur & ſingulariter tractat hanc materiam, dicit quòd aut qualitates ex quibus debet fieri duplicatio concurrũt eodem tempore: & ſic tempore delicti pariter & ſimul, & una nõ eſt anterior uel poſterior altera: ut puta percuſsiſti Titium in platea de nocte & in feſto omnium ſanctorum. aliquãdo qualitates aliquæ ſunt poſt delictum conſummatum: ut puta, dicit ſtatutum quòd cõtra negantem maleficium pœna duplicetur: aliquando qualitates inſunt à principio ante maleficiũ: ut puta dicit ſtatutũ ꝙ nobilis puniatur in duplũ eius in quod puniretur plebeius. Primo caſu quando qualitates concurrunt eo tempore: & ſic una nõ poteſt dici antiquior alia: & ſimplum tunc primum tãtummodo duplicabitur ſemel, ut ſuprà
16 dictum eſt. * Secundo caſu quando qualitates ſunt ex poſtfacto: & ſic poſt maleficium conſummatum ut contra negantem: & tunc duplicabitur cum omnibus dictis qualitatibus, & de nocte in platea, & in feſto omnium ſanctorũ. l. cum exceptione. §. quadruplabitur. ff. quod me. cau.
17 * Tertio caſu quando qualitas ineſt à principio: ut puta in ſtatuto de nobili offendente: & tũc tota pœna quę imponeretur habito reſpectu ad omnes illas qualitates, ſcilicet de nocte, & in platea &c. eſt ſimplum, & illud totum duplicabitur: & ſic poteſt aſcendere ad multũ. pro hoc allegat caſum in l.j.cum gl. ſi fami.fur. fe.di. & l.uerum.cũ ibi no.ff. de parri. quia intelligitur cum qualitatibus omnibus: ut l.à filio.§.pater.ff.de ali.&cib. leg.uide tamen multò latius per Bar. in d.l. ſanctio. quod perpetuo tene
18 mẽti. * Et prædicta de duplicatione pœnarum habent locum, quando eſt tale quid quod poteſt duplari: ut quãtitas, uel quæ conſiſtit in pondere, numero, uel menſura: ſecus ſi conſiſtat in ſpeciebus: ut puta quia amputetur ſibi manus ex certo delicto ſi commiſit de nocte, etiam ſi pœna deberet duplari, non tamen ſibi amputabuntur duæ manus, ſed tantùm unica: ita dicit Bar.in l.Lucius.§. impuberem.ff.de leg.ij.& in l.Meuius.§.duobus.in fin. & d.l.ſanctio legum. in fi. Idem in tempore quãdo tempus eſt ſpecificè deſignatũ, ſcilicet cum deſignatione principii & finis ipſius tẽporis.ita dicit Bal.Rap.& Imo.in l.ex facto.§.j.ff.de uulga.& pupil.& propter noctem tale tempus non duplicabitur: quia eſt deſignatũ ut ſpecies. Et prædicta procedũt quãdo aut pœna duplatur propter locũ, aut in loco unicum maleficium committitur

*Sed

19 *Sed quid ſi ſtatutũ dicat,ſi quis percuſſerit aliquẽ in platea cum ſanguinis effuſione, amputetur ſibi manus. modo aliquis alium percuſsit pluribus percuſsionibus cũ ſanguine, ut eſt in caſu noſtro,an plures manus debeant amputari?diſtingue,aut ſtatutũ dicit,amputetur ſibi manus ſimpliciter &indiffinitè:nec dicit de dextra uel ſiniſtra : & tunc ambæ manus amputari poſſunt : ſicut enim genus generaliſsimũ quod eſt in quantitate multiplicatur:ita hoc genus ſubalternum recipit multiplicationẽ donec durat.l.in ratione.§. diligenter. ff.ad legem Fal.Si uerò dicat manus dextra,tunc ſi illa plura delicta præceſſerãt antequã aliqua fieret condẽnatio:tunc ſufficit amputari illã manum dextram pro omnibus percuſſionibus:ut l.uulgaris.ff.de fur.Si autem prius erat facta cõdemnatio & executio,pro uno delicto in manum dexterã,poſtea committeretur aliud delictum,poſſet iudex ne delicta remaneant impunita alterare pœnã in aliam manum ſiniſtrã:ut l.hos accuſare.§.omnibus.ff.de accu.ita no. dicit
20 Barto.in d.l. uulgaris. * Inducuntur prædicta ad q. ſtatuto cauetur, quòd portãs bladum extra territoriũ perdat animal:modo quidam portauit bladũ de nocte cum uno animali, in quo pœna debet duplicari.dic qđ iſte non tenetur ad duo animalia, cũ ſit ſpecies quę duplicari nõ poteſt:ut d. §.impuberẽ.ita dicit Bar.in d.§. duobus.Et eodẽ modo quãdo pœna non eſſet reiterabilis, nunquã duplatur: ut puta pœna mortis:ut no.gl.& Bar. in d.l.uulgaris.circa mediũ.quod eſt uerum,quando omnes pœnæ eſſent mortis.Si autẽ una eſſet pœna mortis,alia manus amputatio:tũc diſtingui debet : aut pœna mortis primò habuit locũ & executionem,& pœna manus ceſſat:aut primò locũ habuit pœna manus : & tunc pœna mortis locũ habere põt.in l.ij.§.ſi.ff. de cuſt. reo.ſed Raph.in l.j.ff.nil.no.app.pẽ. uidetur in ſimili aliter dicere:dicens dubito an intentio d.l.j. nil no.allegatæ per Bar.fuerit quòd damnatus fuerit ex diuerſis criminibus ad pœnas incõpaſsibiles: quomodo enim iudex poteſt condemnare aliquem ad furcas & ad decapitationẽ : quia & hęc ſententia cõtinet incõpaſsibilitatẽ:nec enim in una ſententia,nec in diuerſis quis poteſt ad duplicem mortẽ cõdemnari:ſemel enim mortuus amplius mori non poteſt ,ſicut nec teſtamentũ ſemel ruptũ amplius rumpi poteſt:ut l.nã & poſtea. §.j.ff. de iniuſto rup.teſta.&ſentẽtię eſſent illuſoriæ,ut l. ſi prætor. in prin.ff. de iud. unde ꝓpter hoc intelligit quòd in d.l.j.erat damnatus ex duabus cauſis concurrentibus ſimul iunctis ad unam mortem , ipſe appellat à ſententia,quatenus ea cõtinet ipſum tale delictum cõmiſiſſe,ab alio autem non appellat:unde ſicut in l. iij.ff. de appellat. qui contra unũ contra oẽs appellat:ita in d.l. uidebatur:quia ratione unius delicti appellauit,an ratione alterius uideatur appellaſſe:& in d. l.j. dicitur,quòd ſi de graui appellauerit,uidetur etiam de alio appellaſſe:aliàs ſecus:& appellatio erit tota nulla,alioquin cum grauius eſſet damnatus, non debet fieri executio:quia nulla eſt , propter indiuiduitatẽ:& hoc dicit uidetur fuiſſe de mente gl. propter iura per eam allegata : unde concludit ſibi placere

quòd ubi ambo delicta ſunt deciſa, eadem ſententia debet ſuſpendi maioris executio:quia dici non poteſt, quòd fuerit præuentum:& tunc ſuſpendi debet executio maioris: ſed ubi in eadem ſentētia nō ſunt præciſa:quia alius uelit ex alio delicto accuſare:primum delictum debet præcedere,iuxta no.in l.ſi quis ex multis.de noxa.& l.ſi uero.de pecu.ſed tu dic ꝙ Bart.loquitur,quādo pœna eſt unica mortis, alia membri mutilatio.dictū uerò Rapha.loquitur quādo diuerſæ ſentētiæ ſiue pœnæ mortis inferūtur,& ſic diuerſis caſibus loquuntur: & ſic unuſquiſq; eorum in caſu ſuo poteſt dicere uerum.

AVG. Tu autē in hac materia duplicationis pœnarū adde, ꝙ contra cōmunem ſententiā fortiter obſtat tex.in l.ſi cum exceptione.§.quadrupletur.ff.quod me.cau.ubi habetur, ꝙ quoties aliquid debet duplari uel quadruplari, nō ſimplū debet duplari,ſed duplū duplicabitur, uel quadruplabitur:& ideo rectè illū tex.pōderat Bar.ibi dum dicit.iſte tex.facit ad quęſtionem: aliquis cōmiſit delictum in platea de nocte in feſto ſancti Herculani,quę pœna debet duplari:an duplicabitur ſecūdum ſimplū, uel ſecundum duplū,uel quadruplū. iſte text.facit ꝙ ſecundum duplum, non ſecundum ſimplū.Inquantū dicitur ibi quòd cū fructibus & omni cauſa debet fieri duplicatio.dicit tamen Bar.ibi quòd hoc eſt falſum,& in effectu in hac materia approbat dicta per ipſum in d.l.ſi præſes.in fi. Item adde, quòd contra iſtam cōmunem ſentētiā fortiter etiā obſtat tex. in l.ſi cū exceptione.§.ſi quis.ff.ꝙ me.cau.quē tex.ibi pōderauit Bal.ꝗ dicit no.ꝙ licet probetur ꝙ nō ſolū quadruplet res:ſed etiā acceſsiones. Et ideo dicit hoc eſt argumentū,ꝙ ſi de nocte debet pœna duplicari, ꝙ nō ſolū duplicetur ſimplū:ſed etiam pœna quæ in pœnā ponitur ratione alicuius qualitatis . Sed dicit ꝙ doctores tenent contrariū in cauſis criminalibus,qui dicūt ꝙ quicquid additur ſimplo non uenit duplicandū; & exēplificat.uerbi gratia,de uulnere eſt pœna centū:ſi committatur in ſtrata duplatur pœna . Modo pone ꝙ iſtæ ambæ qualitates concurrunt; quia in ſtrata & de nocte condēnabitur iſte in trecentū:quia ratione cuiuſlibet qualitatis duplatur centum: non autē cōdēnabitur in quatuor cētum:quia iſta uerba debent ad ſimplū referri.nec obſtat iſte §.quia reſpōdet Bal.ibi ꝙ imò ille text.facit pro quæſtione:quia totū hoc habebatur pro ſimplo.Et ideo totum quadruplatur: ſed in ratione propoſita non eſt ita:quia illud qđ additur per nomina multiplicatiua, nō pōt habe
21 re locū niſi in ſimplo.* Subdit poſtea Bar.pone ſtatuto cauetur ꝙ magnas condēnetur in quadruplū quàm popularis. Modo magnas uulnerauit aliquem de nocte, ubi popularis pro qualitate noctis condemnaretur in duplū,unus magnas condemnabitur in quadruplū illius dupli : an in quadruplo ſimpli? uidetur ꝙ ſic: per ea quæ dicta ſunt. Sed dic ꝙ uidetur:qa in ſimplo debet hic accipi totum id in quo cōdēnaretur popularis : quia habetur reſpectus ad illā ſummā : & ſic ratio multiplicatiua reſpectu perſonæ non reſpectu ſimplicis facti:& hoc uerius:unde dictus magnas ueniet in caſu præmiſſo ſic cōdēnādus.

& ita

& ita cõſuluit Ia.de bel.ſecũdũ Bal.
ibi,& dicit ꝙ iſta eſt cõmunis practi
ca:quia ex termino ad quẽ fit rela-
tio,debemus iſtã multiplicationem
aſſumere.Et ita in iſtis quæſtionibus
decidit Ang.in d.§.ſi quis.qui facit
mentionem de doctrina Bal.fratris
ſui,& in omnibus approbat dicta ſua
allegans etiam Bar.in d.l.ſi præſes.
Et de materia uide pulchra uerba
Bal.poſt gl.in c.j.§.fi.de pace tenen.
Item adde quòd unam pulchram li-
mitationẽ ponit Bar.in hac materia
22 in conſi.ſuo cxciij.* qui dicit ꝙ iſta
ſtatuta duplicãtia pœnas propter lo-
cum intelligi debent, quando illud
delictũ poteſt fieri indifferenter in
illo loco, & in alio:ſecus ſi tale deli-
ctũ non poſſet fieri, niſi in illo loco
tãtùm:& ibi uide exemplũ. Item ad-
de inquantum ſuprà deciſa eſt quæ-
ſtio de nobili offendente,ubi pœna
debet quadruplari,ꝙ contra illã de-
ciſionẽ eſt tex.in l.in furti.ff.de furt.
quẽ text.in hac materia reperio põ-
deraſſe Bar.in l.j.§.cũ plures.ff.ſi fa-
mi.fur.fe.di.quẽ tex.ibi in d.§.cũ plu
res.iuncta gl.põderauit etiã Bar.qui
23 dixit no.ex iſto text.iuncta glo.* ꝙ
quando pœna imponitur reſpectiuè
ad aliã,intelligitur cũ omnibus qua-
litatibus illius pœnæ ad quã fit rela-
tio : & pro hoc dicit,hoc anno erat
quæſtio,dicit ſtatutũ ꝙ nobilis pu-
niatur pœna quadrupli eius in quo
puniretur popularis. cõtingit quòd
nobilis delinquit de nocte, uel in
platea : quæritur utrũ pœna debeat
quadruplari pœna ſimplicis malefi-
cii:an uerò pœna maleficii ſic quali-
ficati:& dicit ꝙ hoc ultimũ uidetur
uerũ:quia ad illa refertur cũ omni-
bus qualitatibus ſuis : ſed dicit ꝙ in
contrariũ facit d.l.in furti.in fi.tamẽ
in hac materia approbat Bart.dicta
per ipſum in hac materia in d.l.ſan-
24 ctio legum.ff.de pœn.* Item adde
& intellige prædicta non habere lo
cum in pœnis correlatiuis:& hęc fuit
aurea deciſio Bal.in l.athletas.in §.
calumniator.in fi.ff.de his qui no.in-
fa.quia ex illo tex.iuncta doctr.Guil.
ibi dicit ex hoc not.ꝙ licet magnas
debeat puniri in quadruplo quàm
popularis crimine ꝓbato cõtra eũ:
& euenit ꝙ magnas fecit falſas ac-
cuſationes cõtra popularẽ,ita quòd
ueniet puniẽdus pœna talionis , nõ
punietur in quadruplo,ſed punietur
in ſimplo:ſicut debet puniri popula
ris crimine ꝓbato cõtra eũ,& hoc fa
cit pœnę idẽtitas:unde dicit ibi Bal.
ꝙ ſtatuta loquẽtia de pœna quadru
pli debẽt intelligi ubi pœna imponi
tur:nõ habito reſpectu aliquo alio,
ſed ſimpliciter,nõ autẽ in pœnis cor
relatiuis.qđ dicit eſſe notabile,& mẽ
25 ti tenẽdum.* Item adde aliã limita-
tionem quam poſuit Bal.in l.cum in
furti.ff.de in lit.iuran.qui dicit,quòd
ſtatuta talia quæ dicunt,ꝙ pœna de
nocte ſit duplicãda,nõ habet locũ in
pœna abſciſionis mẽbri,puta manus
uel pedis: qa dicit ꝙ in pœnis cor-
poralibꝰ una executio ſufficit:unde
dicitur ꝙ homini ſemel ſtatutũ eſt
mori:& mors eſt ultimum terribiliũ.
Sed aduerte qa cõtra iſtã deciſionẽ
uidetur eſſe doctrina Bar.in l.uulga
ris.ff.de fur.Et dictũ eſt ſuprà ꝙ Bar.
uidet̃ uelle ꝙ ſi ſtatutũ non uenit ad
ſpeciẽ:ſed dicit ꝙ abſcindat̃ manus,
& nõ dicit plus dextra , q̃ ſiniſtra,ꝙ
ſicut multiplicatur quãtitas in gene-
re generaliſsimo in iſtis pœnis:ita
multiplicabitur pœna in hoc gene-
re ſubalt

re ſubalterno. Sed ego nõ approbo doctrinam Bart. ſed plus mihi placet doctrina Bal. & ea ratione quam poſuit in l. j. C. de ſenté. quæ ſine certa quantit. qui dixit, ꝙ ſi quis cõmiſerit delictũ unũ cum mille qualitatibus, & quælibet qualitas haberet de per ſe pœnam, tamen inter pœnas non poſſunt excedere quadruplũ, & hoc in pœnis pecuniariis. quod eſt nota-

26 bile. * Poſtea ſubdit quód ſtatuta loquentia de pœnis duplicatiuis non habent locũ in pœna manus, uel pedis: quia fiſcus in pœnis prætendit cauſam lucratiuam. l. apud Celſum. §. de autoris. ff. de exce. doli. ſed plures cauſæ lucratiuę non concurrunt. Itẽ ſicut totus homo eſt ſpecies quędam: ita quodlibet membrũ: & lex dicit, ꝙ ſi teſtator duplicabit legatum, non porrigitur ad ſpecies. ff. de leg. ij. l. Lucius. §. impuberem. Ergo quia non poteſt duplicare perſonalẽ pœnam, imponet illam pœnam perſonalem ſimplicem, & ultra hoc pœnã pecuniariam arbitrio ſuo: quaſi pœna perſonali nõ cadente. Alii dicunt ꝙ ſi nõ poteſt amputari una manus, amputabitur altera. Sed dixit Bal. qđ dixi uerius, & humanius eſt: quia mutilatio ſecundæ manus eſt longè maior pœna quàm prima: & ideo plus eſſet quàm duplicatio, ſicut patet in euulſione oculorũ: & ita hoc approbo. Sed bene not. ꝙ talis condemnabitur in pecunia arbitrio iudicis. Et uide Bal. in l. Lucius. §. impuberẽ.

27 ff. de leg. ij. * Item adde ꝙ ſtatutũ loquens de pœnis duplicãdis, ſi delictum factum eſt in palatio, opus eſt quód illud delictum quod fit in palatio, ſit tale delictũ quod poteſt cõmitti, & in palatio, & extra ad hoc, ut pœna dupliceẗ: quia poteſt eſſe delictũ quod non poteſt cõmitti, niſi in palatio. Et not. quia iſta fuit elegans deciſio Bar. in quodam conſilio ſuo in ordine cxciiij. qđ incipit, Tuder-

28 tinus. ibi uide. * Et an tale ſtatutum de pœnis duplicãdis militet in tempore: ſtatutũ dicit, ſi quis uulnerauerit, ſtet per x. annos extra ciuitatẽ. Et alio ſtatuto cauetur, ꝙ pœnæ duplicẽtur in delictis de nocte factis. Adde Bar. in d. §. impuberem. & remittit ſe ad dicta per ipſum in l. j. §. fi. ff. ad Turp. An autẽ ſpecies poſſit duplicari, propter ſtatutũ qđ duplicat pœnas, adde Bal. in c. j. §. ſi duo. de pace tenenda. Et uide Bal. in l. j. in fi. C. de ſent. quæ ſine certa quanti. & Bal. in l. ſi cum exceptione. §. quatenus. ff. quod met. cau. Et adde Moder. in d. §. duobus. in l. Meuius. & in l. Lucius. §. impuberẽ. ff. de leg. ij. & omnes dicunt quód tale ſtatutũ non habet locum in pœniscorporalibus in ſpecie quæ multiplicari non poſſunt: quod not. Adde quæ dicam j. in gl. quæ incip. quas ſi non ſoluerit intra x. dies amputetur ſibi manus dextra.

29 *Inquiritur ſimpliciter de uulnere, & pendente iudicio ſequitur mors, quid faciet iudex.*

30 *Qualitas mortis, quando poſſit addi proceſſui formato de uulneribus.*

31 *Conſuetudine generali totius mundi eſt derogatum omnibus legibus ponientibus homicidium nõ conſummatum.*

32 *Accuſauit Titius Seium quòd eũ uulnerauit: hac accuſatione pendente, & probato illo maleficio per teſtes mortuus eſt Titius ante ſententiam: an iudex poterit procedere ad condemnationem ſuper morte.*

ANGEL

ANGELVS.

29 * QVID ſi aliqua dictarũ qualitatũ omittatur? Et primò quæro ſimpliciter inquiritur de uulneribus, & pendẽte iudicio ſequitur mors: quid faciet iudex? Reſpõdeo: aut iudex in ſua inquiſitione appoſuit illam clauſulã, & in bonã formã, ſcilicet, ſuper quibus omnibus &c. & tunc etiã eodem proceſſu morte ſecuta: poſtea nõ, per modũ additionis: ut dicã infrà in gl. ſuper uerbo, quid, iudex addidit &c. & probata morte in eodẽ proceſſu poterit de morte puniri: ut dicã infrà in gl. ſuper uerbo, (emergentibus & cõnexis.) aut dicta clauſula non eſt appoſita, uel ſi eam appoſuit, nõ poſuit eã latè, ut decet: & tunc aut loquimur de iure cõmuni: aut ſecundũ ſtatuta. Primo caſu poteſt in eodẽ proceſſu de morte cognoſci, & puniri: quia de iure cõmuni ualuit accuſatio, & inquiſitio, ſi ſimpliciter de uulneribus fuerit dictum, licet de morte omiſſum fuerit: quia lex Cornelia de ſicariis, non requirit ꝙ percuſſus moriatur, ſed ſufficit quòd animo occidendi percuſſerit: ut l. ſi is qui cum telo. C. de ſicar. Vnde ſi dicta qualitas mortis poſtea in proceſſu de ſimplici uulnere addatur: nihil dicitur addi, ſed exprimi, qđ tacitè inerat: ut l. iij. ff. de leg. j. ſed ſecundũ formã ſtatutorũ quæ requiritur, ꝙ aliquis uerè occiderit, neceſſe eſt, quòd fiat additio ad hoc, ut de dicta morte ſecuta, poſsit fieri condemnatio: ita no. dicit Bar. in l. ſenatus. ff. de accuſ. uer. aduerte quia &c. facit quod idem not. in l. prætor, §. j. ff. de iniur. & in l. nunquam plura. ff. de priuar. delict. uerſic. quæro circa hoc &c. Tu iudex, ſis tamẽ bene cautus, ꝙ aliquãdo ex forma ſtatutorũ, ut eſt Peruſii, maior pœna eſt de uulneribus, q̃ ſit de morte: ꝙ tunc quãdo proceditur per inquiſitionem de ſimplicibus uulneribus nõ facias dictam additionẽ tuæ inquiſitioni de morte: & idẽ quando proceditur per accuſationẽ, quòd nõ patiaris accuſatorem addere qualitatẽ de morte. Et iſto caſu à principio debes pati, quòd accuſet ſimpliciter de uulneribus. ita elegãter dicit Bart. in d. l. nũ.
30 quã. & in d. uer. * Sed dubiũ inſurgit, quãdo dicta qualitas poſsit addi dicto primo proceſſui. Hãc quæſtionẽ format Bar. in d. l. ſenatus. uer. extra glo. quæro. de qua dicã latè infrà in gloſ. ſuper uerbo, qui iudex addidit &c. concludit tamen Barto. in d. l. ſenatus. in accuſatione formata ſimpliciter quòd uulneraſti Titium, ſed in ea non eſt dictum de morte: ſed quia uulnus erat tale quòd remaneret cicatrix: ãn propter mortem, uel cicatricem omiſſam poſsit nouũ iudicium inchoare. nam dicit quòd ſi ſecunda accuſatio producitur ante nomen receptum inter reos in prima: & tunc ſuper ſecunda audietur omiſſa prima: ut l. ij. §. ſi. ff. de adult. Item ſi hoc fiat poſt nomen receptũ inter reos: quia ſuper ſecunda tanquã grauiori procedetur: ut l. per minorem. ff. de iudi. ita dicã in inquiſitione: quia iudex inquirens ſuccedit in locum accuſatoris: ut l. ij. §. ſi publico. & ibi Bar. ff. de adult. Sed adde quod no. Bart. in l. denunciaſſe. §. quid tamẽ. ff. de adult. in fi. ſed latius [illegible]. Sali. in l. qui de crimine. C. de accuſat. uer. iuxta prædicta quæro. ſi in una &c. Adde etiam quod dicam infrà in glo. ſuper uerbo, (qui iudex addidit

addidit &c.) circa princi.& in uerſi. quid ſi in prima inquiſitione &c.ſed ego memini aliàs practicaſſe, cùm caſus de facto contingit ad tollendã omnem dubietatem, quòd ego abſolui inquiſitũ ab obſeruatione iudicii primi, de ſimplicibus uulneribus, tantũmodo reſeruando mihi iu dici, & curiæ ne maleficia remaneãt impunita,ius iterũ inquirendi de dictis uulneribus,& de morte ad uindictam, & pœnam corporalẽ imponẽdam:& mandabã circunduci dictum proceſſum,& feci cum cauſæ cognitione, uidelicet cũ mihi nouiter uenit in notitiam,quòd talis ex talibus uulneribus nunc mortuus eſt &c. facit c.paſtoralis.extrà de exceptio.& poſtea formaui proceſſum de morte.facit qđ no.gl.& Bart.in l.poſtquã litu.C.de pact.in l.Titia.& ibi Bar.ff. de accu.quod bene no.

AVGVST. Tu autẽ in hac materia [a] adde,quòd Bar.in l.damni.§. Sabini.ff.de dam.infe.in ij.col.tetigit iſtã q.princi.& refert Richar.Malum.q diſputauit iſtã q.ſcilicet quando agitur ex uulnere, an ſequi debeat condemnatio ex ipſo proceſſu de homicidio.Et Richar. Malum.dicebat,ꝙ ſi dictũ fuit de uulnere mortali, & poteſt ſequi condemnatio de homicidio, ſi uerò hoc nõ fuit dictũ, & non poteſt ſequi cõdemnatio de homicidio ex eodem proceſſu,per l. ſi uulnerato. & in l.q occidit.ff.ad le. Aquil.ſed ibi Bar.dicit,ꝙ iſta ſua diſtinctio eſt uera de iure cõmuni:quia non requiritur mors,ſed ſufficit animus occidendi:idem ergo ſi accuſatio, uel inquiſitio contineret illum percuſsiſſe animo occidendi. Sed hæc nõ procederent ſecundũ ſtatuta quæ requirunt mortẽ: quià licet inquiſitio ſit facta de uulnere mortali, non poteſt ſequi condẽnatio de occiſo:quia illa accuſatio nõ fuit propoſita:ſecus ſi accuſator dixiſſet,quare peto eum condemnari de morte. & dic ut ibi latè per eum. Adde tamẽ quòd hæc doctrina Bar.& d.Ang.hic non uidetur uera de iure. Et hæc diſtinctio nõ ualet, imò indiſtinctè debemus dicere,ſiue loquamur de iure cõmuni,ſiue municipali, non poteſt ſequi cõdemnatio,etiã ſi dictũ eſt ꝙ uulnus eſt mortale,imò falſa uidetur concluſio ſua etiã in eo caſu: inquãtum concludit Bart.talem etiã poſſe puniri non expectata morte:quia ut habeat locũ pœna homicidii,ſufficit uulnus fuiſſe illatũ animo occidẽdi,
31 per d.l.is qui cum telo.Adde * quòd iſtud hodie nõ uidetur uerũ,nec habet locũ hodie: quia reperitur quædam mirabilis doctri.Spe.quam poſuit in tit.de accuſa. §.j.quã refert & ſequitur Bal.in l.iij.C.de ſer.fugit. & Ang.in l.j.in fin.ff.quod quiſque iur. quod de generali conſuetudine totius mundi eſt derogatũ omnibus legibus punientibus homicidiũ nondum conſummatũ. Et ita dicit d.Catal.in tract.ſyndi.q.clxxxvij.quod cũ iſta ſit generalis conſuetudo,nõ indiget probatione, & ideo uidetur concludendũ de iure cõmuni, ſicut de iure municipali cõcluditur in caſu ſtatuti.& ita in hoc paſſu concludit Ro.in d.l. damni.§. Sabini.in ij. col.Adde etiã in hac materia quæ dixit Gand.in tract.malefi.in q.illa,Pone ſtatutum fore in ciuitate, ſi quis dederit alicui alapam ſoluat centũ. in uer.pone quòd Titius mortiferè uulneratus accuſauit Seiũ, quòd eũ uulne

32 uulnerauit. * Qui dicit,quòd ſi iſte
Titius accuſauit Seiū quòd eū uul-
nerauit, & hac accuſatione pendēte,
& probato illo maleficio per teſtes
mortuus ſit ille Titius ante cōdem-
natione & ſententiā,quòd iudex ſu-
per dicta accuſatione nō poterit pro
cedere ad condēnationē ſuper mor
te:quia iſtud eſt unum de generibus
abolitionis,quę ipſo facto à lege cō-
ceditur abſque petitione à principe
facienda. Nam mortuo accuſatore,
ſicut mortuo accuſato perit omnis
inſtantia iudicii , & omnia acta:ut C.
ſi reus uel accu.mor.fue.l.j. §.fin.& l.
libellorū.§.fin.ff.de accu.imò abſol-
uitur accuſatus ab obſeruatione iu-
dicii:dicit tamen ꝙ accuſatio poteſt
inſtitui ab alio intra xxx.dies, & etiā
ab hęredibus accuſatoris mortui, nō
ut ab hæredibꝰ, ſed ut ab aliis. d.l.li-
bellorū.§.fi.& ibi concludit , quòd ſi
poſtea hæredes accuſant illū malefa
ctorē ſecuta morte,quòd illa acta de
uulneribus facta cum uulnerato non
iuuant hæredes ſuper morte ſecuta.
Vnde non puto quòd iſta doctrina
Bart.poſsit militare aliquo modo in
accuſatore, qui accuſauit de uulne-
re, & ſequitur poſtea mors ; quia de
morte in eodem proceſſu nō poteſt
ſequi condēnatio:die ut ibi.Et de ma
teria uide Ang.omnino in d.l.ſena-
tus.diſcedens aliqualiter à doctrina
Barto.ibi, & adde Bal.in l.& ſi ſeue-
rior.C.de his qui no.infa.circa med.
qui Iaco.de But.conſuluit contrariū.
Et ita refert Bal.qui dicit , quòd cō-
tra doctrinam Bar.in d.l.ſenatus.re-
peritur quod in l.ancillæ.C. de furt.
in fi.Et uide Floria.in l.uulneratus.ff.
ad leg. Aquil.qui tenet contra Bart.
in aliquibus ſequēdo doctrinā Spe.

ADNOT. a ¶ In hac materia. *Adde tu & uide Alexā.de Imo.in conſi. xv.in j.uol.& ibi an per generalem conſuetudinem ſit derogatum omnibus legibus punientibus homicidium nondū cōſummatum,& an cum quis eſt accuſatus de uulnere, & an ſequatur mors , poſsit ſequi condemnatio.uide etiam Bal.in cōſil.lxxxj.in v.uol.*

SVMMARIVM.

1 *Delicto commiſſo in loco religioſo, iudex laicus & nō clericus habet cognitionem, & punitionem , etiam ſi eſſet commiſſum in clericum.*

2 *Delicto commiſſo in eccleſia , uel eius cœmiterio:iudex laicus non poteſt extrahere malefactorem de loco religioſo, ſed ipſe debet eum capere,& tradere iudici ſeculari.*

IN ſcalis ſancti Petronii,cui ab
uno dicta eccleſia S. Petronii,
ab alio platea communi, & alia
latera & cōtra dictum Titium.
1 * Quamuis delictū cōmiſſum ſit in
a loco religioſo, iudex tamē laicus [a] ,
& non clericus habet cognitionē, &
punitionē , etiā ſi eſſet cōmiſſum in
clericū : ut l.ſi quis in hoc genus.C.
de epiſ.& cle.facit c.inter alia.de im-
mu.eccle.ita dicit Bart.in l.ſi cui.§.fi.
ff.de acc.& Sal.in authē.itē nulla cō-
munitas.C.de epiſ.& cle.uer.quæro
delictū cōmittitur &c.Et iſto caſu iſte
occidēs poterit teneri de homicidio
& ſacrilegio:qa in loco ſacro homi-
nē interfecit:ut d.l.ſi quis in hoc ge-
nus.ita dicit Bart.ut refert Sali.in l.q
crimē.C.de accu.in uer.oppono ter
tiò &c.& dixit Barto.in l.ſenatus.in
prin.ff.de accu.etiam ſi eſſet tale de-
lictum, ex quo ut dixi incurreret du-
plicem pœnam,& una eſt ciuilis,alia
eccleſiaſtica:ut excommunicationis,
quamuis

quamuis à iudice fuerit abſolutus & cõdemnatus, & pœnam ſoluerit, tamen poterit cõdemnari à iudice eccleſiaſtico: ita dicit Iaco. But. & Bald. in l. placet. in pe. q. C. de ſacroſanct.
a eccle. Et aduertas* quòd ſi delictum ſit cõmiſſum in eccleſia, uel eius cœmiterio, iudex tamen laicus nõ po-
b teſt capere b malefactorem, & eum de loco religioſo extrahere, ſed epiſcopus debet eum capere, & tradere iudici ſeculari: ut eſt tex. in authen. ſi quis ei. C. de adult. ſecus autẽ ſi deliquit extra eccleſiã, & in eccleſia poſtea fugit: quia per iudicem laicũ poteſt capi, & extrahi: ut in authen. de manda. princ. §. ſed neq; homicidæ. Et eſt ratio: quia quando deliquit in eccleſia, nõ deliquit in territorio iudicis ſecularis: ideo ipſum in eccleſia capere non poteſt: ita dicit Cyn. in auth. ſi quis ei. quod no. ad limitationem eorum, quæ dixi ſ. in glo. ſuper uerbo, fama publica, ſcilicet in materia capturæ.

ADNOT. a ¶ Laicus. *Adde in hoc, & uide ut pulchrè per Cal. in conſil. iij. in ti. de iud. & Pe. de Anc. cõſ. xv. Ber.*
b ¶ Capere malefactorẽ. *Adde aliquid circa hoc, & uide per Ro. in conſil. ccxxvij. & ccxxiiij. Bern.*

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde, quod Cy. in l. præſenti. C. de his qui ad ecc. confu. expreſsè tenuit, quòd ſi delictum eſt factũ in eccleſia, iudex ſecularis nullo modo ſe intromittit, ſed iudex eccleſiaſtic^9 eſt ille qui debet punire, tanquã delictũ ſit cõmiſſum in ſua iuriſdictione. Ita reperio d. Abb. ipſum allegaſſe in c. ſi. extrà de imm[illegible]. ec. & ibi d. Abb. refert doctrinã Bar. in d. l. ſi cui. quę iſte doctor alleg. hic: ubi Bar. expreſsè tenuit cõtrariũ, per l. ſi quis in hoc genus. C. de Epiſ. & cler. & ibi hoc etiã uoluit Bald. ponderans illum tex. ad hoc. Sed dicit d. Abb. in d. c. ſi. quòd opi. Bar. eſt uerior, & pro ſua opi. induxit optimè illum text. in d. c. ſi. & tandem d. Abb. remittit ſe ad no. per ipſum in c. inter alia. extrà de immu. eccl. Et certè do. Abb. ibi optimè diſtinguit: uide omnino ipſum in d. c. inter alia. Et in hac materia adde Sali. in d. auth. ſi quis ei. qui dãnat opi. Pet. & Cyn. quod etiam ſi de iure ciuili delictum eſt factum extra eccleſiam uel in eccleſia, poteſtas ſecularis nõ poteſt ipſum extrahere de eccle. ſine licentia iudicis eccleſiaſtici, per §. ſed neq; in auth. de mãd. prin. & ibi ponit, quid ſi iudex eccleſiaſticus denegat tradere iudici ſeculari? Hęc autem uera de iure ciuili, ſed de iure canonico an procedant, ut confugiens ad eccleſiam poſsit extrahi inde, ſiue delictum eſt factũ in eccleſia ſiue extra, & in quibus caſibus. uide Inn. Io. And. But. & Abb. in d. c. inter alia. & in d. c. ſi. extrà, de immu. eccle. & per Alber. in rubr. C. de his qui ad ecc. confu. & omnino per Cyn. in d. l. præſenti. qui ponit q. an & quando aliquis ſit immunis, uel nõ, ex eo ꝙ confugit ad eccleſiam, & an poſſit extrahi per iudicem ſecularem ſine licentia iudicis eccleſiaſtici. Et uide omnino quæ dixi ſuprà in glo. in uerbo, fama publica præcedente in materia capturæ. & Ang. in d. auth. ſi quis ei. C. de adul. uidetur tranſire cũ opin. Petr. & Cyn. cum aliqua limitatione: dic etiam ut ibi per eum.

3 *Priuilegium conceſſum eccleſiæ dicitur etiam eſſe conceſſum per xxx. paſſus in eius circuitu.*

ANG

ANGELVS.

3 *ET no. quòd priuilegiũ cõceſſum eccleſiæ dicitur etiã eſſe conceſſum per xxx. paſſus in eius circuitu. xvij. q. iiij. quiſquis inuẽtus. & ſic factũ in cõfinibus eccleſiæ dicitur eſſe factũ in eccleſia, & ſic captus in ſcalis uel oſtio ipſius eccleſiæ dicitur eſſe factũ in eccleſia: ut ĩ l. præſenti. §. ſanè. C. de his qui ad eccl. cõfu. & ibi Bar.

AVG. Tu in hac materia dic, ut ibi dictũ fuit ſuprà proximè in uerbo, in ſcalis &c. & adde, quod in glo. Io. An. in c. per exceptionẽ. de pri. li. vj. in uerbo, exempto. ſuper glo. ibi, & ibi Io. And. multa alle.

4 *Priuilegiatus ſiue exẽptus qui nõ tenetur corã poteſtate reſpondere ſi delinquat, an poſſit per poteſtatem puniri.*

ANGELVS.

4 *QVID autẽ ſi ſit perſona exem-
a pta[a] uel priuilegiata, ut quia coram poteſtate nõ tenetur reſpondere, & deliquit, an poſſit puniri per poteſtatem? no. Bar. in l. beneficiũ. ff. de conſt. prin. ubi in effectu dicit ſecundum Pet. aut quęritur de caſu in quo ſpecialiter eſt exẽptus aut nõ. Primo caſu propter delictũ uel cõtractũ nõ poteſt conueniri: ut l. ij. poſt prin. C. ubi de cri. agi opor. Secundo caſu, aut quis conuenitur ratione publicarũ functionũ, & tunc exẽptio ſibi nõ prodeſt: ut d. l. ij. in fi. Si uerò alia ratione cõueniatur, & tunc aut data eſt exemptio loco & perſonæ, aut perſonæ tãtũ. Primò caſu aut delinquit in territorio poteſtatis, & exemptio ei nõ prodeſt: ut in auth. qua in prouincia. C. ubi de cri. agi opor. Si uerò deliquit in loco exẽpto & extra iuriſdictionẽ poteſtatis, & tunc corã poteſtate uel ex inquiſitiõe formanda per poteſtatẽ nõ poteſt conueniri: ut c. uolẽtes. de pri. li. vj. & ibi no. Si uerò exẽptio ſiue priuilegiũ ſit data perſonæ tantũ, & tunc aut eſt data ratione dignitatis, aut pręeminentiæ, & tunc recurre ad l. ij. C. ubi ſen. uel cla. & circa hoc diſtingue, ut ibi: aut eſt data ratione publicæ utilitatis ut in militibus, & tunc aut loquimur in ciuili aut in criminali. Primo caſu nõ poteſt coram poteſtate cõueniri: ut l. magiſteriũ. C. de iuriſ. omn. iud. Secũdo caſu aut delictum eſt cõmune & enorme, & tunc corã poteſtate poteſt conueniri: ut in d. auth. qua in prouincia. aut delictum eſt ſingulare, ut uẽdere arma: & tũc dic ut not. in l. pe. ff. de iuriſ. om. iud.

ADNOT. a ¶Perſona exempta. *Adde tu & uide Fede. in cõſil. xxv. Card. conſi. cxij. in fi. & Calde. in titu. de foro competen. conſil. iij.*

AVG. Tu autem in hac materia adde not. uerbum Cyn. in auth. qua in prouincia. qui dicit, quòd priuilegiũ exemptionis perditur, ſi exẽptus aliquando graue ſcelus commiſit. & adde Ioan. And. in c. j. de uerb. ſig. in vj. in nouel. ponderantẽ ibi tex. ſing. in hac materia exemptionis. & ſcias quòd exẽptus dicitur eſſe ſub papa. c. per exemptionem. de pri. lib. vj. Si tamen exẽptus deliquit in loco poteſt conueniri ſub ordinario nõ obſtante priuilegio exẽptionis. c. j. de pri. li. vj. probatur in l. j. C. ubi ſenat. uel clar. ibi uide oẽs doc. ubi tex. dicit, quòd reatus omnẽ honorẽ excludit, & idẽ ſi exemptus negotietur in aliquo loco: ut in d. c. j. & Bal. in l. j. C. in quibus cau. nulli fori præſc. &c. Et de iſtis exẽptis, uide omnino Bal. in aut. quas actiones. C. de ſacroſan.

eccleſ. Et ad prædicta optimè facit text. in l. ſi quis in hoc genus. C. de epiſ. & cle. qui probat, quòd delictũ cõmiſſum in territorio in loco tamen exẽpto, iudex territorii nõ poteſt punire: nam iſta iudicãtur à pari, delictũ cõmitti extra territoriũ, aut intra territoriũ in loco exempto. Et ita diſputãdo tenet Io. Cald. in c. R o. §. contrahẽtes. de fo. compe. in vj. Et omnino in hac materia adde Pet. de Anch. & Card. & Imo. in c. j extra de offi. or. in cle. j. & But. in c. fi. de cler. peregr. & Bal. in c. fi. de capel. monacho. ubi habetur, quãdo ordinarius habet iuriſdictionem in exemptos.

SVMMARIVM.

1 *Verbum iniurioſum ſiue in genere, ſiue in ſpecie, quod dicatur.*

2 *Pluribus delictis in proceſſu cõtẽtis ſi etiã contineantur uerba iniurioſa, an proceſſus pcedat etiã ſuper illa uerba.*

3 *Verbum quodlibet iniurioſum præſumitur dictum animo iniuriandi, niſi contrarium probetur.*

4 *Verbis iniurioſis ſi aliquis in iudicio excipiat, an poſſit agi cõtra illum iniuriarum, ſi poſtea non probat.*

VErbã iniurioſa & contumelioſa dicendo adultero.
1 *Vnde ſi ſtatuto cauetur, quòd de quolibet uerbo iniurioſo puniatur, hic eſſet primò uidẽdũ, an hoc ſit uer
2 bũ iniurioſum,[a] & quot uerba ſunt. Reſpondeo, quòd in caſu noſtro eſt uerbũ iniurioſum. Nam uerbũ iniurioſum dicitur ſiue in genere, ſiue in ſpecie improperetur aliquod delictum cõmiſſum: ut in caſu noſtro, traditore &c. uide Bar. Bald. & alios in l. iij. in princ. ff. de lib. & poſth. & Bar. in l. turpia. ff. de leg. j. & in l. his uerbis. §. j. ff. de hære. inſti. Secundò dico, quòd omnia iſta, traditore tu non poi pi ſcampare, ſunt unicũ uerbum tantũ, & pro uno uerbo iniurioſo debet tantum puniri. ita dicit Bart. dando doctrinã in l. item apud Labeonẽ. §. ſed quod adiicitur. ff. de iniur. idem not. Bar. in l. ſi quãdo. C. de bon. uacan. lib. x. & idem Ang. in l. ſi non cõuicii. C. de iniur. Et ibi dicit Cy. quòd libellus in uerbis iniurioſis non procedit, niſi addatur, ꝙ protulit talia uerba animo iniuriandi: nam poteſt eſſe quòd ſint prolata à propinquis magiſtro uel maioribus, quibus corrigendi gratia, licet talia uerba proferre: ut l. j. C. de emen. propinq. & de emend. ſeruo. Ang. uerò ibi dicit, quòd ualet proceſſus, ſi non apponantur talia uerba, uidelicet animo iniuriandi. arg. l. fi. C. de ann. exce. Ego credo, quòd ſi libellus accuſatorius formetur ſolũmodo de dictis uerbis, uidelicet, quia dixit traditore, nulla eſt dubitatio: & idem in inquirẽte ſolum de dictis uerbis: quia cum accuſator petat eum puniri, & iudex dicat, quòd intẽdit cõtra eum procedere, & repertũ culpabilẽ punire, apparet de eorũ intẽtiõe, ꝙ intẽtat ꝙ dicta uerba ſunt prolata animo iniuriandi. facit quod maximè no. per Cy. in l. nec exemplũ. C. de falſ. & in l. ſi quis intentione ambigua. ff. de iud.* Quan
3 do autem in proceſſu plura alia delicta continentur, eſt magnum dubium, utrum de dictis uerbis, ut iniurioſus procedat. & etiã credo, quòd ſic: quia unumquodque uerbum appoſitum in inquiſitione debet intelligi appoſitum cum miniſterio. arg. l. ſi quãdo. ff. de leg. j. & ſic quòd de eis etiam puniatur.

ADNO.

ADNOT. a ¶Verbum iniurioſum. *Adde quod dicatur uerbũ iniurioſum, & an requiratur, quod iniuriatus reuocauerit ad animũ. & uide Io. de Ana. in conſil. xliiij. & Bart. in conſil. cviij. incip. in q. uertente. & ibi qualiter intelligatur unũ uerbum iniurioſum, & per Rom. in cõſil. cxlvj. & ibi an iniuria poſſit fieri per ſcripturã, & an qui obijcit alteri crimen, ſi non probat teneatur actione iniuriarũ. Pet. de Anch. in conſil. cccxxvj. Oldr. in conſil. cliiij. & an poſſit experiri diſcipulus in magiſtrũ uerberantem actione iniuriarum, uide Bartol. in cõſi. ciiij. & qualiter formetur libellus in actione iniuriarũ, uide Alex. in cõſi. ccxij. & uide Ang. in cõſ. xcv. & cõſ. cccxxxvj. & an iniuria facta fratri dicatur facta ſorori, uide p Ale. in cõſ. xcvij. in j. uo. Ber.* 3

AVG. Tu autẽ adde in hac materia, ꝙ Ang. in d. l. ſi non conuicii. nihil dicit de hoc. Sed imò Ang. ibi dicit, per l. iij. ff. de iniu. quòd non poteſt agi iniuriarũ, niſi ille qui facit, iniuriandi animo hoc fecit. Et ideo ponit exemplũ de aſtrologo, & de ebrio, qui appellant aliquẽ furẽ cum animo iniuriãdi: ſi hoc nõ faciũt directò, iniuriarũ nõ tenentur. Sed bene uerũ eſt, quòd Sal. in d. l. ſi nõ cõuicii. dixit diſtinguẽdo, ſecũdũ doct. quòd aut dictũ uel factũ allegatur, quòd de ſe eſt iniurioſum, & tũc aut perſona quæ allegatur cõmiſiſſe iniuriã, eſt perſona quæ facit præſumptionẽ iniuriæ ceſſare: ut qa magiſter pcuſſit diſcipulũ; tũc debet dici, quòd nõ animo iniuriãdi fecit. l. iniuriarũ. §. j. Aut pſona cõtra quã allegatur, nõ facit ceſſare præſumptionẽ iniuriæ, & tũc non eſt neceſſe dici in libello, quòd animo iniuriãdi fecerit: qa ſufficit illud allegare, ex quo cõcluſio ſequitur. ff. quæ in frau. cre. l. oẽs §. Lucius. Si uerò dictũ uel factũ eſt indifferẽter ad utrũq;, oportet dicere, quòd aĩo iniuriãdi hoc fecerit. Et ideo cũ Veneti dicãt, quòd fatui ſunt aſtrologi, & ſic alicui põt dici in bonũ, alicui in malũ, debet dici in libello, quòd dixerit animo iniuriãdi. & dicit Sal. quòd hoc tenuerũt Pet. & Iac. de Rauen. adde tamẽ quæ dixit Bal. in l. ſi nõ cõuicii. C. de iniu. dũ ſummat illã legẽ, quæ dixit, *quòd omne uerbũ iniurioſum præſumitur dictũ animo iniuriandi, niſi cõtrariũ probetur. Et ſic cõcludo, ſi uerbũ eſt iniurioſum de ſe, nõ opus eſt, quòd illa uerba dicãtur in libello: qa eo ipſo lex præſumit hoc: ut dixit ibi Bal. in ſummario: ꝓbatur autẽ cõtrariũ, quòd nõ aĩo iniuriãdi hoc dixit. ut dixit Bar. in l. ut ui. ff. de iuſt. & iur. quãdo à mẽte capto uel cõiũcto eſt dictũ uel à magiſtro, p glo. in l. j. C. de ſica. cum ſi. nõ dubito, quòd quãdo eſt uerbum indifferẽs, qa põt eſſe iniurioſum, uel nõ opus eſt, ꝙ hoc dicatur in libello, quòd animo iniuriãdi hoc fecerit. Sed etiam hoc nõ ſufficeret, niſi etiã poſſea probaretur p libellantem, & hæc probatio ſufficeret p cõiecturas: qa dolus hoc modo probatur. l. dolũ. C. de dolo. & moueor ex elegãti doctr. Bar. quam poſuit in cõſi. ſuo. ciij. inc. in q. uertẽte inter dominã N. & S. Qui dixit, ꝙ quãdo aliquod uerbũ profertur in aliquã pſonã, quòd uerbũ põt ſonare iniuriã uel nõ. Et ſic eſt indifferẽs uerbũ: uerba illius inquiſitiõis accipiẽda ſunt in mitiorẽ partem. l. ſi de interpretatione. ff. de pœn. Et uide Ro. in cõſi. ſuo. xcvj. & ibi pulchrè & latè ponit, quãdo alicui dicitur uer-

bũ cõtumelioſum quod eſt uerũ, an poſsit agi iniuriarum. Et dicit Pe. de Anch. in cõſi. ſuo cccxxvij. quòd ſiue qs dicat uerbũ iniurioſum, quod eſt uerũ in iudiciũ ſiue extraiudiciũ, nõ tenet iniuriarũ. & uide Pet. de Anc. in cõſi. cccxxvi. q ponit ꝓpriè quando ſit & dicat fieri iniuria alicui.

4 *Et an contra illũ q per uiá exceptionis in iudicio dicit alicui uerba iniurioſa, poſsit agi iniuriarum qui poſtea nõ ꝓbauit? & dicit quòd ſic. Et uide Ang. in cõſil. ccxxxvij. q ponit de eo qui accuſauit notariũ de falſo & nõ probauit, an poſsit agi iniuriarũ: ibi multa alleg. de omnibus iſtis uide latè per Old. in cõſi. ſuo l. & in conſi. ſuo ccc. per doct. in l. ſi non côuicii. C. de iniur. per Bart. in l. eũ qui. ff. de iniu. per Bal. in l. apud Labeonẽ. §. ſi quis libellos. ff. de iniu. quando autẽ uerba denotant plures iniurias uel unã, ego infrà dicã in hac eadem gl.

5 *Statuto ſtante quòd de maleficio commiſſo de nocte ſit pœna dupli, an pro uerbo iniurioſo dicto de nocte ſit pœna duplicanda.*

ANGELVS.

5 *QVID autem ſi ſtatuto cauetur, quòd de maleficiis cõmiſsis de nocte ſit pœna dupli, an ſi dicatur maledictũ uel uerbũ iniurioſum de no cte ſit pœna duplicanda? Bar. in l. aut facta. in prin. ff. de pœn. dicit, quòd nõ: quia dictũ ſtatutũ eſt odioſum, & maledictũ propriè nõ eſt maleficiũ: igitur dicto ſtatuto non cõprehẽditur: quod tamẽ intellige ut dicam ĩ. ea. gl. uer. quid ſi ſtatuto dicatur &c.

AVG. Tu adde quòd dubito, ꝙ iſta doctr. Bar. & Ange. ſit falſa: quia Bal. in l. ignorãtiá. C. de cri. ſtel. uidetur ipſe aliter loqui. Et licet per uerbum fortè, loquatur, tamẽ eius impugnatio mihi placet. Præterea contra Bar. de directo eſt gl. inſti. de oblig. quæ ex quaſi deli. in uerbo, ſed non ui. ubi gl. uult, quòd maleficiũ nõ tãtũ cõmittatur re, ſed etiã uerbo. ad idẽ gl. in l. ex maleficiis. ĩ fi. ff. de act. & obli. Et de directo eſt tex. contra Bar. ubi maleficiũ dicitur etiã ſi uerbo cõmittatur, in auth. ut nõ luxu. cõtra nat. in tribus locis. Ad idẽ tex. in l. ſed ſi unius. §. quędã. ff. de iniu. niſi dicam* quòd iſta nõ obſtãt: qa habẽt locũ quòd impropriè cõprehẽdãtur ſub uocabulo maleficii: ſecus ꝓpriè: & ita de mẽte Bar. ĩ d. l. aut facta. ſed doctr. Bal. ĩ d. l. ignorãtia. alio modo eſt fundata: uide ibi eũ. Et adde qđ reperio, ꝙ opi. Bald. cõtra Bar. tenet d. Catal. in materia ſynd. q. cxxvj.

6 *Statuto dicente quòd pro quolibet uerbo iniurioſo puniatur pœna decem, quomodo cognoſcemus quòd uerba iniurioſa ſint, ſi aliquis utitur uerbis iniurioſis contra aliquem.*

ANGELVS.

6 *ET bene aduertas in caſu noſtro, quæ uerba iniurioſa dicãtur ſi ſtatutũ dicit, quòd pro quolibet uerbo iniurioſo puniatur pœna decẽ: quia hic dixit, traditore falſario tu mai adulterato la mia dona, tu non poi ſcampare &c. Credo quòd ſint tria uerba tantũ: qa ſunt duæ orationes ſeparatę, traditore falſario, ſunt duo uerba cõtumelioſa, & illud uerbũ falſario qualificat: igitur nõ facit nouũ uerbum. tu me hai adulterato, eſt aliud, & illud quod ſequitur, tu nõ poi ſcãpare, nõ eſt uerbũ iniurioſum, ſed minatoriũ: ita dicit ibi Bart. unde ſi de pœnis minatoriis eſſet alia pœna, ꝓ iſtis minatoriis teneret.

AVG.

A V G. Tu autem adde quòd iſte
doctor uoluit allegare Bar. in l. item
apud Labeonē. in §. ſed quod adiici
tur. ff. de iniu. ubi ponit iſtā materiā
de ſtatuto puniēte quodlibet uerbū
iniurioſum, quomodo cognoſca-
mus, an ſit unū uerbū iniurioſum uel
plura. Ex cuius doctrina potes etiam
prædicta limitare. & uide Alberi. de
Roſa. in q. ſtatutorum. in ij. parte. q.
xxxix. inc. viij. q. eſt, quòd ſi quis uno
impetu dixit alicui multa uerba iniu
rioſa. & ibi per rationes bonas mul
tū cōcludenter manifeſtè probat, ꝙ
ſit una iniuria, ſi quis uno impetu
dixit plura uerba iniurioſa: ita dixit
quod Dy. dicebat quòd pluries con
ſuluit & obtinuit, & iſtā partē per ra
tiones & leges Dy. credo plus quàm
ueriſsimā. & adde doctri. Barto. in l.
nūquā plura. in fi. ff. de priua. delict.

7 *Statuto dicēte ſi aliquis diffamauerit aliū de aliquo maleficio punitur in tanta pœna, quando dicatur qs diffamare.*

ANGELVS.

7 *QVID autē ſi ſtatutum dicat, ſi
aliquis diffamauerit aliū de aliquo
maleficio, puniatur in tantā pœna,
quādo dicatur diffamare? dic quòd
dicitur diffamare de maleficio, quā-
do pronūciat aliquod uerbū, quod
uerbū alterius importat in ſpecie: ut
dicendo, quòd tale maleficiū cōmi-
ſit uel ſimilia: ita dicit Bar. & alii Do.
in l. turpia. in prin. ff. de leg. j. Quæ-
ro quādo dicatur diffamari de ma-
leficio, dic ꝙ nō ſufficit, quòd in ge
nere dicat ipſum eſſe impiū & peſ-
ſimū, ſed requiritur quòd deſcēdat
ad ſpeciem: uidelicet quòd homici-
diū commiſit uel tale furtū, licet nō
ponat ea quæ habētur in l. libellorū.
ff. de accu. ita dicit Bart. & alii in d. l.
turpia. Imo. autē dicit, ꝙ cum ſtatutū
ſit ſtricti iuris; quòd nō dicitur diffa
maſſe, niſi apud bonos & graues
propter hoc ſit infamatus: ſecus ſi di
cēti nō crederetur: qa propter hoc
nō eſt diffamat⁹: uide per eum ibi.

A V G. Tu autem in hac materia
adde, quòd mihi uidetur opi. Bar. ue
rior, & falſa opi. Imo. per tex. in l. itē
apud Labeonem. §. ſi quis libello. ff.
de iniur. ubi dicit, quòd quis debet
diffamare aliquē per libellum diffa-
matoriū cū producit libellū contra
ipſum, nec requiritur quòd apud bo
nos & graues ſit diffamatus, & in du
bio præſumitur, quòd animo iniu-
riādi hoc fecerit: ut dicit ibi Ang. &
doc. quia in hoc cōſideratur animus
& nō finis. & opi. Bar. uidetur appro
bare Bal. in l. diffamari. C. de inge. &
man. Et pro hac opi. eſt bonus tex. in
cle. j. in uer. diffamatur eccleſia. iūcta
prima expoſitione gl. de offi. ord. &
facit ratio text. in c. cū in iuuentute;
extrà de pur. can. dū text. dicit, quod
dictū facile ſequitur multitudo. itē
ſicut famoſus ſeu diffamatorius li-
bellus dicitur ille qui cōtinet illud;
qd' ſignificat in familiā alterius nō
habita diſtinctione, an illud trāſiue-
rit in opi. bonorū & grauiū uel nō:
ut l. j. C. de famo. lib. cum ſi. ita debet
dici diffamator, q talia quomodoli-
bet profert. & licet pro opi. Imo. ui-
deatur tex. in c. qualiter & quando.
extrà de accu. ubi tex. uidetur uelle,
ꝙ ille diffamatus ſit apud bonos &
graues. Et ad idē eſt tex. in l. ea quæ.
C. qui. ex cau. infa. irro. & in c. pe. ex-
trà de pur. ca. tamē iura illa nō obſt.
quia ibi agitur de ſumendo indicio
ad procedēdū cōtra diffamatū cri-
mine. Nam requiritur, ꝙ talis diffa-

matio laboret apud graues & non ſuſpectos:ut eſt bonus tex.in l.item apud.§.ex his apparet.ff.de iniur.

8 *Minatoria uerba prolata, an inducant iuſtum metum accedendi ad prætorem ut ſibi caueat.*

ANGELVS.

8 *QVID ſi uerba minatoria protulerit, an inducant iuſtũ metũ, quòd poſsit accedere ad prætorẽ ut ſibi caueat: iuxta l.denũciamus.C.de his q ad ecc.confu. Et ibi uide doc.quibus caſibus quis poſsit implorare officiũ iudicis, ut ſibi caueatur: ut l.illicitas. §.ne potentiores.& ibi Guil.& Bart. ff.de offi.præſi. Et tũc eſt aduertẽdũ quę perſona, & cuiusqualitatis ſit ille qui minatur, ut no.gl.& doct.in l. metus.C.quòd met.cau.& in l.j.C.ſi quis impe.maled.& habetur ibi per Bar.in l.famoſi.ff.ad l.Iul.maie.gl.& ibi Bart.in l.met.cau.ff.ex quib.cau. mai.uidelicet, an ſolitus ſit mittere ſuas minas executiõi nécne. facit qđ no.Bart.in ſimili in l.de pupillo.§.ſi qs ipſi prætori.ff.de oper.noui nũc.

a AVG. Tu autem[a] in hac materia adde no.in l.interpoſitas.C.de trãſactio. ſed aduerte: quia illæ deciſiones allegatæ per d.Ang.hic nõ probãt, de quo in q.princ. ſed in terminis q.noſtræ, uide omnino Bar.in l. hæc autẽ ſatiſdatio.ff.ſi cui pluſquã per l.Falci.& ideo faciunt ibi doc.& maximè Imo.ibi, quòd ille tex.probat, ꝗ nõ ſemper poſsit peti cautio de non offendẽdo ab illo, qui minatus eſt aliũ offendere, ſed demũ quãdo ueriſimiliter poteſt iuſtè timeri: de quo per Guil.in d.§.ne potẽtiores.& alleg.Bart.in l.qui bona.§.ſi quis iuxta.ff.de dã.infec.ubi not.loquitur, an ſi quis primò percuſsit propter quod timet ab illo offendi, an tunc poſsit petere ab illo cautionem de non offendendo. & decidit quòd ſic, ſi uerifimiliter poteſt ſuſpicari de offenſa quod ſing.tene mẽti: & ego ibi dixi latè ultra doct.dic ut ibi cõcludo. Et ſubdit etiã Imol.in l. hæc autẽ ſtipulatio. ꝙ in caſu q.noſtræ etiã animaduertẽdũ eſt, an poſſit præſumi, quòd tunc uerifimiliter illę minæ ſint habituræ effectũ. pro quo alleg.l.j.C.ſi quis impe.maled.

ADNOT. a ¶Tu autem. *Adde ultra prædicta, & uide Petr.de Anch.in conſ.lj. Ber.*

9 *Verbum iniurioſum uel cõtumelioſum dictum cum proteſtatione, utputa tu mentiris per gulam ſaluo honore tuo: an faciat ſic dicentem teneri de uerbo iniurioſo.*

ANGELVS.

9 *QVID autẽ ſi dixit uerbũ iniurioſum uel contumelioſum cũ proteſtatione: ut quia dixit, tu mentiris per gulã ſaluo honore tuo, an teneatur de uerbo iniurioſo? Dyn. in l.ſi quis extraneus.in princ.ff.de acqui. hær.per illũ tex.dicit quòd ſic: ut ibi. quẽ ſequitur Bar. quod tamen debet intelligi uerũ, niſi faceret gratia ſui iuris uel hono.cõſeruãdi, uidelicet, quia ille ei aliquid primo impropera batur: quia tunc etiã de iure licitum eſt dicere tu mentiris: ut l.quæ omnia.& ibi Bar.ff.de procu. facit l. qui cũ maior.§.ſi libertus.ff.de ope. lib.multò igitur fortius licitũ eſt dicere alicui improperãti cũ proteſtatione, tu mentiris ſaluo honore tuo.

AVG. Tu autem in hac materia adde Alber.de Roſa.in ij.parte ſtatu.q.xlj.quæ inci. ſed quid ſi quis dicit, tu mentiris ſaluo honore tuo: ubi

conc

concludit quòd tenetur iniuriarum, per l.ſi quis extraneus.& dicit quod ibi de hoc dixit.Ergo ſi eſſet uerum quòd mentiretur:tunc licitũ eſſet dicere illa uerba, per l.quæ omnia.ff. de procur.& ibi dixit.adde etiam in hac materia quæ in propriis terminis dicunt cano.maximè d.Ant.& d. Abb.in c.cũ te.extrà de æta.& quali. & Bar.in l.item apud.§.ſi quod adiſcitur.ff.de iniur.Bal.& Ange.in l.fin. poſt Guil. de Cun. ff. quod quiſque iur. Et uide doct.in d.l.quæ omnia. ff.de procura.

10 *Prouocatus aliquo dicto uel facto iniurioſo ad irã,ſi tali ira durante aliquid iniurioſum dixerit contra prouocantem,non tenebitur iniuriarum.*

ANGELVS.

10 *QVID plura?ſi aliquo dicto uel facto tuo iniurioſo ego fui prouocatus ad irã, & propter irã iam mihi à te cõmotã, & durante dicta ira ali-
a quid iniurioſum[a] dixero tibi, nõ teneor iniuriarũ.facit tex.in l.qui cum maior.§.accuſaſſe.ff.de bon.lib.ubi dicitur quòd prouocat[9] licitè poteſt ſe ulciſci. facit tex.in l.j.§.ſi cũ arietes.ff.ſi quadrup.paupe.feciſ.dic.ita dicit Spe.in tit.de accu.§.j.uer.quid ſi uocauit latronẽ.prope ſi.quod no. in practica:quia eſt utile ſcire.

ADNO. a ¶Iniurioſum. *Adde circa hoc Are.in conſi.xxxiiij.*

AVG. Adde iſtam doctrinã Spec. eſſe uerã per ea quæ habentur in l. j.C.unde ui.per gl.& per Bald.ibi in repe.quia licita eſt defenſio:ſi cũ armis eſt offenſio,debet eſſe cũ armis defenſio:ſi ſine armis eſt offenſio,& defenſio ſine armis: quinimò dixit Ang.per illũ text.in l.ſi adulteriũ cũ inceſtu.§.imperatores.ff.de adul.quod ſi cum uerbis iniurioſis prouocaſti me,& ego nõ cũ aliis uerbis iniurioſis offendi te,ſed cũ gladio quod fortius eſt,debeo ſubueniri.Adde tamẽ quòd Bar.in illo conſi.ſuo ciij.dicit. quòd ſi conſtabat,quòd uerba hincinde erant iniurioſa:adeo quòd dicendũ eſt, quòd unus fuit prouocatus,teneatur:nihilominus Bar.nõ uidetur approbare prædicta,niſi dicamus, quòd non apparebat ibi quis fuerit prouocatus.

11 *Statuto cauetur quòd pro maleficiis cõmiſſis in palatio poteſtatis pœna duplicatur, pone quòd in palatio quis blaſphemauit deũ,an pœna duplicetur?*

ANGELVS.

11 *QVID ſi ſtatuto dicatur,quòd pro maleficiis factis in palatio poteſtatis pœna duplicetur?Pone quòd in palatio quis blaſphemauit Deum, an pœna duplicetur? Bal. in l.ſi.C.ui
a bo.rap.refert Bart.[a] cõſuluiſſe quòd non:quia hoc fuit dictũ & factũ: ut ſuprà dixi in uer.quid autẽ ſi ſtatuto cauetur &c.ſtatuti uerba ſunt ſtrictè accipiẽda.ſed Bal.ibi dicit,quòd fortè nõ bene dixit, per l.atrocẽ.C.de iniur.nam ſtatutũ duplicat atrocitatem delicti,& in caſu noſtro reſultat maior atrocitas propter locũ, ergo habet locũ pœna ſtatuti: cogita.Sed pro Bal.allega gl.inſti.de obli.quæ ex quaſi deli.naſcũ.in princ.& quod ibi ſcripſi,& iſtud credo uerius.

a ¶Bart.conſuluiſſe. *Adde quòd dictum Bart.ſequitur Alex.in conſi.xij.in iij.uolumine.*

AVG. Tu autem in hac materia adde,quòd do.Ang.hic nõ bene loquitur,ſed peſſimè:quia nõ eſt uerũ quòd Bal.in l.ſi.C.ui bo.rap.reprehendat Bart.quia Bald.in d.l.ſi.nec

alleg. Bar. nec facit aliquā mentionē de iſta quęſtione quam tetigit hic d. Ang. Sed allego Bal. in l. ignorantiā. C. de cri. ſtel. qui reprehendit Bar. & facit mentionē de q. noſtra: reliquit tamen ſub dubio, & dicit cogitādum eſſe de ſua reprehenſione quā facit contra Bart. & licet Bal. in d. l. ignorantiam. & do. Ang. hic nō allegent Bar. in aliquo loco, dic quòd nō dubito quòd uoluerūt allegare Bart. in l. aut facta. in princ. ff. de pœn. Quicquid ſit de opi. Bar. uidetur text. in l. ſed ſi unius. §. quædam. ff. de iniur. ubi probatur, quòd maleficium non tantū committitur re, ſed uerbo. Et idē tex. cū gl. in l. ex maleficiis. in fin. prin. ff. de acti. & oblig. & hic potes allegare omnia quæ dixi in addi. ſuprà in hac eadē gl. in uer. quid autē ſi ſtatuto caueτur quòd de maleficiis cōmiſsis de nocte. d. Catal. in materia ſyndicatus. q. cxxiij. tenet opin. Bal. cōtra Bar. ſcilicet quòd blaſphemans incidit in pœnam ſtatuti.

11 *Blaſphemans an dicatur dicere uerbum iniurioſum, ita quòd de uerbo iniurioſo poſſit puniri.*

12 ¶QVID autē ſi nō dixit uerba cōtumelioſa uel iniurioſa. ſed blaſphemauit, an dicatur ꝓtuliſſe uerbū iniurioſum, ita quòd de uerbo iniurioſo poſsit puniri? Bar. in l. itē apud Labeonē. §. ſed quod adiicitur. in fi. ff. de iniur. dicit quòd ſic: quia dicitur cōtra bonos mores ciuita. item per illū text. qui dicit ad infamiā uel alicuius iniuriā &c. nā in eo quod dicit ad infamiā, loquitur de eo qui dicit malū de præſenti uel præterito, ſed in eo quod dicit ad iniuriam, loquitur in eo quod optat malum de futuro propter iniuriā quā ei gerit.

AVG. Tu autem in hac materia adde: quia cū regulariter omnia delicta nō ſunt niſi cū iniuria alterius: ut colligitur ex l. j. & ij. ff. de publ. iu. & blaſphemari ſit delictū: ut in auẽ. ut non luxur. contra nat. in tribus locis illius auth. ſequitur quòd ille qui blaſphemauit, dicatur dixiſſe uerbū iniurioſum: & dicā etiā infrà in hac eadem glo. in proxi. q. ubi autor ille hic uidetur limitare prædicta. & uide Abb. in c. j. de maledi.

13 *Blaſphemare & maledicere, an differāt.*

ANGELVS.

13 ¶QVAERO, an inter blaſphemare & maledicere ſit differentia. Reſpondet Bar. in d. §. ſed quod adiicitur. in pe. q. quòd prout iſta uerba referuntur ad Deum & ſanctos eius, omne maledictū eſt blaſphemia: ut no. de maled. c. j. & in paſsione, ubi audiuiſtis blaſphemiā &c. Et de hoc etiam uide Ang. & Imo. in l. his uerbis. §. j. ff. de hær. inſt. Sed prout uerba referūtur in caſu, maledicere aliquod malū de pręterito uel præſenti plaſphemare[a], eſt optare malū de futuro, ut ibi dicit. iſte eſt communis uſus loquendi, qui debet attendi: ut l. librorū. §. quod tamen Caſsius. ff. de leg. iij. & ſecundum Bar. apparet, ꝙ illud quod dixi ſ. in uerſi. præced. quòd blaſphemare eſt dicere uerbū iniurioſum, procedit de iure, ſed nō haberet locum in ſtatutis ex quibus uerba iniurioſa puniuntur, uel contumelioſa noua pœna: quia ſtatuta debēt intelligi uerbis propriis, ſed blaſphemare non eſt propriè dicere uerba iniurioſa uel cōtumelioſa: ut dixi, igitur &c.

ADNOT. a ¶Blaſphemare. *Adde tu an ille qui dicit, non lo poteria fare*

*fare dio: dicatur blaſphemare. & quid ſi ſtatim ſe corrigit: & dic ut per Alex. in conſ. xv. in iij. uol. & per do. meum Soci. in cõſ. cij. per totũ. ubi de Iudæo qui dixerat ei, nõ poteria fare dio chi io te laueſſe cambiato. & an blaſphemans uno contextu plures blaſphemias debeat puniri pro pluribus. uide Capo. in conſ. lxxviij.*

AVG. Tu autem in hac materia adde quòd etiã uidetur, quòd omne maledictũ etiã in aliũ quàm in Deũ ſit blaſphemia. ita uidetur uelle Bar. in l. j. in princ. C. ſi quis impe. male. ubi Bar. ex illo tex. hoc no. licet poſtea hoc arguat quo ad Deũ: pro qua cõcluſione cõtra iſtã opi. Bart. alleg. caſum in ca. ſi igitur Michael. xxiiij. q. iij. ubi probatur quòd maledicere eſt etiã blaſphemare: licet hæc uerba referantur ad diabolũ. pro cõmuni tamẽ opi. uidetur tex. in c. ſi. in uerſi. blaſphemare. iuncta rubr. in c. j. extrà de maled. In quo tamẽ dico ſeruari debet cõmunis uſus loquendi: de omnibus iſtis latè ultra omnes multũ eleganter poſuit d. Catald. in tract. ſyndi. in q. clij. & cliij.

14 *Pœna quæ ſit contra blaſphemantes Deum & ſanctos.*

15 *Statuto dicente quòd blaſphemans Deum aut uirginẽ Mariã aut ſanctos puniatur in centũ: quomodo punietur blaſphemans ſemel bis aut ter: & quo modo blaſphemans ex conſuetudine.*

ANGELVS.

14 QVAERO quæ erit pœna cõtra iſtos ſacrilegos blaſphemantes Deũ & ſanctos. dic quòd ſicut illi q iurãt per humanitatẽ Chriſti, ut per caput, pedes, manus &c. eſt pœna capitalis, tãquã nomẽ Dei ſumpſerint in uanũ: ut in auth. ut nõ luxur. cõtra natu. per totum. multò magis debet eſſe pœna capitalis blaſphemare Deũ, & ſanctos eius, cũ optet malum eis: ut dicit tex. ibi, uidelicet multò magis, qui ipſum blaſphemat &c. & ibi, & ultimis ſubire ſuppliciis &c.

AVG. Tu autem in hac materia adde, quòd iſte doc. minus perfectè eſt locut° in iſto paſſu, & periculosè decidit iſtam q. & licet inimicus ſim blaſphematorũ Dei & uirginis Mariæ & aliorũ ſanctorũ, tamẽ ſcribã in iſto paſſu aliter quàm ſcripſerit iſte doct. hic: & ueritatẽ ſcribã, & quantũcũq; tex. in auth. ut nõ luxu. contra natu. propriè loquat in iurãte: tamẽ ſcias, quòd uerè iſta iuraméta ĩ Deũ ſunt blaſphemia: ut eſt text. in c. ſi qs per capillos. in prin. xxij. q. j. & Bald. hoc dicit in l. ij. in fin. ff. de reb. cre. & ſatis hoc apertè dicit ille tex. ĩ auſ. ut nõ luxu. cõtra natu. Sed aduerte: qa imò uidetur, ꝙ nõ ſit amplius pœna capitalis blaſphemare Deũ. Sed adinuẽta eſt alia pœna iur. per tex. in c. ſi. extrà de cler. male. ubi expreſsè dicitur, ꝙ ille qui blaſphemat Deũ, & uirginẽ Mariã, & alios ſctõs, debet ieiunare in pane, & aqua publicè, cũ corrigia in collo, & debet adire eccleſias. Et interdicitur ſibi ſepultura & multa de qbus ibi. Sed reſponde, ꝙ illa eſt pœna adinuẽta de iure canonico, & eſt pœna ſpũalis: ut dicũt Iac. de Bel. & Bar. in d. aut. ut nõ luxu. cõtra natu. Et ideo dixit gl. in d. c. ſi. de iure ci. ille qui blaſphemat Deũ & ſanctos, ultimo ſupplicio dãnatur. per tex. in d. auth. ut nõ luxu. contra natu. Et ideo reperio glo. Io. dixiſſe in c. ſi quis per capillos. xxij. q. j. quæ etiã dicit, ꝙ de iure ci. blaſphemãs debet decapitari, per tex. illius auth. ut non luxur. &c. Sed aduertatis uos

& teneatis mẽti, quòd Pe.& Cy.uoluerũt, quòd ille text.in authẽ.ut nõ luxu.procedat in blaſphemãte Deũ ex cõſuetudine, & in cõtẽptũ.ita ſingu.dixit Bal.in d.l.ij.C.ad leg.Iul.maieſt.& Bald.in l.ij.C.de reb.credi.in fi.Vnde præfati doct.uoluerũt, quòd ſi ſemel unus blaſphemauit non debet decapitari, ſed opus eſſet quòd ex conſuetudine hoc faceret: quinimo mirabilius dixit Bal.in d.l.ij.C.de reb.cre.quòd de cõſuetudine nõ obſeruatur hodie pœna illius auth. ut nõ luxu.&c. Itẽ per ſtatuta etiam prouiſum eſt. quæ oĩa ſing.no.circa diſpoſitionẽ illius authẽ.ut nõ luxu.contra natu.Et ideo dixit Cy.in l.ij.C.de reb.cre.quòd ſi qs plaſphemat Deũ bis, ꝓpter hoc nõ habebit locũ tex.ut nõ luxu.cõtra natu.dic ut ibi per eũ: & hæc oĩa not.Ex deciſione

15 tñ Cy.ibi colligo*.quòd ſi ſtatuto cauetur, ꝙ blaſphemãs Deũ aut uirginẽ Mariã aut ſanctos, puniatur in cẽtũ: intelligitur in eo q ſemel bis uel a ter blaſphemauit Deũ, ſed ſi ex cõſuetudine hoc faceret, forte decapitaretur. Põdera bene uerba Cy.ibi, & ultra oẽs, latiſsimè uide illã materiã p do.Catal.in tra.ſyn.q.clij.& cliij.

16 *Exceptio turpis ſi oponatur actori agenti ex cauſa ciuili, an reus poterit conueniri iniuriarum.*

ANGELVS.

16 *QVID ſi turpis exceptio ſit oppoſita in actorem, qui ex aliqua cauſa ciuili egit, an reus poſsit conueniri iniuriarũ? & Io. And.in addi. Spe.in tit.de accu.in fi.dicit, aut excipit animo nocẽdi & diffamãdi, & hoc cõſtat, & tenetur iniuriarũ.ar.l.ſi uerò pro cõdẽnato.§.j.cũ ibi not. per Bar.& doc.ff.qui ſatiſ.cog.& facit l.iij.C.de iniu.& l.ſi tibi.ff.de lib.cau.aut excipit nõ calumnioſè, nec animo nocẽdi, nec diffamãdi: & tũc aut ꝓbauit ſuã exceptionẽ, & nõ tenetur, aliàs ſecus: ut l.ij.C.de cal.qa nõ ꝓbãdo pſumitur ꝙ aĩo diffamãdi dixerit. ita etiã dicit Sali.in l.ſi nõ cõuicii.in fi.C.de iniur.qđ bene no.

AVGV. Tu autẽ in hac materia, adde, quòd iſta ſentẽtia uidetur falſa, per ea quę tradit Sali.per illũ tex.in l.de tutela.C.de in integ.reſt. qui dixit, ꝙ ſi uni teſti deponẽti contra me, dico tu dicis falſum, & ſic excipio, ꝙ nihilominus nõ poteſt agere iniuriarũ: uide ipſum.

17 *Condemnatus de iniuria, dummodo non ſit leuiſsima, an infamet.*

ANGELVS.

17 *QVID ſi uerba iniurioſa uel cõtumelioſa uel aliã iniuriã etiã uerbalẽ quis intulerit, & de tali iniuria, dũmodo nõ ſit leuiſsima fuerit cõdemnatus, an ſit infamis? dic quòd ſic[a]: ut eſt tex.glo.& doct.in c.cũ te.extrà de re iudic. Vnde quãdo aliqs actione iniuriarũ cõuenitur, cautela eſt quòd procu.cõpareat, quia procuratore damnato, nec ipſe nec dñs erit infamis: ut l.furti.§.qui alieno.ff.de infa.uel ſoluat ut abſoluatur: ut no.Bar.in l.infamẽ.ff.de publi.iudi.

ADNOT. a ¶ Quod ſic. *Adde Ro.conſi.ccvij.*

AVGV. Tu autẽ in hac materia adde, quòd Bal.& Sali.in l.decuriones.C.qui.ex cau.infa.irro.uidetur tenere, quòd actio iniuriarũ nõ infamat, niſi iniuria ſit atrox. & ita Ang.in l.infamẽ.ff.de pub.iud.tenet & dicit quòd omnes doct.ita tenẽt, licet Imo.ibi eũ aliter reciter. Spec. etiã in tit.de reſti.in inte.§.uidẽdũ. in fi.

in fin.uidetur tenere id quod tenet glo.in d.c.cũ te.extrà de ſentẽ.& re iudi.ut ſi iniuria eſt modica,nõ infamat, aliàs ſecus:ut ibi Abb.multũ ponderat illã glo.& Imo.ibi allegat ad hoc Spe.in loco ſ.allega.Sed cõtrariam partẽ, quòd etiã ſi eſt modica quòd infamet,tenet Bart.& Imo. in d.l.infamẽ.& Inn.Io.An.& Imo. & do.Anto.de but.in d.c.cum te.

18 *Iniuria uerbalis uel realis, quãdo dicatur atrocior.*

ANGELVS.

18 *ET iniuria uerbalis uel realis dicitur atrocior reſpectu proferentis,& reſpectu illius,cui dicitur,ut ſi eſt doctor,uel reſpectu loci & tẽporis,quãdo dicitur:ut ſi fieret in imperatoris cõſpectu:ut inſti.de iniu. §.atrox.Et qualiter de iniuria formetur libellus.[a] no.glo.& Bar.in l. iniuriarũ.ff.de iniu.& ego dixi ſ.in gl.in uerbo,necnõ ad querelã.in fi.

ADNOT. a ¶Libellus. *Adde Ange.in conſi.cxlv.& Alexan.in conſil. ccix.in ij.uolu.*

AVGV. Tu adde quod ibi dixi in d.glo.necnon ad querelam.

SVMMARIVM.

1 *Fornicatio producit ex ſe omnia ferè delicta.*

2 *Marito habẽti aliquem ſuſpectum de adulterio cum uxore ſua,quando liceat eum interficere.*

3 *Maritus qui inuenit eum quem habet ſuſpectum de adulterio cum ſua uxore,& cui fecit tres denunciationes in ſcriptis,loquentem cum ea,extra domum ſuam uel alienam, quid facere debeat.*

4 *Marito an indiſtinctè liceat in caſu authen.ſi quis ei.C.de adul.interficere quemlibet adulterũ etiã nobilem.*

5 *Marito non licet interficere adulterũ uilem repertum cũ uxore,ſi ipſe etiã eſt uilis.*

6 *Marito non licet neque patri occidere adulterum uirum repertum cum uxore,ſi uxor eſſet ignominioſa uel ducta contra legem.*

7 *Maritus uel pater licet occidãt adulterum uel adulteram deprehenſos in actu ueneris,tamen peccant.*

CHE hai adulterato la mia dona. Hic bene cadit materia adulterii inceſtus & lenocinii.

1 *Et ex fornicatione omnia ferè delicta proficiſcũtur:ut no.Sali.in rub. C.de adul.hinc eſt quod propter criminis enormitatẽ nõ licet de adul-

2 terio tranſigere[a]: ut l.tranſigere.& quod ibi not.C.de tranſact.licet de aliis criminibus quæ pœnã ſanguinis ingerũt ſic:ut ibi facit l.codicil. §.matre.ff.de lega.ij.Et aduertas ꝙ hic marit⁹ interfecit adulterũ:quod ei nõ licet nec per ſe nec alteri mandare etiã filiis, niſi adulter ſit uilis perſona:aliàs impune homicidium non committitur:ut l.Gracchus.de adul.quia uilẽ licet interficere, licet uxorẽ nõ interficiat, dummodo eã ſine mora dimittat:ut l.marito.ff.de adul. Aduertas tamẽ quòd de ſicar. nõ tenetur propter iuſtũ dolorẽ:& maximè ſi nocte fecerit,aliàs datur in exilium:ut d.l.Gracchus.in fi.& l. diuus.ff.de parri.& idẽ ſi interfecit uxorẽ deprehẽſam in adulterio:qa nõ licet impunè.Cũ ergo non liceat interficere uxorẽ,maritus nõ lucrabitur dotẽ uel partẽ eius ex ſtatuto, ꝙ uxore prædecedẽte in matrimonio uir partẽ dotis lucretur:ut l.ſi ab hoſtib⁹.§.j.& ibi Bar.ff.ſol.mat.Sed ut dixi maritus humilis in opus metalli

talli, aliàs in inſulã relegatur: ut l.ſi adulteriũ cũ inceſtu.§.imperatores. ff.de adul. Multò minus licuit dicto marito in caſu noſtræ inquiſitionis: quia ut ex ea patet, ipſum interfecit, nõ in actu ueneris inuentum, ſed ex interuallo, igitur non licet: ut d.l.marito. & l. quod ait lex. ff. de adul. Et ſic regula eſt quòd nõ licet marito impunè occidere adulterũ, etiã uilẽ inuentũ in actu ueneris: licet interficiens uilẽ leuius teneatur.

a Et qs dicatur [a] uilis adulter, uel non uilis ſiue humilis, habetur in d.l.marito. & in l.humilẽ.C.de inceſt.nup.

2 no.Sali.in d.l.Gracchus.hoc* tamen eſt uerũ, niſi maritus illi quẽ habet ſuſpectũ ter in ſcriptis denunciauerit, & in pręſentia triũ teſtiũ fide dignorũ, quod dimittat uiuere in pace ſuã uxorẽ, & cũ ea aliquid cõmune non habeat: & ſi poſt dictas denunciationes factas diuerſis diebus & horis. argu.l.iiij.ff.de pign.actio. inuenerit cũ uxore ſua cõuenientẽ in domo propria, uel uxoris, uel alterius, aut in popina, uel in ſuburbanis, tunc ſine ullo periculo maritus poteſt eum interficere per ſeipſum.

3 *Sinautẽ alibi ipſum alloquentem cũ uxore reperiret, cõuocatis tribus teſtibus eum capiat, & iudici tradat, qui iudex ſine aliqua inueſtigatione, uiſis dictis tribus denũciationibus, & auditis dictis tribus teſtibus qualiter ſpretis denunciationibus, maritus reperit eũ loqui cũ uxore, ſumet ultimũ ſuppliciũ. Si in eccleſijs reperit loquẽtẽ, poteſt proteſtari clericis, qui eũ ſub periculo clericorum cõſeruent epiſcopo, donec epiſcopus eũ capi faciat & puniendũ tradat iudici ſeculari cõpetenti: ut eſt tex.ſingu.in auth.ſi quis ei.C. de adul.

4 *Quærit Cy. an indiſtinctè in caſu d.auth.ſi quis ei. liceat marito interficere quelibet adulterũ etiã nobilẽ. arguitur primò quòd ſic: quia generaliter loquitur: igitur &c. ut l. j.§.generaliter. ff. de leg. præſtan. & hoc tenet gloſſ.in d.l.marito. Sed ꝙ ſolũ loquatur in uili adultero, tenet gloſ.in corpore, unde dicta authen. ſumitur. Et hãc ultimam tenet Iac. & Cy. cũ legũ correctio ſit euitãda: nã ſi de iure antiquo etiã uilẽ in actu ueneris inuentum nõ licet impunè occidere: ut no.in d.l.Gracchus. ergo multominus interficere nobilẽ ex illis denunciationibus & ſuſpicionibus: intelligitur ergo d.authẽ. quòd permittat, ꝙ poſſit impunè occidere adulterũ uilẽ, nõ autẽ nobilẽ, ſecundũ Iac. & Dy. ibi. ſed Sali. in d.authẽ. per multas bonas rationes tenet primã partẽ: dic ut ibi per eũ. Ego cũ caſus accideret, tenerem opinionẽ Sali. quia ut ipſe dicit, illi qui nõ ſunt uiles magis ſunt ſoliciti ad coinquinanda aliena matrimonia. Et ideo fuit neceſſaria prouiſio dict.auth. ut à tali delicto arceãtur.

ADNOTA. a ¶ Tranſigere. *Adde & intellige quòd nõ licet tranſigere ut impediatur proceſſus, ſed bene poteſt haberi pax ut remittatur rancor inter maritum & adulterũ. ita cõſulu it Barto. in conſi. clxxv. & quid ſit adulterium, uide Alex. in conſi. lxu. in iij. uol. & an Iudæus habẽs rem cũ Chriſtiana dicatur cõmittere adulteriũ, & quam pœnam mereatur, uide Oldr. in cõſi. ult. & quãdo cõmittatur adulteriũ, & an habens rẽ cũ propria ſclaua dicatur cõmittere adulteriũ. in cõſil. cxlviij. col. j. & ij.*

b ¶ Vilis. *Et quis dicatur uilis & humilis.*

*milis, uide Cap.in conſi.xlij.Ber.*
AVGV. Tu autē in hac materia adde, ꝙ imò uidetur quòd concluſio horũ doctorũ ſit falſa, inquãtũ uolũt quòd liceat marito occidere propriã uxorem deprehēſam in acto ueneris cum adultero: quia de directo eſt cõtra tex.xxxiij.q.ij.in §. in hoc cap.& in capi.inter hęc.& in cap.quicunq; propriã uxorē, eadē cauſa & quæſtione: ubi expreſsè in text.habetur ꝙ nõ licet marito occidere uxorē adulterã deprehēſam in actu ueneris: quinimo ille tex.uidetur uelle, ꝙ nõ licet, etiã ſi nõ eſt in actu ueneris, ſed etiã ſi adulteriũ cõmiſerit.niſi limitãdo prędicta: dicamus quòd ſi mulier eſt uilis, tũc licet marito occidere ipſam adulteram, aliàs nõ. Et hoc eſt quod uoluit tex.& ibi gl.in l.j.§.fi.ff.ad l.Corne. de ſica. Sed aduertas: quia nõ recedo ab opi.doc.& teneo, quòd nullo caſu mundi licet marito occidere uxorē ſuã adulterã, per text.in l.nec in ea.§.fi.ff.de adul.& uoluit glo.in d.c.inter hæc. Nec obſt.ille tex.qui dicit quòd iura patiũtur maritum poſſe occidere uxorē ſuã, nõ autem ius canonicũ: qa hoc nõ patitur, qa gl.ibi dicit, ꝙ illud ius eſt ius Lombardorũ, non autē eſt ius ciuile Romanorũ. Nec obſt.tex.cũ gloſ.in d.l.j §.fi. qa illa glo.nõ tenetur à docto. per prædicta. Nec obſt.text.in l.ſi qs in graui.§.ſi maritus.ff.ad Silla. ubi expreſsè uidetur tex.uelle, ꝙ marito licet impunè occidere uxorem adulterã: qa reſpondetur ꝙ ille tex. loquitur in caſu ſicut intellexit gl.in
5 d.l.nec in ea.§.fi. *Adde tñ limitãdo prædicta inquãtũ doct.ſ.uoluerũt, quòd licet marito occidere adulterum uilē deprehenſum cũ uxore ſua: dicatis non habere locũ, ſi maritus eſſet uilis perſona. Et ratio eſt: qa ſicut uilis perſona nõ poteſt accuſare iure mariti.l.iij.ff.ad leg.Iul.de adul.ita nec poterit occidere. Ita dicit tex.in l.marito.§.fi.ff.de adult.& ibi expreſsè dixit Bart.& ibi doct.& maximè Salice.in l.Gracchus.C.de
6 adul.*Itē limita prædicta nõ habere locũ, ſi uxor eſſet ignominioſa uel ducta cõtra l.quia tũc nõ liceret ipſi marito occidere ipſum adulterum uilē deprehēſum cũ uxore, nec etiã patri: ratio eſt, quia nõ poſſunt accuſare iure mariti: ut l.ſi uxor.§. planè.& §.ꝙ ſi ea.ff.de adulte.licet glo.contrariũ dixerit in l.j.§.fi.ff.ad munic.quod reprobat in d.l.marito. §.fi.ff.de adulte. Et uide Salic.in d.l.
7 Gracchus. *Et tene menti quæ dixit Imo.in l.qd ergo.§.ſi hæres.ff.de le.j.quòd licet pater uel maritus occidat adulterũ uel adulterã deprehenſos in actu ueneris, tamē peccãt, per c.admonere.& c.inter hæc.xxxiij.q.ij.quæ cõcluſio an ſit uera, dic ut ibi per doct.& per Abb.in c.ij.extra de homic.& uide Angel.in l.marito.ff. de adul.q tenet quòd per d.l.marito.limitatur d.authē.ſi qs ei. Et ego approbo iſtã partē per rationes ſuas.

8 *Patri licet impunè interficere adulterum primo, ſi filiam reperiat in actu ueneris.*
9 *Item ſi in præludijs adulterij puta in oſculis & ſimilia.*
10 *Item quòd reperiat adulterũ in actu ueneris in domo propria, uel generis.*
11 *Item quòd filiam & adulterum pariter & ſimul occidat.*
12 *Item quòd filiam habeat in poteſtate.*
13 *Item patri licet, non autem matri filiam*

*liam nec fratri ſororem, nec auo neptẽ etiam quam habet in poteſtate.*

14 *Item quòd tempore homicidÿ, pater habeat eam in poteſtate, licet tempore matrimonÿ auus eã habeat in poteſtate.*

15 *Item quòd ſit nupta.*

16 *Item licet patri legitimo & naturali, uel legitimo tantùm.*

17 *Item licet interficere adulterum exiſtentem in magiſtratu.*

18 *Oſculãs mulierem ſiue ſit clericus ſiue laicus, quando præſumatur actu uenereo.*

19 *Patri quare non liceat interficere filiã adulterantem in domo ipſius patris, in qua non habitat.*

20 *Pater interficiens adulterum & non filiam, tenetur l. Cor. de ſica.*

21 *Pater ſi occidat filiam uel adulterum debet alterum etiam incontinẽti occidere.*

22 *Frater licet non poßit ſororẽ nec adulterum occidere, nec filius matrem nec adulterum in adulterio, attamen frater poteſt interficere raptorem ſororis, & filius raptorem matris.*

ANGELVS.

8 * AN patri liceat impunè occide
re adulterũ? dico quòd ſic: dũ plura
ſimul copulatiuè cõcurrãt, aliàs autẽ
ſi eis aliquid deficit, non licet impu-
nè. Primò quòd filiã reperiat in actu
ueneris: q̃a poſt actũ perfectũ, quod
intelligitur poſtquàm ad alios actus
extraneos adulter & adultera di-
uerterũt. arg. not. in l. cõtinuus. ff. de
uer. obli. & in l. ſi duobus. in prin. ff.
duob. reis, ſibi nõ licet. Et intelligi-
tur in actu ueneris, nõ tantũ ſi actua
liter ſit nudus cũ nuda in actu car-
9 nali uenereo, * ſed etiã ſi eum repe-
riat in præludiis, ut ſolus cũ ſola in
camera cũ uerbis blandis, laſciuis,
uel cum baſijs, uel cũ tactu mamilla
rum, quoniã iſta omnia ſunt adulte-
rii præludia: ut no. glo. & Bart. in l. j.
ff. de uar. & extraord. cri. & eſt gloſ.
no. & ibi Bart. in l. quod ait lex. ff. de
adul. & in l. capite quinto. & Salice.
in d. l. Gracchus. quòd uerũ eſt in lai
co. ſi aũt reperiatur clericus oſculãs
aliquam mulierem, nõ præſumitur
animo uenereo, ſed q̃ charitate &
a bono zelo[a] oſculat[us] fuerit: unde in
clerico nõ pręſumitur adulterii præ
ludiũ. ita dixit glo. in c. abſit. xj. q. iij.
quod eſt not. tamen ut alibi dixit gl.
in l. diuus. ff. ſi cui pluſquam. per l.
Falc. quòd à tali paupertatis profeſ-
ſe libera nos domine: ita & à tali cha
ritate & dilectione, & bono zelo,
q̃ uxores noſtræ à clericis oſculẽtur
10 libera nos domine. * Secũdò requi-
ritur etiam copulatiuè, quòd repe-
riat adulterum in actu ueneris in do
mo propria, uel in domo generis:
nam reperiẽdo alibi non poſſet oc-
cidere: & intellige in domo propria
uel conducta, dummodo eam inha-
bitet: nam ſi pater uel gener haberet
plures domos, & in una in qua pater
uel gener nõ habitet, reperiat filiam
adulterantẽ, nõ poteſt impunè eam
occidere, ut l. nec in ea. & ibi glo. &
11 Bar. ff. de adul. * Tertiò requiritur
q̃ filiã & adulterũ pariter & ſimul
interficiat: & intelligas q̃ filiã poſ-
ſit occidere, quamuis ſit prægnans:
ut no. Bart. in l. impe. la. ij. ff. de ſtatu
ho. & etiam intelligo ſimul uel uno
impetu, uel uno ictu, uel prius filiam
& poſtea adulterum: ut l. nihil. ff. de
adul, uel pariter intelligitur, q̃ & fi-
liã & adulterũ, nõ adulterũ tãtũ in-
terficiat: ut l. patri. & ibi gl. ff. de adul.

Et be

Et bene no. ꝙ ſi adulterū interfice-
ret, filiā uerò ſolum uulneraret, eidē
nō licet impunè: niſi taliter uulnera-
ret ꝙ uериſimile eſt ipſam mori de-
bere: qa ſi ei grauia uulnera intule-
rit, licet poſtea euadat, patri nō im-
putatur. inſpicias ſolum in patre in-
dignationem & ſeueritatem, quia ſi
iſtis etiā in filiam uſus fuit occidēdo
adulterum, licet filia uulnerata eua-
dat, nō tenetur pater: ut eſt caſus in
11 d.l.nihil. * Quartò requiritur quòd
filiam habeat in poteſtate, aliàs eam
emancipatā uel in aui poteſtate exi-
ſtentem, tunc patri non licet occide-
re: ut d.l.patri. & l.ſic euenit. ff. de a-
13 dul. * Quintò requiritur, ꝙ ſit pa-
tri, non autē matri filiam, nec fratri
ſororem, nec auo nepotem etiā quā
habet in poteſtate: ut d.l.patri. in ſi.
cū l.ſeq. ſed nec filio pmittitur occi-
dere adulterantē cum matre: ut d.l.
Gracch⁹. & ibi Cy. & Sal. licet gl. du-
bitauerit in d.l.qđ ait lex. talis enim
lex ut exorbitās à iure cōi & odioſa,
quia permittit homicidiū, & loquitur
tantū in patre. Ergo ad alios parētes
etiā qui habent in poteſtate, utputa
ad auum, non extēditur ut dictis iuri
bus. & Bar. in d.l.patri. facit l. ſi uerò.
14 §. de uiro. ff. ſol. mat. * Sextò requi-
ritur, quòd tempore homicidii pater b
habeat in poteſtate, licet tēpore ma
trimonii fuiſſet in aui poteſtate: ut
d.l.quod ait lex. uer. ergo ſufficit pa
15 tri &c. * Septimò requiritur, quòd
ſit nupta: nā ſi eſſet uidua, nō credo
quòd patri iſta permitterentur præ b
cęteris: quoniā ex adulterio cōmiſ-
ſo per filiā uiduam ipſe nō habet ius
præcipuū ut aliis extraneis præfera
tur in accuſando: ut eſt caſus in l.nec
in ea.ij. reſp. ff. de adult. ergo multò
minus ꝙ occidat habebit ius præci-
puū: qa ſi denegatur principiū in ac-
cuſan. qđ eſt minus, ergo fortius nō
cōceditur occidere quod eſt maius.
Sed aliàs etiā marito nō conceditur,
16 ergo nec patri, in filia uidua. * Et ad-
uertas quòd nō ſit differentia inter
patrē legitimum & naturalem, uel
legitimū tantū, maximè hodie, quā-
do erat de deſcendētibus: ut d.l.nec
ea. in prin. & ibi glo. quæ omnia no.
ut ſcias articulare quæ neceſſaria
ſunt ad probandū pro euaſione pa-
trisfami. interficientis adulterum.
17 * Et adde quod ſuprà dixi, quòd pa-
tri licet interficere quemlibet adul-
terum, an eidē liceat interficere adul
terum qui ſit in magiſtratu. dic quòd
ſic: qa ſi expectaret, quòd magiſtratū
deponeret, iam amplius ei non lice
ret, quia pmittitur in actu uenereo:
ita dicit Bar. in d.l.quod ait lex. §. il-
lud. aliàs l.marito. §. illud. ff. de adul.
& dicitur interficere incontinenti,
& in domo ſua, uel generi, ſi inuen-
tos in actu uenereo ſit inſultat⁹, quā-
uis aufugiāt: & eos ſemper inſequa-
tur: & poſt plures horas in alio loco
interficiat: quia dicūtur interfecti in
actu uenereo & in domo patris, uel
generi: ut eſt text. in d.l.qđ ait lex.
b §. quod ait. & ibi Bar. b

ADNOTA. a ¶ Et bono zelo. *Adde tu qualiter ſit puniēdus clericus ſe iactans de adulterio, ſi ſcandalum ſequatur. uide Pau. de Caſ. in conſi. ccv. & cōſi ccсxlv. in primo impreſſu.*

b ¶ Et ibi Bar. *Tu circa prædicta uide Alex. in conſi. xxiiij. in ij. uol.*

AVGVS. Tu autem in hac materia inquantum dictum eſt, quòd laicus oſculans mulierem, præſumitur quòd animo uenereo. Secus uidetur

in cler

in clerico: quia præſumitur quòd bo
18 no zelo oſculatus fuerit. * Addatis quòd credo, ꝙ doct. male loquãtur, ita loquendo indiſtinctè: qa illa ſunt conſideranda ſecundũ circunſtantiã loci, temporis & perſonarum. tex. ad hoc nota. alle. in c. in omnibus. lxxxj. diſt. ubi papa dixit, quòd etiam ſi clericus nedũ oſculatur mulierẽ, ſed loquatur de ſecreto cũ muliere, in malum præſumitur, & ideo rectè glo. in d. c. abſit. dixit, quòd cũ ſola fabulatio clerici cũ muliere in malum interpretatur aliquãdo, puta quãdo in ſecreto fieret, multomagis dicerẽ in oſculo. Et ideo uide do. Abb. in c. quãto. extrà de. præſum. in iiij. col. limitãtẽ multũ no. in d. c. abſit. & limitantẽ prædicta. Idẽ dico in laico, ꝙ ſi laicus mulierẽ oſcularetur in publico, & multa alia concurrerent, ꝙ nõ præſumerem quòd animo uenereo ita faciliter, niſi alia concurrerent, quia una preſumptio tollit aliã: ut l. non eſt uerifimile. ff. quod met. cau. Et ideo dicit Ange. in l. ſi hi qui. C. de adul. ſecundũ Ia. but. quod etiã ſi eſſet nudus cũ nuda & oſcularẽtur inuicẽ & amplecterẽtur: licet per iſta probetur adulterium: tamen ſi probat, quòd erant conſanguinei: illa præſumptio conſanguinitatis tollit aliam. quod no. idẽ Ang. in l. ij. §. fin.
19 ff. de adul. * Itẽ inquantũ dicitur, ꝙ ſi pater habet duas domos, & in una filia cõmittat adulterium in qua pater non habitat, quòd pater non poteſt occidere filiam ibi impunè. Et al leg. glo. & Bar. in d. l. nec in ea. Addè quòd errauit iſte doctór, quòd Bart. ibi nihil dicit de hoc, ſed uoluit allegare tex. in d. l. qđ ait lex. §. quare. ff. de adul. Et ratio reddit̃ ibi in tex. qa maior iniuria fit patri, quando tale delictum fit in domo propria ubi habitat, quàm in domo propria ubi nõ habitat. Item adde quod Cyn. Bal. & Ang. in l. imper. ff. de ſta. homi. uolũt quòd pater filiam prægnantem occidere poteſt, quod non uidebatur uerum per illum text. ubi ſi mulier eſt damnata ad mortẽ quæ ſit prægnãs, non poteſt fieri executio, ſed differtur uſq. quo partum fecerit: dic ut
20 ibi per eos. Item * adde, quòd ſi pater filiam interficeret, & non adulterum, tenetur l. Cor. de ſica. ut pulchrè declarat Azo in ſumma C. de adult. & eſt text. in d. l. nihil. ff. de adulte.
21 * Item adde, quòd ſi pater occidit filiam uel adulterũ, opus eſt quòd incontinẽti adulterũ occidat. Et licet d. Ang. hic dixerit uno ictu & uno impetu: opus eſt quòd ambos occidat. Ego ſuprà addidi, ꝙ incontinenti hoc faciat, ut uno mortuo alterũ occidat incõtinẽti: quia ſic dicetur uno ictu & uno impetu. Tamẽ intelligas ꝙ ſi pater occidat adulterũ, & interim filia fugiat: adeo ꝙ ſtatim mortuo adultero pater cœperit proſequi filiam ſuam: & horis interpoſitis ipſam inuenit & occidit: tamẽ uno impetu & ictu dicitur occidiſſe & equali: ita & tunc etiã pater non dicitur incidiſſe in leg. Cor. de ſica. quia illud incõtinẽti dicitur fieri qđ fit ſtãte eadem ira. Iſte eſt caſus in l. quod ait. §. qđ ait. ff. de adult. & infrà hoc etiam dicit d. Ang. hic. Quinimò fortius dico, ꝙ ſi filia fugiſſet in quoddam caſtrũ, quòd fortaſſe finſſet mariti, & pater ſtaret per ſex menſes ad præparandum ſe continuè ut filiam occideret, quòd pater dicitur incontinenti feciſſe: & hoc per elegãtem doctri

doctri

doctrinam Vgutionis quam tradit j.diſ.§.ius naturale.de qua fecit magnum feſtū Bald.in l.fi.C.de his qui à non.do.ubi habetur, quòd licet uim ui repellere incontinenti.l.j.C.unde ui.l.ut uim.ff.de iuſt.& iur.Tamen in continēti dicitur fieri:ſi alter qui expulit me,erat potens,& ego ad præparandum me ſteti per ſex mēſes, ut illum potentē expellerem. Nec huic cōcluſioni obſt.text.in d.§.qđ ait.in prin.ubi habetur, ꝙ ſi pater occidit adulterum una die,& alia die uult filiā occidere, & ita occidit, ꝙ pater incidit in l.Cor.de ſica.qa reſpōdeo, ꝙ illū tex. debemus intelligere,quā do pater potuit occidere filiā, & noluit:quia illā iram depoſuit. ſecus in caſu noſtro:qa ſemper uoluit, & nunquā potuit. Itē in iiij.v. & vj.cōclu.d. Ang.inquantum dictū eſt, ꝙ ſi pater nō habet filiā in poteſtate, uel filia ſit uidua, ꝙ pater nō poteſt adulterum
22 occidere.Idē * in fratre, ꝙ nec ſororē,uel adulterū.Idem in filio, ꝙ nec adulterū in matre.Limita ꝑdicta ꝓcedere in crimine ſolo adulterii: ſecus in crimine rapt⁹. Iſte eſt caſus ſingul.in l.j. C.de ra.uir.in §.j.& uoluit Cy.in l.Gracch⁹.C.de adult.Et ꝙ iſta facultas ſit data etiam illis qui non habent alios in poteſtate, ſi in flagrāti crimine inueniūt hos ſceleratos,ut impunè poſsint occidere,probat ille tex.dum dicit, ꝙ conſanguineis hoc eis permittit.Quinimò & tutoribus, & curatorib⁹.& gl.ibi extēdit etiā ad cognatos. Et clarum eſt, ꝙ ibi non
23 habent alios in poteſtate.* Item ultimò errauit d. Ang.hic inquātū per text.in l.quod ait.in §.illud.dixit, ꝙ etiam patri licet occidere adulterū exiſtentem in magiſtratu.Addatis,ꝙ ille §.non reperitur in d.l.qđ ait.ſed uoluit allegare text.in l.marito.§.illud.ff.de adult.

23 *Filia ſi ſit uilis, & pater honeſta perſona, aut pater uilis, & filia probatæ uitæ,patri non licet interficere adulterum.*

ANGELVS.

23 *ET prædicta procedunt,niſi filia eſſet uilis perſona: tūc patri licet honeſto, nō liceret interficere adulterum: facit l.ſi eam. C.de adult.nec etiā patri uili,licet filia ſit probatæ uitæ,etiam uilem adulterū interficere licet:quia ei non conceditur accuſatio iure mariti:ita dicit Bar.in l.quod ait lex.§.illud.

AVG. Tu adde, quòd d.§.illud. non eſt in l. quod ait lex. ſed eſt in l. marito.§.illud.ff.de adult.ubi Barto. hoc dixit: & dixi ſuprà in addi.meis. in j.concluſione huius gloſſ.

24 *Pater mandans alteri,quòd filiam & adulterum interficiat: puta quia ipſe erat ſenex, an liceat facere tale mandatum.*

ANGELVS.

24 *QVID ſi pater mandat alteri, quòd filiam & adulterum inuētos in adulterio interficiat, an liceat: quia fortè pater eſt debilis, & ſenex uel infirmus?credo ꝙ ſic.ar.l.Gracchus. C.de adulte. nam ibi ideo non tenet mandatū:quia maritus interficere nō poteſt:ſecus ergo ſi ſibi liceret. facit l.ita tamen.§.geſsiſſe.ff.de admi.tu. & iſto caſu credo, ꝙ nec pater nec ille cōmittens homicidium teneatur: quia ſi eſt delictū impunibile quo ad mādātē,debet eſſe nō punibile, quo ad mandatarium.ar.l.adultero.§.j.& ibi Bart.ff.de adul.Aduertas tñ, ut j. dicā circa hæc ſuer.an marit⁹poſsit.

A V G. Tu autē adde ea, quæ ego
dicā ibi in d.uerſ.an maritus.ſed pro
nunc cōſidero, ꝙ cū in l.qđ ait lex.ff.
de adul.lex ipſa ponderat, quòd ſi pa
ter durante eadē ita interficiat adul-
terū, & adulterā, non incidit in ali-
quam pœnā, ꝙ mihi uidetur impoſ-
ſibile, ꝙ ſi pater alii mandaret quaſi
impoſſibile eſſet, ꝙ diſpoſitio illius
§.uerificari poſſet: quia pater credēs
fortè, ꝙ ille mādatarius adimpleuiſ-
ſet uoluntatem ſuam interficiēdo fi-
liam ſuā ita ceſſaſſet, & ſic pater in-
cideret in l. Corn.de ſica. cogita ta-
men in uer.an maritus.

*25 Marito an liceat accuſare uxorem de adulterio, ut dotem perdat, & puniatur leg.Iul.de adult.*

*26 Mulier quando poſſit accuſari criminaliter de adulterio per maritum, ad hoc ut ipſe dotem lucretur.*

*27 Vxor ſicut perdit dotem propter adulteriū, ita perdit bona paraphernalia.*

A N G E L V S.

25 * QVAERO quia uideo, quòd
a marito nō liceat interficere [a], an li-
ceat de adulterio accuſare, ut ipſa ꝑ-
dat dotē, & etiā ut ipſa puniat̃ l.Iul.
de adulte, dic ꝙ ſic: ut l.j. & ibi gl. &
Cy.C.de adult.& not Bar.in l.rei iu-
dica.§.morū.& ibi doct.ff.ſo.mat.nō
autem contrà licet uxori accuſare ui
b rū [b] de adulterio per eū cōmiſſo in
aliquā ſolutā, uel cōiugatā, ut punia-
tur l.Iulia de adul.ut d.l.j.qđ not.qm̃
per uxorē fit iniuria uiro, nō econtra
ut ibi habet̃, qđ no.bene: & uide Cy.
& Sali.in d.l.j.q ponūt rationē: quia
per maritū non pōt uiolari torū, pōt
tamen mulier accuſare uirū ciuiliter
ut ſeparetur tor*, & ut perdat dona
tionē propter nuptias: ut ibi dicunt
doct. per l.conſenſu. C.de repudiis.

A D N O T. a ¶Interficere. *Adde ī hoc & uide Ale.in cōſ.lxxvj.in j uo.B.*
b ¶Virum. *Adde quòd contrariū cōſuluit Ro.in conſi. clxxvij.ubi quòd ad hoc ut condemnatio ſequi poſſit, mulier debet probare matrimonium: ſicut tenetur uir. Bernar.*

A V G. Tu autē in hac materia ad
de, & dic ꝙ imò uidet̃, ꝙ etiā mulier
pōt accuſare maritū de adulterio ho
die ꝑ ius auth.ut eſt caſus in auth.de
nupt.§.ſi igitur ſecundum Theodo-
ſium.ibi, maritū adulterio delinquē-
tē. Quinimò etiā de iure C.per text.
in l.cōſenſu.§.j.C.de repud.ibi, ſi qua
igitur mādat ſuū adulterū. ubi mu-
lier accuſando maritū facit ipm per-
dere etiā donationes ꝑpter nuptias:
niſi ſaluando dicamus, ꝙ ibi agitur
ciuiliter, nō autem criminaliter: ſed
certè eſt diuinare ad illa iura: & Sali.
hoc modo reſpōdet in d.l. j.ubi Sal.
ponit unū caſum ſingu. qñ uxor pōt
accuſare maritū de adult. etiā crimi-
naliter: & hoc eſt quādo uxor proſe-
quitur ſuam iniuriā, puta quia mari-
tus commiſit adulte. cum uxore filii
ipſius mulieris nati ex alio matrimo
nio: uel cum uxore fratris ipſius mu-
lieris. dic ut ibi per eū. De hac mate-
ria uide etiā quæ ſcripſi in l.rei iudi.
§.morū.ff.ſo.ma.poſt Mod.& Rom.
26 * Adde hic omnino d. Imo.in l.cum
mulier.ff.ſo.ma.in viij.col.qui ponit
materiā, quādo mulier poteſt accuſa
ri criminaliter per maritū de adulte
rio, ad hoc ut ipſe poſſit lucrari do-
tem. Et Pau.de ca.in cōſi.ſuo cxxvj.&
uidetur ſing.cōſi.Pet.de anch.in cōſ.
ſuo ccccix.q cōſuluit in caſu uno pe-
regrino, ꝙ erat maritus qdā, q acriter
uerberauerat uxorē ſuā, & ipſa aufu-
git, & uenit Ferrariā: maritus habitās

Bono

Bononię accuſauit ipſam de furto,& adulterio,ut poneretur in banno,ad hoc ut perderet dotē:cōſuluit ibi, ꝙ ipſe maritus, tanquā inimicus nō eſt idoneus accuſator iſto caſu: & tale bannū nō ꝑfecit, nec marito nec hæredibus mariti, ad hoc ut lucrent̄ dotē.Et uide cōſiliū Oldr. in conſil.ſuo clxviij.ꝙ marit⁹ qui expulit uxorē de domo ꝓpter adulteriū,cū adulteriū nō ſit notoriū, uel ſnīa aliqua fuerit lata,debet uxor ali à marito,interim.

27 *Et ſcias,ꝙ ſicut ꝓpt̄ adulteriū uxor perdit dotē:ita ꝑdit bona paraphernalia:gl.eſt ſin.in l.plerūq;. de dona. inter uirū & uxo. & allegat & ſequitur Rom. in ſingularibus primi anni ccxcv.quod incipit, propter adulterium uxor perdit dotem &c.

28 *Socero an permittatur ſaltem uilem adulterum interficere,ut patri:uel ſaltem ſicut uir non tenetur de ſica. ſed leuius punitur,ita & ſocer.*

ANGELVS.

28 *NVNQVID ſocero ꝑmittit̄ ſaltē uilē adulterū interficere, ut patri,uel ſaltē ſicut uir nō tenet̄ de ſica. ſed leui⁹ punit̄, ita & ſocer?& uidet̄, ꝙ ſic:& fortius cū loco parētis habeatur:ut l.qa parētis. ff.ſol.mat. Cōtrariū uide.,quoniā lex loquēs in patre nō habet locū in alio aſcēdente, uel collaterali:ut l.patri. ff.de adulte. ita ergo lex loquēs in uiro nō extēditur ad ſocerum:ut l.ſi uerò. §.de uiro.ff. ſolu.ma.quod no.qa uidi de facto.Et prædicta ꝓcedūt ꝑterquā in raptoribus monialiū,& eorū auxiliatorib⁹ qa in flagrāti crimine inuēti: nō tantū à patribus monialiū inuenti,ſed etiam à conſanguineis, & à tutoribus, & à curatoribus poterunt occidi:ut l.raptoribus.C.de epiſco.& cleri.

AVG.Tu adde,ꝙ mihi uidet̄ ꝙ iſta q̄ſtio nō eſt dubia,cū caſum legis expſſum quodāmodo habeam⁹ in l.ſic eueniet.ff.de adult.ubi auo,ꝙ forti⁹ eſt,nō ꝑmittit̄ occidere adulterā nec adulterū: quia cū hæc poteſtas occidēdi exorbitet à iure cōi,ut qs ꝓpria autoritate ſibi ius dicat,& uindictam faciat:ut no.Bar.ī d.l.ſic eueniet.ideo nō mirum, ſi nō poſſumus extēdere ipſam legē,iuxta not.in l.omnes populi.ff.de iuſti.& iur.& in c.canonum ſtatuta.extrà,de cōſti.& in d. §.de uiro.& in le.cōmodiſsimè.ff.de libe. & poſth.& maximè cùm ſocer uxorem filii non habeat in poteſtate: ut not. in d.l.patri.& in d.l.ſic eueniet.

29 *Marito ſciente uxorem adulteram, & non accuſante ſiue ignorāte : an liceat eius hæredi maximè propter dotē perdendam illam accuſare.*

30 *Si uir ipſe teneat cōcubinam, & mulier committat adulterium, non debet perdere dotes ſuas per adulterium.*

ANGELVS.

29 *QVID ſi maritus ſcit uxorem a adulterā [a] & nō accuſat:an liceat ei⁹ hæredi maximè ꝓpter dotē perdēdā accuſare?dic ꝙ nō, ſiue maritus ſciuerit,& non ſit cōqueſtus,qa uidetur remiſiſſe:imò uidet̄ de lenocinio teneri:ut l.ij.C.de adul.& l.ij.§.i;.ff.eo.ti. ſiue etiā ignorauerit eius hæres,non pōt etiā ad finē,ut perdat dotē,cōtra uxorē agere,uel excipere de adulterio:ut l.rei iudicatæ.§. morū. ff.ſolu. ma.& ibi Bal.Ang.Raph.& Imo.nam prout dicit ibi Bal.iſtud tēdit ad uindictam,ergo talis actio,licet maritus ignorauerit ſibi cōpetere, nō tranſit ad eius hæredes:ut leg.cum emācipatus.§.cum emancipati,& ibi gloſſ.ff. de colla.Sed Salic.in l.fi. C.de adult.

tenet, quòd ſi uir ignorauerit, quòd eius hæredes poſsint excipe de adul. ut mulier petens dotem eam perdat. Sed Bar.in l.pen.C.de adult. dicit, ꝙ ita iniuriatur cōſanguineus de ſtupro cōmiſſo in uidua: ſicut de adulterio commiſſo tempore mariti defuncti. Et uide Cy.Bal. & Ang.in d.l. ſi.& uide quæ ſcripſi, in d.l.rei iudicatæ. §.j.

¶ *Allegatio in cauſa adulterii d. Alex.de Imo.de Tarta.*

a ¶ *Mulier quæ cōmiſit adulteriū, & maritus non eſt conqueſtus de ea, hæredes nō poſſunt obiicere ei exceptio. adulterii ad finē priuandi eā dote, quia uidetur ei remiſſum per maritū: hoc uerū, niſi mulier cōmiſiſſet in arti.mortis mariti: quia non uidetur ei remiſſum quo ad illū, quòd cōmiſit in arti.mortis. & ſic pōt illud p hæredes apponi ad hoc, ut perdat dotē. ut firmat Sali.in l.ſi.C.de adul. & no.per glo. in l.fideicō.C.de fideicō. & ar.l.nō eſt ferēdū.ff.de trāſac. & idē tenet Ro.in l.rei iudi.§.j.ff ſo. ma.ubi pro hoc etiā allegat l.j.cū ibi no.per Bar.ff.de his qui.ut indi. idem uidetur uoluiſſe Cy.in l.j.in ſi. C.de reuocan.dona.ubi dicit, ꝙ ſi dominus nō reuocauit feudū cū uaſall⁹ cōmiſiſſet aduerſus eū feloniā, quā ignorauit. idē ſi ſciuit, & nō habuit cōmoditatē reuocandi: qa ſtatim mortuus fuit. poterit hæres eius reuocare feu.alle.argu.l.utilitatē. & l.in cōfirmādo.ff.de confir.tut. idem etiam tenuit And.de Iſer. & Bald.in c.j,§.porrò. quæ fuit prima cauſa beneſi.amit.ubi idē dicunt, ſi ſciuit, & non habuit cōmoditatem uindicandi morte præuētus. pro quo Sali.in d.l.ſi.C.de adulter.allegat in arg. bonum tex.in l.iij.C.de inoffici. teſta. & idē etiā tenuit do. Abb.in præalleg.c.ſi.de do.& quādo eſt in arti.mortis ſemp præſumitur ignorare, ut dicunt præfati doct. in locis ſuperius alleg. quoniam adulteriū in articu.mortis commiſſum, ac etiā quia non habuit facultatem uindicandi, & accuſandi.*

¶ *Allegatio do.Alex.de Tarta. de Imola.*

¶ *Nota in uerſi. Quid ſi maritus ſcit uxorem adulterā &c. quòd mulieri poſſit per hæredes crimē adulterii opponi ad finē priuandi eam dote, probatur expreſſè per d.l.ex conſenſu. C.de repu.auth.ut liceat matri & auiæ.§.quia uerò plurimas.& in l.rei uendicatione.§.& hæredi.ff.ſol.matr.cum ſimi. Nam hoc eſt uerum, ꝙ hæredes poſſūt de hoc obiicere, niſi maritus mores mulieris adulteræ approbaſſet ſeu cōqueſtus nō eſſet: quia tūc eſt ſecus. Sed ſi improbaſſet mores uxoris adulteræ, aut conqueſtus eſſet dū uiueret, tunc etiā ad hæredes tranſit facultas obiiciendi crimē adulterii ad finem priuandæ mulieris iure dotis. ita uoluit Ioan.de Imo.l.cum mulier in viij.col.in uerſi.item aduerte, quòd hoc procedit quando uir uiuit &c.ff.ſol.mat.ubi dicit, ꝙ ſi maritus reprobauit mores mulieris adulteræ, licet cōtra eā in iudicio nō egerit, hæredes poſſunt eidē mulieri opponere de adulterio ad finem excludendi eam à dote. ita dicit trāſire Ia.de bel.in præalleg.§.quia uerò plurimas.& in auth.ut liceat ma.& ibi hoc ponit Iac.de bel.in ſi.ubi pro hoc allē.l.ſi uxor.in ſi.ff.de adul. & in c.plerūque.de do.inter ui.& uxo.hoc etiā uoluit Ang.in l.rei iud.§.& hæredes.ff.ſol.ma. ibi dū dicit, nec ſub ſilētio ptrāſiuit &c, hoc clarius uoluit Pau.de caſt.in d.l.cum mulier ibi dum dicit, ꝙ ſi marit⁹ in uita. idē uidet̄ tenere Bart. ſummādo illam l. & l.rei iud.§.j.in j.cōtrario.et ī l. Luci⁹. circa ſi.dū dicit, ꝙ ſi marit⁹ nō fuit in uita de adulterio cōqueſt⁹, nō pt hæres eius de adulterio opponere, p d.l.rei iudic.hoc*

apertè

tē uoluit Andr.de Iſer.in c.j.§.porro.quæ fuit prima cauſa beneficii amit.dū dixit, ꝙ ſi uaſallus offendat dominū,tamē dominus eū in uita nō inquietauit,nō poterit per eius hæredē feudo priuari.per l.fi. C.de reuo.do.& l.omnimodo.cū gl.& l. nō tantū.§.ſi mācipatus.ff.de cōtrata.& not.in c.imperialē.§.inſuper.de prohibi. feu.alie.per Fed.Subdit tamē hoc eſſe uerū,niſi dominus fuiſſet conqueſtus in uita de offenſa.allegat l.quæ a patre.

Eiuſdem allegatio.

¶ Mulier propter adulteriū perdit dotē.l.ex cōſenſu.C.de repu.& auth.ut lic. ma.& auiæ.§.quia uerò plurimas.c.plerūq;.de do.inter ui.& uxo. Tamen illud uerū eſt,ſi maritus accuſauerit eā criminaliter de adul.& ſe ad pœnā taliōis inſcribat.tex.eſt ſecūdū intellectū Barto.in l.miles.§.ſocer.ff.de adul.& pro hoc etiā alleg.Bar.in d.§.ſi uerò plurimas.& no. per gl.in præalle.l.ex cōſenſu.Præterea dico ꝙ nō eſſet neceſſaria criminalis accuſatio,tamē ex quo maritus dū uiueret,ſilētio uſus eſt,nō uidetur hæredes ad retinēdā dotē poſſe mulieri obiicere crimē adulterii.l.rei iudi.§.& hæredi.ff.ſol.ma.& ibi gl.& cōmuniter ſcribētes,& Specu. in ti.de excep.in d.uer.itē quæritur ecce. & in ti.de do.inter ui.& uxor.§.ij.uer. quid ſi mulier.licet ibi clarè nō firmat.et no.Sal.in l.fi.C.de adul.& ibi etiam per Bal.& ad hoc l.fi.& quod ibi not.C.de reuo.do.& qđ legitur & no.in d.c.fi.de do.no C.eo.l.fi.in ſimili.C.de reuo.do.& qđ no.gl.in l.omnimodo. in uer.ſi licebit. C.de inof.teſt.quæ dicit no.ꝙ hæredes domini nō poſſunt auferre feudū uaſallo propter feloniā cōmiſſam uerſus dominū,ſi dominus nihil dixit dum uixit.

¶ Reſpōſio cōtra prædictas alleg.d. Vgolini de Ariminio.

¶ Nō ob.in cōtrariū allegata,ſcilicet,ꝙ neceſſe ſit,ut maritus lucretur dotē propter adulteriū,ut uxorē accuſet de adulterio criāliter:ut hic Bar.in d.l.miles.§. ſocer.per illū tex.ſecūdū intellectū Bart. quia reſpōdeo,ꝙ cōis opi.eſt in cōtrariū,à qua in iudicādo nō eſt recedēdum,& de hoc ꝙ nō requiratur accuſatio eſt text.in d.l.cū mulier.ff.ſol.ma.& ibi hoc ſequitur Bald.Io.de Imo.& Pau.de caſt.& etiā tex.in l.Lucius.ibi etiā ſequitur Ro. e.ti.& text.iūcta gl.in l.uiro.eod.titulo. & eſt tex.clarus in præalleg.c.plerunq;. & in l.fi.cū ibi no.C.de adul.& ita tenet etiā Ia.bu.Pe.Cy.Bal.Sal.in authē. ſed hodie.C.de adul.& Ia.de bel.in §.qā uerò plurimas.in auth.ut li.ma.& auiæ. Et ideo patet ꝙ illo intellectu Bar.ad d. §.ſi ſocer.ſi poteſt procedere, eſt contra prædicta iura:nec etiā probatur opi.ſua in d.§.quia uerò plurimas.quia ubi non negatur,quòd ſi maritus nō accuſat criminaliter,ſed aliàs per modū exceptionis opponatur de adulterio, ꝙ uxor dotē non perdat.& ita etiā reſpondetur ad no.per gl.in d.l.ex cōſenſu.confirmo prædicta ex alio capite.nam nō eſt dubiū quòd ꝑ adulteriū dicitur illata iniuria marito.l.ſi maritus ſit.§.lex uilus.ff.de adult.& l.miles. §.ſocer.eo.tit.& ibi probatur, ꝙ nō ſolū marito ſit iniuria,ſed etiam omnibus de agnatiōe mariti,ut probat tex.ibi in uer. uindictæ domus.iuncta l.j.in prin.in uer. domus.ſecūdū expoſitionē Iac.de are. & ibi Bar.ff.ad Silla.& l.cū unus.in princ. cū gl.in uer.domū.ff.de alimē.& cib.leg. & eſt regulare , ꝙ iniuria facta uni cēſetur facta omnibus de genere ſuo. l.lex Corne.in princ. & ibi Bar.ff.de iniur.& l.j. & ibi Bal.C.ſi qua prædi.po.l.eū ſcimus. & ibi Bar.C.de agri.& cēſi.lib.xj.& l. j.et ij.ff.de li.cā .ergo ſi filij mariti ex propria pſona eorū petāt iuſtitiā miniſtrari ſuper actiōe iniuriarū aduerſus mulierē,

*nõ poteſt negari, quin index debeat dictã iniuriã, quæ æſtimãda ſit p iuramẽtũ actoris accedẽte taxatione iudicis. l. ſed ſi un⁹. §. ſeruus meus. & l. iniuriarum æſtimatio. cũ ibi no. per. Bar. ff. de iniuriis. & plenè per alios in l. ſi non conuicii. C. de iniuriis.*

¶ *Marit⁹ q̃ nõ approbauit in uita ſua mores pudorẽ adulterii cõcernẽtes, etiã extra iudicialiter hæredes poſſunt cõtra mulierẽ repetẽtẽ dotẽ excludere propter adulteriũ cõmiſſum in uita mariti. allegãt* Io. *de Imo. in l. cũ mulier. in viij. col in uer. itẽ ad uerte quòd hoc procedit. & alios doct. & hãc ſententiã eſſe cõmunẽ, licet Bar. ſentiat cõtrariũ in l. miles. § ſocer. ff. de adul. & e. ibi, requiritur inſcriptionẽ & c. & ſic per uiã iudicii, ad quod reſpõdetur cũ omni reuerẽtia opi.* Bar. *poti⁹ eſſe cõmunẽ, quoniã cõfirmatur per tex. gl. & doc. plures maiorũ autoritatis: nã probari uidetur per tex expreſſũ in auth. ut liceat matri & auiæ. §. quia uerò plurimas. ibi, ſi de adulterio maritus putauerit poſſe uxorẽ ſuã conuinci, oportet prius uirũ inſcribere & c. & gl ibi ſuper uerbo, ſi de adulterio. expreſſè firmat ibi, quod eſt uerius ap probãs quòd l. quamuis. C. de adul. corrigatur. & clarius gl. idẽ cõfirmat in l. conſenſu. §. uir quoq; in j glo. & in glo. ſuper uer. ſibi hæredi. hãc ſententiã ſequitur & firmat* Spe. *in tit. de do. inter uirũ & uxo. §. ſi. uerſic. quid ſi mulier agit. de excep. & d uer. itẽ ſequitur exce. cũ quo ibidem trãſit* Io. And. *in addi. etiã* Io. And. *omnino ſequitur opi* Spe. *remittẽs ſe ad eũ in c. plerũq; de do. inter ui. & uxo. & ibi etiã* But. *idem ſequi uidetur, dicẽs teneas quòd non cõpetit exceptio, cum nõ lueretur maritus dotẽ, niſi accuſet de adulterio, & inſcribat & c. Idẽ expreſſè uoluit & cõſuluit* Bal. *in cõſ. incip. ſi uxor recedit. ibi dicit formalit. ſi uir diſſimulauit adulteriũ uxoris, & nec criminaliter nec ciuiliter egit, & nec ſ⁹ uindicauit hæres mariti, nõ põt accuſare mores quos nõ accuſauit maritus. ff. ſo. ma. l. rei iud. §. & hæredi. & ibi p* Dy. *& ad hoc c. de rep. l. & cõſenſu. §. uir. et ibi gl.* Et *uerba mariti nõ in iudicio ſed extra iudiciũ nihil operãtur ad trãſmittẽdã actionẽ per naturã dotis nec ad pp̃etuãdã in ſucceſſores & c. & paulo poſt ſubdit, ſed cõtrariũ eſt: cũ enim uir diſſimulauit, & in iudicio cõqueſt⁹ nõ fuit hæres, audiri nõ debet. & uidetur approbaſſe patiẽdo labi tẽpus accuſandi de adul. & c. hãc etiã op ſequutus eſt* Ang. *et in d. l. rei iud. §. & hære. ad fi. ibi ultimò ſcias, q̃ ſicut licitũ eſt uiro propter adulteriũ retinere dotẽ, ſic & hæredi uiri: ſi modo uir expulit mulierẽ, aliàs ſec⁹, & c. magis expreſſius firmat in auth. ut lice. ma. & auiæ. §. quia uerò plurimas licet liber meus uidetur intitulare* Bar. *ſed cõmuniter dicitur q̃* Bar *nõ ſcripſit ſup auth. poſt oẽs prædictos.* Raph. *cu. prædictorũ cõfirmat ſententiã, in d. l. cũ mulier. ff. ſo. ma. ſi igitur opi.* Bar. *roboratur p tex. gl. & illuſtres doc. quo colore põt dici cõtrariã opi. eſſe communẽ: præterea nec* Io. *de* Imo. *in prædicta l. cũ mulier. ut ſupra alleg. nec* Ia. *de* Bel. *& alii cõtradicũt, licet dicãt, q̃ ſi maritus nõ approbauit mores uxoris, et eſt certũ q̃ hæredes poſſũt oppon. de adul. nõ tamẽ dicũt extra iudiciũ. ideo intelligẽtur nõ approbauit, iuxta formã traditã in d. §. quia uerò plurimas. & glo. & aliorũ doc. ſupra qui expreſſè dicũt de nõ approbatione in iudicio: ut ſupradictũ eſt. deinde ſi expreſſè dicerent, quòd ſufficiat quòd maritus eſt querelatus extra iudiciũ, tamẽ plures ſunt & magis digni tex. gl. & alii ſupra numerati: ideo magis præualere debet opi.* Bar. *& ſequẽda: nã qui pluribus & c. c. prudẽtiã. de offi. dele. et eſt expreſſũ xx. di. c. de qbus. & xxxiij. q. ij. hoc ipſum hæc fuit alle. do.* Vgolini *de ariminn.*

AVG. Tu autem in hac materia
ádde quod Ro.in d.l. rei iudicatæ.§.
morũ..tenet expreſsè quòd hæredes
mariti poſſunt excipere de adulte-
rio ad hoc ut mulier perdat dotẽ:per
no.per gl.in l.fideicõmiſſum.C.de fi
deicom.& per tex.in l.j.cũ ibi no.per
Bar.ff. de his quib. ut indig.facit l.in
confirmando.& l.in utilitatem.ff. de
confir. tuto.& quod eleganter deci-
dit Cyn.in l.fi.C.de reuo.dona.& qđ
pulchrè decidit Io.And.& alii cano-
niſtæ in c.fi.extrà de dona.ubi ſingu.
limi.l.fi.C.de reuo.dona. procedere
in donatore decedente,& ſciẽte do-
natarium fuiſſe ingratum:ſecus ſi do
nator ignorauerit:quia poterit eius
hæres donationẽ reuocare. Sed his
non obſt.teneo opi.Bal.quia illa alle
gata in contrariũ,nõ militãt,nec tol
lunt rationem illam, per quã Bal.te-
net ſuam opinionem:& hoc idẽ uo-
luit Bal.in l.cùm mulier.ff. ſolu. mat.
in repe.in xv.oppo. & ſequitur ibi in
vij.col.Io.de Imo.Limita tamẽ prædi
cta quãdo maritus uiuẽs poſt adulte
riũ cõprobaſſet mores mulieris: uel
eſſet dubiũ an approbaſſet:ſed ſi im
probaſſet tũc dicit Ia. de Belui.in au
thẽ.ut liceat matri & auiæ.in §. quia
uerò plurimas.quòd hęres eius poſ-
ſet opponere exceptionẽ adulterii:
& idẽ tenet Imo.in d. l. cũ mulier. in
viij.col.Itẽ etiã ſentit Ang.in d.§.mo
rũ.dũ intelligit illũ tex.quãdo mari-
tus ſub ſilentio tranſiuit. In hac ma-
teria Bar.in d.l.rei iudicatæ. allegat
Spe.in duobus locis: & uide doc. in
30 d.l.fi.C.de adul.* Adde tamen Pau.
de caſt.in cõſ.ſuo cxxvj.incip.In Chri
ſti nomine Amẽ. hæc mulier nõ de-
bet excludi à petitione dotis.quę per
bona iura cõſuluit:quòd ſi uir tene-
bat cõcubinas,& mulier cõmiſit adul
teriũ,nõ debet perdere mulier dotes
ſuas per adulteriũ. Idẽ ſi maritus ſci-
uit eã adulterã & eã carnaliter cogno
uit,poſtea.Idẽ ſi uir nũquã eſt cõque
ſtus:dic ut ibi per eũ in d.conſi. Item
adde prædictum conſi.cxxix.incipiẽ.
In Chriſti nomine Amen. reuoca-
tur in dubiũ.qui diſputat,& terribili-
ter arguit,an ſit uera illa doctri. Bar.
quã poſuit in l.pe.C.de adul. quòd ſi
uidua cõmiſit ſtuprũ,an hæredes ui-
ri poſsint excipere de ſtupro,ad hoc
ut ipſa perdat dotem:& in fi. appro-
bat d.Bart.in d.l.pe.Et adde d.Nellũ
in tracta.bannitorũ in ſecundo tem-
pore poſt bannũ perfectũ, in xxix.q.

*31 Inquiſitio an poſsit fieri de adulterio & lenocinio.*

ANGELVS.

31 *QVAERO an de adulterio
poſsit per uiam inquiſitionis de iure
procedi.dic quòd ſic tam de adulte-
rio,quàm de lenocinio:ut l.ij.§.ſi pu
blico.& ibi gl.& Bar.ff.de adulteriis.

AVG. Tu adde hic ea quæ di-
xi ſ.in gl.hæc eſt quædã inquiſitio.in
prin.ubi latè diſputatũ fuit in quibus
caſibus & in qbus criminibus põt for
mari d.inquiſitio:dic ut ibi latè dixi.

*32 Marito agẽte cõtra uxorẽ de adulterio, an poſsit mulier excipere de lenocinio.*

ANGELVS.

32 *QVID ſi per maritũ agatur cõ-
tra uxorẽ de adulterio,an ipſa poſsit
excipere de lenocinio? reſpõdeo ꝙ
aut agitur ad uindictam publicam:
& ad pœnã corporalẽ imponendam:
& tunc exceptio lenocinii eam non
excuſat:nam talis exceptio ſolũ ma-
ritum aggrauat ut puniatur,non au-
tem facit ut ſe liberet:ut d.§.ſi publi-
co.de quo latè per glo. Bart.& Imo.

in l.is qui reus.ff.de publi.iudi.

AVGVST. Tu in hac materia adde ea quæ dixit Pau. de Caſt. in d. conſil.ſuprà allegato per me cxxvj. qui dicit,quòd imò uidetur caſus cõtra iſtam concluſionem d. Ang.in l. cũ mulier. ff.ſolu. mat. ubi ſi uir agit contra mulierem , ut perdat dotem propter adulteriũ cõmiſſum : mulier excipit de lenocinio , excludit maritũ : ſed dic quòd ibi agitur ciuiliter, ſecus ſi ageretur criminaliter : dic ut ibi per eum.

33 *Adulterii accuſatione͂ qs facere poßit.*
34 *Maritus & pater an præferantur in accuſando, & an poſſunt accuſare de adulterio : quia uxor eſt ignominioſa: & matrimonium fuit contra leges contractum.*

ANGELVS.

33 * QVIS poſsit de adulterio accuſare:dic cum crimen ſit publicum, ut l.j.ff.de pub.iud.quòd quilibet admittitur:ar. §. cõſequens.inſti.de ſuſpe. tut. Sed aduerte ꝙ ſi extraneus accuſat, & maritus & pater concurrat, quòd maritus præfertur omnibus , etiã ſi pater iam accuſationẽ & ſubſcriptionẽ propoſuerit, & maritus nõ fuerit in negligentia:ut l.ij.§. fi.& glo.& ibi Bart.ff.de adul.in hoc dic latius , ut not. Azo in ſumma de adul.circa prin. uidelicet ꝙ maritus in accuſatione adulterii prẽfertur omnibus, etiam patri mulieris:niſi pater doceat generũ infamẽ,aut arguat eũ colludere cũ uxore magis q̃ animo accuſandi , aliàs præfertur maritus,etiã ſi pater prẽuenerit,& libellũ porrexerit:marito tñ nõ neglıgẽte, ut dictũ eſt:nec diſtinguit̃ iuſtũ an in iuſtũ fuerit mr̃imoniũ, ſiue fuit uxor uilis & uulgaris,ſiue non:ut l.ſi uxor, §.planè.ff.de adul. In tantũ ꝙ ſponſus admittitur ad accuſandũ de adulterio in ſua ſpõſa cõmiſſo,& p̃fertur aliis:quibus nec matrimoniũ qualecunq;,nec ſpem matrimonii uiolare licet:ut ff.de adul.l.ſi uxor.§.diuus.& in §.ſi minor. & tene menti,quòd in ſponſo uel marito nõ attẽditur utrũ ſit paterfa. uel filiusfa. quia etiã ſine uolũtate patris ſui,quãdo eſt filiusfa. de adulterio accuſare poteſt:ut l. inter liberos.§.filiusfa. ff.de adul. Sed bene attẽditur in marito ſit liber uel ſeruus:quia ſeruus ob uiolatũ cõtuberniũ accuſare nõ põt.C. de adul.l. ſerui.Sed nõ cõſideratᷣ ſi ætas mariti ſit minor, quia etiã minor cũ ſuo curatore admittitur ad accuſandũ pro ſuo toro uiolato.ff.de adul.l.ſi maritus.§.lex. Poſt maritũ admittitur pater mulieris iure mariti,id eſt,ut aliis præferatur intra ſexaginta dies à die cõmiſsi adulterii:ita dicit gl. in l. iure mariti. C. de adul. & l.patri. §.j.ff. de adul.ſed ille tex.dicit à die diuortii:unde de iure quãdo incipiat̃ currere dicti lx.dies,plenè no.Sal.in d.l. iure mariti. uer. quæro ſecundò &c. qui lx. dies cedũt pariter marito, & patri neutri ipſorũ accuſanti:ſi tamẽ intra lx. dies maritus occupat accuſationẽ:tamen reſiduũ quod de dicto tẽpore reſtabat, cũ maritus cœpit accuſare,nõ cedit patri,donec incœpit accuſare poſſe:ut ff.de adul.l.ſi maritus. in prin. Sed hoc nõ procedit de iure autᷣ. quia etiã nõ facto diuortio maritus põt accuſare de adulterio, & tẽpora ſibi currũt & nõ patri,quia demũ facto diuortio poteſt, & ſi ueniant pater & maritus ordine ſucceſſiuo,nõ currũt tẽpora patri,niſi marito excluſo:ut no.Sal.in d.l.iure mariti.facit

ti.facit l. nouo iure.C.de adul.Et be-
ne no.ꝙ illud quod ſuprà dixi,mari-
tũ omnibus præferri,etiã primò accu
ſantibus,uerũ eſt intra xl. dies.his au
tẽ finitis cõcurrentibus cũ marito &
nõ præueniẽtibus:tamẽ etiã maritus
tãquã idoneior præfertur : ut d.l.j.in
fi.& l.ij.& ibi gl. & Bart.ff.de adul. &
eodẽ modo poſt maritũ datur prçla-
tio patri:ut d.l.j.in fi.cũ l.ij.In quibus
autẽ maritus omnibus aliis præfera-
tur,not.gl.Bal.& latè Sali.in d.l. iure
mariti.in uer.quæro modò &c.Et te-
ne cordi,ꝙ prædicta procedũt,quan
do patri permittitur accuſare adulte
rũ:ſed de filio dicta iura nõ loquun-
tur.Tu autẽ dic idẽ ut tex.ſing.in l.ꝙ
ſi maritus.cũ glo.ff.qui & à quibus.&
no.Sal.in d.l.iure mariti.uerſ.quæro
dixi,quãdo pater &c.ſcias tamẽ ꝙ ho
die correctũ eſt,ꝙ ſiue cõſtãte matri
monio,ſiue poſtea, ſiue maritus, uel
pater,uel alii cõiũcti fuerint negligẽ
tes,uel nõ:tamẽ nũquã extranei ad-
mittũtur ad accuſandũ de adulterio
uxoris alienæ,licet ſit publicũ crimẽ:
ut no.gl.& ibi Bar.quãuis ſe non fir-
met,in l.miles.§. uolenti.ff. de adul.
Sed clarꝰ Rich. malũ.Cy. & Sal.in l.
quãuis.la.ij.C.de adul.in uerſ.oppo-
no.cũ gl.iiij.cũ uer.ſequẽti.& ibi aſsi
gnãt rationẽ quare &c. Et quia dixi
de cõiũctis ꝙ admittuntur, dic ſiue
ſint ex latere cõiũcti mulieris, ſiue ui
ri:ut no.Sal.in d.l.quamuis.quod no.

A V G. Tu autẽ in hac materia ad
de,ꝙ in tantũ marito permiſſa eſt ac
cuſatio mulieris de adulterio,ꝙ imò
ſi extraneus accuſauerit mulierẽ de
adulterio, & mulier fuerit abſoluta:
& maritus uult iterũ ipſam mulierẽ
accuſare de adulterio : ꝙ poterit:ut
eſt text.in l.ſi maritus.§.fi.ff. de adul.
dũ tamen ipſe probet à principio,ꝙ
iuſta cauſa fuerit impeditus:quòd in
tra tẽpus legitimũ nõ potuit accuſa-
tionẽ inſtituere. Itẽ adde ꝙ Ang. in
l.quãuis.ff.de adul.& Ang.in l.ſi ma-
ritus.in prin.ff. de adul. uult ꝙ falſæ
ſint gl.quæ dicũt,quòd d.l.quãuis.nõ
corrigat iura antiqua : quia imò ho-
die extraneus nõ põt accuſare uxo-
rẽ alterius de adulterio:quia nõ licet
fœdare matrimonia aliena. Et ideo
dixit Ang.in d.l.ſi maritus.ꝙ ſi uxor
fuit repudiata à uiro,ex quo maritus
eã cõtemnit, nemo poterit eã accuſa
re de adulterio. Quæ autẽ perſonæ
poſſunt accuſare,ſancitum eſt in d.l.
quãuis. Itẽ inquãtũ dictũ eſt,ꝙ mari-
tus & pater prçferũtur in accuſando,
& poſſent accuſare mulierẽ de adul
34 terio:* limita niſi uxor fuerit igno-
minioſa,quia nõ poterũt hoc facere:
uel fuerit uxor:ſed matrimoniũ cõ-
tra leges fuerit factũ.ita uoluit Bart.
in l.marito.§.illud.ff.de adul.caſum
allegat in le.ſi uxor.§. planè.& §.ſed
in ea.ff.de adul.Et hoc intelligas quã
do iure mariti uellet accuſare : aliàs
ſecus:ut ibi habetur.& quando dica
catur accuſare iure mariti uel nõ : &
quæ priuilegia habeat,uide Cy. in l.
iure mariti.C.de adul.ibi uide doc.&
uide Bar.in d.l.marito.§.illud.qui di
cit ꝙ ſi maritus & pater ſunt infa-
mes,uiles, & ignominioſi,repellũtur
ab accuſando : hoc intelligo ſi iure
mariti,aliàs ſecus.Itẽ inquantũ Sal.in
d.l.ſi iure mariti.& d.Ang.hic allega
uerũt illũ tex.pro ſingulari in l.ſed ſi
maritus. qui & à quibus.quòd pater
ita poteſt accuſare filiã adulterã,ſicut
adulterũ.& Sal.ibi dicit ꝙ ille tex.ali
bi nõ reperitur.& ita pertrãſit d.An-
ge. Aduertas ꝙ certè miror de iſtis

clariſsimis doc.q luminaria iuris erãt & ignorauerũt tex.magiſtrales.nã il le tex.in d.l.ſed ſi maritus. nõ probat niſi cõiũcta gl.ſed ego in indiuiduo allego caſum in terminis in l.is cuius.§.marito.ff.de adul.ubi expreſsè tex.hic dicit,ꝙ pater põt accuſare fi liã adulterã intra lx.dies,& nemo alius extrane* præfertur,ſicut in ipſo marito dicitur.Quinimò contra iſtã ſentẽtiã uidetur tex.in l.nec in ea.§. j.ff.de adul.ubi dicitur ꝙ pater in ac cuſando filiã adulteram præ cęteris nullũ ius pręcipuum habet.Vide ergo quomodo ille tex.in l.ſed ſi mari tus.eſt ſing.cũ reperiamus multa iura de iſta materia loquentia.Sed reſponde ad tex.in d.l.nec in ea.quia loquitur in patre qui uult accuſare fi liam uiduã,quæ cõmiſit ſtuprũ.& ita dixit ibi gl.aliàs ſecus.Et tene menti quod dixit Ro.in ſingu. primi anni, cclviij.quod incip.ſcis quod adulter. qui dixit quòd in eod.libel.adulter, & adultera non poſſint accuſari.tamen ibi limitat.no.hoc.

35 *Pater & maritus ſi intra lx.dies non probant accuſationem,an condemnentur de calumnia.*

ANGELVS.

35 * QVAERO ſi pater & maritus intra lx.dies nõ probãt accuſationẽ, an cõdẽnentur de calũnia.dic quòd non, niſi ſint in euidenti calumnia. C.de adulte.l.quamuis. de quo tamen uide latè per gloſſ.& Salic.in l. abſolutione.C.de adulte.

AVG. Sed adde ꝙ contra iſtã deciſionem eſt text.in l.pater.& in l.is cuius.§.fi.ff.de adul.ubi expreſsè dicitur,ꝙ ſi uir iure mariti accuſat, tenetur de calũnia:faciunt ea quæ habentur in l.auxilium.ff.de minori.& ideo uide gl.in d.§.fi.& ibi Bart.expreſſè dicit, ꝙ ſi intra lx.dies accuſat,non tenetur de calumnia,ſi probat:ſecus ſi accuſat elapſis lx.diebus: quia tenetur de calumnia:de eudẽti uerò calũnia tenetur.dicit ibi Bar. & ita intelligatur d.§.fi.

36 *Pater & maritus licet intra lx.dies negauerint ſe uelle accuſare de adulterio: tamen intra quatuor menſes utiles admittuntur iure extranei.*

ANGELVS.

36 * SCIAS tamen quòd licet intra lx.dies negauerint ſe uelle accuſare de adulterio, tamen iure extranei admittuntur in iiij.menſes utiles:ut d.l.iure mariti.C.de adulte.& l.ij.§. hoc ſi maritus.& l.maritus.§.ſi negauerit.ff.eo.titu.

AVG. Tu adde ꝙ uera eſt iſta cõcluſio,ꝙ maritus duplici uia poteſt accuſare uxorem ſuã,& iure mariti, & iure extranei:ut eſt caſus in l.ij.in j.§.de adul.& in l.ſi uxor.in princ.& in §.ſed & ea.ff.eod.titu.Priuilegia autem quæ magis dantur in uno caſu quàm in alio, ſatis ſupradictum fuit. & in l.iure mariti.per Cy. & alios.C.de adul.

37 *Maritus ſi intra lx.dies incœpit accuſare & non finiuit,& non proſequatur ultra,an conſiderato fine teneatur de præſumpta calumnia.*

ANGELVS.

37 * QVAERO an ſi maritus incœpit accuſare intra lx. dies, & non finiuit, & non proſequatur ultra,& non probet an conſiderato fine teneatur de præſumpta calumnia. Salic. in d.l.iure mariti.in uerſic.quæro an maritus &c.dicit quòd non,tanquam principium ſit ſpectandum : ut ff.de bo.liber.l.qui cum maior. §.j.

AVG

AVGVST. Tu adde quòd mihi uidetur, quòd ſatis pulchrè dixit Barto. in l. ſi is cuius. §. iure mariti. ff. de adul. inquantum diffiniuit præſumptam & ueram calumniam: nam dicit quòd ſi maritus accuſet intra lx. dies, excuſatur à præſumpta calumnia: à uera uerò calumnia quis non excuſatur.

38 *Pater, frater uel auunculus an admittantur etiam iure mariti.*

ANGELVS.

38 *QVAERO an pater, frater, uel auunculus, admittantur etiã iure mariti: quia utile eſt iure mariti accuſare propter prçſumptam calumniam: & ut præferatur. Azo in ſumma de adult. in ij. colũ. dicit fortè quòd ſic, per l. quamuis. C. de adul.

AVG. Tu adde ꝙ dubito de iſta deciſione. Et primò ſcias ꝙ quando pater accuſat, propriè nõ dicitur accuſare iure mariti, ſed iure patris dicitur accuſare: ut eſt text. in l. marito. §. illud. ff. de adul. ibi, iure patris maritiue. Sed in hoc conſidera ꝙ imò iure patris etiam pater ſemper non poteſt accuſare, niſi concurrant certa quæ de iure cõcurrunt: ut eſt text. in l. nec in ea. §. in accuſatorem. ff. de adul. Si ergo pater non poteſt accuſare ſemper iure patris: quantominus & frater & alii coniuncti ſeparati? Et maximè reqritur quòd ille qui accuſat iure patris & mariti, habebat adulteram in poteſtate: ut eſt text. in l. is cuius. §. marito. ff. de adulte. Nec obſt. quòd maritus non habet uxorem in poteſtate: quia reſpondeo quòd imò eſt falſum hoc: quia pater habet filiã in poteſtate quò ad reuerentiam: ſed maritus habet uxorem filiamfamilias in poteſtate, quo ad opera & debitum carnis. ita eleganter tradidit Bart. in l. rei indicatæ. §. ſocero. ff. ſol. matrimo. Et not. gloſ. inſtitu. ad Tertul. §. ij. & l. ſi uxorem. C. de condi. inſertis.

39 *Extranei poſt quas perſonas admittãtur accuſare in crimine adulterij.*

ANGELVS.

39 *ET poſt has perſonas coniũctas extranei admittuntur, cum ſit crimẽ publicum: ut d. l. quãuis. & licet olim aliud eſſet: hodie etiam conſtante matrimonio poteſt fieri accuſatio: ut in authẽ. ut lic. mat. & auiæ. §. quia uerò plurimos.

AVGVSTI. Tu adde hic quæ ſuprà dixi in tribus proximis additionibus.

40 *Capitula in adulterio quomodo formabuntur ut concludant.*

ANGELVS.

40 *QVOMODO formabuntur capitula in adulterio, ut cõcludant: & ſic ut ſcias quę ꝓbationes ſunt neceſſarię: & ſic uideas modũ, & formã practicandi de adulterio: dic, ꝙ aut proceditur per accuſationem factã ab extraneo: & tunc ſufficit quòd capitulet, quod talis, ſcilicet Berta habebatur & reputabatur ut uxor Caii: ergo idem, quando per uiam inquiſitionis proceditur, quoniam iudex ſuccedit in locum patris extranei, non autem inquirit iure mariti: ut habetur maximè per Bartolum, in l. ij. §. ſi publico. ff. de adulte. Sinautẽ maritus iure mariti accuſat: & tunc non ſufficit ita capitulari, niſi capitulet quòd uerè ſit uxor, non autem capitulet quòd habebatur, & ut uxor reputabatur. Sed aduerte, quia etiã maritus quãdo ita capitularet, & probaret, ſufficit quò ad hoc, ut præſu

ut præſumatur uxor, & onus probādi in reū transferatur: ut l. in uerbis. ff. de ritu nup. unde ſi reus faceret capitula ꝙ illa non poterat eſſe uxor, non releuat ſe: ſed capitulare debet, ꝙ Berta nō habebat, nec reputabat ut uxor: quo probato etiā abſoluetur. Et ſic ex his habes capitula pro parte inquirentis, & pro parte accuſatoris & rei: & ita eleganter dicit Bart. per illum tex. in l. ſi uxor. §. ſed in ea. ff. de adul. Adde qđ idem ipſe no. in l. ſi uxori. §. qđ ſi in uxorē. ff. e. quod bene not. quia non omnis ſcit bene capitulare: & conſequenter minus bene probare in adulterio: ex parte uerò cōmittentis adulteriū nō refert, an credat eam ueram uxorem Titii, & ſciuerit, an eam in animo reputauerit, & tenuerit pro uxore Titii, quia Titio iniuriam inferre uolebat. ita dicit Bar. in l. de iure. §. fi. ff. ad municip. quod not.

AVGVST. Tu autē in hac materia adde ꝙ Ange. in l. ſi uxor. §. planè. ff. de adul. poſuit iſtam materiam, & refert iſtā materiā aliter: nam Bar. dicit ꝙ uir accuſans de adulterio, ut uir, debet probare matrimonium uerum. quod probat eoipſo, ꝙ probat ſe tractaſſe, & tenuiſſe illā in uxorē, per d. l. in uerbis. Sed quando accuſat ſimpliciter ſufficit probare matrimoninm putatiuè: quod probat probando tractatū: & quod licet aduerſarius probet, ꝙ illa uxor eſſe nō poteſt, nō eximitur à pœna, niſi probet negatiuam, ſcilicet ꝙ non tractabat eā ut uxorē. Et ſubdit Ang. ꝙ ſi inſpiciantur uerba Bart. ꝙ ſibipſi uidetur contrarius. Nam dicit primò matrimoniū uerè debere probari: & deinde ſubdit ꝙ nō ſufficit probare reo, ꝙ iſta uxor eſſe nō poteſt: unde ſecundum Ange. dic ꝙ ubi maritus accuſat ut maritus, matrimoniū debet probari uerè. Et ideo ſi aduerſarius probet, ꝙ iſta uxor eſſe nō poteſt, abſoluitur, quantuncunque illa tractaretur ut uxor: quia præſumptio matrimonii inſurgēs ex tractatu tollitur per contrariā probationē ſuā. ſ. ꝙ iſta uxor eſſe non poteſt. Et certè plus mihi placet iſta ſententia Ang. Nec obſt. text. quē Bart. alleg. ſcilicet tex. in d. §. ſed ſi in ea. quia ille tex. rectè intuenti nō probat id qđ ipſe dicit. & no. id quod dixit Bald. in l. non igno. C. qui accuſa. ꝙ efficacior eſt ꝓbatio matrimonii, ꝙ uir tractabat Bertā in alimētis, & ueſtibus precioſis, quàm ꝙ uir nominaret Bertam uxorē ſuam, quia parū curamus, dicit ipſe, de ſolo nomine: cū ſæpenumerò iſta ſtant per fictionem: quod not.

41 *Capitula, ſeu probationes de adulterio qualia eſſe debeant.*

ANGELVS.

41 *VISIS capitulis de uxore, nunc ſucceſsiuè quæramus, qualis debet eſſe probatio de adulterio: & per cōſequens etiā illa capitula de actu uenereo: quia poſt capitula ſequi debet probatio. dic ꝙ adulteriū nō poteſt probari directò [a], & quia ſi uideres duos nudos in lecto, neſcires directò quid uerè facerent: unde dic ꝙ ex præſumptionibus probatur, ut c. præterea. de teſti. & ca. tertio loco. extrà de prob. ut quia uidiſti eos nudos in lecto: uel ꝙ uidiſti ꝑ ſciſſurā oſtii eos ſolos in camera clauſa: & erāt iuuenes, & luxurioſi, & nihil parētela coniungebātur, & alia ſimilia probādo, & deducēdo: ita dicit Bart. in l. ij. §. ſi. ff. de adul. Item dico ꝙ ex

actibus

actibus uenereis probatur,& pręambulis:ut no.gl.& Bart.in l.j.ff.de uar.& extraor.cri.& l.qđ ait lex.in princ.& ibi Bar.ff.de adult.& l.cap.v.& ibi Bar.ff.de adul.& ſuprà dixi.

ADNO.a ¶ Probari directo *Adde tu & uide Rom.in conſi.cccclj.ubi etiã,an ex eo quòd mulier uadit de nocte ad domũ amaſij præſumatur adultera.B.*

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde ea quæ dicit Bar.in l.ij.ff. de fur.in prin.ꝙ aut ꝓbatur adulteriũ,ſi in domo alicuius pulchrę puellæ eſt aliquis inuẽtus.de qua doctrina ego dubito in iſtis prętudicialib*, ꝙ iſte dicatᷣ manifeſtus adulter,quia poterit eſſe, ꝙ ex alia cauſa iuerit in domũ illius mulieris:uel qa erat frigidus,& nõ potuit fornicari. Sed uide do.Abb.in c.ꝑterea.extrà de teſti. approbantẽ illã doctrinã Bar.in d.l.ij. ſed ipſe uult ꝙ uir,& mulier in latebris domus reperiãtur.Aduertas quia reperio d.Abb.in c.tertio loco.extrà de prob.in vj.col.facientẽ mentionẽ de hac doctrina Bar.in d.l.ij.& dicit ꝙ illa doctrina Bar.eſt falſa:quia ad probandũ adulteriũ non eſt uerũ, ꝙ ſufficiat probari,ꝙ aliquis fuerit inuentus in domo unius pulchrę mulieris : qa poterit eſſe ꝙ ille ingreſſus ſit illã domũ,&tñ ignorauerit ibi mulierẽ habitare.Et ideo dicit ꝙ illa doctrina Bar.in d.l.ij.debet intelligi quãdo aliquis in latebris domus fuerit inuentus:& erat in actu præambulo ueneris:puta quia ſe oſculabãtur: &uide Bal.in l.neque natales.C.de proba.q dicit,ꝙ ſi mulier admittit uiros paſſim de nocte,& de die in domo,præſumitᷣ meretrix.Et ideo ſcholaris qui ingreditur in ſimilẽ domũ nõ eſt pręſumendũ ꝙ dicat pater no-

42 ſter. * Tene menti quæ dixit Ang. in l.ſi qui adulterii.C.de adul.& in l. ij.§.ſi ſic.ff.de adul.ꝙ adulteriũ directò probari nõ poteſt uerè : ſed ex præſumptionibus, ut ſuprà dictũ eſt: dicit tamẽ ꝙ illa præſumptio excluditur per aliã pręſumptionẽ,puta ratione cõſanguinitatis. Subdit tamen ꝙ licet ratione cõſanguinitatis ſententia abſolutoria fuerit lata contra adulterũ, tamẽ ſi uerè poſtea probaretur adulteriũ, poteſt iterũ procedi cõtra adulterũ nõ obſt.illa ſententia abſolutoria. tex.alleg.in l.ſi qui adulterii.C.de adul.ita dicit Ang.in d.§. ſi ſic. Et omnino uide quæ dixi ſuprà in hac eadẽ glo.in uer.quid in patre. in addit.ubi examinaui, an prædicta militent in clerico oſculante, uel alloquẽte mulierẽ. An autẽ criminaliter ex iſtis præſumptionibus liceat criminaliter,& ad mortẽ cõdẽnare aliquẽ:uide d.Abb.multa allegantẽ in c.quanto.extrà de præſum.& me-
43 lius in c.afferte.eo.ti. * Adde tamẽ,
ꝙ licet ꝑ iſtas præſumptiones probaretur adulteriũ:tamẽ uideretur ꝙ mitius debeat puniri,ꝑ doctrinã Bal. in l.ſi quis nõ dicã rapere.C.de epiſ. & cle.in illa ſua diſtin.quãdo diſtinguit qualiter unus puniatur, quãdo fuit inuentus cum una muliere iacente in terrã:uel quãdo fuit inuẽtus oſculari mulierẽ, & alleg.gl.in l.j.ff. de uar.& extraor.cri.qui dicit quòd mitius puniᷣ:& illa fuit doctrina Iac. de are.& Guil.de cu.ibi:niſi dicamus ꝙ ibi cõſtabat ꝙ illi ad ulteriora nõ proceſſerant:cogita & uide quę latè dixi in gl.fama publica præcedente. in uer.quæro, an unum indicium,uel plura requirãtur,in illa addi.magna mea,ubi examino iſtam materiam.

Pœn

44 *Pœna adulterij quæ ſit.*
45 *Adulterij pœna licet in uiro ſit capitis iudex tamẽ illã ex cauſa minuere põt.*
46 *Muliere committente fornicationem cum ſacerdote, iudex eccleſiaſticus nõ laicus cognoſcet, quia effecta eſt fori eccleſiaſtici.*

ANGELVS.

44 * QVAERO quæ ſit pœna adul
b terij b, quia facta probatione, & liquidatione adulterii, ſequitur pœnę impoſitio.arg.l.j.§.j.ff.ad Turpil.dic ꝙ maſculo eſt pœna mortis naturalis: ut l.quãuis.la ij.C.de adult.& ibi uide latè per Sali.In fœmina autẽ eſt pœna,de qua in authẽ.ſed hodie.C. de adult.quia clauditur in monaſterio, & alia patitur, de quibus ibi. De iure autẽ canonico ſentẽtia lata cõtra fœminã adulterã, licet emendata fuerit, ſi maritus nõ uult ipſam recipere,tradi debet in monaſterium in perpetuũ ad pœnitentiã peragendã: ut c.gaudemus.de conuer. coniuga. Et prædicta intellige quãdo eſt ſimplex adulteriũ. Si autẽ eſſet adulteriũ cũ inceſtu, uel cũ nefario coitu: tũc etiã in fœmina eſt pœna capitis, & ſic punitur fœmina,ut maſculus:ut eſt text.in d.l.ſi adulterium cum inceſtũ.in prin.ff.de adul.& ibi gloſ.& Bar.nec hochodie corrigitur ꝑ auth. poſitã in l.quãuis.C.de adul.ita dicit Bar.ĩ d.l.ſi adulteriũ.qđ no. De iure uero canonico ſi marit⁹ uult,eſt pœna adulterii,ut habetur,& not.in ca. gaudemus.extrà de conuer.coniug.

ADNOT. a ¶ Pœna adulterii. *Vltra ea quæ ponit hic Auguſt.& ui de Fulg.in conſil.cliiij.& Fede.de ſenis.in conſi.lxij.ubi ſi mulier fuerit fornicata cũ uno ſacerdote,iudex eccleſiaſticus, & nõ laicus cognoſcet. & adde quòd licet cum muliere nupta inhoneſtè uiuẽte committatur adulterium,tamen committens nõ punitur,ſed ipſa mulier.ita Pau.de Caſt. conſil.cccvij.*

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde,ꝙ Ioan.Fab.inſti.de pub. iud.poſt gl.ibi latius loquitur, & cõſiderat in hac materia quatuor iura. primũ ius diuinũ quo adulter,&adultera occidũtur:ut Deuteronomii xxj. c.& xxxij.q.v.c.hæc imago.cũ c.ſeq. Itẽ ſecundũ ius digeſt.quo iure uidetur ꝙ nõ eſſet certa pœna ſtatuta.Itẽ nõ uidetur ꝙ eſſet capitalis: ut not. glo.in l.qui cũ uno.ff.de re milit. §. adulterio.& de his qui not.infa.l.cũ miles.Itẽ de iure C.fuit ſtatuta pœna capitis,tã in maſculo,quàm in fœmina:ut l.quãuis,C.de adult. Itẽ de iure auth.eſt ordinatũ,& ſtatutũ,ꝙ in mu liere mutatur pœna,ut non ſit pœna capitis,ſed alia pœna:de quibus in d. authen.ſed hodie.Solũ eſt pœna capitis in maſculo committẽte adulteriũ:& iſta eſt cõmunis ſentẽtia.Et ita tenet gloſ.& omnes doc.& maximè Ant.de but, Abb.& Imo.in c.tuæ.extra de procu.ubi Imo.dicit, ꝙ ita legiſtæ cõmuniter tenent.Et de materia uide Ro.in ſingul.ſuis,ſecũdi anni ſing.cxlvj.qđ incip.nos ſumus in materia adulterii. qui dicit ꝙ hodie ſunt ſtatutæ tres pœnæ. Et ibi ponit quis erit iudex.Adde d.Bar.in l.inter liberas. §.j.poſt gl.ff.de adul.& Bart. in l.ſi quis iudiciũ.poſt gl.ff.de quęſt. & Sali.in l.caſtitati.& in l.cũ q duas. C.de adul.& Aug.in auth.ut nulli iudi.§.adulterã.& Iac.de bel.in l.raptores.C.de epiſ.& cle.& §.neceſsitatẽ. in auth.ut nulli iudi.col.ix.& gl.in c. de benedicto.xxxij.q.j. & Barto.in l. Claudius.ff.de his quib.ut indig.ex quibus

quib⁹ dictis poſſumus colligere unã
45 pulchrã limitationẽ,* ꝙ licet in uiro ſit pœna capitis,tamẽ ex cauſa iudex poteſt minuere illã pœnã: per l. quid ergo.§.pœna grauior.ff.de his qui no.infa.& uide Pau.de Caſt.cõſi. ſuo ccciij.ponentẽ, an ſi mulier nupta, q̃ uiuit inhoneſtè,ſi adulteriũ cõmittit: an ipſa, & maſculus adulter debeãt capitaliter puniri:& ibi alle. Ang.no.loquentẽ. Adde Fed.de ſen. in cõſi.clxij.qd' incipit,mulier accuſata.qui dicit ꝙ mulier quæ cõmiſit adulteriũ credẽs maritũ mortuũ,nõ debet puniri de adulterio, ſed de
46 ſimplici fornicatiõe.* Itẽ dicit ibi, ꝙ ſi una mulier fecit fornicationẽ cũ uno ſacerdote, iudex eccleſiaſticus,nõ ſecularis puniet ipſam, quia effecta eſt de foro eccleſiaſtico:& ibi dicit,ꝙ ſi mulier reſpondẽdo inquiſitioni dicit ſe cõmiſiſſe adulterium, uel inceſtũ, & in ueritate non ſit:nõ debet puniri de adulterio, uel inceſtu:quia fortè erat fornicatio, ibi uide:& dixit do.Abb.in cõſi.ſuo iiij.ꝙ quædã mulier quę fuit ui coacta facere adulteriũ,cũ quodã officiali,cũ dolosè non cõmiſerit crimẽ adulterii, nõ incidit in pœnã, nec perdit dotẽ, nec alimẽta:& tene mẽti qd' dixit gl. in ca.tuæ.extrà de procur.ꝙ mulierẽ dãnatã de adulterio, põt uir ſecũ reconciliare,& ipſam retinere.& ita dicendũ eſt ecõtra in uiro reſpectu mulieris:eſt tex.in d.authen.ſed hodie. quinimò fortius dico, ꝙ etiã inuita muliere dãnata de adulterio, poteſt maritus ipſam retinere penes ſe: eſt gl.no.in c.ex literis.extrà de diuort. quã approbãt ibi doct.maximè Abb. licet d.Ant.de but.cũ aliquali diſtinctione ipſam approbet, & ita illã gl. intelligit do.Anto.ſed hodie de iure canonico clericus cõmittens adulterium in monaſteriũ detruditur, & laicus excommunicatur,per tex.in c. ſi quis clericus.lxxxj.diſt.ita dicit Io. Fab.in ſtit.de publi.iudi.§.ij.

47 *Fornicationẽ cõmittẽtes,an euitẽt pœnas,ſi dicãt ſe cõtraxiſſe matrimoniũ.*

ANGELVS.

47 * AN autẽ poſtea dicti tales cõmittentes fornicationẽ euitare poſſint pœnas, ſi dicant,& cõfiteantur [a] ſe contraxiſſe matrimonium.no.per Bald.in uſib.feud.in tit.de pa.iur.fir. dic ut ibi per eum.& dicam j.eo.uer. pone quod eſt iuuenis.

ADNOT. a ¶Confiteantur. *Adde & uide do.Alex.in cõſi.j.in iij.uol.*

AVGVST. Tu adde, & dic ut dicam ibi in d.uer.pone ꝙ iuuenis.

48 *Cõcubina alicuius ſi cognoſcatur carnaliter à Titio,an Titius puniatur, et quomodo.*

ANGELVS.

48 * QVID ſi concubina [a] alterius carnaliter cognoſcitur? dic ꝙ aut talis cõcubina perdidit nomẽ matronæ, & honeſtæ mulieris:& tunc talis coitus eſt impunit⁹:aut nomẽ matronæ, & honeſtæ mulieris retinet, ut quia liberta ſtat cum ſuo patrono:& tunc talis coitus eſt punibilis: ut eſt tex.& ibi glo.& Bar.in l.ſi uxor.circa prin.ff.de adul.Et prædicta procedũt ſi eſt libera mulier quę paſſa ſit adulteriũ,ſin autẽ ſerua ſit,habet locũ iniuriarũ actio, & de ſeruo corrupto.l. Aquil.ff.de adul.l.miles.§.pe.& l.pe. Et ſi uis ſcire quis coitus ſit permiſſus, & etiã quis damnatus,uide Bart. glo.& ll.quas allegat in l.ſi adulterium cum inceſtu in prin.uer.oppo, d.l.qui contra.ff.de adul.

ADNOT.

ADNOT. a ¶ Concubina. *Adde quæ propriè dicatur cõcubina Pau. de Caſt.in conſi.ccccl xvj.& do.Lud.ſar• dum in tract.legi.*

AVGVT. Tu in hac materia adde & dic, ꝙ cũ hodie de iure cano nico nullus concubinatus ſit licitus: ut uoluit Io. And.ſequẽdo opi.Hoſt. in c.lator.extra qui fil.ſint leg.tex.in ca.nemo.xxxij.q.iiij. Quinimo ſecũ- dum Hoſt.etiã hodie de iure nouiſs. uidetur dicendũ, ꝙ leges dãnant illũ coitũ cõcubinatus illicitũ:quia leges nouæ dãnant fornicationẽ, & omne peccatũ: ut in auth.de lenonibus.co. ij.& ſcen.mulieres &c.col.v.& ut nõ lux.cõtra na.col.vj.unde & dicit imperator, caſtitatis ſumus amatores: ut in authẽ.quib.mod.na.col.vj.§ illud.& l.ſi qua illuſtris.C.de Orſi.& in talibus potiſsimè ubi de peccato agitur, leges ſequũtur canones, in authen.quomo.opor.epiſco.col.j.& de ec.titu.col.ix.tenẽt per has rationes: & Io.And.& Hoſt.hodie indiſtinctè ſaltẽ de iure cano.ꝙ omnis cõcubinatus eſt illicitus. Si ergo omnis cõcubinatus eſt illicitus: ita poteſt impunè haberi acceſſus ad omnẽ concubinã, ſicut poteſt haberi ad illam quæ uulgariter meretricat, ad quã impunè ſine dubio habet acceſſus, ꝑ text. in l.ſi uxor.§.planè.ff. de adulte. & l. quæ adulterũ.C.de adul.& ideo dicebat Ang.in d.l.ſi uxor.in prin.Not.tu ſcholaris qui quotidie habes acceſſum ad cõcubinas Bono.quę nõ ſunt ſclauæ: ſed fantolaſtræ: unde de tali acceſſu nõ debes puniri, cõſiderato ꝙ talis cõcubinat⁹ eſt reprobatus de iure ciuili, & fortius de iure cano.ẽt ſi ſit libera Bonon.cõſiderato, ꝙ de iure ꝑdicto omnis cõcubinatus improbat⁹ eſt: niſi dicas, ꝙ ex quo omnis fornicatio eſt ꝓhibita iure canonico, etiã talis acceſſus debet puniri in terris eccleſiæ in qb⁹ habet tẽporalẽ iuriſdictionẽ: & ſic iura canonica ſunt ſpiritualia: ut no.Io.an.in c.ij. extrà, de reg.iur.in vj. Sed tu uide omnino Bart.in l j. ff.de cõcu. optimè ſaluantẽ, in quo cõcubinatus de iure canonico eſt approbat⁹ uel reprobatus, ſed uide tex.cũ gl.in c.cõcubina. xxxiiij.diſt.qui uidetur uelle, ꝙ de iure canonico quãdoq; cõcubinat⁹ ſit ꝑmiſſus: & xxxiij.diſt.in ſumma. uide omnino Abb.in c.cũ ſit generale.extrà de fo. cõpe. diſputantẽ, an hodie de iure ciuili cõcubinatus ſit prohibitus: uide Matth.in ſing. ſuis ſingulari cj.qui ponit materiam, de qua in j.q.hic tracta.dicit tamẽ ibi in fi.quòd ſi filius habet rem cum concubina patris, eſt iuſta cauſa exhæredandi eum.ibi allegat bona iura.

49 *Mulier accuſata de adulterio quas defenſiones facere poteſt.*

50 *Maritus approbans mores mulieris: an uideatur approbare futuros.*

ANGELVS.

49 *QVAERO quas defenſiones poteſt facere accuſatus uel accuſata de adulterio. dic quòd plures facere ꝑmittitur. Primò ſi dicat ꝙ iure mariti poſt lx. dies accuſare nõ põt, uel ſi dicat ꝙ plures accuſatores de adulterio habere nõ poteſt, licet ſecus ſit in crimine inceſtus: ut l. ſi maritus.§. pe.& l.uim paſſam.§.duos.ff.de adul. Itẽ opponi põt exceptio perẽptoria; ut ſi dicat trãſactũ eſt quinquenniũ, quia quinquennio accuſatio adulterii tollitᷣ: ut l. ſi maritus. §.ꝑſcriptione.ff.de adul.quod tamẽ intellige: ut no.gl.& latè Sal.in l.adul.C.de adul, & etiam

& etiã in l.querela.C.de fal. Secũdò
ſi dicatur maritum deſtitiſſe:ut ff.de
adul.l.j.§.j.& l.abſolutiõe.uel ſi mu-
lier dicat adulterũ eſſe abſolutũ : qa
ampli⁹ in æternũ accuſari nõ poteſt:
ut l.denũciaſſe.§.j.& quod not.gl.&
Bar.ff.de adul. Et ſic cõdẽnatoria fa
cta de adulterio non nocet mulieri:
ſed abſolutoria facta de adulterio
prodeſt mulieri:ut d.§.ſi.Ratio autẽ
eſt,quia in abſoluen.ſumus prõptio-
res:ut l.Arriani.ff.de act.& obl.Ter-
tiò, ſi uir dicatur fuiſſe autor malo-
rũ morũ : iudex enim inquirere de-
bet,an maritus pudicè uiuẽs mulieri
quoq; colendi bonos mores autor
fuerit : aliâs periniquũ eſt ab uxore
alios mores exigere,quos ipſe mari-
tus nõ habet:ut ff.de adul.l.ſi uxor.§.
ſi iudex. Quartò opponitur ꝙ ma-
ritus eius mores approbauit,ut ſi eã
propter adulteriũ de domo expulit,
poſtea uerò eam reaſſumpſit: ut l.ſi
uxor.§ ſi.ff.de adul.Et cõſequẽter di
citur approbaſſe mores uxoris non
tantũ præteritos,ſed etiã futuros:ut
ult.gl.in l.caſtitati.C.de adul. & ibi
Sali.in pe.q.qui remittit ad not.per
ipſum in d.l.quoniã Alexãdrũ. Vlti-
mò quòd maritus fuit leno:ut l.qñ.
& l.ita.C.de adul. & dicit leno mul-
tis modis:ut ibi plenè per Sal.quod
eſt uerũ,ſi opponat antequã nomen
ſuũ recipiatur inter reos, poſtea aũt
uir nõ repellitur:mulier tamẽ obii-
ciẽs uiro eũ aggrauat:ſed ſe nõ libe
rat,ut d.§.ſi publico.& quod ibi per
gl.& Bar.de quo tamẽ latè per Imo.
& Bar.in l.is qui reus.ff.de pub.iud.

AVG. Tu autem in hac materia
adde,& dic quò ad iiij.& v.& vj.de-
fenſionem tex.in l.quæſitũ.§.ſi.ff.de
adul.per quẽ text.colligitur, ꝙ licet
maritus deſiſtat ab accuſatione ante
cõdẽnationẽ,ꝙ non põt amplius eã
accuſare, qñ in ueritate cognoſce-
bat mulierẽ fortè nõ culpabilẽ: & di
cit gl.ibi ꝙ licet deſiſtat,nõ tñ crimi
ne lenocinii punitur:intelligas hoc
uerũ,qñ non erat dãnata de adulte-
rio:qa ſi erat damnata de adulterio.
ipſa mulier uel marit⁹ in uerũ eã co
gnoſcebat culpabilẽ, & mulierẽ re-
ducat,punit ipſe maritus pœna leno
cinii,p tex.in l.ſine metu.C.de adul.
Aduertas tñ ꝙ hodie per tex.in aut.
ſed nouo iure. & ĩ corpore,unde ſu
mit.licet marito ſine pœna etiã mu-
lierẽ dãnatã de adulterio reducere
ad domũ eius:uide do.in l.caſtitati.
maximè Ia.de Are.Cy.& Ang.qui di
cunt,ꝙ cum hodie maritus pœna le
nocinii puniretur,ſi reduceret mu-
lierẽ ad domũ ſuam,quando mulier
meliorẽ uitã nollet facere, ſed uel-
let eſſe meretrix,quicquid dicat in
d.l.ſine metu.& uide Salice.in locis
50 præalleg.* Sed aduertas inquantum
do.Ang.hic poſt Salic.in d.l.quoniã
Alexand.uidentur tenere,quòd ma
ritus approbans mores mulieris nõ
modo præteritos,ſed etiam futuros
uidetur approbare. Addatis,ꝙ imò
credo, quòd futuros nõ uidetur ap-
probare,nec etiã poſſet,& hoc pro
bo per tex.cõiuncta gl.c.quẽadmo-
dum.extrà de iureiur.ibi tutius ergo
in hoc caſu uidetur, ut propter iu-
riſiurãdi religionẽ uir accuſare de-
ſiſtat uxorẽ ad diuortiũ celebrãdũ.
ubi fortius dicitur, ꝙ ſi maritus ex-
preſsè per pactũ etiã cum iuramẽto
promittat non accuſare mulierẽ de
adulterio futuro:& ſic uideatur ap-
probare mores mulieris, ꝙ hoc pa-
ctũ inquantũ uenit cõtra publicã uti-

litatẽ, ꝙ dolus de futuro remittatur, quòd hoc fieri nõ põt, per tex. in l. ſi vnus. §. paciſci. & §. illud. ff. de pac. & ideo dicit do. Abb. hic, tex. coniuncta gl. probat, quòd non ualet pactũ, per quod maritus promittat mulieri nõ accuſare ipſam de adulterio futuro, inquantũ hoc pactũ uenit cõtra utilitatem publicã: & ſic maritus poſſet ipſam accuſare pacto non obſtante, & etiã iuramẽto non obſtãte: ut uult ille text. bene ualeret illud pactũ & iuramentũ inquantũ cõtineret utilitatẽ priuatã ipſius mariti: ut uoluit ille tex. cõiuncta gl. & ſic uoluerunt Hoſt. Io. And. & Innoc. ibi: & ideo ſi rectè põderatur ille tex. in d. c. quẽadmodũ. cõiuncta glo. & d. doct. ibi. & d. Ant. de Butr. & Imo. Sed melius per Abb. ibi, ubi multũ elegantiſsimè loquitur, habemus maximã limitationẽ in hac materia. & ita reperio clariſsimũ patrẽ meũ in allegatione ſua xlviij. multũ extollentem dicta d. Abb. ibi ad limitationẽ dictorum Sali. in loco præallegato: & ita dicit obtinuiſſe de facto: quæ omnia no.

51 *Stuprum quando dicatur committi.*

ANGELVS.

51 *QVAERO quando dicatur cõmitti ſtuprũ. dic ꝙ cõmittitur ſiue cum maſculis, ſiue cum fœminis uiduis uel uirginibus ſolutis: ſiue una fœmina cũ alia: ſiue mulier ſit agens & puer patiens, & per conſequens ſemper etiã quando cõtra naturam coitus cõmittatur, dũmodo in quas cõmittitur ſint perſonæ liberæ: non autem ſeruæ: ut l. inter liberas. ff. de adul. inſti. de publ. iudi. §. itẽ lex Iuli. de adult. & dummodo etiam nõ ſint meretrices: ut l. ſtuprum. primo reſponſo. & §. j. ff. de adulte.

AVG. Tu adde in hac materia, quòd ille text. in d. l. inter liberas. & ille §. inſti. de pub. iud. nõ probat ea quæ dicit d. Ang. hic. Quinimò ille tex. inſti. de pub. iud. uidetur ꝓbare, ꝙ nõ ſit ſtuprũ, quãdo cum maſculo cõmittitur coitus. Sed iſta concluſio probatur de directo in l. ſtuprũ. §. j. ff. de adul. ubi iuriſcon. hoc expreſsè dicit, & bonus tex. in l. quæ domũ. ff. de adul. Quando uerò fœmina cum maſculo & fœmina agit, ut maſcul*, quòd ſit ſtuprũ, uide in l. fœdiſsima. C. de adult. & text. cũ gl. xxxij. q. iiij. c. nemo. ubi gl. ponit quid eſt ſtuprũ. & dicit quòd iſta procedunt de iure ciuili. Alio modo capitur ſtuprũ, de iure canon. ut xxxvj. q. j. §. j. ubi propriè dicitur quid eſt ſtuprũ. ſed uide gl. ibi. aliquãdo capitur ſtuprum pro adulterio, & aliquãdo econtra. uide doct. in locis ſ. alleg. & glo. in d. §. j.

52 *Stuprum committens cum ſerua quomodo teneatur domino, & quando ſtupri accuſatio fieri poſſit.*

ANGELVS.

52 *QVI autem cum ſerua ſtuprum cõmiſerit, tenetur domino ſerui corrupti iniuriarũ. l. Aquil. ut d. l. inter liberas. & põt extra ordinẽ puniri. ut ibi. & l. ſi. ff. de offic. præſi. ita dicit gl. & Sal. in l. ſerui. in prin. C. de adul. Item accuſatio de ſtupro põt intra quinquenniũ inſtitui: ſi tamẽ ſtuprum per uim committitur in maſculo uel fœmina ſine tẽporis præfinitione, accuſatio põt inſtitui ſemper. ff. de adul. l. marito. §. quinquenniũ. & §. ſi.

AVG. Tu adde doct. in l. ſerui. C. de adul. & in d. l. ſi. ff. de offi. præſi.

53 *Pœna ſtupri quæ ſit.*

54 *Sodomia qua pœna de iure canonico puniatur.*

Stupro

55 *Stupro q non ſit pœna capitis quando nõ interuenit uis, quomodo intelligitur.*
56 *Stupro quõ dicatur mulier cõſentire.*
57 *Raptor an per ſubſequẽs matrimoniũ ducẽdo in uxorẽ raptam euitet mortẽ.*

ANGELVS.

53 ¶QVAERO, quæ ſit pœna ſtupri. dic quòd cũ maſculis, & ſic ſodomiticũ[a], eſt pœna gladii, & ſic decapitari debet: ut d. §. item lex Iulia. & l. cum uir. C. de adul. & in auth. ut nõ luxu contra naturã. §. j. Item quãdo fœmina cum fœmina ſtuprũ cõmittit, quia gladio materiali punitur: ut l. fœdiſſimam. & ibi gl. & Salic. C. de adul. Itẽ quãdo mulier eſt agẽs cum maſculis, quia eadẽ eſt ratio. Itẽ eſt pœna gladii, quãdo per uim[b] ſtuprũ cõmittitur: ut d. l. fœdiſſimã. cũ ſimi. Sinautẽ ſine ui cõmittatur in fœminis, tunc ſi inferentes ſunt honeſtæ perſonæ, pœna eſt dimidiæ partis bonorũ publicatio: humiliores coërcionis corporis & relegationis: ut d. §. item lex Iulia. Et eadẽ pœna eſt in muliere patiẽte ſtuprũ: quòd eſt uerũ quãdo uirgo, quæ eſt uiri potens corrumpitur: ſi autẽ nondum ſit uiri potẽs tunc corruptores humiliores damnãtur in metallum, honeſtiores in inſulã relegantur: ut eſt tex. in l. ſi quis aliquid. §. qui nondũ. ff. de pœ. nec hoc eſt hodie correctum, ut no. gl. & Bar. l. ſi adulteriũ cum inceſtu. in princip. ff. de adulter. de quo tamen an ſit in muliere correctum, uide Salice. in l. eum qui duas. & in l. ſi mulier. C. de adulte. & no. glo. in d. l. inter liberas. quando uerò tutor ſtuprauit eã cuius fuit tutor, deportatur, & omnia eius bona publicantur: ut le. j. C. ſi quis eã cu ſu. tu. cor. Et mulier quæ maritũ nõ habet, ſecũdum Salic. ibi, quæ ſeruo proprio ſe occultè immiſcuerit, capitis pœna punietur: ſeruus uerò igne cremabitur: ut l. j. C. de mulie. quæ ſer. propri. ſe imm. qđ no. cõtra iſtas maledictas mulieres & maximè uiduas luxurioſas, quæ ſeruis uel famulãtibus propriis ſe immiſcẽt, ut merito decapitari debeãt: ut no. gl. ſi. in d. §. itẽ lex Iul. Et prædicta procedunt etiã ſi patiẽs coitũ cõſentiat: ſi autẽ diſſentiret tunc habet locũ l. j. C. de rap. uir. quia acriter punitur uim in adulterio uel ſtupro inferẽs & ſocius, & participes tam in pſona quàm in bonis, ut ibi. Et ea mulier quæ paſſa eſt uiolẽtiã nõ punitur, imò aliquãdo præmiatur: ut hæc oĩa habentur per tex. Cy. Bal. & Sali. in d. l. j. C. de rap. uir.

ADNOT. a ¶Sodomiticum. *Adde tu & uide And. Barb. in conſi. lxij. inc. ſcribitur Heſter. & uide in conſi. do. Anaſtaſii plati. quod eſt in conſi. Barb.*

¶ADDITIO. *Adde notabiliter d. Vitalinum in ſuo opere maleſic. in rubri. de raptoribus, &c.*

b ¶Quando per uim. *Adde tamen q ſi tale crimen cõmittat minor xxv. annorũ, debet mitius puniri: ita Raph. Cu. in cõſ. xcv. ubi etiã dicit, quòd iuuenis rapiẽs mulierẽ in uia publica, & ducẽs eam ſeorſum à uia cauſa cognoſcẽdi, non dicitur cõmittere raptũ. & dicit Pau. de Ca. in conſ. cccvij. q rapiens mulierẽ ſolutam inhoneſtè uiuentẽ etiam per uim non incidit in pœnã raptus. & uide Alex. in cõſ. j. in ij. uolu. quæ ſit pœna rapientis monialem: uide Ioan. de Anch. in conſ. j. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia de multiplici modo peccãdi contra naturã, ut dixit tex. in c. adulterii malũ. xxxij. q. vij. & glo. uide in c. oẽs cauſationes. ca cauſa. & q. quæ uide-

tur enumerare in iſto delicto illum,
qui propriis manibus ſe corrumpit:
non credo tamē, quòd ſimili pœna
puniatur:& uide tex.in cap.flagitia.
xxxij.q.vij. qui ꝓpriè appellat ipſos
ſodomitas.& ibi eſt bona gl.quæ di
cit,ꝙ iſti qui peccant contra naturā,
aliter, puniūtur de iure ciuili aliter
de iure cano. nam de iure ciuili eſt
pœna gladii:ſed de iure cano.nō.di
cit tamen illa glo.quòd hoc crimen
tēpeſtates & peſtilentias inducit per
tex.in auth.ut non lux.cōtra naturā.
Et ſubdit quòd qui puerū corrumpit
ad ſtuprū morte puniatur,per tex.de
pœ.di.j.in c.ſolicitatores.§.qui pue
54 ro.* Quæ autē ſit pœna de iure can.
contra laicos cōmittentes delictum
cōtra naturā, & ſic cōtra ſodomitas
eſt text. in c.clerici.extrà de exceſsi.
prælatorū.qui dicit quòd laici de-
bent excōmunicari,clerici uerò de-
ponuntur à beneficiis & in monaſte
riū detruduntur,& in tantū hoc cri-
men eſt exoſum de iure cano. quòd
propter enormitatem delicti pœna
extenditur ad nō peccantes,ut dicit
do.Ant.de But.in d.c.clerici,per gl.
ibi.& eccleſia habet iuriſdictionem
in laicos propter hoc crimē, ut mul
tū elegāter dixit d.Abb.in d.c.cleri-
ci.quicquid dixerit ibi d.Ant.de Bu.
quia deciſio Abb.eſt uerior,ꝓ ea quę
habētur in c.cum ſit generale. extrà
de fo.cōpe.& per doctri.Innoc.in c.
quod ſuper his.extrà de uoto. Item
in hac materia adde ea quæ ſ.dicta
ſunt in ſtupro,ut illud delictum pu-
niatur eo modo,& ead. l. quæ dicta
ſunt, habēt locum de iure ciuili:ſed
de iure cano. aliter punitur,quia aut
eam quā ſtuprauit accipiat in uxorē
aut dotet, aut alio modo caſtigetur:
ſecundū diſtinctionē tamen de qua
per tex.& doc.in c.j.& ij.extrà de ſtu
pris,& adulterio,& uide Matheſ.in
not.ſuis dictis not.cēteſimo, qui di-
cit quòd non eſt pœna capitalis,qui
ſtuprat uiduā uel uirginē honeſtè ui
uētē, niſi ſit uilis & infamis de iure,
uel de facto:qa tunc relegabitur uel
fuſtigabitur. Nec obſt.d.l.j.quia ibi
55 interuenit aliqua uis,ibi uide.* Item
adde, ꝙ licet ſemper allegetur ꝙ
nō ſit pena capitis uel gladii in ſtu-
pro, quādo uis nō interuenit in mu
liere uolēte.hoc uerū,quādo præceſ-
ſit uolūtas mulieris,& ſic eſt ſimplex
uolūtas,& maſculus fecit ſtuprū ſine
aliqua uiolētia.ita loqui.tex.inſti.de
publ.iud.§.ſed ea.l.ſecus ſi præceſsit
uoluntas uiri, & ſic maſculi, quia in
ſtupro eſt pœna capitis,& ſic mortis
per tex.in l.j.§.fin.ff. de uariis,& ex-
traor.cri.ita limitabat iſtā materiam
Bal.in l.raptores.C.de epiſc. & cler.
& eſt notabilis limitatio. Sed aduer
te quia Bar.in d.l.j.§.fi.allegādo Iac.
de Aret.intelligebat illū tex.in d. §.
fi.ꝙ ibi uis aliqua interuenit:& cer
tè eſt una diuinatio in practica, ta-
mē non recederem ab opi.Bart.ſed
melius declarādo prędicta ultra do.
56 dico,* ꝙ ubi mulier cōſenſit ſtupro
in ſua ſimplici uolūtate : quia nō ui,
nō uerbis uiri,nō aliquo dolo ſub-
ducta,non precio, nō promiſsioni-
bus cōſenſit:ſed magis filo capta in
uirū cōmiſit ſtuprū,nō eſt pœna ca-
pitis, per illū tex.ī d.§.ſedeadē.quia
hic eſt ſimplex uolūtas nō coacta,tñ
ſubducta uerbis quoquomodo. Sed
ubi nō eſt rapt⁹ ꝓpriè cū uiolētia de
facto:ſed uolūtas uiri pceſsit, uel cū
lenocinio,uel cū promiſsiōibus mu
lier fuit ſubducta ad ſtuprū cōmittē-
dum:

dum: tunc eſt pœna capitis, per illũ tex.in d. §.fi.quia uiolẽtiã etiã cõmittitur ſine facto: ſed uerbis iſto caſu, per tex.in d.l.raptores.& per text.in d.l.j.C.de raptu uirginũ.& ita intelligo prędicta.& uide Bal.in l.ſi quis nõ dicã rapere.C.de epiſc.& cle.qui ponit quæ pœna ſit in eo qui nõ uiripotẽtẽ ſtuprauit:& quãdo dicatur, ꝙ raptus committatur, uide pulchrè per Hoſti.in ſumma de rap.qui not. loquitur ultra doc.per Ang. in l.ſed eximendi.poſt doc.ff.ne quis eũ qui in ius uo.eſt ui exi.uide Alb.de Roſ. in iij.parte ſtatutorũ.q.lxvj.qui allegat Iac.Bu.& Gand.in trac.malefi.q. cẽteſima.& Cy.& do.in l.j.C.de rap. uirg.xxxvj.q.j.c.ij.cum ergo.Et uide Pau.de Ca.in cõſi.ſuo ccciij.qui conſuluit, ꝙ ille qui rapuit mulierẽ ſolutã, quæ ſemel ab alio fuit tacta, uel quã alius oſculat[a] eſt:nõ incidit ĩ crimẽ rapt[b], ſtãte ſtatuto, ꝙ debeat decapitari ille q mulierẽ honeſtã rapuerit:& ibi uide an raptus cõmittatur in muliere nupta inhoneſtè uiuẽte. Alb.de Roſa.in iij.parte ſtatut.q.lij. dicit quòd Dy.dicebat, ꝙ ſi faciebat quæſtũ cũ perſona ſua, nõ punit' pœna raptus ille rapiens, aliàs ſic: licet
57 aliàs eam cognouiſſet.* An autẽ per ſequens matrimoniũ raptor ſi ducit raptam in uxorẽ euitet mortẽ, & ſic pœnã legalẽ: uide Spe.in tit.de le.§. nũc de diſpẽſatione epi. uer.xxix. & Io.Cal.conſuluit ꝙ euitet pœnã:hoc dixit ĩ.c.fi.extrà de rap.& uoluit Bu. in l.j.in fi.C.de rap.uirg.per gl.in c. ij.extrà de hære.li.vj.uide tex.xxxvj. q.ij.c.de puellis.Et hęc no.quia habui de facto:& ita obtinui ſecundũ opi. Io.Cal. Itẽ inquãtũ d.Ang.hic dicit, ꝙ mulier quę proprio ſeruo ſe facit ſtuprari, punitur pœna capitis.per l. j.C.de muli.quæ ꝓpriis ſeruis.adde; & dic ꝙ illa lex loquitur in perſona nõ libera,& ſic in ſeruo:& ideo ibi eſt ſpeciale in illo caſu:ut dicũt doc. ibi, maximè Ang. cũ ergo lex ſit pœnalis in perſona ſeruorũ, non debet extendi iuxta notata in reg.odia.de reg.iur.l.cõmodiſsimè. ff. de libe.& poſth.l.ſi uerò.§.de uiro.ff.ſol. mat.

58 *Iuuenis ſolutus inuẽtus eſt cũ quadam muliere etiã ſoluta, cõtra quem ſit inquiſitio de tali carnali miſtione: ſi uterq; eorũ cõfitetur quòd unus alterũ deſponſauerit, nunquid credatur?*

ANGELVS.

58 *PONE quòd quidam iuuenis qui eſt ſolutus, inuentus eſt cũ quadã muliere etiã ſoluta: contra quem ſit inquiſitio de tali carnali immiſtione: modo uterque eorũ confitetur, ꝙ unus alterum deſponſauerat: nũquid credatur? dic quòd ſic,[a] niſi ſigna in contrariũ appareant: ut C. de rap.uirg.l.j. ut quia inuenta fuit fœmina plorans & ſimilia: ita dicit glo.Bal.& doct.in l.pe.C.de fideiuſ. qđ no.ad euadẽdũ aliquos à ſtupro.

ADNOT. a ¶Quod ſic. *Adde tu Alexand.in conſil.j.in j.uolu. & Bartol. in conſil.vij.*

AVG. Tu autem in hac materiã adde ea quę dixit Bal.in addi.Spec. in titu.de confeſſ.in ij.col. qui dicit quòd hæc cõfeſsio matrimonii excludit accuſationẽ ſtupri. Sed fallit in crimine raptus, per l.j.C.de rapt. uirgi.Et idem dixit Bal. in d.l.pe.C. de fideiuſ.& uide ibi Angel. qui dicit quòd ſemel defendit unum iuuenẽ, qui debebat decapitari quia accuſabatur de adulterio. de hac materia adde Spec.in tit. de confeſſ.§.

quitur.uerſi.ſed pone.& uide Bal.in l.quicũque.C.de ſer.fugi.in pe.col. qui dicit quòd ipſa mulier poterit tamen torqueri, quod eſt unũ uerbum periculoſum: & credo illã doctrinã falſam, niſi ſint alia indicia in cõtrariũ:arg.l.non eſt ueriſimile.ff.quod met cauſ.& eorũ quæ dixit Salic.in l.ſi.C.de q.Sed in hac materia mihi placet ſentẽtia Bal. in c.j.§.furtum. de pace iura. firman. qui dixit quòd illa allegatio matrimonii prætenſi antè, nõ excuſat ab accuſatione ſtupri:& quòd iudex in hoc debet inſpicere alias cõiecturas.Et ad hoc eſt bonus tex.in l.j.C.de colluſio.detegen.quem Bal.ibi ponderauit & dat exẽplũ:quia dicit ꝙ illa glo.in l.pe. C.de fideiuſſ.nõ militaret, ſi maſculus & fœmina erãt impares, uel ſi nõ eſſent alia indicia in cõtrariũ:pro qua cõcluſione eſt bona gl.xxx.q.v. in c. aliter.& uide Bal. in l.j.C.de confeſſ.

59 *Inquiſitione facta de adulterio, ſi probetur ſtuprum, an ſequetur condemnatio de ſtupro.*

ANGELVS.

59 *NOT.tamẽ & tene menti quòd licet inquiſitio uel accuſatio fiat de adulterio, & probetur ſtuprũ, ſequetur cõdẽnatio de ſtupro[a] ſecũdũ gl. in l.ſi ea.C.de adul.Dy.autẽ in q.facti tenuit cõtrarium.& allegat l.qui adulteriũ.in fi.eo.tit.cuius opinionẽ ſequitur Sali.in d.l.ſi ead.dic tamen plenè ut ibi per eum.

ADNO. a ¶De ſtupro. *Adde & uide Alex.in cõſult.in ii.uol.ubi quòd cũ inquiſitio ſit de uno delicto, & de alio probatur, ſequi debet abſolutio.& uide tandem in conſi.xxiiij.*

AVG. Tu adde quòd ego limitarẽ prædicta, & dicerẽ gl.eſſe uerã cõtra Dy.& Sali.niſi ſuper illa inquiſitione de adul.ſequeretur cõfeſsio de ſtupro, quia ex eadẽ confeſsione ſequi poteſt condẽnatio in criminalibus, ſecundũ tex.in c.j.& ij.extrà de accu.& hoc in terminis dixit Ang.in repe.l.ſi uacantia.C. de bon. uac.in xxiiij.col.qui dixit, quòd licet inquiſitio ſit formata de homici.uel accuſatio, tamẽ ſi in proceſſu apparet de furto uel alio delicto, an ſequi poſſit condemnatio. & ibi elegãter decidit limitãdo prædicta duobus modis.ego in addi.meis ſ.latè diſputaui iſtum paſſim.dic ut ibi dixi.

60 *Pax erat inter aliquos, & promiſerũt ſe nõ offendere ſub pœna: an adulterãdo uxorem incidat in pœnam pacis.*

ANGELVS.

60 *QVID autem ſi pax erat inter eos, & promiſerant ſe nõ offendere ſub pœna, an adulterãdo uxorẽ incidat in pœnã pacis? Bar.in l.uerũ.ff.de furt.dicit[a] quòd nõ: quia fecit cauſa libidinis & nõ cauſa iniuriandi: unde quod no.Bar.& Imo.in l.licitatio. §.quod illicitè.ff.de pub.

ADNOT. a ¶Dicit quod nõ. *Adde quòd idẽ tenet Ro.in cõſ.clxxxiiij. & conſ.cclv. & latè tenet Alex.in conſi. cxiij.in ij.uolu.*

AVG. Tu autem in hac materia adde, & dic, quòd Ang in d.l.uerũ.uidetur dicere, quòd in dubio præſumitur quòd cauſa pacis rũpendæ illud fecerit, quàm cauſa libidinis, per bonas rationes: & contra iſtã communẽ ſententiã fortiter ob.ea, quæ dixit Bar.in l.ita ſtipulat*.§.Chriſogonus.ff.de uerb.ob.quam mirabilẽ doct.approbauit Bal.in c.j.§.ſimiliter.qui mo.feud.amit.& ibi multùm exclamauit Bal.de iſta doctri.& dicit

eam menti eſſe tenendã, qui dicunt quòd ſi Sépronius fecit pacẽ Titio ſub pœna, & promiſit nõ offendere, licet perſonam Titii nõ offenderit, ſed illã perſonam offenderit, propter quem Titio proprio nomine competeret actio iniuriarum, quòd pax dicitur eſſe rupta. Modo ſtat regula, quòd licet uxor Titii ſit adulterata, actio iniuriarum cõpetit marito proprio nomine per text. in l. j. §. ſi. ff. de iniur. cũ ſi. & per hãc ratio nẽ reperio Ro. in l. licitatio. §. quod illicitè. ff. de pub. ubi ipſe dicit quòd aliàs legit Bal. in uſib. feu. reprobaſſe illã doctrinã Bart. quam poſuit in d. §. quod illicitè. Sed nõ recordatur: & dicit quòd ipſe perquiſiuit Bald. nec unquam potuerit inuenire, ubi Bal. hoc dixerit in uſib. feud. Sed credit quòd lectura ſua ſit falſa: bene dixit quòd aut Bald. poſuit in c. ij. quæ ſit prima cauſa benefi. ami. aut in c. j. quib. mod. feu. amit. Et ideo errauit iſte doc. nã habebat lecturã ſuã corruptã, ſed illo tẽpore nõ habuit memoriã: debebat nanque perquirere ubi ego quæſiui, & inueniſſet, ſcilicet in d. c. j. §. j. fuiſſet etiã lectu. mea corrupta, ſi ſolũ in c. j. ego perquiſiuiſſem. & in principali materia adde Paul. de Caſtr. in l. qui ſeruũ. ff. de uer. ob. & Io. An. in regula. c. fruſtra. extrà de regu. iu. in vj. Tu adde etiã quæ latè ſcribo in allegat. meis ubi late diſcutio iſtam materiam.

61 *Statutum imponens pœnã pecuniariã pro adulterio, ſi reus confeſſus eſt quòd pluries cognouit carnaliter uxorẽ Titij, an una uel plures pœnæ imponentur.*

ANGELVS.

71 QVID ſi ſtatutũ imponat pœnã pecuniariã pro adulterio, & reus confeſſus eſt quòd pluries carnaliter cognouit uxorẽ Titii: an una uel plures pœnæ imponẽtur? Bart. ponit in l. uulga. ff. de fur. & in conſi. quod incip. Anto. cõmiſit adulteriũ &c. & Io. Cal. & Io. de Lig. in cõſi. ſuis, quæ incip. Inquiſitiõis huius thema. &c. & aliud incipit, Quæritur an multiplicentur pœnæ &c. facit quod not. Bar. in l. nunquã plura. de pri. deli. & in l. j. §. unde quæritur. & ibi Imo. ff. de pub. & cõclude quòd licet Bar. in d. l. uulgaris. ibi uideatur uelle ſaluare gl. quod ibi ideo contingit, quòd unica pœna pro omnibus uicibus imponitur: quia pœna adulterii cũ ſit pœna capitalis, ut l. quamuis. la ij. C. de adul. nõ eſt reiterabilis. Ex quo infertur quòd ſi eſſet pœna pecuniaria pro adulterio, ut plurimũ eſt per ſtatuta, tũc pœna multiplicabitur ſecũdũ delictorũ reiterationem. Sed Bar. in d. ſuo cõſi. dicit, quòd imo d. gl. in l. uulgaris. eſt uera: etiã ſi pœna pecuniaria eſſet imponenda: quia pro omnibus uicib⁹ adulterii unica tãtũ pœna imponitur, per gl. & quòd ibi no. per Bar. in d. l. nunquã plura: nam ad hoc ut ex delicti pluralitate pœna multiplicetur, neceſſe eſt, quòd ſint diuerſæ delinquẽdi ſpecies. facit d. §. unde quæritur. & ibi Dy. Bar. & Imo. Sin autẽ eadẽ ſpecies delicti eſt, licet reiterata, nõ reiteratur, etiã pœna pecuniaria, & maximè quãdo ex reiteratione nõ oritur nouũ intereſſe pecuniariũ: ut l. inficiando. §. infans. ff. de fur. & ibi Bar. Et ſic licet cẽties Bertã carnaliter cognouerit, unica tãtũ pœna etiam pecuniaria à ſtatuto inducta imponeretur, quod no. & tene bene menti iſtã doctr. ad multa, & maximè in limitatiõe pœ-

narũ quãdo delicta ſunt reiterata.

ADNOT. a ¶Quod pluries. *Adde & uide Pet. de Anc. in conſ. iiij. & ibi an adulterium dicatur crimen continuatum. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde quæ dixit Bal. in l. quicũque. C. de ſer. fugi. in ij. col. qui dixit, quòd ſi eodẽ loco & cõtinuato propoſito ſæpius quis cognoſcat uxorẽ alterius aut uiduã: ut not. in l. uulgaris. ff. de fur. & in l. pe. ff. de act. & obl. ĩ gl. ord. quia hic delictũ cõtinuũ eſt, reputatur hic quaſi unũ delictũ, per l. eũ qui in popularibus. ff. de iureiur. Et ſic Bal. ibi uult, quòd ſi diuerſo loco hic fieret, uel nõ propoſito continuato, prædicta nõ limitarẽt. Et ad idem in terminis alleg. gl. vj. q. j. c. limitarem. quæ gl. per illũ tex. cõcludit, quòd ſi cũ eadẽ muliere pluries cõmitto fornicationẽ, quòd toties debeo puniri tãquã pro diuerſis delictis per c. cõſideret. de pœni. diſt. v. & c. miſericordiã. de pœ. diſt. j. & de illa gl. fecit mẽtionẽ Abb. & ipſam ſequitur in c. ſicut dignũ. extrà de homic. & uide gl. in c. uirginibus xxvij. q. ij. & uide gl. & Bar. in l. ſi quis diuino. ff. de pœ. & gl. & Bar. in l. mariti. §. ſex mẽſiũ. ff. de adul. ſed Ang. in d. l. uulgaris. uidetur in hac materia approbare doctr. Barto. ibi, & uide Sali. in l. adul. C. de adul. Sed ultra oẽs latius locut⁹ eſt in hac materia Pe. de Anc. in cle. j. extrà de priuile. in §. quibus. in vij. no. ubi facit mẽtionẽ de contrarietate Bart. in hac materia. & de illo cõſ. Bar. dic ut ibi per eũ, à cuius ſententia nõ diſcedo. & uide Pet. de Anch. in quodã conſi. ſuo quarto in ordine meo, ubi not. loquitur. & uide Bar. in d. l. nũquã plura. de priuatis delic. Arch. in c. ad apoſtolicæ. de re iudic. lib. vj.

61 *Inquiſitio quando fit cõtra eũ qui habet duas uxores, & negat inquiſitionẽ, an iudex ſecularis poßit inducere probationes ſuper matrimonijs.*

ANGELVS.

62 QVID in caſu l. eũ qui duas. C. de adul. quãdo inquiritur cõtra aliquẽ qui habet duas uxores, & negat inquiſitionem: an iudex ſecularis ſuper matrimoniis poſsit inducere probationes? uidetur quòd nõ: quia eſt ſpirituale: ergo ad epiſcopũ pertinet: ut c. tuam. de ordi. cog. c. lator. qui fil. ſint legi. Contrariũ tenet Bal. in l. quoties. C. de iudi. per illam l. & idẽ Pet. de Anc. in cle. diſpẽdioſam. de iudic. quia illa capitula loquũtur quãdo agitur ciuiliter, ſecus ſi criminaliter: quia ſicut in criminali punitio ſpectat ad iudicẽ ſecularẽ, ita & cognitio: ut c. iij. de rap. quod ſingulariter tenẽ mẽti: quia eſt notabilis limitatio ad d. c. cum ſimilibus.

AVG. Adde ꝙ iſta quæſtio nõ eſt ita faciliter decidẽda, ut dicit d. Ang. hic, ſed eſſent uidẽda dicta Bal. in l. omni innouatione. C. de ſacroſ. eccl. & pulchrũ cõſ. Gaſpha. de Cal. quod incip. In nomine domini noſtri Ieſu Chriſti, ubi latiſsimè locutus eſt in hac materia, & d. Io. de Ligna. & Imo. in d. cle. diſpendioſam. extrà de iu. & dicta doc. poſt Bart. in d. l. Titia. ff. ſo. ma. & per Spec. in tit. de recõuẽtiõe. §. nũc uideamus. uer. ſed nũquid incidẽter. Ego quia latè poſui iſtã materiã ĩ d. l. Titia. me remitto ad ibi dicta per me: & Moderni latè ſcripſerunt in d. c. tuam.

63 *Pater uel maritus reperiens clericũ in flagranti crimine cum filia uel uxore*

*iuxta*

*iuxta l. Gracchus.c. de adul.an poſſit eum occidere, ita quòd non incurrat canonem, ſi quis diabolo.*

ANGELVS.

63 *QVID ſi pater uel maritus iuxta l.Grachus.C.de adul.reperiat clericũ in flagranti crimine cũ filia uel uxore, an poſſit occidere, ita quòd nõ incurrat canonẽ, ſi quis ſuadẽte diabolo.Bal.Ang.& Rap.dicũt quòd ſic, in l.ergo.§.ſi hæres. de lega.j.& ibi uide Imol.

AVG. Adde, quòd ego miror ꝙ iſti doct.alleg.Bal.& doct.ponentes iſtã q.ego allego tex.cũ gl.in terminis,in c.ſi uerò. extrà de ſentẽ.excõ. in fi.ibi dũ dicit tex.ſi clericũ cũ uxore uel filia inueni turpiter iacẽtem, poſſum ipſum capere.& ibi gl.dicit quòd in caſu l.Gracchus.C.de adul. poſſum inferre iniuriã ipſi clerico. & ibi uide an ſim excommunicatus. uide tamen omnino doct.in d.c.ſi uerò. ſed omnino Ioann.Andr.qui ponit quid faciendum ſit iſto caſu ipſi laico impunè.

64 *Maritus an poſſit demandare alteri occaſionẽ uxoris deprehenſæ in adult.*

ANGELVS.

64 *AN maritus poſſit demandare alteri occiſionẽ uxoris deprehenſæ in adul.Bal.in uſib.feu.c.j.§.ſi uerò. de pa.iu. fir.tenet ꝙ non, per text.in l.ſi quis in graui.§.ꝙ ſi maritus. ff. ad Silla.ubi uideas Lu.de Rom.pro quo facit gl.in l.cum fund.ff.de ui. & ui ar.& hoc uult Cyn.in l.j.circa ult.q.C.unde ui.& non mirum, quia lex ſpecialiter demõſtrat ſolummodo perſonam mariti, ergo alteri demãdari ſiue committi non poteſt:ut l.ſi ſeruus.§.ſi hæredi in ratione ſui. ff.de ſta.libe.Et hoc etiam tenet Sal. in d.l.Gracchus.uer.& hæc tertia eſt &c. Licet Bal.ibi teneat cõtra dicẽs, ꝙ ſi ſtatuto licitũ ſit marito interficere adulterũ, põt alteri demãdare & aſſaſsinus interficiens nõ tenetur. ſed prima pars eſt uerior per d.l. Gracchus.quia tantũ filiis poteſt mãdare:ut eſt gl.in d.l.cũ fundum. Sed an pater qui poteſt adulterũ occidere, poſſit alteri demandare, dixi ſuprà in iſta glo.in uer.(quid ſi pater mandat alteri.)

AVG. Tu in hac materia adde, quòd cũ hæc queſtio ſemel occurriſſet de facto,& allegaretur cõtra me hæc doctri.d.Angel.hic, & Bal.in d. c.j.& Cy. ego contra ipſos allegabam Roma.in l.j.§.fi.ff.de oper.no. nunci.qui expreſsè tenet cõtrarium, & approbat doctri. Bal.in d.l.Gracchus. pro cuius opinione allegat text.in l.metum.la grande.§.ſed licet.ff. quod met.cauſ.ubi probatur. quòd ſi pecuniam ideo dedi tibi ut à uiolentia me liberes, illam pecuniam repetere nõ poſſum : ergo ibi eſt caſus quòd tranſlatio iſtius iuris uendicandi propria autoritate fieri poteſt in alium, etiam ſi pecunia interueniat. Adde tamen quòd contra iſtam ſentẽtiam fortiter ob. dicta per doc.maximè per Cy.& Bal. in l.ad officium.in fi.C.cõmuni diui. & Bal.in repetitiõe l.j.C.unde ui. in xv.colum.& Bal.in l.accuſationis. C.quod met.cau.& Paul.de Caſtr.in l.ſi cum dotem.§.tranſgrediamur.ff. ſolu.matrimo.& Bald.in l.ut uim.ff. de iuſti.& iu. Qui dicunt quòd ſi ſtatutũ dicit quòd licitũ ſit offenſo occidere propria autoritate, & ſe impunè uẽdicare, quòd talem facultatẽ uendicãdi propria autoritate nõ

poteſt alteri demandare ipſe offenſus.& in terminis noſtris uide Sali. in l.nō ideo minus.C.de accu.in v. col.ibi,quæro quinto,an in delictis qs excuſatur rōne mādati.Et ibi tenet ꝙ ubi per priuilegiū cōpetit ali cui hoc ius uēdicādi propria autoritate,nō poteſt cedi nec mādari.Nec ob.d.l.Gracchus.qa dicit ꝙ ibi cōcedit filiis tātū:ergo aliis uidetur inhibitū.Et ad idē ego alleg.Pau.de Ca. in cōſi.ſuo xlj.inci.in Chriſti nomine amē.uidetur dicēdū, ꝙ ſi dictus Chriſtophorus. qui dicit ꝙ in d.l. Gracchus.pater nō pōt illud alteri demandare.Et hæc opi.mihi magis placet. Nec ob.d.§.ſed licet.quem a tex.alle.Ro.cōtra cōem ſententiā:qa ille tex.nō habet obſtare,quia ibi in d.§.ſed licet.ille qui me à uiolentia defendebat,oīno me poterat defendere ſine trāſlatione talis iuris.Nā licitū eſt alicui me adiuuare pro defenſione rerū mearū nedū pro pſona,ut no.in d.l.ut uim.Præterea ille tex.loquitur de facultate iuris defendēdi,quę cōpetit iure naturali.d.l.ut uim.nō enim loqtur in caſu noſtro, ſcilicet qn̄ facultas uendicādi ꝓpria autoritate conceditur in priuilegiū pſonæ cōtra regulā iuris cōis,tūc talis facultas nō pōt in alterū trāſferri: dic tñ ut latius ultra doct.ſcripſi in d.l.j.§.ſi.ff.de no.ope.nū.quam partē cū multo labore & tāto tpis ſpatio cōmētaui ut affirmē nūquam ad ditiōes cōliciā copioſi*:nec pceptor me* unquam aliud elegāti* cōficiet

65 *Stuprum committit non autem adulterium,qui duas habet uxores,& ſic non debet capitaliter puniri.*

ANGELVS.

65 *E T aduertas qa uidi multos iudices errare in intellectu d.l.eū qui duas.nā.puniūt capitaliter eum qui actualiter habet duas uxores,quod tamē nō credo de iure ꝓcedere:qa d.l.dicit ꝙ cōmittitur ſtuprū,& glo. ibi in uerbo,infertur, expreſſè hoc uult ꝙ nō cōmittatur adulteriū,ſed ſtuprū,licet maritus accedat ad aliquam ſolutā:ſed pœna ſtupri nō eſt pœna capitis:ut §.itē lex Iul.de adulte.inſti.de publi.iud.& dixi ſ.in uer. quæro quæ eſt pœna ſtupri &c.& d. l.eū qui.locū habet ſiue qs eodē tēpore habeat duas uxores ſiue duas ſponſas:ut l.j.ff.de infami.Idē ſi unā uxorē & unā ſpōſam:ut no.gl.in d.l. eū qui.quę oīa nota,[a] qa cū ſemel caſus mihi cōtingeret, nolui illū qui duas habebat uxores decapitare,ſed alia pœna afflixi,ſcilicet pœna ſtupri.& ita tenet ibi Sal.ī d.l.eū q duas.

ADNOT.a ¶ Quæ omnia no. *Et adde tu in materia d.l.eum qui duas: Bal.in conſi.ciij.in iij.uolu.*

AVGV. Tu autē in hac materia adde,ꝙ imò uidetur ꝙ cōmittat adulteriū ille,q duas uxores habet, ut eſt caſus ī c.gaudem*.extrà de diuortiis.ibi,qui plures ſimul dicūtur habuiſſe uxores,ab adulterio excuſantur.ubi illi ſancti patres excuſantur ab adulterio per pluralitatē uxorū,alii nō:ibi certè eſt caſus contra prędicta.Sed ego nō recedo ab opi. do.Angē.hic per tex.in l.ij.C.de inceſt.nupt.& ibi Sal.hoc etiā dixit ibi in terminis,quòd iſte talis qui duas uxores accipit,pœna ſtupri eſt puniendus criminaliter:& licet Bal.in d.l.ij.dixerit ꝙ criminaliter puniatur ille q habet duas uxores,intelligo criminaliter ſcilicet pœna ſtupri. d.l.eū qui.nō ob.c.gaudem*.qa ille tex.

tex.loquitur de iure cano.quo iure
ſi uir habẽs uxorẽ iacet cũ una ſolu-
ta,de iure cano.adulteriũ cõmitti-
tur,nõ autẽ de iure ciuili:ut pulchrè
declarãt Cy.Ang.& Sali.in d.l.eũ q
duas.& Cy.in l.j.C.de adul.& in ter
minis noſtris Bal.affirmat in d.l.eũ
qui duas.ꝙ pœna ſtupri punitur.An
autẽ ſit pœna capitalis pœna ſtupri,
dixi ſ.in ea.gl.Et ꝑ prędicta reprehẽ
do Ro.in ſuis ſingu.ſecũdi anni,qđ
inci.tu ſcis quę pœna eſt de iure ci-
uili capiẽti duas uxores.& ibi dicit
ꝙ eſt pœna capitis.& alle.d.l.eũ qui
duas.Sed hoc eſt falſum ut uidiſti.
dicit tñ Ro.ibi & bene,ꝙ de iure ca
no.uxori debẽt incidi capilli & pan
ni anteriores & poſteriores.tex.alle.
quẽ dicit ſingularẽ in c.de benedi-
cto.xxxij.q.j.iũcta gl.licet do.Ant.de
Bu.cõſuluerit,ꝙ ſi uilis pſonas duas
nobiles acceperit ĩ uxores,ſit pœna
capitis,alìàs nõ:qa iſta pœna extra-
ordi.põt extẽdi uſq; ad mortẽ ſecũ
dũ gl.inſti.de iniuriis.§.in ſumma.
& ꝑ l.hodie.ff.de pœ.ꝑ l.j.§.expolia
tores.ff.de effra.Sed iſta ſũt ſomnia.

*66 Adulterium,ſtuprum,nefarius coitus, inceſtus,quando committi dicantur.*

*67 Coitus illiciti de quibus in praecedenti uer.quomodo puniantur.*

*68 Inceſtas nuptias cõtrahẽtes ſunt infames,& etiam approbantes & defendentes,ſeu patrocinium praeſtãtes.*

ANGELVS.

66 * Habeas etiã aduertẽtiã:qa adul-
teriũ dicitur cũ uxorata:ſtuprũ uerò
cum maſculis uel uirginibus,uel ui-
duis liberis: tñ ut ſ.dixi. Qñ uerò
cõiũcti cõmiſcẽtur,& inter aſcẽden
tes & deſcẽdentes dicitur nefarius
coitus:inceſtus autẽ dicit inter col-
laterales & affines:ut inſti.de nup.§.
ergo.& cũ matrimonio & ſine:ut ff.
de adulte.l.ſi adulteriũ cũ inceſtu.in
prin.Ita habet in aut.de inceſt.nupt.
in prin.Et iſta delicta,ſcilicet coitus
nefarius & inceſtuoſus puniũtur, ut
a adulteriũ:ᵃ ut d.l.ſi adulteriũ.Quod
eſt uerũ,qñ ſciẽter:ſi uerò per iuris
ignorãtiã à marito cõmittatur,pœ-
na mitigabitur:ut d.l.ſi adulteriũ.§.
nõnunquàm.& §.inceſtũ.Sin autẽ à
fœmina cõmittatur ꝑ ignorãtiã iuris
naturalis uel gẽtiũ punit,ut maſcu-
lus:ſi uerò ꝑ iuris ciuilis ignorãtiã,
excuſatur in totũ:& idẽ in minore:
ut d.l.ſi adulteriũ.§.j.& §.inceſtũ.
& §.Imperatores.& dic latius ut ſta
tim dicã ſecũdũ Bar.in d.l.ſi adulte-
riũ.§.j.Et aduertas ꝙ omnis coit⁹ à
iure reprobat⁹ eſt punibilis,& xiiij.
modis dicitur improbat⁹,& ſic puni
bilis:ut no.gl.inſti.de nup.§.aduer-
67 ſus.& dic ut ibi.* Et diſtinguas ſe-
cũdum Bar.in d.l.ſi adulteriũ.§.j.ꝙ
aut talis coitus fit ſine colore matri
monii:& tũc indiſtinctè punitur ſe-
cũdũ ueritatẽ:& nõ ſecundũ qđ de-
linquẽtes putabãt:ut puta ſi erat cõ
ſanguinea,punietur de inceſtu: ſin
autẽ erat nupta,punietur de adulte-
rio:qa ab initio dabat operã rei illi-
citæ:& erat in dolo:ut l.uulgaris.§.
ſi qs decẽ.de furt.Qñq; talis coitus
fit ſub colòre matrimonii:& tũc eſt
aduertẽdũ:aut tu quęris utrũ punia-
tur l.Iul.de adult.de ſtu.& de inceſt.
aut quęris,an puniatur de adulterio
ex cõſtitutionibus quæ puniũt con-
trahẽtes inceſt.nupt.Primo caſu aut
ipſi ſciũt ius & factũ:& puniũtur de
inceſtu & ſtupro : ut d.§.j.aut igno-
rauerũt utrunq;,& tũc ſunt excuſati:
ut l.qui contra.C.de inceſt.nupt.aut
ignorabãt factũ & ſciebãt ius:& tũc
idem:

idē:ut d.§.j.prout ibi dicitur de errore:aut econtra ſciebāt factū:& ius ignorabāt,& iſto caſu ſi quidem eſt mulier,excuſatur.d.l.ſi adulteriū.ibi in uer.cōſequēter mulier.& uer.fratres.ſi erat maſculus,& tunc aut minor,& excuſatur:ut d.verſic.fratres. aut maior:& tūc aut ſtatim cū cognouit eū pœnituit,quæ pœnitētia probatur p diuortiū uel p ſupplicationē,& parcitur:ut ibi in uer.Imperatores.& uer.idē Pollioni.aut ſtatim nō pœnitet,& tunc punitur,ſed mitius:ut d.§.nōnūquam.aut dubitatur utrū ſciuerit uel ignorauerit:& tūc aut matrimoniū cōtractum eſt clā,& præſumitur ſcientia:ut l.ulti.ff.de ri. nup.aut fecit palā, & pręſumit ignorātia:ut d.l.ult.quàm maximè in muliere & minore præſumitur:& in eo quem ſtatim pœnitet facto diuortio uel ſupplicatione porrecta: ut d.l.ſi adulteriū.Si uerò quæritur qualiter qs puniatur illis cōſtitutionib⁹ quæ puniūt inceſtas nuptias.aduertēdū eſt ꝙ in hoc eſt triplex pœna:una ꝙ matrimoniū nō ualeat, & iſta indiſtinctè habet locum:nec excipitur ignorātia uel ætate:ut l.j.C.de inter di.ma.alia eſt p quam qs repellitur à lucro: & in hoc diſtinguitur: aut fuit ſciēs,& habet locum illa pœna: aut ignorās,& tūc aut fuit ignorātia iuſta,& tūc à pœna excuſat:aut iniuſta,& nō excuſatur:ut d.l.q cōtra.C. de inceſt.nup. Ex quo ſequitur ꝙ ſi errauit in iure,quòd cū eſſet iniuſta ignorātia,ꝙ teneatur pœna illius l. qui cōtra. Tertia eſt pœna p quam punitur in pſona & reb⁹:& talis pœna nō habet locū,niſi tales nuptias cōtraxerit doloſè & ſciēter:& ideo quæcūq; ignorātia ab illa pœna excuſaret:ita loquitur tex.in authē.de inceſt.nupt.§.j. Quod nota, ut ſcias formare inquiſitionē,& concludere in ſciētia & dolo.Et prædicta procedunt qñ ambo ſunt ſcientes,ſinautē unus eſt ſciēs, & alter ignorās,ſciēs tenetur:ut ſuprà dictū eſt:& ignorās excuſatur intantū ꝙ etiā alia pœna extraordinaria nō uenit puniēdus: nā regula eſt ꝙ quoties delictū nō cōmittitur principaliter in alicuius iniuriā,tūc ſi ceſſat dolus,nulla pœna uenit imponēda:ut d.l.ſi adulteriū.§.j.etiā ſi ſit in culpa,ut ibi:ſecus ſi iniuriā alicuius reſpiceret principaliter:ut no.Bar.in l.pe.ff.de adul. ita dixit Bart.in d.l.ſi adulteriū.§.j. in fi.ut ibi:& adde ꝙ dixi ſ.in gl.ſuper uerbo,ſcienter & doloſè &c.

ADNOT. a¶Vt adulterium. *Adde tu latè & per Cu.in conſi.cliiij.& ibi quid ſi matrimoniū ſit cōtractū de cōſenſu patris uel matris cōtrahentis inceſtas nupt.& Rom.in conſi.cccevj.& ibi an miles cōtrahens inceſtas nup.excuſetur à pœnis iuris,& quid in muliere,& an iuris ignorantia excuſet prædictos,& quid de minore cōtrahēte inceſtas nup.* Et uide Bal.in conſi.cij.in iij.uol.& *adde quòd pœna de inceſtis nuptijs,nō habet locū in eo qui cognouit ſororē uxoris ſuæ.ita* Pet.de Anch.in conſi.cccxcij.

AVGV. Tu in hac materia adde ea quæ ſingulariter dixit Ang.in l.ſi adulteriū cū inceſtu.§.inceſtā.ff. de adul.qui dixit limitādo prædicta, quòd licet à pœna inceſtus cōmiſsi nō in figura matrimonii,nullus error excuſet iuris uel facti, ex quo operā dabat rei illicitæ,per l.uulgaris.in princi.& §.ſi quis æs.ff.de fur. ubi delinquēs in pluſquam ipſe credebat delinquere, punitur in illo pluri.

pluri.Adde ꝙ hoc uerũ cũ inceſtuo ſus credebat delinquere,ſed ſi non credebat iuſto duct⁹ errore,qa ignorabat conſanguinitatẽ, & merito,& credebat mulierẽ meretricẽ,qa mero meretricio incedebat,& uiuebat: tunc nullo modo punitur.ar.l.item apud.§.ſi qs uirginẽ.ff.de iniu.con iũcta l.pe.ff.de fur.& l.quæ adulteriũ.C.eo.& ſubdit Ange.ibi ꝙ uerũ eſt ꝙ ubi inceſtuoſi matrimonium cõtraxiſſent errore facti & iuſtiſſimo,quia cõſanguinitatẽ ignorabãt: exẽplũ ponit in Florẽtino qui habebat ſororẽ in Anglia,& ipſe illã duxit in uxorẽ quam nũquam uiderat, & tũc nulla pœna imponitur:& filii nati ex tali matrimonio ſunt legitimi per d.l.q cõtra.Si autẽ dictus error nõ eſſet iuſtiſsim⁹,ſed iuſt⁹,exẽplũ in puella tradita nuptui publice,& palã auunculo ſuo ꝑ auiã ipſi⁹ puellæ,& hoc caſu ſimiliter excuſatur à pœna.Sed ſoboles nõ eſt legitima niſi matrimoniũ durauerit per annos xl.ut d.§.diu⁹ Marcus.& ibi Ange.in hac materia multa pulchra dixit in d.§.inceſtũ. Et affirmat etiã Ang.ibi in d.§.inceſtũ.ꝙ præſumitur ſciẽtia,ꝙ inceſt⁹ cõmittatur etiã ſi cõtrahẽtes matrimoniũ poſtquàm ſciuerũt iuris diſpoſitionẽ in matrimo.ꝑſeuerauerunt,ꝑ §.idẽ Pollioni. ea.l.dicit tñ ꝙ excuſatur ab iſta pœna mulier, & in totũ,qñ matrimoniũ erat ſolũ interdictũ de iure ciuili,ſi errorẽ alle.ut eſt text.in d.§.inceſtũ.& in uerſi.ſexũ.Excuſatur etiã maſcul⁹,ut ꝓbatur in d.l.ſi adulteriũ cũ inceſtu. §.idẽ Imperatores.& ſi mulier,excuſatur iu totũ.Nec ob.ꝙ gl.de directo ſit in cõtrariũ,in §.fratres deniq;.in d.l.ſi adulteriũ cũ inceſtu.qa dicit Angel.in d.§.inceſtũ⁹ ꝙ gl.in d.§.fratres.eſt falſa.nec recte loqtur,ſed tẽpera,& dic hoc eſſe uerũ,ſi à crimine ſe diſtrahat'antequàm accuſetur , ut eſt text.in d.l.ſi adul.cũ inceſtu.§.idẽ Pollioni.excuſatur ſimiliter minor , & ſimiliter in totũ.Et hoc caſu excuſatur ſiue matrimoniũ ſit interdictũ iuregẽtiũ,ſiue ciuili:ut d.§.inceſtũ.& probatur in d.§.fratres.Et ſubdit Ang.ibi unũ notabile uerbũ,ꝙ tũc minor probat errorẽ eoipſo ꝙ ipſe probat minorẽ ętatẽ,& dicit ꝙ hoc probatur expreſsè in d.§.inceſtũ. & affirmauit etiã Ang.ibi,ꝙ ab iſta pœna excuſaretur maſculus & fœmina maiores quantũcũq; matrimoniũ ſit interdictũ de iuregẽtiũ,ſed incõtinẽti habita ſciẽtia ſupplicauerint ſe cõiũgi & diuerterunt : dicit tñ ꝙ hoc caſu nõ releuãtur ex toto,ſed aliqualiter puniũtur,& dicit ꝙ hoc ꝓbatur in d.§.inceſtũ.in uer.punitur ubi cõiũctionẽ &c.Et ꝓbatur iſta cõcluſio in d.l.ſi adulteriũ cũ inceſtu.in §.non uſq;.& de iſtis & de iſta materia latè uide per gl.& Bar.& Mod.in l.ſi. ff.de cõdi.ſine cauſa.ubi Bart.multũ elegãter loquit: uide aliqualiter ĩ l. ſi.ff.ad legẽ Iul.de adulte.uide latè ꝑ Bal.& Sali.in l.q cõtra.C.de inceſt. nup.per Ia.de bel.in auth.de inceſt. nup.in prin.aliqualiter ꝑ Io.And.in c.exteriore.extrà q fil.ſint legi.de errore iuris, an habeat excuſare à pœna:latè uide ꝑ Ia.de bel.in l.ſi qs id qd'.ff.de iuriſ.om.iud.ibi ꝑ Mod,uidebis infinitas remiſsiones.Et tenemẽti ea q̃ dixit Ioã.fab.inſti.de nup. 68 in §.aduerſus.* ꝙ cõtrahẽtes inceſtas nuptias ſunt infames,& etiã approbãtes & defendẽtes,ſeu patrocinium

cinium præſtãtes.j.q.iij.c.cõſanguineorũ,& ipſo iure ſunt excõicati.& probatur in cle.j.extrà de ſpõſa.dicit tñ hoc eſſe tẽperãdũ,ꝙ prædicta militẽt in illis ſex caſib⁹,ibi tãtũ enumeratis,in aliis uerò nõ:& uide pulchrũ cõſiliũ Pet.de Anch.in cõſi.ſuo ccclxxxij.q cõſuluit,ꝙ licet ego cõcubuerim cũ una ſorore ſecretè,& poſtea aliã palã duxerim in uxorẽ, propter hoc nõ debeo puniri pœna inceſtus: qa ad hoc ut habeat locũ iſta pœna inceſtus,habetur alio modo reſpectus affinitatis q̃ uelint canones in celebrãdis matrimoniis.

69 *Lenociniũ eſt delictũ maius adulterio.*

ANGELVS.

69 *NVNC de lenocinio dicam⁹, & dicitur maius adulterio,& maius delictũ quàm ſit adulteriũ,qm̃ adulter peccat in ſe & in unã fœminam. leno autem peccat ipſe & etiã duos peccare facit:ut no.gl.in l.athletas. §.qui lenociniũ.ff.de infa.& ſic erit grauiſsimũ delictũ,cũ dicam⁹ in cõi maius eſt homicidio, ut not.aliqui doc.in l.pe.§.matre.ff.de leg.ij.An autẽ lenociniũ ſit maius adulterio, & quo reſpectu,uide Barto.Ang.& Imo.in l.is q reus.ff.de publ.iud.eſt autẽ leno qui adulteriũ ſubiicit,uel p̄tiũ ꝓ cooperto ſtupro accipit,uel dãnatã de adulterio duxit in uxorẽ, uel quæſtũ ex uxoris adulterio facit, uel deprehẽſam uxorẽ in adulterio in matrimonio retinuit.Et aduertas ꝙ etiam lenocinii pœna tenetur is ex cui⁹ ope & cõſilio dolo malo factũ eſt ne uir & fœmina in adulterio deprehẽdatur,ſi pecunia alia de pactione ſe redemerũt:ut C.de adul. l.ij.& l.caſtitati.& ff.eo.l.is cui.j.rñ. cum ſi.Et qũo de lenocinio accuſari uel excipi poſsit,& qũo puniatur,habetur plenè in l.ij.§.j.& ij.& ibi per Bar.ff.de adul.& lati⁹ Bar.& Imo.in d.l.is q reus. Et an ut ſimpliciter repellat accuſantẽ,an etiã ut eũ puniri faciat de lenocinio,& an opponat ante nomẽ ſuum receptũ inter reos uel poſtea,& quot ſint ſpecies lenocinii,dic ut ibi.per gl.& doc.& per Sal.in l.quoniã Alexandrum.C. de adul.dic ut ibi.ponit multa bona ex quibus poteſt imputari marito lenocinium,ſufficiatq; tibi remiſsio.

AVG.Itẽ adde ꝙ cõmittit lenociniũ propriè ꝑſuadẽdo adulteriũ uel ſtuprũ ſequutum,ut l.j.ff.de extraor. cri.& dicit Hoſt.e.ti.de adul.ꝙ leno eſt q adulterũ & adulterã ſubiecit.& dicit tex.in l.athletas.§.ait prętor.ff. de his qui no.infa.ꝙ leno eſt q ſeruos habet ad luxuriã proſtitutos & quæſtũ facit,& ꝙ plus delinqt quàm meretrix.& hoc apparet in authẽ.de lenonibus.circa mediũ. Nã illud eſt maius delictũ ꝙ dinumeratur inter plures ꝑſonas patiẽtes uel faciẽtes, ut ff.de iniur.l.ſi plures ſerui. Adde gl.xxxij.q j.c.crimẽ. quæ ponit quot modis cõmittat lenociniũ.& ibi eſt caſus:& ibi eſt alia gl.ord.quæ ponit quot ſunt ſpecies lenocinii,ultra ſ. allega.& uide l.ſi lenones.C.de epi. aud.ubi pœna lenocinii in domino aperte eſt priuatio poteſtatis,& præſcribitur in metallũ,& ſic in eis non eſt mors naturalis pro pœna:ſic eſt differentia inter patrem & alios qui cõſentiunt raptui:ut C.de rap.uirg. l.j.§.pen.& quia dicunt doct.quod qui retinet uxorem malæ uitæ, uel adulterã,punitur ut leno, an puniri poſsit ut leno ille qui habet uxorẽ ſuſpectam, quam nõ inuenit in actu

uene

ueneris. Sed maritus habet aliquam umbrã ſuſpectionis, quòd ipſa cõmittat adulterium. Adde & uide dicta Bal. Cy. & aliorũ in l. crimen lenocinii. C. de adul. & de materia iſta uide Sali. in l. caſtitati. C. de adulte. & not. quod tex. in c. quemadmodum. §. illud. extrà de iureiu. dicit quòd patronus eſt turpitudinis, qui celat crimẽ uxoris. Adde dicta Inn. in c. intelleximus. extrà de adul.

SVMMARIVM.

1 *Proditio patriæ eſt crimen enorme, & in eo non appellatur: tamen in eo non proceditur ad torturam niſi præcedentibus indiciis.*

ET hai tradito la tua' patria. 1 Quamuis ſit crimẽ enorme, & etiam in eo appellari non poſsit, ut dicã infrà in gl. præſente Caio & appellãte &c. tamẽ etiã in hòc crimine non poteſt procedi ad torturam, niſi præcedẽtibus indiciis, & aliis præſumptionibus: ut eſt tex. & gl. Cy. Bal. & Sal. in l. ſi quis alicui. C. ad leg. Iul. maieſta. Dictis autem indiciis præcedẽtibus omnis põt torqueri nullo priuilegio [a] obſtante, ſiue ſit miles, ſiue doctor, ſiue etiam clericus: ut in c. j. de depo. qui priuilegiati aliàs excepto dicto crimine torqueri nequeũt, ſine principis cõſciẽtia: ut l. milites. C. de quæſt. Et ꝙ pro tali crimine q-cũq; ſit, & quocũq; munitus ſit priuilegio, poſsit torqueri, caſus eſt in l. nullus. C. ad legem Iu. maieſta. tenetur autem hoc crimine qui commiſit aliquid de contentis, in l. j. ij. iij. & iiij. ff. ad leg. Iul. maieſt.

ADNOT. a ¶ Nullo priuilegio. *Adde tu & uide Capol. in conſi. xl. & Pet. de anchara in conſi ccccxl. & ibi quomodo probetur rebellio & conſpiratio, & qualiter contra conſpiratores procedi poſsit, & quòd crimine læſæ maieſtatis non poſsit procedi ad torturam indiciis non præcedentibus, uide Barba. in conſi. penul. & ibi eſt etiam conſi. Angel. areti. Ber.*

AVG. Tu in hac materia adde, ꝙ Bal. in l. quicunq;. C. de ſer. fugi. in fi. uidetur uelle ꝙ in iſtis tract. q fiunt ſecretè propter probationis difficultatem, incipiendum eſſet à tortura: præterea ſunt alii caſus ubi peruenitur ad torturã ſine indiciis, ut no. gl. xij. q. ij. c. quõ. & tñ in illis caſibus eſt tantum facinus quantum eſt crimen læſæ maieſtatis: niſi dicamus quòd ille text. in d. l. ſi quis alicui. loquitur quando indicia poterunt haberi, ſecus ſi non potuerunt haberi. Sed certè multum ſtringit ille text. in d. l. ſi quis alicui. Et dicũt doc. ibi, maximè Ang. qui doc. uolunt ꝙ nullo modo quis torqueatur in iſto crimine, niſi præcedant indicia, licet in iſto crimine ſint alia multa ſpecialia.

2 *Crimen læſæ maieſtatis an incurrat congregãs gentẽ in alia ciuitate quàm in Romana ciuitate.*

3 *Crimẽ læſæ maieſtatis an cenſeatur crimen commiſſum contra dominos ſeu tyrannos Italiæ cum loco principis habeantur.*

4 *Crimen læſæ maieſta. eſt attentare aliquid contra uicarium principis.*

5 *Crimen læſæ maieſtatis eſt attentantis aliquid contra uicarium principis, an ſe extendat contra filios delinquentis.*

6 *Crimen læſæ maieſta. cõmittitur non ſolum contra Regem, ſed etiam contra quemlibet dominum ciuitatis.*

7 *Crimen læſæ maieſtatis committitur propriè, quando unum caſtrum rebel-*

laret

*laret propria ciuitati.*

8 *Crimen læſæ maieſtatis non eſt quando una pars ciuium expellit aliã propter partialitatem.*

ANGELVS.

2 * QVAERO aliquis congregat gentē in alia ciuitate quàm in ciuitate Romana b, an incidat in hoc crimen. gl. in l. j. ff. ad leg. Iu. maieſt. dicit quòd non. Sed Bar. ibi dicit quòd congregans gentem in aliis ciuitatibus tenet lege Iul. de ui. Sed ego credo quòd hoc ſit uerũ, niſi ſit talis ciuitas quæ ſuperiorē non recognoſcat, quia tunc cum illa ciuitas Romæ æquipáretur uel principi, ut no. Bar. in l. hoſtes. ff. de capti. & in l. lex xij. tabu. ff. ad leg. Iu. maieſt. igitur in talibus ciuitatibus habet locum etiã hoc crimen, quandocunq; aliquid contra eã fiat. ſicut ſi fieret cõtra ciuitatem Romanam: ut d. l. j. ij. iij. & iiij. pro quo eſt gl. in l. fallaciter. C. de aboli. ubi tamē Sal. aliter diſtinguit, uidelicet ꝙ aut patria ꝓdit̃, ut à principe auferatur, & tenetur crimine læſe maieſtàtis, ſecus ſi proditur nõ ad finē, ut principi auferatur: & ita propriè loquitur ibi tex. Quod nota cõtra iſtos q quotidie in ciuitatibus, & maximè Bononię, cõciliãt populũ & & gentium faciunt cõgregationem, ꝙ ipſi lege Iul. maieſt. teneãtur, & dicto crimine puniri poſſunt. * Itē ſi

3 cõtra dominos uel Italiæ tyrannos cõmittitur, qui eũ loco principis habeãtur, ut no. Bar. in d. l. hoſtes. perinde eſt ac ſi tale deliĉtũ cõtra principem eſſet cõmiſſum tam cõtra delinquētiũ perſonã, quàm cõtra perſonã ipſorum filiorum, ut l. quiſquis. C. ad leg. Iul. maieſta. uide Bar. latè in tracta. qui ſunt rebell. s. in gl. contra noſtrum honorem infidelitatis. uer. ſed an hæc cõſtitutio locum habeat. ubi tenet q; non habet locũ crimen læſæ maieſt. qđ credo uerũ propriè: ut uoluit Cy. in d. l. ſi quis. & ibi Sali. in uer. oppono primò extra gl. &c. & uide Pe. de anch. in cle. paſtora. uer. octauò no. de re iud. & qđ' no. Bart. in auth. ad reprimēdũ. in uerbo, rebellãdo. * Secus ſi cõtra aliquē uica- 4 riũ ipſius principis, & eius perſonã attētetur, qa quò ad delinquētis perſonã perinde eſt, ac ſi contra ipſum principē eſſet attētatũ, ſed nõ cõtra filios delinquētiũ: quia iſto caſu filii aliquã pœnã nõ patiũtur. ita dicit Sali. in d. l. qſquis. in prin. quod eſt not. præcipuè cõtra delinquētes contra iſtos dominos uicarios Papę, ut ſunt iſti domini de Romãdiola: quia licet contra delinquentes dicatur cõmiſſum crimen læſæ maieſtatis, non tamen quò ad eius filios, quod not.

ADNO. a ¶ Ciuitate Ro. *Adde tu Ange. in cõſi. ccxxiij. incip. proponitur quòd forti guerra. ubi q, contra aliã ciuitatē etiã non recognoſcētem ſuperiorē, nõ committitur crimē læſæ meieſta. licet dicat quòd talis ciuit. ss pôt ſtatuere quòd memoria hominis dãnari pôt, & ꝙ contra aliã ciuitatem quàm Romanã nõ cõmittatur crimen læſæ maieſt. adde Pet. de ancha. in conſi. cclxxxix. & uoluit Cal. in tit. de accu conſi. ult. & uide tu de hoc per Socin conſi. xxij. col. iij. & in conſi. cclxxv. col. ij. uer. ſed præmiſſis. ubi quid in ciuitate Lucana.*

AVGVSTI. Tu autem in hac materia adde, & dic ꝙ mihi uidetur quòd hæc concluſio domi. Ange. ſit falſa, inquantum uult quòd congregans gentem contra patriam propriam, incidat in crimen læſæ maieſtatis.

ſtatis, maximè quando nõ recognoſcit ſuperiorem:quia gl.noſtræ ſemper poſuerunt contrariũ, quæ dixerunt, ꝙ niſi hæc fiant contra ciuitatẽ Romanã, aliàs non committitur crimen læſæ maieſtatis. Et ad hoc ultra doct. allego aliam gl.paruam.inſtit. de public.iudic. in §.publica.in una gl.parua quæ incipit, Romanorum. & ibi Ioan.fabri,qui dicit, ꝙ non eſt crimen læſæ maieſtatis quò ad hoc, ut filii puniant' ſicut puniuntur, quãdo propriè committitur crimen læſæ maieſtatis,ſecundum formam traditam in l.quiſquis. C.ad leg.Iuliam maieſt.Et ideo quò ad propoſitũ noſtrum pro opi.mea mihi uidetur tex. & rub.ibi in l.j.C.de ſeditioſis.ubi tractatur quę pœna datur iſtis qui propriè committunt aliquid contra rem publicam propriam,uel aliquid moliũtur:& ibi omnino uide Ang. poſt antiquos, & ideo dico falſam illam eſſe gl.in l.fallaciter.C. de aboli.quia propriè ille text.in d.l.fallaciter.expreſſè dicit contrarium, ſi quis illum tex.ponderat,ubi ille tex.ponit ut caſus ſeparatos,quando aliquis cõmittit crimen læſæ maieſtatis,& quando aliquis demolitur contra patriã propriam. Et in hac materia uide unum pulchrum conſilium Bal. quod incipit,quanquam allegata ſint multa, &
5 plura. * Item inquantũ dicitur, quòd quando committitur aliquid contra
a uicarium a Papæ,uel Imperatoris, ꝙ non committatur crimen læſæ maieſtatis quò ad filios.Certè credo iſtam opi.falſam, & põdero tex.in d.l.quiſquis.ubi expreſſè dicitur,ꝙ ſi aliquis demolitur aliquid contra perſonam principis,uel ſuorum cõſiliariorum, uel ſuorum militum,quòd incidit in crimen lęſæ maieſtatis,etiam quò ad filios,ut ipſi puniãtur ſecundum formã illius l.qſquis. Certè neſcio quis eſt ille qui diceret, quòd acrius puniretur ille,qui occideret unum militẽ Imperatoris, quàm ille qui occideret unum uicarium Imperatoris, uel Papæ, qui ſit uicarius in tẽporalibus cum omnimoda iuriſdictione meri, & miſti imperii:cogita.Et per hoc patet falſam eſſe ſententiam Sali.in d. l.quiſquis.& rationem ſuam,per prædicta.& uide Imol.& dominum Cardin.in d. clemen. paſtoralis. qui ponunt, an ſit crimẽ lęſæ maieſtatis,qui contra tyrannos Italiæ cõmittit aliquem tractatum quàm contra uicarios. & dixit Bal.in l.data opera.C.q accuſa.in v.col.quòd committens aliquid contra unum Baronem,ut ſunt iſti caſtellani,non committit crimen læſæ maieſtatis,quod intelligo uerũ propriè ad hoc,ut filii puniantur: ſecus impropriè ſecundum quod declarat Cyn.in d.l.quiſquis.quia propriè,& impropriè ſumitur crimen læſę maieſtatis,quò ad pœnam infligẽdam:ut declarat Sal.ibi in d.l.qſquis. & Ange.in l.j.ff.ad l.Iul.maieſt.Et de materia no.uide Bart. in l.hoſtes.ff.
6 de capt. * Dicit tamen Brixiẽſis in reperto.ſuo in uerbo,maieſtatis.ꝙ crimen læſæ maieſtatis cõmittitur nedũ cõtra Regẽ,ſed etiã cõtra quemlibet dominum ciuitatis. allegat caſum in l.nemo.C.de epiſc.audi. quod intelligo impropriè nõ propriè, ad hoc ut puniantur filii eorũ, ſecũdum l.quiſquis.C.ad leg.Iul.maieſtatis.ut dicebant ibi Cy.& Salic.quòd crimen læſæ maieſtatis capitur propriè , & impropriè. & dicit Ioã.and.in c.felicis. de pœ. quòd crimen læſæ maieſtatis

cõmittitur,etiam in perſonã inferioris à principe ſupremo.uide pulchra uerba do.Pet.de anch.in conſi.cccxl. pulchra uerba poſuit Dominicus de ſancto Gemi.in d.cap.felicis. & uide
7 Pet.de anch.in conſi.ſuo cclxxxix.* q dicit, ꝙ non committitur crimen læſæ maieſtatis propriè,quando unum caſtrum rebellaret ſe propriæ ciuita-
8 ti.* Item etiam quando per partialitatẽ una pars ciuiũ expelleret aliã, non eſt crimẽ læſæ maieſtatis,ibi uide.& uide Oldr.in conſi.ſuo xlij.qui ponit quid eſt propriè, quando committitur crimen læſæ maieſtatis.& ibi uide, quòd ſi quis non recognoſcit ab Imperatore niſi unum feudum,in reliquo nõ eſt ſubditus Imperatori, quòd non poteſt talis cõmittere crimen læſæ maieſtatis in perſonã Imperatoris propriè, & uide in hac materia d.Nellum in tract.bannitorum, in ſecundo tempore de concurrentibus poſt perfectum bannũ, in xv.q. qui multũ eleganter, & diffusè loquitur,an & quando committatur crimẽ læſæ maieſtatis,quando una pars ciuium expellit aliã, uel aliquis rebellat contra patriam propriam, uel aliquem populum, uel aliquem dominum,uel aliquem uicarium.

ADNOT. a ¶Vicarium Papæ.*Adde circa hoc latè,ut per Cap.cõſi. xviij.Pet.de ancha.conſi.cclxxv. Rapha. Cuma.conſil.cliij.Oldr.conſil.xlij.& do. Alexã.de Imo.in conſi.ciij.in j.uol. & an contra Cardin.committatur crimen læſæ maieſt.uide Pet.de anch.in conſil.cclxxv, & Cal.in conſi.ulti.tit.de accuſa.* Bern.

9 *Accuſare quis poßit in crimine læſæ maieſtatis.*

ANGELVS.

9 *QVAERO quis poſſit accuſare de hoc crimine.dic ꝙ omnis, etiã ille qui aliàs eſt prohibitus,de quib' dixi ſuprà in uerbo, (necnõ ad querelam.)de quo tex.eſt.& ibi Bar.in l. famoſi.& in l.in quæſtionibus. ad le. Iul.maie.Et per conſequẽs etiam infames admittuntur, dummodo non ſint infames ex eo, quòd dãnati ſint publico iudicio: nam tunc de nullo crimine poſſunt accuſare, niſi ſuam & ſuorum proſequantur iniuriam:ut eſt gl.ſingularis in l.qui iudicio.ff.de accuſ.ubi Bar.nihil dicit, ſed in l.qui accuſare.eo.titu. uerſi.item hîc dicitur &c. & ibi, uel niſi in cauſis exceptuatis &c.ſentit,ꝙ imo omnis infamis etiam crimine publico dãnatus poſsit de crimine læſæ maieſta. accuſare,& illud credo uerius: a quia nõ poteſt reddi maior ratio prohibitionis,quare magis prohibeantur accuſare de crimine læſæ maieſtatis damnati crimine publico,quàm alii infames, & alii inhabiles, qui aliàs non admittuntur:ut d.l.famoſi,

ADNOT. a ¶Verius. *An infamis poßit accuſare in crimine læſæ maieſt.uide in conſi.Ang.Aret.Ant. de prato ueteri, & Barb.quæ cõſilia habes in cõſilijs Barb.& in dictis cõſilijs,ſi accuſans nõ poteſt probare,niſi per duellum,an ſit repellendus.*Ber.

AVG. Tu autem in hac materia adde tex.cum gl.in l.in mulierem.ff. de accuſ. qui tex.uidetur uelle, quòd infames admittantur, & ibi gl.in caſu l.famoſi.ff.ad leg. Iul.maieſt.Et ſic uult illa gl.infamẽ poſſe accuſare de crimine læſæ maieſtatis.Aduertas tamen quòd ille tex.iuncta gl. non dicit quãdo eſt infamis propter ſentẽtiam: quia ſit dãnatus de publico iudicio.Sed adhoc allego Ang.in terminis

minis ultra ſuprà alleg. in l.qui iudi-
cio.ff.de accuſ. ubi expreſsè damnat
illam gl.ibi,& dicit,ꝙ illa gl.eſt falſa,
quæ dixit,ꝙ in omnibus caſibus ubi
reperitur infamem poſſe accuſare,
debemus intelligere de illo qui nõ
ſit infamis per ſententiã: & ſic ſit dã-
natus de iudicio publico.Et ideo di-
cit Ang.illam gl.falſam, & gl.& Bar.
allegat dixiſſe contrarium in d.l.qui
accuſare.& ideo dicit, ꝙ in crimine
læſæ maieſtatis & hæreſis iſti tales q
ſunt damnati etiam propter publicũ
crimen,poſſunt accuſare in crimine
læſæ maieſtatis. uide quæ dicta ſunt
ſuprà in glo.necnon ad querelam.in
materia accuſationis, in illo articu-
lo,an infamis poſsit accuſare.

10 *Crimen læſæ maieſtatis an committa-
tur per illum qui in ſimplicem ſcien-
tiam incidit.*

11 *Scientia ſimplex facit aliquem teneri
crimine læſæ maieſtatis,ſi illa ſcientia
eſt probabilis, id eſt ſi illud, quòd ipſe
ſcit,probare poteſt.*

ANGELVS.

10 * QVOD crimen læſæ maieſta. [b]
committitur,etiam ab eo qui in ſim-
plicem ſcientiam incidit: licet nulla
operatio,uel factum interuenerit: ut
l.quiſquis.in fi.& ibi doct. C.ad legẽ
Iul.maieſt. & quòd ſola ſcientia quis
teneatur ex tali delicto, & pluribus
aliis,no.Bar.in l.utrum.ff.de parrici.
& plenè Sali.in dicta l.quiſquis.§.ad
11 quod.* Quod tamẽ limitat Bald.in
quodam ſuo conſilio, quod incipit,
quãquam allegata ſint multa &c.eſſe
[a] uerum ſi talis ſcientia [a] eſſet proba- [c]
bilis,per l.qui accuſare.C.de edend.
ad quid enim tenetur quis reuelare,
quod probare non poſsit? certè ne-
mo debet ſe ſubmittere tormentis,ꝗ
hoc caſu delatori inferuntur: ut l.iij.
C.ad l.Iul.ma. & ſqualori carceris:ut
l.fi.C.de accuſa. nulla enim culpa eſt
in uitæ diſcrimine ſe non ponere:ut
uoluit gl.in l.neminẽ. C.de infa.qui
enim ſolum audiuit, & non reuela-
uit,quia probare non poterat,immu
nis eſt à delicto per tex.in l.noſtris.in
fi.C.de calũ.Ex hoc infert Bald.quòd
aſſeſſores ſequẽtes Bar.in d.l.utrum.
& occidentes homines ſolummodo:
quia non reuelant ſecretum nõ pro-
babile, omnes ſunt homicidæ: quia
uiſus uidit,uelit,nolit,auris audit, qa
ſenſus corporis, & primi motus non
ſunt in poteſtate noſtra:ut no.in glo.
in l.j.§.ius naturale.in uerſi.coniuga
tio.ff.de iuſtitia & iure.Et ꝓpter hoc
ipſe Bal.in d.conſi.deplorat memo-
riam fideliſsimi militis do.Donati de
barbadoris,qui ob hanc cauſam cum
aliquibus ſuis ſequacibus fuit deca-
pitatus.Ita refert Ioã. de Platea doct.
Bono.inſtitut.de public.iudi. §.pu-
blica autem.pro quo facit ij.quæſtio.
vij.c.quia plerunq;.quod nota. Opi-
nio [b] tamen Bar.& Salic.obſeruatur
in practica,ut etiam dicit Bal.Ex quo
ſequitur, quòd quilibet quamprimũ
audiuit, uel notitiam habuit de ali-
quo tractatu contra ſuum Principem
uel cõtra rempublicam, illico debet
reuelare, & reuelans ſtatim præmiũ
conſequitur.Sinautem ex interuallo
reuelauerit,priuſquam dictũ delictũ
fuerit executioni mandatum, & an-
tequam per alium fuerit reuelatum,
tunc ſibi parcitur,& non punitur,ſed
præmium [c] perdit: ut d.l.quiſquis.&
ibi Cy.Bar.& Bal.

ADNOT.a ¶Si talis ſcientia. *Adde tu pro hac parte, quòd ſola & nu-
da ſcientia non ſit digna hac pœna. facit*

*quia l.q̃ſquis.punit principales ſatellites, & cõſocios ac miniſtros, conſcius aũt uidetur accipi pro participe, nõ autem pro ſimplici ſciente, de quo ſcripſi in c.j.de re. ſpolia.uel de offi.deleg.& ꝙ ita ſit, confirmatur ex tex.cũ gl.& ibi Io.mona. Ioã. and. & alii omnes in c felicis in §.illud. de pœ.in vj.ubi ſimplex, & nudum cõſiliũ ſiue fauor nud⁹ nõ punitur pœna qua principalis, ſed minore & arbitraria, & tamen nudum conſilium, & fauorẽ præſtans ſciebat: unde dicunt ibi Ioan.mona. & alii quòd punitur: quia debuit reuelare, & tamen illud delictum cenſetur, ut crimẽ læſæ maieſt.ut ibi in principio. imò magis ſecundum Angel.in l.quiſquis. pro his faciunt quæ no.Io.And. & Dominicus ibi, in princ. de eo qui præſtat conſiliũ & fauorem non nudum, niſi dixerimus aliud eſſe in caſu illius c.in quo non punitur conſcius ſimpliciter, ut patet in prin. & aliud in caſu d.l.quiſquis.Ad hoc etiã pondero dicta Car.& Imo.in cle. paſtoralis.de re iudi.dũ tractant poſt antiquos quomodo cõmittatur crimen læſæ maieſtatis: & nullo modo in enumeratione caſuum ponũt ſimpliciter ſciẽtem ſine participio coniurationis, imò uidetur ex qualitate caſuum incluſorum ipſum excludere. facit etiam c.ſicut dignum.de homicidio. ubi mitius puniuntur etiam cõſulentes, dũmodo nõ induxerint regẽ ad homicidiũ, & ſimiliter opem ferẽtes, ut ibi, cũ ergo l.quiſquis.cõſcios eadẽ pœna puniat, debet intelligi de participibus, aliàs &c. In facto etiã uidi de uocato ad impediendum occultè, ne dominus occideretur credẽtibus aliis coniuratoribus, ꝙ iuuare deberet: an retẽta opi. quòd nuda ſciẽtia puniatur, debeat puniri. & uidetur, ꝙ non: quia non fuit cõſcius, nec à cõiuratoribus uocatus, ſed ab impedire uolẽte: tamen ꝗa omnino ſciuit qualitercunq;, & uidit coniuratores perſeuerare in machinatione retenta dicta opi.non fuiſſet tutus.*

b ¶Opinio tamen. *Adde tu & uide Io.an.in c.pœnas.de homi.& Spec.in tit. de leg.§.iuxta.uer. quid ſi amici. & conſuluit Bal.in cõſi.xxxiiij.ij.li. quòd nõ reuelãs crimen proditionis, qđ effectum non habuit, quia ſciens contradixit, debeat relegari, maximè ſi erat affinis.Ber.*

c ¶Sed præmium. *Vide Bal.in l.teſtamentis.ff.de hæredi.inſtit.*

AVG. Tu autẽ in hac materia adde, ꝙ aliâs uidi iſtam quęſtionem in practica, & fui iudex in illa cauſa cõtra unũ potentem dominum, qui ſuo principi nõ reuelauit tractatum cõmittendũ contra principẽ, & ſuperiorem ſuum: quia erat ciuis ſuus: unde feci ipſum decapitari ſequutus ſententiam Bar.in d.l.utrum. quam ſententiam ſequutus eſt Bar. ipſemet in l.j. §.occiſorũ.ff.ad Sill.& ibi expreſſè Ang.& ſequitur do.Abb.in c.j.extrà, de reſt.ſpolia. & uide dictum do. Abb.in c.j.extrà, de offic.deleg. Dicit tamẽ Roma.in l.j. §. occiſorum.in fi. quod contra iſtam ſententiã Bar.cõſuluit Bal.Florentiæ in perſonam illius militis, & itá obtinuit. Quod nõ credo uerum, quia propter exorbitãtiã iſtius criminis iura ita uoluerunt: ut uoluerunt in §.alia.inſti.de publi. iudic. & in d.l.utrum.& canoniſtæ in d.c.j.marimè dominus Abbas. Adde tamen, quod dixit Ang.in l.frater.ff. ad legem Iu.de parricid.ꝙ uidit decapitari plures ciues, qui non reuelauerunt tractatũ ciuitatis ſuę, qui ſciebant ſolummodo tractatum, & non fuerunt participes, & hoc malè fuit factum, & iniquè: quia iura hoc non patiũtur: quia dicit, ꝙ ſi filius ſciebat futurã mortẽ patris, & nõ reuelauit,

non

nõ debet decapitari,ſed relegari de bet:ergo & ciuis debet relegari.pœna capitis eſt ſolũ qñ fieret tractatus cõtra principẽ & Papã,& ſic cõtra ecclesiã uel imperiũ,& dicit Ange.hoc eſſe mẽti tenendũ: quia quotidianũ eſt.Et ſubdit quòd unus forenſis qui nõ eſſet de populo,& ſic ius populi nõ debet tueri, licet ſciat conſpirationem,tamen non debet puniri ex hoc ꝙ non reuelauit,& dixit ꝙ hoc tenet gl.in d.l.utrum.in uerbo, conſcios.dum ſubaudit de participibus: quia de ſola ſcientia iſte talis nõ punitur in forenſe:credo iſtã ſententiã Ang.ueram:ſed credo ſententiã Ange.falſam dum ſe reſtringit tantum a in perſonam Papæ uel Imperatoris, p ea quæ ſuprà dixi. & not.bene iſta.

11 *Crimen læſæ maieſt.cõmiſſum per patrem ſiue per matrem,facit quòd non ſolùm delinquens,ſed etiam filij maſculi puniantur.*

ANGELVS.

11 *E T aduertendum eſt,quòd propter tale delictum commiſſum per patrem uel etiam per matrẽ,quia licet d.l.quiſquis.loquatur in patre,habet etiam locum in matre, & ſic in fœmina,licet ſit exorbitans & pœnalis:ut no.gl.in d.l.quiſquis.in uerbo, auſuras.& non eſt mirandum de dicta gl.quoniam aliquãdo lex exorbitans loquens in fœmina ex rationis identitate extenditur ad patrem:ut no.gl.in l.Fœminæ.C.de ſecũ.nup.& quòd non tantũ punitur delinquẽs, ſed etiã filii maſculi: prout habetur in d.l.quiſquis.quod no.licet uideatur inuſitatum quòd mulier tale crimen committat:tamẽ uidi ſemel de facto Bononiæ:filiæ aut fœminæ de bonis matris, & non patris delinquentis habẽt falcidiã:ut l.pen.C.ad leg.Iul.maieſt.& uxores delinquentium dotes non perdunt:ut d.l.quiſquis.§.j.Sed Sal.in d.l.j.§.j. dicit ꝙ licet Pet.& Cy.teneãt d.gl.quæ dicit idem in matre: tamen ſibi non placet, quia materia eſt odioſa & pœnalis:ideo ex rationis identitate extendi non debet,& maximè ſi pater eſſet uiuus,tunc filii domicilium patris non perderent,tamen glo.communiter tenetur.

A V G V. Tu autẽ in hac materia adde,quòd uidetur ꝙ gl.in d.l.quiſquis.ſit uera:qa extat doc.Bar.p illũ tex.in l.quemadmodum.C.de agric. & cenſi.qui dicit quòd ſtatuta [a] pœnalia ſunt fauorabilia,& poſſunt extendi,ubi faciendo extẽſionem delicta non remaneãt impunita,& ciuitas purgetur malis hominibus.Nõ mirum ergo,ſi lex,quiſquis. loqueretur in patre, ſi poſſumus extẽdere ad matrem,ſed hæc ratio eſt nimis generalis,& periculoſa.Sed ultra doct. gl.ordinariã de iure canonico allego in hac materia,quæ uult idem,qđ gl.noſtra iuris ciuilis:quia gl.in c.ſtatutũ.el ij.extrà,de hær.lib.vj.expreſſè hoc dicit in terminis, ꝙ lex , qſquis. habet locũ in matre, & in filiis: & licet huic ſentẽtię ſit tex.in cõtrariũ in c.ubicunq;.extrà, de pœn.in vj.tamẽ gl.in d.c.ſtatutũ.rñdet ad hoc cõtrariũ,ſed eius reſpõſio nõ mihi placet, & credo in pũcto iuris falſas eſſe illas gl.quinimo gl.in c.ſi qs.vj.q.j.uoluit,ꝙ tex.in l.qſquis.loquat̃ ſolũ de filiis qui ſunt in poteſtate nõ in emãcipatis.Sed mater non habet filios in poteſtate: igitur in practica non recederem à gl.propter enormitatem criminis:unde imo.in materia noſtra

principali in l.ex facto. §.ſi. quis rogatus.ff.ad Treb.ibi uide. Tene tamen menti, quòd iſta pœna non afficit filios, ſi ſint clerici. Ita dicit gl.in c. ſatis peruerſum. lvj.diſt. contra facit tex.in c.ſtatutum.extrà de hære.& ibi Petr.de Anch.ſi crimen hæreſis æquiparatur crimini læſæ maieſta. & ibi uide quid in matre. & uide Arch.in c.ſi quis.vj.q.j.

ADNOT.a ¶ Statuta pœnalia. *Et quòd ſtatuta pœnalia debeant extendi fauore reipublicæ, tenuit Roma.in conſ.cccxxxviij. & an crimine læſæ maieſtatis maſculinum concipiat fœmininũ, uide Fran. de Aret.in conſil.xxxix. & an delictum matris in crimine læſæ maieſtatis noceat filiis, uide Petr. de Anch. Ioan. Andr.mona.in d.c.ſtatutum.* Ber.

13 *Crimine læſæ maieſt. commiſſo per filiumfamilias, an pater puniatur: & an l.quiſquis. C.ad legẽ Iuliam maie. habeat locum in filiis naſcituris.*

ANGELVS.

13 * QVAERIT ibi Sali.ſi filiusfamil.commiſit dictum crimen, an pater teneatur & puniať. & dic ꝙ non: ut d.l. quiſquis.§. ratio. quia ceſſat ratio ſucceſsionis ſanguinis improbati. ergo &c. Cy. ibi quærit an habeat locum d.l. ita in filiis naſcituris. & dicit quòd ſic: quia ratio d.l. ita in eis ſibi locum uendicat, ſicut in iam natis.argu.l.adigere. §.quamuis. de iure patro. & hoc tenet ibi Salic.

AVGVST. Tu autem in hac ultima concluſione, an illa l. quiſquis. habeat locum in iam natis uel naſcituris, ſæpius ego fui interrogatus de hac quæſt. adde glo.magiſtram in c. ſi quis.vj.q.j. quæ decidit iſtam quæſtionem in terminis, & omnino uide doct.maximè Io.And.in c.quibuſdã. de pœ.in fi.ij.col. & Ang.in d.l.quiſquis.& uide not.per text. & glo.Bar. Bal.& Salic.in l.ij.C.de libertis & eorum liberis.

14 *Crimen læſæ maieſt. d.l. quiſquis. an habeat locum in filiis naturalibus tantùm & ſpuriis, & uſquequo extendatur, & quomodo ſint incapaces.*

15 *Lex in materia pœnali loquens de filiis, an comprehendat naturales.*

ANGELVS.

14 * QVAERIT Cyn.& Sali.in d. l.quiſquis.§.j.an illa lex habeat locũ in filiis naturalibus tantùm, & dicunt quòd ſic: arg.l.iiij.C.de interdi. ma. coniuncta rub.licet Cyn.in d.l.iiij.uideatur tenere contrarium: ut refert Bar.in l.ex facto.§. ſi quis rogatus. in fi.ff.ad Treb.ubi ipſe nõ decidit, ſed Ang.tenet ibi opi.Cy.in d.l.quiſquis. ne plus uideať habere luxuria quàm caſtitas: & hoc uidetur uelle gl. in c. ſtatutum.in uerbo, uolumus. de hære.in vj. & idẽ erit in ſpurio, ubi eadẽ uiget ratio.& hoc etiam ſequitur ibi Imo.Item in d.l.quiſquis.Sali.& communiter omnes doct. concludunt, quòd ob quandam conſtitutionem Fede. de qua ibi Cy.in fi. facit mentionẽ, quòd filii etiam in infinitũ uſque tamen ad ſecundam generationem comprehendantur: quod quidã reſtringunt in patre: in matre autem dicunt, quòd delictum non tranſit ultra primum gradum ad ſimilitudinẽ hæreſis, quod crimen læſæ maieſtati æquiparatur: ut no.gl.& Sali.in l.ij.C. ad legem Iul.maieſta.& pro hoc alleg.c.ſtatutum.el.ij.de hære. in vj. Et notandum eſt quòd tales filii non tãtùm ex teſtamento, ſed nec ab inteſtato ſunt aliquo modo capaces, imò ab omni ſucceſsione ſunt alieni, ita dicit

dicit text. in d.l. quiſquis. ubi quòd à ſuccesſione proximorum habeãtur alieni. & ſic etiam non capiuntur ad commodum fiſci: filiæ autem fœminæ extraneis ex teſtamento, & proximis ab inteſtato ſuccedere poſſunt etiam ad earum utilitatẽ, quia nõ reperitur contrariũ iure cautũ. ita dicit Sali. in d.l. quiſquis. §. ad filias.

15 AVGVST. * Tu adde in hac materia an appellatione filiorũ contineãtur naturales & baſtardi: ꝙ iſte paſſus habet multa capita, ſed paſſus noſter eſt iſte, an in materia pœnali lex loquens de filiis comprehendat naturales [a], ſed in caſu d.l. quiſquis. mihi uidetur quòd gl. in d.l. quiſquis. uidetur tenere, quòd baſtardi non comprehendantur, dum gl. uult ibi quòd ille tex. loquatur de filiis in poteſtate, nõ de emãcipatis. Et in terminis hoc uoluit alia glo. de iure cano. in c. ſi quis. v. q. j. Quinimò ibi Archi. dixit unũ ſtupendũ uerbũ, quòd d.l. quiſquis. nõ cõprehẽdit filios clericos. Si ergo uera eſt iſta concluſio: ut d.l. quiſquis. nõ cõprehendat niſi filios in poteſtate: ergo nõ cõprehẽdet ſpurios & naturales, qui nõ ſunt in poteſtate. §. fi. inſti. de nup. ſed doctò cõmuniter in d.l. quiſquis. tenent contrarium. & Io. And. cõſuluit pro hac parte cum quãplurimis doct. ut ipſe refert in d.c. ſtatutũ. de hære. in vj. quẽ ſequitur ibi Dominic. de ſancto Gemi. licet Cy. uideatur tenere cõtrarium in l. libertinũ. C. de libertis & eorũ libe. per l. fi. C. de naturalibus libe. quæ lex nihil facit: quia ibi quærebatur an auus qui poſſet relinquere ſubſtantiã ſuã nepotibus per diſpoſitionem legis, poſſet etiã relinquere nepotibus naturalibus, & dicitur quòd non: ibi enim non reſultat abſurdum, ut beneficiũ quod conceditur legitimis non extendatur ad nepotes naturales. Sed in quæſtione noſtra ſi ſententia pœnalis nõ comprehenderet naturales, ſed legitimos tantùm, contineret abſurdum, quod eſt contra tex. in authen. de reſti. & ea quæ parit. poſt princ. Et in hac materia uide per Moder. in d. §. ſi quis rogatus. & dicta Cy. in hac materia ampliauit Ang. in conſilio ſuo xxix. quod incipit, domina Franciſca. in uulgo autem conceptis, qui patrẽ demonſtrare neſciunt, non habet locum d.l. quiſquis. ut ibi not. Cy. & Io. and. & Dominic. de ſancto Gemi. in d.c. ſtatutum. Et dixit Roma. in ſingularibus ſecundi anni clxiij. quod incipit, tu ſcis quòd in condẽnatione patriſfamiliãs filius clericus habens beneficium eccleſiaſticũ non priuatur illo beneficio propter delictũ patris.

ADNOT. a ¶ Naturales. *Et an filiorum appellatione ueniant naturales & baſtardi, uide Bal. in conſil. cxix. & in conſi. clxiij. in quinto. Fulg. in conſi. clx. & quòd filius legitimus ex patre ſpurio non uenit appellatione coniunctorum. & idem uoluit Pe. de Anc. in conſi. cccc. x. B.*

16 *Crimen læſæ maieſtatis quamprimũ quis tractare incipit, ſtatim perdit adminiſtrationem rerum ſuarum, & omnis alienatio interim facta eſt ipſo iure nulla.*

ANGELVS.

16 * ET bene ſcias, quòd quamprimùm quis incipit tractare dictum crimen, ſtatim perdit ſuarum rerum adminiſtrationem, & omnis alienatio interim facta in bonis ſuis ipſo iure nõ ualet: ut eſt tex. in l. fi. & ibi Cy. C. ad l. Iul. ma. & no. Bart. plenè in l.

poſt contractũ.ff.de dona. non tamẽ
ipſo iure bona ſunt confiſcata:ut d.l.
pe.ad fi.licet gl.in c.cùm ſecundũ. de
hære.in vj. dicat cõtrà,ſcilicet,ꝙ intel
ligunt cõfiſcata ipſo iure à die cõmiſ
ſi criminis hæreſis.ita dicit Bar.in l.ſi
debitor.ff.q̃ in frau.cre. qđ bene no.

AVGVST. Tu adde quod di-
a xit Ang.in l.meminiſſe [a]. C.ad.l.Iul. a
maie. ubi uideretur æquiparare reũ
criminis læſæ maieſtatis &hęreſis,in
hoc ſcilicet, quòd poſtquã deliquerunt, non poſsint alienare quicquã
de bonis uendendo,donãdo, uel do
tem conſtituẽdo,& dicit quòd illa di
ſtinctio quam ipſe ibi poſuit in reo
criminis læſæ maie.per omnia dicen
dum eſt idem in reo cõmittẽte hære
b ſim [b]:& ibi limitat materiam iſtam in
duobus capitibus.Primò per tex.in l.
qui à debitore.ff.quæ in frau.credi.&
per tex.in l.ſi fraudator.§.j.ff. quæ in
frau. credi. ſed uide Moder. in d.l.
qui à debitore.& in d.l.poſt contractum. Et uide quod dictum eſt infrà,
in gl.& eius bona publicamus.in penultima additione mea.

ADNOT. a ¶ Meminiſſe. *Adde ut per Pet.de Anch.in conſil.clix.Ber.*
b ¶ Hæreſim. *Adde Pet.de Anch.in cõſ.
ccxciiij.in fin.& quod licet quis non priuetur beneficio ipſo iure, niſi propter crimen hæreſis & ſimoniæ, quod tamen ſi
Papa mandat prouidere alicui de beneficio criminoſi, ſi conſtiterit crimẽ commiſiſſe, quòd in uim talis commiſsionis executor poterit prouidere.Bern.*

17 *Crimen læſæ maieſta. etiam poſt mortem delinquentis poteſt intentari.*

ANGELVS.

17 ET bene aduertas, quòd tale cri
men etiam poſt mortem delinquentis poteſt intentari, & quomodo intentetur no.gl.in §.per contrariũ.inſti.de hæredi.quæ ab inteſta. defe. &
dicã infrà,in gl.in uerbo, qui iudex.
uidens quòd dicti inquiſiti nõ cõparent:& bene nota ꝙ in hoc crimine,
licet Caius qui iam mortuus eſt nõ
poteſt citari & cõdemnari:ut l.j.C.ſi
reus uel acc.mor. fue.& l. de qua re.
§.j.ff. de iu. ſed memoria [a] Caii eſt
damnanda:ut no.gl.in d.§. per cõtra
rium.& contra eius defuncti memoriã formãda eſt inquiſitio,& proceſſus debet agitari.ita dicit Ang. in l.ij.
C.ad.l.Iul.maie.Et fiet iſto modo uidelicet:hæc eſt quædã inquiſitio quę
fit &c. contra & aduerſus memoriã
Caii proditoris in eo de eo &c.Poſtea citentur filii & ſucceſſores coniũcti, qui ueniant ad contradicendum
quicquid uolũt, & poſſunt,ne memoria domini Caii damnetur uirtute &
occaſione cuiuſdã inquiſitionis contra eius memoriã formatæ,& eius bona, cuius inquiſitionis in effectu tenor eſt iſte uidelicet &c. Et nõ eſt mirum quare iſti citentur,quia eorũ intereſt:ut l.j.ij.iij.& iiij.ff.de libe. cau.
&etiã propter bona:ut l.fi.C.ſi re.uel
acc.mo.fue.& l.j.& per totũ.C.ſi pen.
app. mors interuenerit.ſentẽtiæ autem formam uide per gl.in d.§. per
contrarium.quod nota:quia ſępe de
facto contingit.Not. etiam quòd tali iuri damnandi memoriam delinquentis præſcribitur quinquennio.
arg.l.ij.C.de apoſt.

ADNOT. a ¶ Sed memoria. *Adde tu & uide Cap.in cõſil.xvij.ubi in
facto conſuluit quòd memoria poſsit dãnari.& uide Angelum in cõſilio ccxxiiij.
& Bal.in conſil.lx.in iij.uolumi. ubi etiã
ponit practicã,& dicit ꝙ prædicta procedũt cum crimẽ cõmittitur contra principem*

*pem uel rempubl.Romanorum.Bern.*

AVGVST. Tu autẽ in hac materia cõſidera & adde, quód canoniſtæ habẽt unã bonã gl. in ſumma xxiiij.q.ij.quæ dicit quód canoniſtæ nõ permittũt poſt mortẽ aliquẽ accuſari niſi in tribus caſibus. Primó in hereſi, per c.fi.de here. Secundó quãdo quis hæreticũ inſtituit hæredẽ:ut in c.ſi qs epi.extrà de hæreti. Tertius caſus eſt ſi quis in notorio crimine deceſſerit lxxxviij.diſt.c.neq;. Sed dicit illa glo. in d.ſumma, quód leges dicũt aliter: nã nõ permittũt aliquẽ accuſari poſt mortẽ, niſi propter bona tantũ, nõ ꝙ alia pœna ſibi imponatur: & dicit ꝙ in crimine læſæ maie. hoc ſtatuit per l.fi.C.ad legẽ Iul.maie.& per alia iura & multos caſus enumerat etiã ibi gl.illa, & ſimilis eſt gl.in c. accuſatus. de hære.in vj.cõiunćto tex.in uerbo, poſt mortẽ.& illa gl.in d.c.accuſatus. dicit unũ ſingulare uerbũ, quód licet poſt mortẽ poſsit agi: & hoc etiã ut bona hæredum cõfiſcentur & applicentur fiſco:tamen hoc uerũ, ſi intra xl.annos hoc fit, aliàs non. & illã glo. ſemper teneas menti, quam gl.intelligo etiã in crimine læſæ maieſtatis: & ita illã gl. intelligit Io. Andr.ibi in nouella. & etiam Dominic.de ſanćto Gemi. Quinimó expreſsè hoc uoluit gl.illa dum allegat tex.in l.fi.C. ad legem Iul. ma. Adde quæ dicã infrà in gl.in uerbo, quod incipit, q iudex ui dens quód prædićti inquiſiti nõ cõparent. & uide Rom. in ſingularibus primi anni cccx.quod incipit, de crimine læſæ maieſtatis.qui ponit quãtũ durat iſtud ius accuſandi poſt mortẽ rei.& allegat illam gl.xxiiij.q.ij.in ſumma.& uidetur ibi tenere quód durat quinquennio:dic tñ ut ibi, per eũ.

18 *Sacerdos qui in cõfeſſione audiuit cõfitentem crimen læſæ maieſt.an teneatur uel poſsit confeſſionem ſibi fac̃tã reuelare.*

ANGELVS.

18 * QVAERO an ſacerdos qui audiuit aliquem in confeſsione, qui confeſſus fuit aliquod crimen læſæ maieſta. teneatur uel poſsit dićtam confeſsionem ſibi fac̃tam reuelare. Iſta eſt materia cano. & non licet mihi immittere falcem in meſſem alienam:ut in c.uenerabilem.de elec.attamen ut aliquid dicam, & ut materiam aliis melius dicẽdi tradam, ſubmittendo me canoniſtarum & theologorum determinationi, uidetur quód aliquo modo ſacerdos dićtam confeſsionem non debeat propalare: ut in c.omnis utriuſque ſexus. de pœni. & remiſ. in uerſic.caueant autem &c. & quod ibi not. per Inno. & Ant. de But. hoc etiam confirmatur: quia crimen læſæ maieſta. hæreſis & ſimoniæ æquiparantur: ut not.gl. in fi.in c.j.de cenſi.in vj. ſed ego habeo in crimine ſimoniæ, quód ſi plures confeſsi fuerunt dićtum crimen, & unus inducat dićtum ſacerdotem in teſtem, poteſt contra illum confitentem qui ſacerdotẽ inducit in teſtẽ ſuper dićto crimine ꝓcedere:alios aũt dićtũ crimẽ cõfitentes celare debet: ut in c.nemo.de ſimo. & ſic loquitur c.ſignificaſti. de adul. Et ſic habeo ꝙ etiam in crimine ſimoniæ illum qui non inducit ſacerdotem in teſtem, non poteſt ſacerdos promere:ergo eodem modo in crimine læſæ maieſt. quæ ut dixi æquiparantur, & quando duo æquiparantur, ſtatutum in uno de æquiparatis trahitur ad reliquum: ut l. ſi quis ſeruo. C. de furt.

C 5 merito

merito ergo &c.Et pro iſta parte ꝙ
omnino celari debeat,facit qđ habe
tur in c.ſacerdos.de offi.or.facit etiã
qđ no.Inn.in c.omnis.ꝙ qcquid fa-
cere põt hoc bono modo,ſacerdos
ut peccatũ qđ in cõfeſsione audiuit,
impediatur,ſine expreſsiõe perſonę
uel ꝑditione cõfitẽtis,& cõfeſsionis
põt ſacerdos facere,aliàs aũt quod-
cũq; malũ exinde ſeq poſſet,hoc ei
denegatur ne pãdat. Caue tibi,quia
etiã nullo caſu ſacerdos põt reuela-
re delictũ,ſiue crimẽ ſibi in pœnitẽ-
tia cõfeſſum,ſecundũ Arch.de pœn.
di.vj.c.ſacerdos.qa illud peccatũ ſcit
ut Deus,de offi.or.ſi ſacerdos bene
facit.de re iudi.c. omnis res.de hoc
etiã no.de exceſ.pla.c.dilectus.unde
ſacerdos iudici quærẽti etiã p iura-
mẽtũ,põt reſpõdere nihil ſcio oĩno,
ſcilicet ut homo,& etiã nihil ſcio p
cõfeſsionẽ,ſubintelligẽdo nihil ſcio
tibi reuelãdũ,ſicut dicitur Matt.xiij.
de die & hora illa nemo ſcit, neque
Angeli in cœlo neq; fili⁹,ſcilicet ut
reuelent.In contrarium uidetur face
re,uidelicet ꝙ ſacerdos poſsit illud
manifeſtare,qđ no.Anto.de bu.in d.
c.oĩs.uer.ſed quæro qđ ſi aliqs cõfi-
tetur &c.ubi dicit ſecũdũ quoſdã,ꝙ
ſi qs cõfitetur ſe uelle occidere aliũ
uel aliud malũ committere,dicẽs ꝙ
nõ põt tẽtationi reſiſtere,an ſacer-
dos poſsit reuelare.& ibi qdã dicũt
ꝙ põt hoc reuelare illis qb⁹ põt ꝓ-
deſſe & nõ obeſſe.alle.xxx.diſ.c.hoc
uidetur.cũ ſimi.pro hoc etiã facit ſe
cundũ eũdẽ ibi,ꝙ nõ eſt uera cõfeſ-
ſio,ubi qs nõ confitetur peccatũ cõ-
miſſum,ſed cõmittẽdũ,de quo etiam
pœnitẽtia dari põt,& ꝙ qlibet tene
tur impedire:ut no.ĩ c.queãdmodũ.
§.fi.de iureiu.ubi aũt peteret pœnitẽ
tiã prĉteritę uolũtatis:tũc bene eſſet
cõfeſsio.alle.de pœ.& remiſ.c.cũ q-
dã.poſſet fortè ex prædictis ſic diſtin
gui,ꝙ aliqs cõfitetur crimẽ læſæ ma-
ieſt.iam pfectũ & cõſummatũ:utpu-
ta,ego cõfiteor ꝙ in tali tractatu iã
eſt annus p tales celebrato etiã ego
interueni,& omnia ſciui,& oĩa tra-
ctaui,licet de me dictũ & rationatũ
nõ fuerit,& petit pœnitentiã,& ſibi
iniũcta eſt,& tũc tale crimẽ nõ poteſt
per ſacerdotes propalari:qa eo ipſo
ꝙ pœnitẽtiã iniunxit, & peccatũ eſt
iam cõmiſſum & perfectũ,& ex hoc
ſciatur,uel non,cõmunitas lædi non
poteſt,& res publica, nõ debet reue
lari:ut d.c.ſacerdos.& c.nemo.& c.
ſignificaſti.& c.cũ qdã.de pœ.& re-
miſ.& idẽ ſi confitetur ꝙ actualiter
eſt in tali tractatu,& ipſum pœnitet,
& præteritæ uolũtatis petit pœniten
tiã quæ ſibi iniuncta eſt, & tunc etiã
hoc nõ poteſt propalari:ut d.c. cùm
quidã. Si aũt dicat quòd habuit & ha
bet tractatũ,& quotidie exercet con
tra rempu. & tali tẽtationi reſiſtere
non poteſt,& nullo modo poteſt ha
bere animũ deſiſtẽdi,& quòd omni-
no quantũ in ſe erit cũ cæteris aliis
executiõi mãdabit:tũc ego credo ꝙ
ſi ſacerdos manifeſtet illis qbus pro-
deſſe & nõ obeſſe põt,nõ ſpecificã-
do perſonã,uidelicet caueatis,qa tali
die oĩno & tali loco debet fieri tu-
multus,uel aliquod ſcãdalũ in popu-
lo:tũc ego credo ꝙ hoc facere & ꝓ-
palare poſsit: ut d.c. hoc uidet.xxx.
diſt.Et qa nõ eſt confeſsio illa ex qua
non recipit nec recipere põt pniam:
ut d.c.cũ quidã. Et prædicta ſunt ue-
ra,ſi tãtũmodo dicat de ſe:ſi uerò etiã
dicat cõſocios in ſpecie, uel dicat ꝙ
ĩ hoc tractatu ſunt plures alii,tũc ſiue
etiam

etiã pœnituerit de ſuo malo propoſito,& pœnitentiã petat,tunc credo ꝙ ſacerdos non malè faceret notificare illis quibus obeſſe & non prodeſſe poſſunt:ꝙ tractatus eſt in ciuitate contra rem publicã:ut c.hoc uidetur.nõ autẽ nominet aliquo modo dictũ confitẽtẽ:ut d.c.omnis. nec etiã alios qui confeſſi non ſunt,ſed tantũ nominati ab illo confitẽte:arg. d.c.nemo.de ſimo.qa ipſe ſacerdos illos nominãdo uidetur eos accuſare,ꝙ ei nõ ꝑmittitur.igitur &c. Ego ut legiſta hæc dico,quę extraxi ex dictis Ant.de bu.& Inno.in d.c.omnis. cogita & corrige tu,ut iuriſ[c]eſt.

AVG. Tu autem in hac materia adde quòd mihi uidetur,quòd nullo modo ſacerdos debeat reuelare cõfeſſionem,per id quod dixit ſanctus Thomas in quarto ſententiarum diſtin.xxj.nam dicit quòd in ſacramẽtis illud quod geritur exterius,eſt ſignũ eius quod geritur interius: unde ſicut Deus peccatum hominis texit,ita confeſſor debeat tegere exterius:& ideo tanquam uiolator ſacramẽti qui peccat,qui reuelat confeſſionem:quia per celationem etiã homines magis ad confeſſionem attrahuntur,& ſimplicius confitentur. unde etiã dicit,ſi aliquod periculum futurum immineret, & hoc fatetur ſolum per confeſſionẽ,ut de hæretico qui corrũperet fideles,uel de matrimonio illicito,quod aliquis uellet facere,uel aliquid magnũ tẽporale damnũ,non propter hoc reuelare debet, ſed potius monere eos qui confitẽtur ut obuiẽt,uel deſiſtant, & prælato dicere quòd uigilet ſuper gregẽ,& huiuſmodi ſine ulla reuelatione,per c.ſacerdos.de pœnit.diſt. vj.& d.c.omnis. Quinimò dixit do. Abb.in c.dilectus.extrà de exceſ.prælа.quòd etiam per Papam non poteſt quis cogi ad reuelandũ confeſſionem alterius.limitat tamen præfatus doctor in loco præallegato,niſi ſacerdos alio modo ſciret quàm ꝑ confeſſionẽ ea quæ audit,& ſcandalũ immineret:quia põt reuelare. Et ad hoc uide Abb.in d.c.dilectus. Materiã autem iſtã,& iſtã diſtinctionem do.Ang.uide latius per Arch.quem ipſe non uidit in c.ſacerdos.de pœ. diſt.vj.per Io.an.in d.c.omnis.& per doc.in d.c.nemo.& in c.ſignificaſti. &in c.ſi ſacerdos.extrà de offi.ordi. pro nunc iſta nota,& materiam latè uide in piſanella in litera C.in uerb. confeſſio.ibi,confeſſionis celatio.

SVMMARIVM.

1 *Falſum quid ſit.*

FALSARIO. Videndum hic
1 cenſeo de crimine falſi.*eſt au-
a tem falſum ueritatis mutatio [a] : ut in authen.de inſtru.cau.& ſi.in prin. & not.Azo.in ſumma de fal.in prin. quotieſcunq; ergo quis dolo,& non alio modo immutat ueritatem,incidit in pœnam falſi:nam ſine dolo,& propoſito,tale delictum non cõmittitur:ut l.nec exemplũ.C.de fal.& ibi Cy.& à dolo quis excuſatur quibuſcunque excuſationibus,uel præſumptionibus, etiam iniuſtis:ut l.igitur. §.j.ff.de libe.cau.&.in l.j.in fin.& ibi Bartol.ff.de abige.quod tamen qualiter intelligatur,not.plenè, & eleganter Salicet.in l.ſenatus.C.de his qui ſibi aſcri. Ex quo ſequitur, quòd ſi aliter reperiatur ſcriptum à notario, quàm fuerit dictum à partibus, tamen non propter hoc ſolũ præſumitur falſum,nec de falſo debet dãnari

nari, niſi appareat ex aliis circunſtátiis quód falſum commiſit. ita ſingulariter dicit Bar. in l. quoties. §. j. ff. de hære. inſti. Et non eſt mirũ, quia Bal. in l. j. C. de ſacroſan. eccle. dicit quoties eſt unũ uerbũ qđ poteſt importare falſitatem, & non falſitatẽ, facimus coniecturã, quód falſitatem nõ importet, pro quo facit quod no. Bal. in l. errore. C. de teſt. ubi propter officium publicũ præſumitur, ꝙ magis errore quàm falſo fecerit: ut l. ij. C. de offi. iudi. pro quo facit quod not. Bar. in l. gerit. in vj. col. ff. de acquirẽ. hæred. quoties poteſt capi cõiectura quód quis delinquat, & non delinquat, capimus illam, ut in delictum non incidat: ut l. merito. ff. pro ſoc.

ADNOT. a ¶ Veritatis mutatio. *Adde quid ſit falſum, & an cõmittatur ſine dolo. uide Cap. in cõſi. xxj. & ibi quid ſi teſtes dicunt, quód aliter ſcripſit notarius quàm fuit dictũ, an præſumatur falſarius. & per Rapha. Cu. in conſi. cxlviij. ubi & in quibus rebus falſum cõmittatur, & quomodo cõmittatur, & qua pœna puniatur. & per eundẽ in conſi. cxxxv. & in conſi. xcj. & ibi ponit, an teſtis deponens non uerum, ſine dolo puniatur: & quot modis dicatur falſum, uide Alexã. in conſi. lxxij. & conſi. lxxiij. & conſi. lxxvij. in j. uolu. & quid ſi eſt ſine dolo, & ſi non nocet, nec poteſt nocere, per eundem Alex. in conſil. lxx. eo. uol. col. fina. & in d. conſi. lxxij. col. ij. & quando falſitas præſumatur in teſte: & quid in ſcribẽte in libro proprio, uide per do. meũ Soci. in conſi. ciiij. per totũ. & an in notario præſumatur potius error, quã dolus, per Alexã. in d. conſi. lxx. Franc. de Aret. in conſil. xlvij. & Paul. de Caſt. in conſi. clj. & per do. meũ Soci. in cõſ. xciiij. & ultra prædicta quid ſit falſum, uide Bar. in conſi. cxcjx. incip. Tudertinus. & Io. do Ana. in conſi. xij. die tamẽ quód licet in notario præſumatur potius error, quàm falſitas: tamen ſi ex aliis præſumptionibus appareat de falſitate, poteſt torqueri. ita uoluit Barb. in conſi. xxxvij. incip. ſcribitur lib. Iudicum.*

AVGVST. Tu autẽ in hac materia inquantũ autor iſte hîc loquitur de excuſatione notarii, adde no. per Bal. in l. ij. C. de fal. ibi dum dicit, quia notarius erat perſona fide digniſsima. & uide Bal. in l. pe. C. de his qui ſibi aſcribunt, qui dicit. quód ille tex. eſt melior tex. de iure, qui probat ꝙ ubi ignorãtia eſt tolerabilis, ſemper præſumitur error, potius q̃ malitia. limitarẽ tamẽ prædicta ſecundũ doctrinã Sali. in l. in exercen. C. de fi. inſtr. in pe. col. quia ſi quis per teſtes probaret notariũ falſum dixiſſe, puta per tres, uel quatuor teſtes etiam non deſcriptos in inſtrumẽto, quód inſtrumentũ nõ coadiuuaretur aliis teſtibus, ꝙ tunc poteſt ex illiſmet teſtibus notarius cõdemnari de falſo: ꝙ ſi ſolum per duos teſtes nõ deſcriptos in inſtrumento probaretur cõtra inſtrumentũ, quód non aliis teſtibus coadiuuaretur, & illi teſtes etiã reprobatorii eſſent omni exceptione maiores, tũc etiã notarius nõ poteſt propter hoc condẽnari de falſo, ſed bene eſſet præſumptio, & ſuſpicio falſi. Ita intelligo dic. Bart. in d. l. quoties. & adde Tanc. in viij. rub. in xij. q. qui dixit, ꝙ ſi notarius omiſit ſcribere protocollũ in totum, uel in partẽ, uel ſolẽnia, uel ſubſtãtialia omiſit ſcribere, potius præſumitur ꝙ ex ſimplicitate, q̃ dolo hoc fecerit. Adde dicta doct. in l. ſi quis decurio. C. de fal. in illa quæſt. quãdo nuncius dici

dicit unũ,& notarius aliud,an magis credatur,& an potius prǽſumatur ꝙ nuncius dicat falſum, q̃ notarius. & uide Bar.in l.prædia.ff.de acquir. poſ.licet teſtes dicãt aliud quàm inſtrumentũ,excuſatur notarius à falſo. An autẽ tunc ſi teſtis contradicat notario,quia teſtis dicit nunquã dixi id quod ſcripſit notarius,& ipſe notarius dicat contrariũ, cui magis credetur?& in ciuilibus,& in criminalibus materiã uide per Spec.in titu.de teſte.§.j.uer.ſed pone.ecce ubi dicit quòd crederetur notario, niſi teſtes accuſarẽtur de falſo,quod putat notabile do.Abb.in capi.cum cauſa.de teſti.iſta eſt maxima materia, de qua ibi per Io.And.in addi.& per Sali.latè in l.ſi quis decu.C.de fal.licet aliter ſentiat do. Ant.de But.qui notãter loquitur in c.ad audientiã.extrà de præſcrip.& ibi do.Ant.limitat materiam,& per Inno.& Imol.in c.cùm Ioannes.extrà de fide inſtru.& Ro.in l.j.§.ſi.ff.de uer. obli.qui notãter loquitur.& duas limitationes uide per Ang.& Imol.in l.j.§.ſi quis neget.ff. quemadmo.teſta.aper.per Abb.in d. c.ad audientiã.per Bald.in c.literas. extrà de præſum.& Imol.& do.Card. in cle.j.§.ſi.de hæred. Pet.de Anch. in cap.cũ ab uno.de re iudi.per Floria.in l.de ætate.ff.de proba.per do. Abb.in ca.ſicut.extrà de teſti.per Bal. in apoſtil.in l.ob carmen.ff.de teſti.

2 *Falſum quot modis dicatur.*

3 *Falſi crimine quis puniri nõ poteſt,niſi talis falſitas alteri noceat, uel nocere poßit.*

4 *Crimine falſi tenetur, qui manu ſua ſchedulam ſcripſit in ſui fauorẽ,ſi probari pôt, quòd illa ſcriptura ſit falſa.*

5 *Falſum largè non comprehenditur per ſtatutum mentionem faciens de falſo.*

6 *Falſi crimen quomodo conſuetudine excuſetur.*

7 *Scriptura falſa, uel inſtrumento, aut dicto teſtis quibus nullum præiudiciũ paretur alicui,quamuis pœna falſi nõ adhibeatur, attamen pœna extraordinaria erit exercenda.*

ANGELVS.

2 *QVAERO, quot modis dicatur falſum,reſpondeo, ut dicit Bart.in l. quid ſit falſum.ff.de fal.qui concludit quòd uno modo dicitur largißimè,& iſtud eſt illud quod non eſt uerũ,ſiue dicatur dolosè, ſiue nõ.iſtud probatur per l.ſi is q ducenta.§.utrũ. ff.de reb.dub. Secundo modo dicitur falſum largè,ſcilicet omnis ueritatis mutatio, quæ in ſe habet dolũ: ut in d.authẽ.de fide inſtru. & ſuprà dictum eſt. Et hoc modo loquendo omnis ille qui dolum committit poteſt dici, quòd falſum committat, & hoc eſt uerum, quantum ad accuſationem de falſo. Tertio modo dicitur falſum ſtrictè, quod incidit in aliquod capitulum l.Cor.ut d.l.quid ſit falſum.ex quo Bar.infert, quòd non ex omni dolo,nec ex qualibet deceptione quis incidit in falſum: ut puniatur d.l.Cor.de fal.niſi in certis capitulis expreſsis.C.& ff.de fal.& tamẽ idẽ ſequitur Salic.in l.nec exemplum.C.de fal.quæ capitula enumerantur per Azo.circa prin.in ſumma de fal.in ij.quæſt.dic ut ibi per eum, & per Salic.in l.j.C.de fal.Ex quo ſecundo loco etiam infert Bar.in di.l. quid ſit falſum.quia cùm ſtatuta debeãt propriè intelligi,& nõ per uerba latißima,uel larga: ut l.conſtitutionibus.ff.ad municip.quòd ſi ſtatuto cauetur,quòd damnatus de falſitate

ſitate nõ admittatur ad honores, in-
telligitur de condemnato de falſi-
tate ex aliquo ca. quod enumeratur
in ff.& C.de fal.quod not.unde ſi eſ-
ſet damnatus ex aliquo ſtatuto, uel
reformatione inducente falſitatem,
a non repellitur ab honoribus [a]. Et
aduertendũ ꝙ conſuetudo commu-
nis ſcribendi, aliter quàm ſit ueritas
b rei excuſat à falſo [b], ut pone, Peru-
ſii eſt officiũ conſeruatorũ, qui ſunt
tres numero: quãdo duo faciunt ali-
quid, eſt cõſuetudo, ꝙ licet alius ab-
ſens ſit, ſcribitur ſub nomine omniũ
trium, ꝙ tamen propter talẽ conſue
tudinẽ excuſatur ſcribens etiã ſcien-
ter à falſo: ut no. eleganter Bal. in ca.
Obertus. in ſi. j. col. de feu. da. in uicẽ
legis cõmiſſo. & etiam in dicto loco
ponit exemplũ, ſi conſuetudo eſt ꝙ
notarius maſſariorũ, licet ultima die
ſui officii recipiãtur ſolutiones, ſi po
nat in alia die, quòd propter dictam
cõſuetudinem excuſatur à falſo. qđ
3 not.* Habeas tamen pro fundamẽ-
to uero, quòd de falſitate quis puni-
ri non poteſt, niſi talis falſitas ſit ali-
cui nocitura: nam ſi alteri damnũ nõ
inferat, licet falſum cõmiſſum ſit, &
doloſè, tamen talis falſitas nõ punie
tur: ut eſt tex. cum glo. no. & ibi Cyn.
Bar. Bald. & Sali. in l. damus. C. de fal.
c qđ not. perpetuo [c]. Sed quod dixi,
niſi noceat, ſupple, uel nocere poſsit:
quia tunc teneretur de falſo. ita di-
cit Bal. per illum tex. in l. ſi falſos. C.
de fal. quod tamen limita: ut no. Sali.
in l. qui ſepulchra. C. de ſepul. uio. &
ſtatim dicam in ſequenti quæſtio. Ex
quo Bar. in l. ſi quis legatum. in prin.
in uer. hoc præmiſſo hæc l. &c. ff. de
fal. quærit, an notarius teneatur de
falſo, quãdo ſuũ inſtrumentũ falſum
eſt nullum ex defectu ſolennitatis, &
ibi concludit, quandoq; inſtrumen-
tum eſt nullũ defectu ipſius inſtru-
menti, tunc ſi quidem eſt nullum, ita
ꝙ ex eo nullũ præiudiciũ poteſt al-
teri parari: tunc de falſo nõ punitur:
ut d. l. ſi quis legatũ prout dicit de te
ſtamento non ſignato: & allegat ra-
tionẽ, quia notarius noluit cùm poſ-
ſet perficere: ergo non præſumitur:
ut l. qui falſum. ff. de fal. Sed ſi ex hoc
poſſet aliquod præiudiciũ parari, ut
quia licet non eſſet publicum, eſſet
tale quod peti poſſet, ꝙ publicetur,
uel ſi procederet ad comparationẽ
ad aliquod aliud, tunc talis notarius
de tali inſtrumento punietur de fal-
ſo: ut d. l. damus. cum gl. Et quod dixi
de tali tabellione uidetur ſequi Bal.
in l. j. C. de ſep. uiol. Sed ibi Salic. ali-
ter dicit, & latè diſtinguit. dic ut ibi
per eum, quia ſua diſtinctio eſſet ual
de longa. Aduertas tamen ad unum
quod dixit Ang. per illũ text. in l. qui
4 ueluti. C. de fal. quòd * ſi quis manu
ſua ſcripſerit ſchedulas in ſui fauo-
rem: nam licet dictæ ſcripturæ ſcri-
bentibus non proſint: ut l. inſtrumẽ-
ta. & l. exemplo. C. de proba. tamen ſi
probari poſsit, quòd iſta ſcriptura
ſit falſa, qui ſcripſit eam tenetur de
d falſo: [d] & pro hoc facit, quia quantũ
in eo fuit, fecit quod potuit. argu. l. j.
ff. de extraor. crimi. ita dicit glo. Bar.
& ibi Ange. in d. l. damus. quod nota
ibi. & in l. pe. eo. tit. uide Sali. in d. l. j.
C. de ſepul. uio. hoc idem uoluit Bar.
in l. ſi quis legatũ. in iij. col. ff. de fal.

ADNOT. a ¶Ab honoribus. *Adde quòd dictum Bar. ſequitur Alex. in conſi. lxxiij. in j. uol. & uide Pau. de Caſt. in conſi. ccij. in j. impreſsis. Ber.*

b ¶A falſo. *Adde Alexan. in conſi. lxx. j. uol.*

*j.uol.& Barb.in conſi.xlvij.Ber.*

c ¶Not-perpetuo. *Adde do.Alexã.in conſi.lxxj.in j.uol.*

d ¶De falſo. *Adde & dic ut per Paul. de Caſt.in conſi.clj.& ſeq.incip. uidetur dicendum quòd dictus presbyter. & per Bal.in conſi.ccxxxj.in j.lib.& conſi.cc xxiiij.in iiij.lib.*

AVGVST. Tu autẽ in hac materia, inquantum ſuprà tractatum eſt, quid ſit falſum, adde Bart.in cõſi. cxciiij.& adde quod Salic.in rub.C. de fal.in hac materia approbauit dicta per ipſum in d.l.nec exemplũ.& etiam Ang.in d.l.nec exemplum.tripliciter diſtinguit, quid eſt falſum.

5 * Sed addatis, ꝙ inquantũ ſuprà dictum eſt, ſecundũ Bar.quòd ſi per ſtatutum ſit mentio falſi, quòd illud falſum largè nõ ſumitur, ſed ſtricto modo, quòd contra iſtã doct.allego tex. & ibi Bal.per illum tex.in l.ſi nõ uerum.C.de don.inter uir.& uxor.ubi Bal.dicit ꝙ cùm inſtrumẽtum ſimulatũ largo modo dicatur falſum ſtãte ſtatuto, quòd nulla exceptio poſſit opponi contra inſtrumentũ: niſi exceptio falſitatis, quòd iſto caſu exceptio ſimulationis poterit opponi: quia largo modo ſimulatio eſt falſitas. Sed dicatis ueram eſſe ſententiã Bar.& falſam illam Bal.per rationes Barto.in d.l.quid ſit falſum. quibus

6 Bal.non reſpondet. * Item inquantum dictum eſt ꝙ conſuetudo excuſat à falſo: addatis non mirũ, quia cõſuetudo operatur etiam quòd locus loci ſit de ſubſtantia inſtrumẽti, aliàs inſtrumẽtum præſumitur falſum. Ita dixit Bar.in l.ſi quis ex argentariis.§. ſi initium.ff.de eden.non in lectura, ſed in repetitione dixi latè in l.iij.§. qui nunciet.ff.de oper.no.nuncia.Et 7 ideo Bal.in l.j.C.de confeſ.in xj.col. dixit ꝙ generalis conſuetudo excuſat iudicem, & notariũ à falſo. Et hoc dixit in illa quęſt.quam ponit de eo, qui fuit tortus, poſtea notarius confitetur ipſum ſponte confeſſum fuiſſe. Item inquantum dictũ eſt ꝙ falſitas committitur, etiam ſi alicui dãnum infertur.adde ꝙ iſta quęſtio poteſt etiam adaptari in teſte deponẽte nulliter. de qua materia uide Ioã. And.in regula, nõ eſt ſine culpa.extrà de reg.iur.in mercu. Et uide Bal. in l.ſi.C.ſi ex fal.inſtru.qui dicit, ꝙ ſi teſtis deponit nulliter, & nullũ præiudiciũ paratur aduerſario, nec aliqua utilitas adducitur illi, qui produxit, quòd nihilominus punitur de falſo.per l.iij.§.j.de fal.ſed poſſumus dicere ꝙ ibi Bald. loquitur de teſte qui punitur ex eo, quia offendit aures iudicis: nos in notario, qui conficit inſtrumentum in camera.& uide Bal.in l.ſi poſt.C.de iur.& fact.ign.& uide Paul.de Caſt.in conſi.ſuo cxlix. incipiente in Chriſti nomine amen. uidetur dicendum quòd dictus preſbyter ueniat puniendus, qui dicit quòd ubi ſcriptura nullã fidem, ſeu plenam, ſeu indicium facit, quis nõ punitur de falſo. allegat gloſſ.quam dicit ordina.in l. diuus.de falſis. & dicit ita tenere Bartol. in l.j. §. qui rationibus. ff.de falſis. Adde Bald. in l.iubemus.in fine.C.de teſtamen. qui ponit materiam, quando reperitur inſtrumentũ notarii falſum qd' nullum eſt. & Gandinum in tractatu maleficiorum, ſub rubrica de falſ. quæſtio.cxxj.qui latè diſputat hoc, & ibi mirabiliter loquitur. Adde tamẽ quæ dixit Cyn.multùm eleganter in l.j.C.de ſepulchro uiola. * qui dicit quod

quod licet ex ſcriptura falſa, uel inſtrumento, uel dicto teſtis nullũ prę-iudicium paretur alicui, licet pœna falſi regulariter puniri non debeat, tamẽ pœna extraordinaria punietur crimine ſtellionatus: quã ſententiam credo uerã, quia iura multũ contra iſtos falſarios laborant magis ſpecialiter eos puniendo. quę omnia nota. Adde Bal. in rub. C. de fide inſtru. qui ponit de illo, qui falſificat literas alicuius, & alleg. l. Titio cùm eſſet. ff. ad munic. & hoc nota inquantũ d. Ang. hic tetigit materiã, quã tractat Ang. in l. qui ueluti. C. ad leg. Fal. Et adde Bal. in l. ſi quis decurio. ſuper uerbo, priuatis. C. de fal. ubi colligitur ꝙ ꝓ ſcriptura priuata falſa imponit᷑ pœna falſi: & hoc etiã apparet in teſtamento in ſcriptis, quæ dicitur ſcriptura priuata: ut not. in l. ij. ff. quemad. teſt. aper. & tamẽ ſcriptor tenetur de falſo. & apparet etiã in d. l. qui ueluti. licet ibi ſcriptura priuata contineret uerã nominis mutationem: quia erat formata in perſonam eius, qui nunquam ſcripſerat: & omnino uide Ange. & Bart. in d. l. damus. & Barto. in l. j. C. de ſepul. uiola. & doct. in d. l. diuus. & hæc omnia not. quia quotidiana ſunt.

8 *Aduocatus, procurator aut ſolicitator unius cauſa, aut unus depoſitarius ſcripturas unius partis alteri oſtendens, an ex ſola oſtenſione incidat in falſum.*

9 *Lacerans, comburens, uel celans ſcienter ſcripturas publicas uel priuatas alteri ſpectantes, ita quòd amplius nõ appareant, an incidat in falſum.*

10 *Aperiens & diſsigillans literas alienas ut oſtendat aduerſario ſcribentis, an incidat in falſum.*

ANGELVS.

8 * QVAERO ſi aduocatus, uel procurator, ſiue ſolicitator unius cauſæ, uel etiam unus depoſitarius ſcripturas unius partis oſtendat alteri parti, an ex ſola oſtenſione in-
a cidat in falſum [a]. dic quòd ſic, ut eſt tex. & ibi Bar. in l. j. §. is qui depoſitam. ff. de fal. Ex quo Bar. in l. qui teſtamentũ. eo. ti. refert ꝙ ille qui aperuit literas priuatas alienas, an incidat in falſum: nam aut oſtendit aduerſario ſcribentis, & incidit in falſum: aut ipſe tantùm aperuit, & ſolus legit nemini alteri oſtendendo, & tunc de falſo non tenetur, ſed extra ordinem punitur: pro quo allegat c. cum olim magiſter. extrà,
9 de offic. legat. * Et bene aduertas, ꝙ ſcienter lacerans, comburens, uel celans, ita quòd amplius non appareant ſcripturæ publicæ, uel priuatæ quæ ad aliũ ſpectãt, incidit in falſum: ut eſt caſus. & ibi Bar. in l. Paulꝰ. ff. de fal. quod nota contra aperientes literas alienas, & omnibus oſtẽdẽdo, & lacerãdo. Incidit etiã in falſum q etiã de literis do. Papæ aliqd amouit, uel bullas, uel aliorum dominorũ ſigillũ uel plumbũ: ut no. Bart. in d. l. Paulꝰ.

ADNOT. a ¶Incidat in falſum. *Adde Pet. de anch. in cõſ. clxxij. ubi ponit de illo q produxit inſtrumentũ, & cũ pars proteſtaretur, q intendebat illud redarguere de falſo, producẽs arripuit de manibꝰ notarij, & piecit in ignẽ. & ibi uide quæ ſunt ſpecialia in crimine falſi, & an tale delictum poſſit puniri à iudice delegato, uide Bal. in conſi. ccxxiij. iiij uolu. & ibi, quòd ex eo, quòd quis confeſſus eſt combuſsiſſe ſcripturam, poteſt poni ad torturam, ut dicat qua de cauſa combuſſerint. Ber.*

AVG.

AVG. Tu autem in hac materia de reuelante ſcripturas aduerſario, adde tex.cum gl.in l.ſi quis aliquid. §.ſi inſtrumẽtũ.ff. de pœ.ubi gl.allegat text.in l.j.§.is qui depoſitã.ff.de fal.& ſic glo. cum text.uult quòd ille q reuelat aduerſario inſtrumẽta,punitur pœna falſi. Et ideo dixit Bar. in l.ij.ff. de præuaric. in illa q.quam conſuluit ut ipſe ibi. uide Gandi in tract.malefi.ſub rubri.de falſariis.q.
10 cxx. *Item de aperiente & diſsigillante literas alienas, adde Bart. in l. Titio cùm eſſet.ff.ad municip.& uide not.in d.l.ſi quis aliquid.§. ſi inſtrumentũ.& in l.ſi quis in graui.§.ſi quis tabulas.ff.ad Silla.& Rom.in d. §.aperire.qui multa allegat.adde tamen quod mihi uidetur, quòd falſa ſit ſententia cõmunis, quòd ille qui aperit literas alienas & diſsigillat,ut oſtẽdat aduerſario,quòd committit crimẽ falſi: nam ille tex.allegat.per Bart.in d.c.cùm olim magiſter.cum gl.dicit cõtrariũ:nam ibi ille aperuit illas literas, & acta diſsigillauit, qui erat aduerſarius ipſemet diſsigillãs, & tamẽ gloſ.dicit quod punitur tanquã falſarius, uel quaſi falſarius:põdero ergo uerba quaſi,uel tanquã,quod eſt uerbum improprietatis. Modo ſtat doc.Bal.in c.olim.extrà de reſcrip.quod ille qui debet puniri quaſi falſarius puniē extraordinariè cogita. Et adde pulchrũ conſiliũ Rom.in hac ma
a teria in conſi.ſuo cccxxij. [a] in ſecundo dubio illius conſilii,qui cõſuluit in hac materia in conſ.cj.Baſilienſi. in effectu uidetur approbare d.Bar. in d.l.qui teſtamentum.& uide Bar. in l.Paul.ff.de falſis.

ADNOT. a ¶ cccxxij. *Adde quòd alias eſt cclxvj.& uide Federic. in conſi.ccxix. Ber.*

11 *Dictans ſcripturã & ſcienter aliquid omittẽs:ſi notarius bona fide ſcribat, an dictans teneatur de falſo inſtrumento.*

12 *Dans notario ſchedulam falſam, ut regiſtretur in ſcriptis,quam notarius bona fide regiſtrauit,ſi ob hoc ſententiã reportet,an poſsit de falſo puniri.*

13 *Aſſerens ſe creditorem mercatoris falliti,cùm non ſit,incidit in falſi crimẽ, quia illud ad damnum aliorũ tendit.*

ANGELVS.

11 *QVAERO aliquis dictat aliquam ſcripturam, & ſciẽter aliquid omittit: notarius tamen bona fide ſcribit, an dictans teneatur de falſo inſtrumẽto.& Bar.in l.ſi quis obrepſerit.uer.quæro cùm pars dictaret, &c.ff.de fal.dicit quòd ſic: quia delictũ radicatũ eſt in ipſo dictatore,ergo ipſe tenetur:ut l.presbyteri. C.de epiſc.& cleri.facit l.ea quæ cõmendãdi.ff.de contrah.empt.Quærit Barto. in d.l.ſi quis obrepſerit.in
12 uerſi.quæro de quæſtio.&c. *quid ſi
b pars dedit notario unam ſchedulã [b] falſam,ut regiſtraretur ĩ actis,& notarius bona fide regiſtrauit: & ob hoc obtinuit ſentẽtiã,an propter hoc poſsit de falſo puniri.& cõcludit,quod aut iſte accuſatur,quod fecit falſum inſtrumentũ, & hoc eſt uerũ:quia notarius cùm fecerit bona fide,ipſe nõ fecit falſum inſtrumentum:ergo nec ipſa pars fecit fieri:ut l. ſi is qui. §.te & Titium.ff.de furt.aut conuenitur quia obrepſit iudici:quia uirtute talis ſchedulæ falſæ obtinuit ſentẽtiã, & tunc tenetur de falſo:ut d.l.ſi quis obrepſerit. quod nota, quia uirtus
13 conſiſtit in modo practicãdi.*Nota tamen & tene mẽti quod quotidia-

nū eſt in iſtis mercatoribus, qui uulgariter dicuntur falliti, ꝙ ſi aliquis coniunctus, uel amicus, uel quilibet qui etiā de conſcientia & debitoris uoluntate faciat, ſiue fingat ſe creditorē cūm non ſit, uel ſibi ſolutū non eſſe aſſerat, cū tamen in ueritate ſibi ſolutū eſſet, quia tenetur pœna falſi: ratio: quia hoc tendit ad dānū aliorum
b rum creditorū: b ut eſt tex. not. & gl. Sal. & ibi do. in l. ſi creditor. C. de fal.

ADNO. a ¶ Schedulam falſam. *Adde & uide per Alexand. in conſil. lxxiij. in j uolu. & conſi. lxxvij. col. ij. circa princ. & in conſi. lxx. col. ij. Bar. in conſi cxix. incip. Tudertinus. Ber.*

b ¶ Creditorum. *Adde tu Bald. in conſil. ccxx. in iij. uolu.* 14

AVG. Tu autem in hac materia a adde, quod Barto. in conſil. ſuo inci. Tudertinus quidā. & eſt in ordine ſuo cxciiij. conſuluit idem quod ſupra, ſcilicet de illo qui cōparuit coram notario, & dicit unà cum nuntio, ſcribe tu notari, ut in iſta ſchedula & tali relatione, & iſte talis qui fecit ſcribere falſum notario exiſtente in bona fide obtinuit ſententiam. ibi diſputat Bar. an notarius debeat puniri pœna falſi. & in hac materia adde quæ dixit do. Abb. poſt gloſ. in c. quāto. extrà de his quæ fiunt à prę-la. in fin. qui dixit quòd ille tex. cum glo. debet intelligi ſecundum quod multùm eleganter dixit Barto. in l. ſi quis obrepſerit. ff. de falſis. quia notarius ſcripſit ſecundum quod partes dicebant: nam inſtrumentū tunc nō eſt falſum. neque partes poſſunt accuſari de falſo, ſed de obreptione: quia offendat propter hoc aures iudicis. Et ideo dixit ibi Abb. ſubſtantia inſtrumenti fundatur ſuper ipſo notario, per c. cum Ioan. extrà de fide inſtrum. Et ideo dic, ut ibi, an iſti puniantur tanquam falſarii. & etiam adde Bal. in l. iubemus. C. de teſta. in fi. qui in effectu concludit idē quod Barto. in l. ſi quis obrepſerit. Et ultimò in hac materia tene menti d. l. ſi creditor. C. de fal. & ibi gloſ. quā ſequuntur omnes do. de debitoribus, qui uolunt decipere creditores, ut incidant in falſum.

14 *Procurator uel pars in cauſa oſtēdens iudici ſtatuta, uel reformationes correctas, ut ſecundum ea decidat cauſam, an incidat in falſum.*

ANGELVS.

* QVAERO procurator uel pars in cauſa oſtendit iudici ſtatuta uel reformationes correctas, a ut ſecundum ea decidat cauſam: an incidat in falſum, dic quòd ſic: ut eſt caſus in l. fin. & ibi Bart. ff. de fal. quod perpetuo nota contra procuratorē, qui oſtēdit iudici ſtatuta aliqua reformatione ſublata, ut pro eo ferat ſententiam, quia tenetur de falſo.

ADNO. a ¶ Correctas. *Adde tu de hoc, & dic ut latè per Fely. in c. canonum ſtatuta. extrà de conſtit.*

AVG. Tu autem in hac materia adde quæ dixit Bal. in l. j. C. de Iuſti. Cod. confirmando. qui dixit quòd uerum eſt, quòd ille qui allegat leges corruptas, incidit in pœnā falſi. Sed ibi multum eleganter limitat iſtam materiam, & dat aliam limitationē, niſi allegaretur ex eo: quia illa cauſa per antiqua & uetera ſtatuta debebat decidi, niſi per ſtatuta noua hoc expreſsè eſſet uetitum: & ibi omnino uide eleganter Paul. de Caſt. limitantem prædicta.

15 *Verbum, produxit, intelligitur de actuali,*

*actuali, non uerbali, & ideo ſi notarius ſcribat, produxit: & tamē productio fuit ſolū uerbalis, incidit in falſū.*

ANGELVS.

*QVAERO in actis reperitur ſcriptum per notarium actorū, quòd Titius inſtrumentū ſui mādati produxit: & in ueritate realiter nō produxit: ſed allegauit uerbo tantum, an incidat in falſum. dic quòd ſic. quia nunquam notarius debet dicere, quòd aliquid produxerit, niſi ſit uerum de actuali & uera, & non uerbali productione: ut not. Bal. in l. fi. C. de eden. quod eſt notandum contra notarios actorum.

AVG. Tu autem in hac materia adde, quòd cum ſupportatione iſta conclu. uidetur falſa: quia ad excuſandum notariū à falſo, uerba notarii intelliguntur etiam in actu ficto & non uero: ut eſt ſententia Bar. multùm elegans, in l. prædia[a]. ff. de acquiren. poſſeſsio. & Bal. in rubri. C. de contrahen. empt. Vnde illa uerba poſita in inſtrumēto, Titius enumerauit pecuniam, poſſunt intelligi de numeratione ficta, ſcilicet de confeſsione de recepto. & iſtā partem credo ueram.

ADNO. a ¶ In l. prædia. *Adde & uide ibi nouiſſi. & in l. ſingularia. ff. ſi cert. pet. Bald. in conſi. xxvij in ij. uolu. & quando ſufficiat uerbalis productio, uide Roma. in conſi. cclxxvj. Ber.*

16 *Notario damnato quia falſum commiſit in arte notaria, an iudex poſſit reſeruare in ſententia inſtrumentorum confectionem.*

17 *Notarius infamis etiam aliter quàm ex miniſterio artis notariæ, an poſſit exercere officium tabellionatus, quod in ſe habet dignitatem.*

18 *Notarius infamis uel quia aliàs ſit cōdemnatus de falſo, an poſſit conficere alia inſtrumenta.*

ANGELVS.

16 *QVAERO aliquis notarius damnatus eſt, quia cōmiſit falſum in arte notariæ, an iudex poſsit ſibi reſeruare in ſententia inſtrumētorum confectionem. dic quòd non: ut eſt glo. ordinaria, in authen. de tabel. §. pen. ſecus autem ſi eſſet damnatus de falſo ex alio, quàm in ſuæ artis miniſterio, ut not. docto. in l. ex militaribus. C. de teſta. mili. & not. Bar. in l. nō poteſt. ff. de fur. Ex quo Bart. in l. eadem. §. hac l. ff. ad leg. Iul. repe. multùm latè, & in l. iij. §. item videamus. ff. de ſuſpe. tu. quærit & in-
17 fert,* quòd notarius infamis etiam aliter quàm ex miniſterio artis notariæ, non poteſt exercere officium tabellionatus, quod habet in ſe dignitatē: ut l. ij. C. de digni. ut eſt eſſe cancellarius principis: ut l. j. C. de man. princ. & l. laudabile. C. de offic. diuer. iud. uel aliud officium ſibi de publico iniunctū, ut quòd eſſet notarius ad banchum actorum: ut l. ij. §. miles. ff. de his qui no. infa. ſecus ſi à partibus aſſumatur, ut de aliquo conficiat publicum inſtrumentum, quia dicitur munus publicum: ipſe etiam dicitur ſeruus publicus, quod munus infami non interdicitur: ut l. neque infames. C. de decu. libro x. coniuncta l. fin. in princi. C. qui mili. non poſſ. lib. xij.

AVG. Tu autem in hac materia adde Cy. in l. & militibus. C. de teſt. mili. qui dicit id quod do. Ange. ſuprà dicit, tamen quod etiā ex cauſa iudex poteſt reſeruare ſibi confectionē inſtrumenti, etiam ſi ſit dam-

natus ex eo, quia cōfecit inſtrumentum falſum, per l. diuus. ff. de iniu. & iſtam q. uide ibi per Dy. Bar. & Ang. idem uoluit Ray. & Bar. in d. l. & militibus. & Ange. in l. & ſi ſeuerior. C. de his qui not. infa. & per Rayn. & Bar. in l. ſi quis. in prin. de teſta. ff. de leg. iij. §. miles. licet aliter dicat Ang. in l. quid ergo. §. pe. in ult. col. ff. de infa. & Oldr. & Bal. in d. l. & militibus. & Bald. Ang. & Fulg. & Paul. de Ca, in d. l. & militib; Ro. uerò ibi aliter dicit. & Ang. in d. l. & militibus.

18 *Adde Bal. in tit. de pace Cōſtan. in uerbo, in criminalibus, an notarius infamis, uel quia aliàs ſit cōdēnatus de falſo, poſsit conficere alia inſtrumenta. adde Bald. in l. ſi quis decur. C. de fal. per illum tex. & Inno. in c. fraternitatis. de hære. Bal. in l. j. C. de teſta. Bal. in l. in exercēdis. C. de fide inſtrum. & in l. Caſsius. ff. de ſena. & Bal. in l. ij. C. de ſententiis. & Bald. in auth. habita. in x. col. C. ne filius pro patre. & Bal. in c. inter pares. de lege Conradi. & per Spec. in tit. de inſtr. edit. §. inſtrumētū. uerſi. item opponitur, quòd tabellio. & in §. teſtis. uerſicu. quid ſi tabellio. Angel. in l. ſi quis ex argentariis. §. j. ff. de eden. Barto. in l. ad teſtium. ff. de teſtib. de

a iſtis quæſt. uide Bart. in conſilio[a] ſuo incipiente, Ioannes. Bal. in l. qui depoſitum. ff. depoſi. Bald. in l. ij. C. de fide inſtrumen. Bal. in l. iubemus. §. ſanè. C. de ſacroſanct. eccleſi. per Iaco. de Bel. in auth. de tabellio. in princ. in vij. q. per Imol. in l. infamē. ff. de publi. iudi. & uide Paul. de Ca, in conſ. ccvj. qui ponit etiam, an uilitas & infamia notarii uitiet inſtrumentum. & de materia per Paul. de Caſt. conſi. ſuo ccij.

ADNOT. a ¶Conſilio ſuo. *Adde quod eſt numero clxxiij. & conſil. Pau. de Caſt. eſt numero ccix.*

*19 Teſtis accipiēs pecuniam, ut dicat teſtimoniū etiam uerum, an incidat in falſum.*

*20 Teſti dare palàm pecuniam, ut uerū dicat an liceat, & etiam in iudice.*

ANGELVS.

19 *QVAERO aliquis accepit pecuniam, ut dicat teſtimonium etiā

a uerum[a], an incidat in falſum. dic q̄ ſic; ut eſt tex. & ibi Bar. in l. j. in prin. ff. de fal. quod not. contra dantes, & recipientes pecunias pro ferendo teſtimonio.

ADNOT. a ¶Etiam uerum. *Adde quòd teſtis tacens uerum, punitur de falſo. Cep. in conſi. lxj. col. ij.*

AVG. Tu autem in hac materia adde dicta Bar. in l. presbyteri. C. de epiſ. & cleri. & etiam uide ibi Mod. Adde tamen unam mirabilem limi

20 tationem, *quòd ſi do pecuniā teſti palam, ut dicat ueritatem, poſſum

a hoc facère idem in iudice.[a] Mirabile dictum Bal. per bonas rationes in c. ſi. extrà de app. hæc not. nedū incognita do. Ange. hic, ſed etiā legiſtis, & ita limito etiam Barto. in l. diuus. ff. de re iu. qui idem dixit, & Spec. in tit. de teſte. §. j. uerſi. quid ſi teſtes. licet Inn. teneat cōtrarium in c. licet. extrà de prob. & intellige hoc uerū ſi pars ſpōte offerat pecuniā teſti, ſecundū Iac. de Bel. in auth. ut iudi. ſine quoquo ſuffr. §. j. & uide Bald. in d. l. presbyteri. dicētem, q; qui celat ueritatē, tenetur pœna falſi, & iſtam concluſionem credo uerisſimā, per tex. in auth, de fide inſtru. in prin.

ADNO. a ¶Iudice. *Adde tu an iudex poſſit accipere pecuniam pro punitione*

*tione alieuius qui uerè ſit culpabilis, & puniendus ab inimieis illius.uide Pau.de Casn cōſ.xvij.in ſecundo impreßis. Ber.*

21 *Teſtis dicens falſum cuius dictum non ualet, an incidat in falſum.*

ANGELVS.

21 *QVAERO, teſtis dicit falſum,
ſed eius dictū non ualet, an incidat
in falſum.dicit Bar. quòd ſi ſuum di
ctum non ualuit, quia nō iurauit, pu
nitur de falſo: ut notat Bartol.in l.ſi
quis obrepſerit.ff.de fal.in uer.iuxta
hoc quæro, aliàs ſecus.dic ut ibi per
eum, de quo tamen uide Bal. in l.j.
C.de ſepul.uio. Sed Salí.ibi in fi.di-
cit latius, dic ut ibi per eum.

AVG. Tu autem in hac materiá
adde illas deciſiones hic, quas ſuprà
dixi in iſta gl.in illa quæſt. (an pro-
ducens inſtrumētum falſum nullum
puniatur pœna falſi.) & ultra ſuprà á
a dicta adde [a] Gandi. in tráctatu ma-
lefi.ſub rubr. de falſariis. qui latè tra
ctat iſtam quæſtionem. & ibi dicit
Gandí. quòd communis concluſio
docto. eſt, quòd teſtis non puniatur
pœna falſi: ſed bene punitur crimi-
ne ſtellionatus, hoc eſt pecuniariter,
dicit ipſe: & dicit Alber.de Roſa.in
ij.parte ſtatutorum.q.cxlv. ubi mul-
ta allegat pro & contra, & multos
doct. allegat, quòd communiter ui-
dit teneri, ꝙ teſtis nō punitur pœna
falſi, ſed pœna extraordinaria. Idem
dicit in tabellione cōficiente inſtru-
mentū falſum, aliàs nullum. & Ioan.
And.in regula, non eſt ſine culpa, in
mercurialibus. extrà de regul.iuris.
Bald.in l.data opera.in xij.col.C.quí
accuſare. qui allegat gl. in c.ne quis
arbitretur.xxij.q.ij.Bal. in l.presby-
teri.C.de epiſc.& cleri.dum dicit, ꝙ
ſaltem punitur crimine ſtellionatus.

Bal.in l.iuriſiuran.C.de teſti.in fi. &
in rubri.ſi de inueſti.feu.controuer.
fue.in fi.& Bal.in l.fi.C.ſi ex fal.inſtr.

ADNOT. a ¶Adde Gandi. *Adde tu ultra prædicta Fulg.in conſ xcj. in fi.& quod dixit Alex.de notario conficiente inſtrumentum nullum, in conſil. lxx.in j.uol.Ber.*

22 *Statuto cauetur quòd inducens falſos teſtes incidat in falſum, an inducens unum teſtem tantum incidat in falſum & in pœnam ſtatuti.*

ANGELVS.

22 QVAERO ut plurimum ſta-
tuto cauetur, quòd inducens falſos
teſtes incidit in falſum, ſi unicum
teſtem tantum induxerit, an incidet
in falſum & in pœnam ſtatuti:& dic
quòd ſic.ut not.Bal.in l.ij.§.ſi unus.
per illū tex.ff.ui bo.rap.quod eſt no.

á AVG. Tu adde [a] Bal.in l.j.ff.de
procur.Bal.in l.Gallus.§.j.ff.de lib.
& poſthu. & quod ipſe not.in l.iu-
bemus.§.pe.C.ad Treb.& omnino
uide Bal.in l.j.C.de condi.inſe.adde
Bar.in l.iij.§.j.ff.de ne.geſt.& Alb.
de Roſ.in ij.parte ſtatutorū.q.xxvj.
& Gandi.in tractatu malefi.in rub.
de falſariis & falſitatibus.Pe.de An.
in c.j.de litis conteſt. Pet.de Anc.in
c.relatū.extrà de teſt.el.ij.Bald.in l.
diuus.§.diuus.ff.de peti. hære.gl.&
Do.de ſancto Gemi.in c.pe.de reſti.
ſpo.in vj.faciunt no.per ipſum in c.
quamuis.de præb.in vj.Imo.in cle.ij.
de reſcri. facit gl.in c.ſi cōptomiſſa
rius.de elect.in vj. Ange.in l.j.§.j.ff.
de dolo.& in d.l.ij.ff.de neg.geſt.

ADNOT. a ¶Tu adde. *Vltra hic addita uide Fely.in c.humanum genus.j.diſt.& ibi quando pluralitas reſoluatur in ſingularitatē. & adde Card. in conſ.cix.Bal.in conſ x.in v.uol.& an*

*ſtatutum loquens in ſingulari, uerificetur in plurali uel econtra. uide Pau. de Caſtro conſi. clxij. in nouiter impreſſis. Ber.*

13 *Teſtis dicens unum in iudicio & aliud extra iudicium, an incidat in falſum.*

ANGELVS.

13 *AN teſtis qui dicit unum in iudicio, & aliud dixerit extra iudiciũ, incidat in falſum. Bar. in l. eos. in prin. ff. de fal. tenet quòd ſic, per d. l. eos. ij. reſponſo. Contrariũ autẽ not. gl. fi. in c. cauſam quæ. de teſt. & Spec. & Io. And. in ti. de teſte. §. j. uerſ. quòd ſi idẽ teſtis. & uer. ſeque. Bal. in l. iuriſiurã. & in l. fi. C. de teſti. & eſt tex. cõtra Bar. & ibi Bald. in c. j. §. j. quid ſit inueſti. & not. Flo. in l. qui falſa. ff. de teſtib. & iſtud communiter tenetur. quia primũ dictũ extra iudiciũ cum non fuerit præſtitũ cũ iuramẽto, nõ ualuit: ſed ſtandũ eſt ſecũdo dicto in iudicio facto cum iuramento.

AVG. Tu autem in hac materia adde, quòd ſententiã Bart. tenet do. Ant. de But. in c. cum in tua. extrà de teſti. & eſt text. quẽ ibi ponderat do. Cardi. ad hoc in c. per tuas. in princ. extrà de probat. & do. Abb. in c. inquiſitioni. §. iij. extrà de accuſatio. & Pet. de Anch. in cle. iij. in fin. de teſti. a Sed contrariã [a] partẽ tenet Ange. in in conſi. ſuo clxxxix. & Ang. in l. quidam tabularum. ff. de fur. & Ro. in l. qui bona. §. ſi quis ſtipulatus. ff. de dam. infect. & Imo. in d. c. cũ cauſam. & Ang. in d. l. eos. & Bal. & do. Abb. in d. c. per tuas. ita conſuluit Bald. in quodam cõſi. ſuo, quod incipit, licet acceſſores poſ. Bar. & Bal. in l. nullũ. in princ. C. de teſti. Bal. in c. j. §. cùm autẽ. in fin. de cõtrouerſia inueſti. & Bal. in c. j. §. notandũ. de notis feudorũ. iſtã partẽ credo uerã, non obſt. c. per tuas. quia do. Abb. ibi optimè reſpondet: & uide Abb. in cõſ. ſuo liij.

ADNOT. a ¶Sed contrariã. *Adde quod Ang. in conſ. ccxxiij. quòd licet debeat ſtari dicto ſecũdo cũ iuramẽto, quòd tamen ei non tanta fides eſt adhibenda, quantũ ſi contrariũ non dixiſſet extra iudiciũ. & ita ſaluat dictũ Bart. in caſu ſuo, ſcilicet in quo dictũ teſtis extra iudiciũ ſit aliquod propter ſubiectam materiã: & quòd ſtetur ſecundo dicto iudiciali, firmat Alex. in conſi. lxxiiij. in iij. col. in j. uol. ubi dicit hanc eſſe magis communem opi. & Franc. de Aret. in cõſ. xiij. tamen dicit non decidere: quia dubiũ. & opi. proximè relatã firmat Rom. in conſi. ccccv. & Bal. cõſ. clxv. in v uol. limita tamẽ cõmunẽ concluſionẽ procedere, niſi cũ primo dicto teſtis cõcurrerẽt aliæ cõiecturæ. Ita Abb. in conſil. lij. allegat Anto. de But. in c. cum in tua. de teſti. Et Inn. in c. præterea. de teſti. cogen. & quòd quando præſumptio eſt pro primo, quòd ei ſtetur, & non ſecundo, tenet Ro. in allegato cõſ. ccccv. per c. per tuas. ſuprà allegatum. & aliquid etiã uide per Cap. in cõſ. lxj. in fi. & per Tindarum in ſuo eleganti tracta. de teſtib. uariantibus. & Socin. in conſil. cclij. colum. j. circa princ.*

14 *Teſtis dicens falſum corã arbitro uel arbitratore, an poſſit puniri de falſo & per quem.*

15 *Iudex ex ſuo officio poteſt punire, quãdo in actu iudiciario ſit aliquod delictum coram iudice, uel à parte, uel à notario, uel à teſte, uel ab aduocato.*

ANGELVS.

14 *QVAERO, teſtis dixit falſum corã iudice arbitro uel arbitratore, an poſſit puniri de falſo, & per quẽ. uide Ange. in l. ſi uacantia. C. de bo. uacan. lib. x. in uerſi. ſed tunc quæro, licet poſſit iudex contra teſtẽ &c. cũ uerſi.

uerſi.ſeq.& conclude,quòd ſi iudex habet imperium,poteſt ordinariam pœnam imponere uel extraordinariam:ut not.gl.in l.nullũ.C.de teſti. ſi nõ habet imperium poteſt extraordinariam tantùm imponere, niſi conſulto principe: quia tunc etiam ordinariã imponet:ut l.pen.ff.de fal. niſi ſit clericus teſtis.quia tunc licet, gl.in d.l.nullum.uelit quòd etiã per iudicem laicũ poſſit puniri: tamen ibi doct.dicunt contrà, per auth.ſtatuimus.C.de epiſ.& cler.& c.ſi diligenti.de foro compet. Si autem coram arbitro uel arbitratore falſum deponat per eos puniri non poteſt, quia non habent imperium,ſed per iudicem competentem: ut l.fi.C.de teſti.ibi, aduerſus eos,reſeruato.&c. coniuncta glo.ita dicit Ange.in d.l. uacantia.uerſicu.ſed tunc dubitatur compromiſſum &c.

AVG. Tu autem iu hac materia adde, quòd de hac materia dicetur etiam j.ſequenti charta,in illa queſt. quæ incipit,quęro an quilibet iudex de falſo commiſſo coram ſe poſſit puniri.& uide omnino Pet.de Anc.
a in conſi.ſuo[a] clxxij. & uide quæ dixit Bartol.in l.diuus.ff.de falſ.la ij. qui dicit,quòd ibi uidetur eſſe text. contra tex.l. nullum.C.de teſti.nam uidetur probari in d.l.nullum.quòd omnis iudex coram quo talis falſitas eſt facta, poteſt punire teſtes illos. Sed text.in d.l. diuus.uidetur uelle quòd tunc demum ille ſolus poteſt punire,qui habet facultatẽ & autoritatẽ puniẽdi,aliàs debet remittere ad maiorem iudicẽ:& dicit Bar. iſtã partem eſſe uerã,per tex.in auth.de teſtibus.in ij.col.& ſic Bart.uidetur ſibi contrarius his quæ dixit,in d.l. nullum.Adde tamen in hac materia & uide dicta Salic.in d.l.nullum.ubi multùm eleganter loquitur.& dixit Barto.in l.ſi quis obrepſerit.in fi.ff.
25 de fal.*quòd quando in actu iudiciario fit aliquod delictum corã iudice, uel à parte uel à notario,uel à teſte, uel ab aduocato:tunc iudex ex ſuo officio poterit punire:ut l.athletas.§.j.ff. de his qui not.infa.& per alia iura quæ ipſe ibi allegat. Adde tamen dicta canoniſtarũ in hac materia,& unam gl.in c.illi.v.q.v.& in terminis Anto.de But.in c.uerum.in viij.col.extrà de foro compe.& Bal. in l.ſi lis.C.de falſis.& quid in clerico deponente falſum coram laico. & per Inno.& doct.in c.ij.extrà de falſariis.& per Inno.in c.dilectus filius.extrà de pœnis.& ibi per doct. & latè ponit Ang.ubi uidetur ſaluare Bart.à contrarietate,in l.quoties. in fi.C.de iudi.ubi multũ eleganter loquitur,qui uidetur uelle quòd ſaltem extraordinariè poterit ſemper puniri ille teſtis falſarius,qui falſum depoſuit corã illo iudice, qui aliàs punire nõ poteſt criminaliter.& ita uoluit Franciſ. de ramponibus, in l. iij. C. de condi. ob turpem cauſ. & hæc omnino bene nota, quia ſæpe in practica ueniunt.

ADNOT. a ¶ Conſilio ſuo. *Adde Ioan.And.in addi.Spec.in titu.de compet.iudi.adi.ubi ponit de Cremoneſe examinato ad inſtãtiã poteſtatis per me, ſi dicit falſum,à quo debeat puniri.* Ber.

26 *Producens falſos teſtes,an poſſit unà cum eis eodem libello accuſari,& condemnari eodem iudicio.*

ANGELVS.

26 *QVAERO an producens falſos teſtes poſſit unà cum eis eodem

 libello

libello accuſari & condẽnari eodẽ iudicio:dic quòd ſic.ut l.j.& ibi Cy. C.ſi reus uel accu.mor.fue.& eſt caſus.& ibi Bart.hoc dicit in l.nihil.ff. de adulte.Scias tamen quòd ſententia lata de falſo contra producẽtem falſos teſtes, non nocet teſtibus: & econtra lata contra teſtes nõ præiudicat producenti[a]:ut l. Lucius.& ibi Bar.Bal.& Ang.ff.de infami.& not. Cy.& doc.in l.j.C.qui accu.nõ poſ. & facit l.j.& quod ibi no.gl.& Salic. C.de fal.unũ etiam ſcias,quòd ſi quis teſtes ſubornauerit, ut falſum dicat, licet poſtea eorũ atteſtationibus nõ utatur:tamen pœnã falſi non euitabit:ut colligitur ex l.ſi falſos.C.de fal.& hoc not.ibi Sali.in ſi.

a ADNO. a ¶Producenti.*Adde Alex.in l.ſæpe.de re iudi.& Bal.in conſi. xxxv.in v.uol.& in conſ.lxxxix.in ſi.in iij.uol.*

AVG. Item adde quæ dixit Bar, in l.hos accuſare.§.j.ff.de accuſa.& ibi latiſsimè ultra omnes uide Ang. an in eodẽ libello pars & teſtes poſſint accuſari.& doc.in d.l.j.C.ſi reus uel accu.mor.fue. Adde tamen quod Ang.in l.Lucius.ff.de his qui no.infa.dicit quòd ſi teſtes ſciunt proceſſum de falſo agitari cũ parte,tũc illa ſententia nocet teſtibus.uide de materia Moder.in l.ſępe.ff.de re iudic. & Bar.in l.ij.§.ſi publico.ff.de adult. in ul.col.& doc.maximè Ant.de But. in c.ij.extrà de ordi.cogni.aliquid in c.ij.extrà de confeſsis.per do.An. de Bu.Bar.in l.ſi ueteris.C.de ſi.inſt. Bal.in l.ij.C.de eden.qui allegat Inno.Spe.in hac materia.

27 *Plures teſtes dicentes uaria & adinuicem diſcrepantes,an ſint reducendi ad concordiam,ne incidant in falſum.*

28 *Limitatiõ Pau.de Caſtr.l.ij.ff.ne quis eum qui in ius.pro concordia teſtium uariantium.*

ANGELVS.

27 *QVID ſi ſunt plures teſtes dicentes uaria & adinuicẽ diſcrepantes,an ſint reducendi ad cõcordiam ne incidant in falſum?dic quòd ſic: ſed nõ ut probent:ut c.cũ tu.de teſti. & not.Bar.in l.in inſulã.§.fructus.ff. ſolu.mat. & ibi Imol.& Bar.in l.ij.§. pe.ff.ſi cert.pe.& Bart.in l.ſi finita.§. ſi ante.ff.de dam.infec.& Ange.in l. qui ſententiã.C.de pœn.Flor.in l.de ætate.ff.de prob.Imo.in l.inter partes.ff.de re iudi.& per eundẽ laté in l.inter ſtipulantẽ.§.j.ff.de uerb.ob. & Bar.in l.Labeo.§.quid ſi teſtis.ff. de ſupel.leg.quod intellige uerũ in pluribus teſtibus eiuſdẽ partis:ſi autem ſunt teſtes uarii diuerſarũ partium ſtatu dignioribus & pluribus numero:ut l.ob carmẽ.§.j.ff.de teſti. & ibi gl.& Flo.Et prædicta procedunt,quando plures teſtes eiuſdem partis ſunt inter ſe uarii. Si autem unus & idẽ teſtis ſibiipſi ſit contrarius uel uarius:tũc non habent locũ prædicta:imò ut falſarius punitur.ita ſingulariter dicit Barto.in d.l.eos. quod no.Itẽ aduertas ꝙ teſtes cũ dicto partis nunquã reducuntur ad cõcordiã:ut in c.cũ contingat.& ibi Inno.de offic.deleg.& no.Bar.in d.l.j. ff.ſi cer.pet.Et aduertas:quia prædicta ſunt uera in ſe,ſecundũ ea quæ dixit Bart.in l.ſi quis intentione ambigua.ff. de iudi.ubi dicit hoc fore uerũ,niſi pars dicat,ego intellexi,& intelligo dictum meum, prout dicunt teſtes.quod ſingulariter no.

AVG. Tu autem in hac materia adde do.Ant.& Abb. in d.c.cum tu.

qui

qui ponũt quando unus teſtis contradicit ſibiipſi.& per Iaco.de Bu.in l.optimã.C.de contrahen.& cõmitten.ſtip.& Iac.de Bu.in l.cũ de ætate.ff.de pro.& Iacob.de But.in l.ſed ſi poſſeſſori.§.itẽ ſi iurauero.ff.de iureiur.& Bar.in l.j.in prin.ff.de ope.no.nuncia.& Bar.in l.j.in fi.C.de uſu fru.& Spe.de notorio crimine.§.fama.in fi.& gl.& do.Ant.de Bu.in c.in noſtra.extrà de teſti.& contra ea quæ dixit Bart.in d.l.eos.in hac materia contrarium uidetur tenere.ff.de minoribus.in l.de ætate.qui uidetur tenere quòd unus & idẽ teſtis reducitur ad concordiã,etiã ut probet,qui ſaluat teſtẽ deponentẽ Caiũ maiorem ex aſpectu: interrogatus quid eſt aſpectus, neſciuit reſpondere.& idem Bal.in l.data opera.C.qui accuſ.in xvj.colu. Nec aliter uidetur ſentire Spe.in d.§.fama.Et ita uoluerunt quidã Moder.in d.c.cũ tu.& idẽ Bal.in l.ſi defenſor.ff.de interroga.actio.facit quod uoluit Imo.in l.qui bona.§.ſi quis ſtipulatus.ff.de dam.infec.Si unus teſtis contradicit alteri,reducũtur ad concordiam ut periuriũ euitent:non autẽ ut probent,ſecundũ Spec.& Io.An.in tit.de teſte.§.iam de interrogatoriis.uer.i addi.incipiente,hinc autẽ.& ſecundũ do.Ant.de Bu.& Abb.in d.c.cum tu.ſed quod imò etiã ut probent,tenet Bar.in l.Gallus.§.ille caſus.ff.de liber.& poſthu.& Imo.in d.l.inter ſtipulantem.§.j.& Bar.in l.in inſulã.§.j.ff.ſolu.matri.ſed cõcorda opi.ſecundum do.Abb.in d.c.cum tu.diſtinguendo utrũ reducẽdo ad concordiã teſtes, remaneant ſingulares,uel nõ.Quando autẽ plures cõtradicũt pluribus, & ſunt inæquales, glo.uidetur uelle quòd fiat concordia, etiã ut probẽt, non tantũ ut & euitent periuriũ,ut ſentit gl.iiij.q.iij.§.ſi teſtes.& glo.in c.in noſtra.extrà de teſtib.& ibi do.An.de Bu.& Abb.in d.c.cũ tu.& Imo.in d.l.inter ſtipulantem.§.j. dicens ꝙ fortè in practica ſeruaretur iſta opin.propter autoritatẽ gl.& Inno.in c.cũ contingit.extrà de offic.delega.& idẽ Imol.in d.c.cũ tu.qui dicũt ꝙ fit concordia,ut euitent periuriũ, non ut probent:quia ſtatur pluribus & dignioribus,ſecundũ gl.in d.c.cũ contingat.& ibi Imol.in iij.colũ.& Bar.in d.l.j.ff.ſi cer.pet.& Bar.in d.§.ille caſus.& Bal.in j.conſtit.C.§.quibus.& Bal.in d.l.in inſulam.& Paul.de Caſt.in d.l.ij.& Flo.in d.l.cum de ætate. Quando autem ſunt plures teſtes & æquales & diſcordant, poſſunt reduci ad concordiã, ut probẽt ſecundũ do.Ang.in l.in ambigua.ff.de legi.& Bald.in rubr.C.ſi ex falſis inſtrumentis.in ul.col.ſentit gl.in d.c.in noſtra.& do.Anto.de But.in c.ex literis.in ult.colum.extrà de ſponſa.& Bal.& Imo.in d.c.cũ tu.& idem Abbas ibi,& Bart.in l.in exercendis in prima combinatione. C. de fide inſtrumen.& Bart.in d.l.ij.§.penul.& in d.l.Labeonẽ.& i d.§.ille caſus.& Barto.in d.l.in inſulam.ſed quòd tamen concordentur, ut probẽt, tenet Barto.in l.j.in fi.C.de uſufruc.& Bal.in auth. qui ſemel.in iiij.colum.de probatio.& Florian. poſt Iac.de Butri.in d.l.cum ætate. Secus dicens de iure canonico cum Bartol.in d.l.inter ſtipulantem.& Iacob.Butr.in l.ſed ſi poſſeſſori.§.ſed ſi iurauero.ff.de iureiu.& Ro.in l.ſi finita.§.ſi autẽ plures.ff.de dam.infect.primã partẽ credo de iure ueriorẽ, & procedit,

quãdo teſtes producũtur ab eadem a
parte ſiue ab utraq;, & uariẽt teſtes
unius partis ſiue alterius : ita indi-
ſtinctè uult gloſſ.in d.c.in noſtra.&
ibi Abb.& glo.in d.§.ſi teſtes.iiij.q.
iij.& Imo.in d.c.cũ tu.& in d.§.j.li- b
cet Ant.de But.teneat cõtrariũ in d.
c.cũ tu.licet ergo fiat iſta concordia
inter teſtes unius partis,nõ tamẽ fit
inter dicta teſtiũ & cõfeſsionẽ par-
tis:ut uoluit Abb.in c.cũ Ioãnes.ex-
trà de fide inſtru.in ulti.notabili.&
Imo.& Abb.in d.c.cũ tu.Pau.de Ca.
poſt Bart.in d.l.ij.§.pe.Inno.in c.cũ
cõtingat.de offi.deleg.Flo.in d.l.cũ
28 de ætate.Bal.in d.j.conſtit.C. *Ad-
de tamẽ hic unã pulchram limitatio
nem Paul.de Ca.in l.ij.ff.ne quis cũ
qui in ius uoc.eſt ui exi.qui alleg.
Bart.in quibuſdã lecturis latè ibi.& b
idẽ uidetur tenere Bal.poſt Cy.in l.
cũ falſam.in fi.C.de iur.& fact.igno.
Salic.in l.cũ precum.C.de libe.cau.
& hæc bene nota, quia ſingularia
ſunt,& bene collecta. Adde hic o-
mnino quæ dixi in d.l.inter ſtipulã-
tem.poſt Mod.ibi latiſsimè uide-
bis materiã.de hac materia per Pet.
de Ancha.in conſil.ſuo ccclxxxvj.&
ccclxxxix.& per Bar.in conſi.ſuo cxj.
incip.accuſatio fuit inſtituta.in fi.&
uide Rom.in ſingularibus ſecundi
anni xlviij. quod incipit,ſi teſtes.
qui ad cõcordãdum teſtes ut falſum
euitent,dicit unũ notabile exẽplũ.

29 *Aurifex qui facit aurum uel argentũ de minori liga quàm ſit ſtatutum uel ordinatum in ſua ciuitate,an incidat in falſum.*

30 *Expendens falſam monetam an teneatur crimine falſi.*

ANGELVS.

29 *QVAERO an aurifex qui fa-
cit aurũ uel argẽtum de minori[a] li-
ga quàm ſit ſtatutũ,uel ordinatũ in
ſua ciuitate, incidat in falſum.dic
quòd ſic.ita dicit Bar.in l.lege Cor-
30 nelia.ff.de fal. *Quæro an ille qui
expendit falſam monetã[b],teneatur
crimine falſi.Barto.in d.l.lege.dicit
quòd aut expẽdit nũmos plumbeos
uel ſtagneos,& incidit in falſum:ut
d.l.lege.aliàs ſi aliter moneta ſit fal-
ſa,nõ incidit in falſum,ſed extraor-
dinariè punitur:ut l.ſacculariis.circa
prin.de extraordi.cri.

ADNOT. a ¶Minori liga. *Vide Old.in cõſi.lxxiiij.& ibi quòd ille qui facit de ſtagno argentũ,& de ære aurũ, non peccat:nec debet puniri:& an obligans ſcienter æs pro auro,teneatur dè falſo.*

b ¶Monetam falſam. *Adde quæ dicatur moneta falſa per Bal.in conſil.xxxiiij.in v.uol. Et qualiter intelligatur ſtatutum puniens falſificantẽ monetam,& qualiter intelligatur,& de qua moneta,& quæ ſit pœna,& an cõprehendat uiliſsimã:ut ſunt bagatini.uide per Alex.de Imo.in conſi.ciiij.in j.uol.& Capol.in cõſil.lxxviij.& ibi an maiori pœna puniatur falſificans monetã aureã quàm alterius materiei.& de falſificante monetam uide Cu.in conſi.cxxxviij.Ber.*

AVGV. Tu autẽ in hac materia adde,quòd licet expẽdẽs falſam monetã,incidat in illã pœnã,de qua ſuprà:tamen adde quod ille expendens illã monetã falſam excuſaretur,ſi docet à quo habuit:nec eſt neceſſe ſecundũ Iaco.But.quòd doceat ſe habuiſſe à Titio uel Seio : ſed ſufficit quòd doceat ſe ab alio habuiſſe per teſtes qui hoc uiderint:licet nõ nominet per quẽ.ita multũ ſingulariter dixit Iac.de But.in l.maiorem.C.

ad leg.

ad leg.Iul.de falſis.quam cõcluſionē
multũ ſingulariter limitat Ange.ibi,
ſi pſona eſt honeſta & bonæ famæ,
aliàs nõ.Nã de facili quidã ignotus
poſſet ſubmitti,& tẽpore ſubmiſsio
nis teſtes adhiberi:& pro hoc allega
caſum in l.inciuilem.C.de furtis.

31 *Vendens ſcienter eandem rem duobus,*
*an incidat in falſum.*

ANGELVS.

31 *QVAERO, an uendẽs ſcien-
ter eandẽ rẽ duobus,incidat in fal-
ſum,dic quòd ſicut l.qui duobus.ff.
de falſis.quod Bar.ibi intelligit ſtri
ctè,quando in diuerſis contractibus
eandẽ rẽ duobus donat,uel alio ti-
tulo quàm titulo per uẽditionẽ alie
nat:quia nõ pœna falſi,ſed crimine
ſtellionatus tenetur:ut l.iij.ff.de cri.
ſtellio.quod eſt uerũ,ſecundũ Bart.
ibi,ſi dixit uerum:aliàs ſi interroga
tus dixerit ſe non donaſſe uel non
obligaſſe alicui parti prius,& mẽti-
tur,tũc incidit in pœnã falſi,propter
mẽdaciũ:ut l.ſi à debitore.ff.de fal.
& ideo Bar.ibi dicit aduertẽdum,ꝙ
ſi in inſtrumento appoſita ſunt illa
uerba,ꝙ de dicta re nemini ius de-
dit ꝙ præiudiciũ fieri poſsit,tunc ſi
alteri etiã donauerit uel alio titulo
quàm uẽditionis ius ceſſerit,tenetur
pœna falſi:ut d.l.ſi à debitore.qđ nó.

AVGV. Tu autẽ in hac mate-
ria inquantũ tractatur hic,de eo qui
uẽdidit rẽ duobus,an incidat in cri-
men falſi:primò limita non habere
locũ in eo qui uendit in caſu l.à di-
uo pio.§.ſed ſi emptor.ff.de re iud.
& ita not.ibi Mod.ſcilicet de iudice
uendẽte rẽ in executione ſentẽtiæ:
qa ſi primus emptor qui offert pre-
ciũ nõ ſoluit illud preciũ,poteſt iu-
dex ſine pœna falſi uendere illã rẽ 32
duobus,ſcilicet alteri ſecũdo ſoluẽ-
ti preciũ:& hoc ut finis ſit executio
ni rei iudicatæ:& quia iudex nõ po-
teſt uendere habita fide de precio.
Et ideo dicebãt Odof.& Bald.in re-
portatis antiquis in l.uẽditor ex hę-
reditate.ff.de hære.uel ac.uen.l.qui
duobus.ff.de fal.non militat in illo
qui uẽdidit ſecũdo loco,quãdo pri-
mus emptor emit,non habita fide
de precio,nec offerendo preciũ:&
ita uoluit Bal.in c.ſi facta,ſub rub.ſi
de feu.fue.contro.inter do.& agna.
& in l.quoties.C.de rei uendi. Item
limitare prædicta,niſi ille qui uẽdit
rem ſecũdo emptori,nõ tradidiſſet
actualiter rẽ uenditã,per doctrinam
Bal.in c.j.§.aut ſi liuellario.qui.mo.
feu.amit.& Bal.in c.j.§.ſi.quæ ſit pri.
cau.benefi.amit.& in c.imperialem.
de prohib.feu.alie.per Fede.qui di
cit quòd l.qui duobus.de fal.nõ ha-
bet locum in pignorãte rem duo-
bus.& idẽ Bart.in l.ſi qs in pignore.
§ j.ff.de pigno.actio.& hæc not.

32 *Aſcribens ſibi in teſtamento in ſcri-
ptis uel nuncupatiuo,incidit quaſi in
falſum.*

33 *Hæres ſcribens totũ teſtamentũ ma-
nu ſua,& ſe hæredem inſtituens,&
poſtea dans notario qui id legit co-
ram teſtatore & teſtibus,& fuit ro
gatus,an incidat hæres in illã pœnã.*

34 *Notarius quando non poſſit notarius
eſſe in facto proprio.*

35 *Notarius licet non poſſit notarius eſſe
in cauſa propria tamen ſi teſtes ad-
hibiti in inſtrumento affirmarent to
tum contentum in inſtrumento.iſto
caſu probarent omnia quæ in tali in-
ſtrumento continẽtur.*

ANGELVS.

32 *QVI ſibi in teſtamẽto in ſcri-
ptis

ptis uel nuncupatiuo aſcribit,inci-
a dit quaſi in falſum[a] : ut l.j.§.& illa
quoq;.ff.de fal.& ibi Bart.quod au-
tem dixi de teſtamẽto nuncupatiuo
qualiter debeat intelligi,uide Salic.
in l.j.C.de his qui ſibi aſcri.etiam ſi
ſit filius qui ſibi aſcribat,dũmodo in
teſtamento patris ſibi plus aſcribat
quàm eſſet portio quam habiturus
eſſet ab inteſtato:ut no.Bar.in l.j.§.
j.ff.de fal.& not.gl.& Sali.in filio &
patrono,in l.quãquam.C.de his qui
ſibi in teſta.aſcri.ſiue ſit pater qui
etiam aſcribat pro filio in poteſtate,
etiã hodie in aduentitiis:ut no.Bar
in l.impuberẽ.§.j.ff.de fal.ſecus au-
tem ſi ſcriberet inſtrumẽtũ uel in te
ſtamento alicui pro filio emãcipa-
to,uel ecõtra filius emancipatus pro
patre,quia ualet inſtrumẽtũ,nec in-
cidit in falſum:ut eſt tex.& ibi Bart.
in l.ſi pater.& in l.filius.in princi.ff.
de fal.in prin.Et maritus poteſt aſcri
bere in alteri⁹ teſtamẽto uxori ſuæ,
& ualet : ut l. ea lege. §.maritus.&
ibi Bar.& no.Salic.in l.quæ in teſta-
mento.C.de his qui ſibi aſcribi.ſed
filius poteſt eſſe rogatus de inſtru-
mẽto in utilitatẽ matris,& aſcribẽs
matri nõ incidit in falſum:ut eſt tex.
& ibi Bartol.in l.ſi pater.ff.de fal.
33 * Quid amẽ ſi hæres ſcribat totum
teſtamentũ manu ſua,& ſe hæredẽ
inſtituat, & poſtea dedit notario
qui eũ legit corã teſtatore & teſti-
bus,& fuit rogatus, an incidat hæ-
res in illã pœnam.Sali.in l.j.in fin.ff.
de his qui ſibi aſcri.dicit quòd non:
quia hęredis ſcriptura non probat,
ſed conficienda à tabellione.

ADNOT. a¶In quaſi falſum.
*Adde tu & uide Fran.de Areti.in conſi.
lxxxviij.ubi pulchre,& an notarius poſ-
ſit de proprio cõtractu inſtrumentũ face
re,uide Bal.in cõſi.xliij.in j.uol.& intel-
lige quod dicitur hoc nõ habere locum in
eo qui ſibi aliqd aſcribit cauſa mercedis,
uel alia cauſa quàm eſt expreſſa in illis
de his qui ſibi aſcribunt.ita cõſuluit Cu.
in conſi.lxxviij.ubi etiã tenet quòd aſcri
bens in teſtamento nuncupatiuo,nõ pa-
titur pœnas aſcribentis in teſtamento in
ſcriptis:& an prædicta habeant locum
in clerico ſibi aſcribente : uide Barb.in
conſi.lxiij.Ber.*

AVGV. Tu autẽ in hac mate-
ria per prædicta uide,ꝙ do.Ange.
attingat illã difficultatẽ,quòd filius
poteſt eſſe rogatus de cõtractu fa-
cto in utilitatem patris:& ecõtrà,ꝙ
pater poteſt cõficere inſtrumentum
in utilitatẽ filii:& an quis ultimò po
teſt cõficere inſtrumentũ in utilita-
tem ſuam,dum attingit illã difficul-
tatẽ,quid ſi quis ſcripſit teſtamen-
tũ manu propria &c.De prima quę-
ſtione an pater poteſt eſſe rogatus
de actu qui tendebat in utilitatẽ fi-
lii uel ecõtra:adde ultra dicta Bart.
in l.ſi filius.ff.de fal.qđ noluit Bald.
in l.inſtrumẽta.C.de proba.in cõſil.
incip.filiusfa.notarius & presbyter.
per Spe.& Io. An.in ti.de inſtru.edi.
§.inſtrumentũ.uerſi.quid ergo.per
Barto.in l.quod dicimus.ff.de auth.
tut.in §.ſi pater.& Imo.in c.ex lite-
ris.extrà de trãſac.qui aliqualiter im
pugnat dicta Bar.in d.l.ſi pater.quẽ
allegat do.Ange.hîc,& eũ ſequit.&
Moder.uidetur approbare in l.ſciẽ
dũ.in prin.poſt Ro.ff.de uer.obli.&
uide Sali.in l.quæ teſtamenta.C.de
his qui ſibi aſcri.& do.Anto.in c.ſu-
per eo.el.ij.in fi.extra de teſti.& ibi
aliqualiter per Abb.& per Flori.in
l. teſtis idoneus. ff. de teſtib.& per
Ange.

Ange.in l.quòd adhibitus.C.de his qui ſibi aſcri.& in materia iſta uide latiſsimè ultra doct.per Ange.in l.j.C.de his qui ſibi aſcri.& etiā ꝑ prædicta uidetur, ꝙ quis in cauſa ubi cōſequitur cōmodū,poteſt eſſe notarius.Et de materia adde Ange.in d.l.j.& latiſsimè ultra doc.ſcripſi in d.l.ſciendū.in repeti.mea.ff.de uer.

34 obli. *Tene tamē menti ſingulare uerbū,quòd licet iura dicāt,ꝙ in facto proprio notarius nō poteſt eſſe notarius:hoc uerum,quando notarius immediatè tractat de ſui commodo à principio confectionis inſtrumēti:quia tunc in cauſa propria nō poteſt inſtrumētum cōficere:ſecus ſi mediatè:puta quia fuit rogatus de quadā donatione facta Titio,& ſucceſsit Titio:quia tunc poterit releuari tale inſtrumentū:hoc uoluit ſingulariter Dy.per illū text. in l.de eo.§.illud cōſtat.ff.de fal.&

35 ibi Bar.*Scias tamē unum mirabile uerbum,quòd licet in cauſa propria quis non poſsit eſſe notarius:& tamen illud inſtrumētū non facit fidē ſi inſtrumētum eſt factū: tamē ſi illi teſtes adhibiti in tali inſtrumēto dicerent & affirmarēt totum id quod dicit inſtrumentum:tamen iſto caſu probarēt omnia quæ in tali inſtrumento cōtinētur.in hoc multa poſſunt allegari:ſed expreſsius hæc colliguntur ex notabili doctrina Sali. in l.j.C.de his qui ſibi aſcri.in teſta. in fi.adde tamē unum notabile uerbū,ꝙ licet aſcribēs ſibi in teſtamēto incidat in pœnā legis Corneliæ: tamen ad iſtā pœnā euitandā eſt inductū remediū:ut ipſe aſcribens repudiet legatū,& quòd probet,quòd propter iuris ciuilis ignorantiā hoc fecit,quod ius iuſtè potuit ignorare.Iſta ſunt uerba doct.maximè Salice.in l.ſenatus.circa med.C.de his qui ſibi aſcri.in teſta.Et tene menti quod Odoffre.tenuit iſtā ſententiā,ꝙ cū in teſtamēto nuncupatiuo principaliter facto corā teſtibus,nō militat illud edictū de his qui ſibi aſcribūt in teſtamēto:quia ceſſat præſumptio fraudis propter teſtes,quod non eſt ita in teſtamēto in ſcriptis:& hoc uoluit Spe.in tit.de inſtru.edi.§.inſtrumento.uerſic.quid ergo ſi teſtator. quod limitat Dy.ut dixit Sali.in d.l. j.C.de his quæ ſibi aſcri.& uide Sali. in d.l.j.qui dicit,quòd ad excuſandum illū qui aſcripſit ſibi in teſtamento,duo teſtes ſufficiūt qui erant præſentes,quādo teſtator ſibi legauit: ſecus ad petitionem legatarii: quia ſeptem teſtes requirerētur: & hoc bene nota. Reliqua uide per Azo.in ſumma.C.de his q ſibi aſcri.

36 *Quilibet iudex an poſsit de falſo corā ſe commiſſo punire.*

ANGELVS.

36 *QVAERO an quilibet iudex poſsit de falſo corā ſe cōmiſſo punire[a].uidetur ꝙ ſicut l nullū.C.de teſti.& pro hoc eſt gloſ.ordi.in l.ſi lis.C.de fal.ſed Bart.in l.diuus.la ij. in fin.ff.de fal.tenet contrariū.quòd imò ille iudex poteſt de tali falſitate punire,qui aliàs habet poteſtatē de tali falſitate puniēdi & cognoſcēdi:aliàs debet ad maiorē remittere iudicē.allega.in auth.de teſti.ij. colū.& c.penul.& antepe.de pœ.per Inno.ſed Bal.in d.l.ſi lis.nititur cōcordare opi.licet de Bart.non faciat mentionem.de quo etiā not.Ange. in l.ſi uacantia.C.de bo.uac.ſed cōmuniter ſunt ſtatuta,quòd talia delicta

licta per iudicē maleficiorū puniantur. ubi autem nō eſſet ſtatutum, ab opi. Bar. in practica nō recedas: quia gloſſ. loquitur qñ incidēter quæſtio facti euenit & nō fuit principaliter.

ADNOTA. a ¶ Punire. *Adde & dic ut per Petr. de Anchara in conſil. clxxij. & ibi uide ſpecialia in crimine falſi.*

AVGV. Tu autē in hac materia adde Angel. in l. quoties. C. de indi. qui latiſsimè loquitur in iſta materia, & facit mentionē in hac materia, quomodo Bart. reperitur cōtrarius: & tamē ibi uidetur ſaluare Bar. à cōtrarietate: & ibi concludit quòd ſaltē extraordinariè poterit ille iudex punire teſtē falſum deponentē, licet aliàs ille iudex criminaliter nō poſsit procedere. Et in hac materia omnino uide additiones, quas feci ſ. in hac eadē glo. in uer. ſubſequenter quærit hic do. Angel. teſtis dixit falſum corā iudice uel arbitratore, an poterit puniri de falſo, & per quē: & ibi poſui materiā, quid ſi clericus coram iudice eccleſiaſtico uel ſeculari, & ſic nō ſuo iudice falſum depoſuit, an poterit puniri de falſo. dic ut ibi dixi: & hęc nota. & uide Spec. in tit. de teſte. §. j. uer. quid de arbi. & uer. ſeq. & ſequē. & Sali. in l. ſi quis decurio. C. de falſis.

37 *Inquiſitio uel accuſatio de falſo non exigit de neceſsitate locum uel tēpus commiſſæ falſitatis: & an locus iuramenti uel depoſitionis debeat poni in accuſatione teſtis, qui falſum depoſuit.*

ANGELVS.

37 *ET tene mēti tu iudex inquirēs de falſo, quod etiā in accuſatione non eſt neceſſe quòd apponas locū uel a tempus cōmiſſæ falſitatis[a], licet regulariter in delictis debeant apponi: ut eſt glo. ordi. inſti. de publi. iud. circa princi. & not. Bald. in c. j. circa prin. qui. mod. feu. amit. ſed in teſte qui iurauit in uno loco, & in alio falſum depoſuit, quis locus ponetur in accuſatione? ſecundū Bart. in l. dāni. §. Sabini. ff. de dam. infe. quia depoſitio trahitur ad iuramentum, uidetur quòd locus iuramēti debeat apponi. & uide Bal. C. de ſacroſanc. eccle. in l. ij.

ADNOT. a ¶ Falſitatis. *Adde tu quod Bal. in conſi. liiii. in iij. uol. uoluit cōtrarium: & dicit Alex. in conſi. lxxvij. in j. uol. quòd in occultis iudex debet eſſe pronior ad torturam. Ber.*

AVGVST. Tu in hac materia in accuſatione falſi, uel inquiſitiōe, an ſit neceſſe quòd locus apponatur: adde quòd illa gl. inſtit. de pub. iud. non uidetur dicere id ad quod allegatur: de qua glo. dixi ſuprà, hæc eſt quædā inquiſitio. in uer. illo ubi tractatur quæ ſint neceſſaria pro ſubſtantia inquiſitionis. Et adde in illa cōditione an locus iuramēti uel depoſitionis teſtiū debeat poni in libello falſitatis. aliqui allegant Bar. tetigiſſe iſtam quæſtionē in l. j. ff. de bo. poſ. ex teſta. mili. quam allegat etiā Ro. in l. damni. §. Sabini. ff. de dam. infect. qui dicit quòd hoc reperitur in quibuſdā lecturis Bar. & pondera quod Bal. in d. l. ij. clarè in hac materia nō uidetur aliquid affirmare.

38 *Falſi cognitio quinque modis fieri poteſt.*

39 *Falſi cognitio per multas & diuerſas uias fieri poteſt.*

ANGELVS.

38 *ET de falſo poteſt cognoſci pluribus modis: ut eſt glo. & ibi do.

in

in l.ſi ex falſis.C.de tranſac.& no.ple nè Imo.in l.diu⁹.de reg.iu.uer.extra gl.&c.& ibi uide latè per eum:& etiã eſt glo.& ibi Sali.in l.querela.C.de fal.in qbus dicitur quòd quinq; modis. Vno modo per accuſationem,ut d.l.querela. Secundo per actionem in factũ:ut l.damus.eo.ti. Tertio per modũ exceptionis. Quarto per modum replicationis:ut no.gl.in l.ſi ex falſis.& in d.l.querela. Quinto officio iudicis:ut l.ſciant.C.de proba.& l.nullum.C.de teſti.

39 AVG.* Tu autem in hac materia adde text.& ibi doct.in c.lator.extrà de re iud.& uide Spec.in tit.de ſent. §.fin.uer.in ſumma nota,quòd ſentẽtia lata per falſos teſtes. qui dicit ꝙ de falſitate procedi poteſt per multas & diuerſas uias, inter quas enumerat quòd etiam per querelam falſi:per d.l.querelam.& per actionem in factum allegat.Item uel ſecũdum canones per iudicis officium quando eccleſia eſt læſa,per d.c.lator.extrà de re iud.Item prætextu falſi per a in integrum reſtitutionem:per d.l.diuus.ff.de re iudi.& ibi uide Spec.in dicto uerſicu.

40 *Cognitionem falſi fieri per modũ exceptionis, an ſit uerum ſimpliciter & ſemper.*

ANGELVS.

40 * SED unum nota in eo quod dixi,quia etiam per modum exceptionis [c] & replicationis poteſt cognoſci de falſo,utrum illud ſit uerũ ſimpliciter & ſemper,an ſit opus primò impetrare reſtitutionem in integrũ. not.Cyn.& Vltramon.in d.l.querela.& ibi latè Salice.& no.Barto.Ange.& Imo in l.diuus.ff.de regulis iuris.ut ibi.

ADNOTA. a ¶ Exceptionis. *Adde tu an crimen obiectum per modum exceptionis poſsit puniri: uide Oldra.in conſi.lxxviij.Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde glo.ſingularem in l.qui agnatis.ff.de inof.teſt.latè per Ioan.an.& docto.in c.cum uenerabilis.extrà de except.& in c.licet cauſam.extrà de proba.Bal.& Ia.bu.in l.ſub prætextu. C.de tranſac.& in l.ſi ex falſis.C.eo. tit.& in l.fi.C.ſi ex fal.inſtrumen.Sed Moder.latè poſuerunt iſtam materiam dictæ l.diuus.ff.de re iudic.ubi multa allegant:quia diuerſę opiniones fuerũt in iſto paſſu,ut ibi uidere poteſtis.

41 *Querela falſi uſque ad quantum tempus duret.*

ANGELVS.

41 * QVAERO uſq. ad quantum tẽpus duret querela falſi. dic quòd uſque ad xx.annos põt de falſo cognoſci:ut d.l.querela.& qđ ibi not. gloſſ.& doct.

AVG. In hac materia [a] adde Spe. multum eleganter loquentem in ti. de ſenten.in §.fi.in uer. nota quòd ſecundum canones.& per canoniſtas.in c.licet cauſam.extrà de prob.

ADNOT. a ¶ In hac materia. *Adde tu & uide Alexã.in d.l.ſi falſos.in apo.C.de fal.& no.q ſublato iure querelandi eſt etiam ſublatum ius inquirendi.ita Pet.de anc.in conſi.cxc.Ber.*

42 *Falſum an ita committat ille qui utitur falſo inſtrumento:ſicut ille qui fabricauit uel dictauit.*

43 *Falſum an incidat in teſtibus,ſi quis non uult uti illis.*

44 *Falſum an incidat Titius qui mecum utebatur uno inſtrumento cum proteſtatione, quòd non uult eo*

uti

*uti ſi apparebit falſum:ego dixi quòd*
*erat falſum,& aſsignaui cauſas falſi*
*tatis: poſtea quaſi in fine cauſæ uult*
*deſiſtere.*

ANGELVS.

42 *ET ſcias ꝙ ita cõiter committit
falſum,q utiť falſo inſtrumẽto,ſicut
ille q fabricauerit,uel dictauerit,uel
fieri fecerit:ut l.ſi falſos.C.de fal.ſed
differẽtia eſt,quia ille fuit autor fal-
ſitatis abſtinẽdo , poſtea ab uſu non
excuſatur : quia falſitas fuit cõmiſſa
a in eius fabricatione.Sed utens[a]ſim-
pliciter falſo inſtrumento,& poſtea
abſtinẽs,releuatur ab ea pœna:ut d.l.
ſi falſos.& ibi glo.& doc.& Sali.ubi
etiam glo.& doct.& Sal.ponunt qua
pœna puniatur utens falſo inſtrumẽ
to uel reſcripto:& quàm primum uti
tur illis uerbis , uidelicet quòd non
uult uti ſtatim:tale inſtrumẽtũ caret
uiribus & effectu:ut C.de ſi.inſtr.l.ſi
aduerſarius.Sed cautela eſt ſecundũ
Bar.in d.l.diu⁹.ff.de fal.quòd ad in-
ſtãtiã partis ſtatuatur terminus pro-
ducenti,an uelit uti dicto inſtrumen
to:& ita in teſtib⁹ & atteſtationibus.
arg.l.mãcipiorum.ff.de optio.leg.&
l.Titia.ff.de acc.in quo termino de-
bet reſpondere clarè & apertè, ubi
43 per Bal.& Sali.in d.l.ſi falſos.* Sed
diligenter aduertas:quia in teſtibus
ſi non uult uti , nõ incidit in falſum,
niſi poſuerit aliqd falſum,ſuper quo
petiit teſtes examinari:teneť eo ipſo
ꝙ teſtes ſuper dictis capitulis ꝓdu-
xerit,licet poſtea non uelit uti dictis
atteſtationibus , tamẽ incidit in fal-
ſum.ita uult ſubtiliter intelligendo
Bar.in l.ſi falſus.C.de fal.qđ eſt not.
44 dignũ.* Sed pone,Titius utebatur
mecũ uno inſtrumẽto cum proteſta-
tione,quòd nõ uult eo uti,ſi appare-
bit falſum:ego idem dixi quòd erat
falſum,& aſsignaui cauſas falſitatis:
poſtea quaſi in fine cauſæ uult deſi-
ſtere,an excuſetur de falſo.hãc quæ-
ſtionẽ format Gãd.in ſuo opere ma-
lefi.ti.de falſa.& falſi . & cõcludit ꝙ
falſitatis pœnã non euitat:quia cer-
tioratus & ſtatim nõ deſiſtens nõ ca
ruit dolo:ut ff.de lib.exhi.l.iij.§.ſi is.
Secus ſi probetur inſtrumẽtũ ſuſpe-
ctũ tantũ,nõ autem falſum, niſi pro-
ducens dicto inſtrumento fidẽ aſtrin
gat:ut C.de proba.l.iubemus.

ADNOT.a ¶ Sed utens ſim
pliciter.*Adde tu quòd utens in inſtrumen
to debiti iam ſoluti ſiue per ſe,ſiue per a-
lium tenetur cri.ſtellio.ita Ro.in cõſil.cv.
& quòd utens falſo inſtrumento cũ pro-
teſtatione nõ teneatur falſi,tenet Alex.in
conſi.lxxxix.in iij.uolu.& uide Rap.Cu.
conſi.cxxxv.& Fulg.conſi. clxxvij.Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia
adde quòd doc.Moder.maximè do.
Ant.in c.imputari.extrà de fid.inſtr.
circa fin.de uerbo ad uerbum,refert
uerba Bar.quæ poſuit in hac materia
in d.l.diuus.ff.de fal.& in omnib⁹ ap
probat & ſeqtur Bar.ſed adde quòd
contra iſta faciunt originalia uerba
Gui.de ſuz.in auth.ſi quis in aliquo.
C.de eden.ubi dicit Ioan.an.in ad-
ditio.Specu.in tit.dẽ inſtrumen.edi.
§.uidendum reſtat.circa princi.uer.
quid ſi uelis.& ibi Spe.hoc etiam uo
luit ubi dicit,quòd producẽs inſtru-
mentum quod dicitur falſum, debet
dicere,ego talis fateor tale inſtrumẽ
tum ſcriptũ etiã manu talis notarii:
& dico tale inſtrumentũ uerum eſſe:
ſed ſi apparebit eſſe falſum,tunc no
lo eo uſus eſſe:& perinde uolo ac ſi
eo uſus non fuiſſem:& dicunt ibi ꝙ
iuuabit eũ talis proteſtatio.& ſi dicat
aduer

aduerſarius, certifica me an uelis eo uti, nõ tenetur aliter certificare. Adde, ꝙ idẽ uult Bal. in l. ſi aduerſarius. C. de fide inſtr. licèt cõtrariũ tenuerit Lapus alleg. cix. quæ incip. quæro pone. Et aduerte, quia licèt Bart. in d. l. diuus. dicat, ꝙ ſaltẽ debeat dari pro
a ducenti [a] terminus ad deliberandum an uelit eo uti, uel nõ. Aduerte quia Salice. in l. ſi falſos. dicit, ꝙ hoc dictũ Bart. nõ ꝓcederet, niſi doceretur, ꝙ de falſitate foret inſtruct⁹, uel inſtrui noluit cum potuit. Et ſcias quod do. Anto. de but. dicit in d. c. imputari. ꝙ idem in teſtibus: dicit limitando præ dicta, ꝙ iſta non procederẽt, qñ ille qui utitur falſis teſtibus, uel inſtrumẽto falſo procuraſſet ipſe illam falſitatem faciendã allegat Bar. ita dixiſſe in d. l. diuus. Adde tamẽ in hac materia dicta Bal. in l. fi. C. ſi ex fal. inſtr. & Gand. in tracta. maleficio. ſub rubr. de falſa. in quæſtione, an producens falſos teſtes cui denunciatur.

ADNOT. a ¶Producenti. *Adde & uide Bal. in conſil. lxviij. in v. uolu. ubi ſi interrogatus reſpõdeat, ꝙ uult uti in paſſibus, & punctis pro eo facientibus, & non aliter, quòd debet intelligi, ꝙ nihil reſpondit. Ber.*

45 *Inſtrumentum falſum in uno capitulo, an in totum uitietur.*

ANGELVS.

45 * PONE, ꝙ unũ inſtrumentũ habet plura capitula, & in uno reperitur falſum, in cęteris uerũ, an in totũ uitietur. & credo, ꝙ nõ; quia tot ſunt inſtrumenta quot capitula: ut l. ẽt. §. j. & ibi gl. & doct. ff. de mino. & l. ſcire debem⁹. in prin. & ibi Bar. de uer. ob.

AVG. Tu adde dicta doct. maximẽ Bal. & Paul. de caſtr. in l. ſi ex fal-
a ſis [a]. C. de tranſa. gl. & doct. in l. ij. C. de uete. iu. enuc. Inn. in c. fraternitatis. extrà, de hæret. & ibi per doct. gl. iuncto tex. in l. ij. C. de fal. gl. ix. diſtin. in c. ſi ad ſacras. Io. an. in c. eccle. el ij. extrà, de elect. Tancre. de corneto in opere ſuo, rub. viij. q. x. Vide omnino Sali. in d. l. ſi ex falſis. Bal. & Imol. in l. j. §. ſi quis ſimpliciter. poſt Ang. ff. de uer. obli. & ibi per Moder. uide doc. in c. quanto, de his quæ fiunt à præla. ſine conſe. ca. Oldra. in conſil. xxxvj. Gandi. in tract. maleficio. ſub rub. de falſariis. & Spec. in tit. de inſtru. edi. §. inſtrumentũ. uerſi. quid ſi aliquid. limita per Archid. in c. ſi papa. de priuil. in vj. & Inn. in c. cùm in iure, extrà de offic. deleg. limita ſecundũ Iaco. Butr. & Bal. in l. iubemus. C. de teſta. in fi. & Bal. elegãter in l. quãuis. C. de fidcicõ. liber. per Bal. in l. nec exemplum. C. de fal. & in l. fin. de conuen. fiſci debi. lib. x. & in l. fi. C. de edic. di. in iiij. oppo. Moder. latè ponũt in d. l. ſi ex falſis. & quid in teſte, dic ut ibi.

ADNOT. a ¶Si ex falſis. *Adde quod Bal. in conſi. xcvij. incip. in quodam inſtrumento, & ibi an ſi inſtrumentũ cõtineat plura capitula ſeparata, & in uno eſt falſum ratione loci, uel in tota ſubſtãtia ipſius, an uitietur. & uide Pau. de ca. in conſi. ccv. in nouis. & quòd inſtrumentũ cõtinens plura capitula in uno falſum, ſit in omnibus falſum, cũ ex parte notarii cenſetur falſitas. uide do. Alex. in conſilio xliij. in iiij. uol. qui alleg. text. in c. ad ſcripturas. lx. diſt. & idem uoluit Bald. in allegato cõſilio, quid antẽ in teſte. uide Oldra. cõſi. xxxvij. ubi quod ſi eſt circa ſubſtantialia, in totum corruit, ex quo iuramẽtum eſt unicum. Si uero ſit falſitas circa extrinſeca, ſolum uitiatur falſum, & non uerum: & ibi ponit an princeps poſſit facere, quòd ſtetur dicto teſtis deponẽtis*

*partim uerè, & partim falsè. Et qualiter tale reſcriptum intelligi debeat. Ber.*

46 *Tabellio ſcripſit inſtrumentum ſuper re illicita extra caſus à iure permiſſos, an incidat in pœnam falſi.*

ANGELVS.

46 * QVAERO tabellio ſcripſit inſtrumentum ſuper re illicita extra caſus à iure permiſſos, an incidat in pœnam falſi. no. Bar. in l. j. C. de pœn. bo. ſubla. lib. x. dic ut ibi per eum.

AVG. Adde quòd cum illa deciſione Bar. ibi tranſeunt omnes doct. ibi ego aliter non me extendo: quia opinio Bar. approbatur ab omnibus ibi, in iſta materia. Adde Bald. in l. ſi poſt. C. de iuris & facti ignoran.

47 *Tabellio in inſtrumento dicit, & hoc pro centum, quod precium totum dedit, & numerauit &c. & teſtes in inſtrumento deſcripti dicunt, quòd non eſt uerum, quòd numerauit: ſed quòd uenditor tãtum confeſſus fuit habuiſſe: an inſtrumentum dicatur falſum, ita q̃ tabellio dicatur falſarius.*

ANGELVS.

47 * QVAERO tabellio in inſtrumento dicit: & hoc pro precio centum, quod precium centum dedit & numerauit &c. & teſtes in inſtrumento deſcripti dicunt, quod non eſt uerum, quòd numerauit, ſed quòd uenditor tantummodò fuit confeſſus habuiſſe, an inſtrumentum dicatur falſum, ita quòd tabellio ſit falſarius: dic quòd non: quia illa uerba habuit & recepit, poſſunt uerificari ex actu ficto: uidelicet per dictam confeſſionem, de qua teſtes deponunt: ita dicit per illum tex. Bart. in l. prædia. ff. de acquiren. poſſeſsione. quod no. quia ſemel habui de facto Bononiæ, a

AVG. Tu autem in hac materia adde q̃ iſta quæſtio ſæpe accidit de facto: & uide, quòd Barto. in hac materia uidetur ſibi cõtrarius: nam cõtrarium uidetur dixiſſe in l. ſingularia. ff. ſi cer. pet. & contra Bart. in dicta l. prædia. expreſsè tenuit Angel. ſcilicet, ibi in dicta l. prædia. a qui dicit audacter teneas contrarium, per glo. in l. ſi ex cautione. C. de non nu. pecu. ubi glo. decidit, quòd notarius nunquam debet apponere hæc uerba, niſi uideat uere pecuniam actualiter interueniſſe in præſentia ſui, & teſtium: & idem uidetur tenere glo. in l. ſi ex precio. C. ſi cert. peta. Et reſpondet ad illum text. in d. l. prædia. quia loquitur in ſcriptura priuata. Et omnino in hac materia adde domi. Anto. de butr. & ibi omnino Moder. qui multùm eleganter loquuntur in c. ſi cautio. extrà, de fide inſtru. & Ro. reducit omnes ad concordiam in d. l. prędia. & in d. c. ſi cautio. & Moder. ĩ d. l. p̃dia. maximè Ro. multa allegãt.

ADNOT. a ¶ In d. l. prædia. *Adde tu q̃ Moder. in d. l. prædia. communiter tenent cõtra Bar. & de hoc uide etiã per Alex. in conſi. xxxv. in j. uolu. & Bal. in conſil. xxviij. in iij. uolu. qui examinat dicta Bar. in d. l. prædia. & in l. ſingularia. ff. ſi cert. pet. & uide Pau. de Caſt. in conſi. cxij. in ij. impreſſio. Ber.*

48 *Statuto cauetur, quòd falſans inſtrumenta puniatur pœna manus: aliquis falſificauit acta, an incidat in ſtatutum.*

ANGELVS.

48 * QVID ſi ſtatuto dicatur, quòd falſificans inſtrumẽta incidat in pœnam manus, & aliquis falſificauit acta an incidat in ſtatutum? dic q̃ ſic: a ut not. Barto. in l. fraudem. §. neque. ff. de iure

de iure fiſc. & ſic appellatione inſtrumentorum continentur acta etiam in materia pœnali, quod not. Et aduertas, quòd ſicut ille qui committit falſitatem circa acta perdit cauſam: ita & qui committit falſitatē in cauſa: ita dicit Barto. in d.l.in fraudem. §.quoties.

ADNOT. a ¶Quod ſic. *Adde Bald.in conſi.cxxvij.in ij.uolu. Et an appellatione actorum ueniat ſententia, uide Bald. quòd ſic, in conſil. cccxxxviij.in j. uolu. & an acta poſſint per teſtes probari, uide per Paul de Caſt.in conſi.xj.in j. impreſſu. Petr.de Anch.conſil. cclxxxvij. & omnes concludunt, q. ſic. & an inſtrumentorum appellatione ueniant acta, uide Paul de Caſtr.in conſi.cexlvj. & conſil.cccexxvij.in ij.impreſſu.Ber.*

AVGVST. Tu in hac materia, adde quòd gloſ.in l.prima.§.editiones.ff.de eden.uidetur ſentire, quòd appellatione inſtrumentorum non continentur acta. Et ideo Barto.rectè ibi ponderauit in hac materia illam gloſſ. ad hoc: quia Barto.ibi dicit, illa gloſſ. ponit ibi tāquam ſeparata acta & inſtrumenta, ergo ſunt diuerſa. Sed Bartol.in fi. approbat dicta per ipſum in hac materia, in dicto §.neque.in ulti. quæſtio. Adde quòd hic caderent bene not. per Barto. in l.ſi quis obrepſerit.ff.de fal.& per Bald. in l.fina. C.de pœn.iud.qui malè iudi. Adde text.contra Bartol.in capit. cùm olim. de reſcript. ubi dicitur, quòd falſificans literas abſolutionis perdit cauſam: & ibi uide Imo. Et adde gloſſ.in cap.uenerabilis. de religio.domi.& Bald.in l.teſtamenta.C. de teſtib. Adde quod contra Bar. tenet Iaco.de Aret. ut refert Gandi.in tracta.malefic. ſub rubri.de falſariis. in uerſicu. ſed pone ſtatuto cauetur in ciuitate Paduæ. & approbat Alberi.de Roſa.in ſecunda parte ſtatuto, quæſt.xxxvj.ibi. Gandi.dicit, quòd licet appellatione inſtrumentorum ueniant acta: tamen ſtatutum puniēs facientem falſum inſtrumentum, nō comprehendit notarium falſificantem acta: & ideo pœna falſi de iure communi debet puniri. Subdit tamen Gandin. quòd cùm hodie deportatio, quæ eſt pœna falſi, non ſit in uſu, quòd bene faciet poteſtas punire notarium falſantem acta pœna ſtatuti. Et aduerte quia dicit Gandi. bene faciet poteſtas: ſed non cogit poteſtatem ad hoc: quinimo audiui aliàs à quodā doctore, & uidi quòd aliàs Bald.conſuluit contra Barto.& dicit ibi Bald.quòd Bartol.non ponderauit dictum §.neque.pro hac ſententia bene faciunt dicta Pet. de ancha.in cap.peruenit.de teſtib. & Salicet.in l.prima. ff.de fide inſtrumē. qui uolunt, quòd ſtatuta punientia producentem falſum inſtrumētum, non comprehendant producentem falſos teſtes, licet teſtes ueniant appellatione inſtrumentorum. Et ſic bene not. quæ ſit pœna falſi, cum hodie deportatio non ſit in uſu: dicit Gandi.ibi, ſi eſt ſtatutū, ſerua illud: quòd ſtatutum puniat delictum, quod cum deportatione puniebatur: ſinautem non eſt ſtatutum, pœna erit arbitraria. Et ita uidetur eſſe de mente Imo. in l.ſecunda.ff.de public.iud. Quinimo dicit Gandi. quòd in notario eſt pœna manus de iure Lombardorū: & ita dicit, quòd hodie non obſerua mus: ſed Roma.in ſingu. primi anni ccclxij. quod incip.pone, quòd notarius ſcribat falſum inſtrumētum, qui

dicit,quòd eſt pœna ignis,ſi notarius ſcribat falſum inſtrumentum immunitatis:eſt etiam pœna manus, ſi ſcribat inſtrumentum ſimulatũ: & ibi bona iura allegat,ibi uide: ſed Rom.in ſing.ſecundi anni xlvj.incip. ſcis, ꝙ relegati, dicit ꝙ in locum deportatiõis hodie ſucceſsit decapitatio;ſed ſua concluſio eſt falſa per prædicta: licet Ang.in l.iij. §.legis.ff.ad legem Corn.de ſica.uidetur innuere, quod dixit Roma.ſuprà.

49 *Aduocatus recipiens ſalarium ab una parte, uel cui pars reuelauit ſecreta ſuæ cauſæ, & ille patrocinium promiſit,ſi reuelat iura,uel ſecreta partis alteri parti,incidit in falſum.*

ANGELVS.

49 * SIS etiam cautus tu aduocate, quòd ſi tu recipis ſalarium ab una parte,uel etiã pars ipſa reuelauit iam ſecreta ſuæ cauſæ,& tu poſtea promiſiſti patrocinium,ſi tu alteri parti reuelas iura alterius partis,& ſua ſecre-
a ta,incidis [a] in falſum.l.pen.ff.de poſt, & no.Bar.in l.ij.ff.de præuari.

ADNOT. a ¶Incidis. *Adde tu & uide Roma.in conſi. cccLxxxiiij.Bern.*

AVG. Tu autẽ in hac materia omnino adde Fulg.in rub. C.de proc. qui quærit ibi,an titulus ff. de præua. habet locum in procura. Et adde ea quæ dixit ſuprà do. Ang. & ego addidi in additio. meis in hac eadem gl.in uerſi.quæro ſi aduocatus, procurator, uel ſolicitator unius cauſæ, dic ut ibi ſcripſi.

50 *Teſtis uacillans an ut falſarius puniri poßit.*

ANGELVS.

50 * QVID ſi teſtis uadit uacillãdo, an ut falſarius poſsit puniri?dic quòd
a ſic [a] :ut eſt gl.j.q.iiij.in c.teſtimoniũ. & eſt tex.iiij.q.iiij.ca.qui falſo.facit l. qui falſa.ff.de teſti.& ibi Flor. unum tamẽ tene menti in iſta materia, ꝙ licèt accuſator ſuam intentionẽ nõ ꝓbet,tamen reus nõ debet abſolui,iuxta l.qui accuſare.C.de edẽ.niſi reus
b ſuam purget innocentiã [b] :ut eſt tex. in l.ubi.C.de fal.Et idem in pluribus caſibus in l.fallaciter.C.de abol.Aduertas tamen,ꝙ talis purgatio innocentiæ ſufficit per iuramẽtum,ita dicit Petr.& Cynus in dicta.l.ubi.quod nota.

ADNOT.a ¶Quod ſic. *Adde circa hoc,& dic ut per Alex. in conſi.xx. in iiij.uol.& ibi quid ſi teſtis dicat, quòd ea quæ primò dixit ſunt falſa.Ber.*

b ¶Innocentiam. *Adde tu pro hoc, qđ no.Roma.in conſi.ccclj.ubi uoluit, ꝙ accuſatus de crimine qui obtinuit tres ſententias abſolutorias,eò quia nõ probatur:debet tamẽ ſe purgationi ſubiicere:quia remanſit ſuſpectus.allegat caſum in c.omnibus.xj.q.iiij. & uide in dictis conſil. quæ ſunt ſufficientia ad inducendam purgationem.Ber.*

AVG.Tu autẽ in hac materia inquantum dictum eſt,ꝙ in accuſatione falſi ſi actor non probauit intentionem ſuam, tamen opus eſt, quòd reus purget innocentiã. Adde, quòd hoc eſt uerum, ubi ipſe actor aliquid probaſſet: puta licèt non plenè nec ſemiplenè:tamen aliquid uerisimile probaſſet cõtra reum accuſatum de falſo: quia tunc reus ſaltem debet purgare id quod aliqualiter eſt probatum contra ipſum. Si autem nihil fuiſſet penitus probatum contra ipſum accuſatum,non eſt neceſſe, ꝙ ipſe reus ſe purget:ſententia eſt Pet. & Ang.& Sal.poſt doct.in d.l.ubi.An autẽ hat hodie de iure canonico pur

gatio

gatio per ſacramentũ,uidẽda eſſent no.in rub.& in nigro.extra de pur. cano.ſecundũ Ang.& Sal.in d.l.ubi.

51 *Notarius qui in actu aliquo de quo eſt eſt rogatus non adhibuit debitam ſolennitatem,an incidat in falſum.*

ANGELVS.

51 *AN autẽ notarius qui in actu aliquo de quo eſt rogatus,nõ adhibuit debitã ſolẽnitatẽ[a] incidat in falſum? & uidetur præſumptione iuris & de iure ꝙ ſic:ut eſt tex.cũ gl.notab.in l. iubemus.C.de teſta.Sed Bar.in l.ſi librarius.ff.de re.iur.& in uer.ſed contra hoc facit.dicit quòd eſt ſpeciale in teſtamẽtis quòd nõ adhibes ſolennitates debitas incidat in falſum.& hunc intellectũ ſequitur Bal.& Imo. in l.quoties.ff.de hære.inſti.& ſic in contrarium eſt ius cõmune.uel dicit Bar.in d.l.ſi librarius.ꝙ in d.l.iubemus.non fuit ſolennitas ſeruata nec ſcripta,tũc notari⁹ falſari⁹ eſt.aliquãdo in actu ſeruabit ſolẽnitatem, ſed poſtea eã nõ ſcripſit: & tũc de falſo nõ punitur,ſed errorẽ ſuũ corrigere poterit,iuxta ea quæ habẽtur in d.l. ſi librarius.qđ no. Quãdo autẽ notarius errauit in aliquo de ſubſtantia ipſi⁹ inſtrumẽti,an & quomodo poſſit corrigere & emendare,uide latè per Dyn.& Bart.in d.l.ſi librarius.& no.Cy.in l.imperatores.ff.de ſta.ho. & Bal.C.de no.co.confir.in fi.& Barto.Bal.& Ang.in d.l.imperatores.

a ADNO. a ¶Solennitatẽ. *Adde tu Ioã.de ana.in conſi.xxxiij.quòd notarius omittens aliquod neceſſarium ad ualiditatem inſtrumenti præſumitur falſarius,adeo quòd nõ poteſt probari in contrariũ.allegat quæ habentur in l.actuarius.C.de actua.lib.xij. & in l.iubemus. hic allega.& quando notarius plus uel minus ſcribit,præſumatur falſarius uel potius pro errore,uide Raph.Cu.in conſi.cxxxv.adde tamen quòd notarius præſumitur rogatus apponere clauſulas conſuetas:ut latè tenet Alex.in conſi.lxxxix. in ij.uolu.& ibi etiam uide quando & quomodo notarius poſſit errorem ſuum corrigere,de quo etiam per eundẽ in cõſi. xxvij.& in cõſi.cv.in ij.uol.per Bal.in cõſi.cxxvij.in v.uol.& per Ang.in cõſi.ccxcj.& adde ꝗ licet notarius etiã rogatus nõ debeat cõficere inſtrumentum de actu inutili:tamen ſi confecit,cogitur illud in publicam formã redigere:ita dicit Ang.in conſi.cclxxiiij.& an inſtrumẽtũ reddatur ſuſpectũ ex eo quòd notarius ſolitus eſt errare in ſuis inſtrumẽtis uel facere inſtrumenta diſcordãtia.uide Paul. de ca.in cõſi.xix.& de princi.q.uide Barba.in cõſi.xxxvij.inci.præclarè ſcribitur in libro Iudicũ. Et ultra prædicta an in notariis præſumatur potius error quàm falſitas:uide dominũ meum Soci.in cõſil. xciiij.col.ij.& ibi quando poſſit corrigere errorem ſuum.*

AVG. Tu autem in hac materia de notario omittente ſolennitatem debitã,an ſit falſarius, materia eſt lata: adde ꝙ ita cõmittit falſum omittẽdo ſcribere uerũ, ſicut exprimẽdo falſum,ꝑ tex.in c.j.extrà,de cri falſ.& in l.presbyter. C.de epiſc.& cle.Adde Bar.in l.ſi poſt.C.de iu. & fac.ign. qui dixit,ꝙ teſtamentũ nõ ſolẽne habetur pro falſo quantũ ad puniendũ tabellionem,nõ quo ad alias & quia hoc nõ reperit iure cautũ,adde Bal. in l.ſi ueritas.C.de fideiuſ.& Bal.in l. fi.C.de edi.di. Adria.in uer.ſextò oppono. & Petr.de Anch.in conſil.ſuo cclxxviij.inci. In Chriſti nomine tria principaliter &c. Et ibi dicit Petr.de Anch. quòd ſi notarius omittat ſcri-

bere inſtrumētū ſecundū ordinē cōſuetū,nō per hoc eſt ſuſpectus de falſo. Nec obſt.d.l. iubemus.quia dicit quòd loquitur de ſolēnitate ſubſtātiali omiſſa.Adde Bar.per illū tex.in l.nulli.C.de nu.& actu.lib.xij. Adde Bal.in l.iubemus.§.ſanè.C. de ſacro. ſanc.ecc.aliquid per Bal.in rub.C.de fide inſtru.in x. col. & in l. ſuper chirographis.C.ſi cer.pet. cōmunis ſententia doct. maximè Mod. in l.iubemus.C.de teſta. dicūt poſt Sali.ꝙ niſi in caſibus à iure expreſsis notarius ſolēnitatē omittēs nō punitur de falſo,aliàs ſic,& optimè.uide Mode.colligētes omnia in d.l.iubemus. Adde quæ dixi.ſ.in hac ead. gl. in prin. in addi. quam feci ad dicta Bart. in d.l. quoties.

SVMMARIVM.

1 *Incendiarius qualiter puniatur.*
2 *Incendium dolo commiſſum qualiter puniatur.*
3 *Statuto dicente ſi quis incenderit domum,an comprehendatur capana.*
4 *Incendium lata culpa cōmiſſum qualiter puniatur.*
5 *Incendium leui culpa commiſſum qualiter puniatur.*
6 *Incendium negligentia commiſſum ſiue leuiſſima culpa qualiter puniatur.*
7 *Statutum puniens comburentem domum,an comprehendat capanam.*
8 *Statuto dicente ſi quis combuſſerit domum,puniatur in tanta pœna,an contineatur comburens paruam domum.*

1 INCENDIARIO. * Qualiter autem incendiarius puniatur not. Bar.in l.iiij.ff.de offi.præfe.uigi. Cy. in l.data opera.C.qui acc.non poſ.& ibi latius Bal. & Sal. & hoc quando criminaliter agitur & punitur.Qualiter autem incendiarius ciuiliter teneatur. no. Sali.in l.quæ fortuitis.C. de pig.act.& in l. ſi uedita. de peri.& cōmo.rei uē. qui Bal.in effectu dicit aduertendū eſſe,quòd cōmittitur incendiū dolo malo quandoq;:quandoq; lata culpa,quādoq; leui:itē quādoq; cōmittitur in ciuitate uel infra oppida:quādoq; cōmittitur in uilla.

2 * Quò ad primū, quando cōmittitur dolo & in ciuitate uel oppido,& delinquens ſine incendiarius ſit uilis perſona, & quòd domus ſit actualiter accenſa,uel aliud ædificium , uel aceruū frumēti poſitū iuxta domum: quia quòd ſit iuxta ædificium in ipſo ædificio factū dicitur,& quòd incendiū ſit magnū:& ſic omnibus his copulatiuè concurrētibus, tūc incēdiarius debet igne cōburi: ut eſt tex. cū gl.in l.qui ædes.ff. de incen.rui. nau. Et eſt ratio quare igne cōburatꝰ,quia incēdiū in ciuitate uel oppido mortē ignis multis præparat: & ideo incendiarius mortē quā aliis pręparauit recipiat.argu.ff. de extraor. cri.l. ſaccularii in ratione ſui.ſi aūt omnia prædicta quatuor cōcurrunt,& incēdiarius ſit in aliquo gradu conſtitutus,tūc nō cōcremabitur, ſed decapitabitur,ut eſt tex.in l.capitaliū.§. nōnunquā.ff.de pœn.uel dic ſecundum Bal.in d.l.data opera. quòd iudex arbitrabitur an eum decapitet, an furcis ſuſpendat,an igne concremari faciat attenta delicti qualitate & perſonarū ſtatu.argumen. not. in l.quid ergo.§. pœna grauior.ff. de infa. Si uerò incendiū fiat extra mœnia ciuitatis uel caſtrorū , & tunc aut incendium eſt magnum & dolo malo factum, & tunc etiam eſt pœna mortis, niſi delinquentis perſona ſit in tali dignitatis uel ſtatus gradu,quòd uita deb

ta deberet ei cōcedi ex benigna diſ-
penſatione: quia tūc debet deporta
ri: ut l.ſi.ff.de incen.rui.nauf. Et præ-
dicta procedunt quando dolo ſcien
ter & appenſatè incendiū immiſſum
eſt: & ſemper præſumitur dolus, ſi ini
micitia præceſſerit inter immittentē
ignē & illū cui immittitur: ut eſt text.
no.in l.capitalium.§. qui ob inimici-
3 tias.ff.de pœn.* Quid ſi ſtatutum di-
cat, ſi quis incēderit ædes uel domū,
an cōprehendatur qui incenderit ca
panam ad uſum hominis? dic quòd
nō: ut not.Bal.de fra. de no. benefic.
inueſt.c.ij.pro quo facit tex.in l.ſena
tus.§.maritus.ff.de leg.j. & quod no.
Bar.in l.cætera.§.hoc ſenatus.eo. tit.
4 * Secundo caſu prin.quando incen-
dium cōmittitur lata culpa: & tunc ſe
cundū Iaco.pro magno incēdio im-
ponitur pœna corporalis, tamen mi
tior quàm pro dolo: ut l. ſi fortuito.
ff.de incen. rui.nau. & ſecundū eum
ſpeciale eſt.nā pœna mortis uel qua-
ſi mortis naturalis, ut cum membrū
truncatur regulariter nō imponitur
niſi pro dolo: fallit ſecundū eundem
niſi in incēdiario, quod uerū intelli-
gitur in uili perſona. Sed Bal. in l.da
ta opera. dicit quòd fortè d.l.ſi for-
tuito.non cogit nos dicere de pœna
mortis ſiue mēbri mutilatione: &
ideo intelligēda de alia pœna cor-
porali uel pecuniaria grauiſsima.
ar.l.j.§. diuus.ff. de ſica. ut iura iuri-
bus concordētur: nā ſi lata culpa nō
infamat: ut not.inſti. de ſuſpe. tu. §.
ſuſpectus. ergo multominus inducit
pœnam mortis uel mutilationis mē-
bri, quia iudicio meo iſta æquiparā-
tur: ut eſt tex.in auť.de colla.§.& hoc
prohibemus. Intelligit tamen Bal. ꝙ
ſemper per incēdiariū etiá lata cul-
pa tātū dānū debeat etiā ex eadē in-
ſtantia inquiſitionis uel accuſationis
reſarciri: quia ciuilis & criminalis ue
niunt eadē l. ideo nō ſunt neceſſarii
duo proceſſus: ut l.qui ædes.ff.de in-
5 cen.rui.nauſ.* Tertio caſu prin.quā-
do incendiū fit leui culpa tantū, dicit
Cy.in l.data opera. ꝙ iſto caſu nulla
pœna criminaliter punitur: ſed bene
punietur in dāni emēdatione tātū: ſi
tamē dānū emēdare non pōt, luit in
corpus: ut d.l. qui ædes. unde ex leui
culpa nō oritur duplex uia agēdi: ui-
delicet ciuiliter & criminaliter: ſed
una tantū, ſcilicet ciuilis: & idē not.
Cy.in l.ſi quis nō dicam rapere.C.de
epiſ.& cle. Ex quo ſequiť ꝙ pro leui
culpa nō pōt ꝓcedi per inquiſitionē:
quia reſpu.nō reputatur offenſa, nec
eius intereſt: quia iudex inquirere nō
poteſt ad priuatorū cōmodū: ut no.
per Inn.in c. ad noſtrā.de iureiur. Et
ex hoc multæ inquiſitiones poſſent
impugnari: quia ſi cōſtat, & dolū, & la
tā culpā abeſſe, ſecūdū Cy. accuſatio
uel inquiſitio formari nō poteſt.pro
quo facit l.j.in ſi.ff.de arbi.& l.igitur.
§.ſi.ff.de libe.cauſ. Sed Bal. in d.l. da
ta opera.in uer.nūc de tertio quādo
incendiū &c.dicit ꝙ cōtra Cy. uide-
tur caſus in d.l.ſi fortuito. ubi puniť
criminaliter ex culpa dolo proxima,
iſta eſt lata culpa. Item punitur culpa
ꝓxima latæ culpę, iſta eſt leuis culpa:
ita dicit tex.in d.l.ſi fortuito. Nō ob-
ſtat.d.l.q ædes.qa loquiť ibi de culpa
leuiſsima: dicit enim ſi nō caſu: unde
ibi loquitur de culpa quæ eſt proxi-
ma caſui fortuito. ſ. de culpa leuiſsi
ma q̄ nō puniť criminaliter: uel dicit
Bal.aut leuis culpa eſt i faciēdo & pu
niť criminaliter: aut negligēdo, & nō
puniť criminaliter: nā eſt grauior cul

pa facere quàm omittere:ut ff.de uſu fru.l.ſi eius.§.de præteritis. ſed Bart. uult ꝙ etiā ex leui culpa quis puniatur criminaliter,alleg.l. reſpiciendū.§.delinquunt.ff.de pœ. ſed ſecundū Bal.in d.l.data opera.ibi loquitur de lata culpa,cū quis delinquit propter ebrietatē:nam lata culpa eſt propter ebrietatē delinquere:& ſic nō loquitur ibi de leui culpa:unde dicit ꝙ d. §.nihil facit ad hoc.alleg.l.omne de lictū.§.pe. ff. de re mili. nimia ergo ebrietas delictū attenuat: nō autē in totū tollit:ſed parua ebrietas delictū nō minuit:& allegat exēplū in diuina ſcriptura qū filię Loth eum uino inebriauerūt. & tex. ibi nō dicit culpa &c.ſed dicit impetu.id eſt,nō appēſatè & deliberatè, ſed ſubito motu:nā iſtud eſt minus delictū ꝙ ſi eſſet appēſatè cōmiſſum : unde dicunt ꝙ §.delinquūt.loquitur in tribus cabus,ſcilicet in dolo præmeditato, & maiori in dolo nō præmediato, & in minori:&in caſu fortuito:& ſic nulla culpa:& ſic nō facit pro Bar.ſed dicit ꝙ ꝓ Bar.facit d. l. ſi fortuito. ſed ꝓ Cy.alleg. ubi lex loquiť in pœna, figit pedē in dolo & lata culpa:ut l.j. §.nō aūt.& ibi Bar. ff. ſi qs teſta. lib. eſſe.iuſ. fue.Sed pōt reſpōderi ſecūdū Bal.ibi,ꝙ edictū prætoris ibi reqrit dolū:& ideo culpa dolo remota uel leuis culpa nō cōtineť:ſed ubi lex ſimpliciter punit factū nec facit doli mentionē,tūc punitur culpa,niſi ſit leuiſsima,quę criminaliter nō punitur. & dicit ꝙ hoc eſt uerū,ꝙ leuis culpa punitur pœna pecuniaria nō autē capitali:ut l.in lege.ff.de ſica. quia nulla culpa leuis,eſt crimē capitale:& ſic in effectu tenet opinio.Bar.ꝙ etiā ex leui culpa poſsit inquiri & damnari: licet nō corporaliter ſed pœna pecuniaria.quod not.& idē dixi ſ.in gl.ſuper uer.ſciēter doloſè &c. in uer.aduertas tamē ꝙ Bar.&c.Ex quo poteſt inferri ad incendiariū,ꝙ ipſe ex culpa etiā leui pōt per iudicē criminaliter dānari ad pœnā pecuniariā applicādā fiſco,& ad emendā dānū paſſo.

6 * Quarto caſu quādo incendium eſt immiſſum negligētia,ſiue culpa etiā leuiſsima , tūc iſto caſu non loquitur Cyn.nec Bald.in d.l. data opera.Sed ego uidi unū cōſi.Sal.quod incip.Saluatoris nomine inuocato ad queſtionē propoſitā &c. uult ꝙ quis teneatur ex leuiſsima culpa non ad aliquā pœnā,ſed tantūmodo ad dāni emendationē.alleg.l.capitalium.§. qui ob inimicitias. ibi, ex negligētiā eorum &c.ff.de pœ.& ſic punit negligentiā, ergo leuiſsimā culpā.pro hoc facit l. iij.§.j.& quod ibi no.ff. de offi. præfe.uigi. & in l.ſi uēdita. ff. de peri. & commo.rei uend.ibi,ſi ſeruorū negligētia &c.& ibi, eam negligentiā &c.

AVGVST. Tu autē in hac materia adde de pœna incēdiarii,quód tex.in l.j.ff.ad le.Cor. de ſica.in prin. uoluit quód etiam pœna leg.Cor.de ſicar. teneatur,quæ eſt pœna capitis, ille qui dolo malo fecit incendiū, ſicut tenetur etiā pœna ignis:ut uoluit tex.in l.qui ędes.ff.de incē.rui.nau.& ideo gl.in d.l. qui ædes. dicit tenere leg.Cor.de ſicar.Bar. tamen ibi in d. l.qui ædes. & ibi Ang. approbant in hac materia dicta Cyn.quæ poſuit in hac materia in d.l. data opera. licet Bar.in l.iij.ff.de offi.præfe.uig. uideatur approbare Dy.Iac.de Are. in hac materia. Adde tamen in hac materia gl.in c. cùm deuotiſsimam.xij.q.ij. in uer.incendiū.quæ dixit quód alia eſt

pœna

pœna iuris canonici:quia incendiarius eſt ipſo iure excõmunicatus,nec prius abſoluitur quàm ſatisfaciat & iuret quòd nuuquã amplius talia faciet:hoc probatur in c.ſi quis mẽbrorũ.xxiij.q.viij.c.ſi quis mẽbrũ.& ſi talis incẽdiarius fuerit denũciatus excõmunicatus,nemo põt ipſum abſoluere niſi papa: ut in c. tua. extrà de ſen.exc.dicit tamẽ illa gl.quòd ſecũdũ leges puniũtur p l.capitaliũ.§.nõnunquã.ff. de pœ.ubi dicitur quòd ſi qs intra oppidũ uel propter inimicitias uel prædę cauſa cõbuſſerit,igne cremetur:ſed ſi uillã cõbuſſerit leuiꝰ punitur, per l. qui ædes.ff. de incen. rui.nau.& ſubdit illa gl.quòd nõ reperitur quòd incẽdiarius ſit ipſo iure excõmunicatus,niſi ſit incẽdiarius eccleſiæ:de qua q.ultra illã gl.in hac ultima cõcluſione,uide Io.And.in c. cõqueſtus.extrà de for. cõpe. ulti.gl. & per Anto.de But. & Abb. in c. tua nos.extrà de ſen.excõ.& not.in c.cõqueſti.eo.titu. Et de materia iſta latè per Hoſt.in ſum.in ti.de rap.ſub rub. de.incẽdiariis.§. & qua pœna.quẽ al leg.Io. And.in d.c.tua nos.ubi Hoſt. latè diſtinguit:& uide no.in d.c. in literis.extrà de rapto.Et adde gl. xxiij. q.ſi.c.peſſimã.in gl.quæ incip. damno. quæ dicit quòd pœna canonica incendiariorum practicatur in c. ſi quis domum. extrà de iniur. & dam. dat. Et pondera gl. in dicto c.ſi quis peſsimam. quæ diſputat an epiſcopi uel archiepiſcopi poſsint conſulere de interficiendo incẽdiarios. Et breuiter illa gl.dicit quòd iuxta legis tenorẽ incendiarii uariè plectuntur,ſi ſunt incendiarii ſpontanei, uel cum nouiſsimo infortunio notãtur uel deportãtur, uel alio modo fortè puniuntur: poſtea gl.ibi uidetur diſtinguere,aut eſt nobilis uel ignobilis:quia ſi nobilis, capite nõ punitur: ſi ignobilis, ſupponitur beſtiis bonis proſcriptis: & hoc quando dolo incendiũ fuit factum:aliàs ſufficit damna reſtituere:ut l.qui ædes. ff. de incen.rui.nau. Adde quæ dixit do.Anto.de But.in c. tua nos. extrà de ſen. excõ.in j.col.qui dicit quòd tex. in l. capitaliũ.§.nõnunquã.ff.de pœ. uult quòd incẽdiarii capite puniũtur.debet intelligi ille tex.ſecundum doct. quãdo incẽdiarii ſunt doloſi:ſed quã do ſunt in culpa,puniuntur ciuiliter, id eſt tenẽtur leg.Aquil.& in d.c.tua nos.ibi doct. diſputat an incendiarii eccleſiarũ uel aliorũ locorũ ſint ipſo iure excõmunicati, & quis põt ipſos abſoluere,& an papa uel legatus uel epiſcopus põt ipſos abſoluere. uide ibi omnino do. Abb. Itẽ in hac materia adde gl.in l.ſi mora.ff.ſolu.matr. quæ induci põt, quòd licet leuiſsima culpa ueniat, in leg. Aquil.l. in lege Aqui.ff.ad l.Aqui.tamẽ hoc uerum,ſi eſt in faciendo:ſecus ſi negligendo: pro qua concluſione uide tex.aureũ ſecundũ doc. in l.ſi auus.§. de præteritis.uer.deniq;.ff.de uſufru.&Bar. ibi dicit quòd ille text. gl. totũ tit.ff. ad leg. Aqui. &Ro. allegat illũ text. pro ſingulari,in l.diuus.ff. ad Silla.& Imo.in l.fluminum.§. quanquam. ff. de dam. infect. & no.Bar. & alii in l. qui bona.§.cùm inter.ff.de dam.infec.licet Ro.in d.l.mora. & in l. cùm quis.ff.de dolo. limitent illum tex.& ideo dato quòd per prædicta poſsimus inferre ad materiã noſtrã,quòd ſi aliquis cõduxit domũ quæ incendio ſit combuſta,ut ipſe cõductor nõ teneatur in dubio. Nã licet dicatur in-

cendium præſumi ortũ culpa inhabitantium.l.ſi uendita.in princi.ff.de peri.& commo.rei uen.l.nam ſalutẽ. §.cognoſcit.uer.& quia plerunq;.ff. de offic.præfec.uigi.tamen in dubio illa culpa præſumitur leuiſsima.gl. eſt ualde notabilis.in §.præterea.in ſti.quib.mo.re contrahi.oblig.gl.in uer.unde furtum.quam pro ſingulari allegat Salic.in l.quæ fortuitis.in ult.colũ.uer.unum tamen ſingulariter eſt notandum.C.de pig.act.cum ergo cõductor nõ teneatur de leuiſſima,ſed de leui.l.ſi ut certo.§.nunc uidendũ.ff.cõmo.cum ibi plenè no. & inſt.loca.§.pe.ideo nõ uidetur teneri de incẽdio,niſi expreſsè appareat de dolo ſuo,uel lata culpa, uel leui.& ſi obiiciať ꝙ talis culpa licet prę̃ſumatur leuiſsima, tamẽ põt puniri lege Aqui.d.l.in lege. poteſt reſpõderi ꝙ & culpa leuiſsima incendii prę̃ſumiť in nõ faciẽdo:ut ſentit gl.in d.§.prętereа.& uidetur tex.in l. qui ædes.in uer.negligãt.ff.de incẽ. rui.& nau.qui tex.intelligitur de leuiſsima:ut no.Bal.in d.l.data opera. in prin.iiij.col.C.qui acc.nõ poſ.Cũ ergo ſit leuiſsima culpa in nõ faciẽdo,nõ uenit in leg.Aqui.p ſ.dicta,& hæc tene mẽti:& hæc adde ad ea q̃ ſuperius dicta ſunt. Adde tamẽ quæ dicã nũc ĩ.in proxi.addi.mea,in ſeq. q.ubi examinabo iſtũ paſſum etiam qñ cõductor tenetur de incẽdio: & uide Pe.de anch.in cõſi.ſuo cccxlix.

7 * Itẽ adde inquantũ dictũ eſt ꝙ ſi ſtatutũ punit cõburentẽ domũ, nõ cõprehendit illum qui comburit capanã.& ad hoc adde unã glo.inſtitu.de re.diui.in §.cũ in ſuo.in uer.appellatione.Addatis tamẽ ꝙ cõtra iſtã deciſionem in terminis alle.Ang.in l.j. ff.de tig.iniun.q dicit ꝙ appellatione domus uenit capana,etiam in ſtatutis:& ideo ipſe infert ꝙ ſtatutũ in domibus habet locum in capanis,& ideo dicit,ꝙ ſicut domus cõſtructa de alieno tigno non põt deſtrui,ita nec capana conſtructa de alieno tigno.Nec ob.illa gl.in d.§.ſi quis in ſuo.quia Ang.ibi reſpõdet.Sed aduerte quia pro prima cõcluſione faciũt ea quæ dicũt doct.in l.cætera.§. Marcellus.ff.de leg.j.qui dicũt, ꝙ ſi ſtatuto cauetur ſi quis domũ combu-

8 rit,puniatur tanta pœna.* Tamen ſi quis comburit unã paruã domum, nõ incidit in illã pœnam ſtatuti: pro qua concluſione faciũt quæ dicũt canoniſtæ in ſimili,ꝙ licet res eccleſię non poſsint alienari ſine ſolennitate,de qua in auth.ſi quis porrectum. C.de ſacroſan.ecc.& in c.fine exceptione.xij.q.ij.tamẽ fallit in re parua ſeu minima, in cuius alienatione nõ eſt neceſſaria tanta ſolennitas:ut eſt text.ualde not.in c.terrulas. xij.q. ij.& poſſet etiam pro hac parte allegari id quod dixit Bal. in l.ſi prædiũ. C.de ædil. edic. ubi dicit,ſtatutũ puniens inferentẽ uulnus nõ uend:cať ſibi locũ in faciẽte uulnuſculum:per l.qui clauum.§.ſi.ff.de euic.Adde tamen ut dixi,cõtra iſtam deciſionem, uidetur deciſio Ang.in d.l.j.ff.de tig. iniun.& in terminis allego Bal.in l.j. §. de executoribus. ff. nau. cau. ſtab. per illũ tex.in uer. lintеariis. cum gl. qui dixit, quòd ſtante ſtatuto ſi quis comburit domum,incidat in tantam pœnam,habebit locum etiã in eo qui comburit domum paruam. Nec ob. quod dicitur ꝙ ſolẽnitas alienationis in re eccleſiaſtica nõ militat in re parua alienata:qa de directo eſt ĩ cõtrarium

trariũ tex.in c.caſellas uel mãcipio-
la.xij.q.ij.nã caſa reperitur in iure.l.
ſi areæ uſusfruct⁹.ff.de uſufr.ibi,me
poſſe caſam ædificare.nã caſella eſt
diminutiuũ caſæ:ergo diſpoſitio in
domo militat in domuncula.de qua
tamẽ materia an illa ſolẽnitas eccle
ſiæ in alienãdo requiratur in re par-
ua uel minima ultra ſ.alle.uide per
Io.an.in reg.q tacet.in mercu.Et no.
Ang.in authẽ.de alie.& emphy.&§.
hoc etiã.in fi.& per gl.in c.ut ſuper.
extrã.de reb.ecc.nõ alie.& ibi Anto.
de bu.& Imo.per Pe.de anc.in cõſi.
cxvj.& Io.an.in addi.Spec.in rub.de
reb.ecc.nõ alie.in fi.& Fed.de ſen.in
conſi.lj.tex.& Abb.in c.cõtinebatur.
de his quæ fiunt à prę la.ſi.cõſen.cap.
Si quis tamẽ uellet tenere cõtrariã
partẽ,quæ fortè eſt uerior,cũ loqua
mur in pœnalibus,poſſumus reſpõ-
dere ad illũ tex.in l.j.ff.nau.cau.ſtab.
ſuper quo Bal.ſe fundat, ꝙ ibi quò
ad terminos illius edicti utroq; caſu
erat eadem ratio:ſecus in q.noſtra.
uide quę latè dixi in d.§.Marcellus.

9 *Incendium quando caſu fortuito incœpit in una domo & uicinas cõbuſſit, an dominus primæ domus teneatur aliis ad emendationem.*

10 *Incendium cuius cauſa fuit paterfamilias quomodo puniatur.*

11 *Incẽdium cuius cauſa fuit habitator, non tamen dominus neque paterfamilias, quomodo puniatur.*

12 *Incendium quando dubitatur à quo fuerit immiſſum quomodo puniatur.*

13 *Incendij culpã apud ſe non fuiſſe, quomodo probabitur per inhabitantes domum, ubi ignis fuit.*

14 *Statuto dicẽte quòd damnum datum per incẽdium debeat emendari, quomodo emendabitur.*

ANGELVS.

9 *CVIVS rei gratia,quoniam ut
plurimùm incendium committitur
a ex negligentia nõ cuſtodientis[a] be-
ne ignem, & ſic ignis incipit in una
domo & alias uicinas comburit, an
dominus domus in qua incendium
habuit exordium teneatur ad emen
dationem domorum uicini.Sal.in d.
conſi.& in d.l.quæ fortuitis.C.de pi-
gno.actio.ſic dicit,aut incendium fit
caſu fortuito, & dicitur factum caſu
fortuito, quãdo eſt factum taliter ꝙ
præuideri nõ potuit:& ſic culpæ nõ
aſcribitur:ut d.l.quæ fortuitis. Et ſic
ut dicatur factũ caſu fortuito,opor-
tet quòd ſit factũ à latronibus uel ab
hoſtibus:ut ff.pro ſoc.l.cũ duobus.§.
damna. uel etiam ſubita uis uento-
rũ ignẽ longius produxit:ut ſit ſæpe
quãdo quis incendiũ mittit in ſtipu-
las pro ſeminãdo: & ille ꝗ ignẽ im-
poſuit, omnia quę oportuit obſerua
uit, ne ignis longius procederet:ita
ꝙ culpa ei imputari nõ poteſt: ut ff.
ad leg. Aquil.l.qui occidit.§.in hac.
tũc etiã iſto caſu fortuito caſui aſcri-
bitur. Et iſto caſu quando incendiũ
ſit caſu fortuito, omni reſpectu eſt
impunibile:nec etiã ad aliquam emẽ
dationẽ tenetur ille, in cuius domo
incendium habuit exordiũ:& ſic de-
terminatus eſt quartus caſus, ſuprà
poſitus,uidelicet,quãdo incendium
caſu commiſſum eſt.facit l.pen.ff.de
incen.rui.nau.& hoc uult Cy.& Iac.
de Are.in d.l.data opera.in fi.ubi au
tem prædicta ceſſarent,caſui fortui-
to nõ aſcribetur:licet quandoq; do-
minus rei,ſiue domus in qua incẽdiũ
habuit exordiũ,non teneatur ad e-
10 mendationem damnũ paſsis.* Vn-
de pro huius rei declaratione Salic.
in dicto

in dicto conſi.& in d.l.quæ fortuitis. facit tria membra: nam quandoque conſtat quòd paterfamil. dominus domus fuit cauſa incendii:quandoque conſtat ꝙ aliquis habitator non dominus, uel paterfa.quãdoq; dubitatur, ſiue ignoratur quis fuerit cauſa dicti incendii. Primo caſu non eſt dubium, & ipſe in cuius domo incẽdium habuit initiũ, tenetur de dãno ex incendio alteri dato:ut ff.ad leg. Aquil.l.ſi ſeruus ſeruum.§.ſi fornicarius.& §.ſi furnũ. An autẽ ille qui eſt tertius in ordine,poſsit propria authoritate medias ædes uicini decidere pro ſuarũ tuitione?& dic ꝙ ſic: ut l.ſi quis fumo.§.j.& ibi Flor.ff. ad le.Aquil.& l.ij.§.qđ ait prętor.ff.de incen.rui.nau.qđ intelligas uerũ, ſi illa domus media omnino erat cõbuſtura,aliàs deſtruens tenetur:ut eſt tex.in l.ſi alius.§.eſt autẽ & alia.ff.ꝙ ui aut clã.ibi, æque perituris ædibus.

11 * Secũdo caſu diſtinguit,aut ille alius eſt de familia inhabitantis, tũc quædã gl.uidetur tenere ꝙ dominus teneatur:ut not.gloſ.in l.ne quid.ff.de incẽ.rui.nau.in prin.per tex.inſtit.de oblig.quæ ex quaſi deli.na.§.fin.ſed illa glo.reprobatur ibi per Bar.quia dominus domus, tunc de facto familiæ tenetur,ſi familia deliquit officio ſeu miniſterio,in cuius opera utitur dominus: ut ff.de pub.l.j.§.familiæ. pro hoc uidetur caſus in d.l.ſi uẽdita.ff.de peri.& cõmo.rei uend.nã ibi de ſeruorũ negligẽtia dominus non tenetur,ſi debitã diligentiã adhibuit: ſed ille ſeruus, uel familiaris tenet: unde dominus dãdo ſeruũ pro noxa liberat:ut d.l.ſi uẽdita.uel ſi ille familiaris erat homo liber, eo ipſo ꝙ dominus,uel paterfa.eum denũciet, & exhibet damnũ paſſo, liberatus eſt: ut no.Bar.in ſimili, in l.j.§.quod nouiſsimè.ff.de pub.& Bal.in l.obſeruare.§.proficiſci.in prin.ff.de offi.procon.& leg.& uide tex.Bar.& Flor.in l.ſi ſeruus ſeruũ.§.Proculus.ff.ad le. Aquil.quod no.quia ſemel uidi de facto.Si uerò fuerit prorſus extraneus, qui ignẽ immiſit:quia nõ de familia, nec de habitantibus in dicta domo, tunc uidetur ꝙ dominus domus ad emendã nõ teneatur:quia culpę ſuæ non poteſt aſcribi. facit ff.loca.l.qui

12 inſulã.§.fi. * Tertio caſu principali, quando dubitatur à quo ignis fuerit immiſſus,& tũc uidetur præſumptione iuris præſumi immiſſus ab habitãtibus,& eorũ culpa factũ incendium fuiſſe,ſiue fuerit unus,ſiue plures:ut d.l.iij.§.j.ff.de offi.præfe.uigil. & ibi doct.adeo ꝙ ſi nullus inhabitat, iſta præſumptio ceſſat:aliquo autẽ inhabitante,pręſumptio eſt de aliquo ibi habitãte:ſed nõ de certa perſona ex eis, ſed de incerta, & indeterminata ex illis:ut probatur in d.l.ſi uendita. ueruntamẽ, niſi doceatur à qua perſona inhabitantium hoc proceſſerit, culpa patrifa.aſcribitur:cuius imperio cęteri obediũt, quaſi minorẽ diligentiam iuris præſumptione adhibuerit quàm debuerit:hoc probatur in d.l.ſi uẽdita.quã pondera ibi circa prin.uidelicet ibi,reſpõdet &c. quia facit generalẽ regulã præſump.ſ.ꝙ incendiũ, ſine culpa patriſfa.fieri nõ põt:poſtea ab illa regulari, & generali pręſumptione recedit in caſu certo.ſ.ſi cõſtat quis fecerit: & ſic cõſtat ꝙ paterfa.omnẽ diligentiã requiſitã adhibuit, ita ꝙ culpæ eius nihil poſſit imputari. Aduertendũ tamẽ eſt ad intellectũ d.l.iij.§.plerunq;. quia per illud

illud uerbū,plerunq;, datur intelligi regula in contrariū: quòd regulariter non præſumitur negligētia, ſiue culpa inhabitantis, niſi probetur ꝙ circa ignē erat ſolitus uerſari,& uerſatus fuit:ita dicit tex.in d.l.ſi uendita.aliàs autē agens cōtra habitantē, niſi deducat, & probet negligentiā ſolitā:& etiā tempore incendii adhibitā,non poteſt de igne cōdemnari habitator.quod no.ſingu.Et pro hoc facit ꝙ culpæ patrisfa.incendiū ortū in domo aſcribatur.C.de peri.tu.l.ſi res pupillares.& ff.loc.l.qui inſulā.§.colonus.& d.l.capitalium.§.qui ob inimicitias.unde cùm incendiū dicatur oriri apud patrēfa.illius domus, tunc eius negligentia dicitur ortū.Et eſt ratio,quia ad ipſum principaliter diligētia,& cuſtodia domus,& eorū, quæ in domo ſunt,ſpectat:& ſi alteri diligentiā,& cuſtodiā dimiſit,in culpa fuit, ſi minus diligenti commiſit: ideo de incēdio prouenięte ex eius negligentia teneretur: ut l.ſi ſeruus ſeruū.§.ſi fornicarius.ff.ad le.Aquil. & l.uideamus.in prin.ff.loca.& inſti. de obli.quæ ex quaſi deli.§.pe. Non obſt.ꝙ quilibet præſumatur bonus, & diligens:ut l.cùm quidā.ff.de leg. ij.quia uerū eſt quadā præſumptione generali,cui derogatur per quādam præſumptionē iuris:ut c.generi per ſpeciē.de reg.iur.in vj.præſumptio enim ſpecialis ꝙ minus diligēs fuerit in cuſtodiēdo ignē, colligitur ex incendio orto in ipſius domo:ut d.l.iij.§.j.nam ibi dictio plerunq;,facit regulā in præſumptione:ut ff.de iure do.l.plerunq;.& ideo paterfa.tenetur uicinis ad emendā dāni:ut d.l. ſi ſeruus ſeruū.§.qui inſulā.& §.ſi fur nū.& d.l.capitaliū.§.qui ob inimicitias.uide Bar.in l.j.in princ.ff.ad leg. Rhod.de iact.nō autē ad aliquā pœnam applicandā fiſco tenetur,ut ſ.dixi.quæ omnia no. Et ꝙ dominus domus,in qua incœpit incendiū teneatur, & eius culpa factū præſumatur, determinat etiā Ang.in ſuo cōſil.qđ incip.in quæſtione propoſita dubiū faciunt mihi plura.& ibi allegat pro caſu l. imperatores.ff.de offi.præfe. uigi.ubi dominis domorū indicitur à lege ſub intimatione pœnæ, ut ſint ſoliciti, & attenti, ne in eorū domibus incendia cōmittantur:qui igitur nō fuit ſolicitus,& attentus, nedum quòd reus ſit culpæ,ſed tranſgreſſor legis: quapropter meretur mori: ut in c.ij.de maio.& obed.& in dubio præſumitur in culpa, & negligentia, cùm incendia ut plurimū culpa accidant:ut d.l.iij.& d.l.ſi uendita.

ADNOT. a ¶Non cuſtodiētis. *Adde an ignis præſumatur proceſſiſſe culpa inhabitantium,& teneantur ad emendam damnorū.& uide Io.de Ana. in conſi.lxxj.& Ludo.bolog.in addit.& uide Bal.in conſi.xiij.in j.uol.& in cōſil. ccclxxij.incip.quidā magiſter Grammaticæ.& cōſ.cxx.in v.uol.Pet.de Anc.cōſ. ccexlix.Capol.conſi.lxx.& Ange.conſil. cxcvij.& Alex.de Imol.in cōſi.l.in j.uol. ubi plenè quando ſunt plures habitantes in domo:& ignis incœpit à parte inferiori.& uide etiam Ro.in conſil.cccc.ubi ſi erant duo habitātes eandem domum,& ignis exortus ſit,& neſcitur à quo, quòd propter incertitudinem uterque erit abſoluendus.Ber.*

AVGVST. Tu aūt in hac materia adde, ꝙ Bal.in l.ſi res. C.de peri. tut.dicit ꝙ ignis ſemper ueniet culpa inhabitantium,per l.iij.ff.de offi. pręfe.uigi.& certè hęc eſt periculoſa deciſio

deciſio, ꝙ ignis ſemper dicatur eueniſſe culpa inhabitantiũ. Sed doct. in l. ſi uendita ff. de peric. & com. rei uẽ. maximè Fulg. nõ dicunt affirmatiuè, ꝙ culpa inhabitãtiũ ſemper ueniat: ſed dicit ꝙ in dubio præſumitur, ꝙ culpa inhabitantiũ eueniat: & ideo ibi quærit, an in dubio præſumatur, ꝙ culpa patrisfa. hoc euenerit: nam poteſt eſſe, ꝙ culpa tertii, uel alterius ibi inhabitãtis, uel fulgure: dicit tamen ꝙ hoc debet probari, & per quos ibi uide: & ideo Ang. in l. ſi quis ex argẽtariis. §. pen. ff. de eden. dicit multũ eleganter, ꝙ ſunt aliqui caſus, qui nõ ſolent euenire, niſi cũ culpa, & exẽplificat in caſu ignis. Nã dicit ꝙ ille talis, q cõburit aliquid, ſi uult dicere ꝙ nõ culpa ſua hoc euenerit, debet illud probare: quia præſumptio culpæ degenerat, cõtra ipſum p l. creditor. C. de pig. act. cũ ſi. & ſic uolunt præfati doct. quòd iſta eſt præſumptio, quòd culpa inhabitantium ignis euenerit, contra quam præſumptionem admittitur probatio in contrariũ. Et ſcias quòd Bald. multum eleganter docet in l. ſi creditor. C. de pig. act. quomodo probat culpã abeſſe in igne: & quomodo inhabitantes in domo probabunt ignem fuiſſe ſine culpa ipſorum. Nam dicit maximè probando ortũ, & principiũ ignis, ſcilicet unde ignis habuit principiũ: puta ab hoſtiũ incurſu. idẽ dicerẽ ſi ignis habuit ortũ in loco nõ cõſueto cõmuniter: quia non potuit imputari, ꝙ nõ adhibuerint inhabitantes curã diligentẽ in igne cuſtodiendo, ne ignis euagaret: & hoc eſt qđ uoluit dicere Bal. in propriis terminis in l. j. C. depoſi. per ea quæ habẽtur in l. ſi ſeruus ſeruũ. §. ſi fornicarius. ff. ad leg. Aquil. & ideo Bal. ibi uoluit, ꝙ ſi ignis eſt in loco ꝙ de raro cõtingentibus ibi ſolet eſſe, tũc enumerat caſui fortuito, qa eſt caſus inſolitus, & ideo nõ enumeratur culpę: ut ff. pro ſoc. l. cũ duobus. §. dãna. & l. fiſtulas. §. q frumẽta. ff. de cõtra. empt. Et ideo ſi uis defendere illũ q cõbuſsit domũ in qua inhabitat: uideas probare ꝙ ignis habuit principiũ in loco, ubi de facili ibi ignis nõ debebat adeſſe: qa hoc modo probatur culpa inhabitantiũ nõ affuiſſe: & ita nõ fuerũt in negligẽtia, ꝙ ignis nõ euagaret: & certè iſta fuit ſentẽtia Bal. in d. l. j. C. depo. dicit tñ Bal. in l. ſi creditor. C. de pig. act. unũ periculoſum uerbũ, ꝙ ſi nõ apparet, ꝙ incendiũ habuerit culpã à famulis hoſpitis, uel à forẽſibus ibi inhabitãtibus, uel ab ipſomet hoſpite, ꝙ tunc ſentẽtia nõ poteſt ferri cõtra reũ tãquã res ſit dubia, per l. ſi uerò. §. qđ ſi ex media. ubi tex. no. ff. de his q deie. uel effud. & dicit ꝙ de facto fuit ſe-
13 mel Bononię in hoſpitio leonis.* Itẽ adde quæ dixit in hac materia Sal. in l. in iudicio. C. loca. ubi ipſe etiam ibi quæſiuit multũ elegãter ad accuſandũ illos q inhabitãt domũ, ubi ignis fuit, quomodo probabũt ſe nõ fuiſſe in culpa, imò diligentẽ diligẽtiã adhibuiſſe: & ideo ibi quęrit, locaui Titio domũ: regacinꝰ eius tenuit minꝰ diligẽter lucernã in ſtabulo, propter qđ domus eſt cõbuſta, quæritur an Titius teneatur ex locato. Et aduertas antequã ulterius procedã ad deciſionẽ Sali. ꝙ iſtã quæſtionẽ etiã tetigi ſ. in proxi. addi. mea in hac eadẽ gl. dũ diſputaui, an cõductor teneat de culpa leui, uel leuiſsima: & ideo adde etiã hic ea quæ ibi dixi. Reuertendo

tēdo ergo ad dicta Sali.in d.l.in iudicio.dicit Salic.ꝙ in hac quæſtione uidetur prius inueſtigandū, an ex facto,uel culpa huius regacini:& tenet ꝙ ſic,per ea,quæ dixit in d.l.quę fortuitis.Secundò,an Titius tenēdo talē regacinū , uel ei cōmittendo tale officiū fuerit in culpa leui,an ſolū leuiſsima,quia ſi in leui,uidetur teneri.arg.eorū quæ ſ.dicta ſunt: & pro hoc accedit l. uideamus. §.fi.l.ſeq.ff. loca.& l.ex cōducto.§.fi.eo.ti.Poſtea quærit ibi Sali.in d.l.in iudicio.quid ſi ipſe cōductor domus minus diligēter ignē tenuit , uel lucernā:dicit, ꝙ ſi iſta minor diligētia,cadit in leuiſſimā culpā:quia ſolū diligentiſsimus prouidiſſet, & tunc nō teneatur:aut cadit in leuē culpā,quia non tantum diligentiſsimus, ſed etiā quilibet diligens prouidiſſet, & tunc teneatur, ut hic:dicit tamē ꝙ in dubio glo.ſingulariter eſt notāda.inſti.quib.mo.re cōtrahi.obli.§.præterea.dicit ꝙ culpa quæ pręſumitur incendiū præceſſiſſe,iudicanda eſt leuiſsima;quæ gl. menti eſt tenēda.de qua glo.latiſsimè per Salic.in l.ſi uendita.in fi.ff.de peri.& cōmo.rei uen.& ibi latè examinat quid de cōductore cuius domus eſt cōbuſta, quādo teneatur,ibi uide:& ibi ponit ꝙ ex his habemus, quid ſi habitatio gratis eſt conceſſa, ut tunc recipiens teneatur de leuiſſima culpa in minus cuſtodiēdo diligenter adhibita.l.ſi ut certo.§.nunc uidendū.ff.cōmo.& quia hæc etiā pēdet ab illa concluſione,an aliquo caſu leuiſsima culpa ueniat in actione locati:adde quę dixit Sali.in l.ſi nulla.C.de pig.act.& in d.l.in iudicio.Et an in actione locati ueniat leuiſsima culpa,uide Salic.in l.qd' Nerua.poſt doct.ff.depoſi. Et in hac materia adde quę dixit Sali.in l.ſi uendita.ff.de peri.& cōmo.rei uen.qui etiā multa ibi dixit, ſcilicet ꝙ nō eſt culpa tenere ignē in domo, ſcilicet, qa eſt unū de elemētis:ſed tenere ignē magnū, & immoderatū eſt culpa , & etiā uagantē:& dicit ꝙ dicitur immoderatū habere tribus modis,re,loco,& tēpore:re ex nimia quantitate lignorū ſuper igne poſitorū , per quod ignis fuit nimis exceſsiuus:ita ꝙ nimis in altū flammā extendat.Itē culpa eſt in loco,quādo in loco incongruo ignē tenet, & periculoſo propter tolerantias , uel ꝓpter ſeipſum:puta ſi ignis fiat in taxello , & ibi nulla ſit rola.Itē tēpore,quia flante uento ignē immiſit, ſeu accenſit in loco aperto, & ibi ponit quādo aliquis non tenet ignē uelatū,uel coopertū:& ibi etiā ponit quādo famulus,uel fœmina in coquina faciunt minus diligēter in cuſtodiendo ignē in coquina:uel ſi fuerūt diligētes, aliter familiaris nō deputatus ad coquinā diſcooperuit ignē: & poſtea non bene cooperuit ignē, an paterfamilias teneatur : & quid ſi hoſpes receptus in domo poſuit cādelam, uel alius in loco periculoſo, quis tenetur ad iſtud damnū,&an paterfamilias teneatur de facto familiaris,uel alterius.ibi uide eleganter, & an conductor teneatur:& quid de eo qui domū incenſam conducebat: & quid ſi incendiū ab intrà,uel extrà habuit ortū : & quid ſi unus inhabitat in domo,uel plures:& quid ſi agitur l.Aquilia. Item quid ſi mandato magiſtratus , uel alterius propter alias ædes liberādas aliæ domus proſternūtur , quis tenetur ad illud dānum?ibi uide Sali.in d.l.ſi uendita.Et in hac

in hac materia incēdii,uide pulchrā limitationem Ro.in conſi.ſuo cccc j. Et in hac materia incēdii,adde Albe. de Roſ.in ij.parte ſtatu.q.lxxvij.q po
14 nit,ſtatuto cauetur *,ꝙ damnū datū per incendium debeat emendari:domus alicuius eſt combuſta, ipſe petit emendationē,nūquid teneatur probare ignē immiſſum: dicit quòd ſic: licèt non teneatur probare neceſſario certā perſonā,quæ immiſerit:per l.j.§.ſi ſcribi.ff.ad Sill. & ibi Albe.de Roſ. & ibi quærit quid ſi unus deſtruxit domū ſuā,propter quod aliæ domus ſunt ſaluatæ:an illi quorū dom⁹ ſunt ſaluatę,teneantur emendare.remittit ad not.per ipm in l.j.ff.ad leg. Rho.de iac. & ibi etiā ponit,ſi ignis eſt in domo mea,& aliæ domus ſunt cōbuſtę,an tenear emēdare illud dānum.& in ij.parte ſtatuto.q.lxxviij.q̄rit,ſi incendium oriatur caſu fortuito,putà per fulgur,an cōmune teneatur emendare illud damnum: & cōcludit,quòd nō:& ita Paduæ fuit determinatū propter quoddā incendiū fulguris in mōtagnana:& ij.parte ſtatuto.q.xc.dicit multa allegādo,quòd ſi ſtatuto cauetur,ꝙ cōmune debeat emendare damnū,propter ignē,qui ignis clā impoſitus fuit,& in una domo ignis clam impoſitus eſt,& uiuētorū multæ aliæ domus poſtea combuſtæ ſunt, ꝙ illud incendiū ſecutū ex primo incendio dicitur clandeſtinum incendium:unde commune tenetur. & ibi etiam ponit per ſtatutū, ꝙ omnes debent currere ad ignem extinguendū:turba ſuperuenit,& deſtruxit plures domos,ne ignis lōgius euagaretur, quis teneatur emēdare hoc damnū,an uicinia,uel ciuitas.Et de hoc quis teneatur emendare hoc damnum domorū deſtructarum. uide Ange.in conſi.ſuo cxcvj.quod incip.incendium ortum in domo Titii Fabri.& ibi uide cuius culpa. Adde Alber.de Roſ.in ij. parte ſtatuto. quæſt.xc.& xcj.Et uide pulchrū cōſil. Pet.de Ancha.in conſi.ſuo cccxlix.ad excuſationem conductoris, ut non teneatur de incendio domus conductæ: & dixit Rom.in ſingula.primi anni, ſingul.xxvij.quod incip.ſi quis permiſerit.qui dicit, quòd ſi quis fecit pactum,ꝙ non uult teneri de incendio, tenetur ſi ſua culpa ſit, ſiue per eius familiam.

15 *Statuto dicente quòd uilla teneatur cuſtodire territoriū ſuum ſi ignis fuit miſſus,& ignoratur à quo de die uel de nocte,an uilla teneatur ad emendā.*

ANGELVS.

15 *SIN AVTEM ſtatuto cauetur quòd uilla teneatur cuſtodire territorium ſuum,&ignis fuit immiſſus, ignoratur autem à quo de die uel de nocte, an uilla teneatur ad emendā: uide quæ dixi ſ.in gl.ſuper uerbo,fama publica &c.uer.xij.circa prædicta quæritur &c.cum uerſic.ſeq.

AVGVST.ⁱ Hic aliud non addo,quia latè ſcripſi in dicta gl. fama publica præcedente. Et omnino hic adde ea quæ dixi ſuprà in iſta eadem glo.ſ.in additio. proxi. Pro nunc iſta ſufficiant. Sequitur alia glo. quæ eſt bona gl.

SVMMARIVM.

1 *Ludens cum falſis taxillis, punitur pœna falſi.*
2 *Ludus in quo luditur pecunia uel alia res,quomodo ſit prohibitus.*
3 *Clericis quomodo licet ludere ad ſcacchos.*
4 *Clericis & laicis quādo ſit licitū ludere*

*re in iſtis ludis qui cōſiſtūt in ingenio.*

METIDORE de mali dadi, tu non poi ſcampare. io tene pagaro, & ipſum Ti-
1 tium. *Not. quòd dicitur quòd iſte intromittebat & ludebat cum taxillis falſis, nam ludens cū falſis taxillis punitur pœna falſi.ar.l.arbitrio. §.de eo autē.& quod ibi no.ff.de dolo.& etiā tenetur de furto:quia non efficitur dominus pecuniæ quā uicit.arg.l.falſus.in princ.ff.de fur.uel ſaltem extra ordinē punitur, & pecuniam reſtituet:quia turpitudo eſt ſolius uincentis:ita dicit Bal.in rub.C. de condi.ob turp.cau.quia tenetur crimine ſtellionatus cum certū criminis nomē nō ſit.facit l.ij.ff.de cri. ſtel.Et ſi uelles hoc probare,uel etiā quòd fama ſit quòd luſerit,& uicerit tibi cū taxillis falſificatis,potes probare etiā per homines barros & ſi-
* milis conditionis & uitæ:quia in tali ludo non conuerſantur homines bonæ famæ:unde quāuis fama præ-
a dicta[a] habeat exordium à perſonis infamibus & malis, iſto tamen caſu ualet:ita dicit Salic.in l.ea quidē.C. qui accu.in materia famæ.in uer.ad quintā quæſtionē.unde & à quibus &c. Et pro hoc optimè facit quod not.Inno.in c.cū I.& A.de re iudic. in fi.ubi uoluit quòd in cauſa inquiſitionis etiā criminoſi recipiantur, cū inquiſitio non fiat niſi cōtra criminoſos:extrà de accuſ.c.qualiter &
2 quando. *Secundò aduertas quòd omnis ludus in quo luditur pecunia uel alia res,eſt prohibitus,ut j.dicā: & non tantū ludus azardi,ſed etiam alearū eſt prohibitus,etiā ſi cū taxillis iuſtis & idoneis ludatur:ut eſt tex. in auth.alearū uſus. & ibi not.C.de relig.& ſump.fu.& in auth.interdicimus.C.de epiſ.& cler.& in corpore unde ſumitur.in auth.de ſan.epiſ. §.interdicimus. ſic enim ludus in quo perditur pecunia, & uerſatur fortuna, ut in taxillis ſiue fortuna & induſtria, ut in aleis & chartis, eſt prohibitus:ut no.gl.in l.j.ff.de alea. & in l.ſi filiofamilias.§.j.ff.qua.re.ac. non da.Ipſe nanque ludus prohibitus eſt eo maximè:quia in ludis blaſphematur Deus, & eius ſancti:ut d. auth.alearū uſus. Et prædicta procedunt quando eſt talis ludus in quo uerſatur fortuna & ingeniū,ſiue hominis induſtria,ut in ludo alearū:ut dixi.Si autē eſſet ludus in quo uerſatur tantūmodo ingeniū ſiue hominis induſtria, ut in ludo ſcachorum: tunc gl.in d.auth.interdicimus.uult quòd non tantū laicis, ſed etiā clericis talis ludus non ſit prohibitus:& idē uoluit gl.in c.quoniam.de ui.& ho.cle.ubi uult, quòd nō tantū laici ſed etiā clerici poſsint ludere ad ſcachos.Sed Iac.de Aret.in l.ſi quis cū ſciret.ff.de uſucap.pro emp.& Petr. & Cy.in d.auth.interdicimus.dicūt quòd laicus poteſt ludere ad ludum ſcachorū,non autē clericus:quoniā ludus in clericis maximè uetitus eſt, ne uacent à diuinis officiis.Sed magis uacarēt à diuinis officiis propter ludū ſcachorū,quia lōgius tēpus requirit quàm alius ludus : igitur dictus ludus etiā clericis eſt prohibitus:ſed etiā bene nota,quia etiā iſto caſu quo dixi quòd laici poſſunt ludere ad ſcachos,uel alios ludos in quibus ſimpliciter uerſatur hominis ingeniū, & ſic ad ludū licitū:aduertas, & tene menti quòd laici tamen ludere non poſſunt,niſi paruā quan

titatem pecuniæ:utputa,niſi unũ ſolidũ etiam. ſi ludẽtes eſſent milites, doctores, ſiue diuites,ne ex tali ludo permiſſo graué caſum ſuſtineãt: quia poſſent iſto ludo omnia ludere:iſte eſt caſus in d.aut.alearũ uſus. uerſic.ſed nemini permittimus &c. Aduertasquia ego intelligo ibi unũ ſolidũ,ſecundũ quod ll.appellãt.uidelicet quorũ lxxij.faciunt unã librã auri:ut l.ij.C.de ſuſce. & arc.li.xj.nõ tamẽ ruditer intelligo,ut pro omni uice, & ludo poſsit ludi unus ſolidus: ſed pro tota illa die qua duo adinuicẽ ludũt, nõ fctõ aliquo interuallo:quoniã pro toto dicto tẽpore dicitur unus ludus,& non plures:ut not.Bar. in l.inficiãdo.§.ſi infans.ff. de fur. aliàs autẽ ſi pro ſingula uice poſſet ludi unus ſolid⁹,poſset ſequi ꝙ grauẽ caſum ſentiret.cõtra caſum d.auth.facit l.nõ dubiũ. cum ibi no. per gl.& do.C.de leg.cogita tamen.

ADNO. a ¶Fama prædicta. *Adde tu,& uide Ro. in cõſi.ccclxxj. ubi fama põt habere initiũ à maliuolis, quæ eſt ſufficiẽs ad purgationẽ inducẽdã, dũmodo apud graues uiros ſit diuulgata.* Ber.

AVG. Tu autem in hac materia adde quantũ ad primã concluſionẽ, quòd ille qui ludit cum falſis taxillis,teneatur indiſtinctè pecuniã reſtituere:quia iſta eſt uera concluſio. tenet Io.An. & alii, maximè Imo.in c.clerici.extrà de ui.& ho.cle. & ſanctus Th.ij.ij.q.xxxij.& Piſanella in litera l,in uerbo,ludus,in uer.utrũ qui fraudulenter ludit. & multa allegat Imol. in d.cap.clerici. Sed quia do. Ang.hic allegando Bal.in rub.C.de cõdi.ob tur.cau.dicit,quòd tenetur etiam furti: ego credo,quòd directò furti nõ tenetur tanquã latro,ut poſsit furca ſuſpendi, ſed teneatur ſaltẽ in hoc,ut extra ordinem poſsit puniri aliqua pœna:& ideo Bald.in d.rubr.dixit:uel extraordinariè poteſt puniri. Iſtam partẽ credo uerã, ſicut faciũt iſti barri, qui dant alicui æs affirmãdo hoc eſſe aurum: nam hoc nõ eſt furtũ propriè:ſed contra tales poteſt agi tanquã contra doloſos:ut eſt caſus in l. ſi id quod aurũ. & ibi dixi.ff.de uerb.obl. idẽ quãdo iſti barri ſuppignorãt æs pro auro: nam tenẽtur crimine ſtellionatus:[a] ut eſt caſus in l.j.§.fi.cũ gl.ff.de pig. act.ergo nõ eſt furtũ:quia aliàs non eſſet crimen ſtellionatus.l.pe. ff.de cri.ſtel.Nec mirũ quia in furto nullo modo adeſſe poteſt animus,nec cõſenſus domini rei ſubtractæ:quia furtũ fit inuito domino.l.j.ff.de fur. Sed in iſtis barramentis aliqualiter ineſt animus,& conſenſus illius qui decipitur ſiue ludẽdo,ſiue pignorãdo.l.j.ff.de pigno.act.Et ita aliàs reſpõdi ſemel, cùm fuiſſem de iſto caſu interrogatus ab illuſtriſ.duce Ferrariæ. Et ideo nõ mirum ſi Bal.in d. rubri.per diſiunctiuã,uel,locutus eſt dum dixit:uel extraordinariè punitur ille,qui cũ falſis taxillis uicit. Itẽ inquantũ dictũ eſt, an clericis licitũ eſt ludere ad ſcachos:adde quòd Io. And.in c.clerici.ultra ſ.alleg.tenuit, ꝙ ſic.& etiã ibi ſequuntur doct.maximè Abb.& Imol. & ibi Abb.dicit, quòd cõiter doc.tenẽt iſtã partẽ:pro qua cõcluſione allego gl. affirmãtẽ hoc,in §.interdicimus.in auſ.de ſan. epiſ.& illa gl.nõ loquitur per uerbũ fortè:ut fecit gl.in d.auth.interdicimus.C.de epi.& cle.Idẽ uoluit Inno. in c.lator.extrà de ho.& Archi. in c. epi.xxxv.diſt.& Odofr.in d.auth.in-

terdic

terdicimus.ut refert ibi Alb.de Roſ. & ibi Alb.dicit, ꝙ Mar.Syl.tenebat
3 cõtrarium.* Ego nõ recederẽ à cõi opi.ꝙ imò clerici poſsint ludere ad ſcachos:& ita dicit Fulg.in auth.interdicimus.C.de epiſ.& cler.& dicit quòd aliqui allegãt unã gl.in cõtrariũ in c.clerici. & in c.quoniã.de ui. & ho.cle.& quòd nũquã inuenit illã gl.nec in hoc debemus tenere opi. Vltramon.Pet.Cyn.Iacob.de Are.& aliorũ.Limita tamẽ prædicta,niſi clericus luderet ad ſcachos cauſa auaritiæ & cupiditatis.Ita dicit Arch.ſecundũ Lau.in d.c.epis.xxxv.di.ſequitur Imo.in d.c.clerici.in ix.colũ.qui dicit, quòd etiã iſto caſu laicis non eſſet permiſſus in foro cõſciẽtiæ:dicit tamẽ quòd ex quo ludus eſt in ſe permiſſus, nõ tenetur reſtituere uicto, nec diſtribuere inter pauperes Chriſti. ſed uidetur iſto caſu, ꝙ debeat agere pœnitẽtiã de cupiditate, & auaritia ſua.Sed Abb.ibi eſt in cõtraria opi. ꝙ ſaltẽ pauperibus ſit id, quod uincitur,erogandũ,cum cauſa cupiditatis,& auaritiæ ludunt.Et omnino adde d.Io.de Imo.in l.ſiquis
4 cum ſciret.ff.de uerb.obli. *optimè loquẽtẽ quãdo clericis & laicis ſit licitũ ludere in iſtis ludis, qui conſiſtũt in ingenio: & ibi etiã ponit an ſit reſtituẽdũ:& quid in foro cõſciẽtiæ, quando luditur cauſa auaritiæ, uel cupiditatis in iſtis caſib⁹,& quare ludus ad aleas ſit prohibitus:uide Old.in cõſi. ſuo lxxviij.q allegat Arc.in c.eps.xxxv.di. Itẽ adde,quòd Abb.in d.c.clerici.in pe.col.dicit,ꝙ licet ſit permiſſum ludere, & ad ſca
b chos,[b] & ad alios ludos,qui cõſiſtũt in ingenio: tamẽ nõ licet ludere in maxima quãtitate, iuxta d.aut. alearũ uſus.uoluit dicere,ꝙ licet ludere uſq; ad unũ aureũ:ut dicit do. Ant.& ſi ultra aureũ uincitur, opus eſt reſtituere uicto.Sed Imol.in d.c.clerici. dicit unũ periculoſum uerbũ in vj. col. ꝙ licet nõ liceat de iure poſitiuo ludere, niſi uſq; ad unũ aureum in iſtis ludis permiſsis in ingenio: tamẽ de conſuetudine uidetur derogatũ illi legi:pro qua cõcluſione facit quod dixit Bal.in d.l.alearũ uſus. qui dixit etiã quòd uidetur derogatũ illi legi per cõſuetudinẽ.& Sal.in d.l.alearũ uſus.allegãdo ſanctũ Th. & Ray.an autem ludus tabularũ ſeu azardi ſit prohibitus quò ad hoc,ut ludens teneatur reſtituere, id quod uicit. dicam j.in hac ea.gl.dum tractabo materiam, quando ludens,& uincens tenetur reſtituere id quod uincit.Et de iſta materia adde doct. in c.inter dilectos.extrà de exceſsibus præla.maximè Moder.& Ange. in l.ſi.§.j.ff.quarum rer.actio nõ datur. dicit ludũ ſcachorũ permiſſum eſſe,& an prædicta militent in foro contentioſo,uel in foro poli,dic remiſsiuè,ut j.dicam in ultima addi.

ADNOT. a ¶Stellionatus. *Adde tu & uide Oldr.in cõſil.lxxiiij.& de hac materia,uide plenè, per d.Parid. de Neapol.in ſuo tracta.de Ludo.& per Barb.in conſil.incipi.ſcribitur, ni fallor. quod eſt nu.vij.in j.uol.Ber.*

b ¶Ad ſcachos. *Adde cùm ludus non eſt prohibitus, & clericus nõ ſtat in fraudibus,an ludens incurrat irregularitatẽ. uide Cald.in tit.de accu.conſi.vij.Ber.*

5 *Domus in qua luditur debet publicari.*

6 *Ludum tenẽs quàm acriter puniatur.*

7 *Ludens non ſolum punitur, ſed etiam particeps,& ideo ſi ſtatuto imponatur pœna ludenti, comprehenditur*

*etiam particeps ſeu ſocius.*
8 *Ludũ tenẽs, quãdo poſsit impunè offẽdi.*
9 *Ludere quomodo quis dicatur cõpelli.*
10 *Vidua & pupillus, an puniatur pœna, quòd domus eorum publicatur, ſi in illis ludatur.*
11 *Statutum puniẽs ludentem, an puniat participem.*

ANGELVS.

5 *ET uiſo quòd ludus eſt prohibi-
tus, uideamus quas pœnas patitur lu
dens. Et primò ſciẽdũ eſt, quòd illa
domus in qua luditur, debet publi-
cari: ut d. auth. alearũ uſus. ibi, domi
bus eorũ publicatis, quòd fortè de-
bet intelligi, niſi illa domus fuiſſet
cuiuſdã pupilli, uel uiduæ. arg. l. j. C.
de fal. mone. & ibi hoc in ſimili uult
Cy. & idẽ in omi domo miſerabilis
pſonæ. ar. no. per Cy. in l. j. C. quãdo
imp. inter pup. & uid. Et idẽ ſi domi
nus domus licet ſit maior, ignoret,
quòd ibi ludatur: quia nõ publica-
tur. argu. no. per Sali. in l. j. C. de fal.
6 mo. in fi.* Secũdò ſciendũ eſt, & be-
ne not. quòd ille qui retinet ludum,
acrius punitur: quoniã ſi percutia-
tur & uerberetur, talis iniuria nõ eſt
a puniẽda, a nec ex tali iniuria naſci-
tur actio quandocunq;, & ubicunq;
ſibi facta fuerit, & ſic ſiue tempore
quo luditur, ſiue alio tẽpore, ſiue in
loco in quo luditur, & ipſe ludũ re-
tinet, ſiue alio tẽpore, ut ſentit Bart.
& eſt text. in l. j. in princi. & §. j. ff. de
ale. ibi, ubicũq; & quandocunq; &c.
Quod ego intelligo ꝓcedere, quã-
do alibi percutiatur, quàm in ludo:
dũmodo occaſione ludi fuerit per-
cuſſus, aliàs iniuſtum uidetur, quòd
ſemper & omni tẽpore, & omni lo-
co impunè poſsit offendi, quin ſaltẽ
iudex ex officio ſuo poſsit percutiẽ-
tẽ punire, ſaltẽ ad uindictã publicã
uindicãdã: ut l. nõ ſolũ. §. quẽquã. ff.
de iniur. & ibi Bar. Sed ſi occaſione
ludi fuerit pcuſſus ubicũq;, tũc pcu-
tio eſt impunita, quod eſt ſingulare.
Itẽ patitur alias pœnas: qa ſi de do-
mo in qua luditur, tẽpore quo ludit̃
fuerit aliqd furto ſubtractũ, ſiue à lu
ſoribus, ſiue à quocũq; alio, non ha-
bet retinẽs ludũ actionẽ, nõ tantùm
pœnalẽ furti, ſed nec ad rei perſecu
tionẽ: ut eſt tex. no. in d. l. j. §. j. ibi, im
punè fit. & in §. ait prætor. ff. de alea.
põt etiam mulctari arbitrio iudicis:
quoniã retinẽs ludũ cauſa eſt mul-
torũ malorũ, ſcilicet blaſphemię, fur
torũ, depauperationũ & homicidii:
ut dicta auth. alearũ. & docet expe-
riẽtia. Et põt etiã poni in carcere &
cõpedibus: ut eſt tex. in l. j. §. fin. ff. de
alea. Nec obſt. ille tex. qui dicit, cõ-
pulit ludere &c. & ſic uidetur cõtra
illũ tantũ qui cõpulit: quia ego ge-
neraliter intelligo: & quis ſatis dici-
tur cõpellere eo ipſo, quod ſtat cum
altari parato: hoc eſt parat & præ-
ſtat domũ, & taxillos, & ſcamnũ ad
ludẽdũ, & lumina: tũc etiã ex ſuaſio-
nibus & iſtis illecebris, & aliis dici-
tur cõpellere iuuenes ad ludẽdum:
qui iuueniles calores refrẽnare non
poſſunt: ut l. fi. §. filius autẽ. C. de bo.
quæ lib. ſicut dicim⁹ in materia Ma
cedoniani: ut l. j. & iij. & per totũ. ff.
ad Macedon. & ita acriter intelligo
materiã, ut homines abſtineãt à tali
morbo: quoniam alio modo, niſi ut
dixi, nõ cõpelluntur homines lude-
re inuiti, ergo aliàs dicta lex effectũ
non haberet, quod nõ eſt dicẽdũ: ut
l. ſi prætor. in prin. ff. de iud. & d. l. j.
§. fi. ff. de aleato. & poteſt intelligi in
omnibus aliis qui ſuaſionibus, blan
ditiis,

ditiis,& malitiis,inducunt homines
ad ludendum, tunc iſti tales dicun-
tur cõpellere, quia niſi fuiſſent iſti,
non tantũ per iuuenes maximè lu-
deretur,quãtũ luditur:ſicut dicimus
de lenonibus qui niſi eſſent,adulte-
rium nõ ita ſæpius cõmitteretur: ut
l.ij.§.ij.ff.de adul.tunc æquiſsimum
eſſe arbitror, quòd tales perſuaſo-
res tãti mali poſſunt mulctari, & in
7 uinculis poni, quod not. * Tertiò
aduertas:quia non tantũ ludens pu-
nietur, ut infrà dicã:ſed & ipſius lu-
di particeps, licet ipſe non ludat:ut
eſt tex.in d.aut.interdicimus.Et ſic ſi
ſtatuto imponitur certa pœna ludẽ-
ti,cõprehendetur etiam à tali pœna
particeps,ſiue ſocius in ludo:ut quã
do unus ludit pro ſe,& quodã ſocio
ſuo.ita dicit Guil.de Cu.& Bal.in d.
auth. interdicimus. Nam particeps
in ludo dicitur facere fraudẽ legi,
& ſtatuto, qui ludit per interpoſitã
perſonam,ideo tenetur.argu.not.in
l.nõ dubium.C.de leg.& l.pupillus.
§.per interpoſitam.ff.de autho.tut.

ADNO. a ¶Non eſt punien-
da. *Adde quòd hoc non uidetur proce-
dere in eo qui locitat barattariam: quia
tunc facit iure permittente:ideo pœnam
non meretur.l.Gracchus.C.de adul.*Ber.

AVG.Item inquantũ tractatur in
iſta materia:hic tractatur quas pœ-
nas patitur ludens &c.ſi attendere-
mus ad malũ quod facit ipſe ludẽs,
multas deberet pati pœnas ipſe lu-
dens.Nam reperio quòd Arch.in c.
epiſcopus.xxxv.di.ponit multa ma-
la perpetrari per ipſos luſores. Et
hoc dicit Hoſti.in ſumma ſua in tit.
de exceſ.præla.uerſ.clericis uerò. Et
idẽ uoluit Hoſt. in c.inter dilectos.
extrà de exceſ.præl.in lect.ubi dixit,
nec cũ taxillis ludẽdo crimina fiũt.
Diuinis ſpretis,uſura,rapina,ſcãda-
la,uel nugę,blaſphemia,ſiue faciẽdi
furti doctrina,uiolentia,crimina fal
ſi:& mortis cauſa,deceptio,ꝓditióq;
tẽporis.adde deſideriũ,corruptióq;
iunctis prædictis adulatio, uitáque
turpis. & ideo ludus appellatur cri-
mẽ:ut eſt tex.in proœ.digeſt.§.illud
uerò.& ibi Bar.qui dixit,ꝙ ſi ſtatuto
cauetur, quòd bãnitus ꝓpter crimẽ
poſsit impunè occidi, ꝙ ſi quis occi
ditur qui fuerit bãnitus ꝓpter ludũ,
poterit impunè occidi: & uide tex.
in d.c.inter dilectos. & legitur etiã
in ſacra ſcriptura,quòd maxima pœ
na afficiũtur ludẽtes.Nam Cyrillus
ſcribit inter miracula Hieronymi,
ꝙ fuerũt tres qui in tyro ludebãt,&
in cõtẽptũ Hieronymi ſinẽ ludo nõ
imponentes terræ hiatu abſorptos.
Itẽ refert Cyrillus aliũ ludentẽ ful-
mine illicò percuſſum fuiſſe.Item &
refert alium,qui delectabatur ludo
Ruffum nomine damnatũ fuiſſe.Itẽ
adde quòd & lex ciuilis afficit ipm
aliis pœnis. Nã lex præſumit ipſum
ludentem dilapidatorem bonorum
ſuorum, & ita lex præſumit ipſum
uti malè ſubſtantia ſua. ita dixit Bal.
in auth.quod locum.C.de col.in fi.
quod bene not. ad materiam l. ubi
adhuc.C.de iur.do.cũ ſi. Item adde
quòd ualeret ſtatutũ in pœnã illius
qui tenet ludũ in domo ſua, quòd
domus ubi luditur combureretur:ita
præſupponit Bal.in l.cũ proponas.
C.de nau.fœn.Et dicit ibi Bal.quòd
iſto caſu ſupellectilia, quæ ſunt in
domo nõ deberẽt cõburi.Limita tñ
niſi eſſent inſtrumẽta & ſupellecti-
lia apta ad ludũ, ut ſcãnũ ſuper quo
luditur & ſimilia.ita dicit Bal.in d.l.

8 cũ proponas.quod not. *Item adde quod inquantũ dictũ eſt ſuprà,quòd ille qui eſt aleator, & tenet baratariã ſiue ludũ in domo, quòd incidit in illas pœnas, de quibus ſuprà, ſcilicet,quia poteſt uerberari & iniuriari & furari:intelligo de illo qui cauſa emolumenti & lucri tenet ludũ in domo.Iſta eſt gl.no.in l.j.in prin.ff. de alea.in una gl.paruula ibi.Secus ergo eſſet,quãdo unus nobilis non cauſa emolumenti teneret ludum in domo, ſed cauſa recreationis, ſicut fit in domibus aliquorũ nobiliũ, & aliorũ, in quibus non cadit præſumptio,quòd cauſa emolumenti & lucri principaliter faciant. Et iſtam ſententiã affirmauit Azo in rub.C.de reli.& ſump.fune.in fi.ſcilicet,quòd cauſa emolumẽti opus eſt, ꝙ aleator teneat ludũ in domo, ad hoc ut incidat in illas pœnas. & ibi Azo dicit quòd illa regula quæ dicit,quòd aleator poteſt ubicunque iniuriari: hoc uerũ dicit, quãdo cauſa ludi iniuriaretur: ut quia dedit malos dados uel malũ uitiũ: aliàs nõ põt in-
9 iuriari:quia iniurians teneretur.*Itẽ adde quòd inquantũ do.Ang.hic dicit,quòd ille qui cõpellit aliũ ad ludẽdũ,incidit in pœnã,de qua ſuprà, & ſatis dicitur cõpellere,quãdo uerbis ſolis etiã inuitat aliquẽ ad ludendũ,& ita allicit tenendo etiã ludũ in domo. Addatis quòd pro hac cõcluſione uidetur text.in l.j.C.de rapt. uirg.ubi cũ uerbis blandis dicitur quis etiã facere raptũ,qui fit cũ uiolentia aliqua. ſed certè teneo contrariũ. Et hanc doctrinã non teneo tanquã nimis rigoroſam:quia tex.in d.l.j.ff.de aleat.uidetur cõprehẽdere uim:maximè text.in d.l.ſolent.in prin.ff.de alea. Vnde cum illę leges ſint pœnales,nõ debẽt extẽdi in regula,odia.de reg.iur.Nec obſt. text. in l.j.C.de rap.uirg.quia ibi eſt ſpeciale odio raptoris, ſicut alia ſunt ſpecialia ibi:unde non deberemus extendere unũ caſum ad aliũ. Itẽ in-
10 quãtũ *dictũ eſt,quòd pupillus & uidua nõ cõprehendũtur,ut ſi ludatur in domo ipſorũ,nõ incidunt in illas pœnas,de quibus ſ.per l.j.C.de falſ. mon.Addatis ꝙ hoc falſum eſt,ſi intellexerimus in pupillo qui eſt doli capax & proximus pubertati,per ea quæ tradidi in l.j.ff.de uerb.obl.& per l.impuberẽ.ff.de fur.per c.j.extrà de deli.puer.l.pupillus.ff.de reg. iur.Præterea tex.in d.l.j.ſuper quo ſe fundat, loquitur in impubere, qui quod uidit ignorat, & ſic loquitur in infante.Quinimò nec etiã uidua excuſaretur, niſi & ipſa eſſet ignorãs:ſecus ſi ſciẽs:ut habetur in d.l.j. Præterea in uidua nulla eſt ſpecialitas:quia nõ cõnumeratur inter miſerabiles perſonas, niſi quãdo eſſet pauper, uel ei denegaretur iuſtitia: ut no.cano.poſt Io.An.in c.ex tenore.de foro com.Alia autẽ pœna afficitur ludẽs:quia ſi clericus eſt & ludat,deponẽdus eſt,niſi deſiſtat.c.clericũ.xlv.di.c.epiſ.xxxv.di.habetur in c.clerici.de uit.& ho.cler.Quinimò nõ debet ad ordinẽ promoueri qui ludis tẽporibus deſeruit.xxxiij.di.c.
11 maritũ. *Itẽ ultimò dicit d.Ang.hic, quòd ſi ſtatutũ punit ludẽtem,punit etiã participẽ, id eſt,qui facit ludere per aliũ.alleg.Bald.& Guil.de Cun. ubi ſ. Aduertas tu & adde quòd Bal. & Gui.de Cun.amplius loquũtur,ſcilicet quòd ſtatutũ tale punit nedum participes, ſed etiã inſpectores qui uident

uidē[illegible]ere illos qui ludūt ad ludū
prohibitū.Sed addatis quòd Alber.
de Roſa.in auť.interdicimus. C. de
epiſ.& cler.facit mētionē quomodo
Vber.de Bobio expreſsè tenebat cō
trariū, quòd imò tale ſtatutū nō cō-
prehēdit participē nec inſpectorē:
& ita affirmauit Alb.de Roſa.in d.
auť.interdicimus.& idē dixit in ij.
parte ſtatu.q.cxv.quæ inci.quid ſi ſta
tuto caueatur, quòd ludentes ad ta-
xillos puniantur in decē:qui dicit,ꝙ
imò tex.in d.auť.interdicim*.uult cō
trariū:quia ibi inſpectores ponūtur
diuerſi à luſoribus.Et idē dicit in eo
qui iurauit nō ludere:quia ſi ſuper-
ſit ludo,nō eſt periurus:quia ſtatuta
ſunt pœnalia & ſtricti iuris: ideo ad
perſonas nō ludētes nō extēdūtur,
per l.ſi ita ſtipulatus.§,Chryſogo-
nus.ff.de uerb.ob.Sed aduerte:quia
Raph.Fulg.in d.auth.interdicimus.
miratur de iſta controuerſia,inter
Vber.de Bobio, & Guil.de Cu.qui
uidētur cōtrariari in una eadēq; ſci-
entia.Et certè mirādum eſt quòd in
una eademq; lege doc.ſint uarii, &
ſint diuerſæ opinionis,& in una ea-
demq; lege unus ſumat argumentū
ꝙ ſic:alter ſumat argumētū ꝙ nō, &
ideo ſcientia noſtra eſt periculoſa,
difficilis & mirabilis,& ideo tot ca-
pita tot ſentētiæ.Et mihi placēt doc.
qui delectantur habere diuerſos li-
bros, & doc.in ſtudio. & ideo dicit
Fulgo.quòd uidit de facto hoc eſſe
uerū, quòd ille qui dat pecuniā alte
ri ut ludat,eſt periurus : ſicut ſi ipſe
luderet:quia particeps.& hoc mo-
do uera eſt ſentētia Guil.de Cun.Se
cus in inſpectore qui uidit ludere:
quia in hoc uidetur uerior ſentētia
Vber.de Bob.& iſti ſententiæ inhæ
reo tanquam æquiori.

11 *Contractus celebrati inter ludentes ludo prohibito omnes ſunt nulli,nec uendens tenetur de euictione.*

13 *Ludo prohibito uincens,an dicatur habere titulo lucratiuo.*

14 *Ludens ludo prohibito,an teneatur ſatiſfacere mutuantibus ſibi in ludo.*

15 *Ludenti ſi tertius mutuet pecuniam, an repetere poſſit.*

16 *Ludens mutuans colluſori,ſi poſtea ex interuallo ille qui pecuniā mutuo accepit promittat per ſtipulationem illam pecuniam reſtituturum, poterit pecuniam mutuatam repetere.*

ANGELVS.

12 *QVARTO aduertas,ꝙ omnis
contractus celebratus inter ludētes
adinuicē non tenet:unde ſi ego lu-
dens tecū in ludo uendo ueſtē,talis
cōtractus nō ualet:ut not. Bar.in l.ſi
quis cum ſciret.in fin.ff.de uſuc. pro
emp.nec uendēs in ludo tenetur de
euictione:ut eſt tex.in l.ſi filioſa.§ j.
13 ff.quar.rer.act.non da.* Quarto an
uincens in ludo prohibito & illicito
dicatur habere titulū lucratiuū:& ui
detur quòd nō:ut l.ſi pater.C.de in-
offi.teſta.in cōtrariū eſt uerum:quia
quicquid habetur ex maleficio,dici-
tur ex titulo lucratiuo : ut ff.de dol.
exce.l.apud Celſum. §.de autore.&
ideo filii poſſunt reuocare uſq; ad
eorū legitimā,quòd pater eorū in lu
do prędicto perdidit:ſecus ſi fuiſſet
ludus licitus: ut l.in executione.§.fi.
ff.de uerb.ob.ita dicit Bal.in l.j.in fi.
C.ſi quid in fran.patr.quod tene mē
14 ti.* Quintò ſciendū eſt, quòd ſi lu-
dēs mecū mutuet mihi pecuniam ut
luderē ſecū,uel ille qui tenet ludum
aliquā quātitatē pecuniæ mutuaue-
rit luſoribus,quòd tale mutuū repe-

ti non poteſt:ut eſt glo.ord.in l.j.in
prin.& in l.fi.in gl.ſuper uerbo,acci
pit pecuniā.ff.de alea. ſecus autē ſi
ab alio:ut eſt gl.in dicto uer.accipit
pecuniā &c.quod fortè uerū eſt,quā
do talis qui mutuat ignorat, an ille
ludere uelit uel nō:nā ſi mutuū ſit il
li quē ſcio uelle ludere,& luſit poſt-
ea,& pecuniā perdidit,licet ego nō
ludā ſecū,uidetur quòd ego repete-
re nō poſsim:ut l.uerū.§.pe.ff.de mi
no.nec dicas, quòd ibi loquatur in
minore:ut etiā loquitur l.ſi uerò nō
remunerādi.§.adoleſcens.ff.mā.la.
quoniā reſpōdeo, quòd d.l.uerū.§.
pe.loquitur etiā in minore, qui mi-
nor eſt priuilegiatus,& mutuat mi-
nori priuilegiato.& tamē licet ibi
ſint in pari priuilegio,potior eſt cō
ditio illius qui pecuniā perdidit:fa
cit quod no.Bar.in d.l.ſi quis cū ſci-
ret.Et prædicta procedūt,quādo lu-
ditur in ludis ut ſuprà prohibitis. Si
autē ludatur in ludo in quo uirtus
oſtenditur,ut in ſaltando & in cur-
rēdo,& qui longius proiecerit unū
iaculum & ſimilia : tunc talis ludus
eſt permiſſus:& pecunia quæ perdi-
tur,uel aliud,uincenti acquiritur:ut
no.gl.in l.in executione.§.fi.& ibi
doc.ff.de uer.obl.& eſt tex.in l.ij.iij.
& pe.ff.de aleat.

A V G. Itē adde quòd uerum eſt,
quòd cōtractus factus cū luſore nō
ualet nec tenet, & nec tenetur de
euictione.Adde & dic,quòd hoc ue
rū,ſiue loquamur de ludo prohibito
ſiue permiſſo:ut poteſt colligi ex di
ctis gl.& Bar.Sed melius per Ang.in
d.l.fi.§.j.ff.quar.rer.actio non da. Et
pondera quod Ange.ibi uult, quòd
nec uēdēs teneatur actione ex ēpto
ad reſtitutionē precii illi emptori
colluſori à quo res eſt eu[illegible] quia
dicit q illi qui perdit preciū,nō eſt
factus locupletior,ſcilicet ipſe uen-
ditor.uoluit ergo Ang.ibi ſecus eſſe
ſi uendens non perdidiſſet preciū:
quia licet de euictiōe nō teneretur,
tamē ad reſtitutionē precii, per l.ex
empt.Et iſtā partē credo uerā,& ui-
de aliquid per Imol.in d.l.ſi quis cū
ſciret.& per doct.in l.ſi cū dotē.§.j.
ff.ſol.matri.& ibi dixi, & per cano.
in d.c.clerici. Adde tamen, quòd ſi
rectè ponderētur uerba Bar.& gl.in
d.l.fi.§.j.in fin.ff.quarū rer.actio nō
datur.nō uidētur uelle, quòd in lu-
do permiſſo prædicta procedant:
quia poteſt agi de euictione, ergo
contractus tenet.nec mirū:quia ſi in
ludo permiſſo poſſum uincere tibi
res proprias, quare non potes mihi
uēdere rem tuā. Nec obſt.quòd ul-
tra unū aureū nō licet ludere etiā in
ludo permiſſo:quia hodie per con-
ſuetudinē eſt abrogatū illi aut.alea-
rū uſus.in hoc ut dixi ſuprà, in pri-
ma additio.mea, in iſta glo.dū tra-
ctaui materiā ſcachorū,an liceat lu-
dere ultra unum aureū, cogita pro
15 nūc.*Itē adde in illa materia,an mu
tuās ludēti poſsit repetere quicquid
dixerit do.Ange.ſuprà:quòd ſi unus
tertius qui nō ludit,mutuat pecuniā
ludēti,quòd datur repetitio.iſta eſt
ſententia Azo.in ſumma de relig.&
ſump.fune.& Abb.in d.c.clerici. &
affirmat Sali.in d.aut.alearū uſus.&
eſt ſentētia Imo.in c.clerici.extrà de
uit.& honeſta cleri.& dicit Io.And.
ibi hoc uoluiſſe, & idem affirmauit
Imo. in l.ſi quis cū ſciret.ff.de uſuc.
pro emp.dic imò regulariter, quod
mutuatur in ludo repetitur.Fallit in
quatuor caſibus.Primus,niſi mutuās
ſit

ſit colluſor. Secundus niſi ſit aleator. Tertius ſi mutuatur minori ludenti. Quartus ſi ſibi bonis eſt interdictum. & dicit quòd iſta opinio obſeruatur in practica. & hoc teneo quicquid dixerit Ioan. And. in rubri. extrà de obli. & ſolu. in addi. Spec. in prin. qui diſtinguebat ſecũdũ quod dixit d. Ang. hic, an mutuans ſciebat illũ ludere, uel non. Primo caſu nõ datur repetitio. Secũdo ſic, quæ doctrina confunditur per doctrinam Bar. in d. l. ſi quis cum ſciret. quia ludẽs poſsibile eſt, quòd uincat. Sed adde unã mirabilẽ limitationem in

16 hac materia,* quia ſi pecunia mutuaretur, etiã in caſu in quo non datur repetitio: putà, quia inter colluſores pecunia eſt mutuata, tamen ſi poſtea ex interuallo ille qui accipit pecuniã mutuò, promittat per ſtipulationẽ ſe illam pecuniã reſtiturum, uel accipit præceptũ in confeſſum coram iudice, poteſt tunc illa pecunia repeti. mirabilis eſt deciſio Alb. galeo. in l. ſolent. §. j. ff. de aleat. quã reaſſumit, & magnifacit, & ſequitur Io. And. in addi. Spec. per bonã rationem in dicta rub. de obl. & ſolu. Adde etiã quod Imol. in d. c. clerici. dũ tractat iſtã materiã, uidetur decidere, an etiã prædicta habeant locum inter colluſores in ludo permiſſo inuicẽ pecuniã mutuantes, & maximè ut infrà dicetur. Hodie de conſuetudine uidetur derogatũ illi auc. alearũ uſus. & hodie de conſuetudine pecunia non reſtituitur quæ perditur in ludo reprobato, per dictã auc. alearũ uſus. & in fine iſtarũ concluſionũ dicit, quòd licet de cõſuetudine hodie in omni ludo pecunia deperdita nõ reſtituatur, & ſic uidetur quòd licitũ ſit hodie ludere indiſtinctè: tamẽ in practica ſeruatur illa opinio, ut mutuans poſsit repetere. Sed fallit in illis quatuor caſibus, & ſic ſentit quòd in ludo etiã permiſſo etiã per conſuetudinẽ mutuans colluſori nõ poteſt repetere. Sed aduerte, ut ſuprà dixi, ſi hodie cõtractus factus inter colluſores in ludo licito ualeret: idem deberet poſſe dici mutuũ tenere, & daretur repetitio. cogita.

*17 Ludere etiam in ludis uetitis, licitum eſt aliquid ueſcendi cauſa.*

ANGELVS.

17 *E T tene mẽti, quia etiã in ludis uetitis, ut in taxillis pmiſſum eſt, ut aliqd ludatſ ueſcẽdi cã: utputa, quando ſcholares inter ſe cã ſolatii ludũt ad aleas unũ hœdum, uel unum par caponum: ut eſt tex. in l. fi. ff. de alea.

A V G. Tu adde quod Flo. dicit, ꝙ d. l. quòd in cõuiuio. non habet locũ in clericis: quia non licet clericis facere cõuiuia, quia debẽt quotidie clerici eſurire: ut not. in cã crapula. extrà de uit. & honeſta. cleric. c. non oportet. xliiij. diſt. Sed aduerte: quia ille tex. loquitur etiam in laicis, niſi dicamus, quòd ſi fiunt propter luxuriã uel laſciuiã, non ualeret tam laicis quàm clericis: & hoc tene quòd ad forũ cõſcientiæ, ſed iure fori bene ualeret, & teneret cõtra Flo. tam in laicis quam in clericis, & ſi luderent propter laſciuiã, tenerentur facere pœnitentiã. argu. not. per Ioan. de Imo. in d. c. clerici. & per ea quæ ſuprà dixi: & uide omnino Abb. in iſta materia ad ueritatẽ permiſſorũ: qui notan. loquitur in d. c. clerici. in pe. col. melius per d. Ant. de Butr. in c. inter dilectos. extrà de exceſ. prȩl.

18 *Ludētiū pœna ludo prohibito quæ ſit.*
19 *Ludēs ludo prohibito ſi nolit repetere,uel negligēs ſit,qui poſſint repetere.*
20 *Ludens, uincēs & perdens poteſt puniri arbitrio iudicis de hoc inquirētis.*
21 *Statuto concedente arbitrium officiali contra ludentes ad ludum azardi, an poterit officialis omnia bona ludētium confiſcare.*
22 *Ludens ludo permiſſo & uincens,an poſſit ab eo repeti in foro contentioſo.*
23 *Ludens ludo reprobato & uincens,an debeat reſtituere.*

ANGELVS.

18 *QVAERO,quæ ſit pœna ludentiū ad ludos ꝓhibitos.dic quod illud quod uicerūt,cogūtur reſtituere,& cōtra tales ludētes & uincētes, poteſt agi ad reſtitutionē ei⁹ quod uicerūt,& cū bonis nō tātū falſis taxillis uſq; ad quinquaginta annos: ut eſt text.in d.auth.alearū uſus.ibi, ſed ſolutum reddatur &c.& ibi non obſt.niſi quinquaginta annorū &c. Secūdò quòd ſi uicerūt,& de uictis fidē habuerūt,tūc de tali ludo actionem nō cōſequētur,nec uincēti cōtra uictū dabitur actio:ut d.authen. ibi,nulla ſequatur cōdēnatio.Et eſt aduertendū quòd ſi filius uel ſeruus in tali ludo uicerit,nō tantū ipſi ad reſtitutionē rei uictæ tenentur, ſed etiā eorū pater uel dominus peculiotenus teneretur:ut eſt text.in d.l.
19 ſi.ff.de alea.*Et not.quòd ſi ille qui perdidit in ludo uetito,non uellet repetere,uel negligēs eſſet ad repepetendū quod perdidit,tamen epiſcopus loci uel fiſci procu.poteſt repetere:& quando ignoratur cui uictum ſit,expendetur in piā cauſam, uel in opus publicū quod auffertur uincenti in ludo:ut d.authen.ibi,in opus publicū cōuertatur &c.quādo autē ſcitur cui uictū eſt,illi uicto reſtituetur:ut ibi habetur, & ibi not. Bal.an autē quod in ludo perditur poſſit repeti:unde quod no.gl.& ibi Ant.de But.in c.pe.de uit.& ho.cleri.
20 *Vltimò ſcias,quòd ille qui uicit,& ille q luſit, poteſt arbitrio iudicis inquirētis de hoc puniri,ſecūdum perſonarū & delicti qualitatē, ſiue in publico,ſiue in priuato ludatur,nec licitum eſt ludere in ſpecie, nec in genere:ut eſt tex.in d.authen. alearū uſus.ibi, neq; in publicis.& ibi,neq; in ſpecie neq; in genere. ibi, puniri &c.& talis inquiſitio ꝙ non laudatur nec blaſphemetur,poteſt fieri per epiſcopū loci & iudicē ſecularē: ut in d.authē.ibi,epiſcopis
21 locorū &c. *Tene tamē mēti, quòd ſi per ſtatutū concedatur arbitrium officiali cōtra ludētes ad ludū azardi,non poterit uirtute talis arbitrii omnia bona ludētiū cōfiſcare:quia arbitriū intelligitur ſecundū dignitatē eius cui cōceditur:ut l.plenū.§. æquitii.ff.de uſu & habita.ſupple tu & qualitatē delictorū : ita dicit Bal. in l.j.C.ne ſine iuſſ.prin.not.quia ut plurimum per ſtatuta datur arbitriū officialibus contra ludentes.

AVGV. Tu autē in hac materia adde : quia hic intendo tractare materiā,quādo id quod perditur in ludo poſſit repeti,& in omnibus caſibus,& materia eſt ampliſſima : & quid in ludo permiſſo, & quid in prohibito,& quid in foro cōtentioſo,& quid in foro poli,& conſcientiæ:& quia doct.inculcāt caſus:quia caſum quē debent ponere in foro poli,& cōſcientiæ,ponunt in foro cōtentioſo & econtrà : ideo hic latius

me extendã quàm doct.ſcripſerint. Et primò ſcias: quia materia eſt ampliſsima.& primò tãgitur iſta materia per gl.in l.ſi.ff.de alea.& per gl. in c.clerici.extrà de uit & hone.cle. & ibi per Ioan.And.Io.Cal.Anto.de Butri.per Abb.& latius per Imo.& per Bal.in rubri.C.de condi.ob tur. cau.& per Imo.latiſsimè in l.ſi quis cum ſciret.ff.de uſucap.pro empto. & per Innoc.Ioã.And.Anto.de But. & alios in cap.quia pleriq;.extrà de immu.eccle.& per gl.in c.j.xxxv.diſ. & ibi latiſsimè per Domini.de ſancto Gemi.qui notanter loquitur: & per Bal.in rub.ff.de aleat.& per Bal. in quodã conſilio ſuo,de quo ipſemet Bal.facit mẽtionẽ in d.authen. alearũ uſus.per Hoſti.in ſumma ſua de exceſ.prela.§.unico.uer.clericus. ſeu ſub.§.clericus autẽ.& per eundẽ Hoſtien.in ſumma de pœn.§.j.& ibi per beatũ Tho.in ſecũda ſecũdæ.q. xxxij.& per Mod.in c.inter dilectos. extrà de exceſ.prælа.Sali.in d.auth. alearũ uſus.& ſanctus Bernardinus ponit materiam in ſuo opuſculo de reſtitutione & uſuris:& per Piſanellã in litera l,in uerbo, ludus.& per Ray.in ſumma,in ſecunda parte,in fin.quẽ etiã recitat Sali.in d.authen. alearum uſus.& Mod.in d.c.clerici. & Mod.in aliquibus tractatibus de ludo.Sed aduerte: quia nõ reperio aliquẽ poſuiſſe materiã,niſi Imo.in d.c.clerici.& in d.l.ſi quis cũ ſciret.

21 Et ideo primò quæro,an id quod uincitur in ludo pmiſſo in foro cõtentioſo poſsit repeti.Et habetur in d.authẽ.alearũ uſus.quòd nõ:qa ludus eſt permiſſus.& no.Inn.& Abb. in d.c.clerici.Tene tamen menti,ꝙ ſi luderetur in maxima quãtitate in ludo permiſſo,poſſet peti reſtitutio:ut ſuprà dixi in alia materia ſcachorũ,ſed hoc eſt derogatũ per cõſuetudinẽ,ut ibi dixi: quia etiam in maxima quãtitate poſſet ludi,& ſic nõ ueniret reſtitutio in foro cõtentioſo.Limito tamẽ prædicta,niſi luderetur cũ falſis taxillis uel cum illo qui nõ habet adminiſtrationẽ rerũ ſuarum: quia filiusfamil.uel monachus:quia tunc ex parte ludẽtis qui nõ habet legitimã perſonã luſoris, quia filiusfamil.uel quia dolosè cũ falſis taxillis ludit,non eſt bonus ludus,daretur reſtitutio, per dicta per Bal.in rub.C.de cõdict.ob turp.cau. & per dicta doct.in d.c.clerici.ſi ergo in foro cõtentioſo iſta uenirent reſtituẽda:multomagis in foro conſciẽtiæ:quia iſte qui uicit,uicit lege nõ permittente.Si autẽ iſta ceſſaret, & quis uinceret in ludo permiſſo cauſa auaritię,uel blaſphemaret ludendo,an id ueniat in reſtitutione, non reperio quod de iure poſitiuo iſte talis debeat reſtituere iſta: ſed in foro cõſcientiæ,an iſta ueniãt in reſtitutione,uide quod dixi ſuprà in materia ſcachorũ in additio.meis. quia Imo.uult quòd nõ debet reſtitui,ſed ſufficit agere pœnitentiã de auaritia uel blaſphemia.Sed Abb. dicit,quòd pauperibus eſt erogãdũ. Sed opi.Abba.tutior eſt per ea quæ dixit Ant.de But.in d.c.quia pleriq;. & quia dixi hic cũ falſis taxillis,& ſic ludus nõ eſſet permiſſus.loquor ego quãdo cõſuetudo faceret ludũ taxillorum permiſſum.idẽ dico ſi luderetur cum falſis chartis,uel ſocius intelligeret ſecũ alio ſocio in ludendo,tũc ubi fit fraus in ludo permiſſo, ſemper uenit reſtitutio de iure conten

cōtentioſo,& de iure poli per præ-
23 dicta.* Si autē ludus eſt reprobatus ut taxillorū & alearū,an uincēs debeat reſtituere.Omnes docto.indiſtinctè uidetur approbare gl.in l.fi. ff.de aleat.quod ſic,ſcilicet quod id debet reſtitui.Sed aduerte:qa Imo. in d.c.clerici.& in d.l.ſi quis cū ſciret.dicit quòd hodie eſt abrogatum per cōſuetudinē illi legi,quia quod perditur nō reſtituitur:allegat ſanctū Tho.ita uoluiſſe,& d.Car.& do. Pet.& Ioā.Cal.& Io.And.in d.c.clerici.& idē uidetur uelle Sali.in d.authē.alearū uſus.Limito tū prędicta, niſi ille q uinceret,uinceret filiūfamil.uel monachū,uel minorem,uel ſimiles perſonas cum taxillis falſis, per ea quæ dixit Sali.in d.l.alearum uſus.& per Imol.in locis præallegatis.An autē in foro cōſcientiæ prædicta militēt:uide longā diſtinctionem Imo.in d.ca.clerici.qui omnes allegat,& in d.l.ſi quis cū ſciret.licet Car.& Ioā.Cal.& Sali.& Inn.in locis ſ.allega.multa dicant & diuerſa:dicit tamen Cal.in d.c.clerici.in additio.ſuis,quòd ſi quis ignarus ludi luderet cū illo qui eſſet magnus magiſter aleæ & ludi & taxillorum, tunc indiſtinctè ille uincens tenetur reſtituere,ex quo uidetur dolo uerſatus ludendo cū illo ignaro.quam ſententiā credo militare de iure poli,non cōtentioſo in loco ubi ludus per cōſuetudinem eſſet permiſſus. adde etiā ꝙ etiā id quod uincitur in ludo reprobato nō uenit in reſtitutione,ubi ille q uincit erat in maxima neceſsitate,& ratio eſt:qa tépore neceſsitatis poſſum furari alium. cap.ſi quis pro neceſsitate.de furt. Hæc eſt ſententia Richar.in iiij.diſt. xv.articu.v.q.iiij.hæc tamē intelligo in foro cōſcientiæ,ſed in foro contentioſo ſi ludus eſſet reprobatus etiā cōtra exiſtentē in maxima neceſsitate,daretur repetitio, per dicta.authen.alearum uſus.

24 *Stante ſtatuto quòd ludens ad azardum,puniatur tanta pœna, ſi aliquis luſit cum pluribus & pluries uno die uicit & perdidit,an dicatur unus ludus uel plures,& ſic an dicatur unū delictum uel plura.*

25 *Ludens,ut ſuprà in uer.præced.quando dicatur committere unum delictū uel plura.*

ANGELVS.

24 * QVAERO ſi ſtatuto cauetur, quòd ludēs ad azardū puniatur tanta pœna:modo aliquis luſit cū pluribus [a] & pluries uno die uicit & perdidit,an dicatur unus ludus uel plures, & ſic an dicatur unū delictū uel plura:qm ſi ſunt plures ludi pluribus pœnis afficietur iuxta materiā l.nunquàm plura.ff.de pri.delict.ſed in caſu noſtro dic,quòd unus tantū ludus dicitur,& ſic una pœna tenebitur:quoniā licet ſit hora quòd uicerit,poterit poſtea alia hora perdere: & multa accidere poterūt ꝙ perdere & uincere poterit.arg.l.in laqueū.ff.de acquir.rer.domi. unde dicitur unus ludus tantū quouſque ipſæ partes nō habuerunt eum pro perfecto & abſoluto:ut l.cōtractus. C.de fide inſtru.& quod ibi no.licet aliò ſe & ad diuerſa loca ludentes cōtulerint:ut l.cōtinuus.in princ.de uer.obl.& ita ſingulariter dicit Bar. in d.l.inficiando.§.infans.ff.de furt. in uerſi.pro huius declaratione &c.

ADNOT. a ¶ Cum pluribus. *Adde & uide do.Alexan.in apoſtil.in l. infician*

*inficiando.§.infans.ff.de fur.& do.Maria.Soci.in conſil.xxxiiij.colum.iiij.uerſi. inſuper etiam.*

AVGV. Tu autem in hac materia adde quòd uera eſt iſta concluſio,quòd ille qui ludit ad azardũ toto uno die,& plures uicit,& ludit,& perdit etiam quòd punitur pro uno
25 delicto:limita hoc uerum,*niſi perdidiſſet illam pecuniã quam primò extraxit,& poſtea ſecundò extraxit aliã:quia dicitur alius ludus,& tunc bis deberet puniri tanquàm in duobus ludis luſiſſet. Iſta eſt aurea ſententia Bar.in l.Pomponius in negotiis.ff.de nego. geſt.quam ſequitur ibi Bald.Itẽ limita ſecundò quòd eſt unus ludus, quãdo omnes colluſores nunquàm receſſiſſent. Nam ſi unus ex colluſoribus receſſiſſet,& poſtea reuerteretur licet ſtatim,tũc diceretur alius ludus, & bis ludens deberet puniri.Ita limitat Ange.iſtã materiam in d.§. infans.qui tertiò limitat iſtã materiam ibi,niſi ſtatutum puniret,inuentum ludere:quia ſi millies fuerit inuentus,tũc pluries debet puniri:& hæc bene nota.

*26 Ludus quis ſit permiſſus.*

*27 Statuto prohibente ludere ſimpliciter,licet ille ludus non ſit proprie turpis, tamen quia reprobatus uincens, tenetur uicto & uia fori & uia poli.*

## ANGELVS.

26 *IN iſta tamẽ materia ludi,ego poſtea uidi Bal.in rubri.C.de condictio.ob turp.cau.in uer.uenio ad ſecundũ quod de ludo &c.Et dicit quòd alius eſt honoris luſor & laudis amator,& iſte ludus eſt permiſſus:ut ff.ad legẽ Aquil.l.qua actione.§.ſi quis in colluctatione. Alius eſt luſor alieni fraudator, & iſte ludus non eſt licitus:unde ille qui ludit cũ monacho qui nõ habet proprium,uel cũ filiofamil.qui luſit patri pecuniam,uel cum inſtitore qui luſit domino pecuniã ſcienter,non ſolũ nihil lucratur,ſed furti tenetur. argu.l.ſi ſeruus cuiuſdã.ff.de condi. indebi.Idem dico ſi luſit cum falſis taxillis:quia furti tenetur nec efficitur dominus pecuniæ.argu.l.falſus. in princi.ff.de furtis.uel ſaltem extra ordinẽ punietur & reſtituet pecuniã:quia turpitudo eſt ſolius uincentis. Alius eſt luſor naturę recreator,& iſte ludus eſt permiſſus:ut in dicta authen.alearum uſus.Alius eſt fortunæ tentator, ſeu perſcrutator, ut accidit in taxillorũ ludo, uel ubi fortuna cum aliquali induſtria commiſcetur:quẽ ludũ quidam dicũt ex accidenti contra bonos mores non per ſe,ſed quaſi ex eo multa mala oriantur,blaſphemiæ,furta,& ſimilia,ut uidemus:unde uidetur quòd iſte ludus ſit turpis ratione cõſequẽtiæ & accidentiũ ſibi.Alii dicunt,ꝙ ſi luditur bona fide in parua quãtitate ſiue magna, ludus eſt permiſſus,& quòd par periculi cauſa:quia uterq; pariter ſubiacet fortunæ,facit hunc ludũ eſſe permiſſum:ſimilis ratio habetur in l.ſi pater puellæ. C.de inoffic.teſta.unde qui bona fide ludit in foro cõſcientiæ, non tenetur ad reſtitutionem,nec confeſſores faciunt de hoc cõſcientiam: quod non eſt uerũ: ut ſuprà dictum eſt,& patet in dicta authẽ.licet Bal. non dicat,ſed ſanctus Thomas dicit,quòd ubi de cõſuetudine eſt licitus,ut eſt in ciuitate mea Aretii in feſto natiuitatis,tunc ſi quis uicerit, non

non arctatur ad reſtitutionẽ,nec in foro ciuili,nec in pœnitẽtiali.Idem dicit Io.And.in c.clerici.de uita & honeſta.cler.in nouel.& uide Salic. in dicta authen.alearũ uſus.qui re-
7 citat uerba Ioan.And.*Si ergo non permitteretur,ſed loci ſtatutũ uetaret ludere ſimpliciter,uel etiam puniret ludentes,licet iſte ludus nõ ſit propriè turpis,tamen quia reprobatus eſt uincens uicto tenetur & uia fori & uia poli:ut dicta authen.Et ſi neſciret cui uicerit, debet erogare in pauperes:ut extrà de Iudę.c.cum ſit.& ita dicit ibi Bald.& hoc ibi ſequitur. Ego autem latius ſuprà dixi:unde dic,ut ſuprà dictũ eſt,quod uerius puto.Ad unũ aduertas,ſi ſtatuto dicatur,quicunq; fuerit inuentus ludere, uel ad ludum azardi & ſimilia,an intelligatur inuentus & captus per familiam,uel ſimpliciter inuentus:dic ut dicam infrà in gloſ. ſuper uerbo, dictus Andreas armatus &c.

A V G V. Tu autem in hac materia adde inquantũ ſuprà tactũ eſt,an hodie alearum uſus ſit permiſſus,& quo ad forũ iudiciale,& quo ad forum poli,quòd nemo eſt qui latius tangat iſtũ paſſum,niſi Ioan.And.in d.c.clerici.extrà de uit.& hone.cle. qui dicit,quòd dicta authẽ.alearum uſus.hodie & per cõſuetudinẽ non obſeruatur: & iſta cõſuetudo excuſat ludentẽ,ut nõ teneatur uincens quo ad forũ iudiciale ad reſtitutionem,& iſta cõſuetudo poteſt iuuari: quia ſicut uincens in ludo qui conſiſtit in ingenio,ut in ludo ſcachorũ uincens nõ tenetur ad reſtitutionẽ, ita & in iſto ludo qui partim conſiſtit & in ingenio & in fortuna:quia ratione miſturæ multa permittuntur,quæ aliàs nõ pmitterẽtur,per c. ſacris.extrà de ſepul.Dicit tamẽ,ꝙ prædicta nõ militarẽt in eo qui uinceret filiofamil.uel inſtitori,uel monacho,uel illi cui bonis eſſet interdictum,uel aliàs adminiſtratio eſſet interdicta : unde cõcludit,ſecũdum Hoſt.in ſumma de exceſ.præl.ſub.§. j.uer.cleric*.quòd uincẽs nullo modo teneatur ad reſtitutionẽ:dũmodo nec cũ falſis taxillis,nec p fraudẽ ludatur,& ceſſant blaſphemię,& turpia,quę euenire ſolent in ludo.& dicit, ꝙ nec cõfeſſores faciũt conſciẽtiam.quæ cõcluſio, an ſit uera, uide per Car.& d.Abb.& latius per Imol. ibi,in d.c.clerici .quam opin.in hac materia ego approbo, & credo, ꝙ nemo in hac materia latius locutus ſit & meli *quàm Imo.in d.c.clerici. & in d.l.ſi quis cũ ſciret. Sed melius locutus eſt in d.c.clerici.quia paruã facio differentiã inter ludum alearũ & ludum azardi.An autẽ id quod luditur in parua ſiue in magna quãtitate ueniat in reſtitutione:uide quæ dixi ſuprà in proxi.addi.& an id qđ uincitur in feſtis natiuitatis ueniat in reſtitutionẽ:adde Car.in d.c.clerici. de cuius opi.facit mentionem d.Io. de Imo.in d.c.clerici . Item adde ꝙ licet Bal.in rub.C.de condic.ob tur. cau. neſciuerit allegare deciſionem beati Tho.in hac materia:tamẽ Sal. allegauit ipſum in d.authẽ.alearum uſus.& eius uerba de uerbo ad uerbum poſuit & bene fecit,quia doct. noſtri canoni.& legiſtę in hac materia uario modo referũt & intelligũt uerba beati doct.& uerba ſua refert Io.Cal.& Imo.in d.c.clerici.& Piſanella declarat in litera l,in uerbo ludus.

dūs. dic ut ibi per eos. Sed nullo pacto in omnibus iſtis nō recedatis ab opinione Imo. in d.c. clerici. quicquid dixerit Anto. de but. in d.c. clerici. & in c. quia pleriq;. extra de immu. eccle. & hæc ſufficiant pro nunc in iſta materia.

SVMMARIVM.

1 *Iniuria illata alicui capiendo per ueſtimenta, an dicatur iniuria perſonalis.*

a PER pānos ſiue [a] caputiū capiēdo dictum ſtochum quē habebat ad latus euaginauit & ipſum. 1 An talis dicatur iniuria perſonalis & illata in corpus, Barto. poſuit in pluribus locis, ſcilicet in l. ſed eſt. per illum tex. ff. de iniur. & in l.j. §. hoc autem edictū. ff. de ope. no. nuncia. & ibi Imo. in l. licitatio. §. q[uod] illicitè. ff. de pub. & Floria. in l. ſi ſeruus ſeruū. §. rupiſſe. ff. ad leg. Aqui. & l.j. §. hęc autem uerba. ff. de his qui deie. uel effu. & uide Bal. in l. ad teſtium. §. ſi. ff. de teſta. & in dictis locis Bar. concludit, quod dicitur iniuria perſonalis & illata in corpus, & maximè quando eſt odium rationabile. Guil. de cu. & Bal. in l. ſi qua per calūniam. C. de epiſ. & clér. faciunt differentiam, an dicatur offenſa [b] perſonalis uel offenſa in perſonam: quia ſcindere ueſtes dicitur offenſa perſonalis, nō autem in perſonam: quia offenſa in perſonā dicitur, quoties perſona tangitur, uel quod affixum cohæret perſonę, ut in capillis. & idē not. Bar. in d. §. quod illicitè. ubi latè uideas ut ſcias formare accuſationē uel inquiſitionem, & etiam ſi ſtatutū puniret delictum cōmiſſum in perſonā, an tunc iſto caſu teneatur pœna ſtatuti.

ADNOT. a ¶ Caputium. *Adde tu quòd appellatione caputij ueniat ueſtis. & uide Alex. in conſi. v. in iij. uol. B.*

b ¶ Offenſa. *Adde tu quid ſit offenſa & quotuplex: & uide Pau. de ca. in conſilio cxciij. & cccl xxix. & ibi an frangens oſtium ut cognoſcat mulierē, dicatur inferre uim perſonalem: & uide Alexā. de Imo. in conſi. cxij in ij. uol. ubi an pax dicatur rupta per raptum filiæ eius cū quo fuit facta pax: & per Ro. in cōſi. clxxxiij. & cclv. & ſtāte ſtatuto quòd offendēs puniatur certa pœna, an habeat locum in eo qui offendit negligendo. uide Ang. conſi. lxxij. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde, quæ ego latè & remiſsiuè dixi in l.j. §. hoc edictum. ff. de ope. noui nun. & uide & adde Ia. de are. in l. ſi quis in graui. §. ſi quis. ff. ad Silla. & Bal. in l.j. §. hęc uerba. ff. de his q[ui] deie. uel effu. & omnino ibi Bal. in add. & per Inno. & Ioan. an. Anto. de but. & docto. in c. nuper extrà de ſenten. excommu. & uide Bal. in rubri. ſolu. matrimo. in ij. colum. latè per Ro. in dicto §. illicitè. qui dicit, quòd propriè eſt iniuria perſonalis, quando perſona propria offenditur. Et ideo ſi aliquis ponitur in carcerem priuatum, eſt iniuria perſonalis: & ideo uera eſt ſententia Inn. in dicto c. nuper. pro quo uidetur caſus in c.j. §. ſi quis aliquando. cum §. ſequen. de pace tenen. & eius uiolato. & ideo dicit ibi Roma. etiam q[uod] uera eſt iſta concluſio, quòd licet iniuriatio uerbalis dicatur offenſa ſimplici modo ſumpta: attamen non dicitur offenſa in perſonam, & dicit quòd in hoc eſt caſus in l. omnes. §. præterea. C. de epiſ. & cle. inducendo illum text. hoc modo: q[ui]a ille text. inter iſta duo

loquit

loquitur alternatìmè:& hoc not. Adde Albe.de Roſa.in ij.parte ſtatutorum quæſtio.xlix.

1 *Iniuria illata fratri meo, an dicatur iniuria perſonalis quãtum ad me, & quando dicatur fieri iniuria perſonalis alicui.*

ANGELVS.

1 * QVAERO, an dicatur offenſa perſonalis ſi fratri meo infertur iniuria.Bar.in l.ſi ſtipulatus.§.Chryſogo
a nus[a].in fi.ff.de uerbo.ob.dicit quòd non:quoniã ſunt certæ perſonæ per quas dicor offendi, inter quas non eſt frater: ut l.j.cum ſeq.ff.de iniur. Item tunc mihi dicitur fieri iniuria, quando nomine meo mihi cõpetit actio:ut l.in teſtamẽto. de manu.teſta.ſed non nomine meo, ſed fratris mei nomine cõpetit actio,ergo non dicor offendi perſonaliter. Ang.ibi tenet contrarium per titu.in uſibus feu.an ille qui interfecit fra.domi. ſui.c.j.Sed Imo.in d. §.Chryſogonus.dicit quòd illud capi.eſt contra I
Ange.quoniam ibi dicitur, quòd ſi interfecit fratrem domini,non redit feudum ad dominum, & tamẽ ſi iniuria fieret domino, rediret ad eũ: ut in c.j.quæ ſint cau.feu.amit.& ſic per iura ſua tenet opinio. Bart.Ego autem dico quòd ego ſum offenſus, & iniuria dicitur perſonalis,licet nõ in perſonam meã:ut dixi ſuprà, ſecundum Guil.Bart.& Bal.nam negari non poteſt,quin ego ſim prouocatus ad iracundiam:ergo dicor offendi offenſione perſonali:ut d.l.in teſtamento.uide omnino Bart.in l.j. ff.de his quib.ut indig.qui elegãter loquitur.& opinionem Bar.tenet ad literam Bal.quib.mod.feu. amit.c.j. §.ſimiliter.dic ut ibi.

ADNO.a ¶Chryſogonus. *Adde & uide Alex.ibi limitantem opi. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde Rom.in l.illicitatio.§.quod illicitè.ff.de pub. & uidenda eſſent dicta Bal.in l.j.C.ſi qua.pręd.po.Et adde dicta Ioã.an.in regula, fruſtra.in mercu.extrà de reg.iur.Et in iſta materia quando dicatur offenſa committi,uide Bar.in l.quidã cũ filiũ.ff. de hęr.inſti.& ibi p Bal.Ang.& Imo. & doct.& Bar.in l.cum te.C.de inof. teſta.Bal.in l.ſi qua per calumniam. C.de epiſ.& cleri.& in l.ſolam.C.de libe.cauſa.& per doct.in clementi.j. de pœnis. Ange.in conſi.ſuo.lxxj.& moder.in q.noſtra princip.latè ſcripſerunt in d.§.Chryſogonus.in fi.in ulti.quæſtio.

SVMMARIVM.

1 *Admenatio cultelli, baſtoni, uel manus, etſi non percutiat, an ſit punibilis.*

ADMENAVIT contra dictum Titium.* Nã iſte actus ſolus admenationis cultelli, uel baſtoni,uel manus,etiam ſi non percutiat,tamen eſt punibilis:ut eſt tex. ſingu.& ibi Bar.in l.item apud Labeonem.§.ſi quis pulſatus.ff.de iniur.qđ not.ſed fortè in caſu noſtro cũ poſt admenationem ſecutum fuerit uulnus,& de uulnere punitur, uidetur quòd de admenatione puniri non debeat,ſicut de inſultu dixi:puniretur enim de admenatione,quãdo ex ea non eſt ſecutũ uulnus:unde quãdo ex forma ſtatuti eſſet maior pœna de admenatiõe quàm de percuſſione:ut ſuprà dixi de inſultu,in glo. ſuper uerbo, inſultum &c.punietur de admenatione ſicut de ipſo uulnere,quod not.

AVG.

AVG. Tu adde, quòd Ang. in dicto §. ſi quis pulſatus. in dicta l. item apud Labeonem. fatetur in hoc illũ §. eſſe ſingularem & nõ eſſe alibi, & dicit, quòd propriè illa dicitur admenatio, quando aliquis manum contra alium leuat, uelut uerberaturus, uel percuſſurus, ſed quia non uerberat, nec percutit, nõ tenetur iniuriarum directa, ſed utili: & dicit hoc eſſe utile propter ſtatuta, quæ dicunt quod percutiens puniatur in decem: nam ſi non percutit, ſed admenat, tenetur utili ex illo ſtatuto non ad tantam pœnam: quia non conſummauit actum: ut plenè no. in l. ſi quis non dicam rapere. C. de epiſco. & cler. Sed aduerte: quia dubito de iſta deciſione, inquantum loquitur de ſtatuto: quia ſtatuta pœnalia regulariter extra caſus ſuos non debent extendi, in regula, odia. extrà, de regu. iuris. cogita.

2 *Pater percutiens filiũ, propinquus propinquum, maritus uxorem, dominus ſeruum, uel magiſter diſcipulũ, an teneantur.*

ANGELVS.

2 *QVID autem ſi pater percu-
tiat filium, uel propinquus propin-
quum, uel maritus uxorem, uel do-
a minus ſeruum [a], uel magiſter diſci-
pulum, an teneantur: uide l. j. C. de
emendatio. ſeruo. & l. j. de emenda-
tio. propinq. & utrobiq; no. per gloſ.
& doct. & in l. iiij. §. ſi magiſter. ff. ad
legem Aquiliam. & ibi Barto. & Flo-
ria. ubi Barto. concludit, quòd debet
articulare, quòd tunc monebat, cor-
rigebat, uel inſtruebat eum, & ex qua
litate inſtrumẽti cum quo percuſſit,
& percuſſionis qualitate præſume-
tur, an animo admonitionis, & ſic nõ
teneatur: an cauſa delinquendi, & ſic
teneatur: quibus probatis percutiẽs
debet abſolui, uel deferri iuramen-
tum purgationis, quod dicit ſemel
fuiſſe obſeruatum Peruſii.

ADNOT. a ¶ Seruum. *Adde tu qualiter ſit permiſſa caſtigatio ſeruorũ domino. & uide Alex. in cõſi. lxxv. in iij. uol. & de magiſtro caſtigante diſcipulũ. uide Bar. in conſi. ciiij. Ber.*

AVG. Tu omnino adde Bal. Angel. & Sali. & doct. in d. l. j. C. de emẽdatione ſeruorum. & in dict. l. j. C. de emendatione propinquo. & dicit Angel. in d. l. j. C. de emendatio. propinq. quòd magiſtri mechanici hoc faciunt, & alii magiſtri ſcholarium, ſed non magiſtri, & doctores legum & canonum qui non corrigunt diſcipulos ſuos, quos non habent in poteſtate ſicut alii magiſtri. an autẽ maritus poſſit uerberare uxorem: uide Ioan. And. in addi. Specu. in rubri. in tit. de iniuriis. Bart. in l. cum ſcias. C. de agricolis, & cenſi. & tex. in authẽ. ſed hodie uerberato. C. de repudiis. & ibi doctores, ubi non licet marito ſine cauſa fuſtibus cędere uxorẽ. uide tex. in auth. ut cum de appellationib. cognoſ. §. quia uero. quid liceat mulieri diuiti ſi maritus eã flagellat.

SVMMARIVM.

1 *Vulnerare & percutere quomodo differant.*

2 *Vulnus dicatur an percuſſio, ſi ex percuſſione facta eſt tumefactio.*

ET ipſum Titium percuſſit,
& uulnerauit una percuſſio
ne, & uulnere in pectore, ex
1 qua. Inter iſta eſt magna * differẽ-
a tia: nam uulnerare ſiue uulnus [a] pro
priè eſt, quando fit ſciſſura, uel ſepa-
ratio in corpore: ut eſt text. ad lite-

ram:& ibi Floria.in l.ſi ſeruus ſeruũ. §.rupiſſe.ff.ad legem Aquiliam.percutere autem ſiue percuſsio eſt etiã ſine ſciſsione corporis: ut ibi habetur: dummodo carnem tangat: quia percutere, eſt cutem tangere: ut ibi, & in l.libellorum.in prin.ff.de accu. unde ſit cautus iudex, quando nõ eſt ſciſſa caro, quòd non dicat in inquiſitione uulnerauit, ſed dicat percuſsit.

2 * Quid autem ſi ex percuſsione facta ſit tumefactio, an dicatur uulnus, uel percuſsio? Reſpond. aut ex tali tumefactione fit ſciſſura carnis latẽs, licet nõ appareat, uel oportet quòd per medicum ſcindatur, quia facit ſaniem ſubtus, ſiue latenter, tunc etiã dicitur uulnus, aliàs non dicitur uulnus, ſed percuſsio. ita no. dicit Barto. in l.prætor. §.qui atrocem. ff. de iniuriis.

ADNOT. a ¶Siue uulnus. *Ad. de Federic. conſil. lviij. ubi quòd ſi teſtes dixerunt, quòd Titius percuſsit Seium cum ſanguinis effuſione, an neceſſariò ſit intelligendum, quòd fecerit uulnus, & quid ſit uulnus, & quando proceſsit tumefactio, uide Cæp. in conſi. xlj.*

AVG. Item adde, quòd licet uulnus ſit, quando eſt ſciſſura, tamen ſi ſciſſura eſſet facta cum ungue, non dicitur propriè uulnus, quando ſtatutum puniret facientem uulnus. Iſta uidetur eſſe deciſio Ang. ſi rectè eius uerba ponderentur, in l.ſi pignore. §.furem.ff.de furt. Nec mirum: quia ſtatutum puniens uulnus nõ uidetur uelle punire uulnuſculũ: ut pulchrè declarat Ang. in l.extat. ff. quod me. cau. qui ponit differentiam inter ferire, & uulnus, & cicatricem. facit tex. in l.j.in fi.ff.ad Silla. & Bar. in l.edita. C.de edeu. & per doct. in l.j.C.de ædil.actio. & etiam uide Bar. in l.ſi gemina. in fi.ff. arbor furt. cæſar. ubi no. differentiam inter uulnus, & percuſsionem: & ibi omnino uide Ang. qui ponit, an parua ſciſſura dicatur uulnus. & Bal. in l.ſi prædium. C.de ædil. edict. qui uult, quòd modica ſciſſura non dicatur uulnus: & dicam infrà in gl. una alia percuſsione. in penul. additio. & pulchra uerba de uulnenere, uide per Bar. in conſil. ſuo ciiij. incipien. contra Titium proceſſum fuit. uide Oldra. in conſil. ſuo lv. qui ponit differentiam inter percuſsionem, & uulnus, & ſanguinis effuſionem, & ibi decidit ſi eſt probatum, ꝙ percuſiſti me cum ſpada cum ſanguinis effuſiõe, propter hoc propriè nõ eſt probatum uulnus. adde d. Catal. in tracta. ſynd. q. cxxxv. qui ſequitur doct. Bar. in d.§.atrocem. & dicit, ꝙ ſi ſanguis exiuit in modica quantitate, quòd non præſumitur de percuſſione cum ſanguine. & dicit, ꝙ modicum uulnus non habet in ſe delictum. Et dixit idem Catal. q. cij. quòd appellatione uulneris, nõ uenit percuſsio faciens tumorem ſine extractione ſanguinis: caſum allegat quẽ dicit ſingula. in l.ſi ſeruus ſeruum. §. rupiſſe. ff. ad leg. Aquil.

3 *Vnico actu & ictu inferentis ſi plura reſultẽt uulnera, puta cum bidẽte, quomodo punietur inferens.*

ANGELVS.

3 * QVID ſi ex uno ictu, & actu inferentis reſultant plura uulnera: ut quia cũ bidente[a] percuſsit? Bar. in l.ſi gemina. ff. arb. fur. cæſ. dicit, ꝙ uerba ſtatuti ſunt aduertenda: qa aut dicit, ſi quis admenauerit, & tũc ſi uno ictu & admenatione plura uulnera inferũtur, pro una tantũ tenetur. Si uero

conſide

conſiderat actū, prout infertur in aliquē, ut quia dicit, ſi qs aliquē percuſſerit, tunc Iaco. de Are. dicit aut ſtatutum dicit, ꝙ pro percuſsione, aut ꝓ uulnere. Si pro uulnere, & tunc quot ſunt uulnera pro ſingulis tenet᷑. aut dicit, ſi quis ꝑcuſſerit, & tūc pro uno tantum tenetur: qa unus eſt actus ꝑcutiendi. Sed Bar. ibi in hoc caſu dicit, ꝙ imò pro pluribus puniet᷑: quia ſtatutum cōſiderat actum, qui infertur in aliū qui non pōt conſiderari, ex parte agētis, quin conſideretur ex parte patientis: & ideo pro pluribus tenetur. Sed opi. Iac. de Are. cōiter tenetur: ut no. Floria. in l. iiij. ff. de leg. Aquil. uide omnino Ioā. and. in mercur. in c. delictum. de regul. iur. in vj. ubi uidet᷑ aliter loqui quàm Bar. Ego autem in practica ſemper uidi obſeruari opi. Iaco. Et prædicta ſecundum Bart. ibi ſunt uera, qn̄ fiunt uno ictu, ſecus ſi ſucceſsiuè: ut ſi percuſsi in capite, & deſcēdit in ſpatulis, poſtea in crure, licet fiat uno ictu tantū: qa ſucceſsiuè fit, pro omnibus tenetur: ut l. ter enixa. ff. de uerbo. ſign. Et idem ſi uno ictu in pluribus digitis: qa ꝓ pluribus delictis, qa loca ſunt diſtincta, tenetur: ut l. de pupillo. §. qui nūciat. ff. de oper. noui nunc. Si autē ꝑcuſsit aliquē, & fregit os, & os fractū facit uulnus, an de utroq; teneat᷑. Reſpōd. ꝙ duo ſunt uulnera, & de duob⁹ poteſt puniri, ſi aūt de oſſe fracto, & nō de ſimplici uulnere inquireretur, nō poſſet poſtea de præcedenti uulnere puniri: quia uulnera præcedentia tendunt ad frangendum os, ideo de ſolo illo tenet᷑. l. ſi ſeruus ſeruū. §. ſi illū. cōiuncta l. illud. ff. ad leg. Aquil.

ADNOT. a ¶ Cum bidente. *Tu adde & uide Bal. in cōſil. clxvj. in v. uol. & ſi quis uno ictu cū inſtrumēto non bifurcato faciat duo uulnera, an debeat de ambobus puniri, uide Ang. in cōſi. cxc. ubi ponit de illo qui fuit inquiſitus à iudice Piſano de uulnere in ſupcilio dextro ſi ſoluit condemnationē, an poßit ab alio iudice inquiri de uulnere in ſupercilio ſiniſtro. & uide Bal. in conſi. cix. in ij. uolu.*

AVG. Tu autem in hac materia adde, ꝙ Ange. in d. l. ſi gemina. indiſtinctè approbat dicta Bar. in hac materia. Sed adde Alber. de Roſa. in ij. parte ſtatuto. q. xxiij. & qđ latius examinauit iſtam materiā Alber. de Roſa. in ij. parte ſtatut. q. xxxviij. quæ incip. ſeptima quæſtio eſt, ſi quis uulnerauit aliquē cum forpice, uel furca, q dicit in hac materia, ꝙ doct. antiqui communiter tenent, quòd pro uno uulnere tātū quis debet puniri, quando cū forpice, uel furca uulnerauit: quia unus eſt ictus, & ab eodē inſtrumento proceſſerunt, per d. l. ſi gemina. & quod ibi glo. & alleg. Gandi. in tracta. maleficiorum. hoc uoluiſſe in titu. de pœn. percuſsis, & inſultu. uer. ſed pone, aliquis percuſsit. & qa ab una radice iſta proceſſerunt, ergo una l. tolluntur &c. l. fi. C. de nup. Sed dicit ibi Alb. ꝙ putat, quòd puniatur ꝓ duobus uulneribus: conſtat enim, ꝙ ſunt duo uulnera, & quo ad dolorē, & quo ad expēſas, ꝑ ea q̄ ipſemet Albe. diſputauit in ij. parte ſtatuto. q. xxix. quæ incip. ſtatuto cautur, quòd ſi quis aliquē percuſsit, cōdemnetur in centum. Si uerò percuſſerit in capite in cc. Modo aliquis percuſsit aliquem in capite, & in manu ſimul uno ictu, an debeat condemnari bis. & in quæſtione noſtra princip. dicit Alber. quod aliàs daretur materia fabricandi arma, ex quibus uno ictu

 plura

plura uulnera poſſent inferri. Non obſt.d.l.ſi gemina.quæ dicit, quòd ſi junctura duarum arborum apparet ſupra terrã,una eſt arbor ex quo arguitur,qđ forpex, uel furca bifurcata eſt unum inſtrumẽtum,ex quo cõcludunt,quòd unum eſt uulnus:quia iſta conſequentia eſt falſa: quia licet ſit unum inſtrumentum bifurcatum, tamen ſunt duo uulnera.Nam etiam ex uno enſe uno ictu põt fieri duo uulnera,unum in capite,aliud in brachio,qđ exponeretur pro defenſione capitis,& idem poſſet contingere in una ſagitta qua percuteretur qs in brachio tenente clypeum,& ſagitta ultra penetraret, & trãſiret ad aliã partẽ corporis, & ſic eſſent duo uulnera. Si ergo iſta ſunt in inſtrumento non bifurcato,multo magis bifurcato.dicit tamen, quòd iſta ſua concluſio eſt cõtra communem opinionem,cogita. Adde etiam dicta Bal.in l.quicunq;.C.de ſer.fugit. & limita p Ang.in conſi.ſuo clxxxiij.inci.Titius fuit inquiſitus per iudicem Piſanum.

4 *Fugiens ſi cadat,& ſe uulneret,an inſequẽs teneatur de uulnere, & ſi percuſſit te in cerbelleria,& ex tali pcuſſione fit uulnus in fronte,an percutiens dicatur uulneraſſe, & quid ſi eodem loco bis percutiam.*

ANGELVS.

4 * QVID ſi inſequar te,& tu in fuga cecidiſti ª,& te uulneraſti,nõ teneor de uulnere,ſed teneor quaſi fecerim te uulnerare. l.qua actione. §. proinde. ff.ad leg. Aquiliam.Si quis aũtpcuſſerit in cerbelleria,& ex percuſſione cerbelleriæ fecit uulnus in fronte,dicor uulneraſſe te: ut l.item Mela.in princip. ff.ad legem Aquiliam.Si uerò eodem loco bis percutiam,conſideranda ſunt uerba ſtatuti:quia aut punitur uulnus, & unum uulnus eſt,aut percuſſiones, & plures ſunt:& iſto caſu pro pluribus tenetur:ut l.nunquam plura.ff.de priua.delict.ita dicit Bar.in dicta l.ſi gemina.quod nota.

ADNOT. a ¶Cecidiſti. *Adde Capo.in conſil.xxix.ubi ponit de illo qui fugit, & cecidit in terra, & fregit caput,*

AVGVST. Tu autem in hac materia adde ea quæ dixit Bal.in l.quicunque.C.de ſer.fugi. & in terminis noſtris uide omnino Angel. in dicta l.ſi gemina.ff.arbor.furt.cæſar.qui uidetur limitare illam concluſionem, quando percuſſit aliquem ſuper cerbelleria: poſtea cerbelleria fecit uulnus; dic ut ibi per eum. & etiam ibi tangit aliam quæſtionem, quando quis eodem loco aliquem percutit, an teneatur percuſſione bina,uel de bino uulnere. & ibi expreſsè tenet contra dicta Bart. in dicta l.ſi gemina. & allegat bonas rationes, & in effectu approbo dicta Angel.ibi cõtra Bartol. quando ex ſecunda percuſſione illud idem uulnus ampliaretur,aliàs ſecus.

SVMMARIVM.

1 *Iudex in ſua inquiſitione debet dicere ſanguis exiuit: quia tũc uerificabitur, etiam ſi gutta ſanguinis exiuerit: ſecus ſi dixerit cum ſanguinis effuſione.*

SANGVIS exiuit, & ipſum percuſſit. Iſto modo debet iudex loqui in inquiſitione: quia tunc ſua inquiſitio uerificabitur,etiam ſi gutta ª ſanguinis * exiuerit: ſecus autem ſi dixerit cum magna ſanguinis effuſiõe,uel cũ effuſione ſanguinis: uel intulit tale uulnus ſanguinolentum;

tum: quia tunc eſt neceſſe ad prædictorũ uerificationẽ, quòd magna & non parua ſanguinis copia fuerit & exiuerit & probetur: alias ſeq debet abſolutoria. ita dicit Bal. in l. ij. C. de iu. emphy. & eſt gloſſ. ord. in c. cũ illorũ. in uerbo effuſionẽ. extrà de ſententẽ. excom. & in c. Ro. in uerbo, effundendũ. de elec in vj. & eſt text. xvj. q. ij. c. reuertimini. quod tu latrunculator tene bene menti in formatione tuæ inquiſitionis.

ADNOT. a ¶Gutta. *Adde & uide tu Bar. in conſi. eix.*

AVGVST. Tu in hac materia adde quæ dicit do. Abb. in d. c. cum illorum. extrà de ſen. excommu. qui etiam notauit illã gl. in d. c. ibi. & de illa glo. facit mentionem Ioan. an. in addi. Specu. in titu. de accuſa. in rub. in fin. in ultima parte. & ibi infert ad quæſtionem ſtatuti imponẽtis pœnã de uulnere cum ſanguine: & tẽpera prædicta ſecundum doctrinam Bal. in l. ſi prædiũ. in fi. j. col. C. de ædi. edicto. & uide quod not. Bal. in l. j. §. ſed & ſciendũ. ff. de ædi. edic. in lectura antiqua. Nec inuenio Bald. in l. ij. C. de iure emphy. tangẽtem iſtam difficultatem: ut allegat iſte autor hîc, niſi liber meus ſit corruptus. Et dicit Ro. in ſingu. ſecundi anni, ſingu. xlj. quod incip. excapillans aliquem. ꝙ excapillans aliquẽ in pilis uel in barba ſine effuſione ſanguinis, tenetur in libras decem parti, & in xx. fiſco. allegat caſum ſingularem in c. j. §. ſi quis aliquem. de pace tenen. Et dicit do. Catal. in tracta. ſyndica. q. cxxxv. quòd ſi probatum eſt, quòd ſanguis exiuit in modica quãtitate, non præſumitur de percuſsione cum ſanguine. & idem Catal. in q. cij. an appellatione ſanguinis ueniat aliquã gutta ſanguinis. alle. gl. in c. cũ illorum. extrà de ſen. excommu. omnino pro intellectu iſtius gl. uide do. Nellum in tract. bãnito. in ij. parte ſecundi temporis. q. liij.

SVMMARIVM.

1 *Vulnerato aliquo mortiferè, an poſsit contra delinquentem inquirere de occiſo.*

2 *Vulnerato aliquo mortiferè, an ex proceſſu de uulnere ſimplici ſequi poſſit condemnatio de homicidio.*

3 *Vulnus quod ſit mortale, quando ſleatur dicto unius.*

4 *Inquiſitione facta de uulnere, ſi poſtea mors ſequatur, an poſsit in eadem inſtantia ſententia ferri ſuper morte.*

VNA alia percuſsiõe & uulnere. * Si autem quis eſt mortiferè uulneratus, an poſsit contra delinquentem inquiri de occiſo? Et primò bene notes, quòd dicitur uulnus letale iudicio medicorum, & ſi potes habere plures, nunquam permaneas unius iudicio [a]. ita dicit Bar. in l. ſi in rixa. in fi. ff. de ſica. Iſtã quæſtionem ponit Bartol. in l. damni. §. Sabini. ff. de damno infecto. & Bald. in l. ſi quis non dicam rapere. C. de epiſcop. & cleric. & x. col. quibus modis feud. amit. c. j. in princip. ubi concludunt, quòd non poteſt inquiri de occiſo: quia dum ille uiuit, non poteſt dici mortuus: ut l. qui duos. ff. de manumiſ. teſtamen. Item quòd mortiferè uulneratus dicatur mortuus, eſt fictè, & per fictionem, quæ non habet locum in ſtatutis: ut l. tertia. §. hæc uerba. ff. de nego. geſtis. Idem not. Bald. in l. non quæcunque. ff. de iudic. & uide omnino eundem in c. j. §. furtum. in penult. colum. de pace iuramen.

iur.fir. Quæro, hic loquitur, quando ex uulnere non dubitatur de morte.

2 * Sed quid ſi uulnera erant mortalia, an ex proceſſu de uulnere ſimplici ſequi poſsit condemnatio de homicidio [a]? Bar. in dicto §.Sabini. dicit, quòd ſecundum ſtatuta quæ actualiter requirunt mortem, tunc non poteſt ſequi condemnatio, etiã ſi in inquiſitione dicatur de uulneribus mortiferis: quoniã illa inquiſitio non fuit ad hoc propoſita. Si autem fuerit ad hoc propoſita: ut quia dicit quòd intendit etiam de morte inquirere, tunc ex eodem proceſſu poſſet de morte condemnari & puniri: quia ius ſuperueniens actori ex cauſa de præterito confirmat ius & iudicium ſuum: ut l. ſi rem alienam. §.fi.ff.de pign.actio.

ADNOT. a ¶ Vnius iudicio. *Adde tu quòd imò ſtatur iudi.unius medici, concurrentibus aliquibus coniecturis, quæ adiuuent eius dictum: ut puta, ſi uulnus non eſt in loco mortali, & quòd poſt uulnus uulneratus ſuperuixerit aliquibus diebus. ita conſuluit Bald. in conſil.cix. in ij. uolumi. incipien. proponitur quòd Titius percuſſit, & quando uulnus dicatur mortale, & quid ſi medici referant, quòd uulnus erat aliqualiter mortale, uel aliquantulum periculoſum, & qui ſint præferendi, cum aliqui uiderunt corpus mortuum, & dicunt uulnus non fuiſſe mortale, & illi qui uiderunt uiuũ, dicunt, quòd erat aliqualiter mortale. uide latè Capol. in conſil.lxij. & adde quòd ſtatur dicto unius periti, cùm plures haberi non poſſunt, & quòd ſufficiat ſi talis deponit de credulitate. ita Roman. in conſil.xxij. & ibi etiã quòd ſufficit unus, licet ſtatutum requirat plures, quando procederetur ſola facti ueritate inſpecta. & quando ſtetur peritis uel ſaltem dicto unius, uide Alexan. in conſil.xv.col.penul. & in conſil.xxxvj. in primo uolumi. & in conſil.cxlix. in ij.uolu. & uide ad materiam quæ latè ponit do. Bart. Socin. in conſil.clxxviij.*

ADNOT. a ¶ De homicidio. *Adde tu & uide Capo. in conſil.xlj.*

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde inquantum incidenter dominus Ang. hic dixit, quòd nunquam ſtandum eſt dicto unius, an uulnus ſit mortale, uel non. Sed duo medici ad minus debent haberi. Adde quòd Ang. in l. qui luminibus. ff. de ſeruitu. urbanorum prædiorum. multùm exclamat dans cautelã iudicibus maleficiorum, ut nunquam iudices ſtẽt dicto unius medici, & ſic unius periti. Sed ad minus duos medicos eligant, quorum fama ſit præclarior. & ibi dicit, ꝙ ſi ſint in loco periti, nõ tenetur mittere pro eis extra locum. Sed aduerte, an ſtandũ ſit dicto unius periti, uel an plures debeant haberi. uide doct. in §.fin. in l.j.ff. de uerbo. obligation. per Bar. & Bal. in proœmio Digeſtorum. in ſi.princip. Adde quæ dixi in additio. & in tex.ĵ. in gl. in uerbo, cicatrix. ubi tractatur etiam iſta materia medicorum: & in l.j.ff. de uentre inſpiciẽ. & per Bal. in l.rationes. in vj. quæſtio. C. de fide inſtrumento. & ibi Sali. & Bar. in l.quoties. C.de ponde.auri. lib.x. per Bal. in l. iudices. C.de ſenten. per Ang. in auc. ut propo na.no.impera.iu ſi.per Anto.de Butr. & Abb. in cap. propoſuiſti. extrà de probationibus. per Bald. in l.directas. C.de manumiſ. teſtamẽ.

3 * Et breuiter communis cõcluſio eſt, quòd ſtetur dicto unius, ſi eſt electus à partibus. Idem ſi eſt de publico deputat

putatus. Idem ſi in ciuitate non eſt, niſi unus:quantumcunque do. Abb. in c. cap.propoſuiſti. teneat contrarium & malè:quia Bart. in l. idē quæ, ff. pro ſoc. hoc uoluit,quòd ſi nō eſt niſi unus in ciuitate,non eſt neceſſe, quòd extra locum mittatur pro alio. Idem Bar.in tracta.de teſte.in uerbo, lata culpa.Limitat tamē Bal. in proœmio Digeſtorum,niſi ſtatutum in loco requireret plures:quia tunc etiam ſi unus tantum eſſet in ciuitate,non ſufficeret : quia ille numerus taxatus eſt per ſtatutum. Limitat etiam Bal. in additio.Specula.in titu. de homicid. quia ſtatur dicto unius , quando ſolus eſt in ciuitate:hoc uerum ſi bonus homo eſt. Itē adde in principal. quæſtione, quam tāgit hic dominus Ang.quòd pro nunc nihil addo,niſi illas additiones quas multùm elegāter in hac materia fecit Ludoui.de Ro.in l.damni.§.Sabini.ff.de damno infecto.qui multum elegāter loquitur. Et omnino Imol. poſt Angelum in l.in ratione.§.ſi ſeruus.ff. ad legē Falcidiam. Et uide unam pulchram quæſtionē Richar.Malumb. quæ incipit, Titius uulneratus extitit à Sempronio,qui pro & contrà,multū eleganter loquitur. & Gandinus in tractatu maleficiorum. in quæſtio. quæ incip.an ſuper accuſatione de uulnere inſtituta moriēte accuſatore &c. Et ad hoc uide Speculato. in titu. de accuſatore & accuſato.&ibi Io.And. in additio.§.primo.in uer.ſed pone, & uer.quid ſi uulneraſti.& uerſi.quid ſi primo actum fuit de uulnere. Adde Alberi.de Roſa. in ſecunda parte
4 ſtatutorum.q.xlvj.* ubi etiam diſputat an inquiſitione facta de uulnere, ſi mors poſtea ſequatur,poſsit in eadem inſtantia ferri ſententia ſuper morte. & bene faciunt notata per Alberi.in ſecunda parte ſtatutorum, in quæſt.lj.ubi diſputat.ſi uulneratus conſecutus eſſet cētum nomine pœnæ impoſitæ per ſtatutum propter uulnus, & poſtea mors ſequatur, & hæres agit de morte, quid erit de illis centum.& quæſtio.lij.diſputat idē Alberic. an lata ſententia abſolutoria ſuper uulnere poſsit agi de morte. Et iſta etiam adde infrà in quæſtione proxima.ubi nil addam.Et adde Albericum de Roſ.quæſtio.liij.in ſecunda parte.ubi diſputat,ſi aliquis eſt mortiferè uulneratus,an poteſtas poſsit procedere de morte non expectata morte.

5 *Punito aliquo de uulneribus, ſi poſtea mors ſequatur ex dictis uulneribus, an poſsit puniri de morte.*

ANGELVS.

5 *QVID ſi quis ſit punitus de uulneribus,an ſi poſtea mors ſequatur ex dictis uulneribus poſsit puniri de morte : dic quòd non : unde ſit cautus iudex,quòd licet aliquis uellet accuſare ſimpliciter de uulnere, quando dubium eſt de morte,quòd non permittat : ita etiam quando ipſe inquirit, quòd nunquam inquiſitionem formet, niſi certus ſit de morte uel de uita: uide Barto. in l. nunquam plura. uerſic. quæro circa hoc.ff.de priua. deli. & in l. ſenatus. ff.de accuſ. & in l.prætor edixit.§.fi. ff.de iniur.quod no.

AVGVST. Tu autem in hac materia adde quæ dixi ſ. in proxi. additio.mea:ſed aduerte:quia dubito de iſta deciſione,quia ſi hodie de conſuetudine totius mundi quis nō punitur de morte, niſi quis uerè oc-

occiderit:ut dixit Spe.quam allegat & ſequitur Ang.in l.ſ.§.hæc autem uerba.ff.quod quiſque iur.& Ro.in l. dãni.§. Sabini.ff.de dam.infec.& interim pendente proceſſu de uulneribus parte inſtante ad ſententiam,iudex non potens,nec uidens cõdemnare de morte per ſupradicta, ſi puniret ſolum de uulneribus,non dubito quin poſtea de morte poſſet condemnare,iuxta notata per Bar.in d.l. damni.§.Sabini.ff.de dam.infec.

6 *Statuto puniente uulnus ſimpliciter, an de omni uulnere intelligatur.*

ANGELVS.

6 * QVAERO,ſtatutũ punit uulnus ſimpliciter:dic quòd intelligitur
a de magno [a] non de qualibet ſciſſura,ſiue ſcorticatura, ſiue graffignatura:ut eſt text.in l.j. in fi.ff. ad Silla.& in l. j. §. ſciendum. & §.uitium.ff. de ædil.edic.& no.Bal.in l.fi.C.de ædil. ed.& no.Ang.in l.ſi pignore. §.furẽ. ff.de fur.quod bene nota:quia ut plurimum ſtatuta dicũt, quòd pro quolibet uulnere facto in tali parte perſonæ ſoluat tantum, quia ſi fecit unã ſcorticaturam,licet ſanguis exiuerit, non tenetur pœna dicti ſtatuti, ſed extra ordinem arbitrio iudicantis cõſiderata qualitate ſciſſuræ, & aliis qualitatibus,quod eſt notandum: & ita ſemel uidi in practica Peruſii me aſsidente.

ADNOT. a ¶ Magno. *Adde Alexand.in conſil.ciii.in j.uolu.*

AVGVST. Tu adde Ang. in l. extat.ff.quòd met.cau.qui dicit,quòd uerbum, ferire,& uulnus, non differunt,quia uerbum ferire eſt uulgare Tuſcorum. Et dicit quòd etiam licet multa iura faciant mentionẽ de uulnere,tamen etiam de iure habemus mentionem de uulnuſculo,per l.j.§. admonet.& l. fabricula. ff. de ædil. ed. & ideo pœna ſtatuti loquẽtis de uulnere non habebit locum in uulnuſculo: loquitur tamẽ per uerbum fortè. ſed dicit quòd pœna forſan erit arbitraria : ſed uide quæ dixi ſ.in alia glo.in uerbo,& ipſum Titiũ percuſsit & uulnerauit.in addi.j.q.

SVMMARIVM.

1 *Facies qua dicatur.*

2 *Statutum quòd pro furto quis debeat in facie bullari, eſt contra formam iuris.*

3 *Accuſatio uel inquiſitio an debeat declarare in qua parte corporis percuſſio aut uulnus ſit illatum.*

4 *Statuto dicente quòd pro uulnere in facie illato quis puniatur in cẽtum: & in alia parte corporis in xxv. ſi probata fuerit percuſſio ſed non in facie: ſequi debet abſolutio ab accuſatione.*

IN FACIE ſupercilio ſiniſtro cum ſanguinis effuſione,& cũ fractura oſsis ex quà. * Quæ di- 1
catur facies ut poſsit ſciri de pœna grauanda:quoniam ut plurimùm ſtatuta grauiorem pœnam imponunt de percuſsione in facie quàm in alia parte corporis,quod de iure fieri poteſt: ut eſt tex.inſti. de iniur.§.atrox. ibi,ueluti in oculo.& ff.eo.l.itẽ apud Labeonem.§.fi.cum l.ſeq.Et eſt ſciẽdum quòd Ang.in l.ſi quis in metallum.C.de pœn.dicit quòd facies protenditur deſcenſiue uſque ad barbã: excluſiuè & incluſiuè, ſiue ſuperius ad capitis capillos excluſiuè.Nam tota frons eſt de facie ex tranſuerſo uſque ad aures, incluſiuè totaliter maxillas ex parte apparẽti:& dicit quòd hoc ſentit tex.cum gl.rectè intuenti. ff. ad leg. Aquil. in l.item Mela. in prin

2 prin. & d.l.ſi quis in metallũ.*Ex quo etiam ibi no. Ang.quòd contra formam iuris eſt ſtatutum, quòd pro fur to quis debeat bullari in facie, quia non debet:ut d.l.ſi quis. quia tale ſtatutum nõ ualet, quia facies hominis non debet maculari. igitur &c. ſed
3 contrarium de facto ſeruatur.*Quęro an debeat declarari & apponi in accuſatione uel inquiſitione in qua parte corporis percuſsio uel uulnus ſit illatum.& dicit Iac.Bu.quòd ſic de iure communi; quia eius uarietate uariatur pœna:quia aliàs eſt grauior pro percuſsione facta in facie quàm in alia parte corporis : ut d.§. atrox. & idem ſi per ſtatutum uariatur pœna ſecundum diuerſas partes corpo-
4 ris. * Ex quo infertur quòd ſi ſtatuto cauetur, quòd pro uulnere illato in facie quis puniatur in centum : & in alia parte corporis puniatur in xxv. Si quis aliũ accuſauerit, quòd ipſum in facie percuſſerit,& percuſsionem probauerit,ſed nõ in facie,quòd debet ſequi abſolutoria:ita refert Sali. in l.pe.in fi.C.de acc.ſed de hac ulti. q.uide Bar.in l.ſenatus.ff.de accu.& in l.denunciaſſe.§.quid tamen.ff.de adul. Sali.in l. qui de crimine. C. de acc. & ego dixi ſ.in glo.ſuper uer.in platea cõmunis &c.& ỹ.in.gl.qui iudex addidit uel detraxit.

AVGVST. Item in hac materia adde inquantum do. Ange.loquitur de facie, & allegauit Ange.in d. l.ſi quis in metallum. dic quòd iſta fuerunt originalia uerba Bal. in rub. C. de uind. liber. qui dicit quòd homo conſtat ex ſeptem membris, ſcilicet maioribus, id eſt pedibus,tibiis, coſtis,inguine,uentre,cum ſuis interiorибus, collo & capite in quo eſt facies,quæ eſt ad imaginem Dei : quia ibi eſt forma pulchritudinis & decoris:& ideo dicit quòd iudicibus non eſt licitum pro aliqua pœna mundi faciem hominis cicatricibus deformare, uel naſum amputare, uel extrahere oculos,uel amputare auriculas:quia quicquid eſt diſcoopertum, facies appellatur. alleg. l. ſi quis in metallum.C. de pœ. Et aduerte quia ſi rectè ponderentur uerba Bald. ibi Bal.non uidetur ſe concordare cum Ang.quia Bal.ibi multùm late loquitur,dum dicit quòd quicquid eſt diſcoopertum,facies appellatur:ſequeretur ergo quòd guttur & collum quæ ſunt diſcooperta,dicerentur eſſe de capite & facie hominis.Sed Ange.in d.l. ſi quis in metallum. dum diffinit faciem aſſenſiuè & deſcenſiuè ex tranſuerſo, nullo modo uult quòd guttur & gula & collum contineantur in faciem : niſi dicamus, quòd ſi rectè uerba Bald.ponderentur in dicta rubr.Bal. ibi uoluit quòd dixit Ang.in d.l.ſi quis in metallum. ut gula & collum non ueniant appellatione faciei. Item inquantum do.Ang.hìc tetigit illam ultim.q.adde quæ ego dixi in additio. meis, in illa gl.ſuper uerbo,in platea communi. in gl. ſuper uerbo, qui iudex addidit uel detraxit.& quia ſatis ibi dictum fuit:& ideo amplius me nõ extendo:& bene notetis ea quæ ibi dicta ſunt,quia ſæpe ueniunt de facto: ſequitur alia gl.

SVMMARIVM.

1 *Cicatrix duplex eſt.*
2 *Cicatrix dicitur excæcans faciem, id eſt deturpans.*
3 *Stante ſtatuto quòd ſuper cicatrice non poſsit fieri cõdemnatoria,niſi me*

*dicis adhibitis qui ita iudicent, ſi cicatrix eſt notoria iudici: & cuicunque poterit fieri condemnatio medicis adhibitis uel non.*

4 *Iudex ſemper debet mittere medicos peritiores in loco ad uidendum, & referendum cum iuramento, an cicatrix ſit remanſura uel non.*

5 *Statuto puniente euidentem cicatricem, pœna illius ſtatuti an habebit locum in percutiente in tibiis uel cruribus.*

6 *Medicus an unus uel plures ſint adhibendi ad uidendum, an uulnus ſit letale, & cicatrix ſit remanſura.*

7 *Iudex eligens medicum imperitum ad uidendum an cicatrix ſit remanſura, ſi malè referat medicus, an iudex teneatur in ſyndicatu.*

CICATRIX & ſignũ perpetuum erat remanſurum: & non contentus prædictis dictum Titium. Vide l. ſi.ff. de noxa. & ibi Flor. qui dicit per illum text. in uer. & cicatricum. per illam diſiunctiuam aut, quæ debet poni inter diuer-
1 ſa, ꝙ ibi uidetur probari poſſe * duplicem eſſe cicatricem, unam deformantem faciem, aliam non deformantem: pro quo eſt etiam caſus in l. ex hac. ff. ſi qua. pau. fe. di. ibi, deformitatis. & ibi Flori. & ſic ubi per ſtatuta augetur pœna propter cicatricẽ deformantem, non ſufficit inquirere de cicatrice ſimpliciter, niſi addatur deformante &c. facit ff. de uſufr. l. lo-
2 cũ. §. j. * Et no. ꝙ cicatrix dicitur excæcans faciẽ, id eſt deturpans, & quæ poſt ſanatũ uulnus remaneat: ut j. q. j. accuſatus. & Bal. in l. ſi quis in metallo. C. de pœn. dicit ꝙ cicatrix eſt quædam ſciſſura apparens in exteriore parte cutis: ex quo ſequitur ꝙ per cicatrices & ſigna dicũtur homines dignoſci: ut l. j. §. j. ff. de ſer. fugi. de iſta cicatrice uide conſi. do. Fran.
3 de alberg. de arc. * Quæro, dicit ſtatutum quòd ſuper cicatrice nõ poſſit ferri condemnatoria, niſi medicis adhibitis, qui ita iudicent, & cicatrix eſt notoria oculis iudicis, & cuiuſcunq; medici ſunt uel nõ ſunt adhibiti: põt tamẽ fieri condẽnatio, quia in notoriis iudex põt ſupplere etiã in facto: & ita dicit Bald. in l. j. circa
4 princi. C. ut quæ deſ. aduo. * Et aduertas tu iudex ut ſemp mittas medicos peritiores in loco ad uidendum iudicandum & referendum cũ iuramento, an cicatrix ſit remanſura uel nõ: ut no. Bar. in prooe. ff. in princi. uer. item nota quòd illis &c. & ibi Cy. & Bal. in iij. col. & ſtabitur dicto medicorum: ut l. qui ſemel. C. de re mili. Et menti habeas, quòd ſi plures haberi poſſunt in loco medici, quòd non ſufficit, quòd unus referat, niſi plures haberi nõ poſſent: ut in aut. de nõ alie. §. quod autem. facit quod no. in l. j. in prin. ff. de uen. inſpi. & l. quid tamen. §. ſi arbiter. ff. de arbit. ita dicit Bartol. in l. ſi in rixa. circa fi. ff. de ſica. & idem dicendum an uulnus ſit letale, an membrum ſit debilitatum: quod no. de quo dixi ſ. in uerbo, una alia percuſſione. & hæc etiam no. Bal. in c. j. in prin. qui mo. feu. amit. in uer. quid eſt quod ibi dicitur. & Spe. in tit. de baptiſ. §. ſi. in uer. & hoc quoque no. facit l. quoties. C. de ponde. au. lib. x. Si tamen iſti medici iniquè fuerint arbitrati & retulerint iniquè, ab eorum relatione poterit appellari, uel etiam per iudicem qui eos elegerit, poterit eorum arbitriũ corrigi: ut eſt caſus ſecundum

cundum unam lectu.& ibi Bar.Bal.& Ange.in l.arbitro.ff.qui ſatiſda.cog. & Ino.in l.fi.in prin.ff.à quib.appel. non lic. Sinaute in eorum relationibus diſcordant,ſtatur peritioribus. arg.glo.c.ut ueterũ.ix.diſt.ſi ſunt pariter periti, ſtatur his qui ueriſimilio ra dicunt:ut l.ob carmen.§.fina.ff.de teſti.ita dicit Bal.in d.c.j.ſin autem in omnibus ſint pares,pro reo capietur ſententia:ut l.fauorabiliores.de reg. iur.ita dicit Ludo.in l.j.§.fi.de uerb. oblig. de quibus dic latius, ut ibi per eum.

AVGVST. Tu autẽ in hac materia de cicatrice uide d.Nel.in trac. bannitorum.in ij.parte ſecundi temporis.q.lij.qui eleganter loquitur.Et adde quę dixit Ang.in l.extat.ff.quod met.cau.in j.col.qui dicit quòd de ci catrice habemus tex.in l.quæro.§.fi. ff.de ædil.edic.& dicit quòd duplex eſt cicatrix: quædam eſt euidẽs & periculoſa,quædam tecta à ueſtimentis:ut probatur in d.§.fin.iunctis his quæ dicuntur per Cy.in l.j.C.de ędi. edict.quem ibi uide.per quod dicit
5 Ang.*quòd ſi ſtatutum punit facientem euidentem cicatricem,pœna illius ſtatuti,nõ habebit locum in percutiente in tibiis uel in cruribus,quę calceis teguntur:uel in capite quod caputio tegitur,ſed in eo qui infert cicatricẽ in uultu uel in manu, quoniam hæ partes corporis nõ ſunt tectæ,& omnibus euidenter apparent uidere nolẽtibus:qđ nota. Et de iſta cicatrice uide Ang.omnino in conſi.ſuo.cxliiij.incip.ſuper primo dico ſententiam fore nullam. & ibi uide ſi dubium eſt,an cicatrix ſit remanſura uel non, non adhibitis medicis quando ſentẽtia ſit nulla: & uide ibi differentiam inter cicatricem & ſignum uituperabile:& uide Ang.in l. ſi uenditor.§.j.ff.de ædi.edic.& dixit domi.Catal.in tract.ſyn.q.cxxix. quòd nunquam quis poteſt cõdemnari de cicatrice,niſi ibi perpetuo ſit remanſura:& an opus eſt quòd medici hoc referãt,licet milies reus hoc confiteretur & nõ ſtatur dicto unius medici,niſi ſit ſalariatus de publico.
6 *Et inquantum ſ.dictũ eſt,quòd medici debeant adhiberi, an uulnus ſit letale uel cicatrix ſit remanſura,an unus medicus uel duo:adde ea quæ latè dixi ſ.in glo.quæ incip.una alia percuſsione & uulnere.in prima addi.mea:& aliqua pulchra dixi in gl. quæ inci.ex interuallo dictus Titius. in addi.mea.in q.ij.quę incip.quęro quid ſi ex interuallo. Itẽ in quantũ ſ. tactum eſt,quãdo medici & periti in arte ſe diſcordãt,quid faciendũ eſt: adde tu dicta Spe.in tit.de proba.§. fi.uer.hoc quæro.& Spe.in tit.de homi.§.j.uer.ſed pone A.& ibi Ioã.an. & do.Ant.de bu.in c.propoſuiſti.extrà de ꝓba.& Bal.in proœ.dige.qui dicũtq; ſtabitur peritioribus.Si autẽ ſciẽtia & numero eſſent æquales,ſtabitur illis qui fauorabilius deponũt: etiã ſi illi qui fauorabilius deponũt, deponerent negatiuè, licet dicatur magis credi duob' affirmãtib',quàm mille negãtibus:eſt & gl.not.in l.diẽ proferre.§.ſi plures.ff.de arbi. tamẽ hoc fallit in criminalibus, ubi teſtes deponũt negatiuè fauorabiliter.tex. eſt ſing.cũ glo.ſua lxxxj.diſt.in c.cle. uel continẽtes.quẽ tex.primò reuelauit legiſtis Bal.in l.data opera.in pen.char.C.qui accu.non poſ.& ſequuntur Mod.in l.j.§.fi.ff.de uerbo. ob.Et in hac materia adde quæ hîc dixi

dixi in gl.quę incip.interuallo dictus Titius.in addit.q.ij.& Bald.aliter uidetur loqui,in c.j.quib.mo.feu.amit. Et tene mēti quæ dixit Ang.in l.utique.§.culpa.ff.de rei uen.
7 * ꝙ ſi iudex elegit medicū imperitū, qui habet referre,an cicatrix ſit remanſura uel non, & refert ꝙ non, & malè, & iudex eum ſequatur, ꝙ iudex in ſyndicatu tenetur:quia elegit medicum imperitum cum peritiorē poſsit habere:& idem dixit in l.ꝙ ſi nolit.§.mancipiū.ff.de ædil.edic.& intelligo medicū imperitū, quādo eſt medicus nouellus: ut dixit Ang.in l.j.§.pueritiam.ff.de poſt.& de illa glo.in d.c.ut ueterū.facit mentionē Imo.in l.ſi uero.§.de uiro.ff.ſolu.mat.in xv.col.& illum tex.cū glo.in d.c.clerici.multum magnifacit Abb.in c.cum P.manconella.extrà de accu.& d.Abb.in c.ex literis.extrà de proba.

SVMMARIVM.

1 *Verba pluribus & pluribus percuſsionibus,intelligūtur de quatuor percuſsionibus.*

4 *Verba multis uicibus percuſsit, quomodo uerificentur & intelligantur.*

PLVRIBVS & pluribus percuſsionibus, & uulneribus percuſsit, & uulnerauit in dex-
1 tro brachio ex quibus. * Dic ꝙ
2 intelligitur de quatuor [a] percuſsionibus:nā unūquodq; uerbū pluribꝰ, de per ſe importat pluralitatē,& ſic ad minus duo: ut l.ubi numerus.ff. de teſti.ita dicit Bart.in l.ſi gemina.in fi.ff.arbor. fur. cæſar.ſed proprius loqueremur, ſi diceretur pluries percuſsit:quia tunc intelligitur de diuerſis ictibus.ita dicit Bar.in d.l.ſi gemi-
2 na.in fi. * Quid ſi dicatur multis uicibus percuſsit? dic quòd etiā intelligitur, & uerificari poteſt in dubio, & fauorabiliter in pœna de duabus: ut no.Bar.in l.licet imperator.de le.j.in l.j.per illū tex.in §.hoc reſcriptū.ff.ad Silla.facit gl.inſtit.de iu.perſo.§.fi.licet prædicta uera ſint, poſſunt uerificari in xl.uel maiori multitudine,ut eſt tex.in c.latores.de cleri.excom.miniſtran.

ADNOT. a ¶ De quatuor. *Adde & uide Ro.in conſi.cccj.ubi quòd ſi aliquis in capitulo dicat, quòd Titius poſsedit per plures,& plures annos,quòd debet intelligi de quatuor:& ſi teſtis interrogatus ſuper capitulo, reſpondeat ꝙ poſsedit tēporibus in capitulo annotatis, quòd debeat intelligi de quatuor menſibus,ut ſaluetur à falſitate rationibus, de quibus ibi per eū: & poſset etiā adduci quod dicitur,ſi fiat cōpromiſsum cùm poteſtate prorogandi ſemel,& pluries,quot uicibus poſsit prorogari.de quo per Bald.in cōſi.cccxcix.& ſeq.in j.uol.per Lanfrā.de Brixia in tract.de arbi.char.iiij.col.j.ubi quòd poterit prorogari per duas uices.*

AVGVST. Tu autē in hac materia adde ea quæ dixit Bal.in l.fidei com.§.ſi quis x.ff.de leg.iij.qui dicit, ꝙ ſi quis in libello dicat ſe pluries percuſſum, ꝙ intelligitur de duabus percuſsionibus:& hoc per illū tex.& uide Ang.in authē.de tri.& ſemiſ.§.& qdꝰ ſæpe.q dixit, ꝙ cùm uerba teſtis propriè debeant intelligi,ꝙ ſi teſtis deponit, ꝙ uidit Caiū percutere Titiū pluribus uicibus,ꝙ debet fieri condēnatio de tribus percuſsionibꝰ. Sin autē dixiſſet de plurimis, tūc debet fieri condēnatio de duabus:quia dictio pluries uerificatur in duobus: ut l.ubi numerus.ff.de teſti. Et adde no.in l.ſi poſt tres.ff.de curat. Et inquantū tactū eſt quid cōprehendatur appel

appellatione multorū: adde not. in c.ad noſtrā.extrà de reb.ecc.nō alie. Et adde tex.cū glo.in c.uidua.xxxiij. diſt.qui tex.dicit,ꝙ uidua eſt illa,quę patet multis.nam glo.propter illud uerbū multis, dicit ꝙ opus eſt ꝙ excedat numerū xl.perſonarū:& Albe. de roſa.in j.parte ſtatu.q.xxiiij. Adde gl.in l.j.ff.de leg.j.& ibi per doct. & ego latiſsimè dixi ibi in addi.meis poſt Moder.dic ut ibi.

SVMMARIVM.

1 *Membrum quod dicatur.*
2 *Digitus an ſit membrum.*
3 *Barba an poſsit dici membrum.*
4 *Membrū aridum,an poſsit dici membrum.*
5 *Membri permutatio, an fieri debeat propter membri ſterilitatem,& debilitatem.*
6 *Statuto imponente pœnā amputationis manus dextræ, ſi illa ſit arida, an illa erit amputanda,uel ſiniſtra.*
7 *Inquiſitione dicēte, quòd Titius Caiū percuſsit in barba:cum barba accipiatur dupliciter,alio non docto,non condemnabitur percuſsor, tanquam percuſserit in facie.*
8 *Digito debilitato, an dicatur debilitatum membrum.*
9 *Digitus,an ſit membrum.*
10 *Iudice condēnante aliquem quòd amputetur ſibi manus, an intelligatur de dextera,uel ſiniſtra.*

MEMBRVM prædictū remanet debilitatum in dex
1 tero brachio. * Quid dicatur mēbrū,ad hoc ut dicamus membrū debilitatū:& membrū dicitur à metior, tis,quod eſt diuidere,& partiri ſecūdū Hug.& ſic membrū dicitur: quia corporis eſt pars ſecundū Bar.in l.ij. ff.de pub.iud.uel ſecundū Bal.Ange. & Imo.ibi membrū propriè dicitur, quod in corpore noſtro habet propriam, & diſtinctā operationē:ut tangit Ariſt.iiij.metaphy.ad fi.uide omnino Bal.in l.iij.C.de accuſ.in uerſi. quęro hic quid eſt membrū.& in uer.
2 quæro, an pœna &c. * Quæro igitur primò, an digitus ſit membrū:nā uidetur tex.in l.non ſunt liberi.coniuncta glo.ff.de ſta.ho.ꝙ nō,ſed officium membri.dic,ut ibi per doct.& plenè per Bar.&Imo.in l.j.circa fi.ff. de pub.iud.pro hoc uidetur caſus in l.Offilius.ff.de ædil.edic.quia inter membrū , & digitū ponitur alternatiua.finaliter ibi Bar.concludit quòd propriè membrū eſt illud : & ſic qđ habeat locū in ſtatutis, quādo habēt diuerſa officia , ut pes ad ambulandū.manus ad palpandū &c.alia autē quæ coadiuuant iſta:ut digitus propriè appellantur officia membrorū, non autē membrū ſecundum Bal.& Ang.ibi,niſi de mēte ſtatuētis aliud appareat:ut puta ſi ſtatutū dicit, ſi qs abſciderit alicui membrū , ſimiliter ſibi abſcindatur.quia ſi digitū abſcidit , ſimiliter ei abſcindetur ex relationibus qualitatū : ut l.nonnunquā. ff.ad Trebel.uel dic clarius,ſecundū Bal.Ang.&Imo.in d.l.ij.ꝙ ſicut mēbrum propriè dicitur, ꝙ in corpore noſtro propriā,&diſtinctā habet operationē:ut tangit Ariſt.in loco pręal. ſicut etiā uidetur in oculo,qui eſt ad uidendū : & ſecundū hoc etiā uirilia dicuntur membrū : facit l.ſi quis ſeruum.ff.de ſica.& idē not.Bal.de mēbro uirili in l.iij.in fi.iij.col.C.de ac-
3 cuſa. * Quæro,an barba poſsit dici membrū. reſpondeo ſecundū Ang. & Imo.in d.l.ij.in fi.ꝙ hoc poteſt accipi duobus modis : uno modo pro

pilis:

pilis: ut l.itẽ apud Labeonẽ. §.generaliter.ff.de iniu.& hoc modo ſumpta nõ dicitur membrũ, quia licet pili adhęreant capiti:tamẽ reuera ſunt quid ſeparatũ à corpore,& nullã operationẽ habent in eo. Secũdo modo accipitur barba pro mẽto:ut x.co.de pa.te.& eius uio. §.ſi quis aliquẽ. & ſimiliter nõ eſt membrũ,quia diſtinctã nõ habet operationẽ in corpore: intelligitur ſecundũ eũ,quòd nõ eſt membrũ inſtrumẽtale,ſed bene formale,quia dat formã corpori,& ſine illa parte corpus eſſet deforme, & imperfectũ: ut l.ſi rem. §.j.ff.de rei uen.uide Bal.in l.iij.C.de accuſat.in uer.quæro quid ſit membrũ. Idẽ de labiis ſecundũ eũ in dicto loco,quia labia ſunt ianua gutturis,& palati:& idẽ iudicatur de ianua quòd de anterioribus: ut l.ſi uitẽ.§.ad ianuã.ff. quod ui aut clã.Idẽ dicunt de dente, ut nõ ſit mẽbrũ, ſed exiſtat intra mẽbra,& nõ habet per ſe operationem propriã,ſed mediãtibus aliis mẽbris:
4 ut l.cui dens.ff.de ædil.edi. * Vtrum membrũ aridũ dicatur mẽbrum? dic ꝙ non:quia nõ habet uitã mẽbri, ſicut nec oculus lympoſus:ſi autẽ habet uitã mẽbri, ſed eſt ſterilis,tũc dicitur membrũ,ſicut dicitur mulier,licet ſit ſterilis: ut l.quærit̃.§.ſi de ſterili.ff.de ædil.edi. Ex quibus Ang.in d.l.ij.infert,ꝙ ſi quis debilitat alicui digitũ,nõ debet puniri de membro debilitato, niſi in conſequentiã manus eſſet debilitata propter digitũ
5 debilitatũ: de quo latius ĩ.dicã. * Et per prædicta infert,an propter ſterilitatẽ,& mẽbri debilitatẽ debeat fieri mẽbri permutatio in alio. de quo remittit ad not.per doc.in auth.ſed
6 nouo iure.C.de ſer.fu. * Et ſic uidetur uelle,ꝙ ſi ſtatutũ imponat pœnã amputationis manus dextræ, ꝙ ſi illa ſit arida,& nullã habeat uitã,ꝙ illa nõ debeat amputari, ſicut ſi illam nõ haberet: ſed alia ſit amputãda:ut l.ij.C.ut intra cer.temp.ſed ſi habet aliqualẽ uitã membri:& ſic etiã uidetur ibi ſenſiſſe Bal. Sed Imol.ibi dicit, ꝙ imò uidetur, ꝙ ex quo habet manũ dextram,illa amputetur.arg.l. pe.ff.de pœ.& pro hoc facit qđ dicitur in l.iij.ff.ar.fur.cæ.qa uitis arida,an dicatur uitis ibi habetur.& ibi uide Bart.& ſimiliter ſi ſtatutũ dicat ꝙ debeat manꝰ amputari,ſufficit illã amputari:licet Cy.cõtrà in d.auth. ſed nouo iure. Sed Iac.& Bar.ibi tenent contrariũ: quia negari nõ poteſt ꝙ quãuis ſit arida, tamen eſt ad corporis decorẽ.& uide Bal. & Flor.
7 in d.auth. Ex quo * Ang.infert,ꝙ ſi inquiritur contra Titiũ,ꝙ percuſſit Caiũ in barba,cum barba dupliciter ſumat̃,ut ſuprà dictũ eſt, alio nõ docto,cum ruditer ſit probata inquiſitio, nõ cõdemnabitur percuſſor tãquã percuſſerit in facie. ita dicit qđ de facto uidit Peruſii. Quod autẽ ſuprà dixi,ꝙ debilitato digito nõ dicatur debilitatũ membrũ, eſſet pri-
8 mò aduertendũ *, an digitus dicatur mẽbrũ:& ut dixi ſ. lex uidetur dicere ꝙ nõ:ſed officiũ mẽbri:ut ff.de ſtatu ho.l.non ſunt liberi.in fi.& ibi Bar.& alii doc.& ff.de ædi.edi.l.Offilius.In contrariũ uidetur c.presbyterũ.de cle.ęgro.& in c.Thomas.de cor.uitia.quid enim ſi precioſo pictori, uel ſcriptori pollex ſit abſciſſus,uel debilitatus? certè tota manus debilitata uidetur.l.idẽ Neratius. §. Iulia.ff.ad le.Aquil. Ex quibus uidet̃ inferri ꝙ largo modo ſumpto uocabulo

cabulo in totũ debilitato tali polli-
ce,uel ſimili:& manus, ſiue mẽbrũ p
cõſequens, tanquã cõnexum debili-
tatũ eſſe uidetur:& hoc ſi rigorẽ,uel
aſperitatẽ quis uellet ſequi:uerũ ſi qs
uellet æquitatem ſequi:tunc iudicio
meo eſſet aduertendũ ad ſuprà dictã
diſtinctionẽ,qualis eſſet ille digitus,
qui debilitatus eſſet: nã ſi eſſet ille q
reddit quaſi totã manũ inutilẽ:tũc te
netur tanquã membrũ ſit debilitatũ,
aliàs ſecus:ut patet per prædicta.ar.l.
peculiũ. §.quadrigæ. ff.de leg.ij. Et
ideo iſto caſu tu iudex habeas iudi-
cium medicorũ:& in arte expertorũ,
cui ſtare debeas,& ſcribi facias in a-
ctis:ut l.iij.C.de re milit.li.xij.qui di-
gitus ſit ille qui remanet debilitatus.
Et per cõſequens ſcire poteris,an ex
debilitatione talis digiti dicatur ma-
nus debilitata : & etiã ſcribi facias in
actis,an percuſſus ſit ſcriptor, uel pi-
ctor,uel ſimilis, uel non : ut patet ex
prædictis.Et de iſta materia uide Bal.
in l.iij.in fi.iij.col.C.de accu.ubi etiã
dicit quòd membrum genitale,quia
habet diſtinctam operationem,dici-
tur membrum.quod not.

AVGVST. Tu autẽ in hac ma-
teria adde,ꝙ Bal.in rubri.C.de indi,
liber.dicit ꝙ homo habet vij.mẽbra,
ſ.pedes,tibias, coxas, inguẽ cũ uẽtre
cum ſuis interioribus,collo, & capi-
te in quo eſt facies:& dicit ꝙ iſta ap-
pellãtur mẽbra maiora.& ſic Bal.ibi
ſentit, & in homine aliqua ſunt mẽ-
bra maiora,aliqua minora,cum qua
doctrina poſſemus ſaluare omnia ſu
pra dicta. Sed Apoſtolus rectè locu-
tus eſt de iſtis mẽbris ad Corinth.j.
c.xij.quẽ alleg.Ang.in l.publicorũ.ff.
de pub.iud.& Bal.in l.data opera.C.
q accu.in antepe,col.& ibi Bal.dicit
ꝙ in corpore noſtro multa membra
habemus,nõ autẽ eundẽ effectũ ha-
bent:& dicit ꝙ illa propriè ſunt mẽ-
bra quæ habent in corpore noſtro p
ſeipſa principaliter actũ : ut manus,
pedes,oculi,naſus, & aures:dũ ergo
Bal.ibi ponit oculũ ꝓ mẽbro,uel na
ſum,illa propriè ſunt parua mẽbra,
& nõ maiora mẽbra, p ea q̃ ſuprà di
xi:& dicit ꝙ mamillæ mulieris ſunt
mẽbrũ:nõ autẽ mamillæ hominis:qa
mamillæ mulieris habẽt officiũ ſuũ,
nõ autẽ mamillæ hominis.Itẽ genita
lia hominis ſunt mẽbrũ:& de barba,
& de labiis,an ſit membrũ,dicit cogi
ta:dicit tñ ꝙ digitus hoĩs nõ eſt mẽ-
brũ , ſed debilitat mẽbrũ digiti mu-
tilatio, per l.quærit̃.ff.de ſta.ho. Sed
aduerte in iſta materia inquãtũ doc.
9 uident̃ dubitare: * an digitus ſit mẽ
brũ,ꝙ Bar.in l.non ſunt liberi.ff.de
ſta.ho.dicit,ꝙ ſi ſtatuto cauetur, ꝙ ſi
aliquis alicui aliquod mẽbrũ ampu-
tauit, quòd idẽ membrũ ſibi ampu-
tetur.Modo aliquis abſcidit alicui di
gitũ , an puniri poſsit ex forma ſta-
tuti?& dicit ꝙ nõ:per tex.illũ cũ glo.
quia digitus nõ eſt membrũ:ſed of-
ficiũ mẽbri, p text.in l.Offilius.ff.de
ędi.edi.& dicit ꝙ iam ſemel de facto
fuit interrogatus:& ita cõſuluit de fa
cto:& licet doc.hoc nõ dicant : adde
quòd Bar.hoc cõſuluit in cõſilio ſuo
cxcvj.qđ incipit,quærit̃ nunquid di-
gitus uocetur mẽbrũ. ubi cõcludit ꝙ
digitus non eſt membrũ , & multũ ſe
fundat ſuper illo tex.in d.l.item Of-
filius.ff.de ædil.edi.ubi dicitur,quòd
ſi cui digit⁹ abſciſſus ſit,uidet̃ quidẽ
mẽbri diminutio:nam dicit quòd re
gula eſt,quòd ubi copulatiua oratio
ponitur inter diuerſa , diuerſa tan-
tũ habet copulare , p gl.in rub.ff.de
iur.&

iur.& fac.igno. Sed ſic eſt in d.l. idē Offilius.igitur.nā dicit, ſiue ponatur in uim diſiunctiuæ, ſiue copulę, quód habet intentū ſuū: quia neceſſarió cōcluditur eſſe diuerſum membrū. Et dicit ꝙ ita tenet Mar.ſil.& Odof. in d.l.non ſunt liberi. Et iſtā ſententiam tenet Raph. Fulg.& Sali.in d.l. idē Offilius.Ang.uerò in d.l.idē Offilius. facit mentionē de doct. Bal.in auth.ſed nouo iure.C.de ſer.fugi.& ibi in d.auth. Bal.etiā approbat doct. Bar.in d.l.ij.ff.de pub.iud.qui limitādo prædicta uoluit quód ſi de mēte ſtatuētis aliud poſsit cōiecturari,tūc appellatione mēbri ueniret digitus, & etiā dens.Puta quādo ſtatutū dicer et ſi quis abſcinderet alicui mēbrū, ſimile membrū ſibi abſcindatur: qa ſi quis alicui abſcinderet digitū, ſibi digitus tūc abſcindetur.Et ita etiā uoluit Ang.in d.l.idē Offili⁹.approbās doctrinā Barto.in d.l.ij.& ſic ſemper doct.ſecuti ſunt, & magnifaciunt doctrinā Bart.de qua doctrina ſemper dubitaui:qa ſic in ſtatutis uerba propriè debent capi:ut dicunt doc.in locis prælleg.quomodo in iſtis odioſis extendemus hmōi ſtatuta contra regulā,odia. de regu.iur. Et non credo ꝙ in puncto iuris poſſet ſuſtineri,ꝙ ſi digitus eſt abſciſſus alicui, ꝙ ꝓpter ſtatutū ille digitus debeat abſcindi. Adde etiā Albe.de Roſa.in q.ſtatutorū in ij.parte.q.xxiiij.quæ incipit, ꝙ ſi ſtatuto cauetur ꝙ debilitās aliū in mēbro,qui dicit etiā ꝙ digitus nō eſt membrū: dicit tamē quód ſi ex debilitatione digiti debilitaretur tota manus qđ cōtingit ſæpe ex debilitatione pollicis:tūc locus eſſet pœnæ ſtatuti. Et hoc etiā uoluit Ang. in d.l.ij. & de materia per Bal. in c.j. de no.for. fideli. & tene mēti ꝙ appellatione mēbri intelligitur de manu. Vnde ſi ſtatutū dicit ꝙ amputaretur alicui mēbrū, intelligitur de manu:ut dicit Bal. in l. data opera. circa mediū.C.qui accuſa.* An autē intelligatur de dextra uel ſiniſtra ſi iudex cōdemnat aliquē ꝙ amputetur ſibi manus: uide omnino per Ang.in l. ab executore.ff.de app. Adde Mode. de materia in c.cū ex iniuncto. extra de hære. Adde tamē ꝙ de materia ꝙ propriè dicatur membrū, habeas recurſum ad d.Bal.in l.publicorū.ff.de publ.iudi.licet pauci doct. habeāt illā lectu.qui Bal.allegando Bar.in tracta.minoricarum,multùm eleganter loquitur de naſo,ore,tibiis,capite,labiis,barba,dente, digito: & quid eſt membrum inſtrumētale, & quid formale, & quid de mēbro debilitato: an dens ſit membrū:dic qđ no.Bar.in conſil.ſuo cj. & quid de manu an ſit membrū.ibi uide etiā Bart.in conſil. cxcvij.qui ponit de digito, an ſit mēbrum.& dicit,ꝙ non:& ibi dicit, ꝙ ſi digitus ex percuſsione mutauit formam,propter hoc nō dicitur,ꝙ digitus ſit deperditus:de oībus iſtis latiſſimè poſuit materiā d. Catal.in tract. ſyndica.q.cxxxiiij.& idem d. Catald. q.cxcj.dicit appellatione capitis cōtinetur collū,in ſtatutis etiā pœnalibus.& alleg.Bal.ibi uide. & uide do. Nellum in tracta.bannitorū,in ſecūda parte ſecundi temporis, in q.lj.& ibi quando digitus dicatur membrū: & quid de membro arido, & de aliis membris. & uide in q.lxij. in dubio quid contineatur appellatione mēbri,de quo membro intelligatur.

SVMMARIVM.

1 *Defendere ſeipſum non tantùm eſt licitum*

*citũ ſibi: ſed etiã cuilibet de populo licet defendere offenſum.*

2 *Defendens alium ſi uult euitare opiniones doctorum, quid facere debeat.*

3 *Defenſio pro rebus, an ſit licita ſicut pro perſona.*

4 *Defendere conſanguineum, an liceat.*

5 *Defendere offenſum an quilibet cogatur, qui illum tueri poteſt.*

ET dictus Titius ſe defendendo percuſsit dictum Caium cũ uno cultello in manu dextra
1 ex qua ſanguis exiuit. *Aduertas quòd nõ tantũ ſibimet licet defendere: ut l. ut uim. ff. de iuſ. & iur. & ibi Bar. & Bal. & alii. & in l. ſcientiã. §. qui cum aliter. ff. ad l. Aquil. & ibi Flo. cũ moderamine tamẽ inculpatę tutelæ: ut l. j. C. unde ui. & ibi gl. Cy. Bar. Bal. & Sali. ſed qualiter intelligatur iſtud, cũ moderamine, ſtatim infrà dicã. Sed etiã cuilibet de populo licet defendere offenſum: ut eleganter not. Bar. in l. ſi quis in ſeruitute. in fi. ff. de furt. & in d. l. ut uim. in uer. quærit gl. quid &c. & ibi gl. & Cyn. & Petr. in d. l. j. C. unde ui. facit optimè tex. in c. dilecto. extrà de ſen. excõmu. in vj. uerſ. & quidẽ cum li-
2 ceat. *Sed aduertas ad tollẽdas oẽs opi. Bar. conſuluit in d. l. ut uim. in d. uer. quærit glo. quòd ille tertius defendẽs faciat ſibi mandari ab iniuriam paſſo quòd ipſum defendat, ſiue etiam acclamando & dicendo
a accurrite[a], adiuuate, & ſimilia uerba: ut not. Bal. in l. j. C. unde ui. & tũc defendẽdo ſecũdũ oẽs defendẽs nõ tenetur arg. l. Gracchus. C. de adult. quod dicit Bar. eſſe notandũ in pra-
3 ctica. *Quæro an ſic ſit licita defenſio pro rebus meis ſicut pro perſo-
b na: dic quòd ſic[b]: ut l. j. & ibi glo. & doc. C. unde ui. & Bar. in d. l. ut uim.
4 *Quæro an liceat defendere conſanguineũ: dic quòd ſic: ut l. lex Cornel. in prin. ff. de iniur. & ibi gl. Bar. & in d. l. ut uim. & doc. in d. l. j. C. unde ui. Flo. in d. l. ſciẽtia. §. qui cũ aliter. & Sali. in l. j. C. de rap. uirgi. quod eſt intelligendũ, etiã ſi mihi nõ mandatur per conſanguineũ meũ, quia mea intereſt. l. j. ij. & iij. C. de liber.
5 cau. *Quæro cum licitũ ſit cuilibet
c extraneo[c] defendere quẽlibet de populo, ut ſupradictum eſt: an quilibet qui poteſt, cogatur adiuuare & defendere illum cui infertur iniuria. Bar. & doc. in d. l. ut uim. dicũt, quòd non: pro quo allegant gl. in c. quãto. de ſenten. excõ. & text. in c. dilecto. eo. titu. in vj. & eſt caſus etiam. & ibi doc. in l. metũ. §. ſed licet. quod met. cau. nec ſi ille potuit opem ferre & non tulit, dicitur te offendere: ut eſt tex. & ibi Bal. & Raph. in l. filio pater. ff. de leg. j. licet nõ præſtando auxilium cum poſsit & negligit uideatur iniurianti fauere, ac eſſe particeps huius culpæ: ita dicit ad literã tex. in c. dilecto. de ſentẽ. excõ. in vj.

ADNO. a ¶ Accurrite. *Adde Bar. in l. deuotũ. C. de metal. lib. xij. ubi quod ſi aliquis uult me expellere de poſſeſsione mea uel amici mei, quòd uicini & peregrini poſſunt percutere uolentem me expellere. & uide Pau. de Caſt. in cõſ. cxciij. in primo impreſsis, ubi quòd non permittitur defenſio amicis nec uicinis quando offenſio eſt licita. Ber.*

b ¶ Quod ſic. *Adde tu tex. in l. iiij. §. l. duodecim tabularum. ff. ad leg. Aqui. & Bal. in l. ſi allegas. C. de ſicar. adde tamẽ quòd pro re non licet occidere, ſicut nec pro perſona, quãdo res eſt ualoris à duobus aureis infra ita in ſpecie Mathe. not.*

*cxxxv.& limita etiã ut per Bar.in ſurẽ nocturnum. Item limita non habere locum in clericis,nec perſonis eccleſiaſticis: quia non licet occidere pro defenſione rerum ſuarũ.tex.in ca. ſuſcepimus.extrà de homi.& ſunt uerba Iaſon l.ex hoc iure. ff.de iuſt. & iur. uide Franci.de Are.in conſi.lxxx.ubi quòd pro defenſione rerũ non licet occidere:& ſi occidatur,puniatur quis de exceſſu.de quo etiã per Cap. in conſi.xix. Ber.*

c ¶ Cuilibet extraneo. *Adde tu & uide in gl.in §.iuris prætext.inſtit.de iuſti. & iu.per Moder.in c.j.de off.deleg.*

AVG. Tu autem in hac materia adde Bar.in l.prohibitũ.C.de iure fiſci.lib.x.qui dicit, ꝙ ibi uidetur caſus,quòd illi tantum poſſunt reſiſtere inſultanti, quando eorũ intereſt: dicit tamẽ, quòd ſi ſunt amici,inſultatus poteſt ipſos conuocare,& etiã ſine conuocatione poſſent uenire amici,& uicini,per l.ij.§.igitur.ff.de ui & ui armat.dicit tamen quòd ad hoc,ut oppreſsis citius ſuccurratur, conſuetudne inuentũ eſt ut oppreſſi exclamẽt,ſuccurrite ſuccurrite:ex quo uidetur omnes audientes conuocare. Et de materia uide Inno.in terminis qui ponit quid de conſanguineis, & quid de extraneo,in c.ſi uerò.lo.j.extrà de ſenten.exc.& ibi per Moder.& per glo.bonam.xxiij. q.iij.c.non eſt inferenda.ubi bonus text.quæ glo.ponit an cogatur quis defendere.& Bar.in l.metũ.§.ſed & licet.ff.quod met.cau.& uide doc.in c.dilecto.& dicit Bald.in d.l.ut uim. ff.de iuſti.& iure.quòd etiã inimicũ meũ poſſum adiuuare,ſi eſt inſultatus ab alio:& allegat iſtã rationem: quia propter iniuriã quę fit inimico meo, offenditur res publica: ergo quilibet de populo poteſt propulſare illã iniuriã.& uide Bald.in l.raptores.C.de epiſ.& cler.qui dicit,ꝙ ſi adiuuando conſanguineũ meum occidã aggreſſorẽ,quòd nõ teneor: & remittit ad not.in c.j.de pace tenenda.uide aliquid per Ang.in l.j. §.ſi ſerui.in fi.& in §.occiſorũ.ibi in §.ſi ſibi manus.ff.ad Sill.Et omnino in hac materia adde pulchra uerba Ange.in l.j.in j.col.C.de rap.uir.qui dicit quòd illa clamatio requiritur propter extraneos,qui ueniant ad adiuuandum, ſed non requiritur in propinquis. Adde Bald.in l.j.§.ſi in eo.ff.ad Silla. Adde d. Abbatẽ in c. olim.extrà de reſti.ſpo. Aliquid per Ange.in l.is qui aggreſſorem.C.ad leg.Cornel.de ſicar.

6 *Statuto permittente uulnerato cõpetentẽ uindictã cõtra uulnerantẽ,an tale ius uindictæ poſſit alteri demãdari.*

ANGELVS.

6 QVAERO,ſtatutum permittit uulnerato cõtra uulnerãtẽ cõpetẽtẽ uindictã:an tale ius uindictæ poſsit alteri demandari.Bal.not.in auſ.de pace iur.fir.in §.iniuria.dicit,ꝙ nõ, & idẽ no.in l.ut uim.ff.de iuſt.& iur. Et pro hoc facit æqua ratio,quia ſi ſtatutũ demõſtrat ſpecialẽ perſonã, à qua debet fieri uindicta: ergo ius ſpecialiter conceſſum tali perſonæ, alteri cedi non poteſt: pro quo facit text. optimus in l. ſeruus ſi hæredi.in ratione ſin.ff.de ſta.libe.facit quod notat Cy.in d.l.j.circa ulti. q.C.unde ui.uide quod not. Bart.in ſimili in l.j.in fi.cũ l.qui uiã.in prin. ff.de oper.no.nuncia.& l.Gracchus. C.de adul.& quod not.glo.in l.cum fundum.in fi.ff.de ui & ui ar.& dixi ſuprà in gloſ.ſuper uerbo, che hai adult

adulterato la mia dona.

AVG. Tu autem in hac materia adde Rom. in l. ſi quis in graui. §. ſi maritus. ff. ad Silla. & Bal. in repetitio. l. j. C. unde ui, in xv. col. & Bal. in l. accuſationis. C. quòd met. cauſ. & Bald. in l. ad officiũ. poſt Cyn. C. cõmuni diui. & Pau. de Caſt. in l. ſi cum dotẽ. §. tranſgrediamur. ff. ſolu. mat. Sed aduertas, quòd Bald. in l. Gracchus. C. de adul. per illũ tex. dixit cõtrariũ, ubi pater qui poteſt propria author. occidere adulterum, poteſt hoc mãdare filio qui impunè interficiet. Sed aduerte quia poteſt reſpõderi ad illũ tex. ut reſpondet Bar. in l. nõ ſolũ. §. ſi mandato. ff. de iniur. in uerſi. ſecũdò quæro. quia uerum quòd nõ poteſt alteri demãdari, niſi filiis. Sed adde Roan l. j. §. fin. ff. de ope. no. nun. qui pro opi. Bal. alleg. caſum in l. metũ. la grãde. §. ſed & licet. ff. qđ me. cau. Sed in hac materia nõ recedas ab opi. cõi. Nec ob. ille tex. alle. à Ro. qa latè ĩ ſideo in addi. meis quas dedi ĩ d. l. j. §. fi. ff. de ope. no. nũ. dic ut ibi dixi, & dixi. s. in illa gl. che hai adulterato la mia dona.

7 *Defenſio quando dicatur cum moderamine inculpatæ tutelæ.*

8 *Fugere non potens quin percutiatur ab aduerſario, an licitè poſsit aduerſarium interficere.*

9 *Probari quomodo poſsit aliquid factum fuiſſe ad ſui defenſionẽ, & quomodo faciet articulos.*

10 *Articuli ad probandum quòd fecit ad ſui defenſionem.*

11 *Præſumitur quis in diſcrimine uitæ conſtitutus, eo ipſo quòd ſibi error infertur cum armis.*

12 *Probato quod cum armis feciſti inſultum contra me, lex præſumit quod eram conſtitutus in diſcrimine uitæ.*

13 *Probato quòd tu cum armis inſultaſti me, ſatis dicor probaſſe quòd occidi te ad mei defenſionem.*

14 *Coniecturis probatur quòd quis fecerit ad ſui defenſionem.*

15 *Inſultatum poſſe cũ armis offendere inſultãtẽ, intelligitur quando inſultus factus fuit cum armis euaginatis.*

16 *Defenſio ſatis eſt probata, ſi teſtes dicant & deponãt quòd uiderũt Titiũ occidiſſe Caium ad ſui defenſionem.*

ANGELVS.

DIXI quòd licita eſt defenſio
a cũ moderamine inculpatæ [a] tutelæ, quomodo intelligãtur dicta uerba gl. in l. j. C. unde ui, multùm laborat. ſed Bart. ibi, & in l. furem. in ſi. ff. de ſica. dicit quòd dicitur inculpata tutela, quãdo aliter ſe defendere non poteſt: ut eſt text. in d. l. ſciẽtiã. §. qui cũ aliter. & in dictis locis per dictã l. lege. intelligit ſi aliter ſe defendere nõ poteſt ſine periculo rerũ ſiue perſonæ: unde non debet pati quòd damnificetur in aliquo, ſi damnũ eſſet irreparabile, aliàs ſecus:
8 ut d. l. furem. * Ex quo etiam infert, quòd ſi non poſſem effugere quin me percutias, niſi te interficiã, licitè poſſum te interficere: quia cũ quælibet iniuria perſonalis ſit maior quacunque reali: ut l. in ſeruorũ. ff. de pœ. & propter realẽ irreparabilẽ poſſum te interficere: ut d. l. furẽ. ergo fortius propter perſonalẽ. facit glo. de reſt. ſpo. c. olim. lo primo. ad finẽ. gl. fi. & extrà de homi. c. ſignificaſti. de quo ibi omnino uide, & iſtud etiã dicit Flo. in d. §. qui cũ ali
9 ter. in prin. * Quomodo autẽ poſſet probari factũ ad ſui defenſionẽ, de hoc habes gl. ordina. in clemen. j. de

homici.in glo.j.& ibi Pet.de Anch. qui uidetur uelle quòd neceſſe ſit quòd articuletur & probetur quòd iſte erat arctatus & angulatus.ita & taliter, quòd neque clamare, neque fugere uel aliter ſe iuuare poterat, & per circũſtãtias debebit hoc probare: quia in foro contentioſo ſibi aſſerenti nõ creditur. Sed etiã aliud articulare & probare debet:uidelicet quòd non potuit cũ ſuo honore & ſaluatione euitare inſultum:aliàs imputaretur ei cur non euitaſſet,ut maius malum euitaret:ut ff.ad leg. Aquil.l.quemadmodum.§.ſi nauis
10 alteram.& ibi Flo. *Ex hoc infertur quòd etiã debet articulare,quòd per illã aggreſſuram fuit in diſcrimine uitæ conſtitutus:tunc uidetur ei ſtatim licere aggreſſorem occidere: ut in l.is qui aggreſſorẽ.C.de ſicar. & ibi not.& Bar.in d.l.ſcientiam.§. qui cũ aliter.dicit facias articulũ ad probandũ defenſionem cautè:quia non ſufficit dicere quòd ipſe fuit aggreſſus,unde tu perſiſti eũ. Sed dicas quòd tu aliter te tueri nõ po-
b teras:nec ab eo euadere[b] niſi eũ ui
11 repelleres:quod bene no.*Et aduertas quòd quis præſumitur in diſcrimine uitæ conſtitutus,eo ipſo quòd terror infertur cum armis.ita ſentit notabiliter gl.in l.v.ff.ad l.Aquil.& ibi Bart.not.dicit in prin.quòd eo ipſo quòd probo,quòd aliquis ueniebat cõtra me cum cutello, quòd ego occidi eum ſtatim, probata eſt mea defenſio: ut ibi eſt caſus cũ gl. & hoc etiam tenet Bal.in l.j.C.unde ui.in lectura ordinaria illius l.ſi ex plagis. §. tabernarius.ff. ad legem Aquil.& ibi etiam Bar.dicit, quandoque ego percutio te antequã me percutias,quando es in actu percutiendi:tunc in dubio uideor facere ad defenſam: & hoc modo poteſt intelligi ibi glo.quandoque quis eſt percuſſus:& tunc non licet repercutere etiam incontinenti: quia hæc eſſet uindicta: quia iam habita offenſa euadi non põt, niſi fortè percuteret euadens alias offenſas,quas aduerſarius uolebat infligere de nouo. Si uerò nõ apparet quæ pcuſsio præceſſerit:dic ut no.in d.l.j.C.unde ui.Et hoc caſu põt intelligi quando præſumatur culpa in eo qui prouocauit: faci.l.j.§.cũ arietes.ff.ſi quad. paupe.fec.ſ.dic. De hoc etiam uide Sali.in l.ij.C.de ſica.In tantum quòd Innoc.in c.ſi uerò.de ſenten.excom. dicit, quòd ſufficit probari, ꝙ probabiliter dubitari poterat de offenſione,ut defendẽs ſe excuſaret:arg. d.§.qui cum aliter.& l.ſed & ſi quæcunque.in princ.ff.ad l.Aquil.& C. quãdo lic.ſe ſi.iu.uin.l.j.& d.l.is qui aggreſſorem.quod no.Et prædicta procedunt niſi ſit miles inſultatus à ruſtico uel robuſtus à debili: ita ꝙ ſine dedecore fugere nõ poterat, ſi occidat illũ ruſticum non punietur: quia uidetur ſe aliter tueri nõ poſſe:argu.ff.de condi.inſtitu.l.ſi filius. & ita dicit Dy.& Bar.& Cy.& Ang. & Bal.in l.j.C.unde vi.

ADNOT. a ¶ Moderamine inculpatæ. *Adde tu an licitum ſit cum moderamine offendere cardinalẽ pro tuitione corporis. Ioan. And.in c.ſi.de pœnit. dicit quòd ſic, & Ange.in l.ut uim.ff.de iuſt. & iure: & quando dicatur fieri cũ moderamine inculpatæ tutela, uide Cap. in cõſ.xlv.& conſ.xlvij. Bal.in conſ.ccij. in iiij.uol.ubi dicit quòd defendens dicitur potius pati quam agere. & uide d.*

*Alex.*

*Alex.in conſi.cix.in j.uol.ubi quòd non*
*requiritur neceſſario quod teſtes dicant,*
*quod aggreſſus non poterat euitare mor*
*tem:ſed ſufficit quod dicant quòd non po*
*terat euadere iniuriam perſonalem.& *
*ibi allegat Bar.in conſ.inci.Vanutius.&*
*quòd etiam ſufficit ſi teſtes deponant de*
*credulitate:licet in alijs non ualeat dictũ*
*teſtis de credulitate.Ber.*

b ¶ Euadere. *Adde & uide Iaſ.& Mo-*
*deran d.l.ut uim.de iuſti.& iur.*

c ¶ Quæ percuſsio. *Adde & uide*
*Cap.in cõſ.xlj.ubi,quòd habẽs plura uul*
*nera præſumitur quod paſſus fuerit ag-*
*greſſurã.allegat Car.in cle.j.de hom.B.*

d ¶ Tueri non poſſe. *Adde quando*
*quis teneatur fugere.& uide Bal.in cõſ.*
*ccij.in iiij.uol.Cap.in coſ.xlij.& d.Alex.*
*in conſi.lxxvj.& conſi.cix.in.j.uol.Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia
adde,quòd in theorica & in practi-
ca melior deciſio non poteſt allega
ri quàm deciſio Bal.& Ang.in quo-
dam ſuo cõſilio:ubi ambo in ciuita-
te Venetiarum conſuluerũt & uicto
riam obtinuerũt,quia captiuus eua-
ſit à pœna mortis: ut de omnibus
iſtis fecit mentionẽ Ang. in l.is qui
aggreſſorẽ. C. ad legẽ Corneliã de
ſicar.qui dixit, quòd ibi erat text.&
gl.ſing.not.quæ coniuncta text.tra-
dit aduocatis formã practicãdi cùm
uolunt defendere accuſatũ præten-
dentes eum non debere puniri,eo
quòd omnia fecit ad ſui defenſionẽ.
Deberet enim articulare quòd ac-
cuſator armatus tali loco & tẽpore,
cum talibus armis, inſultum fecit, &
impetum cõtra accuſatũ,cauſa eum
percutiendi cum dictis armis:& tũc
dictus accuſatus uidens ſe ſic inſul-
tatũ, & in uitæ diſcrimine cõſtitutũ:
eiſdem loco & tẽpore uulneribus
in dicta accuſatione deſcriptis per-
cuſsit accuſatorẽ: & dicit,quòd iſta
eſt rectè practicandi forma:quia te
coarctas ad locũ,& ad tẽpus,& uul-
nera in accuſatione deſcripta:& ita
te coarctando deducis, quòd cum
eras in diſcrimine uitæ conſtitutus
per dictum inſultum, tu percuſsiſti.
& dicit,quòd iſta practica eſt bona,
quando accuſatus percuſsit poſt in-
ſultum antequam percuteretur. ſed
ſi accuſatus fuiſſet primò percuſſus,
non licuiſſet ei repercutere percuſ-
ſorem: niſi propter timorem gemi
nandæ percuſsionis:& iſto caſu iſta
eſt practica articulandi,quòd accu-
ſator armatus inſultauit & percuſ-
ſit:& cũ ſe iterũ ad percutiẽdũ para
ret,dictus accuſatus dictũ accuſato-
rẽ percuſsit uulneribus in dicta accu
ſatione deſcriptis. Et hoc modo ha
bebit practicã ad defenſionẽ quam
aduocati neſciũt articulare:quia di-
cit Ang.quòd neſciũt eã cõcludẽter
deducere.Et ſubit,ꝙ non debemus
illud intueri, quòd inſultatus pote-
rat fugere.nã ſufficit ſolũ ſibi quòd
inſultatus eſt,& quòd erat in pericu
lo:& dicit,ꝙ de hoc eſt caſus in d.l.
is qui aggreſſorẽ. & in l.proxi.quæ
hoc clarius probãt quàm aliqua lex
quæ ſit in iure.Vnde dicit,ꝙ nõ ſen
tit illis tenẽtibus,quòd tenetur fuge
re,ſi fuga nõ eſt uerecũdia ſibi:quia
nullo caſu tenetur per has ll. cũ ſibi
ſuffecerit eſſe in dicto diſcrimine.&
alle.Bar.hoc uoluiſſe.&dicit,ꝙ hoc
putat uerũ & ęquũ.Et dicit iſta mẽti
eſſe tenen.quia lucraberis multã pe
12 cuniã. Et ſic mirabiliter not.* ꝙ eo-
ipſo ꝙ probo,quòd cũ armis feciſti
inſultũ cõtra me,lex pręſumit,quòd
erã cõſtitutus in diſcrimine uitæ: &

iſta etiã approbauit Ang.in l.j.C.un de ui. Tene tamẽ menti, ꝙ ille qui primò percuſsit me,& inſultauit,uidetur habere animũ repercutiẽdi in dubio.hoc optimè probat Sali.in d. l.is qui aggreſſorẽ.&Bal.in l.ut uim. ff.de iuſt.& iure.& dicit Bal.in l.j.C. unde ui.quod hoc eſt uerũ durante rixa,ꝙ ille qui percuſsit,uidetur habere animũ repercutiẽdi.Et nota ea quę dixit Bart. in l.ſed ſi quacũq;.ff. ad leg.Aquil.qui dixit, ꝙ ſi occido aliquẽ uenientẽ cõtra me cũ cultello: dicor feciſſe ad mei defenſionem. Plus dixit Bald.in l.lege. ff.loca. in addi.ꝙ ſi uideo inimicũ meũ parãtẽ ſe,ut me offenderet,poſſum ego,prũpere ad offendendũ ipſum,antequã aggrediatur me.Sed iſtã doctr. Bal.nõ puto ueram pro nunc. & gl. xxiij.q.j.in ſumma uult, ꝙ ſi qs uim factã repellat,potius præſumi debet ꝙ cauſa defendẽdi quàm ulciſcẽdi hoc fecerit. Iura enim multũ perſequũtur autorẽ rixę,& illũ qui primò inſultat alium:adeo quòd Bal.in l.is qui aggreſſorẽ.C.ad le.Corn.de ſic. dicit,ꝙ ille qui eſt inſultatus,in dubio lex ſemper præſumit,quòd quicquid facit,faciat ad ſui defenſam. & ita dicit Bal.per illũ tex.in l.j.§.cum
13 arietes.ff.ſi qua.pau.fe.di. *Ex qbus colligo quòd eoipſo quod probo, ꝙ tu cũ armis inſultaſti me:ſatis dicor ꝓbaſſe defenſionẽ me.i:ſcilicet ꝙ occidi te ad mei defenſionẽ:quia ego qui ſum inſultatus,habeo præſumptionem iuris pro me,ꝙ poſtea ego inſultatus quicquid facio,facio ad mei defenſionẽ. & hoc modo lex præſumit,quòd inſultatus erat in periculo. iuxta illud uulgare, (Homo aſſaltato mezo perſo o morto.) Vires enim multomagis excellunt & excedũt in perſona illius qui aggreditur alium,q̃ in perſona illius qui aggreſſus eſt:quia inſultãs eſt præuiſus,inſultat*uerò nõ.Et ideo rectè uoluerũt doct.ꝙ cõtra inſultantem aliũ & autorẽ rixæ iſta præſumãtur. Et ſi diceretur quòd do Ant.de Bu. in c.olim.in xviij.col.dum diſputat iſtã materiã.extrà de reſti.ſpol.dicit allegãdo Bar.quòd ad probãdũ defenſionẽ illius qui occidit aliũ:teſtes nõ debent deponere, ꝙ aliter euadere nõ poterat:ſed quòd aliter nõ poterat iniuriã defenſare:niſi illum percuſsiſſet.Et Bal.in l.j.C.de cõfeſ.
14 circa mediũ.dicit, *ꝙ ad probandũ quòd quis fecerit ad ſuã defenſionẽ, probatur per cõiecturas. & ita dicit d.Pet.de Anc.in cle.j.de homi. & dicit,ꝙ ibi eſt gl.quia intelligo prædicta militare, ubi nõ apparebit quis primò fuit ille q aggreſſus eſt aliũ, quia tũc opus eſt,quòd iſta probentur:ſed ubi apparet de aggreſſore: eoipſo quòd probo,quòd tu in illo loco & tẽpore,quibus aggreſſus es me cũ armis euaginatis:ego offendi te:probato inſultu tuo cũ armis, licet ĩ illo loco & tẽpore,ſtatim uulnerauerim te, uel occiderim te:ſtatim dicitur ꝓbari defenſio mea : qa ſignũ eſt,ꝙ in illo loco,& tpe inſultus erat in piculo uitæ uel alicuius iniuriæ perſonalis,p prædicta:dicat Bar.quicquid uelit,in l. ſciẽtiã.§.qui cũ aliter.ff.ad leg.Aqui.qa expreſsè cõtrariũ dixit in l.ſed & ſi quacũq;. ff.ad leg.Aqui.& in terminis hoc dicit Pet.de Anc.in cle.j.de homi.qui dixit,ꝙ gl.Accurſ.Bern.& Io.in decret.hoc uoluerũt,& ſic not.tu ꝙ in practica à glo.non eſt recedendum.

*Et

15 *Et hæc intelligo uera, quando inſultus eſt factus cũ armis euaginatis: ubi autẽ quis aggreſſus eſt me ſine armis, ſed cum pugno: & ego habebam arma, & percuſsi eum: dic ut di cam ij. in ſequẽti q. quæ incipit, quidam inſultauit me cũ baculo. & hoc eſt quod dixit Bal. in l:j.C.unde ui. qui dicit, ꝙ aduocati uolentes probare defenſionẽ alicuius, faciũt unũ articulũ de arctatione loci, ſcilicet, ꝙ ille erat ita arctatus in illo loco, quòd aliàs nõ poterat euadere. nam dicit allegãdo Bar. quòd hoc nõ eſt neceſſariũ: quia ſufficit probare inſultũ & terrorẽ armorũ: quia quicquid poſtea eſt factũ, dicitur factum ob defenſam: licet Bald. in l.j. in ſi. C. quando lice. ſe ſine iudic. uindi. dicat, ꝙ ille, qui minatur mortẽ alicui, põt in ipſo actu ab ipſo occidi: quia nõ debet expectare primò percuti: melius eſt enim occurrere in tẽpore quàm poſt exitũ uindicare: & quia illata percuſsio, nõ poteſt reparari. intelligo ergo iſta quando ille erat in actu percutiẽdi: quẽ cum difficul-
16 tate ille poterat fugere. *Et aduerte quia ſatis eſt probata defenſio, ſi teſtes dicũt & deponũt, quòd uiderũt Titiũ occidiſſe Caium ad ſui defenſionẽ: ut uoluit Bart. in conſil. ſuo v. quod incipit, quidã Maſsiolus. & de illo conſi. facit mẽtionẽ Sali. & eum approbat in l. ſolã. C. de teſtib. quod not. ſingu. Et de omnibus iſtis uide Sal. in l.j.C. unde ui. & uide d. Catal. in tract. de ſynd. q. cxcvij. qui dicit in fi. illius q. ꝙ probatur, quòd quis fecit ad ſui defenſionẽ, etiã per cõiecturas. Et allegat Bal. ita dixiſſe in l. j.C. de cõfeſſ. Dicit tamẽ Ro. in ſingulis primi anni. xxvj. alleg. Bal. ꝙ licet quis probet ſe occidiſſe Titiũ ad ſui defenſionem: debet probare, quòd ad ſui defenſionem neceſſariam hoc fecit: & ſi non probatur neceſſaria defenſio, non obtinet. & allega. Bald. hoc uoluiſſe.

*17 Inſultatus modum excedens in ſe defendendo, utputa uulnerando, potuit ſe defendere, & tamen occidit, an puniatur de occiſo, uel de exceſſu.*

*18 Inquiſitus poteſt probare per fratrem proprium quòd fecit homicidium ad ſui defenſionem, triaq; ſunt quæ requiruntur in defenſione.*

*19 Excedẽs modũ in ſe defendendo, quando puniatur in tantũ quantũ exceſſit.*

*20 Defenſio quomodo intelligatur fieri incontinenti.*

*21 Inſultus factus fuit contra me ſine armis, an poſſim me cũ armis defendere.*

ANGELVS.

17 *ADVERTAS etiã quia ſuprà dixi, cũ moderamine inculpatæ tutelæ, quòd ſi inſultatus modũ excedit ſe defendendo, utputa uulnerando, potuit ſe defendere, & tamẽ occidit, an puniatur de occiſo: & dicas quòd debet puniri ſolum de illo ex-
a ceſſu.[a] caſus eſt ſingularis in l. ſi adulteriũ cũ inceſtu [illegible]peratores. ff. de adult. & C. eo. tit. [illegible] Gracchus. & hoc uult Io. And. in Spec. de homicid. in rubr. & in c. ſignificauit. de pœnit. & remiſ. & Bal. in tit. de pace te. & eius uio. in uſib. feudorũ. Quod eſt uerũ, quando exceſſus eſt punibilis: ut in d. glo. in d. c. olim. Debet etiã talis ſe defendens articulare & probare, ꝙ hoc fuit incõtinẽti, & non ex interuallo, quia aliter diceretur ultio nõ defenſio: quę ultio non eſt permiſſa: ut not. in d. l. uim. Et dicitur fieri incontinenti, uel ex interuallo iudi

cis arbitrio, attenta qualitate iniu-
riæ, & facti perſonarũ: ut l.iij.§.cum
igitur.ff.de ui, & ui ar. Ac etiã debet
articulare & probare, quòd ante fa
ctum, & nõ poſt factũ ſe defendit, ut
not.tex.de hom.extrà in c.ſignifica-
ſti.& Bal.in d.l.j.C.unde ui.uerſ.ex-
trà op.ꝑ ante &c.intelligitur quan-
do eſſet tale factum, quòd reuocari
non poteſt, nec in priſtinum ſtatum
contraria uia reduci: ſecus ſi in pri-
ſtinũ ſtatum reduci poſsit, quia tunc
incontinẽti poſt factũ licet, ſed non
18 ex interuallo, ut d.§.cùm igitur.* Et
tene mẽti, & nunquã exeat mentem
tuã, quòd etiã iſte inquiſitus poteſt
probare per fratrẽ propriũ, quòd fe
cit homicidium ad ſui defenſionẽ.
ita dicit Bal.& Sali. in l.parentes.C.
de teſti.quia fiſcus tractat de pœna,
& lucro odioſo, cum aliena iactura
igitur: ut l.ſi quis uxori.§.j.ff.de fur.
Quæro ergo quid importent dicta
uerba, cum moderamine &c.gloſ. &
doct.in d.l.j.C.unde ui.dicũt multa.
Sed Bal. ibi in uer.quærit gl.in quo
cõſiſtat &c.cõcludit, & d.gl.triplicẽ
concluſionẽ. Primò quòd in defen-
ſione requiratur factorũ æqualitas:
ex quo ſequitur quòd aggreſſus ſi-
ne armis non poteſt uti armis, nec ar-
mis percutere. Secũdò requiritur tẽ
poris uicinitas, ut dictũ eſt. Nam ut
ſimul fieri dicãtur, oportet uel ſimul
fieri in ipſo cõgreſſu uel ſucceſsiuè
immediatè, uel quaſi immediatè: ut
d.§.cũ igitur. Tertiò, ꝑ talis & tãta
ſit expulſatio quãta eſt neceſsitas de
fenſiõis: hæc nanq; moderata defen
ſio, non plus facere q̃ oporteat &c.

ADNO. a ¶ De illo exceſſu.
*Adde d.Franc.de Aretin. in conſil.lxxx.
Pau.de Ca.in conſi.cxc.ancı.in cauſa car
ceratorum. Pet.de Anc.in conſi.cclxxxv.
Bal.in conſi.cccccxxx.in j.uolu.& conſil.
cij.in ij.uolu.& Franc.de Aret. etiam in
conſi.xxxiiij.& Cap.latè in conſi.xxix.
& d.Alexan.in conſi.lxxvj.& in conſi.
cix.in j.uolumi.& in conſil.xxiiij.& in
conſil.cxxxviij.in ij.uolu.Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia
adde, quòd uera eſt iſta cõcluſio, ꝑ
ſi inſultatus modũ excedit in ſe de-
fendendo, punitur de exceſſu tantũ:
& ſic de quanto, & nõ de toto: & ſic
pœna extraordinaria punitur, & nõ
ordinaria, & hoc pulchrè declarat
Bald.in l.ut uim.ff.de iuſt.& iur. qui
dicit quòd quis poteſt excedere mo
dum: aut ex dolo, & tunc plus puni-
tur: aut culpa lata, & tunc minus: aut
leui & minus: aut culpa leuiſsima.
& hoc uoluit Bal. in c.j.de pace iur.
firm.quia ille qui eſt in inſtati peri-
culo, & pœna magna, & metu, quic-
quid facit non dicitur facere animo
deliberato: quia motus dolore non
eſt in plenitudine intellectus, & do.
Bald. in d.l.ut uim, quòd ille qui eſt
aggreſſus non poteſt habere ſtate-
ram in manu, & ideo ſi excedit mo-
dũ in ſe defendẽdo, nõ punitur niſi
in tantũ inquantũ excedit, & ſic ex-
traordinariè punitur: & hoc etiã uo
luit gl.xxiij.q.j.in ſumma.& Pet.de
Anch. in cle.j.de homicidio, & But.
in c.ſignificaſti.de homi. Et hoc ex-
preſſè declarabitur per exemplum
infrà in illa q.quæ incipit, quare Ti
tius uulnerauit Seium, & ſtatim au-
fugit. Tene tamen menti prædicta
19 & tempera,* quòd uerum eſt, ꝑ ille
qui excedit modum in ſe defenden
do, punitur intantùm quantùm ex-
ceſsit. Hoc uerũ, ſi ex propoſito ex-
ceſsit: ſecus ſi culpa ſic inſultatus

fuit

fuit in dolo.ita reperio Pet.de Anc. hoc uoluiſſe in d.cle.j. de homicid. in fi.tertii notabilis.licet Bald.alle. dixerit in d.l.ut uim. In dubio autē non præſumitur dolus,ſed culpa in eo:quia faciēdo actum licitū exceſſit modum.iſta eſt pulchra theorica Sali.in l.Gracchus.C.de adul.in illa q.quando iudex torquendo occidit aliquē. Sed quis ſe defendēdo facit actum licitū: quia uim ui repellere licet.d.l.ut uim.ergo ſi exceſsit modum defendendo potiur præſumitur culpa quàm dolus.Credo tamen quòd in dubio iſta remittūtur arbitrio iudicis,qui diligenter omnibus conſyderatis iudicabit, an ex culpa lata uel leui, uel ex propoſito, per doctrinam Bal.in d.l.ut uim.cogita.

20 *Adde etiam inquātum tactum eſt, ꝙ opus eſt,ꝙ incontinēti fiat defenſio,quod Ro.in d.l.j.§.qui præſens. ff.de uerb.obl.dicit,ꝙ illa iura quæ dicūt uim ui repellere licet, dūmodo incōtinenti fiat:aliquādo ſi fiat poſt ſex menſes,dicitur incōtinenti per decenniū,puta, ſi unus magnus dominus uel potens expellat unum inferiorē. nam licet etiā in decēnio recuperare poſſeſsionē ſuum,& dicetur facta incontinenti.alleg.Hug. ita dixiſſe.j.di.in §.ius naturale.de quo dicto facit feſtum Bal.in l.fi.C. de his qui à non domino:de iſta dictione incontinenti,dic,ut latiſsimè ultra omnes doct.dixi in d.l.j.§.qui

21 præſens.ff.de uerb.obli. *Et inquantum ſupradictum eſt, quomodo dicatur factū cum moderamine inculpatæ tutelæ,& dictum eſt,quòd ſi ſine armis in me inſultum feciſti,ego armis non debeo me defendere: & ita limita iſtam materiam,ut dicam infrà in ſequenti glo.in tex.& additio. quia poteſt eſſe,quòd defenſio licita erit cū armis: licet ſine armis in me inſultum feceris: ut ibi uidebis:& de iſtis uide d.Abb.in c.olim. extrà de reſtitu.ſpo. qui diſputat in quo conſiſtat iſtud moderamen inculpatæ tutelæ. Sed do.Ant.de But. ibi latius diſputat.Concludit tamen ibi d.Abb. tandem quòd iſta relinquuntur arbitrio iudicis. Et uide ea quæ multū eleganter ſcripſit Ro.in ſingu.ſuis primi anni ſing.iiij.quod incipit,an ſi quis exceſſerit modum.

22 *Inſultauit me quis cum baculo,ego ne percuterer, eum cum gladio ferivi, unde mortuus eſt, quæritur an debeam puniri.*

23 *Inſultum fecit Caius contra Titium, à cuius facie poterat aufugere,nō aufugit:imò Caium percuſsit,an teneatur Titius.*

24 *Piſanus uel Peruſinus qui ſunt bellicoſi, & quibus eſſet uerecundia aufugere, ſi fuerit inſultatus, & fugere poſsit,an fugere debeat.*

25 *Robuſto uolente percutere debilē cum pugno,an debilis contra robuſtum poterit uti gladio.*

ANGELVS.

22 *EX his infert ibi Bald. ad qō. Quidam inſultauit me cū baculo, ego ne percuterer,eum cum gladio ferivi: unde mortuus eſt:quæritur an debeam puniri.in quo cōcludit, ſecundum glo.in d.l.j.uidelicet aut inſultatus poterat aliter quàm cum gladio ſe defendere:& tūc punitur: aliàs non. alleg.no.in l.ij.C.de ſica. In dubio autē cum fuerit inſultatus cū armis,quia fuſtes ſunt arma, præſumitur quòd ſine armis ſe defendere non potuit. Et etiam Bald. ibi

infert.pone,quidam fecit cõtra me inſultũ ſine ullo genere armorũ,uolens mihi dare unam maxillatã manu uacua: ego ne percuteret,gladio ipſum interemi:an puniar.Et diſtinxit,aut conſtat quòd poteram aliter me defendere,& tũc teneor: qa nõ ſeruaui modũ defenſionis,ſed uindictã aſſumpſi:aut cõſtat quòd ego non poterã euadere quin cũ uitupe rio percuterer,& tunc licitè feci:nã ſi hoc licet pro rerum defenſione: ut d.l.j.ergo fortius propter pſonas & corpus noſtrũ quod dignius eſt: ut l.in ſeruorũ.ff.de pœn.aut dubitatur,& tunc in dubio præſumitur, quòd alia uia patuerit defenſioni inter pares.Sed ſi inſultãs eſſet robuſtus,& ego ſenex,tunc præſumitur propter annorũ inæqualitatem quòd nõ potuerim aliter me defendere ſecundũ d.gloſſ.unde multæ circunſtãtiæ ſunt ponderãdæ:ut ex

23 prædictis patet.* Quærit Bal.in d.l. j.uer.pone quidã fecit inſultum &c. quidã cõtra me fecit inſultũ à cuius facie poteram aufugere: non feci, imò eũ pcuſsi:an teneat.Et cõcludit aut uiolẽtia infertur circa res ad earum occupatiõnẽ uel deſtructionẽ, & non debet quis fugere:quia fuga trahit ſecum periculũ circa res:ut l. j.§.ſi quis antè.ff.de ui & ui ar.aut circa perſonas: & tunc aut fuga importat periculũ ſalutis: quia inimicus eſt ſibi ad ſpatulas,& terga uertendo de facili poſſet uulnerari,& non debet fugere:imò ſalutẽ ſuam tueri:ut d.l.ſcientiã.§.qui cũ aliter. ff.ad l.Aquil.aut fuga importat periculum honoris:& tunc idẽ ſecundũ Iac.de Are.quia quilibet honorem ſuum debet tueri: & cũ lucro pręferre: ut ff.ſi qs om.ſ.cau.te.l.iul.Ex quo etiam Bar.in d.l.j.C.unde ui.&

24 ibi Cy.dicũt*,quòd ſi eſſet unus Piſanus uel Peruſinus qui ſunt belliſoſi, & uerecundia eſſet aufugere: quòd nõ debet fugere:ſecus ſi eſſet alterius patriæ,ubi homines non ſunt ita bellicoſi:quia nõ eſſet dedecus aufugere:& tũc aut fuga periculũ nõ importat,ſed cautelã quandam:tũc debet quis aufugere:quia ſibi nõ nocet & alteri prodeſt:ut ff. de aqua plu.arcen.l.ij.§.itẽ nauis. Et bene aduertendũ eſt quòd illud quod dixi ſuprà,de honore,intelligitur etiã de leui: quoniã leuis honor eſt curandus.facit ff.de iniuriis. l.iniuriarum.§.ſi quis de honore.

25 * Quid ſi robuſtus utitur cõtra debilẽ tantũmodo pugno:nũquid debilis poſſit uti gladio?gloſſ.in d.l.j. dicit quòd ſic.& idem tenet ibi Cy. Bar.& Bal.in uer.ſed pone robuſtus.

AVGV. Tu autem in hac materia adde inquantũ ſuprà tactum eſt: an ſi me inſultaſti ſinę armis ſed cũ pugno, an poſsim te occidere impunè cũ armis. Aduerte quòd dico quòd poſsibile eſt quòd impunè cũ armis poſſem te occidere iſto caſu, & dicor feciſſe ad mei defenſionẽ: & hoc eſt ſi accuſatus probaret per teſtes,quòd ipſe occidẽs aliter non poterat euitare illũ pugnum:quia ſi aliter illã iniuriã nõ poteram euitare,niſi te occidã,hoc poſſum:& hoc colligo ex doctrina Barto.in l.furẽ. ff.ad legẽ Corneliã de ſica.qui uoluit, quòd ſi probo feçiſſe ad mei defenſionẽ ſi interfeci te,probãdo quòd aliter nõ poterã euitare illam iniuriã realẽ,niſi te interficerẽ:quia ſi pro rebus hoc licet,multò magis

pro

pro perſonis: & hoc eſt quod dixit etiã multũ eleganter Anto. de But. in c. olim. extrà de reſtit. ſpo. qui ipſe examinat iſtã materiã, qui dicit, ex his apparet quòd Bartol. uult quòd teſtes ad probãdã defenſionẽ non debent concludere & deponere, ꝙ aliter euadere nõ poterat: ſed quòd aliter nõ poterat iniuriã defenſare, uel euadere illã iniuriã perſonalẽ. Vnde ſi ſum in uno angulo, ubi perſtrinxiſti me, & uis dare unã maxillatam mihi: & ita prope me eras, quòd cũ pugno poteras me percutere: nec poteram euadere quin me percuteres: ego ne me percuteres, capio unũ gladium quẽ habebã ad latus, & te percutio & interficio: tũc iſto caſu dicor feciſſe ad mei defenſionem per prædicta. Bene uerum eſt, ꝙ iſto caſu opus eſt, ꝙ iſta probentur, quòd aliter nõ poterã euadere illã iniuriã, niſi te gladio percuſſiſſem: ut dictũ eſt. & in hoc facio differentiã inter illũ caſum, quãdo tu inſultaſti, me cũ armis euaginatis: & ego occido te: quia iſto caſu non opus eſt, ꝙ iſta probẽtur, ſed ſufficit ꝓbare & articulare id quod ſuprà dixi in addi. in hac eadẽ gloſ. quæ incipit, dixi ꝙ licita eſt defenſio cũ moderamine inculpatæ tutelæ. ſecus quãdo occido in caſu quæſtio. noſtræ: quia opus eſt probare hoc p teſtes, quod dixi ſuprà: & hæc nota. Nec huic concluſioni obſtat quod ego dixi ſuprà, ꝙ ad hoc ut qs dicatur non exceſſiſſe modũ, opus eſt ꝙ arma ſint æqualia: pugnus cũ pugno: ſi cũ armis paruis & non inhaſtatis tãtundẽ debet eſſe ex parte defendẽtis ſe: quia prædicta non militãt ubi offenſus eſſet ita coarctatus ab autore rixæ & ſic ab inſultãte: quòd niſi inſultatus gladio ſe defendiſſet & percuſſiſſet illũ autorẽ rixæ: licet aggreſſor arma non habuiſſet, & uoluiſſet cũ pugno dare ſibi unã maxillatam, aliàs inſultatus non poſſet euitare illã iniuriã perſonalẽ: & hoc probatur ex his quæ ſuprà manifeſtè decidi, & maximè per do. Bart. in l. furem. & melius in l. j. C. unde ui. & do. Ant. de But. in d. c. olim, ubi do. Ant. etiam multũ elegãter diſputat: an quis teneatur fugere, ſi eſt inſultatus, ibi uide, & per Ang. elegãtiſsimè in l. is q aggreſſorẽ. C. ad legẽ Cor. de ſica. & ꝑ Ang. in l. j. C. unde ui. & ibi per Sali. ultra oẽs. & per Bal. in l. ut uim. ff. de iuſt. & iure. & probat in l j. C. unde ui.

26 *Inſultat⁹ an debeat expectare ſe pcuti.*

ANGELVS.

26 *QVAERIT ibi gloſ. an debeat expectare ſe percuti. & reſpondet ꝙ non, quàm ſequuntur docto. ibi, & Bal. in uer. quæritur gloſ. utrum quis &c. qa melius eſt ante cauſam uulneratam occurrere, quàm poſtea remediũ quærere: ut l. j. C. quãdo licet unicuiq; ſe ſi. iu. uin. & l. fin. C. in quib. cauſ. in integrũ reſtitut. nõ eſt ne. Itẽ nũ eſt remedium, cũ nec reparari poſsit: ut C. de appella. l. ſi quis facit. quod not. Bart. in l. v. in princi. etiam l. ſi ex plagis. §. tabernarius. ff. ad l. Aquil. & ſuprà dixi. Quærit etiam ibi gloſ. an debeat expectare aliquem actum fieri ab offendẽte. & glo. dicit ꝙ ſic, debet enim expectare ſe inſultari & armis & clamore terreri: nec poteſt præuenire omnia iſta: quia qui primò incœpit rixam, ille eſt qui primò poteſt offendi: ut ff. ad l. Aql. in d. §. tabernarius. & ibi

Bal.

Bal.& Flo.& ita dicit.Bal.in d.l.j.uer ſi.ſed nũquid debeat expectare &c.

AVGV. Tu adde an quis debeat expectare ſe pri⁹ percuti,quod Bar.per illũ tex.in l.idẽ eſt. §.armis. ff.de ui & ui ar.dicit quòd non.& idẽ Bar.& Ang.in d.l.j.C.unde ui.& ideo do.Anto.de But.in ca.olim.extrà de reſtit.ſpol.in xix.col.qđ Gof. non laudat,ꝙ qs patiatur ſe primò percuti:quia poterit eſſe ꝙ ſi expectaret primũ ictũ,non eſſet poſtea locus defenſioni,per l.ſi ex plagis. §.tabernarius.ff.ad le.Aquil.& l.j §. cum arietes.ff.ſi qua.paupe.fecisſ.dica.ſufficit enim terror armorũ ſecũdum Gof.& dic ꝙ de hoc habetur xxiij.q.j.in ſumma.& in c.ſignificaſti.extrà de homici.dicit tamen do. Anto.quòd Cy.in l.j.C.unde ui.tẽperabat hoc, qa dicit ꝙ quidã ſunt qui minãtur antequam percutiant, & percutiũt,& iſti nõ ſunt expectandi:quidã uerò ſunt ita timidi ꝙ non percutiunt,& iſti ſunt expectãdi:ut l.j.C.ſi quis impe.ma.Refert tamen do.Anto.ꝙ Bar.aliter dicebat,ſcilicet,ꝙ ſi ueriſimilia præcedũt indicia,& actus manifeſti,quòd ille intendebat offendere, & alter iſte ſe defendere non poterat,poteſt,aliàs non.Et cõclude tu in hac materia ꝙ an debeam expectare me prius percuti, uel non: patet ex ſupradictis deciſionibus proximis, quæſtio.in text.& in addi.quia ſi tu aggreſſus es me armis euaginatis,non debeo expectare me prius percuti:idẽ ſi tu eras ſine armis,& ego habebam arma:ſed aliter non poteram euadere illã iniuriã perſonalẽ: & uide Abb. in d.ca.olim.qui dicit quòd omnia iſta relinquẽda ſunt arbitrio iudicis.

27 *Minis ſolis interuenientibus,an alter poſsit minantem percutere.*

28 *Iniurioſis uerbis ſi aliquis protractus fuit in rixam,& uulnerauit iniuriantem,an debeat puniri de toto uel de exceſſu.*

29 *Iuſtũ dolorem temperare eſt difficilimum:& ideo neſciens tẽperare mitius punitur.*

ANGELVS.

27 *QVAERITVR an ex ſolis
a minis[a] poſsit percutere minãtẽ. glo. in d.l.j.ſentit, ꝙ ſic:ſi minator ſuas minas conſueuit exequi.arg.l.j.C.ſi qua.præditus pote.Sed Bal.in d.l.j. uer.ſed nunquid ex ſolis minis &c. tenet contrariũ:qa licet quis minetur,nõ incipit delinquere facto,ſed uerbo,nec ad actũ proximũ procedit:& ideo dicit ꝙ uerbis cõtra uerba debet reſiſti:non autẽ ad manus & ferrũ.allegat Spe.tit.de accu.uer. quòd ſi te uocaui latronẽ.dicit tamẽ ꝙ ſi in mora expectationis eſſet periculum,ex quo liquet de animo, tunc tenet glo.quòd melius eſt aduerſus iniuriã prçparare quàm ſe in diſcrimine coarctare. Quid autem ſi ille qui minabatur expectabat ſocios uenientes:certe poterit præuenire:quia ſi expectaret,fortè nõ poſſet ſe defendere.qđ tamẽ intelligit, ꝙ hoc facere debet,ſi aliter euadere nõ poterat:ut patet ex prædictis.

ADNOT. a ¶ Minis. *Adde quòd committens delictũ per iram mitius punitur:ita Frã.de Are in cõſi.xxxiij.Ber.*

AVGV.Tu autem in hac materia adde,ꝙ ideo uidetur,ꝙ ex ſolis minis quis poſsit aliũ percutere: nã ſuprà ſæpe dictũ eſt,ꝙ ſufficit,ꝙ quis habuerit iuſtũ metum:ſed minæ inducũt iuſtũ metum.glo.Bar.&

omnes

omnes doct.in l.metũ.ff.quod met.
cau.l igitur.Et no.per doct.& maxi
mè Salic.in l.j.C.ſi qs impe.maledi.
ſed nõ recedo à doctrina Bal.in l.j.
C.unde ui.adde tamẽ unã mirabilẽ
28 limitationem.* quòd ſi qs minatus
eſt mihi,& propter iſta uerba iniu-
rioſa illata contra me uel propter
alia uerba iniurioſa,ego hoc modo
protractus ſum in rixã,& ego uulne
raui te,non debeo puniri de toto,
ſed de quãto ego exceſsi:iſta eſt ſin
gularis doctrina Ange.quam tradi
dit per illũ tex.in l.ſi adulteriũ cum
inceſtu.§ itẽ imperatores.ff.de adul.
qui Ang.dixit iſta uerba formalia p
29 illũ tex.Not.* ꝙ difficilimũ eſt tem
perare iuſtũ dolorẽ, & ideo neſciẽs
temperare punitur mitius : & alle-
gat pro illis qui incidũt in aggreſ-
ſurã cõtra alterũ inferẽtẽ uerba in-
iurioſa:punitur enim tũc qa plus fe
cit,nõ quia ſe nõ debuit uindicare:
uerba enim iniurioſa ſunt illa quã-
do qs minatur mihi mortẽ.Idẽ etiã
qa proferũtur cõtra honorẽ meũ:ut
probatur in l.j.ff.de iniur.coniũcta
l.prętor edixit.eo.ti.& hęc bene no.

*30 Pater & mater an filium tam legiti-
mum quàm non legitimum defende-
re poſsint.*

*31 Filius an poßit uel debeat defendere
patrem & matrem.*

*32 Maritus uxorẽ,ſpõſus ſponſam,ama-
ſius cõcubinam,an defendere poßint.*

*33 Conſors conſortẽ,ſocius itineris ſociũ,
cohabitans ſociũ cohabitationis aut
uitæ,dominus ſeruũ, uaſallũ aſcripti
tium,familiarẽ conductũ,abbas mo-
nachum,monachus abbatem,an de-
fendere poßit,& an inſultans ſociũ
inſultantis offendere ualeat,mediator
quoque an offendi poßit.*

*34 Familiaris an dominum armis & cla
more,ac quocunque modo poteſt, de-
beat adiuuare.*

ANGELVS.

30 * QVAERO ſicut poteſt qs ſe-
metipſum defendere, an poſsit etiã
filiũ defendere.Bal.in d.l.j.uerſi.ex-
pedita eſt gl.&c.dicit,quòd docto.
dicũt, ꝙ ſic,per l.iſti quidẽ.ff.quod
met.cau.quod Bal.intelligit,ſiue ſit le
gitimus ſiue nõ,quia natura cõmu-
nis eſt:ut l.hos accuſare.§.fina.ff.de
accu.nec poteſt cõſtitutio naturam
immutare:& ſic ſiue ſit in poteſtate
ſiue non:& ſic mater poteſt impunè
& ſine mãdato defendere filiũ:ut l.
31 quia mater.ff.de in ius uocã.* Quæ-
a rit etiã Bald.in d.l.j.an filius[a] poſsit
defendere,patrẽ & matrẽ:& in uer.
ij.quęſtio eſt,an filius &c.dicit quòd
ſic:imò etiã dicit quòd ſi filius non
defendat patrem & matrẽ,punitur:
ut l.utrum.ff.de parri.Itẽ carnẽ ſuã
quis nunquam habuit odio.ut not.
32 in l.ij.ff.de in ius uocan.* Quæro
an maritus poſsit defendere uxorẽ
ſuam:uel econtrà.Bal.in uer.ij.quę-
ſtio,an maritus & cętera.dicit quòd
ſic:quia duo ſunt in carne una.xxiij.
q.ij.c.admonere.Idem de concubi-
na & amaſio propter amicitiã non
leuem quę inter eos extat.ff.de uer.
ſigni.l.inter amiciſsimos.& quia do
meſtici ſunt & quadã ſocietate iun-
guntur.ff.de diuor.l. quod ait.& ff.
de adulte.l.ſi uxor.§.ſi minor.uer.ꝙ
ſi in concubinã.& C.de bo.quæ lib.
l.nõ ſine.Idem de ſponſo & ſponſa,
quia eodẽ zelo amoris adinuicem
cõnectuntur:& quia de ſpõſa & uxo
re idẽ debet eſſe iudiciũ.ff.de ſpon
ſa.l.oratio.& in d.§.ſi minor.ita di-
xit Bal.in d.l.j.uerſicu.quinta eſt,an
ſponſus

ſponſus &c.& etiã amici mei & uicini mei,& peregrini poſſunt percutere uolẽtẽ me expellere de poſſeſsione mea:ita dicit Bart.in l.de-
33 uotũ.C.de metal.lib.xij.ª Idẽ & cõſortes:quia iniuria quæ fit uni,fieri uidetur toti conſortariæ ᵇ: & ideo omnes proſequi poſſunt eorũ iniuriam:ita not.dicit Bart.in l.cum ſcimus.in prin.ij.col.C.de agri.& cenſi.lib.xj.& etiam ſocius itineris poteſt defendere ſociũ, qa iniuria eſt communis: ut ff.de iniur.l.itẽ apud. §.tenetur.& idem in ſocio cohabitationis uel uitæ.xxiij.q.iij.c.hac ratione.per totũ.& etiã poſſum offendere ſocium criminis qui criminoſo & criminis aggreſſori ſocius eſt: ut l.j.C.de rap.uirg.& l.raptores.C. de epiſco.& cle.ita dicit Bal.in d.l.j. uer.ſexta eſt an quis & cætera.quamuis ſocium criminis poſsim offendere,non tamẽ poſſum offendere mediatorem uel aliũ circunſtãtẽ qui ſe de crimine non impedit, aliàs teneor:ut d.§.qui cum aliter.an dominus poſsit defendere ſeruum & ecõtra.Bal.in d.l.j.dicit,ꝙ ſic, ut l.Lucius.ff.de appel.& ibidẽ dicit idem in uaſallo & aſcriptitio:& idem dicendũ eſt de abbate in monachũ & econtrà:nam pro iure ꝙ quis habet in iſtis,ſua intereſt pecuniariter eos non lædi:& idẽ dicit in familiari cõducto:quia eſt de domini familia:
34 ut ff.de uſu & hab.l.ij.ᵃ Et idẽ quia familiaris debet adiuuare dominũ armis & clamore,& quocunq; modo poteſt,etiã cũ ſui corporis periculo:ut l.j. §.eod.autem tecto.ff.ad Silla.& l.cum dominus.eo.titu.& ita etiã tenet Flo.in d.c.qui cum aliter.

ADNOT. a¶ An filius. *Adde & uide Bal.in conſi.viij.in prima parte incip.in cauſa uertente inter Chriſtophorum.ubi quod filio naturali licet defendere patrem.* Ber.

b ¶Conſortariæ. *Adde & uide Alex. in conſi.xcviij.in j.uolu.* Ber.

AVGV. Tu autem in hac materia adde hic,ꝙ doct.maximè Bald.in l.ut uim.ff.de iuſt.& iur.uidẽtur approbare omnes iſtas cõcluſiones.Et aduerte: quia ſi licitũ eſt uni extraneo defendere unũ inſultatum,multò magis iſtis perſonis, de quibus ſ. quæ concluſio, an ſit uera uel falſa, dixi ſ.in hac gloſ.in j.addi. Sed aduerte,quia do.Ang.tangit hic unam pulchrã concluſionẽ, an licitũ ſit mihi offendere nõ inſultantem me:ſed ſociũ illius qui aggreſſus eſt me,uel mediatorẽ.Et in hoc allego unã mirabilẽ doctrinã Ang.quã poſuit in l. ij.C.ad l.Cor.de ſica.per quã doctrinã poteris limitare prædicta: Nã dixit Ang.ibi per illã gl.ſi. Nota mirabiliter hãc gl.quæ decidit ꝙ cõſtitutus in uitæ diſcrimine propter inſultũ:nedũ quòd impunè poſsit offendere inſultãtẽ & occidere:imò ſociũ ipſius & aliũ,ſi per illud euadit ab illo diſcrimine.Sed dicit Ang.quãtũ dictũ eſt de nõ ſocio,intellige ſi hoc nõ fecit ex propoſito : uel ſi ex propoſito, nõ eſt tamẽ puniẽdus l.Cornelia: quia fecit ob tutelã ſui,non autẽ principaliter ob iniuriã : & ponit exẽplũ,ſi unus ex bono ꝓpoſito uenit ad mediãdũ:& cepit forſitã inſultantẽ & inſultatũ,& qa uires inſultantis præualebãt:niſi inſultatus talẽ mediatem percuſsiſſet, fuiſſet occiſus, nullus dixerit talẽ occidentẽ teneri de homicidio:& dicit Ang.quòd illa gl.in d.l.ij.hoc uoluit ſing.& allegat

pro

pro hoc,quia igne immiſſo in unam domũ,licitũ eſt deſtruere domũ uicini,ut ignis cõuolãs nõ cõburat meã: ita licitũ eſt percutere ne occidat, arguẽdo de rebus ad pſonas,quód eſt no.dignũ ſecũdũ ipſum. Si aũt percutiẽs aliũ nõ eſſet in tali diſcrimine cõſtitutus,tũc dicit Ange. ibi, quod tũc percutiens teneretur de tali percuſsione:etiã ſi ipſum occidiſſet præter propoſitum:licet tunc non teneretur l.Corne.de ſica.quia non dolo. alleg.tex.in l.ſcientiam.§.qui cũ aliter.ff.ad leg.Aqui. Et hæc certè not. quia pulchra & ſingularia ad euadẽdum hominem à morte.

*36 Defendere aliquem promittens,an teneatur illum defendere.*

ANGELVS.

35 * QVID aũt ſi qs promiſerit aliquẽ protegere & defendere: nõ dico in cõtractu,de quo loquitur l.fin. C.de ac.emp.iſtã quæſt.format Bart. in prima conſtitutione ff.& ibi determinat quòd poteſt & tenetur etiã ipſum defendere cum armis:& allegat text.cum glo.in l.deſertorem.§. ñ.ff.de re mili.

AVG. Tu aũt in hac materia adde, quòd poteſt eſſe in contractu, etiam uerbũ defendere intelligitur cũ armis:& hoc quando unus ſuperior uẽderet uni priuato.ita per bonas rationes cõſuluit multũ eleganter Pe.[a] de anc.in conſi.ſuo lxxxiij. incip.in Chriſti nomine omiſſo primo dubio.quæ concluſio an ſit uera uel falſa, latè ego dixi de omnibus iſtis poſt Moder.in l.ſtipulatio iſta. ff.de uer.ob.dic ut ibi latè dixi.

ADNOT. a ¶Pet.de anc.*Adde Pau de ca.in conſi.cxcvij.in j.impreſſis.Bernardi.*

*36 Vulnerato Seio à Caio ſtatim aufugiente,ſi Seius poſt Titium aufugientem currat,& illi uulnus inferat,nunquid Seius punietur.*

ANGELVS.

36 QVAERITVR, Titius uulnerauit Seiũ,& ſtatim aufugit.Seius poſt eum currens uulnerauit eũ quod nõ licuit,ut patet ex prædictis:nunquid puniet ac ſi primò offenſus nõ fuiſſet.Bal.in d.l.j.uer.decimo quęritur, Titi⁹ &c.ſecũdũ la.dicit ꝙ debet puniri,quia difficilimũ eſt iuſtum dolorem temperare: ut l.ſi adulteriũ. §.imperatores.ff.de adul.Mitius tamen punietur,non tãquam doloſus ſed tanquam culpoſus:& quia incõſultus[a] calor caret uitio doli: ut ff. ad Turpil.l.j.§.quæritur. quod not.

ADNOT. a ¶Inconſultus calor.*Adde tu & uide Fran.de are.in cõſi.lxxx.qui idem dicit.*Ber.

AVG. Tu autem in hac materia adde,quòd dum eſſem aduocatus,uidi multos aduocatos refricãtes in dubium,an iſta cõcluſio ſit uera uel falſa: ſed ſemper mihi placuit iſta ſententia Iaco.de are.pro qua allego in terminis Ant.de but.eam approbaſſe in c.olim.extrà de reſt.ſpo. in xix.colum.& ita pro hac opinione conſuluit Bal.Papiæ:ut in terminis noſtris:& refert & ſequitur Pau. de caſt.in conſilio ſuo cxc.in fi.& uide Salicet.in l.prima.C.unde ui.adde Alberi.in ſecunda parte ſtatutorum.q.xlv.

*37 Vulnerauerunt ſe duo ſimul,& ignoratur quis fuerit aggreſſor, quid fiet.*

ANGELVS.

37 * QVAERIT gl.in d.l.j.quid ſi dubitetur utrũ ſit factũ ad defenſam uel nõ:quia duo ſimul percuſſerunt, & igno

& ignoratur q̄s fuerit agreſſor.gl.in l.j.§.cū arietes.ff.ſi quad.pau.fe.dic. dicit ꝙ uterq; abſoluitur.& Bal.in d. l.j.uer.duodecimò quæro cū gl.&c. dicit ſic.non enim uidetur maleficiū probatū,quia defenſio nō eſt maleficiū:& certū eſt ꝙ alter eorū cōmiſit maleficiū. Iniuſtitia igitur eſſet,ſi uterq; cōdēnaretur:q̄a innocēs propter peccatorē periret:ut no.glo.C. uti poſ.l.j. Sed contrariū uidetur,ꝙ ratione dubii uterq; condēnetur.ff. uti poſ.l.ſi duo.in prin.melius facit ff.ad leg.Aqui.l.ſcientiā.§.qui cum ſtramenta.Si uerò conſtaret quis eſſet in culpa, ille condemnaretur.ff. ad leg.Aqui.l.quemadmodum.§.ſi nauis.Si autem cōſtaret quòd unus fuit in culpa,alter nō:ſed non apparet quis iſte, & quis ille, dicit Bal.ꝙ quidam tenēt gl.alii quòd nulla defenſio eſt probata,cum probatio ſit incerta & obſcura:ideo non releuat. c.cum in præſentia.de proba.& defenſio,tanquam exceptio peremptoria liquidò eſt probanda. Sinautem conſtaret quòd unus alterū, & alter alterum offendit,nec quicquā aliud probatū eſt ad defenſionem , tūc uterq; punitur:nec ob.§.qui cùm ſtramēta.quia ibi datur opera rei licitæ: ideo facilius recipitur excuſatio,quia nō ita præſumitur dolus,ſicut in factis illicitis.ff.de iniu.l.illud.& l.ſeq. q̄d no.quia ſemel habui de facto:&
a iſtā opinio.ſequutus fui. [a] licet Bar. teneat glo.in d.§.cū arietes.Sed ueriorē credo opinionē Bal.ne delicta remaneāt impunita per rationes ſuas.Et adde prædictis q̄d no.Bar.in l.ſi ſeruū.§.ſequitur.ff.de uerb.ob.& in l.cum pater.§.libertis.ff.de leg.ij. Sed in ſimili elegāter no.Bal.Ang.& Imo.in l.ſi mora.ff.ſolu.mat.q̄a facit differētiā an quò ad ſe dicant rupiſſe pacē,an quò ad uindictā publicā. dic ut ibi:quia eſt bona determinatio.& ibi uideas Ludo.qui plenè & bene loquitur.& Io.an.latè in addi. ad Spe.in tit.de treu.& pa.in rub.& Bal.in l.ut uim.ff.de iuſt.& iure.& in l.qui fidem.de tranſac.& in l.cū proponas.& l.petens.C.de pac.

ADNOT. a ¶ Sequutus fui. *Adde quod opi. Bald.ſaluari poteſt per text.in l.ita uulneratus. § . ita autem. qui dicit pro publica utilitate cōtra ſubtilem diſputādi rationem multa in iure ciuili recepta fore:& per illum tex.dixit Ro.in conſi.cecc j. ꝙ iudex pōt teſtē punire de falſo,qui dixit ꝙ Titius poſſedit per tēpora & tēporibus in c.annotatis cū capitulatū eſſet,q, Titius poſſederat per plures & plures annos,& reuera nō poſſederat,niſi per quatuor mēſes,licet de iuris ſubtilitate poſſet dictū talis teſtis ſaluari.& ꝙ doctrina Bar.in l.ſi in rixa.faciat ad doctri.Bal.nō uidetur uerū,quia in d.l.ſi in rixa.apparet de princi.& fine delicti.& certū eſt ꝙ omnes deliquerunt:ſed in caſu propoſito nō apparet de principio nec fine delicti:nec certum eſt ꝙ ambo deliquerūt,imò incertū:unde propter incertitudinē uidetur ꝙ opi.gloſ.& Bart.procedere debeat:& per ea uide q̄d uoluit Ro.in conſi.cccc j.ubi uult quòd ſi incendiū exoriatur in domo in qua duo habitant,& ignoratur cuius culpa proceſſerit:quòd propter incertitudinē ambo abſolui debent. Ber.*

AVG. Tu aūt in hac materia adde, ꝙ Bal.in d.l.j.§.cum arietes.dicit,ꝙ inquantū illa gl.uoluit,ꝙ ſeq debuit abſolutoria. Nā dicit ipſe ꝙ doc.tenēt cōtra illam gl. Et ideo dicit,ꝙ ſi duo inuicē ſe percuſſerūt unus alterum

rum,& alter alterum,in nullo ſit abſolutio, ſed uterq; condẽnabitur. Et hoc uoluit etiam Bal.ibi in add.in d. §.cum arietes. & expreſsius in l.ut uim.ff.de iuſt.& iur.qui dicit, quòd illa gl.in d. §.cum arietes.quæ uoluit, ꝙ neuter puniatur,debet intelligi,ꝙ nemo punit̃ ſub nomine delicti inſultus:ſed ſi interuenit cædes,& uulnera, de iſtis uterq; punit̃ : uel dicit, dic uerius, ꝙ ad intereſſe partis nemo punitur:ſed bene puniũtur criminaliter:quia ambo delinquũt cõtra rẽpublicã. & iſta cõcluſio probatur p doctrinã Bart.in l.ſi in rixa.ff.ad leg. Corne.de ſica.qui dicit, ꝙ ſi plures uulnerauerunt aliquem , & erat unũ uulnus mortale tantũ: & ignoratur quis fecerit illud: ꝙ in dubio tali omnes debẽt decapitari.Non ergo eſt inconueniẽs, ꝙ unus patiatur pœnã pro alio,cum quis dat operã rei illicitæ,etiã inquãtũ Dominus Ang.hic incidenter tangit illã materiã,quando ruperunt pacẽ, & ignoretur qui fuit aggreſſor ad hoc,ut pax dicatur rupta. Adde & dic ut ego latiſsimè dixi ultra doctores in add. meis poſt Moder.in l.mora.ff.ſo.ma.dic ut ibi.

SVMMARIVM.

1 *Lege Corneli.de ſica.quis teneatur,ſiue liberum hominem ,ſiue ſeruum interemerit.*

ET ex interuallo dictus Titius ex dictis uulneribus mortuus fuit , & eſt ut uotum ſuum iniquũ dictus Caius ad-
1 impleret. * Et quis teneat̃ de ſicariis,ſiue liberum hominem,ſiue ſeruum interemit:uide l.j.§.j. ff.de ſica. inſtit.ad l. Aquil. §.liberum. ff.ad legem Aquil.l.idem Neratius. §.ſi dolo.& ibi not.gloſſ.

A V G. Quia hic non intendo tractare iſtam materiam,ſed infrà dicetur in hac eadem gloſſ.in uerſicu. & aduerte, qa pœna homicidii eſt pœna capitalis:dic ut ibi dicam.

2 *Vulneratus ſi ex interuallo moriatur: an intelligatur mortuus ex præcedentibus uulneribus.*

3 *Vulneratus intra quod tempus præſumatur mortuus ex uulnere.*

4 *Iudex in electione medicorum adhibendorum uulnerato , quando debeat ſe intromittere.*

ANGELVS.

2 * QVAERO,ſi ex interuallo moritur, præſumatur mortuus ex dictis uulneribus. Iſtam quæſtionẽ format Bar.in l.ſi in rixa.ff.de ſica.& allegat gloſſ.ſingu.in l.j. C. de emen.ſeruo. q dicit, ꝙ ſi uiſus fuit ambulare etiã cum baculo poſt tres dies à die uulnerum,non præſumitur mortuus ex dictis uulneribus:ſed Bar.dicit ibi,ꝙ ſtandum eſt iudicio medicorum:ut l. ſemel.C.de re milit. & ſi plures poſſint haberi,plures adhibeantur: aliàs ſufficit unus, ut in auth. de non alie. aut permu.§.quod autem. uide clarius per Bartol.in proœmio ff.in ſi. princip.& ibi Cyn.& Bal.in tertia colum.uerſi.& ideo an uulnus ſit mortale &c.& ibi Cyn. & Bal.in c.j.quib. mo.feu.amit.uerſi.ſed quid eſt,quod ibi dicitur &c.& Bart.in auth.de non alienan.§.qd autem.per illum tex.& ibi Ang.& Spe.tit.de prob.§.ſi.uerſi. hoc quoque no.ubi plenè facit quod not.Bar.in l.j. §.j.ff.de uen.inſpic. & Petr.de Ancha.in c.presbyterum.de homici. & Bal.in c.j.in princip. quib. mod.feu.amit.in ij.colum.uerſi.quidam quod dixit &c. & Ange.in l.j.C. de emen.ſer.& pro hoc eſt tex.in ca.

ſignificaſti.lo ij.ibi, iudicio peritorũ. de homic.& ibi Ioan.and. & iſtud puto uerum:licet Salic.in dicta l.j.C.de emendatio. ſeruo. aliter diſtinguat: quoniam tex.uariè loquuntur. Nam dict.gl.dicit de tribus diebus. ad idẽ c.ſi qua fœmina.l.di.ſed in ca.continebatur. de homi. uidetur dicere de octo diebus . facit d.c.presbyterum. ubi dicit intra paucos dies:& c.ad audientiam.eo.tit.dicit aliquandiu.facit quod not.Floria.in l.ait lex. ff.ad legem Aquil.

2 A V G.Tu autem in hac[a] materia adde quòd certè reperio doc.& tex. uario modo locutos eſſe. Nam Angel.in l.prima.C. de emen.ſeruo.dicit not.iſtam gloſſam,quæ eſt ſingularis,& nõ eſt alibi, ſecundum qđ hic loquitur de triduo.Nam dicit,loquitur ſecundum legem Moſaicam: ſed in foro contentioſo, tam in canonico,quàm ciuili,non ſufficit:licet percuſſus poſt triduum ambulet ſuper grabatum ſuum: ſed ſi ambulauerit poſt dies xl . quia nullus uulneratus ſecundum ſententiam medicor,poteſt uiuere ultra xl.dies poſt uulnus: unde ſi per unam diem uiuit, & poſt ea decedit,præſumitur mortuus non ex uulnere:eodem modo dicit ſi uulnus non eſſet mortale. & hoc probaret per medicos: quorum ſententiæ debet ſtari,dicta l.ſemel. Adde tamẽ quòd Dominus Antonius de Butrig. in c.præterea.de cle.percuſ.dicit no.

3 ex iſto text.cum gl.* quòd ſi in breui poſt percuſsionem ſecuta eſt mors, præſumitur quòd ſit mortuus ex percuſsione uulneris : ſecus ſi poſt longum tempus eſt mortuus:quia præſumitur,quòd non ex uulnere ſit mortuus: & hic text.declarat quantum ſit longũ tempus,ſcilicet poſt octo mẽſes.Limitat tamen ibi hoc do. Anto. de Butrig.dicens,hoc credo arbitrarium attenta quantitate , & qualitate uulneris. Aliam limitationẽ dat etiã ibi do.Abb.in d.c.præterea. qui dicit quòd licet quis ſuperuixerit per octo menſes à die uulneris,ut non præſumatur mortuus ex uulnere.Nam dicit hoc uerum,quãdo percuſſus poſt octo menſes conualuit,ut ſentit glo. in l.j. C.de emend.ſer. Secus uerò ſi uulneratus ſemper in deterius ſe habuit:& tandem deceſsit.Subdit tamẽ ꝙ hæc regula ſatis põt relinqui arbitrio iudicis.Gand.uerò in tract.maleſi.ſub ru.de homicidiariis.in q.quæ incipit , Quæſtio etiam dubitabilis ſubſequitur.ibi uidetur uelle, ꝙ ſtatur iudicio medicorum. Iſtam partẽ credo uerã.Et ideo Alber. de Roſa. in ſecunda parte ſtatutorum.q.xxxvj. quæ incipit, item quid ſi aliquis uulnerauit aliquem. ubi Alb. facit mentionem de omnibus iſtis, quando aliquis etiã ſuperuixit poſt uulnus per octo menſes,& multa allegat,& multos doct.tandem Albe.ibi dicit,ꝙ in hoc caſu ſemp uidit ſtari dicto medicorum : & dicit, ꝙ ita de facto obtinuit.Et inquantũ dictum eſt, an unus medicus, uel plures adhiberi debẽt, ad uidendum,an uulnus ſit mortale, uel non. Adde quæ ſuprà latè dixi in gl.quæ incipit, (una alia percuſsione,& uulnere.)in prima additi.mea: & quid ſi iſti medici diſcordant,quid faciendum eſt?Adde quæ latè dixi ſuprà in gloſſ.in uerbo,(cicatrix.) in fi. Bal.tamen in c.j.quibus mo.feudum amit.uidetur uelle , ꝙ ſi medici ſunt uarii,& ille mortuus eſt,ꝙ præſumitur mortuus ex uulnere. & Gandi.in

loco

loco ſuprà allega. dicit, ꝙ ſi medici
dubitāt, an uuln⁹ ſit mortale, uel nō,
& ille moriatur, ꝙ dicitur mortuus
4 ex uulnere. tene tamen * menti quæ
dixit Gandi. in loco ſuprà allegat. ꝙ
in electione iſtorum medicorum iu-
dex nō debet ſe intromittere, ſi ami-
ci uulnerati, & uulnerantis concor-
dant ſe in electione medicorū. Si ue-
rò diſcordāt, iudex eliget ipſe. Et hoc
etiam uidetur uelle Io. and. in addit.
Spe. in titu. de homici. §. j. in princ. &
do. Anto. de Butr. in d. c. propoſuiſti.
licet non ita clarè loquatur ſicut lo-
quitur Gand. uide pulchrum conſiliū
Pet. de anch. in cōſil. ſuo cclxxxv. qui
dicit, ꝙ ſi quis poſt uulnus uixit poſt
tres dies, nō dicitur mortuus ex illo
uulnere, ſecūdum gl. uel aliter ſecū-
dū Dy. ſi dicim⁹ tēp⁹ eſſe arbitrariū,
dicit ꝙ iudex habet arbitrari, ꝙ poſt
uulnus in breui debet mori, aſtud bre
ui, debet arbitrari intra tres dies: uel
melius, ſi unus medic⁹ dicat, ꝙ mor
tuus eſt ex morbo ſuperueniente: li-
cet milies conſtaret de morte, talis
occiſor non debet mori: ſicut dici-
mus in ciuilibus: ſi per duos teſtes
conſtaret de debito, & per unum te-
ſtem de ſolutione: tamen per unum
ſolum teſtem idoneum de ſolutio-
ne eliditur illa plena probatio: ita in b
criminalibus dicendum eſt, ibi uide.

ADNOT. a ¶ Tu autē in hac. *Adde tu hic quæ poſui ſuprà in uerbo cicatrix.*

ADDITIO. *Tu adde domi. Boniſa. Vitali. in ſuo opere maleſic. in rubr. quid ſit accuſa nu. 131. uer. ſed quid uulneraſti aliquem &c.*

8 *Vulnerato mortuo ex negligentia, uel mala cuſtodia ſua aut imperitia medicorum, reus tenebitur de uulneribus, non de occiſo.*

9 *Vulnerans unum debilē, propter quod uulnus regulariter ſanus non moreretur: ſi ille debilis moriatur, an tenebitur de occiſo.*

ANGELVS.

5 * QVAERO, quid ſi mortuus
a [a] eſt ex negligentia ſua, uel mala cu
ſtodia, uel medicorū imperitia. dico
ꝙ reus tenetur de uulneribus, & nō
de occiſo: ut l. qui occidit. in fi. & ibi
Flor. & in l. ſi ex plagis. in prin. ff. ad
leg. Aquil. Sed ſatis dicas in uer. quę-
ro aliquis fuit uulneratus & cætera.
6 * Quid autem ſi percuſſit unum de-
bilem, & intulit uulnus, ꝙ regulari-
ter in ſano non eſſet mortale, & ille
debilis, uel infirmus moritur, an te-
b neaē de occiſo? dico ꝙ ſic [b]: ut l. qua
actione. §. ſi quis ſeruum ægrotū. ff.
ad l. Aquil. & ibi Flor. & in l. ita uul-
neratus. quod bene no. qa uidi Nur-
ſiæ aliquos errare uolētes defende-
re homicidas: qa capitulāt, ꝙ uulne-
ratus erat debilis, & cætera. & capitu
lant cōtra ſe, ut patet in dictis iurib⁹.

ADNOT. a ¶ Mortuus. *Adde & uide do. Bar. ſoxi. in cōſi. clxxviij. quaſi per totum. ubi de uulnerato qui deceſſit poſt octo menſes quādo dicatur deceſſiſſe ex uulnere.*

¶ Quod ſic. *Adde tu & uide Raphacu. in cōſi. cxxxiiij. & Capo. in conſil. lxij. Bernar.*

AVG. Tu autem in hac materia adde de hac prima concluſione, quā tangit hic do. Angel. dic ut infrà dicam in additio. meis, in illa quæſtione quæ incip. Sed quæro aliquis uulneratus fuit. ubi tangam materiam. De hac autem ſecunda concluſione conſidera, ꝙ doct. in locis ſuprà allegatis uoluerūt, ꝙ ubi uulnus eſſe

mortale,tunc mortuus dicitur ex uul nere:poteſt ergo eſſe, ꝙ uulnus qđ non eſt mortale in uno,erit mortale in alio, per d.§.ſi quis ſeruum ęgrotũ.& ideo no. q̃ dixit Bal.ibi in d.§.ſi quis ęgrotum.Adde tamẽ ꝙ maiora & grauiora uulnera ſuſtinet fœmina quàm maſculus, ut eſt gl.no.in l.nihil intereſt. ff.de adulte. quæ allegat bonam l.& adde hic illud conſilium Pet.de Anch.in conſilio ſuo cclxxxv. de quo ſuprà in addit.proximè præcedenti feci mentionem.

7 *Statuto an poſsit imponi pœna pecuniaria pro homicidio.*

8 *Conſuetudo quandoque excuſat à pœna homicidii.*

ANGELVS.

ET aduerte quia pœna homicidæ eſt pœna capitalis [a] :ut l.iij.ff.de
7 ſica.* Et ideo quæro an per ſtatutum pro homicidio poſsit imponi pœna pecuniaria.Barto.in l.j.in fi.iij.col.ff. de publi.iud.uidetur ſentire, ꝙ per ſtatuta pœna homicidii poſsit alterari.Contrarium uerò tenent Hoſti. & Ioan.and.in c.fi.de conſue.quia tale ſtatutum uidetur dare materiã delinquendi. & ita tenet Tancredus de Corne.in ſua compendioſa. Sed quòd ualeat ſtatutum, & ſic pro Bar. poſſet allegari,qa de iure ff.pro homicidio non erat ſemper pœna decapitationis: ut l.tertia. in §.fi.& qđ ibi no.ff.de ſica. Ergo & p ſtatuta idẽ poteſt induci,niſi fortè dicas, ꝙ quia p leg. Corn.puniebatur affectus, etiã ſi effectus non conſequebatur:ut l.diuus.ff.de ſica. cuius contrariũ faciũt hodie ſtatuta:& ideo l.Cornelia.tolerabat aliam pœnã quàm mortis,qđ ſingulare eſt, ſecundum Imo.in d.l. prima.in fi.ff.de pub.iudi.facit quod not. Bald.in c.j. §.iniuria. de pa.iura. firman.in x.col.

ADNOT. a ¶Capitalis. *Adde ꝙ quando lex uel ſtatutũ ſimpliciter imponunt pœnam capitis, intelligitur de ciuili non naturali.ita Alex.in cõſi.ciij. & conſi.cxvj.in j.uol.*

AVG.Tu adde ꝙ doct.noſtri uidentur tenere, ꝙ tale ſtatutum [a] ualet. Nam præſupponunt tale ſtatutũ ualere. Et ita uidetur eſſe de mente Bar.& do.in l.trãſigere. C.de tranſa. & Bar.in l.j.ff.ui bon.rap.faciunt no. per Bal.in l.reos. C.de accuſ. & uide Bal.in c.j. §.iniuria.de pace iura. firman.& in c.j.§.ſi quis alium.de pa.tenen. Adde Albe.de roſa.in ſecunda parte ſtatuto. q.cxx.ubi allegat multa,quòd tale ſtatutum non ualet. dicit tamen,ꝙ totus mundus obſeruat contrarium, quòd talia ſtatuta obſeruentur, quòd pro pœna corporali ſoluatur pecunia. Item ſcias, ꝙ pro homicidio non imponitur pœna capitalis,ubi multorũ iacet ſtrages. Ita dicit multùm eleganter Ang.in l.penul.ff.ad leg. Corne.de ſica. qui etiã dixit multum not.in l.tertia. §.legis. ff.ad leg.Corne.de ſica.ꝙ hodie indiſtinctè,ſiue in nobili ſiue in humiliori cõmittẽte delictum imponitur ſemper pœna mortis. & allegat bonã gl.inſti.de publ.iud.§.itẽ lex Cornelia.& illæ alię pœnę ubi uiles ſubiiciebanť beſtiis, & digniores deportabantur in inſulã,nõ ſunt in uſu:ſed ĩ locũ earũ imponiť pœna mortis:& an ꝓ homicidio imponať pœna mortis,uide Bal.in l.data opera.in prima charta.C.qui accuſare. & text.in l.nemo.C.de epiſco.audien. Adde omnino Angl.ponentem pœnas l. Corneliæ de ſica.in l.is qui cum telo. C.ad

legem

legem Corneliam de ſica. & ibi facit mentionē de ſtatuto Peruſino, quod imponit pœnam pecuniariam pro homicidio. Dicit tamen Bal. in c. j. §. furtum. de pace iura. firman. in fine. ibi format quęſtionem, quòd pro homicidio imponatur pœna x. ducatorum: ſed dicit quòd Arch. xxiij. q. iiij. in c. duo. dicit quòd non ualet ſtatutum imponens pœnam contentibilem pro homicidio: hoc dixit uerū

8 Bal. niſi ſubſit alia iuſta cauſa.* Adde tamen quòd conſuetudo quandoq; excuſat à pœna homicidii. Ita conſuluit Pe. de anch. in conſi. cclxxxv. qui euaſit unum puerum xvj. annorum, qui in una bataiola occidit alium: ſi ibi ita erat conſuetudo ꝙ bataiola fieret: idem ſi eſt bataiola hominum: ibi uide.

ADNO. a ¶ Tale ſtatutum. *Adde Fran. de are. in conſi. lviij. qui idem tenet cum ſit ex cauſa.*

9 *Occidens hominem monſtruoſum, an ſubſit ſtatuto punienti interficientem hominem.*

ANGELVS.

9 * QVID autem ſi hominem monſtruoſum interfecit, an puniatur ex ſtatuto quod punit interficientē hominem? Bal. in l. quod dicitur. ff. de libe. & poſthu. dicit per illū text. quòd ſic: quia ſatis eſt quòd habeat ſpiritum & animam: quod Ange. & Imo. dicunt ibi eſſe uerum, quando habet plura uel pauciora mēbra quàm debeat: ſecus ſi habeat caput animalis: quia tunc non eſt homo: ut l. nō ſunt liberi. & quod ibi no. per gl. & doct. ff. de ſtatu. homi.

AVGVST. Tu autem in hac materia adde, quòd illa corpora quæ aſsimilant animalibus, uocātur prodigioſa: ut no. gl. in d. l. non ſunt liberi. & tex. alleg. in l. oſtēſum. ff. de uer. ſigni. ſed imò uidetur quòd talis occidens huiuſmodi prodigia teneatur lege Cor. de ſica. text. alleg. in l. quæret aliquis. ff. de uerbo. ſigni. ubi dicit quòd imò ibi ſunt liberi & filii, & prorſunt matri. Sed ſolue ut notatur in dictis iuribus, nō dubito ſi habēt animam rationabilem, licet ſint corpora contra naturam edita, quòd talis tenetur lege Cor. de ſica. aliàs non, per prædicta.

10 *Aborſum qui facit ut fœmina faciat. an comprehendatur in ſtatuto puniente qui hominem interficit.*

11 *Pragnantē filiā repertā in adulterio, ſi pater occidat, nulla pœna tenetur.*

ANGELVS.

10 * QVID ſi quis faciat quòd mulier abortiatur, an teneatur pœna dicti ſtatuti: Bal. in d. l. quod dicitur. dicit quòd nō: quia qui eſt in utero nō eſt homo: ſed homo effici ſperatur, ut l. apud ueteres. C. de fideicommiſ. libe. qua autem pœna talis puniatur, habetur in c. ſicut. lo ij. de homici. qa diſtinguit aut fecit abortū antequam eſſet perfectè creatus, & haberet animam: & tūc punit' iudicis arbitrio: ut d. c. ſicut. ſi autē poſteaquā fuit in uētre uiuificatus, & ſic factus homo: & tunc licet nō teneatur pœna dicti ſtatuti, quod imponit pœnam interficiēti hominem, cùm in ueritate de præſenti non ſit homo, ſed futurus homo: & ſic non ſunt ꝓpriè uerba ſtatuti uerificata: ideo non tenetur pœna dicti ſtatuti, ſed tenebitur de ſicar. ut dicta l. diuus. & ibi gloſſ. de extraordi. cri. & l. Cicero. ff. de pœn. & tenetur l. Aquil. l. ſi ſeruus. §. ſi mulier. ff. ad legem Aqui. Sed iſta originaliter

ſunt uerba But. de quo tamen tu dic ut habetur.& ibi laté Sal. in l.pen.C. de ſicariis.

AVGVST. Tu autē in hac materia adde quòd licet iſte doctor hoc
a dicat,quòd ſi mulier [a]fecit aborſum ante partum animatū,quòd non debet decapitari. Adde quòd hoc non militat ubi faceret propter pecuniā, quia decapitaretur,per l. Cicer.ff. de pœ.ita uoluit Bar.in l.diuus.ff.de uar.&extraor.cogni.& ibi Bar.in l.diuus. Bar.quærit poſt gl.quando partus dicatur animatus: nam dicitur animatus poſt xl. dies. quod uerum eſt in maſculo,qui citi* habet animā quàm fœmina.nam ut dicit Angel. ibi poſt gl.& doct.per xl.dies dicitur habere animam:& contra prædicta eſt tex.in l.ſi mulier.ff.ad legē Cor. de ſica.ubi uidetur quòd nō ſit pœna mortis, in d.l.diuus. ſed dic ut dicit Bart.in d.l. diuus.poſt gl.quando partus nō erat animatus, ſecus ſi animatus:quia pœna mortis.Et intellige prædicta,ſi ille qui fecit quòd mulier faceret aborſum,ſciebat ipſam prægnantē: aliàs ſecus:ut not.per doct.in l.pen.C.de ſica. maximè per Ange. Sed uide ibi Sali. qui aliter loquitur: hæc uera in extraneo.Secus ſi eſſet pater uel mater qui occiderent partum in uentre: quia non tenerentur lege Cor.de ſicar.ſed pœnam parricidii incurrerēt:
11 ut uoluit Bal.in d.l.diuus.* Limito tamen hoc non procedere in patre occidente filiam prægnantem repertā in adulterio:quia iſto caſu nulla pœna tenetur,nec Cornelia nec parricidii:quia lex ipſum excuſat. Ita dixerunt Bar.& Bal.in l.imperatori. lo ij. ff.de ſta.homi. Et de iſta materia uide bonum text.in l.ſi quis aliquid. §. qui abortionis.ff.de pœnis.& in materia iſta uide bonum tex.in c. Moyſes. xxxij.q.ij.& tex.& gl. in c.conſuluiſti.ij.q.iiij.& l.ſ.& l.necare.ff.de lib.agnoſcen. Aduerte tamē ſi tu uis uidere iſtam q.latiſsimè ultra omnes diſputatā: habeas ſemper recurſum ad Albe.de Roſ.in iij. parte ſtatutorum,q.lix.quæ incipit,ſi ſtatuto cauetur quòd homicida occidatur, uertitur in dubium ſi quis percuſſerit mulierem prægnantem cum pede.& ibi allegat infinitas deciſiones in iſta materia:& cum iſta quæſtio nunc ad præſens eſſet in conſilio ſecreto illuſtriſsimi ducis Herculis,feci unum pulchrū cōſilium collegis meis pro deciſione huius quæſtionis,quod incipit ( ego Auguſtinus de bonfranciſcis de Arimino doctor & aduocatus conciſtorialis & conſiliarius ſecretus: dico in præſenti quæſti. qua quæritur &c.) & multa allego. Tandem non recedo ab Alber. in d.quę. & ibi ponit quid in dubio, an præſumatur quòd ille ſciuerit mulierem eſſe prægnantem uel non.

ADNOT.a ¶Quod ſi mulier. *Adde Io. de Ana.in conſil.j. & ibi ponit qualiter puniatur clericus, qui dedit poculum monali ut faciat aborſum.* Bern.

11 *Vulneratus culpam committens in nō adhibendo medicos uel alio ſimili ,ſi poſtea moritur,an percutiens teneatur de occiſo uel de uulnere.*

13 *Medici ad hoc ut præſtare poſsint bonum iudiciū,debent multa cōſiderare.*

14 *Vulneratus præſumitur mortuus ex uulnere,niſi negligentia uel mala cuſtodia uulnerati probetur.*

ANGELVS.

12 * QVAERO,aliquis fuit uulneratus, & probatur quòd ipſe cōmiſit culpam

culpam,uel in non adhibendo medicos [a],uel in nõ curando ſe, uel in nõ parendo medicis, uel quia cõcubuit cum uxore, ſiue aliam culpam commiſit,& poſtea moritur:an percutiẽs teneatur de occiſo uel de uulnere. Bal.in l.ſi ab hoſtibus. in §.j.ff. ſolu. matri.concludit quòd non adhibendo medicum præſumitur ſua culpa mortuus,quando cura medicorũ poterat ſe bene habere,& ad uitã & ad mortem,quod dicit eſſe no. Et etiam iſtam quæſtio.format in c.j.quib.modis feu.amit.in iiij.col.uer.ſextò quęritur utrum dominus &c.ubi dicit ꝙ quoties culpa uulnerati admiſſa eſt cum uulnere, non dicitur mortuus ex uulnere:quia non dicitur ex ſimplicibus prouenire, ꝙ cũ alio prouenit:ut l.j.ff. de aqua quoti. & æſti. Et ſic concludit,quòd ille qui uulnerauit ,non debet teneri de toto. Facit etiam quod no. idem ibidem in ſeq. col.uer.& no.quod difficilius &c. & quòd de uulnere tantùm teneatur,facit.l.huic ſcripturę.§.ſi ſeruus uulneratus.& l. itẽ Mela.§. Celſus.& l. qui occidit.§.fi.ff.ad legẽ Aquil .ubi Bal. dicit no. tex. quòd quãdo uulnus nõ eſt mortale,& aliquis propter ſuam culpam deceſsit,uel cum uxore concubuit,uulnerans non tenetur de occiſo , ſed ſolum de uulnerato, & de hoc ſtabitur iudicio medicorum,qui habent conſiderare uulnerum qualitatem.Et ibi etiam ſubdit,quòd præſumitur ſua culpa deceſsiſſe,ſi medicis noluit obedire. & ita tenet Flor. ubi etiam dicit no. iſtum tex.ad articulandum defenſam uulnerantis. & hoc etiam tenet gl.& Io. And.in c.ij. de cle.percuſſo.iſtud etiã uoluit Dy. & Gui.de Suza. quos refert Tancredus in ſua cõpendioſa in xj.rub.q.ix. ubi plenè de hoc diſputat. & de hoc uidetur caſus in c. ad audientiam.de homi.& de illo qui non eſt obediens medico, not.plenè Io.Andr.in c. tua nos.& facit c.ſignificaſti.lo.ij. de homi.Si autẽ quis fuerit mortiferè uulneratus,licet nullã adhibuerit diligẽtiam,tamen hoc non minuit homicidiũ,d.l.qui occidit. §.fi. à contrario ſenſu.ita dicit Bal.in quodã ſuo conſilio quod incipit,Sapientiſsimè allegatũ eſt.* Et tene mẽti ut medici poſſint præſtare bonum iudicium,debẽt ad multa aduertere, uidelicet ad robur percutientis,& debilitatem percuſsi.l.j.cũ gl.C.unde ui.& l. quas actiones.§.quis ſeruũ.ff.ad leg.Aquil. & qualitatem ac uulneris profunditatem.de homici.d.c.ſignificaſti.in fi. locum & magnitudinẽ uulneris,fluxum immoderatũ ſanguinis.de ſententia excom.c.cum illorum. an uulnus medio tempore cõſolidatus,ita quòd habeat formã ſanitatis,uel infirmitatis.l.maritus.ff. locati.cum gl. ita dicit Bal.in d.ſuo conſilio. & ibidem ſubdit,quòd inſpiciatur ſi uulneratus perdit loquelã:quia ſimilis mortuo eſt.l.iubemus.C.de teſta.uel ſi pdit ſenſum ut intellectũ:quia grauius morbum corporis inducit exiliũ mẽtis.ff. de ædil. edi.l. ob quæ. ſecundo reſpon.& ff.de teſta.l.in aduerſa. 13

ADNOT. a ¶ Medicos. *Adde quòd licet in loco inſigni præſumatur ꝙ ſint medici, tamen nõ præſumitur quod inueniatur homo qui uelit tota die ſtare impeditus pro alio,niſi probetur.ita dicit Franciſ.de Are.in conſi.xvj. Bern.*

AVGVST. Tu autem in hac materia adde Gand.in tractatu maleficiorum ſub rubrica, ſi iudicetur

per medicos uulneratum non moriturum,& febre adueniẽte dicunt cõtrarium, & moritur uulneratus, an uulnerans teneatur de occiſo, ibi latè uide:& uide etiam ipſum ibi in ſequenti quæſtione quæ incipit, Sed quæro, quidam uulnerauit aliũ non mortiferè: poſtea ille uulnerat* mortuus eſt nõ ratione uulneris,ſed propter malum & imperitum medicum qui medicatus eſt:quæritur,nunquid uulnerator teneatur de occiſo:&certè dicendum eſt quòd uulnerator teneatur de uulnerato tantùm. alleg. tex.in d.l.qui occidit.§.penul. & ita dixit quòd ita ſcripſit domi. Odofr.
14 & ibi dicit* quòd in dubio uulneratus præſumitur mortuus ex uulnere, niſi negligentia uel mala cuſtodia uulnerati probetur. Nam tunc tantum tenetur de uulnerato & non de occiſo: & ponit exemplũ de ruſtico, qui modicum in capite uulneratus in æſtate ad laborandũ cum bobus ad ſolem,& eſt iratus cum bobus,&calefactus uenit domum & mortuus eſt: nam tunc uulnerans non tenetur de occiſo:& ita dicit tenere domi. Albe. de Papia:& in hac materia allego caſum quem iſti non allegant in c. tua. extrà de homicidio uoluntario.ibi, qui ſpreto præcepto.Et no.quòd Bal. in d.l.ſi ab hoſtibus.§.fi.non dicit de directo id quod hic dixit domi.Ang. Sed omnino uide quæ dixi in d.l. ſi ab hoſtibus.§.fi.in additio.meis.&ibi Bal etiã uolui,quòd licet medici nõ adhibeantur,& tamen uulnus fuiſſet mortale,quòd nihilominus occidẽs teneretur. Nam dicit quòd tunc hoc iuuat medicum non fuiſſe adhibitũ, quando ex uulnere dubitatur:an eſſet mortale uel non.& ibi uide Ang. & Imo.dicẽtes paria eſſe nõ adhibere medicũ,uel adhibere medicũ imperitũ,qđ no.Et in hac materia adde omnino elegantia uerba Ang.in l.qꝑ ſi nolit.§.ſi mancipiũ.ff. de ædil. edi. ubi in iſta q.multũ elegãter loquitur. & ita tẽpera & limita prædicta:ut ibi habetur.Et adde quod opus eſt quòd probetur medicos potuiſſe adhiberi,quia erãt in ciuitate:ut dicũt doc. in d.l.ſi ab hoſtibus. & ibi latè dixi:& doctores in dicto §.ſi mancipium.

15 *Statuta per Italiam puniunt factum, nõ animum:unde niſi quis interficiat, licet etiam mortis cauſam animo præbuerit: non tenebitur de ſica.ſed alio modo caſtigabitur.*

16 *Venenum tenens ut daret alteri, licet non dederit,punitur ac ſi dediſſet.*

ANGELVS.

15 *SED aduertas ne erres,quia is qui cum gladio deuenit ad actũ proximum animo occidendi, licet non occiderit,tenetur de ſicca.ac ſi interfeciſſet:ut l.j.§.j.ff. de ſica. & l.is qui cum telo.cũ ibi no.per docto.C. eodem.ſed ſtatuta per Italiam puniunt factum & non animũ. Vnde ad ſimilitudinẽ l. Aqui. dicunt,ſi quis interfecit:unde niſi interficiat,licet etiam mortis cauſam animo præbuerit,nõ tenebitur de ſica. ſed alio modo caſtigabitur.ita dicit no.Bar.in l.j.§.diuus. ff. de ſica. & qualiter comprehẽdatur animus occidẽdi [a] uel nõ,uide ibi gl.& Bar. ut puta ſi habebat in manu glauerinã,& noluit percutere cũ ferro , ſed cũ haſta percuſsit:uel etiã reſpicias in qua parte corporis cum baſtono percuſsit:quia ſi in ſpatulis, non præſumitur animus occidendi, ſecus ſi in capite:alleg.gl.in di.c. ſignificaſti.in fin. Et pro hoc eſt bonus

tex.in c.omne delictum.§.qui nõ mi-
litat.ff.de re milt.& in l.j.C.de emen.
16 ſer.* Vnum [b] tamen ſingulare nota,
b quòd ſi quis emerit uenenum ut da-
ret alteri,licet nõ dederit,punitur ac
ſi dediſſet : ut eſt caſus ſingularis &
ibi Bar.in l.j. in fi.ff.de parri.& in l.j.
C.de maleſi.& math.& in l.eiuſdem.
in prin. ff. de ſica. ubi etiam punitur
qui retinet & qui facit uenenũ cauſa
hominis occidendi:quod tamen in-
tellige ut no.Sal.in d.l.j.de male. Et
prædicta procedunt quando interfi-
citur extraneus : ſi autẽ interficiatur
aſcendens uel deſcendens in infini-
c tum,tenetur de parricidiis [c]:ut l.pe.
§.j.cum gl.ff.de parri.& no. gl.in l.j.
C.de his qui pa.uel li. & gl.in §.alia.
inſti. de publi.iudi. Si autem perſo-
nas agnatas uel cognatas,uel affines,
uidetur quòd de ſica. tantùm tenea-
tur:ut l.j.ff.de parri.ſed gloſ. in dict.
l.j.C.de his qui pa.uel li.&c. & Salic.
tenet quòd iſti etiã tenentur de par-
ri.& eius pœna ibi habetur in d.l.j.&
in d.l.pen.& in d.§.alia. ſed ſecundũ
Sali. in di.l.j. talis pœna non eſt ho-
die in uſu:ſed credit quòd debeat de
capitari,& carere ſepultura.

ADNOT. a ¶ Animus occi-
dendi. *Adde Alexan in conſil.cxxxviij.
in j.uolu. Capo. in conſil. xxix. Rapha.
cu.in conſi. cxxxiiij. & Fran. de aret. in
conſil.lxxx. Bern.*

b ¶ Vnũ tamen. *Adde tu & uide Cæ-
po.in conſi.ultimo qui conſuluit in termi-
nis.& Bal. in conſil. cxxj.in v. uolu. &
conſil.cia.in iij.uol.ubi quod occidens ue-
neno eſt proditor & homicida : ideo ſce-
lus grauiſſimum. Bern.*

c ¶ Parricidiis *Adde & uide Ioan.de
Ana.in conſi.lxiij. Bern.*

AVGVST. Tu autẽ in materia
adde, quòd etiã ſi non eſſent ſtatuta
per Italiam:ſed ius commune hodie
de generali cõſuetudine totius mũ-
di derogatũ eſt.l. is qui cum telo. C.
de ſica.& ſimilibus legibus :quia etiã
ceſſante ſtatuto nemo debet decapi
tari,niſi propriè occiderit alterũ.nec
propter animum tãtum debet puni-
ri,nec propter conatum tantũ.mira-
bilis eſt doctrina Spe. in tit.de accu-
ſa.in j.parte.in §.j uer.ſed pone pri-
d mò [d], quẽ refert & ſequitur & ipſum
magni facit Ange.in l.j.§.hæc uerba.
ff.quod quiſque iur. & Bal. in l.iij.C.
de ſer.fugi.& Ro.multũ elegãter lo-
quitur in l.dãni.§. Sabini.ff.de dam.
infec.Fallit.in crimine læſæ maieſta-
tis,&in aſſaſsino ut dicũt Bal.& Ang.
in di.§.hæc uerba. & adde Ang.in l.
is qui cũ telo. C. de ſica. qui dicit ꝙ
habens haſtã cum ferro & percuſsit
aliquẽ cum haſta,& nõ cum ferro,nõ
dicitur habere animum occidendi:
unde non tenetur lege Cor. de ſica.
alleg.tex. cũ gl.in l.iij.§.pe.ff. ad leg.
Cornel. de ſica. & gl.in d.l. is qui cũ
telo.Item adde quod Io.Fab.inſti. de
publi.iudi.in §.alia.approbat ibi opi
nio.Pla.de qua in gl.ibi in uerbo,prę
parauerit . ut teneatur lege Cor. de
ſica. ille præparauit uenenum alicui
cauſa uenenandi:& ſic tenet op.Bar.
quã tenuit in l.j.ff.de parri.licet Ang.
ibi nihil affirmet.& Sal.in d.l.j. C. de
male.& mathe. uidetur etiam tenere
iſtam opinio.Bar.licet Ang.aliter ui-
deatur loqui in l.j. §.ſit iniuria.ff. de
uar.& extraordi.cogni.Nam uidetur
uelle ibi quòd opus eſt quòd mors
ſequatur,quicquid ſit hodie cum ſta
tuta requirant factũ. Credo opi.Bar.
non procedere:& quando nõ eſſent
ſtatuta,ut dixi, de generali conſue-

tudine totius mūdi, hodie nemo debet mori: licet deuenerit ad conatū niſi ſequatur effectus mortis, per dictum Spe. de quo ſuprà. Et illud dictum Spe. ſequitur etiam Cyn. in d. l. is qui cum telo. aliquid per Bal. in l. data opera. C. qui accuſa. in penoltima char.

ADNO. a ¶ Sed pone primo. *Adde quòd dictum Spe. refert & ſequitur Alex. in conſi. xv. in j. uol. & Capol. in conſi. xxx.*

17 *Pater occidens filium ſpurium, an incidat in pœnam parricidij.*

18 *Filius interficiens patrem bannitum an erit ſine pœna.*

ANGELVS.

17 * QVID ſi pater occidit filiū ſpurium, an incidat in dictam pœnā? dicit Bal. in c. j. ſi de feu. fue. contro. inter domi. & uaſal. quòd ſic, quia natura omnibus eſt cōmunis. Si uerò interfecit quē poterat exhæredare, dic quòd non tenebitur de parricidiis, ſed alia pœna caſtigabit: ut l. diuus.
18 & ibi Bar. ff. de parrici. * Quid ſi filius interficiat patrē bānitum, an impunè fecerit? Dyn. tenet quòd non: quia patris perſona filio ſemper debet ſancta haberi: ut l. liberto. ff. de obſe. liber. In contrarium fuit determinatum [a] per collegiū Peruſii, per l. minimè. ff. de reli. & ſump. fu. coniuncta l. poſtliminii. §. filius. ff. de cap. & poſtli. reuer. ita dicit Sali. in d. j. C. de his qui pa. &c.

ADNOT. a ¶ Fuit determinatum. *Adde Abb. in conſil. ciiij. ubi quòd bannitus non habet filios in poteſtate: & filij poſſunt teſtari. & idem Ang. in conſi. ccxxiij. Bernardi.*

AVG. Tu autem in hac materia adde, quòd Albe. de roſa. in q. ſtatutorū. in q. vj. in iij. parte, quæ incipit. item quid ſi ſtatuto cauetur quòd bānitus poſsit impunè occidi: nunquid filius poſsit occidere patrem. & ibi ſequitur opi. Dy. quòd non. reſpondet ad d. l. minimè. ſcilicet quod loquatur in caſu ſpeciali, ſcilicet in patre oppugnante patriā & liberos: & de materia uide etiam Albe. de roſ. in iiij. parte ſtatutorū. q. xxvij. quę incipit, item præſuppoſito prædicto ſtatuto quòd bannitus poſsit impunè offendi. qui allegat etiam Gandi. in tract. malefi. tetigiſſe iſtam quæſtionē. dic ut in prædictis locis.

SVMMARIVM.

1 *Rapina propriè dicitur quādo aliquis abſtulit ueſtem illi quē uulnerauit, & an dicatur crimen publicum.*

2 *Statutum loquens de robaria quomodo intelligatur.*

3 *Rapina non eſt licita in bannitis poſt mortem ipſorum: licet ex ſtatuto poſsit impunè offendi in are, & perſona.*

4 *Fur manifeſtus & non manifeſtus quomodo puniatur de iure.*

5 *Fur quamuis puniatur de iure in duplum ſiue quadruplum pro uarietate caſuum, attamen etiam officio iudicis puniri poteſt extra ordinem.*

6 *Delictum quodlibet ſiue publicum ſiue priuatum parit duas rationes: unā quæ competit parti læſæ, alteram quæ competit reipublicæ.*

7 *Rapere an dicatur crimen publicum.*

8 *Banniti an poſt mortem derobari poſſint.*

9 *Bannitus ſi poſt mortem fuerit derobatus, cum hæreditas non eſt adita, derobans committit crimen expilatæ hæreditatis.*

10 *Fur manifeſtus an in pœnā quadru-* plū

*pli,& non manifeſtus in pœnam du-
pli incidat.*

11 *Iudices an poßint condẽnare fures ad furcas, & ad reſtitutionẽ eorum, & ſic an in uno libello ciuilis & criminalis intentari poßint.*

ETIAM ueſtem cœleſtem fo deratam de armelinis dicto
1 Titio abſtulit.* No.quod hæc eſt propriè rapina:& ideo ui bono.rap.
a in triplum poteſt puniri [a] de iure:ut l.j.& ij.& per totum.ff.ui bon.rap.& cum regulariter pro rapina etiã cõpetat accuſatio leg. Iul.de ui pub.& priua.ut ff.ad leg.Iul.de ui publi.& priua.l.j.per totũ,meritò dicitur crimẽ publicum,& cuilibet poteſt cõpetere accuſatio:ut l.j.&ij.ff.de publi.iud.ita dixit Imo.in rub.ff.de publi.iud.& Cy.in rub.C.ui bono.rapt. & Sali.ibidem in l.fi.in fi.& ibi Bart.
2 ff.pe priua.deli.* Si autẽ dicatur ſtatuto uel alia diſpoſitione de roba-
b ria[b],qualiter intelligãtur dicta uerba,dicit Bal.in authẽ.ſed nouo iure. c C.de ſer.fug.uer.quæro quomodo accipitur iſtud uerbum &c.quòd dicta uerba groſſo modo intelliguntur ſecũdum uidelicet quod uulgus intelligit.l. Labeo.ff.de ſupelle.leg. quod perpetuò tene menti, propter ſtatuta quæ faciunt mẽtionem de robaria.Sed in caſu noſtræ inquiſitionis non fuit furtũ:nã propriè furtũ dicitũ à furuo,id eſt à nocte, & ſic nõ poteſt dici furtum:ut l.j.ff.de fur.Eſt 4 autem furtũ rei alienæ contractatio fraudulẽta,inuito domino,animo lucrandi facta:ut in §.furtũ.inſt.de ob. quæ ex quaſi deli.naſc.no.ꝙ eſt cõtractatio ut ibi dicit́ ſine contractatione,& ſic abſq; amotione de loco ad locum nõ cõmittitur furtũ: licet ſcriptura,uolũtas,uel uerbũ interueniat:ut l.j.§.j.cũ l.ſeq.& l.ſi qs uxori. §.neq; uerbo.ff.de fur.Alia autẽ uerba appoſita in iſta diffinitione declarãtur per Azo.in ſum.in ti.de fur.in prin.& hęc cõtractatio, ſufficit ſiue uerè ſiue interpretatiuè, ut ſi falſus ꝓcurator uolẽs debitũ exigere, alii delegauerit ſoluendum ſe præſente:nam cõtractaſſe uidetur propter præſentiam:ut ff.de fur.l.falſus.§.ſi ius.Et ne nimiũ prolixus uidear,aliquas quæſtiones & dicta quæ quotidie de facto eueniũt,& de qbus dubitatur dicã:reliqua ad furti materiam ſpectãtia cauſa breuitatis omittam: remittens me ad no.per Azo.in ſumma de fur.Vnde proſequor materiã noſtrã: & dixi quòd in caſu noſtro propriè loquendo, non eſt furtum
3 ſed propriè rapina,ut dixi*,quę nõ eſt licita,nõ tantum in perſonis quæ ſtare & morari in ciuitate, abſq; aliqua prohibitione poſſunt,ſed nec in bannitis etiã poſt ipſorum mortẽ[c]: nam licet ex ſtatuto bannitus poſsit impunè offendi in ære, & perſona, illud tamen intelligitur in bannitis, ſcilicet uiuis exiſtẽtibus: ſecus ſi iam mortui ſunt: quia licẽtia morte finitur:ut l.ſi qua.ff.de pœn. Et ideo capiens ueſtem bannito mortuo,tenetur crimine expilatæ hæreditatis. ita dicit Sali.in d.l.qui ſepulchra.C.de ſepul.uiola.& eſt tex.& ibi no.in d.l. diuus.ff.de bon.dam. * Si autẽ eſſet furtũ,de iure loquor,debet in duplũ fur non manifeſtus, & rei ſubtractæ reſtitutione condemnari parti læſæ. Si autem eſſet fur manifeſtus,debet reſtituere rem furatã,& ultra ea quadruplum.inſti.de oblig.quæ ex quaſi deli.naſcun.§.ſi.quod eſt uerum, niſi damnum

damnum paſſus duxerit furē, uel fuerit cauſa quòd fur duceretur ad pręſidem: tunc uidetur remittere pœnā dupli, uel quadrupli. Iſte eſt text. in l. interdū. §. qui furē. ff. de fur. Et ideo latrunculatores ſimpliciter cōdemnant furem ad furcas, & reſtitutionē rerum ablatarum, non autem ad reſtitutionem ad duplum, uel quadruplum. Et fur dicitur manifeſtus, quādo fuit uiſus poſt furtum fugere, & poſt eum fuit acclamatū: ut l. ſi quis in ſeruitute. §. fi. ff. de fur. & not. Cyn. in l. falſus. C. de furt. in iiij. oppo. nec requiritur apprehenſio, ſiue captura ut ibi habetur: & Bar. in l. ij. & iij. ff. de
5 fur. * Et bene aduertas, ꝙ licet parti læſæ ita debeat condemnari: tamen etiam condemnari poteſt, & puniri extra ordinem officio iudicis ad uindictam publicam: ut eſt tex. ſingul. in
6 l. fi. ff. de fur. * Sed tamen non eſt mirum, quoniā ſcire debes, ꝙ in quolibet delicto priuato, uel publico oritur duplex actio, ſiue duplex modus agendi, ſiue uindicādi: unus qui parti læſæ cōpetit pro ſuo intereſſe reficiendo, & ad pœnam applicandam ſibi. alius qui cōpetit reipublicæ pro uindicta publica. de crimine publi-
d co [d] caſus eſt in l. qui nomine. & ibi glo. & Bar. ff. de fal. de priuato, caſus eſt in l. fi. ff. de priua. deli. & ſic fur ex re furtiua tenetur cōdictione furtiua ad ipſam rem ſubtractā: ut l. ſi pro fure. §. j. & toto tit. ff. de condic. furti. quare iſta condictione furtiua hæres furis nō poteſt conueniri etiā lite cōteſtata cōtra furē iam defunctū, nec etiam ꝙ aliquid peruenerit ad eius hæredem: quia ſpeciale eſt in condictione furtiua: ut l. ſi pro fure. §. fin. & ibi Bar. & in l. in condictione. in prin. ff. de condi. fur. tenetur etiam actione furti, ſcilicet ad duplum, & quadruplum, & etiam ad uindictam publicam: ut dictum eſt.

ADNOT. a ¶Puniri. *Adde & uide Alex. de Imo. in conſi. cxiij. in j. uolu.*
b ¶Robaria. *Adde tu quæ differētia ſit inter rapinam, & robariā. & uide Bal. in c. j. §. ſi duo. de pa. iu. fir. & quòd ſtatuta ſint intelligenda ſecundum communē uſum loquendi, & uulgatum, non autem ſecundum peritos, uide quod uoluit Ro. in conſi. iiij. & in cōſi. xxxij. & an furti appellatione ueniat rapina, uide Ro. in cōſi. cl & conſi. cxliij. Ber.*
c ¶Ipſorum mortem. *Adde tu quòd ſi fuit formatus proceſſus de furto, poteſt fieri condemnatio de crimine expilatæ hæreditatis. ita Capo. in conſi. lxviij.*
d ¶Crimine publico. *Adde Ro. in ſuo conſi. ccccv. in ultimis uerbis.*

AVGVST. Tu autē in hac materia in prima concluſione inquan-
7 tum dictū eſt *, quòd rapina eſt crimē publicum: adde quòd imò uidetur crimen priuatū eſſe: text. alleg. in l. infamem. ff. de pub. iudi. & tex. in l. ſi quis ex domo. ff. de fur. ſed uide Bart. in d. l. infamem. & in d. l. ſi quis ex domo. qui dicit ꝙ ſpeciale eſt in d. l. ſi quis ex domo. ubi rapina eſt crimen priuatum. & ita dixit Bar. in d. l. infamem. per quæ potes limitare iſtā primam concluſionem: & inquantū dictū eſt ſuprà, quid eſt robaria, adde quòd Bal. in c. j. §. ſi duo. de pace tenen. ponit differētiam inter rapinā
8 & robariam, ibi uide. * Itē inquantū tactum eſt, an bannitus poſt mortem ſuam poſſit derobari: adde Bal. in l. ſororē. C. de his quib. ut indi. qui tenet illud idem quod tenet Sali. in d. l. qui ſepulchra. Et adde Albe. de roſ. in quæſt.

in quæſt.ſtat.in iiij.parte.in q.xcj.incip.ſi ſtatuto cauetur,ꝙ bānitus poſſit impunè occidi: & ſic ſequitur ꝙ multò fortius derobari: qui arguit pro & contrà. Tandem concludit ꝙ aliàs Piſtorii fuit determinatum,ſpoliatorem fore bannitum de robaria, quaſi robaria fuit cōmiſſa de rebus hæreditatis ad filios banniti pertinētibus.ſed ipſe Alberi.non ſtat in ipſa opinione:quia allegat quòd rei hæreditariæ,nō poteſt dici cōmiſſa robaria,ſicut nec furtum:ex quo in hęredes non tranſit poſſeſsio, ſine apprehenſione:& hoc probatur in l.cū hæredes.ff.de acquir.poſ.coniuncta l.hæreditarii.ff.de acqui.poſ. An autem prędicta militent,quādo incontinenti,& in flagranti crimine fit dicta ſpoliatio,uide dicta Albe.de roſ. in d.q.ex cuius uerbis poteris habere deciſionē: & certè in iſta materia
9 placet mihi iſta ſua deciſio. * Et tene mēti ꝙ ſi bānitus derobatur poſt mortē,cum hæreditas non eſt adita, talis committit crimen expilatæ hæreditatis.ut dixit Sali.in d.l.qui ſepulchra.Dicit tamen Bald.in l.de his.C. de fur.ꝙ talis nihilominus debet furca ſuſpendi, ſicut famoſus latro.ſed Sali.in d.l.de his.reprobat Bal.ibi & Ludo.ro.in l.gerit.ff.de acqui.hære. dicit quòd cū hæc quæſtio fuiſſet de facto,iudices ſecuti ſunt opinio.Bal. propter autoritatem ſuam:ſed dicit Ro.quòd opinio Bal.non eſt uera de iure:& ſic Ro.ibi reprobat Bal.& bene, quia cū ſupportatione rationes Sali.concludunt contra Baldum, & dicam ĩ.in ulti.q.in addit.meis ultimo loco factis in hac eadem gloſ. Et ſi rectè pōderētur uerba Alb.de roſ. in d.q.ibi Albe.ſentit,ꝙ alia pœna datur expilatori hæreditatis,& alia pœna datur furi,ſeu robatori:& ſi ſtatutum loquitur de uno crimine,nō infertur ad aliud.& uide Paul.de Caſt. in conſi.ſuo xxxj.in fi.qui dicit limitando prædicta,ꝙ ſi bānitus qui occiditur ſtatim derobatur, hoc poteſt fieri:ſecus ſi ex interuallo antequàm deueniant ad illos actus: & ibi concludit ꝙ caſu quo quis ante hæreditatem aditam cōmitteret crimen expilatæ hæreditatis, ꝙ iſta eſt pœna extraordinaria.& faciūt pulchrè no.
a per Bar.in conſi.ſuo clxxiij. a quod incipit, ſtatuto caſtri plebis cauetur. qui ponit de ſtatuto.ibi uide,an furtum dicatur maleficiū perſonale. & bene faciunt no.per do.Catal.in tra. ſyndicatus. quæſt.cxlviij.q ponit, an corpus mortui poſsit furari, uel uulnerari, ut in delinquentē habeat locum pœna furti,uel ſtatuti, per quod bannitus poteſt offendi, ꝙ poterit occidi:& dicit quòd non.& uide do. Nellum in tract.bannitorū.in ij.parte ultimi temporis.q.iij.ibi latiſsimè loquitur,&ibi diſputat,an rectè Alb. de roſa.in quæſt.ſtatut.ſuprà allega-
10 ta locutus ſit.ibi omnino uide. * Et adde in hac materia inquantum dictum eſt,ꝙ fur ſi eſt manifeſtus,incidit in pœnam quadrupli:fur uerò nō manifeſtus in duplū.Adde ꝙ contra iſtam doctrinā eſt text.in l.mancipia. C.de ſer.fug.ubi fur non manifeſtus, aliter punitur:ſed gl.dixit ibi,ꝙ erat ſpeciale in illo caſu,ſicut eſt etiā ſpeciale in alio caſu in l. Chriſtianis.C. de Pagan.& etiam glo.inſti.in bo.ra. allegauit illā l.ibi in d.l. Chriſtianis. & glo.inſtit.de oblig.quæ ex delic.in

§.pœna

§.pœna quadrupli. Item inquantũ dictũ eſt ꝙ ad hoc, ut quis dicatur fur manifeſtus, non requiritur apprehẽſio. Adde quod de hac concluſione non opus eſt allegare doct.ſed text. in propriis terminis habemus inſtit. de fur.in §.furtũ.ubi imperator diffinit ibi furtum manifeſtum à nõ manifeſto:& in effectu concludit ꝙ fur dicitur manifeſtus,ſi fuit repertus cũ re furtiua:uel fuit uiſus ire cũ re furtiua,& ſic ibi tex.loquitur per diſiunctiuam uel, & ibi habemus meliorẽ textum de iure. Item circa intellectũ l.interdum. §.qui furẽ.ff.de fur.quare ibi illa pœna dupli, uel quadrupli remittatur ex eo, quia duxit furẽ ad præſidem omnino.uide dicta Sali.in l.j.C.quando ciui.actio.præiu.cri.in ulti.col.ubi multùm elegãter loquitur declarando ibi illam glo.in d.l.j.

11 quæ allegauit dic. §.qui furem.* ſed conſidera quòd uidetur, quòd deciſio d.Ang.hic ſit falſa, inquantũ uoluit, quòd iudices poſsint condemnare furem ad furcas, & ad reſtitutionem rerum, quia in uno,& eodẽ libello non poſſunt ciuilis,& criminalis intentari.dicta l.j.ſed uide ibi Ang.in fi.multùm eleganter loquẽtem,qui allegando dic §.qui furem. dicit quòd licet ciuilis, uel criminalis non poſsit intentari in eodem libello, tamen bene poteſt quis in iudicio criminaliter accuſari,& officio iudicis petere reſtitui damna, & intereſſe,& expenſas: ut l.qui crimen. C.qui accuſa.non poſ.& l.quòd euitandi.C.de condictio.ob turp.cauſ. & l.pen.ff.de calum.& l.medicos.ff. de uar.& extraordi.cogni.& in corpore.de queſt.§.ſi uerò aliqui.in corpore de manda.princi.§.ſi uerò delinquentes.& in corpore ut litigantes iurent.§.& hæc quoque.& alleg. etiam §.qui furem.& ita dicit quod practicatur, quòd in libello criminali concluditur delinquentem ex delicto condemnari,& puniri ſecundũ formam iuris,& ſtatutorum cum reſtitutione damnorum,& intereſſe,& expenſarum,& cum reſtitutione rerum ablatarũ. Et adde tex.in l.ſi res. C.ui bon.rap.& ibi glo.Salic.& doct. ubi ponunt etiam, an condictio furtiua competat contra hæredem defuncti.Et adde Moder.in locis ſuprà allega.per do.Ange.hic,ubi multùm eleganter loquuntur.

ADNOT. a ¶ Bart.in conſil. ſuo clxxiii. *Adde quod aliàs eſt nume. clxxxviij.Ber.*

1 *Fures de iure mortui, an damnari debeant.*

ANGELVS

2 * ET not.bene quòd de iure non reperio quòd pro furto quis debeat

a mori [a] ,niſi fures,graſſatores,& inſignes latrones:ut l.capitalium.§.famoſos.& ibi Bar.ff.de pœn.uel ſi eſt

b fur nocturnus [b] ,& aliter non poteram defendere, aut perſonam meã uel familiæ meæ,uel bona mea, uel etiam furem diurnũ,qui ſe telo defendat:& ſine diſcrimine perſonæ meæ, uel familiæ defendere nõ poteram: tunc licet mihi eum impunè occidere:ut eſt tex.& ibi glo.in l.furem.ff.de ſica.& in l.itaque.§.lex.ff. ad leg.Aquil.& ibi Flo.& Sali.in l.ſi ut allegas.C.de ſicar.quod eſt uerũ, ſi immineret perditio rei magnę:ſecus autem ſi rei uilis, quia tunc mihi non liceret occidere furem nocturnũ,etiã telo defendentem, imò nec uulnerare:caſus eſt ſingularis,& peregrinus

egrinus ubi hoc probatur, in l.ſi ex plagiis. §.tabernarius.ff.ad le. Aqui. Pro quibus omnibus & maximè pro graſſatoribus, & furibus inſignibus, iudex pati non debet aliquem aduocare, quorũ fera, & periculi ſui neſcia feruet inſania.l.per omnes.C.de defenſo.ciui. Et ſic regulariter de iure cõmuni pro furto non eſt pœna mortis, niſi uno caſu, uidelicet in l.pe.ff. de condictio.ob cauſ.ſed fortè illud fuit de facto, uel fortè ibi ſpeciale, quia fur erat uilis perſona, ſcilicet, ſeruus: uel dic ut ibi not.doct.& uno alio caſu, ſcilicet in auth.de pa.tenẽ. §.ſi quis quinque ſolidos.ſed ibi dicitur eſſe ſpeciale propter fractionẽ pacis.& alio caſu, quando miniſtrator publicus pecuniã publicã, uel qs rem ſacrã, uel religioſam furto abſtulerit, qui capitali pœna punitur: ut eſt tex.inſtit.de publi.iudi.§.itẽ l.Iul. pecul.ſed de iure nouo fit membri abſciſsio: ut in auth.ſed nouo iure.C. de ſer.fugit.ſed cõmuniter per Italiã uigent ſtatuta quæ ſeruanda ſunt: ut notat etiam Bal.in d.auth.ſed nouo iure.uer.ſed adde ꝙ furta, & alia &c. Nam ut plurimum ſtatuta dicunt, ꝙ pro primo furto fuſtigetur: pro ſecundo fuſtigeť, & mittetur, uel bulletur: pro tertio autem ſuſpendatur.

ADNOT. a ¶ Debeat mori. *Adde tu quæ ſit pœna furti de iure communi. & uide Capo.in repet.authent.ſed nouo iure.C.de fur.& in cõſi.ſuo xxxvj. & conſi.xlj.& ibi qualiter puniatur fur qui ſubtrahit pecuniam communis, & uide Raph.Fulgo.in conſi.cl.& clvij.Ale. in conſi.v.& in conſi.cxxxv.in j.uol.& in conſi.cxiij.in iiij.uol. Paul.de Caſt.in conſi.cccl.in ij.parte, in ij.impreſſis.*

b ¶ Nocturnum. *Adde tu et uide Alex. de Imo.in conſi.cxxxviij.in j.uol.Ber.& de hoc etiam per Alexan conſi.cxlj.col.j. uerſi.iiij.non uidetur.in ij.uolu.*

AVGVST. Tu aũt in hac materia adde ꝙ Gand.in tract.maleſi.ſub rubrica de fur.& latron.ultra omnes diſputat iſtam materiã, in uerſi.nunc uideamus quæ pœna ſit furibus imponenda.& ibi dicit ꝙ de iure cõmuni, ſi fur non eſt famoſus, & clam furtum faciat, dicit ꝙ fuſtigatur: ut in auth.ut nul.iudi.§.pe.& uide doc. quæ autem ſigna, eſt in authent.ſed hodie.C.de ſer.fug. Si autẽ eſt famoſus, & tunc debet ſuſpendi, di.l.capitalium. §.famoſos.ff.de pœn. Si autẽ palam quis furatur, & eſt famoſus, tunc furca ſuſpendatur.d.§.famoſos. ut ſunt derobatores ſtratarũ. Si autẽ palam delinquat derobando, & non eſt famoſus: & tunc aut ſemel tantũ derobauit, & tũc punitur.l. Iul.de ui pub.uel priua.ut inſtit.de pub.iudic. §.item l.Iulia. Si autem bis, aut ſæpius, & tunc punitur furca: ut l.capitaliũ. §.tranſgreſſores.ff.de pœn. & dicit hoc eſſe ſeruandum de iure cõmuni, & Romanorum: dicit tamen quòd de iure Lombardorum, aliter fit, quia pro primo furto fur amittit oculum, pro ſecundo naſum, pro tertio ſuſpenditur, dicit etiam in penul. col. quòd furtũ aliter punitur. Et tertio modo per l. Federici imperatoris: quia ſi quis quinq; ſolidos fuerit furatus, laqueo debet ſuſpẽdi, & ſic ut uides p tres leges criminaliter furtum punitur. Primò, per leges Romanorum. Secundò, per leges Lombardorum. Tertiò, per leges Federici. Sed ſubdit ibi Gandin. hodie quas leges ſeruabimus? dicit quòd glo.ordi.in ca.j.de pace iura.firman. in d.§.

in d. §.iniuria ſeu furtũ.dicit furtum puniri ſecundum iura cõmunia:non ſecũdum legem Lombardorum. nel dicit,dic,quòd hodie punietur ſecũdum formam d.§.ſi quis quinq; ſolidos.Sed dicit quòd hodie de conſuetudine hoc nõ ſeruatur,quòd fiat punitio per iura communia:ſed fit ſecũdum leges Lombardorũ, & hoc tam in Lombardia quàm in Tuſcia: licet multæ ciuitates ſup hoc habeãt multa ſtatuta quæ ſeruanda ſunt: & hæc Gand.Bal.uerò in auth.ſed nouo iure. C.de ſer.fugit. dicit, quòd hodie de conſuetudine non ſeruatur d. §. ſi quis quinq; ſolidos. & hoc eſt uerum:quia ſtatuta ſunt hodie per totã Italiam aliter punientia furta: uide doctõ. maximè dominum Abb. poſt gl.in c.inter alia. extrà de immu.eccle.in xj.col.& do.Catal.in tracta.ſyndi.q.cxlix.qui ponit intellectum di.§. ſi quis quinq; ſolidos. Adde tamen omnino bonam gl.in c.j.de pace iura.fir.in d.§.iniuria ſeu furtũ. & Ang. in l.fi.ff.de furt.q dicit quòd latè poſuit iſtam materiam in auth. ſed nouo iure.C.de ſer. fugit.in repeti. Paduana.& uide Ang.in d.auth.ſed nouo iure.notabiliter loquẽtem in lectura ſua,& Io.And.in addit.Spec.in tit.de fur.in rub.& uide gl.xxiij.q.iij. §.ſi quis fortitudinẽ.Et in hac materia multa allegat Alber.de roſa.in d. authẽ.ſed nouo iure.& multas deciſiones allegat:& allegat bonum tex. de iure canonico, & ibi uide doc.in c.tua nos. §.fi.extrà de homici.& uide quomodo reſpondet ad illũ text. in quibus tamẽ caſibus licet occidere furem:uide Ang.omnino in d.l.ſi ut allegas.& doct.maximè do. Anto. de but.in c.olim.extrà de reſtit.ſpol. in xviij.col.& Angel.in l.j.C.unde ui. qui dicit etiam quòd in his caſibus in quibus dictũ eſt licere occidere furẽ: habet locũ, ſi furtum erat magni ualoris.ſecus ſi parui quod dicit relinquendum arbitrio iudicis. De materia uide aliqua per Pau.de Caſt.in cõſilio clxxx.in fi.An autẽ prædicta militent.quando unũ furtũ eſſet enorme: dicam j.in ſeq q.& ibi uide qui dicantur fures latrones.Et qui dicãtur famoſi latrones.& Bar.in d.§.capitalium.melius per Ang.in d.auth. ſed nouo iure.in reportatis Paduæ. & Ang.in l.aduerſus.ff.de ſepul.uiola. dom. Catal.in tractatu ſyndi. q. cxlix. in illa q. ubi tractat materiam quando fur in una ciuitate fecit furtum: & in alia poſtea furatur.ubi uidetur uelle quòd pro multis furtis paruis non dicitur famoſus fur. Sed ad hoc ut dicatur famoſus, requiritur quòd cum armis hoc fecerit. ibi uide.

13 *Furtum quando dicatur unum: & ſic quãdo dicatur primum, ſecundum & tertium furtum.*

ANGELVS.

13 *NVNC ſumpta occaſione aliquid de furtis dicamus ad ſtatutorũ declarationem. Et primò quando dicatur primum, ſecundum,& tertium furtum. Reſpondeo,unum furtum dicitur quod de uno loco, uno contextu ſiue uno tempore fit,etiam ſi plures res furentur,tamen dicitur unum furtum: ita dicit Barto.in l. eum qui. §. idem reſpondit. ff.de furt. & ſic tanquam unum furtum commiſerit punietur, licet plures res ſit furatus. Tamen ſingulariter dicit glo. in d. l.capitalium.§ famoſos. quòd iſto caſu pro uno furto ueniam meretur à furca

furca.& not.Bal.in d.auth.ſed nouo
iure.in uer.ulterius quæro nũqd &c.
quod eſt uerũ ſecundũ Bal.niſi fur-
tũ ſit magnũ, quod aliàs prævaleat
pluribus furtis paruis:tũc licèt ſtatu
tũ prohibeat furẽ ſuſpendi niſi pro
tribus furtis : iuridicè tamẽ pro uno
magno poterit ſuſpẽdi:ita ibi dicit
in uerſi. tertio nota de pœna &c.&
alle.l.ſi quis.ff.de excuſ.tuto. & etiã
quia propter delicti enormitatẽ per
miſſum eſt leges trãſgredi:ut no.In.
in c.j.de conſti.quod no.quia ita ſe-
mel practicaui Peruſii dũ aſsiderẽ.

A V G. Tu autem in hac materia
adde,quòd iſta ſentẽtia Bal.mihi nõ
placet:& ſi rectè cõſiderãtur omnia
iura,quę dicũt quòd fur furca debet
ſuſpendi:nõ habẽt reſpectũ ad quã-
titatẽ furatã:& ſic ad ipſum furtum,
ſed ad alia extrinſeca:& ideo Bald.
in aut.ſed nouo iure.C.de ſer.fug.
in uer.ulterius quæro,nunquid plu-
ra furta in eodẽ loco & tẽpore,dicit
quòd ſtatutũ, quod punit furẽ furca
pro tertio furto, quòd mens ſtatuti a
eſt ut grauius puniat furẽ, propter
cõſuetudinẽ delinquẽdi.& ſic doct.
non habent reſpectũ ad quantitatẽ:
ſed ad animũ delinquẽtis,hoc eſt ad
reiteratione delicti, quod grauius
punitur propter ipſam reiterationẽ:
ut in furto dicit gl.de pace iura.fir.
in §.iniuria ſeu furtũ.& ita obſerua
rem,ſi iſte caſus mihi obueniret de
facto, Nec obſtat doctrina Inno.in
d.c.j.quia iſta nõ eſt ita urgẽs cauſa,
quòd imponatur pœna mortis ubi
aliàs imponi non debet.an ſit unum
furtũ uel plura furta, uide Bart.in l.
inficiando.§.infans.ff. de furt. Sed
Bal.in c.j.§.furtũ.in prin.de pace iu
ra.fir.uidetur uelle,quòd pro primo
furto enormi fur poſsit furca ſuſpẽ-
di : & ſequitur dom.Abb.in c.inter
alia.extrà de immu.eccle.in x.colũ.
quia ex cauſa licitũ eſt trãſgredi le-
ges & ſtatuta : & ita econuerſo cõſu
luit Lud.Rom.in conſ.ſuo cccclxix.
quòd ſi per ſtatutũ quis pro leui fur
to debet ſuſpendi,tamẽ ſi iudici ui-
debitur,poterit iudex minuere illã
pœnã ſtatuti,& cõmutare in aliã pœ
nam minorem citra mortem.

14 *Fur aliàs paſſus pœnã primi & ſecũ-
di furti, puta quia fuſtigatus,mitria
tus uel bullatus,poſtea facit tertium
furtũ:an pro iſto tertio poterit ſuſpẽdi.*

A N G E L V S.

14 *Q V A E R O,ſi aliàs fur paſſus
fuit pœnã primi & ſecũdi furti,quia
fuſtigatus, mitriatus uel bullatus:
poſtea fecit unũ furtũ, quod eſt ter-
tiũ in ordine,an pro iſto tertio poſ-
ſit ſuſpendi. & uidetur, quòd non:
quia pro primis iam punitus eſt,igi-
tur &c.ut l.licet.§.j.ff.nau.caupo.ſta-
bu.&.l.ſenatus.ff.de accu. In cõtra-
riũ uidetur, quòd debeat ſuſpendi[a]
quia in crimine perſeuerauit.igitur
&c. ut l.ſeruos.C.ad leg.Iuli. de ui
publi. & in l.iij.C.de epiſ.audien.&
l.capitaliũ.§.ſolẽt.ff.de pœnis.& ita
tenet Vbertus de Bobio.Idẽ credo
ſi de dictis primo & ſecundo furto
habuerit gratiã à domino loci:quia
priuilegiũ nõ meretur, qui cõceſſa
ſibi abutitur poteſtate. lxxxiiij.di.c.
ubi.& ff.de pecu.legato.& ff.de ne-
go.geſt.l.qui ſine.& l.iudæos. & ibi
gl.C.de iudęis.Et pro hoc facit quia
prima furta fecerunt eũ notoriè &
manifeſtè furẽ:ut l.emptorẽ.in prin.
ff.de actio.emp.Ergo ut publicus &
manifeſtus fur poteſt furcis ſuſpen-
di:ut d.§.famoſos.Nã furta uel aliàs

uel alibi cõmiſſa qualificant furtũ factũ hic,ut acrius puniatur & ſuſpendatur:ita dicit Bart.in l.ſi cui.§.ſi ff. de accu.Et hoc etiã uult Bal.in auſ. ſed nouo iure.C.de ſer.fugit.in uer. ſed dubitatur.Sed cõtrariũ tenet Io. And.in addi. Spe.in rubri.de fur.& Sali.in dic.l.ſeruos.dicit plus, quòd etiã furta & numerus furtorum hic commiſſorum.ut ſi ſtatuto cauetur quòd pro tribus furtis ſuſpẽdatur,& alibi cõmiſit duo furta, & hic unum tantum:tamẽ uerum eſt dicere quòd tria furta commiſit: & ſic ſuſpendetur,quod not.

ADNOT. a ¶Suſpendi. *Adde quòd imò duo furta punita aggrauant tertium.ita Ro.in conſi.ccxxxvj.ubi dicit eſſe tex.no.in auth.qui ſemel.limitat tamen quòd prædicta non procedunt,ubi de duobus primis furtis fuiſſet penitus abſolutus:quia hoc caſu non aggrauaretur tertium.& ibi quòd ſtante ſtatuto quòd notarius pro trina annotatione dicatur priuatus, quòd ſi fuit bis annotatus & abſolutus,quòd pro tertia annotatione non priuabitur:& quando furta alibi commiſſa aggrauẽt tertium furtũ in loco fori,uide Bald.in conſi.ccclxxiij. in iiij.uol.& quòd tertium furtũ aggrauetur per duo alia furta præcedẽtia, uide Pau.de Caſt in conſi.cccl.in nouis.*

AVG. Tu autem in hac materia adde Gandi.in tract.malefi.ſub rub. de furtibus & latronibus. in illa quæ. quæ incipit, ſed pone pœnam fore impoſitã furi pro primo & ſecundo furto. qui allegando dictũ Vber. de Bobio tenet,quòd licet fur ſit punitus pro primo & ſecundo furto : tamen pro tertio debet mori:quia lex dicit, quòd pro tertio moritur, non pro primo & ſecundo. & ibi etiam Gand.ſubdit illam aliã quæſtionem de eo qui alibi commiſit duo furta. & hic tertiũ, an furta alibi cõmiſſa aggrauent delictũ:& in effectu concludit,quòd non: & exclamat cõtra poteſtates ita feroces,qui pro furtis alibi cõmiſsis uolunt punire furem in ſuo territorio.Ange.autẽ in d.l.ſi cui.§.ſi.dicit quòd de conſuetudine ſeruatur, quòd furta alibi commiſſa aggrauant delictum. Et de materia adde d.Bal.in l.ſi.ff.de iuriſdict.om. iud.& per Iac.de Bel.in auth.ut nulli iudicũ.§.ſi quis uero comprehenſorũ.& uidetur eſſe de mente Bald. in authen.qui ſemel.C.quomodo & quando iud.Adde Albe.de Roſa.latius diſputaſſe iſtã materiã in tertia parte ſtatutorũ q.xxxix.Pe.de Anch. in cle.j.extrà,de pœnis.expreſsé approbat d.Bar.in d.l.ſi cui.§.ſi.ff.de accu.& uide Sali.in l.iij.C.de epiſco. audient. Et in hac materia teneo ego opi.quã tenui ſ.in gl.in uerbo, (exiſtens Flor.) in add.primæ q.& certè rigoroſa eſt opi.Bart.dicit tamen do.Catal.in trac.ſyndi.q.cxlix. quòd cum aliàs habuiſſet iſtã quæſtionẽ, de facto euaſit furem,qui in alieno territorio alia furta fecerat: ut illa furta alibi facta non connumerentur in numero furtorum.

15 *Fur commiſit furtum Florentiæ, furtum Bononiam portauit:an poſſit de tali furto puniri Bononiæ.*

ANGELVS.

15 QVAERO,quid ſi fur furatus fuit Florentiæ. & furtũ huc ſcilicet Bononiam portat:an hic poſsit de furto puniri? Bar.poſuit in pluribus locis iſtã ſuam opinio.quæ multos ſuſpendi fecit,& quã ego ſemper ſecutus fui in practica,uidelicet,quòd ſic.& ita dicit in dict.l.ſi abducta.C. de furt.& in l.ſed nec.ff. de condi.

furt in l.ſi dominium.ff.de fur.nam ſicut mutatione dominii noua naſcitur actio furti: ut d.l.ſi dominiũ. ita etiã mutatione territorii ad uindictam publicam.facit l.ſi furẽ.ff.de ſtatu ho. Sed cũ caſus occurriſſet de facto, do. Bononienſes conſuluerũt contrariũ, quod cõſiliũ incipit, quidã ſcholaris &c. & mouẽtur ipſi his rationibus. Primò ex regula uulgata: ſcilicet quòd ex aſsidua cõtractatione non naſcitur noua actio furti: ut l.ei qui.ff.de fur.& ibi Barto.non ob.l.ſi dominiũ.quia ex mutatione dominii, tunc ex noua cõtractatione naſcitur noua actio furti: quia in perſona noui domini naſcitur, in quẽ cadit furti diffinitio: quæ eſt ut res aliena inuito domino non contractetur, ſed in caſu noſtro nõ cõtractatur, niſi priore poſſeſſore & domino inuito, cui non poteſt naſci noua actio furti: ut d.l.ei qui. Tertiò quia à dicta regula l.ei qui.recedetur ex mutatione dominii: ut d.l. ſi dominiũ.ergo eſt caſus exorbitãs: igitur contra regulã non debet extendi ex mutatione territorii. Quartò per d.l.ei qui.non datur parti ex aſsidua contractatione noua actio furti: ergo nec reip.ut l.non ſolũ.§. quanquam.ff.de iniuriis. & ibi Bar. Quintò fur nõ uiſus ad locũ deſtinatũ portare res, non eſt manifeſtus, licet poſtea mutato ꝓpoſito aliò res transferat & uideatur: ut l.iij.cum l. ſeq.ff.de fur. ita in caſu noſtro ex mutatione loci noua actio nõ naſcitur, nec perſona mutatur, nec qualitas furti. Sextò poteſt adduci in authen. ut nulli iudic.§.ſi quis uerò cõprehenſorũ.ubi fit remiſsio ad locũ delicti, quæ non eſſet neceſſaria, ſi in loco in quo portauit furtum, poſſet puniri. ſed domi. Franc. de Albergotis de Aretio ſolennis doctor tenet opin.Barto.pro qua alleg.l.inficiando.§.infans.ff.de furt.ita etiam refert, & tenet Ant.de Butr.in c.j.de rapto. & iſtud eſt tenendum & obſeruandum & maximè, ut uitiũ furti non frequentetur, & etiam uidetur ſequi Bald.in c j.§.iniur. de pa. iura.fir.colũ.x.& in d.l.ſi abducta.& in auth.ſed nouo iure.C.de ſer.fug. & pro opin.Bar.adducit d.Saluſtius de Peruſio eius nepos ex filia, in d.l. ſi abducta.tex.in l.uerum.in prin.ff. de minο. & in l.j.C.de noxa. & in l. iij.in prin.ff.rerum amota.& glo.in d.l.de his.C.de furt. in quibus probatur, quòd ex noua mutatione perſonæ, quia de ſeruo fit liber, & de uxore deſinit eſſe uxor: tunc ex noua contractatione oritur noua actio furti: ita in caſu noſtro inſurgit mutatio ſtatus furis ex mutatione territorii. non obſt.rationes doct.Bonon.allegatæ contra Barto.quia prima ratio tollitur per eundẽmet Bar. quæ regula dictæ l. ei qui.nõ habet locũ, niſi mutetur dominiũ: nec etiã facit ſecunda ratio: quia negatur, ꝙ lex quæ dicit, ex noua contractatione oriri actionẽ furti, ſit cõtra regulas iuris. imò dicit d.Saluſtius, quòd eſt contra regulas iuris, Propterea poteſt extẽdi quantuncunq; pœnalis: quia hoc facit lex antiqua: ſcilicet regula d.l.ſi furti. Itẽ tertio põt dici, quòd nulla fiet extẽſio, ſi reſpectũ habes ad uniuerſum dominium quod eſt uniuſcuiuſq; ciuitatis, & in qua furatus eſt, & in quam poſtea ſe cõtulit fur: nec obſt.tertia ratio: nam nihil repugnat, ut dicamus furtũ eſſe

factū: quia facta eſt cōtractatio inuito domino, & tamē actio furti non datur ſibi propter nouam contractationē, ſed datur reipubli. ubi furtum portauit, cum ex illa noua cōtractatione nouiter offenditur: cū regula ſit, quòd actio furti detur illi cuius intereſt furtū non fieri: ut l. manifeſtiſſimi. C. de furt. nec obſt. no. in §. quanquā. quia negari poteſt aſſumptū, quia uidetur contra l. falſi. C. de fal. & Bal. tenet oppoſitū in l. fi. C. de fur. Nec obſt. quinta ratio, quia tollitur ex elegāti doctr. Bal. in d. §. iniuria, de pace iur. firm. Nec obſt. §. ſi quis uerò cōprehēſorū. quia poteſt dici, quòd nō habeat locum in fure, qui nouiter contractaſſet: nam à iudice loci in quo eſt facta noua contractatio, non poteſt peti, ꝙ fiat remiſsio inuito ſuo iudice nouiter offenſo, cū ipſe uelit ex delicto cōmiſſo in ſuo territorio punire. ſed in §. ſi quis uerò. in ſecundo loco nullum delictū cōmiſit: merito debet facere remiſsionē ut puniatur per iudicē quē offendit. Et tamen bene aduertas, ꝙ prædicta procedūt, ſi huic apportaret rem furatā: ſecus ſi apportaret eius preciū, qa de dicto precio nō dicitur cōmittere furtū, nec tenet̃ furti: ut eſt tex. & ibi not. in l. quias. §. fi. ff. de fur. quod ſingulariter not.

a AVG. Tu autem in hac materia[a] adde, ꝙ inquantū opi. Bar. eſſet uera, tamen primò limitatur, ut procedat ſi intermedio cōditio furis mutata fuerit, quia de ſeruo liber fuerit in itinere. ita limitabat Ange. iſtā materiam in d. l. ſi dominium. Aliam limitationē dabat Ang. in d. l. ſi dominiū. ut op. Bar. procedat, ſi in ipſo initio fur fuit propoſiti, ut in alium territoriū ſe transferret ſuæ ſecuritatis cauſa: exēplū ponit. Pone, in ſubtrahentibus in cōfinibus Bononiæ, ut trāsferāt ſe Ferrariā: ibidem ergo maleficiū conſummabitur, unde ibi poterit puniri. & per rationes ſuas concludit ita Ang. ibi. Tertiò limitat ibidē Ang. ut opi. Bar. procedat, quando in initio furti actio non eſt nata: & ita in his caſibus poterit procedere op. Bar. aliàs ſecus. Itē quartò addit alium caſum, ut opin. Bart. procedat, ut ſi furtū eſt factū Bononiæ bannito: qui ſecundū formā ſtatuti licitè poteſt offendi: nam ſi fur ſe tranſtulit Ferrariā, ibi puniri poterit, poſtquam Bononiæ puniri nō poterit obſtante ſtatuto. Item adde aliā limitationē quam tradit Ange. in l. ſi abducta. C. de fur. ut procedat opin. Bart. in uagabundo fure: quia ſcriptū eſt, ubi te inuenero, ibi te iudicabo: ut l. j. C. ubi de cri. agi opor. Idē & ſexto reſtringitur opi. Bart. ut procedat ſi fur proroget iuriſdictio-
16 nem iudicis. * Vnde dicit ſi eris aſſeſſor, ne poſsis cōueniri tēpore ſyndicatus, ſi uides quòd expediat reip. ut ſuſpendas furem repertū cum re furtiua alibi derobata ne damnum poſsis pati: facias quòd fur prorroget iuriſdictionē, per l. quæro. ff. de ſol. & l. j. ff. de iud. & hoc dicit Ang. in d. l. ſi abducta. & ibi etiā Ang. facit mentionē de illa limitatione quā ſ. dixi, ut opi. Bar. procedat, quando fur mutauit conditionē perſonæ in itinere. Item ſexto loco reſtringas opi. Bar. ut opin. ſua procedat, quando fur fuiſſet inuentus cum re furtiua: putà quia Florētiæ fecit furtū, & hic Ferrariæ inuenitur cū furto. Secus ſi rem uendidiſſet poſtea Bononiæ,

noniæ, & hic Ferr.fuiſſet inuẽtus cũ
precio,quia in iſto precio hic Ferra-
riæ nõ comittitur furtum,quia in re
ſua furtũ non cõmittitur,per l.pe.ff.
de condi.ob tur.cau.Ita ſingulariter
dixit Bal.in l.j. C.de cõfeſ.in xij.col.
quod tene mẽti.Item ſeptimò intel-
ligas d.Bar.procedere,ſi fur qui fu-
ratus eſt Florẽtiæ,& uenit Ferrariá,
ut poſsit hic Ferra.puniri:hoc uerũ
ſi fecit hic Ferr.reſidentiã per ſpatiũ
unius diei:aliàs non poterit hic pu-
niri:ita dicit Bal. multũ ſingulariter
in l.qui furere.ff.de ſtatu ho. per l.
quo deſtinauerat.ff.de fur.Et ita di-
cit,quòd intelligi debet opi.Bar.in
d.l.ſi dominiũ.aliàs ſecus,quod no.
Octauò reperio Raph.Fulg.in l.ſine
manifeſtus.§.tandiu.ff.de cõdi.furt.
dicentẽ,quòd opi.Bar.nõ procede-
ret tanquã iniqua,ſi hoc Ferrariæ fo
ret ſtatutum,propter quod pro leui
furto eſſet impoſita pœna mortis:
nam tũc dicit,quòd opi.Bar.tanquã
iniqua nõ eſt ſequẽda:quæ no.quia
alibi pulchrè ita collecta non repe-
ries:ſed quia multoties uidi refrica-
ri in dubium,an opi.Bar.ſit uera uel
falſa,omiſsis his fallentiis ſcribam,
quod ſcriptũ reperio in hoc paſſu
terribili:dico paſſum terribile,quia
hæc opi.ſua,ut dicit do.Maria. in c.
j.de rap.fecit ſuſpẽdi decẽ milia ho
minũ:& id quod dixit ipſe Bar.in d.
l. ſi dominiũ.approbauit etiã in l.ei
qui furti.ff.de fur. in ſi.& Barto.in l.
ſed nec legatarius.ff.de condi.furti.
& Bar.in l.ſi abducta.C.de furt.Bal.
uerò ſecundũ do.Io.de Ana.in c.ſi.
extrà de fur.ſemper uidetur appro-
bare iſtã op.Bar.nam Bal.tetigit iſtã
difficultatẽ in pluribus locis, & ma-
ximè in c.j.§.furtũ.de pace iura.fir.
arguit pro & contrà in hac difficul-
tate. Tandẽ uidetur approbare opi.
Bart.& Bal.in l.cunctos populos.C.
de ſumma trini. & fide catholica.in
xvij.col.& Bal.in auth.ſed nouo iu-
re.C.de ſer.fug.in uer.ulterius quę-
ro nunquid plura furta. Idem fecit
Bald.in l.qui furere.ff.de ſta.ho.Idẽ
dixit Bald. in l.j.C.de confeſſ.in xij.
col.& ſequitur opinio.Bar.ipſe Bal.
in l.ſed nec legatarius. ff. de condi.
furt.& Bal. in l.ſi abducta.C.de furt.
Et aduertas, quia licet doct.allegẽt
Bald.ſemper ſecutũ fuiſſe opinionẽ
Bart.tamen ut infrà dicam,allegabo
Bal. nõ indiſtinctè approbaſſe opi.
Bar.Franc.de Aret.tenet etiam opi.
quam tenet do.Bar.per l. inficiãdo.
§.infans. ff. de furt. & ipſum refert
do.Anto.de But.in c.j.extrà de rapt.
& iſtam ſententiam tenuit ipſe do.
Ant.de Butr.in c.ſi.extrà de furtis. &
licet pro hac ſentẽtia ſoleat allega-
ri,quòd hoc etiam affirmauit domi.
Ant.de Butr.in c.j.extrà de rapt. di-
catis,ꝙ hoc eſt falſum:imò ibi dom.
Anto.de Butri.hoc non affirmauit,
ſed dicit,quòd in iſta q.ſunt opinio
nes inter legiſtas,& hoc relinquen-
dum eſt legiſtis:& ſententiam Bart.
eſt ſecutus etiam Pet.de Anch.in d.
c.fina.extrà de furt. & licet doct.nõ
allegent do.Pet.de Ancha.in clem.
j.extrà de pœnis. approbauit etiam
d.Bart.in d.l.ſi dominium. & hoc fe
cit in xvij.notabili.ſed põdera,quia
domi.Pet.de Anch.ibi propriè non
infert ad quæſt.noſtram.dom.Ioan.
de Ana.etiam in c.fin. extrà de furt.
refert domi.Pet.de Anch.in ſuo re-
per.ſub rubri.de furt.tetigiſſe iſtam
difficultatẽ:ſed ibi etiam nihil affir-
mat:ſed bene hoc affirmauit domi.

Pet.de Anch.in l.qui furere.ff.de ſtatu homi.in reportatis iuris ciuilis.d. comte.in d.l.qui furere.& in d.l.ſed nec manifeſtus.tenet illã opi.quòd ubique ipſe fur, poteſt ſuſpendi.& alleg.Iaco.de are.hoc uoluiſſe in d. l.ſi dominium.& ita refert Ioan.de Ana.in d.c.fin.extrà,de fur.qui dicit quòd Pau.de Caſt.in d.l.ſed nec legatarius.ff.de cõdi.furti.tenet etiã opinio.Bar.in collectis quas habet: & ſentẽtiam Bar.approbauit etiam Rapha.Fulgo.in d.l.ſi abducta.& in d.l.ſed nec legatarius. Temperabat tamen hoc uerũ,ſi pœna erat correſpondens delicto in ſecundo loco ubi fur fuit captus:quia ſi pro modicis florenis quis debet ſuſpendi, nõ ſeruaretur opi.Bar.& ita dicit, quòd cõſuluit cum ſemel iſte caſus Feltri occurriſſet.& dicit Ang.in d.l.ſi dominium, quòd opi.Bart. per multos aſſeſſores obſeruatur.& Ang.in l.de his.C.de fur.in lectu.Florentina dicit, quòd fauore publicæ utilitatis opi.Bart.approbatur.& Ange.in lectu. Peruſina in d.l.ſi abducta.dicit quòd uidit ſæpius practicari opin. Bart.& multos ad furcas deduci.& Ang.in l.ſi abducta.in lectu.Paduana dicit,quòd aſſeſſores ſeruãt opi. Bar.tanquã utilem reipu.Et dicit dominus Floria.in d.l.ſi abducta,quòd aſſeſſores tenent opi.Bar.pro Euangelio.Et aduerte,quòd licet iſta allegentur pro iſta opi.Bar.tamen repe rio,quòd multi tenuerunt cõtra opinio.Bar.& melius:nã Franci.tigr. tetigit iſtam difficultatẽ in l.qui uas. ff.de fur.in §.fi.& ibi expreſsè tenet contra Bart.& ita etiam eum refert domi.Ioan.de Ana.in d.c.fi.extrà de fur.contra Bar.etiam tenuit Ray.de forli.doc.profecto maximæ autoritatis,per tex.in l.ij.§.fi.ff.de noxa.& per l.de his.C.de fur.& ita eum refert Ludo.de Corteſiis de Padua in ſuo repertorio in uerbo, furtum. in prin.& iſtum etiam refert do.Io.de Anan dicto c.fi.extrà de fur.& licet ipſe do.Ioan.de ana.crediderit allegare omnia quæ poſſunt adduci in iſta materia,in d.c.fin.addatis,quòd Ange.in l.ſi is qui.in §.ſi cui rem.ff. de furt.qui ſummando illum tex.dicit quòd mutatione dominii committitur nouum furtũ noua contrectatione ſecuta,dicit,ꝙ hoc eſt uerum ratione intereſſe dominii cõmiſſi in perſona ſecundi dominii. Et dicit, quòd iſta ratio ceſſat cum locus & territorium mutatur, quia nõ mutatur dominium, quia intereſſe nunquam renouatur:& ideo dicit,quòd opi. Bar.in d.l.ſi dominiũ. non eſt uera.Et certè ille text.multũ deſtruit opi.Bart.& ideo rectè Ang. in di.l.ſi dominium.dixit, quòd iſta opi.Bar.de rigore communiter reprobatur.& ideo Ang.in d.l.ſi abducta.in lectura Paduana.per multas rationes dicit iſta uerba,opi.Bar.ſalua eius reuerentia,non poteſt ſuſtineri.Et licet docto.allegent ſemper Bal.tenuiſſe.opin.Bart. tamen allego Bal.quem doct.nõ referunt, nec allegant,nec uiderũt in lectura ſua quam pauci habent ſuper ff.nouo. quæ lectura parua eſt: qui commẽtauit certas leges.Nam Bald.in d.l.ſi dominium.dicit, quòd licet opi.Bar. ſeruetur de conſuetudine,tamẽ ſua opinio uidetur eſſe contra tex.in c. j.extrà de rap.& dicit, quòd opinio ſua non poteſt ſaluari, niſi in duobus caſibus, quando ille qui furatus

eſt

eſt Bononiæ, furtum fecit uni bannito: & ſic actio furti nō eſt nata ibi: & poſtea uenit Ferrariā: & hic reperitur uel etiam alio caſu, quando furatur in confinibus Bononiæ: ut furtū portet in ciuitatem Ferrariæ. & hic Ferrariæ reperitur cum furto, aliàs opi. Bar. non eſt uera. & ſic Bald. ibi indiſtinctè non approbauit ſententiam Bart. & quòd opin. Bar. non ſit communis opinio, not. do. Anto. de But. in d. c. j. extrà de rapt. dicit quòd de hoc eſt opinio inter legiſtas, imò ꝙ fortius eſt, do. Abb. in c. j. de rapt. dicit iſta uerba formalia, quòd cōmunis opi. doct. uſque ad tempora Bart. fuit quòd fur repertus hic Ferrariæ cum re ſubtracta nō poſsit hic Ferrariæ puniri: licet Barto. tenuerit contrarium, in d. l. ſi dominium. pro qua opinione dicit ꝙ multi & multi ſunt ſuſpēſi. Quinimò dicit, quòd Moderni adhuc dicūt, quòd de ſtricto iure illa opi. Bar. non procedit. & reſpondit ad d. §. infans. qui adiicit, quòd ille §. de neceſsitate nō cōcludit: & dicit, quòd ultra non procedit: quia opinio eſt periculoſa. Et ideo rectè dixit Floria. in d. l. ſi abducta. quòd licet aſſeſſores obſeruent opi. Bar. tamen ipſe arguit contra Bar. finaliter dicit, quòd dubium eſt argumentabile: unde dicit, tene quod uis. Sal. uerò in l. ſiue manifeſtus. §. j. ff. de cōd. fur. tenet expreſſè contra Bar. in d. l. ſi abducta. per multas & multas rationes concludit cōtra Bart. & arguit terribiliter oſtendens opi. Bar. eſſe falſiſsimā: & iſtā ſententiā ut ipſe refert, tenuit etiam Richar. de Sali. & etiam Ioan. de lig. conſuluit pro iſta parte. Quinimo dicit Salic. ibi, quòd collegium Paduæ conſuluit contra opi. Bar. & ita referebat Richar. de Sali. tempore quo legit Paduæ: unde multū exclamat contra aſſeſſores: qui ſequūtur opi. Bar. quòd ipſi debeant ſe præcauere. Quinimo Odoff. fuit in contraria opinio. Bar. & ita ipſum allegat Bald. in d. l. j. C. de confeſ. in xij. col. & per hæc reprehēdo do. Io. de Ana. qui in c. fin. extrà de fur. reprehendit domi. Abb. qui do. Abb. in c. j. de rapto. dixit, quòd cōmunis opinio uſque ad tēpora Bar. fuit in cōtrariam ſententiā Bart. quia do. Ioā. de Ana. dicit ibi, libenter ſcirem ab Abb. ubi inuenit iſtā q. tractatā ante Bar. quia ſalua reuerentia do. Ioan. de Ana. Bal. in loco ſ. allega. refert Odof. tetigiſſe iſtam quæſtionem. & ipſe do. Ioan. de Ana. refert, quòd Fran. tigri. & Ray. de Forli. fuerunt in contrariam ſentētiam Bar. quinimo Rapha. Fulgo. in d. l. ſi abducta. & in d. l. ſed nec legatarius. refert quòd ſeptem doct. Bononiēſes ſubſcripſerunt ſe illi conſilio Ioan. de Lig. & licet d. Ioan. de Ana. referat Paul. de Caſtr. tenuiſſe opi. Bartol. tamen non eſt uerum hoc: quia Paul. de Caſt. in d. l. ſiue manifeſtus. §. j. dicit, quòd licet hodie cōmuniter iudices ſequantur opinio Bart. tamen dicit, quòd doct. Moder. reprehendunt iſtam opinionē: & dicit, quòd re uera opi. Bart. eſt falſa: & ibi arguit terribiliter contra Bar. dicit tamen quòd de iure & conſuetudine inoleuit opi. Bar. Et ideo do. Nellus in tractatu ſuo bannito. in ſecunda parte. q. v. dicit, quòd aſſeſſores ſequētes opi. Bar. de iure non rectè ſe fundāt: ſed dicit quòd ſequētes opi. Bartol. in ſyndicatu ſuo defendunt

ſe ex uarietate opinionum per not. in l.cum prolatam. de re iudica. & fortè ex conſuetudine: dicit tamen quòd ſi Fur eſt uagabũdus, poteſt in omni loco ſuſpẽdi: & Paul. de Ca. in d.l. ſiue manifeſtus. dicit quòd opin. Bar. per uniuerſum mundum ſeruatur: ſed dicit quòd eius opinio non eſt uera: & arguit contra Bart. & reſpõdit ad motiua ſua. & dicit, quòd illis rationibus quas adducit Bald. contra Bart. in d.l. ſi abducta. poteſt reſponderi pro certo: ſi tot illuſtres doct. tenuerunt contra Barto. & dicunt doct. quòd de puncto iuris falſa eſt opi. Barto. quomodo iſti iudices ſitibundi ſanguinis humani in iſtis contrarietatibus & ſubtilitatibus iuris uolunt magis condemnare, quàm abſoluere, contra text. in l. ſi præſes. ff. de pœnis. & alio die cum iſte caſus occurriſſet hic Ferrariæ, quòd unus Mantuanus furtum commiſit in ciuitate Bononiæ, & uenit huc Ferrariam cum furto. & fuit captus Illuſtriſsimus dux Hercules: cũ ſim de ſuo conſilio ſecreto, interrogauit me Auguſtinum de Arimino, quid agendum eſſet: reſpondi ſententiã Bart. penitus fugiendam eſſe tanquam iniquã, quam tot illuſtres doctores dãnauerũt: licet aliqui latrunculatores ſitibũdi ſanguinis humani obſeruent opi. Bart. & malè: & ita obſeruatum fuit, & hæc not. quia non ita bene collecta alibi reperies: poſſem ego adducere omnes rationes quas ſcriptas reperio ſuper libris & à me uiſis. ſed hoc eſſet longum transcribere: hæc ſufficiant.

ADNO. a ¶In hac materia. *Adde tu ultra ea quæ ponit hic dictus Auguſt. quòd pro opinione Bartoli facit quod uoluit Specu. in titu. de compe. iudi. ad. §. j. uerſic. ſed quid ſi Lucanus. & ſequitur Pau. de Caſt. in conſ. ccccl xxj. incip. uiſo caſu propoſito. in nouis. ubi quòd ſi fur res furatas exponat uenales prope aliquod cœmiterium, quòd ratione mutationis territorij dicitur ſacrilegus: & confugiens ad eccleſiam poteſt extrahi. adde tamen quod Fulgo. in conſi. cxlviij. refert pluries conſuluiſſe contra Bart. ubi uide & adde quod Bal. in conſi. clij. in j. uolu. dicit opi. Barto. de iure ueriorem: licet de facto nõ ſeruetur. & uide Cap. in cõſ. lix. in pe. col. qui etiam tenet cõtra Bar. Ber.*

17 *Furto cõmiſſo, an poſſit torqueri actor rei ſubtractæ etiam ſine indicijs: & quando plures unã rem furto ſubtrahunt, an ſit unum furtum uel plura.*

ANGELVS.

17 *E T etiam tu iudex aduertas, quando furtum committitur, potes torquere cuſtodẽ rei ſubtractæ, etiã
a ſine indicijs[a], ut indicet furẽ: & non teneris in ſyndicatu de tortura: ita dicit Barto. in l. j. ff. de offic. præfect. uigil. & etiam mẽti habeas tu iudex, quòd ſi plures furantur eandẽ rem, licet ſint plura furta, quia alia contractatio unius, alia alterius, & tot ſunt contractationes & furta, quot ſunt delinquentes: tamẽ unicum furtum eſt propter rei ſubtractæ uni-
b tatem,[b] ita dicit Bart. in l. ſi familia. ff. de iuriſdi. omn. iudi. & pro unico furto debet reputari.

ADNOT. a ¶Sine indicijs. *Adde Alex. de Imo. in conſi. v. in iij. uol.*

b ¶Vnitatem. *Adde Fulgo. in conſi. cl. ubi dicit quod etiam data opinio. Bartoli pro uera, quod etiam ſi furta fiant in pluribus locis, & cum rebus inuenti fuerint in alio loco, quòd cenſetur unum furtum, arguendo de loco ad tempus. Ber.*

AVG.

AVGVST. Tu autem adde, quòd Bar. in d.l.j.ff. de offic. præfec. uigil. non dicit, quòd ſine indiciis ille poſsit torqueri: ut dicit d. Ang. hic. Sed aduerte, quia etiam ſi Bart. diceret, ꝙ ſine indiciis poſsit quis torqueri: intelligerem, ut ille tex. loquitur, quando cuſtos eſſet unus homo uilis, ut ſeruus, aliàs ſecus. & ita Barto. loquitur, ibi in ſeruis dum dicit, hoc probatur ibi in tex. in ſeruis cuſtodientibus. & hoc corroboratur per ea quæ dixit Sali. in l. fina. C. de quæſtio. qui dicit, quòd licet iura uelint, quòd ſi res furata reperitur penes unum, eſt ſufficiẽs indicium, ut ipſe poſsit torqueri: hoc uerum, ſi ille eſſet perſona non bonæ famæ, aliàs ſecus. Item de ſecunda concluſione, adde Bal. in l. cum rationibus. C. qui accuſ. & Pau. de Caſt. & Mod. in d.l. familia. qui ponũt, an ſit unicum furtum, uel plura.

18 *Fur confitetur ſe abſtuliſſe mihi certa bona, & antequam condemnaretur moritur, an ex tali confeſsione habeam actionem contra illius hæredes.*

ANGELVS.

18 *QVID ſi fur confiteatur ſe mihi furto abſtuliſſe certa bona, & antequam cõdemnaretur moritur, an ex tali confeſsione habita, habeam cõtra eius hæredem actionem? uide Bar. in l.j. cir. ſi. ff. de priua. deli. & in Spec. qualiter in accuſatione procedatur. in prin. uer. quid ſi latro famoſus. qui dicit, quòd ſic: quia in iſtis indiciis quaſi contrahitur: ut l. iij. §. idem ſcribit. ff. de pecu. & quia ex confeſsione oritur actio in factum ſicut ex ſententia: ut l. proinde. §. ſi procurator. ff. ad l. Aqui. igitur &c.

AVG. Tu adde quòd Angel. in d.l.j. hoc idem tenet quod Barto. & hanc eandem ſententiã tenet Ioan. Andr. in addi. Spec. in titu. de accu. in add. quæ incipit, quid ſi latro. qui limitat prædicta. Nam dicit, quòd ſi iudex procedit per uiam accuſationis: ſcilicet Titii contra Caium, qui Caius confitetur ſe plura furta feciſſe à Titio, & multis aliis: illa confeſsio Caii nocet hęredibus tantum quo ad Titium qui accuſauit, & non aliis prodeſt: ſecus ſi per uiam inquiſitionis: quia illa confeſsio nocet hæredibus quo ad omnes. & iſtã limitationem magnificat Imo. in d. l. defuncto. ff. de publ. iudi. Et limita prædicta procedere, niſi hæres contra confeſsionem probaret contrarium: ut dicit Bald. in l.j. C. ne ex delict. defunct. qui temperat hoc modo dicta Bart. & Specu. & dicit idem ſi non eſt facta cõfeſsio: ſed eſt concluſum in cauſa. & uide bonam gl. in §. pœnales. inſti. de perpe. & tempo. actio. quæ dixit fortius. & bene faciunt no. per Bar. in l. interdum. §. qui furem. ff. de fur.

19 *Emens uel pignori accipiens rem furtiuam à fure, an teneatur furti.*

ANGELVS.

19 *QVID ſi quis emit ſcienter rem furtiuam à fure? dic, quòd tenetur furti: ut l. inciuilem. & quod ibi not. gloſ. & doct. C. de fur. & idem ſi rem furtiuam à fure ſciẽter pignori accepit: ut eſt caſus in l. ſi ſeruus cuiuſdam. ff. de condi. inde. & ita dicit Bal. & Raph. Ful. in d.l. eos. C. de fur. ſecus ſi ignoranter emeret uel pignori acciperet, ut in dictis iuribus: debet tamen nominare furem ne ipſe incidat in ſuſpicionem, quòd

ipſe fuerit ille qui furatus ſit: ut d. l.ſeruus. & tũc etiam quádo recipit ignoráter, cogitur rẽ furatã reſtituere dño, ſine reſtitutione pretii: ut eſt caſus in d.l.inciuilẽ. quod bene no.

AVGV. Tu adde inquantũ tangitur hic, an ſi res furata reperitur penes unũ: an præſumatur fur. certẽ uariæ fuerũt ſentẽtię: & licet Accur. uariauerit ab opi. Placen. in d.l.inciuilem: quia illa glo. ſemper alleg. tamen de materia uide Sali. in l.fin. C.de quæſtio. & pulchra uerba poſuit Bald. in l.ſi. ff.de hære.inſti.ulti. col. qui ſequitur opin.Cy. & omnes doc. cõmuniter uidentur hoc approbare: quia ſi perſona erat bonæ famę, nõ pręſumitur: ſecus ſi malæ famæ, dic tamẽ ut dicã infrà in q. quæ incipit, quæro an eoipſo ꝙ res furtiua reperitur. & ſi uir bonæ famæ emit ab illo quẽ non cognoſcit, nõ credo ipſum præſumi furẽ, nec credo debere cogi nominare, & indicare furẽ, ſi iurat ipſum nõ cognoſcere, per prędicta: & de receptante furtum in domo quomodo punietur, ne erres: uide Bar. in l.furtum. ff. de fur. & infra dicetur.

10 *Pignorans unum librum, & poſtea alium ſubmittens, an teneatur furti.*

ANGELVS.

10 *QVID autem, ſi quis conſtituit mihi unum librum pro pignore, & poſtea alium ſubmiſit? dic quod tenetur furti: ſecus ſi in pignore cõſtituendo unã rem pro alia ſubmittat: quia furti nõ tenetur: ſed crimine ſtellionatus: ut l. ſi pignore. in prin. & ibi Bar. ff. de pig. actio.

AVGV. Tu de iſta materia, adde, ꝙ uerum eſt, ꝙ tenetur crimine ſtellionatus ille q perſuaſit Hebręo aurũ eſſe, cũ ęs eſſet, & ſic extraordinariè puniretur: ut eſt tex. in l.j. in fi. ff. de pign. act. & eſt tex. in l.pe. ff. de crimi. ſtellio. & uide gloſſ. in d.l.j.

11 *Furem uel furtum receptans, an teneatur furti.*

ANGELVS.

11 *QVID ſi rẽ furatã quis ſcienter receperit, & receptaculum dederit? dic quód tenetur furti: ut eſt tex. in l. eos. & ibi Bar. & Bal. C. de fur. Et bene aduertas quód receptans furem uel rẽ furatã, dicitur præſtare auxilium furi & furto. ita intelligit illã l. eos. Bart. in l.furtũ. ff. de fur. & ſic nõ dicitur propriè fur: & non tenetur propriè ac ſi furtum cõmiſiſſet: ſed ac ſi furti opẽ præſtiterit, quod not. pro intellectu dictę legis, eos. de cuius intellectu uidi dubitari Bononię, cũ caſus occurreret, & etiã prædicta nota pro ſtatutis quæ debent intelligi in uerbis propriis quæ puniunt aliter furẽ uel aliũ præſtantem opẽ: de quo in ſimili per Bar. in l. ſed ſi unius. §. ſi ſeruus. ff. de iniur. & in cle. j. ff. de reſcrip. Et de iſta receptatione uide quæ ſcripſi ſ. in glo. & dicto maleficio ſemp aſtitit. circa finẽ.

AVGV. Tu autẽ in hac materia adde, ꝙ Bal. in d.l. eos. dicit, ꝙ uidit Bononiæ, ꝙ una mulier ſemel fuit ſuſpenſa, quę præſtabat furibus domum, & ibi receptabat maleficia. & certe iſta doctrina uidetur falſa: qa hoc auxiliũ poſt factũ maleficium & cõſummatũ pręſtatur: & ideo extraordinariè debet puniri, ut pulchrè declarat Barto. in l. furti. §. ope. ff. de fur. Sed Bar. optimè reſpondet huic motiuo in d.l. furtũ. ff. de fur. ibi uide. & de receptãte furẽ, adde Bal. in l.pe. C. ad l. Iul. de ui. & text. in l. j. C.

de his

de his qui latrò.& ibi do.adde tamen ꝙ latiſsimè iſtā materiam ultra omnes diſputauit Gā.in trac.maleſi. ſub rub.de receptato.furū & latronū.qui ponit oēs caſus,qñ receptator in omnibus maleficiis banniatur, & qua pœna & qñ:& ibi multa bona dicit,& eſſem nimis longus ſi oīa ponerē.'adde oīno quæ dicā ſ. in glo.ſuper uerbo,(& dicto maleficio ſemper aſtitit.)in uerſi.quæro. quia dixi ſuprà quòd poſt.maleficiū. ibi omnino uide.& de materia uide per Roma.in cōſi.ſuo ccccclxxiij. & ibi concludit,ꝙ in dubio præſumitur receptans ignoraſſe.

22 *Furem indicare,an quis cogatur.*

23 *Iudex negligens in faciendò reſtitui res furto ſubtractas damnum paſſo, an teneatur.*

ANGELVS.

22 * QVAERO, an quis cogatur a indicare[a] furē.Bar.& Ang.in d.l.inciuile.C.de fur.& ibi Rapha.tenent quòd nō:etiā de iure canonico:unde dicunt,ꝙ epiſcopi hodie faciunt excōmunnicationes:& ſic non cogi

23 tur indicare.* Quid ſi iudex fuit negligens in faciēdo reſtitui res furto ablatas dānū paſſo, an teneatur index? dic, quòd ſic,ut not.Bald.in l.ſi mancipia.in prin.C.de ſer.fugiti.

ADNOT. a ¶Cogatur indicare. *Adde tu & uide Ioan.And.in add. Specu.in titu.de fur.& ibi an ualeat pactum, quòd ſit inter furem & dominum rei furata,ne ipſum accuſet.* Ber.

AVGV. Tu adde quæ dixit do. Ant.de But.in c.nemo.extrà de ſimonia.qui dicit etiā quod ad inſtantiā partis nemo cogitur indicare furē: ſed ad inſtantiā iudicis ſic,ut prouincia purgetur malis hominibus, per l.cōgruit.de officio præſidis.Et de materia omnino uide doct.in d. l.ciuile.& per gloſſ.in l.ſi ſeruus.C. de his qui ad eccleſiā.confug.Et ibi docto.& l.iij.§.fin.ff.de condict.ob turpem cauſam.& in ca.dilectus.extrà de exceſ.præla.& j.q.j.c.qđ quidam.§.ex his.in gloſ.& illa gl.allegat bonas concordantias.

24 *Furtum de quo non poteſt cognoſci tēporis praſcriptione,uel quia ſit commiſſum extra territorium:an aggrauet furtum de nouo commiſſum: & in numero furtorum connumeretur.*

ANGELVS.

24 * QVAERO, nunquid furtū de quo nō poteſt cognoſci tēporis pręſcriptione:uel quia extra territoriū ſit cōmiſſum,aggrauet furtū quod de nouo committitur:& in numero furtorū cōnumeretur.Iſtā quæſtionem format Bar.ſecūdū Iac.de Are. in l.ſi cui.§.fi.ff.de accu.& Bal.in d. authen.ſed nouo iure.uer.ſed dubitatur nunquid furta &c.ubi dicunt, quòd ſic:quia ratione aliorū furtorum remanet infamis:& ideo,quòd principaliter cognoſci non poteſt, cognoſcitur per cōſequētiā:argu.l. quoties.C. de iudi.& quod not.ibi doct.& ſic furta alibi cōmiſſa qualificant & aggrauant furtū cōmiſſum nouiter hic:quia faciunt furē manifeſtum:ita dixit Bar.in d.l.ſi cui.§.fi. & ſic tāquam cōtra furem manifeſtū agi poteſt. Quinimo fortius dicit Sal.ut ſuprà dixi in l.ſeruos.C.ad l. Iul.de ui publi.ꝙ unum furtū alibi cōmiſſum nō tātū facit.quòd aggrauet furtum hic cōmiſſum:ſed facit qđ illud furtū in numero furtorū cōnumeratur. Vnde ſi nō poſſet mori niſi ex tribus furtis,illud furtum

alibi

alibi commiſſum cōputatur in numero furtorum, & habetur pro uno furto etiam hic.

AVGV. Tu autē in hac materia adde, ꝙ reperio Ioā. And. in addi. Spe. in rub. de fur. tenuiſſe cōtrariá partē: ſcilicet, quód furta alibi facta nō aggrauent furtū factum hic Ferrarię, & hoc per bonas rationes. Et ad idē reperio Gan. in tract. maleſi. ſub rubri. de furib. & latronib. in pe. col. in uerſ. ſed iterum pone aliá quæſtionē de facto. qui allegando Vbertum de Bobio hoc idē uult: & multūm exclamat contra poteſtates & officiales: qui ſunt ita feroces, ꝙ pro furtis alibi cōmiſsis uolunt punire furē in ſuo territorio. Ang. tamē in d. l. ſi cui. § ſi. dicit, quód opi. Bar. ſeruatur de cōſuetudine. etiam dicta Bar. approbauit Pet. de Anch. in cle. j. de pœn. Et de materia uide Sali. in l. iij. C. de epiſ. audiē. & Bald. in l. fina. ff. de iuriſdi. om. iud. & per Iaco. de Belui. in authē. ut nulli iudi. §. ſi quis uerò cōprehenſorū. & uidetur eſſe de mente Bal. in authē. qui ſemel. C. quomodo & quádo iudex. Sed latius ultra omnes doctores diſputauit iſtā materiā Albe. de Roſa. in ſecunda parte ſtatutorum quæſtio. xxxix. & adde quæ dixi ſ. in uerſi. exiſtens Florētiæ. in addi. j. q. & certè rigoroſa eſt opi. Barto. & uide quæ dixi etiā ſuprà in hac eadē glo. in illa quæſtione, quæro, quid ſi fur paſſus fuit pœnam primi & ſecundi furti.

25 *Confeſsioni confitentis ſe plura furta diuerſis temporibus & locis commiſiſſe. an ſtetur.*

26 *Furto apparente, ſed iudice neque fure cognoſcente perſoná cui furtum dicitur factum, an furti puniatur fur.*

ANGELVS.

25 * QVID ſi quis cōfiteatur ſe plura furta diuerſis tēporibus & locis commiſiſſe, nunquid ſtandū ſit huic a ſuæ cōfeſsioni? Reſpondeo, ꝙ non[a] quia talis cōfeſsio eſt generalis, cū non cōſtet de rebus ſubtractis: argu. l. ſi illud. §. j. ff. ad Trebellia. ita dicit Bal. in d. authē. ſed nouo iure. C. de ſer. fugi. uer. ſed pone, ꝙ quis &c. Et ſictu iudex ſis bene caut[a], ne dánes animá & corpus tuū, quádo fur cōfitetur coram te maria & montes, & plura furta cōmiſiſſe, quód uelis dicta furta hic & alibi commiſſa uerificare, ut in deſtinádo nuncium ad habendū informationē pro ueritate & in reperiendo furta, ita quód appareát quæ diſtraxerit, & quæ pignorauerit, & quæ penes ſe uel aliū habeat: aliàs ſæpe innocētē cōdemnares, qui metu tormentorū multa & nō uera cōfitetur, cōtra l. abſentem. ff. de pœ. Et eodē modo ſi quis cōfitetur ſe multa furta commiſiſſe eodē loco diuerſis tēporibus: quia iſta uerba diuerſis temporibus, ſunt obſcura: quia poteſt intelligi diuerſis tēporibus cōtinuatis: & ſic nō reputantur plura furta: arg. ff. de actio. & obli. lege nunquam actiones. niſi dicatur in inquiſitione cum temporis interuallo, quæ uerba uidelicet cū tēporis internallo, faciunt iudices apponi: ita dicit Bal. in d. authē. ſed nouo iure. in uer. quid ſi confite-
26 tur &c. * Quæro quid ſi apparet de furto: ſed perſona cui factū eſt, non eſt cognita, neq; iudici neque furi: an nihilominus furti punietur? dic, ꝙ ſic, argu. ij. q. ix. c. libellorum. ita dicit Bal. in dict. authē. ſed nouo iure

iure.uerſi.ſed ſi apparet de furto.
ADNOTA. a ¶Quod non.
*Adde tu & dic ut per Pau.de Ca.in cõ-
ſil.cclxvj.in nouis.Ber.*
AVGV. Tu autem in hac mate
ria adde quæ dixit Ange.in l.j.C.de
confeſ.in ij.col.qui dixit quod uidi
de facto Peruſij obſeruatũ eſſe per
egregium uirũ dominũ Nicolaũ de
Iocellis ibi poteſtatẽ,qui fecit mori
quoſdã derobatores mercatorũ &
occiſores eorum,qui confeſsi ſunt
occidiſſe ipſos mercatores,& dero
boraſſe & proieciſſe corpora in
quodã flumine·& tamẽ non appare
bat de rebus ſubtractis & de corpo-
ribus occiſis,& ſic illa confeſsio ge-
neralis præiudicat in criminalibus·
ipſis reis:ſed aduerte:quia Ange.ibi
dicit,quòd ideo hęc militant de iu-
re:quia illi inquiſiti aliàs erant ho-
mines malæ uitæ & famæ,& habili-
ter potuerunt proiicere illa corpo-
ra in flumine illo:quia ſtabant iuxta
illud flumen in cõmittendo & per-
petrando illa delicta:dicit tamen,ꝙ
ſi non eſſet ueriſimile uel propter
loci diſtãtiam,ſcilicet fluminis, uel
propter bonã famã inquiſiti,ꝙ non
credit ex tali confeſsione quis ſit
damnãdus.Colligitur ergo rectè ex
hac doctrina Ange.ꝙ dicta Bal.in di
cta authen.ſed nouo iure.nõ milita
rent,ubi cõfeſsio furis,qui genera-
liter dicit ſe derobaſſe Ferrariæ &
Paduæ,& in illo loco in quo eſt ca-
ptus,ꝙ tunc illa delicta nõ debent
uerificari ſemp quãdo fur aliàs eſſet
malæ famæ & cõditionis,quia tunc
cõfeſsio illa generalis ſe feciſſe plu
ra furta abſq; eo,ꝙ cõſtet de rebus
ſubtractis,præiudicaret confitenti.
& ita Ang.in d.l.j.C.de cõfeſ.uide
tur limitare iſtã materiã: & ea quæ
no.in d.l.illud.ff.ad Trebel.Sed ad-
uerte:quia etiã ſi fur eſſet malæ uitę
& cõditionis,nõ dubito ꝙ ſemper
iudex debet facere,ꝙ conſtet de re
bus ſubtractis,& de delicto perpe-
trato, per tex.in l.j.§.item illud.ff.ad
Silla.Et latiſsimè dixi ſuprà in uer-
bo,fama publica præcedente.circa
fin.in addi.in uer.poſtquam aliquis
fuit captus & incarceratus,aliqñ ſi-
ne tortura confitetur.Præterea ego
reperio Ange.expreſsè dãnaſſe ali-
bi illũ dominũ Nicolaũ poteſtatem
Peruſij.qui propter cõfeſsiones ge-
nerales occidit illos inquiſitos,cum
non cõſtaret de rebus ſubtractis:&
de corporibus mortuis: & hoc di-
xit Ange.in l.certum.ff.de confeſ.&
adde Bal.in addi.Spe.in tit.de ſen-
ten.in xviij.col.in ſimili, qui dixit,ꝙ
ſi quis cõfitetur ſe hominẽ occidiſſe
& corpus proieciſſe in mari,ꝙ cum
nõ conſtet de corpore mortuo,ille
nõ põt occidi,ſaltẽ niſi probetur ꝑ
famã illũ eſſe mortuũ.ſed dic ut di-
xi in d.addi.in uerbo,fama publica.

*27 Statutum dicens quòd accuſatus de
furto non comparens ponatur in ban
no furcarum,an ualeat.*

ANGELVS.

27 QVAERO an ualeat ſtatu-
a tũ[a],ꝙ accuſatus de furto nõ cõpa-
rẽs ponatur in bãno furcarũ.dic ꝙ
ſicut argu.in authẽ.de lenonib.§.ſi
quid.in uer.expellatur.ita dicit Bal.
in d.authẽ.ſed nouo iure.uer.dubi-
tatur de ſtatutis diſponentibus &c.
ADNOT.a Statutum.*Adde &
uide Pau.de ca.in cõſi.cccl.in nouis.Ber.*
AVGV. Adde tñ tu,ꝙ hæc mi-
litarent in cõtumacia uera:in cõtu-
macia autẽ ficta nõ datur bãnũ uel
multa:

multa : ita dicit Bar.in l.j.in fin.ff.ſi
quis ius dicen.non obtempe.& ibi
in materia uide Moder.

28 *Furtiua res eo ipſo, quòd reperitur*
*apud Titium, an præſumatur Titius*
*illam furto ſubtraxiſſe:*

29 *Furtiua res eo ipſo quòd apud Titiũ*
*reperitur, an præſumatur Titius par-*
*ticeps furti.*

ANGELVS.

28 *QVAERO an eo ipſo, ꝙ res
furtiua reperitur penes aliquẽ, præ-
ſumatur illã ſubtraxiſſe. Iſtã quæſtio
nem format Bal.& Imo.in l.fi.ff.de
hære.inſti. Et cõcludit ibi Bal. ꝙ aut
erat malæ famæ, & præſumitur ſub-
traxiſſe, niſi doceat à quo habuit: ut
l.ciuile.C.de fur.ſecus ſi erat bonæ
famæ : ut l.nõ oẽs.§.à barbaris.ff.de
re mili. Sed Imo.ibi dicit, ꝙ etiam ſi
eſt malæ famæ, hoc ſolũmodo facit
indiciũ, nõ tñ, ꝙ propter hoc poſsit
a dãnari, ſed poni poteſt ad torturã[a]:
29 ut l.abſentẽ.ff.de pœ.* An autem eo
ipſo, ꝙ habet penes ſe rẽ furtiuam,
præſumat̃ ſaltẽ particeps furti? Iſtud
ponitur in l.inciuilẽ.& l.ciuile.C.de
fur.& ibi concluditur, ꝙ ſi cõſuetus
erat emere res furtiuas, præſumitur,
ꝙ ſciẽter emerit, & ſic, ꝙ fuerit par
ticeps, & ſic tenetur furti, niſi aliter
ſe excuſet. Si autẽ nõ erat ſolit* eme
re tales res, tũc ſecũdũ Bal.in d.l.in-
ciuilẽ, debẽt attẽdi aliç circunſtãtię,
ut quia emit pauco pretio & clã: &
tũc præſumitur cõtra eũ: ſecus ſi pa-
lã uel iuſto pretio ſatiſ.& ita etiã di-
cit Imo.in d.l.fi.ff.de hære.inſtit.

ADNOT. a ¶ Ad torturã. *Ad. de Alex. de Imo. in cõſ. v. in primo uo. & poſita ſ. in uer. quid ſi quis emit ſcienter.*

AVGV. Tu in hac materia ad-
de quæ dixit Alb. de Roſ. in d.l.inci-
uilẽ.C.de fur. qui per bonas ratio-
nes cõcludit, quas mihi hic adduce-
re & tranſcribere parũ eſſet, quòd
etiam ſi res furtiua reperitur penes
aliquẽ in loco abſconſo, & licet per
ſona aliàs ſit conſueta furari, ꝙ per
iſtas præſumptiones non inducitur
etiã uera ꝓbatio, quæ ſit ſufficiẽs ad
cõdẽnãdũ. Bar. uerò in l.fi.ff.de quęſ.
in prin. ij.col. dixit ꝙ ſi res furtiua eſt
penes aliquẽ, ꝙ eſt ſufficiẽs indiciũ
ad torturã. alleg. l.ciuile. & l.inciui-
lẽ.C.de fur. dicit tamẽ ꝙ illę pręſum
ptiones poſſunt elidi. Verbi gratia,
ſi res furtiua eſt penes me, & reperi
tur penes me, & oſtendam à quo ha-
bui: & tunc nõ eſt ſufficiẽs indicium
ad torturã. Sed aduerte quia Sal. in l.
fi.C.de quæſt. in iiij. col. faciens men-
tionẽ de hac doctrina Bar. dicit, do-
ctrina Bart. debet temperari, ꝙ hoc
uerũ: ꝙ ſi res furtiua eſt penes ali-
quẽ, eſt ſufficiens indiciũ ad torturã:
dũmodo attẽdatur qualitas pſonæ.
Quid enim ſi uir aliàs bonæ opinio-
nis, ut ſunt ſtrazaroli q ab ignoto cõ
ſueuerũt emere. Nã dicit ꝙ tunc hic
nõ eſſet ſufficiẽs indiciũ ad torturã:
ſed certè ſi rectè doctrina Bar. põde
retur in d.l.fi. Bar. hoc etiã uoluit, ꝙ
ille aliàs eſſet homo malæ uitæ, &
opinionis uel famæ: & dic etiam, ut
dictum eſt ſuprà, in addi. in illa q.
quid ſi quis emit ſciẽter rem furatã.

30 *Accuſari uel inquiri de furto uel alio*
*delicto, an poſsit ſimul & ſemel ciui-*
*liter & criminaliter.*

ANGELVS.

30 *QVAERO, an ſimul & ſemel
poſsit accuſari uel etiam inquiri de
furto uel alio delicto ciuiliter &
a criminaliter.[a] Bart. in l.interdum.§.
qui furẽ.ff.de fur. dicit, ꝙ aliquando
ciuilis

ciuilis & criminalis ꝓponuntur principaliter,& tunc nõ poſſunt ſucceſſiuè intẽtari, uel nec ſimul proponi eodẽ tẽpore: ut l.interdũ.ff.de pub. iud.& ibi Bar.& Imo.& Bar.in l.prætor.§.j.ff.ui bo.ra.ubi Bar.plenè. Aliquãdo criminalis proponitur principaliter & ciuilis incidẽter:& tunc utriuſq; cõcurſus admittitur & toleratur,ut d.§.q furẽ.qđ cõfirmatur per tex.in l.iij.§.ſi dicatur.cum gl.ff.fin. reg. Vnde ſecundũ Bar.ſuſtinetur libellus in quo dicitur,peto talẽ puniri de rapina uel furto rei meæ mihi ſubtractæ,& rẽ mihi reſtitui.nã hic reſtitutio uenit incidẽter officio iudicis. Vnde ille q fuerat prius iudex ſolius cauſæ criminalis,ut l.ſolemus.§. latrunculator.ff.de iud.erit etiã eius incidẽtis cõpetens iudex:ut l.medicus.ff.de uar.& extraor.cri.facit qđ no.Cy.ſecundum Mar.de fano.in l. ſi quis homicidii.C.de accu.de quo uide latè per Salice.in l.ſi quis ad ſe fundum.C.ad leg.Iul.de ui.

ADNOT.a ¶Et criminaliter. *Adde in hoc & uide Bar.in cõſi.cvj.& Pau.de ca.in conſi.cccxlvj.in nouis.Ber.*

AVG.Tu in hac materia adde Barto.in l.pe.ff.de cal.qui examinat iſtã materiã,& dãnat illã limitationẽ eorum,qui dicũt ꝙ in publicis iudiciis non poteſt cõcurrere ciuilis & criminalis,per c.interdum.ff.de pub.iudi.ſecus ſi in iudiciis priuatis,per d. l.pe.quæ concluſio eſt falſa:uide tamen doctrinã Bar.ibi,qui aliqualiter uidetur cõtrarius iis quæ dixi in d.l. ij.§.j.ff.ui bo.rap.in hac materia.& adde pulchrã concluſionẽ Bal.in l.j. C.de appel.in ij.col.qui dixit limitãdo prædicta,quòd illa iura quæ dicũt,ꝙ ciuilis & criminalis non poſſunt ſimul cõcurrere,limitãtur ut nõ habeãt locum ubi pœna mortis uenit imponenda:qa tunc poſſunt cõcurrere:& certè eſt concluſio noua, & ibi latè ponit materiam & intellectum dic.§.qui furẽ.in d.l.interdũ.& ſi uis uidere iſtã materiã latius,adde hic ea quæ latiſsimè ſcripſi ſuprà in uerbo,iudicem maleficiorum.ubi latiſsimè poſui:ubi doc.examinant intellectum d.§.qui furem.& an iudices ſimul & ſemel ſuper ciuili & criminali poſsint pronunciare.

31 *Furti an teneatur ille qui reperiẽs boues in ſuo prædio ſibi dãnum dantes, ſi illos ad domum ſuam conducat,& domino inuito retineat.*

ANGELVS.

31 * QVAERO,quidam reperit boues meos damnum dantes in uinea ſua,quos cõduxit ad domum ſuam, & retinet me inuito, an tenetur de furto?uidetur ꝙ ſic:ut l.iij.§.ſi.de acqui.poſ.& ff.de fur.l.iiij.§.ſi.ſed cõtrarium eſt ueritas,quia furtum non fit ſine dolo,ut ſupradictum eſt.facit l.j.ff.de fur.ſed iſte non fuit in dolo, quia iuſtam cauſam habuit capiendi & retinẽdi quouſq; emendaretur ſibi damnum:igitur nõ dicitur eſſe in dolo,& ſic furti nõ tenetur.pro quo uide bonum text.in l.quamuis.ff.ad leg.Aquil.

AVGVST.Tu in hac materia adde quòd do.Ang.uidetur malè loqui:quia imo eſt ſententia Oldra.& Barto.in l.prætor ait.§.de his.ff.de damno infe.qui dicũt quòd imò nõ poſſum retinere illam pecudem uel beſtiam dantem mihi dãnum.& ibi Romanus dicit, quòd ſaltem poſſum retinere illã beſtiam, ad hoc ut dominum cognoſcam.Adde Gan.in tract

multa: ita dicit Bar.in l.j.in fin.ff.ſi quis ius dicen.non obtempe.& ibi in materia uide Moder.

28 *Furtiua res eo ipſo, quòd reperitur apud Titium, an præſumatur Titius illam furto ſubtraxiſſe.*

29 *Furtiua res eo ipſo quòd apud Titiũ reperitur, an præſumatur Titius particeps furti.*

ANGELVS.

28 *QVAERO an eo ipſo, ꝙ res furtiua reperitur penes aliquẽ, præſumatur illã ſubtraxiſſe. Iſtã quæſtionem format Bal.& Imo.in l.fi.ff.de hære.inſti. Et cõcludit ibi Bal.ꝙ aut erat malæ famæ, & præſumitur ſubtraxiſſe, niſi doceat à quo habuit: ut l.ciuile.C.de fur. ſecus ſi erat bonæ famæ: ut l.nõ oẽs.§.à barbaris.ff.de re mili. Sed Imo.ibi dicit, ꝙ etiam ſi eſt malæ famæ, hoc ſolũmodo facit indiciũ, nõ tñ, ꝙ propter hoc poſsit

a dãnari, ſed poni poteſt ad torturã[a]:

29 ut l.abſentẽ.ff.de pœ.* An autem eo ipſo, ꝙ habet penes ſe rẽ furtiuam, præſumat' ſaltẽ particeps furti? Iſtud ponitur in l.inciuilẽ.& l.ciuile.C.de fur.& ibi concluditur, ꝙ ſi cõſuetus erat emere res furtiuas, prçſumitur, ꝙ ſciẽter emerit, & ſic, ꝙ fuerit particeps, & ſic tenetur furti, niſi aliter ſe excuſet. Si autẽ nõ erat ſolit[9] emere tales res, tũc ſecũdũ Bal.in d.l.inciuilẽ, debẽt attẽdi aliç circunſtãtiç, ut quia emit pauco pretio & clã: & tũc præſumitur cõtra eũ: ſecus ſi palã uel iuſto pretio ſatiſ. & ita etiã dicit Imo.in d.l.fi.ff.de hære.inſtit.

ADNOT. a ¶ Ad torturã. *Ad de Alex.de Imo.in cõſ.v.in primo uo.& poſita ſ.in uer.quid ſi quis emit ſcienter.*

AVGV. Tu in hac materia adde quæ dixit Alb.de Roſ.in d.l.inciuilẽ.C.de fur.qui per bonas rationes cõcludit, quas mihi hic adducere & tranſcribere parũ eſſet, quòd etiam ſi res furtiua reperitur penes aliquẽ in loco abſconſo, & licet perſona aliàs ſit conſueta furari, ꝙ per iſtas præſumptiones non inducitur etiã uera ꝓbatio, quæ ſit ſufficiẽs ad cõdẽnãdũ. Bar.uerò in l.fi.ff.de quçſ. in prin.ij.col.dixit ꝙ ſi res furtiua eſt penes aliquẽ, ꝙ eſt ſufficiẽs indiciũ ad torturã.alleg.l.ciuile. & l.inciuilẽ.C.de fur.dicit tamẽ ꝙ iſtç prçſumptiones poſſunt elidi. Verbi gratia, ſi res furtiua eſt penes me, & reperitur penes me, & oſtendam à quo habui: & tunc nõ eſt ſufficiẽs indicium ad torturã. Sed aduerte quia Sal.in l.fi.C.de quæſt.in iiij.col.faciens mentionẽ de hac doctrina Bar.dicit, doctrina Bart.debet temperari, ꝙ hoc uerũ: ꝙ ſi res furtiua eſt penes aliquẽ, eſt ſufficiens indiciũ ad torturã: dũmodo attẽdatur qualitas ꝑſonæ. Quid enim ſi uir aliàs bonæ opinionis, ut ſunt ſtrazaroli q ab ignoto cõſueuerũt emere. Nã dicit ꝙ tunc hic nõ eſſet ſufficiẽs indiciũ ad torturã: ſed certè ſi rectè doctrina Bar.põderetur in d.l.fi. Bar.hoc etiã uoluit, ꝙ ille aliàs eſſet homo malæ uitæ, & opinionis uel famæ: & dic etiam, ut dictum eſt ſuprà, in addi.in illa q. quid ſi quis emit ſciẽter rem furatã.

30 *Accuſari uel inquiri de furto uel alio delicto, an poſſit ſimul & ſemel ciuiliter & criminaliter.*

ANGELVS.

30 *QVAERO, an ſimul & ſemel poſsit accuſari uel etiam inquiri de furto uel alio delicto ciuiliter &

a criminaliter.[a] Bart.in l.interdum.§. qui furẽ.ff.de fur.dicit, ꝙ aliquando

ciuilis

ciuilis & criminalis ꝓponuntur principaliter,& tunc nō poſſunt ſucceſſiuè intētari,uel nec ſimul proponi eodē tēpore: ut l.interdū.ff.de pub. iud.& ibi Bar.& Imo.& Bar.in l.prætor.§.j.ff.ui bo.ra.ubi Bar.plenè. Aliquādo criminalis proponitur principaliter & ciuilis incidēter:& tunc utriuſq; cōcurſus admittitur & toleratur,ut d.§.q furē.qđ cōfirmatur per tex.in l.iij.§.ſi dicatur.cum gl.ff.fin. reg.Vnde ſecundū Bar.ſuſtinetur libellus in quo dicitur,peto talē puniri de rapina uel furto rei meæ mihi ſubtractæ,& rē mihi reſtitui.nā hic reſtitutio uenit incidēter officio iudicis.Vnde ille q fuerat prius iudex ſolius cauſæ criminalis,ut l.ſolemus.§. latrunculator.ff.de iud.erit etiā eius incidētis cōpetens iudex:ut l.medicus.ff.de uar.& extraor.cri.facit qđ nō.Cy.ſecundum Mar.de fano.in l. ſi quis homicidii.C.de accu.de quo uide latè per Salice.in l.ſi quis ad ſe fundum.C.ad leg.Iul.de ui.

ADNOT.a ¶Et criminaliter. *Adde in hoc & uide Bar.in cōſi.cvj.& Pau.de ca.in conſi.cccxlvj.in nouis.Ber.*

AVG.Tu in hac materia adde Barto.in l.pe.ff.de cal.qui examinat iſtā materiā,& dānat illā limitationē eorum,qui dicūt ꝙ in publicis iudiciis non poteſt cōcurrere ciuilis & criminalis,per c.interdum.ff.de pub.iudi.ſecus ſi in iudiciis priuatis,per d. l.pe.quæ concluſio eſt falſa:uide tamen doctrinā Bar.ibi,qui aliqualiter uidetur cōtrarius iis quæ dixi in d.l. ij.§.j.ff.ui bo.rap.in hac materia.& adde pulchrā concluſionē Bal.in l.j. C.de appel.in ij.col.qui dixit limitādo prædicta,quòd illa iura quæ dicūt,ꝙ ciuilis & criminalis non poſſunt ſimul cōcurrere,limitātur ut nō habeāt locum ubi pœna mortis uenit imponenda:qa tunc poſſunt cōcurrere:& certè eſt concluſio noua, & ibi latè ponit materiam & intellectum dic.§.qui furē.in d.l.interdū.& ſi uis uidere iſtā materiā latius,adde hic ea quæ latiſsimè ſcripſi ſuprà in uerbo,iudicem maleficiorum.ubi latiſsimè poſui:ubi doc.examinant intellectum d.§.qui furem.& an iudices ſimul & ſemel ſuper ciuili & criminali poſsint pronunciare.

31 *Furti an teneatur ille qui reperiēs boues in ſuo prædio ſibi dānum dantes, ſi illos ad domum ſuam conducat,& domino inuito retineat.*

ANGELVS.

31 * QVAERO,quidam reperit boues meos damnum dantes in uinea ſua,quos cōduxit ad domum ſuam, & retinet me inuito,an tenetur de furto?uidetur ꝙ ſic:ut l.iij.§.fi.de acqui.poſ.& ff.de fur.l.iiij.§.fi.ſed cōtrarium eſt ueritas,quia furtum non fit ſine dolo,ut ſupradictum eſt.facit l.j.ff.de fur.ſed iſte non fuit in dolo, quia iuſtam cauſam habuit capiendi & retinēdi quouſq; emendaretur ſibi damnum:igitur nō dicitur eſſe in dolo,& ſic furti nō tenetur.pro quo uide bonum text.in l.quamuis.ff.ad leg.Aquil.

AVGVST.Tu in hac materia adde quòd do.Ang.uidetur malè loqui:quia imo eſt ſententia Oldra.& Barto.in l.prætor ait.§.de his.ff.de damno infe.qui dicūt quòd imò nō poſſum retinere illam pecudem uel beſtiam dantem mihi dānum.& ibi Romanus dicit,quòd ſaltem poſſum retinere illā beſtiam,ad hoc ut dominum cognoſcam.Adde Gan.in tract

trac.maleſi.ſub rub.de furib.& latro
ni.in iij.col.q dicit,ꝙ de conſuetudi
ne poſſum ducere ad domũ meã do
nec dãnũ emẽdetur:ita dixit do.An- a
to.de but.poſt loã.an.in c.ſi læſerit.
extrà de iniur.& damno dato. Et ui-
de gl.in terminis.in l.de pecoribus.
C.ad legẽ Aqui.Ego latiſsimè ultra
omnes doct.examinaui iſtũ paſſim
multas deciſiones allegãdo, in add.
meis in d.§.de his.dic ut ibi dixi.

32 *Commodaui tibi librum ut ſtudeas:tu ad alium uſum retines: commodo tibi equum ut uadis ad uillam,tu uadis Florẽtiam: commodo tibi argẽtum ut utaris,& tu pignoras Hebræo:an tenearis furti idem quæritur de re pignorata.*

33 *Furtum aliquando fit & res uitio furtiuitatis afficitur,& tamen non oritur actio furti:filius patri, ſeruus domino,ſi furtum cõmittant,an teneantur furti.* b

34 *Famulus furto ſubtrahens res domino,quando debeat ſuſpendi furca.* c

ANGELVS.

32 *QVID ſi cõmodo tibi librũ ut
in eo ſtudeas,& tu ad aliũ uſum reti
nes,puto pro exemplari:an tenearis
furti?Vel pone,cõmodo tibi equum
meũ ut uadas ad uillã,& uadis cũ eo
Florẽtiã me inſcio.Vel cõmodo tibi
argentũ ut utaris,& tu pignoras He
bręo:an furti tenearis?& dic ꝙ ſic:
ut l.ſi ut certo.§.deniq; ait.ff cõmo. b
& l.ſi furtũ.ff.de cõd.fur.Et idẽ ſi qs
accepit rẽ in pignore,& ipſe credi-
tor re utatur uel uẽdat,antequã poſ-
ſit uẽdere uel pacto,uel de iure:ut l. c
ſi is qui pignori.ff.de fur.quę omnia
uera ſunt,ſi ueriſimiliter utens re ad
aliũ uſum quàm deſtinata ſit ſciebat,
uel ſcire, uel credere ueriſimiliter
debebat dominũ nõ permiſſurũ:ut
no.gl.in d.§.deniq; ait.q.d not.aliàs
nõ tenetur furti:ut ibi no.Si autẽ res
ſit cõis [a] cũ alio,& ſocius in ea cõ-
mittat furtũ,an teneatur furti: uide
l.rei cõis.cũ l.ſeq.& l.merito.ff.pro
ſoc.& l.ſi ſocius.ff.de fur.Si autẽ res
ſit mea,& alius habeat ius in re, uel
quia creditor uel bonę fidei emptor
eſt,& ego eã accipio, cõmitto furtũ
& teneor furti,licet nõ afficiatur ui-
tio furtiuitatis.ff.de fur.l.cũ ęs.§.j.&
33 l.is qui rẽ pignori.*Aliquãdo econ-
tra fit furtum,& res uitio furtiuitatis
afficitur,& tamẽ nõ oritur actio fur-
ti,ut cũ fili⁹ uel ſeruus patri uel do-
mino furtũ faciũt.ff.de fur.l.ſerui &
filii.& ſic filius uel ſeru⁹ pro furto fa
cto ab eis patri uel domino nõ tenẽ
tur,qđ eſt uerũ,ſi ſit leue [b] .Si aũt eſt
magnũ tenẽtur. & dicit' magnũ uel
paruũ ſecundũ perſonarũ qualitatẽ
& rei ſubtractę quãtitatẽ:ut eſt tex.&
ibi Bar.in l.reſpiciẽdũ.§.furta.ff.de
pœ.Et idem eſt in uxore [c], ꝙ ex leui
furto facto uiro ſuo nõ tenetur:ſe-
cus ſi furtũ magnũ cõmiſerit:qa iſto
caſu etiã iſtæ perſonæ poſſunt crimi
naliter teneri.Et idẽ no Bart.in l.j.ff.
rer.amota.& eſt tex.glo.& Bar.in l.ſi
libertus.ff.de fur.quod no.

ADNO. a ¶Comunis cũ alio. *Adde & dic ut per Alex.in conſil.ciij.in j.uolu.Ber.*

b ¶Leue. *Adde & uide Alexan.in conſi.cxv.in j.uolu.& Capol.in conſil.xxvj. qui in facto conſuluerunt in ciuitate Brixia.Bernardi.*

c ¶In uxore. *Adde & uide Pet.de anc. in conſi.cccctx.Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia
adde, quòd licet uera ſit iſta con-
cluſio,quòd ſi commodo tibi unam
rem

rem ad unū uſum,& tu utaris ad aliū
uſum,ꝙ tu cōmittis furtū,ꝙ uera iſta
eſſe intelligo, niſi ille qui utitur illa
re ad aliū uſum,dominū rei credide
rit permiſſurū,ꝙ ille utatur illa re in
lōgiorē uſum.Et ideo Ang.in l.inter
oēs.§.recte.ff.de fur.dicit, ꝙ ſi cōmo
do tibi unū equū per decē dies, & tu
tenes illū equū per uiginti, & aſſeris
ideo hoc feciſſe quia credebas dn̄m
equi faciliter hoc pmiſiſſe,ꝙ hoc nō
eſt furtū: quia nō animo lucrādi inui
to dn̄o hoc facis . aduertas , ꝙ licet
gl.inſti.de obl.q̄ ex quaſi delict.in §.
placuerit. ꝙ ſi fur habuit ab īitio ani
mū dn̄i cōcurrentē:qa inuito dn̄o ab
initio nō habuit rē furatā:ſed dn̄s ab
initio ſibi dedit illā rē , puta quia cō
modauit librū & equū, hæc procede
rent: ſecus ſi fur nō habuit ab initio
animū domini: qa inuito dn̄o ſurri
puit rē tuā. Nam fur iſto caſu nūquā
pōt dicere,ꝙ dn̄s potuit hoc nō cō
ſentire:qa hoc nō pſumit̄, licet Bart.
in d. §.recte. aliter uideat̄ loq quàm
illa gl. tamē Ang.ibi dicit,& melius,
ꝙ hęc relinquunt̄ arbitrio iudicis:di
cit tamē Ang. ibi unū uerbū piculo
ſum : ꝙ ſi cōmodo tibi unū equum:
ut uadas in uillā:& tu ires ad bellum,
nunquā te excuſabis, ꝙ crederes do
minū realiter hoc permiſſurū: ſecus
ſi cōmodo tibi per duos dies equū,
& tu teneres per decē dies,ibi uide.

34 * Item inquantū dictū eſt,ꝙ ſi famu
lus furatur domino, & furtū ſit leue,
ꝙ non debet furca ſuſpendi:nec agi
poteſt furti. Et tēpera , & limita hoc
procedere,qn̄ ſemel hoc feciſſet,ſed
ſi hodie ſurripet rē uilē, & cras aliā,
& alio die aliā , & pluries plures res
uiles furaret̄:tūc deberet furca ſuſpē
di. Ita uoluit Bal.in l.pe.C.de fur.qui
ita limitat,& temperat tex.in l.reſpi
ciendū.§.furta domeſtica.ff.de furt.

*35 Furtum ad hoc quod cōmittatur quo
mō ſit neceſſe,quod ad aliquē ſpectet.*

ANGELVS.

35 * ET aduertas bene, quia in in
quiſitione dicitur dictam ueſtē ſpe
ctantem , & pertinentē ad dictū Ti
tium.Nam ad hoc ut furtum cōmitti
poſſet , oportet ꝙ res quæ aufertur
ſit alicuius, uel ab aliquo poſſideat̄,
uel aliquis in ea uſumfructū, uel ali
quod ius habeat, uel ſua interſit ex
aliqua iuſta , & probabili cauſa.ſ.ra
tione dominii,uel quaſi, uel ratione
poſſeſsionis , uel detentionis [a] ,uel
cuſtodiæ. Aliàs autem ſi res eſſet hæ
reditaria, & iacente hæreditate fur
tum cōmittatur, non punitur:nec te
netur furti.l.hæreditariæ.cum l.ſeq.
ff.de fur.& l.manifeſtiſsimi.C.de fur
tis.in prin.& quod ibi no.glo.& om
nes doct. & non mireris ſi ſuprà dixi
in diffinitione furti : ꝙ non ſit ſine
cōtractatione,uel amotione. Ex quo
ſequitur, ꝙ rei immobilis nō ſit fur
tum:quia cōtractari nō pōt : ut inſtit.
de uſuc.§.quod autē. Si autē cretam
aufero de tuo fundo, furtum cōmit
to:ut l.ſi cretæ.ff.de fur.Vnde de fun
do meo auferens lapides , uel cretā
me inuito,fur efficitur.

ADNOTA.a ¶Detentionis.
*Adde tu, ꝙ ille q̄ capit fructus ſui fundi
nō cōmittit furtū in quo aliàs fuit miſſus
in poſſeſſionē ex primo decreto : ita Ro.in
cōſi.cl.& ibi uide in cōſi.clxiiij. qualiter
rei immobilis nō ſit furtū:& ibi qualiter
ſit formāda inqſitio de furto ,& uide eū
dem in conſil.cxij. de ſubripiente falconē.*

AVG.Tu in hac materia adde ꝓ
intelligentia horum quæ dixit gl. &
Aug.in l.conquerebat̄. C.unde ui.&

 ibi per

ibi per doc.& per gl.inſti.de uſuc. §. qđ autem.& in l.j.ff.de cri.expil.hæredi.ubi habetur, ꝙ licet rei hæreditariæ non fiat furtũ, ſi tñ hæres poſtea adeat hæreditatem: & ipſi hæredi nullo modo poſsit competere actio furti: tamen ſibi cōpetit cōdictio ex d.l.cōquerebatur.C.unde ui.ad recuperandum dictã poſſeſsionē: quia dicitur quodāmodo ſpoliatus: eò quòd ſpoliatus fuit defunctus. quæ cōcluſio an ſit uera uel falſa, omnino uide Ang.poſt glo.qui iſta declarat in dicta l.conquerebat. Et uide omnino Angel.in d.l.hæreditariæ.& ibi uide Ang.aliter loquētē quàm Bar, quare rei hẽditariæ nō fit furtũ, ut agi poſſit actione furti. De ſecundo tene mēti,& no.bene illã gl.in d.l.ſi cretæ.ff. de fur.quę dicit, ꝙ ſi à principio ego fodio cauſa faciendi cretam, & amoueo illam cretam de loco ad locum: licet nō abſtulerim illam cretam, nihilominus furtum eſt: quod no.

*36 Furtum an committatur, quando aliquis putat aliquid facere domino inuito, & tamen dominus erat uolens.*

ANGELVS.

36 * Sed quid ſi aliquis putat facere aliquid inuito domino, ſed tamē dominus erat uolens [a] ? dicas, ꝙ furtũ propter furantis affectionē committitur, ſed tamen quia nō facit inuito domino, non oritur actio furti, & ſic de tali furto nō poteſt puniri, l.inter, §.pe.ff.de furt. Et dicitur domino uolente fieri, ſi ſemel dedit licentiã aliquo modo; ut ff.de furt.l.falſos.§.ſi quis.& l.cum creditore.niſi in caſu l. ſi quis ſeruo. C.de furt.ubi eſt caſus ſpecialis, ꝙ quādo ille actus ibi fit in ſeruo uolente dño, tamen furtũ ibi committitur propter corruptelam illius perſuadentis.

ADNOT. a ¶Volens. *Adde ꝙ pro hac deciſione facit, quod uoluit Ro.in conſi.cccxc. ubi quod auferens lapides de palatio qui habebantur pro derelictis, nō committit furtum: nec quaſdam cannas quas dominus erat permiſſurus: licet ipſe ſubtrahens confiteatur furtum feciſſe: quia in poteſtate ſua nō erat p ſuam confeſsionem facere furtum, id quod uerè non eſt furtum. Bernar.*

AVG. Tu autem in materia adde quæ dixit Bar.in l.inter omnes. §.rectè.ff.de fur.in ulti.col.q dixit, ꝙ ſemper contra furem eſt præſumptio iuris dominũ nō permiſſurum ſe uelle derobari: quia nemo præſumitur iactare ſuum.l.qui uas.§.uetare.ff.de fur.Et ideo dicit, ꝙ opus eſt ꝙ ꝓbet ipſe fur dominũ rei ſubtractæ cōſenſiſſe ipſi furto, p aliquas pręſumptiones ueriſimiles. Et omnino uide Angel.in d.l.inter omnes. §.rectè, ff. de fur. qui ponit unam pulchram concluſionem: & uide Abb.in c.dudum. el ij.extrà, de ele.in vj.col.qui in hoc approbat dicta Bar.in d.§.rectè. & uide Ro.in conſil.cccxc. qui conſuluit, quòd oblatio lapidum ex palatio, uel alio loco quæ habentur pro derelictis, & quæ capiuntur ſub confidentia uoluntatis domini, non inducit furtum.

*37 Furtum quòd ſit contractatio animo lucrandi, intelligitur reſpectu rei, uel poſſeſsionis, uel uſus rei.*

*38 Fur habens animum lucrandi non totum, ſed partem, an cōmittat furtum totius, uel partis.*

ANGELVS.

37 * ET aduertas, quòd illud, quod dicitur, ꝙ furtum eſt cōtractatio animo lucrandi, intelligas, quòd habebat

bat animum lucrandi rem, uel poſſeſsionẽ: uel etiam tantummodo uſum rei:tunc de furto tenetur: ut l.j. ff.de fur. Si autem non haberet animum lucrandi aliquod commodum pecuniarium: ſed tãtummodò damnificandi domum, uel cauſa libidinis oſtium frangendo, uel amouendo:tũc non tenetur furti:ut l.uerum. & quod ibi no.glo.& Barto. in l.ful-
38 lo.ff.de furt.eo.tit.* Sed pone,quòd fur habet animum lucrandi partem
a ª & non totum,quod abſtulit: & dic quòd quandoq; totũ contractatur: ſed pars exportatur:& tunc illius partis tãtùm fit furtum,ſiue ſit totũ,quòd conſtat ex pluribus ſeparatis:ut l.uulgaris.in prin. & in §.ſi de naui.ff.de fur.ſiue ſit totum integrale conſiſtẽs ex partibus cohærẽtibus.l.ſi apes.in fi.ff.de fur. quãdoq; totum exportatur,ſed animus non eſt in toto.& tũc aut animus erat in qualitate rei,& totius fit furtũ:ut d.l.uulgaris. §.ſi quis æs.aut erat totum indiuiduum,& tũc aut erat totum integrale, & totius fit furtum: ut d.l.uulgaris.§.idem Iulia. uerſi.ſed ſi cauſam.aut illud totũ cõſiſtebat ex partibus ſeparatis,& illius partis tantùm in qua eſt animus, fit furtũ:ut ff.eo.§.ſi quis æs.ita ibi Bart.

ADNOT. a ¶ Partẽ. *Adde Cap. in repe.auth.ſed nouo iure. C.de ſer.fugi.*

AVG. Tu autem in hac materia adde quæ pulchrè declarando dixit Ang.in d. §.ſed ſi damni.in d.l.uulgaris.qui dixit,ꝙ qui diſſoluit inuolutum,uel curſellum pannorum, uel aperiendo armarium librorum, uel dolium uini, uel granarium ubi eſt aceruus frumenti,uel etiam ipſum aceruum manu tangendo, uel etiam ipſum granum in ſacculis ponendo: tũc in totum committitur furtum:licet ipſum integrale totum deferre non potuit. & de hoc eſt caſus in terminis in d.l.uulgaris.in princ. & ſi tu diceres, iſta uidentur expreſsè cõtra dicta per Bar.in d. §.ſi quis æs.Reſpõdeo ſecundum Ang.quòd iſta procedunt de rigore: ſed de æquitate in tantum committitur furtum, inquantum exportatur,& nõ in plus.Et certè iſta fuit ſententia iuriſconſulti cũ gl.ſua in d.l.uulgaris.in prin.& ratio eſt iſta ſecundum Ang.quia licet fur habuerit animum lucrãdi totũ: quia tantummodo ſemel lucrari non potuit, ſecundũ ſuũ propoſitũ propter grauitatem rei quã in totum exportare non potuit:dici oportet furtum non conſummatum perfectè: & ideo ſolùm de exportatis tenetur: ſed ubi potuit ſolidũ exportari:ex quo à principio habuit animum lucrandi totũ. & interuenit cõtractatio:licet poſtea eum pœniteat portare totũ per pœnitentiã,nõ purgatur delictum perfectè commiſſum: ut l.qui ea mẽte.infrà eo.dicit quòd hoc uoluit gl.in d. l.uulgaris.in §.item ſi quis. & in d.l. uulgaris.uer.tutius. & uer.licet.quos ſimul iunge, & multò fortius ſi non pœnituit facere,ſed non uoluit portare torſellum: dubitans ne propter eius magnitudinem ab aliis uideretur:ut d. §.item ſi quis.in uerſic.quid ſi totum. Si autẽ à principio fur diſſolueret torſellum pannorum quem poterat ſemel portare totũ: non uidetur habuiſſe animum, nec ſemel nec inter plures uices totum portare,ſed unam rem uoluit portare: tũc illius rei tantum fit furtum, ut colligitur in dictis gloſſellis. & ita dicit hæc menti eſſe tenenda. Adde tamẽ

L 2 quæ

quæ dixit Angelus, in l. ſi apes. ff. de furtis. in §. j. quòd actio furti poteſt competere etiam illi qui tãtum hoc intereſſe habebat, quòd ſperabat habere dominiũ illius rei, q̃ fuit furto ſubtracta. & de hoc recordor patrẽ meum in allegatis habuiſſe maximũ honorem. hoc dico, quia ſuprà dominus Angel. dicit, quòd ſufficit, quòd ſit intereſſe reſpectu rei, aut poſſeſſionis, uel uſus rei.

39 *Auferens animo lucrandi, ſi poſtea pœnitentia ductus uoluit reſtituere, an teneatur furti, & quid ſi à principio abſtulit animo reſtituendi domino rei.*

ANGELVS.

39 * SED quid ſi aliquis aliquid abſtulit animo lucrandi, & poſtea pœnitentia ductus uoluit reſtituere? tenetur furti: dic tamen, ut habetur in l. qui ea mente. ff. de furt. Si autem à principio abſtulit animo reſtituendi ei cuius eſſet, non committit furtum. l. falſus. §. qui alienum. ff. de furt.

40 AVG. * Tu autem in hac materia adde, quia iſta eſt maxima materia: quæ pulchrè ſcripſit Ioan. Andr. in c. cùm laici. extrà, de iure patrona. ad quam doctrinam omnes recurrunt, quando pœnitentia excuſat in delictis, uel non. aliquid per Bald. in l. prima. C. de plus petitio. Et bene faciunt ea quæ ſcripſerunt Cyn. Bart. Bald. & Salice. & Moder. in l. ſi quis non dicam rapere. C. de epiſ. & cler.

40 *Furtiua condictio non infamat: actio uerò furti infamat, etiam ſi iudex diceret condemno cum hoc, quòd non ſis infamis.*

ANGELVS.

40 * ET aduertas, quòd condictio furtiua non infamat. l. ceſſat. ff. de actio. & obligat. ſed actio furti infamat, etiam ſi iudex in ſententia diceret condemno te ex tali furto cùm hoc, quòd non ſis infamis: ut l. non poteſt. & ibi Barto. ff. de furtis. Vnde cautela eſt quando uis etiam conſequi pœnam, & quòd non infametur, quòd agas certi condictione generali ad duplum, uel quadruplũ. & in dicta conditione includi debet quid certum, & cõſequeris etiam pœnam, & fur non infamabitur. ita dicit etiã gloſſ. & Bartol. in l. certi condictio. in princip. ff. ſi certum petatur. & facit ad prædicta inſtitutio de pœna teme. li. §. pe. & quando eſt ſemper furtum nõ manifeſtũ, clarum eſt, ꝙ ciuilis ꝓ furto manifeſto eſt prætoria: & tamen utraq;, licet pro manifeſto ſit prætoria, durat xxx. annis, ut inſtitut. de perp. & tempo. ac. §. primo. & hoc propter odium tanti ſceleris. Vnum tamen ſcias, quòd licet tanto tempore duret: tamẽ ipſo iure tollitur etiã pacto nudo: ut l. ſi tibi. in princip. & l. ſi unus. §. pactus. ff. de pact. & utrobique gloſſ. & Bart.

AVGVST. Tu adde hic unum notabile uerbum, quòd licet omnia iura dicant, & affirment iſtam concluſionem, quòd actio furti infamat, ſed condictio furtiua non: tamen ſcias, quòd ſi quis per condictionem furtiuam eſſet condemnatus ad reſtituendum mihi res derobatas, illa condictio furtiua aggrauat opinionem illius penes bonos, & graues homines. gloſſ. eſt ſingu. in l. ſed ſi. §. prætor. in uerbo, ſigillat. ff. de in ius uocand. quam gloſſ. ſemper teneas menti. Et de his quæ ſuprà dicta ſunt, adde omnino: & uide Modern. in lege, ſi tibi. & in l. ſi unus. §. pactus. ff. de pac. poſt gl. & Bar. & Io. Fa. inſtitut.

inſti.de perpe.& tempo.ac.§.j.

41 *Furandi animo quis acceſſit ad banchum Titij,ſed non potuit:quia uiſus fuit per eum,tamen non ſtetit: an teneatur pœna furti.*

ANGELVS.

41 *QVAERO, aliquis acceſsit ad bãchum Titii animo furandi,& non potuit,quia uiſus fuit,& per eum nõ ſtetit quin furtũ cõmitteretur:an teneatur furti.dic quòd pœna furti nõ punitur,ſed pœna extraordinaria:ut eſt tex.& ibi Bart.in l.ſaccularii.ff.de uar.& extraordi.crimi.

AVG. Tu adde,ꝙ Bart.expreſsè hoc idem uidetur affirmare, in l.uulgaris.§.furti.ff.de furtis.& uide quæ not.dixit Bal.in l.ſi quis non dicam rapere.C.de epiſ.& cle.qui attingẽs iſtam difficultatẽ de fure,qui fuit uiſus ingredi domum, & captus nondum delicto conſummato,qua pœna puniri debet:dicit quòd alibi melius non probatur quàm in d.l.pen. & multùm exclamat de illo text. & domi. Catal.in tract.ſyndic.q.cxcvj. ibi dicit quòd talis poteſt fuſtigari uel puniri, iudicis arbitrio. Et uide Albe.de roſ.in ij.parte ſtatutorum. q.clxv.qui ponit de illo qui cogitauit facere delictũ,& uenit ad actum proximum,& non perfecit,qua pœna puniatur.

42 *Petens & exigens ut procurator Titij ſcienter, & ſciens ſe nullum habere mandatum,an ex hoc dicatur fur.*

ANGELVS.

42 *QVAERO,aliquis ut procurator Titii ſcienter petit & exigit,& in ueritate nullum mãdatum habet: & ipſe procurator bene ſcit ſe nullum mandatum habere:an ex eo ꝙ ſciẽter exigit,dicatur fur.dico quòd a dicitur fur & manifeſtus [a]: ut not. Bal.in titu.de pace iuramen.firman. in c.j.uer.in rubrica &c.quod nota. facit l.falſus.cum materia.ff.& C.de fur.l.falſus.

ADNOTA.a ¶ Manifeſtus. *Adde tu ut per Ioan.and.in additio.Spec.in rubrica de ſolu.& per Ang.in conſi.ccxcj.Ber.*

AVGVST. Tu adde,quòd dubito quòd iſte doctor errauerit:quia Bal.in d.l.j.in §.furtũ.de pace iuramen.firman.in ij.colũ.ibi,quæro,an falſus procurator faciat furtum manifeſtum.expreſsè Bal.ibi dicit contrarium:quia dicit quòd bene committitur furtum:ſed dicit quòd non punitur pœna furti manifeſti.& Bal. non potuiſſet dicere contrarium: quia de hoc eſt caſus in terminis d. l.falſus.C.de furtis.quem text.colligit Bal.ibi.

43 *Furto rebus mihi ſubtractis, ſi ſuſpicor illas eſſe penes aliquem: an poſſum petere officio iudicis, quod fiat mihi copia perquirẽdi in domo illius.*

ANGELVS.

43 *ET bene nota, quòd de rebus mihi ſubtractis,quas ſuſpicor eſſe penes aliquẽ,poſſum petere officio iudicis,quòd mihi fiat copia perquirẽdi in domo illius, & iudex hoc facere debet: ut l.j.§.hoc autem. & l.diuus.ff.de ſer.fugi. & l.requirendi.C. eo.ita tenent ibi doc.quod etiam eſt uerum, nõ tantum in uno territorio, in quo factum eſt furtum, ſed etiam ſi Aretii ſit mihi factum furtũ, fur cõuolauit Bononiã,& uni aſsignauit unam rem ſubtractam,poſſum petere hoc; autoritate legis,quæ ſuum ubique extendit uigorem,ut l.ſecunda. C.de cur. & coar.lib.xj. inquirere in

domo illius de re mihi furata:ita dicit Bal.in d.l.requirendi.

AVGVST. Sed adde tu ultra doct. quia iſte paſſus eſt dubius: ſed Raph. Fulg.in d.l. requirendi. altius exorditur iſtam materiam,dicens ꝙ gl. noſtra tenet, quòd imò pro furto non licet inquirere & perquirere in domo aliena:& iſtam ſententiam ſequuti ſunt Iac.de Ra. & Pet.ſibi eam aſcribentes: & iſtam ſententiam ſequuti ſunt ſecundum eum Bar.Bal.& Ang.adiicientes duas exceptiones: prima fallit gratia publicæ utilitatis per l.facultas.C.de iure fiſci.lib.xj.Secunda eſt niſi eſſent indicia per quæ euitetur ſuſpitio, quòd res furtiuæ eſſent in domo illius: & dicit quòd a hoc modo põt ſaluari opinio Odof. qui tenuit quòd imo licebat inquirere furtum in domo aliena:quam ſententiam tenebat Franc.accur. & Nicolaus Matharelli,& Ray.nam dicit, intelligamus opi.horum in illis caſibus duobus:& ſubdit,quòd cum tractatur de modico præiudicio, ſufficiunt indicia leuia,ſecũdum Bal. ibi, & ideo dicit Raph.ſolum iuramentũ ſufficere:& hanc ſententiam approbat Pet.de Anch.in clemen.j. de uſu. in §.j.dicens quòd iſta fuit originalis opi.Marti.de Fano. ſcilicet quòd b ubi iuſta præſumptio mouet iudicẽ, poſſum inquirere in domo aliena de furto: & certè hæc fuit ſententia Spe.in titu. de inſtru.edi.in §. dicendum.text.in uerſi.pone inſtrumenta. & Io.Fabri.inſti. de oblig.quæ ex delictis.in §.conceptũ.uide tamen Sal. in d.l.requirendi. qui uidetur reſtringere iſtam communem ſententiam, & ibi uide eum ponentem,an requiratur citatio in alieno territorio.

44 *Crimen rerum amotarum non comprehenditur ſub præcedenti uerſiculo, nec crimen expilatæ hæreditatis:quod crimen hæreditatis expilatæ largo modo eſt furtum.*

45 *Procedendum non eſt de ſimilibus ad ſimilia, ut ſtatutum loquens de furto comprehendat crimen expilatæ hæreditatis.*

ANGELVS.

44 *ET prædicta non procederent in crimine rerũ amotarũ, nec in crimine expilatæ hæreditatis.l.j. & ij. & ibi Bar.ff.rerum amotarum.& in toto titu.C.& ff.de crimi.expila. hæreditatis.Sed largo modo ſumptũ crimen expilatę hęreditatis dicitur furtum [a]: & ſic eſt improbus fur:ut not. gl.& doct. in l.ſi te. C. de inſa. quod Bal.in d.l. de his. C. de fur. dicit eſſe notandum & utile ad ſtatuta quę loquuntur de furtis,ut contineatur publicus & famoſus expilator hæreditatis,procedendo de ſimilibus ad ſimilia:imò & nõ de minoribus ad maiora:ſeu de poſitiuo ad cõparatiuũ: & per locum à maiori & minori, ut talis poſſit furca ſuſpendi, uel alia pœna affligi uigore ſtatuti loquentis de furto,quod eſt notand.ſecundum Bal.ibi, & quod dictum eſt de actione rerum amotarum [b] eſt uerũ, niſi poſt ſolutum matrimonium mulier contractet:& tunc etiam furti tenetur:ut eſt tex.in l.iij.in prin.ff. rerum amotarũ.quod nota contra mulieres,quę in uita mariti aliquid amouent,& eo mortuo cõtractant de loco ad locũ:quia etiam furti tenẽtur.

ADNOT. a ¶ Furtum. *Adde tu quod Cep. in conſil. lxviij. ſequitur opi. Bal. & quòd in criminalibus poſſit procedi de ſimilibus ad ſimilia, uide Bar. in conſil.*

*conſil.xj.Bern.*

b ¶ Amotarum. *Adde tu & dic quòd mulier conſtante matrimonio non poteſt de furto accuſari.ita Pe.de Anch.in conſi.cccix.Bern.*

AVGVST. Tu autem in hac materia actionis rerum amotarum, adde ea quæ dixerunt Spec. & Io. And. latiſsimè in tit.de fur.in §.j.uerſi.pone conſtante. qui dicunt etiam quòd actio famoſa furti, non poteſt eſſe inter uirum & uxorem. Et ideo propter res cõtractas datur actio rerum amotarum. & ibi uide Spec.ponentẽ formam libelli.& ibi Io.And.dicit ꝙ octo requiruntur ad hoc,ut dicatur actio rerum amotarũ, quæ numerat Roſ. in ſumma ſua in tit.rerũ amotarũ.Et latè poſuit Hoſt.ſub rub.de dote poſt diuort.reſtitu.ſub §.fin.& etiã ibi dicit Io.And. quòd ſi diuortio facto, uxor illa quæ fuit uxor, amoueret,teneretur furti, per d.l.iij. ff.rerũ amotarum.&ibi diſputat etiam an cũ hodie matrimoniũ nõ poſsit ſeparari ne fiat diuortiũ, an hodie de iure canonico iſta actio ceſſet.ibi uide. & per doct.in rubr. C.eo.& per Bart.in locis ſuprà allegatis.Item adde quòd Salic. ibi multum terribiliter arguit per ſex rationes contra illam deciſionẽ Bal. quam fecit in d. l. de his.&
45 idẽ fecit Sal.in d.l.ſi reprobans.* ꝙ non eſt procedendũ de ſimilibus ad ſimilia,ut ſtatutum loquens de furto comprehendat crimen expilatæ hæreditatis.& dixit Rom.in l.gerit.ff.de acq.hęred.quòd opinio Bal.in d.l.de his. eſt falſa de iure, & reprehendit aſſeſſores qui eam ſequuti ſunt: dixi etiam ſuprà in principio huius gl. & certè miror de domino Bal. quòd in re tam periculoſa ita errauerit.

SVMMARIVM.

1 *Accuſatio & inquiſitio an debeant continere ualorem rei ſubtractæ.*

VALORIS & communis æſtimationis florenorũ decem, & de loco ad locum contractando. quo uoluit aſportauit: & ut prædictus Caius omnia huiuſmodi cõmittere poſſet.* Iſta uerba cum miniſterio apponuntur,& apponi debent in inquiſitione & accuſatione: ut ſimus certi quę pœna ueniat imponenda maior uel minor: nam ſi ualor rei nõ apponitur,tunc aſſumimus pœnã quæ eſt mitior ſeu minor:ut l.ſi de interpretatione. ff.de pœnis. & l.præſes.eo.tit. & ita dicit Bar.ª in l.Pedius. §.diuus. ff.de incend.rui.nau. quod dicit eſſe no.ad ſtatuta cõmuniter per Italiã, quæ diſponũt furib⁹ eſſe imponẽdã maiorẽ uel minorẽ pœnã, ſecũdum ualorem rei ſubtractæ.quod no.

ADNOT. a ¶ Ita dicit Bart. *Vide tu ibi domi. Alex. in apoſtil. & ibi dicit quòd æſtimatio eſt apponẽda in inquiſitione uel accuſatione. alleg. Rom. in l. ſi familia. & in l.magiſtratibus.ff. de iuriſdi.om.iudic.quinimò ſi in inquiſitione diceretur,ue lem cœleſtem ualoris florenorum decem,ſaluo errore calculi:talis inquiſitio nõ procederet:ut uoluit Barb. in conſ.cvj.in j. uol. incip.uerba accuſationis.& licet Bar.in d.§.diuus.dicat de proceſſu parti, dicit de libello qui eſt de proceſſu.e. quoniã cõtra. de probatio.& de prædictis uide Barb.in conſilio xvj.in ſecundo uolumine.Bern.*

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde, quòd dominus Angel. hic nimis ſe arctat dum dicit, quòd opus eſt quòd in accuſatione uel inquiſitione, ualor rei ſubtractæ apponatur

ponatur. Nam dico quòd idem erit ſi in proceſſu hoc appareat: licet in inquiſitione ſeu accuſatione non ſit appoſitus ualor, per ea quę habentur in l. ſi quis intentione ambigua. ff. de iudi. & ideo ſi rectè ponderetur uerba Bart. in d. l. Pedius. Bar. ibi dixit ꝙ opus erat, ꝙ in proceſſu hoc appareat: nec Bar. ibi dixit quòd in accuſatione iſta apponantur, uel in inquiſitione: & ideo ſufficeret, quòd in accuſatione diceretur, accuſo te quòd talem ueſtem mihi ſurripuiſti, quæ eſt talis coloris & talis magnitudinis, iuxta formã traditam in l. ſi cum rem. ff. de rei uendica.

SVMMARIVM.

1 *Auxilium cum armis praſtare, an dicatur aſtans armatus: licet non euaginet, & an inſultum & uiolentiam facere dicatur.*

2 *Aſſocians aliquem ad delictum committẽdũ, an præſumatur præſtare opẽ.*

3 *Armatum ſtare cum aliquo: & tamẽ ei opem non praſtare, quomodo eſt poſſibile.*

4 *Aſſiſtens delicto, an præſumatur aſſiſtens ad auxilium, quando aliud nõ apparet.*

5 *Baſtono aliquem percutiens, gente cõgregata, ſi illum occidit quem baſtonare uolebat, an aſtantes teneantur de occiſo.*

DICTVS Andræas armatus quodam enſe de ferro quẽ
1 habebat ad latus.* Nota quòd iſte Andræas armatus nõ euaginauit cultellum, nec manus poſuit ad arma, & tamen dicitur præſtitiſſe auxilium cũ armis. Nam ſufficit ꝙ quis habeat arma ad latus, licet nunquam manũ ad arma ponat, ut dicatur inſultus, uel uiolentia, uel præſtare auxilium cum armis: quia propter arma quę habet ad latus, & ad ſui petitionẽ, ipſe redditur audacior, & aduerſarius timidior: ideo de inſultu, uiolentia, uel auxilio cum armis præſtito punitur. ita ſingu. dicit Bart. in l. ij. §. j. ff. de ui & ui arma. quod not. quia ſemel illud dictum habui de facto Nurſię: nã armatus præſumitur de rixa & bello cogitare: ut no. glo. l. licet. C. de pact. Bal. & Sal. in l. j. C. de ſer. fugi.

AVGVST. Tu adde ea quæ dixit Bal. in c. j. §. ſi quis ruſticus. de pace tenen. & eius uiolato. & uide Alb. de Roſ. in ij. parte ſtatutorũ. q. xxxiij. qui allegat Ia. But. tenere, quòd ſi ille non euaginauit arma, nõ dicitur aggreſſura facta cum armis: uide tamẽ ibi Alber. qui allegat quod in cõtrarium faciat. Et in hac materia adde quæ dixit Bal. in l. non ideo minus. in ult. col. C. de accuſa. qui dixit, quòd licet quis ſtet à remotis: tamen ſi offendens redditur audacior, & offen-
2 ſus timidior: tenetur de ope.* Et tene menti quæ dixit Inn. in cap. continentia. de clerico percuſſo. quòd ille qui aſſociat aliquem ad delictum committendum, præſumitur præſtare opẽ, & maximè præſumitur ſi erat armatus: ſequitur Bal. in l. j. C. de ſer. fugit. in ij. col. & Bal. in cap. j. de benefi. fra. & quod dixit Inno. in d. c. cõtinentia. quòd ille qui ſtat armatus cum aliquo, dicatur præſtare auxiliũ: licet nullum actum faciat: uoluit Bal. in l. raptores. C. de epiſcopis & clericis. & uide Bald. in repetitione l. j. in fine. C. unde ui. Vide tamen pulchra uerba Bal. in l. data opera. C. qui accuſare. in fi. in penult. col. qui docet
3 quomodo poſſibile* eſt, quòd aliquis ſtet armatus cum aliquo: & tamen

men non dicitur præſtare auxilium.
Et in hac materia mihi placet ſenten
tia Bal. quam non poſuit in lectura:
ſed in additionibus ſuis in l.j. ff. de
ſeruo corrupto. qui quærit nunquid
quilibet aſsiſtens dicatur fauere ma
leficio:& dixit ꝙ non:niſi ad hoc aſ-
ſiſtat:ut l.prætor.§.homines.ff.ui bo
no.rapto. dicit tamen quòd ille qui
eſt cum aliquo,&ex hoc ille redditur
audacior & ſecurior ad maleficium
perpetrandum:licet ille nullum actũ
faciat:tamen ipſo iure dicitur præſta
re auxilium:ut no.in gl. de facto,in l.
4 ij.§.etiam quis.ff.ui bono.rap. *Nũ-
quid autem præſumatur ad hoc aſsi-
ſtere,ſi aliud nõ apparet? Reſpondet
ibi Bal.uidetur quòd non : quia non
conſtat de effectu aſsiſtentis,& uolũ
tas,& propoſitum diſtingunt malefi-
cium.concludit tamen Bal. quòd iu-
dex debet hoc arbitrari ex circunſtã
tiis.arg.l.j.§.ſi quis in uilla.ff.ad Sil-
la. & §.cum dominus. & hæc no.tu,
quia pulchra.& dicit Bal. in l.ob hæc
uerba.ff.de his qui not.infa.quòd il-
le qui ſtat armatus cũ aliquo, & à re-
motis ſtat, uel ex incidenti ſuperue-
nit,non dicitur præſtare auxiliũ.&de
aſſociante quando dicatur præſtare
auxilium ad maleficium,uide Bal. in
l.penul.& ult.col.& in l.nõ ideo mi-
nus.C.de accu. Et per prædicta patet
an uera ſit ſẽtẽtia Ro. in l.j.§.ſed in
eo.ff.ad Silla.qui dixit,ꝙ licet pro-
batũ ſit Titium fuiſſe præſentem tẽ-
pore maleficij perpetrati,tamẽ pro-
pter hoc nõ uidetur probatũ eſſe Ti
tiũ pręſtitiſſe auxiliũ maleficio:quod
tamẽ duobus modis limitat ſecundũ
Bal. Primò niſi probatũ ſit ipſum aſ-
ſociaſſe delinquẽtẽ ad maleficiũ per
petrandũ:per doctrinã Bal. quã po-
ſuit in cap.j.in uerbo,cum do.de pa-
ce iur. fir. Secundò niſi probatum ſit
Titium fuiſſe præſentem maleficio,
& armatum cum armis:licet nullum
actum fecerit, per doctrinam Inno-
cen. in dicto cap. continentia. quæ
doctrina an ſit uera uel falſa , patet
ex ſupradictis, & dicetur infrà in gl.
dicto maleficio ſemper aſtitit.in quæ
ſtione quæ incipit, quæro quando
duo ſimul ſtãt.Et adde omnino mul-
ta pulchra uerba quæ poſui ſuprà in
gl.in uerbo, Andræam auxiliatorem.
in antepenult.col.dum tracto an ue-
ra ſit concluſio Bart. quam poſuit in
l.ſi in rixa.ff.ad legem Cornel.de ſi-
ca. ibi uide quomodo poteſt eſſe
quòd unus armatus præſens non te-
neatur de auxilio. Et uide unum pul
chrum conſilium Roma.in conſi.ſuo
cxvij. quod incipit, quòd præmiſſa
ſtatuti particula loquens de pœna.
& uide pulchra uerba Pet. de Anch.
in regula,acceſſorium.extrà de regu
lis iuris. in vij. quæſtione principali.
in uerſi.ſed iuxta prædicta quæro,ex
quibus actibus quis dicatur præſtare
opem. Intellige tamen prædicta ſe-
cundum quod conſuluit Pau. de Ca.
in conſilio ſuo cxc. quod incipit, in
cauſa incarceratorum per poteſta-
5 tem Mantuæ. qui dixit* quòd ſi ba-
ſtonaui aliquem,& congregaui gen
tem,&nihilominus ego occidi illum
quem uolebam baſtonare, quòd illi
aſtantes congregati non tenentur
de occiſo: quia ad hoc propoſitum
ipſi non erant coadunati: ſcilicet ad
homicidium perpetrandum. hoc di-
xit Pau.de Caſt.ibi in ij. colum. illius
conſilii.& allegat Angelum hoc uo-
luiſſe ut ibi.& ideo conſuluit Petrus
de Ancha. in conſilio ſuo ccxvij.in

fin. illius conſilii:quòd ſi ſunt tres in una rixa,& unus occidat, alii duo nõ poſſunt puniri tanquam ſocii & auxiliatores: quia ad hoc principaliter non erant coadunati. Vnde omnes cenſentur principales,& prout deliquerunt puniendi ſunt. Et ideo dicit quòd non debemus dicere,quòd ibi affuerint cauſa præbẽdi auxilium & fauorem illi occiſori, ſed tanquam principales cenſentur:& hoc eſt qđ dixit Bal.in l.non ideo minus.C.de accu.in ult.col.quòd quando plures ſunt in aliquo loco cõgregati:& quilibet facit,quilibet tenetur prout facit:& propter hoc non probatur ꝙ alter alteri præbeat auxilium: licet probetur quòd ipſi fuerint ſimul in illo delicto:niſi probaretur clarè,ꝙ unus impendiſſet auxilium alteri,unde quæ dicentur infrà in ſeq.gloſ.& uide Roma. in ſingularibus primi anni ccxlij.& domi.Catal.in tracta. ſyndica.quæſt.cxciiij.qui dixit quòd in una adunatione gentiũ nemo tenetur de auxilio:niſi quatenus tulit. alle. Inn.in c.ſicut dignũ.de homici.

6 *Statuto puniente uiolentiam factam cum armis,uel ſine, an comprehendat etiam mulieres quæ committunt etiã uiolentiam cum armis,uel ſine.*

ANGELVS.

6 *QVID ſi ſtatutum punit uiolentiam factam cum armis, uel ſine,an comprehendat etiam mulieres[a] quæ etiam committunt uiolentiam cum armis uel ſine? Dic quòd ſic.ita not. Bal.Ang.& Imo.in l.ſi cõſtante.§.ſi.per illũ tex.cũ gl.ff.ſolu.matrimo.

ADNOT.a ¶ Mulieres. *Adde & uide Alex.in conſi.cxxxv.in j.uol.& Capol.in conſi.xxvj.& ibi an ſtatutum quòd fur famoſus furca ſuſpendatur, cũ prehendat mulieres,& quãdo in ſtatutis maſculinum comprehendat fœmininum, uide do.Alex.in conſi. lxxx.in j.uolu.& in conſi.xxiiij.ij.uol.Ber.*

AVG. Tu adde quòd iſta quæſtio dependet ab illa quæſtione: an in ſtatutis maſculinum concipiat fœmininũ.de quo per doct.in l.omnes populi.ff.de iuſtitia & iure.& per doct.in c.canonum ſtatuta.de conſtitu.Bar.in l.j.ff.de uer.ſig.& in l.iura.ff.de legibus.& in l.ſi quis in tantam.C.unde ui.

7 *Statuto dicente quicunque inuentus fuerit cum armis,uel inuentus de nocte,uel ludere ad azardum, intelligitur inuentus ſupple & apprehenſus.*

8 *Statuto dante præmium officiali inuenienti,puta aliquem cum armis:an intelligatur de inueniente & apprehendente.*

9 *Statuto puniente mulieres inuentas cum perlis:an ſufficiat eas eſſe uiſas, uel oportet eſſe apprehenſas.*

ANGELVS.

7 *ET facit,ſi ſtatutum dicit: quicunque inuentus fuerit cum armis, uel inuentus de nocte, uel inuentus ludere ad azardum: quia tale ſtatutum intelligitur inuentus, ſupple, & apprehenſus:ut l.ſi Barſatoram.C.de fideiuſſo.& ibi gloſ.Cy.& Bal.& not. Bart.Ang.& Imo.& Ludo.de Roma. in l.j.in princ. ff.de acquir. poſ.aliàs autem licet inuentus fuerit cum armis, ſi tamen non fuerit apprehenſus, non tenetur pœna ſtatuti. Sed Ang.in l.iij. §.Neratius.ff.de acquir. poſſeſ.dicit quòd imò tenetur pœna ordinaria ſtatuti: [b] quia ſtatutum nõ uidetur conſideraſſe apprehenſionem perſonæ, ſed inuentionẽ delicti:aliàs autẽ conuicto ludente poteſt imponi

imponi pœna ſtatuti, qui dicitur inuentus deliquiſſe: quia de delicto
8 conuincitur: ut l.j.C.de rap.uit.* Sed ſi ſtatutum pręmiaret officialem inuenientem, dic quòd cum ſtatutum exorbitet à iure communi, officialis non conſequetur præmium, niſi ludentes uel portantes arma, uel euntes de nocte perſonaliter reperierit, & apprehenderit: ita loquitur dicta l.ſi Barſatoram. ſed Imo. in dicto §. Neratius. & fortè uerius dicit, quòd fortè hoc caſu ſatis dicitur inuentus, ſi conuincitur: ut l.j.ff.de rap.uirg. & in c.j.ad fin.de dila.nec obſt.dicta l. ſi Barſatora. qa promiſerat qs inuenire Barſatoram latronem: & ſic ueriſimiliter uidetur intellexiſſe de actuali & reali inuentione, & apprehenſione: ideo non ſufficit tunc doceri, ut ibi. Sed in caſu noſtro ſtatutum ſolum cõſideraſſe uidetur odiũ delicti, quæ ratio locum habeat uniformiter, quandocunq; & quomodocunq; delictum pateat, ut poſsit puniri: & ideo uidetur ſufficere ſi familia uel officialis inueniat eum ludentem, uel de nocte euntem, uel arma portare: licet actualiter non apprehendat, dũmodo poſsit hoc probare per teſtes ibi aſsiſtentes: quia talis inuentus fuerit per officialem, licet apprehenſus non fuerit, ut delinquens teneať pœna ſtatuti, & officialis habeat præmium ſtatuti. dicit tamen ibi Imo. quòd propter autoritatem Cy. & Bar. ꝙ fortè eorum opinio ſeruaretur in practica, & quia in pœnalibus mitior uia eligitur: ut l.ſi pręſes. & l.interpretatione.ff.de pœ. Ego credo opinionem Imo. ueriorẽ per rationes ſuas. & adde quæ dixi ſuprà in gloſſ. ſuper uerbo cum uno ſtocho.

ADNOT. a ¶Statuti. *Adde & uide Alex. in conſil. xxiiij in ſecundo uolumine. Ber.*

AVG. Tu autẽ in hac materia adde, quod Cy. Guil. de cug. & Iaco. de are. in l.licet. C.de acqui.poſ. expreſsè tenent, quòd nõ dicitur inuentus niſi qui fuerit apprehenſus: & ad hoc poſſunt allegari multi text. licet etiã in contrariũ poſſent allegari alii caſus: & iſtam partẽ tenet etiã Paul. de ca. in d.l.j.ff.de acqui.poſ. & Bal. in l. itẽ lapilli. in fi.ff.de re.diui. & Ang. in l.qui ſeruum.ff.de uerbo.ob. & allegant etiam Ang. hoc uoluiſſe in l.ſi fugitiui.C.de ſer.fugi. Sed in lectura mea hoc non habeo, ſed poteſt hoc eſſe in alia lectu. Ange. quia duæ lecturę reperiuntur: una Paduana, alia Peruſina. & ita etiam tenuit Alberic. de Roſa. in l.quod ait.ff.de adulte. Adde Albe. de roſa. tetigiſſe iſtam difficultatem in ij. parte ſtatutorum. quæſt. cxvj. quę incipit, ſi ſtatutum dicit. ſi quis fuerit inuentus ludere ad taxillos &c. ubi arguit ad partes: & tandem cõcludit, quòd Iaco. de are. expreſsè tenebat, quòd non ſufficit quem eſſe conuictum per probationes in iſto caſu: ſed opus eſt inuentum eſſe. & idem Albe. in alphabeto in lectu.j. in uerbo, inuentus. Sed pro deciſione huius quæſtionis non omitto ea quæ ſingulariter tradit Angel. per illum tex. in auth. de ſan.epiſ. in §.reuerendiſsimus. ubi per illum tex. in uerbo, inuẽtus. dicit ꝙ ille tex. probat, quòd ille dicitur inuẽtus qui non eſt inuentus: ſed tantummodo per probationes eſt cõuictus. Et ideo ſi ſtatutum punit inuentum facere homicidium, non opus eſt quòd inueniatur

ueniatur in perſona, & in materia flagranti. Sed ſufficit ſi eſt conuictus per probationes. Sed Ang. mirabiliter dat iſtã regulã, ꝙ ubi inuentio non eſt crimen, ſed factum de per ſe eſt crimen, abſque inuentione: tunc ſufficit ſi ſit probatio per teſtes, puta quia occidere hominẽ eſt homicidiũ ſiue inuentione: & iſte eſt caſus in d. §. reuerẽdiſsimus. cum ſimilibus. ſecus ubi delictũ non eſſet delictũ, ſine inuẽtione. Et dat exemplum de ſtatuto puniẽte arma portantẽ, puniatur in tantum: quia iſto caſu ſtatutum non punit portãtem ſimpliciter: ſed inuẽtum portare arma: quia ſine inuentione crimen non eſt, quoniam ſtatutum crimẽ facere uoluit. Et idẽ dicit in ſtatuto dicente, ſi quis iuerit de nocte, & fuerit inuentus: nam ire de nocte nõ eſt maleficiũ, cum uadit de nocte: & ideo neceſſaria eſt inuẽtio, & ita practicatur. Adde tamẽ inquantum dicit ꝙ portare arma non eſt prohibitum, niſi ſit inuentus: hoc uidetur eſſe contra ea quę habentur per tex. & Bal. in c. j. §. ſi quis ruſticus. de pace tenen. ubi dicitur, ꝙ ille qui portat arma uetita, perdit arma. & maximè ſecundũ Bald. ibi, qui portat præſumitur habere malũ animũ. Et ideo ille text. uidetur permittere ꝙ poſsim portare arma in itinere: ſed
9 non per ciuitatem. Et * tene menti quæ dixit Bal. in dic. l. item lapilli. ꝙ ſtatutum puniens mulieres inuẽtas cum perlis, ſi ſunt uiſæ mulieres cum perlis per officialem, & non apprehenſæ: nõ poterũt puniri tales mulieres: nec incidũt in pœnã ſtatuti: & teneo iſtam partem tanquã mitiorem.

SVMMARIVM.

1 *Aſtare maleficio committẽdo per aliũ, nihil aliud eſt quàm præſtare opem dicto maleficio.*

2 *Iudex quæ uerba debet ponere in inquiſitione, ſi uult quòd ille qui percuſſit non letaliter teneatur de occiſo.*

3 *Vulnerans poteſt teneri tanquã principalis, & tanquam opem præſtans.*

4 *Libellus continens quòd quilibet ſibi adinuicem præſtiterunt auxilium, & fauorem, quomodo procedat.*

5 *Vulnerauerũt Titiũ duo, quorũ unus intulit in cute uulnus mortale, alter non, moritur Titius, an ille qui intulit uulnus non mortale, debeat mori.*

6 *Vulnerauit dominus unũ mortaliter, famulus poſtea de facto occidit illum: an dominus debeat decapitari.*

Dicto maleficio ſemper aſtitit, & prædicta, & quodlibet prędictorum facta, cõmiſſa, & perpetrata fuerunt per prædictos inquiſitos, & quemlibet eorum ſingula ſingulis referẽdo ſupradictis modis, locis, & potiſsimum. * Nota ª bene iſta uerba: quia aſtare maleficio committẽdo per aliũ, nihil aliud eſt, quàm pręſtare opem dicto maleficio: quoniã propter talem aſsiſtentiam, quam facit ille Andræas, iſte Caius erat audacior, & uulneratus timidior, igitur dicitur præſtare opem. Ita ſingulariter dixit Bar. in l. ſi in rixa. in pe. col. ff. de ſica. & l. qui ſeruo. §. fi. ff. de fur. & dixi ſ. in uerbo, Andræam auxiliatorem. in prin. & not. Inno. in c. continentiam. de cle. percuſ. ex quo not.
2 * quòd quando ſunt plures uulnerãtes, quorum unus intulit uulnus letale: ſi tu iudex uis quòd illi qui prius percuſſerunt non letaliter teneantur de occiſo, apponas poſt illationẽ uulnerum cuiuſcunque, ꝙ dicas, & unus

unus alteri dicto maleficio, ut habilius cõmitti poſsit, ſemper aſtitit. Ita ſingular. dixit Bartolus, in di. l. ſi in rixa. tũc qui primò intulit uulnus nõ letale, licet ex ſuo uulnere non deberet teneri de occiſo: tamen quia aſtitit uulneri letali cõſocii, tenetur de ope præſtito homicidio. Non autem dicatur in dicta inquiſitione ad prædicta cõmittenda præſtiterũt auxilium, & fauorem. Nam ex tali inquiſitione non poteſt ſequi condẽnatio de auxilio: quia non exprimitur qualiter auxilium, & fauorẽ præſtiterunt: & ideo dicta uerba debent intelligi in benigniorem partem: ut d. l. ſi pręſes. intelligũtur ergo, ſi percutiendo ego præſtiti auxilium tibi, & tu percutiendo præſtitiſti mihi, & ſic actus meus fuit auxilium tibi, & 3
tuus mihi: ſed de iſto meo actu punior ut principalis, ergo de eodem, ut præſtans opem non debeo teneri: ſed ut dixi in inquiſitiõe debet dici ꝙ unus alteri, & alter alteri opẽ pręſtitit aſsiſtendo dicto maleficio, ut habilius cõmitteretur, & ſic unus præſtitit auxilium per alium actũ, quàm per illum, de quo principaliter punitur: quæ omnia ſingulariter nota in practica. Et uide etiam circa hoc qđ not. Sali. in l. j. C. de rap. uirgin. uerſi quæro vj. ſi plures &c. Quod intelligas, ut dicam infrà ea. glo. in uer. (& aduertas bene &c.) aduertas tamen ſi tu adderes in inquiſitione, & diceres, & dictus Andræas præſtitit auxilium, conſilium, & fauorem: & ſic adderes prædictis conſilium, tunc ex eo ꝙ dicit conſilium, poſſet puniri, ut præſtans opem, etiã ſi in inquiſitione non ſunt dicta uerba, ut habilius cõmitteretur, ſemper aſtitit dicto maleficio: quia præſtans conſilium dicitur præſtare opem: ut d. l. qui ſeruo. ff. de fur. & ſic iſtud conſilium de neceſsitate præſupponit alium actum quàm illũ de quo ipſe inquiſitus eſt, & qđ ipſe manibus propriis cõmiſit: meritò etiam tenetur de ope, & auxilio. ita ſing. dixit Bar. in d. l. q ſeruo. §. fin.

ADNOT. a ¶ Nota bene. *Adde tu & uide latè do. Alex. in conſil. xv. in j. uol. & in conſi. xiiij in iiij. uol. Pe. de Anch. in conſi. cccxvij. & Cap. in conſil. ij. & conſi. xxxiiij. Ber.*

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde quòd in hoc ego non diſcordo me ab his quæ dicta ſunt hic per do. Ang. inquãtum dixit, ꝙ poſſibile eſt, ꝙ in uno homicidio quis teneatur tanquã principalis, & etiam tanquam opem præſtans. * Et ideo Bal. multùm eleganter in l. non ideo minus. de accuſat. in antepe. co. dixit, ꝙ aliàs quidam Peruſinus, qui cum uno famulo ſuo occiderunt Titium: qui Peruſinus ille cum uno cultello uulnerauit Caium: famulus uerò cũ alio cultello intulit aliud uulnus, adeò ꝙ ille mortuus eſt. Modo quærebatur, an iſte Peruſinus teneatur tanquã principalis, & etiam tanquã opem præſtans. effectus eſt magnus: quia ſi tenetur tanquam principalis pœna non erat capitalis propter ſtatutum, ſi tenetur tanquã opem præſtans, pœna eſt capitalis. dicit Bal. ꝙ breuiter fuit allegatũ, ꝙ cum eſſent duo uulnera illata, unũ ab illo Peruſino in capite: alterum à famulo in flanco, ꝙ ipſe de ſuo uulnere teneretur tanquam principalis, & de uulnere illato per famulum teneretur tanquã opem præſtans: quia iſte malefactor non eodem, ſed diuerſis re-

ſpectibus

ſpectibus teneretur:ſed reſpectu diuerſorũ uulnerũ.& ſi diceretur ꝙ ex iſtis uulneribus nõ ſequitur,niſi unus effectus, ſcilicet mortis:ergo debent pro uno reputari. Reſpõdet Bal.hoc eſt uerũ,quando eſſent illata ab eodem:ſed quando duo uulnera inferuntur à diuerſis,cuilibet attribuitur ius inſolidũ, ac ſi iſta uulnera eſſent illata in perſona diuerſorum.alleg.l. ita uulneratus.ff.ad leg. Aquil.& dixit ꝙ ita fuit de facto iudicatũ. & dicit Bal.ꝙ credit ꝙ iſta ſententia fuerit iuſta:quia in inquiſitione cõtinebat diſtinctè,& clarè quomodo unus intulit unũ uulnus mortiferũ,& alter intulit aliud uulnus mortiferũ:ita ꝙ unus alteri ſuper diuerſis potuerunt præſtare auxiliũ,& fauorẽ:& dicit ꝙ ita etiam fuit uiſum aduocatis.& putat Bal.ꝙ iſta ſit ueritas.Vnde ſubdit concludẽdo:dico ꝙ cõſtat quẽ poſſe teneri:ut principalẽ,& de auxilio, & fauore. & allegat dicta per Bar.in d.l.qui ſeruo.§.fi.ff.de fur.*

4 Sed aduerte: quia in hoc non ſto cum opi. do.Ang.inquantum uoluit ſequẽdo Bar.in d.l.qui ſeruo.§.fi.qui dixit,ꝙ ſi duo accuſantur de duobus uulneribus, quilibet de ſuo ſubnectitur,ꝙ quilibet ſibi adinuicem præſtiterunt auxilium, & fauorẽ, nõ procedit libellus reſpectu auxilii,& fauoris: qa poſsibile eſt ꝙ quilibet alteri præſtiuſſet auxiliũ per ſuam percuſsionẽ quam fecit: de qua percuſsione, & uulnere cũ puniatur ut principalis, non eſt poſsibile ꝙ puniatur ut opẽ ferens. Sed adde ꝙ Ang.expreſsè tenet contrarium in d.l.qui ſeruo.§.fi. quia dicit quòd actus ſui uulneris, & percuſsionis fuit ordinatus,ſecundũ propoſita in accuſatione, ad duos diſiunctos, & ſeparatos effectus inter ſe contingentiam nullam habẽtes. Cùm igitur ex uno facto reſultent plura crimina, plures tituli criminis,plures agendi formæ:non uideo, dicit Ang.cur de iſto eodẽ uulnere,duæ pœnæ ſibi non poſsint inferri:ſicut dicimus in eo,qui cõmmiſit adulterium cum inceſtu: uel etiã rapuit cultellũ de manu alterius cum ſanguinis effuſione:ut no.idem Bar. in l.ſenatus.ff.de accuſat.& inſcript. non tamen negat Ang.quin alia forma libelli ſit tutior.& certè iſta ſententia Ang.eſt uerior de iure.& ideo Ang.in l.reos.in j.col.ff.de duo.reis. faciens mentionem de hac doctrina Bar.in d.l.qui ſeruo.§.fin.pungit etiã Bar.ibi:& ſi rectè conſiderentur uerba Bal.in d.l.non ideo minus.in uerbis ſuis, uidetur uelle ꝙ ſufficit ſi in inquiſitione dicatur,ꝙ unus præſtitit auxilium alteri: maximè quia negare non poſſumus, quando ſunt duo qui aggrediuntur unum hominem,illi duo ſunt magis audaciores, & ille ſolus eſt magis timidus propter duos, & propter exiſtentiam illorum duorũ,unus non dicatur,quin præſtet auxilium alteri:quia plus ualent duo,quàm unus, ut not.in l.j.C. unde ui.& arg.not.in l.ubi numerus. ff.de teſtib. Tamẽ in practica ſeruatur opi.Bart.& an ille qui dat conſilium dicatur præſtare auxilium: adde Bar.in l.in furti.§.ope.ff.de fur.& dicitur infrà in hac eadem glo.in q. quæ incipit, ſi autẽ quis perſuadens. & uide dominum Catald.in materia ſyndic.q.cxxxvij.qui allegando Bal. dicit ꝙ non tenet inquiſitio,cùm iudex dicit unus alteri, & alter alteri præſtitit auxilium,conſiliũ,& fauorẽ.

Et aq

Et an ille qui ſtat armatus cum alio dicatur præſtare auxilium: adde ea quæ latiſsimè dixi ſuprà in glo.ſuper uerbo,dictus Andræas armatus.Adde tamen quod eleganter conſuluit Cy.in conſi.ſuo incip.Alber. & Bar-
8 tho.fratres: qui dixit *, quòd ſi duo inſultauerunt Titium, & unus dedit unum uulnus mortale:alter uerò intulit uulnus nõ mortale,licet uulneratus moriatur,tamen ille qui intulit uulnus non mortale,non debet mori,ſed debet puniri inquantum deliquit:per l.j.in fi.ff.de extraord.crim. quinimò dicit, ſi iudex uult punire ex eo, quia homicidio præſtitit opẽ inferendo uulnus nõ mortale,& dictum ſit in inquiſitione, ſibi dederũt auxilium,& fauorem,ut habilius dictum homicidium committerretur: tunc iſte debet decapitari ſicut alter: ſecus ſi dicit iudex in inquiſitione, a
ſibi dederunt auxilium, & fauorem: quia cum nõ ſit dictum quòd ad homicidium dederunt auxilium: intelligitur quòd ad uulnerandum tantũ, & non ad interficiendum:ut l.interpretatione.ff.de pœn. Et uide Rom. in ſingularibus ſuis primi anni ccxlij. quod incipit, quidam fuit uulnera-
9 tus mortaliter.qui dicit quòd * licet unus dominus mortaliter uulneraret aliquem, & famulus poſtea de facto occidat:quòd dominus non debet decapitari. Et de iſta principali quæſtione uide domi.Catal.in tract. ſyndicatus.quęſt.cxxxviij.qui approbat dicta Barto.in l.qui ſeruo.§.fi.ff. de fur.

7 *Accuſantur tres,uel plures,ſiue inquiritur cõtra eos,& in accuſatione, aut inquiſitione dicitur quòd alter alteri præſtitit auxilium,conſilium,& fauore:an iſta pars inquiſitionis procedat.*

ANGELVS.

7 * VNVM tamen tene menti perpetuò,quòd quando tres, uel plures accuſantur, uel inquiruntur de uno maleficio, & in accuſatione, uel inquiſitione dicatur quòd alter alteri præſtitit auxilium,conſilium,& fauorem: quòd iſta pars inquiſitionis non procedit: quia eſt contra propriam ſignificationem illorum uerborum, unus alteri &c. ut l.ancillæ. cum glo.C.de furt.ita dicit ibi Bal.& Salice.in princ.quod tamen uidetur mihi durum, cum ad hoc,ut libellus ſaluetur,uerba impropriantur:ut l.ſi olei.& ibi Bart.C.loca.& l.ſi poſſeſſor.§.j.& ibi Iacob.but.& Barto.ff.de iureiuran.tamen in practica ſeruaretur eorum opinio propter eorum autoritatem.

AVGVST. Tu adde a ꝙ pro ſententia do. Angel.faciunt not.per Ant.de but.in c.cum eccleſia Sutrina.extrà de cau.poſ. & propriet.qui dicit quod in libello omnia ueniunt quæ etiam non ſecundum propriam ſignificationem trahi poſſunt. & idẽ uidetur uoluiſſe in c.querelam.extrà de elect.& in ca.examinata. extrà de iudi. Sed adde quòd iſta in ciuilibus militarent, nõ in criminalibus, propter periculum maximũ,per ea quæ habentur in l.fina.C.de probat.cum ſimilibus.

ADNOTAT. a ¶ Tu adde. *Adde tu ultra quæ hic ponit Angel. Bald.in conſilio ccxxviij.in iij.uolumi. Bernardinus.*

8 *Præſtans opem his enormitatibus facta per Caium,an teneatur de eis.*

9 *Præſtans opem homicidio,uel perſuaſor,an dicatur homicida.*

ANGEL.

ANGELVS.

8 * QVAERO primò, an præſtans opẽ his enormitatib* factis per Caiũ teneatur de eis. dic ꝙ ſic: ut l. is qui
9 opẽ. ff. de fur. * Secundò poſito hic quæro, an perſuaſor, uel preſtans opẽ homicidio dicatur homicida: ita ꝙ ſi ſtatutum punit homicidã, uerificetur etiam in præſtante opem. Reſpõdeo, aduertas ad uerba legis, uel ſtatuti. Nam ſi ſtatutũ loquitur in perſonam: ut puta ſi quis homicidiũ cõmiſerit, uel ſi quis uulnerauerit, tunc præſtans opẽ non dicitur homicida, ut pœna homicidii teneatur, ſed alia pœna extraordinaria tenebitur: aut ſtatutũ loquitur in rem: ut puta ſi homicidiũ fuerit cõmiſſum, uel pro homicidio, uel uulnere ſit tanta pœna, tunc præſtans opẽ tenetur dicto ſtatuto: arg. l. aut qui cũ aliter. §. ſi. ff. quod ui aut clam. & ibi Bar. in l. hæc uerba. & ibi Bar. ff. de adult. ita ſingul. dicit Bart. in d. l. is qui opem. in princ. & l. nihil intereſt. ff. de adulte.

AVGVT. Tu autẽ in hac materia adde ꝙ iſta doctrina Bar. ſemper uiſa mihi fuit periculoſa propter nimiam generalitatem: quia dico, ꝙ infinita iura reperientur, quæ loquũtur in perſonam: & tamen qui per alium facit, uerè dicitur facere: ut cõprehendatur in uerbis legis. eſt caſus in c. mulieres. extrà, de ſenten. excõmu. coniuncto tex. in c. ſi quis ſuadẽte. xvij. q. iiij. eſt alter text. in l. ſi quis per alium. ubi eſt caſus in terminis coniuncta rubric. ff. ne quis eum qui in ius uocat. eſt ni exi. Et alia iura alleg. domi. Abb. in dicto capit. mulieres. & Ro. in l. ſi is qui pro emptore. ff. de uſucap. Et certè iſte paſſus q. propoſitæ per do. Angel. hic, & per Bartol. in dicta l. is qui opem. depende ab illa in materia fictionis, Vtrũ ille qui præſtat auxilium maleficio dicatur uerè, uel fictè facere maleficium, quòd fit per alium: quia in hoc eſt maxima utilitas, ut dictum eſt per doctores, in locis ſuprà allegatis. Et licet Bartolus in iſta materia uoluerit reſpondere ad text. d. c. mulieres. in dicta l. is qui opem. dum dicit canoniſtæ aliter loquuntur. & non allegat text. dicti cap. mulieres. dicatis, quòd illum text. in dicto cap. mulieres. bene allegauit Barto. in hac materia in l. ſed ſi unus. §. ſeruus. ff. de iniur. Nam dicit quòd ille tex. loquitur quantũ ad peccatũ. dicatis quòd nõ eſt uerũ, quòd imò loquitur quantũ ad pœnã, ſcilicet excõmunicationis. Et ideo Rom. in d. l. ſi is qui pro emptore. & do. Abb. in d. c. mulieres. reprehendunt Bart. ſed etiam ſolutiones ipſorum non mihi placent. Præterea iſta doctrina do. Ang. eſt defectiua, quia in hac materia doctores etiam ſubdiſtingunt ſequentes Bal. in l. omnes populi. ff. de iuſti. & iure. De quo Moder. maximè Roma. in d. l. ſi is qui pro emptore. facit mentionẽ. & Abb. in d. c. mulieres. Et in hac materia cõclude ea quæ dicta ſunt in mandante: an mandans dicatur uerè uel fictè facere: quia idem eſt in iſto paſſu: de quo articulo ſatis dixi in uerbo, Sẽpronii mãdatorẽ. Et ultra doct. latè dixi in l. j. ff. de uerborũ obli. & in terminis iſtius quæſtionis adde do. Ant. de Bu. & Imo. in c. j. extrà de off. dele. qui ſequuntur opin. Bart.

10 *Opem præſtans qua pœna puniatur.*

11 *Condemnato principali in plus propter eius contumaciam, iſtud non nocet opem præſtanti, ita ſi acrius*

*puniat*

*punitur principalis, quia coſeſſus eſt, non proderit hoc præſtanti opem, niſi etiam ipſe confiteatur.*

11 *Pœna minori exiſtente in ciue quàm in forenſi, ſi forenſis opem præſtat ciui, an qualitas ciuis proſit forenſi ad minoritatem pœnæ.*

13 *Opem præſtare maleficio quando quis dicitur.*

14 *Ignorantia nunquam eſt in conſultatione ubi quis dat operam rei illicitæ.*

15 *Præſtantes opem an puniuntur pari pœna ſicut principalis, quãdo præſtantium opem magna erat multitudo.*

16 *Præſtans auxilium & fauorem an ſit arbitrio iudicis puniendus, & non ut principalis, quando auxilium & fauor eſt ſimplex, id eſt maleficium ita eſt executum ac ſi non interueniſſet.*

17 *Præſtans opem an puniatur ſicut principalis, quando fert opem per actum remotum, non autem proximũ facto.*

ANGELVS.

10 *QVAERO, qua pena puniatur præſtãs opẽ. Reſpodit Dy. quòd punitur media ſiue minori pœna eius, qua puniretur principalis, per l. is qui opẽ. ff. de fur. Sed Bar. ibi dicit, quòd regula eſt, quòd eadẽ pœ-
a na a, qua principalis tenetur, teneatur etiã præſtans opem: ut d. l. is qui opẽ. & d. l. nihil intereſt. fallit in caſu l. j. C. de rap, uir. & in l. j. C. de Nili agge. nõ rumpẽ. & ibi Ang. Itẽ fallit quando præter propoſitũ aliqua qualitas plus eſt in uno, quàm in alio: tunc præſtans opem non punitur ſecundũ qualitatem principalis: quia qualitas ut putà, quod ad hoc ut efficiatur fur manifeſtus, nõ fuit ex eorum propoſito: ut d. l. is qui opẽ. ſecus ſi à principio talis qualitas erat, tunc propter delinquentis qualitatem, ut quia eſt nobilis, cuius maior eſt pœna, in plus tenetur præſtans opem: argu. l. utrum. ff. de parricid. ita dicit Bar. in l. is qui opẽ. Sed Sali. multùm latè in d. l. j. de rap. uirg. in uer. quæro ad declarationẽ prædictorũ. tenet opinionẽ Dy. & dicit, quòd illa eſt regula quæ dicit, quòd pro minori pœna teneatur, & ubi eſt aliter prouiſum, eſt fallentia: dic ut ibi per eum: quia ſufficit remiſsio ne nimis longus uidear. & uide etiam omnino Sali. in d. l. j. de raptu uirg. in uer. quæro ſi propter qualitatẽ inhęretẽ &c. Sed Bal. in l. non eo minus. C. de accu. in uerſi. hoc præmiſſo circa q. &c. tenet contra Barto. dicens, quòd dictum Bar. eſt cõtra l. mortis. §. iſte fere, ff. de pœnis. ubi etiã decurio mandat uili perſonæ homicidiũ cõmitti, an teneatur pœna ut tenet uilis, an ut nobilis, & tenetur ut decurio: ut ibi. & ſic nõ ſubiicitur beſtiis, licet uilis ſubiici poſſet. Non ob. d. l. utrum. quia ibi eſſet ſpecialis propter criminis immanitatẽ. uel ſecũdo dic quod ibi eſt propter qualitatem quæ eſt in offenſo, quæ aggrauat factum & qualitatem in perſonã mandantis & mãdatarii. Sed in q. ſupradicta ſolum loquitur de qualitate quæ eſt tantũ in offendentibus. igi-
b tur &c. & iſtud teneo. b Ex quibus infertur ſecundũ Bar. in d. l. is qui opẽ.
11 *, quòd ſi principalis condemnatus ſit in plus propter eius contumaciã, quòd iſtud nõ nocet præſtanti opẽ, quia iſta qualitas ſuperuenit præter eius propoſitũ. Facit pro Bart. in l. j. & quod ibi not. per gl. Bart. & Bal. ff. de in litem iuran. cum ſimilibus. & idem dicas econtra ſi minus punitur propter ſuam confeſsionẽ ex be

neficio ſtatuti, quòd certam partem
remittit confitenti:tunc talis mino-
ritas pœnæ propter principalis con
feſsionē non prodeſt præſtanti opē:
niſi etiam ipſe confiteatur.ita ele-
ganter dicit Bart.in l.libertos quos.
§.penul.ff.de ali.& ciba.lega.Et pr
dicta procedūt,quādo qualitas quæ
12 eſt in principali,auget pœnā.* Quid
econtra ſi minorat, puta minor eſt
pœna in ciue, quàm in forēſi, & fo-
renſis præſtat opem ciui:an qualitas
ciuis proſit forenſi ad minoritatem
pœnæ?dic quòd nō:ut expreſsè pro
batur in l.j.ff.de parric.& in l.qui
ſeruo .§.idē placuit.ff.de fur.ita di-
cit ibi not.Barto.& ſic forenſis præ-
ſtans opē ciui,tenetur pœna foren-
ſiū, & patet in filio præſtante opem
extraneo ut patrē occidat,qui puni-
tur ut parricida, & extraneus occi-
dens,ut ſimplex homicida:ut d.l.j.in
fi.ff.de parricid.ita dicit Sali.in d.l.
j.de rap.uirgi.uerſic.quæro enim ſi
qualitas &c.& ratio eſt : quia opem
præſtans nō dicitur acceſſoriè obli-
gari,uel uenire obligatione princi-
pali,qui ſi ita eſſet,teneretur omni-
no eadem pœna,& non plus:ut §.ſi-
deiuſſor.inſti.de fideiuſ.ſed dicitur
accedere factum ſuum facto princi-
palis.Nam ſi principalis committat
factum uel maleficium nunquā præ
ſtās opē,tenetur:ut l j.§.perſuadere.
ff.de ſeruo corrupto.ita dicit Bart.
13 in dicto §.itē placuit.* Quærit Bar.
in d.l.is qui opem.in fi.& in l.in fur
ti.§.ope.ff.de furt. quando dicatur
præſtare opem maleficio : & dicit
quòd aliquando ante maleficium,ut
præſtando ferramenta ad furtū:ut l.
ſi pignore.§.ferramenta.ff.de furt.
uel domum ut ſe reponat,uel uidea-
tur ab aliquo, uel ut de maleficio
poſsit loqui : ut l.ſi amici.§.j.& ibi
Bart.ff.de adul.Et iſte dicitur præſta
re opē maleficio,ut dictis iuribus,&
punitur ea pœna qua principalis.Se
cundo modo dicitur præſtare opē
ipſi maleficio aſsiſtendo,ut habilius
cōmittatur,ut in noſtra inquiſitiōe,
& tunc etiā ſimili pœna tenetur : ut
l.j.C.de raptu uirgi.Primo tamen ca
ſu nō eſt neceſſariū, quòd ponatur
tēpus auxilii antè præſtiti:ſed ſuffi-
cit locus & tempus delicti principa
lis:quia tunc commiſſo delicto ille
obligatur:ut l.qui ſeruo.& ibi Bart.
& l.ſi quis uxori.§.neque uerbo.ff.
de fur.ita not.dicit Bar.in d.l.in fur
ti.§.ope.Tertio modo dicitur pre-
ſtare opē poſt maleficiū cōmiſſum,
ut putà aſſociando eū, uel præſtādo
auxiliū ad euadendū:& iſte non po
teſt puniri,ut præſtās opē maleficio,
quoniā non præſtitit ad maleficium
cōmittendū,ſed ad euadendū:ideo
tenetur ex tit.de his qui latro.l.j.&
ij.uide Bart.in l.furtū.§.nō cōmittit.
ff.de fur.& Bar.& Ange.in l.j.de his
qui latro.& in l.non eo minus.C.de
accuſa.Et prædicta etiā uideas:ut di
xi in gl.ſuper uerbo,& Andræā auxi
liatorem &c.circa princip.Prædicta
procedūt niſi per prius datum eſſet
conſilium:ut putà faciás, quòd ego
adiuuabo te ad euadendum:tunc ex
illa ſpe data uidetur datū auxilium
ad maleficium committendum, &
tenetur eadem pœna.

ADNOT. a ¶Eadem pœna
*Adde circa hoc & uide Capol.in conſi.
xxxuij Ber.& tu uide circa hoc latè per
dominū meū Socinum in conſ.clxxxviij
colum.ij.uerſi.ſed iterū.& in col.ſeq.&
in uerſ.confirmatur iſta reſponſio.*

ADD

¶ADDITIO. *Tu adde quòd cum Dy. tenet do. Boniſa. uitalinus, in ſuo opere maleſic. in rubri. quid. ſit accuſatio, in forma accuſæ porrectæ per ſyndicum nu. ciiij. uerſ. ſed pone quòd quidam fuit accuſatus &c. Fel. uerò in c. j. de offic. deleg.*

b ¶ Teneo. *Adde Cap in conſi. xxxvj. colum. iij. & Bart. in conſi. lxv. incip. ad declarationem. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde, quòd canoniſtæ hanc difficultatē tetigerunt in c. j. de offic. deleg. poſt glo. & licet cōmuniter canoniſtæ ſequantur opi. Bart. in d. l. is qui opē. maximè do. Ant. de But. Abb. & Imo. in d. c. j. qui approbant omnes ſupraſcriptas opi. Bar. de quibus ſuprà. Tamen aduertendū eſt in hac materia, quòd licet etiā Ang. in d. l. is qui opē. ſequatur Bart. ibi: tamen ipſemet Ange. in l. j. C. de Nili. agge. non rūpen. aliter locutus eſt, ubi reprehendit hæc d. Bart. dicens, quòd nunc præſtans opē punitur eadē pœna qua faciens: procedit quando ſciuit, uel ſcire debuit illā qualitatē inhærere delinquenti: putà, quia ſciebat illū fore nobilē, uel fore filium eius quem occidere uolebat. & allegat l. utrū. ff. de parricid. & l. fi. ff. de recepta, ſubdens, quòd cū hæc quæſtio aliàs Peruſii fuiſſet de facto cōtra doctr. Bar. fuit iudicatū, & pœna mortis non fuit impoſita illi opem præſtanti: & ſic præſtans opē euaſit à pœna mortis: quia non fuit probatū nec articulatū, quòd præſtans opē ſciret illū eſſe filiumfa. uel eſſe nobilē, & certè ſecundum ipſum rectè fuit iudicatū. Sed tu in hac materia adde, quòd dubito, quòd peſsimè
14 fuerit iudicatū. *Et arguo ſic, ratione incōuincibili: quia regulā in iure habemus, quòd nunquā ignorantia eſt in conſideratione, ubicunque quis dat operam rei illicitæ. hæc fuit elegans doctr. Bar. per illū text. in l. eū qui nocentē. §. pe. ff. de iniur. Sed negari non poteſt, quin in hoc præſtans opem, daret operā rei illicitæ: igitur &c. quia principalis maleficium uolebat cōmittere: ergo ignorantia nō attenditur. Præterea, & ſecundò ubicunque ignorantia non uenit ex defectu iniuriati, non excuſat iniuriantē. l. item apud. §. ſi quis uirginē. ff. de iniur. Sed in caſu Bart. iſta ignorantia nō habuit ortum ex defectu occiſi, uel ex defectu occidentis: ergo non excuſat præſtātem opem. Et per conſequens male dixit Angel. nec obſt. d. l. unum. quia ſi rectè ponderetur, loquitur de eo, qui eſt conſcius delicti, ſed nō qualitatis delicti. Nec ob. l. j. ff. de recepta. quia ibi receptans non dabat operā rei illicitæ. Item adde in hac materia Bald. in l. hæc uerba. ff. de his qui not. infa. in ult. col. facit mētionem qualiter fuit altercatio inter Dy. & Bar. & alleg. do. Bart. in d. l. is qui opem. Adde etiam ꝙ Gand. in tract. maleſi. ſub rubr. an mandās, & fieri faciens homicidiū, puniatur ut homicida. in quæſtio. quæ incipit, item pone, Titius cōmiſit homicidiū, aliqui aliī fuerūt accuſati, quòd Titio dederunt auxiliū & fauorem &c. dicens, quòd cùm iſta quæſtio fuiſſet de facto, trāſmiſſa fuit Bononiā do. Dyn. de muſello, & domino Bonagratiæ, & quibuſdā aliis legū doct. ꝓ ipſe Gand. cognoſcebat. dubitarūt præfati doct. de deciſione: quia uidebatur, quòd dicti auxiliantes deberent puniri eadē pœna qua

homicida,iuxta illud,agētes & conſentientes pari pœna puniūtur:ut l.item Mela.§.is qui.ff.ad legē Aqui.l.diuus.ff.de iure fiſci. & quia in maleficiis uoluntas ſpectatur, l. qui ea mente.ff.de fur.ex alia parte uidebatur prædictos auxiliatores non tam graui pœna debere puniri:quia cōſtat eos minus deliquiſſe. Item quia inter criminis reos,& fraudis participes,multū intereſſe iura cōſtituerunt.l.ſi multi.ff.de public. Nam de opere quis nō tenetur,niſi crimine conſummato:ut l.ſæpe.ff.de uerbo.oblig. & de hoc eſt decretalis,quòd non tamen punitur,in c.ſicut dignū.extrà de homici. Demum poſt multas altercationes & allegationes, dicit Gandi.quòd fuerunt dicti docto.in concordia,quòd dicti auxiliantes puniantur media pœna, qua dictus homicida debeat puniri,uel ex forma iuris cōmunis,uel ex forma ſtatutorū.Et idem affirmauit Gandi.in rubr.de pœna aſſo.& fugere facientis homicidā. Limitabat tamen non habere locū,quòd ſi dicti auxiliantes fuiſſent cauſa homicidii, uel derūt cauſam mortis:quia tunc tanquam homicidæ tenentur,& puniri debēt,per l.nihil intereſt.ff.de ſicar. Ita dicit Gandi.in d.q.ſub rubric.an mandans uel fieri faciēs. Item adde quòd inquātum uera eſſet doctrina
15 Bar. in d.l.is qui opē. * tamen Ioan. de Imo.in c.j. extrà de offic.delega. limitat, niſi eſſet magna multitudo præſtātium opem : quia tunc poſſet procedere,quòd principales magis punirentur quàm alii.allegat c.latores.extrà de cleri.exc.ubi etiā uidetur expreſſum, quòd quando nō eſt magna multitudo, oēs pariter puniūtur. Nec diſtinguitur de præſtantibus opē ad ipſos principales: ſed certè miror quòd d.Ioan.de Imo.in hoc non allegauerit Ang.in terminis hoc dicentē in d.l. is qui opem. qui dixit, ꝙ ſi iaceret ſtrages multorū,quòd ſoli corporales punirentur.& allegat d.c.latores.Item adde in hac materia unam mirabilē limi-
16 tationē,*quòd licet præſtans opem, pari pœna deberet puniri,ſecūdum doctrinā Bar.ubi ſuprà.tamen Ioan. Andr.in c.felicis.de pœnis.lib.vj.dicit,quòd ubicunque auxiliū,& fauor eſt ſimplex, eo quòd maleficium nō eſt actum,ſed ita eſt executioni mādatum,ſicut & ſi nō interueniſſet,ꝙ tunc auxilium & fauor arbitrio iudicis puniendus eſt, & non pœna ordinaria, qua punitur principalis.Et iſtam mirabilem doctrinā ſequitur Ang.in l.in furti.§.ope.ff.de furt.& Ang.in d.l.is qui opem.ubi multùm exclamat de iſta doctrina, & dicit iſtam doctrinā eſſe menti tenēdam. Et adde quòd ſimilis eſt gl. in cle.j. de pœ.in glo.ſuper uerbo,defenſauerit.circa mediū:tamen dicit quòd nudus fauor eſt, quando &c. & per hoc aliàs defenſaui à pœna furcæ unum qui præſtiterat auxiliū quinque latronibus, qui noctis tempore furati ſunt unam apothecā, à qua exportauerunt unam petiam ueluti, qui acceperunt unum alium qui præſtaret ſibi auxilium. Nam iſte qui præſtitit auxilium nihil fecit: quia non aperuit apothecam, nec aſportauit illam petiā ueluti : ſtetit tamē ſuper uiam cum aliis quatuor, interim, ꝙ ille alter ſurripiebat illā petiam ueluti,& apothecam illemet frangebat. Nam dicebat quòd iſte

ſextus

ſextus præſtitit fauorē ſimplicē: quia omnino illi quinque illud delictum executiōi mādaſſent ſine iſto ſexto. Vnde dicebā quòd pœna ordinaria nō debebat puniri per prædicta, & ita fuit iudicatum, & hæc not. bene.

17 *Item adde aliam mirabilem limitationē quam tradit Bal. in l. j. C. de crimine pecu. qui per illū text. dicit, quòd licet doc. dicant quòd præſtās opem punitur eadē pœna qua principalis: hoc eſt uerū quādo fert opē per actū proximum facto: putà aſsiſtendo facienti delictū. Sin autē fert opem per actū remotū à facto, tunc mitius punitur: & quomodo fit illud mitius? dicit ꝙ eſt arbitrariū, & dicit, ꝙ ita cōſuluit Dy. & dicit, quòd de hoc etiā not. per Cyn. in l. j. C. de Nili agge. nō rumpen. & dicit, ꝙ facit c. ſicut dignū. extrà de homici. & dicit ꝙ ratio differētię eſt inter opē proximam facto, & remotā à facto: quia mitius punitur factū remotum, quàm factū proximū, in l. j. ff. de extraor. cri. Et ſubdit quòd neſcit quid dicat Cyn. in d. l. j. C. de Nili agge. non rumpen. Et dicit, ꝙ iſta eſt ueritas: quia dicit, ꝙ cum opem ferens agit in actu, æquè deliquit, & tunc punitur ſicut principalis: cum uerò non agit in actu, ſed aliquid præparatoriū facit: putà quia ferramenta accommodauit: iſte non æquè deliquit, ſed mitius. Et ideo mitius punitur. facit ff. ad legē Cornel. de ſica. l. infans. & hoc eſt qđ affirmauit etiā Sal. in l. j. in col. viij. C. de rapt. uirgi. qui dixit, ꝙ ſi præſtās opem eſt cauſa delicti, ipſe punitur ea pœna qua principalis. & dicit Sal. ꝙ iſtud probatur de iure canon. in d. c. ſicut dignum. Et ſubdit Salic. ꝙ ubi eſt maior culpa, debet infligi maior pœna. l. diuus. la ij. ff. de falſis. cum ſimilibus. Sed nō eſt dubiū, quòd eſt maior culpa in eo qui opem prȩſtādo, præſtat cauſam mortis, uel alterius delicti, quàm qui cauſam non præbet, licet opē præſtet. Et hanc rationē dicit ponderaſſe theologos etiā canoniſtas in dicto c. ſicut dignū. Et ideo dicit, ꝙ opi. Bar. quam iudices immitantur, occidit animos ipſorū. Et pro hac opinione eſt caſus in terminis contra Bart. in cap. j. extrà de offic. deleg. ubi tunc præſtans opem punitur eadē pœna qua principalis, quādo præſtat opem cooperatiuam ipſi delicto. & ita illū tex. pōderauit ad hoc ibi do. Card. licet d. Card. nō ita rectè ponderauit illū tex. in cle. j. de pœnis. & ita in practica limitarem d. Bar. licet contra dictam limitationē fortiter obſtet text. inſtit. de oblig. quæ ex quaſi delict. naſcun. in §. at ubi ope, & conſilio. ubi ille qui præſtitit ferramēta ad delictū committendū, & ſic præſtitit auxiliū remotū à facto, nihilominus incidit in illā pœnā in quā principalis incidit, niſi dicamus ꝙ ille tex. & alia iura quæ ſimiliter hoc dicūt: quia multi tex. etiā reperiūtur qui hoc dicūt, loquuntur de pœna quadrupli. Nos uerò loquimur de pœna capitali.

18 *Perſuadēs uel conſulens maleficiū, an dicatur opem præſtare, & ut præſtās opem maleficio poſſit puniri.*

ANGELVS.

18 *A N autē quis perſuadens[a] ma-
a leficium committi, uel ſi conſuluit, dicatur opem præſtare, & ut præſtans opem maleficio poſsit puniri? Barto. in l. in furti. §. ope. in fin. ff. de fur. dicit, ꝙ non. quia propriè con-

 ſulere

ſulere non eſt præſtare opē: de quo plenè per Salic. in l. j. de raptu uirg. in uer. ideo ante omnia quæro &c. Et an ex conſilio quis teneatur, uide latè per Bal. & Salice. in l. j. C. de ſer. fugi. dic omnino, ut ibi per eos, qui ibi plenè, & perfectè loquuntur.

A D N O T. a ¶ Perſuadens. *Adde tu circa hoc quæ ponit do. Alexan. in conſil. lxix. in j. uolu. Ber.*

A V G. Tu autem in hac materia adde quæ dicta ſunt ſuprà in hac eadē gl. per do. Ang. in j. q. & quæ dixi in addition. Aduertas tamen quòd non dubito iſta eſſe penitus diuerſa, & nō credo, quòd ex inquiſitione formata de conſilio, poſſet ſequi cōdemnatio de auxilio, uel econtra: quia iſta ſunt penitus ſeparata. d. l. qui ſeruo. §. fi. Preterea diuerſæ ſunt pœnæ. eſt caſus in terminis: inſti. de obl. quæ ex delic. naſcun. in §. at ubi ope. ibi, ſed tantū conſiliū dedit. & multi ſunt text. qui etiā hoc dicunt. adde in materia cōſilii pulchrū conſilium Bar. clx. quod incipit, in quæſtione qua quæritur. ubi ponit, quādo quis tenetur de conſilio.

19 *Maleficio cōmiſſo per unum ex duobus ſimul ſtantibus, an ex hoc ſolo, quòd ſtat ſecum, dicatur præſtare opem.*

A N G E L V S.

19 *Q V A E R O, quando duo ſtant ſimul, quorū unus cōmittit maleficiū an ex hoc ſolo, quòd ſtat ſecū, dicatur præſtare opē. dicit Inno. in c. cōtinentia. extrà de cle. percuſ. dicit, ꝙ ſic: & idē not. Bal. in ti. de benefi. fra. c. j. in uſi. feu. quod tamē intellige, ut infrà dicetur in hac ead. gl. in uer. & aduertas bene. & eſt no. doctr. Bald. in l. non ideo minus. de accu. & in l. data opera. C. qui accuſa. non poſ:

A V G. Tu autem in hac materia aduertas: quia ego latè poſui iſtam materiā s. in glo. quæ incipit, dictus Andræ. armatus. ſuper j. queſt. in additio. meis: ideo hic aliter non me extendo: ibi latiſsimè dixi.

20 *Procedi ſi debet contra opem præſtantē, neceſſe eſt probare contra opem præſtantem factum principale, & operis præſtationem.*

21 *Limita uerſiculum præcedentem, niſi ſimus in caſibus in quibus aliquando principalis punitur, tamen aliter non poteſt conſtare de delicto, niſi per confeſsionem principalis.*

A N G E L V S.

20 *Q V A E R O, ad hoc ut ꝓcedi poſsit contra opem præſtantē, neceſſe eſt primò quòd conſtet opē præſtātē deliquiſſe, & delictū factū fuiſſe uerè, uel per teſtes, uel per confeſsionem principalis[a]. nam ſi eſt contumax, & ex forma ſtatuti habeatur pro confitente: tamen talis confeſsio non obeſt opem præſtanti: nec per hoc contra opem præſtantem poteſt procedi. ita no. dicit Bar. in l. ſi is. §. ſi tu Titium. ff. de fur. & in l. denunciaſſe. §. fin. ff. de adulter. Sed ſi procederetur contra præſtantē opem, neceſſe eſt probare ipſum principalē cōmiſsiſſe maleficiū, ſiue nōdum principalis eſſet damnatus, ſiue iam damnatus erat: ratio, quia cū ipſum factū accedens non poſſet eſſe ſine prīcipali, ut d. §. ſi tu Titiū. oportere prius cōſtare de eo, ut ibi. & tene tamen mēti, ꝙ quamuis probatio facta eſſet contra principalē, non habet obeſſe præſtanti opem nec etiā ſententia lata contra eum: ut C. de fide inſtr. l. ſi uteris. eſt ergo neceſſe probare cōtra præſtan-

tem

tem opem factum principale & operis præſtationem. Ita dicit Sali. in l. j. C. de rap. uirg. in uerſic. quæro ſucceſsiuè &c.

A D N O. a ¶ Principalis. *Adde quòd idem dicit Bald in conſi. ccxxix. in iij. uol. Petr. de Anch. in conſi ccxvij. in fi. & Bal in conſi. xxxv. in j. uol.*

A V G. Tu autem in hac materia adde, quòd nedũ opus eſt ꝙ conſtet de delicto, ad hoc ut poſsit procedi cõtra præſtantem auxiliũ, per illum §. ſi tu Titiũ. Sed Bal. multũ eleganter in l. j. ff. de ſeruo cor. in addi. per illum §. ſi tu Titiũ. dixit quòd teſtis qui uult probare auxiliũ, non poterit probare, niſi probet factum: quia à cuius ſenſu & cognitione remouetur principale, & eius acceſſorium neceſſe eſt ut remoueatur. & allegat dict. §. ſi tu Titium. & qui uult probare aliquid, debet probare illud ſine quo illud eſſe non poteſt: & à quo remouetur cognitio antecedentis, remouetur cognitio conſequentis. l. j. in princ. ff. de iuſti. & iur. l. illud. & l. antiqui. ff. ſi pars hære. pe. Et ideo debet teſtis de quolibet deponere. & fortius ibi dicit: ſi teſtis faceret incidentem mentionem de crimine principali, fortè nõ ſufficeret arguẽdo à ſimili de uerbis teſtis, & inſtrumenti, quæ non probant id de quo incidenter tãgit: ut no. Imo: in c. illud. de præſum. Et dicit, ꝙ iſta q. modo eſt de facto Florentiæ: ſed dicit, quòd contrarium credit per l. optimã. C. de contrahen. & commit. ſtipu. Adde etiam Bart. in conſi. ſuo. clxxxiiij. qđ incipit Tudertin* quidam ueniens coram iudice &c. per illum §. ſi tu Titium. dixit, quòd ille qui uenit tanquam acceſſorius ad delictum, non punitur niſi conſtet 21 principalẽ deliquiſſe. *Limitarem tamẽ prædicta, niſi ſimus in caſibus in quibus aliquando principalis punitur, tamen aliter non poteſt conſtare de delicto, niſi per confeſsionem principalis: ut latè dixi ſuprà in glo. in uerbo publica fama. in uerſ. poſtquam aliquis eſt caſus. ubi dixi, quòd ſi aliquis confitetur ſe plures homines occidiſſe, & eorũ corpora proieciſſe in mari. & in ea. gl. in xij. q. principali: quæ concluſiones an ſint ueræ uel falſæ, dic ut ibi. Adde tamẽ, quòd Ang. in d. §. ſi tu Titium, dixit quòd aſſeſſores nõ intelligunt dicta Bart. in d. §. ſi tu Titium. Nam qui dixit ibi non poſſe procedi de auxilio & fauore, niſi conſtet de maleficio in ꝓceſſu auxilii & fauoris. & ideo credunt aſſeſſores, quòd abſoluto principali nõ poterit fautor condemnari. ſed malè dicunt. dicit Ange. ibi. Nam dicit concedo, quòd de maleficio oportet conſtare in dicto proceſſu. Conſtare autem poteſt dupliciter. Primò per teſtes. Secũdò per confeſsionem ueram imperiti de fauore. Tertiò per cõfeſsionem factam eiſdem, putà quia contumax eſt, & patitur banniri, ita quòd ex forma ſtatutorum habetur prò confeſſo & conuicto. & propterea ſi accuſatur principalis & fautor, & principalis comparet & abſoluitur, quia maleficium non probatur, & fautor eſt contumax, & bannitus, ſatis probatum eſt maleficium contra eum. Vnde ipſe condemnabitur ſicut dicimus defuncto autore criminis cõtra quem non poteſt probari maleficium propter mortem, cùm non poſsit contra eum eſſe iudicium.

Nam poterunt fautores accuſari & cōdemnari, & ſic cum eis maleficiū probari.caſus eſt in terminis in l.ij. ff.ad Turpil.quē text.dicit eſſe mēti tenendum. Si autē principalis eſſet abſolutus eo,ꝙ eſſet probatū maleficiū non eſſe cōmiſſum,tunc nō poteſt fautor condemnari propter ſuā cōtumaciā:quia nō poſſet plus operari illa ficta confeſsio quàm uera: ſed doct.ꝙ maleficiū non ſit cōmiſſum,cum utriuſq; eadē ſit cauſa defenſionis:probationes tūc tendētes ad abſolutionē rei proſunt etiā fautori.l.denūciaſſe.§.quid tamē ff.de adul.Et ideo nō eſt ſtandū illi cōfeſſioni tanquā falſæ:ſi nō ſtatetur neræ.l.cōfeſsionis.ff.de interr.acti.etiā dicit, ꝙ ſi tu aſſeſſor maleficiorum pur times,cōſulas ſuperiorē,ut poſſis tali contumaciæ gratiā facere.l.j. §.fi.ff.de queſtio.& hæc bene not.in practica: & doctrinā Bar.in d.§.ſi tu Titiū.in terminis approbat Petr.de Anch.in conſi.ſuo ccxvij.in fi.

22 *Proceſſus in quo inquiritur ſpecialiter contra Titium, & in genere contra eius auxiliatores,an ualeat.*

ANGELVS.

22 *QVAERO, an ualeat proceſſus ſi inquiritur ſpecialiter contra Titium,& in genere contra omnes eius auxiliatores & mandatores.dic quòd ſic,ut eſt tex. in cle.paſtoralis. de re iudi.& ibi Pet.de Anch.tu dic, ut ibi per Modernos.

AVGVST. Tu adde & dic, ut ibi per Moder.

23 *Receptātis maleſactorē quādo teneatur.*

ANGELVS.

23 *QVAERO, quia ſuprà dixi, ꝙ poſt maleficiū etiam dicitur præſtari opē:quid de eo qui ipſum maleſactorē excipit? & uide tex.quis dicatur recipere, ſiue receptās,in l.j.§. quod autē ait prætor.ff.de ſer.corrupto.& in l.j.§.j.ff.de recepta.& ibi Bal.& uide eundē in l.qui uas.§.qui furem.ff.de fur.& per Bal.& Ang.in l.j.C.de his qui latro. Et primò aduertendū eſt, ꝙ neceſſe eſt,ꝙ receptans ſit ſciēs,ꝙ ille maleficiū commiſerit:aliàs non tenetur.Et dicitur ſciens ſi erat publicū:ita dicit glo.& Bar.in l.j.ff.de receptato. Secūdò,ꝙ ſi receperit cōſanguineū:tunc licet teneatur eadē pœna : tamē iudex ex iuſta cauſa poteſt minuere pœnam. ita intelligit Bart.in l.j. de recepta. & aduerte ad id quod not.Bart.in l. qui uas.§.qui furem.ff de fur.nam ſi recipio furē,etiā ſciēter, nō ſum fur, ſed opem ei præſto poſt maleficiū, ut ſupradictum eſt. Si autē recipio ipſum cum re furatā,& ſcienter,cōmitto furtū,ſecus ſi ignoranter:ut l. eos.C.de fur. & illud quod dicitur per d.l.eſt intelligēdū,quādo omnino nondū erat perfectū delictū, uel habitum pro perfecto uel abſoluto, aliàs autē ſi poſt delictū habitū pro perfecto recipit rem furatā,uel aliquid auxilii præſtiterit furi,non dicitur auxiliū præſtitiſſe furto : & ſic furti non tenetur. Ita ſingulariter[a] dicit Bar.in l.furtum.ff.de fur. quod nota pro intellectu d.le.eos. Et ita iſto anno allegaui & practicari uidi:uide etiam quæ dicta ſunt ſuprà de iſta receptatione in gl.ſuper uerbo,& ueſtem cœleſtem &c.

ADNO. a ¶Ita ſingulariter. *Adde an pœna quæ imponitur furi poſſit imponi receptatori ſtāte ſtatuto quod fur certa pœna puniatur. uide Bald.in conſil.cccxlvj.in j.volu.Ber.*

AVG.

AVG. Tu autem in hac materia adde, ꝙ inquantũ do. Ang. hic allegauit d. Bar. in d. l. furtũ, ꝙ dubito, ꝙ minus bene alleget, inquantũ ſ. dictũ eſt, ꝙ receptatores furũ debẽt puniri eadẽ pœna, qua fures pnuiũtur. Adde quæ dixit Bart. in l. pe. C. ad l. Iul. de ui. Et dixit Bal. in l. data opera. C. qui accuſare. in iij. charta, ꝙ receptatores furũ pœna mortis debẽt puniri. & allegat d. l. pe. & in l. ij. C. de his qui latr. & idẽ uoluit gloſ. de pœni. diſt. j. c. aut facta. & ideo rectè dixit Bal. in d. l. eos. C. de fur. ꝙ Bononiæ uidit ſemel quãdã mulierem ſuſpẽdi quæ dabat receptaculũ furibus. Adde tamen, qđ Gand. in tract. maleficiorũ ſub rub. de receptatoribus maleficorũ, furũ, latronũ, & aliorum uidetur reſtringere prędicta dicens, ꝙ licet iura dicãt, ꝙ malefactores & receptatores puniantur pariter: dicit ipſe, intelligo, ꝙ perinde & pariter, ſed non ſimili pœna, uel æquali ſed pariter: quia malefactor punitur, & receptator ſimiliter. Et dicit, ꝙ gl. ordinaria in l. j. ff. de recepta. uidetur iſtud uelle: ꝑ hac parte faciũt ea quæ latè dixi in l. j. ff. de le. j. ubi licet lex dicat, legata ſunt per omnia adæquata fideicõmiſsis, tamẽ hoc fallit in multis: & ideo dicit, ꝙ extraordinariè debent puniri: & ſic uidetur intelligere le. j. & ij. C. de his qui latro. & l. j. ff. de recep. & eſſet limitatio ad d. l. eos. Et ſubdit, ꝙ debem⁹ intelligere illũ receptare malefactorẽ qui ſcienter recipit in ſuo loco: uel alieno præſtando cauſam abſcõdẽdi: ut ff. de ſer. corrupto. l. j. §. qđ autẽ: nã ſi ignorãs ſit, nõ tenetur: & dicit ꝙ ſemp præſumit̃ ignorãtia, niſi ꝓbetur ſciẽtia. ff. de probatio. l. uerius. niſi eſſet notoriũ in l. j. C. qui & aduerſus quos. quæ concluſio, an ſit uera uel falſa, ꝙ opus eſt, ꝙ receptator ſit ſciẽs, ipſe Gand. ibi ultra oẽs diſputauit. Et oĩno adde pulchra uerba Bar. i l. oẽs. ubi latiſsimè diſputauit iſtã materiã. C. in qb⁹ caſibus colo. cẽſiti. lib. xj. per Bart. in l. Metrodorũ. ff. de pœ. de omnibus iſtis uide per gl. & doc. in c. j. §. receptatoribus. de pace iura. fir. Vide bonũ tex. in l. j. C. de rap. uir. & diſputauit latiſsimè Flo. in q. ſua incipiente inquiſit⁹. in ij. dubio. Bal. in l. qcũq;. in j. col. C. de ſer. fugi. Bar. in l. j. §. ij. ff. de incẽ. rui. & nau. per do. de ſctõ Gemi. in c. quicũq;. de hære. in vj. ui de text. in c. ij. de hære. & not. etiam quæ dicit Bald. ꝑ illũ tex. in l. ij. C. de adul. ꝙ ſi receptãs bãnitũ ſuſpicetur ipſum eſſe bannitũ, nõ autẽ haberet notitiã uerã ipſum eſſe bannitũ, ꝙ tunc nõ punitur. Itẽ adde quæ dixit Bal. in c. j. §. couẽticulas. limitando ibi gl. quæ dixit, ꝙ nõ licet receptare attinentẽ uel cognatũ bannitum propter uiolentiã pacis. Et omnino uide Gandi. in loco ſuprà allegato, ubi multum eleganter loquitur.[a]

ADNOT. a ¶ Loquitur. *Adde d. Nellum in tractatu bannitorum in iij. parte ſecundi temporis, in xx. & xxj. q.*

24 *Præſens maleficio non dicitur præſtare opem niſi aſsiſtat, ut ille habilius committere poſsit, & hoc probatur.*

ANGELVS.

24 ET aduertas bene, ꝙ licet quis ſit præſens maleficio, nõ tamẽ dicitur preſtare opem maleficio, niſi ibi aſsiſtat, & hoc probetur, ut ille habilius committere poſsit: ut eſt text. & ibi Bar. & Ludo. in l. j. §. ſed in eo. ff. ad Sulla. Et idẽ uoluit Bal. in d. l. non

eo minus.in ulti.charta.uerſic.iuxta hoc quæro,pone ꝙ duo &c.ubi dicit nunquid eoipſo ꝙ probatur,ꝙ duo erãt ſimul qui intulerãt diuerſa uulnera,ſit probatum de auxilio principalis & de fauore.& dicit,ꝙ non.Ex quo infert,quòd quãdo ſunt plures in eodẽ loco cõgregati,quilibet tenetur nõ de eo,qđ alíj faciũt, niſi probaretur diſtinctè & clarè quomodo & qualiter unus impendiſſet auxilium alteri:ut no.ff.ui bo. rap.l.ij.§.ſi qui.quod nũquam exeat mentẽ tuã: quia hic Ferrariæ habui de facto ad cõſulẽdum.& ita debet intelligi quod dixi ſ.ead.glo.in uer. a (quæro quãdo duo ſimul ſtãt.)aliàs autem Bald.ſibimet cõtradiceret:& idẽ uoluit Bald.in d.l.data opera.in fin.C.qui accuſare nõ poſ.Dic etiam ut dixi ſ.in glo.fama publica.uerſi. quæro an unum indicium &c.

AVGV.Tu autem in hac materia quia latè ſcripſi in hac cõcluſione ſuprà in glo.in uerbo,dictus Andræas armatus.& in uerbo ſuprà in hac eadẽ glo.in princi.dic ut ibi.

25 *Receptare an poſſit uxor maritũ bannitum,& nõ teneri aliqua pœna, & an receptãs malefactorem qui infert ſibi uim,teneatur aliqua pœna.*

ANGELVS.

25 * ET aduertas etiã illud quod dicitur,quòd ſcienter receptãs malefactorẽ tenetur.Fallit quãdo uxor recipit uirum bãnitũ uel delinquentẽ, 1 ut no.Spec.de dona.inter ui.& uxo. §.ſi.nã unus debet compati alterius a infortuniũ,ut l.ſi cũ dotẽ.§. ſin autẽ in ſæuiſsimo.ff.ſol.mat.bene facit c. inter alia.de ſent.excom.& l.j.C.de diuor.Item etiã prædicta procedũt niſi uiolentiã malefactor intulerit & receptaretur, quia tũc receptans excuſatur:ut no Bal.per illũ tex.in l. in delictis.circa princ.ff.de noxalibus.Ita dicit Ludo.in d.§.ſed in eo. quod not ad limitationẽ eorũ quæ ſupradicta ſunt in iſta ea.gloſ.uerſi. quæro quando duo ſimul ſtant.

AVGV.Sed uide tu Spe.in loco ſuprà allegato:quia nõ ita clarè loquitur,ſed poteſt intelligi , quòd licet maritus ſit bãnitus:tamen uxor grauatur in hoc, quòd tenetur ipſi præſtare alimenta de fructibus dotis.intelligo extra prouinciã,ubi eſt exbannitus.ar.no.in l.extra territorium.ff.de iuriſdi.om.iudic.[a]

ADNOTA. a ¶Iudicum. *Et opinionem Specu.approbat do.Nellus in tracta,bãnito.in ij.parte ij.temporu. in quæſtio.xxij.& ibi allegat Albe.de Roſ. idem uoluiſſe.*

SVMMARIVM.

1 *Iniuria aliqua an poſſit inferri in uolentem quæ nullo modo ſit punibilis.*

2 *Statutum & cõſuetudo ciuitatis Piſarum,quòd quis ponat ſe in manibus ſui inimici,& quòd inimicus poſſit ei facere ſignum in uultu,an ualeat.*

3 *Pactum iuramento firmatũ de nõ habendo querelam de iniuria ſi ſibi inferetur,an ualeãt.*

4 *Libellus accuſatorius non debet de neceſſitate continerè iſta uerba,contra uoluntatem meam.*

CONTRA uoluntatẽ dicti Titij.* Hoc ideo ponitur quia aliqua iniuria inferri poteſt in uolentẽ[a] quæ nullo modo eſt punibilis:ut l.cũ donatio.C.de trãſac.& ibi omnino uide Bal.in l.j.§.uſq; adeo. ff.de iniur.Ad cuius intelligentiam diſtingue, aut à principio recepit uoluntariè unã alapã,& ſic aliquid quod

quod nõ frangat os uel nõ ſcindat
carnẽ, & tunc neq; ſibi neq; fiſco cõ
petit aliqua actio , & ita loquantur
prædicta iura:aut cõſentit,ꝙ os ſibi
frangatur uel caro ſcindatur : tunc
ſicut ipſe ſibimet hoc facere nõ poſ
ſet,imò ſi feciſſet,puniri poſſet:ut l.
fi.§.ſi quis autẽ.ff.de bo.eo.qui ſibi
mor.conſci.ergo nõ poteſt alii per-
mittere, quod ſibi faciat.ita dicit
Bar.in d.§.uſq; adeo.facit ad prædi
cta,qđ no.glo.& Bar.in l.interdũ.§.
qui furẽ.ff.de furt.Et prædicta pro-
cedunt quãdo adeſt uolũtas tẽpore
quo percutitur.Si uerò ex poſtfacto
ut quia remitto iniuriã & facio pa-
cem,tũc talis remiſsio tollit actionẽ
a iniuriato,nõ autẽ fiſco[a] ad uindictã
publicã.Ita dicit Bartol.in d.§.uſq;
adeò.in prin.pro quo eſt gl.ordi.&
ibi Barto.in l.ij.ff.ad Silla.& ſic non
obſtante pace uel remiſsione facta
ab offenſo,tamẽ ad pœnã corpora-
lem uel pecuniariã fiſco applicandã
poterit cõueniri malefactor. Itẽ ſe-
cus ſi antequam pcutiatur, adſit uo-
luntas,ſed percuſsionis tẽpore ceſ-
ſat,ut puta,dicit ruſticus ſum cõten-
tus,quòd ſi tu reperis me in tua ui-
nea me offendas:nã cũ tẽpore per-
cuſsionis non adeſt uolũtas, tale pa
ctum nõ ualet cũ cõtineat turpe,ſci
licet,ꝙ maleficiũ poſsit committi,
ut l.iuriſgen.ſi ob maleficiũ.cũ ſi.ff.
2 de pact.* Et ideo nõ ualet ſtatutum
& cõſuetudo ciuita.Piſarum,ꝙ quis
ponat ſe in manibus ſui inimici,&
quòd inimicus poſsit ſibi facere ſi-
gnum in uultu:ut eſt tex.in c.cõtin-
git.extra de ſentẽ.excom.lo.j.Ita di-
cit Bar.in d.§.uſq: adeò.& idem uo
luit Bar.in l.ſed ſi unus.§.prætor ait.
eo.tit.& poſito,quòd tale ſtatutum
ualeat,tamẽ ſi ille exceſsit modũ in
uindicãdo,poteſt puniri:quia arbi-
trio boni uiri debet hoc facere : ut
eſt text.in d.§.prætor ait.& tãquam
in bonum uirũ uidetur eſſe remiſ-
ſum,etiã ſi dicatur,remitto in te of-
fenſam ut iudices in me ut uelis.ita
dicit glo.ſing.in l pen.ff.de arbit.de
quo per Cy.& doct.in l.j.C.ne quis
in ſua cauſa.& in l.ij.C.de do.pro-
miſ.& per Paul.de Ca.in l.centeſi.§.
ſi.ff.de uerb.obli.Et bene aduertas,
quod Bal.in authẽ.ſacramẽta pube-
3 rum.C.ſi aduer.uẽ.dicit* etiã.ꝙ iu-
rans de nõ habendo querelã de ma
leficio,ut puta quãdo offenſus uel-
let ſe uindicare,componit ſe cũ ad-
uerſario,quòd ſi cõtingat ſe cõpetẽ
ter uindicare,quòd ille non accuſa
ret eũ,& ita fuit iuratum,ibi dicit,ꝙ
tale pactũ etiã iuramento firmatum
nõ ualet.quia cõtra publicã utilita-
tem.nam uigore publicæ diſcipli-
næ uult maleficia puniri:ut l.licita-
tio.§.quod illicitæ.ff.de publi.& l.
ita uulneratus.ff.ad legem Aquil.
adde ſecundũ Bald.in d.l.cũ dona-
4 tionis.* quòd in libello accuſatorio
non eſt neceſſe,ꝙ apponatur,cõtra
uoluntatem meã:quia eoipſo quod
ponitur ſe mihi iniuriatum, uel me
fuiſſe uulneratũ uel me uerberatũ,
uideor ponere me fuiſſe inuitũ,per
dictum §.uſq; adeo.facit quod not.
Cy.in l.nec exemplum.C.de fal.

ADNOT. a ¶ Volentem. *Adde & uide Alex.in conſil.ccxvj.in ij.uol. ubi ponit,quòd ſtatutum puniens facientem ſanguinem in palatio, non comprehendit barbitonſorem flobothomantem. Ber.*

b Fiſco. *Adde tu Andr.Barba.in conſil. lxvj.in j.uolu. Ber.*

AVGV. Tu autem in hac materia adde, quòd Cyn. in l. raptores. C. de epiſc. & cle. uidetur aliter loqui: dicit, quòd Dy. in reg. ſciente. extrà de reg. iur. limitabat prædicta dicẽs, quòd uolẽti non fit iniuria: tamen non habet locum ubi uolũtas eſſet deceptoria, per legem primã. C. de rap. uir. Subdit tamẽ Cy. quòd quidã altius exordiẽtes, iſtã materiã dicũt diſtinguendo, aut quęritur de uolũtate tempore commiſsi delicti, aut quæritur de uolũtate quæ ſequitur poſt delictũ. Primo caſu, aut eſt delictũ tale circa quod puniẽdũ nõ ſolũ cõſideratur qualitas delicti ratione eius cui infertur: ſed etiam alterius uel ſaltẽ publicæ utilitatis, quæ eſt ut talia non fiant, ut eſt in quolibet publico crimine: tunc licet uolũtas aliquid poſsit operari quo ad ſe, nõ tamen præiudicat iuri publico, uel alii cui ex delicto aliquid acquiri põt: ut hic. & ff. de iniuriis. l. j. §. uſq; adeo. aut eſt tale delictũ in quo conſideratur qualitas eius ſolũ ratione eius cui infertur. Et tũc aut uolũtas eſt deceptoria aut non: ut ſuprà dictũ eſt, per leg. j. C. de rap. uirg. ſed dicit, ꝙ fallit in caſu in l. ſi quis ſeruo. C. de fur. Quando autẽ uolũtas uenit poſt delictum, & tunc materia non eſt noſtra. Et ſic Cy. certè uidetur deuiare à doctrina Bartol. ſuprà. Sed credo doctrinam Barto. ueriorem: quia Ange. Roffre. & Fulgo. in l. ſi unus. §. pacta quæ turpem. ff. de pact. aliter loquuntur, qui ſequentes Barto. dicũt, quòd ille textfacit contra illos qui me uolentem percutiũt: quia poſſum agere iniuriarum: quia nõ potuit ibi permittere. Sed dicit Angel. quòd Guil. de cu. ibi determinat contrariũ, & bene: quia iniuria nõ infertur uolẽti, ergo iniuriarũ non agitur. dicto §. uſque adeò. & d. c. ſcienti. Sed dicit Ang. ꝙ eſt uerũ, ꝙ nõ poſſum agere pro iniuria quatenus reſpicit me, quia nõ eſt facta mihi ex quo uolui. Sed bene poteſt agi pro iniuria cõmiſſa in rẽ publicam: quia nõ potui tibi cõcedere poteſtatẽ, ut amputares mihi manũ aut pedem. l. interdum. §. qui furem. ff. de furt. nã nec ego mihi amputare poſſum quin puniar. l. fi. ff. de bo. eo. qui mor. ſibi conſciuerunt. Vnde ſi non poſſum mihiipſi inferre: ergo nec cõſentire alteri inferenti. ff. ad Mace. l. filio. §. fin. C. de legiti. tuto. & ſic ſecundum Guil. ex prædictis apparet quòd ſi paciſcor tecũ ut poſsis me percutere propria autoritate, ſi uineã tuã ſine licẽtia intrauero, quòd iſtud pactũ non tenet. argu. illius §. pacta quæ contra. & l. conuenire. & leg. Papi. ff. de pac. dota. & ita dicit Ange. ibi. Sed limitarẽ iſta dicta ſecundũ Bar. in d. §. uſq; adeo. quòd non tenet pactũ ut poſsis me percutere: hoc uerum, ſi ſcinderes mihi carnẽ aut os: ſecus ſi dares mihi unã alapam. Cogita pro nunc. Cauſa autem medicinæ licet prædicta facere: quia licet carnẽ ſcindere & ſanguinem effundere: ut in ca. tua nos. extrà de homicidio. Ita in ſimili materia dicit Angel. in d. l. j. §. uſque adeo. in fi. extrà de iniuriis. De materia autẽ an quis poſsit ſe ponere in manibus inimici ſui uel compromiſſum facere[1]: latè ultra omnes multa allegãdo poſuit Bal. in c. j. de lege Conradi. dic ut ibi per Roma. in l. penulti. ff. de arbi.

SVM

SVMMARIVM.

1 *Clauſula cōtra formam iuris & ſtatutorum quare ponitur in inquiſitione.*

2 *Sententia lata licet poſſit referri ad diſpoſitionem iuris uel diſpoſitionem ſtatutorum, tamē magis referenda eſt ad id quod fuerit de intētione iudicis.*

ET contra formam iuris & ſtatutorum communis Bononiæ. Iſta uerba ponuntur primò ut uideatur, quod delictū eſt punibi
1 le.* Nā poteſt eſſe aliquod delictū, quod licet ſit punibile de iure com
a muni, tamen ex forma ſtatutorum[a] quæ iuri communi derogāt non eſt punibile & ecōtrà.arg.not.per Bar. in l.j.§.j.ff.ſi quis teſtamē.liber eſſe iuſ.fue.facit quod not.Bart.in l.fi.§. diuus.ff.de public.& facit quod dixi ſ.in gloſſ.proxi.præceden.ſuper uerbo, contra uolūtatē, ut ergo cōprehendatur dictū delictum eſſe, & de iure & per ſtatuta prohibitum, ideo talia uerba apponūtur. Vel ſecundò alio reſpectu apponuntur. Nam talia uerba intelligūtur ſecundū intentionē proferentis in iudicio: ut l.ſi quis intentione ambigua. ff.de iudic.& ſic intelligitur, quòd eſt cōtra ſtatuta à iure approbata: ut lege rerū amotarum actio.& ibi gl. ff.rerum amotarū. Vel intelliguntur quòd in cōdemnatione erit contra ius & ſtatuta, & in procedendo eſt contra ſtatuta. Vel tertiò contra formam iuris: & cōtra ius nō reprobatum nec per ſtatuta derogatum. Ita dicit Bar.in ſimili in d.l.rerum. Vel quartò dic, quòd ſicut in accuſatione procedit accuſatio de conſuetudine, peto eum condēnari ſecundū formā iuris ſtatutorum: ut not.gl.in l.ſenatus.ff.de accu.& ibi Bal.& no. Bald.in l.ij.C.de probat.ita etiam in inquiſitione cū iudex aſſumat perſonam accuſatoris: ut not.Bart.in l. ij.§.ſi publi.ff.de adul.

ADNOT. a ¶ Statutorum. *Tu autem uide Roma.in conſi.cv.& Cal.in titu.de accuſa.conſi.j.Ber.*

AVGV. Tu autem in hac materia adde, quæ dixit Bal.in l.Gallus. §.ſi eius. ff. de liber.& poſthu.qui dixit, quòd ille tex.facit ad quæſtio. peto in libello quē puniri ſecundū formam iuris & ſtatutorū: nunquid procedat iſte libellus.& concludit, quòd libellus nō procedit, ſi ſtatutum & ius commune non incidit in eandē cōdemnationē, aliàs ſecus. Et in hac materia uide ipſum Bald.ibi ponētē, quid ſi alternatiuè dicatur, peto eū condēnari ſecundū formā iuris uel ſtatutorum. Adde tamen dicta Bal.in l.j.C.de confeſ.in uerſi. ſed dubitatur: quia in fine accuſationum: qui aliter uidetur loqui. Et uide Imo.in d.§.ſi eius.& ibi latè dixi.& omnino uide dicta Bart.in l.ij. §.ſi in publico.ff.de adulte.qui dicit, quòd de conſuetudine iſte libellus procedit per illā glo.ſing.in d.l. ſenatus.& ideo rectè dicit Bal.in d. §.ſi eius.quòd aduocati communiter ſciunt illam glo.ſingu.in d.l.ſenatus.& in hac materia uide pulchra uerba Bal.in d.l.edita.in xvij. col.C.de eden.& per Bal.in l.obſeruare.§.proficiſci.ff.de offic.proconſul.& lega.in trigeſima ſecūda quæſtione.qui faciens mentionē de doctrina Barto.in d.l.rerum.derobota omnia ipſa, quid important illa uerba: bene faciūt dicta per Bald.in l.eos.C.de appel.Ioan.And.in c.ſtatutum.

tutum.de appel.in vj.& in l.ſi quis. §.quæſitum.ff.ſi quis cau.Ro.in rubri.de arbi.in xv.col.Bal.in l.generaliter.in x.colũ.de epiſco.& cleri. Bald.in l.præſcriptione.C.ſi contra ius uel utili.publi.Bal.in l.uinum.ff. ſi cer.peta.Bald.in l.quicunq;.C.de ſer.fugiti.circa medium.Et Bald.in extrauaganti de pace Cõſta.in uer. ſententiæ.Florian.in l.in delictis.§. ſi de certa.ff.de noxa.& Bal.in l.illa inſtitutio.in ſi.princi.de hære.inſtit. & uide quod dicetur infrà in glo.ſe. Adde quod multũ elegãter de hac clauſula ſecundũ formã iuris & cõſtitutionis uel ſtatutorum,dixit Cal. in conſi.ſuis cõſi.j.in titu.de accuſa.
1 qui dixit*,quòd licet ſentẽtia poſtea lata poſsit referri ad diſpoſitionem iuris uel ad diſpoſitionẽ ſtatutorum,tamẽ magis referẽda eſt ad id quod fuerit de intẽtione iudicis,& hoc cõprehendetur ex impoſitione pœnæ uel aliis coniecturis: & iſta ſunt maximi effectus:quia poterit eſſe,ſi referretur ſententia,ad diſpoſitionẽ iuris reus condemnatus eſſet infamis, quod non eſſet ſi referretur ad diſpoſitionem ſtatutorum.ibi uide Cald.multum ſubtiliter arguentem.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula,ſuper quibus omnibus & ſingulis, quare ponatur in inquiſitione.*

2 *Conſuetudo obſeruat, quòd ſupradicta uerba ponantur loco concluſionis.*

3 *Clauſula ſupradicta etiam eſt utilis quo ad procedendum.uide ibi.*

4 *Item etiã utilis,quia non ſciarctat iudex ut ibi,& qbus clauſulis in ciuili iſta clauſula æquiualeat in criminali.*

5 *Item æquiualet clauſula, & prædicta petit non tãtum dicto modo &c.*

SVPER quibus[a] omnibus & ſingulis. Prædicta uerba cũ miniſterio apponuntur & diuerſimode,ſecundũ quod cautus iudex eſt.
1 * Nam licet in ciuilibus libellis neceſſaria ſit concluſio :ut not.Innoc. in cap.ſuper literis.de reſcrip.& doctores,in l.j.ff.de eden. & in l.edita. C.eod.tamen in criminalibus in accuſatione uel inquiſitione non eſt neceſſaria concluſio, ſed ſufficit, quòd narretur maleficium. facit leg. j.§.j. & ibi Bartol.ff.ad Turpili. Ita dicit Barto.in lege libellorum. in ſi.prin. ff.de accuſatio.Bald.in dicta l.edita.
2 *Conſuetudo tamẽ obſeruat, quòd loco concluſionis apponantur dicta uerba,ſcilicet,ſuper quibus omnibus & ſingulis procedere intendit, & repertum culpabilem punire,aut ſecundum formam iuris,aut ſtatutorum . uel cautela eſt, quòd mi ſceas de iure communi,& etiam ſtatutorum:& ſic non dicas alternatiuè & diſtributiuè,quod tene bene menti , & ſis bene cautus in formando iſtam clauſulam.* Ita not. 3
dicit Bartolus,in l.ſecunda. §.ſi publico.ff.de adulte. uerſiculo,quæro utrum in inquiſitione. uel etiam eſt utilis ad aliud, quia põt dicere,procedere intendũt ſecundum formam ſtatutorum & punire,aut ſecundum ſtatuta,aut ſecundum ius commune,aut ſecundum ſtatuta tantum,aut ſecundum ſtatuta ſimul & ius commune. Ita dicit Barto.in l.j.uerſicu. itẽ quæro quòd ſi hoc in ſtatuto nõ cauetur.in ſine,ante uerſicu. ultimò quæro.C.de ſumma trinitate & fide catholica.tunc ſi ſeruatur ſtatutum in proc

in procedendo, poterit pœnã impo-
nere ſecũdum legem quã intẽtauit.
aut iuris communis aut ſtatuti tãtũ,
aut utriuſq;, ꝙ maiorẽ pœnã impo-
4 nat: quod tene mẽti ꝑpetuo.* Quar
tò eſt utilis dicta clauſula: quoniam
per eã apparet ꝙ iudex nunquã in-
quirit connexè, ſed diuiſim, cũ dicta
clauſula ſit diuiſoria. & ideo ſufficit
alterum ex intẽtatis probari: quia nõ
uidetur ſe arctaſſe ad omnia probã-
b da. ita dicit Bal.[b] in l.ij.C.de proba.
ubi omnino uideas. uide etiam eun-
dem in l.j. in viij.q. C. qui acc. nõ poſ.
Et Floria. in l. in delictis. §. ſi detra-
cta. ff. de noxali. & ſic iſta clauſula in
criminali tãtũ importat quantũ in ci
uili importat illa clauſula nõ aſtrin-
c gens[c] ſe ad probandũ &c. & quan-
tũ illa clauſula ualet, ſcilicet & præ-
dicta: dicit, proponit, & petit fieri ſi-
mul & diuiſim &c. de qua in l. diuus.
ff. de re iud. & Barto. in l. edita. C. de
eden. & quantùm importat illa clau-
d ſula petens[d] ſibi iuſtitiam miniſtrari:
5 de qua in c.ij. de ordi.cog. Et* quan-
tum importat in ciuili illa clauſula,
ſcilicet & prædicta petit, nõ tantũ di
cto modo, ſed etiã omni alio melio
ri modo &c. de qua ꝑ Imo. in l. ſi cũ
nulla. ff. de re iud. quod not. ꝑpetuo.

ADNOT. a ¶ Super quibus omnibus. *Adde & uide Bar. in conſi. cxvij. ubi accuſatio fuit inſtituta de percuſſione cum ſanguine, & probatum de percuſſione, an ſequi debeat abſolutio uel condemnatio uirtute dictæ clauſulæ.*

b ¶ Bal. in l.ij. *Adde & uide Ro. in conſi. cx. inci. q. conſultationis. ubi tenet contra opi. Bal. in d.l.ij. ubi per te uideas: & dicta Ro. ſequitur Barb. in cõ. x j. uol. B.*

c ¶ Non aſtringens. *Adde de hac clauſula Alex. in conſi. lxj. in ij. uol. & in cõſi. vj. & in conſi. xlij. in iij. uol. & in conſil. cxxj. col. iiij. in fi. in j. uol. Ber.*

d ¶ Petens. *Adde de hac clau. in locis ſuprà alleg. & in conſi. lviij. per Alex. in ij. uol. Soci. in conſi. cxlvj. col. iij. in uer. confirmatur.*

AVG. Tu autẽ in hac materia adde, quæ dixit Sal. in l. in cauſis. C. de accu. qui dicit, ꝙ doct. dicunt, quòd in accuſatorio libello nõ eſt neceſſaria concluſio: & ratio eſt quòd pœnę impoſitio iudicis uoluntati non imponitur, ſed legis autoritati ſeruatur. l.j. §. fi. ff. ad Turpil. & ſic ſufficit eũ accuſari de certo delicto declarato, licet nõ petatur puniri certa pœna: & dicit hoc etiã probari in d.l. libellorũ. q̃ nihil loqtur de cõcluſiõe: & ſolet allegari illa gl. ſing. in d.l. in cauſis. dicit tamẽ Sal. ꝙ de cõſuetudine cõcluſio adiicitur, ſed non ſuper certa pœna, ſed generaliter & indeterminatè, uidelicet, quare peto eũ puniri ſecundũ formã iuris & ſtatutorũ. Dicit tamẽ notãter Ang. in d.l. in cauſis. ꝙ licet in libello criminali nõ cõcludatur: tamẽ ſi pur concluditur, neceſſario eſt ferẽda ſentẽtia ſecundũ formã cõcluſionis: ut eſt text. in c. quali. & quãdo. lo ij. extrà de accu. & l. prætor. §. docere. ff. ui bo. rap. cũ ſi. uide quæ dixi ſ. hęc eſt quædã inqſitio. in xj. col. in addi. quæ incip. itẽ inquãtũ ſupradictũ eſt ꝙ in criminalibus nõ eſt de neceſſitate apponere concluſionẽ. Et adde ea quę infrà dicentur & dicta ſunt ſuprà, in glo. pręceden. Et inquantum dictum eſt de clauſula, peto ius & iuſtitiam mihi miniſtrari. latiſsimè ponunt Moder. in capitu. ij. extrà de ordin. cogni. ubi infinitæ deciſiones allegãtur, & multa priuilegia habet, de quibus

bus ibi. Et de uirtute iſtius clauſulæ, ſuper quibus omnibus & ſingulis. ultra prædicta quæ ponuntur in inquiſitionibus, uide omnino Ang. in l. ſi uacantia. C. de bo. uac. lib. x. in xxiij. col. qui notanter loquitur: & omnino Moder. in repetitio. c. qualiter & quando. in xj. q. principali. q. lxiij. & Bal. in l. ij. C. de proba. & melius in l. & ſi ſeuerior. C. de his qui no. infa.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula iſta, emergentibus & cōtingentibus &c. poſita in inquiſitione, ſi proceſſus erat ſimpliciter de uulneribus, & poſtea ſequatur mors, an poterit ſequi condemnatio de morte.*

2 *Clauſula prædicta quid operetur circa qualitates omiſſas: utputà qualitatem loci, temporis, & alterius.*

3 *Clauſula prædicta ſi operetur quòd poßit ſequi condemnatio ſuper morte, quomodo limitatur.*

EMERGENTIBVS, & contingentibus, & cōnexis dependentibus ab eis ac prorſus extraneis dicti do. poteſtas & iudex, & quilibet eorum ex cuiuſcunque ipſorum mero officio ſecundum formā ſtatutorū dictę ciuitatis inquirere & procedere intēdūt, & dictos inquiſitos & quēlibet eorū repertos culpabiles punire, & cōdēnare intendunt, ſecūdum formam iuris & ſtatutorū communis Bo-
1 noniæ. * Iſta uerba apponūtur quoniam ſi inquiritur ſimpliciter de uulneribus nō poteſt poſtea ſequi condēnatio de mōrte ex dicto proceſſu, etiam ſi mors fuiſſet ſecuta: ut not. Barto. in §. prætor edixit. l. j. ff. de iniuriis. & in l. nunquam plura. ff. de priua. deli. Sed ſi dicta uerba apponātur, quoniā hoc eſt emergēs & cōtingens ex dictis uulneribus: tunc ſine nouo proceſſu ſequi poterit cōdēnatio de morte: qđ tamē intellige ut no. Bar. in l. ſenatus. de accu. & dixi ſ. in gl. ſuper uerbo de nouo ſte. nam quoties actori ſeu iudici inquirenti ius ſuperuenit de nouo pēdēte iudicio, ꝙ habuit cauſam antiquā ante iudiciū, qđ iudiciū ualet, & ſequi debet cōdēnatio: ut l. in ſi rē. §. fi. ff. de pig. act. facit qđ plenè no. Bar. in l. j. ff. de
2 excep. * Secundò principaliter operatur dicta uerba, ꝙ ſi in inquirendo omittatur aliqua qualitas, ut putà loci, uidelicet ꝙ in platea, uel tempus uel dies, uel aliqua alia qualitas, quę omiſſa uirtute dicti primi proceſſus non poterit intelligi intētata, iuxta materiam Bart. in l. ſenatus. ff. de acc. & l. in delictis. §. ſi detracta. ff. de noxa. & ibi Flo. tamen ſi dicta uerba apponātur etiā uirtute dicti proceſſus, ſi dicta qualitas qualificatur & probatur in dicto proceſſu, ſequi poteſt condemnatio. arg. l. j. C. de or. iudi. & maximè per Bar. Bal. & Sali. & eſt bonus tex. & ibi Bal. de his uerbis dependentibus & connexis. in l. ſi quis ex argentariis. §. rationum. ff. de eden. quoniam in criminalibus proceditur ad ſimilitudinem ciuiliū: ut l. abſentem. ff. de pœnis.

AVG. Tu autem in hac materia adde, quod Moderni repetentes c. qualiter & quando. extra de accu. facientes tractatum ſuper maleficiis ſuper xj. q. principali. in lxiiij. q. quę incip. ſexageſimoquarto quæro quare ſubdantur illa uerba, emergentibus & connexis. de uerbo ad uerbū approbant iſtam ſententiam domi.
3 Ange. hic. * Addunt tamen unā limitation

tationem inquantum dictũ eſt, quòd uerũ eſt, ꝙ propter dicta uerba ſuper emergentibus & cõnexis, poteſt ſequi condemnatio de morte ſecuta ex uulnere, ſi ſimpliciter inquirit̃ de uulnere: dicunt hoc uerum, ſi uulnus fuit cauſa mortis, aliàs ſecus, quia potuit eſſe, quòd fuit mortuus ex negligentia: & remittit ſe ad notata per ipſum in c.presbyterum.extrà, de homici. & dicit etiã hæc eſſe intelligẽda ſecundum doctrinam Bart.in d.l.ſenatus. Sed certè dicant iſti doct. quicquid uelint, nunquam hæc ſententia mihi placuit per ea quæ latiſsimè dixi in hac materia in ſolenni repetitione mea.l.j. ff.de legat.ij. Adde hîc illas additiones quas addidi ſuprà in gl.proximè præcedenti.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula inchoata facta & formata, eſt utilis in accuſatione ad ſciendum quis primò accuſauit.*

2 *Item eſt neceſſaria: quia licet accuſatus non reaccuſet ſuum accuſatorem, ut proſequatur: tamen ſi proponat accuſationem & ſubſcribat, apparebit quando fuit propoſita & inchoata.*

3 *Item appouitur iſta clauſula in inquiſitionibus propter ea quæ poſuit Bar. in l.libellorũ.ff. de accuſa. & propter ſtatuta quibus cauetur, quòd iudex intra menſem debeat expediſſe proceſſum à die inchoati proceſſus.*

4 *Item eſt neceſſaria iſta clauſula in inquiſitione per ea quæ notat Bartol.in l.fina.ff.ſi quis teſtamen. lib.eſſe iuſſus fuerit.*

5 *Statuto dicente, quòd poteſtas poſſit inquirere de delictis commiſſis per annum ante proceſſum inchoatum, ſi delictum fuit cõmiſſum occultè per duos annos antè, an poterit inquirere.*

6 *Ignorantia quæ ſit illa propter quam conſeruatur ius inquirendi.*

7 *Præſcriptio ad inquirendum, quando currat iudici, uel non.*

8 *Confitente reo delictum, poſt tempus præfinitum iudici ad inquirendum, an iudex poterit ſententiam promulgare.*

9 *Termino ad accuſandum uel inquirendum lapſo ſi quis fuerit accuſatus uel inquiſitus, an teneatur comparere ad opponẽdum exceptionem præſcriptionis, ne in banno ponatur.*

10 *Statuto ſtante, quòd conſules communium, & communia teneantur denunciare maleficia, & capere malefactorem ſub certis pœnis, & intra certum tempus, an ſi maleficium ſit occultum, commune, uel conſules teneantur.*

11 *Statutum ponens tempus terminum in quo poſſit inquiſitio formari, limitat Ange.in l.ſi qui.C.de adul.*

Die xxiiij. Nouembris ſupra dicti anni 1447.

INCHOATA facta & formata fuit dicta inquiſitio per dictum dominum poteſtatem, & eius iudicem, & quemlibet uel alterum ipſorum, ad eorum ſolitum banchum iuris pro tribunali ſedentes, ex ipſorum, & cuiuſcunque ipſorum mero officio, arbitrio, authoritate, po-
1 teſtate atque bailia. * Iſta clauſula eſt ponenda primò in accuſatione, quãdo dicat̃ inchoata, maximè ut uideri poſsit quando ſunt accuſatores hincinde, qs primò accuſauerit: quoniã ille præfertur qui primò accuſauit: ut l.qui prior. ff.de iudi. niſi ſecundò accuſaret de maiori, & præiudiciali: iuxta l.per minorẽ. ff.de iudi. uel de tali delicto, qđ ſi uerũ eſſet primum de quo accuſatus fuit, eſſet

extinctū:ut l.j.C.qui accuſa. non poſ. facit qđ no. Bar.in l.j.§.j.ff.ui bo.rat. a uel etiam iſta clauſula apponitur, & eſt neceſſaria,per ea quæ habētur in l.is qui reus.ff.de publi.iud. & quod no.doct.in l.neganda. C.qui accuſa.
2 non poſ. * Nam licet accuſatus non poſsit reaccuſare ſuum accuſatorē: illud eſt uerum ad hoc,ut poſsit uſq; ad finem proſequi,ſed ad hoc,ut ſuā poſsit proponere accuſationem poteſt. Ideo ut uideamus quando ſuam accuſationem propoſuerit,iſta clauſula apponitur,quia dicitur inchoata ſua accuſatio, quando fecerit ſubſcriptionem,& alia neceſſaria:ut d.l. neganda.in fi.ita dicit Barto.in d.l.is
3 qui reus.in fi.penul.colum. * Vel ſecundò principaliter in inquiſitionibus apponiſ iſta clauſula,per ea quæ not.Bar.in l.libellorum.in prin.circa fi.ſui commenti.ff.de accuſa.uel etiā apponitur,ſi ſtatuto caueatur, ut intra menſem iudex debeat expediſſe proceſſum à die inchoati proceſſus: tunc dicitur inchoari per iſtam clauſulam.Facit quod no.in rub. C.de in ius uocan.& in §.fi.inſtitutio.de perpe.& tempo.act.& quod not. Guil.& alii in ſimili,de citatione. in l. j. ff.de in ius uoc.facit l.ij.C.ut intra cert.tē. facit l.fi.& quod ibi not.Bal. & Salic.
4 C.de do. * Vel tertiò iſta clauſ.eſt neceſſaria in inquiſitione ,per ea quæ not.Bar.in l.fi.ff.ſi quis teſt.liber eſſe iuſ.fue.& not.Bal.in l.fi.C.de dolo.&
5 ibi Salic.* Nam ſi ſtatutū dicat,quòd poteſtas poſsit inquirere de delictis commiſsis per annum tantum ante proceſſum inchoatum, & cōmiſſum fuit maleficiū antè per duos annos, ſed fuit occultum : ut puta quia fuit falſificatum quoddam inſtrumētum, an poterit inquirere.Bart.in dicto loco dimiſit indiſcuſſum. Sed a domi. Pau.de caſt. & aliqui alii doct.in ſuo conſi.quod incip. poteſtas ſecundus non habet in ſyndicatu ſuo &c. dicunt, quòd nō omnis ignorantia ius poteſtatis conſeruat. nam quædam ſunt crimina, quæ per diligētem inueſtigationem,& inquiſitionem generalem potuiſſent in poteſtatis notitiam deuenire : quia nō fuerunt ita occultè commiſſa, quin facta criminum diligenti inquiſitione generali poſſent reperiri.tunc ſi iudex omiſit facere talem inquiſitionem generalem,uel minus diligenter feciſſet ignorantia,non impediſſet tempora ſtatuti currere:quia cum potuit facere,ut ſciret, habetur pro ſciente, ut l.qui poteſt. ff.de reg.iur.facit c.fi. de elect. talis enim ignorantia fun-
6 data non eſt ſuper iuſta cauſa.* Quedam uerò crimina ſunt tam occultè commiſſa, quòd de facili nō potuiſſent in notitiam deuenire,per generalem inquiſitionem:de qua in l.congruit. ff.de offi.præſi. ad quam iudices teneantur,ſicut eſt in crimine falſitatis , quod ſecretiſsimè committi potuit: tunc ignorantia cōſeruat ius inquirēdi, quia eſt fundata ſuper iuſta, & rationabili cauſa : ut l.ſemper. §.ſed ſi is.ff.quod ui aut clā.quę probat iſtam diſtinctionem:quæ probatur ex duarum legum coniunctione, uidelicet ex l.penul. ff.ſi quis te.liber eſſe iuſ.fuerit. coniuncta l.fi.eo.titu. Nam l.penul.probat primum membrum diſtinctionis.l.fi.probat ſecundum. Et ſecundum iſtam diſtinctionem intelligi debet,quod not.Bald. in l.fi.C.de dolo.Bart. & Bal.in l.j.circa medium. C.qui admit. & in l.ij.C. de ædil.

de ædil.actio.& in l.id quod pauperibus.C.de epiſcop. & cleri.pro qua diſtinct.caſus eſt in ſimili in c.cum in tua.qui matri.accuſ.poſſ.Sed do.Ludo.filius Franc.Albe.de are.doct.ſolennis in ſuo conſil.quod incip.con-
7 ſultatis inſraſcriptis dubiis &c. * diſtinguit:aut delictum ex perſona delinquentis erat incognitũ, ut in exẽplo Bart.de falſitate, tunc non currit præſcriptio iudici ad inquirendum: aut delictum erat notum, ſed delinquentis perſona ignorabatur. & tũc currit præſcriptio. Iſta diſtinctio habetur per Bart.in l.penul.coniuncta l.fina.ff.ſi quis te.liber eſſe iuſ.fue.Et hanc partem ultimo loco allegando ſequi uidetur Bartol. in dicta l.fina. quia cùm maleficium eſt notum iudici,potuit inueſtigare,& inquirere, & ſcire malefactorem: unde ſi non fecit,ſibi imputetur, & currit præſcriptio.arg.l.qui non facit.ff.de re.iur. Sed Ludo. de roma.in l.j.§.occiſorum.ff.ad Silla.dicit primò, quòd licet Bartol.in d.l.penult.uel fina.non determinet:tamen in d.l.eum. §.qui in popularibus.ff.de iureiuran.decidit, quòd à die ſcientiæ currit tempus. Sed Bald.ibi tenet contrarium: quia accuſatio uel inquiſitio à tempore delicti commiſſi certa eſt:ergo ignorantia non impedit currere cõtra eos præſcriptionem: quia ſecundum ipſum pro inducenda libertate tempus contra ignorantem currit:& maximè:quia non requiritur factum præſcribentis: ut l.ſi partem.§.ſi per fundum.ff.quemadmodum ſer.ami. & idem tenet Bald.in l.genero.ff.de infa.ubi etiam dicit, quòd quantuncunq; delinquens cõfeſſus eſſet deliquiſſe: tamen ſi hęc confeſſio poſt lapſum temporis facta ſit, inquiſitio uel accuſatio fundari non poterit: quia paria ſunt quem abſolutum eſſe, uel terminum præſcripſiſſe: ut l. ſed ſi unus.§.ſed ſi à te.ff.de iniur.facit C.de iniur. l.ſi non conuicii. Nec ob.ſecundum eum, quòd delicta remaneant impunita, & multa illicita committuntur:ut l.pen. ff.de his qui notan.infa.& ad hoc decidendum allegat theoricam Guil.in l.ſi cum exceptione. §.ſatis clementer.ff.quod me.cau.ubi dicit,quòd ubicunq; tractatur de odio ſumendo, uel finiendo,ſemper tempus præfixum in dubio præſumitur continuum:& ſic currit à die ignorantiæ: ut ff.de dolo.l. ſi.ſed ita eſt in caſu noſtro,igitur &c. Sed Ludoui.in dicto §.occiſorum.dicit, quòd §.ſi per fundum.allega.per Angel.non ob.quia reſpondet ibi,ut not.Bal.uidelicet, quòd ibi loquatur in præſcriptione extraiudiciali, quæ cauſatur ex non uſu:ſecus eſt autem in præſcriptione iudiciali,ut eſt in caſu noſtro:quia illa etiam dum tractatur de odio finiendo,aut de libertate inducenda,nõ currit niſi à die ſciẽtiæ. Sed tamen contra iſtud dictum do.Ludo.facit quoddam conſi.quorundam doct.Florentinorum, uidelicet do.Nelli,de ſancto Gemin.do. Stepha.bonacurſii.do. Guil.de tenagul.do.Gaſpa.M.Ludo.qđ conſil.incip.ſecunda dubitatio eſt &c.In quo quidẽ cõſilio tenẽt dicti doct.ꝙ quoties agitur de odio finiẽdo, omne tẽpꝰ eſt cõtinuũ. Vnde omnis actio ad uindictã,& omnis accuſatio habet tẽpus:& ſic cõcludũt dicti doct.ꝙ poteſtas poſt dictum tempus cognoſcerẽ non poſſit.hoc fallit dicunt ipſi,quãdo delictum eſſet omnino incognitum,quia

tum:quia tunc nō currit præſcriptio: ſecus quando eſt notum alicui accuſare uolenti, ut ſuprà probatur. & in lege annus.de calumnia. & in l.cum ſex.de ędil.edi.uñ nō tenet opi.Ang.
8 Vnum tamen dicit eſſe not. * quod illud quod dicit Bald. de confeſsione poſt tempus facta,eſt falſum,per not. Bald. in lege, properandum. in fi.princip.C.de iud.dicēs, quòd quãtuncunque tempus termini ſit lapſum:attamen ſi poſt illud pars conſiteretur in iudicio uigore confeſſionis, non obſtante lapſu termini, iudex poterit ſententiam promulgare, eò quòd confeſsio facta in iudicio inducit notorium: ut lege, ictus fuſtium. ff.de his qui notan. infa. in quo iure ordo non ſeruatur: ut cap. ad noſtram. de iureiuran. Ita dicendum eſt, quòd iudex uirtute notorii reſultante ex iudiciali confeſsione
9 procedere poteſt. * Ex quo etiam deciditur,ſi poſt lapſum termini ad accuſandum, uel ad inquirendum accuſatus,uel inquiſitus tenetur comparere ad opponendum exceptionem præſcriptionis,ne in bãno poſſit poni.Iſtam q.format Bart.in l.ij. §. ij.ff.ad Turpil. & melius in l.ſi eum. ff.ſi quis cau. Et diſtinguit,aut ex tenore inquiſitionis apparet impoſsibilitas cognoſcendi,aut non. Primo caſu ex proceſſu bannum non poteſt ſequi: facit quod not.gloſſ. docto.& Bar.in l.ubi pactum.C.de trāſ. & Bar, in l.eum qui ita. §.qui ita.ff.de uerb. oblig.& in l.ſi unus. §.pactus ne peteret. ff.de pact. Ratio quia libellus cōtinet in ſe expreſſum errorem, & ideo eſt ineptus. Vnde quicquid ſequitur ex eo,eſt nullum. l.cum quædam puella.ff.de iuriſdict.omn.iudi, pro qua alleg. Lud.in dicto §.occiſorum.quia ſentētia lata uirtute inepti libelli, eſt ipſo iure nulla. Et eleganter dicit glo.inſti.de obl.§.fi.pro quo alleg.tex.ff.de iureiur.l.ſi libertus.& c.cum dilecti.de emptio.& uendi. Ideo comparere tenetur,aliàs in banno ponitur:hoc dicit Bal.per d. l. ſi eum.in prin. quæ omnia bene not.

ADNOT. a ¶Sed d. Paul.de caſtr. *In conſi.ccxxviij.in j.impreſſis.& ibi uide Roma. in conſil.ccxxviij. & ibi quando currat tempus executori.Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde,quòd per prædicta non haberes perfectam concluſionem in hac materia: & certè iſte paſſus dubius eſt ex eo quòd docto.uario modo locuti ſunt: ſed referam ea quæ reperio ſcripta penes docto. Nam Ange. in authent.de ſan. epiſcop. §.ſi quis rapuerit. per illum text. dicit, quòd iſte text.eſt not.ad hoc quòd præſcriptio temporalis non currat ignoranti ſe actionem habere, quod apparet: quia annus qui datur ad uendicandum ibi dicta bona,incipit currere à die ſcientiæ commiſsionis dicti maleficii.Et ideo per prædicta infert ad quęſtio.noſtram dicens,quòd per hæc patet,quòd ſi ſtatutū dicit, quòd intra ſex menſes poſsit de maleficio cognoſci, iſti ſex menſes nō incipiūt currere,niſi à die quo ſcitur maleficium fuit commiſſum. allegat l.j.ff. quod ui aut clam.& ad Silla. l.ſi quis in graui.dicit tamen, quòd præſcriptio x. annorum, xx. uel xxx. currit ignoranti,ut l.omnis.C.de præſcrip. xxx.annorum. Subdit tamen quòd iſta præſcriptio temporalis non currit ignoranti ad ipſius incommodū. Et ita dicit, ꝙ habemus intelligere

tex.in

tex.in l.genero.ff.de his qui notan.
infa.& ad hoc allego Ang.in l.gene
ro.ff.de his qui notã.infa.ubi latiſsi-
mè diſputat iſtã materiã,quãdo tem
pus eſt utile uel continuum,allegan
do omnes doc.antiquos,& infert ad
quæſtio.noſtrã,& facit mentionẽ de
doctrina Bart.in d.l.penult.ff.ſi quis
teſta.liber eſſe iuſ.fuerit.& quomo-
do Barto.iſtam materiam indeciſam
reliquit.tenet tamen Ange.in dicta
l.genero.quòd tale tempus non cur
rat,niſi à die ſcientiæ,per dictã l.ge-
nero.& per l.auus.ff.de calumniato.
& per l.ſemper.§.hoc interdictum.
ff.quod ui aut clã.&per regulam quę
dicit quòd omnia tempora à princi
pio ſunt utilia:ut no.in rubr.& in l.j.
ff.de diuer.& tempo.præſcrip.in gl.
rubr.quia impedito agere à princi-
pio non currit pręſcriptio:ut l.Attili
cinus.ff.de ſer.ruſti.pręd.Et quia ex-
pedit reipublicę maleficia puniri.l.
ita uulneratus.ff.ad l.Aqui.Non ob.
l.omnes.C.de præſcrip.xxx.annorũ.
quia ibi expreſsè imperator ſtatuit
ut currãt tempora ignorãti.Et ideo
currit, ut ibi:& in corpore ut factæ
nouæ conſtit.Nec ob.d.l.penul.quæ
allegatur pro caſu in contrariũ,quia
ibi delictum fuit commiſſum per ſer
uum in ſeruitute exiſtentem. Vnde
non mirũ ſi ſciẽtia ſuperueniẽs non
eſt cauſa inducendi actionẽ,quæ ab
initio nõ eſt nata.Sed in quæſtione
noſtra ius accuſandi erat ortum:ſed
ignorabatur cõtra quẽ, quia malefi
cium erat occultũ.Et ideo nõ mirũ,
ſi eo in notitiam deducto competit
potentia accuſandi:& dicit ꝙ iſtam
quæſtio.habuit de facto Peruſii tem
pore domi.Quiriti de Nannia,aſsi-
dente ſecum quodam do.Bartho.de
Placentia:qui per prædictas leges &
rationes quendam decapitari fecit.
Item adde quòd iſta uidetur deciſio
Bart.in l.eum qui.§.in popularibus.
ff.de iureiur.qui per tex.in l.ſemper
§.alius.ff.quod ui aut clã.dicit quòd
licet tempus limitatum à ſtatuto cur
rat à die operis perfecti:tamen hoc
intelligẽdũ eſt,ſi in notitiã eius per-
uenit:quia ſi opus eſt factũ clam:tũc
tempus nõ curreret,per d.l.ſemper.
& aliàs uidi doctiſsimos aduocatos
multũ magnifacientes & exclaman-
tes in hac materia de illa doctrina
Barto.in d.§.in popularibus.& idem
tenet Pe.de anc.in c.canonum ſtatu
ta.extrà de conſtit.in uerſic.ſed alibi
quærit Barto.Sed aduerte quòd li-
cet Barto.iſtam quæſtio. indeciſam
reliquerit in l.fi.ff.ſi quis teſt.lib.eſſe
iuſ.fue.quia dicit ꝙ quæſtio dubia
erat, & de facto pendebat. tamen
Bal.in l.fi.C.de dolo. ponderans ibi
illum tex.dicit,quòd ille text.facit ꝙ
ſi ſtatutum dicit, quòd de maleficiis
non poſsit inquiri ultra ſex menſes,
debet intelligi ſiue maleficium erat
manifeſtum,ſiue occultum:quia non
à die ſcientiæ,ſed à die delicti cõnu-
meratur tempus, ut ibi probatur: &
idem tenet Sal.ibi in d.l.fi.qui etiam
not.dicit, quòd ſi ſtatutum prohibet
ultra dictos ſex menſes cognoſci, ꝙ
lis inchoata intra ſex menſes debe-
bit intra idem tẽpus terminari: aliàs
ultra dictos ſex mẽſes cognoſceret:
& hoc repugnaret dicto ſtatuto. Et
certè hoc eſt notabile uerbum in ma
teria,& iſtam opinionẽ tenet Ange.
in l.fin.ff.ſi quis te.liber eſſe iuſ.fue.
qui dicit,quòd licet contra iſtam de-
ciſionem faciat text.in l.auus.ff.de ca
lum.ſcilicet,quòd pręſcriptio nõ de-

beat currere ignorãti, cum non ſubſit potentia agendi propter ignorãtiam. Ergo uidetur quòd pręſcriptio nunquam fuerit inchoata, ut l. j. ff. de diuerſi. & tempor. præſcript. Dicit tamẽ quòd in cõtrarium eſt uerũ, quia actio nata eſt, licet propter ignorantiam in iudicium nõ ſit deducta, quæ non obeſt etiam in initio curſus pręſcript. text. alleg. in l. ſi fundum, §. ſi partem. ff. quemadmodum ſeruitut. amitt. ratio eſt: quia hæc præſcriptio currit abſq; facto præſcribentis, & eſt præſcriptio fauorabilis, ſic in l. ſequitur. in §. ſi uiam. ff. de uſucap. & quia præſcriptio ſtatutaria ſubrogata eſt in locum præſcriptionis legalis longiſsimi temporis, unde ſapit eius naturam, & illa currit ignoranti etiã ius & factum. l. ſi quis emptionis. in fi. C. de præſcr. xxx. annorũ. Quinimo dicit quòd credit non poſſe implorari beneficium reſtitutionis in integrum ex clauſula generali: quia in executionibus pœnarum illud non uendicat ſibi locum, nec minoribus patrocinatur. l. auxiliũ. ff. de mino. §. in delictis. licet aliàs habeat locũ, ubi eſſet pręſcriptio propter ignorantiam nõ propter aliud impedimentum cõtra actionẽ ciuilem, per text. in lege Atilicinus. ff. de ſeruit. ruſtic. prædio. & dicit iſta menti eſſe tenẽda: quia multoties iſta ueniunt de facto: certè paſſus hic dubius eſt, cùm nedũ docto. ſint uarii, ſed illuſtres doct. ipſimet uariant: quia in uno loco unum dicũt, & ipſimet in alio loco dicunt cõtrarium. & ideo Ang. non fuit recordatus de his quæ ſcripſit in d. l. genero. ubi expreſsè dicit contrarium: & iſtã partem tenet etiam Bal. in lege eum qui. §. popularibus. ff. de iureiur. in fi.

Sed aduerte quòd contra iſtam deciſionem uidetur tex. & quòd ibi docto. in l. j. C. de exactorib. tributo. libro x. ubi habetur quòd tales præſcriptiones non currant ignoranti. per quem tex. dicunt doct. quòd ubi pœna ueniret imponenda iudici nõ inquirẽti de maleficio intra dictum tempus, uel officiali non denuncianti, puta ſyndico, uel ei ad quem pertinet denunciare intra dictum tempus: tunc tale tempus nunquam currit ignoranti niſi à die ſcientiæ: ne ignoranti uideatur pœna impoſita. Et iſte tex. in d. l. j. quẽ tex. ibi ad hoc propoſitum ponderat Bart. & hanc limitationem ponderauit etiam Alber. de Roſa. in quæſtio. ſtatutorum. q. lxxx. in ſecunda parte, in quæſtio-
10 ne, quæ incipit,* ſed quæro ſi cõſules cõmunium & cõmunia ex forma ſtatutorum teneantur denunciare maleficia, uel capere malefactorem ſub certis pœnis & intra certum tẽpus, & maleficium ſit occultum puta furtum, uel aliquod aliud maleficiũ factum de nocte, puta quia maritus occidit uxorem in lecto: ſicut dicit Albe. quòd ſibi occurrit de facto, an commune teneatur. & dicit quòd putat quòd non, & dicit quòd hoc ſæpe obtinuit, per l. j. §. occiſorum. ff. ad Sillania. & ibi etiam Alberic. hoc dixit: & Dyn. hoc uoluit in l. ſi quis in graui. §. in ſepulchro. eodem titul. & hoc etiam affirmauit Alberic. in l. ſi ideo. C. de his quib. ut indig. dicit tamen Alberic. in dicta quæſtio. lxxx. quòd certè contra iſtam deciſionem fortiter obſtat text. in l. cum fratrem. C. de his quib. ut indig. ubi frater fuit occiſus cum ueneno, & ſic occultè, tamen hæredes puniuntur, ſi non uindic

uindicant necem. Sed Alberic. reſpōdet, quòd intelligit illam legem cum determinatione dictæ legis, ſi ideo. ſcilicet quādo delictum eſt manifeſtum: & ex tunc cedit tempus. argument. l. cum lex. ff. de ædili. edicto. & lege auus. ff. de calumnia. Et iſtam partem tenet in terminis Bartolus in l. diuus. la ſecunda, in ultima columna. ff. de cuſto. reo. & Bal. in l. j. C. de his qui latro. & Bartol. in l. ſemper. §. hoc interdictum. in uer. annum. ff. quod ui aut clam. & Bartol. in l. auus. ff. de calumn. & Barto. in d. l. fi. ff. ſi quis teſta. liber eſſe iuſ. fue. & Barto. in l. j. §. occiſorum. ff. ad Silla. & Bald. in l. j. per illum tex. C. de priua. carceribus. & Bald. in l. j. C. de falſa mone. & Angel. in l. ſi cum exceptione. in §. in hac. ff. quod metus cauſa. affirmauit etiam Angel. in d. l. genero. & Angel. in d. l. ſemper. §. hoc interdictum. dicit quòd iſta quęſtio fuit formata per Dyn. & Iacob. de Arena ibi, per illum text. hoc expreſsè affirmauerunt, quòd tale tempus ad inquirendum non currit poteſtati ignoranti maleficium quo ad euitationem pœnæ, ſi nō inquiſiuit, & ſyndico ſi non denunciauit. Moderni in d. l. fin. C. de dolo. uidentur tenere illam partem, quòd tale tempus currat poteſtati ignoranti, ſi nō inquirit quo ad hoc, ut non poſsit amplius inquirere illo tempore elapſo: quia regulariter omnes præſcriptiones habent tempus continuum, niſi contrarium reperiatur ſpecialiter ſtatutum: & allegat gloſſ. & Bartol. in Rubrica. ff. de diuer. & tempo. præſcriptio. & gl. in fi. ff. eod. tit. per legem nunquam. §. in uſuc. ff. de uſucap. & per pulchra uerba Bald. de clarat in l. quamdiu. C. ad municipa. & iſtam partem tenuit Bald. in d. l. genero. & Roman. in d. §. occiſorum. niſi ſecundum eos tale ſtatutum eſſet conditum ab epiſcopo, uel comite, uel marchione: & non à populo: quo caſu, cum tale ſtatutum tāquam factum à magiſtratibus habeat uim iuris prætorii: ut declarauerat Bar. in l. ſtipulationum aliæ. in principio. ff. de uerborum obligationibus. cum concordan. quas ibi dedi. Ideo tempus præfixū à iure prætorio ſemper intelligitur eſſe utile & non continuum: ut uoluit etiam tex. notabilis. inſtitu. de perpe, & tempo. act. in uer. annum. & not. Bartol. in Rubric. ſuprà allegata. ideo non currit ignoranti. Ita loquitur text. in d. l. auus. & in d. l. ſemper. Tempora uerò continua currunt impedito, tam propter ignorantiam, quàm propter abſentiam & ſimilia: ut habetur in d. l. fin. C. de dolo. & in l. fin. C. de præſcrip. longi tempo. cum ſimilib. Et hanc partem quam tenent Modern. in d. l. fin. uidetur appobare Paul. de Caſtro, in l. genero. ff. de his qui notan. infa. in ultima colum. qui dicit quòd reperitur quædam ſingular. doctrina Gulielm. de Cu. in l. ſi cùm exceptione. §. ſi quis. ff. quod metus cauſa. qui dicit quòd tempus præfitum ad accuſandum uel inquirendum propter odium ipſius accuſationis uel inquiſitionis ſemper currit ignoranti: & ideo elapſo illo tempore non poterit fieri inquiſitio uel accuſatio. Et ſubdit ipſe Paulus de Caſtro, quòd eſt iſta bona concluſio: quia tempus legale in dubio eſt continuum: & non utile, per illam gl. not. in d. Rubric. ff. de diuerſis

& tempo. præſcript. & facit mentionem ibi Pau. de caſtr. quomodo Bal. ibi tenet iſtam partem, licet Ang. dicat cōtrarium ibi: & ſe iactat habuiſſe hanc quęſtionem de facto & obtinuiſſe. Sed Paul. de caſtr. dicit quòd ſuæ rationes ſunt ſatis debiles, & deridet Ang. qui alleg. gl. in rubr. ff. de diu. & temp. act. quæ ſecundum eum dicit, quòd tempus legale in dubio eſt utile: & illa glo. dicit contrarium, quòd imò tēpus eſt continuū in dubio. Sed aduerte quia mihi durū ſapit, quia iſtæ præſcriptiones breues currant iudici ignorāti uel accuſatori: & maximè quòd lapſo illo modico tempore, non poſsit inquiri contra delinquentes, maximè ſi ſunt delicta atrocia & contra iura naturalia, cùm de iure communi huiuſmodi præſcriptiones durarēt per ſpatium uiginti uel triginta annorū, regulariter ad hoc, ut non poſsit querelari de delicto: dico regulariter per text. & gloſ. in l. querela. C. de falſis. cum ſimilib. & quod ibi per gl. Bart. Bald. Ang. Sal. & doct. & per gl. in l. in cognit. ff. ad Silla. & ideo quòd propter breue tempus ſtatuti tridui uel mēſis, uel ſex menſiū, uel per annum tollat, ut non poſsit queri de delicto, hoc non credo de iure poſſe ſuſtentari: iura enim ſuprà allegata quæ uolunt quòd tēpus currat ignorāti, regulariter habēt maximū tractatū tēporis, decē, uiginti uel triginta ann. ut not. in d. l. omnes. & in d. l. j. quia lex præſupponit & præſumit quòd elapſo illo longo tēpore quo nō eſt quæſitū de delicto, illud delictum nō fuerit perpetratum in rerum natura: qa præſcriptio æquiparatur ueritati. l. j. C. de ſeruit. & aqua. ut inquit Bal. in c. fi. in ult. co. de feu. dato in uicem legis commiſſo. hæ rationes ceſſant quando tempus breue eſt. Et ideo dicit Bal. in ca. j. §. porro. qualiter olim feudum pot. alien. quòd iſtæ pręſcriptiones criminales uel minoris temporis nunquam currunt ignorāti: & affirmauit Bal. c. fin. de prohib. feud. alie. per Lotha. & maximè elapſo illo tēpore, poſſet queri de delicto, ſi cōſtaret de delicto per cōfeſsionē delinquentis. & hoc uidetur etiam eſſe de mente Bal. in lege properandum. in fi. prin. C. de iud. per rationē quam ipſe ibi aſsignauit, ut ſuprà dictū eſt. Tenentes tamen aliam partem poſſent allegare alias limitationes, ut pōt colligi in deciſionibus doct. ſuprà per me allegatis: & negari nō poteſt quin iſte paſſus non ſit dubius in iure.

11 *Item in hac materia adde unā mirabilem limitationem Ang. in l. ſi qui. C. de adul. qui allegādo Iac. but. uult quòd elapſo illo tempore terminato ab ipſo ſtatuto, poterit inquiſitio formari. & omnino uide Pet. de ancha. in repetit. c. canonum ſtatuta. extrà de conſtit. in materia interpretationis ibi dum dicit, Quintodecimo utrum ſtatuta recipiant interpretationem in ſexto. Sed alibi quærit Bart. & nō ſoluit utrum illud tempus ad accuſandum &c. Et ibi dat unam mirabilem limitationem in materia quam omnino uideas. & Paulum de caſtro in conſilio ccxxvj. qui ponit de quadam muliere quæ fuit impregnata: an tempus incipiat currere poſtquam peperit: & an tempus currat ignoranti: & an tempus ſit utile uel continuum.

11 *Procedi omni die & tempore, an poſſit in criminalibus.*

ANGELVS.

12 *QVAERO an omni die & tẽpore poſsit ꝓcedi in criminalibus. Dic quòd de iure cõmuni nõ poteſt procedi diebus feriatis, nec in honorem dei: ut l.ſi feriatis. ff. de fer. nec etiam feriatis in hominum utilitatem: ut lege, cuſtodias. & ibi Bart. ff. de publicis iudicijs. niſi aliter per ſtatutum ſit prouiſum: & ſic habeas mẽti, quòd illæ feriæ quæ ſunt & obſtant in ciuilibus, ſunt etiam in criminalib*: ſaluo quàm in caſu legis prouinciarum. C. de fer. in quo caſu poteſt procedi propter criminis immanitatem etiam in die paſchatis.

AVGVST. Tu autem in hac materia adde, & dic quòd imò uidetur quòd indiſtinctè executio criminalis fienda eſt die dominico: quia ius dicit quòd non eſt peccatum occidere delinquentem. xxiij. q. v. c. qui malos. & c. iudex. Sed Io. And. & Ant. de but. & Abb. & omnes doct. in c. j. extra de fer. dicunt quòd licet non ſit peccatum, eſt tamen horrendum & miſerabile: & ob Dei reuerentiam abſtinendum: non tamen ob. quod dicitur, quòd beati qui faciunt iuſtitiam omni tempore: quia intelligitur omni tempore ſcilicet cõpetenti: ut c. nunquam. de cõſecratione. diſt. v. & c. j. de uſuca. Excipit tamen Hoſt. ibi fallit in publico latrone & nocturno depopulatore, per l. prouinciarũ. C. de fer. Et uoluerũt ibi doct. maximè Ant. de bu. & Abb. & Moderni: quę cõcluſio mihi placet, qa l. prouinciarũ. nõ loqtur in nocturno depopulatore: ſed propter inhumanitatẽ criminis extendũt illã l. prouinciarũ. & uidetur eſſe de mẽte Bal. in d. l. prouinciarũ. quę nõ loquiť niſi in certis latronibus, ut extendatur illa diſpoſitio ad omnia delicta, quæ ſapiunt inhumanitatẽ. & uide do. Ant. & Abb. & doct. in c. fi. extra de iud. ali quid per doct. in c. fi. extrà de fer. Et certè iſta q. eſt male formata hic: quia hoc quod ſequitur nõ bene cõuenit.

13 *Statuto dicente, quòd poteſtas nõ poſſit cognoſcere de maleficio commiſſo ante inchoatum proceſſum per annum, modo aliquis fecit ligam prohibitam iam ſunt tres anni, quæ adhuc durat: an poſſit de hoc crimine cognoſci, & utilis erit clauſula, inchoata facta &c.*

14 *Statuto cauetur quòd iudex expediat proceſſum uel accuſationẽ intra duos menſes probata accuſatione, intra legitimum tempus: opponitur de falſo contra teſtes, an talis inſtantia prorogetur: ita quòd ſi iudex non expediat cauſam, non incidat in pœnam.*

15 *Poteſtas cognoſcere non poteſt de maleficiis commiſſis per ſex menſes ante initium officii ſui, modo ante iapſum termini inquiritur, ſed inquiſitio non habet ſubſtantialia propter quòd ſit alia recta, ſed poſt ſex menſes dictos: an poterit delictum tunc puniri.*

16 *Limitatur primò uerſiculus præcedens qui incipit, ſtatuto cauetur, ſi iudici ex actis conſtet de innocentia accuſati.*

17 *Limitatur ſecundò ſi accuſatus accuſaret ſuum accuſatorem ex eo quòd dicat eum produxiſſe falſos teſtes.*

18 *Accuſatus de homicidio ſi in medium exceptionis dicat teſtes falſos eſſe, differtur quæſtio homicidii.*

19 *Limitatur primò dictum præcedens, niſi iudici conſtet, quòd in fraudem & cauſa litis differendæ talis exceptio proponatur.*

10 *Limitatur ſecundò niſi imputari poſſit accuſato, quòd nimis ſe arctaret ad opponendum exceptionem prædictam.*

11 *Aduocati cautè faciunt ut accuſatus de homicidio accuſet accuſatorẽ, quòd teſtes falſos producit uel excipiat contra teſtes de falſo.*

ANGELVS.

13 * EST etiam talis clauſula utilis: quia ſi ſtatutum dicit quòd poteſtas non poſsit cognoſcere de maleficiis commiſsis ante inchoatam proceſſum per annum. Modo pone quòd aliquis commiſit maleficium quòd a habet cauſam permanentem[a], utputà quia in loco prohibito fecit ædificiũ quod adhuc durat: uel facta fuit quædam liga uel coniuratio prohita, iam ſunt tres anni & adhuc durat, an poſsit de hoc crimine cognoſci. Gloſſ. in l. eum qui. §. in popularibus. ff. de iureiuran. uidetur uelle quòd non. In cõtrarium facit l. j. ff. de uſufruct. accreſ. & in l. eum qui. & quod not. Barto. ff. de fur. facit l. fi. §. fi. cum glo. de his qui deiece. uel effude. & b prędicta procedunt ſi ſtatutũ dicat, ſi quis habuerit ædificium in platea, ſecus ſi dicat, ſi quis ædificauerit: quia tunc inſpicimus tempus ædificationis: & abinde currit præſcriptio, ſi hoc notum erat, ſecus ſi factum eſſet clã: ut l. ſemper. §. annus. ff. quod ui aut clam. ita dicit Barto. in d. §. in popularibus. de quo plenè in cle. j. de conſan. & affi. per Pe. de anc. facit l. inficiando. §. infans. ff. de fur. & qđ ibi no. Bar. ubi ponit an unus ludus continuatus ſit unus ludus uel plures ludi. dic ut ibi per eum: quia non eſt materia noſtra. Et aduertas ꝙ illud ſtatutum quod dicit, quòd poteſtas nõ poſsit cognoſcere de maleficiis ante ſuum officium per ſex menſes commiſsis: intelligitur & intelligi debet principaliter, nõ autem ſecundario & incidenter. Vnde ſi de alio inquiratur uel agatur, & poſtea incidenter & ſecundario deducatur unum delictum commiſſum ante annum, quòd poteſtas poterit cognoſcere & punire. Ita dicit Bald. in authen. qui ſemel. C. quomodo & quãdo iudex. & pro hoc facit quod not. Bart. in l. ſi quis nec cauſam. ff. ſi cer. peta. in illa quæſt. an ualeat ſtatutum in fauorem bannitorum: ubi dicit quòd ſic, quando ſit in fauorem reipublicæ principaliter & in cõſequentiã: & neceſſario reſultat utilitas bãnitis: ſecus ſi principaliter in fauorem bãnitorũ ſtatueretur: de quo ibi per eũ: facit l. interdũ. §. qui furẽ. ff. de furt. * Quid autẽ ſi ſtatuto caueтur quòd ſi iudex expediat proceſſum intra duos menſes, uel accuſatio finiatur in inſtantia duorum menſium, & probatur accuſatio, uel inquiſitio intra legitimum tempus: ſed opponitur de falſo [b] contra teſtes an talis inſtantia prorogetur: ita quòd ſi iudex non expediat cauſam non incidit in pœnam. Iſtam q. format Cy. & Bal. in l. j. C. qui acc. nõ po. & ibi finaliter concludit Bald. ſecundum aliquos, quòd iudex condemnet ſaluo & reſeruato quòd ſi apparuerit poſtea quòd teſtes falſum dixerint, quòd condẽnatio habeatur pro nõ facta, & interim nõ poteſt fieri executio: ut l. ſi pecuniam. ff. ſi cert. petat. Sed Cyn. & Ray. tenent ꝙ debet ſuperſedere in prima, & cognoſcere de teſtiũ falſitate: & prima inſtãtia prorogata intelligitur, quia iudex cum de uita hominis agatur, debet multũ ponderare: ut in auth. ut iudi.

ſine quoquo ſuffra.& l.ſi quis ultro. ff.de quæſtionibus.in ij.colū.Et hoc uerum eſt,ſi illi teſtes qui neceſſario faciebant probationē, redarguūtur de falſo.Si autē præter eos qui redarguūtur,remanet probatio ſufficiens nō ſuſpēderetur:ut C.de quæſtio.l.j.facit l.j.in fin.ff.quemadmodū teſta.aper.ita dicit Bal.in d.l.j.C. qui accu.non poſ.ubi iſtam quæſtionem uide latius.

15 *Et aduertas diligēter, pone ut ſupradictum eſt, quod de maleficiis cōmiſsis retro per ſex menſes,ante initiū ſui officii, poteſtas cognoſcere non poſsit.modo à die cōmiſsi maleficii antequā trāſcāt dicti ſex mēſes,poteſtas inquirit, uel per accuſationē proceditur de dicto maleficio, quæ tamē inqſitio ſeu accuſatio de iure non habet ſua ſubſtātialia,fit emendatio inquiſitionis uel accuſationis.& ponūtur ſubſtātialia poſt dictos ſex menſes à die cōmiſſi maleficii:an illud fieri poſsit & tale delictū puniri. Reſpondeo quòd non.ita ſingulariter dicit Bart.quòd de facto determinauit in l.edita.in ij.colum.uerſic.& per hæc determinatur quæſtio &c.C.de eden.alleg. ff.de adulte.l.accuſaturus.quod not. ſingulariter.

ADNOT. a ¶ Permanentem. *Adde Moder.in d.§.in popularibus. & Pet.de anc.in conſi.iiij.Ber.*

b ¶ De falſo contra teſtes. *Adde tu & uide de hoc per Abba.in conſilio xvj. in ij.uol.& Barba.in conſi.xxxvj.incip. præclare ſcribitur.*

AVGVST. Item inquantū tacta eſt ſupra illa difficultas: an quæſtio falſitatis faciat ſupſederi in cauſa principali. Addatis quòd reperio Alber.de roſa.in duobus locis latiſſimè diſputaſſe iſtam difficultatem. Primò in l.fina.C.ſi ex fal.inſtru.Secūdò in quæſtionibus ſtatutorum in prima parte q.lxxiij.quæ incipit,modo ſubiicio quæſtionem diſputatam per domi. Richardum quæ talis eſt. ex forma ſtatuti tenetur rector intra lx.dies terminare cauſas criminales,ſub certa pœna.ſubdit,contingit aliquem fore accuſatum de homicidio, & probatum eſt per teſtes. Ipſe accuſatus ulterius arguit & accuſat teſtes falſos,uel opponit teſtes eſſe falſos,an hoc pēdēte ſine metu pœnæ poſsit iudex differre ultra lx.dies illā primā cauſam criminalē de homicidio.& dicit ꝙ certè illa lex ultima.C.ſi ex fal.inſtrumē.multùm facit quòd differri debeat,quia ſi ſententia lata fuiſſet prętextu falſorū teſtiū retractaretur per totum titu.C.ſi ex fal. inſtru.& per l.diuus.ff.de re iudica.Ergo multò fortius differri poteſt.Subdit tamen ipſe Alberi.ꝙ Richar.in loco ſuprà allegato poſt multa ſubtiliter allegata ꝓ & cōtrà determinauit oppoſitum:quia non poteſt dici quæſtionē homicidæ differēdam, niſi hac ſola ratione:quia ſi teſtes de falſo cōdemnarentur, accuſatus de homicidio eſſet purgatus,& ad hoc tēdunt omnia iura ꝓ hac parte p ipſum allegata:dicit ergo Albe. eſt ergo ſolū hoc attendendū utrū acta in quæſtione falſi præiudicēt in quæſtione homicidii,quia ſi præiudicant,oportet differri,aliàs nō. Quòd autē nō præiudicent,nec opitulētur, uidetur caſus in l.is q reus.ff.de pub. iud.ibi dum dixit in tex. quòd nō relatione criminum, ſed innocentia reus purgatur. & pro hoc eſt bonus tex.in l.ij.§.ſi publico.ff.de adult.reſtringit

ſtringit tamen ſe ibi Alber.niſi referatur tale crimē, qđ adeò eſſet præiudiciale,ſi cōſtat illud eſſe commiſſum,non ſit poſsibile, de quo prior accuſatur fore commiſſum,ut eſt exemplū in l.j.C.qui accu.nō poſ.multò ergo fortius non releuat, quando crimen non in accuſatorē, ſed in tertiam perſonam,puta in teſtes proponitur ad pœnā eis imponendā: quia tunc res inter alios acta &c.per totū. quomodo ergo acta in cauſa falſitatis poſſent præiudicare accuſationi homicidii,qui nec receptioni, nec iuramento eorum fortè præſens erat? certè nullo modo.C.quibus res iud. non nocet.l.penulti. ut intelligatur non ſolum in eodem facto, ſicut gloſſ. intelligit, ſed multò fortius in diuerſis: ut in quæſtione noſtra. Item uidetur ad hoc l.expreſsè.in l. Lucius.ff.de his qui no.infa.& cap.ij. extrà de ordi.cogni.ubi diffinitur ſuper crimine. contrà aſſertio teſtium nō præiudicat teſtibus:ergo nec ecōtrà teſtes debent præiudicare cauſæ homicidii, eadem ratione, quia res inter alios acta &c.concludendo ergo determinauit ipſe Richar. ut refert ibi Albe.ꝙ ſuperſederi non debet in ipſa cauſa criminali, propter accuſationem de falſo, cùm una alteram non contingat: & ſi teſtes deponerent in cauſa falſi eum uiuere
16 qui occiſus dicitur.* Limita tamen hoc, niſi iudici cōſtaret hoc ex actis, habitis in cauſa homicidii de tali innocētia accuſati, quia tūc eſſet ferēda ſententia abſolutoria: imò etiam ſi hoc conſtat in executione ſententiæ,ꝙ ille uiuus eſt, qui dicitur occiſus,quia illa ſententia criminalis nō eſſet executioni mandanda,ſed ſeruaretur id quod dicitur in l.j.in fi.ff. de queſt.& in l.diui fratres.ff.de pœ.
17 * Secundò limitat Bar.prædicta, niſi ille qui eſt accuſatus de homicidio accuſaret accuſatorem ſuum ex eo, ꝙ dicit falſos teſtes produxiſſe:quia tunc quæſtio homicidii differri debet, quia ſententia ſuper falſo lata pręiudicialis eſſet queſtioni homicidii:allegat l.fin.§.ſi prædictum.C.de fide inſtru.& quia incidēter iſta queſtio falſi detegit accuſationem homicidii fore calumnioſam, & qualitercunque conſtet iudici in cauſa homicidii procedere nō debet.l.qui cum maior.§.pręſens.ff.de bo.lib.Et ideo in ea cauſa falſi,iāquam præiudiciali prius cognoſcendū eſt.l.j.C.qui accu.non poſ. Subdit tamen ibi Albe. ꝙ ſi extraneus, non ille qui accuſatus eſt,accuſaret de falſo:tunc cauſa homicidii non differtur,per ea quæ
18 ſuprà dicta ſunt. * Subdit tamen ꝙ ſi accuſatus de homicidio in modū exceptionis dicat teſtes falſos eſſe: tunc differtur queſtio homicidii cùm ſit præiudicialis:ut dictum eſt. Limi-
19 tat tamen hoc *,& temperat, niſi iudici cōſtet ꝙ in fraudem,& cauſa litis differendæ talis exceptio proponitur:ut l.j.C.de iur.cal.& l.ſatis aper
20 tè.C.de fal. * Item limitat hoc, niſi imputari poſsit accuſato,ꝙ nimis ſe arctaret ad opponēdum exceptionē prædictam, in l.petēda.C.de tempo. in integ.reſtit.& l.nemo.C.de temp. appel. ſecus ſi ſibi non poſsit imputari:quia accuſator circa finem duorum menſium producit dictos teſtes: quia tunc excipiens auditur,&poteſt differri ultra ſine metu pœnæ.l.ſi.C. de adul.quantuncunq; enim ſtatutū ſit ſtrictum,tamē recepit hanc interpreta

pretationem à iure communi:ut iuſta & neceſſaria cauſa intelligitur ex cepta.l.ſi ſerui.C.de noxa.l.ut gradatim.§.ſed ſi lege.ff.de mune.& hon. & facit mentionem etiam ibi Alber. quomodo Cy.in d.l.j.C.q accu.dicit, ꝙ exiſtēte iſta quæſtione de facto in palatio Bononię quidā doc.aliter dicebant,ꝙ propoſita quæſtione falſi à quocunq; ſuperſederi debet indiſtinctè in quæſtione homicidii:& ibi recitat uerba Cyn.quæ poſuit in d.l. j.C.qui accuſ.dicit tamen ꝙ opi.Richar.uera eſt de facto iuris rigore:licet opinio doct.Bonoñ.mitior ſit,&
21 æquior:* cautè ergo faciunt aduocati ſecundū ipſum, ut accuſatus de homicidio accuſet accuſatorē ſuum,qñ teſtes falſos produxit,uel excipit cōtra teſtes de fal. Adde tamen ꝙ Sal. in l.ſi docueris.C.de fal. poſuit etiā iſtam materiam.adde Gand.in materia,in tract.malefic.in rub.de falſa.& falſitatib.in uer.ſed pone ꝙ aliquis producit contra me in cauſa quoddam inſtrumentum, uel teſtamentū. & uide doct.maximè Bal.in l.Lucius. ff.de his qui not.infa.

SVMMARIVM.

1 *Inquiſitionis copia,quare mittatur ad cameram actorum communis.*

Die xxv.Nouembris.

QVI dominus Iudex, ut ſupra, pro tribunali ſedens cōmiſit publico, & iurato nuncio,quod copiam dictę inquiſitionis ſecum portet:& dimittat ad cameram actorum commu-
1 nis Bononiæ. * Iſtud autem fit ex forma ſtatutorum locorum, ne iudices pro libito uolūtatis poſſint mutare formam inquiſitionis. & ſic auferre defenſionē reo,quoniam oportet ꝙ ſemper inquiſitio ſit conformis cum exemplato, & tranſmiſſo ad cameram: ut l.ſi quis ex argentariis.§.pertinere.& ibi Bart.ff.de edē. & l. Sempronius Proculo.ff.de le.ij. Et etiā poteſt dici ꝙ hoc eſt iure introductum. Nam ſicut in ciuili libellus porrigitur de pluribus libellis unus iudici,alter parti:ut in authen. offeratur.C.de lit.conteſta.& in l.j.& ibi Bar.ff.de eden.ita eſt in criminali mittēdo copiam ad camerā ſuperioris:perinde ac ſi iudex inquirens,qui tenet locum partis: ut not.Bartol.in l.ij.§.ſi publico.ff.de adulte.ipſe det unum libellum ſuæ inquiſitionis, quem debet tranſmittere ad ſuum ſuperiorem inter ipſum & reū:cum quo reo ipſe iudex inquirens debet litigare.

AVGVST. Tu autē in hac materia adde, & dic quòd uera eſt iſta concluſio,ꝙ de iure cautum non eſt ꝙ hæc copia inquiſitionis tranſmittatur ad cameram ſuperioris:& licet do.Ang.hic alleget Bar.in d.l.argētariis.& in d.l.Sempronius Proculo. tamen Bart.ibi nihil dicit in terminis de hac materia, niſi quòd Moderni repetentes c.qualiter & quando.extra de accuſa.faciunt mentionem de hac tranſmiſſione, ſed parū curo de hac tranſmiſſione:quia eſt parui momenti, niſi ex lege municipali hoc ſancitum eſſet,licet quòd aliàs ex tali inquiſitione nō poteſt ſequi condēnatoria: niſi ad cameram copia inquiſitionis tranſmittatur:&in multis partibus Italiæ talia ſtatuta non ſunt, imò ſine trāſmiſſione iſtius copiæ tenet ipſa inquiſitio. Audiui aliàs à maximis practicis,ꝙ ideo in ciuitatibus ubi uigēt huiuſmodi ſtatuta,ratio finalis

nalis fuit, ne introitus fiſci fraudetur p iudices, ut ille q propter aliquod delictum ueniret condemnandus in centum, uel bona ſua confiſcari deberent, iudices ipſi, uel propter amicitiam, uel propter ſordes condemnarent in minus.

SVMMARIVM.

1 *Inquiſitionis copia una cum citatorio, ut plurimum ex forma ſtatutorum loci debet trãſmitti, quod ſeruandũ eſt.*

2 *Delictum in citatione generaliter non explicitè per circunſtantias loci, & temporis debet contineri.*

3 *Inquiſitionis copia cum citatorio cõmuniter ex forma ſtatutorum ſemper mittitur & ita practicatur.*

4 *Iudices cauti, habita qualiquali informatione de delicto, iubent reum capi, quando pœna eſt corporis afflictiua, ne facta citatione uerbali aufugiat.*

5 *Citatio in ciuili, an debeat continere copiam libelli, quando quis citatur ut ueniat ad reſpondendum libello.*

6 *Citatorium an debeat exprimere crimen pro quo quis citatur, uel ſufficiat citari quod compareat ad ſe excuſandum à quadam accuſatione porrecta contra eum.*

IVDEX commiſit quod Caius prædictus, & alii inquiſiti citarentur.
1 * Vt plurimũ ex forma ſtatutorum loci requiritur, quòd copia
2 inquiſitionis una cũ citatorio [a] trãſmittatur: quæ forma ſeruanda eſt. quinimo dico quòd etiam iſtud uidetur eſſe de iure. Nam ſicut in ciuili quando quis ad reſpondendum libello citatur, ſemper cum citatorio: uidetur quòd debeat mitti copia ad reum, aliàs autem non eſſet reus ſufficienter inſtructus ad quid citaretur ad actoris petitionem: & ſi nõ compareret, non eſſet contumax, nec cõtra eum, ut cõtra contumacem poſſet procedi: ut uidetur text. in authẽ. de litigio. §. ad excludendas. in prin. coniuncto §. fin. & not. plenè Barto. & Imol. in l. ſi finita. § Iulia. ff. de dã. infect. & ibi Imol. ergo idem erit in criminali in quo ad ſimilitudinem ciuilium proceditur: ut l. abſentem. ff. de pœn. & quod in criminali debeat copia totius inquiſitionis, unà cum citatorio mitti, ut. no. gl. & doc. in ca. præterea. de dilatio. & vij. quæſt. c. ſi
2 primates. quod intellige * generaliter, uidelicet quòd cõpareat ad reſpondendum ſuper tali delicto: non autem requiritur quòd explicitè delictũ in citatione deducatur, per circunſtantias loci & temporis: ut l. j. C. de exhib. reis. ubi dicitur quòd poſtquam reus citatus ueniret, iudex debet explanare quæſitum, & dicere quare citatus fuerit, ex quo manifeſtè apparet quòd in hoc citatorio nõ fuit expreſſum. ita dicit Bar. in extrauaganti, ad reprimendum. in uerbo, per edictum. Et Pet. de Ancha. in cle. j. de foro compet. in uerſicu. no. &c. qđ no. ſed fortè quia cõmuniter tenetur, quòd in ciuili non ſit neceſſe, quòd copia libelli tranſmittatur cũ citatorio: ut no. Bar. in d. § Iul. & Cy. in auth. offeratur. ita etiam in criminalibus nõ eſt neceſſe de iure, quod cum citatorio mittatur copia inquiſitionis, niſi modo & forma, ut ſtatim dixi ſecundum Bart. in dicto loco in uerbo. per edictum. ſed ſufficit ſi citetur ꝙ ueniat reſponſurus inquiſitioni contra eum formatæ: ut etiam no. Bar. in l. inter accuſatorem. uerſi. pro declaratione &c. ff. de pub. iudi.
3 & ibi uide Imo. * ſed communiter ex for

ex forma ſtatutorum ſemper mittitur copia inquiſitionis cum citatorio: & ita practicatur, & hæc obſeruantia fundatur ex glo. in dicto cap. præterea. Sed Salicet. in l. abſentem. C. de accuſa. uerſicu. quæro tertio, an in ſchedula &c. tenet quòd ſufficit ꝙ citetur quòd ueniat ad reſpondendum cuidam inquiſitioni, contra eũ formatæ, per dictam l. j. C. de exhibitione reo. Et hoc fuit utilitatis cauſa ne rei ſcientes crimẽ de quo ſunt inquiſiti, fugam arripiant.

4 * Sed cauti iudices prouident, quia habita qualiquali informatione de delicto iubent reum capi, ſi crimen ſit tale ꝙ pœna ſit corporis afflictiua ne uerbali citatione præcedente reus aufugiat: ita dicit Salicet. in dicta l. abſente. & in dicta l. j. Et in effectu tenet id quòd dicit Bart. in dicta extrauaganti ad reprimendum. in uerbo, per edictum.

ADNOT. a ¶ Cum citatorio. *Adde & uide Anto. de prato ueteri. in eius conſi. quod eſt pen. inter con. Barba. Bernard.*

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde, quòd iſte doct. tract. hic duo.

5 * Primũ eſt, an uera ſit iſta cõcluſio quòd opus ſit in ciuili, quòd in citatione mittatur copia libelli, quãdo quis citatur in citatione quòd ueniat ad reſpondendũ libello. Secundum, an in criminali debeat mitti copia libelli. Quo ad primam concluſionem, adde pro nunc quod Franc. tigri. in rubri. C. de eden. dicebat per nota. ibi per glo. in rub. dum glo. dicit ibi, quòd illa editio de qua in illo titu. eſt præparatoria iudiciorum, ꝙ ibi glo. erat in terminis quòd copia libelli debeat mitti ipſi reo in citatione, quia in illo tit. tractatur de editione libelli: ut l. edita. C. de edẽ. igitur &c. & uoluit Dy. in d. §. ad excludendas. & Guil. de cu. in d. l. edita. licet Bar. in dicta rubr. C. de eden. aliter uideatur ſentire. & ideo gloſ. & doct. in capit. ij. extrà de libel. oblat. uidetur uelle, quòd miſsio copiæ libelli cum citatorio non ſit neceſſe, imò quod teneat illa prima citatio, abſque miſsione libelli. Bene uerum eſt quod Paul. de caſt. in d. §. Iulianus. dixit, quòd quò ad hoc ut poſsit perueniri ad primum decretũ, opus eſt ꝙ in copia libelli mittatur cum citatorio: ſed quò ad hoc ut citatus cõparere teneatur, uel multari poſſit, nõ requiritur quòd copia libelli mittatur cum citatorio: primam tamen partem tenuit Io. de deo, ut refert Ioã. an. in addit. Spe. in tit. de libel. oblat. in §. j. ſed ipſum reprobat Io. an. in addi. Spe. in tit. de citatione. §. iam de citatione. uer. uiſo. & in di. uer. uiſo, ibi Spec. dicit ꝙ ad cautelã tenoris libelli debet inſeri in citatione, ſed ad hunc finem, non ad finem cõparitionis, ſed ad hoc ut reus conuentus habeat amplius inducias deliberatorias. quam concluſionem limitauit Ant. de but. in d. cap. præterea. extrà de dilatio. pro opin. tamen contraria multùm facit tex. in l. fi. C. de anna. except. inducendo illũ text. à ſpeciali prout põderabat ibi Ang. & ibi erat caſus ſpecialis, in quo requiritur quòd citatio contineat in ſe libellum. alter caſus eſt dicit ipſe in l. fin. C. de duob. reis. & per doc. ibi. Ergo in contrarium eſt ius commune. Pro alia opi. uidetur text. in l. fina. C. de iure dot. impe. quem ponderabat ibi Bald. quod imò opus erat ꝙ in citat

in citatione mitteretur copia libelli, ad hoc ut citatio comprehẽderet citatũ. Ang. uerò in l. ſi ſeruum. §. nunc uideamus. ff. de uerb. oblig. in principio, multũ exclamabat ibi in hac materia de illo text. quòd ibi erat caſus quòd licet in citatione non debet mitti copia libelli: tamen quo ad hoc ut fiat interruptio præſcriptionis op⁹ eſt quòd in citatione mittatur copia libelli. caſus eſt ibi in d. §. nunc uideamus. de quo text. Angel. ibi faciebat maximum feſtum, quicquid ſit. dic tamen quæ dixit Ang. ſecundum Cyn. in l. ſicut. C. de præſcriptio. xxx. annorum, quòd de conſuetudine nõ ſeruatur quòd copia libelli mittatur cum citatorio: licet Iac. butr. ibi dicat quòd de iure mero debeat mitti copia libelli: omnino uide Ang. in dict. 6 l. ſicut. *Quò ad ſecundam concluſionem, adde quæ dixit Bal. in l. nullius. C. de exhib. reis. qui dixit, quòd ibi in illo tex. eſt argumentum quòd in citatorio non eſt neceſſe exprimi crimen pro quo uocatur, ſed ſolùm quòd citetur quòd debeat cõparere coram iudice ad ſe excuſandũ à quadam accuſatione porrecta cõtra eũ: ſed in citatione nõ dicat de quo crimine. ſi enim oporteret in citatorio exprimi crimẽ, nõ eſſet neceſſe ulterius explorare id quod dicit ibi in illo tex. qa iam eſſet inſtructus. ſed do. Card. in cle. ij. ut li. penden. tenet expreſsè, quòd imò in criminalibus in citatione omnia debent exprimi ipſi accuſato, per tex. cũ gl. in c. Maximianus. lxxxj. diſt. & per d. c. ſi primates. Adde tamen do. Abb. notanter loquẽtem in c. licet in beato Petr. extrà de accuſ. qui dicit, quòd illa doctrina Bart. in l. inter accuſatorẽ. de directo eſt contra text. in c. ſi primates. ſuprà alleg. Unde do. Abb. temperat dicta Bar. in hac materia, ibi uide. de materia autem iſta an in ciuili, uel criminali opus ſit, quòd copia libelli, uel accuſationis debeat inſeri, uidenda eſſent dicta Mod. in d. c. ij. extrà, de dilatio. & in d. c. qualiter, & quando. in repor. & Hoſt. & do. Anto. de butr. in c. paſtoralis. §. quoniam. extrà, de reſcri. & ibi uide Moder. & ibi Imo. in iiij. col. Io. de ana. in d. ca. licet. & per Barto. in l. fina. C. de anna. excep. per Anto. de butr. in cap. j. de libel. obla. & multùm eleganter loquitur Petr. de anch. in cle. ij. extrà ut lit. penden. quem omnino uide in cauſa ciuili. & aliquid ibi per Imo. Abb. in c. j. de dilat. in pe. col. per Cyn. in l. ſicut. C. de præſcrip. xxx. ann. per glo. in d. cle. ij. in glo. fin. per Bal. in auth. qui ſemel. C. quomo. & quãdo iud. in uer. quęro quando dicatur. & uide bonum tex. cum glo. in c. indicas. iij. q. ix. & c. ſi epiſcopus. iij. q. ij.

7 *Terminus ad comparendũ, & reſpondẽdum libello, ſicut datur in ciuili, ita & in criminali. ſed ſtatuta ſeruanda ſunt, quæ communiter alium ſtatuunt terminum.*

8 *Iudex uel ſtatutum ſi concedit minorem dilationem, quàm faciat lex, quid erit faciendum.*

ANGELVS

7 *ET eſt notandum, quòd ſicut in ciuili datur terminus ad comparendum, & reſpondendum libello: ut not. in d. auth. auferatur. & in l. fina. ff. de fer. & ita etiam in criminali: ut l. j. C. de exhibend. reis. Sed communiter per ſtatuta dic. l. j. eſt ſublata, & alius terminus ſtatuitur: unde ſtatuta ſunt obſeruan. & attendẽda.

Quid

8 Quid ſi iudex uel ſtatutũ concedit
minorẽ dilationẽ quàm cõceſſa ſit
per d.l.j.an integra dilatio ſupplea
tur à iudice uel à iure?uidetur quòd
ſic.per not.per Bart.in l.j.ff.de iure
delib.In contrarium uidetur & ma-
ximè quando iudex poſsit dilationẽ
a legalẽ abbreuiare[a]:ut l.ij.& ibi ple
nè per Bar.ff.de re iudi. Sed ego di
ſtinguo,aut ſtatutũ minuit dilationẽ
legalem: & hoc clarum, quòd fieri
poteſt: quoniã ſtatutũ eſt ius ciuile
nouum,quod tollit antiquum: ut l.
omnes populi.ff.de iuſti.& iure.aut
iudex facit illud ex ſuo officio: &
tunc aut facit ex cauſa, & ſi eſt iuſta
cauſa, facere põt:ut d.l.ij.ff.de re iu.
quam cauſam exprimere debet in
actis,cum ſit decretum uel ſententia
interlocutoria ut uideatur utrũ gra
uauerit partẽ necne:facit l.qui teſta
mento.& ibi gl.& Bart.ff.de excuſa.
tut.& facit quod plenè not. Ang.&
Imo.in l.qui Romę.§.duo fratres.ff.
de uer.obl.& quòd iſta cauſa poſsit
minorare,facit l.reis.C.de pœn.& l.
cõſtitutiones.ff.de appel.& l.ſi quis
filio.§.irritum.ff.de iniuſto, rup.ir-
ritóque teſta.& l.pronunciarum.C.
de fer.ſecundum delicti qualitatem
& delinquentis.

ADNO. a ¶Abbreuiare. *Adde tu & uide nouiſsi.in d.l.ij.& in l.ſi finita.§ Iul.ff.de dam.inſe.& uide Rom.in cõſ.ccccxcvij.qui magnifacit dictũ Bart. in l.iiij.§.prætor ait.ff.de dam.inf.* Ber.

AVG. Tu autem in hac materia adde & cõſydera,quòd iſta quæſtio dependet ab illa,an in dilatione legali quæ aſsignatur cum miniſterio hominis,iudex poſsit illam augere & minuere,& multi tenuerũt, quòd cũ cauſa talis dilatio poſsit augeri & minui,per l.nõnunquã.ff.de iud. coniuncta l.ad peremptorium.eod. titu.& iſtam opi.tenuerunt gl.Ioan. An.in c.cupientes.§.quod ſi per uiginti.de electione.in vj.in uer.xv.& glo.in auth.offeratur.C.de litis conteſt.in uerbo,uiginti.ſequitur Iaco. de Are.in l.j.C.de dila.& ibi Cyn.& no.in l.ſiue pars.eo.tit.& Cyn.ſequitur in auth.ei qui.C.de tẽp.appella. & Cy.in auth.qui ſemel.C.quomodo & quando iudex.& Iac.de Bel.& Ang.in auth.de exhiben.reis.in §.j. & Iac.de Butr.in l.ad perẽptorium. & Bal.in l.de die.ff.qui ſatiſ.cog.& Bal.in auth.iubemus.C.de iudiciis. & Bal.in d.auth.ei qui.& Guiliel.de cu.& Iaco.but.in l.de die.& Dyn.in l.iiij.§.ſi quis.ff.de re iud.Quinimo Bar.in d.l.ij.ff.de re.iu.expreſsè uoluit, quòd omino dilatio legalis ex cauſa poſsit mutari,& multa allegat ibi.& uide per te ibi.& iſtã opinionem tenet glo.in §.ſancimus.in uerbo,xx.in auth.de exhiben.reis.& domi.Anto.in c.cũ ſit Romana.de appella.& in c.præterea.extra de dila. Aduerte tamẽ:quia iſta non uidentur ad propoſitum, quia loquuntur in ciuilibus,ſed nos loquimur in criminalibus:unde in criminalibus dilatio legalis nõ poteſt mutari, ut uoluit Cyn.in terminis.in l.j.C.de requi.reis.propter magnitudinẽ iudicii allegat in argu.l.fi.C.de requirẽ. reis.facit quod no.Pet.& Cy.in auſ. qui ſemel.C.quomodo & quando iudex.Sed aduerte quia iſta concluſio eſt falſa: quia imò in criminalibus iſtæ dilationes etiam poſſunt mutari.& in terminis noſtris in caſu dictæ l.ij.C.de exhiben.reis.allego Specu.in tit.de citatione.§.nunc de

tempo.in fi.& Bal.in d.l.j.& Inno.& communiter canoniſtæ in.c.ad petitionem.extrà de accu.& Bald.in l. ij.C.ut intra certum tempus.& Spec. multa allegat ibi in dicto §.nunc de tempo.omnino ipſum uide:& melius:& iſtam partem teneo, quia in criminalibus proceditur ad inſtar ciuilium.l.abſentem.ff.de pœnis.licet Bal.uideatur innuere cõtrà,in auth. qui ſemel.in ij.col.C.quomodo & quando iudex.& in d.l.de die.& in d.l.j.C.de requiren.reis.& in d.auſ. iubemus.& in l.ſi ea.in penul.col.C. qui accuſare.in illa q.quã ponit de ſtatuto quo cauetur,quòd cõtumax ponatur in banno in quo ei aſsignetur terminus octo dierũ,intra quem ſi non cõparuerit,habeatur pro confeſſo:& ibi uoluit quòd ille terminus non poſsit nec augeri nec minui: dicas quòd ideo hoc eſt: quia ibi pœna imponitur à iure ſub certa forma, debet forma ſpecifice ſeruari:per glo.quam alleg.ualde notabilem in c.j.de milite uaſ.qui contumax eſt.iuncto illo tex. in uerbo,tertiam uacationem.Et adde glo.ualde no.in clemen.prima.de uita & ho. clerico.in uerbo.tertio.& not. Ioan. And.in rubri.de confeſſ.in additio. Spec.& Bal.in l.non ſunt liberi.ff.de ſtatu ho.& Ant.de Bu.in c.tuæ.extrà de cle.nõ reſid.& Bal.in l.ij.C.quomodo & quãdo iudex.papa uerò & princeps indiſtinctè omnes dilationes legales augere & minuere poteſt.tex.eſt notabilis ſecundum Per. de Anch.ibi.& Imo.in c.ex ore.extrà de his quæ fiunt à ma.parte c.iudex uerò dilationem legalem in totum tollere non poteſt.glo.eſt not.in l. quod iuſsit.ff.de re iudic.in fi.in gl. magna.& uoluit Spec.in ti.de citatione.§.nunc de temporum.uerſi.fi. ſed miror,quòd do.Ang.hic non uiderit.& glo.in terminis.in l.ij.C.de exhiben.reis.& text.ibi qui loquitur taxatiuè:nam tex.dicit ibi,non minus xxx. dierũ ſpacium dari debet. & ibi glo.dicit maius tempus poterit ſtatui per iudicem.ſed ſic illa dilatio legalis poterit augeri,ſed minui illud tempus:glo.tacitè uidetur uelle quòd non:& forte illa glo.tenuit,quia text.ibi taxatiuè uidetur loqui: ſed conſidera, quòd indiuiduum huius quæſtionis depẽdet ab iſta,an ſi dilatio legalis quæ miniſterio iudicis aſsignatur, poſsit mutari,licet lex dicat, non minus tẽporis aſsignari poſsit quàm x. uel xx.uel xxx.dierum.& licet Bart.in d.auth. offeratur.uideatur ſentire, quòd nõ iſto caſu.ut uidetur uelle ibi glo.in d.l.ij.C.de exhib.reis.& eſt in terminis noſtris,tamen contraria opi.uerior eſt de iure,quia Iaco.But.tenet cõtrariũ in d.l.ad perẽptoriũ.quod imò ex cauſa poteſt mutari etiã iſto caſu.& Cyn.in d.l.j.C.de dilatio.& no.Bar.in d.auth.qui ſemel.poſt medium.& gl.iuncto tex.in §.omnes.in auth.de litig.& do.Ant.de But.in c. ij.extra de dila.& probatur in d.l. ad peremptorium.cum l.ſeq .ff. de iudic.in uerbo,non minus.iuncta l nonnunquam.ff.de iudic.

9 *Criminalibus in cauſis maximè non eius non poteſt aliquem citare,niſi de mandato iudicis.*

10 *Commiſsio iudicis de citando ſi non appareat : apparente tamen in actis quòd nũcius retulit ſe citaſſe de mandato iudicis , præſumetur præceſsiſſe mandatum.*

ANC

ANGELVS.

9 *ET bene no. quod in proceſſu noſtro iudex commiſit. Ex quo not. quòd nuncius aliquem maximè in criminali citare non poteſt: niſi hoc procedat de iudicis præcedenti mãdato: ut l.fi.& ibi Cy.C.de requi.reis. licet Innocẽ.in c.quoniam cõtrà.de proba.uoluerit ſufficere cõmiſsionem generalẽ.& iſtud dictũ Cy.eſt uerius: ut eſt caſus in l.cũ cle.ibi, memorati.C.de epiſ.& cle.& l.omnes. eo.tit.ibi, ex eius qui regit prouinciam.& pro hoc, quod not.Bar.in l. fi.C.de iur.do.impe.licet Bar.aliter diſtinxerit ſaluando utranque opi. in l.ſi quando.C.de teſtib.ita dicit Lud. in l.ſciendum.de uerb.oblig.

10 *Quid autẽ ſi non apparet de cõmiſsione iudicis facta? reſpondeo, ſi in actis poſtea in relatione nuncii dicatur: talis nuncius retulit ſe citaſſe ex cõmiſsione ſibi, per dominum a iudicem facta, præſumitur[a] præceſſiſſe commiſsionem: ita dicit Cy.& Bal.in d.l.fi.& facit quod no. Bal.in l.cum clericis.C.de epiſ.& clericis. ſecus autẽ ſi de præambula cõmiſſione non apparet, nel etiam in relatione nuncii: ut d.l.fin.

ADNOT. a ¶ Præſumitur præceſsiſſe. *Adde tu Fran.de Are.in conſi.xxxiij ubi dicit quòd cõmunis opi. eſt in contrarium, de quo per Ro in conſ. ccccxcvij.& Abb.in conſi.xlij.in ij.uolu. & an ſi non apparet de relatione nuncij, tamen ſcitati comparent, præſumuntur omnia ſolenniter acta.uide Fran.de Are. in conſi.xxx.& quid ſi non apparet de nomine nuncij in relatione, uide Rom.in conſil.ccxlvj.Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia, an præſumatur, quòd cõmiſsio iudicis præceſſerit nuncio de citãdo aliquem, quòd iſta eſt maxima difficultas quã diſputauit Ro.in l.ſciendum.ff.de uer.ob.& Guido de Suza in l.ad perẽptoriũ.ff.de judi.d.Ant. de But.& doc.in c.j.extrà de iud.Et ſolet allegari, quòd Bart.poſuit iſtã materiam in d.l.ſciendũ.licet in ſua lectura hoc non habet: & Bal.in l.j. ff.de in ius uocã.Inn.Ioã. An.& doc. in c.quoniam contrà.extrà de probatio. & Tancred.in opere ſuo in materia citationũ.in x.q.& Bal.in l. j.§.cura.ff.de offi.præfe.urb.& Bar. in extrauagan.ad reprimendum.in uerb.per nuncium.& Bald.in l.conſentaneũ. in viij.notabili.C.quomodo & quando iudex.Et Sali.in l.tres denunciationes.e.tit.& Imo.in d.c. j.extrà de iudi.Adde Io.An.in addi. Spec.in tit.de citatione.§.ſequitur. uer.unũ autẽ.& Imo.& do. Anto.de But.in d.c.cũ parati.extrà de appel. qui dicunt, quòd imò cõmiſsio iudicis facta de citãdo debet in actis ſcribi, quod eſt contra multas curias, in quib⁹ nõ ſcribitur, niſi relatio nũcii ſe citaſſe de mãdato iudicis, & non cõmiſsio iudicis: & ideo illi ꝓceſſus corruunt. Dicit tamẽ ibi Imol. fortè proceſſus illi ſuſtentarentur, ſi conſuetudo illa diutius eſſet obſeruata quòd cõmiſsio iudicis in actis non ſcriberetur: ſed ſi nõ apparet de cõſuetudine, dicit Imo. quòd proceſſus corruũt.& uide Sali.in l.abſentẽ.in vj.col.C.de accu.& Abb.in d.c.quoniã cõtra.Sed no.quòd Io.And.in d. c.quoniã cõtrà.& refert ibi Abb.dicunt quòd cõmunis eſt obſeruãtia, ut tales commiſsiones de citando nuncijs factæ nõ ſcribantur. Fruſtra ergo diſputamus de iſta materia.

Ego ultra omnes doctores ſcripſi ampliſsimè poſt Modernos in repet.mea.l.ſciendum. ff. de uer.obli. ibi uide,ubi multa alleg. & adduxi aliquas limitationes,dic ut ibi.

11 *Iudex an poßit facere citari in alieno territorio ſubditum ſuum exiſtentem in territorio alieno.*

ANGELVS.

11 *QVAERO,an iudex poſsit facere citari ſubditum ſuum,qui nunc eſt in alieno territorio in dicto alieno territorio. Reſpondeo,aut ſunt plures præſides diuerſarum prouinciarũ ſub uno dominio uel regimine, tunc unus poteſt facere citari in alieno territorio uerbo tantùm: ut l.omnes.§.apparitor. C. de epiſc.& cle.aut ſunt ſub diuerſis dominiis:& tunc non poteſt facere citari uerbo in dicto alieno territorio,ſed debet requirere iudicem illius territorii, quòd citet illum,ut coram ſe comapreat &c.ut d.c.paſtora.de re iudi.facit l.cum unus.§.pen.ff.de bo.auth. iud.poſſ.uel etiam poteſt dici,quòd aut quis citare uult in territorio illius cui iudex citans ſubeſt,ut iudex Aretinus citari uult ſubditum ſuum in ciuitate Florentiæ cui ſubeſt, & tunc non poteſt propter reuerentiam:ut d.cle.paſtoralis. aliàs ſi non ſubeſt poteſt,ut d.§.apparitor.ita dicit Bart.in l.j.§.j.ff.de requi.re.uide Cy.& alios in d.§.apparitor.

AVG. Tu autem in hac materia

a adde Cy.Salic.& Pau.de Ca.ᵃin l.fi. ff.de iuriſd.omn.iudi.& per Io.Cal. in rep.c.de illis.in ix.q.extrà de rap. per Bar.in extrauag.ad reprimendũ in uerbo per edictũ. per Cyn. Bart. Bal.Sali.& doct.in l.omnes.§.apparitor.C.de epiſ.& cle.& per Io.And. & alios in c.Romana.§.contrahentes.de foro compe.in vj.in nouella. per Spec.in tit.de compet.iudi.adi. §.j.uerſi.ſed quoniã iudex.per Pau. de Eleaza.in cle.paſtoralis.extra de re iudi.per do.Anto.de But.in c.fin. de foro compe.circa j.col.per Ang. in ſua diſputatione quæ incip. Bononienſis.in ij.q.principali.& in repetitione l. ſi uacantia.poſt mediũ. C.de bon.uacan.lib.x.per Bald.in l. teſta.qui.C.de teſta. qui ſingulariter limitat iſtam materiam. Aliquid per Bal.in l.requirendi.C.de ſer.fugi. & per Bald.in l.penulti.in xv.col.C.de exec.rei iud.per Bal. in l.in tempus. ff.de hære.inſtitu.Et omnino in hac materia uidẽda ſunt d.Ang.in dicta queſtione ſua,quæ incip.Bononienſis.qui ponit regulã nullam,citationem fieri poſse extra territoriũ: & ponit ſex fallẽtias:& certè multũ mirabiliter & magiſtraliter loquitur.

ADNO. a ¶Et Pau.de Caſt. *Adde tu ultra ea quæ habentur in d.l.fi. Oldr.in conſi.lxxxvij.Franc.de Areti.in conſi.lviij.& conſi.cxxxv.& ibi,an iudex delicti poßit citare extra territoriũ. Et quomodo debeat citari ſubditus exiſtens extra territorium, uide plenè domi. Bartol.Socin. in conſil.clxvij. colum.vj. uerſi.præterea. Et ponit etiam d.Maria. Soci.in rubri.de dila.Ber.*

12 *Citatio ad domum facta, an ſufficiat & arctet citatum.*

ANGELVS.

12 *QVAERO,an ſufficiat citari ad domũ.Reſpondeo quòd ſic:quia ſufficit citari perſonaliter uel alibi, ex quo ueriſimile eſt,quòd in ſui notitiam ueniat,& ſic ad domũ:ita dicit Bar.in d.l.inter accuſatorẽ.uerſ. ſed quæro,ubi debet citari &c.ff.de pub.

publ.iud.& ibi etiam Imol. & uide Salic.in l.abſentem.C.de accu. addas, quæ dicam j. in gloſ.in uerbo, qui iudex uidens,quòd inquiſiti nõ comparent &c.in uer.quãdo autem fit proceſſus contra abſentem &c.

AVG. Tu autem in hac materia aduertas:quia dubito de iſta cõcluſione,per ea quæ latiſsimè ultra do cto.& maximè Modernos ſcripſi in
a l.iij.§.prætor[a] ait.ff.de damn.infe. ubi doctores examinãt iſtũ paſſum, an citatio facta ad domũ arctet citatum:& licet Roma.latè ibi ſcribat & Moderniores latiſsimè:tamẽ multa & infinita ego allegaui ibi,quæ penitus ſunt incognita ipſis: & inter alia ego adduxi illam pulchram doctrinam Pe.de Anch.in hac materia, quam poſuit in cle.j.extrà de iudic. in ultimo notabili,qui limitãdo do. omnes qui dixerunt,quòd uerũ eſt, quòd citatio facta ad domum arctat citatum:hoc uerum in his, quæ ſunt leuis præiudicii, ſecus ſi ſunt maximi uel magni præiudicii: & ita reſpondit ad dicta gl.& doct.& allegat Innoc.hoc uoluiſſe in c.fi.extrà de eo qui mitti.in poſſ.cauſa rei ſer uãdæ.ſed cauſæ criminales ſunt magni præiudicii:ut habetur in l.imperium. & in l. magiſtratibus.ff.de iuriſdictione om.iudic.cum ſimili.ergo uidetur falſa concluſio Bart.hic. ſed omnino uide,quæ dixi, in d. §. prætor ait. quomodo iſta poſſent ſaluari in his quæ ſunt magni præiudicii:quia ibi multa allegaui.

ADNOT. a ¶ §.Prætor.*Adde & uide tu Alex.in d. §.prætor. Rom.in conſi.cccclxiij. Abb.in conſil.lxxxiiij.in j. uolu. Raph.Cu in conſi.cxlvj.& Fulgo. in conſi.lxxvj.& Alexan.de Imo.in conſilio xj.in iij.uolumine.* Ber.

13 *Citatione uerbali, an quis dicatur praueniſſe iuriſdictionem.*

14 *Iudex unus prauenit in citatione uerbali,alius in reali,quia capit reũ perſonaliter, quis iſtorum dicitur praueniſſe.*

15 *Iudex originis prauenit in citando, & iudex delicti in ſententiando quis erit potior.*

ANGELVS.

13 *QVAERO, an ex citatione uerbali dicatur officialis præueniſſe & præoccupaſſe iuriſdictionem alterius officialis.Iſtam quæſt.ponit Bar.in l.ſepulchri.ff.de ſepul.uiola: qui in effectu dicit,quòd per citatio
a nem dicitur præoccupaſſe[a] iuriſdictionẽ:ut l.ſi poſteaquam.ff.de iudi: & iudex quando per proceſſum ſecundi iudicis impediretur,ꝓcedere, poſſet ſuam iuriſdictionem defendere etiam pœnali iudicio:ut l.j. ff. ſi quis ius dicen.non obtemp. Item interdicto uti poſsidetis:ut not.Bar: in l.fi.ff.uti poſsidetis.Si autem non impediretur:utputà iudex loci delicti procedit, & iudex originis non prohibetur procedere, cum hodie non habeat locum remiſsio:ita no. Bart.in d.l.ſepulchri.hoc ultimo lo-
14 co dicta ceſſarent. *Quid autem ſi unus iudex in citatiõe uerbali,alius in reali : quia cepit eum perſonali-
b ter[b] propter delictum?Iſtam quæſt: uidi de facto in ciuitate mea Aretii: ubi ſunt duo officiales eandẽ iuriſdictionem habentes:& iſta quæſtio poteſt determinari,per no. per Bal. in l.poſteaquã. & per no. per Bald. in l.ij.ff.de cuſto.reo. & in l.ij.ff.de pœ. & per Bal.in l.j.C.ubi de cri.agi opor.& no.Bar. in l.Domicianus.ff.

ad Turp.facit quod not.Ioan.And. in c.j.de obli.ad ratio. & quod not. Bal.in addi.Spec.in tit.de contuma. §.ſequitur .uerſi.ſed pone. & quòd no.Bal.in auth.ſed nouo iure.C.de ſer.fugi.uer.pone, quod in ciuitate Peruſii.Et finaliter tenerē quòd potentior ſit citatio realis q̃ uerbalis: & ſic iſte iudex præferatur in proceſſu,qui cepit malefactorē, illi iudici qui præuenit, in citando reum citatione uerbali, per prædicta: & maximè quia ipſe ad ſuũ libitũ poteſt ſuam ſententiã executioni mandare,quod non poteſt ille qui tantum uerbaliter citauit: & etiã cũ hodie non habeat locum remiſsio in criminalibus, ut ſuprà dixi.Igitur facta executione ſecundi iudicis neceſſario ſequitur, quòd ſentẽtia primi iudicis erit fruſtratoria: & opponi poterit exceptio rei iudicatæ cum paruerit primæ ſentẽtiæ,ne bis de eodẽ delicto queratur:ut l.non poſſunt.ff.nau.caupo.ſtabu.& argu. not.per Bar.in d.l.ſepulchri.omnino uide quæ ibi per eum ſcribũtur, quia quis poteſt de eodem delicto dãnari & in loco delicti: & in loco originis.Et imputet ſibi reus qui in uno loco non comparuit, & paruit ſententię:aliàs autem ſi non compareret in loco originis,& nõ paruiſſet ſentẽtiæ iudicis loci delicti, non eſt audiendus: ut l.euidenter.ff.de excep.rei iudic.quod nota:quia ſemel habui de facto Nurſiæ. De ſupradicta autem materia,uide etiam
15 Bar.in l.pluribus.ff.de lega.j.* Quid autem ſi iudex originis præuenit in citãdo,& iudex delicti in ſentẽtiando,quis erit potior?Iſtam q.Cyn.in ſimili format Dy.Bal.& Ray.in d.l. ſi pluribus.ff.de lega.j.& ibi Imol. qui uolũt quòd ille qui primò proceſſum inchoauit, ſit prior,per d.l.ſi pluribus.& per l.j.ff.de officio conſulis.Secundo quia inquirens ſuccedit in locum accuſatoris:ut not.Bar. in l.ij.§.ſi publico.ff.de adul.ſed in acccuſatione præfertur qui primò præuenit:ut l.qui crimen.cũ ibi no. C.de accu.igitur & iudex inquirens. Præterea quando ſecũdũ iudiciũ ita ſe habet ad primũ, quòd lata abſolutoria in primo opponetur, in ſecundo exceptio rei iudicatæ:tunc ulterius procedere non poteſt:ut l.fundum.& l.fundi.& ibi Bar.ff.de exce. rei iudi.Sed in caſu noſtro ſentẽtia abſolutoria in primo impediret ſecundum proceſſum: ergo obſtante pendentia primi proceſſus non poterit procedi in ſecundo.Et hoc etiã habet locũ quò ad confiſcationẽ bonorũ:quia ille præfertur qui primò incœpit inquirere,quod not.

ADNOT. a ¶ Præoccupaſſe. *Adde Ro.in conſi.cccc xj.ubi dicit, quòd quando citatio eſt illegitima, iuriſdi.non eſt præoccupata.* Ber.

b ¶ Perſonaliter. *Adde tu ad omnia hæc quæ ponit Bal.in conſ.cccc xviij.inci.quidam Cagnus de freno.in ij.uol.* Ber.

AVG. Tu autem in hac materia adde, quòd prima concluſio ſuprà tacta uidetur contra text.in l.nõ uidetur.ff.de iudic.ubi habetur, quòd ſola citatio non confert iuriſdictionẽ.Sed reſponde ut eleganter dixit Bar.in l.ubi cœptũ.ff.de iudic.quòd uerũ eſt,quòd à citatione non dicitur eſſe cœptũ,quando non coram ſuo iudice cõuenitur uel coram eo quem poſſet declinare.& ita loquatur dicta lex,non uidetur. ſecus ſi

quis

quis conueniretur qui haberet plures iudices habentes eandē iuriſdictionem & parē, utputa in caſu noſtro, quia poteſtas & capitaneus ſunt iudices in ciuitate Peruſij uel Senis: nā tunc ille qui præuenit per citationem, ille erit iudex, per d.l.ſi quis poſtea.ff.de iudi.ubi notanter dixit Ange.allegando ſingulare uerbum Archi.in c.non eſt.iij.q.vj.quòd iſto caſu non requiritur quòd talis citatio ſit perēptoria, quod not. Item an per capturam perſonæ dicatur prę uenta iuriſdictio. Adde quæ dixit Ang.in l.ſi quis poſtea.ff.de iudic. quòd ſicut per citationē iuriſdictio præuenitur, ita per capturā: nā illa citatio fortior eſt. Vnde capto male factore per poteſtatem pro uno delicto ante proceſſum inchoatū, præuenta dicitur iuriſdictio capitanei, ita ut amodo cognoſcere capitane* non poſsit de eodē.& allegat Ioan. And.hoc uoluiſſe in dicto capitulo primo.de ob.ad ratioci.ſecus ſi poteſtas ſolū libellum accuſationis ſeu inquiſitionis poſuerit in actis, per not.per gl.in l.j.ff.de in ius uocan. Aduertas tamen, quòd præfati doc. non decidunt id quod decidit do. Ang.hic, ſcilicet, ut ſi capitaneus primò citauit uerbaliter, alter ſcilicet poteſtas citauit realiter: & ſic uenit ad capturam poſt citationem incontinenti capitanei, quòd per capturā dicatur præuenta iuriſdictio capitanei: quia dubito de iſta deciſione do.Ang.hic: quia doc.omnes maximè Pau.de Caſt.in d.l.ſi quis poſtea. dicunt, quòd ſicut per citationē uerbalē præuenit iuriſdictio, ita per capturā. Et ita dicit do.Ang.ibi.ſed nō decidunt id, quod decidit do.Ange. 1
hic.imò dicta per Ioan. Andr.in d.c. j.de obli.ad ratio. non decidunt id ad quod dom.Ange.ipſum allegat: ut pulchrè poteris uidere ex dictis Ang.in d.l.ſi quis poſtea. Vnde text. dicunt, quòd per ſolam citationem perpetuatur & præuenitur iuriſdictio.d.l.ſi quis poſtea.ſed non reperio tex.qui dicant, quòd captura iſto caſu fortior ſit quàm prima citatio. Et de materia præuentionis uide omnino Pet.de Ancha.in c.ſignificaſti.extrà de foro compe.& ideo dixit Bal.in l.ſenatus ad ſi.C.qui accu.quòd captura perſonæ dicitur citatio, & ille dicitur præueniſſe alterum per capturam, ſicut ſit per citationem. ſed non dixit Bald.in l.j.id quod iſte doct.uoluit determinare. inquantum autem domi. Ange.tetigit hic aliam q.ſi unus iudex præuenit in citando, alter in ſentētiando, adde quæ latè dixi poſt doc.Moder.ubi multa fuerunt allega.in l.ſi pluribus.ff.de leg.j.

SVMMARIVM.

1 *Nuncius poteſt eſſe etiam infamis.*

2 *Nuncij ſi ex forma ſtatuti debent eligi in conſilio generali, tunc iudex non poſſet à ſe nuncium eligere.*

PETRO publico & iurato nuncio.

Dicta die.

QVOD Petrus nuncius publicus retulit ſe dictos inquiſitos & quemlibet eorum, quoniam ipſos perſonaliter reperire non potuit, citaſſe domi eorum, & cuiuſcunque ipſorum ſolitæ habitationis &c. & omnia alia feciſſe & dixiſſe quæ habuit à dicto d.iudice in commiſsione & mandatis.

* QVILIBET etiam infamis[a] poteſt

poteſt eſſe nuncius, licet ſit publicũ officiũ, tamen datur uilisſimis perſonis, facit l. nec infames. C. de decur. lib. x. & debet à principio iuraſſe, quãdo officium acceptauit, & de iuramento ſuo apparere in actis: ut l. hac edictali. §. illud. C. de ſecundis nup. Si tamen non iuraret uel non appareret de iuramẽto, & officium exercet: ſatis eſt: ut in auth. decernimus. C. de arbitris.

2 *Secundò aduertas, ꝙ ſi ex forma ſtatuti debẽt eſſe electi in concilio generali: tunc iudex à ſe non poſſet nunciũ eligere: quia forma non eſſet ſeruata, aliàs ſecus: ut l. j. C. de ſpor. Sed ſi de ſua electione non apparet: ſi tamẽ ſit in quaſi poſſeſsione ſui officii, ſatis eſt: ut l. Barb. ff. de offic. præſid.

ADNO. a ¶Etiam infamis. *Et adde tu quòd hoc non habet locum in curia Roma. quia ibi infamis non poterit eſſe nuncius. ita Bal in l. ſed & milites. §. ignominiæ. ff. de exec. tut. & adde an nuncio iurato credi debeat, uide per Car. Alex. in c. cum parati. extrà de appel. Pau. de Ca. in conſ. cclxxvj. in prima ſtampa. & conſi. lij. Ro. in cõſi. cccсxcvij. & Alex. de Imo. in conſi. cxxiij. in ij. uol.*

AVG. Tu adde quòd omnia iſta ſunt d. Bart. in extrauagãti ad reprimendum, in uerbo, per nũcium. ſed dubito de prima cõcluſione quam poſuit Bar. ibi. & refert do. Ang. ſcilicet quòd infames, & perſonæ uiliſsimæ poſſunt eſſe nuncii, per ea quæ dixit Ioan. And. in add. Spec. in tit. de teſte. §. j. uer. item quòd eſt ſeruus. qui refert, & ſequitur Guili. de Suza. in l. illicitas. §. illicita. ff. de off. præſi. ꝙ ſeruus nõ poteſt eſſe nuncius, cũ nõ poſsit eſſe teſtis: & tales nũcii ſunt pluſquã teſtes: quia eis ſolis creditur, ut infrà dicetur. ergo dictri. Bar. eſt falſa, quòd uni uiliſsimo credatur: & licet Bar. in dicta extrauagãti, uelit reſpõdere huic motiuo, tamẽ mihi non plenè ſatisfacit.

3 *Citatus in ſuo territorio etiam ſine literis & alia fide, debet nuncio credere, aliàs eſt contumax.*

4 *Nuncius iuratus & deputatus ſeruire poteſtati ſi fuerit uocatus ab inferiore, puta à Bariſello, citatio ualebit.*

5 *Nuncio dicenti ſe aliquem citaſſe, an credi iure debeat.*

6 *Mandato iudicis apparente ſi non conſtet, quòd citans ſit nuncius: & ſi ultra id quod ſibi commiſſum eſt referat, & ſi dicat ſe habere commiſſionem iudicis, an ſibi credatur.*

ANGELVS.

3 *TERTIO citatus in ſuo territorio etiã ſine literis, & alia fide, debet nũcio in citãdo credere: aliàs eſt contumax: ut in auth. de colla. §. eos. Et iudex etiã uni nũcio referenti ſolet credere in ſibi cõmiſsis. C. de epiſ. & cle. l. omnes. §. ſin autẽ apparitor. Iſta ſunt uerba Bar. in extrauaganti ad reprimẽdũ, in uerbo, per nunciũ. & uide omnino Bar. in l. j. §. j. ff. de offi. præfect. urb.

4 *Et tu iudex bene aduertas, ꝙ licet ſit nuncius iuratus & deputatus ad ſeruiendũ uni curiæ unius officialis ſuperioris, utputa poteſtatis, poterit tamen iudex inferior, ut Bariſellus uel executor cõmittere tali nũcio ſuperioris officialis: & citatio facta per dictũ nunciũ ſuperioris officialis ad inſtãtiã minoris officialis ualet: ita dicit Bar. in d. uerbo, per nuncium. quod tene mẽti. Sed poſtquam ſupradicta ſcripſi melius cogitans, & plura uidẽs,

5 dicendum eſt, *an credatur nuncio dicen

dicenti ſe aliquem citaſſe:& dicendum eſt, quòd de iure credi debet: ut not.Bart.in l.j.§.cura carnis.ff.de offi.præfec.urb.& in d.extrauagan. in d.uerbo,per nunciū.Si autem dicat ſe citaſſe Caium,qui Caius dicat contrarium cum iuramento. Ioan. Andr.ponit in c.cum parati. de appell.& Sali.in l.tres denūciationes. C.quomodo & quando iudex. & dicunt,quòd eſt in arbitrio iudicis cui magis debeat credi, an nuncio uel citato,cōſyderata facti qualitate & perſonarum conditione.Et pro iſta parte multū facit,quod not.Cy.in l. ſi quis decurio.in fi.C.de falſis.Bart. autem in d.uerbo,per nuncium. dicit ſecundū Spec.quòd cautela eſſet ſemper mittere duos nuncios, ut in ore duorum uel triū ſtet omne uerbum:ut in c.in nomine domini. de
6 teſti.* Quid autē ſi conſtat de mandato iudicis, ſed non conſtat, quòd citans ſit nuncius,& ſi ultra id quod eſt ſibi cōmiſſum in ſui relatione dicat & referat,an ſibi credatur?Item an ei credatur, ſi dicat ſe habere cō miſsionē iudicis? Et generaliter materiā nuncii, uide latius explicatam quàm per aliquē alium,per Imol.in l.ex conſenſu.§.j.ff.de app.in uerſi. circa primū eſt uidendū &c.uſq; ad uer.reſtat nunc uidere.Et adde quæ dixi ſuper gl.præcedenti.in uerſi.Et nota bene quod in proceſſu noſtro &c.cum uerſic.ſe.Et etiā de materia nuncii,uide Bar.& Sal.in d l.tres. & Ang.& Bal.in l.conſentaneum.C.e. & Bald.in l.neminem. C. de requir. re.& cano.in c.quoniam contra.de prob.Et uide etiam quæ ego ſcripſi in d.l.ex conſenſu.§.fin.&l.ſi finita. §.Iul.ff.de dam.infect.

A V G. Tu autem in hac materia adde ea quæ dixit Ang.in l.ſi uacantia.C.de bo.uacan.lib.x.in j.col.qui dixit,quod ex illo text.poteſt ſumi, ꝙ nuncius uel etiā merus executor teneatur iurare, aliàs nō eſt ſibi credendum,per l.rem nō nouam.C.de iud.§.patroni.& per glo.in d.c.cum parati.& per gloſ.c.prudentia.extrà de offic.deleg.& facit text.in l.iuriſiurand.C.de teſti.& l. comparationes .C. de fide inſtr.& in auth.iuſiurandi.quod præſt.ab his.col.iij.& dicit Ange.quòd is nuncius creditur in his quæ ſpectant ad eorū officiū,nō aūt in aliis: ut no.gl.in d.c.cū parati.& l.magis puto.§.illud. ff. de rebus eorum.& l.j.§.ſanè.ff.de offi. præfe.urb. dumtamen nuncii portēt literas eius,quod aſſerunt ſe in mādatis habere.d.c.prudētia.Subdit tamē, ꝙ ille qui facit aliquem citare ſemper ſit cautus,ut nūcius ſit publicus & iuratus,aliàs merito ſibi non credit, & ꝙ portet ſchedulā cōmiſſiōis ſuæ.pro quo optimè facit ff.de dā.infe.l.iij.§.abeſſe.& ita Peruſii de conſuetudine ſeruatur, & dicit eſſe notādū pro executoribus literarum papaliū,ut non eligant ſibi priuatos nuncios niſi uigore commiſsionis. Nec ob.ff.de arb.l.ſed ſi interpellatur.§.j.ubi arbiter citat uerbo, abſq; epiſtola.& in aut.de exhib.reis. §.ſi uerò.coll.vj.quia illa iura loquūtur ſolū, quādo citatio cōtinet mādatū de parendo,ita quòd illa citatio eſt modici præiudicii:ſed ſi aliud nuncio iūgitur,mādaretur qđ parti,non crederetur ſibi ſine literis, ut dictū eſt.Bal.tamē in l.magis puto.§.ne tamen.ff.de reb.eorū.dixit ꝙ creditur nuncio, quando facit aliquid circa

naturā ſui officii in modicis:ſed in magnis præiudicialibus nō creditur.& idē Bal.in d.c.cū parati.dixit, quòd etiā magis uidetur abſurdū, quòd credatur nūcio aſſerēti ſe citaſſe,etiā ſi nūcius eſt utilis , & cauſa ſit ardua,& abſens iurat ſe nō fuiſſe citatum,ꝙ ſoli nūcio nō eſt credendum.Gof.tamē in ca.quod ſicut.extra de elect.uoluit credēdū eſſe nuncio.& idē Inno.in c.quoniā contra. extrà de proba.& Archi.in c.uenerabilibus.§.idē eſt.de ſent.excō.in vj. & in hac materia adde gl.in cle.j.de do.& cōtu.& glo.in d.c.prudētia.& glo.in d.c.quoniā cōtra.& glo.in c. quòd ſine.extrà de elec.& in c.teſtes quos.iiij.q.iij.& in l.ex cōſenſu.§.fi. ff.de appel.& in l.penul.& fi.ff.de in inte.reſti.& quod nota.in l.cōſentaneum.C.quomodo & quādo iudex. & Cy.in l.ea quæ.C.de accu.& Bal. in l.j.ff.de in ius uocan.aliquid per Barto.in l.cōgruit.ff.de offi.præſid. adde Bal.& Ang.in l.diuus.ff.de in integ.reſti.& Bal.in l.eū quem temere.ff.de iudic.Bal.in c.j.in iiij.col.de milit.uaſ.qui contumax eſt.& Bart. in l.ſtipulatio.§.habet.ff.de ope.no. nun.Bar.in l.à diuo pio.§.in uenditore.ff.de re iudic.plenè per Sali.in l.ea quidē.C.de accu.Hoſti.in ſumma de dolo & contuma.ſuper rubri. & §.qualiter.uerſicu.quid ſi abſens. pulchra uerba Bar.in l.palatinos.C. de colla.fundo.fiſ.lib.xj.& uide Ro. in conſi.ſuo ccccxcvij.qui ponit aliqualiter materiam iſtius glo.

SVMMARIVM.

1 *Citari debet pars,quando inquiſitioni fit additio uel detractio.*

2 *Copia additionis uel detractionis ita debet mitti ad cameram ex forma ſtatuti ſic ut copia inquiſitionis.*

3 *Additio uel detractio fieri debet ante litem conteſtatam,uel ante nomē receptum inter reos.*

Die xxviij.dicti menſis.

QVI dominus iudex ut ſupra pro tribunali ſedens: quia nō eſſet contra formā ſtatutorū,uel quia non eſt uerum, quod cicatrix ſit perpetuo remanſura:uel quia nō fuit de nocte:dicta uerba in inquiſitione appoſita, uidelicet cicatrix, & ſignū perpetuo remanſurū,uel de nocte,ademit & detraxit:& huiuſmodi detractionis copiā ad cameram portare iuſsit : & impoſuit dicto P.publico nuncio,quod ad dictam detractionē dictos inquiſitos, & quemlibet eorū ſolenniter citet,cum ſchedula cōtinente dictā detractionem & ademptionem &c.

Dicta die.

QVOD P.nūcius retulit ſe copiam dictæ detractionis in camera actorū dimiſiſſe,& etiā dictos inquiſitos & quemlibet eorū cū ſchedula
1 prædicta ſe citaſſe domi.* Primò & ante omnia uolo,ꝙ ſcias quòd ſemper facias citari partē,quādo tu in inquiſitioni facis additionē uel detra
a ctionē:& eſt ratio,quia poteſt[a] lędi: ut j.dicā.l.de unoquoq;.ff.de re iudi.Ita ſentit Bart.in l.in delictis.§.ſi
2 detracta.ff de noxa.& ibi Flo.* Secūdò ſcias,ꝙ ſicut inquiſitionis copia debet mitti ad camerā ex forma ſtatuti:ita etiā copia additionis uel detractionis.ita dicit Bart.& Flo.in d.§.ſi detracta.facit quod no.glo.& Bart.in l.j.in §.cum adiicit.ff.de uer. obli.& latius per Bart.in ea.l.in §.fi.

*Ter

5 * Tertiò ſis cautus tu iudex, quòd talem additionẽ ſiue detractionẽ facias ante litẽ conteſtatã uel ante nomen receptũ inter reos: & ita ſemper practicaui. Nã ſicut in ciuili debet fieri additio ante litẽ conteſtatam: ut l. qui familiæ. ff. fami. erciſ. & not. doc. in l. edita. C. de edẽ. ita etiã in criminali, cũ ad ei⁹ ſimilitudinẽ procedatur: ut l. abſentẽ. ff. de pœn. quod eſt uerũ ſecundũ Bal. in l. edita. uerſi. vj. principaliter quæritur, ſi qualitas adiecta uel detracta facit factũ cadere ſub alia obligatione & ſub alia lege uel ſtatuto. exemplũ, ſi pro maleficio de die ſit pœna pecuniaria, de nocte pœna corporalis, tũc ſi inquiſitio fit ſine qualitate de nocte, non poteſt talis qualitas addi. niſi ante litẽ conteſtatã. ſi autẽ non alterat delictũ: nec delicti obligationẽ, nec ipſum facit cadere ſub alia lege: tũc uſq; ad ſententiã excluſiuè debet fieri detractio uel adiectio: ita etiã ſentit Bar. ſubtiliter intelligẽs in d. l. denunciaſſe. §. quod tamẽ. ff. de adul. in uer. uidemus utrũ adiectio. exẽplũ, ſi ſtatutũ punit nobilem percutiẽtẽ plebeiũ in centũ, ſi inquiritur cõtra Titium, & nõ dicit nobilẽ: tũc talis qualitas non poteſt addi: niſi ante lit. cõteſta. quia cõtra Titiũ eſt unũ ſtatutũ & una pœna & per ſe: & cõtra nobilẽ eſt aliud ſtatutum & alia pœna: quia ſi facit poſt lit. cõteſt. additionẽ, non eſt lis cõte. ſuper illo ſtatuto de nobili loquente. Si autẽ pœna eſt pro modo augmẽti: & pro uulnere ſit pœna cẽtum: & in nobili pœna duplicetur: uel de die ſit pœna cẽtũ: & in nocte pœna duplicet͛, tũc manifeſtè apparet, ꝙ eſt idẽ delictũ, eadẽ obligatio, idẽ ſtatutũ per modũ augmẽti & additionis: ideo põt fieri additio ante & poſt litẽ cõteſt. qđ bene not. & aduertas qualiter ſtatuta loquantur.

ADNOTA. a ¶ Poteſt lædi. *Adde de hoc & uide Alexan. in conſil. ccviij. in ij. uol. & conſi. lx. in iij. lib. Pau. de Ca. in conſi. l:ij. in primo impreßis. & adde, quòd etiã quis quando poteſt lædi eſt citandus pluries. ita do. Mari. ſoci. in conſi. xij. col. xj. uer. & non ſolum. & idẽ do. Bart. ſoci. eius filius in conſi. cclxxiij. col. iij. uer. ij. deducitur.*

AVGV. Tu autẽ in hac materia adde quæ dixit Bal. in l. accu. C. qui accu. in fi. qui dixit, ꝙ Guilıẽl. de cu. in l. edita. C. de edẽ. dicebat quòd in criminali libellus etiã ante litem conteſtatã emẽdari nõ poteſt: & hoc ideo erat cautũ propter inſcriptionẽ: quia uinculũ inſcriptionis inducit neceſsitatem perſeuerationis: & pro hac parte dicebat Bal. bene facit l. tuta. C. de omni agro deſer. ubi not. quòd deſideriũ apud acta notatum nõ poteſt corrigi: ſed dicit Bal. quòd iſta ſunt cõtra gloſ. ordi. in l. ſi maritus. §. ſi negauerit. ff. de adulte. ubi glo. dicit cõtrariũ: quia aut quis uult emendare libellũ ante litẽ conteſtatã, & poteſt: aut poſt litẽ conteſtatam, & nõ poteſt: quia res tũc nõ eſt integra lite cõteſtat. d. l. edita. & dicit Bal. in d. l. accuſatorẽ. idẽ eſſe in libello inquiſitionis, quòd poteſt emendari antequam reus reſpondeat: nõ poſtea: quia nõ res integra: & hoc niſi libellus ſit ineptus: quia tũc iudex debet pronunciare libellum ineptũ: & nouus libellus eſt neceſſarius. ff. de adulte. l. accuſaturus. poſt litẽ ergo conteſtatã, ceſſat remediũ emẽdationis: & eſt neceſſarium

rium remediū abſolutionis. Tēperat tamē hoc nō procedere, ubi per ſtatutū productio accuſationis habet uim litis conteſtatæ: quia tunc nulla poteſt fieri emendatio uel detractio: quia hoc eſt impoſsibile, ꝙ accuſator petat abſolutionē, ne error à principio in crimē falſi trāſeat ex poſtfacto. Et aduerte qa licet do. Ange. hic fecerit mētionem in hac materia de doctrina Bal. in l. edita. in repe. Paduana. in viij. q. Tu adde Bal. in repeti. Peruſina illius l. edita. in x. col. in uer. ex prædictis collige diſtinctionē. qui dixit, ꝙ ſi libellus in criminali non continet ueritatē in aliqua particula uel in aliqua qualitate: & tūc ante litē conteſtatā poteſt emendari, ſed nō impunè: in ciuili autē poteſt emēdari impunè, niſi quia tenetur in expenſis: alleg. l. quātū. ff. ad Turpil. & illā l. edita. poſt litē cōteſtatam uerò non licet emēdare: quia iam formatū eſt iudiciū: & hoc dicit procedere ſuper fundantibus iudiciū: ſed ſuper aliis quæ nō ſunt de eſſe libellorum, poteſt libellus emēdari uſq; ad cōcluſionem cauſæ. alleg. d. §. ſi detracta. quæ omnino not. & uide Moder. in d. l. edita. & Mod. repetentes. c. qualiter & quando. in xj. q. principali. in lxx. q. prin. licet, ꝙ citatio ſequi debeat, antequàm iſtæ emendationes fiāt, quòd no. & approbāt de uerbo ad uerbū omnia dicta do. Ang. hic, & uide Bar. in cōſi. ſuo cxj. inci. accu.

4 *Inquiſitione facta ſine qualitate, ſi qualitas probatur, quæ cōdemnatio ſequi debeat.*

5 *Qualitate probata, quæ non erat poſita in inquiſitione, poteſt fieri condemnatio, ſi per confeſſionem rei apparet de illa qualitate.*

6 *Iudex inquirit de homicidio, in proceſſu uerò apparet per probationes nōn ſolùm de homicidio, ſed de furto, an poterit ſequi condemnatio de furto.*

ANGELVS.

4 *QVID ſi ſine qualitate inquiritur, & tamē qualitas probatur[a], quæ cōdemnatio debet ſequi uidetur, ꝙ ſequi debeat abſolutio, cū poteſtate tamen iterū inquirēdi: quia alia res eſt: ut l. libellus. ad fi. prin. ff. de pact. do. tamen Bal. in d. uer. vj. principaliter quæritur &c. & in uer. ſed quid ſi eſt probata talis qualitas &c. dicit, quòd in accuſatione ſequitur cōdemnatio de ſimplici maleficio ſine qualitate: quia illa qualitas quæ nō concludit in proceſſu, nihil operatur: ut l. ſi quis libertatis. ff. de petit. hæred. ſed in inquirente dicit, ꝙ eſt dubiū. Sed ego credo idē per ſuam rationē ibi: & in uer. ſeq. quia iudex inquirens nō facit cōcluſionē: ſed ſolū procedit per famam præambulā: ſed in illa qualitate nō erat præābula fama: Ergo neceſſariò ſequitur, ꝙ de illa qualitate non debet ſequi cōdēnatio: ſed de ſimplici facto ſic.

ADNOT. a ¶Probatur. *Adde tu quòd cōſil. Barto. allegatum ſupra in addi. praceden. & infrà in addi ſequē. eſt conſi. cxvij. & ultra ea adde do. Alexā. in conſil ſi. in ij uolu. & And. ſicu. in conſil. xly. in j. uol. incip. uiſo proceſſu & teſtibus. Ber.*

AVGV. Tu autem in hac materia adde ꝙ reperio Io. And. in addi. Spec. in tit. de accu. & inquiſi. in iiij. parte in fi. rub. qui tetigit iſtā difficultatem, & expreſsè decidit contrà per optimas rationes, quas uide

per

per eũ.ſed caſu quo eſſet uera opi. Bald.in d.l. edita.in d.uerſic.vj.adde
5 *& limita prædicta non procedere quando per ſuã cõfeſsionẽ appareret de dicta qualitate:quia tunc dico,quòd ſuper dicta inquiſitione poteſt ferri ſententia cõdẽnatoria,etiã ſuper illa qualitate probata per cõfeſsionẽ,& hoc per doctrinã Ange. quam poſuit in l.ſi uacantia. C.de bon.uacan.in xxiiij.col.in illa quæ-
6 ſtione quæ incipit,*Sed quæro iudex inquirit de maleficio,puta homicidio,in proceſſu uerò per probationes apparet reũ eſſe culpabilem,nedũ de homicidio,ſed de furto:& adeſt etiam illa clauſula in inquiſitione quæ cõmuniter ſolet apponi,ſuper quibus omnibus &ſingulis cõnexis & depẽdẽtibus & extraneis:nã cõcludit multũ eleganter per bonas rationes, & bona iura, quæ parum eſſet mihi hîc referre,ꝙ iudex ipſe nullo modo de furto poteſt cõdemnare ex illa inquiſitione formata de homicidio : niſi probatio conſtaret per confeſsionẽ ſuper furto:quia tũc ſecus,per tex.in c.i.extrà de accu.in vj.quia in confeſſum nullæ ſunt partes iudicis,niſi in cõdẽnãdo.Si ergo in caſu iſto poſſet ferri ſentẽtia cõdẽnatoria:quia furtũ eſt penitus extraneũ ab homicidio propter uirtutẽ cõfeſsionis,multò fortius quãdo ſuper illa qualitate non deducta in inquiſitione cõſtaret iudici per cõfeſsionẽ rei:quia cõdẽnatoria poſſet ferri.& hæc nota:qa pulchra,& faciẽt tibi honorẽ. & in terminis noſtris uoluit Bald.in l.& ſi ſeuerior.C.de his qui notan. infa.quæ cõcluſio an ſit uera uel falſa,patebit per ea quæ infrà dicam in proxima addi.Et de materia per Bart.in conſil.ſuo cxj.incip.accuſatio fuit inſtituta.

7 *Inquiſitio ſi non probatur propter qualitatem appoſitam à principio,uel ex poſt adiectum,ut ſi accuſatur uel inquiritur,quòd percußit de nocte,& probatur percußio,ſed non de nocte, an ex illo delicto ſequi poßit condemnatio.*

8 *Accuſatur Titius ſiue contra eũ inquiritur,quòd percußit Caiũ in collũ, & probatur quòd in facie,an & quãdo poßit ferri ſententia condemnatoria:& dic quòd ſic,quando probatur per confeßionem.*

9 *Factum quãdo non eſt uariabile propter locum uel tempus,ut in homicidio eiuſdem nominis:tũc licet nõ probetur locus uel tempus deductum in accuſatione , tamen ſequi debet condemnatio.*

10 *Factum ubi probatur per confeßionem,licet non probatur qualitas habens alterare factum,tamen condemnatio ſequi debet.*

11 *Inquiſitione formata non ſuper homicidio,licet adſit illa clauſula,ſuper quibus omnibus & ſingulis,ſi in proceßu apparet de homicidio , non poteſt ſequi cõdẽnatio ſuper homicidio, niſi hoc conſtaret per confeßionẽ rei.*

12 *Limita uerſic.præcedentem quòd habet locum in iudice ordinario non delegato.*

13 *Qualitate aliqua apparente de qua non ſit actum à principio,ſequi poteſt condemnatio,ſi de illa qualitate appareat per confeßionem.*

14 *Limita quòd uerſicul.præcedens habet locum , quando confeßio eſt facta principaliter ad hoc,non autem incidenter.*

ANGELVS.

7 *QVID ſi per adiectionem, uel à principio appoſitionē dictæ qualitatis inquiſitio non probatur, ut ſi accuſatur uel inquiritur, uel agitur ꝙ percuſſit de nocte uel cum ſanguine: & percuſsio probatur, ſed nō de nocte uel cum ſanguine: utrū ex illo delicto ſequi poſsit cōdemnatio? Iſtā quæſtio. format Bart. in l. denunciaſſe. §. quod tamē. in princi. ff. de adult. & Bal. in l. ij. C. de proba. & Bart. & Imo. in l. diuus. ff. de re iudic. Bal. in l. j. C. ſi ex fal. inſtru. & in l. j. C. de condic. indebi. per Floria. in l. in delictis. §. ſi detracta. ff. de noxa. & latiſsimè Sali. in l. ij. C. ad leg. Iul. de ui. Guil. de Cun. tenet, quòd debet fieri cōdemnatio: ut l. bouē. §. aliquā do. ff. de ædi. edic. ſed Bar. cōtra arg. l. ut fundus. ff. com. di. quam opin. ſequitur Sali. per l. ſi præſes. ff. de pœnis. ſed latiùs diſtinguēdo dicit, aut quæritur, an ſequi poſsit condēnatio in alia inſtātia, & remittit ad no. per ſe in l. de crimine. in ij. parte. C. qui accu. non poſ. ſi ex eadē inſtantia, & tunc aut adiectio addit ſeu cumulat nouā delicti diſpoſitionē, aut non. Primo caſu debet ſequi condemnatio: ut l. ſi adulteriū cū inceſtu. in prin. ff. de adult. Secundo caſu ſubdiſtingue, aut qualitas illa quæ nouā ſpeciem non addit, ſed ipſum delictū ſpecificat: tūc illa non probata nō poteſt ſequi cōdemnatio: ut l. prætor. la ij. §. hæc autem actio. ff. ui bono. rap. aut tranſmutat in aliā ſpeciē delicti, & tunc idem: ut q̄n accuſatur lege Iulia. cū armis, & nō probat arma: ut d. l. ij. aut illa qualitas delictū nō trāſmutat, ſed pſeuerat, & tūc aut perſeuerādo ſolū delictū declarat eius pœnā nō alterando, aut etiam alterat. Primo caſu dicas, ut quādo locus uel tēpus adiicitur in libello, de quo dic per eum in l. penulti. C. de accuſa. Secundo caſu quando nō tantū declarat, ſed pœnam alterat, & tūc aut alterat in totum illam tranſmutando uel ampliando, & qualitate nō probata nō poteſt ſequi condemnatio. Ratio: quia uarietas loci uel temporis facit cēſeri diuerſum delictū, ut l. teſtium. C. de teſti. quando autem in totum pœnā non tranſmutat, ſed auget, dic quòd aut per nomina multiplicatiua, tunc qualitate nō probata, tantū in ſimplum fit condēnatio: quia unū ſimplum, eſt pœna ſimplicis delicti probati. Si uerò aliter augetur: ut qa pro ſimplici uulnere ſit pœna centū, & cum ſanguine ſit pœna ducentū, iſto caſu eadem eſt ratio, quādo per nomina multiplicatiua, ſecundū Salice. ideo idem ius. Sed de hoc tu dic ut not. Bal. in l. ij. C. de proba. Si autem augmentū eſſet in diuerſa ſpecie: ut pro ſimplici uulnere eſt pœna centū: cum ſanguine eſt pœna centum & manus. Et tunc dicit, quòd licet ſit maius dubiū, tamen idem putat. Sed tu dic: ut per Bal. in dicta l. ſecūda, & in l. edita. C. de eden. uel ſic. ſexto principaliter quæritur. Et uide etiam quod dicam infrà circa finem huius gloſ.

AVG. Tu autem in hac materia adde, quòd miror, quòd iſte doctor non uiderit Bartol. diſputaſſe publicè iſtam materiam in ſolenni ſua diſputatione quæ incipit, iure municipali cauetur. ubi terribiliter arguit pro & contrà, & tandem ſoluit: & omnino uide domi. Ang. hic

in

in ſi.iſtius gl.ibi,ſis cautus tamen tu iudex:quia iſta additio quam facio hic,ſupplebit iis quæ dixit do.Ang. hic in ſi.iſtius gloſſ.Et uide Ioan.an. in additio.Specu.in titu.de accuſa. in iiij.parte in rubric.& Bald.in l.ſi quis non dicam rapere,in iij.col.C. de epiſco.& cleri.& Bal.in l.contra negantem.C.ad legem Aquiliã.& Bal.in l.j.C.qui accuſare.in xviij.co lum.cum ſequen.aliquid per Barto. in l.is qui reus.in uerſicu.uenio ad quæſtionem.ff.de publicis iudic.& Bal.in l.item exigitur.ff.de dolo.ubi dicit,quòd ſi accuſo aliquem quòd percuſſit in collo,& probatur de facie,non tamen fertur ſentẽtia condemnatoria.& allegat Spec.hoc uoluiſſe.adde Ang.in l.is cui.ff.quemadmodum ſerui.amitta.Et uide Ro-
a ma.ᵃ in conſiliis ſuis conſi.cx.ubi pulchrè cõſuluit in hac materia cõſi.clxvij.& Oldr.in conſi.lvij.& conſilio ccxiij.qui dicit quòd ſi teſtis dicit,quòd percuſſit Titiũ cũ enſe per punctam,alter dicit cum enſe per taglium & non per punctam,quod nõ eſt probatum delictum,& teſtes ſunt ſingulares.& domi.Abb.in conſilio lxxviij.qui dicit,quòd ſi eſt facta accuſatio de inſultu cum armis,uel de percuſſione cum ſanguinis effuſione,& eſt probatum de inſultu & non de armis uel de percuſſione,ſed ſine ſanguinis effuſione,non poteſt ſequi condemnatio.allegat Barto. in duobus locis,ibi uide.Adde tamẽ quòd Alberic.de roſa.multum copiosè in hac mareria loquitur:quem omnino uide,qui multos doctores refert in ſecũda parte ſtatutorũ.quæſtio.xlv.Sed omnino uide pulchra uerba Bal.in l.& ſi ſeuerior.C.de his qui notan.infa.in ult.col.qui in vj.q.

ponit in terminis quæſtionem noſtrã,& facit mentionem quomodo Guil.de cu.p §.pœna grauior.tenet, ꝙ iudex debet condemnare ſecundum quod probatũ eſt,licet propoſitum hoc nõ fuerit:nã in §.pœna grauior.ibi fuit propoſita actio furti nõ manifeſti:tamẽ quia fuit probatum de furto manifeſto,fuit lata ſentẽtia ſecundũ probata.ſed dicit ibi Bal. quòd ille §.nõ probat hoc:quia ibi fuit generaliter actũ nõ expreſſa furti qualitate uel ſpecie,ꝙ ſi eſſet ſpecialiter actum ad duplũ,nũquã poſſet iudex condẽnare ad quadruplũ, & dicit quòd Iaco.butri.& alii doct. tenent iſtam concluſionẽ:& refert
8 quomodo Cy.* & Iac.de are.hoc tenẽt in d.l.ij.& refert,quomodo antiqui aduocati hoc tenẽt in proceſſu accuſationis:ſecus dicebat in inquiſitione propter clauſulã adiectã, ſuper qbus omnibus & ſingulis &c. nõ enim uidetur iudex ſe abſtrinxiſſe,ſed diuiſim narraſſe,& ideo ſufficit factum probari abſq; qualitate. ſed Bal.ibi multùm mirabiliter dicit hoc uerũ eſſe,ſi delictũ eſt probatũ per confeſſionem:quia ibi non curamus formã accuſandi uel inquirendi,per notata per Innoc.in c.cũ ſuper.extrà de confeſ.& per Innocẽ. in c.per inquiſitionem.extrà de electio.licet quando probatur per teſtes,tũc id quod nõ includitur in accuſatione,nõ poteſt includi in probatione:quia eſſet impertinẽs.Vnde ad propoſitũ factũ de quo quærimus,eſt iterabile,& ad poſitionem unius nõ ſequit̃ poſitio alterius.Vnde cũ ſentẽtia abſolutoria pariat nõ exceptionẽ rei iudicatæ ſuper altero:ſequitur meritò ꝙ condemnatoria nõ põt ferri:quia non includit in

hoc iudicio, nec ſuper eo fuit lis cõteſtata: unde plus dicit ꝙ iſtæ probationes in alio iudicio non probant, quia apparent receptæ lite non cõteſtata, cum alia lege ſit actum, & alia lege ſit probatum: tandem alleg. nota. per Bart. in d. §. quid tamen. rectè Bal. dabat mirabilem limitationem, ut confeſsio ſit tantæ efficaciæ, ꝙ ſi libellus eſt ineptus, uel proceſſus ſit ineptus, tamen probatio facta per confeſsionem operatur hoc, ꝙ ſententia condemnatoria poteſt ferri, ſuper eo quod non fuerat deductũ à principio, & eſt maxima limitatio ad dicta Bar. & aliorum, in locis ſuprà alleg. & ideo Ange. in d. §. quid. tamen, dicebat quòd Bart. ibi in hac materia multùm eleganter loquebatur, ſed ſolùm addebat duas limitationes.

9 * Primo erat, quòd ubi factum non eſt uariabile propter locum uel tempus: quia non eſt poſsibile quòd ſit, niſi unum exemplum in homicidio eiuſdem nominis, ꝙ tunc licet non probetur locus deductus uel tẽpus deductum in accuſationem, tamen ſequi debet cõdẽnatio: ex quo locus uel tempus non alteret ipſum factũ nec pœnã, ſicut dicimus quando non probatur qualitas quæ non habeat alterare ſubiectũ.

10 * Secundò limitabat, quòd ubi factũ probatur per confeſsionem, licet non probetur qualitas habens alterare factũ, tamen condemnatio ſequi debet, & fertur tunc ſententia, ut ſuper quodam notorio: nam ſufficit ad quamcunq; pœnam grauiſsimam imponendam conſtare de maleficio per confeſsionem, etiam ſi proceſſus eſt inordinatus. alleg. Inn. in c. qualiter. lo ij. extrà de acc. & ꝙ crimẽ ſit notoriũ per confeſsionẽ, ponit Inn. in c. ſtatuimus. extrà de of. delega. & ſic d. Ange. uoluit id qđ Bal. frater ſuus in d. l. & ſi ſeuerior. Et hãc eandẽ ſententiã affirmauit Ang. in l. uulgaris. ff. de fur q dixit no. hũc tex. contra iudices ignorantes, qui deducta percuſsione faciei condẽnant accuſatũ de alia percuſsione in alia parte corporis probata per teſtes. Vnde ſup non deducto non poteſt ſeq cõdẽnatio, ſaluo, niſi uulnus nõ deductũ ſit probatum per confeſsionem rei: quia tũc non pręcedẽte proceſſu, uel pręcedente quantũcũq; inordinate, poteſt ad cõdemnationem deueniri & imponi quęcunq; pœna grauiſsima, ſecũdũ Inn. in c. qualiter & quando. extra de acc. & hoc eſt quod uoluit Ang. in d. l. ſi uacãtia. C. de bo. uac. in xxiiij. col. ibi, ſed quęro iudex inquirit.

11 * ubi uoluit, ꝙ ſi eſt formata inquiſitio nõ ſup homicidio, licet adſit illa clauſula, ſuper qbus omnibus & ſingulis, tamẽ ſi in proceſſu apparet de homicidio, ſuper homicidio nõ poteſt ſequi condemnatoria, niſi hoc conſtaret per cõfeſsionem rei, per c. j. & ij. extrà de confeſ. in vj. per hæc patet ꝙ do. Ange. hic in fi. iſtius gl. in proxi. ſeq. q. peſsimè loquitur, dũ loquitur de uirtute iſtius clauſulæ, ſuper qbus omnibus & ſingulis. & hanc ſententiam uidetur ſeq Ange. in cõſi. ſuo ccxv. incip. in Dei nomine & ſuæ matris in cauſa accuſationis productæ per Philippũ. q multũ magnificat illam doctrinam Inn. & Io. au. in d. c. qualiter & quãdo. ꝙ licet ex proceſſu non poſsit ſequi condẽnatoria in ciuilibus, tamen ex confeſsione in eodẽ proceſſu fertur cõdemnatoria, licet per cõfeſsionẽ conſtet, ꝙ non fuit à principio deductũ. allegat Bart. hoc uoluiſſe in l.

12 ¶ confeſſus.ff.de cuſto.reo.* Tēpe-
rat tamen hoc habere locum in iudi
cibus ordinariis,nō autem hoc ꝓce-
deret in iudicibus delegatis: qa dele
gatus per confeſſionē factam ſuper
proceſſu inepto nō poſſet ferre ſen-
tentiam cōdemnatoriā, licet de de-
licto conſtaret per confeſsionem, &
certè ſingularis eſt deciſio, & pul-
chrā,rationem ibi uide in dicto cōſi.
aſsignatā per eū: & in terminis no-
ſtris,ibi,qualitas loci,& temporis fue
rat deducta in accuſatione. Alia qua-
13 litas erat probata per cōfeſsionē,* &
etiā in terminis noſtris reperio Bald.
multū elegāter locutū eſſe,in l.quid
ergo.§.pœna grauior. ff.de his q no.
infa.in vj.col.in uer.iuxta hoc quęro,
Titius accuſat* eſt de homicidio. ex
cuius dictis habemus declarata,& li-
mitata dicta Bar.in d.§.qd tamē.&ibi
affirmat, ꝙ ſi cōſtat de alia qualita-
te, q̄ ſit actum à principio, nihilomi-
nus fertur ſententia cōdemnatoria,
dūmodo hoc cōſtet per cōfeſsionē.
& ibi no. Bal. ibi illam gl.in l.ictus fu-
ſtium.ff.de his qui no.infa. qui dixit,
ꝙ illa gloſſ.ibi eſt in ar. cōtra cōfeſ-
ſum, ut non requirat' ordinarius ꝓ-
ceſſus,ꝙ iudex pōt punire cōfeſſum,
licet ad aliud ageret.& alleg. Archi.
hoc uoluiſſe, ij.q.j.c.multi. & c.in pri
mis.& dicit, ꝙ de hoc eſt gl.or.iij.q.
iij.c.hoc quippe.& ꝓ hoc facit,quod
pulchrè dixit Bal.in l.j.§.ij.in ult.col.
ff.de offi.præfect.urb.quòd ſi inqui-
ſitio eſt formata, caſu quo nō poteſt
formari,& proceſſus eſt nullus, tamē
ſi confeſsio ſequitur, poteſt ſenten-
tia cōdēnatoria ſequi.per not.p Inn.
in d.c.per inquiſitionem.dicit tamen
ꝙ talis ſententia erit interlocutoria
non diffinitiua:iuxta not.in l.ictus fu
ſtium.ff.de his qui no.infa.& illud di
ctum Inn.in d.c.qualiter & qñ.ſequi-
tur & magnifacit Ang.in l.j.ff.de cō-
14 feſſ.* Limita tamen prædicta, dum-
modo confeſsio non incidenter ſit
facta,ſed principaliter ad hoc:ut limi
tat Anto. de Butr.in d.ca.qualiter, &
quando. & uoluit Bar.in d.l.ij.& ca-
ſum ponit:ut uoluit Bal.in l.mercalē.
C.de cond.ob.tur.cau. Aliam limita-
tionem poſuit Ant. de But.in d.c.Pi-
ſanis.quia ſi quis excipiēdo cōfitere-
tur,non poſſet dānari ex illa cōfeſsio
ne:ut ibi ampliat,& limitat iſtam ma
teriā,ibi uide.Idem facit Sal.in l.ij.C.
de cuſto.reo.qui limitat ꝓdicta. Item
limita,niſi iſta cōfeſsio eſſet facta co
rā iudice incōpetēti: qa clericus corā
laico cōfiteret':multa allegata uide ꝑ
Ang.in l.j.ff.de confeſſ. & in l.j.C.de
confeſſ.Adde tamen quòd Bald.in l.
quoniam.ff.de his qui not.infa.dicit,
quòd illud dictum Inn.nō eſt ita ex-
peditum:imo gl.noſtræ referūt ſe ad
libellum, ſi confeſsio continet plus
quàm libellus:& ideo Ange.multùm
elegāter in cōſiliis ſuis conſi.clxxvij.
incipien.in Dei nomine, & ſuæ ma-
tris uiſis actis prædictis.multū elegā-
ter loquitur in hac materia, melius,
quàm alius,& ibi tenet, ꝙ ſi confeſ-
ſio cōtinet plus quàm inquiſitio, uel
accuſatio, non poteſt ſequi ſentētia
cōdemnatoria propter cōfeſsionē,
& multa peregrina allegat, & dicit,
ꝙ Inno.in c.per inquiſitionē.de ele-
ctio.uidet' aliter loqui, quàm loqua-
tur in d.c.qualiter & quando.quia ſi
in c.qualiter & quando. dicit, ꝙ ex
tali confeſsione poteſt ſequi ſenten
tia condemnatoria, intelligit quòd
pœna extraordinaria punitur, non
autem ordinaria; & ita refert in cōſi.

hoc iudicio, nec ſuper eo fuit lis cō-
teſtata: unde plus dicit ꝙ iſtæ proba
tiones in alio iudicio non probant,
quia apparent receptæ lite non cō-
teſtata, cum alia lege ſit actum, & alia
lege ſit probatum: tandem alleg. no
ta. per Bart. in d. §. quid tamen. rectè
Bal. dabat mirabilem limitationem,
ut confeſsio ſit tantæ efficaciæ, ꝙ ſi
libellus eſt ineptus, uel proceſſus ſit
ineptus, tamen probatio facta per
confeſsionem operatur hoc, ꝙ ſen-
tentia condemnatoria poteſt ferri,
ſuper eo quod non fuerat deductū
à principio, & eſt maxima limitatio
ad dicta Bar. & aliorum, in locis ſu-
prà alleg. & ideo Ange. in d. §. quid.
tamen, dicebat quòd Bart. ibi in hac
materia multùm eleganter loqueba
tur, ſed ſolùm addebat duas limita-
9 tiones.* Primo erat, quòd ubi factum
non eſt uariabile propter locum uel
tempus: quia non eſt poſsibile quòd
ſit, niſi unum exemplum in homici-
dio eiuſdem nominis, ꝙ tunc licet
non probetur locus deductus uel tē
pus deductum in accuſationem, ta-
men ſequi debet cōdēnatio: ex quo
locus uel tempus non alteret ipſum
factū nec pœnā, ſicut dicimus quan-
do non probatur qualitas quæ non
10 habeat alterare ſubiectū.* Secundò
limitabat, quòd ubi factū probatur
per confeſsionem, licet non probe-
tur qualitas habens alterare factū,
tamen condemnatio ſequi debet, &
fertur tunc ſententia, ut ſuper quo-
dam notorio: nam ſufficit ad quam-
cunq; pœnam grauiſsimam impo-
nendam conſtare de maleficio per
confeſsionem, etiam ſi proceſſus eſt
inordinatus. alleg. Inn. in c. qualiter.
lo ij. extrà de acc. & ꝙ crimē ſit no-
toriū per confeſsionē, ponit Inn. in
c. ſtatuimus. extrà de of. delega. & ſic
d. Ange. uoluit id qđ Bal. frater ſuus
in d. l. & ſi ſeuerior. Et hāc eandē ſen
tētiā affirmauit Ang. in l. uulgaris. ff.
de fur q dixit no. hūc tex. contra iudi
ces ignorantes, qui deducta percuſ-
ſione faciei condēnant accuſatū de
alia percuſsione in alia parte corpo
ris probata per teſtes. Vnde ſup non
deducto non poteſt ſeq cōdēnatio,
ſaluo, niſi uulnus nō deductū ſit pro
batum per confeſsionem rei: quia
tūc non præcedēte proceſſu, uel præ-
cedente quantūcūq; inordinatè, po
teſt ad cōdemnationem deueniri &
imponi quæcunq; pœna grauiſsima,
ſecūdū Inn. in c. qualiter & quando.
extra de acc. & hoc eſt quod uoluit
Ang. in d. l. ſi uacātia. C. de bo. uac. in
xxiiij. col. ibi, ſed quæro iudex inqui-
11 rit.* ubi uoluit, ꝙ ſi eſt formata in-
quiſitio nō ſup homicidio, licet ad-
ſit illa clauſula, ſuper qbus omnibus
& ſingulis, tamē ſi in proceſſu appa-
ret de homicidio, ſuper homicidio
nō poteſt ſequi condemnatoria, niſi
hoc conſtaret per cōfeſsionem rei,
per c. j. & ij. extrà de confeſ. in vj. per
hæc patet ꝙ do. Ange. hic in fi. iſtius
gl. in proxi. ſeq. q. peſsimè loquitur,
dū loquitur de uirtute iſtius clauſu-
læ, ſuper qbus omnibus & ſingulis.
& hanc ſententiam uidetur ſeq An-
ge. in cōſi. ſuo ccxv. incip. in Dei no-
mine & ſuæ matris in cauſa accuſa-
tionis productæ per Philippū. q mul
tū magnificat illam doctrinam Inn.
& Io. an. in d. c. qualiter & quādo. ꝙ
licet ex proceſſu non poſsit ſequi
condēnatoria in ciuilibus, tamen ex
confeſsione in eodē proceſſu fertur
cōdemnatoria, licet per cōfeſsionē
conſtet, ꝙ non fuit à principio de-
ductū. allegat Bart. hoc uoluiſſe in l.

12 ¶confeſſus.ff.de cuſto.reo.* Tēpe-
rat tamen hoc habere locum in iudi
cibus ordinariis,nō autem hoc ꝓce-
deret in iudicibus delegatis: ꝗa dele
gatus per confeſſionē factam ſuper
proceſſu inepto nō poſſet ferre ſen-
tentiam cōdemnatoriā, licet de de-
licto conſtaret per confeſsionem, &
certè ſingularis eſt deciſio, & pul-
chrā,rationem ibi uide in dicto cōſi.
aſsignatā per eū: & in terminis no-
ſtris,ibi,qualitas loci,& temporis fue
rat deducta in accuſatione. Alia qua-
13 litas erat probata per cōfeſsionē,* &
etiā in terminis noſtris reperio Bald.
multū elegāter locutū eſſe,in l.quid
ergo.§.pœna grauior. ff.de his ꝗ no.
infa.in vj.col.in uer.iuxta hoc quęro,
Titius accuſat⁹ eſt de homicidio. ex
cuius dictis habemus declarata,& li-
mitata dicta Bar.in d.§.ꝗd tamē.&ibi
affirmat, ꝙ ſi cōſtat de alia qualita-
te, ꝙ̄ ſit actum à principio, nihilomi-
nus fertur ſententia cōdemnatoria,
dūmodo hoc cōſtet per cōfeſsionē.
&ibi no. Bal.ibi illam gl.in l.ictus fu-
ſtium.ff.de his qui no.infa. qui dixit,
ꝙ illa gloſſ.ibi eſt in ar. cōtra cōfeſ-
ſum, ut non requirat̃ ordinarius ꝓ-
ceſſus,ꝙ iudex pōt punire cōfeſſum,
licet ad aliud ageret̃.& alleg. Archi.
hoc uoluiſſe, ij.q.j.c.multi. & c.in pri
mis.& dicit, ꝙ de hoc eſt gl.or.iij.q.
iij.c.hoc quippe.& ꝓ.hoc facit,quod
pulchrè dixit Bal.in l.j.§.ij.in ult.col.
ff.de offi.præfect.urb.quòd ſi inqui-
ſitio eſt formata, caſu quo nō poteſt
formari,& proceſſus eſt nullus, tamē
ſi confeſsio ſequitur, poteſt ſenten-
tia cōdēnatoria ſequi.per not.p Inn.
in d.c.per inquiſitionem.dicit tamen
ꝙ talis ſententia erit interlocutoria
non diffinitiua:iuxta not.in l.ictus fu
ſtium.ff.de his qui no.infa.& illud di
ctum Inn.in d.c.qualiter & qn̄.ſequi-
tur & magnifacit Ang.in l.j.ff.de cō-
14 feſſ.* Limita tamen prædicta,dum-
modo confeſsio non incidenter ſit
facta,ſed principaliter ad hoc:ut limi
tat Anto. de Butr.in d.ca.qualiter, &
quando. & uoluit Bar.in d.l.ij.& ca-
ſum pone:ut uoluit Bal.in l.mercalē.
C.de cond.ob.tur.cau. Aliam limita-
tionem poſuit Ant.de But.in d.c.Pi-
ſanis.quia ſi quis excipiēdo cōfitere-
tur,non poſſet dānari ex illa cōfeſsio
ne:ut ibi ampliat,& limitat iſtam ma
teriā,ibi uide.Idem facit Sal.in l.ij.C.
de cuſto.reo.qui limitat ꝑdicta. Item
limita,niſi iſta cōfeſsio eſſet facta co
rā iudice incōpetēti: ꝗa clericus corā
laico cōfiteret̃:multa allegata uide p
Ang.in l.j.ff.de confeſſ. & in l.j.C.de
confeſſ.Adde tamen quòd Bald.in l.
quoniam.ff.de his qui not.infa.dicit,
quòd illud dictum Inn.nō eſt ita ex-
peditum:imo gl.noſtræ referūt ſe ad
libellum, ſi confeſsio continet plus
quàm libellus:& ideo Ange.multùm
elegāter in cōſiliis ſuis conſi.clxxvij.
incipien.in Dei nomine, & ſuæ ma-
tris uiſis actis prædictis.multū elegā-
ter loquitur in hac materia, melius,
quàm alius,& ibi tenet, ꝙ ſi confeſ-
ſio cōtinet plus quàm inquiſitio, uel
accuſatio, non poteſt ſequi ſentētia
cōdemnatoria propter cōfeſsionē,
& multa peregrina allegat, & dicit,
ꝙ Inno.in c.per inquiſitionē.de ele-
ctio.uidet̃ aliter loqui, quàm loqua-
tur in d.c.qualiter & quando.quia ſi
in c.qualiter & quando. dicit, ꝙ ex
tali confeſsione poteſt ſequi ſenten
tia condemnatoria, intelligit quòd
pœna extraordinaria punitur, non
autem ordinaria; & ita refert in cōſi.

P ſuo

ſuo ccxv.& uide Ang.in l.j. C.de cõfeſ.& dicit in cõſi.clxxij. quòd ſemel in ſyndicatu defendit quendam poteſtatem qui per confeſsionem factã ſuper inepta inquiſitione uoluit cõdemnare reum. In hac materia bene faciunt no. per Bal.in l.ij.C.de re iudi.Bal.in l.presbyteri.C.de epiſco.& cler. multa peregrina ſcripſi in iſta materia in add.meis in l.non ſolùm. §.ſciendũ.ff.de oper.noui nunc. ubi multa dixi.an autem ſuper iſta confeſsione ſit ferenda ſentẽtia, uel nõ, collige ex dictis Ange.in l.debitoribus.ff.de re iudic.& Cyn.in l.j.C.de cõfeſſ.in ij.q.& do.Anto.& Imol.in c. examinata.de iudiciis.& Ang.in præfato conſil.clxxvij. & Bal.in l.ij.§.j.ff. de offi.præfect.urb. in ultim.colum. de hac materia latè per Bartolum.in cõſilio ſuo cxj.incipiente, accuſatio fuit inſtituta.

ADNOT. a ¶ Et uide Ro. *Adde tu prædictus d. Alex.in conſil.cxxj.in fi.in j.uol.& in conſi.lxj.in iiij.uolu.Capol.in conſi.lxiij.& Pau.de Caſt. in conſi.ccvij. & quod quando aliqua qualitas adiicia tur alicui rei uel facto,quod debeat ſimul cum facto probari,latè per Alex.in conſi. cxix.col.iij.in prin.in j.uol. & in cõſi.iij. col.ij.in ij.uol.& ibi,quod ſi nõ allegetur ante litem conteſta. quod non poteſt poſtea probari.*

15 *Inquiſitione non probata per appoſitionem, uel additionem alicuius qualitatis,ſi ſecuta eſt abſolutoria,an ſine dicta qualitate iterum poßit inquiri.*

16 *Qualitate nullo modo probata in prima inquiſitione, an propter illam qualitatem iterum poßit inquiri.*

17 *Qualitas propter quam condemnationis effectus eſt diuerſus eſt detrahẽda per iudicem pendente iudicio, cum iudex illam probare non poteſt.*

ANGELVS.

15 * QVAERO,quid ſi per additionem, uel à principio per appoſitionem dictę qualitatis inquiſitio nõ probatur, & per conſequens ſecuta eſt abſolutoria,an ſine dicta qualitate iterum poſsit inquiri. Dicit Bar.in §.quid tamẽ.uerſi.quæro quid ſi abſolutoria. quòd ſi eſt abſolutoria ſuper non facto, & iterum nõ inquiritur:ut l.egi.ff.de exceptio.rei iudica. aut propter illam qualitatem tãtum non probatam, ſecuta eſt abſolutoria,quia non probatur, quod ſit nobilis, tunc ex delicto ſuo iterum conueniri poteſt:ut l.habebat.ff.de inſtitut.Sed non poteſt iterum conueniri,ſi conuenit ex alieno delicto: ut d.§.ſi detracta.Et ſubdit Bar. quòd in hoc pul
16 chra eſt etiam difficultas.* Quid ſi in prima inquiſitione qualitas nullo modo ſit probata, an propter illam qualitatẽ iterum poſsit inquiri? Bart. in d.§.quid tamẽ.in fi.dicit,quòd aut fuit in prima condemnatus, uel abſolutus:ſi abſolutus, tunc talis adiectio quæ de nouo ſit,alterat delictum, & tunc poteſt:ut l.cum quæritur.de excep.rei iudi. aut non alterat delictũ, ſed condemnationem, & tunc aut lata fuit ſuper facto,& iterum non poteſt inquiri:ſecus ſi ſuper iure: qa illa qualitas erat neceſſaria: ut d.l.habebat.Si uerò ſecuta ſit cõdemnatoria:tunc Bar.in d.l.ſenatus. ff.de acc. dicit, quòd iterum poteſt inquiri, & inquiretur ſuper toto delicto cũ adiectione dictæ qualitatis:ut l.itẽ quęritur in fugitiuo. ff.de ædil. edict. & l.Iulianus.§.j.ff.de uerb. obliga. Sed Flor.in l.ita uulneratus.ff.ad l.Aqui. tenet opi.Spec.contra Barto.per d.l. prætor edixit.§.j.licet illi legi Barto. ſingulariter reſpondeat in d.l.ſena-

tus.item dicit, quòd eſt caſus contra Bar.quòd amplius de ipſa qualitate non poteſt inquiri:ut l.ſepulchri uiolati.ff.de ſepulc. uiol. item allegat l. ſenatus.ſecundum primum exemplũ gl.& probat.Pone quòd pro ſimplici uulnere ſit impoſita pœna irreiterabilis,ut quòd auricula amputetur: cum qualitate debet eſſe minor. Certè inconueniens eſſet,quòd etiã poſſet inquiri cum qualitate,cum auricula reſtitui non poſſet: ut l.ſi quis prouocatione.C.de appel. nec obſtãt iura Bart.quæ loquuntur,quando agitur ciuiliter ad rei familiaris proſecutionem.Et hoc uerũ eſt,niſi ſit qualitas loci,uel temporis: quia illa non eſt qualitas, quæ alterat maleficium: ut not.Bar.in d.§.quid tamen.ubi dicit, quòd ſi qualitas nõ probata facit ceſſare accuſationem propoſitã, uel inquiſitionem, ꝙ tunc nõ poſsit inquiri:ut d.l.prætor.§.docere. ff.in bono.rapto.Si uerò alterat ſolum factũ & facit uideri delictum aliud,ut qualitas loci,uel temporis,& tunc idem: ut d.§.quid tamen. ſecus ſi factũ uel delictum non alterat,& tunc ex eodẽ
17 proceſſu pôt ſequi condẽnatio.* Sis tamẽ cautus, ꝙ ſi condẽnatiõis effectus eſt diuerſus propter illã qualitatem ,tũc cum tu iudex nõ poſsis ꝓbare dictam qualitatem , ipſam pẽden-
a te iudicio , detrahas [a] :aliàs ſequi nõ poſſet cõdẽnatio : ut d.§.ſi detracta. de quo uide ibi per Flor. & Barto.in l.diuus.ff.de re iudica. uidetur in ciuili aliter loqui:dic ut not. Cyn.in l. ij C.de proba.ubi allegat quoddam cõſil.Iac.de Are.q p multas rationes tenet, quòd omni caſu debet ſequi abſolutoria in totum.Sed Bald.dicit ibi, quòd de conſuetudine non ſeruatur. & eſt ratio:quia de conſuetudine etiam accuſator non tantum unam legem,ſed omnẽ intentat,dum dicit,peto eum puniri ſecundum formam iuris,& ſtatutorum. qui libellus procedit de conſuetudine: ut not.gl. in d.l.ſenatus.in inquirente clarũ eſt quòd per illam clauſulã ſuper quibus omnibus &c.diuiſim & non cumulatim intentat,& procedere intẽdit,& ſic in effectu tenet opi. Bartol. Sed Bal.in d.l.edita.uer.vj.principaliter quærit &c.uidetur uelle , ꝙ aut pœna eſt multiplicatiua : utputa de die ſit pœna manus,de nocte ſit pœna ambarum manuum: & tũc ſi qualitas nõ probatur,poteſt imponi minor pœna,ut de una manu , aut non continetur pœnæ multiplicatio : ut puta de die ſit pœna manus, de nocte ſit pœna capitis: & ſic alia diuerſa pœna non multiplicatiua ad primam,& tunc ſi intẽtatur de nocte, & ſic ad pœnam capitis , & non probatur qualitas noctis , an poſsit puniri pœna diei,& ſic manus:dic quòd nõ: qa ſpecies ſunt diuerſæ,nec una continetur ſub alia:quia ad aliam ſpeciẽ ſit actum,quod dicit eſſe uerum, niſi talis qualitas ſit ante litem conteſtatã deducta:quia in delictis poteſt ſequi condemnatio : ut d.l.edita.Ego intelligo ſuum dictum uerum in accuſatione, ſed in inquiſitione non: quia per illam clauſulam,ſuper quibus omnibus &c. iudex non uidetur ſe arctare ad unũ, imò ſigillatim ponere omnia:ex quibus uidet poſſe ſequi condemnatio ſuper probatis : ut patet ex prædictis , & dixi aliquid in gl.ſuper uerbo , ex quibus omnibus &c.quod no.Et adde quæ dixi in gl. ſuper uerbo,in platea cõmunis. Sed

ſuo ccxv.& uide Ang.in l.j. C.de cõfeſ.& dicit in cõſi.clxxij. quòd ſemel in ſyndicatu defendit quendam poteſtatem qui per confeſsionem factã ſuper inepta inquiſitione uoluit cõdemnare reum. In hac materia bene faciunt no. per Bal.in l.ij.C.de re iudi.Bal.in l.presbyteri.C.de epiſco.& cler. multa peregrina ſcripſi in iſta materia in add.meis in l.non ſolùm. §.ſciendũ.ff.de oper.noui nunc. ubi multa dixi.an autem ſuper iſta confeſsione ſit ferenda ſentẽtia, uel nõ, collige ex dictis Ange.in l.debitoribus.ff.de re iudic.& Cyn.in l.j.C.de cõfeſſ.in ij.q.& do.Anto.& Imol.in c. examinata.de iudicijs.& Ang.in præfato conſil.clxxvij. & Bal.in l.ij.§.j.ff. de offi.præfect.urb. in ultim.colum. de hac materia latè per Bartolum.in cõſilio ſuo cxj.incipiente, accuſatio fuit inſtituta.

ADNOT. a ¶ Et uide Ro. *Adde tu prædictũ d. Alex.in conſil.cxxj.in fi.in j.uol.& in conſi.lxj.in iiij.uolu.Capol.in conſi.lxiij.& Pau.de Caſt. in conſi.ccvij. & quòd quando aliqua qualitas adiicia tur alicui rei uel facto, quod debeat ſimul cum facto probari, latè per Alex.in conſi. cxix.col.iij.in prin.in j.uol. & in cõſi.iij. col.ij.in ij.uol.& ibi, quòd ſi nõ allegetur ante litem conteſta. quod non poteſt poſtea probari.*

15 *Inquiſitione non probata per appoſitionem, uel additionem alicuius qualitatis, ſi ſecuta eſt abſolutoria, an ſine dicta qualitate iterum poßit inquiri.*

16 *Qualitate nullo modo probata in prima inquiſitione, an propter illam qualitatem iterum poßit inquiri.*

17 *Qualitas propter quam condemnationis effectus eſt diuerſus eſt detrahẽda per iudicem pendente iudicio, cum iudex illam probare non poteſt.*

ANGELVS.

15 * QVAERO, quid ſi per additionem, uel à principio per appoſitionem dictę qualitatis inquiſitio nõ probatur, & per conſequens ſecuta eſt abſolutoria, an ſine dicta qualitate iterum poßit inquiri. Dicit Bar.in §.quid tamẽ.uerſi.quæro quid ſi abſolutoria. quòd ſi eſt abſolutoria ſuper non facto, & iterum nõ inquiritur:ut l.egi.ff.de exceptio.rei iudica. aut propter illam qualitatem tãtum non probatam, ſecuta eſt abſolutoria,quia non probatur, quòd ſit nobilis, tunc ex delicto ſuo iterum conueniri poteſt:ut l.habebat.ff.de inſtitut. Sed non poteſt iterum conueniri, ſi conuenit ex alieno delicto: ut d.§.ſi detracta. Et ſubdit Bar. quòd in hoc pulchra eſt etiam difficultas.

16 * Quid ſi in prima inquiſitione qualitas nullo modo ſit probata, an propter illam qualitatẽ iterum poſsit inquiri? Bart. in d.§.quid tamẽ.in fi.dicit,quòd aut fuit in prima condemnatus, uel abſolutus:ſi abſolutus, tunc talis adiectio quæ de nouo ſit,alterat delictum, & tunc poteſt:ut l.cum quæritur.de excep.rei iudi. aut non alterat delictũ, ſed condemnationem, & tunc aut lata fuit ſuper facto,& iterum non poteſt inquiri:ſecus ſi ſuper iure: quia illa qualitas erat neceſſaria: ut d.l.habebat.Si uerò ſecuta ſit cõdemnatoria:tunc Bar.in d.l.ſenatus. ff.de acc. dicit, quòd iterum poteſt inquiri, & inquiretur ſuper toto delicto cũ adiectione dictæ qualitatis:ut l.itẽ quęritur in fugitiuo. ff.de ædil. edict. & l.Iulianus.§.j.ff.de uerb. obliga. Sed Flor.in l.ita uulneratus.ff.ad l.Aqui. tenet opi.Spec.contra Barto.per d.l. prætor edixit.§.j.licet illi legi Barto. ſingulariter reſpondeat in d.l.ſena-

tus.item dicit, quòd eſt caſus contra Bar. quòd amplius de ipſa qualitate non poteſt inquiri: ut l. ſepulchri uiolati. ff. de ſepulc. uiol. item allegat l. ſenatus. ſecundum primum exemplũ gl. & probat. Pone quòd pro ſimplici uulnere ſit impoſita pœna irreiterabilis, ut quòd auricula amputetur: cum qualitate debet eſſe minor. Certè inconueniens eſſet, quòd etiã poſſet inquiri cum qualitate, cum auricula reſtitui non poſſet: ut l. ſi quis pro uocatione. C. de appel. nec obſtat iura Bart. quæ loquuntur, quando agitur ciuiliter ad rei familiaris proſecutionem. Et hoc uerũ eſt, niſi ſit qualitas loci, uel temporis: quia illa non eſt qualitas, quæ alterat maleficium: ut not. Bar. in d. §. quid tamen. ubi dicit, quòd ſi qualitas nõ probata facit ceſſare accuſationem propoſitã, uel inquiſitionem, ꝙ tunc nõ poſſit inquiri: ut d. l. prætor. §. docere. ff. in bo no. rapto. Si uerò alterat ſolum factũ & facit uideri delictum aliud, ut qualitas loci, uel temporis, & tunc idem: ut d. §. quid tamen. ſecus ſi factũ uel delictum non alterat, & tunc ex eodẽ
17 proceſſu pôt ſequi condẽnatio.* Sis tamẽ cautus, ꝙ ſi condẽnatiõis effectus eſt diuerſus propter illã qualitatem, tũc cum tu iudex nõ poſſis ꝓbare dictam qualitatem, ipſam pẽdente
a iudicio, detrahas [a]: aliàs ſequi nõ poſſet cõdẽnatio: ut d. § ſi detracta. de quo uide ibi per Flor. & Barto. in l. diuus. ff. de re iudica. uidetur in ciuili aliter loqui: dic ut not. Cyn. in l. ij. C. de proba. ubi allegat quoddam cõſil. Iac. de Are. q ꝑ multas rationes tenet, quòd omni caſu debet ſequi abſolutoria in totum. Sed Bald. dicit ibi, quòd de conſuetudine non ſeruatur. & eſt ratio: quia de conſuetudine etiam accuſator non tantum unam legem, ſed omnẽ intentat, dum dicit, peto eum puniri ſecundum formam iuris, & ſtatutorum. qui libellus procedit de conſuetudine: ut not. gl. in d. l. ſenatus. in inquirente clarũ eſt quòd per illam clauſulã ſuper quibus omnibus &c. diuiſim & non cumulatim intentat, & procedere intẽdit, & ſic in effectu tenet opi. Bartol. Sed Bal. in d. l. edita. uer. vj. principaliter quærit &c. uidetur uelle, ꝙ aut pœna eſt multiplicatiua: utputa de die ſit pœna manus, de nocte ſit pœna ambarum manuum: & tũc ſi qualitas nõ probatur, poteſt imponi minor pœna, ut de una manu, aut non continetur pœnæ multiplicatio: ut puta de die ſit pœna manus, de nocte ſit pœna capitis: & ſic alia diuerſa pœna non multiplicatiua ad primam, & tunc ſi intẽtatur de nocte, & ſic ad pœnam capitis, & non probatur qualitas noctis, an poſſit puniri pœna diei, & ſic manus: dic quòd nõ: qa ſpecies ſunt diuerſæ, nec una continetur ſub alia: quia ad aliam ſpeciẽ ſit actum, quod dicit eſſe uerum, niſi talis qualitas ſit ante litem conteſtatã deducta: quia in delictis poteſt ſequi condemnatio: ut d. l. edita. Ego intelligo ſuum dictum uerum in accuſatione, ſed in inquiſitione non: quia per illam clauſulam, ſuper quibus omnibus &c. iudex non uidetur ſe arctare ad unũ, imò ſigillatim ponere omnia: ex quibus uidet̃ poſſe ſequi condemnatio ſuper probatis: ut patet ex prædictis, & dixi aliquid in gl. ſuper uerbo, ex quibus omnibus &c. quod no. Et adde quæ dixi in gl. ſuper uerbo, in platea cõmunis. Sed

de his q̃ hic ſcripſi à uer. qd ſi in prima inquiſitiõe &c. hucuſq;. uide latius p Sali.in l.q de crimine.C.q acc. in uerſi.item iuxta prædicta quæro ſi in una inquiſitione &c. quoniam in aliquibus diſcrepat à Barto. & ab his quæ hic recitaui:quem Salice. poſtea uidi. ſed in q.ſuprà formata, uidelicet,an poſt condemnationẽ de ſimplici uulnere poſsit ſequi nouus proceſſus ſuper cicatrice,quando pœna non eſt reiterabilis:& tunc licet Bar. dimittat inſolutã in d.l.ſenatus. ego credo,quòd ſic:in ſecunda enim imponetur minor pœna iudicis arbitrio:quia poteſt alterare:ut l.hos accuſare.§.omnibus.in fi.ff.de accuſ.& ſic ſi fuit fuſtigatus pro ſimplici uulnere,&cum cicatrice erat pœna manus,non abſcinderetur manus in ſecundo proceſſu, ſed iudicis arbitrio caſtigabitur.

ADNOT. a ¶Detrahas. *Adde tu quòd opi.Bart.in d.l.ſenatus.ſequitur Pau.de caſt.in conſi.cxix. aliàs cccxlv.in ij.impreſſis.& aliquantulũ latius in cõſi. xviij.in ij.impreſſis.incip.non uideo.&c. Bernar.*

AVG. Ita reſidet d. Ang.hîc inſipidè & intricatè hoc referens: tu adde hæc omnia quæ dixi ſuprà in hac ea.gl.in q.præce.quia d. Ange.hic in fi.illius gl. à uerſi.tis cautus tu iudex. tractat illam materiam quæ ſatis examinata fuit ſuprà in præce. q. & latè dixi ſuprà in add. meis in d.proximè præced. q. dum pono in addi.meis, Quid ſi appoſita clauſula, ſuper omnibus & ſingulis. Aliquid dixi ſuprà in gl.ſuper omnibus, & ſingulis. Et inquãtum d.Ang. hic tetigit illam difficultatem,quam tetigit Bar.in d. l.ſenatus.Et licet Bar. & Pau.de caſt. in l.ſi ut certo. §.ſi duobus uehiculũ. ff.cõmo.uideant̃ trãſire cũ dictis Bar. in d.l.ſenatus.tamen dicta Bart.certè non ſunt uſquequaq; tuta:quia Ang. in d.§.ſi duobus.in uer.nã & ſi.in iij. col.dicit iſta uerba formalia : not.ꝙ iſte tex.facit ad quæſtionẽ de punito ſimplici uulñere,an poſsit amõ puniri de qualitate, & de qua nõ fuit cognitũ.refert ꝙ quidã dicũt, ꝙ non: quia qualitas de per ſe non eſt diſceptabilis:in contrariũ arguit: qa maleficiũ nõ eſt purgatũ.ar. c.at ſi clerici. extrà de iud. & l.nullum. C.de teſt.& l.ij.C.de ſponſ. §.ij.& refert qualiter cum iſta quæſtio fuiſſet de facto,fuit oſtenſum unum pulchrũ conſi. Iaco. de Butr. & ita fuit iudicatum contra doctrinam Bar.quod nõ poſsit de illa qualitate amplius puniri. Poſtea ſubdit Ang.ibi ꝙ opi.Bar. poſſet eſſe uera, ſi fuit colluſum : ſecus ſi illa qualitas fuit per errorem omiſſa:dicit tamen Ang. ꝙ hoc non dicit determinando;prætereà nónnę in hac difficultate multùm elegãtiſsimè locutus eſt Bald.in l. ij. §.nouiſsimè.ff. nau.caup.ſtab. faciens mentionẽ de illo conſi.Iaco.de Butr.& multũ magnifacit & extollit illud conſil. & ibi Bal.in d.§.nouiſsime.ponderabat illam gl.pro deciſione iſtius materiæ. Nam dicit ibi Bal. quòd illa gloſ.fuit pro opinio. Bart.in d.l.ſenatus.quòd condemnatus in minori quantitate quàm debuit condemnari, poſsit iterato condemnari, & accuſari in illo pluri:quod ſæpe contingit, quando in prima accuſatione eſt omiſſa qualitas, quæ poſtea reperitur in ſecunda accuſatione, quæ habet grauare delictum,& pœnam: refert quòd alii dicunt contrarium, dicentes, ꝙ illa gl. non

gl.nõ debet intelligi in accuſatione ad uindictã,qa ibi nõ cõſideratur effectus:ut j.de iniu.l.qd ſenatus.item nec qualitas põt addi pẽdente iudicio cũ ueniat incidẽter & nõ per ſe. d.§.ſi detracta.itẽ quia de delicto hominis eiuſdẽ non eſt ſępius diſputandũ,ſiue ſit condẽnatus ſiue ſit abſolutus.l.lator.§.fi.ff.nau.cau.ſtab. Vnde cũ omnia iudicia criminalia ſint ad uindictã,ſequitur ꝙ denuo procedi nõ põt nec eadẽ lege,nec alia à principio intẽtata.facit qd no.ff.de calũ.§.j.Præterea ſi poſſet denuo agi,ergo poſſet ita abſolui ſicut condẽnari,& ſic teneret ſentẽtia cõtraria primæ,& pręiudicaretur fiſco in prima cõdemnatione, cõtra l.j.& cũ ibi no. C.quando prouo.nõ eſt neceſ.& ita dicit,ꝙ Ia.bu. conſuluit pro iſta parte,ꝙ poſt ſententiã condemnatoriã non poſſet formari noua accuſatio ratione qualitatis omiſſæ in primo iudicio, & in ſecũdo adiuncto: & eſt conſi.ualde elegans. & dicit Bal.ꝙ anno pterito iſta q.fuit de facto Aſſiſii,& collegiũ Peruſinũ conſuluit, ſed tamen fuerũt in diſcordia ut ſecunda accuſatio procederet:dicit tamẽ Bal. ꝙ fortè malè pro iſta parte cõſuluerũt,& ſic Bal.ibi nõ auſus eſt in hac tanta difficultate approbare opi.Bar.ſed certè multũ elegantiſſimè reperi Bal.allegatũ à patre meo in ſuis allegationibus qui reprobat Bart.in hac materia:nã Bal.in l.ij.C. de re iud.expreſsè dicit,quòd in hac materia Bar.in d.l.ſenat⁹.malè loqtur,& ibi per bonas rationes Bal.tenet cõtrà.& iſta ſentẽtia eſt uera:qa poteſt eſſe ꝙ in ſecũdo iudicio intẽtato cum qualitate feretur ſententia abſolutoria, ubi prima erat cõdẽnatoria,& p dicta Bal.ibi poteris intelligere,limitare & extẽdere dicta Barto.Et inquãtũ d.Ange.hic uoluit decidere id qd Bart.nõ auſus eſt decidere in d.l.ſenatus.quia pœna nõ eſt reiterabilis,uel corporalis eſt pœna. dicatis ꝙ quãdo opi. Bart.procederet,quã etiã uidetur approbare Ange.in d.l.ſenatus.tamen Ang.eſt ille qui decidit in d.l.ſenatus.in fi.qui dicit, ꝙ de rigore iuris ille qui eſt accuſatus iterũ cũ qualitate,iterũ debet puniri pœna perſonali,ſed dicit ꝙ de ęquitate putat pœnam temperandã & cõuertendam in aliã pœnã, uel pecuniariam uel perſonalẽ, per quam nõ tollitur uita uel membrũ, nec ſit corporis afflictiua:ut eſt corporis relegatio.ar.§.pœna grauior. l.quid ergo.ff.de infa.&l.ſi ſeuerior. C.de infami.

SVMMARIVM.

1 *Bannũ dicitur ſentẽtia interlocutoria.*

2 *Bannum poteſt contra minorem, & indefenſum infligi.*

3 *Bannum datum contra minorem indefenſum ſine autoritate curatoris, an ualeat.*

Die vij.Decembris.

QVI dominus iudex uidens, & cognoſcens dictos inquiſitos nõ comparuiſſe, & eſſe contumaces, & in eorum cõtumacia perſeuerantes commiſit A.præconi dicti communis, ut dictos inquiſitos, & quemlibet eorum banniat, & tali pœna,uel in tanta quantitate pecuniarum &c. & eiſdem aſsignet terminum octo dierum ad cõparendum, & ſe defendẽdum a dicto banno,& inquiſitione,& contentis in eis, uel alio ipſorũ.

P 3 Dicta

Dicta die.

QVI A. præco retulit ſe ita banniſſe & præconizaſſe ut habuit in commiſsione & mandato.

1 * Quod bannum dicitur ſententia interlocutoria [a], ut habetur in l.j. de, requi.reis.& in auć.item nulla communitas.C.de ſacroſanct.eccl.& no. Bald.in l.ſi quis filio.§. eius qui.ff.de inoffi.teſta.& no. gl.in l.j.§.quid ergo.ff.de uen.inſpi.in uerbo, in multis. in l.iij. in prin. de ſuſpect.tut. Ex

2 * quo ſequitur, quòd cum ſit ſententia interlocutoria, quòd tale bānum poteſt contra minorem & indefenſum infligi:ut not .Bal.in l.cum & minores.C.ſi aduer.rem iud.

ADNOT. a ¶ Interlocutoria. *Et an bannum dicatur ſententia interlocutoria, uide Pet.de Anch.in conſ.vj.& Alex.in conſil.xc.in j.uolu.Ber.*

AVGVST. Tu autē in hac materia adde quæ dixit Bal.in c.j. hic finitur lex Corra.deinde incip.conſti. regni.in iiij.col.ubi uoluit quòd bannum non eſt interlocutoria habens uim diffinitiuē, ſed interlocutoria: quia ante litem cōteſt.fertur:& ideo dicit, quòd contrario imperio poteſt reuocari. Sed Bal. in l.certa ratione. C.quando prouo.non eſt neceſſe.in prin. dicit aliter, quòd bāna quæ fiūt contra formā ſtatutorum, ideo poſſunt corrigi per iudicem: quia ſentētia eſt interlocutoria. ſed non uidetur ſtare in iſta opinione: quia dicit, uel dicas melius, quòd bannum eſt quædam comminatio iudicis: ideo utile per inutile non uitiatur. & Bal. in l.ſi quis filio.in §. eius. dixit quòd eſt ſententia interlocutoria, & quomodo iſta intelligantur quando ſit ſententia bannū uel cōminatio, opus eſſet uidere dicta Alberi. de Roſa.in iiij parte ſtatutorū, in j.q. & uide etiā Bal.in l.j.C.qui accuſa.in illo articulo, quando dicatur nomen rei receptum inter reos.

3 * Et inquantum domi. Ange.hic dicit, quòd banna data contra minorē indefenſum ſine autoritate curatoris ualent:certè ſi iſte doctor uidiſſet dicta Alberi. de Roſ. in d.l.cum & minores.non ita faciliter decidiſſet iſtam quæſtionem. Sed reperio Albe.de Roſa. in quæſtione ſtatutorum in iiij. parte.q. lxxij. incipiē.ſed quid ſi minor inculpatur. & contra eum inquirebatur de aliquo maleficio citatus nō comparet, & ſic bānitus fuit.ubi per quatuor col.diſputat iſtam materiam, an tale bannū teneat, referēs primo dicta Vgol. de Fontana.& poſtea Guil. de Suza. poſtea Richar. Malumbræ. tandem tenet hoc bannum nō ualere nec tenere:& multa allegat, quę parum eſſet mihi hic tranſcribere, & refert quod Dy.dicit, quòd poteſtas Paduę cùm procederet contra minorē, dedit ſibi curatorē de cōſilio peritorū, & poſtea proceſsit contra eum, & refert Azo. tenuiſſe iſtā ſentēt ā. uidetur tamen in ſi.limitare:dic ut ibi.

4 *Statuta quæ communiter hodie per Italiam ſiunt, quòd abſens poſſit condemnari: ſunt introducta de iure poſitiuo: & bannum reuocatur, quàmprimum citatus comparet etiam poſt terminum aſſignatum etiam uſque ad prolationem ſententiæ.*

5 *Rectores terrarum non poſſunt aliquē de iure bannire, niſi expreſſè hoc ex forma ſtatuti caueatur.*

6 *Abſens ſiue ſit uagabundus uel nō, clericus uel laicus, quando contra eū ſit proceſſus, quomodo debeat citari.*

Bann

7 *Bannum ſi extendit pœnam relegationis, de iure communi nō poteſt procedere.*
8 *Annotatio bonorum hodie non habet locum niſi in bonis mobilibus.*
9 *Rectores terrarum, an poſſint aliquē bannire.*

ANGELVS.

4 *ET tene menti, quòd cōmuniter ſtatuta quæ hodie fiunt per Italiam, quòd abſens poſsit condemnari, ſunt introducta de iure poſitiuo: ita dicit Bal. per illam l. ne diu. C. de pœnis. quòd bannum ſeu ſententia interlocutoria reuocatur, quàmprimum ille citatus comparet a, etiam ſi poſt terminum in banno aſsignatum compareat etiam uſque ad ſententiæ prolationem: quia ſic fit in ciuili, ad cuius ſimilitudinem proceditur in criminali: nam ſicut in ciuili citatus contumax patitur primum decretum, ita in criminali patitur bannum prædictum, quod perſonam ſuā afficit & nomen ſuum inter reos alligat. facit l. j. ff. de requi. reis. & ſicut in ciuili fit miſsio in bonis ut tædio affectus reus ueniat reſponſurus: ut l. ſi is à quo. ff. ut in poſſ. leg. ita & in criminali bannitus in perſona afficitur, & nomē eius inter reos aſcribitur, licet ſit cōtumax in reos ut tædio affectus compareat: ut l. adulteram. C. de adulte. & l. miles. §. ij. & bona eius annotantur: ut l. j. ff. de requi. reis. Si fuit crimen à relegatione ſuprà: tunc regulariter in tali crimine abſens nō poteſt dānari, etiā ſi ſit abſens poſt litis cōteſt. niſi in caſu l. ne diu. C. de pœnis. & in caſu l. in l. §. qui hoc. ff. de fiſca. & in caſu extrauagan. ad reprimē. ita dicit Bar. in d. l. j. ff. de requi. reis. Si autē fuerit pœna à relegatione infrà: tūc quia annotatio bonorum nō habet locū: tunc ne iudici inquirenti uel accuſatori fit præiudicium: quia non poteſt eſſe conſultus ex prædicta bonorum annotatione: tunc ſiue lis ſit conteſta. ſiue non, poteſt ad diffinitiuam perueniri: dummodo de negotio principali cum iudice cognoſcatur: ut no. gl. in l. quoties b, de digni. lib. xij. & hoc uide latè per Barto. in l. abſentem. ff. de pœnis. & Sali. in l. ſi abſentem. C. de acc. ideo iſto caſu admittitur qui cauſas abſentiæ allegat: ut l. inter accuſatorem. & ibi Bart. & Imo. ff. de pub. iud. & per eoſdem in l. pe. §. ad crimen. eo. tit. Vnde ſicut in ciuili comparendo quadocunque intra annum refectis expenſis, & præſtita fideiuſsione recuperat bona ſua: ut c. quoniā frequenter. §. in alus. extrà ut lit. nō cōteſt. ita in criminali quandocunq; ante ſententiam comparendo annulat uirtutē banni, perinde ac ſi nunquàm fuiſſet bannitus: & ſic cōparendo & faciendo nūc illud, quod ſi à principio feciſſet, nunquam fuiſſet bannitus, ergo bannū tollitur. arg. no. per Bart. in l. ſi pecunia. ut leg. nomi. caue. bona autē nō recuperat niſi intra annū cōpareat, niſi à die dictę annotationis & notificationis: ut in d. l. j. in prin. & d. §. j. & ibi Bart. ff. de requi. reis. 5 *Sed aduertas: quia niſi expreſsè ex forma ſtatuti caueatur, quòd rector terrarū ſiue præſes prouinciæ poſsit aliquem bannire, non poteſt aliquem de iure bannire c: ut not. Bar. in l. illicitas. §. qui uniuerſas. ff. de offi. pręſi. quod bene no. In quo quidē banno certus terminus ſtatuitur intra quē cōparere debeat, aliàs eſt, & intelligatur bānitus in tali pœna. Et

na. Et aduertas quòd talis terminus tali bannito nō currit,niſi à die notificationis perſonaliter factæ, uel ad domū cū ſchedula ſecundū formam ſtatutorum:nō autē incipit currere à die annotationis & facti banni.l.j.§.j.& ibi Bart. ff. de requi.reis. Teneas tamen ut ſuprà, quòd quāprimū reus cōparet in termino bāni, totū bannū & eius uirtus annullatur:ut l.j.§.fi. & ibi Bart.ff. de requir.reis. & perinde eſt,ac ſi non fuiſſet bannitus:quoniā fiebat ad hunc finē ut cōpareret. Vnde ſi cōparet,ſtatim expirat uirtus & effectus banni : ut l.à filia.§. alumno.

6 ff.ad Trebel.* Quando autē fit proceſſus contra abſentem ſiue ſit uagabundus, ſiue non,clericus uel laicus, an ſufficiat citatio ad domum uel ad beneficium,uel rure uel in alio territorio.not.Spe.tit. de acc.§. qualiter. uer.ſed nunquid ſufficit. & ibi ponit formā. Si autē reus cōparet qualiter procedatur contra eum,no. Spe.in §. j.uer.cū autē fuerit coram præſide.

ADNOT. a ¶ Citatus comparet. *Adde ad hoc Pau. de Ca.in conſi. xxiij.& Capol.in conſi.xxxix.Bern.*

b ¶ In l.quoties. *Adde quòd uoluit allegare gl.in l.abſentem.ff.de pœnis. & glo. in l.quoties.tenet contrarium.*

c ¶ Bannire. *Adde circa hoc Alex.in conſi.xxvj.in j.uol.Bern.*

AVGVST. Tu autem in hac materia adde quæ dixit Alber.de Roſa.in iiij.parte ſtatu.quæſt.j.qui dicit, quòd bannum eſt quædam iudicialis ſententia pœnalis contra contumacē prolata in ciuili uel criminali, de iure communi uſque ad relegationem., & de iure municipali uel conſuetudine etiam ultra relegationē. bānum enim de iure communi poteſt dari abſenti, & lit. non conteſt. uſq; ad relegationem, per l.abſentem.ff.de pœ.cum ibi not.*

7 Si autem bannum excedit formam relegationis,tunc de iure communi procedere non poteſt, per d.l.abſentem. tamen ex conſuetudine & ſtatutis fere totius Italiæ in quocunq; graui crimine datur, & procedunt talia banna & executioni mandantur, & dicit ꝙ ꝓ hoc bene facit gl. in l.amiſsio. §.qui deficiunt. ff.de cap.dimi. & de iſto banno aliquid uide per Bal.in c. j.de pac.tenen.*

8 Et not.bene quæ ibi dicit, quòd hodie ſecūdū Iac.de Bel. non habet locū iſta annotatio bonorū,niſi in bonis mobilibus. Et omnia iſta quæ dixit d. Ang. hic fuerunt in omnibus approbata à Moderniorib* in ſolēni repeti. c. qualiter & quādo. in xj.q.prin.in lxxiiij. q.ubi in effectu ſequūtur dicta Bar.in d.l. j.de requi. reis.& l.abſentem. ff.de pœn.reprobata opi.gl.d.l.quoties.&Pet.de bellapertica.*

9 Et inquantum ſupradictū eſt,an rectores terrarum poſsint aliquem bannire: addatis dicta Moder. quæ ipſi poſuerunt latè in l.imperiū. ff.de iuriſ.om.iud.& de iſtis citationibus faciēdis in iſtis cauſis criminalibus ubi debēt fieri,& quomodo,& maximè ad hoc, ut deueniatur ad iſtam annotationem bonorū:adde Gand.in tract.malefic.ſub rub.de citat.facien. ſcilicet quomodo fiant, quo loco,& earum obſeruantia.

10 *Iudex abſoluit reum bannitum, ſub iſta conditione, uidelicet & hoc addito ut non audeat de cætero ſimilia attentare, ſed ſi ſecus fieret, ipſo iure cadat in primas pœnas: quid dicendum.*

ANGELVS.

10 *QVID autē ſi iudex uel dominus

nus abſoluit reum & bannitum ſub iſta conditione, uidelicet & hoc addito ut non auderet de cætero ſimilia attentare, ſed ſi ſecus fieret, ipſo iure cadat in primas pœnas? Iſtam q. ponit Bart. in l. tale pactũ. §. qui prouocauit. in fin. ff. de pact. & in l. unus. §. pactus ne ᵃ peteret. eo. ti. circa fi. ubi dicit, quòd iſta quæſtio fuit de facto Bononiæ: & finaliter cõcludit, quòd aut talis diſpoſitio & liberatio fit ab eo qui habet poteſtatem legis condendæ: ut eſt legatus Bononiæ, uel alius dominus, & talis conditio eſt lex: ut l. pen. C. de dona. inter uir. & uxo. & ideo reus qui contrauenit, reincidit in primas pœnas, nec ab eis fuit ipſo iure liberatus, neq; incidit in alias pœnas tãquàm ex prioribus delictis: quia ſublata ſunt ipſa & earũ obligationes: ut d. §. pactus. Sed nouum delictũ propter quod cõtrauenit, meretur illas pœnas quas primò incurrerat ex omnibus delictis, & hęc potuit facere: lex punit enim ſecundum delictũ grauius propter præcedentia, de quibus eſt condẽnatus uel abſolutus: ut ff. de pœ. l. capitaliũ. §. famoſos. Si uerò ille iudex qui fecit talẽ diſpoſitionẽ, non poterat legem condere, aut talis cõditio fuit ſtipulatione uallata uel nõ: primò caſu aut in pœna ueniebat aliquod pecuniarium, & tũc in illas pœnas incidit, & non tãquàm debitas ex delicto, ſed tanquam debitas ex ſtipulatione: poteſt enim per ſtipulationẽ promitti id quod eſt probabile per legem debetur: ut l. non impoſſibile. ff. de pact. Si uerò pœnæ erãt tales quæ nõ poterãt in ſtipulationẽ deduci: tunc illa adiectio nihil releuat: ut eſt caſus in d. §. pactus. facit l. imperator. ff. de manu. teſta. aut fuit pactũ nudũ & nõ ualet: ut d. §. pactus. quia ex eo nõ agi poteſt, & perſona non reſuſcitatur: ut d. §. pactus. facit l. ſi tibi. §. j. ff. eo.

ADNOT. a ¶ Pactus. *Adde & uide ibi Moder. & uide Ro. in l. ſi quis accepto. ad fi. ff. de cond. ob tur. cau. Ber.*

AVGVST. Tu antẽ in hac materia adde, quòd Bar. in terminis tetigit iſtam difficultatẽ in l. non ſolũ. §. j. ff. de iniur. & arguit pro & contra, & tandem in effectu approbat dicta per ipſum in d. l. ſi unus. §. pactus ne peteret. ff. de pact. Et adde Ang. in ſolenni ſua repetitio. exorta guerra. Sed certè Bar. ibi in d. §. pactus ne peteret. uidetur nimis ſubtilizare iſtam materiam, & dicit, quòd iſta quæſtio fuit de facto in quodam Marchione Ferrariẽſe cum quodam legato Bononiæ, & ut dixi. audiui uiua uoce aliquos Modernio. qui mordebant Bart. bonis rationibus, ſed propter autoritatem tanti uiri in iudicando non eſſet recedendum ab opinione ſua: & maximè, quia Bal. Ang. Pau. de Caſt. & Raph. tranſire uidentur cum doctrina Bart. licet ipſum non referant, tamen ipſum non reprobant.

11 *Comparans uel etiam præſens exiſtens in carceribus, quando non eſt fideiuſſoribus relaxandus, poteſt per ſe aut per legitimum procuratorem cauſam ſuæ relaxationis etiam criminalem agere.*

12 *Dominus non autem procurator damnandus eſt in criminalibus, in quibus poteſt procurator interuenire.*

ANGELVS.

11 * Et etiam not. quòd talis comparens, uel etiam præſens exiſtens in carceribus, quando non eſt fideiuſſoribus relaxãdus, poteſt per ſe aut per legi

legitimũ procuratorem cauſam ſuæ relaxationis, etiam criminalem agere, quęcũq; cauſa ſit, cũ nõ ſit timor quòd ſentẽtia claudatur, nec habeat in fi. executionem. ita dicit Bar. Imo. & alii in d.l.pe.§.ad crimen.ff.de publi.iud.& ibi Bar. in uer. item opponitur de lege Lucius &c. ſi uerò nõ ſit detentus, & dicta pœna ſit corporis afflictiua, non poteſt per procuratorem comparere: ut no. Bar. in d.§. ſed ſi non eſt corporis afflictiua, & tunc eſt cautela, quòd ſemper per procuratorem compareat, quoniam ſi eſſet dãnatus ex proprio nomine, etiã ex leui iniuria ſtatim efficeretur infamis: ut eſt caſus in c.cũ te.de re iud. Secus ſi per procuratorẽ litigauit uel comparuit: quia alieno nomine damnatus, nec ipſe nec principalis infamatur: ut l.furti.§.qui alieno. & ibi gl.& doc.ff.de infa. quod not. quia eſt una cautela ad euitandã in-
12 famiam.* Vnũ adde, quod in criminalibus in quibus poteſt procurator interuenire: iuxta l.fi.C.de iniu.& regulam ſupra traditam, non procurator, ſed dominus eſt damnandus: ut no.gl.doc.in l.nihil.C.de procu.Bar a to.autẽ dicit in l.ſeruũ quoq;.§.publicè.ff.de procu.quẽ refert ibi Pau. de caſt. quòd ſi reus eſſet in carceribus, poſſet conſtituere procuratorẽ ad omnes actus, præterquã ad ſentẽtiam, & ita dicit practicari: quia ceſſant rationes prohibitiuæ. Ange. autem dicit cõtrarium, uidelicet, quòd ad reſpondendum accuſationi uel inquiſitioni, uel poſitionibus, nõ poteſt conſtituere procuratorem, ſed debet perſonaliter duci ad banchũ, & per ſeipſum reſpondere, & ita de facto obſeruatur, ne procurator cõfitendo inferat grauiſsimũ præiudicium ipſi carcerato, uel negãdo ingerat difficultatẽ curiæ in probãdo. Iſta ſunt uerba do.l'au.in d.§.publicè.ubi plenè tractat iſtam materiam, utrũ in criminalibus admittać procurator ſiue defenſor, & quando, & in quibus caſibus, dic ut ibi.

A V G. Tu autem in hac materia adde, inquantũ tactum eſt, ꝙ quãdo reus eſt in carceribus, poteſt interuenire procurator in cauſa capitali: quod Ang.in d.§.ad crimẽ.temperabat hoc ibi, in ſeptima fallentia dicens, quòd ſi reus eſt incarceratus, & tunc interuenit procurator, ſed ad medietatem non autem ad conteſt. litis, admitteretur procurator, imò reus cuſtoditus debet iudici præſentari: ut litẽ conteſtet: ut l.ij.ff.de cuſt. reo. ubi eſt caſus, nec etiã interuenit ad ſententiam audiendã, cuius uerba formãda ſunt in ipſum carceratũ præſentem ad tribunal, non autẽ exiſtentẽ in carcere: quia eſſet abſens: & ita obſeruat communis conſuetudo mundi, pro qua eſt caſus rectè intuẽti in l.ſi cuiuſdã.C. de publ.iudi.& dicit quòd hoc tenet Io.And.[a] in addi. Spe.in ti.de procu. §.j.uer. ſed nunquid ad media cauſæ. Et in hac materia adde Gandi.in tracta.maleficiorum.ſub rub.utrum procurator interueniat in maleficiis, & quãdo, in illa quæſtione quæ incip. Itẽ quæro, pone, ꝙ quis detinetur in carceribus occaſione homicidii. ubi in hoc paſſu pro & cõtra arguẽdo multũ elegãter loquitur referẽdo opi. antiquorũ, tãdem uidetur tenere id quod Ang. ſuprà, ut præter lit.conteſt. & ſententiã poſsit in aliis interuenire procurator: & uide doc. maximè Bal. in l.reos. C.de

C.de acc.ibi,quæro circa iſtã partẽ. & doct.maximè Bal.qui aliter diſtinguit in l.ſeruũ quoq;.§.publicè.ff.de procu.in iiij.col.& Ang.in d.l.reos. in iiij.col.dicit,ꝙ ita obſeruat communis conſuetudo mundi, ſecundũ quod dixit in d.§.ad crimen.

ADNOT. a ¶ Io.And. *Adde tu quòd opi.Io.an.in ti.de procu.§.j.uer.ſed nũquid tenet.& ſequitur do.Alex.in cõſi.cxvj.in ij.uol.& ibi latè examinat dicta Bar.in d.§.publicè.& quãdo carceratus pro pœna afflictiua corporis poßit procuratorẽ conſtituere.uide Capo.in cõſi.xx.& ibi quòd uxor filij & etiã extranei poßunt cõparere ad informãdum iudicẽ de innocentia accuſati:quia etiam ipſe iudex ex officio debet innocentiã inquiſiti quærere.Adde tamen quòd opin. Bar.in d.§.publicè.tenet Ioan.de ana.in conſi.j.& etiam tenet Ro.in ti.de procu. deci.ccj.& ibi quòd poterit talis carceratus à quolibet etiam ſine mandato defendi:& ſubdunt fortius in d.tit.deci.cciij. quòd uxor clerici detenti poteſt pro marito procuratorem cõſtituere.& uide eoſdem in deci.cccclxxxij.ubi quando procurator fuit admißus in cauſa criminali, an poßit poſtea opponere,quòd nõ poteſt admitti.& adde an admittatur defenſor in cauſa criminali.& uide Cap.cõſil.xlj. conſi.l.& cõſi.lv.& an Iudæus in criminali poßit eſſe procu.filij ſui, uide Capo. in conſi.lxxvj.& no.quod ubi accuſatio uel inquiſitio eſt inepta poteſt procur.interuenire.ita Bal.in conſil.cvj.in j.parte Calde.in tit.de procur.conſi.ij.quem uide & Ant.de Prato uete.in conſi.pen.& in conſi.Barba.Ber.*

13 *Bannitus per bannum quod eſt ſententia interlocutoria,an poßit a tali banno appellare de iure ciuili.*

14 *Statuto dicẽte quòd abſens poßit dãnari in capitali cauſa etiam à relegatione ſuprà,an poßit interuenire procurator.*

ANGELVS.

13 * QVAERO an talis bannitus à tali banno quod eſt ſentẽtia interlocutoria,ut ſuprà dixi,poſsit appellare de iure ciuili.Bart.dicit quòd ſic, quando bãnum ſeu annotatio bonorũ ſiue nominis inter reos receptio ſtat pro ſentẽtia principali,& appellans à principali poſt bonorum annotationem non recuperat bona:ut l.j.de requi.reis.Bal.in l.ij.C.de epiſc. au.uer.tertiò quęritur utrum bannitus &c.dicit, ego formo iſtam quæſtionẽ in banno,qđ datur ex forma ſtatuti,quod confunditur cũ condẽnatione principali.arg.l.cũ quærebatur.ff.iud.ſol.Et dicit ꝙ nõ poſsit appellare, quia per appellationẽ in principali conſulitur in utraq;:ergo ſtat regula probibitiua de iure ciuili.Sed tamen cũcludit ꝙ aut eſt uere contumax,& tunc à tali interlocutoria appellat,& eſt ratio : qa iſta interlocutoria trahit ſecũ præiudiciũ circa infamiam facti quã incurrunt bãniti:ideo merito poteſt appellari:iuxta regulã notabilẽ in l.ab arbitrio. ff.qui ſatiſda.cogã.& l.intra utile.ff. de mino.& Bar.in l.ij.ff.de appel.reci.ſed ſi ſemper fuit contumax:tunc aduerte : quia de iure ſi eſt crimen à relegatiõe ſuprà, regulariter nõ poteſt condẽnari dicto caſu:ut habetur in l.pe.§.ad crimen.ff.de pub.iud.& in l.j.an per aliũ cauſa appella.Si uerò ſit à relegatione infrà,quia tũc poteſt dãnari,admittiť quilibet ut quilibet de populo uolens allegare cauſas abſentiæ, non autẽ cauſas cauſæ: ut d.§.publicè.& in dicto §.ad crimẽ.

Ex quo

Ex quo ſequitur, ꝙ ſi ex forma ſtatutorum etiã à relegatione ſuprà abſens,& contumax poteſt damnari,ꝙ etiã iſto caſu quilibet ad allegandũ etiam cauſas abſentiæ admitteretur: ut d. §.publicè.facit quod not. Bal.in l.reos.de accuſ.in ulti.col.uer.interdũ.& ibi Sali.& no.Bar.in d.§.ad crimen.in uer.quæro,& intro materiã legis noſtræ.Bal.in d.§.publicè.uer. reuoco in dubium.Et admittitur etiã fœmina:ut no.Bal.in l.alienam.C.de procu.& minor.& quilibet alius aliàs inhabilis: ut not.in l.exigendi.C.de procu.& in d.§.publicè.& de iſta abſentia fidẽ faciant iudici in iudicio, & ſcribi etiam faciant apud acta, tũc ſi iudex ulterius etiã procederet contra talem abſentem, proceſſus eſſet nullus.arg.l.quæſitum.ff.de re iudic. & not.Bar.in l.ij.§.ſi quis in iudicio. ff.ſi quis cautio.& in d.§.publicè.in fi.& ibi Bald.& Ang.quod eſt uerum de iure communi,niſi per ſtatuta eſſet aliàs prouiſum.Si uerò uellet uenire defenſor ad defenſam allegans cauſas cauſæ non audiretur:ut d.§. ad crimen.niſi pœna eſſet pecuniaria,& confiteretur delictum: aliàs autem nunquam tu iudex admittas aliquem defenſorio nomine, niſi iſta duo concurrant, ſcilicet ꝙ ſit pœna pecuniaria, & ꝙ ipſe inquiſitionem confiteatur: non autem admittas eũ ſi uellet negare in totum uel in parte:ut eſt caſus & ibi no.in l.qui ſeruũ. ff.de interrog.actio.quod tene mẽti perpetuò,ne tu iudex ſis deceptus. ſed Bart.in d.§.publicè.ut ibi refert domi.Paul.dicit,quòd aliquãdo quis uult admitti, ut defenſor ſine mandato ad oſtendendum de innocentia, quòd uenit abſoluendus: & tunc admittitur ubicunq; poteſt ferri ſententia contra abſentem: quia etiam ſi nullus comparet, iudex ex officio tenetur inquirere de hoc:ut l.ſi non defendatur.ff.de pœn.unde iſte talis ſolùm admittitur ad iſtum articulũ, nec ſubiicit ſe ſententiæ, nec uenit ad plenariam cauſæ defenſionẽ, nec poteſt aliud facere quod præiudicet abſenti:unde iſte dicetur defenſor & excuſator innocentiæ,non procurator.iſta ſunt uerba domi. Pau.in dic. §.publicè. & ita fuit de facto obſeruatum Regii contra abſentem:quia comparuit unus, tanquam unus de a populo [a], & defenſorio nomine ad allegandum cauſas innocentię,& ita fuit admiſſus:uide etiam Bart.in extrauag.ad reprimendum.in uerbo, legitimè.uerſi.an iſte debeat admitti &c. & hoc fuit in cauſa capitali: quia dicebat comparens quòd uulneratus erat mortuus ſua culpa, & quòd uulnus non erat mortale, & omnia iſta fuerunt probata per teſtes per eum productos, & ſic ille fuit condemnatus de uulnere tantum. Et quia eſt etiã una cautela ad euitandum infamiam, quam quis incurrit ex confeſsione propria:ut no. Bart.in l.infamiam.ff.de pub.iudi.ut per defenſorem compareat & confiteatur:quia nemo ipſorum erit infamis:ut dic.§.qui alieno.& reus habebit beneficium quod cõfitentibus tribuitur.

ADNOT. a ¶ De populo. *Adde de hoc ut per Capol.in conſil.xx.& cõſi.xlj.& Frãc.de aret.in cõſi.xlvij.ubi dicit,quòd iſta eſt communis opi.* Ben.

ANGELVS.

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde ea quæ dixit Albe.de roſ. in iiij.

in iiij.parte ſtatut.q.xxxviij.incip.cõſequẽter quæritur alia quæſtio,ſi cõtra talem bãnitum &c.ubi in effectu uidetur uelle quòd ſi bãnum eſt datum ſuper crimine,tunc licet appellare,niſi per ſtatuta aliter prouidere tur:puta quòd bannitus amplius nõ audiatur. Limitat tamen prædicta, niſi ſuperior tali bãnito faceret fiduciam,quòd ueniret ad ſe defendendũ: quia tũc illa defenſio nihil aliud importat, quàm ꝙ poſsit appellari. & etiam remittit ad no.per ipſum in quæſt.lxxxvij. Et in hac materia adde pulchrũ conſiliũ Bal.quod incip.Caueetur ex forma ſtatuti, ꝙ citatus ad ſe excuſandũ.faciunt not.per Gand. in tract.malefic.ſub rub.de bannitis.

14 Et inquantũ ſuprà dictum eſt,quòd ſi ex forma ſtatutorũ de omni capitali caſu tunc abſens poteſt damnari etiam à relegatione,ſupra qđ tunc poteſt interuenire procurator, an hæc concluſio ſit uera,uel falſa ultra ſuprà allegata,uide omnino quæ infrà dicentur in proxima q.in tex.& in add.meis.& adde Io.an.in addi.Spe. in titu.de procuratore.§.j.uerſi.item quod cauſa eſt criminalis.in fi.& habetur per Gandi.in tract.malefic.ſub rubri.an in cauſis capitalibus poteſt procurator interuenire. & per Bart. in extrauag.ad repri.in uerbo, legitima.& per doct.in ca.ueniens.extrà de accuſat.& per doct.in l.reus.C.de accuſa.& in d.§.publicè.& in d.§.ad crimen.maximè per Imol.tamen nõ omitto ea quæ dicit Ange.in d.§.ad crimẽ. quod in crimine publico etiã quãdo in abſentem ferri poteſt ſententia condemnatoria, quòd nullo modo nominatur procurator: quia ita lege cautũ eſt expreſsè:ut patet in dic.§.ad crimen.in prin.nec eſt bona conſequentia, ferri poteſt ſentẽtia in abſentem:ergo poteſt interuenire procurator: uetat enim lex interuentum procuratoris in crimine publici iudicii.dicit tamẽ quòd propter hæc uerba in conſulendo,& iudicãdo non eſſet recedendum à cõſuetudine, & à communi opinione, quæ uult ut iſto caſu poſsit interueni re procurator.& ſubdit quòd iſto caſu non obſtat d.§. publicè.qui uult quòd ubi de crimine abſens poteſt damnari, ibi admittitur quilibet ad innocentiam excuſandam, & ſic ad plenariam defenſionem: quia dicit quòd ille text.debet intelligi in crimine priuati iudicii non publici, ne ille text. contradicat principio illius §.ad crimen. ſubdit tamen Angel.ꝙ Bart.diſputationis gratia intellexit, quòd interuenire poteſt quilibet qui habeat prodeſſe reo accuſato, non autem poſsit obeſſe: dicit tamen in conſulendo,& iudicando tenendam eſſe opinionem communem,ſed dicit quòd iſta ſua opinio de rigore non uidetur uera:quia ſecundũ hoc poſſet interuenire ꝓcurator cõſtitutus:ut poſsit facere omnia quæ proſunt domino,& non quæ obſunt,qđ eſt falſum:quia forma eius procuratoris eſt inepta, & reprobata:ut not. Innocẽ.in c.conſtitutus.de procur.in princ.Et adde quæ dicã infrà in proxima q.ſubſequenti.ubi aliquid dicã, & uide quæ dixit Albe.de roſa.in ij. parte ſtatut. quæſt.xxxvij.qui allegãdo Dyn.dixit, ſi quis uulnerauerit aliquem mortiferè, poteſt ſe defendere per procuratorẽ, licet pro uulnere ſit pœna pecuniaria per ſtatutum:& cùm poteſt ex tali uulnere ſequi

qui mors:ibi uide.& uide Albe.in ij. parte ſtatuto.q.cxxj.qui ponit,quando pro homicidio eſt pœna pecuniaria, an poſſit interuenire procurator. in quæſtione ſequenti ponit, an quando abſens poteſt damnari,poſſit interuenire procurator, & ibi ſequendo Gandi.dicit quòd ſic.

15 *Reus citatus uel in banno poſitus, ſi ipſe nō uenit, ſed mittit procuratorē, an ſit excuſatus.*

16 *Procurator admittitur in crimine pro quo uenit imponenda pœna pecunniaria tantùm.*

17 *Statuta hodie extant per quæ poteſt abſens in cauſa capitali, & corporali damnari, an hoc caſu poterit admitti procurator ad plenam defenſionem.*

18 *Procurator an admittatur ad opponēdum exceptionem dilatoriam.*

19 *Iudex an ſimpliciter poßit repellere procuratorem,quando de pluribus inquiritur contra unum, quorum aliquod infert pœnam ſanguinis,alterum non.*

20 *Abſens ubi poteſt damnari, maximè hodie per ſtatuta Italiæ,an tunc poßit procurator interuenire.*

21 *Cautela domini Angel.qua dicebat ſe habere indicia contra reum, ideo debere uenire perſonaliter, & poſtea eum retinebat & torquebat, an ſit bona.*

22 *Perſonaliter cogi poße comparere reū in criminalibus limitatur, ſi contra eū ſunt indicia.*

23 *Cautelam domini Ange.poſitam in ij. uerſi.præceden.uidetur tenere Gand.*

ANGELVS.

15 * QVAERO, quid ſi citatus eſt reus, uel in banno poſitus,ipſe non uenit, ſed miſit procuratorem,an ſit excuſatus,& an procurator admittatur.diſtingue, aut eſt delictū ex quo uenit imponenda pœna maior relegatione, & tunc non excuſatur mittendo procuratorem, ſed ipſe tenetur comparere perſonaliter, & procurator non admittitur, aut eſt imponenda pœna minor relegatione, & tunc excuſatur mittendo procurato-
a rem, & procurator [a] admitti debet: ut dicto §.publicè. & ibi glo.doct.& Bar.plenè & Imol.in d.§.ad crimen. per Cyn.Bal.& Salice.qui Salice.aliter dicit in l.reos.C. de accuſationi. Sed aduertas bene, quòd non ſufficit iſto caſu quòd habeat generale mandatū:imò opus eſt, quòd ſit ſpeciale & expreſſum ad cauſas criminales, & in ſpecie,ut ad tali inquiſitioni reſpondēdum:ut no. Iacobus Butriga. Barto.Bald.& Angel.in l.fi. C.de procuratoribus.& not. Imol.in capit. ſuper his. in ultima colum.de accuſationib.& Ioannes And.in cle-
16 men.ſecunda.de procuratorib. * Ex quo ſequitur, ꝙ in crimine ex quo eſſet imponenda pœna pecuniaria tantùm, bene admittitur procurator:ut dicto §.publicè. Secus autem ſi eſſet imponenda pœna corporalis. Prædicta locum habent de iure communi, ſecundum quod abſens non poteſt damnari: ut lege, abſen-
17 tem. ff.de pœnis. * Quid ergo dicendum eſt hodie ſecundum ſtatuta,per quæ poteſt abſens in cauſa capitali & corporali damnari, an hoc caſu poterit admitti procurator, & ad plenam defenſionem comparere? Dyn. ut refert Cyn. in d.l.reos. C.de accuſationib. determinat quòd ſic: quia hoc caſu ceſſat ratio legis communis: & pro hoc uidetur caſus in dicto §.publicè. ſed Bartol.in

dicto

dicto §.ad crimen. & in dicta extra-
uag.ad reprimendum. in uerbo, le-
gitimè. dicit, quòd illud eſt uerum
ad allegandas cauſas abſentiæ: &
ita intelligatur §. publicè. non au-
tem ad plenam defenſionem ſeu
cauſæ defenſionem: ut dicto §. ad
crimen.& idem tenet Anto. de Butr.
in c.ueniens. de accuſa. allegat l.ij.
de procurato.iuncto eo quod habe-
tur in c. ueritatis. extrà de dolo &
contumacia. ſed de hoc uide plenè
Imol. in dicto §.ad crimen. ſed ego
nunquam uidi admitti aliquem pro-
curatorem,quando eſt pœna corpo-
ralis ſiue corporis afflictiua princi-
paliter uel in conſequentiam,ſiue ſit
publicum crimen, ſiue priuatum: ut
l.j.coniuncto princ. cum ſimili. Cau
tam ciuil. quàm crimi.cauſæ. & ego
eram ſolitus uti una cautela, quãdo
dubium erat utrum deberet admitti
uel non: quia dicebam quòd habe-
bam indicia contra inquiſitum, &
quòd principalis ut melius infor-
matus, deberet per ſe non per pro-
curatorem comparere, ut aliquãdo
contingit in ciuili: ut l.fin. cum ibi
nota. per gloſſ.& docto. C.de pro-
cura. & iſtam cautelam ponit Cyn.
in dicta l.reos. & Barto. in l.ij.§.de-
fendi.ff.quibus ex cau. in poſſeſſ. ea.
& quòd aut ueniret ad confitendum
aut ad ſubiiciendum ſe torturæ, ut
dicta indicia purget, iuxta not. per
Barto. ſingulariter in l. penul. ff.de
quæſtionio.ſi ipſe comparebat, re-
tinebam & torquebam quouſq; pur-
gauerat indicia: ſi uerò per ſe non
comparebat, licet compareret per
procuratorem etiam ſpecialiter ad
hoc conſtitutum, & plenariè inſtru-
ctum,reputabam eum contumacem.

arg.no.per doct.in l.fi.C.de proc.&
per Iac.But.ibi, & per Bal. in l.ſeruũ
quoq;.§.publicè.in ult.col.licet Sali.
in d.l.reos. in quæſtione finali ſen-
tiat contrariũ. Et facta declaratione
cõtumaciæ, tunc habetur pro cõfeſ-
ſo ſecundũ Bart.in d.l.pen.& ſic ſu-
peruacaneè, poſtquã eſt habitus pro
confeſſo,interuenit procurator, qđ
tene menti:quia in practica faciet ti-
bi honorẽ:quia cũ Cy.dicat ꝙ doct.
ita tenent:& ita diceret Bar.obſerua-
retur in practica nõ obſtante aliorũ
opin.& iſto modo faciendo iudex
nunquã poteſt decipi.ita dicit Cy.in
18 d.l.reos.in fi. * An autẽ b admittatur
b procurator ad opponẽdũ exceptio-
nẽ dilatoriã,uide Cy.Bal.& Sali.in d.
l.iij.& Bart.& Imo.in d.§.ad crimen.
19 * Aduertas tamen ꝙ ſi de pluribus
inquiritur cõtra unum,quorũ aliqua
inferunt pœnã ſanguinis, & aliqua
non: an iudex ſimpliciter poſsit re-
pellere procuratorem.dicas ꝙ non:
quia talis cõfeſsio poteſt ſcindi:ideo
pro illis quæ pœnam ſanguinis non
inferunt,poteſt interuenire procura
tor:ut not.Bar.in l.iam tamen.§.fi.ff.
iud.ſol. Et ſi iudex non admiſit hunc
procuratorem,læſit partem,& tene-
tur in ſyndicatu: ut ibi per Bar.

ADNOTA. a ¶ Et procura-
tor. *Adde circa hoc, & uide Alex.in cõſ.
cxlj.in iij.uol.& quæ ponit Pet.de Anch.
in conſi.cclxxiij.Ber.*

b ¶ An autem. *Adde tu & uide Capol.
in conſi.lxxiij.Ber.*

AVGVT. Tu autẽ in hac ma-
teria adde inquantum ſuprà dictum
eſt, an in cauſa criminali à relega-
tione ſuprà, uel infrà admittatur
procurator, licet hic multa poſſent
adduci, & allegari: quia aliàs uidi
diſput

diſputantes & tenentes cõtra communẽ opinionẽ de qua ſuprà.& mul tũ ſubtiliter allegando quæ poſſem hic adducere,quæ non adduco,quia hic in iſto argumento non intendo recedere à communi opinione, de qua ſuprà. Adde tamen quòd licet in cauſa criminali non admittatur procurator: tamen limita,quia fallit in illuſtribus perſonis:quia iſto caſu in cauſa publica, & criminali admittitur procurator.ita not. Barto.in l.ſi quando.C.de iniuriis.& eo maximè quia detineri non poſſunt perſonaliter.l.medicos.& ibi not.C.de profeſ.& medi.nec duci poſſunt in quęſtione.l.j.C.de quęſtionibus.iuncta l. aduocati.C.de aduo.diuer.iudi.facit quod no.Bal.in l.ij.C.de liber.& eo. liber.fallit etiã d.regula,ut per Bart. in l.fina.C.de iniur.per Specul.in titu.de procuratoribus.§.ratione igitur.uerſic.ſed præcedens regula fallit. Et pro intelligentia iſtius §.ad crimẽ.uide deciſionem nouam Rotæ cxcvj.& eius limitationem.& per Bartol.in l.iam tamẽ.§.ſi tamen plures.ff.iudi.ſol.& j.dicetur in proxima q.ubi dicit,quòd ſi in accuſatione uel inquiſitione deducãtur plura delicta,inter quę ſit aliquod cuius occa ſione pœna pecuniaria uenit imponẽda,& in aliis corporalis,quòd debet illo caſu procurator admitti, & multas fallẽtias & limitationes ad dictũ §. ad crimen. proſequere:ut per Ang.in d.§.ad crimen.& per Ang. in d.l.reos.ubi ponit multas fallentias, & etiam decem fallentiæ ponuntur per gl.in c.ueniens. extrà de accuſa. & ibi uide docto.& no. caſum ſingularem in c.hoc quippe.iij.quæſtio.vj. quòd ubi ageretur de nullitate ſentẽtiæ latè in cauſa criminali, tũc poteſt procurator interuenire.

20 *Item inquantum ſuprà tactum,eſt, an ubi abſens poteſt damnari ibi poſsit interuenire procurator,maximè hodie per ſtatuta Italiæ &c.licet addiderim aliqua in iſto articulo ſuprà in addi.in proxima quæſtione præcedenti: tamen Ang.multùm latè in l.reos.C. de acc. in vj.fallentia, dicit quòd Bar.in hac materia poſuit unã ſuã nouã opinionem & pulchram dicens quòd non admittitur procurator, qui domino poſsit obeſſe,& non prodeſſe. & dicit eſſe caſum,in d.l.j.an per aliũ.ubi non interuenit procurator, ſi tamen eſt capitalis. & in cauſa appellationis ferri poteſt ſententia in abſentẽ: ut l.fi.C.de tempo.ordi.ſed bene admittitur excuſatio ſimplex ad allegandũ pro abſente cauſas innocentiæ criminis: quia allegatio põt eſſe domino proficua,non autem in aliquo nociua. Sed Ange.bene dicit, ꝙ illa opi.Bar.non eſt bona: quia §.publicè.loquitur indiſtinctè, ibi,quãuis &c. de habente & non habente mãdatum. Item quia forma huius procuratorii eſt reprobata à iure per Innocen.in c.conſtitutus.de procur. & ſi eius opinio eſſet uera, ſequeretur quòd poſsit conſtitui procurator, ꝙ domino proſit,& nõ obſit,quod falſum eſſe dict.c.cõſtitutus.patet,quia procurator debet ita cõſtitui, ut per eius aduentum conditio aduerſarii non efficiatur deterior.l.ij. §.penul, ff.quib.ex cau.in poſ.eatur. & ad rationes Barto. multùm eleganter reſpondet:dic ut ibi per eum, & in hac materia quãdo ꝓcurator poſsit interuenire,uide Gaſpar.de cal.in cõſi. ſuo iij.in titu.de accu. & ibi ponit dę quodam

quodã Abb. qui petebat quoſdam monachos detrudi in carcerẽ, propter eorũ crimina, an poſsit interue
11 nire ꝓcurator. *Et aduerte inquãtum ſuprà d. Ange. tetigit illã difficultatẽ, quòd citabat reũ perſonaliter, quòd ueniret in perſona ad reſpondendũ, licet tali caſu procura. poſsit cõparere, uel dubiũ, an procurator poſsit comparere: & poſtea ipſum detinebat in carceribus: quia aliàs uidi iſtã quæſtionẽ: dic, quòd pro iſta opinio. certè uidetur gl. in l. fi. C. de procur. in gl. pe. ibi melius. & ideo colligũt doc. ex illa gl. quòd ſi dominus melius nouerit ueritatem quàm procurator, quòd poteſt iudex cogere dominũ perſonaliter cõparere ad reſpondẽdũ, quod eſt uerũ, etiam ſi procur. habet ſpecificũ mandatũ ad ſic reſpondẽdũ: quia per aſpectũ domini poteſt iudex melius perpendere ueritatẽ inſpiciendo, quo uultu & qua trepidatione loquatur. l. de minore. §. tormenta. ff. de quæſtio. & per hoc Bar. ibi, in d l. fi. reprehendit Iac. de But. qui contrà tenebat, & hanc ſententiã approbauit Dominicus de ſancto Gem. in c. j. de iudic. in vj. poſt Ioan. de Imo. & Imol. in l. qui bona. §. qui alieno. ff. de dam. infec. & Bar. in l. ij. §. defendi. ff. ex qui. cau. in poſſeſsionẽ eatur. & Cyn. in d. l. reos. C. de accu. & Bar. in l. ſeruũ quoque. §. pub. ad finem. ff. de procu. aliqui uerò uolentes ſaluare Iac. de Butr. dicunt, quòd opi. Iac. de Bu. loquitur in ciuilibus, ex quo procurator ſpecificũ habet mandatum: quia tunc dominus per organum reſpondere uidetur. l. qui autẽ. §. fi. cũ l. ſequen. ff. de conſtituta pecu. ſecus in criminalibus in quibus ex indiciis iudex poteſt inquirere ueritatẽ, & etiam torquere. d. §. tormẽta. & iſtã partẽ expreſsè tenet Io. And. in c. fin. extrà de iuramento calumni. & Ange. in l ſi actor. ff. de procu. Ange. in d. l. fi. C. de procu. & Bar. in d. §. ſi alieno. & dicit Ang. in d. l. ſi actor. quòd in palatiis ita obſeruatur. & adde quia d. Ange. ſ. refert Sal. in d. l. reos. tenuiſſe cõtrariũ: & idem uoluit Imo. in d. §. ad crimen. dicentes, quòd non ſolũ in ciuilibus, ſed nec in criminalibus poteſt quis priuari beneficio, quòd nõ poſsit comparere per procuratorẽ habẽtẽ ad hoc ſpeciale & ſpecialiſſimũ mandatũ: & quòd ipſo inuito cõpareat perſonaliter: aliàs erit cõtumax: quia hoc falſum: quia aliàs beneficiũ cõparẽdi per ꝓcuratorẽ à lege cõceſſum eſſet illuſoriũ, cũ ſemper eſſet in facultate iudicis auferre illud beneficiũ, dicendo, cõpareat dominus perſonaliter, quia melius eſt informatus contra regulã, indultũ. de reg. iur. libr. vj. nec ob. §. tormẽta. quia reſpondet, quòd ille non habebat ſpecialiſsimũ mandatum, uel ibi cauſa criminalis talis erat in qua procu. non poteſt comparere. & ſic Imo. uario modo locutus eſt in iſta materia: quia unũ dixit in d. §. ſi alie
12 no. aliud in c. j. extrà de iudi. *Limita tamen prædicta ſecundũ ea quæ dixit Petr. de Ancha. in c j. extrà de iudi. in vj. & Bal. & Pet. de anch. in d. l. ſeruũ quoque. §. publicè. ff. de procura. qui dicunt, quòd in criminalibus uerũ eſt, quòd quis poteſt cogi, ut compareat perſonaliter, ſi indicia ſunt cõtra eum: aliàs non. & uoluit Bal. ſi rectè ponderetur in d. l. fi. C. de procu. quinimo dixit Bal. in §.

publicè, quòd etiam hoc eſt uerum in caſibus, in quibus poteſt eſſe locus torturæ, ſecus ubi nõ poteſt eſſe locus torturæ. Adde Gandinum in tracta. maleſi. ſub rubri. utrũ procurator poteſt interuenire in cauſa criminali. qui Gandi. fuit maximus pra
23 cticus, uoluit* quòd iſto caſu hęc cautela in criminalibus ualeret, quòd dominus ueniat & perſonaliter reſpõdeat: ſed omnino põderabis uerba ſua, & uidetur uelle, quòd opus eſt, quòd aliqua indicia præcedant, licet poſtea in fin. innuat, etiã ſi non eſſent indicia, dũ dicit, uel tanquam melius informatũ uenit reſpõſurus. Subſequenter d. Ang. hic replicauit id quod Bar. dixit in l. iam tamen. §. penul. ff. iudic. ſol. quòd ſi comparet procurator in pluribus cauſis capitalibus, & in quibuſdam nõ poterat cõparere procurator, in quibuſdam ſic: tunc poterat interuenire procurator. Adde tamen quòd dixi ſuprà in proxima præcedẽti quæſt. & ſi iudex non admittit procuratorẽ, lædit partem: & tenetur in ſyndicatu. ita dixit Barto. ibi.

24 *Contumacia an ſit delictum: ita quòd ſi ſtatuto dicatur, quòd bannitus propter delictum poſſit impunè occidi: an bannitus per contumaciam poſſit impunè occidi.*

25 *Bannũ quod ſit propter contumaciam & inobedientiã, æquiparatur multæ.*

26 *Multam impoſitam, ſicut propter paupertatem poteſt remittere rector terrarum ſine ſcientia uel conſenſu ſuperioris, ita & bannum.*

27 *Condemnatus ex contumacia, quando dicatur condemnatus ex maleficio.*

ANGELVS.

24 *QVAERO an cõtumacia ſit delictum, ita quòd ſi ſtatuto dicatur quòd bãnitus propter delictũ poſſit impunè occidi: an bannitus propter contumaciã poſſit impunè occidi: hãc q. format Bar. in l. omne delictum. ff. de re mili. & ibi concludit quòd debet inſpici cauſa propter quam fuit citatus: nã ſi citatur propter maleficium, & fuit cõtumax, dicitur damnatus propter maleficiũ: aliàs autem ſi fuit ſimpliciter citatus ex cauſa ciuili & fuit contumax, & tunc ſi propter eius contumaciam multaretur, non dicitur damnatus propter maleficiũ. ita ſentit ibi Bar. facit l. ictus fuſtiũ. ff. de infami. unde iſto caſu non poterat impunè occidi, cũ ſemper propter cõtumaciam condemnaretur: quia ſi eſſent partes præſentes, de eis fieret executio probato delicto. l. ij. C. quorũ appel. non reci. & l. conſtitutiones. ff. de appell. licet Bald. & Imol. uideantur aliter dicere in l. mora. ff. ſolut. mat. Cy. & Ang. in l. j. C. de crimine ſtellio. ſed Bal. in l. fi. C. ni bo rap. uidetur in effectu tenere ſuprà dictã opinionem Bar. licet ibi dicat quòd fue
25 rat opi. Mar. de fano.* ſed tene menti præſes prouinciæ & rector terrarum, quòd bannũ quod fit propter contumaciam & inobedientiã, æqui
a paratur multæ[a] ut no glo. in l. j. §. ex hoc reſcripto. ff. de uẽtre inſpi. & in
26 l. j. poſt princi. ff. de admi. tuto. *Ex quo ſequitur, quòd ſicut multã impoſitam propter paupertatem ſine conſcientia, uel conſenſu fiſci, uel ſuperioris, poteſt remittere præſes prouinciæ, ita etiam bannum. ita dicit ſingulariter Bar. in l. illicitas. §. fi. ff. de officio præſi. & prædicta procedunt de iure: cõmuniter autẽ aliter

ter proceditur per ſtatuta: quia contumax in quocunque crimine, habetur pro conuicto & confeſſo, & poteſt damnari.

ADNOT. a ¶ Multæ. *Adde & uide Paul. de Caſtr. in conſi. cxcviij. in j. impreſſis. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde gloſ. in l. ſi filius. ff. de interro. act. & gloſ. in l. j. §. fi. ff. ſi quis ius di. non obtemp. in uerbo, pœna. & aliã gloſ. in l. ſi plures tutelam. ff. de admi. tuto. quæ glo. non allegatur per doct. & aliam glo. j. q. iiij. in ſumma tamen gloſ. tenuit contrarium, in c. ex literis. extrà de cõſt. ſcilicet quòd contumacia non dicitur eſſe maleficium: & ideo cùm ſtatuta propriè debent intelligi. l. iij. §. hæc uerba. ff. de negot. geſt. bannitus per contumaciã, per ſtatutum nõ dicitur bannitus propter maleficium. Et de hac materia uidenda ſunt d. per Bald. in l. j. §. nam tractemus. ff. de tuto. & rationibus diſtrahen. Bald. in l. ſi. C. de crimine ſtel. per Bald. in l. in multis. C. de app. per Bal. in l. j. §. fi. ff. ſi quis ius di. nõ obtemp. aliquid per Imo. in l. pe. §. ad crimen. ff. de publi. iud. in xxiiij. col. & Moder. in d. l. ſi moſa. ff. ſolu. matri. dicunt quòd iſta eſt communis opin. quòd bannitus ex contumacia nõ dicatur bannitus ex maleficio, quia contumacia non reperitur inter tract. de publi. uel priuatis delictis. imò ponitur inter ciuiles, d. l. j. ſi quis ius di. nõ obtempe. largè uerò & impropriè ſumitur pro maleficio. Et in hac materia, adde d. Alber. de Roſa. in quæſt. ſtatutorum, in iiij. parte. q. xxij. qui ultra omnes examinat iſtam materiã, ibi refert omnia do. Cy. & uide Bal. in l. j. ff. de in lit. iurãdo. qui colligit ar-
17 gumentũ, ex illa lege.* quòd cõdemnatus ex cõtumacia non dicitur condemnatus ex maleficio: limitat tamẽ hoc, niſi ſtatutũ ultra procederet quòd contumax haberetur pro confeſſo, quia tunc dicitur condẽnatus ex ficto maleficio, non ex uerò, per legẽ, ſi tutor. C. de interdic. ma. & dicit quòd Dyn. tetigit q. in l. cũ filius. ff. de uerb. oblig. adde tamen quòd contumacia non ſit delictũ. bene facit glo. in c. cùm non ab homine. in gloſ. magna, extrà de iudi. ſed quòd imò, quòd contumacia ſit delictum, allego in terminis gl. in c. ij. in glo. morte. extrà de ma. & obe. quæ dicit quòd propter delictum cõtumaciæ peribit, & propter contumaciã quis multatur, & multa pertinet ad fiſcũ. Iſta probantur in l. reos. & l. multatus. C. de modo multandi. & cũ pœna pertinet ad fiſcũ, talis cauſa dicitur criminalis. gloſ. eſt ſingularis in l. prætor. ff. de ſepul. uiola. nec obſt. fundamentum Cy. dum dicit, quòd ideo cõtumacia nõ eſt delictũ: quia nõ erat poſita inter crimina publica aut priuata: quia iſtud argu. nihil ualet nec concludit. nam gl. in l. j. ff. de fideiuſſ. tuto. & in l. j. §. ſi apud. ff. de poſi. dixerũt quòd dolus eſt delictũ: & tamen titulus de dolo, nõ eſt poſitus inter crimina publica, nec priuata. Præterea pro hac parte allego bonũ tex. in prima conſtit. ff. in §. illud uero. uer. ludos exercere. & alia crimina, ubi lex appellat ludũ delictũ, & titulus, ut alearũ uſus. non ponitur inter crimina publica aut priuata. & de iſta materia, uide do. Nellũ in tractatu bannitorũ, in ij. parte ſecundi temporis quæſt. lix. & q. lx.

28 *Statutum diſponens quòd contumax habeatur pro conuicto & confeſſo, an ualeat de iure.*

29 *Contumax licet ex fictione ſtatutorũ habeatur pro confeſſo, tamen requiritur declaratoria.*

30 *Cõtumax reus antequam cõdẽnetur, an ſemper debeat fieri declaratoria.*

31 *Contumacia licet operetur confeſſionem rei, & quòd ſit conuictus tamen de cõtumacia, debet apparere in actis.*

32 *Reo ſponte confitente, etiam ex inordinato proceſſu: ſequi poteſt condemnatio: ſecus ex ficta confeſſione, putà per contumaciam.*

33 *Confeſſio uera delictum uerè probat: ficta autem nunquam uerè delictum probat.*

34 *Notarius cõdemnatus de falſo ex confeſſione uera uel conuictus: nunquam poterit amplius inſtrumenta conficere: tamen damnatus propter contumaciam non perdit inſtrumentorum confectionem. Et ſententia lata cõtra uerè & ſponte confitentem & conuictum, facit illum inhabilem, quò ad omnes. ſi autem lata ex contumacia, & ſic ex confeſſione ficta, præiudicat ſolùm quò ad perſonam ad cuius inſtantiam fuit damnatus.*

35 *Declaratoria, an ſit opus qua iudex pronunciet ſuper contumacia.*

36 *Contumacia negata pronunciandum eſt ſuper ea, aliter non eſt neceſſe.*

37 *Confeſſio ficta quid operetur.*

38 *Statutũ quòd quis habeatur pro confeſſio intelligitur, quòad delictum, nõ quò ad qualitatem perſonæ aggrauantem delictum.*

39 *Contumax licet habeatur pro confeſſo, tamẽ quando iudici cõſtaret ipſum non eſſe culpabilem, debet eum abſoluere, non condemnare.*

40 *Sententia lata propter cõtumaciam, an magis dicatur lata pro contumacia, quàm propter delictum.*

ANGELVS.

28 *QVAERITVR tamen, an tale ſtatutum quod diſponit, ꝙ contumax habeatur pro cõuicto, & con
2 feſſo de iure ualeat.[a] Iſtã quæſtionem format Spec. & ibi Ioan Andr. de accuſati. §. ſequitur. & ibi tenent, quòd tale ſtatutũ ualet. & Io. And. in c. ueritatis. de dolo & contu. & Bar. in tit. de pace iur. fir. §. iniuria. facit quod no. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. ff. de libe. & poſthu. & pro hoc allegat glo. ord. in lege locorum. C. de omni agro deſer. lib. xj. ubi dicit quòd talis contumacia eſt ficta probatio. facit quod notatur per Barto. in leg. omnes populi. ff. de iuſti. & iure. & leg. j. C. de aſſer. toll. ita etiã dicit d. Nellus de ſancto Ge. doctor ſolennis in ſuo opere bannitorum,
29 in ſui princip. *Sed aduertendũ eſt, quòd licet contumax ex fictione ſtatutorum habeatur pro confeſſo: tamen requiritur declaratoria: ut eſt tex. & ibi Bart. in l. eius qui delatorẽ. ff. de iure fiſci. & eſt text. cum glo. in c. cùm ſecundum. de hæreti. in vj. & hoc etiam tenet Bald. in l. tranſigere. in fi. C. de tranſactionibus. & in l. iubemus. §. œconomus. C. de ſacroſan. eccl. ubi plenè: & in uſu feudorum, quibus modis feud. amittatur. cap. j. & in c. j. de feu. ſine culpa non amitt. & in tit. generali alienatione.
30 an feud. uaſal. conti. c. uaſallus. *Ex quibus cautela eſſet, quòd quando reus eſſet contumax, antequam condemnaretur, ſemper fiat declaratoria, quando contumax fuit. Et uirtute illius cõtumaciæ ipſe habetur ex

ſtatu

ſtatuto pro confeſſo delictũ,& con-
uicto, de quo cõtra eum inquiritur:
facit quod not. in ſimili Iac.But.per
illam glo.in l.penult. §.cum autem.
C.ad Trebel.& quod not.Barto.ſe-
cũdum Iac.in l. hæc ſtipulatio. §.ij.
ff.de oper.no.nuncia.Sed licet hoc
eſſet tutius, tamẽ ſi iudex poſtea de
delicto condemnet, & pœnam im-
ponit limitatam à ſtatuto, uidetur ta
citè declaraſſe ſuper dicta contuma
cia,& quòd habitus fuerit pro con-
feſſo.ad hoc facit,quod not.Barto.
in d.l.ſtipulatio.§.pe.nã proceden-
do ad cõdemnationem uidetur ta-
citè pronunciaſſe illum haberi pro
cõfeſſo:ſicut dicimus de iudice,qui
non obſtãte declinatoria fori ad ul-
teriora procedit,tacitè ſuper decli-
natoria uidetur pronunciaſſe.l.ij.§.
ſi dubitetur.ff.de iudi. & maximè,ſi
iudex in ſententia ſua in illa clau-
ſula,& quia conſtat &c.facit mẽtio-
nem de ſua contumacia, tunc ſuper
contumacia & ficta cõfeſsione de-
claraſſe uidetur : facit quod dicunt
doct.quando iudex dicit,uiſo libel
lo,uiſa litis conteſt.&c.quia ſenten-
tia facit fidem de prædictis : ut not.
docto.in authen.ſi quis in aliquo.C.
b de eden. Teneas[b] tamen,* quòd li-
31 cet dicta ſua contumacia hoc ope-
retur : debet tamẽ in actis hoc prius
apparere antequam deueniatur ad
condemnationem : nam licet eſſet
citatus & ſtatutus terminus ad com-
parendum, & ipſe in ueritate non
comparuit,ſi tamen hoc non appa-
ret ex actis, uel quia notarius non-
dum ſcripſerat, uel nũcius nondum
fecerat relationem:tunc iudex nun-
quam deueniat ad condemnationẽ:
quoniam talis ſententia non uale-
ret.arg.not.per Bart.in leg. hoc au-
tem. §. j. ex quib.cau.in poſſ.ea.& l.
multum. ff. de condi. & demonſtra.
32 *Sis igitur multũ cautus, tu iudex,
ꝙ ordinatè facias proceſſum tuum:
nam licet ex tali cõtumacia habea-
tur pro confeſſo & cõuicto:magna
tamen eſt differẽtia inter ueram, &
fictam confeſsionem. nam quando
tu habes reum qui ſpontaneè con-
fitetur, tunc etiã ex inordinato pro-
ceſſu ſecurè potes condemnare : ut
not.Bartol.in lege,ſi confeſſus.ff.de
cuſto.reo.& dicã infrà,in glo.quan-
do comparent, & totum confiten-
tur, tamen quando eſt ficta confeſ-
c ſio,nunquam[c] ex tali confeſsione
ficta poterit damnari,niſi proceſſus
fuerit ritè,& rectè formatus:& ſi fue
rit condemnatus , talis ſententia ex
inordinato proceſſu ipſo iure non
ualet. ita ſingulariter dicit Bald. in
additio. ad Specul.in titu. de accuſ.
§.& not. quòd accuſatio.uerſicu.&
no.quòd ubi libellus &c.facit quod
not.Bald.in lege,error. in fin. C. de
iur. & facti ignoran.& quod notat.
Bartol. in leg.abſentem.ff.de pœn.
33 * Secundò principaliter dicta ficta
cõfeſsio habet alium effectum:nam
licet uera probet uerè delictum , ut
dicta lege,ſi confeſſus. & lege pri-
ma & tertia.ff.de confeſsis. & lege,
inde Neratius.ff. ad l.Aquil.tamen
ficta confeſsio nunquam probat ue
34 rè delictum.*Ex quo ſequitur quòd
ſi unus notarius damnatus ſit de fal
ſo ex confeſsione uera, uel conui-
ctus, quòd nunquam amplius pote-
rit inſtrumẽta conficere:ut in auth.
de tabel.§.fin.& not.Bartol.in lege
eadem. §.primo.ff.ad leg.Iuliam re
petundarũ.& tamen ſi eſt damnatus

propter contumaciam non perdit
d inſtrumentorum confectionem[d].ita no.dicit Bar.in l.ſi ideo.in princ.ff. de euict.& Bal.in l.tranſigere.circa mediũ.C.de trãſa.magis enim propter contumaciam & abſentiã ſuam dicitur eſſe lata ſententia, q̃ quòd maleficium commiſerit:ut lege,qui repudiãtis.in fi.ff.de inofficio teſta. habet & tertium effectũ:nã licet ſententia lata cõtra uerè & ſponte confitentem,& conuictũ,& declaratoria ſuper delicto faciat illũ inhabilẽ & infamem, quò ad omnes:ut d.l.ſi cõfeſſus.ff. de cuſto.reorum.& lege, quoniam de infami.tamen quando eſt lata in contumaciam, & ſic ex ficta confeſſione:tunc talis ſententia non facit fidem, nec condemnatio præiudicat nec ipſum inhabilitat,niſi quò ad illam perſonam ad cuius
e inſtantiam fuit damnatus[e].ita ſingulariter dicit Bar.in l.eius qui delatorem. in fin.de iure fiſci.per caſum in leg.ij.§.fi.ff.eod.

ADNOT. a ¶De iure ualeat. *Franc.de areti.in conſ.cxlvij.& ibi contra talem fictam confeſſionẽ poſſit probari de innocentia rei,& ibi etiam quòd talis contumax uidetur confiteri delictũ cum omnibus qualitatibus ſuis in accuſatione uel inquiſitione deductis. allegat Bal.in l.quoniam.de his qui no.infa. & in leg.ij.C.de iura.calum.Ang.tamen in conſi.cxlvj.dicit, quòd uidetur confiteri factum,non qualitatẽ facti.& uide Pet. de Ancha.in conſi.cccc ix.ubi quod mulier accuſata de adulterio ſi fuit contumax,non uidetur fateri matrimoniũ:& ibi quòd habetur contumax pro confeſſo quò ad pœnam fiſco applicandã non quò ad pœnã applicandam parti quo ad eius intereſſe.& adde quod tale ſtatutũ ualeat.& uide Ca.in conſi.xlj.& ibi quòd tale ſtatutum non debet intelligi taliter, quòd contumax de cuius innocentia conſtat haberetur pro cõfeſſo.& uide ad materiam Bar.in conſi.ccvij.& conſi.cxvj.*

b ¶Teneas tamen. *Adde quod eandem ſententiam tenet Franc.de Rampo. in conſi.Cald.in titu.de re iu.conſi.viij.ſecutus Bar.in l.ſi finita.§.Iulianus.ff.de dam.infe.Ber.*

c ¶Nunquam ex tali. *Adde & uide Pet.de Anchar.conſi.cccc ix.& Abb.in conſi.xxiiij.Ber.*

d ¶Confectionem. *Adde & uide Pau.de Caſtr.in conſi.cxcviij.& Barto. in conſi.xj.*

e ¶Fuit damnatus. *Adde & uide Ro. in conſi.liij.Bar.in con.xvj.incip.ſtatuto Peruſinæ ciuitatis.& Abb.in conſi lxvj.*

AVG. Tu autem in hac materia adde inquantũ dictum eſt,an ualeat ſtatutum quòd contumax habeatur pro confeſſo : quòd in terminis uidetur gl.in leg.ij.§.ſenatus.ff.de iure fiſci.quæ uidetur etiã uelle quòd contumax habeatur pro cõfeſſo de iure.&bonus tex.in leg.Arrianus.ff. eo.tit.de iure fiſci.& boni text.allegantur à Bart.in dicta leg.locorum. C.de omni agro deſer.& omnino ibi uide Ang.Sed in contrariũ multum faciunt ea quę notauit Ro.in l. lege Cornelia.ff.ad Silla.qui diſputans illum articulum, an per ſtatutum poteſt induci, quòd per fugam inducatur uera probatio,dicit quòd de iure habemus unam glo. ſingularem.iiij.quæſt.j.in ſumma,quę dicit,quòd propter cõtumaciam quis non poteſt cõdemnari ad mortem. quæ glo.Bal.in leg.data opera.ſolebat dicere quòd alibi non reperiebatur:ſi ergo contumacia uera non poteſt

poteſt facere quòd quis condemnetur ad mortem: quomodo ergo iſta confeſsio ficta reſultans ex tali cōtumacia operabitur hoc, quòd quis poſsit decapitari, quādo ſtatutum dicit in criminalibus quòd contumax habeatur pro confeſſo, cū non poſſit plus fictio quàm ueritas: ut not. in l. ſi is qui pro emptore. ff. de uſucap. non obſtant illa iura quæ ſunt allegata pro illa parte, quòd contumax habeatur pro confeſſo: quia ut dicit Ang. in dicta lege, locorum. hoc non eſt regulariter: ſed ſolum eſt in caſibus expreſsis. Et ideo Ro. in dicta l. lege Cornelia. cōcludebat non tenere ſtatutum in criminalibus, quòd per fugam inducatur uera probatio: quia illa fuga, quia eſt abſens inducit contumaciā, & propter contumaciam quis non poteſt puniri capitaliter. Idem eſſet dicendū in caſu noſtro, quicquid ſit cum ſtatuta ſint hodie præciſa per totam Italiam. credo tale ſtatutum ualere: quia ſtatuta ſunt ius ciuile. l. omnes populi. ff. de iuſti. & iure. & ideo caſu iſto erit caſus expreſſus hoc in iure ciuili, poſtquam ſtatutum hoc expreſsè dicit. & ſic militabit do. Ang. in d. l. locorū. ad illam glo. ſingularem. iiij. q. j. in ſumma reſponde: ut pulchrè dicit Imo. in c. ij. extrà de maioritate, & obedien. qui latè examinat materiā illius gl. in illo articulo cū dicitur, qui nō obedit principi,
35 morte moriatur.* Et aduerte inquātum ſuprà tactū eſt, an opus ſit declaratoria, quòd iudex pronunciet ſuper contumacia, quòd Anto. de But. in c. cū dilecti. extrà de dolo & contu. in ſeptima colum. ibi, ultimò aduerte. ibi ponderabat eſſe text. bonum ad hoc dicens, quod aduertendum eſt ad illam literam quæ dicit quòd papa illum ibi reputauit contumacem: ex qua habes cautum eſſe iudicem, quando procedit cōtra aliquem ut contumacē, ut ante omnia eum reputet contumacem, uel aliquid interloquatur, per quod oſtendat eum eſſe contumacē: ut ſic oſtendat ſibi de cōtumacia liquere: nam non ſufficit eum contumacem eſſe, niſi ſibi liqueat de contumacia. allegat leg. hæc autem. ibi, conſtare liquerit. ff. ex quibus cau. in poſſ. eatur. & dicit, uide Bar. in l. iiij. §. prętor. ff. de dam. infect. & idem uoluit Ant. de But. in c. cum dilecti. extrà de electio. uel de dolo & cōtu. Et adde omnino Bald. in leg. j. C. ne ex delictis defunctorum. in iiij. colum. quí faciens mentionem de doctr. Bartó. in dicta lege, eius qui delatorē. primò arguit pro opinio. Bartol. poſtea in contrarium arguit: & pro opinione Bartol. dicit, quòd ſi per legem uel ſtatutum aliquis habetur pro confeſſo, intellige & intelligi debet ſi iudici uidebitur. Et ideo iudex debet interloqui, & pro hoc allegat. legē, generaliter. §. j. C. de rebus credi. ſed dicit, quòd in contrarium facit l. penult. C. ad Trebellia. ubi ſatis eſt, quòd ex actis apparet: quia, quod certum eſt, non indiget declaratione. l. quoties. ff. de probatio. §. fin. & quod not. in leg. j. in fin. ff. de do. præleg. ſed ipſe Bald. ſaluat dictum Bar. limitando: quam limita-
36 tionem ſemper no. quia dicit,* ſi negatur cōtumacia, eſt pronunciandū: aliàs non eſt neceſſe. ex quo liquet ex actis, quia ſi negatur, iſta eſt quęſtio emergēs, & ideo pronūciādum.

 Item

Item quòd non requiratur illa interlocutoria, uidetur etiam Bald. tenere contrarium in c.j. de feud. ſine culpa non amitt. quia in iſtis huiuſmodi quaſi notoriis non requiritur alia declaratio, per ea quæ habentur in c. peruenit. extrà de appellatio. & in c. ueſtra. extrà de cohabitatione clericorum & mulierũ.* Item inquantum dominus Angel. hic circa effectum ſecundum dictæ confeſsionis fictæ, quid operetur talis confeſsio ficta, exemplificat, quod aliud eſt, quod de delicto conſtet per ueram confeſsionem: aliud propter fictam confeſsionẽ: quia ſi notarius propter contumaciam banniatur, poterit confiteri alia inſtrumenta. adde Bald. in l. in exercendis. C. de fide inſtrumento. in iiij. colum. qui uidetur tenere contra Bartol. ſed melius & expreſsius tenet contra Bartol. Bald. in additionibus Specul. in titu. de inſtrumen. edi. in vij. colum. & cõtra doctrinam dom. Angel. hic uide pulchra uerba, quæ poſuit Ange. in l. ſi is qui. §. ſi tu Titium. ff. de fur. ubi ponit exemplum, quòd licet per ſtatutum bãnitus habeatur pro confeſſo: tamẽ propter talem cõtumaciam debet uerè conſtare de delicto: ac ſi per ueram cõfeſsionem, uel ac ſi per teſtes ueros conſtaret de delicto. ibi uide. & uide Pau. de Caſt. in conſil. ſuo cxcvij. qui ponit latè multa allegando, an iſti tales banniti per contumaciam ſint infames, & quando, & allegat bona iura tex. & glo. & Bartol. uide tamen quod conſuluit Pet. de Anc.
38 in conſilio ſuo ccccix. qui dicit,* ꝙ ſtatutũ, quòd quis habeatur pro con feſſo, non debet intelligi, cùm eſt actum cum accuſatore illegitimo: ita tale ſtatutum intelligitur quò ad delictum, nõ quò ad qualitatẽ perſonæ aggrauantis delictum: & ideo ibi conſuluit, quòd maritus qui uerberauit acriter uxorem Bononiæ, & ipſa aufugit Ferrariã, & poſtea ipſe accuſauit eam de furto & adulterio, ad hoc ut lucretur dotem, & per contumaciam ipſa cõdemnetur uigore ſtatuti, quòd contumax habeatur pro confeſſo, quòd propter hoc iſte non lucratur dotem, licet ſtatutum dicat, quòd habeatur pro confeſſo contumax. & idem dixit Ang. in conſi. ſuo cxliij. incipiente, ſuper primo dicto. quòd licet cõtumax habeatur pro confitente factũ, non autem qualitatem facti. adde conſiliũ Barto. xcvj. incipien. domino Cyno
39 de Bononia. qui ponit,* quòd licet contumax haberi debeat pro confeſſo: tamen quãdo iudici conſtaret ipſum non eſſe culpabilẽ, quòd debeat abſoluere & non cõdẽnare. & uide in conſilio ſuo cij. qui ponit ſtante ſtatuto prædicto, an iudex poſsit recipere informationes quò ad abſolu. aut cõdemnatio. & quid ſi terminus ſtatuti in quo comparere debebat eſt elapſus, an iudex hoc poſsit, & quas exceptiones poteſt ipſe bannitus opponere elapſo ter-
40 mino ſtatuti. *an autem ſentẽtia lata propter contumaciam magis dicatur lata per contumaciam quàm propter delictũ, adde Bart. in l. Papinianus. §. meminiſſe. ff. de inoff. teſt. & quod habetur in l. qui repudiãtis. eo. tit. & quod not. Bal. Ang. & Imo. in l. inter ſtipulantẽ. §. j. ff. de uerbo. oblig. Bar. in l. j. in fin. ſi quis ius di. non obtem. Bart. in leg. uinum. ff. ſi cert.

certum petatur. Bald. in l. prima. C. de confeſ. & Bald. in l. fi. C. de procur. faciunt etiam not. in leg. abſentem. ff. de pœn. cum ſimi. & Barto. in l. omne. §. j. ff. de re mili.

41 *Inquiſitio regulariter non fit contra mortuum, & ſi pendente iudicio reus moriatur, tollitur omne delictum contra eum.*

42 *Delicta quæ non ſunt publica non extinguuntur morte, ſi lis fuit conteſtata contra defunctum, uel habita pro conteſtata.*

43 *Cadauer rei mortui pendente iudicio, an debet ſuſpendi uel circa illud aliquid aliud fieri.*

44 *Reo mortuo poſt appellationem, quid erit, an hæres appellaret.*

45 *Contumax ſi habeatur pro confeſſo & conuicto ex forma ſtatuti, & moriatur ante condemnationem, an pœna tranſeat ad hæredes.*

46 *Inquiri in quibus caſibus poſſit in crimine læſæ maieſta. reo mortuo, & illius memoria damnari.*

47 *Mortuo reo ante ſententiã iudicium criminale finitur regulariter, & memoria hominis non damnatur: limita niſi hæres uellet ſententiam ferri pro purganda infamia defuncti.*

48 *Cadauer rei an furca ſuſpendi poſſit.*

49 *Reo mortuo poſt appellationem an talis ſententia afficiat hæredes.*

50 *Statuto dicente quòd quis habeatur pro confeſſo, & quis moritur ante condemnationem, an pœna tranſeat ad hæredes.*

ANGELVS.

41 *ET prædicta procedunt quando proceditur contra uiuum. ſi autem iam eſſet mortuus reus, uel pendente iudicio moreretur, tunc mors tollit omne delictum, & contra eum regulariter inquiri nõ poteſt, & inquiſitio formata debet circunduci: niſi in caſibus qui habentur in l. ex iudiciorum. & ibi gloſ. & Bart. ff. de accuſa. Item quoties non principaliter pœna eſt corporis afflictiua: ſed principaliter cauſa, & quæſtio erat ſuper bonis, quoniam tunc quamuis reus ſit mortuus, tamen adhuc quæſtio durat ſuper bonis: ut le. fin. C. ſi reus, uel accuſa. mor. fue. & C. ſi pen. app. mors interueniat. l. iij. alia delicta publica etiam lit. conteſt. nõ tranſeunt ad hæredem: imò morte extinguuntur: ut d. l. ex iudiciorum.

42 *Alia autem delicta quæ non ſunt publica, non extinguuntur morte, ſi lis fuit conteſta. contra defunctum, uel habita pro conteſt. l. j. & ibi glo. & per Bald. ibi. C. ne ex delictis defun. uel ſi aliquid ad hæredem peruenit: ut l. j. & ibi Barto. ff. de priua. delic. facit quod not. gloſ. in §. per contrarium. inſtit. de hæred. quæ ab inteſta. defer. & nota bene quòd in crimine læſæ maieſtatis, & ſimiliũ quæ non expirant morte, & in quibus etiam procedi poteſt poſt mortem, quòd ſententia, & ſic etiam inquiſitio non debet eſſe cõtra illum mortuũ, nec eum condemnari, cum ſit mortuus, ſed contra eius memoriam inquiri, uel eius memoriã damnari [a], uel pronunciari, & declarari eum contra principem, uel rempublicam feciſſe: & per hoc eius bona in fiſcum inferri: nam propter hoc memoria eius damnatur, & infamia quadã defunctus afficitur: ita dicit ſingulariter gl. in d. §. per cõtrariũ. quod ſingulariter not. in modo practicandi, & ſemel in ciuitate Vulteratum habui de facto: de quo etiam

uide quæ dixi ſ.eo.in gloſ.(che hai tradito la tua patria.)in ueiſicu.& bene aduertas quòd tale crimen.
43 *An autē cōtra cadauer ſit aliquid faciēdū:ut ꝙ ſuſpēdatur uel ut quid aliud fiat.Ang.in l.j.ff.de publi.iud. & ibi Imo.& Bald.in l.j.C.ne ex delict.defunct.dicit,quòd nō, allegat etiā Cy.in l.ij.C.qui teſtamēta facere poſſ.ubi uidetur hoc etiā tenere. & ſic dicit Ang.caueat autem iudex, quando delinquēs moritur proceſſu pendēte,quòd eius cadauer non ſuſpēdatur,aliàs tenetur in ſyndicatu:ut l.j.§.quoties.ff.de iniu.dicit tamen ibi Imo.quòd aliquando contrarium ſeruatur in famoſis malefactoribus:& hoc in odium eorū uidetur poſſe tolerari:ut in c.mulier. xv.q.j.dic ut ibi per Imol.ubi etiam allegat quod habetur in c.inter mo naſterium.§.j.de ſtatu monachorū.
44 *Quid ſi reus deceſſit poſt appellationem,quid erit?Bar.in d.l.ex iudiciorū.dicit,ꝙ ſi decedat intra decem dies qui datur ad appellandū, quòd hæres eius debet appellare: aliàs cū lis ſit conteſta.& defunctus dānatus,talis ſentētia afficeret hæredes,niſi appellarent:ſed de iſta quæſtio.latius dicit Bald.& Imo.in leg. qui latronibus.§.j.ff.de teſta.&Bal. in leg.ſi quis filio.§.eius.ff.de iniuſto rupto teſta.ubi cōcludunt,ut dicam ĩ.in gloſ.ſuper uerbo,præſente Titio & appellante &c.uide etiam Imo.qui ſimiliter tenet glo.in l.de-
45 functo.ff.de publi.iudi.* Quid ſi habeatur pro confeſſo & conuicto cōtumax ex forma ſtatuti,& moritur ante condemnationem: an pœna tranſeat ad hæredes?uidetur quòd nō:quia requiritur litis conteſta.& ſententia ad hoc ut cōtra hæredem tranſeat:ut d.l.ex iudiciorum.& ita tenet Dy.Bar.tamen ibi determinat contrarium:ſed de hoc dicit latius Bald.& Imo.in d.l.qui à latronibus. §.j.& in d.§.eius.ubi Bal.nititur cōcordare opinionem:quia dicit opinionem Barto.uerā,ſi poſt interlocutoriam bāni ſecuta ſit diffinitiua, aliàs procedit opinio Dyn.facit l.j. cum gloſſ.C.de modo multandi.& iſtud mihi placet,licet Imo.uideatur dicere,quòd indiſtinctè ſit uera opinio Dy.etiam ſi ſecuta ſit diffinitiua,quoniā illa conſueuit ferri con ditionaliter: quia dānari conſueuit ad mortem,ſi ueniret in fortiā communis &c. Et licet pœna uideatur capitalis:& in conſequentiā tenere tacitam bonorū publicationē,iuxta nota.in l.deportatorum.C.de pœn. cum ſimilibus.tamē ex quo eſt conditionalis,ſuſpenditur eius effectus in conditionis euentum:ut l.j.§.biduum.ff.quādo appellandū ſit.& ſic interim nō habet effectū cōtra damnatum in ipſa pœna capitali:nec cōſequenter in bonorū publicatione: ergo cōſequenter:nec contra hæredem,ſi interim moriatur.argu.d.l. qui à latronibus. §.j. Et hoc dicit procedere multomagis hodie, ubi bona damnatorū in conſequentiam non publicātur: ut in authen.bona damnatorū.C.de bonis dānatorum. ſed etiā non obſtāte opinione Imo. ego tenerē concordiā Bal.nec obſt. quod dicit Imo.quoniā ſententia lata cōtra cōtumacem & abſentē fertur purè & ſimpliciter, ſine aliqua conditione:licet eius executio differatur in conditionis euentū,uide licet, quòd dicitur, & quia conſtat nobis

nobis cõmiſiſſe per ueram & legitimam cõfeſsionẽ habitã ex ſua contumacia ſecundũ formã ſtatutorum &c. idcirco ipſum Titium in amputatione capitis condẽnamus & eius bona publicamus: uerum ſi quo tẽpore uenerit in fortiã communis, quòd ducatur & duci debeat uſque ad locum iuſtitiæ, & ibi decapitetur &c. & ſic bonus iudex debet formare uerba ſententiæ hoc modo, & ſic formãdo neceſſariò ſequitur, quòd ſententia eſt purè lata non ſub cõditione. Ideo habet, & ſtatim ſortitur effectum: & ſic erit uera opinio Bar. & Bal. & ita practicatur: & hunc modum pronunciãdi ſentit gloſſ. in authẽ. de leno. §. ſi quis autẽ. in uerbo, expellatur. quam glo. allegat Iacob. de Belui. in authen. de pace tenenda. in princi. & dicam ĩ. in gloſſ. ſuper uerbo, caput à ſpatulis amputetur &c.

ADNOTA. a ¶ Memoriam damnari. *Adde circa hoc, & uide quæ ponit Cæp. in conſi. xvij. & uide Bal. ponentem practicam in conſil. lx. in ij. uolumi.* Ber.

AVGV. Tu autem in hac materia inquantum ſupradictũ eſt, quòd mortuo delinquente, nõ poteſt amplius formari inquiſitio uel accuſatio cõtra mortuũ, niſi in certis caſibus expreſsis &c. adde hic quæ dicta ſunt ſ. in gloſſ. (Che hai tradito la tua patria.) in uerbo, & bene aduertas. ubi de iure canonico aliqua allegaui in materia ad intellectum tex. glo. & Bar. in d. l. ex iudiciorum. ff. de accu. & uide gloſſ. magiſtrã de iure canonico. xxiiij. q. ij. in ſumma. quę ponit regulam & fallẽtias quid de iure ciuili & quid de iure canonico, & ibi uide multos text. allegatos de iure canonico ab illa gloſſ. quos non al'ego breuitatis cauſa: quia parũ eſſet mihi hoc tranſcribere. Sed in materia tene menti unum ſingulare uerbũ quod poſuit Ang. in conſi. ſuo ccxxj. incipiẽ. in Dei nomine & ſuæ Matris uirginis glorioſæ: pro deciſione cõſultationis pręd-
46 dictæ. qui dicit* quòd licet in crimine læſæ maieſtatis poſt mortẽ delinquentis poteſt quæri de delicto tali, & memoria eius dãnari: tamen hoc habet locum ſolũ in duobus caſibus. Primus, quando cõtra perſonam Imperatoris hoc fieret. Secundus, quãdo contra rempubli. Romanorum committeretur tale delictum: caſum allegat in terminis in l. iij. ff. ad l. Iul. maieſtatis. In omnibus autem aliis capitulis criminis læſæ maieſtatis hoc non eſt, quia ceſſat proceſſus damnãdi memoriam hominis. pro hac opinio. Ange. etiã eſt glo. in d. l. ex iudiciorum. ff. de accu. Et ideo conſuluit Ange. quòd cùm in ciuitate Lucana quidã ciuis contra illã rempubli. commiſiſſet crimẽ læſæ maieſtatis, quòd cũ illa non ſit reſpu. Romanorũ, nõ tenuit illa ſententia lata contra illũ ciuẽ mortuũ, nec confiſcatio bonorum: dicit tamen quòd bene ualeret ſtatutum factum per illã ciuitatẽ Lucanã, ſi expreſsè diceretur in ſtatuto, ꝙ poſt mortem delinquẽtis poſſet procedi, & cõtra mortuum delinquẽtẽ, & contra bona ſua. Dubito de iſta deciſione Angel. quia hodie quilibet princeps & quælibet reſpubli. uolũt habere prærogatiuas Cęſaris & reipubli. Romanorũ, iuxta ea quæ dixit Bart. in l. infamẽ. ff. de publi. iudi. cum

cum ſimilibus.& quæ ſit ratio niua quare poſt morte delinquētis non poteſt quæri de delicto:uide omnino pulchra uerba Ange.in l.j.C.ne ex delictis defun.in prin.adde quæ dicta ſunt ſ.in glo.(Che hai tradito la tua patria.)in glo.in uerbo,& bene aduertas. & quando dānatur memoria,uide Bart.in l.qui à latronibus.§.fi.ff.de teſtamē.& uide gloſſ. xxiij.diſ.c.quorundā.& c.officii.ex-
47 trà de pœni.& & remiſ.*Et inquantum ſuprà tactū eſt,ꝗ poſt mortem rei delinquētis ante ſententiā iudicium criminale regulariter finitur, & memoria hominis damnari non poteſt: limita hoc nō procedere ſi hæres uellet,quòd pro purgāda infamia defuncti,quòd ſentētia ferretur:quia pro ſuo intereſſe poteſt inſtare:ut ſentētia feratur poſt mortem.ita dicit Bart.in l.j.in ij.colum. C.ne ex delictis defun.caſum allegat ſingularem ſecundū ipſum, qui alibi in iure non reperitur,in l.filię.
48 §.fœmina.ff.de adimē.leg. *Itē inquantum ſupradictū eſt, an cadauer mortuum poſsit furca ſuſpendi.adde quod Ange.in l.fi.C.ſi pendente appella.mortuus fuerit.multùm exclamat contra aſſeſſores,qui cadauera mortuorū delinquētia quæ obierunt ante ſententiā, faciūt ſuſpendere,uel igne comburi.& idem dixit Ange.in d.l.ij.C.qui teſtamen.facere poſſ.licet ibi dicat,quòd aliquādo uiderit contrarium obſeruari & malè:quia eſt contra text.in d.l.fi.C. ſi pendente appella.mors interue. ubi dicitur,quòd crimen eſt extinctum per mortē,quòd nulla pœna debetur,ſi nullū eſt crimen:ideo rationes Bald.quas adduxit in d.l.j.C. ne ex delictis defun.multùm urgēt pro hac parte, quibus malè poteſt reſponderi:licet Bal.in l.ij.C.qui teſta.facere poſſunt. dicat,quòd hoc eſt arbitrarium:& in arbitrio iudicis,per clemen.j.in uerbo,pœnitentię.de pœni.& Fulgo.in d.l.ij.refert ibi dictum Bald.& eū reprehendit, quòd nihil inuenit ad propoſitū in d.cle.j.ſed aduerte quia mihi placet opinio Imo.quam poſuit in d.l.defuncto.ſcilicet,quòd in famoſis latronibus & malefactoribus hoc nō procederet:quia in odium ipſorum cadauera poſſunt ſuſpendi,uel igne comburi.& iſtā partē tenet Ro.in l. ſi uerò.§.de uiro.ff.ſol.matrimo.in xlvj.fallētia.& Roma.in d.l.ij.C.qui teſtamē.facere poſſunt.qui dicit ibi, opinio Bal.hic poteſt procedere in famoſo latrone, per id quod no.gl. ſing.in l.ij.ff.arbo.fur.cæſ.dum dixit latrones mortuos beſtiis ſubiici,& ibi allegat multa quæ fuerūt allegata ab Imo.in d.l.defuncto.ſed contra Bald.Imo.Ro.arguo ſic:ſi taxatum eſt lege, qui ſunt illi caſus in quibus poſt mortē quis poteſt iniuriari,calumniari & dānari:ut in l.ex iudiciorum.ff.de accu.& lex noluit ultra procedere, quomodo uolumus nos ultra procedere cōtra leg. ſcriptam? iudex ergo tenebitur in ſyndicatu:ut dicit Angel in d.l.defuncto.& maximè quia ibi in d.l.ex iudiciorum.& in gloſſ.enumerātur illi caſus atrociſsimi,odio quorum lex uoluit,quòd poſt mortem damnetur memoria hominis: unde ibi lex habuit conſiderationem etiā de caſibus atrociſsimis:& ſicut lex habuit conſideratione de crimine læſæ maieſtatis,hæreſi,& repetundarum

rum,ita dixiſſet de famoſis latronibus & ſimilibus : niſi reſpondeamus,quòd lex etiam quãdoq; comprehendit alios caſus ibi non enumeratos.& probo per illummet tex. in l.iudiciorum.nam ibi dicit quòd mortuo delinquẽte iudicium expirat: ſed fallit ibi in duobus caſibus enumeratis in tex.ſcilicet in crimine læſę maie.& repetundarũ:tamen ibi gloſ.ultra illos duos caſus enumeratos in tex.addidit alios quinque,& ſic non eſt abſonũ ultra alios quinq; caſus enumeratos per gloſ.ſi docto.addunt alios extendẽdo per bonas rationes.& maximè : quia ex cauſa licitum eſt leges tranſgredi, & ſtatuta,iuxta regulam uulgarem Inno.in c.j.de conſti.& per no.in l. quid ergo.§.pœna grauior.ff.de iis qui not.infa.& de materia per Ang. in l.qui à latronibus.§.j.ff.de teſta. & adde dominum Catald.in tracta. ſyndi.q.cxlvj.qui dicit, ꝙ eſt in arbitrio iudicis,an corpus mortuum uelit facere ſuſpẽdere: quia illud eſt
49 corpus pœnæ. *Item inquantũ ſuprà tactũ eſt, quando reus deceſsit poſt appellationem,quid erit an talis ſententia afficiat hęredes? Tu de hac materia adde omnino quæ ſingulariter dixit Bald.in l.j.C.ne ex delict. defun.in iiij.colum.ubi not. loquitur.& ibi facit mentionẽ quomodo Bar.fuit in hac materia contra ſententiam Dy.& omnino Bald. in l.iij.C.ſi pendent. appella. mors interue.& ibi in l.j.in fin.C.ſi reus uel accuſa. mortu. fue. qui uidetur uelle,quòd opinio gloſ.& Barto.ſit communis.Et illa gloſſ.in d.l.ex iudiciorum.quæ allegatur in iſta materia Ange.in l.& poſt.ff.de tranſactio.dixit illam glo.ſingularẽ & nõ eſſe alibi.& idem magnifecit illam gloſ.Bar.in l.furti.ff.de his qui not. infa.in ij.colum.& ibi limitat illam glo.& uide Bart.in l.ſi qua pœna.ff. de uerbo.ſigni.& Albe.de Roſa.in quarta parte ſtatutorum.quæſt.xxv. & uide per dominum Angel. in-
50 frà,in ulti.colum.*Inquantum ultimo loco tangit domi. Angel.hic, ſi ex forma ſtatuti quis habetur pro confeſſo, & quis moritur ante condemnationem,an pœna trãſeat ad hæredes.adde quod Bal.multũ not. loquitur in l.j.C.ne ex delictis defunctorum.in iij.colũ.& aliquid per Bal.in authen.bona damnatorũ.C. de bonis damnato. & faciunt not. per Bal.in l.j.C.de condi.inſer.Item uide Alberi. de Roſa. in iiij. parte ſtatutorum queſt.xxv.& omnino uide in ulti.glo.in ulti.uerſicu.in ulti. additione mea.

51 *Statuto cauetur ,quòd non comparens ponatur in banno,de quo nõ extrahatur,donec ſoluat condemnationem mille,quidam ſic fuit in banno poſitus,& non uult ſoluere mille:an fiſcus poterit facere executionem in bonis iſtius uſque ad ſummam mille.*

52 *Statuto ſtante , ut ſuprà,ſi bannitus moriatur in banno , an habebit bannum executionem contra hæredes banniti.*

53 *Iudex poſuit Titium in banno centum librarum , quia Seium uulnerauit:an iudex compellatur illas libras exigere.*

54 *Bannitus fuit quidã tali banno,quòd trãſiuit in rem indicatam,puta quia reus nunquàm comparuit : quis poteſt petere,quòd talis bannitus eximatur à banno.*

ANG

ANGELVS.

51 * QVID ſi ſtatuto cauetur, quòd non cõparens ponatur in banno, de quo non extrahatur, donec ſoluat condemnationem mille? modo quidã eſt poſitus in banno, & non uult ſoluere mille, an fiſcus poterit facere executionem in bonis iſtius, & accipere bona uſq; ad mille? Bal. in d. authent. bona. arguit primò, quòd ſic: quia cũ ſit ſententia lata, ergo meretur executionẽ, & mittetur executioni per iudicẽ maleficiorum qui eam tulit: ut l. ſi quis inter. C. de bonis proſcri. aliàs ſi executionẽ nõ mereretur, fruſtra eſſet lata. facit quod not. Dy. in l. poſt cõtractum. ibi Barto. ff. de dona. ubi dicũt quòd bona damnati ſunt obligata pro cõdemnatione ſoluenda. facit gl. in l. reſcriptum. ff. de pac. in prin. In contrarium allegat Bal. quia iſte uidetur debitor alternatiuus: ideo electio eſt ſua: ut l. plerunq;. in fin. ff. de iure dot. facit quod not. Bal. in l. quicunq;. & ibi not. Barto. C. de ſer. fugi. Præterea donec paret banno ſtando abſens, aliter in pecunia ſatiſfacere compelli non poteſt: ut l. ſi pecuniã. ff. de condi. ob. cau. Ex quo
52 infert Bald.* quòd ſi iſte moreretur in banno, quòd tale bannũ executionem nõ haberet contra eius hæredem: de quo tamẽ etiam latius ſupra dixi: nã quilibet bãnitus nõ cogitur ad ſatiſfactionem pœnarum: ut l. ſed ſi unius. §. ſi ante iudicem. ff. de iniur. Præterea ſi fieret talis executio, bannitus conſequeretur præmium: quia per ſolutionẽ rebannitetur: ſed hoc nõ debet fieri, cũ ſtatutum ſit in eius odium factũ. igitur &c. ut d. l. ſi quis inter. Itẽ ſi ita eſſet, non lueret bannitus aliquam pœnam in corpore uel bonis, quia ipſe non dedit: ſed ſi eſſet in banno, habet pœnam corporalẽ &c. iſtud dicit, quòd practicatur, quod nota, maximè in ciuitate Bononiæ, ubi multi banniuntur in certa quantitate pecunię, ubi ſe abſentãt, an in eorũ bonis poſsit fieri executio: aliàs ego audiui doctiſsimos aduocatos practicaſſe iſtam ultimam partem: quia fiſcus non poteſt accipere iſta mille inuito ipſo bannito, & allegabãt ipſi iſtam rationẽ: quia maior eſt pœna corporalis minima, quàm alia maxima pecuniaria. l. in ſeruorũ. ff. de pœ. cum ſimi. Si ſit ergo tale ſtatutũ inquantum uult quòd banniti rebãniãtur ſoluẽdo mille, hoc tẽdit in beneficium ipſius banniti: beneficium ergo nõ debet cõferri in inuitũ in regula, beneficiũ. de re. iur. nec crederem iſto caſu etiã ſi magis expediret ipſi bãnito ſtare in bãnum, quàm ſoluere iſta mille, quòd in odium ſuũ fiſcus poſſet iſto caſu exigere illa mille ipſo inuito: quia cũ ſtatutũ alternatiuè quodammodo dederit ſibi hoc beneficiũ, nõ poteſt amplius auferri ipſo inuito, per ea quæ not. doc. in l. omnes populi. ff. de iuſt. & iur. & per c. j. extra de conſti. & imputetur condentibus ſtatuta, quòd non fecerunt
53 ſtatutum clarius. * Aduertas tamen ſecundum Iac. Butr. in l. j. C. commi. uel epi. iudex poſuit Titium ex uulnere in Seiũ illato in banno cẽtum librarũ, an iudex compellatur illas exigere: & dicit quòd non, niſi ſecuta ſententia condẽnatoria, quia tale bannũ eſt quædam cõminatio dictæ pœnæ: ergo non habet uim ſententiæ: ut d. l. j. & ideo iudex poſſet ex

cauſa

a cauſa & minuere[a] & augere dictam
pœnã cõminatã:ut l.illicitas.§.fin.ff.
de offi.præſi.& hoc ſequitur Salic.in
d.l.j.niſi aliter à ſtatuto eſſet proui-
14 ſum.*Quero,aliquis eſt bannitus ta
li banno qđ tranſit in rẽ iudicatã,ui
delicet qa reus nũquam cõparuit,qs
poteſt petere ꝙ talis bannitus exi-
matur à bãno?reſpõdet Bal.in rub.C.
de iu.fiſc.lib.x.uer.econtra qs poterit
petere &c.ꝙ cognatus uel affinis bã
b niti,& non alius[b].ff.de pœ.l.in me-
tallũ damnati.nec ob.l.non tantũ.ff.
de app.quia aut bannum uel ſenten
tia trãſit in rem iudicatam,& ſumus
in executiõe:& locũ habet d.l.in me-
tallũ.aut nondũ meruit executionẽ:
& quilibet poteſt impedire ne trãſ-
eat:ut d.l.non tantũ.cũ diſtinctione
tamen aut ante ſententiã aũt poſt ut
ibi.ego autem intelligo dictum Bal.
quando uoluit petere bannitum exi
mi de banno per uiam iuſtitiæ:utpu
ta,quia nõ fuit ritè bannitus. Si autẽ
uolũt uenire quòd nõ poteſt banni-
ri:quia aliũ bannitum interfecit: &
ſic reipubli.intereſt,& etiam ſuũ nõ
fuit delictũ ex forma ſtatuti; tũc di-
co quilibet de populo etiã non ha-
bens aliquod mandatũ à bãnito po-
teſt illud petere:ut elegãter no. Bar
to.in l.ubi pactum.C.de tranſac.

ADNOT. a ¶Et minuere. *Adde tu & uide de hoc per Pe.de ancha.in conſi.cclxxiij.Ber.*

b ¶Et non alius. *Adde ut per Cap.cõſi.xxj.& Pau.de ca.in conſil.xxxiij.in primo impreſſis.*

AVG. Tu autẽ in hac materia adde ꝙ uera uidetur indiſtinctè eſſe illa concluſio, ꝙ quilibet poteſt comparere ad defendendũ illum qui iniuſtè fuit bannitus,maximè per regulam traditã per Bart.in l.pe.§.ad crimen.ff.de pub.iud.in iij.col.ibi. ſed primò quæro,pone quòd in caſu q dicit quòd ubi abſens poteſt damnari,ibi quilibet admittatur ad defenſam:imò ſi nemo eſſet qui comparet ꝓ eo, debet quærere de eius innocẽtia.l.j.in fi.ff.de queſt.l.ſi nõ defendantur.ff.de pœ.& affirmat Sali. in l.reos.C.de acc.& de hoc ſatis ſuprà dictũ eſt in hac eadẽ gl.in addi. meis, ubi latè poſui iſtam materiã: an in cauſa criminali poſsit procurator uel alius comparere,quando eſt abſens.dic ut ibi:& maximè ſi de ei[9] innocẽtia ipſius bãniti poteſt ex actis colligi,ut in caſu noſtro de bãnito, poſuit Bar.in l.pe.§.ad crimen.ff.de pub.iud.in pen.col.in uer.quæro ꝓcurator habens &c.dũ alleg.gl.reputatam ſing.in l.qui cũ maior.§.ſi patris.in uerbo, uel calumnioſa.ff. de bo.lib.& fuit ſentẽtia Cyn.in l.reos. C.de accu.in vj.q.& ibi Bart.in xiiij. col.Ange.& Sal.& Fulgo.& Pau.de ca.in d.l.ubi pactũ.ff.de trãſac.tenẽt quòd quilibet poteſt cõparere in illo caſu,ſcilicet quãdo allegatur,ꝙ ille non debet banniri propter homicidiũ cõmiſſum in perſona alterius banniti:ſed ſi rectè põderẽtur uerba Sal.in ultimis uerbis allegat alia ratio,quare quilibet poteſt cõparere. quia dixit illud arg.quod ſ.allegaui: quia ubi abſens poteſt damnari,ibi quilibet admittitur ad defenſam &c. licet contra dicta d.Barto.in d.l.ubi pactum,dixerit Ia.bu.in d.l.decuriones.C.quib.in cau.infa.irro.ſed Bal. uidetur ſtare cum opi.Barto.ibi,pro quo bene facit text.cum ibi not.per Bar.in l.ſi ſeruus.C.de his qui ad eccle.confu.& no.per Bald.in l.j.c.j.§.

iniur

iniuria.de pace iura.fir.& per Bal.in in l.j.in ij.col.C. quomo.& quã.iud. & per Bal.in l.j.§.filius.ff.ne quis eũ qui in ius uo.eſt ui exi.

55 Proceſſus formatus etiã in fauorẽ inquiſiti, an ualeat in quo interuenit procurator qui non fuit repulſus,licet eſſet cauſa in qua non poterat procurator interuenire.

ANGELVS.

55 * QVAERO.pone quòd in cauſa criminali in qua nõ poteſt interuenire procurator iuxta l. ſeruum quoq;.§.publicè.ff.de procu.& l.pe. §.ad crimen.ff.de pub.iud.ſi qs procuratorio nomine comparear,& fuerit admiſſus tacitè,hoc eſt nõ fuerit repulſus:an tamen ualeat proceſſus etiam in fauorem inquiſiti.dic quòd
a ſic [a] ut no.glo.in c.j.de iud.lib.vj.in uerbo,criminalibus.quod no.

ADNOT.a ¶Quod ſic. Adde & uide Ro.in conſi.ccxv.ubi multa ponit quæ fieri non poſſunt,& tamen facta tenent.& uide do.de Rot.in deciſio.cccclxxxij.in ti.de procu Ber.

AVG. Tu in hac materia adde gl.in terminis.in l.quamuis.C.de adul.& Bart.in terminis format iſtam q.in l.penul.§.ad crimen.ff.de publ. iud.in ult.q.& Bal.uidetur tenere cõtra Bart.in d.l.reos.& doct.tangunt iſtam difficultatem in dicta l.ſeruum quoq;.§.publicè.ff.de procu.& in d. l.pen.§.ad crimen.& in d.l.reos.dic ut ibi per eos.

56 Bannitus eſt Titius & ſic notatus de infamia,poſtea de banno eſt cancellatus,an infamiæ effectus ſit extinctus.

57 Statuto cauetur quòd elapſo termino bannitus poſſit impunè occidi. aliquis eſt bannitus niſi intra tertiam diem comparuerit,qui reperiatur Venetijs, & iam ſunt elapſi duo dies,& ſic eſt impoſſibile quòd uno die compareat, an interim poſſit occidi.

58 Bannitus æquiparatur deportato,& perdit ciuitatẽ,dicitur eſſe hoſtis ciuitatis,deſinit eſſe ciuis illius ciuitatis,et perdit omnia priuilegia ſua ciuitatis.

59 Bannitus de quo in ſecundo uer.præcedenti.offendi non poteſt,quia ille eſt terminus legalis.

60 Bannitus an æquiparetur deportato. uide remiſſiones.

ANGELVS.

56 * QVAERO.aliquis fuit poſitus in banno,& ſic notatus infamia, iuxta id qđ no.p Bar.in l.infamẽ.ff. de pub.iud.demum de bãno cancellatus fuit,an infamiæ effectus ſit extinctus.Iſtã q.ponit Bart.in l.ſi.C. de ſen.paſ.& in l.nõ ſolũ.§.ſi.ff.de procur.Et in effectu uult ꝙ aut cancellatur:quia bannũ ſibi remittitur, & ſic rebãnitur,& tũc infamiæ effect* extinguitur.idẽ no.Bar.in l.j.in ſi.ff.de queſt.aut cancellatur:quia ſoluit bãnũ:& tunc non cãcellatur niſi reſpectu quãtitatis ſolutæ,& ſic cãcellatio ſecũdum ſuã cauſam limitatur: ut l. cãcellauerat.& ibi Bar.ff.de his q̃ in teſt.del.& ſic nõ erit extinct* effect* infamię:& ſic adhuc remanebit in-
a famis[a].de quo tamẽ lati* p Bar.in d.
57 l.ſi.* Pone,ſtatuto cauetur ꝙ elapſo termino bãnitus poſſit impunè occidi:& aliqs eſt bãnitus niſi intra tertiã diẽ cõparuerit,qui bãnitus eſt Venetiis,& iam ſunt elapſi duo dies,& ſic eſt impoſſibile ꝙ uno die cõparere poſſit,an interim poſſit occidi? Iſtã quæſt.format Bar.in l.cũ ſtipulatus ſim mihi à Proculo.de uerbo.ob. & ibi determinat ꝙ nõ: quia cũ iſta pœna appoſita ſit à ſtatuto, & ſic à

lege

lege, opus eſt,quòd totũ tempus primò tranſeat antequã pœnã incurrat.
b dic ut ibi [b] per eũ, Ange.& Imo.* &
58 tene mẽti, ꝙ bãnitus æquiparat̃ de-
c portato [c],ut no.gl.in §.deportati.inſtit.qb.mod.ius pa.pot.ſolui. & ideo ut deportatus ꝑ ciuitatẽ , ut l.ij.ff.de pœ.& dicit̃ eſſe hoſtis ciuitatis , ut l. amiſsione. §.q deficiũt.de capi.dimi. & uide ibi Bar.Bal. & Ang.& definit eſſe ciuis illi' ciuitatis,ut no.Bart.in l.pe.ff.de le.& not.Bal.in d. §.q deficiũt.& in l.ſed milites.§.ſed ignominia. ff.de execu.tut. & perdit omnia priuilegia ſuæ ciuitatis : ut l.j. & ibi doc.C.de hær.inſti.& Iac.Bar.& doc. in l.ex facto. §.ex facto.ad Trebel.

ADNOT. a ¶Infamis. *Adde, ꝙ idẽ cõſuluit Alex.in cõſi.cxij.& cõſi.cxxiiij.in ij uol.& uide Pet.de anch.in conſi. cccclx.& ibi,quis poſſit famã reſtituere, & an dãnatus per contumaciã ſit infamis, & an cancellatio banni idẽ operetur ꝙ plena reſtitutio,uide Barb.in conſ.v.B.*

b ¶Dic ut ibi. *Adde tu & uide Paul.de caſt in conſi.cclxxiij.ubi ponit an mater priuetur ſucceſsione filij, cum certũ eſt, ꝙ tempus,quod ſupereſt, nõ eſt ſufficiens ad petendum tutorem.Ber.*

c ¶Deportato. *Adde de hoc & uide per Paul.de caſtr.in conſi.xxxij. Alexan. in conſi.xxvj.in j.uolu. & in conſil.cxv. in ij.uolu.Bernar.*

AVG. Tu autẽ in prima quæſtione hic inquãtũ ẜ.tactũ eſt , an per cãcellationẽ indiſtinctè tollatur infamia,ꝙ licet Bal.indiſtinctè ſecutus ſit Bar.ibi in d.l,nõ ſolũ. §. ſi.tamẽ uidetur ꝙ Bal.alibi tangens iſtam difficultatẽ in l.quid ergo. §.pœna grauior.ff.de his qui not.infa.in pœ.col. arguit primò per illum text.quòd cãcellatio indiſtinctè tollat infamiam: quia ſi cancellatio eſt gratuita,habet uim facti : ſi cancellatio eſt quia aliquo dato fit,iſta habet uim trãſactionis : tamẽ in fine uenit ad diſtinctionem l.cancellauerat.ff.de his quæ in teſta.delentur : quia aut eſt facta ratiõe totius ſolutionis,uel partis: nec obſt.d.§.quid ergo. quia ibi loquitur in infamia cõtrahenda : ſecus in iam cõtracta. & ibi ponit quid ſi quis cãcelletur : quia in integrũ reſtituitur.
59 * Et ad ſecũdam quæſtionem quam tetigit hic do. Ang.adde quod Bald. idem dixit in l.ij.C ſi pẽdente appel. mors inter.quia ſi certum erat bãnitum non poſſe cõparere intra terminũ aſsignatũ à ſtatuto: tamen interim bannitus non poterit occidi uigore ſtatuti:quia ille eſt terminus le-
60 galis.* Item inquantũ tractatur hic ultimo loco, an bannitus æquiparet̃ deportato. & allegat illam gl.inſtit. quibus mod.ius pa.po.ſoluitur.addatis uos,quòd iſta eſt maxima quæſtio, quam Alber.de roſa.multũ latè examinat in iiij.parte ſtatutorũ.in quæſtio.xiij.& Ray.Cy.Bar.Bal. Angel.& Sali.& oẽs doct.in l.j. C.de hær.inſti, ꝑ Ang.Imo.& doct.in l.ex facto.§.ex facto.ff.ad Treb.per Ioã.an.in tit.de accuſ.in iij.parte,in §.ſequitur.in additione Spec.in addi.incipiẽte,Odo, per Guil.de cu. Bar.& Bal.in l.ſi qua pœna.ff.de his qui ſunt ſui, uel alie. iuris.per Bar.in extrauagãti.qui ſunt rebelles.in uerbo,rebellãdo.per Iac. de bel.in quæſtio.incipiẽte Sempronius & Titius inimici capitales.quã diſputationem poſuit in l.ij. C.ut intra certum tempus.per Specul.& Io. and.in tit.de inſtrumen.edit. §.compendioſè. uerſiculo,quid de bãnito. & in tit.de actore.§.j.uer. item quòd

eſt bannitus. & in titul. de arbitris.§. differt. uerſicu. quid de bannito.per Dyn.in l.ſi quæramus. ff.de teſtamē. per Iacob. butrig. in authentic. item quæcunque. C.de epiſcopis & clericis.aliquid per glo.& Baldum in capitulo primo. hic finitur lex Conradi.per docto.in dicto §.qui deficiūt. Barto.Bal.&. Imol.in lege, eius qui. §.primo.ff.de teſtamen.per Barto.in lege,Gallus.§.& quid ſi tantùm.ff.de liberis & poſthumis.per Ange.Imol. in l.Gallus §.ille caſus.ff.de liber.|& poſthumis.per Barto.in ſua diſputatione Lucanæ ciuitatis,ſtatuto cauetur.per Ang in ſua diſputatiōe, duo adinuicem litigantes compromiſerunt.ubi latiſsimè. & in ſua diſputatione Bononienſi in tertia quæſtione,per Bal.in lege ,ſeruum quoque. §.publicè. ff.de procu. in quarta columna.per Angelum in l.ſi cùm dotem.ff.ſolut.matrimonio.in §.ſi patre.per Bal.in repetitione legis primæ. in undecima columna.C.de ſacroſanctis eccleſiis. per Baldum in l. prima in fine.C.de monopol.& in l. etiam.C.ad leg.Falcidiam.per Bald. in l.corruptionem.C.de uſufruc.per Bald. in l.fina. in ultima columna.C. ſi à non compe.iudi.

SVMMARIVM.

1 *Iudex non debet recipere aliquam reſponſionem in maleficiis,niſi iuret reus de reſpondendo ueritatem,qui reſpondere debet per uerbum ueritatis, non autem credulitatis.*

2 *Reus nunquam ad tribunal ducendus eſt,niſi prius aut cum tormentis,aut ſine, delictum fuerit confeſſus.*

3 *Reus tortus & qui purgauit indiciū habitum ex confeſſione, non eſt amplius torquendus, nec cogendus, quòd in confeſſione perſiſtet.*

4 *Confeſſio extraiudicialis eſt ſufficiens indicium ad torturam,quæ purgatur ſicut & alia indicia.*

5 *Indiciis nemo damnari poteſt,niſi ſint indicia indubitata, & quæ dicantur indiciā indubitata.*

6 *Indiciorum indubitatorum exemplū eſt ubicunque ex qualitate & multitudine indiciorum indicatur ueritas oculis mentis iudicis,ſicut clara lux ueritatem oſtendit oculis corporis. ut ſi Titius uiſus eſt intrare domum Caii cum gladio : poſtea auditus eſt Caius acclamaſſe , & Titius uiſus eſt exire domum , & Caius repertus in facie uulneratus.*

7 *Teſtes quando nolunt uenire ad teſtificandum,quæ cautela ſint cogendi.*

8 *Reus in maleficiis reſpōdere debet per iuramentum ueritatis, non autem credulitatis.*

9 *Confeſſus metu tormentorum, an cogatur perſeuerare in illa cōfeſſione,& qualiter iudex ſe habere debeat circa tormenta adhibenda huic malefactori in iſto caſu.*

10 *Iudex quomodo purgabit indiciū proueniens ex confeſſione in tormentis facta.*

11 *Cōdemnari ex indiciis indubitatis an quis poſſit , & an exemplum poſitum ſuprà in uerſiculo præcedenti ſit uerū.*

12 *Cautela poſita ſuprà in uerſiculo præcedenti de cogendo teſte ad teſtificandum,an ſit bona.*

Die xiiij.Decembris.

Comparuerunt dicti inquiſiti coram dicto iudice, & reſpondendo dictæ inquiſitio-
1 ni totum negauerunt. * Tu iudex nō recipias aliquam reſponſionem in maleficiis,niſi iuret reus de reſpondendo

reſpondendo ueritatem,& non ſuf-
ficit, quòd reſpondeat per uerbum
credit, imò per ueritatem debet re-
ſpondere:ut not. Bar.in l.Marcellus.
ff.rerum amotarũ. & l.inter omnes.
§.recte.ff.de furt.Et aduerte quia aut
reus comparet, uel eſt præſens,& ne
gat in totum, aut in totum confite-
tur: aut partim confitetur, & partim
negat: aut eſt contumax, & contra
eum contumacem proceditur,ut di-
ctum eſt in gloſſ. ſuper uerbo, qui
iudex &c.Primo caſu quando in to-
tum negat,quid incumbat iudici, &
quid facere debeat,aduertẽdum eſt:
quia aut eſt tale delictum in quo po-
teſt torqueri,& tunc retinendus eſt,
& iterum de nouo ſubiiciendus tor-
turæ,ut perſeueret in eadem ſua cõ-
feſsione quam fecit in tormentis: ut
not.Bartol.in l.j.§.diuus.circa fin. &
§.fi.ff.de quæſtionibus. non tantum
enim quãdo prius confeſſus fuit co-
ram eodem iudice,cogitur in eadem
confeſsione perſiſtere: uerum etiam
coram alio iudice non ſuo aliquid
confeſſus fuit,cogitur coram iudice
a competenti [a] perſiſtere in ſua con-
feſsione:ut no. Innocen.in capitu-
lo,at ſi clerici.de iudic. quod tamen
intelligas, ut dicam in gloſſ.ſequen.
2 in fine. * Sis ergo cautus, quan-
do habes reum captum, quòd nun-
quam ducas ad tribunal,niſi prius ti-
bi aut in tormẽtis aut ſine, delictum
confeſſus fuerit: quia tunc ducendo
poſtea ad tribunal poſtpoſito metu
tormentorum,ſi aliquid confiteatur,
tunc poſsit puniri,& ſi in ſua confeſ-
ſione non perſiſtit, cogitur perſiſte-
re: hoc eſt, quòd dicta talis confeſ-
ſio eſt ſufficiens indicium,quòd tor-
b tura poſsit de eo repeti[b] :ut l.unius.

3 §.ſecundo.ff.de quæſtionib. * Sed ſi
ſecundo loco fuerit tortus,intantum
quòd dictum indicium habitum ex
confeſsione purgauerit,non eſt am-
plius torquendus,nec amplius eſt co
gendus, quòd in confeſsione perſi-
ſtat, ſicut dicimus in aliis indiciis
purgatis: ut not. Bartol. ff.de quæ-
ſtionibus.leg.ſed ſi unius.§.primo.&
lege prima. §.diuus Seuerus.& leg.
4 fina.eodem titulo. * ſicut etiam di-
cimus in confeſsione extra iudicium
c [c] habita, quoniam eſt ſufficiens in-
dicium ad torturã, ut l.capite quin-
to.ff.de adulte.& quod ibi not.gloſſ.
& Bartol.tamen credo,quòd tale in-
dicium ex dicta confeſsione extra-
iudiciali purgetur, ut purgatur u-
numquodq; indicium: quia non ui-
deo rationem differentiæ: ut l.illud.
ff.ad legem Aquiliã.Sinautem ſit ta-
le delictum in quo non poſsit tor-
queri, tunc reus negans eſt fideiuſſo
ribus relaxandus, ut ſtatim dicam in
gloſſ.in uerbo, pro quo Anto. fide-
iuſsit &c.Et iſto caſu quo eſt fideiuſ-
ſoribus relaxandus, ac etiam quan-
do poteſt torqueri,debet iudex ſub-
tiliter inueſtigare per teſtes, & alia
indicia de maleficio. Et etiam teſtes
quos primò examinauerat pro in-
diciis habendis, & ad hoc, ut poſsit
formari inquiſitio per capitulũ,qua-
liter & quando.de accuſatio.& quo-
rum dicta deſcribi fecerit in baſtar-
dello ſecreto ſcripto manu notarii
maleficiorum & malefactoris, tunc
non citato, ſed nunc citato, quòd
d ueniat ad uidendum iurare [d] teſtes,
ſecundum Salicet.in l.fina.in fine.C.
de quæſtionibus. tunc repetat eos
& iterum examinet cum iuramento,
& eorum dicta poni faciat in li-

pro ordinario in dicto proceſſu prædictæ inquiſitionis:facit quod no.gl. & Bartol.in l.repeti.ff.de quæſtionibus.Et ſi ex dictis teſtibus,uel aliis habet iudex indicia de maleficio, de quo poteſt fieri tortura de iure, uel ex forma ſtatutorum: tunc faciat citari reum quem fideiuſſoribus relaxauit, quòd ſub hac forma compareat, uidelicet, quòd ueniat ad confitendum delictum non obſtante ſua negatione,aut ad purgandum indicia quæ contra eum laborant,quo facto ſi reus compareat eum retineas, & torquebis immediatè, ſecundum indiciorum qualitatem: ſi autem in termino non comparuit,ponas eum in banno,ſic habebitur pro confeſſo dictum maleficium:ita dicit ſingulariter Bartol. in l.penulti. ff. de quæſtio. Et idem multò fortius faciat iudex,& facere poteſt, ſi per dictos teſtes probatur uerè,& directò maleficium.argu.authenti.multomagis. C. de ſacroſanc.eccle.licet etiam iſto ſecundo caſu, alio poſtea in contrarium per reum non probato iudex faciat ipſum citari ad confitendum: ut ſuprà dixi;poſſet eum realiter cōdemnare: ſed in principio quando ſimpliciter ſunt indicia purgata,ſi nō faceret dictam citationē aut ad confitendum, aut ad purgandum indicia,non poſſet ipſum condemnare: quoniam ex indiciis, & ſuſpicionibus tantùm non eſt condemnandus: ut l.abſentem. ff.de pœnis.ideo ſingulariter tene menti iſtam bonam cautelam,quæ tibi poterit facere honorem quam ſæpenumero ſeruaui,

5 * Et quod dixi, ꝙ ex indiciis nemo poteſt damnari,eſt uerum,nisi indi-

6 cia ſint indubitata [c] ,ut dicit text. & gloſſ.in leg. fina. C.de probatio. & Bald.in l.milites.C.de quæſtionibus, facit text.gloſ.& ibi Bald.in leg. excipiuntur. ff.ad Sillanian. Et dicuntur indicia indubitata ſecundum Nicol.de mata.Bald. & Salice. in dicta leg. fina. quando à lege ſunt approbata, adeo quòd lex uult ſuper illa indicia fieri condemnationem, ſicut eſt exemplum in l.ſi quis adulterii. C.de adulte. quia cum iſta ſint legi indubitata, debent etiam eſſe iudici indubitata:ut not.gloſſ.in l.ſi tutor. C.de periculo tutorum. ſecus ſi à lege non ſunt approbata: ſed iudicis religioni commiſſa ſunt: quia ex illis ſolis non poteſt damnari: ut

6 dicta lege,abſentem.* Et ponūt exemplum in indiciis indubitatis ubicunque ex qualitate, & indiciorum multitudine indicatur ueritas oculis mentis iudicis: ſicut clara lux ueritatem oſtendit oculis corporis: exemplum ponunt de facto. Quidam uiſus eſt intrare domum Titiū cum gladio: poſtea auditus eſt Titius acclamaſſe,poſtea ille cum gladio ſan

f guinolento [f] uiſus eſt exire domum, & Titius reperitur in facie uulneratus:tunc iſta ſunt ſigna,& indicia indubitata ſimul collecta: & ex his poteſt ille cōdēnari de uulnere: & hoc uidetur determinaſſe Bartol. in ſimilibus exemplis,in lege ſecūda, in princip.ff.de furt. & facit quod plenè not.Bald.& Imol.in leg. fina.ff.de hæredib. inſtituen. & prædicta procedunt,quando teſtes ad mandatum & iudicis monitionem ueniunt ad teſtificandum. Aliquando teſtes non ueniunt, nec uenire curant: imò latent,ne in tali cauſa habeāt teſtificari forte ſuaſionibus,uel delinquētium

tium minis, uel alterius ciuis potẽtis:
7 * tunc cautela eſt ut teſtes compa-
reant, quòd contra eos formes pro-
ceſſum quòd pecuniã receperũt: ne
in tali inquiſitione cõtra tales teſti-
ficarẽtur, & huius timore ne incidãt
in falſum, uenient & teſtificabuntur:
aliàs de falſitate & corruptela dicti
teſtes poſſent puniri. ita dicit no. Bar
to. in l. j. §. j. ff. de fal.

ADNOT. a ¶ Iudice compe-
tenti. *Adde circa hoc, & uide per domi.
Alex. de Imo. in conſi. xiij. in j. uol. Ioã. de
ana. conſi. xij. Ang. in conſi. clxxviij. Abb.
in conſi. xxiij. & per Alex. etiam in cõſil.
xix. in iij. uol. Ber.*

b ¶ Repeti. *Adde circa hoc & uide Ale-
xan. in conſi. clxxx. in ij. uolu. Bart. in l. in
bonæ fidei. C. de iur. iu. Cap. in cõſi. xxxj.
& Raph. cu. in conſi. cxxxviij. Ber.*

c ¶ Extra iudicium. *Adde quod ſicut con-
feſſio extraiudicialis rei eſt ſufficiẽs indi-
ciũ ad torturam: ita confeſſio extraiudi
cialis accuſatoris faciens pro reo prodeſt
ad abſolutionem. ita Ro. in conſil. clxvij.*

d ¶ Iurare teſtes. *Adde Alexan. in con-
ſilio clxxx. in ſecundo uolumine, & An-
tonius de Prato uet. in conſilio penulti. in
conſi. Barba. Ber.*

e ¶ Indubitata. *Adde tu Alexand. in
conſilio xv. in primo uolumine. & me-
lius ad propoſitum uide per Ro. in con-
ſilio cccclj.*

f ¶ Sanguinolento. *Adde Oldr. conſil.
cclxij. & Alexand. in conſilio xv. ſuprà
proximè allegato. & Pau. de ca. in conſi.
cxcvij. Ber.*

AVGVSTI. Tu autem in hac
materia inquantum in princip. hu-
8 ius gloſſ. domi. Ange. * hic tetigit
hanc difficultatem, quòd reus debet
in maleficiis reſpondere per iura-
mentum ueritatis, & non credulita-
tis, & allegat Bart. ubi ſuprà, ubi Bar.
uoluit quòd in maleficiis poſitioni-
bus eſt reſpondendum per iuramen
tum ueritatis. Adde quòd Bal. in l. j.
C. de confeſsis. in uigeſimaprima
columna. hoc uoluit, licet dicta Bar-
to. in dicta l. Marcellus. Bal. in l. pri-
ma. C. de pœna iudi. qui malè iudi-
cauit. non ſequitur. Intelligo tamen
& limito iſta ſecundum Spec. in titu.
depoſi. §. ſeptimo. uer. decimonono.
& ſecundum dicta Specu. in titu. de
inquiſitione. §. nunc tractemus. uer-
ſicu. inquiſitores quoq;. & dicta ſua
in hac materia quæ poſuit in dicta l.
Marcellus. approbauit etiam Barto.
in l. genero. ff. de his qui notã. infa.
Item inquantum ſuprà domi. Ange.
tãgit illam pulchram difficultatem,
9 * an ille qui metu tormentorum cõ-
feſſus eſt, cogat̃ pſeuerare in cõfeſ-
ſiõe, & qualiter iudex ſe habere de-
beat ad adhibenda tormẽta ipſi ma-
lefactori iſto caſu. adde quod Salice.
in l. ij. C. de cuſto. reo. in fi. ibi, quæro
tamen, ſi reductus ad acta neget. po-
nit iſtam quæſtionem de eo qui in
tormentis confeſſus eſt, poſtea redu
ctus ad acta, ut ratificet, & non uult
reus perſeuerare, quid faciet iudex.
Dicit Salic. ibi, quòd quidam dicunt,
ut Odofre. quòd ſi noua indicia ſu-
peruenerunt, tunc debet poni ad tor
turam, aliàs nõ, per legẽ unius. §. pri-
mo. ff. de quæſtio. & arg. l. qui bona.
§. ſi quis ſtipulatus. ff. de dam. infect.
Sed dicit, quòd Bartol. in d. §. diſtin-
guit. ſecundum indiciorum qualita-
tem, ubi etiam noua non superue-
niant: nam aut priora nõ erant mul-
tùm urgentia, uel non multùm ma-
nifeſta, & non repetantur. Aut erant
manifeſta, & multũ urgentia, & tunc

repetantur.Et ita ſeruatur in practica.Sed aduerte,quia Sali.non tangit ibi punctum difficultatis noſtrę:quia illæ doctrinæ debent intelligi,quando reus ſemper negauit in tormentis,an poſsit hoc non obſtante quæſtio repeti.Sed punctus noſter eſt, licet propter indicia non urgentia nõ poſſet amplius reus poni ad torturã, quæ indicia fuerunt habita ante torturam:an propter confeſsionem factam in tormentis quis cogatur perſeuerare in illa confeſsione . & dico quòd ſic:& ita uidetur eſſe de mente doctorum maximè Bal.in l.ij. de cuſto.reo.& ideo Bal.melius in l.in bonæ fidei.C.de reb.cred.in uer.itẽ quęro de cõfeſsione facta in tormentis. dicit quòd ſi talis confeſsio facta in tormẽtis præcedentibus indiciis reuocetur,tamen illa talis confeſsio illo modo facta, inducit ſemiplenam probationem:ita uoluit illa gl. in d.l. ij.C. de cuſto.reo. Et ideo niſi reuocans probet contrariũ,cogitur perſeuerare in tali confeſsione per repetitionẽ tormentorũ. Ita dicit ibi Bal. multùm eleganter,multò magis poteſt iudex maleficiorum iterum torquere reum,qui non uult perſeuerare in confeſsione:quando ultra confeſsionem ſuam haberet indicia urgentia contra malefactorẽ,quæ non eſſent totaliter purgata per primam torturã. Remaneret ergo iſta prima cõcluſio,quòd ſi indicia eſſent totaliter purgata:tamen per ſolam confeſsionem factã in tormentis præcedentibus indiciis, inducitur ſemiplena probatio,per quã quis poteſt iterum torqueri, ſi non uult perſeuerare.Itẽ aduerte inquantũ do. Ang. hic

10 tangit ſubſequenter * quomodo iudex purgabit illud indicium quod oritur ex tali confeſsione:hoc eſt,an iudex debeat adhibere tot tormẽta, donec ille perſeueret:& credo quòd non:quia Bal.in d.l.in bonæ fidei.dicit quòd ex tali confeſsione oritur ſemiplena probatio:per glo.in d.l.ij. de cuſto. reo. ergo purgabitur illud indiciũ ſicut purgãtur aliæ ſemiplenæ probationes:de quibus per Bart. in l.fin.ff.de quæſtionib.hoc eſt, ſicut purgantur alia indicia:& ideo malè faciunt iudices qui reum confeſſum in tormentis qui ratificãdo negauit, die,noctúq; torquendo fatigant donec perſeueret, quia nõ poſſunt hoc facere:quia illa talis confeſsio facta in tormentis non eſt niſi ſemiplena probatio,per prædicta:& ſic unicũ indicium,niſi ſecundum Sali.ubi ſuprà indicia eſſent tãtùm urgentia:& per primam torturam non fuiſſent purgata:quia ſtantibus illis indiciis non purgatis, & confeſsione rei facta in tormentis,aliud eſſet:quę omnia relinquetur iudicis arbitrio : per not. per Io. And.in c. cùm in contempla-

11 tione.extrà de reg.iur.* Itẽ inquantũ do.Ang.hic tangit illam difficultatẽ, quòd licet aliquis ex indiciis nõ poſſit condemnari:tamẽ ſi indicia erunt indubitata,poterit fieri cõdemnatio: & ponit exemplum quæ ſunt indicia indubitata de gladio ſanguinolento &c. Addatis quòd nemo fuit qui ita latiſsimè diſputauerit iſtam materiã quam fecit Gandi.in ſuo tracta.malefic.in rub.de præſumptio. & indi.indu. ex quibus condẽnatio ſequi poteſt:& ibi enumerat omnes caſus ex quibus ſequi poteſt condemnatio in criminalibus ex talibus indiciis indubitatis.Sed aduertas inquantum do-

dò. Ang

mi.Ang. hic ponit exemplum de illo qui fugit cum gladio euaginato &c. dicit ibi Gandi.in ult.col.in illo caſu & ſimilibus,quòd contra illam ſentẽtiá Thomæ de Piperata omnes ſapientes quos Bononiæ uidit, & alii doct.alibi exiſtentes dicunt iſtã ſententiam eſſe falſam:& ita uidit de cõſuetudine obſeruari contra ſententiam Tho.de Piperata:quia per talia a indicia indubita quis non poteſt diffinitiuè dãnari in perſona,ſed in pecuniaria, ſic uel in alia pœna : & ibi ponit quæ ſint ueiè illa indicia indubitata,ex quibus poteſt ſequi condẽnatio:&ibi ponit quãdo poſsit poſtea contrarium probari : quia contra indicia indubitata infallenter poteſt contrarium probari, niſi ſit præſumptio iuris & de iure : ibi uide , quia b multum notabiliter loquitur : longũ eſſet mihi hic tranſcribere dicta ſua: & ideo non tranſcribo.Et pro ſentẽtia Gandi.uide Angelum in l.ij.ff.de furt.qui reprobat Bart.ibi.Ego ultra omnes poſui iſtam materiam ſuprà in gl.in uerbo,fama publica,in materia indiciorum. dum domi. Ange.in hac materia allegando Bar. in l.ij.ff. de furt.dixit quòd ex indiciis indubitatis ſequi poſsit condemnatio:& allegauit illud idem exemplũ quod poſuit hic,ibi latè uide:& an ex indiciis b indubitatis ſequi poſsit condemnatio.adde omnino Bal.in l. milites. C.

12 de quæſtio.* Inquantum autem Bar. tangit illam difficultatem,quòd ſi teſtis non uenit, iudex poteſt formare inquiſitionem : addatis quòd dubito de iſta ſua doctrina Bart. quòd propter hoc ſolùm poſsit formari inquiſitio de falſo contra teſtem, per ea quæ dicta ſunt ſuprà in gl. in uerbo, hæc eſt quædã inquiſitio. quia multa requiruntur antequam inquiſitio formaretur.

13 *Teſtes qui ſint idonei in criminalibus.*

ANGELVS.

13 * QVAERO qui teſtes ſint idonei in criminalibus. Reſpondeo,omnes qui non reperiuntur excepti: ut l.j. de teſti. unde excipitur ille qui accuſatus[a] eſt,uel de aliquo crimine inquiſitus. Item minor xx.annis non eſt ſufficiens ad teſtificandum in criminalibus:ut l.teſtimonium.ff.de teſti. & ibi Floria.licet examinari poſſit ad aliquem intentionem iudicis, & quòd faciat indicium , non autem plenã probationem : & hoc,ſi in inquiſitione fuerit examinatus:& ſic ex mero iudicis officio, nõ ad partis petitionem:& ſic in inquiſitione[b] poterit examinari pro indicio,non antẽ in accuſatione , niſi iudex eũ examinet ex mero officio , non antẽ ad petitionem dicti accuſatoris.Ita dicit Guid.de Suza.& ibi etiam uide Floria.in d.l.teſtimonium.ff.de teſtib.

ADNOT. a ¶ Accuſatus. *Vide Bart.in conſil.xj.& an damnatus de aliquo crimine qui appellauit, ſi pendẽte appellatione teſtificatur, an ualeat eius teſtimonium. uide Alex. in conſil.xxxvj.in iiij.uol.Ber.*

b ¶ Et ſic in inquiſitione. *Adde tu ultra ea quæ infra ponit do.Aug.& uide Io.And.in additio.Spe.in tit.de teſte.§.1. uer.itẽ quòd eſt impubes.ubi concludit ꝙ minor xx.annis nõ debet recipi in teſtem ullo modo,niſi in defectum probationum. & uide in propoſito do.Alexan.in conſil.clxxvj.in ij.uolu. & ibi quando dicantur deficere probationes:& an credatur teſti minori dicenti quòd alius non erat præſens delicto niſi ipſe.*

AVGVST. Tu autē in hac materia adde quòd miror quòd iſte doctor uadat per mendicata ſuffragia. Nam doc. ſolēt allegare unā gl. pro ſingulari, in l. fi. C. ad Silla. in hac materia, ꝙ minor facit indicium ad torturā, licet non poſsit in criminalibus teſtificari: quibus Ludo. de Ro. in l. j. §. impubes. ſolebat allegare ſimilē in d. l. in teſtimonium. ff. de teſta. & uide Bar. in hac materia per illum tex. in l. de minore. in prin. ff. de quæſt. & ibi ponit an minor in criminalibus faciat indiciū: & multa in hac materia de iure canonico allegat Bal. in d. l. in teſtimoniū. non in lectura ſua, ſed in additio. ibi omnino eum uide. Limita prædicta per glo. in d. l. in teſtimonium. ibi uide Sali. adde Bar. in l. ex libero. in fi. ff. de quæſtio.

14 *Mulier an ſit teſtis idonea in maleficiis.*

ANGELVS.

14 * QVID in muliere,[a] an ſit teſtis
a idonea in maleficiis? dic quòd ſic. l. ex eo. ff. de teſti. hoc eſt uerū de iure noſtro, ſed de iure canonico uidetur prohibita, quādo de crimine agitur criminaliter: ſecus ſi ciuiliter. ita dicit gl. in c. ſuper eo. & in c. ex literis. de teſti. & ſic dictæ gl. procedunt de iure canonico: & ſic ſeruatur in terris eccleſiæ ſubiectis, non autem in terris Imperii. ita dicit glo. in l. forus. §. j. de uerbo. ſignifica. ita etiam dicit Flo. in d. l. ex eo.

ADNOT. a ¶ In muliere. *Adde quando mulier teſtificetur. adde Alex. in conſ. cxxvj. in iij. uol. & Pau. de Caſtr. cōſ. cclxviij. in ſecundo impreſſu. Bern.*

AVGVST. Tu autē in hac materia adde dicta Io. de Imo. in l. qui teſtamento. §. mulier. ff. de teſta. in fi. qui dicit quòd Ia. de Are. dicebat ꝙ in cauſa capitali uerū erat ꝙ mulier non poterat eſſe teſtis de iure ciuili, quia iſto caſu agitur de graui præiudicio: ſecus in aliis maleficiis, ubi cauſa nō erat capitalis. ſed legiſtæ communiter tenēt cōtrarium. Dicit uerò Imo. quòd de iure canonico cōmuniter tenetur, quòd mulier non poteſt eſſe teſtis in cauſa criminaliter intentata: & ſic intelligātur no. in d. c. fi. & in c. mulierē. xxxij. q. v. & in c. qđ propoſuiſti. xxxij. q. vij. & allegat in materia dicta Spe. & Io. And. in addi. in ti. de teſte. §. j. uer. itē ꝙ eſt mulier. & ſeq. & uide per Io. Fab. inſti. de teſta. §. teſtes. & uide per doc. omnino in dicto c. cum ex literis. & in d. c. ſuper.

15 *Iudex an miſcēdo diuerſa gratia probationum poſsit ſuam probare intentionem, & reus ſe defendere.*

16 *Delictum an poſsit per ſcripturam publicam aut priuatam probari.*

17 *An delictum poſsit probari per inſtrumentum uel ſcripturam priuatam.*

ANGELVS.

15 * QVAERO an in diuerſis ge-
a neribus[a] probationum poſsit iudex probare intentionem ſuam: & ideo multomagis intelligo in reo ad defenſam: ut l. fauorabiliores. de regulis iuris. Reſpondeo quòd ſic etiam ad condemnandum: unde ex uno teſte omni exceptione maiori & fama quis poteſt damnari. ita eleganter dicit Bart. in l. j. §. idem Cor. ff. de quæſtio. ſicut etiam dicimus in ciuili: quia ex diuerſis ſemiplenis probationibus etiam diuerſorum generū fit magna integra probatio: ut in c. fi. extrà de ſucceſ. ab inteſt. & not. Barto. in l. admonendi. ff. de iureiuran. de quo etiam dixi ſuprà in gl. in uerbo, fama

public

publica.uer.tene tamen menti gl.ſin gu.in c.ueniens &c.ubi gl.dicit quòd b hoc non procedit in criminali b: & idē uoluit Ant.de But.in c.cùm oporteat.de accuſa.& facit quod no.Bald. in auť.contra rogati.de teſti.& quod no.Bal.in l. ſi quis ex argentariis.§.j. ff.de eden.& quod eleganter uoluit Bar.ſecundum Dy.Oldra. & Ray. in l.j.ff. de excu. tuto. Dic omnino ut ibi,& iſtud teneas.arg.l.fi.C. de proba.Et maximè ſi uerba Bar.rectè ponderentur in §.itē Cornelio.illud non
16 affirmat.* poteſt etiam in aliquibus caſibus iudex probare delictum per ſcripturam publicam uel priuatam: & ſic dictam ſcripturam producat:de quo per Iac.de Are.& Cy.in l.fina.C. de probatio.& ibi Bal.& Bart.in l.ſenatus.ff.ad Turpil. & per Salicetum in l.ſinguli.de accuſatio.

ADNOT. a ¶ Generibus. *Adde Rom.in conſi.vij. & conſi.xcj. Franc. de are.conſi.lxv.Alex.in conſi.xix. & in conſi.xxj.in iiij.li.& conſi.xxiiij.in ij.uolu.Ange.in conſil.iiij. & Rom. in conſil. cccclj.Bern.*

b ¶ In criminali. *Adde & intellige hoc uerum,niſi concurrant alia adminicula. ita do.Franciſ.de Are.in conſi.xiij.& uide Bartolum in conſil. cxcj. incipien. domino Paci de burgo.& etiam Oldrad.in conſilio cxcij.& Alexan.de Imo. in conſ. lxvj.in tertio uolumine.Bern.*

AVGVST. Item inquantum tactum eſt,an fama in criminalibus probet iuncta cum uno teſte: adde Specula. in titu. de noto. crimi.§. fama. uer.ij.& uer.quid ſi agenti.& Pet. de Anc.in c.j.de teſti.in vj.in penul. col. & Oldr.in conſi.cxc.aliàs eſt cxcix.ultra medium.& Sal.in l.ea quidem.in ult.col.C. de accuſa. & uide doct.omnino in d.c.ueniens.el.j. de teſti. & per Dominic. in c. pia. de exceptio. bene faciunt not.per dominum Antonium de Butr.& Abb.in c. prudentiam.§.ſexta.de offic. d eleg. Intellige tamen prædicta quando crimen eſt probatum ſolùm per unum teſtem,uel aliud ſemiplenè, & non ultra eſt probatū:quia uerum eſt quòd ſola fama nō perficit probationem: ſecus ſi probatum eſſet pluſquam ſemiplenè:puta per unum teſtem de ueritate,& aliud indicium,quia tunc fama perficit:& hoc eſt quod uoluit Bal.in l.ſi quis ex argentariis. Et adde quòd idem uoluit Ioan. Andr. in addi. Specu.in titu. de proba.§. fin. uerſic.xiij.ad fi.addi.pro qua concluſione allego text.ſing. ſecundum ultimum intellectum gloſ.in c.præterea.extrà de teſti.ubi teſtes deponunt ſuper adulterio de auditu, quia teſtes audiuerūt adulteros cōmiſceri: tunc iſta probatio coniuncta cum fama, & aliis legitimis adminiculis, probant crimen: & pro iſta concluſione hoc modo intelligo dicta Barto.in l.j.§.idem Cornelio.ff.de quæſtio. & omnino uide Domi. de ſancto Gemi.in c.j. de uſur.in vj.in uerbo, manifeſtos.in §.j. in ulti.colum. qui notab.declarat quomodo debet intelligi illa gl.in d.c.ueniens. & ibi limitat iſtam materiam. & uide Petr.
17 de Anchar. in conſil. ccxlviij.* Item inquantum ſuprà tactum eſt, an delictum poſsit probari per inſtrumentum uel ſcripturam priuatam: adde dicta Innoc. in c. ſtatuimus. extrà de offic. deleg. per Bal.in l. contra negantem. ff. ad legem Aquil. per Bal. in l. ij. ff. de fer. per Barto. in l. non intelligitur.§.tacita.ff. de iure fiſ. per

Ioan.an.in c.cum ad ſedem.extrà de reſtitu.ſpolia.glo.in c.cum dilectus. extra de maio.& obe.Ioan.an.in regula,ſemel malus.in mercuria.in vj. uide gloſ.& doc.maximè Dominic. in c.conſtitutionem.de uerb.ſignifi. in vj.per Abb.& doct.in c.cùm in eccleſiis.extrà de maio.& obedien.per Bal.in rubri.de fide inſtrumen. uide Roma.in l.ij.ff.de feriis.qui multa allegat per Baldum in l.neq; natales. C.de probatio.per Barto.in l.diuus. ff.de cuſt.reo.per Bar.in l.ij.C.quorum appel.non recip.

18 *Teſtes an torquendi ſint, & an eis ſine tortura credatur.*

ANGELVS.

18 * QVAERO, an teſtes ſint torquendi, [a] & an eis ſine tortura credatur.dico quòd ſicut teſtis clericus torqueri non poteſt,ſed de falſo per iudicem ſuum corripitur,ut l.presbyteri.C.de epiſco.& cleri.ſic in dignitate ſeculari conſtituti non poſſunt torqueri,niſi teſtes uacillent:ut l.mulier.C.de teſti. Si uerò nõ ſunt in dignitate conſtituti,ſed bonę opinionis,non torquẽtur niſi uacillent, uel de mẽdacio cõuincantur:ut l.unius. §.teſtes.ff.de quæſtioni. Si uerò ſint homines uiles,uel uilem artẽ exercẽtes,tunc etiam ſine tortura admittuntur: tamen non tantum creditur quãtum aliis:ut l.iij.§.j.ff.de teſti.nec torquentur niſi in tribus caſibus,uidelicet,ſi uacillent, ſi de mendacio conuincantur,item ſi ſponte ſe ingerunt teſtimonio.ita dicit Barto.in l. ex libero.ff.de quæſtionibus. Addas quod not.Sal.in l.fi.C.de quæſtioni.

ADNO.a ¶ Torquendi. *Adde & uide Alexã.in conſi.lxiij in j.uolu.& Capo.in conſi.lxj.Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia ſi uis uidere unam gloſ. magiſtram, habeas recurſum ad glo.pleniorem in corpore iuris xv.quæſti.v.c. presbyter.ubi gloſ.ponit quando teſtes poſſunt torqueri:& quid ſi ſunt uiles,ignoti,clerici uel alii poſiti in dignitate:& ibi uide Archi.& illa gloſ. multos text.allegat:& uide Bal.in l. milites.C.de quęſtionibus.qui aliter uidetur dicere:& Gandi.in tract.malefi.ſub rubri.de quæſti.in uer.quæro an teſtis poſſit torqueri.& ibi eleganter loquitur.uide Io.an.in c.j.extrà de depoſi.uide per Inno.& doct. in c.cum P.Manconella.extrà de accu.& gl.v.q.vj.c.illi qui.& uide Bart. in l.j.in princ.ff.de quæſtio.an requirantur aliqua indicia.Adde gloſſ.in l.nullum.C.de infamib. Et omnino Ioan.An.in c.cum in contemplatione.extrà de reg.iur.per Pau.de leaza.in commento. c. grauis. extrà de depoſi.ubi poſuit quæ perſonæ poſſunt torqueri.& etiã Gãdi.in loco ſuprà allega.poſuit qui teſtes poſſunt torqueri,& quę perſonę.& dixit Bal. in l.data opera.in xiij.col.quod ſufficit quòd tres teſtes torqueãtur,& nõ omnes,quia tortura eſt refrenanda.

19 *Teſtes in cauſa criminali, an poſſint recipi ad defenſam poſt publicationem proceſſus.*

20 *Iudex etiam poſt concluſum in cauſa, poteſt teſtes & alias probationes inducere contra reum ex mero officio ſuo, & iudex debet facere reum reſpondere,feci uel non feci,non autem nego me eſſe culpabilem.*

ANGELVS.

19 * QVAERO an poſt publicationem proceſſus poſsint recipi teſtes ad defenſam.Reſpondeo ꝙ non tantùm

tantum inſtrumenta,ſed etiam teſtes
poſſunt admitti,poſtquam conclu-
ſum eſt in cauſa,& poſt teſtium aper
turam:ut not.Barto.in l.j.§.fi.& in l.
unius.§.fin.ff.de quæſtio.& in l.diui
fratres.ff.de pœ.quod tamen intelli-
gas,ut uoluit Sal.in d.l.fi.C.de quæ-
ſtio.& dixi ſuprà in uerbo,fama pu-
a blica præcedente.quod bene no.[a] ut
tu ſemper defenſionē admittas etiā
uſq; ad ſententiā:niſi ſtatuto cauere
tur de certo termino ſtatuto:aliàs tu
iudex faceres iniuſtitiam, & teneri
poſſes in ſyndicatu:& non eſt mirū,
quia tractatur de uita hominis, quæ
cunctis rebus eſt præferēda:ut l.ſan-
cimus.C.de ſacr.ſanct.eccl.& ſic de
magno præiudicio tractat:ideo cau
tius eſt agēdū,ut l.j.§.ſed & ſi quis.
20 ff.ad Carbo.* Et etiam tene menti
quòd tu iudex potes etiam poſtquā
concluſum eſt in cauſa etiā in accuſa
tionibus ex mero tuo officio induce
re teſtes, & alias probationes contra
reum ut condēnetur.uide latè Bart.
in ſua quæſt.quæ incip.iudex malefi
ciorum ſuper accuſatione &c. tene
tamē mēti tu iudex.ꝙ nunquā reci-
pias reſpōdētem accuſationi uel in-
quiſitioni dicentem, nego me eſſe
b culpabilem[b],uel nego me eſſe puni
bilē:quia reus debet reſpōdere ſu-
per facto,utrū fecerit uel nō fecerit
id de quo accuſatur uel inquiritur:
quia utrū id ſit culpabile uel nō, ſpe
ctat ad iudicē.ita dicit Bar.per illum
tex.in l.j.§.in accuſatione.in fi.ff.ad b
Turp.facit quod no.Bal.in auth.cō-
trà qui propriam C. de non nume.
pecu.& quod ſuprà dixi,ꝙ iudex in
accuſatione poteſt ſupplere in iure
& in facto producendo teſtes,& alia
ꝑ accuſatore & accuſato,tenet Bar.
in l.inter accuſatorem.ff.de pub.iu-
di.& idem uidetur uelle & clarius in
extraua.ad reprimē.in uerbo,negle
xerit.quia ſumus in illis quæ ſpectāt
ad publicam utilitatem: ut l. quos
prohibet.ff.de poſtulan. facit quod
no.in l.ſi non defendantur.ff.de pœ.
ſed in l.iiij.§.hoc autē iudiciū.ff.de
dam.infec.dicit quòd quando accu-
ſator eſt abſens, nō poteſt ſupplere
pro eo niſi reo uolēte:ut l.libellorū.
§.fi.ff.de acc.& ſic Bar.eſt ſibi cōtra-
rius. Sed Imo.in d.l.inter accuſato-
rem.concordat opi.dicens quòd iu-
dex non poteſt ſupplere ad utilitatē
accuſantis, quòd non condemnetur
in expēſis,& quòd proceſſus nō cir-
cunducatur contra reū: ut d.l.libel-
lorū.in fi.ſed ſi tu iudex uelles pro-
cedere contra reū ex ſuo officio, &
inducere teſtes: dicit quòd pēdet ex
not.in dicta l.libellorum.§.finali. &
in l.ij.ff.de aboli.& in l.pe.ff.de pub.
iudi.& dic ut ibi per eū.ſed tu obſer
ua ꝙ iudex ad uindictam publicam
poteſt proſequi dictā accuſationem,
uel nouū proceſſum formare ex of-
ficio:ut habetur in dictis iuribus, &
ita practicatur:& ita dicit Bart.in d.l.
inter accuſatorem.in fi.& ſic nō me-
retur reprehendi ipſe Barto.uel dic
quòd ſit ſibi contrarius.

ADNOT. a ¶Quod bene nota. *Adde tu & uide Fran.de are.in cōſi.cxlvij.Cap.conſi.xlj.& conſi.lxj.& Rapha.cuma.in conſi.cxxxiij.Ber.*

b ¶Culpabilem. *Adde etiam de hoc ut per Bar.in conſi.cxv.Ber.*

AVGVSTIN. Item inquantum ſuprà tactum eſt de illa contrarietate Bartol. quam fecit in dicta l.inter accuſatorē.in d.l.iiij.an in criminalibus iudex poſsit ſupplere

produ

producẽdo teſtes. Aduertas ꝙ licet Bart.in d.l.iiij. §.hoc autem.uoluerit iudicem non poſſe ſupplere producendo teſtes contra accuſatum,accuſatore exiſtente abſente. Nam Bart. in d.diſputatione incip.iudex maleficiorum.tenuit contrariũ per l.abolitio.C.de abol.& ibi Cy.ubi licet accuſator renunciet accuſationi:tamẽ iudex ex officio ſuper eadem accuſatione ueritatem perquirere poteſt, & reum cõdemnare : ut probatur in c.ij.de collu.deteg.& hoc eſt quod uoluit Bar.in d.l.inter accuſatorẽ.& Bart.in l.libellorum.§.ſi.ff.de accuſa. ſed opin.Bar.in dic.l.intra.eſt uerior per allegata per ipſum ibi : licet do. Anton.de butr.in c.bonæ.de poſtul. præl. referendo opini. quam poſuit Bart.in dict.l.iiij.§. hoc autem. dicat quòd aut Titius accuſator ſe abſentat poſt cõcluſum in cauſa , & tũc iudex poteſt procede ad ſententiã diffinitiuã , & contra reum ſi erat probatum:ſecus ſi non erat concluſum: quia ſatis eſt æquum ꝙ iudex ex eadem tela iudicii non procedat contra reum : ſecus ſi nouam inquiſitionem uelit formare ex officio. & ad hoc multa allegat de quibus per eũ ibi. Et ad hoc uidenda eſſent dicta per Bar.in l.ij.§.ſi quis ultimo.ff.de quęſt.& in l.ij.§.ſi publico.ff.de adul. & in uerſi.quęro utrum inquiſitio.& ibi tenet quòd in qualibet cauſa criminali:& ſic tam inquiſitionis quàm accuſationis iudex ex officio poſsit recipere teſtes , etiam poſt didicita teſtificata, quãuis ad inſtantiã partis, uel ancuſatoris non poſsit. & Ange. in repet.l.ſi uacantia.C.de bo. uacã. circa medium.& Bar.in auth.qui ſemel.C.de proba.& Io.an.& alii in c. qualiter & quando.extrà de accuſat. & Fran.de tigrinis in l.qui accuſare. C.de edẽ.& ibi tenet ꝙ licet ad defenſionem rei poſsit iudex ex officio ſuo præſente accuſatore inducere teſtes.l.ſi non defendantur.ff.de pœn.tamen ſecundum eum non reperitur iure cautum, quòd iudex ex officio poſsit inducere teſtes, ſi accuſator ſit pręſens,& accuſationẽ proſequatur,licet iſta opinio poſſet eſſe ſuſtentabilis:communiter tamen tenetur opin.Barto.& uide notata per Bar.in l.pe.§.ad crimen.ff.de publi. iudi.in uerſi.vij.quæro. & an iudex poſsit recipere teſtes ex officio in criminalibus:uide Bart.in d.l.ſi non defendantur.& Sali.in l.ij.C.de abo. uide Sali.in l.tranſigere.in ij.colum. C.de tranſact.Bar.in l.diui fratres.ff. de pœ.Ioã.an.in c.fraternitatis.extrà de teſt.&ibi Abb.Bart.in l.unius. §. cogniturum.ff.de quæſt.Bal.in auth. qui ſemel.C.de probatio.in ij.fallẽ. & per canoniſtas Hoſtien.Ioan.and. Butri. Abb.& Imo.in c.cum clamor. extrà de teſtib.qui limitat prædicta: & per Specul.in tit.de inquiſitione. §.j.uerſi.ſed nunquid publicatis.Federic.de ſenis in conſi.cliiij.& multũ eleganter loquutus eſt Sali.in l.fina. C.de quæſtio.in hac materia.& Bar. in l.unius. §.j.ff.de quæſtio.& in locis ſuprà alleg.ibi uidebis quid in accuſatore,& quid in inquiſitione , & quid ſi publicatus eſt proceſſus,& di dicita teſtificata , & ibi habes multas limitationes.Ego omnia iſta latè extendi cũ limitationibus ſuis poſt Ro. & Moder.in d.l.iiij.§.hoc autem.ff. de dam.infe.in uer.item quæſiuit.hic Bar.an in criminalibus, dic ut ibi latiſsimè dixi.

Statu'

21 *Statuto puniente in plus propter negationem, quomodo poterit euitari talis pœna per confeſſionem.*

ANGELVS.

21 * QVID autem ſi ſtatuto puniatur in plus propter negationem? dic quòd poteſt dictam pœnã pluris euitare, ſi corrigat dictam ſuã negationem, & confiteatur anteqam conuin-
a catur [a], ſeu antequam contra eum probetur: ut uolunt Bar. Ang. & Sali. in authẽ. contra qui propriam. C. de non nume. pecu. & etiam ſi quis neget ſe commiſiſſe delictum, poſtea confiteatur pœnã negationis ſi qua eſſet à ſtatuto, nõ euitabitur, ſed bene ſibi prodeſſet quo ad pœnã delicti. ita dicit Bar. in d. auth. contra qui propriam.

ADNOT. a ¶Conuincatur. *Adde & uide Ro. in conſi. lxxj. Ber.*

AVGVST. Tu in hac materia uide dicta Cyn. in dicta auth. contra qui propriam. & Bal. in l. j. C. de confeſ. in iiij. colum. in uer. item quæro quod primò negaui. & in quæſtio x. uerſi. quæro de quæſtione quotidiana. Et bene faciunt dicta Barto. in l. cùm de indebito. ff. de probatio. & uide dicta Bald. in c. j. §. item ſi uaſallus. de controuer. inueſtit. & uide bonũ text. in c. cùm dilecti. extrà de accuſ. & Bal. in l. iubemus. C. de appel. Barto. in l. eum qui. ff. de iureiu. Moder. in l. fi. extrà de ſolut.

SVMMARIVM.

1 *Reo confitente omnia & ſingula contenta in inquiſitione eſſe uera, confitetur nõ tantùm principale factum deductum, ſed etiam omnia acceſſoria, & omnes qualitates, etiam incidẽter intentatas.*

2 *Confitens omnia & ſingula contenta in accuſatione, aut inquiſitione eſſe uera, ſi in illis contineatur, quòd Martinus cognouit carnaliter Bertam uxorem Titij, an uideatur confiteri non ſolùm quòd cognouerit carnaliter Bertam, ſed etiam quòd eſt uxor Titij.*

3 *Subſcribens ſe ſimpliciter ſchedulæ, an uideatur omnia comprobare.*

COMPARVERVNT dicti inquiſiti, & confitentur to-
1 tum. * Quando reus confitetur omnia, & ſingula in inquiſitione contenta uera eſſe, confitetur non tantum principale factum deductũ, ſed etiam confitetur omnia acceſſoria, & omnes qualitates, etiam incidenter intentatas. ita dicit Bartol. Ange. & Bald. in l. ſi cui. la ij. §. j. ff. de lega. j. & ſic eſt inquiſitio, uel accuſatio,
2 * quòd Martinus cognouit carnaliter Bertam uxorem Titii: non ſolùm uidetur confiteri, quòd Bertam carnaliter cognouit, ſed etiam quòd eſt uxor Titii: quod bene nota: ſecus ſecundum Barto. Ange. & Bald. in dic. l. ſi cui. §. j. cũ quibus ibi tranſit Ang. ſi confitetur ſe cognouiſſe dictam Bertam: quia refertur ad ſubſtãtiam Bertæ, non autem ad dictam qualitatem, quòd fuerit uxor dicti Titii: arg. d. §. j. coniuncta l. fina. de fideicõ. liber. ſed Rapha. in d. l. ſi cui. §. j. tenet cõtrarium per l. Mæuio. §. nunc. ff. de lega. ij. & per l. ſi prior. cum ibi no. ff. ſolu. matri. & l. Neſennius. §. j. ff. de re iudi. & idem dixit Imo. contra Bar. in d. l. ſi cui. §. j. allegans caſum contra Bartolum in l. ſi defenſor. §. qui interrogatus. ff. de interroga. act. facit l. de ætate. §. qui tacuit. & §. nihil. & quod ibi not. Barto. ff. eodem titu. & hanc partem contra Bar. tenet etiã do. Benedi. de plumb. in dict

in dicta l.fi.ff.de fideicõ.liber. alleg. l.at ſi quis. §.plerique.cum glo. de religio.& ſump.fune.ubi confeſsio indeffinita ad omnia refertur.Item allegat l.iij.in princ.ff.de fun.inſtru.& ſic refertur etiam quòd uideatur cõfeſſus ꝙ fuit uxor Titii. Et pro hoc facit quod not. Bart.de confeſsione ſimplici quæ ad omnia refertur : ut ipſe no.in l.ſi ita ſtipulatus.§. Chryſogonus. de uerb.oblig.& quod ibi
3 no.Bal.Ang.& Imo.* de eo qui ſimpliciter ſubſcripſit ſe cuidam ſchedulæ, quia uidetur omnia comprobaſſe.facit l.fi.C.ſi quis alte.uel ſibi, uel plus ual.quod agitur &c. quod not. quia ſemel habui Ferrariæ.pro iſta parte contra Bart.conſului unà cum multis docto.facit §.præterea.inſtit. de inutil. ſtipulatio. & l.j. §.ſi quis ſimpliciter.& quod ibi not.ff.de uer. obligat.

AVGVST. Tu autẽ in hac ma-
a teria [a] adde, & dic quòd iſte doctor in hac tam magna difficultate parũ uidit & allegat, nec uidit, nec allegat multa quæ in terminis poſſent allegari. Nam tempore ſuo multa quæ ſcripta erant,etiam ſingulariſsimis doctoribus incognita erant:quia quandam ſciẽtiam antiquam habebant. Nunc autem ſciẽtia noſtra excellentior eſt, quia laborioſior & difficilior. Et ideo ad propoſitũ addatis primò ultra ſuprà allegata, ꝙ Specul.uidetur tenere opi.quam tenuit Bar.hîc.hoc uoluit Spec.in titu. de poſitio.§. ſequitur.uer.xj.& illud dictum Specul.ſequutus eſt ſimpliciter do.Anto.de but.in c.j.de plus petitio.Sed pro opinione do.Benedic. de plumb.addatis ꝙ Bar.uidetur tenere iſtam ſententiam in l.pen.in pe. col.C.de ædil.edict.in uerſi.ſed nunquid.& facit quod no.Bar.in l.ſi quis ſeruum. §.fi.uerſi.ſed quæro teſtator. ff.de leg.ij.& ſolet allegari ꝙ Bart. tenuit iſtam partem conſulendo in cõſilio ſuo incip.ſtatuto ciuitatis Florentiæ cauetur,quòd foreníis &c.allegat dictã l.ſi defenſor.ff.de inter. actio.& §.præterea.inſtitu.de inutil. ſtipul.& limita ut ibi per eum:& bene facit id quod dixit Bal.in l.ij.§.ꝙ ſi actor.C.de iura. calum.ubi no.an ficta confeſſio quæ reſultat ex contumacia uigore ſtatuti diſponentis, quòd contumax habeatur pro conf.ſſo, uideatur facta, nedũ de negotio principali,ſed de omnibus qualitatibus:& dicit ꝙ ſic.de quo etiam per do. Benedic.de plumbi.in d.l.fi. & intellige,niſi illæ qualitatates eſſent impertinentes:ut per Bal.in l.fi. §.in refutatoriis.C.de appel. Et pro hac parte bene facit doctrina Bar.in l.ſi quis intentione.ff.de iudic.dum tractat de reſpondẽte poſitionibus: & eum ſequitur ibi Bal. Non obſtat quòd pro opinione Bar.allegaretur text.& ibi Bart.in l.fi.§.Titium.ff.de libe.lega.ubi clauſula in fine appoſita refertur ad ea quæ principaliter poſita ſunt tantum, non ad ea quæ cauſa demonſtrationis,quia ibi non præceſsit interrogatio.Sed addas ꝙ mihi uidetur,quòd iſta difficultas uidetur dependere ab illa quam poſuit Specul.in dicto titu. de poſitio. ſuprà allegato, uidelicet,an ille qui ſimpliciter reſpondet,uidetur etiam fateri qualitates appoſitas in interrogatione:& breuiter per multa motiua ibi Spec.determinat quòd non. & iſtam ſententiam affirmauit etiam Specul.in titu.de poſitio.§.vij.uerſic, item

item non eſt reſpondendum ad ea. & reperio ita Ang.cōſuluiſſe in cōſilus ſuis conſi.cclxx. incip.in Chriſti nomine,amen.quia dictum priuilegium multifariam iuri communi contradicit.Et hanc partem affirmauit Bal in in additio.Specula.in titu. de poſitio.in iij.colum.quantumcūque Imo.in d.§.à filio. reprobauerit opin.Barto.tamen ipſemet Imo.in l. ſi dubitetur.ff. de fideiuſ. approbauit in hac materia dicta Bar.in dicto §.à filio.& ideo Matheſi.in notab. ſuis xxxiiij.faciens mentionē de doctrina Specula.in dicto titu.de poſitio.in uerſi.xj.ipſam probat: poſtea dicit quòd audiuit à domino Rogerio de Peruſio,quòd ſi poſitio diceret, Item ponit quòd talis carnaliter cognouit dictam Bertam uxorē Titii:& ille reſpōdeat ſe carnaliter cognouiſſe dictam Bertam, non uidetur confeſſus illam qualitatem quòd fuerit uxor Titii:& allegabat Bar.ita conſuluiſſe:& ſic apparet quòd doc. male alleg.Bar.dum dicunt, ꝙ Bar. conſuluit contrarium eius quod dixit in §.à filio. uide tamen quæ ultra doct.ſcripſi in d. §.à filio.& uide Ro. in conſilio ſuo cccclv.qui conſuluit quòd per confeſsionem ſimpliciter factam reſpondēdo inquiſitioni includit confeſsionē delicti cum qualitate annexa. Adde Matheſil.in notab.ſuis xxxiiij.notabili,qui notabiliter loquitur.

ADNOT. a ¶ In hac materia. *Vltra poſita hic uide per Alexan.in dicto §.à filio.& Roma.in conſi.cccclv. & an confitens delictum uideatur illud fateri cum qualitatibus ſuis.& uide etiā per Pet.de anch.in conſi.ccccix.ubi an cōtumax uideatur fictè confiteri delictum cum omnibus qualitatibus ſuis.& uide etiam Ang.in conſi.xxvij.& adde quòd ille qui confitetur omnia in inquiſitione contenta uera eſſe,poteſt ſuam confeſsionem interpretari,ſi in ea ſunt uerba equiuoca,ita Alexan.in conſi.cxvi.in iij.uol. & dicta clauſula,omnia & ſingula,poſita in reſponſione ad inquiſitionem, quid importet:per Angel.in conſi.xxij.incip.de pœna illius.circa ſi.Ber.*

4 *Confeſſus an poſſit opponere de ineptitudine proceſſus, poſtea in termino defenſorio.*

5 *Confeſſus uidetur prorogaſſe iudici iuriſdictionem,licet iudici inquirenti eſſet decurſa præſcriptio ex forma ſtatutorum.*

ANGELVS.

4 * QVAERO an cōfeſſus a poſ-
a ſit opponere de ineptitudine proceſſus poſtea in termino defenſorio.Inno.& alii in c.qualiter & quādo.de accuſa.& Barto.in l.ſi confeſſus.ff.de custo.reo.tenet quòd non, quando principaliter confitetur delictum:ſecus ſi non principaliter,ſed ſecundario : ut l.qui filium.de liber. cau.quoniam confeſsio purgat omne uitium proceſſus: ut not.prædicti doct.& eſt caſus in cap.j.de accuſat. libro vj. & not.in capit. Piſanis. de
5 reſtitutio. ſpolia. * Ex quibus infertur, quòd ſi eſſet decurſa præſcriptio iudici de tali delicto inquirenti ex forma ſtatutorum:tamen ſi confitetur, uidetur talis cōfeſſus, cum ille non eſſet aliàs ſuus iudex, prorogaſſe eius iuriſdictionem de tempore ad tempus:quod poteſt per notata per Cynum, & Baldum in l.ſi qui ex conſenſu.C.de epiſcop. audientia. & idem ſi eſſet perempta inſtantia iuris, uel ſtatuti in accuſatiōe uel inquiſitio

quiſitione:cùm enim non pereat cõfeſsio,licet pereat inſtantia:ut l.properandum.§.primo.C.de iud.ex confeſsione inducitur notoriũ,& in notoriis ordo iudiciorum nõ obſeruatur:ut not. Innoc.in c.per inquiſitionem.de elect.ita dicit Bald.in dicta l. properandum.in fine. Et idem ſi eſſet tale crimen de quo regulariter nõ poſſet inquiri,ſed per accuſationem procedi,& non interuenit accuſator, uel etiã ſi eſſet talis exceptio, quòd dicta cauſa debet ad forum ecclesiaſticum remitti.Omnes enim tales exceptiones per confeſsionẽ, & taciturnitatem,quia nõ oppoſuit,remittuntur:nam cum per confeſsionẽ effectum fuerit crimen notoriũ,non fuit neceſſarius accuſator:ut in c.euidentia.extrà,de accuſa. & ibi not.in l.ea quidem.C.de accuſat. Quinimò fortius dico,quòd ſi de crimine conſtet aliter quàm per cõfeſsionem: ut quia per teſtes eſt conuictus,&dictas exceptiones non oppoſuit,tunc iuſtè poteſt dãnari:quoniam crimina undecũq; claruerint, punienda ſunt:ut xxiiij.q.iij. ca.eccleſiæ. & eſt caſus de hoc in c.ij.de accu.in vj.Nec obſtat ſi dicatur, imò iudex poterit defenſionẽ facere ipſo reo tacẽte:ut l. ſi non defendantur.ff.de pœnis.nã licet potuerit,nõ tamẽ cogebatur:ut l. quicquid.ff. de iudi. uel dic quòd illa lex loquitur de defenſionibus tendentibus ad innocẽtiæ defenſionẽ, ꝙ publicè intereſt,ne inſontes condẽnentur : ut l.abſentẽ.ff.de pœnis.ſecus ſi ſit nocens: & defenſiones tendebant ad impunitatẽ criminis, qđ eſt odioſum:ut l.à reo.§.quod uulgo.ff.de fideiuſſo.unde iudex nõ debuit ita ſupplere de facto contra utilitatem publicam.arg.not.per.Bart. in dicto §. hoc autem iudicium.

ADNOT. a ¶ An confeſſus. *Adde & uide tu Abb.in conſi. xxiiij. & domi. Alex.in conſil.xxxiiij.in iij. uol. & Paul de Caſt.in conſ. xvij. incip. poteſtas ſupra ſcriptus. Bern.*

AVGVST. Tu autem in hac materia adde ea quæ dixit Rom. in l.nõ ſolùm.§.ſciẽdum.ff.de ope.no. nun. qui limitando & ſaluando dicta Rapha.cuma.in hac materia dixit,quòd ubi probatio reſultat ex confeſsione cõuenti,tunc hæc ſpecies probationis non inualidatur propter iudiciũ inualidũ.Caſum no.alleg.in cle.cõſtitutionẽ.de elect.& in c.Piſanis.extrà de reſtit.ſpolia.& facit c.j.& ij.de accu.in vj. Et ideo dixit Bal.in l.j.ff. de iuriſdi.omniũ iudic.ꝙ ſi libellus eſt ineptus & probatio apta,non poteſt ſequi condẽnatoria,per doctrinam Spec.in tit.de libel.conceptio. §.de ſeruit.uerſi.quid ſi libellus. Limitabat tamẽ ibi Bal.ſecundũ Abba, antiquum , niſi ſuper libello inepto emanaret cõfeſsio: quia tunc poteſt ſequi cõdẽnatoria, per dict.ca. Piſanis.Sed addatis ꝙ cõtrarium tenuit Ang.in eleganti ſuo conſi.clxxxv.qui fortius dixit,ꝙ ſi ſuper inquiſitione inualida ſequatur probatio apa,etiã per confeſsionem:tamen ex tali cõfeſsione non ferretur ſententia cõdemnatoria: & ita dixit ꝙ ſemel in ſyndicatu defendit do. Ray.de Piſis olim poteſtatẽ Peruſii, qui ſemel abſoluit quendam malefactorẽ propter ineptam inquiſitionẽ,licet confeſſus eſſet ſe feciſſe tale delictũ : & maximè qa ubi libellus eſt ineptus, quicquid ſequitur eſt ineptum ipſo iure. Et ideo dicit ꝙ Guil.de cug. per

per illum text.in l.ſi libertus patronum.ff.de iureiur.dicebat,quòd exceptio ineptitudinis libelli ex quo reddit iudiciũ retro nullum,poteſt opponi etiam poſt ſententiam. Si ergo propter ineptitudinem libelli nullus proceſſus intelligitur factus, habetur perinde,ac ſi confeſsio ſine proceſſu emanaſſe:,in quo caſu impoſsibile uidetur poferri ſententia diffinitiua. auth.offeratur.C.de lit. cõteſt.& l.j.C.de ſen.ex breuic.reci. pro hac parte facit gl.in l.iubemus. C.de lib.cau.quæ uoluit quòd ſi iudicium non eſt legitimum, cõfeſsio non præiudicat.Et pro hac parte eſt bonus tex. in c.olim extrà de reſcri. concludo bene, ꝙ poteſt eſſe talis ineptitudo: putà quæ non eſt circa ſubſtãtiã iudicii, uel cui partes poſſent renunciare, & tunc ſecuta confeſsione ferri poteſt ſententia, aliàs non: ideo iſte Doctor errauit hic. Non ob.tèx.in cle.conſtitutionem: quia ibi non fuit defectus circa ſubſtantiã iudicii. ita uoluit Bal.in l.itẽ erigit.ff.de dolo.Nec ob.c.j.& ij.de accu.in vj.quia ibi etiã non fuit defectus circa ſubſtantiam iudicii, ſed circa ea quę potuerũt omitti:& ideo dicit ibi Ioã.mona.quòd tam in c.j. quàm in ſecũdo,fuit renũciatũ proceſſui qui præmitti debuiſſet, ſi petitũ fuiſſet.Nec ob.c.Piſanis:quia loquitur quando libellus non tenuit ex aliquo defectu extrinſeco,cui cõfitens potuit renunciare. Nec obſt. quod not.Bar.in l.ſi confeſſus.ff.de cuſto.reo.qui per illum tex.allegando Inno.dixit, quòd ſi proceſſus eſt inualidus, & reus eſt confeſſus crimen corã iudice ad hoc principaliter ſedẽte,poterit puniri:quia nõ dicitur in d.l.ſi cõfeſſus.quòd libellus fuerit ineptus:ſed dicitur ibi, quòd ſi reus eſt confeſſus,ſtabit in uinculis donec pronuncietur, debet intelligi iudicio exiſtente ualido: & ſic inchoabit nouũ iudicium: ut dixit Ang.in d.confi. Nec ob.quòd confeſsio facit delictũ notoriũ ex quo non requiritur ſolennitas: quia reſpondetur,quòd licet notorietas nõ requirat omnimodã ſolennitatem, tamen requirit ſolennitatẽ.c.ad noſtram.de iureiur.& ideo requirit ſolennitatem libelli:ut ibi dicitur:per quæ patet quòd peſsimè eſt locutus etiã Bald.in l.ij.C.de re iudic.qui dicit, quòd confeſſus non poteſt opponere de ineptitudine libelli, uel de aliquo inordinato proceſſu. Et idem uoluit Bal.in repetitione Paduana in l.edita.C.de eden.in ulti. char.& Bal.in l.j.C.de iudic.qui allegat Inno.in d.c.per inquiſitionem. extrà de electio.& Ang.in l.denunciaſſe.§.quid tamen.ff.de adult.qui allegat Inno.in d.c.qualiter & quãdo.& ibi hoc etiã uoluit Ioan.And. & uide quæ latè ſcripſi ſuprà in gl.in uerbo, qui iudex addidit uel detraxit. ubi amplißimè ſcripſi. & uide Bal.in repetitio.l.cũ mulier.ff.ſolu. mat.in xxij.colũ.& in diſputatione ſua,accuſatus de ui turbatiua.& Moder.in c.at ſi clerici.extrà de iudi.& uide Moder.in repetitio.c.qualiter & quando.in lxxxvj.q.prin.qui allegant multas deciſiones Bal.& Salic. in l.ij.in fi.de cuſto.reo.& uide Matheſi.in notabilibus ſuis dictis, in notabili liiij.qui dixit,quòd ſi confeſsio eſt primò facta,& pòſt fit proceſſus,& ſit ineptus,poteſt ſequi cõdemnatio:ſecus ſi nullitas fuit ante

S con

confeſsionē: & ita dicit quòd debemus intelligere dicta Inno. in d. c. qualiter & quando. & Ang. in l. denunciaſſe. ff. de adul. & Bar. in d. l. ſi confeſſus. ff. de custo. reo.

*6 Terminus non debet dari accuſato uel inquiſito ad deliberatè reſpondēdū in facto proprio, ſecus in facto alieno.*

ANGELVS.

6 *ET bene aduertas tu iudex, quod non debet dari terminus accuſato uel inquiſito de delicto in facto proprio ad deliberatè reſpondendum, an ſic, an nō: quia in facto proprio debet eſſe certus: ſecus ſi ex facto alieno conuenitur, ut quia uilla conuenitur de robaria commiſſa in ſuo diſtrictu: quia cū cōueniatur ex delicto alieno, uerisimiliter poteſt ignorare: ideo debet habere terminum. ita dicit Bald. in l. cū falſum. ff. de acqui. hæredita.

AVG. Tu adde, quòd Moderniores communiter approbāt illam doctri. Bal. in l. cū falſum. per ea quę habentur in l. fin. ff. pro ſuo. per ea quæ habentur in l. ij. §. ij. C. de iura. calum. & per no. per canoniſtas in c. j. & ij. extrà de iuramento calumniæ. a

*7 Iudex habens in fortiam minorē xxv. annis, pro aliquo delicto nunquam reſponſionem eius ſuæ inquiſitioni recipiat, niſi prædicto minori, & proceſſui dato curatore.*

*8 Confeſſioni minoris factæ in tormētis, non eſt neceſſaria autoritas curatoris.*

*9 Maior ſi dicat iudici nū torqueatis me, quia omnia confiteor & iuro non uenire contrà, talis confeſsio non præiudicat minori.*

*10 Autoritas curatoris ſufficit in criminalibus, non ſolum ſi datus fuerit ſpecialiter ad talem actum, ſed etiam ſi datus eſſet ſimpliciter ad lites.*

*11 Confeſsio adulti in criminali quæ fit ad ſolennizandum iudicium, differt à cōfeſsione uel dicto informatione ſuæ accuſationis.*

*12 Confeſsio minoris in tormentis ei præiudicat, niſi reſtitutione in integrum, uel alio modo retractetur.*

*13 Minor contra quem laborant indicia ſuper delicto poteſt torqueri, & toties confiteri abſque autoritate curatoris.*

ANGELVS.

7 *NECNON ſis bene cautus tu iudex, quando habes minorē xxv. annis in fortiam tuam pro aliquo delicto, quòd nunquā eius reſponſionem tuæ inquiſitioni recipias, niſi primò dato eidē & proceſſui curatore per te iudicē: quoniā minor tam in ciuilibus quàm in criminalibus non habet legitimā perſonam ſtandi in iudicio: ut l. clarum. C. de auto. tu. & ibi not. intātū, quod dicit ibi Cy. & alij, quòd etiam ſi ſponte confiteretur, talis confeſsio dicto minori ſponte confitenti delictum, nō obeſſet: quod tene menti, ne erres, & ne proceſſus tuus poſtea poſſit irritati. a Vide etiam ad hoc Bar. in l. fi. §. pupillus. ff. de uerb. obli. ubi tenet, qòd minor reſpondere non poſsit ſine curatore. Et etiā dicit Salic. in l. j. de confeſ. quòd iudex criminum recipiat cautelam: ut ad uidendum iurare minorem faciat eius curatorem adeſſe. Idem dico ſi altercatum eſſet, quòd minor ille propter indicia eſſet tormentis ſubiiciēdus uel nō: nam in pronunciatione ſeu interlocutione de illum tormentis ſubiiciendo, faciat eius curatorē citari: & ſi nullum habet, prius ei det unum, poſtea interloquatur. Nec eſt neceſſe

neceſſe ut poſtea adſit in tormentis: quia hæc eſt executio illius ſententiæ ad quam uidendã non eſt citandus curator, ſicut nec in aliis executio-
8 nibus fiendis.*Et ex hoc potes percipere quòd cõfeſsioni factæ in tormentis,non eſt neceſſaria autoritas curatoris: & ita ſeruatur cõmuniter in practica:imò eſt quaſi ridiculũ dicere,cum eius autoritas non poſsit adaptari.Eſt enim tortura actus iudicis cui curator non habet autorari,quod no.poſt Iac.But.& ſemel de facto uidi Bononiæ, intantũ quòd dicit Bal.in l.j.C.de confeſ.uerſi.ſed
9 pone*, quòd ſi minor dicat iudici, non torqueas me, quia omnia confiteor & iuro nõ uenire cõtrà, quòd talis confeſsio etiã cum iuramento minori non præiudicat,ne inducatur per indirectũ renunciatio iuris & defenſionis:cõtra gl.in l.pactum. ff.de pactis.& idẽ ſentit Iac.Butrig. refert Bal.ibi,& in d.l.uim.in auth. ſacraméta puberũ. C. ſi aduer.uẽdi. & facit l.certũ.§.in pupillo.ff.de cõ
10 feſ.*Sed aduerto,quòd ſufficeret cu
b ratoris autoritas,[b] nõ tantũ ſpecialiter dati ad iſtũ actũ,ſed etiã ſi ſimpliciter eſſet datus ad lites:ut no.Sali.in l.ij.C.qui accu.non poſ.uerſic. quæro tamẽ in caſibus &c.mouetur per dictam l.clarum.licet in contrariũ alleget l.propter.ff.de adult.ſed ibi reſpondet quòd non:ſed no.tex. in l.clarũ ibi,agentibus, & pulſatis. non tantũ quando minor conuenitur,ſed etiam quando ipſe accuſat: quia requiritur talis curatoris auto-
11 ritas,ut ibi per Salic.*Et uide omnino Bald.& Salice.in d.l.clarum.nam licet Nicol.de Matarel.ut ibi refert Cy.ultimo loco faciat differẽtiam,

an adultus uel doli capax confiteatur ad ſolennizandum iudicium:& ſic reſpondendo inquiſitioni in criminali.Vel in informatione ſuæ accuſationis quam facit,aliquid dicat uel confiteatur,& tunc ſine ſuo adminiſtratore ſibi non præiudicat: quia non habet legitimã perſonam ſolennizandi iudicium : & idem in ciuili:aut aliàs confitetur ut reſpondendo poſitionibus , & quia tunc tractatur de ueritate indagãda, non attenditur qualitas, uel inhabilitas perſonæ:ut l.ſi fideiuſſor.§.quidam.
12 ff.mand.*Ex quo infert Cy.ꝙ ſi confitetur in tormentis,quòd talis confeſsio eis præiudicat,niſi reſtitutione in integrum,uel alio modo retractetur.Sed Salic.in d.l.clarum.in princi.dicit hoc poſſe procedere, ſi procurator præſtitit autoritatẽ minori iuranti dicere ueritatem : quia tunc uidetur in reſponſionibus autoritatẽ præſtitiſſe:aliàs dicit quòd non procederet dicta opin.per dictam l.clarum. Et hoc tenet ibi Bal. qui dicit quòd ſi ante torturam fuerit proceſſus agitatus,& cũ autoritate tutoris cauſa cognita, tunc ualeret confeſsio in tormentis : quia iſta uidetur quædam executio, igitur uidetur curator autoritaẽ interpoſuiſſe:aliàs nulla confeſsio, ſiue ad ſolennizandũ iudicium, uel in poſitionibus, uel alio modo facta ſine autoritate curatoris,non ualet: ut eſt tex.in d.l.clarum.ibi, reſpõſa. cõiuncto ibi,uel dicat.& ſic generaliter, ſiue ad ſolennizandũ iudiciũ, ſiue alio modo, quòd credo uerius. Aduertas tamẽ,ꝙ ſi minor negaret, & propter ſuã negationẽ creſceret pœna per inficiationẽ:uel perderet

beneficium confitentis,quod poteſt reſtitui,quòd habeatur pro cõfeſſo: ut eſt tex.& ibi Bart. in l.ſi ex cauſa. §.nunc uidendum.ff.de mino.

ADNOT. a ¶Irritari. *Adde & uide cano.in c.fi.de confeſſ.& in terminis do. Alex.in conſi.cvj.in iij.uolu.& clarius Bald.in conſi.cclxj. in ii.uolu.incip.aut mulier. ubi dicit quòd confeſſio minoris & proceſſus abſque curatore eſt ipſo iure nullus : & quando reſtituatur quando fuit inductus adulationibus partis. Ber.*

b ¶Autoritas. *Adde & uide Bald in conſi.lxxxj.in v.uol.Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia aduerte, quòd iſta difficultas maxima eſt in iure, an in criminalibus confeſsio minoris in tormentis,uel extra,præiudicet minori.Et licet ſecundũ allegata per do.Ang.hic contra Nico.de mate.aliqui tenuerint, tamen ego addo, quòd aliàs Ioan. Andr.cùm iſta quæſtio fuiſſet de facto,habuit colloquiũ cum dicto do. Nico.& eius opi. uidetur approbare ipſe in titu.de confeſ. §.ſequitur. uer.ſecũdo loquitur in terminis noſtris propriis.& idẽ Ange.in l.certũ. §.in pupillo.ff.de cõfeſ.ubi Ang.dicit,differt confeſsio à ſentẽtia, quia ſentẽtia lata contra minorẽ indefenſum,eſt nulla etiã curatore carente: ſed cõfeſsio facta per adultũ ualet, licet cõtra eum poſsit reſtitui.& iſte eſt caſus in d.§.in pupillo.nec requiritur autoritas curatoris. Et hoc intellige quando confeſsio emanauit non ad ſubſtantiandum iudiciũ,ſed
13 ad ueritatis indaginẽ. *Et ideo minor cõtra quẽ laborãt indicia ſuper delicto, põt torqueri:& toties confiteri abſque autoritate curatoris:& alleg.Ioan.Andr.ubi ſuprà hoc uoluiſſe:& Cyn.in l.una.C.de confeſſ. & Hoſtien.in ſumma de confeſ.§.j. uer.maior.adde tamen quòd Albe. de Roſ.in iiij.parte ſtatuto.q.lxxxij. ibi latiſsimè diſputauit iſtam materiam,dicit allegando Dy.ꝙ cùm poteſtas Paduæ proceſsiſſet contra minorẽ,& eum inueniſſet culpabilẽm, ei curatorẽ conſtituit:cuius autoritate proceſsit,& ſententiam tulit de conſilio peritorum.& allegat quòd Azo idem tenuit in ſumm.de auto. præſt. niſi in caſibus ibi per eũ not. & dicit idẽ in aliis caſibus in quibus minor habet legitimã perſonã, ſine curatore.qui not.in c.ex parte.extrà de reſtitu.ſpol.& dicit ꝙ do.Vgoli. de Fonta. dicebat hanc opinio. increſcere & inualeſcere & in iudiciis,& in ſcholis.Præterea Ang.ipſe in l.j.C.de cõfeſ.expreſsè tenet contrariũ eius,quod dixit in d.§.in pupillo per unam bonam rationem. Propterea tenentes contrariã opin. mouentur per rationẽ quam allegat Nic.de Mate.ſed Bart.expreſsè eam damnat in d.§.in pupillo. dum Bar. dicit,quòd ubi minor debet reſpondere de ueritate,ibi à principio debet eſſe autoritas curatoris:& optimè hoc probat Bart.ibi, ſed ego habeo,quòd in criminalibus debet reſponderi de ueritate:ut eſt doctrina Bart.approbata ab omnibus in l.inter omnes.§.rectè.in fin.ff.de furtis. ergo Bart.eſt contra opin.Nico.de Materel.& Ioan.And.ſi rectè uerba Bar.ponderentur in d.§.in pupillo. hoc Bar.ibi decidit cõiuncta doctrina ſua,quam poſuit in dicto §.rectè. Præterea Alb.de Roſ.& Raph.Fulg. in d.l.clarum. tenent quòd cõfeſsio

mino

minoris in tormentis non ualet: & dicit Raph. quòd Alb. de Roſa. dicit quòd hoc obtinuit de facto: & dicit ibi Raph. ꝙ iſta pars eſt tutior: & ui de Modern. ibi. Et de materia uide quę dixi ſuprà in gl. quæ incipit, qui iudex uidens, ꝙ inquiſiti non comparent, & in ſua contumacia perſiſtunt, ubi tractatur materia bannitorum in illa quæſt. an bannum dari poſsit minori. & uide Moder. in d. §. in pupillo. & in d. l. clarum. & glo. & doct. in dict. l. j. C. de confeſ. & ibi Sali. & Bar. & Imo. in l. j. §. fuit quæſitum. ff. ad Trebel. & ibi per Mod. dum Bar. & Imo. allegant l. certũ. §. in pupillo. ff. de cõfeſſ. & Bar. & Bal. in d. auth. ſacramẽta puberum. uide Barto. in l. ij. §. quod obſeruari. C. de iura. calũ. & ibi per doc. per Paul. de Leaza. in c. ex parte. extrà de cõfeſſ.

14 *Confeſſio rei eſt tantæ potentiæ, quòd facta etiam coram iudice incompetenti, ubi non debet eſſe iudicium, tamen tenetur illam confirmare coram iudice competenti.*

15 *Confeſſio non eſt tantæ potentiæ, ut poſsit facere, quòd id quod in ueritate non eſt, ſit: & ideo ſi confiteretur ſe præſtitiſſe auxilium homicidio, & uerbà ſuæ confeſſionis hoc non impor tent, iudex eum non condemnabit per talem confeſſionem.*

ANGELVS.

14 *E T tene menti quòd confeſsio rei eſt tantæ potentiæ, quòd facta etiam coram iudice incompetenti, ubi non debet eſſe iudicium, tamen tenetur illam confeſsionem confir a mare coram iudice competẽti.[a] ita dicit Inno. in c. at ſi clerici. extrà de iudiciis. quod eſt uerum ſecundum Bar. in d. l. clarũ. ſi ex tali confeſsione exorta ſit ſuſpicio uel infamia; aliàs ſecus. ita not. Inno. in c. per inquiſitionem. extrà de elect. & in c. cùm ſuper. extrà de confeſ. & utrum & quando quis tenetur perſeuerare in ſua cõfeſsione: uide Anto. de But. in d. c. at ſi clerici.

ADNOT. a ¶ Competenti. *Adde tu & uide Abb. in conſil. xxv. & dic quòd confeſſio non eſt tantæ potẽtiæ, quod poſsit facere, quòd id quod non eſt, ſit: ſed iudex debet uidere an confeſſio ſit uerisſimilis: ut per Alexan. in conſil. cxvj. in iij. uolu. & de confeſſione facta coram iudice incompetenti, adde. & uide Pet. de Anchar. in conſi. cccj. incip. uiſo quodam proceſſu. in ij. impreſſ. & uide Angel. in conſil. clxxvij. cui contrariatur Abb. in conſi. proximè allegato. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde quòd do. Ant. de Butr. in d. c. at ſi clerici. aliter loquitur: & aliter loquitur ibi do. Card. & do. Abb. & do. Cardi. in d. cap. interpoſita. ſe iactat melius examinaſſe iſtam materiam ibi, quàm alius. Bal. uerò in d. c. at ſi clerici. aliter dicit. Imol. ibi dicit, ꝙ cõmunis opi. eſt, quòd propter confeſsionem factam coram incompetenti iudice, quis cõpellatur perſeuerare. Adde Bald. in l. eos. §. ſuper his. C. de appell. & uide Bald. in l. j. C. de confeſſ. in pe. col. & Bald. in l. magiſtratibus. ff. de iuriſd. omn. iud. & Ang. in l. unica. C. de confeſſ. do. Anto. in c. fi. in iiij. col. extrà de confeſſ. latè per Butr. in d. c. per inquiſi-
15 tionẽ. *Adde tamen quòd cõfeſsio non eſt tantæ potentiæ, ut poſsit facere, quòd id quod in ueritate non eſt, ſit: & ideo ſi quis confiteretur ſe præſtitiſſe auxiliũ, uel eſſe tractatorẽ & ordinatorẽ homicidii: & uerba

ſuæ confeſsionis hoc non importarēt: quia iſta ſunt in iure diffinitiua: iudex per iſtā cōfeſsionem nō condemnabit reum. ita dixit Angel. in conſil. ſuo xxij. quod incip. pro deciſione quæſtionis hoc ſolùm.

16 *Iudex an & quādo poßit facere ſcribi in actis in reſponſione malefactoru, quòd ſponte confeſſus fuit.*

17 *Iudex qui torſit reum non praecedentibus indicijs non euitabit falſum, ſi faciat ſcribere notario neſcienti, quòd reus ſit tortus non praecedentibus indicijs reum ſponte confeſſum.*

18 *Tormētorū metus quādo dicatur inſtare in pſonā rei, etiā ſi ſit relaxatus.*

ANGELVS.

16 *VNVM non omittā, an tu iudex, & quādo poſsis facere ſcribi in actis, in reſpōſione malefactoris, ꝙ ſponte confeſſus fuit. Nam Ange. & Imo. in l. qui aliena. §. fi. §. de acquir. hære. dicūt, aut reus fuit tortus non præcedētibus indiciis, uel nō ſufficiētibus, & tunc etiā ſi perſeueret in confeſsione, non poteſt ſcribi, quòd ſponte cōfeſſus fuit: & notarius ſcribens, ſcribit falſum, ſi ſciret eū tortū nō præcedentibus indiciis: & ideo dicit, ꝙ cautela eſt quòd notarii maleficiorū retineātur extra palatiū, ne habeāt notitiā tormētorū: & ſic poſſunt ſcribere confeſsiones tanquam

17 ſpontaneas. *Sed tu aduertas, quòd propter hoc nō euitaret falſum iudex qui hoc ſcribi fecit, qui ſcit, ꝙ reū torſit nō præcedētibus indiciis. Si autē iuſtè præceſſerūt tormenta, tūc ritè & iuſtè poteſt ſcribi, ꝙ ſponte fuit cōfeſſus, dummodo inter tormenta & confeſsionē aliquod modicū interuallum interueniat, quod

a arbitrio boni iudicis relinquitur:[a] ut not. in l. j. §. diuus Seuerus. & ibi Bart. ff. de quæſt. Et doct. in d. §. Celſus. l. qui aliena. ff. de acquir. hæred.

ADNO. a ¶Relinquitur. *Adde quòd hoc idē dicit do. Alex. in cōſ. j. in ij. uol & uide eundē in cōſ. iij. eo. lib. & uide etiam Paul. de Caſt. in conſil. cclxviij. & in conſi. cccj in ij. impreßu.*

AVG. Tu autem in hac materia adde, ꝙ uerum eſt, quòd Bart. in l. j. §. fi. in fi. ff. de quæſt. hic dixit in terminis: & Bald. in c. j. §. iniuria. C. de pa. iu. fir. quē alleg. Ro. in d. §. Celſus. uide pulchra uerba Bal. quæ poſuit in l. ij. C. de confeſſ. in xj. col. qui dixit quòd generalis cōſuetudo excuſat notariū, & iudicem de falſo, quando ſcribunt, talis eſt ſpōte confeſſus. & in hac materia do. Catal. in tract. ſyndica. q. ccxv. multùm eleganter loquitur: quādo adhibita eſt tortura, & iudex poteſt facere ſcri-

18 bere, ꝙ ſponte confeſſus fuit. *Et ibi uide quando dicatur metus tormētorum inſtare in perſonā rei, etiam ſi ſit relaxatus. Iac. Bu. & Bar. & Ang. in l. ij. C. quod met. cauſ. Bald. in l. j. viij. col. C. ne ex delicti. defun. bene faciūt hot. per cano. & maximè per Ioan. And. in c. cùm in cōtemplatione. extra de re. iur. Et dicūt quidam Moder. ꝙ idem uoluit Ange. in ſuo trac. de quęſt. qui Bar. attribuitur: tamē nō eſt ſtylus Bar. Sæpius ego dixi in iſtis addi. meis, cum ſupportatione ille non eſt tractatus nec Bart. nec Ang. ſed de uerbo ad uerbū eſt tracta. Gandi. de quæſtio. quē poſuit in ſuo tract. malefi. Et adde hic cōſi. Pet. de Anch. in cōſi. xxiij. quod conſilium etiam allegaui ſupra in gl. fama publica circa fi. in antepen. col. qui in hac materia not. loquitur.

SVMM

SVMMARIVM.

1 *Reo cõſitente factum & negante qualitatem per quam ſubſtantia facti alteratur, aut condemnatio minuitur, uel confiteatur factum, ſed dicat ad ſui defenſionem feciſſe, aut negat qualitatem, quid erit.*

2 *Reſpõdẽs poſitioni quòd occidit Titiũ ad ſui defenſionẽ, an proinde habeatur, ac ſi negaſſet homicidiũ feciſſe.*

3 *Statuto dicente, quòd quis ſimpliciter reſpondeat inquiſitioni, an poſſit reſpõdere, ꝙ ad ſui defenſionẽ occidit.*

4 *Probãte Titio ſe Caium occidiſſe, ſed ad ſui defenſionem, tamen debet puniri, niſi probet quòd fecit ad ſui defenſionem neceſſariam.*

5 *Confitens ſe occidiſſe Titium, ſed ad ſui defenſionem, poteſt condemnari de homicidio, tamen non poterit decapitari, ſed mitius punitur.*

COMPARENT inquiſiti, & partim negãt, & partim cõfitentur, aut in eorũ cõtumacia perſeuerauerunt: oĩa iſta debẽt apparere, & ſcribi in actis.

1 *ISTO caſu, quando partim negant, & partim confitentur: aut confitentur factum, & qualitatem negant: & tunc Bartol. in l. eum qui. in princip. ff. de iureiuran. & in ſua diſputatione quæ incipit, per Italiam communiter &c. dicit quòd ſi negatur qualitas per quã ſubſtantia facti alteratur: utputà ſi inquiſitio ſit ꝙ delictũ cõmiſit de uno mẽſe, & reus cõfitetur quòd delictum commiſit, ſed alio mẽſe, uel non in loco in inquiſitione contento, tunc dicitur totam inquiſitionẽ negare, quaſi neget totũ quod deponitur: ut l. denũciaſſe. §. quod tamen. ff. de adulter. quod tamẽ Ang. limitat in d. §. quid tamẽ. niſi ſit factũ nõ reiterabile, *a* ut homicidiũ: quia ſi homicidiũ cõfitetur, licet tẽpus in inquiſitione deductũ nõ cõfiteatur, uel p teſtes legitimẽ probetur, ſequi debet condẽnatio. Idẽ uoluit Imo. in d. l. is qui reus. in fin. ff. de public. iudi. in illa quæſt. cùm dies ad partis inſtantiam ſit in accuſatione inſerendus. item ſequi debet abſolutoria, ſi negat aliquam qualitatem per quam condemnatio minuitur. ita intelligit quod no. inſtit. de acti. §. item miſta. ſi uerò confitetur delictum, ſiue factum, ſed dicit ſe feciſſe ad ſui defenſionẽ, tunc cum hoc ſit de genere prohibitorũ, ut l. j. C. de ſica. cõtra eum præſumitur: & per conſequens iudex poteſt dictam confeſsionẽ ſcindere, & acceptare confeſsionem, & quòd reus probet id quod ad ſui defenſionem fecit: ita dicit Bar. in d. l. eum qui. & in l. Aurelius. §. idẽ quæſiit. ff. de lib. leg. & maximẽ quãdo ſunt duę orationes: utputà, ꝙ Titium interfecit, ſed ad ſuam defenſionẽ. Sed ſi eſſet unica cõſtructio, utputà, dico quòd interfeci Titiũ ad mei defenſionẽ: tunc Bal. in l. codicillos. C. de codic. & in l. j. C. de confeſſ. & Salice. in l. qui duas. C. de adult. uidẽtur dicere, quòd non poteſt ſcindi: ſed in hoc eſt dubium. per d. Barto. in dicto §. idem quæſiit. quia eſt de genere prohibitorum, & contra eum eſt iuris præſumptio. Vnde ad euitandam omnem dubietatem, cõſilium eſt, quòd præcedat negatiua: quòd non commiſi dictum maleficium: & in caſu quo appareret, quòd cõmiſerim, feci ad mei defenſionem, & aliter, & alia non feci, uel nõ confiteor: ut not. glo. Cyn. & Bart. in l. ſi

quidẽ.C.de excep.Si autẽ non præcederet negatiua, & eſſet totũ unũ conſtructũ, tũc ne delicta remaneãt impunita: & quia eſt de genere ꝓhibitorũ,& ius cõtra eum præſumit: dico quòd non poteſt ſcindi, ſecundũ opi.Bar.in d.§.idẽ quæſiit, quam a ego in practica [a] ſeruari uidi: licet Bal.in l.decẽ.ff. de uerb.obli.teneat quod ſuprà dixi. ſed ibi Imol.tenet opin.Bar.in d.§.idem quæſiit, quod tenendũ & obſeruandum eſt, quod nota: & idẽ tenet præfatus do.Io.de Imo.& Abb.ſicu.in c.cum ueniſſent. de inſtit per illũ text.Et aduertas ꝙ prædicta procedunt de iure: ſed ſi eſſet ſtatutũ, quòd debeat ſimpliciter reſpondere inquiſitioni, tũc nõ poteſt reſpõdere ꝙ interfecit ad ſui defenſionem, ne dicta interrogatio dici poſsit calũnioſa ſimpliciter reſpondẽti: poterit tamen iudex tunc cogere reſpondentem, ut exprimat modũ defenſionis: ita dicit Bal. in l.j.circa princ.C.de ædil.edic.& Lud. in l.j.§.ſi quis ſimpliciter.ff.de uerb. obli.uel dicas ꝙ imò iudex tunc poteſt cogere, ꝙ ſimpliciter reſpõdeat: ut uoluit Bal.in l.j.C.de cõfeſ.& tũc reus reſpõdeat, nego narrata prout narrãtur &c.nec eſt periurus, & poterit poſtea in exceptiõibus probare ſuã defenſionẽ, quod not.Si autẽ cõfitetur factũ, ſed negat qualitatẽ: ut quia dicit, quòd nõ fecit dolosè, uel quòd non fecit animo iniuriandi, uel quòd nõ eſt remanſura cicatrix, uel quòd non fuit de nocte, an ex tali proceſſu, & confeſsione, ſi qualitas non probetur intẽtata, poſſet ſequi cõdemnatoria de confeſſione. Bart.in l.eũ qui.in princ.ff.de iureiur.& in l.ſenatus. ff. de accuſa. dicit quòd ſic: & idem Ang.in l.denunciaſſe.§.quid tamen.ff.de adul. de quo ſuprà dixi in glo. ſuper uer. iudex detraxit &c.dic ut ibi.

ADNO. a ¶In practica. *Adde & dic quòd hoc idem uoluit Bal in cõſi. ccxlv.incip.denante ad uoi.& uide Bar. in conſil.ſuo incip. Catharina accuſauit Gitam.& uide Rom.in conſi.clvij. & per hoc ſententia Ang.in conſi.xxvij. uidetur æqua. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde, ꝙ uidetur quòd nulla ſit differẽtia, an quis ſimpliciter dicat Titiũ occidiſſe, uel cum iſta qualitate, ad mei defenſionem: quia iſta eſt propriè cõfeſsio, & non negatio: ut uoluit Bald.in d.l.nec codicillos.& ſic nõ eſt opus ut diſputemus, an poſsit ſcindi iſta oratio: quia reſpondeat altero de duobus modis non cõfitetur reus: & ꝓ hac parte uidetur tex. in c.cum ueniſſent.extrà de inſt.ubi dicitur ꝙ cõfeſsio qualificata probet contra confitentẽ, ac ſi ſimpliciter cõfeſſus fuiſſet: quoniã contra talem qualificationem erat iuris præſumptio: & ſic uera erit ſententia Bart.in d.l.Aurelius.quem ſequitur do.Ant.de But.in c.ex parte decani. extrà de reſcri.& do.Ant.de Butr.in c.bonæ.extrà de poſtu.præla.Et aduerte quòd cõtra iſta uidentur facere not.per Bart.in l.cum de indebito.ff.de proba.qui dixit, ꝙ ſi quis cõfitetur ſe Titiũ occidiſſe ad ſui defenſionẽ, nõ cogitur probare, ꝙ ad ſui defenſionẽ fecit, ſi uult: & ſic uidetur uelle Bart.ꝙ illa cõfeſsio ſibi non præiudicet, ſed perinde habeatur, ac ſi negaſſet. Præterea reperitur ꝙ Bal.in c.j.§.porrò.quæ ſit pri. cau.benefi.amit.& Bar.in q.inci.cõmunit

mũniter ſtatuta per Italiam uolunt
2 multùm ſingulariter,*quòd ille qui reſpondet poſitioni, quòd occidit Titiũ ad ſui defenſionẽ,perinde habetur ac ſi negaſſet homicidiũ feciſſe,niſi dicamus quòd iſti loquuntur in caſu diuerſo, ſcilicet de ſtatuto puniente negantẽ maleficiũ ut duplici pœna afficiatur.Dominus antẽ Card.in c.bonæ.el.ij.extrà de poſtu la.prælæ.ſolebat limitare prædicta, quòd in caſu, quo talis oratio poteſt ſcindi, non ſcindetur quando in ſcriptis talis oratio emanaſſet: quia opus eſſet,quod iudex aut totam acceptaret, aut totam reiiceret, per l.Publia.§.fi.ff.depo.quæ limitatio cõmuniter non approbatur per cano.ibi.imò domi.Abb.& Imol.ibi damnant iſtã limitationem: & uide Mod.in d.c.ex parte decani.qui uidentur ſeruare dicta do.Card.& iſta eſt ampla materia, & dependet ab illa,an confeſsio poſsit pro parte acceptari,& pro parte non:quæ materia in multis locis tractatur:& ibi in dictis locis tãgitur etiã de quæſtione noſtra in indiuiduo.& tangitur
3 *etiam,quid ſi ſtatuto cauetur,quòd quis ſimpliciter reſpondeat inquiſitioni, an poſsit reſpondere, ꝙ ad ſui defenſionem occidit.de qua per Ang.in l.j.§.ſi quis ſimpliciter.ff.de uerb.obli. Et de materia ſuprà tacta uide Bal.in l.iubemus. C. de app.& per Bal.ĩ l.j.C.de ędil.edic.& d.Arc. in c.j.de cõfeſ.in vj. quãdo cõfeſsio poſsit pro parte acceptari, & pro parte non.Et uide aliquid per Bar. in l.quidã. §.nũmularios.ff.de eden. do.Ant.Abb.& Imo.in d.c.cũ ueniſſent.extrà de inſti.& do.Anto.& alii in c.præterea.extrà de tranſac.Spec. in tit.de poſitio.§.fi.uer.pe.plenius ꝙ aliquis ſcripſit.d.Card. in d.c.bonæ. Arch.in c.ſi quid ueri.xxxvij.di. per Bal.in l.j.§.editiones.ff.de ede. per Bal.in l.ea quæ.C.de cõdi.indẽ. & in l.ij.C.de dona.ante nup.& in l.ſi quidẽ.C.de tranſac.uide quæ dixi in d.§.ſi quis ſimpliciter.Et omnino uide Ro.in ſingu.primis.in ſingu.xxvj.qui dixit allegãdo Bal.*ꝙ 4
licet quis probet ſe occidiſſe Titiũ, ſed ad ſui defenſionẽ,tamen debet puniri niſi probet, ꝙ ad ſui defenſionẽ fecit neceſſariam. Vide in hac materia unũ mirabile uerbũ d.Abb. qđ poſuit in hac materia in c.auditis.in pe.col.extrà de pręſcri.qui uoluit ꝙ licet uera eſſet ſentẽtia Bar.in d.§.idẽ quęſiit.in hac materia*tamẽ 5
ille qui cõfitetur ſe occidiſſe Titiũ, ſed ad ſui defenſionẽ,poſsit cõdemnari de homicidio,tamẽ cũ talis cõdẽnatio procedat ex præſumptione quam habet occidens cõtra ſe,talis nõ poterit decapitari:ſed mitius agẽdum eſt cum eo,per ea quæ latiſsimè ſcripſi ś.in gl. fama publica præcedente.in materia indiciorũ in illa addi.magna:ubi quæro, an ex præſumptionibus quis poſsit cõdẽnari corporaliter:& eſt in illo uerſic.an unũ indiciũ,uel plura requirantur.

6 *Statuto aut lege cauetur,quòd ex aliquo facto pœna imponatur ipſo iure, ſi per aliud ſtatutũ dicẽs, quòd confitenti minuatur, & neganti augeatur pœna,an per confeſsionem minuatur, & negationem augeatur pœna.*

ANGELVS.

6 *QVAERO per ſtatutũ,uel p lege,ex aliquo facto,uel delicto, ipſo iure imponitur pœna,an poſteà per negationẽ poſsit augeri, uel per cõ

S 5 feſsion

feſsionē minui, ex forma alterius ſtatuti dicētis, ꝙ cōfitenti minuatur, & negātiꝰ pœna augeatur: dicit, ꝙ nō: ut eſt tex. & ibi Bart. ī l. ſi id quod. §. j. ff. de pecu. leg. & eſt caſus in l. palā. §. pen. uer. ergo. ff. de rit. nup. qđ ſingulariter not. in limitatiōe pœnarū: quia ſi quis cōmiſerit unū delictū, ex quo ipſo facto, uel ipſo iure, ſtatim à ſtatuto infligatur certa pœna pecuniaria: ut puta ſi ſtatutū dicit, ꝙ ſi quis tale maleficiū cōmiſerit, ipſo iure uel ipſo facto, uel ſtatim uel mox incidat, uel incidiſſe intelligatur in pœnam cētū, uel utatur ſimilibus uerbis: tunc licet poſtea alio ſtatuto caueatur, quòd cōfitenti delictū quarta pars minoretur cōdemnationis, quòd iſto caſu non poteſt minorari, licet cōfiteretur: ſed integrè debet imponi abſq; aliqua diminutione. qđ perpetuo tene mēti.

AVGV. Tu autem in hac materia adde quòd Bal. in l. ea quæ. C. de cōdi. inde. tetigit iſtam difficultatē, & fecit mentionē de doctrina Bart. in d. l. id quod. & reprehendit Bart. qui ad hoc ponderauit illū tex. quia ille tex. in d. l. id quod. nō probat iſtā cōcluſionē: quia ibi ideo pœna non poteſt creſcere, quia inter dominū & ſeruum nō poteſt eſſe iudicium: ſed dicit, quòd doctrina Barto. ibi certè eſt multū elegantiſsima, & mēti tenenda: & ipſe multū extollit eā & approbat: ſed dicit, ꝙ concluſio ſua rectè probatur, per tex. in d. l. palam. uer. ego puto. ff. de rit. nup. ſed certè ſi ille text. ponderetur, nec ille tex. probat hoc: quia ibi materia eſt odioſa. Nos autē loquimur in alio caſu fauorabili, maximè quādo per confeſsionē pœna minuitur per ea quæ dixit Bal. in c. j. §. porro. quæ ſit pri. cau. benefi. amitten.

7 *Statuto dicente, confitenti minoretur pœna, & neganti augeatur, ſi aliquis primò fuit confeſſus, & poſtea negauit maleficium uel econtrà, quid erit circa talem confeſsionem & negationem.*

8 *Negatio per quā augetur pœna, quomodo ſit intelligenda.*

ANGELVS.

SED aduertas ad certa uerba Bald. in titu. quæ ſit pri. cau. benefi. amit. c. j. §. porro. uer. nunc generaliter quæro &c. ubi quærit, 7 * aliquis primò fuit cōfeſſus, & poſtea negauit maleficiū uel econtrà. primò negauit, poſtea confitetur, & poſtea uult aliquando inducere ad executionem beneficii: aliquādo ad dānī euitationem: & quia ſtatutū dicit, ꝙ cōfitenti pœna minoretur & negāti augeatur, quæro quid iuris: & ad euidentiā eius dic præmittēdū eſſe, ꝙ negatio poteſt eſſe multiplex, uidelicet de ſubſtantia: ut quia qualitatē loci uel tēporis negat, uel etiam de animi qualitate, ut quia negat dolū, quia dicit illud feciſſe ad ſui defenſionē. Itē aliquando negat in figura iudicii, aliquando in iudicio uel coram iudice nō cōteſtata lite: ut quia libello oblato dicit, ꝙ tale ſtatutum debet intelligi de negatione quę fit litis cōteſta. quando proceditur per accuſationē quaſi cōteſt. quādo procedit per inquiſitionē. argu. ff. de uer. ſignifi. l. bonæ. §. hoc ſermone. 8 * uel dicit, dic melius cū tractamus de pœna augēda ratione negationis, intelligimus de ea negatione in qua perſeuerat: ſed ſi nō perſeuerat, ſed cōfitetur, nōdum liquidato nego

negotio;per teſtiũ probationes,tũc
euitat damnum quod ex negatione
emergebat:ut nota.inſti.de act.§.itẽ
miſta.C. de his qui. ut indig.l. alia
cauſa.tamẽ per iſtã cõfeſsionẽ non
cõſequitur beneficiũ cõfitẽtis,quia
primò negãdo uidetur tacitè renun
ciare illi beneficio:ut ff.de fideiuſ.l.
ſi dubitetur.& ibi Barto.facit quod
no.C.de nõ nu.pec.auth.contra qui
propriã.& in auth.de tri.& ſemiſ.§.
penul.& C.de iure do.impe.l.ij.Sed
Bar.in d.l.eũ qui.de iureiur.uidetur
ſimpliciter dicere,ꝙ nõ poſsit gau
dere beneficio ſtatuti de cõfitente:
quia ſtatutũ de negãte debet intelli
gi de primo actu facto in figura iu-
dicii: ut l.bona.§.hoc ſermone.de
uer.ſigni.& etiã quia per negationẽ
ius eſt quæſitũ reipublicę,igitur &c.
ut l.ſi.ff.de pact.Sed Sali.in l.contra
negãtẽ.ad leg.Aquil.uidetur diſtin-
guere:aut incontinẽti ſe corrigit &
debet poſſe facere,aliàs ſecus:alle-
gat in ſimili quod not.glo.in c.ij de
cõfeſ.in vj.& iſta diſtinctio mihi pla
cet,ſaltẽ uſquequo iudex uel accu-
ſator nõ fuerit grauatus onere pro-
a bandi[a]: ut d.l.eũ qui.ſed etiã inſur-
git dubitatio, quid iuris ſi cõfeſſus
eſt in tormẽtis,& perſeuerauerit in
confeſſione.dicit Bal.in d.§.porro.
quòd beneficiũ cõfeſsionis nõ con
ſequitur:ut ff.ad Turpil.l.ij.§.ſi ma
ter.Sed certè etiã ibi dicit quòd nõ
incurrat pœnã negãtis,ſi ſtatutũ au-
geret pœnã neganti maleficiũ,quia
in negatione non perſeuerauerit.

ADNOT. a ¶ Probandi. *Adde & uide Rom.in conſil.lxx.ubi hoc idem dicit. Ber.*

AVGV. Tu autem in hac mate-
ria adde Bald.in l.quidã æſtimaue-
runt.ff.ſi cer.pet.& in d.l.eũ qui.te-
net,quòd poſt litem cõteſta.nõ po-
teſt reuocare illã cõfeſsionem ſicut
ante.Ange.uerò in d.l.eum qui.uult
quòd ſi quis reuocat negationẽ an-
te probationes factas,gaudeat bene
ficio ſtatuti.dicit tamen ibi Ange.ꝙ
dato,quòd poſsit cõfiteri,tamen in
expẽſis cõdemnabitur.idẽ ſequitur
ibi Sali.addit Raph.Fulg.& Paul.de
Caſt.in d.l.eũ qui.tenentes ibi cõtra
Bar.quia pœnitẽtia nõ eſt denegan
da pœnitentibus re integra.adde
Bal.in l.ea quæ.C.de cõdi.indebi.in
x.& xj.q.tenentẽ contra Bar.& tenet
ibi,quòd ille poſsit reuocare illam
negationem per cõfeſsionem an-
te probationes factã.adde quòd id
quod dixit Bal.in d.§.porro.appro
bat in l.contra negantem.C.ad leg.
Aquil.& in l.error.in vj.colũ.C.de
iur.& fac.igno.& Bal.in l.de ætate.
§.ſi.ff.de interrog.act.adde Bal.in l.
ſi unus ex ſociis.§.fin.ff.pro ſoc.per
illũ text.uult, ꝙ negans à principio
non cõſequatur beneficiũ quod cõ
ceditur à ſtatuto cõfitenti: idẽ uo-
luit Bald.in d.§.item miſta.ibi uult
ꝙ nõ admittatur cõfeſsio poſt nega
tionem,licet Bal.in l.j.C.de fur.uo-
luerit,ꝙ poſt litẽ cõteſtatã nõ poſ-
ſit confiteri reuocãdo negationem,
ante uerò ſic.Et aduerte, quia licet
do.Ang.hic in hac difficultate alle-
gauerit Sali.in d.l.cõtra negantẽ.ta
men Sali.in d.l.eũ qui.contrariũ te-
net eius quod dixit in d.l.cõtra ne-
gantẽ.Et uide Bal.in l.j.C.de cõfeſ.
v.col.& Iac.de Are.& Ange.& Imo.
in l.ſed ſi ita.§.quod ait.ff.de re iu-
di.Ray.Ange.& Moder.in d.l.ſi du-
bitetur.§.j.ff.de fideiuſ.Et dicit do.
Catal.in tracta. ſyndica.q.clxxxviij.
quod

quod ille qui primò negauit, poſtea confitetur, nō debet gaudere beneficio ſtatuti. allegat Bald. & Bartol. hoc uoluiſſe.

9 *Confitetur quis factum, ſed negat facti qualitatem, an habeatur pro negante.*

10 *Agens, accuſans uel inquirens ubicunque innititur reſponſioni aduerſary, ſicut aßumit eam pro ſe ad probādum, ita debet aßumere contra ſe ad ſtatuti beneficium indulgendum.*

ANGELVS.

9 *QVAERIT Bald.in §.porro.
pone quòd cōfitetur factū, ſed qualitatem negat: & dicit, aut qualitatis negatio habet alterare ſecūdū plus & minus: & tunc reſpectu qualitatis habeo eū pro negante: reſpectu ſortis habeo pro cōfitente: ita proportionaliter pœna accedit qualitati & accedit ſorti, licet alibi iſta conſideratio reprobetur. ff. de eo quod cer. loco. l. fi. aut alteratio non eſt reſpectu plus & minus, ſed excluſio totius pœnæ: & tūc habetur in totum pro negāte. arg. d. §. quid tamen. & ibi Barto. & l. prætor. §. docere ff. ui bo. rap. & per Bart. in d. l. cū qui. ubi
10 ipſe ſentit unā cōcluſionem, *quòd
ubicunq; agēs uel accuſans uel inquirēs innititur reſponſioni aduerſarii inquiſiti, ſicut aſſumit eā pro ſe ad probandū, ita debet aſſumere
a cōtra ſe [a] ad ſtatuti beneficium in-
dulgendū. argu. d. l. eſi qui. quod dicit eſſe ſatis rationabile. quę omnia ſubtiliter & pulchrè not. Cetera uide latius per Bar. in ſua diſputatione, per Italiam &c.

ADNOT. a ¶Contra ſe. *Adde tu & uide nouiſ. in d. l. eum qui. & Ro. in conſi. cccluij 'n ij°. colum. Ber.*

AVGV. Tu autē in hac materia adde, quòd iſta maxima eſt & ampla materia: & opus eſſet uidere dicta docto. maximè Bal. & Rapha. Pau. de Ca. poſt Bar. in d. l. cū qui. & per Bal. in l. elect. §. neq; ff. de noxa. per Bal. in l. cū quid. ff. ſi cer. peta. & per Bal. in l. ea quæ. C. de cōdi. inde. per Ro. & Imo. in l. j. §. ſi quis ſimpliciter. ff. de uerb. obli. ubi reprehendunt Ang. ibi. & not. quæ dixit Bal. in l. edita. in penul. col. in repe. Paduana. C. de eden. quòd ad hoc ut per negationē pœna creſcat, opus eſt, ꝙ ſit facta ſuper libello apto, & non inepto: per text. in l. j. C. de his qui potē. Itē requiritur ꝙ ex certa ſcientia negetur, per text. in c. ſi uaſallus. in tit. ſi de feu. fuer. cōtrouer. inter do. & agna. & ibi not. Bald. & eſt de mente Bar. in d. l. cū qui. dum allegat tex. in l. aliud. ff. de uer. ſigni.

11 *Inquiritur contra Titium, quòd occiderit Caium tali loco, tali tempore, & proditoriè: ſi Titius reſpōdeat occidi, ſed non tali loco nec tali tempore uel non proditoriè, an iudex poßit Titium cogere, quòd certū reſpōdeat.*

12 *Reſpondens inquiſitioni, occidi, ſi homicidium appareat, an uideatur reſpondiſſe ſufficienter.*

ANGELVS.

11 *QVID autē ſi cōtra te inqui-
runt, ꝙ occidiſti Titiū tali loco, tali tēpore & proditoriē: tu autē reſpondendo inquiſitioni, dicas ꝙ occidiſti, ſed nō illo tēpore, illo loco, uel non proditoriè: an iudex poteſt te cogere, quòd certum reſpōdeas? dic quòd ſic: quia non uideris omnino ad interrogata reſpondiſſe: ita dicit ſingulariter Bar. per illū text. in l. de ętate. §. quod autē. ff. de interro. act.

*Quid

12 *Quid autẽ ſi reſpõdeas inquiſitio ni, occidi, ſi homiciduim appareat, an uideatur reſpõdiſſe ſufficienter? dicas, quòd nõ.arg.not.per Bar.in l. de ætate.§.nihil.ff.de interrog.act. & firmat Lud.in l.j.§.ſi quis ſimpliciter.de uer.obliga.

A V G V. Tu autem in hac materia adde Mod.in d.l.de ætate.§.qd' autẽ,& uide Ro.in l.j.§.ſi qs ſimpliciter.ff.de uer.obli.qui uidetur trãſire cũ iſta doctrina Bart.licet aliqui ibi contrariũ tenuerint & malè:quia illa ratio ſuper qua Bar.in d.§.quod autem fundauit iſtam concluſionẽ, eſt uera in iure,nec tenentes partem contrariã reſpondent rationi Bart.

SVMMARIVM.

1 *Iudex in licentia per reum ſibi data de procedendo debet facere apponere iſta uerba, uſque ad ſententiam incluſiuè.*

2 *Iudex in criminalibus ubi imponitur pœna relegationis, abinde infra, in quibus de iure poteſt procedi contra abſentem: nõ poteſt procedere ad diffinitiuam lite non conteſtata, niſi ſit data licentia.*

3 *Aſſeſſores cauti ſemper faciunt ſcribi quòd pars dat licentiam explendi proceſſum in abſentia.*

Dicta die.

QVI iudex fecit ſibi dari licẽtiam poſſe procedi uſque ad ſententiam diffinitiuam, incluſiue a dictis inquiſitis com-
1 parentibus &c.* Et ſis cautus tu iudex, quòd in iſta licẽtia per reum data apponere facias, uſq; ad ſentẽ
a tiam[a] incluſiuè: aliàs autẽ ſi diceres, dedit licentiã dicto iudici procedẽdi uſq; ad ſententiã,& non diceres incluſiuè, eſſet dubiũ an poſſet procedere ad ſententiæ prolationẽ nõ citato reo propter dictionẽ uſque, an ponatur excluſiuè: iuxta not.per glo.& alios in l.j.ff.de pigno.actio. & per Bar.in l.patronus.§.Sempronio.ff.de leg.iij.aliàs ſi aliqua licentia conceſſa non fuiſſet iudici per reũ, ipſe iudex nõ poſſet ſine debitis citationibus procedere: quia ſi nõ poteſt in pecuniaria,& cauſa ciuili, ut l.nam ita diuus.ff.de adopt. & l.de unoquoque.ff.de re iudica. ergo multominus poteſt in criminalibus, ubi maius uertitur periculum.Et de iſta licẽtia ponit Barto. in l.is qui reus.ff.de pub.iudi.uerſic. ſed quæro quomodo cũ ſuprà &c. & ibi Imol.qui dicunt quãdo cõparet accuſator, iudices faciunt eũ iurare de calumnia,& ſibi dari licentiã procedẽdi,& ſi nõ dederit, tamẽ ex ſuo officio poteſt cauſam inquiſitionis uel accuſationis proſequi,& finire: ut no.Bar.in l.penul.ff.de pu-
2 bli.iudi.* Sed aduertas, quòd in criminalibus in quibus imponitur pœna relegationis abinde infra, in quibus poteſt etiã de iure procedi contra abſentem, quòd nõ poteſt iudex procedere ad diffinitiuã lite nõ cõteſtata, niſi data fuiſſet dicta licẽtia. uide quod not.Sali.in l.abſentẽ.C. de accuſa.uer.quæro & ſeptimò in criminalibus &c.Si ergo iudices faciunt dictã licentiã in accuſatione, idẽ & fortius faciunt,& facere debent dari in inquiſitione. & tenet talis licentia cõceſſa: quia in ciuilibus partes poſſunt paciſci, ꝙ ualet iudicium ſine citatione, ita quòd nõ ſit neceſſe eos citari: ut l.fi.§.ſi.C.de temp.app.ita dicit Bal.ad literam in l.ut perfectius.C.de anna.excep.ibi, octauò,

octauò, quòd partes &c. ergo idẽ in criminalibus in quibus ad ſimilitudinem ciuilium procedatur: ut l. abſentem. ff. de pœnis.

ADNOT. a ¶ Vſque ad ſententiam. *De hac dictione uide etiam per Oldra. conſi. xlix. Ber.*

AVGV. Tu autẽ in hac materia adde Bal. in l. diem proferre. §. ſi quis litigatorũ. ff. de arbit. ponderantẽ ibi glo. dicentẽ illã glo. ordinariã, quòd tenet proceſſus ſine citatione partis, quãdo partes renunciant citationi: & ideo dicit, quòd in criminalibus uidemus practicari quòd iudices faciũt ſibi dari licentiam procedẽdi ſine citatione, & in abſentia partis: & allegat Spe. in tit. de citatione. §. uiſo. uer. pone, quòd partes. & ideo dixit Bal. in l. ſi quan do. C. de teſti. quòd in criminalibus uidemus practicari, ꝙ iudices faciũt ſibi dari licentiã, quòd poſsit recipere teſtes ſine præſentia partis, & per conſequẽs ſine aliqua alia citatione. adde Bal. not. loquentem in hac materia, in l. ſi accuſatoribus. C. de accu. qui dicit, ꝙ ibi licet in illo tex. dicatur ꝙ accuſatore nõ citato nõ poteſt ferri ſententia abſolutoria: tamen hoc eſt limitãdũ, niſi accuſatores dediſſent licentiã iudici, ſuper hoc, ꝙ ſentẽtia poteſt ferri ſine alia
3 citatione.* Et ideo dicit, quòd cauti aſſeſſores ſemper faciũt ſcribi ꝙ pars dat licentiam explendi proceſſum in abſentia, quæ datæ licentiæ ualẽt: quia hoc reſpicit ad fauorem partis: ut l. idẽ proferre. §. ſi quis litigatorũ. ff. de arbi. & dicit, ꝙ iſtam partẽ tenet Spec. & omnes: & nõ dubito, ꝙ uoluerit allegare Spec. in d. §. uiſo. uer. ſi. ſed pone, quòd partes.

SVMMARIVM.

1 *Monitio, quod cõpareat ſingulis diebus, an ualeat.*

QVI iudex dictos inquiſitos, & quemlibet eorum monuit ſingulis diebus, & horis &c. qui inquiſiti & quilibet eorum promiſerunt ſtare, parere, & pati omnem condemnatio-
nem &c.* Et talis monitio licet ui- 1
deatur grauare partem, tamen ualet propter licentiam pręambulam quã reus dedit iudici: aliàs autem ſi dicta licentia non præceſsiſſet, licet talis monitio de iure ualeret: tamen quia eſt nimis oneroſa & grauans reum, ipſe potuiſſet appellare, & dicere ꝙ imò uult citari ſimpliciter in quolibet actu. ita dicit Imo. in l. qui ante calendas. in fi. ff. de uerbo. ob. & Bar. in extrauag. ad reprimen. in uerbo, per edictum. & per Pe. de anc. in clemen. j. de foro compet. in §. not. quia ſi in ciuili ubi non uertitur tale pręiudicium, propter hoc poteſt appellari, quantomagis ſi reus non acquieſcit dictæ monitioni in criminali debet poſſe appellari à tali monitione, ubi maius uertitur pręiudiciũ? argumen. l. non tantum. cum ſimi. ff. de appellatio.

AVGVST. Tu adde quòd miror quòd iſte doctor dicat, ꝙ Imol.
a in d. l. qui ante calẽdas[a]. dicat quòd poſsit appellari à tali monitione iudicis, quòd ſingulis diebus & horis compareat, niſi præcedat illa licentia, de qua ſuprà in proxima gl. quia nec Pet. de Ancha. nec Bart. in locis ſuprà allegatis per Ang. hoc dicũt: nec Imo. in dict. l. qui ante calendas. ſed Imol. ibi loquitur quando citatio generalis ad totam cauſam eſſet facta:

facta: quia dicit ſi eſt facta ſine cauſa: putà quòd ille citatus nõ ſit de lõgin quo, non tenet, & poterit appellari. Quinimò etiã iſto caſu eſt maximũ dubiũ in iure, an ab illa citatione generali poſsit appellari: quia aliqui tenent ꝙ talis citatio eſt nulla: ut uoluit Ant. de bu. in c. fi. extrà de dila. & ipſe ſentit Imo. in l. ex cõſenſu. §. fi. in xxj. colum. ff. de appel. & Imo. in l. de unoquoq;. §. j. ff. de re iud. & Domini. de ſancto Gemini. in c. ij. de do. in vj. licet Imo. in c. conſuluit. extra de offi. deleg. tenuerit quòd neceſſaria ſit appellatio. Sed de materia uide d. Abb. in c. fi. extrà de dila. & do. Ant. de butr. in c. ad petitionem. extrà de accu. & in c. cum dilecti. extra de do. & contu. Sed quia iſta non eſt materia noſtra aliter nõ examino: ſed remitto te ad ea quæ ultra omnes Moder. ſcripſi multa allegando in d. l. qui ante calendas. in ulti. addi. meis. Quinimo Bal. in l. ſi quãdo. C. de teſti. tenet quòd talis monitio iudicis quòd quis cõpareat ſingulis diebus & horis ualeat: & Bal. in l. item illa. ff. de conſti. pec. Et de iſta cautela facit mentionem Bart. in d. extrauagã. in uerbo, per edictum. & Pet. de anc. in d. clemen. j.

ADNOT. a ¶ L. qui ante calendas. *Adde tu & uide Alex. & Moder. in d. l. qui ante calẽdas. & uide Bar. in extrauagã. ad reprimen. in uerbo, per edictum. & Bart. in conſi. cccxxviij. in iij. uol. ubi quòd talis citatio nõ ualet, ex quo nõ habet debitũ ſpatium temporis, quod requiritur inter dilationẽ & dilationẽ: & ibi uide quæ adducit per plures rationes. adde tamẽ ꝙ Fed. de Se. in cõſi. clxxj. incipiẽ. Caſus talis eſt: quidã fuit citatus. tenet talem citationem ualere. & ibi ꝙ ſi comparet ad unũ actum, non poteſt dici contumax: & quòd ad omnes actus ſequentes eſt citandus, per c. ij. de do. & cõtu. et ibi per eum: & quando citatio generalis ualeat, uide Paul. de ca. in conſi. l. in primo impreſsis. Ber.*

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor quando præſtatur in delictis, & quando non.*

PRO quibus, & quolibet eorum &c. Antonius Thomæ capellæ ſancti Antonij de Bononia fideiuſsit &c. * Hoc uerum
1 quòd præſtatur fideiuſſor, quando eſt tale delictum ex quo non uenit pœna, nec principaliter, nec in defectum, uel in quandam conſequentiam corporis afflictiua imponẽda: iuxta no. per Barto. in l. j. ff. de cuſto. reo. & ſic in caſu noſtro iſte non fideiuſsit pro Caio: quia pro pœna uel ſub pœna corporali non poteſt fideiuberi: quia non eſt dominus mẽbrorum ſuorum: ut eſt bona gloſ. in c. cum homo. xxxiij. quæſtio. v. intantum quòd non ualet fideiuſsio de præſentãdo aliquem ſub pœna corporali: ut not. Barto. in l. quarta. ff. de cuſto. reo.

AVG. Tu autem in hac materia adde quòd iſtæ concluſiones domi. Ange. hic non ſunt ita indiſtinctè ueræ: nam poterit eſſe pœna pecuniaria: & tamen etiã reus non eſt fideiuſſoribus relaxandus: putà in caſibus poſitis per Ang. in l. nullus. C. de exhib. reis. putà ſi reus uoluit à principio incarcerari, & poſtea in fine quãdo ſentẽtia fertur, dicit uelle dare fideiuſſores: nã non debet audiri. & allegat bona iura quæ parũ mihi eſſet iſta hic tranſcribere, dic ut ibi. Item ſecundum Bal. in d. l. nullus. ſi

reus confiteretur crimē, etiam ſi pœna eſſet pecuniaria,nō eſt reus fideiuſſoribus relaxādus. Præterea uide Ang.qui ponit etiam quandoq; reū relaxari fideiuſſoribus,quādo pœna eſſet corporis afflictiua:ibi unde practicam:& tene mēti glo.ſingularem quā magnificat ibi Roma.in l.lege Corn.ff.ad Sillania.quòd ille qui ſemel aufugit de carcere etiam in caſu quo deberet relaxari dando fideiuſſores,amiſit priuilegiū:adeò q̄ ſi iſta ſecūda uice per quā eſt carceratus,licet deberet fideiuſſoribus relaxari,quia pœna erat pecuniaria, nō relaxabitur:qđ no.bene.faciūt not. per Bar.& Bal.in l.iij.C.de epiſ.aud. Intellige tamē prædicta,quòd uerū eſt quòd in cauſa criminali ubi imponitur pœna mortis,nō poteſt intercedere fideiuſſor.Dicas niſi conſuetudo eſſet in contrariū:quia tunc ualet cōſuetudo.gl.eſt ſing.xxiij.q.j. c.cum homo. quā refert & ſequitur Ro.in ſing.ſuis primi anni,ſingula. cxx.quod incip.tu ſcis quòd in cauſa criminali.

2 *Iudex debet eſſe cautus ut in fideiuſſione recipienda,ita latè eā concipiat, ut etiam caſum comprehendat ſi reus appellaret,& per iudicem appellationis eſſet iudicatum.*

3 *Fideiuſſor apud primum iudicem acceptus quandò teneatur, & quandò non lata ſententia per iudicem appellationis.*

ANGELVS.

2 *E T ſis bene cautus tu iudex, ut dictam fideiuſsionem capias latè,ut comprehendat etiam quòd in caſu qui reus appellaret,& per iudicē appellationis fuerit indicatum,q̄ etiā fideiuſſor teneatur:& ſic dicas quòd Titius promiſit ſtare parere pati & ſoluere omnem condemnationē de eo: & ex dicto proceſſu in omnem cauſam quotieſcunq;, qualitercūq;, & quandocunq;, & per quencunq; fuerit iudicatum.argu.l.cum poſtea. & ibi glo.in ſimili.ff.de arbi.uel dicat,ſi per dictum iudicem fuerit iudicatum,uel per alium qui loco ſui ſucceſſerit,uel etiam per iudicē appellationis: aliàs autem niſi iſta uerba in dicta fideiuſsione apponātur,ſtatim cum appellatū fuiſſet,fideiuſſor eſſet liberatus:ut l.cum apud. & ibi per Bar.ff.de iudi.

A V G. Tu aūt in hac materia adde Moder.latè ponētes iſtā difficultatem in d.l.cum apud.ff.iudic.ſol.& uide glo.in l.ij.ff.de quęſtio in quadam notabili ſolutione, uidētur ampliare d.l.cū apud.ut illa lex habeat locum, etiam quando nomen iudicis proprium non fuiſſet in ſatiſdatione expreſſum:& ſequuntur Cyn. & Iaco.de rauen.ibi allegantes l.iij. in princ.ff.iudica.ſol.& idem uoluit Barto.in d.l.ij.Et plenius Bart.in d. l.cum apud.& ibi Ange.& Bald.in l. reos.§.cautionem.in prin.C.de appel.licet Marti.ſilli.contrariū tenuerit,& non bene:ut dixit Iaco.butr.in d.l.ij.qui tandem per ſuam diſputationem conatur opi.concordare: & cum eo tranſit Salic.in d.l.ij.licet in effectu eorum uerba non uideantur diſcrepare à uerbis Bart.in d.l.cum apud.Adde tamen quod notāter dixit Bar.in l.Iulianus.ff.qui ſatiſdare cogantur.in vj.colū. qui dicit quòd etiam ſi iuramentum interueniſſet, procedit diſpoſitio d.l.cum apud.allegat gl.no.iij.q.iiij.c.quod bene.&
3 ibi in effectu ipſe cōcludit*,q̄ ſi iudex

dex appellationis ſimpliciter firmat primã ſententiam, cum tunc ex prima ſententia detur actio: tunc fideiuſſores tenẽtur etiam in cauſa appellationis: ſecus ſi iudex aliquid b adderet, uel detraheret ſententiæ: quia tunc ageret ex ſecũda ſentẽtia, tũc fideiuſſores dati in prima nõ tenẽtur in iſta ſecũda: & dicit hoc utiliſsimũ eſſe ſcire propter cauſas criminales, quando reus appellat an fideiuſſores dati teneãtur etiam in cauſa appellationis.

4 *Iudex tenetur fiſco etiam ſi principalis non eſt ſoluẽdo: ideo bene debet aduertere in recipienda fideiuſsione cuius diuerſimodè conceptæ diuerſi ſunt effectus.*

5 *In fideiuſsione an ſufficiat quòd dicatur, pro quo fideiuſsit & c. abſque hoc quod dicatur, & renunciauit & c.*

6 *Fideiuſſor deſiſtendo quandocunque curiæ placuerit, an teneatur ſiſtere reum etiam lata ſententia.*

ANGELVS.

4 *DEBES etiam animaduertere qualiter iſtã fideiuſsionẽ tu accipis: & etiam ſi principalis nõ eſſet ſoluendo, tu iudex teneris fiſco in ſyndicatu: quoniam ſi acciperes de iudicio ſiſti, clarum eſt quòd expiraret adueniente ſententia, quæ apprehẽderet reum: ut l. Græcè. §. poſt litem. ff. de fideiuſ. Idem ſi eſſet fideiuſſor b a de repræſentando [a], qm̃ ſtatim lata ſententia quæ reum apprehendat liberatus eſt: ut no. Bar. in l. ſi quis reũ. ff. de cuſto. reo. Idẽ ſi eſſet fideiuſſor qui promiſit ſtare, parere, & obedire mãdatis curiæ, & dicti iudicis, quia talis fideiuſſor liberatur per ſententiã: ut not. Bal. in add. Spec. in tit. de reo. in prin. uerſi. ſed quid ſi facit &c. facit quod not. Dyn. in l. continuus. §. cùm quis. ff. de uerb. oblig. debet ergo addi, promiſit ſtare, parere mandatis dicti iudicis, & ſoluere, & pati omnem condemnationem [b] & pœnã quã de eo dictus iudex, uel alius uel etiam iudex appellationis ꝓ dicto maleficio faceret, ꝓ quo &c. Seius 5 fideiuſsit &c. * Et bene nota, quòd ſatis eſt, ꝙ dicatur pro quo Seius fideiuſsit &c. nam eoipſo, quòd dicit fideiuſsit, licèt non dicatur, & renũciauit &c. ſe obligauit, nec etiam alias clauſulas apponat: & licèt eſſet pœna furti: tamen fideiuſſor tenetur ut dicit gloſſ. in l. inter ſtipulantem. in princ. & in l. cùm filius. in princ. ff. de uerb. obli. & Bart. in l. ſi quis pro eo. ff. de fideiuſſo. in princip.

ADNOT. a ¶ De repræſentãdo. *Adde tu an promittens reum præſentare intra octo dies dicatur in mora lapſis octo diebus, ſi non eſt ſibi præceptum per curiam, & an tempus octo dierum dicatur appoſitum gratia faciendæ obligationis, an gratia differendæ præſentationis, uide Paul. de caſt. in conſil. cxlviij. in primo impreſſ. an autem liberetur fideiuſſor repræſentando antequam ſit requiſitus, uide Roma. in conſi. cxxxvij. & an promittẽs repræſentare toties quoties & c. quãdo teneatur, per do. Alex. de Imo. in conſi. cxlvj. col. j. in ij. uolumine. Ber.*

¶ Omnẽ cõdemnationẽ. *Adde tu & uide Bal. in cõſi. cclxxxv. in iiij. uol.* B.

AVG. Tu autem in hac materia adde primò quæ dixit Catal. in tract. ſyndic. q. ccxlj. quòd iudex maleficiorum qui recipit fideiuſſores minus idoneos, ipſe de ſuo poſtea tenetur, per l. quoties. ff. qui ſatiſda. cogan. Et adde ea quæ dixit Angel. in l. ij. §. in fideiuſſorem. qui ſatiſda. cog. qui dicit, ꝙ

cit ꝙ ille text.in d.l.Græcè.§.poſt li-
tem.eſt ſingularis, & non eſt alibi in
iure:qui etiam dicit ꝙ ſi actor differt
proſequi litẽ tanto tempore,quanto
poteſt durare inſtantia: & ſic ſit per-
empta inſtantia, ꝙ liberatur fideiuſ-
ſor iſte de repræſentan.niſi obligaue
rit ſe in ſcriptis, & pro republica:per
l.pe.C.de fideiuſ.& ibi uides quid in
cauſa appellatiõis,& quid ſi fideiuſ-
6 ſor eſt tẽporalis. * Item adde quòd
Bar.in d.l.ſi quis reum.imò expreſsè
uult,quòd fideiuſſor aliquẽ quando-
cunque curiæ placuerit, etiam tene-
tur ſiſtere reum poſt latam ſententiã:
licet Bald.in l.eum pro quo. ff.de in
ius uocan.nõ auſus ſit decidere: ſed
remittit ſe ad no.per Dyn.in d.l.con
tinuus. §.cùm quis.ff.de uerb.oblig.
Adde tamen quod Bald.in l.qui cri-
men.C.qui accuſ.in iij.col.ubi latiſ-
ſimè diſputat, & ponit materiam iſtã
de fideiuſſore qui promiſit de repræ
ſentando aliquem: tamen in indiui-
duo iſtius quæſtionis faciẽs mentio-
nem de doctrina Barto.in d.l.ſi quis
reum. dicit quòd Bar.ibi peſsimè eſt
locutus,& quòd Dyn.uidetur tenere
contrarium in d.l.continuus. dicens
quòd ſua opinio eſt uerior quàm ſit
illa Bart. quòd uerba generalia de-
bent reſtringi ad id quod iuſtum eſt,
& non ad id quod iniuſtum eſt. l.ſi
cui.ff.de ſeruitu. Adde,Angel.tamen
in d.l.ſi quis reum. uidetur ſequi ſen
tentiam Bar.Adde quòd Roma.in l.
ſi finita.in prin.ff.de damno infec.fa
cit mentionem de hac altercatione
inter Bart. &Bal.& ibi nihil decidit:
& ibi uide Rom.& Moder.& ea quæ
latiſsimè ſcripſi poſt ipſos in addi-
tio.meis,an fideiuſſor de repræſen-
tando aliquem toties quoties curiæ
placuerit, an repreſentando bis ſit
liberatus:& faciunt no.per Roma.in
conſil.ſuo xiiij. ubi concludit, quòd
bis præſentando quis eſt liberatus:
& iſta eſt materia profunda, & latiſ-
ſimè ſcripſi in dicta l.ſi finita.

7 *Malefactor unus an poſſit pro alio fi-
deiubere.*

ANGELVS.

7 * QVAERO an unus ex male-
factoribus poſsit fideiubere ꝓ alio.
Barto.in l. Romanus.in fi.ff.de tuto.
& cura.da.ab his.uidetur uelle quòd
ſic: ſed ibi uidetur loqui in crimina-
libus leuibus: tamẽ idem eſt in alijs,
quia eadem eſt ratio,dummodo, ut
ſuprà dixi, ſit tale delictum, quòd ſit
fideiuſſoribus relaxandus:unde ſi iu-
dex unũ ex reis ꝓ alio reo fideiuſſo-
rẽ acceperit,non tenet̃ in ſyndicatu.
AVG. Tu autem in hac materia
adde,ꝙ Ange.in l.reos.in prin.ff.de
duob.reis.uidetur in terminis hoc
uelle ibi.Sed aduerte,quia intelligo
iſta cum grano ſalis,ſcilicet,ꝙ unus
malefactor poteſt pro alio fideiube-
re:hoc uerum,ſi non eſt ſuſpectus.Et
ad hoc allego bonam gloſſ. in auth.
de exhi.reis.col.v.§.ſuſcepto.in uerſi.
fideiuſsione. quòd tene menti, quia
fruſtra totum eſſet, ſi intelligeretur
de eo qui nihil poſsideret.

8 *Fideiuſſor an teneatur ad illud quar-
tum plus, in quo incurrit reus ex for-
ma ſtatuti, ſi non ſoluerit originaliter
condẽnationẽ intra decẽ dies, & quo-
modo debeat eſſe cautus iudex in reci-
piendo fideiuſsionẽ dicendo, fideiuſſit,
non tantùm pro pœna delicti, ſed pœ-
na dicti proceſſus.*

ANGELVS.

8 * QVAERO an fideiuſſor te-
neatur ad illud quartum plus, in quo
incurrit

incurrit reus ex forma ſtatuti, ſi non ſoluerit originaliter condemnationem intra x. dies. dic ꝙ non: quia illud quartum plus, uel etiā ſi in plus cōdemnaretur per ſuam negationē habitam poſt fideiuſsionem: dic ꝙ non: quia talis pœna quarti pluris ſiue augmēti, nō eſt pœna delicti, ſed eſt pœna notationis ſeu cōtumaciæ, ad quam non interceſsit fideiuſſor. l. fi. ff. de fideiuſſo. & l. j. & ibi Bar. ff. de in lit. iuran. Sis ergo cautus tu iudex ſi uis, ꝙ ad hoc etiam fideiuſſor teneatur, ꝙ dicas, ꝙ fideiuſsit non tantùm pro pœna delicti, ſed pro pœna dicti proceſſus, ut ſuprà dixi: ſed pœna negantis, uel contumacis eſt pœna ꝓceſſus, ergo fideiuſſor tenebit: ita dicit Bar. in d. l. j. in fi. uel dicas, ꝙ promiſit ſoluere iudicatum: ut l. iudicatum. ff. iudi. ſol. ita elegāter dicit Bar. in l. ſanctio legum. ff. de pœn. Si autem alio modo quàm per negationem pœna augeatur, an fideiuſſor teneatur? uidetur ꝙ ſic: ut l. ij. in princ. ff. quo. leg. dic tamen, ut ibi per Ang. & omnino uide Barto. in l. fideiuſſor magiſtratus. ff. de fideiuſſo.

AVG. Tu autem in hac materia adde & dic, ꝙ contra iſtam deciſionē Bar. expreſsè uidetur deciſio Ioā. And. in addi. Specu. in tit. de fideiuſ. §. j. in additio. quæ incip. extant etiā quæſtiones. Guid. de Suza. qui dicit, ꝙ ſi reus principalis condēnatus eſt in duplū ex eo, quia nō ſoluit ſimplū tempore debito, fideiuſſor ſoluit ſimplum & duplū, ꝙ fideiuſſor poterit repetere illud duplū à reo: per tex. in l. ſi mādato meo. §. fideiuſſor. ff. mā. niſi ſaluando Bar. dicamus limitādo, quia doctrina Io. And. militabit quando talis fideiuſſor datus eſt poſtquā pœna illa accreſcit, & non ante augmentum pœnæ. Quòd ſi ante augmentum, militabit doctrina Bar. in dicta l. j. ita uidetur ſentire Bald. in dicta l. j. licet non alleget Ioan. And. in loco ſuprà allegato. Ad prædicta etiam uide doctrinam auream Bart. quam poſuit in l. ij. ff. de public. iudi. per quam poteris limitare prædicta, quando pœna creſcit in quarto pluri, an ſit pœna delicti, an contumaciæ: dic ut ibi. Et adde quæ dicentur j. in gloſſ. quæ incip. quas ſi non ſoluerit intra decem dies, ſoluat cum quarto pluri. in j. addi. mea. & Alb. de Roſa. in j. parte ſtatuto. quæſt. cxliiij. ibi determinat, ꝙ fideiuſſor non tenetur ad iſtas pœnas contumaciæ.

9 *Fideiuſſoribus relaxandus, ſi idoneum fideiuſſorem offerat, iudex autem reū detineat in carcere, poterit agere contra iudicem actione iniuriarum.*

ANGELVS.

9 *ET not. quòd ſi aliquis eſſet fideiuſſoribus relaxandus, & iudex ipſum retineret aut carceraretur, ꝙ cōtra iudicem cui fideiuſſorem idoneum reus offerret, poteſt reus agere act. iniuriarum: ut not. Bartol. in l. ſi uerò pro condemnato. §. j. ff. qui ſatiſ. cog.

AVGVST. Adde, quòd in terminis idem uoluit Angel. in dicto §. primo. & ibi Moder. ſequuntur opi. Barto. ubi Angel. multùm exclamat contra officiales detinentes inuentos cum armis, quia debent relaxari dando fideiuſſores. Et idem dixit Bal. in l. ſed & ſi is. ff. de in ius uocā. & hoc tene menti.

10 *Fœmina quæ non poteſt fideiuſſionem præſtare, quomodo per cautionem iuratoriam ſatisfacit.*

ANGELVS.

10 * Et aduertas, quòd prædicta procedunt in maſculo qui tenetur dare fideiuſſorē: aliàs detinebitur, ut infrà in fi. dicam. In fœmina autem delinquente ſi poteſt præſtare fideiuſſorē, eum præſtabit, in caſu quo ſit fideiuſſoribus relaxanda: ſi autem præſtare non poterit, ſtabit ſuæ iuratoriæ cautioni: ut in auth. ut nulli iud. §. neceſſarium. facit auth. cui relictum. C. de indi. uid. tol. & in authē. ſed hodie. C. de offi. diuer. iud. quod no. tu iudex ad tui defenſionem, ſi non coëgiſti mulierem ad præſtandum fideiuſſ. & eam relaxaſti ſuæ iuratoriæ cautioni tantùm ſtando.

AVG. Tu autem in hac materia adde quòd Bald. in l. ſatis. §. j. ff. de in ius uocan. dicit, ꝙ licèt inuenti cum armis debeāt poni in carcere, niſi ſatiſdent, & dent fideiuſſorē: quia dando fideiuſſorem nō debent incarcerari: hoc uerum in maſculo, in fœmina autē non: quia fœmina ſi non poteſt præſtare fideiuſſorē iurando, ſtabitur ſuæ iuratoriæ cautioni de ſe ꝑſentando. tex. allegat quem dicit notabilem in auth. ſed nouo iure. C. de cura. quæ lex eſt extracta ex authē. ut nulli iudic. ſuprà allega. Adde tamen limitando prædicta: quia d. auth. ſed nouo iure habet locum ſolum in fœminis honeſtę uitę, quæ non poſſunt incarcerari, ſed iuratoria cautiōe relaxari. ita dicit Pet. & ſequitur Cy. in l. quoniam. C. de cuſto. reo. & Bar. in dicto §. neceſſarium. faciunt no. per Sali. in dicta l. quoniam.

11 *Fideiuſſorē præſt. ās, in q̃bus caſibus pœnalib⁹ ueniat relaxād⁹, & in q̃b⁹ nō.*

ANGELVS.

11 * Scis etiam, quòd fideiuſſoribus quis eſt relaxandus, quando ſimpliciter eſt pœna pecuniaria, aut ex forma iuris, uel ſtatutorū: ut l. j. ff. de cuſto. reo. & ibi Bar. Si uerò eſſet pœna corporalis, uel corporis afflictiua, tūc reus non eſt fideiuſſoribus relaxandus, ſed ſeruādus eſt in carcere: aliàs poſſet recedere tempore ſententiæ: & ſic pœna eſſet eluſoria contra l. ſi prætor. ff. de iud. Item non eſt relaxādus ſi pœna licèt ſit pecuniaria, tamē eſt in ſubſidiū corporalis: ut quia ſtatutum dicit condemnetur in cētum libris, quas ſi non ſoluerit intra menſem, amputetur ei manus: ut no. Bar. ff. de cuſto. reo. l. j. uel ſi ſtatutum dicat alternatiuè, utputa, ꝙ amputetur manus, uel ſoluat lib. centum Bono. uel fortius ſi eſſet copulatiuè, ut condemnetur in amputatione manus & in lib. centum: ita dicit Dyn. & Bart. in l. ij. & ibi Imol. ff. de pub. iu. de quo latius dixi ſuprà in gl. ſuper uerbo, fama publica. in uerſi. decimò quæro &c. & ſequen. dic ut ibi: ubi etiam uideas quādo uult, uel quando pōt facere depoſitū, & in qua forma, recurras omnino ad ea quę ibi plenè dixi.

AVG. Tu autem in hac materia adde hîc no. per Bal. & Ang. in l. ij. C. de exhi. re. qui in hac materia ponūt multas fallentias & limitationes, & maximè quādo pœna eſt arbitraria, an quis fideiuſſoribus ſit relaxādus: & ibi dicit cōſuetudinem inſpici debere: per l. quid ergo. §. pœna grauior. ff. de his qui nota. infa. quia ſi conſuetum eſt, illam pœnam fore corporalem, non eſt fideiuſſoribus relaxandus, aliàs ſic: aliqui uerò caſus etiam ibi ponuntur per Angel. ubi prædicta poteris limitare, dic ut ibi: & ſatis dictum eſt ſuprà in hac ea

dem

dem gl.in prin.

11 *Fideiuſſor eſt qui patitur ſe nominari in actis pro fideiuſſore, pro maleficio alieno: & non contradicit incontinenti, licet non dicat expreſſè, ita promitto & fideiubeo &c.*

ANGELVS.

12 *CAVEAT tamen iſte Ant.qui
hîc fuit fideiuſſor uel alius quilibet:
quia quoties pro maleficio alieno,
iſte talis fideiuſſor patitur ſe nomi-
nari in actis pro fideiuſſore dicti in-
quiſiti, & ipſe incontinenti non cō-
tradicit, ſtatim tenetur, licet expreſſè
non dicat, & ita promitto & fideiu-
beo pro dicto inquiſito. iſte eſt ca-
a ſus, & ibi Bar.in l.cū oſtendimus[a].§.
fi.ff.de fideiuſ.tut.quod not.quando
aliquis inquiſitus te præſente nomi-
nat te pro fideiuſſore, ſi nō uis obli-
gari, non permittas te ſcribi apud a-
cta, imò ſtatim contradicas, aliàs au-
tem tacens obligaris.

ADNOT. a ¶In l.cum oſtendimus. *Adde & uide Ro.in cōſil.cccxj. & ibi de uendente rem, qui dixit ꝙ erat obligata eccleſiæ pro annua penſione, ꝙ ſi emptor tacet, quia obligetur eccleſiæ, poteſt cogi ad ſolutionem. Ber.*

AVG. Adde tamen tu quòd multi doctores uoluerunt, quòd ideo in d.l.cum oſtendimus.§.fi.ibi inducatur ſtipulatio per patientiam cū ſcriptura, quia concurrebat fauor pupilli: & hoc uoluerunt ibi Bar.& Bal.in d.§.fina.Barto. in l.j.in princip.ff.de uerborum obliga.dixit ibi quòd nedum hoc erit in pupillo, ſed etiam erit generaliter in omnibus: ut per ſcripturam inducatur illa ſtipulatio quæ parit fideiuſsionem illam: ſed quia iſta eſt maxima materia, addatus quòd opus eſſet uidere dicta Dy. Bartol. & Bald. in d.l.cùm oſtendimus.§.finali.& Cy.in l.inuitus.C.de procuratoribus.& dominus Anto.& Abb.in c.nonne. extrà de præſumptioni.& domi.Benedic.de plumbi. & Pau.de caſtro, & Rapha.& Imo.in l.ſciendum.ff.de uerborum obliga. & Bar.in l.fin.ff.de præto.ſtipu.in penul.colum. Bald.in l.tale pactum.§. qui prouocauit.in vij.col.ff.de pact. & Bart.in l.j.§.j.ff.à qui.app.non lic. & Barto.in l.cum quis incendiis. in prin.ff.de lega.iij.Bal.in c.j.§.fin.de inue.inter domi.& uaſal.conte.per gl.in l.ſi fideiuſſor.in prin.ff.qui ſatiſda.cog.Bal.in l.ſtatutis. in fi.C.de ſent.ex breuic.reci.& Bal.in d.l.ſi fideiuſſor.in fi.Bal.in l.ſiue apud acta. C.de tranſac.in j.colū.Bal.in l.filius. §.inuitus.ff.de procu.Bal.in l.ij.§.uoluntatem.ff.ſol.matrimo.Roma.in l. dot.in xxv.col.ff.ſol.mat.& ibi Imo. dicit & Ioan.an.in regu.qui tacet.de de reg.iur.& alia reg.is qui tacet.eo. tit.& do.Card.not. loquitur in cle.j. extrà de procurat. & Bal.in l.j.C.de decu.lib.xj. ego latiſsimè ſcripſi ueritatem iſtius concluſionis poſt Roma.& Moder.in d.l.j.ff.de uerb.obl. dic ut ibi dixi.

13 *Conſuetudo eſt per Italiam, quòd iudices quando accipiunt fideiuſſores, ꝙ accipiant approbatores fideiuſſorum, quæ eſt bona cautela.*

14 *Præſens licèt ſit tacens neque humeris aut capite annuat, ſi patitur nomen ſuum ſcribi in actis, quod ipſe approbet dictos fideiuſſores pro idoneis, ſtatim tenebitur.*

ANGELVS.

13 * Not.etiam quòd conſuetudo eſt
per Italiam, ꝙ ſemper iudex quan-
do accipit aliquem fideiuſſorem, ꝙ

 etiam

etiam uult unum approbatorem qui approbet dictos fideiuſſores eſſe idoneos: nam eſt bona cautela pro iudice: aliàs autem ſi fideiuſſores [a] idoneos nõ acceperit, ipſe iudex in ſyndicatu tenetur poſtea ad intereſſe reipublicæ. arg. l. j. §. ſciendum. ff. de magi. conue. & inſtit. de ſatiſd. tu. §. ſciendum eſt autem. quia ſi ibi iudex tenetur pupillo, quando nõ accepit fideiuſſores uel minus idoneos à tutoribus: ergo eodem modo tenetur iudex reipublicæ quando minus idoneos fideiuſſores accepit, cum reſpublica & pupillus æquiparẽtur: ut nõ. gl. & docto. in l. imperatores. ff. de re iudic. Et ideo cùm de more iudicum ſit uelle approbatores fideiuſſorum
14 quos recipiunt, * caueat etiam aliquis ne patiatur ſe præſente, licet etiam fuerit tacens ſcribi nomen ſuũ in actis, quòd ipſe approbet prædictos fideiuſſores pro idoneis: quia ſtatim quamuis non loquatur, nec humeris uel capite annuerit, tenebitur: ut in d. l. cum oſtendimus. §. fi.

ADNOT. a ¶ Fideiuſſores. *Adde tu an in ſententia approbationis fideiuſſorum ſint citandi illi quorum intereſt. & uide* Roma. *in conſi. lxxij.* Bern.

AVGVST. Inquantum do. Ange. hic tangit materiam d. l. cùm oſtẽdimus, addatis hic ea quæ dicta ſunt ſuprà in proxi. præce. q. ubi apparebit, an ſit uera uel falſa illa cõcluſio quam affirmat hic do. Ange. & adde in hac materia Moder. in l. j. §. ſciendum. ff. de magi. conue. ubi tractant materiam horum approbatorum fideiuſſorum.

15 *Inquiſito abſoluto, ſi poſtea fiat ſtatutum quòd reuideãtur proceſſus, qua reuiſione facta qui fuerat abſolutus eſt condemnatus, an fideiuſſor qui primò interceſſit teneatur.*

ANGELVS.

15 * ET menti habeas, quòd ſi aliquis ex iſtis inquiſitis eſſet abſolutus, poſtea inde ad annum fieret ſtatutum, quòd non obſtante quacunque abſolutoria poſſint reuideri ꝓceſſus præteriti, & uiſo proceſſu iſtorum fuerint condemnati, an iſte Antonius fideiuſſor teneatur. dic quòd nõ: & ita dicit Bar. quòd fuit aliàs de facto obſeruatum per illum tex. in l. fin. ff. de pactis. quia ius liberationis quæſitum dicto fideiuſſori propter abſolutoriam non potuit poſtea tolli per dictum ſtatutum, quòd not [a].

ADNOT. a ¶ Quod not. *Adde tu & uide* Barb. *in conſi. v. & ibi quando credatur alicui ſine cautione.* Bernardinus.

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde, quòd ad corroborationem doctrinæ Barto. poſitæ in d. l. fi. faciunt not. per Bald. in l. pacta nouiſſima. in antepenul. col. C. de pactis. & d. Bal. in l. fi. in prin. C. ad Macedenonia. Sed Raph. Fulg. in d. l. fi. ff. de pactis. non approbat rationem Barto. ibi, ſed fundat ſe ad defenſionem iſtius quæſtionis per aliam rationem quàm per illã Bar. dic ut ibi.

16 *Inquiſitus uel accuſatus ſi non poteſt fideiuſſores præſtare, quid erit faciendum.*

ANGELVS.

16 * QVAERO, quid ſi inquiſitus uel accuſatus de aliquo crimine nullos poſſit præſtare fideiuſſores. dic quòd in carcere detinetur: ut eſt tex. & ibi per Bart. & docto. in l. reos. §. ſuper his. C. de appella. & in l. ij. in prin. ff. de cuſto. reo.

AVG

AVGVST. Tu adde quòd iſta eſt uera concluſio:& ita etiam determinat Ang.in l.ij.C.de exhiben.reis. & ibi uide Bal. notabiliter loquentē: non extendo eorum dicta ne ſim nimis longus.

*17 Fideiuſſor ſi pendente lite moriatur, an obligatio fideiuſſoria tranſeat ad hæredem ſuum.*

ANGELVS.

17 * QVID autem ſi iſte Antonius fideiuſſor pendente lite moriatur, an obligatio ſua fideiuſſoria trāſeat ad hæredem ſuum?gl.eſt ſingu. inſtitu.de fideiuſ.§. fideiuſſor non tantū. quæ dicit quòd non:quod intelligūt ibi docto. uerum, quando fideiuſsit pro tali maleficio: ſecus ſi certā pœnam: puta centum promiſiſſet, licet dicat pro tali maleficio, quoniā pœnalis ſtipulatio qualificata tranſit cō tra hæredem & hæreditatem iacentem:ut l. ad diem. & ibi Bar.Ange.& dominus meus Ioan.ff. de uerb. oblig.quod nota.

AVGVST. Tu adde quæ latè dixi poſt Moder.in d.l.ad diem.ff.de uerborum obligat.dic utibi.

*18 Fideiuſſor ad quid teneatur,ſi inquiſitus ſit relaxatus & poſtea aufugiat.*

ANGELVS.

18 * AD quid autem teneatur iſte fideiuſſor, ſi dicti inquiſiti ſunt relaxati,poſtea aufugiant:uide Pe.& Cy. in l.ad commentarienſem.C. de cuſto. reo. Sed omnino uide ibi latius per Sali.

ADNOT.a ¶Aufugiant.*Adde tu & uide Raph.conſil.xxxij.& quid ſi unus ex duobus iudicibus perſuadeat ꝙ fugiat,uide Cæp.in conſil.xxv.*

AVGVST.Tu adde & uide notabilia uerba Ang. in l. nullus. C. de exhib.reis. qui notabiliter loquitur: aliquid ibi per eum.

SVMMARIVM.

1 *Carceratur inquiſitus de crimine capitali.*

2 *Carcerandus eſt reus ubicunque uenit imponenda pœna corporis afflictiua.*

3 *Carcerandus eſt reus ubi indicia ſunt ſufficientia ad torturam.*

4 *Carcerandus eſt reus in omni cauſa criminali,quando fideiuſſores præſtare non poteſt,fallit in fœmina.*

QVI iudex dictū Caiū detineri & carcerari iuſsit &c, Super iſta gl. bene caderet materia carcerationis: uerum quia dixi aliquid ſuper gl.in uerbo,fama publica præcedente &c.uerſic.poſtquam uerò reus ſe præſentauerit &c.hic omit
1 tam,dic ut ibi. * carceratur ergo iſte homicida & meritò:quia eſt inquiſitus de crimine capitali: ut l. ſi quis
2 poſt. ff. de teſta. * Secundò quis eſt carcerandus ubicunque ueniret ex delicto intentato imponenda pœna corporis afflictiua.l. ictus fuſtium. ff.
3 de his qui notan.infa.* Tertiò ſi contra accuſatum uel inquiſitum ſunt indicia ſufficientia ad torturam,quia tunc carcerandus eſt,ut torqueri poſ ſit:iuxta no per Bar.in l.ſi.ff.de quæſtio.& Cy. & docto.in l.ſi.C. de quæſtio.& Bal.& Io.de Imo.in l.ſi.de hære.inſti. qua tortura habita ſi reperiatur culpabilis,poſsit puniri, aliàs ſi innocens relaxari:ut l.ij.C.de exhi.reis, ibi,dum dicit, donec reperiatur cognitio.& ibi Iaco. de Butr. & Salice.
4 * Quartò ſemper reus eſt detinēdus in omni cauſa criminali:quando nō poteſt præſtare fideiuſſores:ut l.j.C., de cuſto.reo. & quod ibi Bart. Fallit hoc in muliere , ut d.l.ij.C. de cuſto.

reo.& auč.ibi poſita:& not.Inn.extrà de ſenten.excom.c.ut famæ. ita dicit Bal.& Io.de Imo.in d.l.ſi quis poſt.ff. de teſta.uide tex.gl.& Sal.in l.nullus. c.de exhib.& intro.re.Et an carcer di a catur ad cuſtodiam [a] uel ad pœnam: uide Sali.in d.l.nullus. uide tu tex.in d.l.aut damnum.§.ſolent.ff.de pœn.

ADNOT. a ¶ Ad cuſtodiam. *Vide Fulg.in conſ.xliij.& Raph. Cu.in conſ.cv.& ibi quòd carcer eſt inuentus ad cuſtodiam:& quòd eſt locus ſanctus nõ profanus,& illum frangens debet capite puniri. & adde Ange. in conſil.ccxiij. ubi quòd per carcerationem dicitur corpus affligi.Bern.*

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde,quòd iſta omnia originaliter fuerunt dicta primò à Bald. in l. iij.C.de epiſco.audien.in fi. qui ponit materiam quando quis poteſt in carcere detineri.& allegat d.Inn.ubi ſuprà. Intellige tamen prædicta ſecundum quod intelligit Bart.in l.j.ff. de cuſto.reo.

5 *Iudex imponit militi quòd faciat detineri & carcerari ipſum reum periculo militis:& eodem modo miles facit cuſtodi carcerum, uel iudex recta uia tradit ſaluandum cuſtodibus.*

6 *Carceratus ſine cauſa aut carceratione exiſtente nulla, ſi carceratus aufugiat,cuſtodes non tenentur:& ſi carceratus ueniret abſoluendus, cuſtodes non ſunt in culpa, ſi non tenent illum ſub tanta cuſtodia.*

ANGELVS.

5 *ADVERTAS tamẽ quòd iudex imponit militi ſocio, ut dictum Caium detineri & carcerari iubeat uel faciat pro ære & perſona ſub periculo ipſius militis:& eodem modo poſtea facit miles cuſtodibus carcerum,uel recta uia iudex recommendat,& tradit ſaluandum,& cuſtodiẽdum dictum Caium pro ære & perſona dictis cuſtodibus ſub omni periculo [a] dictorum cuſtodum:& non mireris quòd iſta detentio incumbat ipſis cuſtodibus de iure & ex ſtatutis: quia hoc probatur de iure per totũ tit.& maximè in l pe.ff.de cuſto.reo. Et ſecundò quoniam cum probatur iudex uel alius officialis etiam quilibet ſibi ſubdito,qui tamen ſit habilis ad hoc:& in loco condecenti poteſt hoc committere, ut malefactorẽ cuſtodiat, detineat, ſaluet, & ſibi reſtituat: ut eſt text.in auč.ſi quis ei.C.ad leg.Iul.de adul.ubi Bal.&Sal.dicunt. Not.caſum,quando miles ex mandato poteſtatis capit aliquem bannitũ uel malefactorem in aliquo caſtro, poteſt dictũ malefactorẽ tradere officialibus,in loco tenendũ, & ſaluando, donec poſtea cum pluri familia pro eo ad ciuitatem cõducendo uenerit:& ibi officiales eorũ periculo& caſu, debent dictum malefactorẽ ad mandatũ officialis ſuperioris detinere & ſaluare,per illum tex.quod not.

ADNOT.a ¶Sub omni periculo.*Adde tu ut per Io.de Ana.in conſi. liij.& quòd pulchrè Fran.de Aret.in cõſil. xxxviij. & adde quòd ſi carceratus iniuſte fugiat,cuſtos non tenetur:imò de facto licet reſiſtere.ita conſuluit Alex.in conſil.cxliij. in ij. uol. nec talis aufugiens habetur pro confeſſo.Bern.*

6 AVGVST. * adde tamen quòd ſi iſte aufugeret qui eſt incarceratus, & ſine cauſa ſit incarceratus,non tenẽtur iſti.Bar.in l.ius eius.C.de ꝓba. Et ideo rectè dixit Ang.in l.quæ ſub conditione. §. fi. ff. de condi. inſtit. quòd ſi etiam carceratio eſſet nulla,fun

la, funditus non tenentur iſti cuſtodes: quinimo ſi carceratus ueniret abſoluendus, non ſunt in culpa iſti cuſtodes, ſi non tenent ipſi carceratum ſub tanta cuſtodia. Dic tamen de materia, ut per Bar. & doct. in l. ſi pecuniam. §. pe. ff. de condi. ob cauſ.

7 *Carceratus ſi ſe uulnerat, uel interimit, an iudex teneatur.*

ANGELVS.

7 * QVAERO aliquis carceratus ſe uulnerat uel interimit, uel laqueo ſe ſuſpendit, ut aliquando cōtingit, an iudex teneatur: dic quòd non: ut eſt tex. & ibi Floria. in l. quemadmodum. §. magiſtratus. ff. ad legē Aquil. quod tamen intellige niſi carceris ſit cuſtos, quia tunc an cuſtos teneatur eo ipſo, quòd aliquis reperitur mortuus in carceribus, & ignoratur quomodo mortuus ſit: no. gl. in l. cum ita legatur. §. ſpecies. ff. de leg. ij. & dixi s. in gl. in uerbo, fama publica &c. in materia carcerationis.

AVG. Adde quæ ibi dicta ſunt.

8 *Damnatus ad perpetuum carcerem, an intelligatur damnatus de publico iudicio.*

ANGELVS.

8 * ALIQVIS damnatus eſt ad
a perpetuum carcerem [a], an intelligatur de publico iudicio damnatus. dic quòd ſic: ut not. Bart. & ibi Imo. in l. ij. ff. de publi. iud. & Bal. in l. j. C. qui accuſ. non poſ.

ADNOT. a ¶ Carcerē. *Adde tu & uide Fulgo. in conſil. cxliij. ubi quod quis non eſt damnandus ad perpetuos carceres. & adde etiam Ang. in conſil. cclvj. ubi damnatus ad perpetuos carceres poteſt iniuriarum experiri contra iudicem. Bernard.*

AVGVST. Adde tamē tu quòd Bald. in l. reos. C. de accuſa. in ij. colum. tranſportauit ibi dicta Barto. de uerbo ad uerbum, ubi ſuprà, licet de eo non faciat mentionem: & allegat etiam dicta Inn. in c. qualiter & quādo. extrà de accuſa.

9 *Iudex ſecularis an poſſit damnare ad carcerem perpetuum.*

ANGELVS.

9 * QVAERO an iudex ſecularis poſſit damnare aliquem ad perpetuum carcerem: dic quòd non: ut no. Bart. in d. l. ij. & eſt text. in l. aut damnū. §. ſolent. ff. de pœ. & l. ſeruus. cum ſi. ff. de pœ. Vnde ſi de facto fuit carceratus: & per iudicē ſecularē damnatus: & ita moriatur, nō efficitur inteſtabilis: ita dicit Ang. & Imo. in l. ſi quis mihi bona. §. j. ff. de acquir. hæred. facit l. aut dānū. in prin. ff. de pœ.

AVGVST. Tu adde quòd licet de iure ciuili non poſſit imponi iſta pœna, tamen per ſtatutum poteſt imponi: ut dicit Bal. in l. reos. in ij. col. C. de accuſa. & ibi ponit quomodo de iure canonico: & intelligo prædicta de iure ciuili, non poteſt imponi in homine libero: ſecus in ſeruo: ut pulchrè declarat Bal. omnia iſta in l. j C. qui ad lib. perue. non poſ. per tex. illius l. j. & l. capitalium. §. ſolent. ff. de pœn.

10 *Detinens aliquam perſonam non ut captam teneat, ſed alia cauſa, ut puta mulierem libidinis cauſa, an teneatur de carcere priuato.*

ANGELVS.

10 * QVID autem ſi quis retineat aliquam perſonam non ut captam teneat, ſed aliqua de cauſa: ut quia retinet aliquam pulchram mulierem
a recluſam cauſa libidinis [a], an dicatur in carcere tenere: & ſic teneatur

de carcere priuato: ut C.de priua. carce.l.j.dic quòd non: ut not.Bar.in l.uerum.ff.de fur.

ADNOT. a ¶ Cauſa libidinis. *Adde & uide do. Alex. in conſi.j.in iij.uolumi.Ber.*

AVG. Adde quòd imò Bar.ibi in d.l.uerum.nõ ita indiſtinctè dicit id quod autor iſte hîc.imò Bart.multũ eleganter ibi diſtinguit, dic ut ibi. a Præterea contra ſuam deciſionem facit multùm l.quoniam multa facinora.C.ad legem Iul.de ui.ſed uera deciſio iſtius quæſtio. poteſt colligi ex his quæ dicta ſunt per Bartol. & Ang.in l.diuus.cum materia.ff.ad legem Cor.de ſica.

11 *Soluens condemnationem pro carcerato ex cauſa maleficij, an poßit repetere.*

ANGELVS.

11 * QVID ſi quis ſoluit cõdemnationẽ pro aliquo carcerato, an dicatur in dubio ſoluere animo donãdi, uel poſsit repetere? dic quòd poteſt repetere: ut no.Bal.in l.quamuis.cũ l.ſeq.ff.ſol.mat.licet in piam cauſam dicatur ſoluere: unde executor datus ad aliquid in piam cauſam exequendi, poteſt ſoluere cõdemnationem pro carcerato, etiam pro maleficiis, & dicitur ſoluere in piam cauſam: ut no.Bal.in d.l.quamuis.

a AVG. Tu ibi adde & uide Imo. notabiliter loquentem, ſed eleganter ibi loquitur Ro.ego ibi lauſsimè dixi, poſt Moder.

12 *Delictum cõmiſſum fuit de nocte, & illi de Caſtro tenebãtur capere malefactorem, ex forma ſtatuti, qui nõ potuerunt exire caſtrũ, quum rector claues haberet, an tenebuntur de non captura.*

ANGELVS.

12 * QVID ſi de nocte commiſſum fuit maleficiũ, & illi de Caſtro ex forma ſtatuti tenentur capere malefactorem, & ipſi nõ potuerũt exire caſtrũ, qa rector habebat claues, an teneantur de non captura? dic ꝙ non: ut not. Barto.in l.iij.§.ſubuenitur.ff. ad Sillania.

a AVGVST. Tu adde[a] quòd iſta concluſio Barto.approbatur à doct. maximè à Ro.& Moder.in d.l.ſi quis in graui.§.ſubuenitur.ff.ad Sillania. bene faciunt not.in l.j.§.occiſorum. ff.eod.titu.

ADNOT. a ¶ Tu adde. *Vide tu Barba.in conſi.xvj.Ber.*

13 *Carceratus pro cauſa ciuili uel criminali, an omni die etiã poſt latam ſentẽtiam per decem dies poßit appellare.*

ANGELVS.

13 * QVAERO, aliquis captus eſt & carceratus pro cauſa ciuili uel criminali, an omni die etiam poſt latã ſententiam per x.dies poſsit appellare? dic quòd ſic: quia ſtando in carceribus omni die grauatur: & ſic propter nouum grauamen poteſt appellare[a]: ita dicit Specu. in titu.de appel.§. reſtat. uerſi.& not. ſecundum. & uer. ſed quid dices.in fi.facit quod no.gl.& doc.in l.ij.C.de fer.& aqua. uerſic. alii dicunt quòd non. & hoc uult Bal.in l.ij.C.de epiſ.audi.

ADNOT. a ¶ Appellare. *Adde & uide Ang.in conſil.cclvj.Bern.*

AVGVST. Tu adde quòd doc. maximè Ant.de But. approbant doctrinam illam Spe.& eam allegant & ſequuntur, licet ad aliud propoſitũ in c.ex parte. extrà de appel. & do. Anton.de But.in c.dilectus filius.extrà de reſcrip.

*Carcer*

14 *Carcere detineri, & in uinculis eſſe, quomodo quis dicatur.*

ANGELVS.

14 a *ET aduertas a quòd carcer dicitur quoties quis non poteſt exire de loco pro libito uoluntatis: unde poteſt aſsignari pro carcere totum palatium poteſtatis uel tota ciuitas. Si autem ponũtur cuſtodes, tunc dicitur eſſe in uinculis: ut l. ſuccurrit. ff. ex quibus cau. maio. ita dicit Ang. in l. qui in carcerem. ff. quod me. cauſa. quod not. tu iudex, quando ex forma ſtatuti debes aliquem carcerare, uel non.

ADNOT. a ¶ Et aduertas. *Vide tu Cap. in conſi. xl.*

AVG. Tu adde quæ dixi ſ. in gl. in uerbo, fama publica præcedente. in materia carcerationis: quando dicatur quis detentus. Et adde Ang. & Ro. in l. ſi quis in graui. §. clauſos. ff. ad Silla. quem. §. legit Ro. ſub. §. ſubuenitur. & quòd una ciuitas poſsit aſsignari pro carcere: hocq; dixit Ange. in l. nullus. C. de exhib. reis.

15 *Carceratus an poſsit contrahere, uel teſtari, uel confiteri in carcere.*

ANGELVS.

15 a *AN autẽ carceratus a poſsit cõtrahere uel teſtari, uel confiteri in carcere: uide ibi Ang. & Bar. & doc. in l. qui in carcerẽ. ff. quod met. cau. & Bar. in l. qui neq;. de uerb. ſigni. & Bar. Bal. Ang. & Raph. & plenè Ioan. de Imo. in l. q à latronib*. ff. de teſta.

ADNO. a ¶ Carceratus. *Adde an contractus carcerati ualeãt: & quãdo quis dicatur in carcere: & uide Fulg. in conſi. clxxvj. & uide Raph. cu. in cõſil. cxliiij. ubi ʒ poſtquam quis fugit de carcere quòd poteſt teſtari. & uide eundem in conſi. clvij. Ber.*

AVG. Tu adde Bal. in d. l. qui in carcerẽ. & uide Bal. in l. j. C. de cõfeſ. Bal. in l. necnon. §. j. ff. ex quib. cauſis maio. Bal. in l. ſi quis in hoc. C. de epiſco. & cleri. Pulchram limitationem Ange. in l. nemo carcerẽ. C. de exa. tribu. qui ponit quãdo promiſsio facta in carcere tenet. Bal eo. C. quo. & quan. iud.

16 *Carcer quid dicatur: & carceratus quis dicatur.*

ANGELVS.

16 *ET ad id quod dixi, quid dicatur carcer, uel quis dicatur carceratus: adde quod habetur in l. uerum. & in l. uinculorum. de uer. ſig. & Inno. & Ioan. an. in c. nuper. in prin. de ſen. exc. & Ang. in l. quoniã. de cuſto. reo. & in l. ij. C. de exhib. re. facit qđ uoluit Bart. & domini mei: ubi uult quòd omnis locus aſsignatus alicui pro carcere ſit carcer. & idẽ ipſe uoluit in l. ij. C. de exhib. reis. facit l. Titio. §. j. ff. de cond. & demonſt. & qđ ibi Bar. uide Iac. de Are. & Bart. in l. qui neque. de uer. ſigni.

AVGVST. Adde ꝙ de his ſatis eſt dictum ſ. in d. glo. in uer. fama publica præcedente.

SVMMARIVM.

1 *Nemo damnandus eſt, niſi prius ei dato termino ad faciendum ſuã defenſionem: & hanc practicam totus mũdus ſeruat, quòd ſponte cõfeſſum iudices mittunt ad carceres: & apud acta aſsignant ei terminum ad allegandum quicquid uult ne condemnetur, & ad faciendam omnem eius defenſionem.*

QVI iudex dictis inquiſitis, & cuilibet eorũ ſtatuit terminum decem dierum, ad eorum defenſionẽ faciendam &c. Hoc

1 * Hoc ſit per l.unius.§.cogniturũ. ff.de quæſt.nemo enim debet damnari, niſi prius dato termino ad faciendã ſuam defenſionẽ: ut l.rei.§.ſi ad diem.ff.de re milit.& eſt text.cum gl.in l.j.ff.de fur.ita dicit Bar.& Imo. in l.cuſtodias.§.j.ff.de publi.iudi.& Salic.in l.ij.C.de cuſto.reo.in uer.& hãc practicã ſeruat totus mũdus &c. dic ꝙ totus mũdus ſeruat hanc practicam,quia ſponte confeſſum iudices mittunt ad carceres,& apud acta præfigunt ei terminũ ad allegandũ
a quicquid uult ne condemnetur [a],& ad omnẽ eius defenſionẽ faciendã, intra quem ſi nullã faciat,ſatis in cõfeſsione ſua perſeuerare uidetur: ut in ſimili dicitur de donatione quæ non reuocatur: ut l.iij.§.ſi maritus. ff.de do.inter uir.& uxo. Si uerò cõfeſsionẽ ſuam reuocat, oportet ꝙ cauſam dicat,quare reuocat,& illam ꝓbet:ut l.error.C.de iur.& fac.igno.

ADNOT. a ¶ Ne condemnetur. *Adde & uide Alexã. in conſi.lvij. in iij.uol.ubi an repertus in flagranti crimine poſsit damnari.*

AVGVST. Adde hîc quæ dicã infrà in iſta glo.in additione ultima.

1 *Reus confeſſus eſt maleficium, ſtatim iudex miſit eum ad furcas non dato ei termino ad ſe defendendum, an poterit iudex in ſyndicatu ſuſtentari.*

3 *Dilationem per legem ſcriptã, aut per ſtatutũ conceſſam,non eſt neceſſe petere,neque à iudice concedi.*

4 *Defenſio per reũ fieri poteſt,etiã quòd ei non daretur terminus ad faciendũ defenſionem ſuam.*

ANGELVS.

2 * SI autẽ aliquis fuit confeſſus maleficium,& ſtatim iudex miſit eum ad furcas, nõ data ei dicta dilatione ad faciendum ſuas defenſiones, an iudex poſsit de iure ſuſtentari in ſuo ſyndicatu.Bal.in l.nouerint.C.ut intra cert.temp.dicit ꝙ aut reus petiit dilationẽ prædictã:& tunc iudex malè facit,quia eam dare debuit:aut nõ petiit, tunc iudex nõ habuit neceſſe dare:ut l.qui ſententiã.& l.cum reis. C.de pœ. * In dilatione autẽ quæ eſ-
3 ſet per legem ſcriptã, uel per ſtatutũ conceſſa,non eſt neceſſe ꝙ petatur, nec ꝙ à iudice concedatur:ut l.ſi uẽ dicari.C.de pœ.ita dicit Bal.plus etiã dicit Bald.in d.l.cum reis.C.de pœn. ubi dicit not.argu.ad quæſt.ſi iudex dedit dilationẽ cõuicto ad faciendũ ſuã defenſionẽ, & amici procurant in multis: uel procurant ꝙ fiat adunantia generalis ut liberetur, ꝙ ipſe iudex non debet iſta expectare: ſed debet facere reum conuictũ renunciare dilationi, & facere officium
4 ſuũ &c. * Sed bene not.ꝙ licet etiã ſi non daretur terminus ad faciendũ ſuam defenſionẽ,uel excuſationem, poſſet tamẽ per reum fieri defenſio: ut d.§.cogniturũ. habetur.& ibi no. Bald.in l.in crimine.ff.de adult.& in extrauag.ad reprimen.in uerbo,ſine figura iudicii.in uerſi.an debeat dari dilatio &c.& non eſt mirũ: quia defenſio eſt de iure naturali: unde etiã ſi uellet iudex, non poſſet eam auferre reo: ut in cle.paſtoralis. de re iudic.quis autem defenſiones poſsit facere,dicam ĩ.in glo.proxi.

AVGVST. Tu adde quæ dicã ĩ in iſta glo.in ulti.addit.mea. Quas autem defenſiones poteſt facere dicam ĩ.in glo.proxi.quę incipit,cõparẽt inquiſiti in termino defenſionis.

5 *Reus an poſsit renunciare termino defenſionis.*

*Defen*

6 *Defenſioni an poſſit renunciare reus, de qua conſtat nullam habere defenſionem.*

7 *Defenſionis renūciatio, an teneat, quādo conſtat reum habere defenſiones.*

8 *Defenſionis renūciatio an admittatur, quando dubiū eſt, an reus habeat defenſiones.*

9 *Defenſionibus quibus poſſit renunciare reus, & quibus non.*

10 *Confeſſus maleficium ſi petat terminum, nō obſtante confeſſione ad ſe defendendum, quem iudex denegat, quia maleficium eſt notorium, an iudex ſtatim poſſit procedere ad condemnationem & executionem.*

11 *Defenſionibus ſuis an poſſit renunciare qui in flagrāti crimine eſt repertus.*

12 *Latro famoſus, an poſſit ſuis defenſionibus renunciare.*

13 *Defenſionibus quando poſſit renunciari, ponitur caſus tertius.*

14 *Defenſionibus de præſenti competentibus, an quis poſſit in iudicio generaliter renunciare.*

15 *Iudex ut ſedet tumultū populi, poteſt pendente dilatione facere executionē corporalem.*

ANGELVS.

5 * AN autē reus poſſit tali termino
defenſionis renunciare. Bart. in l. cu-
ſtodias. in fi. ff. de pub. iud. & in l. qui-
dam ſunt ſerui pœnę. ff. de pœn. & in
l. nō tantùm. ff. de appel. uidetur uel-
le ꝙ non poſſit renunciare: & in d.
l. nō tantùm. fiebat executio de facto,
quod credo uerum. dicit tamen Bal.
in l. raptores. C. de epiſc. & cler. quòd
hoc eſt uerum, niſi dicatur talis in-
quiſitus ſciens ſe non habere aliquā
defenſionē: imò carere omni defen-
ſione ſponte, & ex certa ſcientia di-
cto termino defenſionis renūciauit,
tunc talis renunciatio ualet: unde tu
iudex bene nota quæ uerba apponi
facias, ut ualeat dicta renunciatio,
quando reus termino defenſiuo re-
nunciat: uide Angel. & Imol. in d. l.
cuſtodias. & Ang. in l. pacto quod in
6 hæredem. ff. de pact. qui dicunt * ꝙ
ſi conſtet reum nullam habere de-
fenſionem, fortè quia eſt inſignis la-
tro, tunc poteſt renūciare: ex quo ius
defendendi non habet, per ea quæ
habentur in l. prouinciarū. C. de ſer.
quia per talem renunciationem non
læditur, niſi quia citius moritur, de
quo non uidetur curandum: ex quo
certum eſt ipſum non habere defen
ſionem, per d. l. cum reis. C. de pœn.
7 * Si uerò conſtat eum habere defen
ſionem, & tunc non tenet renuncia-
8 tio: ut d. l. non tantū. ff. de appel. * Si
autē dubium ſit, tunc admittitur re-
nuntiatio, ſed ſi eum pœnitet, poteſt
ſe defendere: ut l. j. cum gloſ. & ibi
Bald. C. de fur. ſed gloſ. in d. l. j. dicit
quòd ſi aſſerat ſe nō habere aliquas
defenſiones quas facere poſſit, tunc
renūciare pōt termino: ut ibi etiā tā-
git Ang. hoc etiā fuit de mēte Bal. in
l. fi. ff. de fur. ubi dicit ꝙ nō poteſt re-
nunciari defenſionibus: termino au-
tē ſic. alleg. Innoc. in c. cū olim. Abb.
de offi. dele. Bal. in l. nam & poſtea. §.
ſi minor. ff. de iureiur. dicit ꝙ ſi cer-
tū eſt reū habere defenſiones, ꝙ nō
tenet renūciatio, quia læderetur: ſed
ſi nō haberet liquidas probationes,
nō præſumitur habere: & ego ſem-
per practicaui dictū Bal. in d. l. rapto-
res. Aduertas tamē ꝙ Bal. in l. fi. C. q
accu. nō poſ. uerſi. & præmitto ꝙ o-
mnis eorū defenſio &c. & uer. ſuper
9 quinto dicit &c. dico * ꝙ legitimę de
fenſioni per quā funditus extinguit
termi

terminus defenſionis non poteſt re-
nunciari: ut l.pactum inter hæredẽ.ff.
de pact. ſed defenſionibus quæ ſunt
de apicibus iuris ſtatutorũ, & nõ de
iuregentium poteſt renunciari: ut l.
ſi accuſatoribus.C.de accuſ.in gl.qđ
dicit procedere de expreſſa renun-
ciatione: ſed tacita & uelata renun-
ciatio per lapſum termini bene po-
teſt fieri: & quoniã fortior eſt exclu-
ſio temporis, quàm renunciationis:
ut l.ex facto.§.ſi quis bonorum.ff.
ad Treb.ad hoc ut termini datio a-
liquid operetur: ut ca.paſtoralis.de
exceptio.quod nota.

AVGVT. Tu autẽ in hac ma-
teria adde ea quæ dicit Bal.in l.j.C.
de cõfeſ.in iiij.char.in illa quæſt.quę
incip.quæro de quæſtione quotidia
na: Titius accuſatus uel inquiſitus,
qui dicit allegando text.in l.iij.§.ſi
ad diẽ.ff.de re mili.quẽ tex.dicit eſſe
notabilem ad hoc,ꝙ ſi Titius confi-
tetur occidiſſe Seium,de more eſt,ut
detur ſibi terminus ad omnẽ ſuã de-
fenſionẽ faciendã: & quomodo iſte
talis ſic cõfitens reuocare poſſit ſuã
confeſsionẽ iam factam corã iudice.
adde quæ dicam ĩ.in ſeq.glo.Itẽ ad-
de inquantum do. Ang.hic allegauit
Bal.in l.nouerint.C.de aboli.addatis
ꝙ error eſt, quia illa l.nouerint. eſt
in tit.ut intra cer.temp.&c. Item ad-
datis ꝙ non eſt uerũ,ꝙ Bal.in d.l.cũ
reis.dicat id ad quod allegat eũ do.
Ange.hic. Itẽ adde ꝙ dubito ualde,
ne iſti doct.errauerint dum nolũt ꝙ
cõtra tales ratificantes & confitẽtes
debeat dari ille terminus ad ſe defen
dendũ, quia cũ tales cõfitentes pro-
pter ſuã confeſsionẽ dicantur indu-
cere quandã notorietatẽ ad quid dã
da eſt talis dilatio,& talis terminus:
& ideo reperio Bald.notabiliter lo-
quentẽ in iſto paſſu,& aliter loquen-
tẽ & dicentẽ p text.in l.à procedẽte.
10 C.de dilat.ibi in fi. * Vltimò ex iſto
caſu collige,ꝙ ſi aliquis eſt cõfeſſus
maleficiũ,& petit non obſtante con-
feſsione terminũ ad ſe defendendũ,
quẽ iudex denegat, qa maleficiũ eſt
notoriũ, ꝙ iudex ſtatim poteſt pro-
cedere ad condẽnationẽ & execu-
tionẽ,per quã interloquatur dilatio-
nẽ non dandã, tanquã petitã per ca-
lumniã. Vtile eſt ergo in talibus in-
terloqui,& alleg.etiã no.per Inno.in
c.ad petitionẽ.extrà de accu.Sal.er-
go in d.l.ij.& ſequentes nõ rectè lo-
quuntur,niſi ſaluãdo dicamus,ꝙ do
ctrina Bar.in d.l.cogniturũ.procedit
quãdo conſtabat aliter de delicto q̃
per cõfeſsionẽ:& ideo in hoc repre-
hendo magis Ludo. Ro.q̃ aliũ doct.
qui omniũ rerũ ſingulariũ profeſſus
eſt habere memoriã, qui Ro.ignora
uit illã ſingularẽ doctrinã Bal.in d.l.
à procedente,dum ipſe Ro.latè po-
ſuit iſtã materiã in rub.de arbit.in v.
char.& maximè illũ articu.an huiuſ-
modi defenſionibus poſſit renuncia
11 ri: * qui dixit,ꝙ ſi quis eſt inuentus
in flagranti crimine, talis poteſt re-
nũciare defenſionibus ſuis,quia po-
teſt de facto puniri:alleg. Bal.in l.ut
12 uim.ff.de iuſti.& iur. * Itẽ hoc fallit
etiam in publico & famoſo latrone.
alleg.Bal.in l.prouinciarũ. C.de fer.
13 * Aliã & tertiã limitationẽ ibi tradit,
& multa ibi allegat quæ parum eſſet
hìc tranſcribere:& facit mentionẽ de
doctrina Bal.in l.j.C.q accu. Et quo-
modo in hoc paſſu eſt altercatio in-
ter Bar.d.l.cuſtodias.& Bal.in l.in pe
cuniariis.ff.de fer.Tene tamẽ menti
pulchra uerba quæ poſuit Ang.in l.
ſed

ſed ſi quis.§.quæſitū.ff.ſi quis cau.q
14 dicit* ꝙ defenſionibus de præſenti
cōpetentibus quis bene pōt renun-
ciare generaliter in iudicio: habet
enim notitiā cauſarū, unde imputet
ſibi.auth.iubemus.C.de iudi.Et ſub-
dit ꝙ hac practica hodie utūtur aſ-
ſeſſores, cùm faciunt damnādos re-
nunciare termino,adiuncta cauſa,ꝙ
nullā defenſionem habent. Clamat
enim Ang.ipſe cōtra tales,& maximè
exclamat,dicens ꝙ caueāt ipſi aſſeſ-
ſores, ne ſupra ſe & filios eorū con-
uertantur,ſi iniquè fecerint,per text.
in auth.in corpore, iuſiurandū.adde
not.in l.ictus fuſtiū.ff.de his qui not.
infa. Adde in hac materia dicta Bal.
in l.raptores.C.de epiſc.& cle.& Bal.
in auth.habita.C.ne fil.pro pat.Bald.
in l.fi.C.de fer. Bal.in l.ſi accuſatori-
bus.ff.de accu.Bal.Ang.& Sal.in au-
thē.iubemus.C.de iud.per Ang.in l.
j.ff.de fur.& balnea.per Ro.in l.alia.
§.eleganter.ff.ſol.mat.per do. Abb.
in c.fi.de pact.in j.col. Bar.in c.j.in j.
col.extrà de iudi. Bart.in l.Stichus.ff.
de pen.leg. Bal.in c.cū nō ab homi-
ne.in fi.de iud.Io.And.Pet.de Anch.
Domi.de ſanc.Gemi.in c.cum C.lai-
cus.extrà de fo.compet.in vj.Bart.in
l.qui ulti.in fi.ff.de pœn. Et certè ul-
tra omnes locutus eſt Angel.in hac
materia in l.tale pactū.§.qui prouo
cauit.ff.de pac.in repe.ſua,in xij.col.
ibi eum omnino uide, ſi uis habere
ueritatē iſtius paſſus:& uide quæ di-
xit Ro.in ſingul.ſuis cccccxij.quod
incip.licet iudex procedere nō poſ-
15 ſit.ubi dixit* ꝙ iudex ut ſedet tumul
tū populi,poteſt pendente dilatione
facere executionē corporalem:uide
doc.in l.ſi filio exhæredato.ff. de in-
iu.teſt.maximè Ang.& dixit d.Catal.
in quæſt.cxcvij.in materia ſyndicat⁹.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſus in parte uel in toto, an poſ-
ſit ſuam confeſſionem reuocare.*
2 *Cōfeſſio in criminalibus perſeuerata,
an reuocari poſſit.*
3 *Confeſſio iurata,an reuocari poſſit.*

Die xv. Decembris.

COMPARENT dicti inqui
ſiti,& quilibet eorum in ter
mino defenſionis, & pro eorū
defenſione produxerunt inſtru-
mentū pacis,& alia,quod eſt in
filza & infraſcriptos teſtes &c.
Sunt tria aduertēda.Nā aut reus pri-
mò confeſſus fuit omnia, aut negat
omnia, aut partim negat, & partim
cōfeſſus eſt,ut ſ.dictū eſt in tribus gl.
1 * quādo cōfeſſus fuit in parte, uel in
totū,tunc in termino defenſorio pōt
confeſsionē ſuam reuocare,ut erro-
a neā [a] in prima inſtātia:& ſi eā in pri
ma inſtātia nō reuocauit,poteſt eā in
cauſa appellationis reuocare,& cau-
ſam reuocationis exprimere,ut not.
gl.Bar.& Ang.in l.creditor.§.j.ff.de
app.& ibi Ang.no. Bar.in l.ij.C.quo.
app.nō reci.& no. Bal.in l.in minori
bus.C.de his quib.ut ind. ſed Nicol.
mata.& Bal.in l.fi.C. de prob.dicunt
ꝙ talis reuocatio cōfeſsionis nō po
teſt apud acta fieri, ut proſit reuoca-
tio, ſi adſint alia indicia indubitata,
quæ iuncta cū confeſsione faciūt fidē
iudici,niſi reuocans ꝓbaret cōtrariū
per alia indicia cōtraria:quod debet
eſſe notandū:ſed Sali.ibi hoc exem-
plū non placet, præſuppoſito ꝙ alia
indicia per ſe nō eſſent ſufficientia
ad condemnationē.Ratio eſt,qa fru
ſtra eſſent leges, q̄ reuocationē per-
mittūt,ſine alicuius cauſę ꝓbatione:
dic ut ibi p Bal.& Sali.& ſic uides ꝙ
Salic.

Sali.tenet indiſtinctè quod ſuprà dixi, uidelicet omni caſu prodeſſe reuocare ſuam confeſsionē:& ita uidi practicari, ſicut dicimus in ciuili, ꝙ indiſtinctè poteſt confeſsio, ut erronea reuocari: & reuocabitur probādo rem ſe aliter habere:ut plenè no. Bar.in l.nō fateť.ff.de cōfeſ.& in criminali ad ſimilitudinē ciuiliū ꝓcedi tur:ut l.abſentē.ff.de pœn.igitur &c.

ADNOT. a ¶ Vt erroneam. *Adde, & uide Rom.latè exordientē materiā in conſi.cccxcj. Alex.de Imo.in cōſi. xc.& in conſi cij.in j.uol. & in cōſi.cxx. in iij.li.& quomodo cognoſcatur cōfeſsio erronea,uide Raph. Cuma in cōſi.xxvij. & conſi.clx.& an confeſsio in criminali poſsit reuocari,uide Franc.de aret conſi. cxlvij.& quando poſsit modificari confeſsio in criminali,uide Alex.in conſi.j.in iij.uol.Ber.*

AVGVST. Tu autē in hac materia adde & conſidera, quòd Bal.in d.l.fi.C.de probat.expreſsè dicit, ꝙ licet cōfeſsio iudiciata non poſsit reuocari, tamen reuocatur probando cōtrarium, ſcilicet rem aliter ſe habere:& ita etiam refert eum ibi Sali.

2 * Item adde,& limita non procedere in criminalibus ubi cōfeſsio fuiſſet perſeuerata: quia talis confeſsio non poteſt reuocari:hoc fuit ſingulare uerbum Spec.in titu.de confeſ.§. fi.uer. ſed nunquid in criminalib⁹.& ipſum ſequitur ibi Ioan.And.allegādo,ꝙ Iaco.baldui.& Alber.gal.idem uoluerunt: & certè iſta eſt mirabilis, & noua deciſio in iſta materia,& piculoſa:& corroboratur iſta mirabilis doctrina per ea quæ latiſsimè dixi in l.j.ff.de leg.j.in addi.meis,ubi poſui materiam, quantum plus poteſt actus geminat⁹ quàm actus ſimplex: & per ea quæ tradit Bar.in l.cum ſcimus.C.de agric.& cenſi.lib.xj.qui dicit,quòd licet cōfeſsio facta per uerba enunciatiua nō præiudicet,tamē ſi eſt confeſsio geminata præiudicabit. Item confirmatur per doctrinam Ioan. And.in tit.de dona. inter uir.& uxo.in rub.qui uoluit, ꝙ contra cōfeſsionem geminatam nō poteſt opponi exceptio non numeratæ dotis. Sed aliàs audiui illuſtrem genitorē meum tenere contrariam partem:& in medium adducebat in indiuiduo doctrinam do.Ant.de But.in c.fi. extrà de confeſ. in xix. col. qui faciens mentionem de illa doctrina Spec.in d.§.fi. ibi do. Ant. de But.dicit quòd pro dicto Spe.eſt gl.in terminis in c. ex literis.extrà de diuor.& quòd per prædictā doctrinā datur iſta regula, ꝙ ubi cōfeſsio eſt deliberata,quia datus eſt terminus ad reſpondendū & ad liberandū,nunquā admittitur reuocatio cōfeſsionis:ſed dicit ibi do. Ant.ꝙ putat ꝙ in criminali admittatur reuocatio,niſi iurauerit plenam dicere ueritatē circa inquiſita: quia nō poſſet tūc tanquā oſtēdēs ſe periurū admitti ad reuocationē, ad excuſationē bene admitteretur:ut in c. dilecti.extrà de accu.dum tamē eſſet talis excuſatio quæ in toto non perimeret cōfeſsionem quo ad factum, ut ibi not.& ubi deliberatè quis cōfitetur, licet difficilius admittatur:admittitur tamē, ſed cū maiori cognitione:& ad hoc allegat Io. And.in c. cùm in poſitionibus.de iureiu. lib.vj. in nouel. Quinimo fortius ibi dixit do.Ant.de but.ꝙ fortè poſſet dici,ꝙ dato ꝙ iurauerit plenā dicere ueritatē, poſſet illā reuocare: quia iurat plenā dicere ueritatē de eo,qđ ſcit: ſi ergo

ſ ergo probabili errore facti deceptus ſit in eo quod cōfitetur, ex hoc non eſt periurus iurās falſum. Non obſt.d.c.dilecti.quia dicit ibi, quòd illa non probant errorem probabilē:& certè iſta ſunt menti tenēda, quia communiter iſti malefactores cōfitētur, dato primo ſibi iuramēto per officiales:& uide doct.maximè do.Ant.de But.& Abb.in d.c.dilecti. an iſta confeſsio iurata poſsit reuocari,adde quæ infrà allegabo. Adde no.per Bal.in l.j.C.de confeſ.in pe. col.quomodo iſti malefactores reuocant confeſsionē ſuam,ne ſubiiciantur tormentis, quādo corā alio iudice confeſsi ſunt.Ego nō dubito quòd ſemper confeſsio poteſt reuocari probando contrarium, loquor in criminalibus: quia ad defenſam ſemper probationes,& quandocunque debent recipi,ne innocens indebitè puniatur, per l.diui fratres. ff.de pœ.etiā ſi ſententia eſſet lata. Intelligo prędicta dūmodo calūnioſè iſta non fiant,per ea quæ no.Bal.
3 in l.à procedēte.C.de dila.*An autē cōfeſsio iurata poſsit reuocari, adde Ro.in l.ſi uerò. §.de uiro.ff.ſolu. matr.in xxj.falleu.& do.Ant.in c.cū dilectus.de ſucceſſ.ab inteſt.in pen. col.& Bart.in l.cum quis decedens. §.cum quis codicillis.ff.de lega.iij. Ange.in authen.de iureiur.à maio. præſti.circa fi.& Bal.in l.cum parem. §.filius matrem.ff.de leg.ij.Domini. de ſancto Gem.in c.fi.de iureiu.lib. vj.Imo,ultra omnes ponit in repeti. c.cum contingat.de iureiur.in xxxj. char.Bal.in l.ſi creditoris.C.de fideiuſſ.& Bald.in rub.C.res inter alios acta.in ul.col.Bal.in l.rationes.in ij. col.C.de proba.& Bald.in authen. quod obtinet.C.eo.

4 *Inſtrumenti pacis productio quando fieri ualeat.*

ANGELVS.

4 *ITEM poteſt producere inſtrumentū pacis,ſi ſtatuto cauetur,quòd propter pacē minoretur pœna, ſiue ſit habita pax ab offenſo , ſiue à patrefa.quando filiusfam.eſt offenſus, quoniā de iniuria filiofa.illata pater eius poteſt facere pacem:ut not. Bar.in l.in perſonam.in princ.ff.de pact.& eſt text.& ibi Bart.in l.ſed ſi unius.§.filius.ff.de iniur.

AVG. Adde quod infrà dicam.

5 *Inſtrumenti pacis uulnerum tantùm, productio, an ſibi proſit, ſi ex dictis uulneribus mors fuerit ſecuta.*

ANGELVS.

5 *QVID autē ſi producit inſtrumentum pacis,& de uulneribus tantùm: & tamen ex dictis uulneribus ſecuta eſt mors,an ſibi proſit?Bar.in l.damni.§.Sabini.ff.de dam.infe.dicit,aut eſt remiſſa actio iniuriarū:& nō uidetur facta pax de morte:ut l.ſi duo patroni.§.Iul.ff.de iniu.aut remiſit iniuriā,& tunc aut uulnus erat letale,& omīa remiſſa uidētur:ut d. §.Sabini.aut prima facie nō erat letale,&mors nō uidetur remiſſa:ut l. ita uulneratus.ff.ad leg.Aquil.Intellige tamē quādo uerè mortale erat: aliàs ſi ex alia cauſa mors ſequeretur,nō teneretur: ut l.qui occidit.in fi.ff.ad leg.Aquil.quia tūc magis ex ſui culpa quàm ex uulnere dicitur mortuus: ut d.l.itē uulneratus.& l. idē iuris.& ad hoc ſingulariter uide Bal.in c.j.quib.mod.feu.amit.

AVG. Adde tamē quòd inquantum ſ. dictum eſt,quòd pater poteſt remittere iniuriā factā filio.Limita

duobus modis: primò dũmodo illa iniuria facta filiofa. ſit facta à quodã extraneo: ſecus ſi à perſona coniuncta: quia pater illam iniuriã non remittit: hoc eſt ſingulare uerbum Bar. per illũ tex. in l. Luc. ff. ſol. ma. & ibi etiã Ro. ſequitur: & Ro. in ſing. ſuis ſing. lx. & uide Mod. in d. l. Luc. & quod ibi dixi. Itẽ adde aliã limitationẽ, ſi dicta iniuria etiã ſit facta ab extraneo, ad hoc, ut pater remittat illã iniuriã, opus eſt, quòd pater nõ ſit uilis perſona: per tex. & ibi Bar. in d. l. ſed ſi unius. §. filiofa. & an producto inſtrumento pacis de uulneribus uidetur pax remiſſa de morte. Ad hæc etiã uide d. Bar. & Mo. in l. fideiuſſor magiſtratus. ff. de fideiuſ. & uide Moder. in d. §. Sabini.

6 *Productio pacis à defuncto, ſi ſtatutum dicat quòd debet habere pacem ab hærede, an ſibi proſit.*

ANGELVS.

6 *QVID ſi producit pacem à defuncto, & ſtatutũ dicit, quòd debeat habere pacẽ ab hærede, an ſibi proſit? Barto. not. in d. §. Sabini. & dicit, quòd uidetur quòd idẽ ſit, cum aliàs dicatur, ꝙ qui habet aliquid à defuncto, dicatur habere ab eius hærede: ut l. tale pactũ. ff. de probat. Sed cõtrarium determinat Bar. ibi, quia fauore hæredis hoc eſt introductũ. Igitur teſtator non poteſt remittere. l. pe. ut in poſ. lega. quia ex hoc quis inuitaretur ad delinquendũ, cũ uulneratus expectãs mortẽ de proximo de facili faceret pacẽ: ut dicit Bar. in d. §. Sabini, quòd eſt tenẽdũ, ſecũdũ Imo. ibi: licet Bal. in l. ij. C. de libe. & eo. libe. teneat contrarium & male.

A V G. Tu in hac materia adde, quòd Imo. latè poſuit iſtã materiã in l. iiij. §. Cato. in fi. ff. de uerb. ob. & ibi facit mentionẽ de iſta altercatione inter Bar. & Bal. & tandẽ reprobata opi. Bal. ſequitur Bart. & idem dixit Imo. in d. §. Sabini. ſed Sali. latiſſimè diſputans iſtã materiã in d. l. ij. C. de libe. & eo. libe. ſequitur Bald. cõtra Bar. & uide in hac materia bonum tex. in l. ſi ego. §. j. ff. de iur. do. quoniã ad iſtud propoſitũ allegauit Bal. in l. j. C. com. de leg. in fi. ibi, ſed pone, teſtator. qui tex. uidetur uelle innuere quòd neceſſariũ eſt hęredẽ ſequi uolũtatẽ defuncti. nõ recederẽ ab opi. Bar. quã ſequitur Ro. in d. §. Sabini. & eam probat per bonas rationes: & ibi dicit, quòd iſtam partem doct. ſequuntur.

7 *Statuto dicente quòd habeat pacem ab hæredibus, ſi ſunt plures hæredes, & offendens habeat pacem ab uno tantum, quid erit dicendum.*

ANGELVS.

7 *QVID autem ſi ſtatutũ dicit, quòd habeat pacẽ ab hæredibus: & ſint plures offenſi, & ipſe habuit pacem ab uno tantũ? not. doc. in l. ij. C. de libe. & eo. lib. ibi dicũt per illam gl. quòd fuit Bononiæ cõſultũ quòd nõ ualeat: nec tali producenti talis pax ſibi prodeſt: quia omnes hæredes in ſolidũ ſunt offenſi: igitur non ſufficit pax ab uno facta. Bar. in l. ea. §. Cato. in fi. ff. de uer. ob. dicit, quòd ſtari debet maiori parti: ut l. fi. C. qui bo. ce. poſ. & ſic nomen hæredis eſt nomẽ diſtributiuũ: unde in diſtributiuis quod facit maior pars ab omnibus factũ uidetur. Bal. autẽ in d. l. ij. dicit ꝙ debẽt attendi uerba ſtatuti. Nã aut loquitur in ſingulari aut plurali. Primò caſu, ſi in ſingulari, ſufficit, ſi ab uno hærede ſit bona fi-

de

de facta: ut l.furti.§.qui pactũ.ff.de infa. Secundo caſu aut in plurali, & tũc oẽs collectiuè debent facere pacẽ, aliàs non prodeſt reo. Ang. uerò in d.§.Cato, dicit aut ſtatutũ totaliter pœnã remittit, & tũc omniũ cõſenſus requiritur: ut l.per fundũ.ff. de ſer.ruſt.præd.& ibi uide Flo.circa fi. Nec ob.l.maiorẽ.ff.de pac. quã Barto.allegat: quia loquitur in caſu quãdo pars & nõ totũ remittitur. Si uerò ſtatutũ loquitur, quòd propter pacẽ minoretur pœna, tũc tenet opi. Bar.cũ tribus limitationibus. Primò ſi unus fecit pacẽ corã aliis nõ contradicẽtibus: quia illi alii uidẽtur cõſentire: ut l.cõſilio.§.fi.ff.de cur.fur. Scdo, niſi in numero illius maioris partis ſit fœmina, quia illa uox non debet attendi, ut augeat numerum: quoniam fœmina nõ dicitur leuare faidã: ut no.gl.c.j.an muli.uel ali.imper.c.j.col.x.& qui feu.da.poſ.c.j.§. hic autẽ.in fi.gl.magnæ. Tertiò limita, niſi in numero maioris partis eſſent cõſanguinei occiſi, in alia parte eſſent hæredes extranei: quia cõſanguineorũ uox præualet: ut l.ſi cui.§.j.ff.de accuſa.& l.iij.ff.de libe.cau.& hanc opin.ſequitur Imol.in d.§.Cato.& Ro.ibi.de hoc uide etiam per Flo.in d.l.per fundũ.ff.de ſerui.ruſt. præd.in d.l.ij.C.de lib.& e.libe.uide Ang.& latius Bald.in l.j.ff.de pactis. ſed in dubio quãdo ſtatutũ dicit, ꝙ habeat pacẽ ab hærede, intelligitur de filio ad quẽ principaliter ſpectat uindicta: ita dicit Bar.in l.pro hærede.§.fi.ff.de acqui.hære.& in l.ſi filius qui patri.de uulg.& pupilla.

AVG. Tu autem in hac materia adde quòd Pet.de Anch.in d.c.ij.extrà de iure pat.tenuit opi.Bar.in d.§.Cato.& idẽ facit Bald.in c.cũ oẽs.extrà de cõſt.in ij.char.& ad idẽ allego Bal.in l.cũ inter.C.de fideicom. lib. Sed ibi limitat opi.Bar.quòd uerũ eſt, quòd ſufficit habere pacem à maiori parte hæredũ, & nõ ab uno, niſi ille unus fuerit magis idoneus: quia maſculus, & alter fœmina: ſed quòd unus hæres ſolus poſsit facere pacẽ, tenuerũt Cy.in l.j.§.fi.ff.de acqui.hære.& Bal.in l.j.ff.de pac.cũ limitatione, de qua ibi per eũ. Ange. uerò & Paul.de Caſt.in d.§.Cato.dicũt, quòd de æquitate approbãt opi. Bar.aliàs nõ. Et de materia uide per Guil.Ang.& Bal.in l.& ſeruũ.§.hodie.ff.de pactis.& uide Imol.Ro.& Raph.multũ ſubtilizãtes in iſta materia iura, quæ allegãtur pro & cõtra in iſta materia: ſed latiſsimè uide Albe.de Roſa.ponentẽ in iſta materia, & latè diſputãtẽ in iij.parte ſtatuto.q.xxviij.& breuiter ibi cõcludit quòd ſufficit habere pacẽ ab uno, cum hoc ſit quid indiuiduũ: & ibi refert Dy.& Oldra.ita tenuiſſe in iſta materia: & allegat Rapha.dixiſſe in iſta materia, quòd pro iſta parte ita fuit iudicatum. Gand.uerò in tracta. malefi.ſub.rub.an pax facta de uulnere uideatur facta de morte.in uerſicu.ſed pone ſtatuto caueri, quòd ſi bannitus habuit pacem à defuncto uel eius hærede, tenet, quòd omnes debẽt conſentire, & non ſufficit habere pacẽ ab uno hærede. Et miror quia dicit, quòd Dyn.hoc uoluit: & Sali.multũ eleganter loquitur in d. l.ij.de lib.& eo.lib.ubi optimè probat iſtã partẽ: & hæc affirmauit Bal. in l.fi.C.de aut.præſt.& uide Alb.de Roſ.in iiij.parte ſtatuto.q.xj.& uide Imo.& Rom.in l.pro hærede.§.fi.ff.

de acqui. hær.ltē inquantū ſuprà cōcluſum eſt, quòd propter uocē fœmina non dicitur maior pars: quia fœmina nō poteſt leuare inimicitiā. Addatis quòd Bal.in l. Titia. §.Lucius.ff.de lega.ij.& Bal.in l.pro hærede.§.fi.ff.de acquir.hæred.dicit ꝙ illa opi.gl.eſt falſa:quia illa glo.loquitur ſecundū conſuetudinē Lombardiæ,ſecus in aliis locis.Secundò quia permiſſum eſt mulieri,ꝙ uindictā iniuriæ alienæ faciet.l.ſororē. cum ſimil.C.de his quib.ut indig.& idem facit Rom.in d.§.Cato.& iſti allegant pro iſta parte tex.in l.iij.§. prohibuiſſe.ff.ad Sillan. ubi ancillæ ſicut ſeruo permittitur defenſio pro domino:& idem dixit Rom.in d.§. prohibuiſſe. Reliqua dicatis ut latiſsimè ultra omnes Moder. dixi in additio.meis,in d.§.Cato.quem §. ſolenniter legi in xxvj. anno ætatis meæ : & an fœmina poſsit reddere pacem, uide omnino Ang.in conſi. cclxxxvj.quod incip.uiſo facto & ſtatuto.& in conſi.ſuo lxxv.incipiente, ex themate præſumpto duo oriuntur dubia. & materiam iſtam pacis latè poſuit domi.Nel.in tracta.bannitorum,in iij.parte ſecūdi temporis, in pluribus quæſtionibus,ibi uide:& maximè in quæſt.xlix.

8 *Statuto dicente quòd habeat pacem à filijs occiſi,an ſufficiat habere à ſpurijs.*

ANGELVS.

8 *QVID ſi ſtatuto dicitur quòd habeat pacem à filiis occiſi,an ſufficiat habere à ſpuriis? uidetur ꝙ ſic: quia ſonat in naturalitate:ut l.tutelas.ff.de capi.dimi. ergo uidetur,ꝙ ſufficit,ꝙ ſpurius faciat pacē:& hoc uidetur expreſsè tenere Cyn. in l. quiſquis.C.ad legem Iul.maieſta.& Bar.in l.ij.ff.de accu.& l.tutelas.ff.de cap.dimi.& in l. pronunciatio.§.familiæ.ff.de uerb.ſign.Sed contrariū uidetur, quia ſpurius non eſt nominādus filius:ut in auth.ex cōplexu.C. de inceſt.nup. & ibi Bart. & intantū quòd à patre nō eſt alendus,nec aliqd' participiū haberet cū patre de iure ciuili,ut ibi habetur,& in dicta auth.& in corpore unde ſumitur:facit auth.licet.C.de natur.liber. & in cap.per uenerabilē.qui filii ſint leg. ergo non comprehēditur à ſtatuto, quod eſt ius ciuile municipale:ut l. omnes populi.ff. de iuſtitia & iure. & ſic ſtatutū nō reſtringitur, ut ſpuriū cōprehēdat:ut l.lege Iulia.§.j.ff. de ritu.nup.& ſic ſtatutū recipit interpretationē paſsiuā de habilitate. l.ut gradatim.§.ſed ſi lege.ff.de mu. & hono.cōfirmatur hoc,quia ad hæredē ſpectat uindicta occiſi.l.j. & l. hæredes.ff.de his quib.ut indig. unde ſtatutū quod dicit de filio, intelligitur de filio, qui ſit uel eſſe poſſit hæres,ad quē ſpectat uindicta, & per conſequēs pacē facere:unde poſito quòd ex mēte dicti ſtatuti cum loquitur de filio, ſimpliciter poſſet etiā intelligi de filio naturali tantū: & ita loquatur opin.Bar.& iura ſua, tandē nō poteſt intelligi in ſpurio, ut dictū eſt: facit gl.in l.quia mater. ff.de in ius uocan.& not.plenè Imo. in l.ex facto. §.ſi quis rogatus.ff.ad Trebel.& ad iura Bar. patet reſponſio per notata per glo. in clem.j.de baptiſ.& ita conſuluit Franc.de Rāpo.& Sali.& plures alii doc.in cōſi. quod incip.ſuper primo dubio, uidelicet,an filius ſpurius &c.

AVG. Tu autem in hac materia cōſidera, quia pro deciſione huius

quæſt

quæſtionis uidēda eſſent d.Bal.in c. naturales.ſi de feudo defun.cōtrou. fue.& Bal.in l.ius ciuile.ff.de iuſti.& iure.& Bal.in l.parentes.ff.de in ius uoc.& Bal.in l.generaliter.§.aūt.C. de inſti.& ſubſt.& Bal.in l.j.§.domini.ff.ad Silla.& Bal.& doct.in l.Luc. §.fi.ff.de leg.ij.& Bal.in rubr.C.qui acc.nō poſ.& Bar.in l.hos accuſare. §.omnibus.ff.de accuſ.& Bal.in l.id quod pauperibus.C.de epiſ.& cler. ubi allegat Dy.conſuluiſſe ꝙ ſpurii dicūtur cōiūctæ perſonæ:& Mod.in c.in his.de fil.presb.& latiſsimè per Mod.in c.nonnulli.extrà de reſcrip.

9 *Inquiſitio fit cōtra Titium,opponitur quòd eſt clericus uel aliquid aliud,cuius cognitio ad iudicē laicum non ſpectat,quid erit faciendum.*

10 *Clericū ſe fecit Titius in fraudē delicti cōmiſſi,an iſtud patrocinabitur ei:& dato ꝙ nō,iudex tamē laicus nō faciet ipſo facto executionem contra eum.*

ANGELVS.

9 *QVID autē ſi opponitur,quòd
ipſe inquiſitus eſt clericus uel ali-
quid aliud, cuius cognitio ad iudi-
a cem ſecularē nō ſpectat, quid erit[a]?
Reſpōdeo,interim morabitur in car
ceribus ſub iudicis ſecularis cuſto-
dia, ſi erat tale delictū, ꝓpter quod
poterat detineri, uel ſi erat fideiuſ-
ſoribus relaxandus,manebūt adhuc
fideiuſſores obligati:& interim iu-
dex laicus ſuperſedebit, donec talis
cauſa incidēs fuerit per iudicē eccle
ſiaſticū terminata:ut not.Inno. in c.
ut famæ.de ſent.excō.& facit quod
not.Bal.in l.addictos.C.de epiſc. au
10 dien.* Aduertas,ꝙ ſi fecit ſe clericū
in fraudē delicti cōmiſsi,an ſibi pa-
b trocinetur:uide Io.And.[b]& doc.in
c.j.de oblig.ad rat.& Bar.in l.j.ff.de
pœ.& Bal.& Sali.in l.officiales.C.de
epiſ.& cler.Sed etiā ſi nō patrocine-
tur tamē iudex ſecularis non poteſt
cōtra eū ipſo facto facere executio-
nē in ipſum ipſo facto:ita not.Bald.
in auth.cauſa quæ cū monacho.C.
de epiſ.& cleri.& Dy.& Bar.in d.l.j.

ADNOT. a ¶ Quid erit. *Adde & uide Fulg.in conſi.cxix.ubi etiam ponit quis debeat cognoſcere, an clericus amiſerit priuile.cler.& ſub cuius cuſtodia teneri debeat,ſi autem poſt delictum quis eſt effectus clericus, quis debeat puniri,uide Oldr.in conſi.iiij.Ber.*

b ¶ Ioan.And. *Vide eundem in quadam quæſtio. quam reperies in tract.Bonifa. de Vitalinis.*

AVG. Tu autem in hac materia adde pulchra uerba Pet.de Anch.in repet. regulæ, ea quæ.extrà de reg. iur.in xij.q.prin.& uide in terminis doc.maximè domi.de ſancto Gemi. in c.j.de cle.coniug.in §.fin.in fi.qui not.loquitur,qui tenet,ꝙ ille detentus nō debet remitti ad iudicē eccleſiaſticū:ſed iudex eccleſiaſticus debet pronunciare, an ille ſit clericus uel nō:& gaudeat priuilegio clericali : & interim ſuperſedebitur per iudicē laicū : & allegat do.de Rota hoc idē uoluiſſe:& certè reperi do. de Rota in deciſiōe.ccxxiiij. qui notabiliter loquuntur. Et de materia uide Pet.de Anch.in ſua diſput.quæ inci.laicus quidā.& do.Abb.in c.at ſi clerici.de iu.& do.Card. in c.perpēdimus.de ſent.exc.& Cald.in conſiliis ſuis. Itē de eo qui poſt delictū facit ſe clericū:uide per Io.Andr.in addit.Spec.in tit.de reo.in prin.per do Ant.de But.in c.propoſuiſti. extrà de fo.cōpe.qui multa allegat per Bal.in l.fi.ff.de pœ. per legiſtas in l.

pe.ff.de noxa.poſt Barto. plenè per
Pet.de Anc.in repet.regulę,ea quę.
in xij.q.principali,per Mod.in l.nō
ſolū.§.h.ff.de excu.tut. poſt Bar.per
Bal.in l.cum quædā.ff.de iuriſd.om.
iu.ibi latè per Mod.bene faciūt no.
per Bal.in l.ſi crimē.C.de ordi.cog.
qui ponit de eo qui poſt citationē
ſe facit ſe clericū: & ultra ſuprà
allegata uide Bald.in l.ſi quis decu-
rio.C.de fal.per do.Barto.in d.l.j.ff.
de pœ.per Bal.in l.j.C.an ſer.ex ſuo
fa.per Ange.in l.ſi quis poſtea.ff.de
iud.per Mod.latè in l.cum quædam
puella.ff.de iuriſd.om.iud.Alber.de
Roſa.in j.parte ſtatutorū.quæſt.xlj.

11 *Fure dicente quòd ſubtraxit rem Titio putando illum eſſe permiſſurum, quid erit dicendum.*

12 *Fur an liberabitur ſi cōpareat dominus p ſuo intereſſe: & furē excuſando dicat illud fuiſſe factū ſua uoluntate.*

ANGELVS.

11 *QVID ſi fur dicat,ꝙ quando
rem ſubtraxit Titio, putauit ſibi do
minū permiſſurū?Reſpōdeo,nō cre
ditur ei, cū furari ſit de genere pro-
hibitorū, & nemo creditur cōſenti-
re, niſi expreſsè probetur cōſenſus:
ut l.qui uas.§.uetare.ff.de fur.niſi ex
a aliquibus cōiecturis [a] id probet:ut-
puta,quia dominus cōmodauit equū
uſque ad uillā,credere potuit ꝙ etiā
pro longiori uia concederet: unde
excuſatur,iuxta not.per gl.in §.pla-
cuit.inſt.de obli.quæ ex quaſi delic.
naſc.ita determinat Barto.in l.inter
12 oēs.§.rectè.ff.de furt.*Quid ſi cōpa
ret dominus pro ſuo intereſſe,& fu
rem excuſat dicēs,illud factū fuiſſe
ſua uoluntate, an propter hoc reus
liberetur?Bar.in d.§.rectè.dicit ꝙ in
dubio talis confeſsio domini non
b præiudicat [b] reipublicæ, quin reus
ad uindictam publicā puniatur.arg.
not.in l.ij.§.fi.ff.ſi ex noxa.cau.aga.
niſi appareāt aliqua indicia de ſuo
cōſenſu, ut quia erat cōſanguineus
uel amicus ualde, & erat res parua,
uel erat cōſuetus talia cōcedere. ar.
l.ſi ſeruus.ff.de don.inter uir.& uxo.
aliàs de facili multi fures poſſent
euadere contra ius:& iſtam opi. ſe-
quitur Bal.in l.tranſigere.C.de trāſ.

ADNOT. a ¶Coniecturis. *Adde Fulg.in conſi.cccxc. Ber.*

b ¶Pręiudicat. *Adde Ro.in cōſ.cccccvj. & Alex.de Imo.in conſi.j.in iij.uol. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia
adde ea quæ dixit Bal. in l.falſus.C.
de furt.in iij.col.qui dixit,ꝙ uerum
eſt,ꝙ non creditur domino rei ſub-
tractæ,quòd de cōſenſu ſuo fur cō-
miſerit furtū:tamē limitat hoc non
procedere,niſi ultra aſſertionē do-
mini iuramentū interuenerit, quia
tunc creditur ei:& ibi uide Bal.alle
gantē bona iura:& dixit Ange.in l.
qui uas.§.uetare.ff.de fur.ꝙ ſi furtū
eſt cōmiſſum perſonæ cui erat glo-
ria ignoſcendi, quòd excuſatur fur,
qui dicit quòd fecit furtū credēs do
minum permiſſurum:allegat Iac.de
Are.ita uoluiſſe in l.ſi qs hoc genus.
C.de epiſ.& cler. Sed Ang.in d.§.re
ctè.dicit quòd de facto hoc nō ob-
ſeruatur.Et inquantū dictū eſt,quòd
ſi fur eſt perſona cōiuncta uel aliàs
habet amicitiā cū domino rei ſub-
tractæ, & dominus confitetur quòd
de cōſenſu ſuo furtū eſt factū, quòd
releuatur iſto caſu fur à pœna furti.
Adde ꝙ ad hoc idem affirmauerūt
canoniſtæ, maximè do. Abb. in c.
dudum.el.ij.extrà de electio. Et idē
domi.Abb.poſt doct.in c.j.extrà de
præſum

præſump. qui faciunt mētionem de doctr.Bar.in hac materia in d.§.recte.& uide Bal.in d.l.falſus.& Salic. & Moder.in d.l.tranſigere. & dicit Ange.in d.§.recte.quòd omnia iſta relinquuntur arbitrio iudicis,& bene per l.ait prætor.ff.de iure delib.

13 *Inquiſitus ſi compareat & dicat,potuit impunè occidere, quia erat bannitus,quid erit dicendum.*

ANGELVS.

13 *QVID ſi dicat quòd potuit impunè occidere,quia ille erat bannitus?Reſpondeo,quod non tantū inquiſitus poteſt hoc facere deducere & allegare per ſe,ſed etiā quilibet ut tanquā unus de populo poteſt hoc facere & comparere coram iudice, & oſtendere & producere bannum illius occiſi, & allegare ſtatutū quo potuit impunè occidi, & ſtatim accuſatio uel inquiſitio nō recipitur, nec ſuper ea proceditur: & ſic talis exceptio ualet, uidelicet quòd ille potuit impunè occidi, ſi opponitur ad proceſſum:ita dicit Barto. in l.ſi ſeruus.C.de his qui ad eccl.confug. & etiam quamprimum iudici conſtiterit de dicto banno,ſtatim iudex poteſt circūducere dictū proceſſum contra occiſorem: quia ſibi conſtat notoriè,quòd illud delictū eſt impunibile:ita notabiliter dicit Bart.in l. ubi pactū.C.de tranſac.& in l.penul. §.ad crimen.ff.de publi.iudi.uerſic. quæro procurator habens mandatum &c.& ibi Imo.& dominus Franciſcus de Alberg. de Aretio in l. iij.

a C.de accu.quòd perpetuò[a]no.quia iſto modo uidi multos defendi,nec eſt opus quòd homicida cōpareat uel procuratorē,ſiue defenſorē conſtituat,ſed unus ut quilibet de popu a lo compareat,& prædicta alleget,& bannum producat occiſi pro ſuo & dicti populi intereſſe, & ita Bononiæ unum amiciſsimū meum euaſi.

ADNO.T a ¶Quod perpetuo nor. *Adde tu & uide Pau.de Ca. in conſi.xxxiij.in primo impreſſis.ubi uoluit quòd ſtante ſtatuto quòd contumax habeatur pro confeſſo, & occidens bannitum patiatur ſe poni in banno propter contumaciā,quòd tamē poteſt comparere & allegare quòd occidit bannitū, quia non negat crimen,ſed qualificat. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde quòd Iac.de But.tenet contrarium in l.decuriones. C. ex quib. cauſis infa.irroga.Et ibi hor ponderat Bal.ſed uerior uidetur opin.Bar. ut patet ibi ex notatis per Bal.& iſtā partem ſequitur Ang.& Salic.Fulg. & Paul.de Caſt.& Moder.in d.l.ubi pactū.& uide not.per Cyn.in l.reos. in vj.quæſtio.C.de accuſa.& ibi per Bal.in xiiij.col.& Bald.in c.j.§.iniuria.de pace iuramen.firm.per Bald. ibi in ij.col.C.quomodo & quando iudex.& per Bal.in l.j.§.Offilius.ff. ne quis eū qui in ius uocatus eſt uſ eximat.bene faciunt notata per Bal. in l.planè.ff.de petitione hæredit.& Imol.in l.fi.ff.à quibus appellare nō licet.in xxj. col.& Richar.malūbræ. in l.filiusfami.§.inuitus.ff.de procu. & Franc.de Aret.in d.l.reos.

14 *Reus ſi compareat & dicat occiſum fuiſſe bannitum, ſed quòd uariatum fuit nomen banni & inquiſitionis.*

ANGELVS.

14 *QVID ſi dicat occiſum bannitum fuiſſe, ſed uariatum eſt nomen banni & inquiſitionis?Reſpondeo, quòd debent fieri articuli de identitate[a]perſonæ:ut notat Bart.in l.j.

C.ſi unus ex pluribus.& in l.demõſtratio.in fine princi. ff. de condi.& demonſt.quod bene not.

ADNOT. a ¶Identitate. *Adde ad hoc bene facere no.per Alex.in conſi. lxxiij.in iiij uolu.& quod uoluit Paul.de Caſt.in conſilio cclxviij. in ſecundo impreſſu. Ber.*

AVG. Tu adde quæ dixi in d.l. demonſtratio.in fin.& bene faciunt ea quæ dixi in l. ſi quis in fundi uocabulo.ff.de leg.j.

15 *Inquiſitio ſi fiat contra filium de parricidio:& opponatur quòd pater erat bannitus, an potuit ipſum impunè occidere.*

ANGELVS.

15 *QVID ſi inquiritur contra filiũ de parricidio: opponitur quòd pater erat bãnitus, an potuit ipſum impunè occidere? dic quòd ſic:[a] ut l.minimè. ff. de reli.& ſum.fun.nam pater eſt effectus hoſtis patriæ:& ſic patriam poteſtatem perdiderat: ut l.poſtliminium.§.filius.ff.de cap.dimi. & ibi hoc dicit Bartol. in l. ſi adulterium. §.ſi.ff.de adul.

ADNOT. a ¶Quod ſic. *Adde quòd hoc idem tenet Abb.in conſil.ciiij. & Ang.in conſi.ccxxiij. Ber.*

AVG. Adde glo.xxiij.q.iij.c.fortitudo.adde tamen quòd gl.in l.minimè.ff.de religioſis & ſum.funer. uidetur uelle, quòd tunc licet filio occidere patrem,quando ſe defendendo filius hoc facit,aliàs ſecus:licet Bar.ibi hoc nõ dicat,& alii doc. & doctrinã Bar.in d.§.liber.approbant doc.maximè Rom.in l. quamuis.cum l.ſeq.ff.ſol.mat.& Sali.in l. j.C.de his qui parentes occiderunt: ibi hoc diſputat: tandem nihil decidendo remittit ſe ad notata per ipſum in repetitione legis primæ. C.de hæred.inſti.adde tamen quòd cõtrariũ tenuerũt antiqui.Gandi.in tractatu maleficiorũ ſub rub.de bannitis pro maleficio.& Alb.de Roſa. in iiij.parte ſtatutorũ q.vj.& in iij.& iiij.parte ſtatutorũ q.xxvij.& ibi allegat antiquos tenentes iſtã partem.

16 *Reo opponente quòd aliàs fuit inquiſitus de eodem crimine, an exceptio erit peremptoria uel dilatoria.*

ANGELVS.

16 *QVID ſi opponitur quòd aliàs de hoc crimine fui inquiſitus,an talis exceptio ſit peremptoria uel dilatoria.glo.in j.ſol.& ibi Barto.in l. ſenatus.ff.de accu.dicunt.quòd talis exceptio eſt dilatoria:& ſic proceſſum impedit,& ad proceſſum debet opponi: ut eſt caſus in d.l.ſenatus. dic ut ibi plenè per Bart.

AVG. Tu adde quòd Ang.alio & diuerſo modo locutus eſt in l.qui de crimine.C.de accuſ.qui dixit per illũ text.quòd hæc exceptio eſt peremptoria: nihilominus impedit litis ingreſſum:licet Ang.in d.l.ſenatus multùm magnifaciat.& ſequitur doctrinam Bartol.ibi.Addatis quòd cum Bart.tenet practicus Papien.in forma inquiſitionis in glo. Hæc eſt quædam &c. in iij.col.uerſicu. præterea quęritur.refert & ſequitur Fely.in c.exceptionem.de except.col. xiij.uerſicu.idem dic de exceptione fuit aliàs.& col.xiiij.uerſi.& iſta except.fuit aliàs &c.

17 *Interfector ſi dicat quòd occiſus erat fur nocturnus,& quòd aliter res ſuas uel perſonam ſuam defendere non poterat,an ſit abſoluendus.*

18 *Furem poſſe interfici, de quo fure intelligi debeat.*

ANG

ANGELVS.

17 *QVID ſi interficiēs dicat, quòd occiſus erat fur nocturnus, & quòd aliter non poterat, uel res ſuas uel perſonā defendere: an talis reus ſit abſoluendus? dic quòd ſic: quia ſpeciale eſt in fure nocturno, quòd propter res poſsit quis hominē occidere. ita dicit Bar. in l. mulierem. §. j. ff. de ſica & Floria. in l. itaque. ff. ad leg. Aquiliam.

AVG. Tu autem in hac materia adde pulchra uerba Angeli quæ poſuit in l. j. C. unde ui. qui dicit, quòd uerum eſt quòd poſſum occidere furem nocturnum, dummodo res ſubtracta ſit non paruæ æſtimationis, ſecus ſi uilis: quia iſto caſu nō poſſum occidere furem nocturnum: & hæc dicit relinquēda arbitrio iudicis: & ponit exemplū de doctore cui ſubtractus fuit codex ſuus, in quo ſtuduerat, & aliqua ponit ibi circa intellectum l. furem nocturnum. ff. ad leg. Corn. de ſica. & hoc idem quod dixit Ang. & uoluit Bal. in l. j. C. loca. in j. col. & Mat. in ſuis notabi. dictis. cxxxv. & ibi dicit, quòd res uilis poteſt eſſe illa quæ eſt à duobus aureis
18 infrà. *Et an prędicta habeant locum in fure nocturno tantum qui nō poterat cognoſci, & ſe defendebat, uel ſe non defendebat cum telo: uel in illo qui occidebat furem nocturnum, qui non clamabat à ladri, à ladri, uel etiam in fure diurno qui cognoſcebatur, uel nō cognoſcebatur: uel ſi cognoſcebatur, tamē erat in actu fugiendi & aſportādi res extra territoriū: & quid in clericis an prædicta habeant locū, & an de iure canonico prædicta procedant. De materia uide per canoniſtas: maximè per domi. Abb. in c. ij. & in ca. ſi perfodiēs. extrà de homi. & latè per Ang. & Sali. qui multa allegant, contra communem ſententiam in l. ut ſi allegas. C. ad leg. Cor. de ſica. & eleganter loquitur Salic. in l. quoniam multa. C. ad leg. Iul. de ui publi. uide per Pau. de Ca. in cōſiliis ſuis, conſ. cxc. qui ponit de fure diurno, qui cū telo ſe defendebat. & per canoniſtas in c. olim. extrà de reſtitu. ſpol. maximè per do. Ant. de But. in xviij. col. qui tractat etiam de intellectu d. l. furem nocturnum.

19 *Inquirentis perſona quæ exceptio opponi ualeat.*

ANGELVS.

19 *QVID ſi contra perſonam inquirentis excipiat? dic ꝙ omnis exceptio quæ regulariter poteſt opponi contra accuſatorem, ut quia eſt ſibi inimicus, poteſt opponi regulariter cōtra inquirentem [a]: ut c. diuerſis. & quod ibi no. de cle. coniuga. ita dicit Bart. in l. ij. §. ſi publico. ff. de adult. in uerſi. quæro utrum contra iudicem &c. Et dic omnino ut dixi ſuprà in gl. hæc eſt quædam inquiſitio &c. in uer. quintò principaliter. & in uerſi. ſeq. ubi plenius uidebis, & dicetur infrà in gloſſ. ſuper uerbo, iudex ſtatuit terminum &c.

ADNOT. a ¶ Inquirentem. *Adde tu Alex. de Imo. in conſi. clxxvij. in ij. uolu. ubi quòd etiam cōtra iudicem inquirentem non poteſt opponi, quòd non poſsit recipere teſtes minores. Ber.*

AVGVST. Adde hic quæ ſuprà dicta ſunt, in dicto uerbo, hæc eſt quædā inquiſitio, in dictis uerſiculis.

20 *Teſtibus de falſo accuſatis ex quibus reus conuictus eſt, an differatur ſententia condemnatoria cōtra inquiſitum.*

ANGELVS.

20 *QVID ſi dicat teſtes ex quibus conuictus eſt falſos, & eos de falſo accuſet, an differetur ſentẽtia condemnatoria cõtra inquiſitũ? Cy. in l. j. C. qui accu. non poſ. ſecundũ Richar. malũb. dicit ꝙ nõ; unde cautela eſt, quòd accuſentur teſtes & producens de falſo. ad hoc ut differatur ſentẽtia cõdẽnatoria: quia ſi teſtes cõuincẽtur de falſo, clarum eſt quòd inquiſitus nõ cõmiſit illud delictum: ut d. l. j. ſed ut refert Salic. in d. l. ſi docueris. C. de fal. plures doct. Bononiæ cõſuluerunt, ꝙ etiã ex ſola teſtiũ accuſatione differetur cõdẽnatoria: quia ſi ſententia eſſet per falſos teſtes lata, retractaretur: ut l. iij. C. ſi ex fal. inſtru. Cautius tamẽ eſt utrunq; accuſare: quæ omnia ſingulariter not. ad impediendũ cõdemnatoriã. Sed Bal. in l. j. C. de quæſtio. per glo. ibi limitat ſingulariter hoc uerum, ſi accuſantur teſtes neceſſarii ad probationem: ſecus ſi aliqui ſunt ultra debitũ numerũ illorum qui probarẽt: quia propter aliorum accuſationẽ proceſſus neq; ciuilis neq; criminalis retardaretur, qđ no.

a AVGV. Tu autem[a] in hac materia adde quòd miror, ꝙ iſte doctor nõ alleget Bar. in terminis in l. ſi teſtamẽtũ. ff. de peti. hære. in fi. qui expreſſè dicit, uel ꝙ opus eſt, ꝙ accuſentur teſtes, & producẽs ipſos, uel ꝙ opus eſt, ꝙ excipiatur de falſo ad hoc ut ſuperſedeatur in principali cauſa. & ideo uide Bal. not. loquentẽ in l. j. C. qui accu. in fi. qui eleganter loquitur. Sed ultra omnes loquutus eſt ampliſsimè in iſto paſſu Alber. de Roſa. in l. j. C. ſi ex fal. inſtru. & plenius ipſe Alberi. in prima parte ſtatutorũ. q. lxiij. quæ incipit. modo ſubiicio quæſtionẽ diſputatã per do. Richar. limita tamen prædicta ſecundũ quod elegãter limitabat Bal. in l. j. C. quomodo & quãdo iud. in uerſi. modo quæro. q. dicit, ꝙ licet aliàs eſſemus in caſu, in quo propter quæſtionẽ falſi ſuperſederetur in cauſa principali: tamẽ hoc nõ militaret, ubi eſſent diuerſæ iuriſdictiones iudicũ diuerſi fori, qui prætẽdũt iuriſdictionẽ æqualiter. & ibi dat pulchrũ exẽplũ, ibi uide. Et allegat Federicũ de Senis ita cõſuluiſſe. adde Pet. de Anch. in cõſi. ſuo lxj. dicẽtẽ, quòd cauſa homicidii eſt differẽda, ſi teſtes accuſant de falſo.

ADNOT. a. ¶Tu autem. *Adde circa hoc, & uide Abb. in conſil. xvj. in ij. volumi. & Pet. de Anchara. in conſil. lxj. Ber.*

21 *Reo dicente, quòd commiſit tale delictum dormiens, an excuſabitur.*

ANGELVS.

21 *QVID ſi dicat & probat, quòd ipſe dormiẽs cõmiſit tale delictum, an excuſabitur? Reſpõdeo, aut ſciebat, ꝙ ille erat ſuus mos, quòd ipſe dormiens alios percutiebat, & tunc quia nõ præcauerit, ꝙ ſolus dormiret, tenetur: quia fuit in culpa. l. ſi putator. ff. ad leg. Aquil. Si autem non erat mos ſuus dormiens, habetur ut
a furioſus[a] & excuſatur: ut l. j. §. j. ff. de acqui. poſ. ita dicit Bar. in l. fin. ff. de parri. Flori. in l. ſi ſeruus ſeruum. §. ſi fornicarius. ff. ad leg. Aquil. Petr. de Ancha. in clemen. j. de homic.

a Vt furioſus. *Adde de hoc & uide Alex. in conſi. clxx. in ij. uolu. Ber.*

AVGV. Tu autem in hac materia adde Guil. de Cu. in l. diuus. ff. de offic. præſi. & uide Bal. in l. j. C. unde ui. in

ui.in repe.circa fin.& Cardi.& Imo. in cle.j.de homi.qui referunt quód Laud.dicebat,ꝙ cũ eſſet in ciuitate Peruſij in eccleſia ſancti Benedicti, quidã eius ſocius Anglicus ſurrexit & armauit ſe de nocte dormiens, & iuit ad fluuiũ, & interfecit quendã puerum,& quaſi ego hoc nõ credebam niſi uidiſſem.Bar.in l.ut uim.ff. de iuſti.& iure.qui dicit, quód ſemel fuit quidã Piſanus qui ſe armabat de nocte:dormiens,& ibat per ciuitatem cantando. Aduertas:quia credo,ꝙ iſta ſunt ſomnia:nam impoſsibile eſt,ꝙ ille qui nõ uidet,ut eſt dormiens,poſsit ire de nocte:& maximé,quód non percutiat caput in muro,& maximé cũ ſit extra mentem,qui dormiẽs æquiparatur furioſo,qui nullũ intellectũ habet,in c.maiores.extrà de baptiſ.cũ ſimilibus.

12 *Fure dicente eſt furtum domeſticum: & ſic impunè licuit,& patre inquiſito dicente eſt filius meus: ergo licuit in eum ſæuire., quid dicendum erit.*

ANGELVS.

12 *QVID ſi fur dicat, quód fecit furtum domeſticũ,& ſic impunè licuit ſibi facere,uel ſi pater inquiſitus dicat,eſt filius meus:ergo licuit a in eum ſæuire:[a]ut l.reſpiciendũ.§. furta domeſtica.ff.de pœn.Reſpon. aut eſt furtũ leue & paruæ quantitatis:& licuit,aliàs non:ut not.in l.ad ea.ff.de reg.iur.ita dicit Bart.in d.§. furta.& in l.j.ff.re.amo.& in l.ſi libertus.ubi eſt tex.ff.fur.Et quæ perſonæ dicantur domeſticæ,dic ut no. per Bar.in d.§.furta.ut ſcire poſsis quæ perſonæ poſſunt ſe excuſare ſub hoc colore,ꝙ furtũ domeſticũ cõmiſerint.Et idẽ in iniuria per patrem in filiũ illata,uel dominum in ſeruum:iuxta l.j.C. de emẽ.propin. & de ſer.corrup.l.j.quia ſi ſit atrox, ut quia eſt mutilatio membri uel ſimilis,eſt punienda: ut d.l.ſi adulterium.§.ſi.ff.de adul.ita dicit Bar.in l.qui accuſare.§.j.ff.de accuſa.

ADNOT. a ¶Sæuire. *Adde tu & uide Alexan.de Imo.in conſi.lxxv.in iij.uol.& ibi an puniatur de exceſſu,& quæ dicantur furta domeſtica,& qualiter puniantur, uide eundem in conſil. cxxxvj.in j.uolu.* Ber.

AVGV. Tu autẽ in hac materia adde,ꝙ Sali.in l.apud antiquos. C.de fur.dat duas limitationes in hac materia,qui dicit, ꝙ uerũ eſt,ꝙ ſit diſtinctio inter furtũ rei magnæ uel paruę,qñ inter furantẽ & eũ qui furatur,eſt uera ſubiectio , & affectio:ſecus ubi eſt erronea ſubiectio & indebita affectio:quia tũc tenetur indiſtinctẽ,ſi ſit res magna uel parua.Et ad hoc põderat text.& glo.ibi in d.l.apud antiquos.Itẽ dat aliã ſecũdã limitationẽ & ſingularẽ,ꝙ uerũ eſt,ꝙ in furto domeſtico nõ cõſideratur res parua:tñ ſi unus domeſticus faceret plura furta uiliũ rerũ diuerſis tẽporibus, tũc cẽſetur eſſe unicũ furtũ magnũ,tũ ex rerũ cumulatarũ æſtimatione,tũ ex aſſuefactione uel cõſuetudine:ut l.nemo.in fi. C.de epi.audi.adde ꝙ iſta fuit ſententia Bal.ibi in d.l.apud antiquos.refert Odof.& Nico.de matheſil.ita uoluiſſe ibi,licet Bal.non auſus ſit decidere in c.j.§.furtũ.de pace iura. fir.qui allegat Cy.ita uoluiſſe in d. l.penul.C.de furtis.

13 *Reus ſi opponat quòd illa iniuria eſt ſibi remiſſa per offenſum,quid faciendum erit.*

ANG

ANGELVS.

23 *QVID ſi opponat, quòd illa iniuria eſt ſibi remiſſa per illũ contra qnem deliquit? Reſpõdeo quòd ex omni crimine poteſt dupliciter agi ad pœnã applicandã parti, & ad publicam uindictã: ut l. qui nomine. ff. de fal. mo. in l. fi. ff. de priua. delic. unde licet pars poſsit in ſui præiudicium iniuriã remittere. l. penulti. C. de pac. tamen nõ poterit remittere in præiudiciũ reipublicæ: ut not. gl. Ange. in l. ij. ff. ad Silla. & ibi Bart. & Bal. in l. j. §. ij. ff. de iniur. & Bald. in l. tranſigere. C. de tranſact.

AVGV. Tu autẽ in hac materia adde not. per Barto. in l. inter omnes. §. rectè. ff. de furt. per quæ poteris limitare prædicta, & dicta per Bart. in conſi. ſuo, domino poteſtati terræ rochæ contractæ. & faciunt notata in l. j. C. de aboli.

24 *Inquiſitus dicens quòd offenſus erat bãnitus tẽpore offenſionis, licet poſtea ſit reſtitutus & rebãnitus, quid erit.*

ANGELVS.

24 *QVID ſi dicat, quòd offenſus tẽpore offenſionis erat bãnitus: an ſi tẽpore inquiſitionis erat iã reſtitutus & rebãnitus, nec potuit impune offendi: an offendẽs inquiſitus debeat abſolui? dic quòd ſic[a]: quia ſufficit quòd tpe offenſionis eſſet bãnitus: licet tẽpore quo cõtra offendẽtẽ inquiritur ille ſit rebãnitus. ita dicit Bal. & Imo. in l. ſi cõſtãte. §. uxor. ff. ſol. mat.

ADNOT. a ¶Dic quod ſic. *Adde & uide Alex. in cõſi. cvij. in iij. uol. & Bar. in conſi. clxxxviij. Ber.*

AVG. Tu adde & uide Mod. & quæ ibi ſcripſi in d. §. uxor. & uide dñm Nellũ in tractatu ſuo bãnitorũ qui elegãter loquitur ſup iſto paſſu.

25 *Statuto dicẽte quòd bãnitus poſsit impunè occidi, ſi inquiratur contra Titiũ, quòd Seium uulnerauit: an poſsit opponere, quòd eum licuit occidere, quia bannitus, ergo fortius licuit uulnerare.*

ANGELVS.

25 *QVID ſi ſtatutũ dicit, quòd bannitus poſsit impunè occidi, & ſi inquiratur cõtra Titium quòd ipſum uulnerauit, an poſsit opponere, quòd eum licuit occidere: ergo fortius licuit uulnerare: dic quòd ſic: ut l. nec in ea. & ibi Barto. ff. de adulte.

AVGV. Tu autẽ in hac materia adde Bald. in l. j. C. de interdi. & in l. cũ ancillis. C. de nupt. doct. maximè Bal. & Imo. in l. in ſuis. ff. de libe. & poſthu. Cy. in l. j. C. quę ſit lon. cõſue. do. Ang. in c. fi. extra de cõſue. Ioã. And. in addi. Spe. in tit. de cõſti. in §. j. in fi. Imo. in l. nõ ſolum. §. j. ff. ſolu. mat. & adde Alber. de Roſa in quæſt. ſtatutorũ. in iiij. parte q. xciij. & incipit, dubitari etiã uidi. ubi expreſsè firmat hoc, quòd talis bannitus qui poteſt impunè occidi, poteſt in carcere priuato detineri.

26 *Crimine inquiſitionis oppoſito per modum exceptionis, an debeat ſe ſubſcribere ad pœnam talionis.*

ANGELVS.

26 *QVID ſi opponat crimen inquiſitionis per modũ exceptionis: an debeat ſe ſubſcribere ad pœnam talionis? Bar. in l. ſi cui. in princ. ff. de accu. dicit, aut ſimpliciter opponitur dictũ crimen cõtra illum offenſum, ut ſe ab inquiſitione & accuſatione defendat, & nõ tenetur ſe ſubſcribere: ſi autẽ nõ tantũ ut ſe defendat: ſed etiam ut alius de tali delicto puniatur, iuxta l. ij. §. ſi extraneus. ff. de adul

de adulte.& tūc debet ſe ſubſcribere:ut l.iij.C.qui accu.non poſ.

AVGV. Tu autē in hac materia adde ꝙ Ange.in l.qui crimen.C. qui accu.nō poſ.ficit mentionē de hac doctrina Bart.in d.l.ſi cui.& eā approbat &ſequit̄:& dicit ibi in hac materia aliquas concluſiones pulchras,quas omnino uide ibi,in d.l. qui crimen.glo.& doct.& tex.& Bal. in l.ii.C.de fide inſtrumen.Bald.in l. fi.C.ſi ex fal.inſtrumen. .

*27 Inſtrumento pacis producto quòd habitum fuit à filijs maſculis interfecti, ſi tamen filia unica contradicat quid erit.*

ANGELVS.

27 *QVID ſi producitur inſtrumētum pacis habitū à filiis maſculis interfecti,cōtradicēte tamē eius filia unica fœmina:nā Bal.& Ange.in l. pro hærede.§.fi.ff.de acq.hęre.dicūt ꝙ ſatis eſt,ꝙ producant pacē habitā à maſculis:licet fœmina cōtradicat: qa fœmina nō leuat faidā:ut not.gl. in tit.qui feu.da.poſ.§.pe.& in ti.an mutus aut aliter imperfe.c.j.ſed Ludo.Ro.in l.j.§.potiſsimè autē.ff.ad Silla.in uerbo,ſiue corpore ſuo &c. tenet cōtrarium:quia per illū tex.uidetur,ꝙ fœmina potuerit uindicare mortē patris:unde eius cōſenſus fuit neceſſariꝰ,pro quo etiā allegat tex.in l.j.C.de his qui ſe defen.li.x.& quod ibi no.Ang.in apoſtil.ad Bar.

AVGV. Adde hîc ea quæ dixi a ſuprà[a] in eademmet glo.dū tractaui materiā:an omnes hæredes debeāt facere pacem,ſi ſunt plures hæredes:& quid ſi erat ibi una fœmina.dic ut ibi dixi in addi.latè.

ADNOT. a ¶Dixi ſupra. *Adde & uide Ang.in conſi.cclvj.Ber.*

*28 Remiſsio iniuriarum facta in foro pœnitentiali an proſit in foro iudiciali.*

ANGELVS.

28 *QVAERO quid ſi allegat, quòd in foro pœnitentiali per iniuriatum fuit ſibi iniuria remiſſa,an proſit in foro iudiciali?& Bal.in l.ij. ff.ad Silla.refert Cy.determinantē, ꝙ ſic, per glo.in §.fi.inſti.de iniuriis.& idē no.in l.ij.C.de libe.& eorum lib.idē uoluit Bart.in l.nō ſolū. §.qui iniuriarū.ff.de iniur.ubi allegat dictū magiſtri ſentētiarū, & idē uult in l.ſi tibi.§.j.ff.de pac.ubi allegat orationem dominicā.ſed Bal.in d.§.iniuriarū.notabilius diſtinguit: aut eſt facta plena remiſsio:aut tantū rancor: aut dubitatur. Primo caſu talis remiſsio prodeſt in foro iudiciali ex eo:quia pro altero uulnerāte interuenit perſona publica,hoc eſt ſacerdos,qui potuit alteri acquirere:ut l.j.§.ius publicū.ff.de iuſtitia & iure.& ibi Barto.& in c.quanquam.de uſur.in vj.& maximè liberationem iuxta gl.in l.nō ſolū.§.liberationis uerba. ff. de libe. leg.& no.Innocē.in c.ueniēs.de renun.& no.Ang.in l.idē. §.fi.ff.de pac. Secūdo caſu quoniā cōſtat de eius mente actio iniuriarū,quæ competit ad pœnā uel intereſſe,non uidetur remiſſa.Tertio caſu & tunc præſumitur tantū rancorē remiſiſſe pręſumptione.l.cū de indebito.ff.de probat.& ſufficit quòd alterū remiſerit. allegat de ſerui.ruſti.prædi.l.ſi mihi.& l.ſi domus.de ſeruit.urba.prædi.& ibi Bal.

AVGV. Tu autem in hac materia adde,ꝙ contrarium tenet Cy.ut refert Bald.in l.ij.ff.ad Silla.& Ioan. And.

And.in addi.Spec.in titu.de inſtru. edi.§.nunc uerò aliqua.in addi.per hoc non uidetur bene &c.Cõmunis tamen opi.eſt illa Guliel.de Cug.& Bar.in d.l.ſi tibi.§.j.ff.de pact.quam communiter ibi approbãt docto.& Bar.in l.nõ ſolũ.§.j.ff.de iniur.licet dominus Ange.hic alleget Bar.in l. eum qui.§.iniuriarũ.ff.ſi quis cau.& idem uoluit Bal.in l.ſi domus.ff.de ſerui.urba.prædi.& Anto.de But.in c.de his.extrà de accu.Saluarem tamen opi.Cy.& Ioã.And.& ita limitarẽ prędicta, niſi remittens dixiſſet ſe facere plenã remiſsionem,ut eleganter uoluit Bald.in c.j.§.iniuria. de pace iura.fir.& Bal.in addi.d.l.nõ ſolũ.& Roma.in d.l.ij.ff.ad Silla.in hac materia adde Spe.in ti.de accu. §.j.uerſic.quid ſi uulneratus.& uide Bal.in d.l.ſi tibi.§ j.& Bal.in l.ſi pro fure.in princi.in lectura.ff.de condictio.fur.& uide doct.& in d.§.fin. inſtit.de iniur.Et ultra prædicta adde gl.& doc.& maximè do.Abb.ĩ c. j.extrà de maledi.& ibi Abb.multũ magnifacit doctrinam magiſtri ſententiarũ allegatã à Barto.in d.l.ſi tibi. §.j.ff.de pact.Et adde gloſ.in terminis. j. q.iiij. c. quia præſulatus.& aliam gloſſ.in c.ſi quis contriſtatus. xc.diſtinctio.& aliquid per glo.xlv. diſtinctio.c.tria ſunt. & xxij. quæſt. iiij.c.ſi is.

29 *Remiſsio iniuriarum facta cum iuramento,metu mortis inſtantis teſtamentum condendo : an poſtea eo reconualeſcente proſit talis remiſsio.*

ANGELVS.

29 *QVID ſi allegat,quòd inimicus metu mortis inſtantis teſtamentum cõdẽdo corã ſacerdote cũ iuramento remiſit iniuriã,an eo poſtea reconualeſcente proſit talis remiſſio?& Bal.ubi ſuprà allegat Io.And. in Spec.de inſtru.edi.§.nũc aliqua. uer.no.glo.& glo.inſtit.de iniur.§. fi.& Bart.brixen.in ſuis quæſtionibus dominicalibus in xij.quæſt.quæ incipit,quidã.ut refert Io.And.in d. loco,dicit ꝙ aut conſtat, ꝙ talis remiſsio facta fuit metu mortis inſtãtis,& tunc eo reconualeſcente reuocatur,ut in ſimili,quòd dicitur de dona.cauſa mor.in l.ij. & l. ſenatus.ff. de dona.cauſa mor.aut ſimpliciter remiſit, & tũc ulterius nõ recõualeſcit ex regula,quia actio ſemel extincta &c.ut l.quæ res.§.areã.ff.de ſo.& hoc tenet Ludo.in l.ij.ff.ad Sil. poſt Bart.& adducit pro hoc:quia cũ etiã interuenit iuramẽtũ:ergo quæritur etiam abſenti.l.cũ quis.§.codicillis. ff.de leg.iij.& maximè quando dixit remitto actionem iniuriarum.

AVG. Tu autem in hac materia adde,& dic indiſtinctè,quòd ſi ſacerdos nomine & uice illius qui offendit,licet ſit abſens offenſor receperit illam remiſsionem iniuriæ,& ſic moriens ipſe offenſus pacem reddiderit in manu ſacerdotis per ſtipulationẽ,quòd talis reconualeſcens nõ reuocabit talem remiſsionẽ,per ea quæ notanter dixit Gandi.in tracta. malefi.ſub rub.de tranſac.malefi.in uer.itẽ pone,quòd quidã mortiferè uulneratus iacẽs in lecto accepta pœnitẽtia &c.quia cũ ſacerdos cenſeatur eſſe perſona publica,l.ius publicũ.ff.de iuſt.& iur.poteſt talis perſona ſtipulari abſenti.l.nõ aliter.ff.de adop.maximè cum factũ pacis ſit fauorabile.l.j.in prin.C.de cad.tollen. Cũ ergo ſtipulatio ſit contractus per quem promiſſor obligatur,non poterit

terit talis remittens ſolus à tali ſtipulatione recedere, iuxta ea quæ habẽtur in l.j.ff.de pac.& l.j.ff.de uer.ob.

30 *Crimine oppoſito per modũ exceptionis, utputà, dicendo, accuſans eſt criminoſus, homicida, adulter & c. qd erit.*

ANGELVS.

30 *QVID ſi opponit de crimine per modũ exceptionis: utputa quia dico ꝙ accuſans eſt criminoſus, homicida, adulter, uel leno, &c. & tunc ſi hoc probat, abſoluitur ab accuſatione: & tamen ille contra quem crimen per modũ exceptionis opponitur, non punitur: quia talis exceptio criminis nõ opponitur ad finẽ puni-
a tiuũ[a]. aut dicitur, dico ꝙ talis nõ poteſt me accuſare: qa homicida uel leno, & de dicto crimine peto ipſum condẽnari, & tunc tali crimine probato nõ tantũ ab accuſatione repellitur, ſed etiam de crimine contra eũ obiecto punietur: ut l.Luci⁹.& quod ibi habetur per gl.Bar.Bal.& Ange. ff.de infa. & ꝑ Bar.in l.ij.§.ſi publico ff.de adul.& ꝓbatur in c.cũ dilectus. de or.cog.& no.plenè Anto.de but.in c.j.de excep.dic ut dixi inſti. de excep.in rub. Sed Cy.& Salice.in l.ſi magnum.C.qui accuſa.non poſ. tenent quòd imò in genere criminoſus & non ſocius eiuſdem criminis poteſt accuſare: quia non reperitur lege prohibitum, per no.ff.de publ. iudi.l.is qui reus.non ob.glo.in l.qui accuſare.ff.de accuſa. quia procedit in caſu legis quam allegat. Et hoc de iure ciuili. de iure uerò canonico omnis criminoſus repellitur ab accuſando: ut extrà de accuſatio.c.j. Et an poſsit opponere exceptionẽ cõtra perſonã iudicis inquirẽtis & eius iuriſdictionem, & eius proceſſum, & contra accuſantis perſonam uel offenſi, & alias exceptiones declinatorias & perẽptorias: uide quæ dicta ſunt ſ.in gl.in uerbo, hæc eſt quædã inquiſitio &c.uer.quinto principaliter quæro &c.cũ uer.ſeq.& in uer.iudex inquirit de delicto &c. Et circa modũ & formã defenſionis, ſcilicet quas defenſiones reus facere poteſt, & quomodo debeat articulare & ꝓbare, adde quę dicta ſunt in gl.ſuper uerbo, & dict⁹ Titius &c.& maximè quãdo opponit & dicit, ꝙ quicquid fecit ipſe, ad ſui defenſionem fecit.

ADNOT. a ¶ Punitiuum. *Adde ut per Oldr.latè in conſi.ciij.& Pe.de anc.in conſi.cccxxvj.& quãdo quis poſſit puniri, quando crimen obijcitur per uiam exceptionis, uide Pe.de anc.in conſilio clxxij.* Ber.

AVG. Tu autem in hac materia adde pulchra uerba Bal.in l.falſam. C.ſi ex fal.inſtr.ubi ponit an per exceptionem poſitam quis poſsit puniri. uide do.Anto.de but.in c.ij.extrà de cõfeſ.& do.Ant.de bu.in c.ij.extrà de or.cog.per Bar.in l.j.§.ſed ſi is. de ope.no.nun.& Bald.in auth.ſtatuimus.C.de epiſ.& cle.in princip.uide Roma.in l.cum mulier.ff.ſol.ma.uide no.in c.ex conquęſtione.extrà de reſtitu.ſpolia.& in c.cùm ſuper.extrà de conceſ.præben.

31 *Inquiſito dicente quòd non eſt mortuus ex dictis uulneribus, ſed iam ſunt plures dies quòd fuit uulneratus, uel quòd non paruit medicis, uel ſimilia, quid erit.*

32 *Maleficio probato per teſtes, ſi dicatur commiſſum de nocte, inquiſitus poteſt inducere teſtes quòd illa nocte luna nõ lucebat, ſed erat obſcurum.*

33 *Probatiõe facta quòd Titius fuit percuſſus.*

*cuſſus à Caio tribus uulneribus, ex quibus mortuus eſt, ſi dicatur ꝙ hoc non eſt uerum, poteſt ſubijci cadauer Titij oculis iudicis, ut uideatur, quo nõ reperto uero abſoluitur.*

ANGELVS.

31 *QVID autem ſi inquiſitus opponat & dicat ꝙ dictus mortuus nõ

a eſt mortu* ex dictis uulneribus:[a] ſed iam ſunt plures dies quibus fuit uulneratus, & quòd uulnera ſui natura c non erant letalia &c. & quòd ſui culpa mortuus eſt, quia concubuit cum uxore, uel quia non paruit medicis: & ſic de ſimilibus: dic ut plenè dictũ b fuit ſuprà in gl. ſuper uerbo, ex interuallo mortuus fuit & eſt &c. Et an c tales defenſiones uel alias quis poſſit & debeat per ſe facere uel comparere poſsit ali* defenſorio nomine, uel ut legitimus procurator rei, uel accuſati, uel inqſiti, & in quo caſu, uide ſ. in gl. ſuper uerbo, q iudex. uidẽs ꝙ dicti inquiſiti non comparent &c. in uer. ſemper fuit cõtumax. & uer. quæro quid ſi eſt citatus &c. poteſt etiam inquiſitus opponere ꝙ dicã j. in glo. ſuper uerbo, qui iudex ſtatuit terminum ad opponendum

32 contra proceſſum.* Quid autem ſi maleficiũ ſit probatũ per teſtes, & di

b catur cõmiſſum de nocte[b]? tũc inqſitus poteſt inducere teſtes quòd illa nocte luna non lucebat, ſed obſcurũ erat. nã tunc licet poſsit probare maleficium commiſſum, non tamẽ poteſt probari per quẽ commiſſum fuerit: ut eſt gl. ordinaria, in l. ſi cũ exceptione. §. ui hac actione. ff. quod metus cau. per quã gl. Oldr. ut ibi refert Bal. euaſit quẽdam accuſatum, quod

33 bene no. in practica.* Et aduertas ꝙ ſi probatũ fuit quòd Titius fuit percuſſus à Caio tribus uulneribus, & ex illis mortuus ſit, ſi dicatur ꝙ hoc nõ eſt uerũ, poteſt ſubiici Titius oculis iudicis, & ſi nõ reperitur uulnerat*, abſoluit: unde dicit Bal. in l. ſi qſteſtibus. in ſi. C. de teſti. ꝙ cũ hoc fuiſſet de facto fuit copus exhumatũ, & repertũ quòd non fuerat uulneratũ, & hoc uidens iudex abſoluit inquiſitũ: licet cõtra eum plenè probatũ fuiſſet, quod eſt menti tenendum[c].

ADNOT. a ¶ Vulneribus. *Adde ut per Pe. de anc. in conſi. cclxxv. & Capo. in conſi. xlj. & conſi. lxij Ber.*

¶ De nocte. *Adde tu & uide Ang. in conſi. cxciiij. Ber.*

¶ Menti tenendum. *Adde tu & uide Raph. cu. in cõſi. cxliiij. & Bal. in cõſi. xxviij. in v. lib. ubi uoluit ꝙ confeſſio eius qui cõfitetur habuiſſe & recepiſſe id qđ oculo corporeo uerum non eſſet, praiudicat cõfitenti. & uide melius Pau. de caſt. in conſi. cclxviij. in ſecũdo impreſſu. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde quæ dixit Bal. in l. de quibus. ff. de legi. in ult. char. qui alleg. illũ tex. in l. ſi cum exceptione. & in terminis uide Bald. in l. j. ff. de his qui ſunt ſui uel alie. iur. Idem dixit in c. j. §. porro. quæ ſit prima cauſa benefi. amit. aliquid per Bal. in l. non ignorat. C. qui acc. nõ poſ. Bal. in l. Arethuſa. ff. de ſta. homi. Bart. in trac. de teſte. in ix. col. faciunt dicta Specu. in titu. de noto. crimi. §. iam de notorio crimine. uerſicu. iij.

SVMMARIVM.

1 *Iudicis partes in termino defenſiuo ſunt, teſtes repetere, alios de nouo inducere.*

2 *Item oſtendere quòd ille qui fuit interfectus non erat baunitus, ut allegatur, & inquiſitus hoc ſciebat.*

*Item*

3 *Item replicare, quòd licèt interfectus eſſet bannitus, tamen appellauit à ſententia.*

4 *Item ſemper inducat qualitatem offenſi, puta quòd erat homo debilis, infirmus, delicatus, & paruæ uitæ.*

4 *Item quando examinat teſtes deponentes rectè ſuper loco & tempore faciat ſcribi, Reſponderunt de loco & tempore, in inquiſitione, uel accuſatione contentus:*

6 *Confeſſio uulnerati, quòd Caius eum percuſſerit, nihil facit.*

7 *Item iudex poteſt dicere, quòd licèt ille qui fuit interfectus, fuerit bannitus, tamen poſtea fuit rebannitus & cancellatus ſaltem uerbo.*

8 *Item opponere contra teſtes rei, & quòd reus tranſegit, uel pactus eſt de crimine.*

9 *Occidens illum qui non erat legitimè bannitus, an teneatur lege Cornel. de ſica. & an ignorantia excuſet, uel nō.*

10 *Occiſo bannito appellatione pendente, quid erit.*

11 *Vulnus illatum ſano, licèt mortale non dicatur, tamen illatum infirmo mortale dicitur.*

12 *Aſſertio uulnerati an ſaltem faciat indicium ad torturam.*

13 *Bannito an ſufficiat, quòd ſit cancellatus de banno uerbo uel facto.*

Die ij. Ianuarij.

QVi iudex ad probationē ſuæ inquiſitionis, & proceſſus produxit infraſcriptos teſtes quos examinauit &c. facta prius citatione de dictis inquiſitis ad uidendum iurare teſtes.

1 * Nunc tempeſtiuū eſſe arbitror uidere, quæ ſint partes iudicis inquirētis in dicto termino defenſiuo: dic ut ſuprà dixi in gloſſ. comparent dicti inquiſiti, & totum negant &c. Et etiam quòd teſtes repetat, & de nouo etiam inducat alios teſtes, ad reprobandum ſuam inquiſitionem negatam, uel etiam ad infringēdū defenſiones quas inquiſitus fecit. Caueat tamen iudex, ut Deum ante oculos habeat, ne per tormenta, uel alio modo cogat teſtes aliquid dicere in criminali contra ueritatem: quoniam ipſe in ſyndicatu conueniri poterit ob hoc de ſica. ut eleganter no. Bart. in l. j. in prin. ff. de ſicar. quod ſemper

a ante oculos [a] habeas.* Secundò po-

2 teſt oſtendere & docere, quòd ille qui fuit occiſus ab inquiſito, & qui ad defenſionem dicti inquiſiti, allegat quòd poterat impunè occidi, quia bannitus nō erat legitimè ban-

b nitus [b], & quòd occidens hoc ſciebat, tunc occidens illum quem ſciebat non legitimè bannitum, tenetur de ſica. aliàs autem ſi probari nō poteſt, quòd ipſe ſciebat, tunc ipſe oſtēdat, quòd nō fuit legitimè bannitus, tūc licet occidens de ſica. non teneatur propter ignorantiam, & ſic ceſſat dolus, tenetur tamen culpa, & extra ordinem punitur: ut l. ij. §. hæc actio. ff. ui bono. rapt. ita dicit Bar. in l. pe. ff. de adul. ad idem facit, quod ipſe no. in ſimili in l. iuſtè poſsidet. in fi. ff. de acq. poſſ. & in l. j. §. j. ff. ſi quis teſta. liber eſſe iuſſus fue. uide tamen latiùs & aliter per Salic. in l. eum qui duas.

3 C. de adult.* Tertiò ſi iudex replicādo probabit, quòd licet ille eſſet bānitus, tamen à ſentētia appellauit, & appellatione pendente fuit interfectus, quòd non licuit, ut nil nou. app. pēden. & idem ſi alio modo petebat ſe eximi de banno: quia proceſſus non tenuit, uel alio modo: ut l. cum uerò

X in prin.

in prin.ff.de fideicom.liber. ita dicit
Bar.in l.iij.§.ſi ſeruus quem.ff.de ac.
poſſ.& no.Bal.& Imol.latiùs in l.qui
à latronibus.ff.de teſta. & Sali.in d.l.
eum qui duas.uerſi.ſed dubium for-
4 tius eſt &c.* Quartò utile eſt ut ſem
per inquirens deducat qualitatē of-
fenſi, uidelicet quia erat homo debi
c lis,infirmus [c],delicatus,& paruæ ui-
tæ,tunc ex quolibet uulnere etiā le-
ui, præſumitur ex dictis uulneribus
mortuus.iſte eſt tex.nota.in l.qua ra-
tione.§.ſi quis ſeruū ægrotum.ff.ad
leg.Aquil.& uide Bal.& Flor.in l.ita
uulneratus.in prin.& pleniùs p Flor.
in l.item Mela.§.ſi plures.ff.ad legē
Aquil.quod ſingulariter no.quia ui-
di multos aduocatos uolentes defen
dere inquiſitos,q articulāt,ꝙ uulne-
ratus aliàs erat infirmus, uel debilis
&c.quia contra ſe articulant,& pro-
bant:nam quælibet percuſsio quæ in
homine ſano non eſſet mortalis, in
homine delicato & infirmo præbet
cauſam mortis,ut dictis iuribus: igi-
tur &c.uñ tu aduocate,quādo ponis
te ad defenſam,caueas ne à tali erro
re cadas:quia periclitare faceres tuū
amicū, & tu eſſes cauſa mortis prō-
pter ignorantiā tuam: & ita contigit
Nurſiæ,me ibi aſsidente,in quibuſ-
dam aduocatis duorum inquiſitorū.
5 Quintò * bene notet iudex, quando
ſuper accuſatiōe uel inquiſitione te-
ſtes examinat ſuper aliquo delicto,
quādo deponunt ſuper loco & tem-
pore, ꝙ ſcribi faciat,interrogati de
loco reſponderunt de loco & tem-
pore,in inquiſitione ſeu accuſatione
contentis.hoc intellige uerum, ſi de
loco & tēpore deponerent,aliàs au-
tem ſi ſcribi faceres tempus & locū,
& te non referes ad inquiſitionem
uel accuſationem non probata intē-
tione iudicis, uel accuſatoris. arg.l.j.
in fi.ff.de incen.rui.naufrag. & ita di-
cit Bart.eleganter per illum tex.in l.
6 j.in prin.ff.de aleat.qđ not. * Vnu[m]
tamen non tradatis obliuioni, ꝙ n[on]
d debet credi uulnerato [d],quòd Caiu[s]
eum percuſſerit:quia talis confeſsi[o]
&aſſeueratio nihil facit.imò alio m[o]
do delictū debet probari, ut eſt tex.
& ibi Bart.in l.ſi quis in graui. §.j.ff.
ad Silla.quod nota cōtra aliquos iu-
dices imperitos: quia ex ſola aſſer-
tione uulnerati inquirunt cōtra ali-
quem,& ex tali ſola confeſsione uo-
7 lunt puuire inquiſitum.* Poteſt et[iam]
iudex dicere & allegare, ꝙ imò ill[e]
qui fuit interfectus, licet fuerit bann[i]-
tus,tamen fuerat rebannitus, & can
e cellatus ſaltem uerbo [e],licet de facto
non eſſet de banno cancellatus:nam
ſufficit cācellatio facta uerbo:ut not.
Bar.per illum text.in l.emptor.§.Lu-
7 cius.in fi.ff.de pact.quod no.* Poteſt
etiam iudex opponere contra teſte[s]
rei,ea q̄ ſcripſi infrà in gl. ſuper uer-
bo, qui iudex ſtatuit terminū ad op
ponendū contra proceſſum, ac etia[m]
ꝙ inquiſitus uel accuſatus eſt tranſ-
f actus [f] uel pactus de crimine: nam li-
cet in certis caſibus licitū ſit trāſige-
re:ut l.trāſigere.C.de trāſact.illud in-
telligitur in pręiudiciū partis,& non
reipublicæ:ut no.Bart.in l.j.§.& poſt
operis.ff.de noui oper.nunciat. facit
quod not. glo.in l.ij.ff.ad Sillania.&
quod no.gloſſ.in l.iuriſgentium.§.ſi
paciſcar.ff.de pactis.

ADNOT. a ¶Ante oculos. *Adde tu & uide Fran.de Are.in cōſi.lxj.* B.
b ¶Bannitus. *Adde latè Alex.in conſil. lxvij.in iij.uol. & conſi.cxiiij.in j.uol.& cōſi.lxv.in iij.uol.& Cap.in conſi.vj.& conſil.*

*conſil.ſeq.Bernar.*

c ¶Infirmus. *Adde an teſtis debeat eſſe peritus in eo quod deponit.& uide Fran. de Are.in conſi.l.& an uulnerans agrotum non letaliter,teneatur de occiſo.uide Raph.Cuma.in conſi.cxliiij.Ber.*

d ¶Vulnerato. *Adde & uide Alexã.de Imo.in conſi.xxiiij in ſecundo uolu.Bern.*

e ¶Verbo. *Adde & uide Alex.in conſi.cxiiij in.j.uolu.& in conſi.clxxvij.in ij.uol.Capol.in conſi.xxxix.& Pau.de ca.in conſi.xxxiij.& conſil.cxcij.in j.impreſſis.Ber.*

f ¶Tranſactus. *Adde & uide Paul.de caſt.in conſi.cxix.in j.impreſſis.Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia circa primam concluſionem, quam tetigit domi.Ange.in illa gloſſ.de illa ſingulari doctrina Bartol.in l.j.in princ.ff.de ſicar.dic quòd Bald.in l.presbyteri.in ij.col.C.de epiſcop.& clericis. hæc magnifacit, & allegat Bart.& ipſum ſequit.& uidi ego multos errare in hoc,qui ponentes teſtes ad torturam, faciunt ꝙ falſo metu tormentorum deponunt contra reũ, & teſtes de facili hoc faciunt, dicentes, melius eſt ut deponamus hoc, quàm patiamur tormenta:unde non tanta fides eſt adhibenda huiuſmodi teſtibus qui per tormenta hoc dixerunt, quàm qui ſponte hoc fatentur. per ea quæ habẽtur in l.iij.ff.de teſti.

9 Item * inquantum do. Angel.tetigit illam difficultatem, an occidens illũ qui nõ erat legitimè bannitus, teneatur lege Cornelia de ſicar. & ſic etiã tangit an ignorantia excuſet uel nõ: addatis: quia materia iſta eſt ampla. nam Bal.in l.ex quacunque.ff.ſi quis in ius uoc.non ierit.unum dixit,poſtea mutauit opin. & latè & multùm ſubtiliter & elegantiſsimè ſcripſit in l.j.C.ſi à non competen.iudic. Adde doct. in d.l.eum qui duas. & Bal.in l. ex morte.C.ad leg.Aquiliã. latiſsimè ſcripſit ultra omnes poſt doct.ibi Roma.in l.ſi duo.ff.de acquiren.hæred. ibi uidebis multas deciſiones. & uide Barto.qui non eſt auſus decidere in l.non ſolùm. §.morte.in uerſicu. circa ſecundum nota. ff.de oper.no. nunc.Vide quæ ibi ſcripſi in l.huiuſmodi.§.ſi ita cui.ff.de leg.j.per Bald. in lege,noſtram.C.de teſti. & ibi per Moder.in l.j.ff.de legib.per Bald.in l.quid ſi fugitiuus. §.apud Labeonem.ff.de ædil.edict.& in materia, an in delictis ignorantia excuſet, omnino uide Salic. latiſsimè ſcribentem in lege,ſenatus.C.de his qui ſibi aſcrib. Alias deciſiones adde quæ poſui in materia in dicto §.ſi ita cui. & per Ro.in d.l.ſi duo. adde pulchram q.Ioan.And.in regula,quòd quis.extrà de regu.iur.in vj.in mercur.uide Albe.de Roſa.in quarta parte ſtatutorum q.xxx.*

10 Item inquantum do. Ang.tangit quæſtionem de illo bannito,qui fuit occiſus pẽdente appellatione,uel lite pendente:quia dicebat bannum eſſe nullum uel iniuſtũ. adde Roma.& Pau.de caſ.in d.l.iij.§. ſi ſeruus quem. ff.de acqui.poſ.adde Ang.in l.cũ uerò.§.ſubuentum. ff.de fideic.lib.& Bal.in l.appellatione interpoſita.C.de appel.ad ſi.per Bal.in l.j.C.ſi à non cõpe.iudi.circa iiij.col. in uerſi. & per prædicta determinatur quæſtio.& Bal.in l.eum qui duas. per Bar.& doct. in l.ſi quis filio exhæredato.§.quod ſi quis.ff.de iniu.rup. & irri.teſta. per Bald.in authen.quæ ſupplicatio. C.de precib. imper. per Bald. in l.lite ordinata. C. de liber. cauſ.per Bartolum, poſt Dyn.& per

doct.ibi in l.qui à latronibus.ff.de te
ſta.in §.ſi quis in capitali. adde Alb.
de Roſa.in quarta parte ſtatutorum,
11 q.xxiij. * Item inquantum d. Angel.
hic reprobat illam cautelam aduoca
torum imperitorum, qui capitulant
uulneratum eſſe debilis uitæ,& non
ſanum.adde,ꝗ miror, ꝙ iſte doctor
non alleget illam pulchram doctri-
nam Bart. quã poſuit in l.ſi in rixa.in
pe.col.ff.ad leg.Corn.de ſicar.qui di
xit,quòd licet uulnus quoddã in ho-
mine ſano non dicatur mortale, ad
hoc ut ille teneat' de occiſo, tamen
tale uulnus nõ mortale dicetur mor
tale,ſi eſt illatum in homine non ſa-
no.& alleg.d.§.ſi quis ſeruum ægro
12 tum.& d.l.ita uulneratus.* Item in-
quantum do.Ang.hic tetigit illã pul-
chram difficultatẽ,cùm nõ debet cre
di uulnerato, ꝙ Caius eum percuſſe
rit:addatis Ang.in l.ſi quis in graui.
§.ſi quis mortis.ff.ad Sill.ibi uult ꝙ
talis aſſertio uulnerati,ſaltem faciat
indicium ad torturã. adde tamen ꝙ
Ro.ibi tenet contrariũ, & rectius. Et
ideo Bal.in l.ſi inſtituta.ff.de inoffic.
teſt.in §.j.dixit,ꝙ confeſsio, uel ex-
cuſatio uulnerati, ꝙ fuit talis q uul-
nerauit ipſum,non prodeſt, nec no-
cet inculpato, uel excuſato : & ratio
eſt illa,quam tradidit Bal.in c.j.§.ua
ſalli.in fi.de pace Conſtan.qui dixit,
ꝙ nõ omnis qui moritur eſt ſanctus
Ioan.Baptiſta, ꝙ ſibi credendũ ſit. &
ad hoc allego Ange.in l.rationes.C.
de proba.qui dixit, aliquis erat con-
ſtitutus in mortis articulo, qui fuit
uulneratus,poteſtas cepit unum, iſte
talis uulneratus dicit,ꝙ fuit alius: di
cit ibi An.ꝙ nõ eſt credendũ illi in-
firmo,licet ſit cõſtitutus in mortis ar
ticulo,& licet nõ præſumatur imme-
mor ſalutis æternæ,fortè tamẽ iuua-
ret confeſsio uulnerati ad excuſan-
dum captum,niſi liquidò cõſtaret de
cõtrario, per ſingularem doctrinam
Bar.quam poſuit in l.j.C.commu.de
leg.in fi. Vltimò uide pulchra uerba
Gand.in tract.malefi.ſub rub.an pax
facta de uulnere, uideatur etiã facta
de morte,in uer.ſed pone, quòd qui
dam uulneratus mortiferè iacens in
lecto,dixit quòd ille qui de maleficio
inculpatur,nõ fuit ille.ibi etiam ipſe
tenet,quòd confeſsio uulnerati non
præiudicat: an autem proſit excuſan
13 do,uide ibi.* Item inquantũ d. Ang.
tetigit illam difficultatem, an ſuffi-
ciat quòd quis ſit cancellatus uerbo,
uel facto de banno,adde Bar.in aut.
caſſa.C.de ſac.ſanc.ecc. & uide Ang.
& Imol.in l. j. ff.de his q̃ in teſta.de-
lẽ.adde Bal.in l.Labeo.§.j.ff.de pact.
per Bar.in l.nihil.ff.de adimen.lega.

SVMMARIVM.

1 *Publicatio proceſsus quando eſt de ſubſtantia.*
2 *Publicatio proceſsus multum differt in cauſa ciuili, & in cauſa criminali.*

1 QVi iudex dictũ proceſſum publicauit.* Nam ſicut in ci-
uili,quando teſtes interuenerunt,pu
blicatio proceſſus eſt de ſubſtantia:
ut not.per glo.Bart.& alios in l.pro-
latam.C.de ſenten.ita etiam in crimi
nali,arg.not.in l.abſentem.ff.de pœ.
licet Iacob. Butrig. Bart. & Bald.in l.
prolatam. teneant contra gloſſ.quia
dicit, quòd nõ publicare proceſſum,
non eſt contra ius conſtitutionis,ſed
contra ius litigatoris,ideo tenet pro
ceſſus. l.ſecunda. C. quando prouo.
non eſt neceſſ. & ideo poteſt appel-
lari,ac etiam quia atteſtationes ſem-
per ſunt notæ iudici, ideo non eſt
neceſſe

neceſſe ꝙ ſemper publicentur:ut l. geſta.C.de re iud.Sed Ang.ſaluat gl. uno caſu,quando iudex non examinat teſtes ipſemet,ſed commiſit iudici alterius territorii,& ſunt atteſtationes ſigillatæ:iuxta authé.apud eloquẽtiſsimum.& l.iubemus. C.de fid.inſtru.Sal. autem quem ſequitur do.meus Floria.de ſancto Petro de Bononia,tenet in effectu gl. quòd ſi ſententia feratur non facta publicatione proceſſus,& ab ea appelletur, quòd cùm ille qui obtinuit ſententiam,non poſsit ſententiam ſuam iuſtificare:quia ex atteſtationibus non publicatis,non poteſt facere probationem in alia inſtantia:ut d.l.geſta. de re iudi.& ſic patet quòd omiſsio in effectu uitiat ſententiam, & iſtum reſpectum fortè gl.habuit,& uerum tali caſu dicit,dictum ergo doc.habet locum , quando à tali ſententia non eſſet appellatum , uel quando eſſet proceſſus ſine teſtibus , quod
2 fieri poteſt:ut dixit Bart.* Aduertas tamen,quòd magna eſt differentia inter cauſam ciuilem & criminalem: quoniam in ciuili publicato proceſſu nõ eſt amplius licitum producere teſtes ad offenſam uel defenſam,ꝓpter timorẽ ſubornationis:ut in authẽ.de teſte.§.quoniã.& in auth.qui ſemel.C.de proba.Dicas tamẽ,ut ibi per Bar.Ang.& doc.Bal.& Sal.ſecus eſt in criminali,ſiue agatur per uiam inquiſitionis ſiue accuſationis,ſemper teſtes produci poſſunt per iudicẽ ex officio ad delicta puniẽda poſt publicationẽ proceſſus.Et eodẽ modo poſſunt ꝓduci teſtes ꝑ accuſatũ uel inquiſitũ,ut no.Bar.in l.ij.§.ſi publico.ff.de adul.in uer.ulterius quæro utrũ & c.l.diui fratres.ff.de pœ.& in l.fi.§.fi.cũ ſi.ff.de queſt.& in auth.qui ſemel.C.de proba.circa fin.etiã poſt aperturã teſtium & concluſionem in cauſa,ut ibi dicunt doc.& ibi omnino uideas Bal.Sal.& Ang.& uide c. cum cauſam.C.de teſti.& ibi Anto. de but.& c.per tuas.eo.titu.& ibi plenius per do.Ant.de but.& uide quæ dicam infrà,in gl.ſeq.in fi.

AVG. Tu autem in hac materia adde,quòd mirãdũ eſt,quòd iſte doctor in hoc eleganti paſſu ita ineptè locutus ſit,maximè quia iſte paſſus pulcher eſt . Sed certè nunc ſcientia noſtra multò difficilior & pulchrior eſt,quàm ullo tẽpore fuerit. Sed in hac difficultate in propriis terminis allego unã gl.de iure canonico incognitã Legiſtis,in c.fi.extrà de hære.lib.vj.cõiuncto tex.qui tex.cũ gl. expreſsè loquitur in criminalibus,& ibi expreſsè dicitur,ꝙ in crimine hęreſis in illo caſu ita publicãtur teſtes, & alia acta , ſicut ſit in aliis iudiciis: quinimo de iure canonico eſt expſsè tex.in c.quoniã frequenter.§.ſunt & alii.extrà ut lit.nõ conteſt.ubi expreſsè dicitur,quòd in cauſa inquiſitionis debeat fieri teſtiũ publicatio, & certè iſte doctor debebat allegare iſta.Sed ꝙ in omnibus cauſis regulariter debeat fieri teſtium publicatio, & ſic de ſubſtãtia proceſſus,aduerte, quia gl.in c.quoniam frequenter, in prin.ut lit.nõ conteſt. uidetur uelle id quod uoluit gl.in d.l.prolatam.& ad idẽ allego Bal.in l.pe.in ij.col. C. de rei uend.ubi etiam Ang.uoluit,ꝙ publicatio atteſtationũ ſit de ſubſtãtia,licet aliud ſit in publicatiõe aliorum actorũ,quæ publicè ſiũt in iudicio.& idem uidet̃ uelle glo.in l.ij.C. ut lite pend.in uerbo,actorũ. q̃ dicit,

 quòd

quòd atteſtationes ſunt publicandæ. Et ad idem allego Bart.in l. is apud quem.C.de eden.in ij.col. & ibi Bal. in iiij.col.dum dicit:Item dicta teſtiũ debent publicari,& ideo eſt neceſſaria ſcriptura.& ad hoc uidenda ſunt dicta Bar. poſt gl.in l.ſolam.C.de teſtib.circa prin.& Bar.in l. geſta.ff. de re iudi. ubi dicit, quòd dicta teſtium non publicatorũ,nõ probant.Quinimo plus dixit Bart. in extrauaganti ad reprimendũ, in uerbo, ſine figura.quòd etiã in cauſis ſummariis neceſſario debeat fieri publicatio.& ſequitur Petr.de Anch. in clemen. ſæpe. in xix. col. de uerbo. ſignific. in uerſic. ſed an requiratur publicatio. ſed quòd imò publicatio atteſtationum non ſit de ſubſtantia iudicii ultra ſupra allegata,tenuit d. Abb.in c. cum dilectus. extrà de fide inſtrum. dicens Inno.ita ſenſiſſe in c.cum I. & A.extrà de re iudic.& Ioan. Andr. in addi.Spec.in tit.de renun.& concluſionē.in prin.& do. de Rota in antiquis deciſionibus,deciſio.xxxj.& deciſio.cccxlvij.& illam glo.in d.l.prolatam.reprehẽdit Bal.in c.j. ſi de feu. inter domi. & uaſal.lis oria. & iſtam ſententiam uidetur ſentire Hoſt. in ſumma de re iudi.qui enumerans omnes ſolennitates iudiciarias, dicit quòd quædam ſunt de ſubſtantia, & iſtam publicationem non ponit. & hoc uidetur uelle Spec. in ſecunda parte operis ſui, in prin.& Imol.in l. diuus.ff.de re iudi.& Pet.de Anch.in conſi.ſuo xlvij.ubi etiam dicit ita ſeruari in curia Romana. Et idem dixerunt do. de Rota in loco ſuprà allegato.Et idem uoluerunt do. Abb. & d.Ant.de But.in d.c.cùm I. & A. & pro hoc bene facit tex.in c.quoniam contra.de proba.& gl.ij.q.j. in ſumma.ubi enumerantur omnes ſolennitates ſubſtantiales iudiciorum, & iſta non enumeratur. Sed aduerte quia Dominic. de ſancto Gemi. per illam gl.in d.c.ſi.de hære.in vj. dixit, quòd ſi iudex profert ſuam ſententiã non publicatis atteſtationibus, tunc ſententia bene eſſet ipſo iure nulla, aliàs ſecus:& dicit eſſe notandũ.Et licet Imo.teneat iſtã partẽ in d.l.diuus. & in cle.ſępe.extrà de uerb.ſignifi.in xxxvj.col. format iſtam quæſtionẽ in terminis,& non decidit, ſed remittit ſe ad not.per gl.in d.c.ſi. de hæret.in vj.& ad gl.in d.l.prolatam.teneo iſtã partem, publicationem teſtium non eſſe de ſubſtantia iudicii: ita quòd eius omiſsio habeat uitiare ſententiam,& quòd ſit nulla ipſa ſententia, dummodo atteſtationes iudici notę fuerint. Nec obeſt.tex.in d.c. qualiter & quando.§.pe.extrà de accu.qui text.in caſu noſtro loquitur propriè in criminalibus, & loquitur per uerbum,debet.quia reſpõdeo, quòd iudex debet hoc facere, & malè facit ſi non facit,& poſſet puniri in ſyndicatu, & poteſt appellari ſi nõ facit. Sed ſi nõ facit,nõ eſt ſentẽtia nulla:ut l.ſi filiusfamiliàs.ff.de iudi.& inſti.de obliga.quę ex quaſi delic.in prin.& eodem modo reſpondetur ad tex.in d. c.ſi.de hære.qui tex.loquitur per uerbum imperatiui modi. An autem in cauſis criminalibus licitum ſit poſt publicationem proceſſus alios teſtes examinare, dicetur infrà in glo. ſeq.in ſi.ibi faciam addi.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes redargui poſſunt in termino ad opponendum.*

2 *Primò quòd ſunt infames.*

*Item*

3 *Item quòd ſunt ſerui accuſatoris uel inducentis.*

4 *Item quòd ſunt monachi uel canonici regulares, uel alio modo ſubiecti regulæ uel religioni: & ſine conſenſu ſui ſuperiorũ teſtificati ſunt, & quòd aliter ſine iſtis poterat ueritas haberi: uel quòd ſunt minores.*

5 *Minori quando poſſit opponi quòd non debeat examinari.*

6 *Itẽ redargui poſſunt teſtes quòd ſunt furioſi uel mente capti.*

7 *Item quòd ſunt pauperes.*

8 *Item quòd ſunt domeſtici, familiares, commenſales, mercenarii, famuli, liberti.*

9 *Item quòd uxor deponit pro uiro, uel econtra, uel frater pro fratre, uel alius coniunctus.*

10 *Item quòd ſunt aduocati, procuratores, patrocinantes, & ſolicitatores in cauſa, uel curator, uel tutor, uel adminiſtrator offenſi.*

11 *Item quòd ſunt ſocii criminis.*

12 *Item quòd ſunt ſingulares.*

13 *Item quòd ſunt excommunicati, hæretici, uel infideles, uel ſunt obſcuri & ignoti.*

14 *Item quòd ſunt inimici illius contra quem producuntur, uel uarium dixerunt.*

15 *Item quòd omiſerunt dicere ueritatẽ, uel quòd eam occultauerunt.*

16 *Item quòd ſunt corrupti pecunia, etiã ſi uerum dixerunt.*

17 *Item quòd non deponunt uerisimilia.*

18 *Item quòd dicunt eundem præmeditatúmque ſermonem.*

19 *Item quòd dicunt de diuerſis delictis.*

20 *Item quòd dicunt de diuerſis locis uel perſonis.*

21 *Item quòd deponunt de diuerſis temporibus, quàm ſit in accuſatione, uel inquiſitione, uel ſunt inter ſe uarii de loco & tempore, uel quòd teſtibus & non atteſtationibus eſt credendum.*

22 *Item quòd deponit de auditu ab alio, uel de eorum credulitate, licet non de uiſu proprio, uel de ſenſu actui congruente.*

23 *Item quòd iudex non per ſe, ſed per alium teſtes examinauit.*

24 *Item quòd teſtes non reddunt cauſam dicti ſui, & minus ſufficientem & actui corporeo congruentem.*

25 *Concluſio in cauſa, an fiat in cauſis criminalibus.*

26 *Teſtis an ſit torquendus.*

27 *Exceptio contra teſtem quòd ſit criminoſus, debet continere omnes circunſtantias criminis, ſicut libellus accuſatorius.*

28 *Teſtis infamis an repellatur à teſtimonio in criminalibus.*

29 *Minor xx. annis, an poſſit eſſe teſtis, & an examinatus faciat indicium.*

30 *Domeſtici uel familiares qui dicãtur.*

31 *Parentes & ſanguinei admittuntur ad excuſandum quem, ut non commiſerit homicidium.*

32 *Vir an admittatur pro uxore, & econtra: & an procuratores & ſimiles admittantur in ſubſidium.*

33 *Examinatio teſtium an alteri poſſit demandari.*

34 *Teſtes alterius territorii in cauſa criminali, per alium quàm per iudicem, an poſſint examinari.*

35 *Concluſio in cauſa an fiat in criminalibus, adeo quòd non poſſunt amplius teſtes recipi publicato proceſſu, & ſic quandocunque.*

QVI iudex ſtatuit terminum quatuor dierum ad comparendum, & opponendum cõtra dictum proceſſum.

Die viij. Ianuarii.

COMPARENT dicti inquiſiti, & opponunt cõtra proceſſum & teſtes, prout eſt in filza.

1 * Et in dicto termino poſſunt teſtes
a redargui [a], ut not. gl. Cy. Bar. & Bal.
2 in auẗ. qui ſemel. C. de prob. * uidelicet, ꝙ teſtes ſunt infames. ff. de teſti. l. iij. §. lege Iul. & ꝙ ſunt ſerui accuſa
3 toris uel inducẽtis *: ut l. eos. cum ibi
4 not. C. de teſti. uel ꝙ ſunt * monachi uel canonici regulares, uel alio modo ſubiecti regulæ uel religioni, &
b ſine cõſenſu ſui ſuperioris [b] teſtificati ſunt, & ꝙ aliter ſine iſtis ueritas haberi poterat: ut c. ſi Chriſtus. in fi. cum ibi no. de iureiu. aliàs aũt ſi per alios uel alio modo nõ poſſet haberi ueritas quàm per iſtos, nõ repellũtur: ut in auẗ. de ſanctiſ. epiſ. §. ſi quãdo. uel quòd ſunt minores uiginti annorũ: ut l. in teſtimoniũ. cum ibi not. ff. de
5 teſtibus. Sed * quod dixi de minore [c]
c uiginti annorũ, habet locũ quãdo petitur examinari ad petitionẽ partis, ſed ſi ex officio iudicis fuerit examinatus, facit indiciũ unà cũ aliis adminiculis, ut puta cũ fama. ita dicit Iac. But. & Guid. de Suza. ut refert Flo. in d. l. in teſtimoniũ. & hoc noluit Bart. quòd examinatus cũ aliis faciat indiciũ: ut l. iij. §. impuberes. ad Silla. & not. gl. in l. fi. C. ad Silla. & not. Bart. in l. maritus. ff. de quęſtionibus. & no. Bald. in l. ſeruos. C. de teſtibus. facit quod not. Bar. in l. fi. C. de accuſatio-
6 nib. * uel quòd ſunt furioſi uel mẽte
7 capti: ut iij. q. vij. tua. * uel quòd ſunt
d pauperes [d]: quibus minus creditur quàm diuitibus: ut l. teſtiũ. ff. de teſti-
8 bus. & in auẗ. eo. tit. §. ſancimus. * uel
e quòd ſunt domeſtici, familiares [e] & cõmẽſales, mercenarii, famuli, liberti: de quibus in l. præſenti. §. ſicubi. C.
9 de his qui ad eccleſiam confug. * uel
f quòd uxor deponit pro uiro [f], & ecõtra, uel frater pro fratre, uel alius cõiunctus: ut l. iiij. & ibi not. ff. de teſtib.
10 * uel quòd ſunt aduocati, procurato-
g res, patrocinãtes [g], & ſolicitatores in cauſa, uel curator, uel tutor, uel adminiſtrator offenſi: ut l. mãdator. & qđ
11 ibi not. ff. de teſtibus. * uel ſunt ſo-
h cii [h] criminis. extrà de ſent. excom. de quibus per gl. & doc. in fi. ff. de accuſationib. quia tunc nõ creditur tali teſti, ut ibi, & l. qui filium. & ibi not.
12 C. de liber. cauſa. uel * quòd ſunt ſin-
i gulares [i], & nõ faciunt indiciũ: ut l. iuriſiurandi. C. de teſtibus. & not. in
13 l. fi. C. famil. erciſ. * uel quòd ſunt excõmunicati, hæretici, uel infideles: ut ij. q. vij. c. ſi hæreticus. uel quòd ſunt obſcuri & ignoti: ut in auẗ. de teſtib.
14 §. ſancimus. * uel quòd ſunt inimi-
k ci [k] illius cõtra quẽ producuntur: ut extrà de teſtib. c. fi. & habetur in auẗ. ſignata ſuper l. quoniam liberi. C. de teſt. Intelligas tamen de tali inimicitia, de qua habetur in l. j. §. penult. ff. de quæſtio. & ibi Bar. & Bal. in l. ma-
l ritus. eo. tit. uel quòd uarium [l] dixerunt: ut l. qui falſa uel uaria. ff. de teſti. & ibi Flo. & not. plenè Bal. & Imo. in l. inter ſtipulantem. §. j. ff. de uerb. obli. Anto. de But. & cano. in c. cũ tu.
15 de teſti. & Bar. in l. eos. ff. de fal. * uel quòd omiſerũt dicere ueritatẽ, uel ꝙ eam occultauerũt: ut vj. q. j. c. illi qui.
16 uel * quòd ſunt corrupti pecunia, etiã ſi uerũ dixerunt: ut not. Bar. in l. j. §. j. ff. de falſis. facit quod habetur in l. ſi
17 quis teſtibus. C. de teſtib. * uel quòd nõ deponunt ueriſimilia: ut ff. de te-
18 ſtib. l. ob carmen. * uel quòd dicunt eundẽ præmeditatúmq; ſermonem: ut

19 ut l.iij.§.j.ff.de teſti.* uel quòd dicũt
de diuerſis delictis:ut de probat.c.li-
20 cet.uel *de diuerſis locis:ut in exem
plo de Daniele: ut not.in l.teſtiũ.C.
de teſtib. uel de diuerſis perſonis.ar-
21 gu.l.ad probationẽ.C. de prob. * uel
de diuerſis tẽporibus quàm ſit in ac-
cuſatione uel inquiſitione deductũ:
uel etiam inter ſe ſunt uarii de loco
uel tẽpore,de quibus deponunt.arg.
not.per Bar.in l.denunciaſſe.§. quid
tamẽ.ff.de adul.facit iij.q.viij.c.nihil.
uel quòd teſtibus & nõ atteſtationi-
bus iudex credere debet:ut l.iij.§.di-
uus.ff.de teſtib. quoniã iudex debet
uidere, qua fronte, qua trepidatio-
nẽ,quòue colore loquantur : ut l. de
minore.§. tormẽta.ff. de quæſtio. &
22 ibi Bart.* uel deponũt de auditu ab
alio,uel de eorũ credulitate,licet nõ
de uiſu proprio, uel de ſenſu actui
cõgruente:ut l.qui teſtamento.§.fi.&
ibi Bar.ff.de teſtamen. uel his ſimilia
opponere poteſt reus. Et ſimili mo-
do omnes exceptiones prædictas po
teſt opponere etiam iudex inquirẽs
uel accuſatus cõtra teſtes , pro parte
rei productos ad ipſius defenſam,
quod not.Poteſt etiã opponere reus
cõtra proceſſum , ut dixi ſuprà in gl.
ſuper uerbo,hæc eſt quædam inquiſi
tio,in uer.quintò principaliter quæ-
ro.& uerſi.ſeq.Et in gl. ſuper uerbo,
comparet reus in termino defenſio-
23 nis &c.per totã illã gl.*Et etiã poteſt
opponi ꝙ iudex non per ſe , ſed per
aliũ teſtes examinauit,qđ in cauſa cri
minali facere non poteſt:quia cauſæ
meri uel miſti imperii non poſſunt
m delegari [m] , ut l.j.ff. de offi. eius cui
mãda.eſt iuriſd.& de hoc eſt caſus in
auť. apud eloquentiſsimũ.& ibi glo.
& doc.C.de fide inſtr.qđ eſt uerũ,niſi
ex iuſta cauſa,ut puta ſi ſunt teſtes al
terius territorii : uel niſi iudex eſſet
impeditus iuſto impedimẽto infirmi
tatis uel abſentiæ, uel alia iuſtiſsima
cauſa:ut no.Cy.Nico.de Mat.& Bal.
in d.auť.tũc bene admitteretur quòd
teſtiũ examinatio poſſet alteri demã
dari,& ualeret,aliàs nõ:& tũc oppo-
ni poſſet.quòd no.quia ſæpe nimine-
ro ignari iudices maleficiorũ com-
mittunt notario ſuo teſtium exami-
24 nationẽ:quia nõ ualet.*Poteſt etiam
opponi,quòd teſtes nõ reddunt cau
n ſam [n] dicti ſui, & minus ſufficientẽ.
l.ſola.& ibi gl.Bar.& Bal.C. de teſtib.
& actui corporeo congruentem:ut l.
qui teſtamento.§.fi.ff. de teſta. & ibi
25 Bar. * Quibus omnibus pactis cẽſe-
o tur cõcluſum in cauſa [o].Nõ autẽ pu-
to ꝙ in criminali cõcludatur in cau-
ſa,quando proceditur iudicis officio
per inquiſitionẽ:ut l.ij.§.ſi pub.ff.de
adulter.Sed quãdo proceditur offi-
cio iudicis, nõ concluditur in cauſa,
nec etiã quãdo ordinariè proceditur
iudici,nũquàm intelligitur eſſe cõclu
ſum, ſed parti ſic:ut l.ubicunq;.ff. de
interro.actio.& ita no.gl.in cle.ſępe.
in uerbo,interrogatur.de uer.ſignifi.
Præterea uideo quòd ad defenſam
& offenſam,etiã poſt teſtiũ aperturã,
nõ tãtùm teſtes produci poſſunt,imò
etiã inſtrumẽta:ut not.Bart.in l.j.in fi.
& in l.unius.in fi.ff.de quęſtionib.er-
go nõ cõcluditur in cauſa : quinimo
uſque in calculo ferẽdæ ſentẽtiæ po
teſt tam ad defenſam,quàm ad offen
ſam actitari,niſi ſtatuto aliter cauea-
tur:aliàs ſi iudex nõ reciperet defen
ſionem uſque ad calculũ ferẽdæ ſen
tentiæ,teneretur in ſyndicatu de iu-
ſtitia denegata,& quòd fecerit litem
ſuam:ut l.fi.ff. de uariis & extraordi.

cogni.quod bene nota,& tene mēti, d
ne erres.Sed qđ dixi ad offenſam,in
telligas ut no.Iaco.de are.& Cyn.&
26 Sal.in l.fi.C.de quæſtio. * Et aduer- e
p tas Pan teſtis ſit torquendus,dicas ꝙ
nō,etiam in criminalibus regulariter,quando eſt liber homo , fallit in certis caſibus:ut l.ex libero.in princ. & l.diuus.in prin.& §.fi.& utrobiq; Bar.ff.de quæſtio.de quo latè per Sa f
lic.in l.fina.in iij.q.C.de quæſtioni.
27 * Sis tamen cautus quòd quādo excipitur contra teſtem,quòd ſit criminoſus,debēt in exceptione opponi omnes criminis circunſtantiæ,ſicut in libello accuſatorio.extrà de teſti. c.ij.lib.vj.ita dicit Bart.in l.iij.§.lege Iulia.ff.de teſti.quod no.& uide quę dixi ſuprà in gl.proxi.præced.

ADNOT. a ¶Poſſunt teſtes redargui. *Adde tu qui teſtes admitti poſſint in cauſa criminali.adde Bal.in l. parētes.C.de teſti.Cano.in c.cùm oporteat.maximè Moder.de acc.& in c.cū P. Manconella.in fi.eod.titu.Dominic.in c.j.* g
*de teſti.in ſexto.do.Abb.in c.j.de confeſ. & uide Pau.de ca.cōſil.cxix.aliàs cxvij. & uide etiā Oldra.in propoſito,in conſi. cxcij.& d.Alexan.in conſi.v.duplicato. in conſi.xciij.in j.vol.& eundem in conſi.xxiiij.in ij.volu.Ber.*

b ¶Superioris. *Adde ꝙ ſi ſuperior & clericus deponāt ſimul,ꝙ præſumitur ſuperior licentiā dediſſe ſubdito.ita Frā.de are.ī cōſ.lxj.& ibi ꝙ cleric⁹ examinatus in teſtē à iudice laico,quo ad ſolēnizādū* h
*teſtamētū ſine licētia ſui ſuperioris probat,licet dicat eſſe ſecus in religioſo examinato ſine licētia ſuperioris.alleg. Ange. in conſi.cccxxxiij.ita tenuiſſe.Ber.*

c ¶De minore.*Adde circa hoc,& uide* i
*Alex.in cōſi.lxiiij.in j.uo.& cōſi.clxxvj. in ij.uol.& Oldr.in conſi.cxcj.*

¶Pauperes.*Adde & dic etiam ut per Alexā.in conſi.xv.in iij.uol.Ro.in conſil. lxxxij.& Capo.in conſi.xxxj.Ber.*

¶Familiares.*Adde Alex.in conſi.xcj. Ro.in conſi.cccix.& quod uoluit idē Ro. in conſi.clij.& uide Fulg.in conſi.cxciij. ubi quòd domeſtici offenſi ſunt teſtes idonei,quando offenſus remiſit iniuriam,& dixit ſe nolle accuſari.*

¶Pro uiro.*Adde Rapha. Cu.in conſi. lxxxj.Ang.in conſi.cxxxviij.& an gener pro ſocero,creditor pro debitore, colonus pro domino,uide Alex.in conſi.lxxviij.in j.uol.& Raph.Cu.in conſi.xxvij.& ibi qui dicantur domeſtici Bar.& de fratre quādo poſſit eſſe teſtis pro fratre , adde Alex.in cōſi.lxx.in j.uol.& in conſi.xxiiij.in ij.uolu.& ibi,an agnatus ſit idoneus teſtis pro offenſo ad defenſam.& uide eundē in conſi.ccxij.in ij.uol.ubi etiā de fratre.& Cap.in conſi.xxj.& an domeſtici admittantur pro innocentia accuſati,uide Io.de Ana.in conſi.liij. & conſ. lxiiij.& Alex.in conſ.v.in j.uol.Bern.*

¶Et ſolicitatores.*Adde Rom.in cōſ. cccxx.qui aliter loquitur. Alex.in conſi. xliij.& conſi.ccxxxiij.in ij.uol. & quid de procuratore.uide etiam Alex.in conſi. cxlviij.eo.uol.& per Bar.in conſi.ccxiij. ubi aliquid de aduocato.& per Fulgo.in conſi.clxxiij.ubi de tutore, procuratore, & adminiſtratore. & in conſil.clxj.& per eundem in conſi.ccix. & uide Raph. Cuma.in conſ.cxxxvij.& etiam de procuratore per Rom.in conſ.clxxxvj.Bern.*

¶Socii criminis.*Adde Io.de Ana.in conſil.lix.Fulg.in conſil.cxxxvj. Capo.in conſ.xxxj.Alex.in conſ.cxxvij.in iiij. uol. & in conſil.cxxxj. in j. uol. & Fran.de Are.in conſi.lxj.Bern.*

¶Singulares. *Adde Alexand.in conſil.clxxv. in ij. uol. Cu. in conſil. xxvij. & Fulg.in conſil.ccxxxvj.Alex. in conſi.*

*lxxij.in j.uol.& de infamibus, hæreticis & excõmunicatis,uide Alex.in cõſi.xx. in iiij.li.conſil. xliiij.& conſi.lxxxvij.in ij.uol.Fran.de are.in conſi.lxxxij.latè Oldra.in conſi.cxcij.& in cõſi.ccxcviij.ubi quòd excõmunicatus abſoluitur ad cautelam,ut deponat,& quid de Iudæo uide Alex.in conſi.xxxv.in j.uol.& de Iudæo baptizato Oldr.in conſi.ccx.circa fi.*

k ¶Inimici. *Adde & uide Alex.in conſi.lxxv.in iij.uol.& conſil.cxxvij.in iiij.lib.& ibi quid de inimico occulto.Ful.in cõſi.clxxxix.& ibi qualis debeat eſſe inimicitia. Oldra.in conſi.ccx.cõſi.cxlv.& conſi.cclxxviij.Ber.*

l ¶Variũ dixerunt. *Adde in hoc Alex. in cõſi.xxiiij.in ij.uol.& Fulgo in conſi. ccxxxviij.ubi dicit,ꝙ ſi aliqui teſtes dicũt de ſex uulneribus,aliqui de quatuor, ꝙ tamen minor ſumma in maiori ineſt, & de teſtibus uariãtibus & diuerſa dicentibus,uide Cuma.in cõſi.xcj.& uide Alexã.in conſi.cxvj.in j.uol.Ber.Et de teſtibus omittentibus dicere ueritatem,uide Cap.in conſi.lvj.Et de teſtibus dicẽtibus non uериſimilia,uide Alex.in conſi.lxxxj. in iiij.uol.Cap.in conſi.j.& in conſi.lxij. Et ibi uide latè quando teſtes dicãtur ueriſimilia dicere. Et de deponentibus per eundem præmeditatumq; ſermonem, per Alex.in conſi.cv.in j.uol.Et uide Old.in conſi.ccx.Et de deponentibus de auditu alieno,Oldr.in conſi.cxcij.Et de credulitate per Ang.in conſi.iiij.Ber.*

m ¶Delegari. *Adde Alex.in cõſi.ccxiij. in ij.uol.& Fran.de are.in conſi.lxxxij. Et adde quòd etiam de conſenſu partium iudex nõ poteſt examinationem committere,ſi in loco adeſſet ſtatutum,quòd iudex perſonaliter debeat intereſſe examinationi teſtium.ita Bald.in conſi.xlij.in v.lib.Ber.*

1 ¶Cauſam dicti. *Adde tu Fulg.in conſilio cxciiij.*

o ¶In cauſa. *Adde tu quando cenſeatur in cauſa concluſum , an in criminali fiat concluſio. uide d.Alex.in l.j.§.ſi quis ultro.ff.de quæſtio.& Ro.in conſi.clxxvj. & ibi uide qualiter in cauſa concludatur,& an partes abſq; iudice poſſint in cauſa concludere.*

p ¶Et aduertas. *Adde tu an in cauſa criminali ſint torquendi teſtes, uide per Ange.ſuprà in gloſ.in uer.comparuerunt dicti inquiſiti & negauerunt totum.& uide Capo.in cõſil.xxj.& ꝙ ſit & quãdo excipitur contra teſtem ꝙ ſit criminoſus,quòd omnes circunſtantiæ ſint apponendæ,ſicut in libello:uide Romanum,in in conſi.ccxc.*

28 AVG. Tu autem in hac glo.* adde,inquantum ſupradictũ eſt,quòd teſtis infamis repellitur in criminalibus à teſtimonio : dic quòd uerum eſt,quòd teſtis infamis infamia iuris repellitur in criminalibus, tamen in ſubſidium admitteretur cum tormẽtis,ſecundum Bar.in l.j.C.de ſumma trini.& fide catho.per l.ob carmẽ. §. pen.ff.de teſtib.& l.qui ultimò.ff.de pœn.& idem dicendũ eſt in teſte infami infamia facti: quia repellitur niſi in ſubſidiũ, ut dictũ eſt.& ita uoluit Bar.in d.l.j.quod intelligunt ibi Bal.& Sali.& ſequitur do. Card.in c. teſtimonium. extrà de teſtib.quò ad hoc ut deueniatur ad torturam, non quò ad hoc ut feratur ſententia condẽnatoria. Adde quæ dixit Matheſi. in notabilibus dictis ſuis clxxix.qui dicit, ꝙ licet aliàs de iure ne ueritas occultetur,ſiue in criminali cauſa,ſiue ciuili admittantur teſtes non idonei : dicit hoc debere intelligi, ꝙ ſi nõ ſunt idonei reſpectu ſtatus,uel famæ,uel quia criminoſi, uel infames de iu

de iure, uel de facto, uel ſerui tales non debent admitti ſine tormẽtis in cauſa criminali, & ibi multa allegat. & ibi uide quid in ciuili: quia dicit ipſe Bar. tenuit contra opinionẽ Ioã.
29 And.* Itẽ inquantũ dictũ eſt in minore, an minor uiginti annis poſsit eſſe teſtis, & an examinatus faciat indiciũ, hic nõ replico: quia laté examinaui ſuprà in glo. in uerbo, cõparent dicti inquiſiti & totũ negauerũt. in uer. quæro qui teſtes ſunt idonei.
30 ibi uide in additio.* Item inquantũ dictũ eſt de domeſticis & familiaribus qui non poſſunt teſtificari: adde qui dicãtur domeſtici uel familiares in hac materia, ut laté p Moder. poſt doct. ſcribitur in c. in literis. extrà de teſtib. Adde tamẽ ꝙ ſi teſtis familiaris uel domeſticus eſſet perſona ualde honeſta, ut ſunt domeſtici, uel familiares regum, principũ, uel epiſcoporũ: tunc tales admittuntur. ita dixerunt Inno. & do. Ant. de But. & Imo. in d. c. in literis. extrà de teſtib. & Bal. & Sali. in l. iij. C. de teſtib. Item adde ꝙ iſta non militarent in his quæ ueriſimiliter melius habẽtur per domeſticos, uel familiares quàm per alios: quia tunc domeſticus, uel familiaris admitteretur, ſecundum Ioã. And. in addi. Spec. in tit. de teſte. §. j. uer. item ꝙ ſi domeſticus. & Bart. in l. ſi quando. C. unde ui. in ulti. col. per text. & Bar. in l. quoties. C. de naufrag. lib. x. & laté per Moder. in d. c. in literis. & uide Flor. in l. teſtis idoneus. ff. de teſtib. qui multũ exclamat de doctrina Spec. in tit. de inquiſitione. §. j. uerſi. ſed nunquid. qui dixit, ꝙ innocentia accuſati poteſt excuſari per teſtes cubicularios: quia extraneis nõ ſunt noti ſecreti mores. & Ang. in l. iiij. ff.
31 de confeſ. qui dixit,* ꝙ ad excuſandum quem, ut nõ commiſerit homicidium, admittuntur parentes & cõſanguinei, forté probantes illũ uiuũ. Adde tamen, ꝙ dominus poteſt teſtificari pro ſubdito uel familiari, ſecũdum Salic. in l. ij. C. de teſtib. & uidetur bona glo. in c. inſinuãte. extrà de offi. deleg. Intellige tamen ut ibi habetur, niſi eſſet perſona uilis uel abiecta, non tamen dicitur omni exceptione maior, ſecundũ Bar. in l. idonei. ff. de teſti. & omnino uide Alber. de roſa. in ſecunda parte ſtatutorum q. lxiiij. qui ponit, ꝙ in criminalibus familiaris admittitur ad teſtificandũ pro domino, ſi dominus in loco ſylueſtri fuit derobatus, & in ſubſidium alii teſtes non poterant haberi, de qua materia dixi poſt doct. Moder. in l. non ſolùm. §. ſi quis ipſi prętori. ff. de ope. no. nunc. ubi dictum eſt, ꝙ ubi aliter ueritas haberi non poteſt, tunc admittuntur probationes, quæ
32 aliàs non reciperentur.* Quod autem dictum eſt de uiro & uxore, eſt altercatio inter legiſtas, & canoniſtas: de quibus per Bal. & Sali. in d. l. ij. C. de teſtib. & per canoniſtas in d. c. in literis. & per Spec. in tit. de teſte. §. j. uerſi. ſed quid de uxore. & ibi in d. §. j. per Spec. uidebis omnia iſta laté extenſa. Et an frater pro fratre admittatᷣ in cauſa criminali, adde Bald. in l. fi. C. de prob. & do. Abb. in c. literis. extrà de pſump. Itẽ an in ſubſidiũ iſti adminiſtratores, procuratores, & ſimiles admittantur, adde Ioan. An. in addit. Specu. in titu. de teſte. §. j. uerſi. quidam. in addit. quæ incip. nõ inuenio Iacobum. & uide omnino do. Anto. de But. in c. tertio loco. extrà de probat. & ibi per Moder. qui uiden

nidentur uelle ꝙ ſic, ſed an illa procedant in criminalibus, patet ex ſupradictis. Itē de teſte qui accepit pecuniā, & quòd teſtes uariè dixerunt, adde hîc multa peregrina quæ dixi ſuprà in glo.falſario.in addit. Et inquantum do.Ang.hîc tangit illā maximam difficultatem,
33 * an in criminalibus examinatio teſtiū poſsit alteri demandari:adde & dic quòd uerum eſt, ꝙ regulariter iudex nō poteſt hoc facere, & ad hoc ultra ſuprà alleg.adde bonū text.in c.j.extrà de offic.deleg.& eſt tex.cum glo.in c.ij. de iudi.in vj.& in l.iij.§.diuus interrogare ſoleo.ff.de teſt.quam legem ad hoc ponderat Bal.in c.ſi quis teſtium.extrà de teſtib.& glo.in ca.at ſi clerici.extrà de iudi.& gloſ.in c.conſtitutus.extrà de fideiuſ.& gloſ.in ca. porro.extrà de teſtib.cogen. Et amplia prædicta etiā ſi conſuetudo eſſet in contrarium:ut ſentit glo.in ca. teſtes.iij.q.ix.uide Inno.in d.c.ſi qui. Limita tamen prædicta non habere locum in Papa,quia alteri committit examinationem teſtium in criminalibus.Ita not. Spec.in titu.de teſte.§. nunc tractandum.in princ.& hoc eſt clarum in c.propoſuit.cum ſimil.extrà de conceſ.præb. Item prædicta limita non habere locū, ubi ageretur de crimine per uiam exceptionis.ita uoluit Pet.de Ancha.in c.ij.extrà de teſtib.in vj.in §.teſtes.in princi.Item hoc non habet locum etiam in cauſa hæreſis,per tex.in c.ut officium.§. uerum.de hære.in vj.Item fallit etiā, niſi perſona examinanda non poſſet uenire ad iudicem,& iudex ſit perſona multùm honorata:ut probat text. ſingularis in c.ij.in uerbo, aut ſi talis.& ibi glo.& Pet.de Anch.& Dominic.in dic.cap.ij.§.j.extrà de iudi.
34 * Item adde inquantum dictum eſt, quòd teſtes alterius territorii, in cauſa criminali per alium quàm per iudicem poſſunt examinari. Adde ꝙ hoc uoluit Ioan.de Ana.in c.intantum.extrà de collu.detegen.& Ioan. And.poſt Ioan. Mo.in c.Romana.§. contrahentes.de foro competen.in vj.& Albe.de Roſa.in d.authen.apud eloquentiſsimum.& Bal.in ca.ſi qui teſtium.extrà de teſtib.ne pereat facultas probandi, & etiam parcatur expēſis,iuxta l.ſed & ſi quis ex ſignatoribus.uer.ſæpe cum magna.ff.quēadmo.teſtamen.aper. Sed contrariā partem tenent Sali.& aliqui in dicta authen.apud eloquētiſsimum.& do. Abb.in dic.ca.conſtitutus.& Abb.in c.cum cauſam.extrà de teſti.Tene ergo primam opinionē, maximè quia uacillationes teſtium poſſunt tranſcribi ab examinatore:ut uoluit Inn. in c.quoniam contra.extrà de proba. & maximè practicādo, ut docet Bal. in d.c.ſi qui. uidelicet, quòd ſcribatur iudici alterius territorii,ut ex ſua iuriſdictione illos recipiat, nec tunc dicitur officium committi,ſed exigi: iuxta l.cùm unus.§.is qui.ff.de bonis autho.iudic.poſ. Et licet Bart.Ange. & Sali.in dicta auth.apud eloquentiſsimum.ſentiant contrarium, tamē Ioan.And.& do. Anto.de But.in d.c. conſtitutus.dicunt quòd de conſue-
35 tudine ſeruatur contrarium. * Item aduerte inquantum do. Ange.ponit illam difficultatem,an in criminalibus cōcludatur in cauſa, adeò quòd non poſsint amplius teſtes recipi,& publicato proceſſu, & ſic quandocunque: adde quæ latè dixi ſuprà in glo.comparent inquiſiti & totū negaue

gauerunt in penul.addit.mea.

SVMMARIVM.

1 *Reum ſpecialiter & nominatim citari ad audiendum ſententiam in criminalibus non eſt neceſſe, in ciuilibus ſecus.*

2 *Reus abſens qui nō comparuit, nō poteſt in criminalibus condēnari, niſi ſpecialiter & nominatim fuerit citatus.*

3 *Conſuetudo eſt quòd in criminalibus banniatur ad concilium generale per præconem, & moneatur concilium generale per tubam ſiue campanam, uel ſecundum morem locorum: ut ſi quis uellet appellare uel dicere de nullitate, uel aliquid allegare ad defenſam etiā ſponte mori decernentis, poſſit hæc facere.*

4 *Sententiæ feruntur congregato concilio, ut ſuprà: ut ſi quis uellet allegare iura fiſci, & reipublicæ, ne fraudetur, poſſit.*

5 *Papa & Imperator licet de plenitudine poteſtatis poſſint in criminalibus condemnare abſentem, non tamen cōtra omnino non citatum, uel citatū ad locum notoriè non tutum.*

Die xij. Ianuarii.

QVI iudex commiſit L. præconi quod banniat ad concilium generale pro ſentētiis in criminalibus ferendis &c.

Dicta die.

QVI L. præco retulit ita ſe banniſſe &c.

1 * No. quòd non eſt neceſſe ꝙ reus ſpecialiter & nominatim citetur ad audiendam ſententiam in criminalibus, in ciuilibus uerò non ualeret ſententia niſi ſpecialiter, & nominatim perſonaliter, uel ad domum & etiam peremptoriè fuerit citatus: ut no. Bar. in extrauagan. ad reprimen. ſuper uerbo, per nunciū. Et hoc ideo in criminalibus, propter licentiam quam inquiſitus dedit iudici, de qua per Barto. in l. qui reus. ff. de pub. iudic. & l. inter accuſatorem. eo. titu. & dixi ſuprà in glo. ſuper uerbo, iudici licentiam dedit &c. Et etiam propter monitionem iudicis ſubſecutā, quam poſtea fecit iudex, qui dictum reum monuit, ut ſingulis diebus & horis, uſque ad ſententiam incluſiuè &c. quæ monitio habet uim peremptorii: ut l. ij. & ibi gloſ. & doct. C. quomodo & quando iudex. igitur talis comminatio & iudicis monitio ſuffi cit, nec alia ſpecialis citatio requiritur. argumen. nota. per Bart. in l. ſi finita. §. Iulianus. ff. de damno infe. in ij. col. & in l. edictum. ff. de iudic. Et prædicta procedunt, quando inquiſitus comparuit & monitus fuit, &
2 dedit licentiam iudici, * aliàs autem ſi fuerit abſens & non comparuerit, uidetur quòd nullo modo poſſit dānari, niſi ſpecialiter & nominatim
a fuerit citatus, ª ſicut in ciuili, & multò ergo magis etiā in criminali, ubi maius uertitur periculum. facit clementi. paſtoralis. de re iudicata. ſed de conſuetudine non citatur: & hoc totum procedit de forma ſtatuto-
3 rum. * Et not. quòd conſuetudo eſt quòd per præconem banniatur ad concilium generale, & quòd concilium generale moneatur uel campana, uel tuba, uel cornu, ſecundū morem locorum: ut not. glo. in l. ij. C. de decre. decurio. lib. x. facit quod not. glo. in l. j. C. quæ ſit longa conſuetu. quæ omnia facias apparere in actis. Et ideo etiam feruntur ſententiæ criminales citato publico & generali cōcilio, ut ſi quis eſſet qui uellet appella

pellare uel dicere de nullitate, uel
aliquid allegare ad rei defenſam,
etiam ſponte mori decernẽtis, quòd
poſsit:ut l.non tantùm,cum ſua ma-
4 teria.ff.de appellation. * Et etiam ſi
quis uellet dicere & allegare iura
fiſci & reipublicæ:quia hic agitur de
uindicta publica ꝙ poſsit, ne fiſcus
& res publica fraudetur, & ne deli-
cta remaneant impunita, ſi fortè iu-
dex abſolueret nõ abſoluendũ: igi-
tur fit talis citatio cõcilii generalis.
facit auth.ſi omnes.C.ſi ut ſe ab hæ-
reditate abſtineat.& quod no.ibi per
doct.& etiam tene menti quòd in
criminalibus, ut puta etiam in accu-
ſatione, poteſt ferri ſententia, etiam
nulla parte inſtante: ut eſt caſus in l.
quamuis indubitati.C.de adul.

ADNOT. a ¶ Citatus. *Adde Angel.in conſil.cclix.ubi dicit, quòd nec princeps poſſet damnare abſentẽ abſque citatione.& uide Franciſ.de Aret.in cõſil.clxv.ubi quòd papa in criminibus nõ poteſt tollere etiam de plenitudine poteſtatis citationem.& idem uoluit domi. Hiero.Tor.in conſi.quod reddidit pro Florentinis.& Oldra.in conſi.xliij.& quòd in ſententia principis requiratur citatio, uide Roma.in conſil.cccclxxviij.Ber.*

AVGVST. Tu autẽ in hac glo.
adde ea quæ dixi ſuprà in addition.
meis in illa gloſ.quæ incipit, iudici
licentiam dedit.& in alia gloſ.quam
ſuprà allegauit domi. Angel. hic.&
uerum eſt, quòd ſententia in crimi-
nalibus in iſtis delictis grauioribus
non poteſt ferri in abſentem.l.ab-
ſentem.& l.reos. C.de accuſatio. &
in l. abſentem.ff.de pœnis.quæ om-
nia non habent locum de iure ca-
nonico, iuxta nota.in capit. qualiter
& quando. extrà de accuſatio, & per
Innocen.in ca.ueritatis.extrà de do-
lo & contuma.qui dicit, quòd in cau
ſa degradationis, etiam de iure ca-
nonico, poteſt ferri ſententia in ab-
ſentem.& hæc regula fallit etiam de
iure ciuili in multis caſibus, ubi ſen-
tentia capitalis poteſt ferri in abſen-
tem, quos referunt doct. in locis ſu-
prà allegatis, maximè Angel.in d.l.
reos.qui dixit, quòd Papa & Impe-
rator in criminalibus poſſunt ferre
ſententiam in abſentem, in quibuſ-
cunque criminibus, quantuncunque
ſententia ſit capitalis,& ponit Ange.
in l.reos.C.de accuſationib.dicens,
quòd ita fecit Bonifacius contra Pe-
trum & Iacobum de columna. in ca.
j.de ſchiſmati.libro vj.& ita fecit Fe-
dericus contra regem Robertum,
cùm priuauit eum regno & dignita-
tibus regalibus, per ſententiam quã
poſtea recitauit Clemens in clemen.
j.de re iudica. Intelligo tamen præ-
dicta,quòd ipſi iſta faciant de pleni-
tudine poteſtatis:& ideo dicit Ange.
in l.ſi accuſationibus. C.de accuſa-
tionib.quòd opus eſt, quòd Papa &
Imperator faciant iſta, & ſuppleant
de plenitudine poteſtatis, aliàs non
5 tenerent de iure. * Et ſubdit Ange.
ibi, quòd licet Papa & Imperator de
plenitudine poteſtatis poſsint in cri-
minalibus condemnare abſentem,
non poſſunt tamen in criminalibus
ferre ſententiam contra omnino
non citatum, uel contra citatum ad
locum notoriè non tutum: quia per
hoc auferrent ius defenſionis,quod
eſt de iure naturali. & de hoc eſt
factus hodie caſus in clementi. pa-
ſtoralis.extrà de re iudicata. Tene
tamen menti,quòd ſi reus eſt in car-
ceribus, adeò quòd ſententia con-
demnat

demnatoria ſit fereda, nedum ꝙ de iure debeat citari,ſed in perſona ſuper facie debet ferri ſententia criminalis,& duci in palatium ante tribunal,& nō ferre ſententiā in abſentē, licet ſit detentus in carceribus: quia iſto caſu diceretur abſens ipſe incarceratus in iſta ſententia condēnatoria, & ita obſeruat totus mundus. ita dicit Ange.in l.pen.§.ad crimē.ff.de publi.iud.in iij.col.& Bal.in l.reos.C. de accuſ.quæ omnia nota.

SVMMARIVM.

1 *Sententia in criminalibus, quando eſt mortis uel mutilationis mēbri, eſt neceſſe quòd ſentētia dicatur lata per poteſtatem uel prouinciæ præſidem.*

2 *Vicarij conſtituti à poteſtate & à ſuperiore,& uicerectoris conſtituti à rectore & ab uniuerſitate, differentia eſt non parua.*

In Dei nomine.Amen.

HAEC eſt quędam ſententia cōdemnatoria corporalis, & partim pecuniaria &c. lata per D. T. poteſtatem Bono-
1 niæ &c. * Quòd ſētētia dicatur lata per T. poteſtatē uel prouinciæ præſidem, eſt perneceſſarium, quādo eſt mortis uel membri mutilatio: nam per eius uicarium, ſeu per eius uicegerentem, ſententia corporalis executiua fieri non poteſt, non tantùm præſente præſide, ſed nec eo abſente. Nam uicarius poteſtatis, uel eius uices gerens, omnia poteſt abſente præſide, quæ poteſt ipſe præſes, præterquā inferre mortem, uel membri abſciſsionem realiter.Nam in cōtumaciam bene poſſet damnare quem ad mortem præſide exiſtente abſente:ut eſt text. & ibi gloſſ.ordinaria,& docto.in l.ij.C. de offic.eius qui uic.alte.ger.& hoc nota:quia de facto habui pluries,me aſsidente Peruſii abſente meo præſide.& hoc tenet Barto.in l.obſeruare.in princ.ff.de offi.procon.& leg. facit,quod not.in l.j.§.ij. ff.de lega. iij.Quod tamē intellige uerum,ſi ſit uicarius à poteſtate conſtitutus, ſin autem eſſet ſubſtitutus, ſiue ſubrogatus à ſuperiore in locum poteſtatis mortui,uel abſentis,tunc talis ſubſtitutus etiā uices gerēs,poteſt etiā executionē realem facere in cauſis meri imperii: ita notanter ſentit Barto.& etiam glo.in l.j.ff.de officio eius cui
2 manda. eſt iuriſdict. * Ideo ſemper aduertas, an ſit mere uicarius conſtitutus à poteſtate,uel ſit à ſuperiore poteſtati ſubſtitutus. Facit quod dicimus de uicerectore uniuerſitatis, an ſit conſtitutus à rectore,an ab uniuerſitate:quia ſi à rectore, non gaudet omnibus priuilegiis rectoris: ſecus ſi ſit ab uniuerſitate conſtitutus, ut not. Barto.in l. filius. ff. de legat. Prædicta tamen intelligas, ut plenè dixi inſtitu.de exceptio.in rubri.poſt princip. aduertas etiam quòd ideo dicitur,lata per T. poteſtatem &c. quia de iure aſſeſſores poſſunt cognoſcere, non tamen poſſunt iudicare etiam in cauſa ciuili:ut l.j.& per totum.C.de aſſeſſo.unde cautela eſt ſemper in princip. officii,quòd poteſtates terrarū in ſuis deputationibus deputent talē in ſui uicarium, & cōmittant & delegent omnes cauſas pertinentes ad ſui officium,etiā uſq; ad ſententiam incluſiuè: quæ tamen delegatio nō porrigitur,niſi ad cauſas ciuiles, ad criminales uerò cauſas nullo modo:quia nō ſunt delegabiles.igitur nō eſt mirū,ſi ſentētię criminal

a minales[a], ſolūmodo dantur in ſolo nomine rectoris ciuitatis uel poteſtatis, & nō in ſuis uicariis, ſiue latrunculatoribus, & quòd tales ſententiæ debeant formari in præſidis perſonā, de conſilio tamen ſuorum aſſeſſorum, no. Bal. in l. j. C. qui accu. non poſſ. in illa quæſt. quando dicatur nomen &c. receptū inter reos. & tene bene menti quòd licet in ciuilibus ſit neceſſe, quòd ſententia ad alicuius partis petitionē feratur, ut l. properandū. §. ſin autē. & ibi no. C. de iudic. tamen in criminali & in accuſationibus fertur ſentētia, & ualet ex mero iudicis officio, ſine alicuius partis petitione: ut eſt caſus, & ibi Sal. in prin. l. quanuis. la. j. C. de adul.

ADNOT. a ¶ Sententiæ criminales. *Adde quòd hanc ſententiā ſequitur Cæpo. in conſi. xvij. Ber.*

a AVG. Tu autē[a] in hac materia adde & dic, quòd neſcio qui reuelauerit do. Ang. hîc, quòd Bar. & gl. in l. j. ff. de offi. eius cui man. eſt iuriſd. diſtinguat, quòd ſi uicegerens uel ſubſtitutus, uel uicarius ſit factus à poteſtate uel rectore, nō pōt exequi ſententias criminales & capitales: ſecus ſi à ſuperiore ſit factus ille uicegerēs: quia nego, quòd Bar. in locis alleg. s. hoc dixerit. Et ideo uolui uidere quoſdā Mod. qui digito credunt cœlū tetigiſſe, poſt Lud. de Ro. in d. l. j. ff. de officio eius cui man. eſt iuriſd. qui plenius attingentes iſtam materiā, dicunt quomodo Bar. ibi in d. l. j. reprehendit illā gl. in d. l. ij. C. de officio eius qui uicē alterius gerit. ponderans gl. eſſe in cōtrarium in d. l. j. ff. de officio eius cui mand. eſt iuriſd. & dicūt prefati Mod. quomodo Guil. de Cun. & Ro. in d. l. j. ff. de officio eius cui man. eſt iuriſd. tenent cōtra illā gl. in d. l. ij. quòd imò talis uicegerens poſsit inferre ultimū ſuppliciū delinquenti. Referunt etiā quomodo Bal. in auth. & ideo. circa v. col. C. ne uxor pro marito. ſequitur glo. in d. l. ij. Referunt poſtea quomodo Bal. ī auth. ſed nouo iure. C. de ſeruis fugi. diſtinguit: Aut eſt ſubſtitutus à ſuperiore talis uicegerēs, uel ſubſtitutus: & omnia poteſt facere, & inferre ultimū ſuppliciū. & ita habet locum gl. in d. l. j. Aut talis ſubſtitutus eſt ſubſtitutus uel uicegerens ab ipſomet abſente, & tunc omnia poteſt præter ultimū ſuppliciū inferre, & dicit quòd ita ſenſit Bar. in d. l. filius. ff. de lega. Certè miror quomodo iſti illuſtres docto. in hac materia multa peregrina ignorauerint, ego aliàs cū fuiſſem interrogatus ab illuſtriſsimo domino meo duce Hercule, indagādo ueritatē & perſcrutādo libros meos, inueni doctores maximę autoritatis examinātes iſtā materiam, an uera ſit illa gl. illius l. ij. quæ uoluit uicegerentem omnia poſſe, præter ultimū ſupplicium. Et ego contra iſtos doct. dico, quòd ipſe uicegerēs nullo modo poteſt criminaliter punire: & arguo ſic. Nā doct. noſtri ſemper intellexerunt tex. in d. l. ij. C. de off. eius qui uic. alt. ger. ī illo ſubſtituto uel uicegerēte cōſtituto à ſuperiore, & non ab officiale. & ita intellexerunt doc. maximè Bart. in l. j. §. j. ff. de leg. iij. & Bar. & doc. in l. filius. ff. de leg. qui dicūt ꝙ ille tit. C. de offi. eius qui uic. alt. gerit. debet intelligi in uicegerēte cōſtituto ab uniuerſitate, uel ſuperiore, & eſt uera iſta concluſio: quia ille tit. intelligitur à uicegerēte

cõſtituto in locũ officialis mortui. Ergo ſequitur,ꝙ ſuperior ipſum cõſtituit & nõ officialis:quia aliàs mortuo illo officiale,expiraſſet eius officiũ,per ea quę habẽtur in l.& quia. ff.de iuriſd.omn.iud.& not.doct.in c.j.extrà de offi.uica.Si ergo illa iura loquũtur in tali uicegerẽte cõſtituto à ſuperiore,tamẽ gl.in d.l.ij.dicit,quòd talis præter ultimũ ſuppliciũ omnia poteſt.Nec huic gl.obſt. gl.in l.j.ff.de offic.eius cui mand.eſt iuriſd.quia illa gl.quæ dicit,quòd talis ſubſtitutus omnia poteſt, illa gl. ponit regulã,ſed nõ procedit ulterius,ponendo exceptionem,ſcilicet omnia poteſt præter ultimũ ſuppliciũ: & ideo cõtra iſtos doc.reperio quòd uerior eſt illa glo.illius l.ij.C. de officio eius qui uicem alter.ger. quia Arch.in c.uobis.aliàs in c.uobiſcũ. xij. q.ij.expreſsè ſequitur illã gl.in d.l.ij.qui dicit,quòd iſti ſubrogati loco mortuorũ uel abſentium, omnia poſſunt præter ultimũ ſuppliciũ & mẽbri mutilationem.& ibi Arch.dicit, quòd ita tenuit Goffre. in ſumma ſua,extrà de offic.uicar.& Hoſt.in ſumma in §.j.iuxta prin.in tit.de offi.uica.extrà.& allegat illam gl.coniunctã cũ tex.in l.ij.C.de officio eius qui uicẽ alter.ger.Et mouẽtur per text.in auth.de colla.§.antequã uerò.col.xj.Præterea Azo ipſe in ſumma dicti titu.de officio eius qui uicem alter.ger.expreſsè dicit, quòd hi ſuffecti loco mortuorũ uel abſentiũ,omnia poſsint quæ pertinent ad merũ imperium, uel ad iuriſdictionẽ ciuiliũ cauſarũ, uel criminalium,& capitaliũ cognitionẽ, non diffinitione uel pœnæ impoſitione.& ſic hæc fuit originalis opinio Azo.& non Accur.Præterea dico quòd in practica,cum reuerentia do.Ang.& ſcribentiũ qui nolunt ſtudere,aut emere libros,opinio illius gl.d.l.ij.C.de officio,eius qui uicem alter.ger.eſt cõmunis opinio : quia illa glo.communiter approbatur à doct. & ita in hac materia in propriis terminis dixit Albe.de Roſ.in l.placet.C.de peda.iudic.in ij.colũ. Dicit tamen ibi Albe.quòd licet illa gl.in l.ij.communiter approbetur à doct.tamen Cy.ibi in d.l.placet.reprobat illã gl.& tenet quòd talis ſuffectus loco mortui poſsit omnia, & etiã inferre mortẽ reo:& dicit,quòd illam opi.tenet Roſre.in libello in ti.quæ cauſæ poſ.deleg.& quæ non. ultra principiũ.Itẽ refert Alb.in d.l. placet.quomodo Cy.ibi dicit,quòd ſi præſes abeſſet non rediturus, & alius uices eius gereret autoritate ſuperioris, etiã talis ſuffectus poſſet inferre mortẽ. Rationes & iura ibi uide eleganter per eos. Sic ergo in propoſito noſtro non uideo in practica quomodo poſſumus recedere ab opi.illius glo.in d.l.ij.licet aliqui doc.teneant contrariũ, & licet ipſe Alb.ſequatur opi.Cy.& hæc oĩa no. de multis aliis hic tactis. uide Moder.in d.l.j.ff.de offic.eius cui man. eſt iuriſ.uide Bal.in l.data opera.in pe.char.C.qui accu.qui dicit, quòd locũ tenentes ſeu uicarii, de iure ciuili non poſſunt pœnam mortis uel mutilationẽ membri infligere. Sed de iure canonico ſecus:allegat glo. xxiij.q.iiij.c.illud.& uide Bald.allegantem ibi in l.ij.C.de offi.eius qui uicem alter.ger.hoc modo intelligas d.Ange.in l.ij.C.de pœnis.qui quærit,an uicarii poteſtatis in crimi

nalibus

nalibus poſſint ferre ſententias, & multũ eleganter in hac materia loquitur Lud.Ro.conſi.ſuo lvij.quod incipit,ad diſcutiendũ ueritatẽ propoſitæ quæſtionis. in ij.col.tandem approbat d.Bal.in d.auth. ſed nouo iure.& dixit dom.Catal.in tractatu ſyndicatus in q.clxxij:quòd ille qui uices alterius gerit, habet idẽ imperium.quod uerum eſt quando is qui committit uices, poteſt merum imperium committere.& allegat Bald. hoc dixiſſe,ibi uide.

ADNO. a ¶Tu autem. *Vltra ea quæ ponit d.Augu.uide do.Alexan.in rub.de offi.eius cui mã.eſt iuriſd.& Ro. in conſ.lix.ubi ponit de poteſtate data uicarijs generalibus,an poſſint bona publicare, & ſententias ſanguinis dicere.& uide Fede.conſi.penul.*

SVMMARIVM.

1 *Practica quòd in ſententijs criminalibus dicatur de conſenſu & deliberatione omnium iudicũ,unde ſit tracta.*

2 *Anciani & præſidentes in ciuitate, ſi cogunt officialem facere. iniuſtitiam, qua lege teneantur.*

3 *Aſſeſſor quid facere debeat,ſi nõ uult conſentire,quãdo uidetur ſibi quòd fiat iniuſtitia,ad hoc quòd nõ teneatur.*

4 *Officialis an teneatur de iniuſtitia facta per principalem rectorem,ſiue per ſuum præſidem.*

5 *Poteſtas iuris ignorans an teneatur in ſyndicatu,ſi tulit ſentẽtiam iniuſtam, licet de conſilio ſuorum iudicum.*

DE conſenſu & deliberatione omnium ſuorum iudi-
1 cium &c. *Iſta practica[a] dicitur
a introducta per legem, humanam.C. de leg.facit l.placet.C.de ſacroſanc. eccle.ibi, cõſilii tenore perpenſo.& ibi Bald.facit l.dubium.C.de diuor.

& maximè cùm de hominis uita tractatur,quòd ſit multis oculis ſubiecta,ut bene & maturè uideatur,ſi aliqua fraus uel error per aliquẽ committatur. l.ſi.C.de fideicõmiſ.& ita etiam uult Bal.in l.j.in illa q.quãdo dicatur nomen rei receptum inter reos.C.qui accu.non poſſunt.& aduertat prouinciæ præſes, ne cogat aliquẽ ex ſuis officialibus inuitum ad conſentiendũ ſibi minis uel alio modo,ut faciunt proterui præſides, ut condemnetur qui non ueniebat condemnandus,uel puniatur acrius quàm de iure debuerit, quòd ipſe præſes in ſuo ſyndicatu ex hoc ſolo de ſica.tenebitur.ita dicit Bar.in l.j.
2 in prin.ff.de ſicariis.*Caueãt etiam anciani & in ciuitate præſidentes. ne cogant officialem ad condemnandum illum qui debebat abſolui, & ad abſoluendũ qui ueniebat condemnandus, & ſic cogunt officialẽ facere iniuſtitiã: quia Anciani depoſito officio l.Iuli.de ui publica.tenentur:ut l.lege Iulia.& l.qui dolo. & ibi Bar.ff.ad l.Iul.de ui publi.Item tenentur de ſicariis,ut no.Bar.in d.
3 l.j.de ſicariis.*Sis tamen cautus tu aſſeſſor,ſi non uis cõſentire,quando uidetur tibi,quòd iuſtitia nõ miniſtretur, ne ex taciturnitate tua uidearis conſentire,& per cõſequens tenearis quòd proteſteris & pertinaciter reſiſtas præſidibus, & in actis appareat de tua proteſtatione, quid ius in dicta cauſa dicte. Iſte eſt caſus in appellatione à ciuili, ergo fortius in criminali, in l. quoniam iudices.C.de appellatio.Bart.in tractatu ſuo repræſaliarum. in vj.q.princ.& quæſt.ij.ubi ponit elegantia uerba,
4 *an officialis teneatur de iniuſtitia

facta per principalẽ rectorẽ,ſiue per ſuũ præſidẽ,ſic dicit:quidã ſunt officiales qui iuuerunt,uel induxerunt, præſidẽ ad talẽ iniuſtitiã faciẽdã, & proculdubio talis officialis tenetur: ut C.de aduo.diuer.iud.l.per hanc, ibi,adiutores etiã eorũ &c. & C. de excu.mune.l.pe.li.x.Quidã ſunt qui expreſsè contradicũt & proteſtãtur, ut ſuprà dixi,& illi nõ tenẽtur:ut di. j.quoniã.Quidam tamẽ nec cõſentiũt,nec cõtradicũt, qui ſunt abſentes uel ignorãtes,& nec illi tenẽtur: ut l.j.in fi.de magi.cõue.ibi,præſentes, & qui ibi poſitus ſit &c. Quidã ſunt officiales præſentes,qui nec cõtradicunt nec cõſentiũt:tunc aduertendũ eſt,ꝙ quidã ſunt officiales ad id quod eſt meri facti, nec ad cõſilia requirũtur : ut ſunt notarii & biruarii[b],& iſti non tenentur:quia ſuperiori reſiſtere nõ poſsũt ſine dedecore,ideo reſiſtere nõ tenẽtur:ut l.j.§.officiũ.C.ut tam ciui.quàm crimin.nec obſt. quod ibi dicit gl.eſſe correctũ, quia uerũ eſt in illo caſu, quia quilibet reſiſtere poteſt faciẽti, non autem in aliis caſibus,ubi iuris peritia requiritur : ut ar.l.ij.ff.quod quiſque iur.& quod ibi not. Quidã ſunt officiales qui adhibẽtur ad cõſulendũ, & hi tenẽtur ſi nõ cõtradicunt,ut d.l.quoniã.Sed ſi dubitatur, an officialis fuerit præſens uel abſens,an ſciẽs uel ignorãs, quid præſumatur in dubio cogitãdũ reliquit ibi Bar.Sed pro nunc tu potes dicere,quòd ex facti qualitate & iniuſtitiæ & perſonæ,præſumitur ꝙ fuerit præſens uel abſens,ſciens uel ignorans:nam ſi factũ fuit multũ agitatũ in curia & publicè ſciebatur,præſumitur quòd etiam aſſeſſores ſciuerint, & ꝙ etiã cùm ut plurimũ ſtent recluſi in palatio, quòd ipſi fuerint præſentes.argu.gloſ.in l.tutor.C.de pericu.tuto.aliàs autem præſumitur ignorantia uel abſentia, cùm ſit in facto præſidis,& ſic in facto alieno: ut l.ſi.ff.pro ſoc.quod no.ut ſcias articulare,quãdo uis cõuincere unum aſſeſſorẽ,& quãdo ſciuit quòd ſuus præſes iniuſtitiã adminiſtrauit, nec ipſe fecit reſiſtentiam pertinaciter.

ADNOT. a ¶Iſta practica. *Vide ad propoſitum Old.in conſi.cclj.ubi conſuluit & reprobat quandam ſententiam epiſcopi Rhegini,latam cõtra clericum abſque conſenſu ſui capituli.*

b ¶Biruarii. *Adde & uide tu Alex. in conſi.j.in iij lib.ubi ponit de torto iniuſtè per ancianos Bononiæ & Biruarios præſente poteſtate: & an officialis qui poſuit aliquẽ ad torturã de conſil.aſſeſſoris, teneatur in ſyndicatu. uide eundẽ Alex. in cõſi.lxv.in j.uol. & an officialis negligẽs in adminiſtrãda iuſtitia obliget ſuperiorem,uide Rom.in conſi.cccxxviij. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde,ꝙ illæ deciſiones Bar.in tract. repræſaliarũ in vj.q.principali.in ij. q.ibi Bart.loquitur quãdo repræſaliæ poſſunt cõcedi cõtra officiales, qui ſtant cum alio officiale maiore, & propriè Bart.ibi non loquitur,an tales officiales in ſyndicatu teneantur: & ſi iſte doctor de repræſaliis uult arguere & inferre ad caſum noſtrum,ut uidetur uelle Bar.in d.q.vj. dubitãs de iſta deciſione quãdo ſumus in caſu,quando ſentẽtia deberet ferri per plures officiales, puta per præſidẽ, per uicariũ, & iudicem maleficiorũ, etiã ſyndicũ & maſſariũ,& eſſemus in caſu,ꝙ in caſu diſcordiæ maior pars obtineret : quid

ſi

ſi minor pars expreſsè diceret &
proteſtaretur,& cōtradiceret, quòd
non uult aſſentire ſentētiæ cōdem-
natoriæ capitaliter latæ contra talē,
an iſti poſtea ſic contradicentes te-
neantur in ſyndicatu, ſi maior pars 5
& officialis maior iniuſtitiam fecit:
quia uideretur quòd licet aliqui ho
rum officialiū expreſsè contradice-
rent & proteſtarētur,tamē teneātur.
Et moueor per illa iura & rationes,
quas mihi parū eſſet adducere,quæ
adducit Alb.de Roſa. in j.parte ſta-
tutorū q.lviij.qui ponit materiā re-
præſaliarū, & ponit quando aliqui
de uniuerſitate cōmiſerunt delictū,
& aliqui ſunt qui expreſsè cōtradi-
cunt & proteſtātur, an nihilominus
illi contradicentes teneantur ad re-
præſalias conceſſas contra illos de
uniuerſitate.& uideturquòd nō,per
illa iura quæ allegauit Bart.ſuprà in
illa q.& allegat dictā l.quoniā.C.de
app.& omnia alia iura,per quæ iſte
doctor fundat hîc iſtā ſuam conclu-
ſionē.tamen ibi Albe.de Roſa. mul
ta cōcludendo tenet contrariū,quia
poteſt eſſe quòd aliquis contradicat
& proteſtetur,nihilominus tenetur,
quādo eſt pars illius corporis cuius
maior pars contradicit:& ſic infero
ad caſum noſtrū, poſtquā de repræ-
ſaliis uolumus arguere ad materiā
ſyndicatus. Sed certè iſta concluſio
mihi nō placet, & ſolutionē horum
cōtrariotū potes uidere ex dictis in
loco ſuprà allega. Item miror quòd
iſte doctor non allegauerit in hac
glo.ſua bonum tex.& ibi Ang.in l.j.
C.de his qui latro.& tex.Ang.in l.ſi
ille.C.de decurio.li.x.& tex.& Ang.
in auth.de litigio.§.omnem.in ult.
colū.quæ omnia fuerunt allegata à
quodā excellentiſsimo doctore do.
Cataldi.qui fecit quaſdā addit.ad d.
Bal.in l.obſeruare.§.proficiſci.ff.de
offi.proconſ.& leg.in materia ſyn-
dicatus, ut elegantiſsimè ſcripſit. &
præfatus doct.dicit,* quòd licet po
teſtas ſit iuris ignorans, tenetur in
ſyndicatu, ſi tulit ſentētiam iniuſtā,
licet de conſilio ſuorū iudicū : quia
iudices ignorantes conduxit,ſecun-
dum Ang. in l.j.ff.de uar.& extraor.
cogn.Sed poſtea ſubdit pręfatus do
ctor,ꝙ poteſt dici, quòd non tene-
tur poteſtas,ſed iudex ſub cuius exa
mine,& conſilio talis ſententia latà
eſt. & dicit quòd caſus uidetur in l.
ij.ff.quod quiſq; iur.& allegat Ang.
in illis tribus locis ſuprà allega. Cre
do quòd ille tractatus domi.Catald.
ſit corruptus,& uelit dicere, ꝙ non
tātùm poteſtas iſto caſu tenetur,ſed
etiā iudex ipſe,ſub cuius examine tā
lia proceſſerūt iniuſta:quia Ang. in
d.§.omnē.hoc expreſsè dicit:quem
Ange.ipſe do.Cataldi.allegat. & ibi
do.Cataldi. in iſto propoſito iſtius
gl.allegat quandā doctri.Guido.de
Suza pulchrā,qui per illum tex.in l.
quoniā.C.de appel.dixit, quòd ſi ui
carius eſt ad banchū,dum poteſtas
profert ſententiā iniuſtā, & ipſe ui-
carius non contradixit, præſumitur
conſuluiſſe ei : & ex hoc punitur ſi-
cut ſi ſentētia cōtineret, quòd eſſet
lata de ſuo conſilio.unde ſubdit,ꝙ
cautè faciūt iudices,qui nō aſſociāt
poteſtates ad tribunalia,quādo ſen-
tiunt quòd ſentētia quam uult ferre
poteſtas, eſt cōtra ius:& dicit quòd
hoc ſæpe uidit de facto. Et ſic ex
prædictis potes ampliare illā doctr.
Bar. quam poſuit in materia repræ-
ſaliarū,in illa vj.q.ſuprà allegata:&

ſic etiã patet, quòd ſi inferior officialis nõ cõtradicit ſuperiori, tenetur in ſyndicatu: quia præſumitur cõſenſiſſe. Ita etiam potes dicere, ꝙ conſenſus præſumitur, ſi aſſociat ſuperiorẽ ad locũ ubi ſentẽtia fertur, licet nõ dicatur de cõſilio talis iudicis: & hæc nota, quia pulchra. & omnino uide Bald. & Ange. & Raph. Fulg. in d. l. quoniã. & maximè Ang. qui docet practicã quomodo officiales ſuperiori debẽt proteſtari ad hoc, ut in ſyndicatu nõ teneãtur: & bene faciunt not. per Bal. in auth. & omnino. in v. col. C. ne uxor pro marito. in uerſ. & quæro circa reos, utrũ repræſaliæ extẽdantur circa eos qui dederunt conſiliũ in hac materia. & ibi do. Cataldi. ponit, ꝙ ſi miles, & familia poteſtatis decapitarunt aliquem iniuſtè, ꝙ cõtra militem non poteſt dari libellus tempore ſyndicatus, ex quo de mãdato ſuperioris hoc fecit: ſed ipſa poteſtas tenetur, & allegat bona iura, ibi uide: parum eſſet mihi tranſcribere hoc. Sed in contrarium allegat, quia ſi executor uidet ſententiã iniuſtam, non debet exequi in cauſa criminali. not. Inno. in c. paſtoralis, de offic. delega. facit quod not. eo. tit. c. cum in iure. & ibi do. Cataldi. non ſoluit. ſed ſolue tu, ut dixit Alb. de Roſa. in d. l. quoniã. qui dicit, ſi certũ eſt quòd iuſſus maioris iudicis & ſuperioris ſit ſecundum legẽ, uel ſaltẽ eſt dubiũ, an ſecundũ legẽ, tunc excuſat: ubi autem eſt certũ, quòd ſit cõtra ius, non excuſat: allegat multa, ibi uide, maximè not. in l. nõ uidetur. §. qui iuſſu. ff. de reg. iur. cum ſimil. Et hæc ſufficiant pro addi. quas ponere deberẽ in gl. ſub examine do. Sabe. iudicis, ubi do. Ange. allegat. Sed non uidit Guido. de Suza. nec domi. Cataldi. in locis ſuprà allegatis.

SVMMARIVM.

1 *Verba ſub examine iudicis maleficiorum, quæ in ſententijs criminalibus ponuntur, unde ſumpta ſint.*

SVB examine D. S. iudicis maleficiorum &c. 1 *Iſta uerba [a] ſunt ſumpta ex tex. l. ij. C. de his qui lat. & d. l. ſi ille. C. de decuri. lib. x. & de lega. l. fi. lib. x. cum aliis allegatis per Angel. in d. l. ij. & aduertas tu iudex maleficiorũ, quia ſi inquiſitio ſit formata per d. poteſtatem ſub examine tui iudicis, tu etiam iudex una cum d. poteſtate debes ferre ſententiã. & ita ibi eleganter, & probatur per Ang. & etiam aduerte, ut ibi dicit idem Angel. quòd ſi inquiſitio ſit facta per d. poteſtatẽ ſub examine iudicis maleficiorum, quòd licet ſentẽtia ſit formata ſolummodo in perſonam ſolius poteſtatis, tamen ſi hoc dicatur, quòd fuit ſub examine iudicis maleficiorũ, & ſententia fertur iniuſta & iniqua, propter hoc iudex non euitat, quin in ſyndicatu poſsit cõueniri: quod dicit eſſe ſingulariter notandũ. idẽ not. Ange. in aut. de litig. §. oẽm uerò. & bene aduertas ne fiat iniuſtitia per poteſtatem ſub examine tuo, aliàs tu proteſteris, ut ſuprà dixi in gloſ. ſuper uerbo, de conſenſu & deliberatione omnium iudicum.

ADNOT. a ¶ Iſta uerba. *Adde quòd hanc formam ſequitur Capo. in cõſilio xvij. & uide ad materiam Alexan. in conſil. lxvij. in j. uolu. Ber.*

AVG. Tu autẽ in hac difficultate adde ea quæ dixi ſuprà in gloſ. prox. in addi. meis. & maximè in hac

mate

materia uide domi. Cataldi. in illo ſuo tractatu ſyndica. qui omnia iſta allegauit, quæ allegat do. Ange. hic, & de ipſo nullam mentionem fecit, qui eleganter loquitur.

SVMMARIVM.

1 *Verba, ad noſtrum ſolitum iuris banchum, ponuntur in ſententijs criminalibus: quia regulare eſt ut ſententias iudex ferat in loco maiorum ſuorum.*

2 *Iudex an poſſit ferre ſententias in criminalibus in alio loco quàm in loco maiorum ſuorum.*

3 *Iudex ordinarius licet debeat ferre ſententiam in loco maiorum, an poſſit alium locum eligere.*

4 *Locus in quo ſolitũ eſt ſentẽtias ferri, an poſſit de partium uoluntate omitti: & ſi non opponitur de loco, an partes uidentur conſentire.*

NOS T. poteſtas prædictus ſedẽs pro tribunali ad noſtrum ſolitum iuris bãchum
1 maleficiorum &c. *Iſtud apponitur, quia hoc eſt regulare, quia etiã in ciuili debet ferre ſententias
a in loco maiorũ[a] ſuorum: ut l. fi. ff. de iuſtitia & iure. & ibi Bartol. & alij.
2 *Quæro an poſſit in alio loco, q̃ in loco maiorũ ſuorũ ferre ſententias in criminalibus. Reſpõdeo, aut hoc fecit ex partiũ prorogatione, quãdo agitur per accuſationẽ, & tunc fieri poteſt: ut l. quæro. ff. de ſol. aut nõ fit ex prorogatione: & tũc aut non poteſt ibi iudicare aliquo impedimento, & tunc põt alibi iudicare, & ſentẽtia alibi lata tenet. ut no. gl. de eo q ſedit ſuper equo, in l. ij. C. de ſent. ex breui. recitã. aliàs autẽ ſi põt iudicare in loco maiorũ, & conſueto, in illo debet iudicare, aliàs non ualet ſentẽtia ut d. l. fi. Sed intellige uerũ, ſi eſt præſes prouinciæ reſidẽs in loco, & qui poteſt in loco maiorũ iudicare. Si autem eſſet quidã Bariſellus diſcurrẽs per comitatũ uel prouinciam, dicendũ eſt, ꝙ etiã in agro poteſt ius dicere & ſentẽtiam ferre, maximè ſi res dilationẽ nõ recipit: ut l. prouinciarũ. C. de fer. & in l. cõſtitutiones. ff. de appella. nam ubi te inuenero, ibi te iudicabo. ita dicit Bal. in effectu in dicta l. penul.

ANGELVS.

AD NO. a ¶In loco maiorũ. *Adde tu & uide Cal. in cõſil. xj. in tit. de off. ord. Bal. in cõſi. cclxxxiiij in ij. uol. & ibi, ꝙ quis non dicitur præueniſſe ex eo ꝙ inſtrumentũ productũ fuit in camera iudicis, & commiſſa fuit nuncio citatio.*

AVG. Tu autem in hac materia adde, quòd Bart. in l. j. C. de ſent. ex breui. reci. dicebat, ꝙ uerũ eſt, ꝙ iudex in turri, uel ſuper equo põt ferre ſentẽtiã. hoc intelligẽdũ eſt in eo q non habet locũ maiorũ deputatũ, & ſic in delegato: non autẽ in ordinario iudice. Sed tẽpera d. Bar. quia ſi eſt ſuſpicio uel timor, poteſt iudex etiã ordinarius ferre ſentẽtiam ſuper equo uel in alio loco. Ita dixerũt ibi Alber. de Roſa. Bal. & Ang. & doct. in d. l j. C. de ſen. ex breui. reci. & hoc expreſsè contra Azo. tenet Hoſt. in ſumma. de ſent. & re iud. §. qualiter. uerſi. ij. Et de materia uide per Spec. in tit. de ſen. §. iuxta popoſitionis ſeriẽ. uerſi. & eſt hoc etiã ar-
3 gumentum ad quæſt.* Tene tamen menti in hac materia, ꝙ licet iudex ordinarius in loco maiorũ debeat ferre ſententiã, tamẽ poteſt ordinarius eligere ſibi alium locum, & mutare illũ, dũ tamẽ publicè & notoriè hoc faciat: ita dicit Alber. de Roſa.

multùm eleganter in l.cùm ſenten-
tiã.C.de ſent.& interlo.om.iu.& ita
dicit quòd uidit ſæpe fieri & practi-
cari: & ſic intelligitur tex.in c.cùm
epiſcop.extrà de offi.ordi.li.vj.& ita
poſſumus intelligere d. Innoc.in c.
qua fronte. de appel.ibi, in camera
regis. & ibi uide canoniſtas. Et ad
hoc facit quod multũ elegãter dixe
runt Pet.de Anch.& Domin. de ſan
cto Gemi.in d.c.cùm epiſcopus.qui
allegando Hoſtien.dixerũt,ꝙ locus
maiorũ intelligitur in iudice ordi-
nario,omnis locus qui eſt intra ter-
ritoriũ illius iudicis ordinarii:quili
bet ergo locus eſt ſufficiens,dũmo-
do ſit intra territoriũ. Intellige ta-
mẽ prædicta,limita & tempera, niſi
cõſuetudo eſſet ꝙ talis iudex etiam
ordinarius in camera uel in horto,
uel alibi ius diceret. allegatur gl.&
do.in l.cum ſentẽtia.C.de ſen.& in-
terlo.om.iud.Sed uide glo.meliorẽ
in auth.de teſtib.§.multæ.quæ inci-
pit, apud eundẽ.quæ uult quòd con
ſuetudo in hoc attẽdatur. per quam
gl.dicit Alb.de Roſa. in d.l.cum ſen
tentia,quòd iudex etiã in alio loco,
quàm in loco maiorũ poteſt ferre
ſententiã,puta in camera ſua,uel in
domo cõmuni, ſi ita eſt cõſuetudo.
& ita ſæpe fit Pergami. dicit tamen
Alber.ꝙ difficilis eſt probatio con-
ſuetudinis,& ꝙ tutius eſt,quòd fera
tur ſentẽtia in loco maiorũ. & uide
Bart.in l.j.§.dies.ff.quãdo appel.ſit.
qui dicit, ꝙ iudex de conſuetudine
poteſt ferre ſententiã in domo ſua.
4 *Tene tamen menti ea quæ dixit
Bal.in l.ſi.ff.de iuriſ.om.iudi.qui di-
xit,quòd de uoluntate partiũ poteſt
omitti locus ſolitus communis,& ſi
non opponitur iſta exceptio,partes
uidẽtur cõſentire. Quinimò ibi di-
xit,ꝙ ſi iudex debet ſedere in loco
cõſueto,tamẽ ſi nõ ſedet ſtando in
palatio, uidetur quòd ille locus ſit
habilis,cùm partes non opponãt.Et
de materia iſta omnino uide Abb.
in d.c.qua fronte. & do. in d.l.j.C.
de ſen.ex breui.reci.& per Bar. in l.
ſi ut proponis.la ij. C. quomodo &
quando iudex. uide gloſ. Bartol. &
Angel.in l.ubi cœptum.ff.de iud.&
uide in l.ſi locus.ff.de iudi.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula,ſaluo ſemper & reſeruato, quando debeat poni in ſententijs.*

2 *Iudicis factũ nihil operatur, ſi plus cõdẽnaret,uel minus q̃ deberet,etiã ſi ſit clauſula,ſaluo ſemper & reſeruato, in his pœnis quæ à lege imponuntur.*

3 *Practica eſt quòd clauſula,ſaluo ſemper & reſeruato, apponatur in principio ſententiæ ante narrationem inquiſitionis & delicti.*

4 *Iudex quãdo poſſit aliquã clauſulam addere ſentẽtiæ,uel ab ea detrahere.*

SALVO ſemper & reſerua-
1 to &c. *Iſta clauſula ſolum
apponi debet,quando eſt pœna pe
cuniaria,non autem corporis affli-
ctiua: nam licet pœna ſit pecunia-
ria,ſi tamen ſit fiſco applicanda,di-
citur criminalis, ſecus autem ſi tan-
tum parti eſſet applicanda: ut not.
gloſ.& ibi Bal.in l.ij.§.j.ff.de ſepul.
uiola. & in iſtis operari poteſt iſta
clauſula. Si autem fuiſſet corporis
afflictiua,tunc cum ſtatim executio
fiat, uidetur quòd non debeat nec
poſſit operari:quoniam cùm ſtatim
fiat executio,poſt executionem iam
factã parũ aut nihil operatur dicta
clauſula,ut argu.l.ſi quis prouoca-
tione.C.de appel.niſi diceremus, ꝙ
ſaltem

ſaltē quãdo eſt fuſtigatio uel bulla-
tio, uel mitra cõtra ius uel ſtatuta, &
eſſet talis clauſula, operabitur, ut ui
deatur redactũ ad legitimũ terminũ
ꝙ nõ ſit infamis: ut l. ictus fuſtiũ. & l.
quid ergo. §. pœna grauior. & quod
ibi plene habetur. ff. de infa. Sed hoc
etiã contingeret, ſi dicta clauſula nõ
apponatur, quoniã nõ ictus fuſtium
ſed cauſa uera, uel propter quã fuſti
a gatur infamat[a] uel nõ, ut d. l. ictus. &
quod ibi gl. & doc. Si uerò eſſet pœ
na mortis & fieret ſtatim executio,
dicta clauſula nil operaretur: ut d. l.
ſi quis. unde dicta clauſula ſolet ap-
poni, & operatur quãdo eſſet pœna
b pecuniaria: & tunc cautela[b] eſt, ꝙ in
principio ſentẽtiæ apponatur ante
uerbũ cõdemnamus, nõ autem poſt
cùm ſit functus officio ſuo, nõ uide-
tur ꝙ debeat operari, de cuius clau
ſulæ uirtute not. Bart. & Imo. in l. iu-
dex poſtquã. ff. de re iud. & in l. j. in fi.
ff. de quę. & in l. aut dãnũ. §. iſte fere.
ff. de pœ. & in l. j. in prin. ff. ad Turp.
ibi, ſed iuxta hoc quæro &c. & uide
Bal. in l. ſi qs à filio. §. fi. ff. de iniuſto
a teſtamẽ. *Ex quo ſequitur, ꝙ ſi plus
condemnaret uel minus q̃ deberet,
tunc etiam ſine dicta clauſula in his
pœnis quæ à lege imponũtur, ut in
infamia, tũc factũ iudicis nihil ope
ratur. nec impedit quin dicta pœna
intelligatur impoſita: ut l. non poſ-
ſunt. ff. de fur. Quædã eſt pœna quæ
imponitur à iudice, & tunc ſuæ ſen-
tentiæ ſtabimus, ut nõ poſsit augere
uel minuere niſi appoſuiſſet dictã
clauſulã: tunc de iudicis intentione
apparet manifeſtè reducere ad de-
bitum terminũ & modum, & pœna
condigna ſtatuti uel iuris intelligi-
tur impoſita: ut no. Bar. in d. l. j. ff. ad
Turp. & Imol. in d. l. iudex. Ideo ſis
ſemper cautus iudex, ut dictã clauſu
lam ſemper apponas in prin. ſentẽ-
tiæ ante uerbũ, condẽnamus. Bar. in
d. l. iudex. facit differentiã an ſit ſen
tẽtia cõditionalis uel reſolutiua in
certã conditionẽ. & idẽ tenet Salic.
in l. ea quidẽ. uerſi. ſed quia propter
denunciationẽ &c. & in uerſic. ſed ſi
pœna adijceretur. cũ uerſi. ſeq. C. de
accu. Sed Ang. in d. l. iudex. tenet cõ-
tra Bar. uidelicet, quòd imò ſemper
operetur dicta clauſula, arg. gl. in l.
item Labeo. §. j. ff. famil. erciſc. Sed
Imol. in d. l. iudex. allegando etiam
gloſ. ordin. in c. prædicator. xvj. q j.
quæ dicit condemno Titiũ in cen-
tum, imò abſoluo. multum latiſsimè
concordat opi. ibi. Sed non eſt opus
hic apponere præfatorum doct. di-
ſceptationẽ quæ eſſet multum lon-
ga, & impleret folia: quoniam ipſi
ſemper loquuntur, quando unà cum
uerbo condemnamus, uel poſt di-
3 ctam clauſulam apponit. *Sed pra-
ctica eſt, quòd dicta clauſula in prin
cipio ſententiæ ante narrationẽ in-
quiſitionis & delicti apponatur. un-
de cùm apparet de intentione iudi-
cis proteſtantis, ꝙ iuris terminũ nõ
uult tranſgredi & ſtatutorum: tunc
ſufficit, ꝙ ipſe declaret delictum, &
ſtatim ius pœnam condignã impo-
nit: ut l. j. §. j. ff. ad Turpil. & ibi Bar.
ergo dicta clauſula operatur ad iu-
dicis excuſationẽ, & perinde eſt ac ſi
tantũmodo delictũ declaraſſet, pœ-
nam autẽ non imponit, nec intendit
imponere niſi iuſtam. igitur excuſa-
tur: ſicut quando dubitat utrum ſit
probatũ, pronunciat iudex, abſoluo
uel condemno, ſi eſt probatum uel
nõ, ut no. Bar. in l. ait prætor. ff. de re

iudica.quam ſequuntur omnes do. igitur &c.& de iſta clauſula uide Cy.& omnes doct.in l.terminato.C. de fruc.& lit.expē.& per Bal.in l.nō dubiū.C.de leg.in uer.ſed iuxta hoc quæritur &c.& in prima cōſtitutione C.§.quibus.& in l.ſi ſeuerior.vij. col.uerſi.tertiò quæro quid ſi iudex &c.C.de infa.Si tu tamen uelles in hoc articulo concludere,dic ut di-
4 cit Imo.in d.l.iudex.* uidelicet,aut iudex uult addere uel detrahere aliquam clauſulam ex interuallo poſt ſententiā,& nō poteſt: ut d.l.iudex. fallit in l.Paulus reſpondet.ff.de re iudi.aut addit incontinēti,& tūc aut uult dictā clauſulam apponere poſt ſentētiā habitā pro abſoluta & perfecta,& non poteſt.ita uidetur uelle Bar.& Ang.in d.l.iudex.aut uult apponere clauſulam antequam ſentētiam habeat pro abſoluta & perfecta,& tunc aut illa clauſula uenit ad modificationem & qualificationē ſententiæ,aut uenit ad correctionē uel mutationē in totū uel in parte. Si uenit ad modificationē,tunc uidetur quòd dictā clauſulā poſsit addere,& hoc clarū,quando in contextu eiuſdem orationis addit uerè uel interpretatiuè:ut quia dixit,adiudicio talē fundum Titio,ita quòd Seio debeat ſeruitutē uiæ: uel quia dixit,adiudico Titio fundū, ſaluo eo quod infrà dicā.Nā ſi poſtea addit in alia oratione de ſeruitute,uidetur ꝙ poſsit:ut d.l.itē Labeo.cum gloſ.ſinautē uellet hoc facere in diuerſa oratione,& nō in eadem uerè uel interpretatiuè,& tūc uidetur ꝙ facere non poſsit:ut d.l.itē Labeo.à cōtrario ſenſu.& Cy.in d.l.terminato.Sed Imo.tenet cōtrariū,quia apponitur antequam ſentētia ſit habita pro perfecta & abſoluta:ut l.contractus.C.de fide inſtr.Sinautē clauſula uenit ad correctionē ſentētiæ, & tūc aut apponitur in eadē oratione aut in alia,argu.not.per glo.in l. exceptionem.C.de probat.& in l.ſi quidē.C.de except.uel dic, quòd ſi in eodē orationis cōtextu apponitur,& tūc aut apparet iudicē lapſu linguæ erraſſe,& ſic in eo ꝙ precesſit nullatenus ſenſit,& tunc ualet dicta adiectio:ut eſt glo.xvj.q.j.c.prędicator.aut id non detegitur,& tūc aut ex uerbis clauſulæ redditur ſententia conditionalis,& poteſt addi. unde ualet ſi dico,cōdemno in centum,ſi uenit in centū cōdēnādus ex forma ſtatuti.l.ij.§.biduū.ff.quando appel.ſi ſecus ſecundū Bar.ſi eſt ſub cōditione reſolutiua:ut l.ij.cū gloſ. ff.de in diem adiec.uel ſecūdū Imo. idem cū incontinēti dicatur:ut d.§. biduum.& l.lecta.ff.ſi cer.peta.

ADNOT. a ¶Infamat. *Adde & uide Oldra.in conſi.xcij.in fi.Ber.*

b ¶Cautela. *Adde tu circa hoc, & uide Pau.de Ca.in conſil.cccxix.& ccclxxvij.& Pet.de Ancha.in cōſi.clxxxij.& in conſi.cclx.Cal.in conſil.vij.in tit.de re iudi.& Ro.in conſil.xiiij.& latius ultra omnes per Alex.in conſil.xc.in j.uolu.& conſi.cxviij.in iij.uol.Ber.*

AVGV. Tu antē in hac materia adde Bal.in l.aſſe toto.ff.de hæredi.inſtit.qui dū diffinit illā cōcluſionē, quare iudex in ſentētia circa expēſas poteſt adiicere illā clauſulā,ſaluo & reſeruato,dicit ꝙ glo.in l.Labeo.§.j.ff.fami.erciſ.decidit an in principali iudex poteſt adiicere iſtā clauſulā.Itē adde quòd Bal.in l. quid ergo.§.pœna grauior.ff.de his qui

qui notan.infa.multũ eleganter loquitur in x.col.& ibi dicit quòd iſta clauſula,& reſeruatio quæ fit in ſententia,debeat multũ operari,per d.l. Labeo.Secũdò quia cũ iudex dixit ſaluo & reſeruato &c.apparet quòd de mente eius nõ fuit uelle augere uel minuere,imo fuit de mẽte eius uelle ſe referre ad ſtatuta:& ſententia non' debet plus poſſe operari quàm fuerit de mẽte iudicantis,per l.quid tamẽ.in princ.ff.de arbi.Præterea dicit Bald.poſito quòd iudex errauerit in ſpecificatione minoris pœnæ tantũ,errorẽ ſuum ſtatim correxit,quod potuit facere tã per uerba generalia,ut extrà de accu.c.qualiter.el primo.quàm per uerba implicita & generalia:ut in c.damnamus.§.ſi.extrà de ſumma trini.& fide catholi.nec obſt.ſi diceretur,ſpecies derogat generi : unde uerba ſpecialia derogãt generalibus:quia reſpondetur quòd hoc falſum:quia quãdo genus uenit derogatiuè ad ſpeciem,generalis locutio ſpecialibus derogat:ut l.ſi ita ſcriptũ.& l.talis ſcriptura.ff.de leg.j.Refert poſtea Bald.quomodo in hac materia fuit altercatio & opi.inter Iacob.de bel.& Bar.& quomodo Bart.in hac materia diſtinguebat: an clauſula apponatur in fine,an in principio: ſed Bal.ibi damnat ſententiã Bar.& ſequitur opi.Iaco.de bel.quia dicit quòd idem debet operari clauſula appoſita in principio,ſicut clauſula appoſita in fine,per c.ſecundò requiris.extrà,de appel.hĩc nõ eſt uerum ꝙ prius trãſeat in ſententia una clauſula quàm altera:quia oẽs clauſulæ in fine cõcludunt,& in eodem inſtãti tẽporis: ut l.contractus.C.de fide inſtr.& in l.fideicõmiſſaria.§.j. ff.de leg.iij.Et per prædicta dicit falſam eſſe ſententiã Bart.& ueriorem illã Iaco.de bel.quia prædicta clauſula nõ ſolũ eſt generalis:ſed incerta & generalis proteſtatio nõ tollit factũ ſpeciale.c.cũ M.Ferra.extrà de conſtit.& dicit quòd ita ſeruat ordo iudiciorũ.Si ergo ita obſeruat ordo iudiciorũ,fatuus eſſet iudex qui recederet ab iſta obſeruãtia ſequẽdo Bar.& idẽ dixit Bal.in d.l.itẽ Labeo. §.j.nã ibi dicit ꝙ iudices maleficiorum adiiciũt in finibus ſententiarũ iſtã clauſulã,ſaluo & reſeruato,ſi ſententia iſta eſſet præter formã ſtatutorum,ꝙ ex nũc intelligatur redacta ad debitũ modũ:an iſta clauſula aliquid operetur.& dicit ꝙ uidetur quòd ſic,per illã gl.ibi refert poſtea quomodo Iaco.de bel.diſputauit cõtrariũ,& hoc dixit Iaco.in l.ſi pacto quo pœnã.C.de pac.in addi.ſuis.& reſpondet ad illã glo.in d.l.itẽ Labeo.quia illa gl debet intelligi circa nõ deciſa, ſed omiſſa.Sed circa ea quę ſunt ſpecialiter declarata,nõ ualet reſeruatio:quia eſſet ſibi contrarius,& contrariæ ſentẽtiæ ſuper eodẽ nõ ualẽt,ſed prima præualet de iure:ut l.j.C.quãdo prouo.nõ eſt neceſ.Præterea dicit Bal.illa clauſula cõtinet incertã quantitatẽ:ergo nõ ualet.Sed aduertas qᷓ Rap.Fulg. in d.l.itẽ Labeo.§.j.dãnat ſententiã Iaco.de bel.& Bald.dicit, ꝙ uidetur quòd dicta clauſula aliqd operetur, quia ex quo illa clauſula eſt in eadẽ ſentẽtia,ordo ſcripturæ nõ eſt attẽdẽdus:quia quòd primũ dictũ eſt,habetur pro nõ dicto.argu.l.lecta.ff.ſi cer.pet.& l.ſi certarũ.C.de teſt.mili. nec obſt.l.j.C.quando prouo.nõ eſt neceſ.

neceſ.quia illa lex loquitur in ſentẽtiis diuerſo tẽpore factis,qa prior derogat poſteriori:ſed in eadẽ ſententia poſterior derogat priori.ſic in pactis.l.pacta nouiſsima.C.de pact. ſic in teſtamẽtis.l.ſi tibi.ff.de lega.j. nec obſt.ꝙ ſentẽtia dicatur incerta: quia dicitur certa tanquam referẽs ſe ad certũ: argu.l.hæc uenditio.ff. de cõtrahen.emp.Aduertas tamẽ ſi quis iſtã opi.Fulg.uellet tenere pro ſe,uideat Bal.in l.certa.C.quãdo pro uo.nõ eſt neceſ.in fi.qui per c.damnamus. extrà de ſumma tri.& fide catho.tenet iſtã partẽ,& ita dicit ꝙ ſeruat cõmunis uſus,& de materia uide aliquid per Bal.in addi.Spe.in ti.de ſen.in iij.char.qui allegat dict. gl.in d.l.item Labeo.quam pro ſingulari allegat do.Cardi.in c.interpoſita.extrà de arbi.& Ang.in cõſiiis ſuis,cõſi.xxvj.& uide doct.in d.l. terminato. C. de fru. & lit. expen.& multa allegant Mod.in d.l.iudex.ff. de re iudi.Et adde Albe.de Roſa.in tract.ſtatutorum.in ſecũda parte.q. clxxvj.& latè per Ange.in l.nõ quẽadmodum.ff.de iudi.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa qua mouit iudicem,quãdo de neceßitate debeat poni in ſententia, & quid important illa uerba,quia conſtat nobis,uel per confeßionẽ inquiſiti,& ſimilia in ſententijs.*

2 *Iudex uolens recedere à pœna legali, debet in ſententia cauſam inſerere.*

3 *Iudex licet non exprimat cauſam in ſententia,in caſibus in quibus deberet exprimere,tamen ſententia ualet.*

4 *Cauſa debet inſeri in ſententijs criminalibus.*

ET quia nobis conſtat &c.

1 Nota ꝙ licet in ciuili nõ ſit neceſſaria apponi cauſa quæ mouit iudicem:ut no.in c.cõſuluit.de re iud. & in l.ij.§.fina.ff.de inſa. & plenè Ange.& Imo.in l.qui Romæ.§.duo fratres.ff.de uer.obli.tamẽ in criminali uidetur ꝙ cauſa ſit inſerenda, ſicut dicimus in ſentẽtia excõmunicationis,quę non ualet niſi in ea inſeratur cauſa quare excõmunicetur: ut habetur in c.j.de ſentẽ.excõ.lib. vj.& ibi not.Et ſic uidetur quòd ubi de graui præiudicio tractetur,ſicut in criminalibus,quòd cauſa ſit inſerenda,ſicut cũ ſentẽtia excõmunicationis profertur,quæ eſt magni prę iudicii,& ligat animam : uel poteſt dici quòd iſta uerba nõ important cauſæ inſertionẽ,ſed perinde in criminali apponuntur ſicut in ciuili: iſta uerba apponuntur,Viſo libello uiſis &c.de quo per Bar.in authẽ.ſi quis in aliquo documẽto.C.de edẽ. & ibi doct.unde tantũ importãt illa uerba,uidelicet,& quia conſtat nobis &c.uel per cõfeſsionẽ inquiſiti, uel per teſtes uel per eius cõtumaciã,& ſic propter fictã cõfeſsionem &c.ac ſi diceretur,uiſa eius confeſſione uel uiſis atteſtationibus , uel uiſa eius cõtumacia ex forma ſtatutorũ,ex qua habetur pro confeſſo &c.quæ omnia cõſtãt ex actis:unde ad talẽ peruenimus cõdẽnatoriam uel abſolutoriã.Et nõ eſt mirũ,quia in criminali proceditur ad ſimilitudinem ciuiliũ:ut l.abſentẽ.ff.de pœ.

AVGV.Tu autem in hac materia,quia ſuprà tactũ eſt, an cauſa ſit exprimẽda in ſentẽtia:iſta materia maxima eſt,& doct.& glo.uario modo loquuntur,ideo remiſsiuè uide per Spe.in titu.de prola.ſentẽtiæ. §. qualiter.uer.uerũ.& ibi ponit fallentias

tias,quãdo cauſa ſit exprimenda in
ſentẽtia,& per Io.And.in c.ſicut no-
bis.extrà de re iudic.ibi uide text.&
doct.omnes ſcribẽtes, maximè do.
Abb.uide gl.& Cy.Bal.Ang.& Sali.
& omnes in l.properandũ.§.illo.C.
de iudi.& per Iac.But.& Bart.in l.ij.
§.ignominię.ff.de infa.latè per Bal.
in l.præſes.C.de ſenten.& Bald.in l.
generaliter.§.j.C.de rebus credi.&
Ange.in l.ſciendũ.ff.de appel.reci-
pien.& Ang.in l.utiq;.ff.de rei uen-
di.& Bal.in authen.ſed nouo iure.C.
de iudi.Io.And.& alii in c.finẽ liti-
bus.extrà.de dolo & cõtu.Specu.in
ti.de expẽſis.§.poſtremo.circa prin
cipiũ.Sed aduertas quia iſte doctor
hic non allegat aliquid boni,an in
ſentẽtia criminali ſit cauſa inſeren-
da:ego in indiuiduo allego Bald.
quòd ſic,in c.ſicut nobis.extrà de re
iudic.qui hoc dixit in terminis, qui
dixit ꝙ in ſententia criminali cauſa
eſſet inſerẽda.Quinimò dixit Albe.
in d.§.illo.qui multa ſcripſit in hac
materia allegando multas gloſſ.de
iure ciuili & de iure canonico.di-
cit ibi quòd Iac.de Are.dicebat,ꝙ in
cauſa criminali cauſa eſt inſerenda
in ſentẽtia.Itẽ ꝙ do.Oldra.hoc uole
bat,quia maius periculũ ibi uerti-
2 tur,per l.in ſeruorũ.ff.de pœn.*Sed
aduertas quia poſſumus limitare
prædicta ut procedãt cũ iudex uult
augere uel minuere pœnã in crimi-
nalibus,quia hoc ipſe nõ poteſt fa-
cere ſine cauſa:tũc in tali ſententia
cauſa eſt inſerenda,aliàs non:ut uo-
luit Salic.in d.§.illo.& ſic cũ iudex
uult recedere à pœna legali in cri-
minalibus, debet inſerere cauſam,
& ſic poſſumus tẽperare prædicta.
Tene tamen mẽti quæ dixit domi.
Abb.in d.c.ſicut nobis.& eleganter
referunt Mod.in d.§.illo.ubi latiſsi
mè ſcribũt,ꝙ in illis caſibus ſpecia-
libus allegat.à doct.qui ponũt quòd
cauſa exprimi debet in ſentẽtia,ta-
men ſi nõ exprimitur teneret ſentẽ-
3 tia.*Et pro hac concluſione noſtra
bene facit quod dixit Bart.in l.quid
ergo.§.pœna grauior.ff.de his qui
notan.infa.in ij.col.qui dixit ꝙ licet
iudex in ſententia ſua,ubi auget uel
minuit pœnam in criminalibus,de-
beat facere cũ cauſa:tamen ſi in ſen
tentia ſua nõ exprimit cauſam,ſen-
4 tentia tenet.* Scias tamen ꝙ Albe.
de Roſa in d.§.illo.indiſtinctè dicit
quòd in criminalibus cauſa debet
inſeri in ſententia,& dicit ꝙ ita con
tinuè ſeruatur de facto:quia iudices
maleficiorum ponunt in ſententiis
ſuis,quoniam talis accuſatus fuit de
tali maleficio,cõtra eũ inquiſitũ, &
doctũ eſt per teſtes,uel eius confeſ-
ſionem ipſum maleficiũ cõmiſiſſe,
ideo eũ cõdẽnamus:uel quia nõ eſt
repertus culpabilis,ideo ipſum ab-
ſoluimus.Si ergo iſta ſunt in obſer-
uãtia, nõ recedamus ab ipſa:& hæc
teneas mẽti:quia iſta fuerunt inco-
gnita nedum iſti doctori hic, ſed
nec fuerũt allegata à Moder.in d.§.
de illo.& de materia uide aliquid
per Bal.in l.pe.C.de fideicom.lib.&
in l.fi.C.de conſti.pec.& per Bald.in
d.§.ſi ignominiæ.& per Ange.in d.
§.illo.& ibi per Fulgo.

SVMMARIVM.

1 *Condemnatio in qua dicitur,cõdem-
namus Titium pro dictis uulneribus
in lib.ccc.an differat ab illa in qua
dicitur,condemnamus in ccc.libris,ui
delicet,pro tali in 50.pro tali,in 100.
pro tali in alijs 50.et pro tali in 100.*

DIC

DICTVM Sempronium in ccc.lib.Bononien.ſententia 1 liter condẽnamus. * Iſta eſt pœna pecuniaria:quando autẽ eſt corporalis,infrà dicam.Et aduertas,ꝙ eſt maxima differentia ,an dicatur,pro dictis uulneribus cõdẽnamus ipſum in ccc.lib.an pro tali uulnere in 50. & pro tali in aliis 50.& pro tali in centũ:uel etiã ſi dicat,cõdemnamus in ccc.lib.uidelicet,pro tali uulnere in 50.& pro tali in cc.& pro tali in 50.ut eſt gl.in l.ubi fideiuſſor.ff. a de ſolu.quod facit ſi[a] ſtatuto caueatur, ꝙ bãnitus à cẽtũ libr.ſuprà impunè poſsit occidi,ſi ſit condemnatus ſuprà dictis modis,exprimendo quãtitatẽ pro quolibet uulnere,nõ dicitur condẽnatus ultra centũ libr. licet unica ſententia fuerit cõdẽnatus ſimul:& ſic non poterit impunè occidi.ita dicit Bar.in l.ubi fideiuſſor.& in l.ij ff.de condi.inſtitu.& ibi Imo.facit quod not.Bar.plenè in ſimili,in l.qui fundum.§.cohæres.ff. ad legẽ Falcidiam.& quod not.Bar. & Imo.in l.quoties in ſtipulationibus.ff.de uerb.obli.ſed Ange.in l.ſi qui ſeparatim.§.j.ff.de appella.dicit quòd ſi dictæ ſummæ deſcendẽt ex cõdemnatoria facta ex una accuſatione & numero,dicetur bãnitus in centũ:aliàs tene opin.Barto.Sed ibi Imo.indiſtinctè tenet opi.Bart.quia cũ ſumus in materia pœnali: & ſic reſtringẽda uidetur quòd indiſtinctè dicta ſummarũ coaceruatio non ſit facienda,ad hoc ut nõ poſsit impunè occidi.Quinimo fortius dico quod dicit Bar.in d l.ubi fideiuſſor. ſi iudex dicit,cõdẽno Titiũ in ccc. uidelicet,pro tali uulnere in xl.pro tali in 50.& pro tali in xc.an dicatur cõdemnatus ultra cẽtũ lib.ita ꝙ poſsit impunè occidi ex forma ſtatuti:nã ſi attẽdimus numerationem quantitatũ,de per ſe nõ eſt cõdẽnatus ultra centũ libras:ſi cumulũ,quia dixit in trecẽtis libris,tũc eſt cõdẽnatus ultra centũ,& finaliter Bar.ibi dicit ꝙ attẽdi debet quantitatũ dinumeratio & nõ cumulus,& ſic non dicetur cõdemnatus ultra centũ libras.alle.l.ędiles aũt.§.ſi.cũ gl.ff.de ędi.edic.& l.Lucius.§.q habebat.ff. ad Treb.& hoc etiã tenet ibi Barto. & hoc etiã tenet Bal.in l.an & ſi fur. ff.ſi cer.pe.facit quod no.Bar.in ſimili,in l.de pupillo.§.ſi pluribus.uerſic. Item ſciendũ.ff.de no.ope.nun. Sed contra hoc eſt tex.ſecundũ Frãc.tig. in l.oues.in prin.cõiuncto uer.q ſæpius.ff.de arbi.ubi etiã in odioſis & pœnalibus ſit cumulatio:facit quod no.in l.ſi idem.cũ eodem.ff.de iuriſ. b om.iu.unde fortè de iure[b] uerior eſt diſtinctio Ang.in d.l.qui ſeparatim. Sed opi.Bar,maximè cũ ab aliis cõprobeť ꝓpter eius autoritatẽ, tenetur in practica,quod tene mẽti,quia ſæpe occurrit de facto.

ADDITIO.a ¶ *Circa iſtam q.ſtatuti cauẽtis ꝗ condẽnatus in centũ poſsit impunè offendi:et un⁹ fuit cõdẽnatus bis in quinquaginta , nũquid poſsit impunè offendi tanquã cõdẽnatus in centũ:dic ꝗ nõ,ut hic habetur.adde etiam* Bal.*in §. diſcipuli.in prima cõſti.fforũ.& in l.ſancimus.in ſi.C.de dona.&* Ang.*in l.quoties.ff.de uerb.obl.fallit quando cõdẽnatus ad certã pœnã,& propter nõ ſoluere illam,incurriſset in aliã pœnam,ſecundũ limitationem* Ange.*in l ſcire debemus.de uerb.obl.item quando eo tempore fuiſset condemnatus in dictis duabus quantitatibus, licet ex diuerſis cauſis : ſecus ſi diuerſo*

*diuerſo tempore facit id q͛ habetur in l. ſi idem cū eo.ff.de iuriſ.om.iud & in l.ſi plures.ff.de pac.uide omnino d.Alex.in d.l.ſi idē cum eodem in fi.princ. Adde Cyn. in rub.& in l j.de crimi.ſtel. Quid ſi ſtatuto cauetur ꝙ bānitus in quinquaginta libris poſſit impunè occidi,& an tale ſtatutū habeat locū in proditore occidente? Ange.dicit ꝙ non,in l.j.C.de delat.lib.x.& in l.j.§.non fuit.ff.de dolo.*

b ¶De iure. *Nā ſecundū opi. Ang.fuit iudicatum Vincen. in conſulatu 1430.die 27. Maij.dum eſſet iudex malefi mag.do. Nico.Michael,in cauſa illorū de quinto, qui interfecerūt Zampetrum Martinellum,qui erat condemnatus in xxv.quas ſi nō ſoluerit intra duos menſes, pœna duplicetur,ſtante ſtatuto quòd condemnatus in 50.poſſit impunè offendi.*

AVG. Tu autem in hac materia adde Ange.in l.ſcire debemus.ff.de uerbo.obli.qui hoc expreſsè affirmauit dicēs,quòd ſi ſtatuto cauetur quòd bānitus in eodē banno in cētum poſſit impunè offendi, quòd ſi aliqs eſt bānitus in 50.& in aliis 50. in eodem bāno,non dicetur bannitus in centum:& dicit ꝙ de hoc eſt glo.magiſtralis in d.l.ubi fideiuſſor.& in l.quoties inſcriptionibus.ff.de uerb.oblig.& ſequitur Pau.de caſt. in d.l.ſcire debemus.& uoluit Bal.in l.ſancimus.§.ſi quis autem.el.j.C.de dona.& Ang.in l.ſi idem cum eodē.ff.de iuriſ.om.iud.& Imo.in l.ſi quis teſtamento.in princi.ff.de lega.j.nec obſtat text. in l.fina.ff.de abige. per quem tex.etiam Rom.in d.l.ſi idem cum eodē.ff.de iuriſ.om.iudi.tenuit contra Bar.quia non tantum dicitur abigeus qui decem oues furatus eſt, ſed etiam ille qui ſæpius decē oues furatus eſt.& uide Ange.in d.l.ij.de condi.inſti.qui approbat dicta Bart. ibi.adde Ang.in l.ſi plures.ff.de pac.& ibi limitat iſtam materiam.& Ange.in d.l.nam & ſi fur.& Pet.de anc.& Imo.in c.pe.extra de dona.in viij. col.Et intellige prædicta non procedere ubi quis in eadem rixa fecit plura delicta,propter quę fuit condemnatus in uno delicto in 50.puta propter inſultum,& propter aliud delictum,puta propter uulnus illatum in aliis 50.quia tunc habebit locum ſtatutum,quòd bannitus in centum poterit impunè offendi e.legās eſt deciſio Ang.in d.l.ſi idem cum eodem.ff.de iuriſ.om.iud.q ita limitat prædicta:quia cum illa delicta ſint facta in una & eadē rixa,cenſentur unum factum:ut not.gl.magna in l.j.C.unde ui.& in l.hos accuſare.§.lege.ff.de accu.& hoc etiam tenuerūt Ange.& Rapha.in d.l.ſi quis ſeparatim.§.j.& Pau.de ca.ibi,licet Imo.in d.l.ſi quis ſeparatim.tenet contrarium.ibi Raph.in d.l.ſi idem cū eodem.& malè.& hoc eſt quòd uoluit dicere do. Ange.s.adde quæ dicta ſunt per me poſt Moder.in d.l.ſcire debemus.ff.de uer.ob.& in l.quoties in ſtipulationibus.c.ti.Et adde do.Nellum in tracta.bannito.in ſecundo tempore de concurrentibus poſt perfectum bannum,q.vij.

2 *Dānatus ex inquiſitiōe,an ſit infamis.*
3 *Damnatus actione iniuriarum, an ſit infamis.*
4 *Dānat⁹ ex forma ſtatuti,an ſit īfamis.*

ANGELVS.

2 * AN damnatus ex inquiſitione
a ſit infamis[a]? Iſtam q.format Bart.in l.infamem.ff. de public.iudic.& Rapha.Imo!.& Angelus, in l.ſi uacantia.circa finem.C. de bon. uacan.& Sali.

Sal.in l.ea quidem.uer.ſed quia propter denunciationem.& uer.ultimò quæro.C.de accu.ubi in effectu concluditur:aut eſt damnatus ex inquiſitione, & punitur aliqua coërtione quæ eum infamat,& tũc eſt infamis: ut l.ictus fuſtiũ ff.de infa.aut non punitur,ſed ſimpliciter condẽnatur,& tunc aut inquiſitio permittitur tanquam à publico iudicio ſeparata:ut l.nullũ.C.de teſti.in ulti.gl.& tũc nõ eſt infamis.Sin autẽ inquiſitio ſuccedit directò in locum accuſationis publici iudicii,tũc cõdemnatus eſt infamis:ut probatur in l.athletas.§.calumniator.ff.de infa.& ibi uide Bar. & Bal.in l.etiã.C.de fur.& in l.j.C.de calũ.& Ang.ultra alios in l.eum qui non probaſſe.eo.titu.& glo.Cyn.& doc.in l.fi.C.de ſuſpe.tu.& gl.& Dy. in l.iij.§.præterea.ff.de ſuſpe.tuto.

3 * Quæro an damnatus actione[d] in-

d iuriarum ſit infamis.dic ꝙ ſic,etiam pro leui iniuria:ut in c.cum te.de re iud.Conſilium tamen eſt ad euitandam infamiã,ut non compareat per ſe,ſed per procuratorẽ, quando poteſt procurator interuenire:ut l.furti.§.qui alieno.ff.de infa.uel ꝙ ſoluat ante cõdẽnationẽ ut abſoluatur: ut l.ſi reus paratus.ff.de procu.& no. Bar.Ang.& Imol.in d.l.infamẽ.

4 * An autem damnatus ex forma alicuius ſtatuti ſit infamis,uel an cõfeſſus crimen ſit infamis,ſiue in iudicio,ſiue extrà,dic ut plenè per Barto.& Imo. in d.l.infamem.

ADNOT.a ¶Infamis.*Adde & uide Pau.de ca.in cõſi.cxcviij.in primo impreſſis.Bar.in conſi.clxxix.& Calde. in tit.de accu.conſi.j.Fulg.in conſi.lxxj. & Cap.lxv.Ber.*

b ¶Actione.*Adde & uide Ioã.de ana. in conſi.xlviii.Ber.*

AVG.Tu autem in hac materia adde,quæ dixit Bal.in l.certa ratione.C.quando prouo.non eſt neceſ. qui dicit,quòd licet regulariter condemnatus ex inquiſitione ſit infamis,tamen ſi condemnatus ex inquiſitione ſit condẽnatus propter contumaciam,iſto caſu nõ erit infamis, & hoc dicit quòd uoluit Dy.& dicit quòd omnes doct.hoc non ſequuntur, quia contumacia non infamat. Sed ſi ex confeſsione ſunt condẽnati,iſto caſu ſunt infames:ſi uerò ex teſtibus ſunt condemnati,cùm rei ipſi nũquã cõfiteri uoluerint,nullo iure cauetur ꝙ ſint infames,qa nulla lex dicit ꝙ merum officium iudicis infamet:imò de iure cõi talis proceſſus eſt ꝓhibitus:ut ff.de mune.& ho. l.ex reſcripto.§.ſi quis accuſatorem. aliàs ſunt famoſi:ut l.congruit.ff.de offic.pręſi.& uide Alb.in l.j.C.ſi tut. nõ geſ.qui dicit:hęc gl.ſæpe allegatur per aduocatos, ꝙ dãnatus ex aliquo crimine per inquiſitionẽ nõ ſit infamis:ſecus ſi per accuſationẽ,per d.l.infamẽ.& dicit quòd hãc opi.tenuit Dy.de facto cõſultus in ciuitate Florentiæ:&illud conſilium incipit, quòd Ser croſſus laudi non ſit infamis &c.& dicit Alb.ꝙ Oldra.fuit in cõtraria opi.& multa allegat pro & contra:ibi uide.& dicit Alb.ꝙ ſcripſit in iſta materia in l.iuriſiurãdi.C. de teſti.in uer.& quia dignitate & fama teſtiũ.& iſtæ cõcluſiones an ſint ueræ uel falſæ,uide de materia Bal. in l.ſi his.C.de fur.ꝑ canoniſtas,in c. qualiter & quãdo.extrà de acc.ꝑ Barto.& doc.in l.ict⁹.ff.de his q not.infa.per Bal.in l.edita.C.de eden. per Bar.in d.l.j.C.ſi tut.nõ geſſe.ꝑ Bart. in d.

in d.l.j.C.ſi tut.non geſſe. per Bar.in d.l.ij.§.præterea. adde Bal.in l.obſeruare.§.proficiſci.ibi, quintò quęro.ff. de offi.procon.& leg.Bal.latè in l.ij. ff.de ſenat. & adde pulchra uerba Bald.in l.athletas. §.calũniator.ff.de his qui no.infa.in j.col.qui ponit q̃n inquiſitio ſit facta ſecundum formã iuris: uel quando ſecundum formam ſtatutorũ:& quomodo aduocati antiqui & Gand.habuerũt unam opi. & Bar.aliam in hac materia. & Bart.ibi approbat dicta ſua in d.l.infamẽ.uide pulchra uerba Bal.in l.quoniã. & ibi Ang.ff.de his qui not.infa.qui ponunt de cõfeſsione uera uel ficta an infamet:& Bal.pulchrè in d.l.ictus fuſtiũ.eo.titu.& in l.j.& in l.quid ergo. §.ex cõpromiſſo.ff.de his qui no.infa.& omnino Abb.in rub.extrà de iudi.in fi.unum longum conſilium fecit Calde.in conſiliis ſuis.in titu.de accu.in conſi.j.qui per ſubtiles rationes defendit unum qui per inquiſitionẽ fuerat cõdẽnatus, ꝙ falſos teſtes produxerat,ꝙ iſte talis nõ ſit infamis:& ultra omnes diſputat iſtam materiam do.Nellus in tracta. bannitorum.in ſecũdo tempore de cõcurrentibus poſt bãnum pefectũ in xlix. & in hac q.& ibi ponit,qd ſi eſt dãnatus per inquiſitionem, uel ex forma alicuius ſtatuti,an ſit infamis; de omnibus iſtis adde pulchrũ cõſilium Bar.in conſi.ſuo clxix.& Pau.de caſt. in conſi.excvj. an autẽ condemnatus actione iniuriarum ſit infamis, adde Bal.& Salic.in l.decuriones.C.de his qui no.infa. ꝙ nõ eſt infamis niſi ſit atrox iniuria. & Ange.in d.l.infamẽ. dicit,ꝙ omnes doct.ita tenent, licet Imol.ibi aliter recitet ipſum & gl. in c.cũ te,extrà de re iudi. uidet' tenere hoc.& ibi Abb. põderat ipm & Imo. ibi allegat Spe.licet Bar.& Imo.in d. l.infamem.uideatur uelle,ꝙ etiam ſi ſit modica iniuria,illa infamet.&hoc uoluerunt Inn.Hoſt. Ioan. Andr. do Anto.de butr. & Imol.in d.c.cum te. extrà de re iudic.

5 *Statutum tempore delicti imponebat pœnam grauem pro aliquo maleficio: tempore inquiſitionis uel accuſationis fuit factum ſtatutum imponens minorem pœnam: qđ ſtatutum attendetur.*

6 *Statuto dicente quod pro tali delicto ſoluantur decem libræ, ſi poſtea mutetur moneta, quæ moneta attendetur.*

7 *Statuto dicente quòd homicida puniatur pœna librarum mille. Titius occidit Seium: & antequam de illo homicidio accuſaretur, ſuperuenit ſtatutum imponẽs homicidis pœnam mortis, & Titius accuſatur: quod ſtatutum attendetur.*

ANGELVS.

5 *QVAERO, tempore delicti erat unum ſtatutum imponens grauem pœnam pro aliquo maleficio: tempore uerò accuſationis uel inquiſitionis factũ fuit nouum ſtatutũ imponens minorem: qđ ſtatutũ attẽdetur. a uide latè p Bar.in l.omnes populi.in xv.& xvj.col.de iuſti. & iur.in uerſ.iuxta prædicta quæro in delicto &c.ubi poſt multorũ opiniones recitatas cõcludit, quòd quædam eſt pœna ordinaria & propria delictorum, & in iſta ſemper inſpicitur tẽpus delicti,ſiue ſit publicum ſiue priuatum: ut l.j.ff.de pœ.& l.ſi quis decurio.C. de Fal.& in l.iniuriarum. ff.de iniur. & l.ſtatuliberi à cęteris.ff.de ſtatulib. Quædam eſt adiectio pœnę quæ adiicitur ex aliqua cauſa uel minuitur: ut l.quid ergo. §. pœna grauior. & ibi no.

ibi no. ff. de his qui not. infa. & tamē in tali adiectione uel minutione facienda inſpicitur tempus ſententiæ: ut l. pe. ff. ſi ex noxa. cā aga. & iſtud ſentit ibi gl. in ult. ſolutiōe. & in §. oportet igitur. in authē. ut iudi. ſine quoquo ſuffra. ex quo etiam ſubiungit ibi ſecundum quādam rationē Ray. aut per ſtatutū imponitur pœna delinquenti: aut iam impoſita mitigatur. Primo caſu aut ſtatutum cōtinet pœnā delicto cōuenientē, & inſpicitur tempus delicti: aut continet pœnam grauiorem quàm conueniat, & inſpicitur tempus ſententiæ, ut patet ex prædictis. Secundo caſu quando pœna iam impoſita mitigatur: uerbi gratia, dicit ſtatutū quòd bānitus liberetur ſoluendo centum, iſtud etiā porrigitur ad bānitos anterioris tēporis, ſecundum qd erat aliud ſtatutū: ratio, quia talis modus liberationis contingit poſt delictū cōmiſſum, ut ex prædictis patet: & ita ibi intelligitur quod no. Cyn. in l. leges. C. de

6 legi.* Quid autem ſi ſtatutum dicat ꝙ pro tali delicto ſoluantur decem

b libræ, poſtea moneta [b] mutatur, an debeat ſoluere ſecūdum æſtimationem antiquam uel nouam? uide Pet. de Anch. in cle. j. de deci. in pen. col.

ADNOT. a ¶ Attendetur. *Adde tu & uide Paul. de caſt. in conſil. xvij. & ibi quid ſi eſt ſtatutum antiquum, ꝙ poteſtas non inquirat de delicto poſt mēſes quatuor: & fiat aliud ſtatutum, quòd de inceſtu inquiratur uſque ad trienniū, an poterit inquiri. Ber.*

b ¶ Moneta. *Adde tu & uide Rom. pleniſſimè loquentem in conſil. xxiij. & ibi quid in reſcriptis, quid in contractibus, & quid in teſtamento: & etiā per Abb. in conſi. lij. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde, quòd ex notatis per Bart. in l. j. ff. de pœn. poteſt colligi bona doctrina in hac materia. & uide Alb. de roſa. in l. leges. C. de legi. in vij. col. qui in terminis ponit iſtam q. quā diſputauit Richar. malum. quam de uerbo ad uerbum poſuit Bart. in d. l. omnes populi. & ipſe Albe. de roſa. ſequitur opi. dicti Richar. pro qua opi. dicit ꝙ alleg. no. per Io. and. in cle. de æta. & quali. in c. ut hi qui. in gl. quę incipit, quod poſteris. & allegat Gādi. in tra. ſuo malefic. de pœnis & percuſſioni. & inſultationibus. uerſi. pone me accuſare Titiū de quæſtione illa. quā dicit etiam diſputaſſe Ray. de forl. in

6 ſtudio Bononiæ, quæ talis eſt: * ſtatuto cauetur, ꝙ homicida pœna mille librarum puniatur: Titius occidit Seium: antequam de illo homicidio accuſaretur, ſuperuenit ſtatutum nouū imponens homicidis pœnam mortis. Titius de dicto homicidio accuſatur: quæritur utrum puniri debeat pœna mille librarum ſecundum ſtatutū uetus, quia actus homicidii perfectus, & præteritus erat, aut puniri debeat pœna capitis ſecundum ſtatutum nouū: ibi aliter loquuntur quàm in hac materia. uide Pe. de anch. in c. j. extrà de conſti. in xiij. q. quę incipit, quęro à quo tēpore, & ad qđ tempus, & uſq; ad quod tēpus ſtatutū uim ſuā extendat. in uer. pro cuius declaratione ponit quæſtio. Richar. malū. quæ talis eſt. ubi Pet. de ancha. recitat dicta Bar. in d. l. omnes populi. de uerbo ad uerbū, & ſequitur ipſe Bartol.

7 *Condemnatio ipſo iure ualet, licet iudex excedat modum in condemnatione: puta quia quum deberet condemnare in centum, condemnauit in cl. & ligat*

*ligat condemnatum,niſi appellet.*

ANGELVS.

8 *ET aduertas ꝙ licet iudex excedat modũ in cõdemnatione: ut puta debebat Sempronium condemnare in c.libris.& eũ condemnauit in ccc. tamẽ ipſo iure ualet ſentẽtia, & ipm cõdẽnatum ligat, niſi appellet: ut d. §.pœna grauior. ſec* eſſet in multa: qa iudex debet certa ratione & ſine, multare: ut l.eos.C.de mo.mul. aliâs autẽ ſi contra dictã l.& eius modũ & ſtatutum multã irrogauerit, firmitatem non obtinebit [a] ,& ſine appellatione poteſt reſcindi: ut eſt text.& ibi not.in l.certa ratione. C.quando prouo.non eſt neceſſe.

ADNOT. a ¶Obtinebit. *Adde & uide de hoc per* Oldr. *in conſi.xv.*B.

AVG. Tu autem in hac materia adde declarando prædicta, ꝙ ſi iudex multauit aliquem in cẽtum,& ſic ſtetit in finibus iuriſdictionis ſuæ:ſed ex cauſa iniuſta hoc fecit, credẽs cauſam eſſe iuſtã:tunc iſto caſu opus eſt appellare:quia multa non eſt ipſo iure nulla:& iſte eſt caſus in l.& in multis.C.de app.ubi habetur, ꝙ ſi iudex circa multam facit iniuſtitiam alicui, opus eſt appellatiõe. dicta ergo do. Ang.hic intelligas in iudice,qui non poterat multare niſi in decẽ, & multauit in duodecim: & ſic exceſsit fines iuriſdictionis ſuæ. Sed cauſa fuit iuſta:quia licet cauſa ſit iuſta & multauerit in duodecim,multa erit ipſo iure nulla:& uide gl.& Bal.in d.l.certa rõne.& doct.in d.l. & in multis. & in d.l.eos.& dicit do.Catal.in tracta. ſyndi.in q.ccxlix. ꝙ iſte iudex q condẽnauit in plus,fiſcus nihilomin* habebit illud plus, ꝙ iudex tenetur ad intereſſe parti.argu. eorum quæ habentur in l.fi.C.de mo.multan.

9 *Iudex an poſsit contra unum ex inquiſitis ferre ſententiam, & contra alios ſuſpendere proceſsum.*

ANGELVS.

9 *ET ut uidetis, hic inquirebatur contra plures, an iudex poſsit contra unum ſententiam ferre,& contra alios interim ſuſpendere ꝓceſſum. dic ꝙ ſic:ut l.nõ idcirco.& qđ no.ibi gl.& Bar.ff.de iud.& no.ff.de re iud. l.de unoquoq;.& intantũ ꝙ Bart.dicit in d.l.nõ idcirco.quòd aliqui ſunt contumaces & aliqui non, propter contumaces, non debet proceſſus contra præſentes retardari.

AVG.Tu uide Modern.in d.l.de unoquoq;.& Bal. & Ang. q ſequitur Bal.ibi in d.l.nõ idcirco.& ibi Pau.de ca.allegat no. ꝑ Bart.in l.iij.§.fi.ff.de duob.reis.& bene faciũt no.per Bal. in auč.ſi oẽs.C.ſi ut ſe ab hære. abſti.

10 *Iudex ſit bene cautus,cui faciat pœnã applicare,quia ſtatuta diuerſimode diſponunt: ſtatuto autem non diſponente,quomodo ſit applicanda,uide.*

ANGELVS.

10 *ET tu iudex ſis bene cautus,cui pœnam applicari facias: quia utplurimum per ſtatuta prouidetur,quòd aliquando fiſco,aliquando parti,aliquãdo pro parte fiſco, aliquando ꝑ parte læſo.Sinautẽ ſtatuta non prouident, tunc aut dant actionem & applicatur parti: aut dant accuſationẽ, & applicatur fiſco:aut ſimpliciter dicit,ſub pœna centum,uel ſimilia uerba:tunc aut certa perſona eſt læſa, & eius reſpectu pœna imponitur & applicatur parti, ut l.fi. ff.de reli.niſi ſit bonorum publicatio:ut l.iubemus.§. de his.C.de ſacroſanct.eccle.de quo latè per Bar.in l.agraria.ff.de termi.

mo.& per Imo.in rub.de publi.iudic.

AVG. Tu autẽ in hac materia an pœna applicetur fiſco, an parti, adde Abb.in rub.extrà de iud. referentem Bar.in d.l.agraria.& approbat dicta ſua: licet Ang.in l.ſi id quod.ff.de iuriſd.omn.iud.referat Bar. & damnat unam ſuam diſtinctionem in ultimo mẽbro, qui dicit quòd Bar. dixit contra tex.in l.pe.ff.de in ius uoc.ubi lex non faciebat mẽtionẽ de actore uel accuſatore: & tamẽ pœna applicatur parti: dicit tamen ꝙ ſi pœna imponitur propter publicã offenſam, tũc bene applicatur fiſco, contra gl.illius l. ſi id quod. quam gl.ſequitur Io.and. in tit.de dolo.§.reſtat.in princ. & in uerſi.ſeq.& ibi dicit Io.Andr. ꝙ ubi pœna imponitur ex edicto prætoris, illa applicatur parti, niſi lex contrariũ dicat, & ideo in d.l.pen. allegata per Ang.loquitur in edicto prętoris, ꝙ ſic potes limitare dicta Bar.in d.l. agraria.& ſaluare Bar. ab impugnatione Ang.uel aliter reſpon. ut dixit Imo.in d.rub.de pub.iudi. Et de materia per Bal.& doct.in l.eccleſiæ. C. de epiſcop.& cle.& latè per Sali.in l. multarũ. C.de modo multan.Et uide pulchra uerba Ang.in l.prætor. ff.de ſepul.uiol. & ibi etiã allegat aliqua.

11 *Fiſcus an habeat bona delinquentis pro delicto hypothecata.*

ANGELVS.

11 * QVAERO an pro delicto fiſcus habeat bona delinquentis hypothecata. dic quòd non. a facit qd not gloſſ. & Bartol.in l.reſcriptum. ff.de pact.& quod not. Dyn.in l.placuit.ff.de iure fiſc.& quod not. Bart. in l.aufertur.§.fiſcus.eo. tit. & plenè per eundem in l.poſt contractum. ff. de donat. licet Cyn. teneat contrarium in l.ſi quis poſthac.C.de bonis proſcrip.

ADNOT. a ¶Quod non. *Adde Fulg.idem dicentem in conſi.clxxix.in pen. colum.*

AVGVST. Tu autem in hac materia uide pulchram deciſionẽ Bald. in dicta l.reſcriptum.& gloſſ.& doct. in l.j.C.de pœnis fiſca.cre.pręfer.lib. x.& Ange.in dicta l.reſcriptum.& in d.l.ſi quis poſthac. Aduerte tamen quòd poſt ſententiam cõmunis ſententia eſt, ꝙ bona delinquentis ſunt hypothecata: ſed aduertas intelligẽdo prędicta & declarando, quòd per iſtam hypothecam non excluduntur creditores illius condemnati, qui eſſent creditores, aliter quàm ex delicto illius, per d.l.j.ſed ſolùm competeret hypothecaria contra debitorẽ poſſidentem, uel cõtra tertium poſſidentem qui creditor non eſſet: ita dicunt Gul.de cu.Iac.but.Bal.Ange. & Petr.de ancha.in d.l.reſcriptum.& uide gl.& Barto.in l.ſi is qui.ff.de iure fiſci. Adde quòd ultra omnes loquutus eſt Bald.in iſta materia in l.j. C.de iure fiſ.lib.x.

12 *Statuto dicente, quòd pater teneatur ſoluere condemnationem filij: an ſi filius ſit contumax, poſſit contra patrẽ ſine aliqua inueſtigatione delicti, (quia contumax ex forma ſtatuti habetur pro confeſſo) exequi dictã ſententiam.*

13 *Statutum quòd ex delicto unius alter teneatur corporaliter, nõ ualet: & ſtatuto dicente quòd ex delicto filii facta condemnatione pater teneatur, quando contra patrem ſententia habebit executionem.*

14 *Patrem teneri pro delicto filii, an intelligatur de forenſi, & an habeat locũ in auo*

*in auo,& nepote,& filio baſtardo.*
15 *Statutũ ꝙ pro delicto unius pater uel alius teneatur,ſiue pœna ſit pecuniaria ſiue corporalis,an ualeat.*
16 *Statutum quòd illi de domo teneantur pro conſorte,an ualeat.*

ANGELVS.

12 * QVID ſi ſtatuto cauetur,ꝙ pater teneatur ſoluere cõdemnationẽ filii,an ſi filius ſit cõtumax,poſsit cõtra patrẽ ſine aliqua inueſtigatione delicti,quia cõtumax ex forma ſtatuti habetur pro cõfeſſo,exequi dictã ſententiã?Bar.in l.cũ filius.in princi. ff.de uer.ob.tenet ꝙ ſic.& idẽ Bal.in l.j.C.ne fil.ꝓ pat.ex quo Bal.ibi not. ꝙ ualet ſtatutũ quòd pater teneatur ſoluere condẽnationem ex delicto filii in pecuniariis, quia hoc poſſet fieri pacto,ergo & ſtatuto:ut in rub.
13 C.de decre.decur.lib.x.* Sed nõ ualet ſtatutũ,ꝙ ex delicto unius alter teneatur corporaliter:ut no.gl.xxiij. q.v.cũ homo.& idem no.Imo.in d.l. cũ filius. Si autem ſtatutum dicat ꝙ ex delicto filii facta condemnatione pater teneatur,tunc niſi filius fuerit præſens uel cõfeſſus,uel ſi non fuerit cõfeſſus,tamẽ de delicto fuit cõuictus,nunquã cõtra patrem habet executionem:ut no.gl.inſti.de nox.§.fi. & Bar.in d.l.cũ filius.& quod ibi no. Imo.& Bal.in d.l.j.Si autẽ fuerit pręſens & ſponte confitetur,uel pręcedenti tortura uel teſtibus fuit ſuperatus:tunc pater tenetur,etiã ſi non fuerit citatus in iudicio: ut l.j.C.ubi cau.fiſ.& no.gl.& ibi Bar.in l.in cõditione.ff.ad Silla.An autẽ quòd pater cogitur ſoluere pro filio poſsit in ſuã legitimã imputare?dic ut not. Bar.in l.Stichus.ff.de pec.leg.& Bal. in d.l.j.ne filius pro patre.

AVG.Tu aũt in hac materia adde,ꝙ id quod affirmauit Bar.in hac materia in d.l.cũ filius.affirmauit etiã in ſua diſputatione, quę incipit,Peruſinæ ciuitatis. & multa allegauit Ro.in l.ſi filio.la ij.ff.ſol.mat.& uidetur inclinare in ſententiã Bar.& Ange.in l.ij.§.fi.ff.ſi ex noxa.cau.aga & Bal.in additio.Spe.in titu.de prola. ſenten.in xvij.col.& Sal.in l.ſi filius. C.ne filius pro patre.quãuis Bal.cõtrariũ dicat in l.ſi filius.ff.de his qui ſunt ſui uel alie.iur.& Bald.in l.j.§.ſi quis procurator.ff.ſi quis ius dic.nõ obtempe.& Alber.de roſa.in prima parte ſtatu.q.lj.ubi latè diſputat.uide in q.lj.& lij.& liij.& liiij.in eadẽ parte.De materia aliquid per do.Anto. de bu.in c.quãuis.de ſenten.& re iudi.Bal.in l.ſi.in vj.col.C.de bon.quæ lib.in §.j.& Bal.in l.ij.in vj.col.C.de eden.& Imol.in d.l.cũ filius.Ego latiſsimè ibi poſui poſt Moder.dic ut
14 ibi.* Et de iſta materia quando pater tenetur ꝓ delicto filii,ſcias, ꝙ nõ intelligitur de patre forenſi qui habet alibi domiciliũ:licet in loco delicti habeat aliqua bona: & ita dixit d. Catal.in tracta.ſyndicatus.q.cxxx. & ibi uide ꝙ nõ habet locũ in auo,nec in nepote,nec in filio baſtardo: & ibi uide ꝙ pater poſsit reuocare cõfeſſionẽ ipſius filii, & quòd per procuratorem poteſt pater cõparere,& alias
15 qſt. ibi uide *.Inquãtũ autẽ tactũ eſt ſuprà,an ualeat ſtatutũ,quòd pro facto uel delicto unius, pater uel alius alius teneatur,ſiue in pecuniariis, ſiue in corporalibus pœnis,addatis qđ Bald. in rubri. C.res inter alios acta, concluſiuè dicit ſtatutum non tenere,ſi imponat pœnam corporalẽ uel infamantem pro delicto alterius: &

ſequitur Salic.ibi,de pœna infamiæ. Bal. peſsimè loquitur contra text.in l.quiſquis.C.ad l.Iu.maie.ubi pro de licto patris filii infamantur. & tenet Inn.in c.grauem.extrà de ſent.excō. Sed in pœna corporali fortè melius loquitur Bal. & ſequitur Bal. in d.l.j. C.ne filius pro pat.& Pet.de Anch.in repeti.c.canonū ſtatuta. extrà de con ſti.in uer.hoc quæro. ulterius ſcriptū eſt in l.diuina. & idem Sal.in d.l.ſi filius.Sed ultra omnes uide Alber. de Roſ.in prima parte ſtatutorum.q.lij. Et de materia uide Bal. & Ange. in l. lex Cornelia. ff. de uulg. & pupil. & Bal.in l.ſi quis in tantam.C.unde ui. & Bal.in l.ſi qua pœna.ff.ſolu.matri. & Bal.in auc.ſi captiui.C. de epiſc.& cleric. & in l.ij.ff. ſi ex noxa.cau. aga. Bal.in l.ſi filius.C. de bonis proſcrip. & per Bal.in l.ſi.§.j.C.de uſur.rei iudi.Pet.de Anch.in c.ij.extrà de delic. pue.uide pulchra uerba Bal.in l.ſancimus.C. de pœnis. ubi poſt Guid.de
16 Suza.dixit* ualere ſtatutum,quòd illi de domo teneantur pro conſorte, quia ſubeſt cauſa, uidelicet ut magis abſtineant à delicto:nam ſufficit ſola cauſa,licet nō interueniat culpa eius qui punitur.c.quoniam. §. ſi uerò. ut lite non conteſta. plenè not.in c.ij. extrà de conſtit. & idem Bart. in l. iure prouiſum.C. de fabr.lib.xj. Ange.in conſ.lxij.incipit,nobilis miles. domi. Ray.in tracta. repræſaliarum. in iiij.q.principali primę q.licet Bar. aliter dixerit in l.hi penes. C.de agri co.& cenſi.lib.x.& expreſsius Bal. in auc. & omnino.C. ne uxor pro marito.in iij.q.& Ia.de Belui.in auc.ut nō fiant pigno.in q. ibi diſputata per eū. per Io. And.in c.non debet. de re iudica.in vj.Sed dicta iſtorū intellige, ubi non ſubeſſet cauſa:aliàs non ualet ſtatutum quò ad aliā pœnā quam corporalem,per d.c.ſine culpa.de re iudica.lib.vj.per ea quæ not. Bald.in prooemio digeſtorū,in prin. dum cō cludit ualere ſtatutū auferens dominium rei meæ ex iuſta cauſa.& Bar.in l.j.§.familiæ.ff. de publ. tenet ualere ſtatutū quòd quis pro delicto familiæ teneatur:& aliquid per Bar.in l.ſi Titius.ff.de teſtamē.mili.faciūt pulchrè not.in l. dotis. C.de iure dot.& per Imo.in c.pe. de conſue. qui dicit ualere ſtatutum,quòd filius teneatur ad debita patris,etiā ſi non ſit hæres: & de remedio,uide per Bal.in d.l.do tis.nunquā tamē uidi aliquā legē ita iniquā,quę diceret mihi quòd corporaliter quis puniatur pro delicto alterius:& credo tale ſtatutum non ualere tāquā iniquū , per rationes quas Bal.allegat in d.rubic.res inter alios acta.quòd autem quis infamiam patiatur pro delicto alterius,& quòd patiatur excommunicationem , iſta facilius poſſunt aboleri per ſuperiorē: ſed pœna corporalis impoſita non poteſt amplius tolli, per ea quæ habentur in l.ea quæ.ff. de reg. iur. Et ultimò uide pulchrum conſiliū Bal. quod incipit, in Chriſti nomine. uidetur quòd uigore dicti arbitrii. ubi conſuluit in ſplendida ciuitate Florentiæ,cùm caſus accidiſſet, cùm qui dā de magna domo occidiſſent ambaſiatores Florentiæ in ciuitate Aretii,fuit ſtatutū quòd cōſanguinei haberentur pro rebellibus & expellerentur,& bona eſſent publicata , niſi intra annum præſentarent illos occiſores uiuos aut mortuos : & ibi tenuit tale ſtatutum ualere,ſi ita eſt Florentiæ uſitatum in ſimilibus propter pacific

pacificam quietē populi, & eum refert & ſequitur Pet. de Anch. in d.c. j.extrà de cōſtitu, ibi undecimo quæro ſuper quibus rebus.mihi in ſecunda charta illius q. & dicit quòd effectus fuit magnus, quia illi de domo propria occidi fecerunt illos occiſores.& omnino uide Albe.de Roſa. in parte prima ſtatutorū.q.ubi ſuprà.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula dandis & ſoluendis generali camerario,debet apponi in ſentētiis, quia tota pœna debet ſolui fiſco: & poſtea fiſcus facit diuiſionem.*

2 *Fiſcus debet facere partes bonorum applicatorum fiſco,caſu quo bona mereantur diuidi:& dare optionem alii qui debet habere partem, ut puta delatori.*

3 *Iudex poteſt dare delatori maleficii partem condemnationis in præmium, ut homines inuitentur ad denunciandum.*

1 DANDIS & ſoluendis generali camerario &c.*Iſta clauſula apponitur & apponi debet,ſiue tota condemnatio ſolui debeat fiſco ad ſui utilitatem: ſiue etiam pars debeat ſibi applicari:ſiue accuſatori,ſiue delatori,uel alteri priuato: quoniam tota pœna debet ſolui & applicari fiſco. Et poſtea ille qui debet habere partem, debet ire ad fiſcum,& ſuam partem petere:ut not.Bart.in l. j.C.de uen.re.fiſ.cum priua.col.lib.x. & in l.dicitur.§.ſenatus.ff.de iure fiſci.& hoc ſequitur Sali.in l.iij.C.ad leg. Fal.uer. ulterius ab extra &c.qđ ſingulariter tene menti:quia ſæpe & ſæpius occurrit de facto ne tu erres: quando fiſco & accuſatori debetur pars condemnationis dari, ut ſemper tota condemnatio uadat ad fiſcum:& accuſator partem ſuam à fiſco poſtea petat:& ita practicaui multoties.*Et aduertas quòd in caſu quo 2 bona quæ diuiſionē mereantur quæ ex condēnatione fuerint fiſco applicata:tunc fiſcus debet facere partes, & dare optionem delatori, uel alii qui debeat habere partem. Ita dicit Barto.in d. §. ſenatus. quod eſt multum notandum & ſpeciale in fiſco, quoniam licet uulgares dicant quòd maior frater cogitur facere partes, & dare opinionem minori fratri,tamen de iure hoc non reperitur [a],ut not. Bal. in l.ſi maior. C. com. diuidun.& in l. ſuus quoque. ff. de hære. inſti.& Bart.in l.j.C.de his qui ſe defen.* Et etiam aduertas quòd Bar.in 3 d. §.ſenatus. dicit per illū text. quòd iudex iuſtè poteſt dare delatori maleficii partē condemnationis in præmium,ut homines inuitentur ad denunciandum ne delicta remaneant occulta: quod tene menti, quia tibi ſæpe occurret, quando eſt aliquod malificium occultum, uel ignoratur delinquens, uel ſcitur malefactor & ſtat occultus, quòd non poteſt reperiri:tunc iudex ex ſuo officio & ſine licentia ſuperioris dictum præmium dabit.Quod tamen præmium de quibus bonis ſoluatur, uide Barto. in l. lege. ff. ad Silla. Et adde quod dixi ſupra in gloſ.in uerbo,fama publica. uerſi. decimotertio quæro, an iudex &c.& uerſi.ſeq.

ADNOT. a ¶ Hoc non reperitur. *Adde Roman conſil.ccccxlj.*

AVGVST. Tu autē adde quæ infrà dicam in fi.iſtius glo.

4 *Solutione condemnationis facta per unum ex condemnatis, quomodo cancellari debeat condemnatio.*

5 *Solutione facta ab uno, ſi tota ſententia fuerit cancellata, an non ſoluentes erunt liberati.*

6 *Cancellatione condemnationis non apparente in ſcriptis, ſi apparet de uerbo ſuperioris, quòd uoluerit quòd ſit cancellatus, an ſufficiat: & ſi aliquis condemnationem ſoluat, qui tamen uerè non erat ille qui erat condemnatus, an uerus delinquens erit liberatus.*

7 *Iudex an poßit dare partem condemnationis accuſatori in præmium, ut homines inuitentur ad accuſandum ne delicta remaneant impunita.*

8 *Cancellatio an ſemper trahatur ad illam cauſam propter quam cancellatio fuit facta.*

9 *Cancellare tantum eſt quantum ſi in margine dictum eſt, mihi eſt ſatis factum de omnibus.*

ANGELVS.

4 *ET ut uides, plures in caſu noſtro eadẽ ſententia cõdemnati ſunt. pone unum ex dictis malefactoribus ſoluiſſe condemnationem ſuam: an dicta condemnatio debeat caſſari? dic quòd non. imò in dicto condemnationis margine debet apponi poſt nomen dicti ſoluentis, qualiter talis ſoluit condemnationem ſuam prædictam. Et etiam ſi uis, potes nomen ſuum interlineare, non autem totam ſententiam cancellare: ut dicit gl. & Bar. in l. cancellauerat. ff. de his quæ

5 in teſtam. delẽ.* Sed ponamus quòd aliquo caſu propter ſolutionem factam ab uno totam ſententiam cancellat, an alii non ſoluentes ſuã condemnationem ſint liberati, an ex dicta ſententia cancellati poſsint conueniri & puniri? dicas quòd ſic, quia cãcellatio ſimpliciter facta & de tota ſententia ſemper refertur ad cauſam ſuam, ex qua facta fuerit, & non ad aliud. Sed dicta cancellatio facta fuit, quia unus ſoluit tantummodo ſuam condemnationem: ergo quò ad ſoluentem dicta cancellatio refertur, & non quò ad alios non ſoluentes: ita dicit ſingulariter Barto. in

6 in d. l. cõcellauerat. quod no.* Quid ſi in ſcriptura non apparet cancellatio unius condemnationis, ſed conſtat de uerbo ſuperioris, quod uoluit quòd ſit cancellatus? dic quòd ſufficit: ita dicit Bart. per illum text. in l. emptor. §. Lucius. ff. de pac. Et tene menti quòd ſi quis fuerit condemnatus de aliquo maleficio in certa quãtitate, & eam ſoluit, cùm reuera non fuiſſet ille qui deliquiſſet, uerus de-

a linquens nõ liberatur: ita dicit [a] Ange. in l. quoties. §. j. ff. ſolu. matri. pro quo Imo. allegat caſum in l. qui ſeruum. ff. de interroga. action.

ADNOT. a ¶ Ita dicit Ange. *Adde & uide eundẽ Ang. in conſi. cxc. B.*

AVGVST. Tu autem in iſta gl. primò adde, quòd illam concluſio. quam dixit Barto. in d. § ſenatus. approbauit Nico. de mathe. in notabilibus ſuis, notabili ſuo lxxj. ſcilicet, quod camera debet totam condemnationem capere, & poſtea ſoluere fiſco. Et inquantũ do. Ang. hoc incidenter dixit, quòd frater maior debet facere partẽ, & dare optionẽ fratri minori: adde quòd hoc nõ cadit propriè in materia, & multa poſſunt allegari in iſta materia: & ideo hîc non me ex-

7 tendo.* Et inquantũ domi. Ange. hîc dixit, quòd Bart. in d. §. ſenatus. dixit quòd iudex iuſtè poſsit dare partem cõdemnationis accuſatori uel relatori in præmiũ, ut homines inuitentur ad denunciandũ, ne delicta occulta rema

remaneant impunita: dicatis ꝙ Bar. nihil dixit de hoc in d. §. ſenatus. & domi. Ang. hîc errauit. Et de materia uideatis quod dixi ſ. in gl. in uerbo, fama publica. uerſi. xiij. quæro an iudex poſsit ſtatuere &c. cū uer. ſeq.
8 * Et inquantū do. Ange. hîc tractauit materiā cancellationis, dicatis quòd uera eſt iſta, maximè in hac difficultate, ut ſemper cancellatio trahatur ad illā cauſam, propter quā cancellatio eſt facta, & non ad aliam cauſam: ut affirmarunt omnes docto. ibi etiā Bar. in l. pluribus. ff. de his quæ in teſta. delen. & Bar. & docto. in l. acta. in fi. ff. de re iudi. unde non mirum, ſi cancellatio eſt facta per unū, non debet alteri prodeſſe, iuxta not. in rub. res inter alios acta. In dubio autem præſumitur pro cancellatione, iuxta not. per Bal. in l. imperator. ff. de ſtatu ho. & credo quòd onus probandi transferetur in illum, qui cōtra cancellationē dicit.
9 * & tene menti ꝙ tātum eſt cancellare, quantū ſi in margine dictum eſt: mihi eſt ſatis factum de omnibus. ita dicit Bart. in l. nihil intereſt. ff. de adimē. lega. & uide Ro. in l. ſemel mora. ff. ſol. mat. qui allegauit in hac materia illum tex. in d. l. qui ſeruum. ff. de interroga. act. quē ad propoſitū Ang. allegauit Imo. de illo innocēte qui ſoluit pœnam pro nocente, ut nocens non liberetur.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, ſi non ſoluerit intra decem dies, ſoluat cum quarto pluri: an de iure procedat, & fieri poſsit per iudices.*

2 *Condemnato non ſoluente, tunc illud quartum non dicitur pœna prima, ſed pœna contumaciæ: & ſic fideiuſſor præſlitus in proceſſu non tenetur ad illud quartum plus.*

3 *Fideiuſſor interueniens in omnem cauſam in qua tenebatur, primus tenetur ad illud quartum plus.*

4 *Sententia dicente, quam ſi non ſoluerit &c. ſufficiat quòd ſoluat pœnam primam: uel etiam quartum plus, ad hoc ut euitet pœnam corporalem: in quòd plus incurrit propter ceſſationē ſolutionis pœna prima.*

5 *Reus ad hoc ut fugiat pœnam corporalem, an teneatur ſoluere non ſolùm pœnam originariā, ſed etiam quartum plus, in quod incurrit propter ceſſationem ſolutionis pœnæ originariæ.*

QVAS ſi non ſoluerit intra decē dies, ſoluat cum quarto
1 pluri.* Videtur quòd iſta clauſula non procedat de iure, & quòd per iudices fieri nō poſsit: quoniam poſt cōdemnationem factam multare nō poſſunt: & uidetur eſſe contra gl. in l. j. C. de uſu. fiſ. lib. x. Sed Bar. & Ang. in l. ij. in fin. ff. de publi. iudic. dicunt quòd hoc eſt uerum, niſi iudex habeat merum imperium: quia iudices habentes merū imperiū poſſunt multam apponere: ſed domi. Io. de Imo. in d. l. ij. dicit, quòd ſi iſtud quartum pluris eſt leuis pœna, non tantùm ille qui habet merum imperiū poteſt talem multam ponere, ſed etiam iudex cauſarū ciuilium: ut not. in l. j. ff. ſi quis ius dicen. non obtem. Sed tamē credo in caſu noſtro indiſtinctè, & ſic in omni iudice de maleficiis inquirente, quòd poſsit dictā multā imponere, quoniā dicti docto. loquuntur in iudicibus cauſarum ciuilium: nos uerò loquimur in criminalibus, & ſic in maioribus iudicibus, qui habēt merum imperium: & ideo omnimodo uidetur ꝙ talem multā cōtra nō parentem

rentē ſententiæ ſuæ imponere poſ-
a ſit[a] .ita dicit Bar.in d.l.j.de uſur.ſiſ.
Et ſic dicta clauſula ualet & operatur:nec obſtat quòd poſt condemnationem non poſsit multare,quia illud uerū eſt purè & implicitè:ſed ſub conditione ſic:ſicut dicimus quādo mandat rē reſtitui,& ſi nō reſtituatur ꝙ ſoluat tantū,uel quòd iuret in litē. argu.not.in l.qui reſtituere.ff.de rei uendi.& l.j.ff.de acti.emp.& l.cōductores.C.loc.& l.j.& l.in actionibus. ff.de in litem iurā.uel quando condemnat,& dicit,ſaluo eo quod ĩ.dicam,ut no.gl.in l.itē Labeo.§.j.ff.fami.erc.Et ꝙ dicta annotatio cōdēnationis & pœnæ poſsit fieri in pœnā cōtumacis & nō ſoluētis:tenet Bald. in l.quicunq;.C.de requi.re.ubi dicit,& ſic facit pro ſtatutis dicentibus ꝙ nō cōparēs,& idē nō ſoluens,incurrat in pœnam quarti pluris &c.
2 * Et bene aduertas tu iudex,ſi nō ſoluit,& ſi ſit cōtumax, ꝙ illud quartū plus nō dicitur pœna prima,ſed pœna contumaciæ.ita etiam uult Bald. in d.l.quicunque.unde eius fideiuſſor quem prę̃ſtitit in proceſſu, non tenetur ad iſtud quartum plus:ut l.j. & ibi gloſſ.& Barto.ff.de in litem iur.ita etiā dicit Bar.in d.l.j.de uſur.
3 ſiſc.*quod intellige uerū niſi in omnem cauſam in qua tenebatur primus interuenerit fideiuſſor.arg.no. in l.centū Capuę.ff.de eo qđ cer.lo. unde ſis cautus tu iudex in capiēdo iſtā fideiuſsionē latè,ut etiam iſtam cauſam compehēdat:ut dicit Bart.in d.l.j.de in lit.iur.& dixi ſ.in gloſ.ſuper uerbo,pro quo autem fideiuſsit &c.Si uerò in ea diceretur,quā ſi nō ſoluerit intra x.dies, amputetur ſibi manus:tūc talis ſentētia,& eius pœna nō dicitur pecuniaria,ſed corporalis:ut dicit Bar.in l.itē illa.ff.de cōſti.pec.aliàs,cuſto.reo.& in l.ij.& ibi Imo.ff.de pub.iu.an etiā iſto caſu ſit fideiuſſoribus relaxādus,dixi ſ.in gl. ſup uerbo,pro quo Seius fideiuſsit &c.& in glo.in uerbo,fama publica præcedēte.uer.x.quæro an poſtquā
4 &c.cū uer.ſequē. * ſed bene aduertas ad iſtū caſum quādo dicit, ſi non ſoluit,uel quā ſi ſoluere non poterit &c.an ſufficiat ꝙ ſoluat primā & originalē pœnā:an etiā debeat ſoluere illud quartum plus in quo propter negationē incurrit, uel quia in primo termino nō ſoluit:uidetur quòd ſoluendo primam & originariā cōdemnationē euitet corporalē.ita dicit Bar.in d.l.j.ff.de in lit.iur.& in d. l.ij.uer.ſed quæro quid ſi non imponitur &c.dic ut ibi latè:ubi Bar.uidetur facere differentiā,ſi ſtatutū dicat quòd pro falſitate ſoluat tantā quātitatē:& in quadruplo ſi nō ſoluerit intra x.dies.in quo caſu illud augmētum dicitur eſſe pœna delicti,nō ſimplicis cōtumaciæ:ſecus ſi dicat, quòd niſi ſoluat condemnationē intra x. dies, condemnetur in quarto pluri: quoniā tūc quæ ſunt in cōditione,nō ſunt in diſpoſitione, illud quartum plus dicitur eſſe pœna contumaciæ, & nō delicti.arg.l.ita ſtipulatus.in ſi. ff.de uerb.obli.& ita uidetur mihi ueritas:licet Imo.aliter dicat.Sed dic ut per eum in d.l.ij.de publ.iudi.& per Bal.Ang.& Sal.in d.l.j.de in litē iurā. qui ſequuntur opinionem Bart.

ADNOT.a ¶ Imponere poſſit.*Adde tu Ale.in conſil.lxxix. in q.uol. & per Old.in conſil.xv.Bern.*

AVGVST.Tu autem in hac gl. in prima concluſione, uide Moder. in

in l.j.in fi.princ.ff.ſi quis ius di.non
obtem.qui approbant illam gloſ.in
d.l.j.C.de uſur.fiſc.lib.x.& uide An-
ge.in ſolenni ſua repetitione.l.ne-
mo in carcerem.C.de exac.trib.lib.
x.in j.colũ.ubi dixit ꝙ debitori fiſci
non poteſt fieri præceptũ de ſoluen
do, & inquantum non ſoluat intra
terminum,quòd habeatur pro exbã
nito in perſona uel membro:ſed in
pecunia ſic.& alleg.gl.in l.fi.in fi.C.
de iudic.ſubdit tamen quòd contra
hanc concluſionem facit,quia uide-
tur quòd pœna corporalis per ſentẽ
tiam poteſt inferri:ſed dicit ibi An-
ge.quòd hoc eſt uerũ,ſi debitor eſt:
tunc bene poſſet iudex habens me-
rum imperium condemnare delin-
quentem ad ſoluendum intra termi
num.Et inquantũ non ſolueret,cõ-
demnare eũ in quarto pluri:uel etiã
ad pœnam perſonalem: & ita dicit,
fieri uidemus quotidie per rectores
ciuitatũ Tuſciæ:ubi uerò iudex non
haberet merũ imperium, tunc non
poſſet ex cauſa omiſſę ſolutionis cõ
demnare reum ad pœnã quarti plu-
ris,uel aliam pœnam:quia nõ cõpe-
teret ſibi multãdi poteſtas.& alleg.l.
j.C.de modo mul.& allegat illam gl.
in l.j.C.de uſur.fiſca.lib.x. Quinimo
Bald.in l.cũ iudex.C.de ſenten.in fi.
dixit põderans ibi gl.ꝙ inoleuit pra
ctica,ꝙ ratione cõtumaciæ ſub con-
ditione in ſentẽtia imponitur pœna
corporalis in defectũ pecuniariæ:&
tenet ſentẽtia.Et uide Alb.de roſ.in
prima parte ſtatuto.q.xciij.quę inci-
pit,item quæro an ualeant condem
nationes,quòd ſi qs nõ ſoluerit 50.
ſoluat duplũ uel quadruplũ.& alleg.
Spe.in ti.de ſen.§.j.uer.ſed nunquid
ſi iudex.& ibi Specu.dicit quòd de
conſuetudine iſta obſeruãtur.Et põ-
dera quòd Spe.ibi multùm generali
ter loquitur.Item inquantum ſupra-
dictum eſt an fideiuſſor teneatur ad
iſtud augmẽtũ quarti pluris,ultra ea
quæ ſuprà dicta ſunt in gl.ſuper uer
bo,pro quibus Anto.fideiuſſit.adde
Bal.in l.ſi qua pœna.ff.de his q̃ ſunt
ſui uel alie.iur.in illa q.an pater q te
netur ſoluere cõdẽnationẽ ꝓ filio,
teneatur ad iſtud quartũ plus.& Imo.
in c.cõſtitutus. extrà de fideiuſ.in v.
col.& Bart.in l.fideiuſſor magiſtra-
tuũ.ff.de fideiuſ.uide Bar.Imo.& do
5 cto.in l.fi.ff.de fideiuſ.* Item inquan
tum tactum eſt,an reus ad hoc ut fu-
giat pœnã corporalem,teneatur ſol
uere nedũ pœnam originalẽ,ſed il-
lã pœnã quarti pluris,in quã incurrit
propter ceſſationẽ ſolutionis pœnæ
originariæ uel propter negligẽtiã:
adde ultra ſuprà allegata Bal.in l.fi.
C.de uſur.rei iudic.& per Barto.in l.
ideo.C.de compenſa.& per Bar.in l.
libertis quos.§.poſthumus.ff.de ali.
& cib.leg.per Bal.in l.ſiue.ff.qui ſat.
cogã.& per Bal.in l.data.in x.col.C.
qui accu.& per Bal.in l.& in multis.
C.de appel.& per Bal.in addi.Specu.
in tit.de ſenten.in xix.col.& in hac
materia adde text.de quo Ange.ibi
multùm exclamat, dicens non eſſe
meliorem in corpore iuris,quẽ doc.
non uiderunt, in l.utrum.ff.de parri.
& facit mentionẽ de dictis Bart.in d.
l.publicorum.ff.de pub.iud.Et alleg.
dicta per ipſum in l.ſi cum exceptio-
ne.§.quatenus.ff.quòd met.cauſa.

6 *Sententia dicente,qui centum non ſol-*
*uerit,amputetur ei manus:quantũ tẽ-*
*pus intelligitur eſſe conceſſum intra*
*quod ſoluere poſſit,antequam manus*
*ſibi poſſit amputari, & quando reus*
*credit*

*creditor communis poſſit cõpenſationem obiicere.*

7 *Sententia dicente, ſi homicida non ſoluerit uel nõ poterit ſoluere mille, quòd decapitetur: nũquid expectabitur diu ut ſoluere poſſit.*

8 *Sententia dicente, ſi nõ ſoluerit uel ſoluere non poterit centum, cõdemnamus in amputatione manus: an debeat regulari ſecundum ultimas uoluntates, uel contractus.*

9 *Caſus iſti. ſ. ſi non ſoluerit: uel quas ſi non ſoluere poterit &c. licet cumulentur, tamen multùm differunt.*

10 *Iudex ex cauſa poteſt augere uel minuere pœnas à ſtatuto ſtatutas.*

11 *Iudex debet in ſententia cauſas & rationes exprimere propter quas à pœna ordinaria recedit.*

12 *Condemnato Titio quòd ſoluat centũ, & ſi non poteſt ſoluere, amputetur ſibi manus: an requiratur monitio iudicis, ut intra tempus ſoluat, aliter non poſſit aliqua pœna infligi.*

13 *Iudex an ex cauſa poſſit augere uel minuere pœnas inductas per ſtatutũ.*

14 *Statuto imponẽte pœnam pro delicto, ſi illud delictum nõ fuerit commiſſum ex propoſito, id eſt dolo, ſed per latam aut leuem culpam, an ceſſet pœna ſtatuti.*

15 *Iudex qui ſine cauſa auget uel minuit pœnas, qua pœna puniatur.*

16 *Iudex in pœnis arbitrariis, an poſſit tranſgredi cõſuetudinem loci & ſtylũ illius curiæ in qua eſt rector: & an ſicut iudex pœnam à lege impoſitã poteſt ex cauſa augere uel minuere, ita & impoſitam ex conſuetudine.*

ANGELVS.

6 * QVID autem ſi ſimpliciter dicatur in ſententia, quæ centum ſi nõ ſoluerit, amputetur ei manus: quantum tempus intelligitur eſſe traditũ intra quod poſſit ſoluere, antequam amputari poſsit ſibi manus? not. Bar. in l. item ueniunt. §. j. ff. de pet. hære. & in l. j. §. fi. ff. de pecu. leg. & ſtatim ĩ. dicam latius: quia Bar. ibi non declarat: & aduerte quia licet in prima pœna non poſsit obiicere compenſationem cõmuni: ut l. ob negotiũ. ff. de compenſa. & in l. ea quæ. C. eo. tamẽ in illo quarto pluri, ſi erat aliàs creditor communis, poteſt obiicere compenſationem: ut not. Bar. per illũ tex. in l. ideo. ff. de cõpen.

7 * Quid autem ſi ſtatutum dicat, ꝙ ſi homicida non poterit ſoluere uel nõ ſoluerit mille, quòd decapitetur, nunquid expectabitur [a] diu ut poſsit ſoluere? Iſtam q. format Bal. in l. quicũque. C. de ſer. fugit. in uer. ſed ut dicit ſtatutum &c. ubi concludit ꝙ nõ expectabitur diu: ſed ſi eo tempore uel parum pòſt non poteſt, tunc uerificabitur illud: & dicitur non potuiſſe ſoluere, quia hic actus, eſt actus qui non requirit moram temporis, iuxta no. in l. iij. de his quib. ut indig. & per Bar. ff. de hære. inſt. l. ſuus quoq;. Debes ergo tu iudex diſcutere acceptis uicinis & amicis: ut l. ij. C. quando fiſ. uel priua. & dato diſcuſſore: ut l. ij. C. de fru. & litiũ expen. & etiã per inuẽtarium & æſtimum poteris iſtam negatiuã [b] probare: ut l. cum de lege. ff. de prob. & in auth. de hære. & fal. §. ſi uerò adſunt. Et ſi reperies ꝙ nõ ſit ſoluendo, & ꝙ nõ poſsit ſoluere, potes dictũ homicidã cõdemnare & decapitare, facta primò diligenti ſupradicta diſcuſsione, quæ appareat in actis: quod tene meũ: qđ no. Bar. in l. item liberatur. §. j. ff. qui. mo. pig. uel hypo. ſol. ſed tu in hac ſimili q. latius

latius dicas,quia Bar.iſtam q.formauit in d.l.ſuus quoque.§.fi.in fi.ff.de hære.inſtit.& eam dimiſit inſolutam. Hanc eandem.q.formauit Ang.in l.j.ff.de iniuſt.teſta.& eam reaſſumpſit in d.§.fi.& ibi Bald.aliter dicit quàm dicat in d.l.quicunque.quia dicit ꝙ cùm hoc de tẽpore nõ reperiatur à iure ſtatutũ, ſtabitur iudicis arbitrio, quando nõ dicatur poſſe ſoluere uel non ſoluiſſe: ut l.j.ff.de iure delibe. ſed Ang.in d.l.j.dicit ꝙ habebit tẽpus quod datur iudicatis in ciuili:ut l.fi.C.de excep.rei iudi.quia in criminali ad ſimilitudinẽ ciuilium procedimus: ut l.abſentem.ff.de pœn.ſed Bal.in d.l.fi.tenet contrariũ,quia delictum tollit beneficiũ: quod ſequitur Rapha.in l.ſi uictum.ff.de re iud. ſecus ſi parti eſſet pœna ſoluenda, etiam propter delictũ, & non fiſco. alleg.l.ſi cum exceptione.§.ꝙ ſi homo.ff.quod met. cauſa.& iſtud credo uerius quàm dicat Ange. Sed do. meus Ioan.de Imo.in d.l.ſuus quoque.§.fina.in fi.latius dicit,uidelicet aut ſententia à præcedẽti diſpoſitione incipit,aut à præcedenti conditione.Si à præcedẽti diſpoſitione:ut puta,condemnamus in centum,& ſi nõ ſoluerit uel ſoluere nõ potuerit, cõdemnamus in amputatione manus, uel quod amputetur manus : & tunc c cùm non ſit differentia inter cõtractus & ultimas uoluntates:ut l.ita ſtipulatus.de uer.obli.coniuncta l.j.ff. de pe.leg.cum ſi.ꝙ dicitur nõ poſſe ſoluere, cùm fuerit interpellatus à ſyndico communi? & nõ ſoluerit:ut d.l.ita ſtipulatus. dicit tamen ibi do. meus ꝙ cùm ſumus in actu cõdemnationis pecuniariæ, quòd credit ꝙ iſto caſu cõdemnatus habebit tempus qđ datᷣ iudicatis in cauſa ciuili: quia iſto caſu pecuniaria eſt, licet ꝓ delicto.argu.d.l.abſentẽ.& ſic in hoc ſequitur opinionem Ange.de qua ſ. & ſic iſto caſu non eſt recurrendum ad iudicis arbitrium. Secundo caſu, quando iudex incipit à præcedenti conditione : ut puta,condemnamus in manus amputationẽ ſi non ſoluerit uel ſoluere non poterit centum: uel ſic,ſi non ſoluerit uel ſoluere nõ poterit centũ,condemnamus in amputatione manus:tũc eſt dubiũ, quia in ultimis uoluntatibus dicitur deſinere poſſe ſoluere quamprimũ potuit & non impleuit:ut l.hæc conditio.ff.de condi.& demonſt.in cõtractibus autẽ expectatur quòd uerè deſinat poſſe adimplere:ut d.l.ita ſtipulatus. * unde uidetur dubiũ an 8 prædicta ſentẽtia debeat regulari ſecũdum ultimas uoluntates uel contractus, de quo etiam latè per Bart.in l. centeſimis.§.fi.ff.de uer.obli.Et finaliter cõcludit,ꝙ debeat regulari ſecundũ ultimas uoluntates,& ſic quãprimum potuit ſoluere & nõ ſoluit: unde quamprimum fuit clarũ,ꝙ nõ potuit ſoluere, debet ſibi amputari manus.& addas tu ꝙ in dubio ſentẽtia iudicis & ſtatuti magis debet regulari ſecundum ultimas uoluntates quàm ſecundũ naturã contractus [c], tex.eſt in c. præterea requiſiſti.& ibi Inno.Ioã.an.& Ant.de but.de appel. & no.Bart.in l.obligationes ferè.§. conditio.de act.& oblig.& no.Ang. & do.meus poſt Bar.in d.l.cẽteſimis. & no.Io.de Imo.in l.j.ff.de condi.& demon.Et ſic licet ipſe non dicat,ſequitur opin.Bal.in l.quicunque.aliàs autẽ ſi dicta ſentẽtia regularetur ſecundum leges loquentes de contractibus

ctibus,ſequeretur incõueniens: quia delictum remaneret impunitũ, quia debeiet expectare uſque ad terminum uitæ: & ſic in effectu non poſſet puniri: uel dicit ꝙ iſto caſu cum non ſit tempus ſtatutũ, ſtabitur officio iudicis: & ſic ſequitur opinionẽ Bal. in d.l. ſuus quoq;. qđ dicit fore uerius: quæ omnia nota, quia ſunt quotidiana.

9 * Sed unum aduertas, ꝙ licet iſti caſus cumulentur, uidelicet ſi nõ ſoluerit, uel, quas ſi non ſoluere poterit &c. tamen magna eſt differentia, quia quando dicitur, ſi non ſoluerit, poſito ꝙ daret fideiuſſores: tamen quia uerum eſt dicere, ꝙ non ſoluit, debet amputari manus. Sinautem dicitur, quas ſi ſoluere non poterit &c. tunc dando fideiuſſores dicitur eſſe potens ad ſoluẽdum, & ſic ſatisfecit ſententiæ, licet adhuc non ſoluat, & ſic pœnam manus non patietur. ita eleganter dicit Bar. in d.l. item liberatur. §. j. quod eſt ſingulare: ſed hoc poteſt eſſe ualde dubium per ea quę not. Barto. in d.l. j. ff. de cuſto. reo. ubi uult, ꝙ quamuis ſtatutum dicat, ſi nõ potuerit ſoluere, non eſt fideiuſſoribus relaxandus, ſed detinendus eſt, licet præſtet idoneos fideiuſſores, uel depoſitũ faciat: quia poterit eſſe ꝙ fideiuſſores, licet tunc ſint ſoluẽdo, efficiantur non ſoluẽdo, uel depoſitum periret: unde dat ibi conſilium ꝙ transferatur dominiũ in fiſcum, ſub conditione ſi ueniret condemnandus: ut l. ſi ſub cõditione. ff. de ſol. & iſtud plus placet.

10 * Et menti habeas ꝙ ex cauſa poteſt iudex augere uel minuere pœnas à iure ſtatutas uel à ſtatuto loci: ut eſt tex. glo. b & Barto. in l. quid ergo. §. pœna grauior. in fi. ff. de infami. & idem uoluit Bal. in l. & ſic ſeuerior. C. de infami. & iſtud teneas, licet Bal. ſecundum Iac. but. in l. j. C. ſi aduer. deli. dicat quód di. l. hodie. ff. de pœ. non habet locũ in pœnis ſtatutorum, quia illas iudex præciſè imponere debet.

11 * Et aduertas quód in d. §. pœna grauior. dicit Bar. utile & neceſſariũ eſt, ꝙ in ſententia exprimat cauſas & rationes, quare à pœna ordinaria recedit, ut uideatur an cum infamia diſpenſatum ſit nécne: ut ibi facit ad prædicta l. hodie. & quod ibi no. ff. de pœn. Et hoc claré poteſt cõprehendi in pœnis ordinariis, uidelicet utrum iudex exceſſerit modum nécne. Sinautem ſunt pœnæ arbitrio iudicis imponẽdę, dicitur tunc augere uel minuere, ſi excedit uel minuit de eo quod cõſuetum eſt aliàs imponi uel arbitrari pro ſimili delicto. ita dicit glo. in d. §. pœna grauior. & ibi Barto. facit qđ no. in d. l. hodie. & glo. & do. in l. & ſi ſeuerior. C. de infamia. Sed aduertas ꝙ omnia iſta quæ ponũtur in iſta gloſ. à uerſi. ſi uero in ea diceretur &c. uſque in fi. æquè bene & fortè melius ſtarent. j. in glo. ſuper uerbo, quam ſi non ſoluerit intra x. dies, amputetur ſibi manus dextera &c. unde omnia iſta ibi repetas, quia hic per errorem fuerunt poſita.

ADNOT. a ¶Expectabitur. *Adde tu quòd monitio ſit neceſſaria quãdo terminus nõ eſt aſsignatus. uoluit Cardina. in conſi. lv. & an cùm quis tenetur ad aliquid faciendum ſub pœna, ſufficiat quòd tranſiuerit tãtum tempus quod facere potuerit. uide Barba. in conſi. xvj. in iij. uol. Ber.*

¶Negatiuam. *Adde tu & uide Ro. in conſil. cclv. Pau. de Caſt. in conſi. lxxj. in ij. impreſsis. Ber.*

Naturam

¶Naturam contractus. *Adde tu & uide Franc.de are.in conſi.lxxxix.ubi ſi aliquis eſt condemnatus in centũ ſoluẽdus intra x.dies, & ſi illa nõ ſoluerit, amputetur ſibi manus: quòd hoc caſu dicta condemnatio regulabitur ſecundum naturam contractus, & non ſecundum naturam ultimarum uoluntatũ: & ibi per te uideas rationem.Ber.*

AVGVT. Tu autẽ in hac materia adde Bal.in l.quod ſeruus.ff.de condic.ob cau.in fi.qui dicit in hac quæſtione de eo qui per ſtatutũ debet ſoluere centũ,& ſi non poteſt ſoluere, amputetur ſibi caput: ꝙ illud uerbum,poteſt, trahitur ad difficultatem,non autem ad potentiã abſolutam,per l.continuus.§.illud.ff. de uer.obli.& l.iij.§.ſi quis ſic.ff.de ſta. libe.& l.nepos Proculo.ff.de uer.ſig. & l.fi.ff.ſi cer.pet.non enim eſt in cõſideratione ꝙ pauper poſsit ditari & ſolui.l.circa.§.deficit.ff.de mune. & honori.& uide Roma.in d.l.quod ſeruus.quomodo refert ꝙ Bal.uario modo loquutus eſt in iſta difficultate: nam unum dixit in l.quicunq;.C. de ſer.fugi.& allegat Bald.aliter dixiſſe in l.ſuus quoque.§.ſed ſi filio. ff.de here.inſti.Et in hac materia adde quæ dixit ultra omnes doc. Nellus in tract.bannito.in ij.parte ſecundi temporis,in lxvij.quæſt.qui multũ diffusè diſputat iſtam materiam, & tandem decidit,ꝙ officialis tenetur ei aſsignare terminum ad ſoluendũ ad ſimilitudinẽ contractuũ, & ſic cõſtituatur in mora, qui terminus non debet eſſe minus x.dierum,arg.eorũ quæ habẽtur in l.ſi debitori.ff.de iudi.& quæ habẽtur in l.j.ff.de iure delib.& ibi ultra omnes diſputat,an debeat iſto caſu talis materia adaptari ad cõtractus uel ultimas uoluntates. dic ut ibi. Adde Ro.in rub.de arbit. in v.charta.ibi,ſeptimò ꝙ ſi ſtatutum
12 dicit.* Sed aduerte, quia teneo iſto caſu ꝙ opus eſt ꝙ requiratur monitio iudicis, ut intra tempus ſoluat:& non præcedente tali monitione nõ poterit quis aliqua pœna multari:qa regulã habemus in iure ꝙ ubi ſumus in facto negatiuo ad hoc,ut quis incidat in pœnã,ſemper requiritur monitio.iſta eſt illa ſingularis doctrina Inno.in c.extirpandæ.extrà de præben.quam ſequuntur ibi Hoſt.Io.an. do.Ant.de but.Abb.& Imo.& ſequitur Arch.v.q.j.c.ij.& Arch.& Ioan.in c.licet canon.extrà de elect.lib.vj.ſequitur Bal.& Imo.in l.ſi mora.ff.ſol. mat.& Io.an.in c. excommunicationi.extrà de reſcrip.& in c.ij.extrà de magi.Bal.in l.ij.C.de ſponſa. Bal.in auth.& omnino.in pe.col.C.ne uxor pro marito.Bald.in l.& ſi poſt tres.in lectura in xviij.col.ff.ſi quis cau.& in repetitione in xxij.col.& Bald.in authen.hoc amplius. C.de fideicom.& Bald.in l.qui crimen.C.qui accuſare. qui allegando doctrinam Inno.dixit ꝙ ſi ſtatutũ dicit,ꝙ ſi quis ingredit̃ monaſteriũ monialiũ, incidat in talẽ pœnã: nã cùm pœna ponatur hîc affirmatiuè, ibi nõ requiritur monitio: ſecus ſi ſuper facto negatiuo pœna imponeretur, qa ſemper monitio requiritur:unde cùm in iſto caſu pœna capitis ſuper facto negatiuo:quia ſtatutũ dicit,ſi quis non ſoluerit incidat in pœnã capitis:nũquã iſte nõ ſoluẽs incidat in pœnã capitis,niſi quis primò à ſuperiore monitus fuerit: quæ cõcluſio Inno.in d.c.extirpãdæ.an ſit uera uel falſa,adde q̃ ultra oẽs ſcribẽtes ſcripſi in l.diuortio.§.ſi fundũ.ff.

ſoluto

ſoluto matri.Illam tamen doctrinam Inno.in d.c.extirpandæ.limitat Abb. in c.excõmunicationi. & do. Ant.de but.in c.quoniam frequenter.§.ſi uerò.in vj.col.extrà ut lit.non conteſta. & Pau.de Caſt.in l.j.C.de his quib.ut indi.Domi.de ſanc.Ge.in c.j.extrà de uita & hone.cle.lib.vj.& uide Bal.in c.j.§.publici latrones.de pace Conſtan.unde ſi milies eſſet certum captũ non poſſe ſoluere, nihilominus nunquam poterit ſibi inferri pœna corporalis,niſi demũ præcedat monitio iudicis,per prædicta, quæ monitio debet eſſe certa & nõ incerta. l.aut qui aliter.& l.ſi is qui.ff.quod ui aut clam.per not.in c.j.extrà de iudi.

13 * Item inquantum ſuprà tactũ eſt, an iudex ex cauſa poſſit diminuere uel augere pœnas inductas per ſtatutũ: adde ꝙ Bal.in d.§.pœna grauior.tenet etiam ꝙ iudex non poſſit: ſecus in pœnis inductis à iure cõmuni.& Bal.in auth.hodie.C.de iudi.Sed cõtrarium tenuit Sali.poſt Bal.& Paul. de caſt.in d.l.& ſi ſeuerior.& Bar.in l.

14 ſi.in ſi.ff.de rece.* Et ideo dico ꝙ ſi ſtatutũ imponit pœnã ꝑ homicidio uel pro alio delicto, & iſtud delictũ nõ fuerit commiſſum ex propoſito, id eſt,per dolum: ſed per latam culpam aut leuem culpam, pœna ſtatuti ceſſabit: quia ſtatuta debẽt ſecundũ ius commune interpretari.& ita notant Bal.& Salic.in d.l.ſerui ueſtri.C. de nox.& Bal.in l. data opera.C. qui accuſare.in v.col.& Bal. in l. quicunque.in vj.col.C. de ſer.fugit. per Bal. in l.j.ff.de leg. & Bal.in l. in actionibus.ff.de in lit.iur.& Bal.in l.pignus. C.de pign. actio.ubi hæc limitat. & per Bald.in l. ij.§. prætor.ff. ne quis eum qui in ius uo. per Bart.in l.j.§. non autem. ff. ſi quis teſta.liber eſſe iuſ.fue.per Salice.in l.j.C.de ſica. per Imo.& domi.Ant.de Butr.in c.ij. extrà de conſtit. ubi hoc limitat. aliter etiam limitabat Salic.in d.l.ſerui ueſtri.Ad prædicta faciunt not.per Bar. in l.omnes populi.in vj.q. principali. ff.de iuſt. & iure. uide Baldum in l.ſi quis ab alio.ff.de calum.in ſi.qui expreſsè uult quòd poteſtas etiam in pœnis inductis à ſtatuto poteſt ex cauſa augere & minuere per poteſtatẽ legis ſibi datã.in d.§.pœna grauior. & in d.l. & ſi ſeuerior. adde Bal. in l. obſeruare. §. proficiſci. in xxvj. q. ff. de offi.procon. & Bald.in c.j. in qui. cau.feud.amit.in ſi.j.colum.tenet expreſſe, quòd iudex ex cauſa poteſt minuere pœnas à ſtatuto taxatas, ex cauſa tñ.Et uide Bar.in l.hos accuſare. §.omnibus.in ſi.ff.de accuſ.ꝙ ubi pœna ꝑ ſtatutũ nõ põt infligi in reũ, iudex imponet ſibi aliã extraordinariè.*

15 Qua autem pœna punietur iudex qui ſine cã auget uel minuit pœnas, Lud.de rom.in notabilibus ſuis no.lxxiiij.in notabilibus primi anni dicit,ꝙ legiſtę hoc neſciũt.ſed Hoſt. & Ioan.an.in c.de cauſis.extrà de of. deleg.decidunt: quia punitur pœna infamiæ.l.ſeruos qui.C.ad l.Iul.de ui publi.& dicit Ro.ꝙ alia pœna punitur, ſcilicet pœna illa qua puniretur reus.l.j.C.ne ſan.bap.*

16 Item inquãtùm ſuprà tactum eſt,an iudex in pœnis arbitrariis poſſit tranſgredi cõſuetudinem loci & ſtylum curiæ illius in qua eſt rector: adde omnino pulchra uerba Ang.in l.ſi.ff.de iniur. & per Bal.in l.reos.C.de accuſ.q notanter loquitur in d.l.quicunque. & Bal.in l.ſeruũ quoq;.§.publicè. ff.de procur.materia eſt trita. uide ꝑ Mo-

der.in locis ſ.allegatis. Tene tamen menti unũ ſingulare uerbum, quod poſuit do.Abb.in c.de cauſis. extrà de offi.dele.in fi.quòd ſicut pœnam impoſitam à lege ex cauſa,iudex poteſt augere uel minuere: ita poterit augere uel minuere pœnã impoſitã per conſuetudinem, quod not.ad ampliationem legiſtarum.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula deducta iiij.parte per beneficium confeſsionis,comprobatur de iure:ſicuti ſoluenti ante tempus id in quo ueniet de iure condemnandus,minoratur de ſumma.*

2 *Minoratio pœnæ propter beneficium confeſsionis,an proſit præſtanti opem.*

3 *Pœna corporalis duplex eſt,& an tũc habeat locum beneficium cõfeſsionis.*

4 *Condemnandus pœna mortis, an in aliquo eſt alleuiandus propter confeſsionem dummodo moriatur.*

5 *Condemnandus pœna corporis afflictiua, an alleuiabitur in aliquo propter confeſsionem.*

6 *Condemnandus pœna corporis afflictiua,ſi propter confeſsionẽ puniretur pœna pecuniaria,non tamen euaderet infamiam.*

7 *Statuto dicente,quòd una quarta debeat deduci propter confeſsionem,& alia propter pacem ab offenſo: ſi aliquis confitetur delictũ, & ab offenſo pacem habeat,quomodo fiet deductio iſtarum duarum quartarum.*

8 *Reus qui confitetur ſe commiſiſſe homicidium, ſed negat ſe commiſiſſe in illo loco: an gaudebit beneficio quòd cõfitenti minoretur quarta pars condemnationis.& an primo negans & poſtea confitens antequã de mendacio cõuincatur,euitet pœnã quarti pluris.*

9 *Reus qui partem inquiſitionis confitetur,an gaudeat beneficio ſtatuti minorantis pœnam in una quarta propter confeſsionem.*

10 *Statuto dicente quòd de quolibet inſtrumento ſoluantur ſex denarij pro libra,an cõprehendat caſum quando inſtrumentũ fit ſuper re ineſtimabili: & quomodo ſtatutũ minuens quartã partem pœnæ propter confeſsionem, poſsit uerificari in pœnis corporis afflictiuis,& quomodo non.*

11 *Pœnæ in ſpecie an poſsint duplicari, & in quantitate non: & de dicto ſtatuto minuente quartam partem pœnæ propter confeſsionem,in quibus uerificetur.*

DEDVCTA ſibi quarta
parte per beneficium con-
feſſionis,& etiam deducta alia
quinta parte propter inſtrumẽ
tum pacis.&c.Andreã in libris
1 mille Bononienſibus. *Iſta clau
ſula de iure cõprobatur, quia de eo
quod quis deberet ſoluere, de iure ueni
ret cõdẽnãdus, & ſoluit ante tẽpus,
minoratur de ſumma,ut l.ſi cõſtãte.
§.quoties.ff.ſol.mat.ita etiã ſi con-
fitetur & alleuiat iudicem ab onere
probandi:tunc ex ſtatuto poteſt in-
duci quod pœna minoretur: ut l.eũ
qui.in prin.ff.de iniur.& ibi Bar. Ita
dicit Bald.de iſta clauſula in d.§.
2 quoties.*Et de minoranda pœna
propter beneficium confeſsionis,
poſuit etiã Bar.in l.libertis quos.§.
poſthumus.ff.de alimen.& ciba.leg.
ubi etiã dicit an tale beneficiũ proſit
opem præſtanti.uide etiam de hoc
quod no.Bal.in l.non eo minus.C.
de accuſa.qui uidetur contradicere
Bar.Et ſupradicta procedunt,quãdo
eſt pœna pecuniaria:ſin autem eſſet
corporalis,quid iuris?& eius formã

3 ſtatim dicã.* Et aduertas quòd corporalis eſt duplex: quia alia eſt inferens mortẽ, alia erit, cùm alia pœna corporalis imponitur: ideo de utraque uideamus. Et quòd pœna mortis ſit duplex, probatur in l. prætor. §. j. ff. de bono. poſ. & in l. ij. & l. capitalium. in prin. ff. de pœ. & not. gl. in l. tranſigere. in uerbo, capitalium. C. de tranſact. Primò nanque caſu quando mors naturalis debet imponi ex delicto intẽtato, tũc ſubdiſtingue: aut ſola uitæ priuatio imponi debet: aut pòſt ultrà debẽt etiã bona publicari. Primo caſu quoniã ultimũ ſupplicium nullo modo recepit in ſe diminutionem, quoniã eſt indiuiduũ. arg. l. ij. §. j & l. in executione. §. pro parte. & l. ſi homo mortuus. ff. de uerb. ob. tunc tali caſu dictum beneficiũ diminutionis quartæ partis pœnæ nõ debet habere locũ: ergo dicto beneficio nõ gaudebit diminutionis quartæ partis, & pœna mortis naturalis imponetur. argu. l. ſi ſeruus tibi. & l. Iul. ait. & l. ſi non ſeruus. §. ſi ſolus. ff. ad leg. Fal. cõiunctis his quę not. Bar. in l. ſi. pupillus. & l. Neſennius. & l. in lege Falcidia. ff. eo. tit. ubi inducit illã materiam Falcidiæ ad gabellam: & ſic ad

4 debitũ fiſcale.* Aduertas tamen iſto caſu, quòd propter ſuam confeſsionem, ſi in aliquo poſſet ſibi prodeſſe concederetur, quia beneficiũ dici debet: ut l. beneficio. & quod ibi Bar. ff. ad legẽ Falcidiam. Et ideo putarẽ, quòd ſi de illo delicto acerbiſsima mors ueniret imponenda, quod genus mortis dummodo uita priuetur

a alleuiabitur [a]: ut d. l. capitalium. in prin. Secũdo uerò caſu quãdo ultra mortẽ debent bona duplicari: & tũc [b]

quia in uita dictũ beneficiũ diminutionis quartæ non poteſt habere locũ, tunc totũ beneficiũ quartæ detrahetur de dictis bonis, nõ tantũ reſpectu bonorũ, ſed etiam reſpectu uitæ quę nõ recipit defalcationẽ: ut ar. l. planè. §. ſi quid præterea. ff. ad legẽ Falci. & quod not. gl. & doc. in auth.

5 ſimiliter. C. ad legẽ Falcidiã.* Secundo uerò caſu principali, quando eſt pœna corporis afflictiua, & tunc cũ iudex ex cauſa poſsit alterare pœnas: ut d. §. pœna grauior. & gl. in l. ij. C. ut intra certũ tẽpus. & d. l. hodie. conceditur ſibi dictum beneficium in minorando, ſi poteſt fieri: uel in alterãdo pœnas, ut ſi damnari debeat in metallũ, damnabitur in opus metalli, quod leuius eſt: ut d. l. capitaliũ. §. eſt pœna. ſi uerò debebat damnari in opus metalli, deportabitur: ſi autem deberet deportari, & bona publicari, alleuiabitur in bonorũ publicatione: ſi uerò deberet tantũ deportari, relegabitur: ſi deberet ad tẽpus relegari, defalcabitur tẽpus relegationis. ar. §. relegati. cũ ibi no. inſt. qui. mo. ius pa. po. ſo. & l. relegatorũ. ff. de inter. & rele. §. ad tẽpus. & ibi Bar. Si autẽ ſibi deberet amputari utraque manus & oculi euelli, unũ defalcabitur: ſi autẽ deberet mitriari uel ſimpliciter bullari in fronte, fuſtigabitur ſimpliciter: uel ſi deberet fuſtigari tantũ, tunc alterabitur aliquo modo pœna, ita quòd nõ ſit ſine pœna, & quòd gaudeat beneficio prædicto aliquo modo: uel imponendo aliã corporalẽ leniorẽ, uel in pecuniariã transfe-

6 rendo.* Aduertas tamen, quòd ſi in pecuniariã transferret, non tamen propter hoc euitaret [b] infamiã: ut d.

§. pœ

7 §.pœna grauior.quod not.*Quid autem ſi ſtatuto debeat deduci una quarta propter confeſsionem? alia quarta debet deduci propter beneficiũ pacis habitæ ab offenſo ſecundum formã ſtatuti:pone ergo quòd aliquis confitetur crimen, & etiã habuit pacẽ ab offenſo, & illam produxit: & uidetur ꝙ debeat in ſcriptis producere pacẽ:ut uidetur tex. in c.pactũ.extrà de uerbo.ſig.ibi,ſcripturæ.Sed contrarium eſt uerũ:ut l. ipſius.C.fa.ercis.ibi,quòd licet ſcriptura non probetur &c.Et ſic in tali caſu debet deducere duas quartas: quomodo ſit iſta deductio, uidelicet an unaquęque quarta deducetur de tota ſumma condẽnationis: uel fiet primò una deductio quartæ de tota condẽnatione: & de illo quòd reſtat nõ habito reſpectu ad totum fiet alia deductio: & uidetur quòd quęlibet quarta ſit ęquè principalis, & ſic unaquæque deducatur habito reſpectu,ad totã ſummã:& ſic ſi condẽnatio erat ad cẽtũ, prima,ſecũda, quarta, deducẽda erit ad xxv. & ſic in totũ cumulatè erunt quinquaginta.arg.nõ.per Bar.in l.cõtra negantẽ.C.ad legẽ Aquil.ubi ponit qualiter pœna debeat duplicari, & ſemper habet reſpectũ ad ſimplũ, & ſic ad unã pœnã in unaquaque multiplicatione:igitur idẽ dicã in deductione & defalcatione quartarũ, ut contrariorũ eadẽ ſit doctrina, arg.l. j.de his qui ſunt ſui uel alie.iur. In contrariũ facit illud quod dicimus de filio grauato ſecũdũ legiſtas ſub cõditione,q habet duas quartas deducere,iuxta l.quẽquã.C.ad le.Falc. cũ ſimi.&c.Rayn. de teſt.nã de tota hæreditate primò deducitur legitima,quæ eſt tertia:ut auf.nouiſsima. C.de inof.teſt.& de reſiduo habito reſpectu ſolũmodo ad id qđ reſtat deducta legitima, deducetur Treb. & ſic de illis tribus partibus quę reſtant,nõ autẽ totius hæreditatis reſpectu fit cõputatio Trebe.Iſta habẽtur in d.l.quanquã.& in c.Raynu.& in l.in ratione. §.quod uulgò.& ibi per Bar. Ange.Io.de Imol.ff.ad leg. Fal.& ſic dicendũ credo in caſu noſtro:ex quo ſequitur,quòd ſi condẽnatio originalis erat de centum,& primò deducãtur xxv.propter confeſsionẽ:reſtãt lxxv.de illis lxxv.etiã habito reſpectu ad illas lxxv. tãtum, non ad tota centum, deducetur alia quarta propter benficiũ pacis:& ſic deducentur minus q̃ xix.& ſic in totum deducentur xliiij.& aliquantulum minus:& tamen ſi de dicta tota ſumma, habito reſpectu ſemper ad totã ſummã, duæ quartæ deducentur,fuiſſent deducta quinquaginta, quod not.& ita practicatur,quod eſt uerũ niſi uerba ſtatuti aliud portarent: unde ſemper aduerte ad eius
8 uerba.*Et aduertas,quòd licet quis confiteatur cõmiſiſſe homicidium, negat tamen ſe in illo loco commiſiſſe,non gaudet beneficio quòd cõfitenti minoretur quarta pars condẽnationis.ita dicit Bar.in ſua diſputatione quæ incipit,Per Italiã cõmuniter ſunt ſtatuta.& in l.inde Neratius.§.fi.cũ l.ſe.ff.ad leg.Aqui.Et ecõtra, ſi ſtatuto augeretur pœna neganti in quarto pluri:ſi primò negauit,& poſtea cõfiteretur, antequam conuincatur de mẽdacio,euitat pœnam quarti pluris.Ita dicit Ang.Bal. & Sali.& Bar.in auth.cõtra qui propriam.C.de non numera.pecunia.

9 *Quid autem ſi partem inquiſitionis cōfitetur, an gaudeat beneficio dicti ſtatuti? uide Bal. in l. quidā æſtimauerunt. ff. ſi certum petatur.

ADNOT. a ¶Alleuiabitur. *Adde tu ultra ea quæ ſubijcit dom. Ang. quòd hoc poteſt eſſe propter beneficiū cōfeſsionis. unde tunc ſuccedit quod uoluit Ang. in conſil. lxvij. & conſil. ccxxvj. quē refert & ſequitur do. Alex. in cōſi. ccvij. in ij. uolu. ubi licet offendere uerba ſtatuti: ut deſeruiamus menti, & ut ceſſet abſonus intellectus. Sed quis diceret nō eſſe abſurdum, quòd ille qui uenit puniendus pecuniariter, gauderet beneficio ſtatuti, & non ille qui uenit puniendus corporaliter? cùm ratio ſtatuti ita militet ſicut in alio: nam quādo ex forma ſtatuti quis pro delicto ueniret furca ſuſpendendus, propter cōfeſsionem decapitabitur: quia eſt minor pœna. ita Bal. in conſi. ccclviij. incip. præmittendū eſt. & hac ſententia uidetur æqua, pro qua facit, quia etiam de iure communi ſponte confitens mitius punitur: ut habetur in c. presbyterum. l. diſt. & xv. q. ult. in cap. ſi quis presbyter. xxiij. di. c. ſi. & c. quia ſimpliciter. lvj. di. ponit Rom. in conſi. ccccxxiij.*

b ¶Euitaret. *Adde Ro. in conſ. xxj. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde, quòd iſte doctor multa in hac glo. dixit quæ parum ualēt, nec probat quæ dicit: quia Bal. in d. §. quoties. non dicit id ad quod ipſe allegat. Et inquantū uult quòd ſtatutum quod loquitur, ꝙ per confeſsionem uel per ſolutionē ante tempus minoretur pœna, inquantum ſtatuta dicunt deducta quarta parte per beneficium cōfeſsionis: nam dico quòd tale ſtatutum nullo modo poteſt militare & habere locum in pœna capitis, & mortis, uel corporis: quia illa pœna quæ infertur in corpus ratione ſubiecti, ſcilicet corporis, cenſetur eſſe indiuidua, iuxta not. in l. iiij. §. Cato. ff. de uerbo. obl. ubi latè per Bart. Ange. Imol. Rap. & do. qui multa allegant. & per l. ij. §. j. & in l. in executiōe. §. pro parte. ff. de uerb. obligat. nec eſt uerū quòd in aliquo iſtorū caſuū propter ſuam cōfeſsionem concedatur ſibi aliquod beneficium, hoc eſt, quòd ſi pœna mortis ueniret imponenda acerbiſsima, ꝙ per confeſsionē dabitur ſibi pœna mortis, quæ erit leuior, uel minorabitur pœna corporis afflictiua, in aliam leuiorē: ſecūdū exempla quæ poſuit: quia dico quòd tale ſtatutum deducta quarta parte per beneficiū confeſsionis, non cōprehendit iſtos caſus, in quibus pœna corporis afflictiua imponitur: ſed in quibus ſolū pœna pecuniaria imponeretur: nec uideo quomodo tale ſtatutū poſsit trahi ad iſtos caſus, in quibus pœna afflictiua corporis imponeretur. Et moueor ex doctri. Barto. fundata in illo text. in l. iiij. §. prætor ait. ff. de dam. infec. qui dicit quòd ubi uerba ſtatutorū non poſſunt adaptari, nec ibi eius diſpoſitio. & uoluit Bart. in l. ita autem. in princ. ff. de adminiſtr. tutorum. & ſequuntur Ange. Imo. & Pau. de Ca. in d. §. prætor ait. & Paul. de Ca. in l. benignius. ff. de legi. quā tamen ſequitur Cald. limitādo prædicta in ſolēni ſua diſputatione incipiente, ſtatuto ciuitatis. & ita decidunt Bald. & Ang. in l. quod cōſtitu-
10 tū. ff. de teſtamēto milit. *Vnde uolunt præfati doct. quòd ſi ſtatuto caueatur, quòd de quolibet inſtrumēto ſoluantur ſex denarii pro libra, tale ſtatutum non comprehendit caſum, quando

quando inſtrumentũ fit ſuper re in-
a æſtimabili [a]: quia ubi non poſſunt
adaptari uerba ſtatuti, licet ſtatutum
generaliter loquatur, ibi nõ exten-
ditur eius diſpoſitio: ita in caſu no-
ſtro neſcio uidere quomodo uerba
ſtatuti loquentis, ſcilicet deducta
quarta parte per beneficium cõfeſ-
ſionis, poſsint iſta uerba adaptari ad
pœnã corporis afflictiuam, ſcilicet
quód amputetur manus alicui, uel
quod oculus ei effodiatur: quia, ut
dixi, iſta omnia indiuidua ſunt: nec
eſt uerũ quód iſto caſu poſsit mino-
rare pœnam, per §. pœna grauior.
quia §. pœna grauior. habet locum,
quando adſunt illæ cauſę, de quibus
ibi per gl. & doct. ſed iſta cauſa con
feſsionis, non poteſt militare: quia,
ut dixi, diſpoſitio ſtatuti nõ põt ibi
habere locũ, cùm uerba ſtatuti ada-
ptari ibi nõ poſsint. teneo tamen, ꝙ
ſi pœna, quæ imponeretur per ſta-
tutũ, per nomina numeratiua impo
neretur: putà ꝙ talis cõmittens tale
delictũ habeat octo ictus funis, uel
fuſtigetur cum centũ uerberibus: &
ſtatutũ generaliter diceret quód o-
mnis pœna impoſita per ſtatutũ mi
noretur deducta quarta parte per
beneficiũ confeſsionis: iſto caſu ta-
lis pœna minorabitur: quia ubi ad-
aptari poſſunt uerba ſtatuti, ibi ad-
aptatur eius diſpoſitio. nec obſt. iſto
caſu ꝙ corpus hominis eſt quid in-
diuiduũ: quia nõ potes tangere par
tem quin tangas totũ: quia reſpon-
deo, ꝙ ſtatutũ iſto caſu non habuit
reſpectũ ad hoc, ſed ad numerũ pœ-
næ imponẽdæ: cùm minor ſit pœna
ſex ictuũ funis, uel uerberum quàm
11 octo. arg. l. capitaliũ. ff. de pœ.* adde
tamẽ hic ea quæ dixi ſuprà in glo. in
uerbo, in platea cõmunis. in illo ar-
ticulo quod pœnæ in ſpecie nõ poſ-
ſunt duplicari: ſed tamẽ in quãtita-
te ita intelligũtur ſtatuta generali-
ter loquẽtia: ita iſto caſu cùm ſta-
tutũ dicit, deducta quarta parte, ue-
riſimiliter loquitur ſtatutũ de pœnis
in quãtitate quibus adaptãtur uerba
ſtatuti. Item inquantũ ſuprà tactum
eſt, quando per confeſsionẽ conce-
ditur beneficiũ diminutiõis pœnæ,
uel augmẽtatur pœna per negatio-
nem, uel quando negat in illo loco
cõmiſiſſe delictũ, uel ſi primó nega
uit, & poſtea confitetur, an augetur
pœna, uel ſi parte inquiſitiõis cõfite
tur: de omnibus iſtis uide Bal. & Sa-
lic. & Fulg. Pau. de Caſt. & doct. in d.
l. eum qui. ff. de iureiur. & ibi Ange.
notanter loquitur de eo, qui poſtea
cõfitetur ante factas probatiões, an
ſaltẽ ueniat cõdemnandus in expen
ſis: de iſta materia, an negans poſsit
poſtea cõfiteri, uide per Bal. de iſtis
quæſtionibus in l. ea quæ. in x. & xj.
q. C. de accuſa. & per Bal. in c. j. in §.
porro. quæ ſit prima cauſa benefici.
amitt. & per Bal. in l. de ætate. in §. fi.
ff. de interrog. actio. & per Bal. in l.
error. in vj. colum. C. de iuris & fact.
ignoran. & per Bald. in l. j. C. de fur-
tis. Bald. in l. ſi unus ex ſociis. §. fi. ff.
pro ſocio. per Bald. in l. unica. in vj.
colũ. C. de confeſſ. per Bald. in l. ele-
ctio. §. neque. ff. de noxa. Ang. in §. ſi
enim. in auth. de triente & ſemiſſe.
Sal. in l. contra negantẽ. C. ad legem
Aquil. qui contradixit his quæ dixit
in d. l. eum qui. Iac. de Aret. Ange. &
Imo. in l. ſed hoc ita. §. ꝙ autẽ. ff. de
re iud. De qualitate autẽ negata uel
confeſſata, uide per Bar. Sali. & doc.
oẽs, maximẽ Fulg. in l. eum qui. ff. de

iureiur. Ang. & Imo. & Ro. in l. j. §. ſi quis ſimpliciter. ff. de uerb. obli. per Bal. in l. cùm quid. ff. ſi certum pet. & per Bal. in c. j. §. porrò, quę ſit prima cauſa benefic. amitt. qui ponit, an in appellatiõe habeat locũ pœnitẽtia.

ADNO. a ¶Inæſtimabili. *Adde quòd hoc in terminis conſuluit Cu. in cõſilio xcvij. cui ſe ſubſcripſit dom. Ioan. de Imol. & eandem ſententiam tenet Rom. in conſi. cccxxiiij. & do. Alex. in cõſ. lvij. in ij. uolu. & quòd diſpoſitio ſtatuti non extendatur, ubi uerba non coueniũt. uide etiam per Barb. in conſi. xxxvj. Ber.*

SVMMARIVM.

1 *Sentẽtia dicente quòd amputetur manus dextra, ſi dextram non habet, an iudex poſsit alterare in ſiniſtram.*

2 *Pœna exiſtente quòd amputetur manus, & non dicatur quæ, quid erit.*

3 *Pœna exiſtente amputationis manus, ſi habeat unam bonam, & unam aridam, quæ amputabitur.*

4 *Pœna exiſtente amputationis manus, ſi unam tantum habeat, quid erit.*

QVAS ſi non ſoluerit intra decem dies, amputetur ſibi manus dextra &c.

1 * Quando autem non habet dextram, an iudex poſsit alterare in ſiniſtrã, not. Bar. in l. hos accuſare. §. ſi. ff. de accuſ. & dixi ſ. in gl. ſuper uerbo, in platea cõmuni. & not. Bart. in auth. ſed nouo iure. C. de ſer. fugi. & ibi Bal. & doc. in l. ij. C. ut intra cer. tẽpus. & ibi glo. & cõcludũt, ꝙ ſic: ꝗa iudex ex officio quãdo uidet, quòd pœna à lege uel ſtatuto ordinata non poteſt habere locum ex officio ſuo pœnam alterat, & extra ordinẽ punit: quæ punitio dicitur extra ordinem fieri, non ex alia lege uel ſtatuto, ſed ex eodẽ ex quo pœna imponebatur illa quæ imponi impoſsibile eſt: ut eſt caſus in d. l. hos accuſare. §. fi. cõiuncta l. ſi criminis. C. ad legem Iul. de ui. & ita dicit Bar. in d. §. fin.

2 * Quæro, quid ſi ſimpliciter dicatur, quòd manus amputetur, nec dicat quam manũ. glo. in d. auth. ſed nouo iure. arguit pro & contrà. finaliter cõcludit, quòd illa in qua minus poteſt amputetur.

3 * Quid ſi habeat unam bonã & alteram aridam? Dyn. in d. auth. dicit quòd bona amputabitur. arg. l. quoties. ff. qui ſatiſd. cogantur. Sed But. in d. authen. tenet quòd arida[a]: quia in obſcuris, quod minus eſt, ſequimur: ut l. in obſcuris. ff. de reg. iuris. pro quo facit l. iij. ff. arbo. fur. cæ. ſed Bal. ibi dicit, quòd aut prouiſum eſt de certa manu, ut in noſtra ſentẽtia, quia dicit dextra, & tũc ſatisfactum eſt ſtatuto, ſi illa amputetur, licet arida ſit. pro quo facit, quia debitor ſpeciei præſtãdo ſpeciem in eo ſtatu quo eſt, liberatur: ut l. domus. §. j. & quod ibi not. ff. de leg. j. ſi autem de certa manu per ſtatutum prouiſum non ſit, & tunc aut illa manus eſt omnino inutilis, & tũc illa non abſcindetur, ſed utilis: ſinautẽ nõ eſſet omnino inutilis, tũc illa quæ eſt minus utilis truncabitur.

4 * Quid autẽ ſi quis non habet, niſi unicam manum, an illa ſola abſcindetur? Iacobus de Aret. in d. authen. dicit quòd nõ, ſed alterabit pœna: ut l. Stichũ, aut Pamphilum. ff. de ſolu. & in l. emptorem. §. penulti. ff. de contrahen. emptione. ſed Bald. ibi dicit, quòd imò illa ſit abſcindenda, quia ſtatutum hoc dicit, cuius uerbis ſtandum eſt: uerùm quia remaneret omnino inutilis, debet alia pœna, utputà relegatiõis, uel pecuniaria allegari. arg.

l.illicitas.§.ne tenuis.cum glo.ff.de officio præſid. ſed Flori. in d.auth. dicit quòd opinio Bald. de iure eſt uerior opinio.Iaco.de æquitate autem hodie ſtylus, & curiæ conſuetudo eſt attendenda: ut l.ſaccularii.§. ſunt quidã.ff.de extraord.crim.uide Ang.& Imo.in l.ij.ff.de iudic.

ADNOT. a ¶Arida. *Adde tu in propoſito, & uide ibi Capo.& Alex. in conſi.ciiij.in j.uolu.& ibi quòd ita cõmuniter tenetur,& limita,ut per Capo. in d.auth.ſed nouo iure.* Ber.

AVG. Tu in his quæſtio.adde primò ea quæ pulchrè dixit Bald.in cap.j.§.furtum.extrà de pace iur.fir. in uſibus feudorum. in iiij.colũ.qui dixit, quòd ſi reus à quo iudex debet facere abſcindere unum membrũ,& ille non habet illud membrũ, quòd in ſimile mẽbrũ immutabitur illa pœna,& ſeruabit iudex æqualitatem quantùm poteſt:ſubdit tamẽ, quòd ſi iudex non poteſt hoc facere,puniet iſto caſu grauius quàm re miſsius.allegat d.l.ij.C.ut intra certum tempus.& reddit rationem, maximè in ſtatuto loquente, quòd qui debilitauerit membrum alicui, debilitetur ſibi ſimile membrum:nam dicit Bald.offenſus membrum perdidit innocenter, iſte autem offendens punitur culpabiliter. Et ideo magis punitur,quia inter innocentiam & dolum,nulla eſt proportio: & adde hic omnino, quæ dixi ſuprà in gloſ.in uerbo, in platea cõmuni. & uide Albe.in d.auth.ſed nouo iure.adde Alberi.de Roſa.in iij. parte ſtatutorum.lx.quęſt.qui ponit,ſi debet amputari pes uel manus,nec dicitur quæ,de qua intelligatur.& inquãtum ſ.tactum eſt,ſi talis reus habet manũ aridam,an illa debet amputari.Alberi.in loco ſ.allegato.in d.authenti.ſed nouo iure.expreſsè ibi decidit contra Cy. quòd imò manus arida debet amputari,& Sali.in d.l.ij.C.ut intra cer.temp.in fi.tenet opi.Iaco.de Butr. contra Cyn.& reſpõdet ad d.l.ij.cui legi non reſpõdebat Iac.Butr.& ibi Salice.adducit pro hac ſententia bonum tex.quem ibi uide.& alium caſum in hac materia ibi uideas allegaà domi.Abb. in c.j.extrà qui cle. uel uouentes. & ibi uide dominũ Card.tangentẽ iſtã difficultatem: & licet in terminis iſtius q.ſoleat allegari doctri. Ioan. An. quam poſuit in mercurialibus, in regula, in pœnis. extrà de regul. iur.in vj. quam in indiuiduo in hac difficultate in terminis quæſtionis noſtræ allegauit Ioan.de Imol.in l. ij.ff.de pub.iudic. ubi poſt Ang.examinauit iſtam materiam:tamẽ allego ego Ioan.And.in addi.Specu.in rub.extrà de pœnis.in fi.ubi expreſſè Ioan.Andr.dicit,quòd communis doctrina in hac materia eſt contra Cy.in d.auth.ſed nouo iure. ſcilicet quòd manus arida debet abſcindi reo.& in iſtis q.adde omnino dicta Raph.Fulg.qui ultra oẽs locutus eſt in hac difficultate in d.auſ.ſed nouo iure.& certè ibi eleganter loquitur.

5 *Statuto imponente pœnam alternatiuè, ut putà, amputetur manus uel pes,uel amputetur manus,uel ſtet perpetuo in carceribus,quis faciet electionem pœnæ,iudex uel reus.*

6 *Pœna exiſtente arbitraria iudicis erit arbitrium.*

7 *Pœna exiſtente miſta alternatiua & arbitraria arbitrium eſt iudicis.*

8 *Pœna exiſtente unica, puta ſtatutum*

*dicit de amputatione manus,& reus eſt ita puer uel ita ſenex,q ſtatim moreretur, tunc iudex poteſt diſpenſare.*

9 *Statuto dicente,occidens occidatur,ut in quo deliquit puniatur:ſi Titius aliquē alapa non dolo percuſsit,& percuſsus mortuus eſt,Titius non morietur,& erit interpretatio,non diſpenſatio, & quo iure ſit introducta interpretatio.*

10 *Conſuetum fieri non dicitur arbitrarium,ſed neceſſarium:& in arbitrarijs iudex in mitiorem inclinabit.*

11 *Reo mori debēte,an iudex poſsit dare ei optionem mortis, puta furca uel capitis amputatione.*

12 *Electione in pœnis alternatiuis exiſtente ipſius rei,ſi reus eligat grauiorem,an ſit audiendus.*

13 *Iudex in pœnis alternatiuis etiam ſi uerba diriguntur ad iudicem, debet eligere minorem.*

14 *Pœnam minorem in alternatiuis eſſe eligendam per iudicem intellige,quando ambæ ſunt corporales,utputà quòd amputetur ſibi pes aut manus: ſi autem dicatur, aut ſoluat centum, aut manus amputetur, ſemper elegit pecuniariam, quia non eſt propriè pœna alternatiua,ſed corporalis ſubrogatur in defectum pecuniariæ.*

15 *Statuto licet poſsit fur pro paruo furto ſuſpēdi,iudex poterit moderari illā pœnā citra mortē,& an iudex debeat aliter arbitrari,quàm ſit cōſuetudo.*

16 *Iudex an poſsit dare electionem mortis reo morituro.*

ANGELVS.

5 *QVID ſi ſtatutū imponit pœnā alternatiuē,uidelicet,amputetur manus uel pes,uel quòd amputetur manus, uel ſtet perpetuo in carceribus detentus, uel quòd amputetur manus,uel ſoluat mille,& ſit relegatus: cuius erit electio dictæ pœnæ,an iudicis uel rei?iſtam q.ponit glo.in l. quicunque.C.de ſer.fugi.& ibi Cy. & Bar.& Bal.in l.ſi fugit.e.tit.& Bal. in authen.ſed nouo iure.C.eo.tit.& Bar.in l.j.ff.de effra.& expil.& Imol. in d.l.ij.ff.de publ.iudi.nam in d.l.j. Bar. uidetur uelle quòd in dubio ſit electio rei, per l.penul.ff.de pœnis. ſed in d.l.quicunque. dicit illud uerum in pœna pecuniaria: ut l.plerūque.in fi.ff.de iure do.ſed in corporali pœna in dubio iudicis ſit electio: ut l.j. ff. de effrac. & expil.niſi uerba dirigantur ad unum,quia ille ad quem diriguntur,habet electionē.ar.l.Lucio.cū glo.ff.de leg.ij.ſed Bald.in d.l.quicunque.uerſic.no.de pœna alternatiua &c.dicit quòd aut eſt alternatiua,aut eſt arbitraria,aut miſta, alternatiua & arbitraria, aut pœna ſimplex. Primo caſu aut eſt pœna ciuilis parti applicanda,& eſt electio debitoris:nam ſi habet electionē in alternatiuis fortis,quæ eſt fauorabilis:ergo in alternatiuis pœnis,quæ eſt odioſa:ut no.glo.in d.l. quicunque. Aut pœna eſt criminalis & pecuniaria fiſco applicanda, & etiā iſto caſu reus eligat,per l.interpretatione. ff. de pœ. Aut pœna eſt criminalis & corporalis, puta aut manus uel pes, tunc etiā idē quod rei eſt electio: quia utraq; pœna eſt orta,& purgat delictū:& de hoc ante ſententiam interrogabitur per iudicē:& ſi non eliget,tunc iudex eliget poteſtate ſibi data,per dictam l. hodie.& ſentētia fertur certa, & nō alternatiua,cùm trahere debeat ſecū executionem:ut ff.de pœ.l.qui ultimo.ſimile no.l.j.§.exactio.C.de rei

uxo.

uxo.act.nec obſt.dicit ipſe, quòd habetur in d.l.Lucio: quia ibi loquitur in creditore fauorabili, hic in odio ſo.C.communia de le.l.fi.§.j. Licet ergo ſtatutũ dicat, iudex faciat extrahere oculũ uel pedem amputari, interpretatur, quòd reus eligat, & miſerabilẽ electionẽ ſibi eſſe conceſſam, quamuis uerba ſtatuti dirigantur ad iudicẽ: nam illa eſt mitior pœna quæ eligenti uidetur minor: ut intelligatur lex aliquã misericor diã inter miſerrimas pœnas inſeruiſ
6 ſe.*Secundo caſu principali, uidelicet in pœna arbitraria, omnino iudicis eſt arbitriũ: nã arbitriũ in iudi- b
ce nihil aliud eſt q̃ iuriſdictio, quæ in priuato reo maximè non datur. idẽ ſi eſſet electio & declaratio, & reus nunquã idoneè eligeret.ff.de
7 effrac.& expil.l.j.§.expilatores.*Tertio caſu principali, quando eſt miſta alternatiua & arbitraria, idẽ dicit ſicut in pœna arbitratiua.allegat C.de ſeruis fugitiuis.l.ſi fugitiui.nã tũc intelligitur de ſimili pœna: ſed aſsimilari pertinet ad iudicem ut l.poſ-
8 ſunt.ff.de legi.*Quarto caſu principali, quando eſt unica & ſola pœna, ibi nõ cadit electio, ſed diſpenſatio: & ideo ad iudicẽ ex cauſa pertinet: ut puta ſi ſtatutũ dicit de manus amputatione, & aliquis eſt ita puer uel ita ſenex quòd ſtatim moreretur, tũc
a iudex poteſt diſpenſare[a]: nõ tamen cogitur, nec propter hoc poteſt appellari.ff.ad Silla.l.qui põt. in fi.in
9 ratiõe literæ.*ſecus eſſet hoc in caſu ſtatuti, quod dicit, quòd occidẽs occidatur, ut in eo in quo deliquit puniatur. pone modo culpa & non dolo percuſsi te, & mortuus es, uti- b
que ego mori nõ debeo: & hæc eſt interpretatio non diſpenſatio: & à mala interpretatione appellatur, niſi à principio ſit ſpecialiter interdicta.l.ij.de origine iur.præterea introducta eſt interpretatio de iure naturali, & ideo locũ habet etiã in ſtatuto: naturali enim ratione eſt, ut nõ puniat quẽ ad mortẽ qui noluit delinquere. Itẽ debet puniri dolus. l.j.§.ſed ſi claua.ff.de ſicariis. & pro hoc l.iij.§.j.& quod ibi notat Bart. & iſtud eſt tenẽdũ.aduertas tamẽ ſe
10 cũdũ Bal.in d.l.qcũq;.in uer.*ſcias etiã quòd illud quod cõſuetũ eſt fieri, nõ dicitur arbitrariũ, ſed neceſſa
b riũ[b]: ut ff.de extraord.crim.l.ſaccularii.& not.in l.quid ergo.§.pœna grauior.ff.de infam.& quia conſuetudo eſt actus practicus, ideo ſeruãda: & etiã ſcias, ut ibidẽ ſubiũgit Bal. q in arbitrariis debet iudex in partẽ mitiorẽ inclinare.de offi.delega. c.de cauſis.nõ tamen debet eſſe nimis gratioſus. de reg.iur.ca.ij.in vj. & ibi per Io.And.in nouell.& quando plures pœnæ imponuntur, uel à iure cõmuni, uel à ſtatutis, uel diuerſis legibus, uel à diuerſis ſtatutis, uel à ſtatuto, uel lege, uel ab homine, quid faciendũ ſit ponã j.in gl.ſuper uerbo, caput à ſpatulis amputetur, &c. in uer. quid ſi plures leges &c.
11 *quãdo autẽ reus omnino mori debet, an iudex dare poſsit ei optionẽ qua morte mori debeat, uel furca, uel decapitari, eſt text.cũ gl.in l.aut damnũ.in prin.ff.de pœ.quòd ſic.

ADNOT. a ¶Diſpẽſare. *Adde tu & uide Roma.in conſil.cccclxvij. & Fulg.in conſi.clviij.& uide ſuprà in uerſicul.quas ſi non ſoluerit. Ber.*

b ¶Neceſſarium. *Adde tu & uide Ang.in conſi.cccviij.in fine.*

AVGV. Tu autem in principali quæſtione,quam tãgit domi.Ange. hic,adde Bal.in l.cũctos populos.C. de ſumma trinita.& fide catholica. in vij.col.qui dicit ꝙ in alternatiuis in criminalibus eſt electio iudicantis,ſicut in pœna incerta de certis. allegat d.§.expilatores. qui dicit,ꝙ ſi electio eſſet rei, fruſtra caderet ibi alternatiua: quia affectio eius faceret quòd ſemper acciperet minimam pœnã.Sed ego nõ curarem de hoc,quia imputetur legi quę ita uoluit,ſicut quãdo pœnã corporalẽ commutat in pecuniariã:ut dixi ſ.in glo.præcedenti,uel ecõtra.uel fortaſſe poſſumus intelligere prædicta, niſi in arbitrariis pœnis: quia iſto caſu reus eligeret quid nimiũ, & eſſet lex iſto caſu ridiculoſa,contra ea quæ habẽtur j.diſt.& erit autem l.cũ ſi.Albe.de Roſa.in l.ſerui fugitiui.C.de ſer.fugit. dicit quomodo Odofre.tenuit,ꝙ electio ſit rei, per l.plerunq;.ff.de iure do.ſed dicit Albe.quòd Cy.& Iaco.But.& alii doctores tenẽt,ꝙ ſit in arbitrio iudicis:& reſpõdet ad d.l.plerunque. dicit tamẽ Albe.in l.quicunq;.C.de ſer.fugit.quòd ſi reus ſeruus pœnæ efficeretur,iſto caſu perdit talẽ electionem.per l.ex facto.§.ſi quis rogatus.el.ij.ff.ad Trebel.Et dixit unũ notabi.Raph.Ful.in d.l.quicunq;.C.
12 de ſer.fu.*ꝙ in caſu quo in pœnis alternatiuis electio eſt rei,tunc ſi in iſtis alternatiuis reus eligeret grauiorem pœnã,mos nõ eſt ei gerẽdus maximè ſi irrationabilis eſt:ut quia dicit ſtatutũ,aut ſoluat centũ,aut fuſtigetur.pone ꝙ unus qui eſt ſoluendo, auaritia ductus magis uult fuſtigari:certè iudex non debet eum audire.Si autẽ iſte talis aliqua rationabili ratione ſe moueret, audiendus eſt:& illa pœna habebit locum, licet ſit acrior quàm elegerit.argu. eorum quæ habentur in l.j.ff.de his qui mor.ſibi conſciuerunt.& ultra omnes in hac materia locutus eſt Abb.in c.à crapula.extrà de ui.& hone.cleri.qui multa noua adducit cõtra ſententiã legiſtarũ in hac materia,ibi uide. Item adde do.Catal.in tracta.ſyndi.in q.clxiij.addi.qui latè
13 ponit iſtã materiã.*& ibi etiã dicit, quòd ſi etiã uerba diriguntur ad iudicem,ꝙ iudex in iſtis alternatiuis debet eligere minorẽ pœnã, & allegat bona iura.& uide Pet.de Anch. in c.de cauſis.ibi aliquid per docto. extrà de offic.dele.& uide Bald.in l. data opera.in ij.col.C.qui accuſare. qui uidetur uelle,quòd etiã in iſtis alternatiuis iudex eliget mitiorẽ,& iudex eligit, in iſtis pœnis alternatiuis,hoc nõ debet fieri ſine citatione partis.ita uoluit Bal.in l.ſi fugitiui. in fi.C.de ſer.fugi.Adde Bal.de iſta materia in l.quid ergo.§.pœna grauior.ff.de his qui not.infa.in j.colũ.
14 *Limita tamẽ prædicta, & intellige procedere,quãdo pœnæ quę ponũtur alternatiuè,ambę ſunt corporales:puta quia ſtatutũ dicit,ꝙ amputetur ſibi pes aut manus,quia prædicta procedunt, ſecus ſi una pecuniaria,altera corporalis: putà quia ſtatutũ dicit,quòd aut ſoluat centũ, aut amputtetur manus:quia ſemper iudex debet eligere iſto caſu pœnã pecuniariam. ita ſingulariter dixit Bald.in l.Lucio Titio.ff.de lega.ij. quia iſto caſu illa non eſt propriè pœna alternatiua:ſed eſt pœna corporalis in defectũ pecuniarię ſubordina

dina

15 dinata.*Item inquantũ eſt dictum, quòd iudex poteſt diſpẽſare in pœnis,quãdo una eſt pœna:adde mirabile cõſilium Lud.de Ro.in conſil. ſuo cccclxviij.qui cõſuluit,quòd licet per ſtatutũ fur pro paruo furto poſsit ſuſpẽdi:tamen iudex poteſt moderare pœnam illius ſtatuti citra mortẽ:& eſt mirabile cõſiliũ,& mouetur per bonas rationes. Itẽ an iudex debeat arbitrari aliter quàm cõſuetudo fuerit,uide eleganter dicta do.Anto.de But.in d.c.de cauſis. extrà de offi.deleg.& omnino limita ut per Abb.ibi in fine.uide domi. Ant.de But.in ca.j.extrà de conſtitu.

16 & ibi per Mod.* Itẽ inquantũ do. Ange.hic per tex.in d.l.aut damnũ. a uult ꝙ poteſt dare morituro electionẽ mortis:addatis ꝙ cũ ſupportatione illc tex.dicit totũ contrariũ:& ideo Ro.in ſingul.ſuis cxxiiij.dixit, ꝙ Nero fecit hoc in magiſtrũ ſuum Senecam.Sed nõ eſt bonũ exẽplum imperatoris: quia alius iudex hoc nõ poteſt:ut dicit ibi ille tex.in l.aut damnum.§.j.ſecus in imperatore, ut ibi habetur in tex.cũ glo.& ita dicit Roma.in l.ſi quis mihi bona.§.j. ff.de acqui.hæredi.

17 *Statuto dicente,quòd de tali delicto debeat puniri grauiſsima pœna , an flagellis cædendo debeat dici grauiſsima pœna.*

ANGELVS.

17 *QVID autem ſi ſtatutũ dicat, quòd debeat de tali delicto affici,& puniri grauiſsima pœna,an flagellis cędendo dicatur grauiſsima pœna?tex.& ibi glo.& Bar.in l.ſed & ſi. §.prætor ait.ff.de in ius uocan.

AVGVSTI. Tu adde ea quæ dixit ibi Ludo.de Roma.in ſuis reportatis in notabil.ſuper tex.

18 *Condemnatus fuit aliquis in centum, quæ ſi non ſoluerit intra decem dies, amputetur ſibi manus:non ſoluit : an officialis poſsit exequi dicta cẽtum in bonis condemnati.*

ANGELVS.

18 *QVAERO, ſi aliquis fuerit damnatus in cẽtũ,quæ ſi nõ ſoluerit intra decem dies,amputetur ſibi manus:non ſoluit tamen:officialis uult exequi in bonis condẽnati,an poſsit?uidetur ꝙ nõ:quia pœna eſt transfuſa in corporalem : ut l.obligationum ferè.§.fina.ff.de actio.& oblig.tamen Bart.in l.cum duobus. §.idẽ reſpõdit ſi ſocio.ff.pro ſocio. tenet quòd poteſt.a

ADNOT.a¶Quod poteſt.*Adde et uide Frã.de Are.in cõſ.lxxxix.Ber.*

AVGV. Tu adde quòd doctores ibi ſequuntur opi.Bar.Imo.Sali. & Raph.Fulg.& multũ exclamãt de illa doctrina Bar.ibi,& dicũt Barto. ita cõſuluiſſe.& uide Ang.& Imo.in l.ſi ſtipulatus.in xviij.col.ff.de uerb. obli.approbantes Bart.& de materia uide omnino pulchra uerba Bal. in l.commiſſorie. C. de pact.inter emp.& uẽdi.& dicta Bal.in l.j.C.de his quæ pœnæ nomine.& doct.in l. ij.ff.de pub.iudi.uide tamen Ro.aliter ſentientẽ in l.j.§.& poſt operis. ff.de ope.no.nũcia.Et adde pulchra uerba Rapha.Fulg.in l.quicunq;.C. de ſer.fugiti. qui refert quomodo Ang.ibi dicit,ꝙ audiuit aliàs à Bart. uiua uoce,quòd ipſe cõſuluit in iſta materia,& determinaſſe,quòd licet tẽpus ſit lapſum,& reus in pœnam corporalẽ inciderit ex eo quia non ſoluit intra tẽpus pœnã pecuniariã, quòd nihilominus poteſt iudex exi-

gere

gere pœnã pecuniariam, quam reus poterat ſoluere & nõ ſoluit, per d. §. idẽ reſpondit. ſed Rapha. Fulg. ibi uidetur tenere cõtrarium, & arguit contra Bar. & reſpõdet ad d. §. idem reſpondit. & faciũt ea quæ dixi ſ. in proxima additio. ante quæſt. proximã iſtius quæſtionis in hac materia.

*19 Officiales exigentes pœnam errarunt in calculo, & cõdemnatus fuit in bona fide, licet non ſoluerit integrã condemnationem, an amputabitur ſibi manus.*

*20 Cõdemnatio ad amputationem manus dextræ, fuit ſiniſtra amputata per errorem executoris, an poſſit truncari dextra.*

ANGELVS.

19 * QVID ſi erratum fuit in calculo per officiales, uel ad gabellam deputatos, ita quòd cõdẽnatus non fuit in dolo, ſed in bona fide: & tamen nõ ſoluit in ueritate integram cõdemnationẽ: an debeat ſibi amputari manus? dic quòd non: ut nor. Bal. Raph. & Imo. in l. quãuis. de cõdi. & demon. per illũ text. quod not.

20 * Quid ſi cõdẽnatus fuit quòd debeat amputari manus dextra, & per errorem per executorẽ fuit abſciſſa ſiniſtra, an iudex poſſit pro executione ſuæ ſentẽtiæ truncare dextrã? dic quòd nõ, quia ꝙ primò executus eſt in ſiniſtra, reſtitui nõ poteſt. ita dicit Bar. in l. eleganter. §. qui reprobos. ff. de pigno. actione.

AVGV. Tu autem in hac materia in prima quæſtio. uide Moder. latè ſcribentes in d. l. quãuis. ſed in alia quæſtione adde quòd Salice. in d. §. qui reprobos. expreſsè ſequitur doctrinam Bar. quod iſto caſu ſi per executorem manus ſiniſtra fuit abſciſſa per errorẽ, nõ poteſt aliam manum dextrã abſcindere. ſed uide Fulgo. in d. §. qui reprobos. qui arguit cõtra illam deciſionẽ doct. ſed rationes ſuæ nõ mihi placent: quinimo Albe. de Roſa. in d. authen. ſed nouo iure. C. de ſer. fu. in fin. ibi ponit iſtã quæſtionem, & arguit pro & contra: & dicit ꝙ quidã doct. tenuerunt, quòd licet per errorẽ executor errauerit in una manu, tamen exequetur in alia per bonã rationem. ipſe idem Alberi. tenet contrarium, & iſtam teneo.

*21 Statutum dicit, quòd homicida condemnetur in centum, & ſi non ſoluerit intra decem dies, decapitetur: homicidium eſt commiſſum non dolo, ſed culpa tantum, & intra tempus non fuerunt ſoluta centum, an debeat decapitari.*

*22 Pœnam pecuniariam ad euitandam corporalem uel corporis afflictiuam non ſolũ condemnatus ſoluere poteſt, ſed etiam coniunctus uel extraneus, etiam condemnato non mandante.*

*23 Pœna pecuniaria poteſt ſolui ut corporalis euitetur, etiam condemnato inuito.*

ANGELVS.

21 * QVID ſi ſtatutum dicit ſimpliciter, quòd homicida cõdemnetur in centũ, & ſi nõ ſoluerit intra decẽ dies, decapitetur: & homicidiũ nõ eſt commiſſum dolo, ſed culpa tantum: an ſi nõ ſoluerit dicta centũ intra decẽ dies, debeat decapitari? iſtã quæſtio. format Bal. in l. data opera. C. qui accu. non poſ. uerſi. & ex hoc infero ad talẽ quæſtio. &c. ubi determinat, quòd ubi culpa cõmiſſum nõ eſt homicidiũ, quòd condẽnabitur in centũ tantũ: & licet non ſoluerit intra

intra decẽ dies, non decapitabitur. Et hoc eſt, quia dictũ ſtatutum de homicidio intelligitur quãdo commiſſum eſt dolo. facit ꝙ not. Bar. in l. j. §. j. ff. ſi quis te. lib. eſſe iuſ. ſue. & hoc iudex debet in ſua ſẽtẽtia declarare inſerta cauſa, quia ſemper cauſa cõdemnationis quærẽda eſt: ut ff. de re mili. l. qui cũ uno. §. ad tẽpus. quod bene not. Et adde & uideas quæ ſcripſi s. in glo. quas ſi nõ ſoluerit intra decem dies cũ quarto pluri. in uer. ſi uero in ea diceretur. uſq; ad finẽ illius glo. quia melius hæc cadunt, ſed errore fuerunt
22 ibi poſita.* Et tene mẽti, quòd non tantũ dictã pœnã pecuniariã poteſt ſoluere cõdemnatus, ut pœnã corporalẽ euitet, uel corporis afflictiuam: ſed alius cõiunctus uel extraneus, etiã ſi cõdemnatus nõ mãdauerit ſoluere, uel ratũ non habuerit: etiam intra tempus. ita dicit Bald. & Imo. in l. fi. circa princi. ff. de condi.
23 inſtit.* Quinimo plus dico, ꝙ etiã inuito poteſt dicta pœna pecuniaria ſolui, ut corporalis euitetur: ut not. Bartol. in l. Stichus. de pec. le. & Bald. in l. fi. de neg. geſt. intantũ ꝙ, ut dicit ibi Bal. poteſt per extraneũ auferri de bonis dicti cõdemnati, etiã dicto cõdemnato inuito, & ſoluere dictam cõdemnationẽ: ut ar. l. ſi procu. §. ſi ignorantes. ff. mand. & not. Bar. in l. iiij. §. Cato. ff. de uer. oblig. & hoc ratione proprii intereſſe illius extranei ſoluentis. arg. l. nõ tãtum. ff. de appel. quod perpetuò no.

AVGV. Tu autem in iſta gloſſ. adde, ꝙ mihi placent ea quæ dicit do. Ang. hic: ſed in ultima difficultate quam ipſe tangit hic, adde bonũ tex. & ibi Bal. ponderantẽ illũ tex. in l. ſi quis id quod. in uer. in ſeruos. ff. de iuriſdict. om. iudi. qui dicit quòd ſtante dicto ſtatuto, ꝙ ſi quis intra menſem nõ ſoluerit centũ, amputetur ſibi manus: nihilominus ſi conſtat ipſum nõ poſſe ſoluere, tamen poterit alius ſoluere pro ipſo. & allegat l. Stichus. ff. de pec. le. ubi Barto. etiã hoc dicit, ſecundũ quod domi. Ang. allegat s. Et inquantũ do. Ang. hic allegauit illã doctrinam Bald. quam poſuit in l. fi. C. de nego. geſt. quòd imò amicus uel cõiunctus, reo inuito, poteſt ſoluere illã pecuniã, ad hoc ut euitetur pœna corporalis, & poterit poſtea repetere illam pecuniã: addatis quòd illam doctrinam Bal. latè enucleauit, & examinauit poſtea Pet. de Ancha. in c. cũ C. laicus. extrà, de fo. compe. in penul. col. & ibi Pet. de Anch. allegat quomodo Barto. in l. ſi Stichum. §. ſed ſi alio. ff. de nouat. uult quòd etiam ſi ſoluo pro aliquo alicui ſuo creditori, & expreſſe debitor proteſtetur ſoluẽti, quòd non ſoluat, quòd ſoluẽti iſto caſu nõ datur repetitio, propter expreſſam prohibitionẽ, etiam ex cauſa neceſſaria. Fallit ſolummodo in impenſa funeris: ut ibi per Bar. & ſic Bar. loquitur etiam in cauſa neceſſaria. Sed ibi uide Pet. de Ancha. no. loquentẽ in iſta materia: qui declarat quid de iure in iſto paſſu dicere debemus. & uide Dominicum in d. c. cũ C. laicus. qui dicit quòd ſi ſoluẽs eſt amicus, debet proteſtari quòd non animo donandi, ſed repetẽdi ſoluit: ad hoc ut fugiamus tex. in l. is qui amicitia. ff. de nego. geſt. aliàs non repeteret. & uide do. Ange. hic j. in gloſſ. præſente Caio & appellante. in uerſic. & not. quòd

quód d.l.non tantum.habet locum.

SVMMARIVM

1. *Practica ducendi cōdemnatos per loca publica & conſueta eſt introducta ut ab omnibus uideantur.*

CAIVM quod duci debeat per loca publica & cōſueta.

1 *Iſta practica fuit introducta, ut publicè uideatur ab omnibus, ut multis graſſantibus locus ſit exemplo: ut l.abſentem.& l.aut facta.§.fin.ff. de pœnis.

AVGV. Adde quòd iſte doctor errauit, quia uoluit allegare l.aut facta.§.fina.ff. de pœnis.& ibi uide gloſſ.

SVMMARIVM.

1 *Executio aliquando fit in loco delicti ad maiorem exaggerationem, ut ante domum, in qua furtum commiſſum eſt, furcæ aliquando eriguntur.*

VSQVE ad locum iuſtitiæ conſuetū. Hoc fuit introductum per no.in l.pe.ff.de iuſt.& iure.

1 *Sed aduertas, ꝙ aliquando in loco cōmiſſi delicti fit executio ad maiorem exaggerationem: unde ante domum, in qua furtū commiſſum eſt, furcæ aliquādo eriguntur.& ita ſemel obſeruari feci cum caſus occurreret Peruſij: uel in loco ubi hominē interfecit, decapitatur: ut not. Barto.in l.capitalium.§.famoſos.ff. de pœnis. Et etiam eſt ratio, ut ibi puniatur, ubi deliquit, ut cæteris ſit exemplū: ut C.ad legem Iul.repet.l. j.& l.ſi quis fortè.§.fin.ff.de pœnis. & §.ſi quis.& eod.titu.l.aut facta.§. fina.ita dicit Sali.in authenti.ſi uerò.C.de adult.& eſt caſus, & ibi hoc not.Bald.in l.j. C. de Nil. aggerib. non rumpen.

AVGVSTI. Tu autem in hac mate.adde, quód dubito, quòd iſta concluſio nō ſit falſa: & damno ego iſtos iudices, qui in loco ubi delictum fuit factū, puniunt malefactores uel decapitando uel furcis ſuſpendendo. Idem quando ad feneſtras palatii ſuſpendunt reos, uel ad rengeriam ſuſpendunt, ubi rebelles principū ſuſpendūtur, & non ſaciūt executiones ſuas in loco conſueto, ubi fiūt aliæ executiōes corporales. moueor ergo per tex.in terminis in l.capitalium.§.famoſos.ff.de fur.ubi ſpeciale eſt in latronibus famoſis, q derobādo fecerūt homicidiū, ut nō in loco conſueto iuſtitiæ, ſed ibi in loco ubi propriè delictum fecerunt, puniātur: & ratio redditur ibi in tex. quare ibi in illo loco debēt ſuſpēdi: & ibi etiā in tex.redditur ratio, quare ſpecialiter introductū eſt in famoſis reis: quia acrius puniūtur famoſi rei, quàm nō famoſi. Locus ergo ubi fit executio corporalis, aggrauat infamiā ipſius malefactoris. Iſtæ ergo executiones debēt fieri in locis conſuetis. Sed dico hoc nō militare, niſi in famoſis reis, uel in aliquo q enormiſsimum delictū qualificatū feciſſet, per prædicta: & ita aliàs interrogatus, reſpondi de iure ita eſſe faciendum.cogita.

SVMMARIVM.

1 *Iudex quādo facit executionem corporalem, debet habere rem claram: quia ad ſimilitudinem ſupplicij tenetur.*

2 *Cautela pro iudice eſt quando crimē non eſt probatum, & uult ferre abſolutoriam, quòd faciat citare iniuriatum, & etiam ſyndicum cōmunis ad contradicendum: & quando conſtat iudici reum non eſſe culpabilem, an poſsit illum ex ſuo officio abſoluere.*

Et

ET ibi caput à ſpatulis amputetur, ita & taliter quòd mo-a
1 riatur &c.* Ante oculos tu iudex habeas ius & iuſtitiam, & quãdo facis executionem corporalem, facias quòd res ſit bene clara, nec ſit iuris uel doc. altercatio: quoniam ſi poſtea in ſyndicatu cõuenіaris, diceres ius in carceribus. Cũ enim iudex ad ſupplicii ſimilitudinem teneatur, & eſt pœna capitalis, ut l. iij. C. qui acc. nõ poſ. nõ eſſet fideiuſſoribus relaxandus: facit ff. ad legem Iul. de ui. l. lege Iulia. & ibi Bar. unde bene caueas antequã ſententiã proferas cor-
a poralẽ.* Quid autem ſi crimen non ſit probatũ, & ipſe debet ferre abſolutoriã: tunc cautela eſt, quòd iudex ad ſui exonerationẽ citari faciat iniuriatum, & etiam iudicio meo ſyndicũ communis ad cõtradicendum quicqd uolũt & poſſunt, ne ille reus abſoluatur: aliàs autem talis abſolutoria nõ præiudicat iniuriato, quin etiã non probata concluſione ipſe iniuriatus reum accuſare poſsit, non obſtãte abſolutoria facta per iudicẽ ab inqſitione formata. qđ bene not. & fortè etiam ipſe iudex tenebitur. ita dicit Ang. in d. l. ſi uacãtia. in princip. iiij. col. C. de bo. uac. lib. x. & alle. Ioã. an. hoc tenentem in c. exitus. de purg. cano. licet dicat quòd contrarium tenet Spe. in ti. de inquiſitione. §. nunc tractemus. uer. ſed pone. ſed Ang. tenet opi. Io. an. pro quo alleg. caſum in l. ſi uacãtia. quia debet fieri iniuriato præſente, ergo eo citato. ſubdit tamẽ Ang. ꝙ hæc cõſuetudo non ſeruatur, niſi Florẽtię, quod no. Tu etiã uide Sal. & glo. in d. l. qui de crimine. C. de accu. & quod no. Bart. in l. ſi cui. §. j. ff. de accu. & quãdo cõſtat iudici reũ non eſſe culpabilẽ, an poſsit reũ ex ſuo officio a abſoluere: uide eleganter per Bar. in l. abſentẽ. in fin. prin. ff. de pœnis.

ADNOT. a ¶ Ex officio. *Adde & uide Cap. in conſi. xlj. ubi quòd ſtatutum permittens abſentem & nocentem condẽnare, ita permittit abſentẽ & innocentem abſoluere. & uide Franc. de are. in conſi. cxlix. Ber.*

AVG. Tu cõſidera, quòd hic articulus hodie eſt expeditus per ſtylum & conſuetudinẽ pœnarũ: quia ſemp in huiuſmodi proceſsibus criminalibus fit citatio per campanam, per quam campanam omnes citãtur & actor & reus, quæ conſuetudo & ſtylus faciũt ius, iuxta l. de quibus. ff. de legibus. cum ſimi.

3 *Statuto imponente unam pœnam, & ius commune aliã, quæ pœna erit attendenda.*
4 *Delinquens quando de pluribus delictis puniri poſsit, & quando non.*
5 *Pœna pecuniaria impoſita pro homicidio, quando delinquens poſsit illa pœna iuris cõmunis puniri, & quãdo per impoſitionem nouæ pœnæ uideatur receſſum ab antiqua.*
6 *Pœna generali & ſpeciali exiſtente impoſita ſuper uno delicto, quid erit faciendum: & iudex nunquam debet recedere à pœna ſtatuti, quam imponendo ſufficit.*
7 *Pluribus pœnis & legibus ſi unum delictum puniatur, an mitior ſit imponenda.*
8 *Pluribus pœnis impoſitis, ſiue alternatiuè, ſiue copulatiuè aut aliter, quid ſit faciendum.*
9 *Pœna una ſi imponatur per ius cõmune, & alia per ſtatutum, an prima pœna iuris communis ſit ſublata.*

ANGE.

ANGELVS.

3 * QVID autem ſi ſunt plures leges loquentes de dicto delicto,& diuerſas pœnas imponentes: ut puta ius commune imponit unam,ſtatutum uerò imponit aliam,quæ pœna ſit attendenda?reſpondeo, quòd in iudicis electione eſt, aut imponere pœnam iuris communis, aut ſtatuti: quoniam per legem nouam ſtatutariam non intelligitur ſublata pœna legis antiquæ,imò utráq; pœnã duraſſe:ut eſt caſus in l.in eũ.ff.de fur. & in l.quoties.ff.de act.& ob.& not. Bar.in l.ſenatus.in princ.ff.de actio. Sal.latè in l.qui de crimine.C.de accu.uer.oppono tertiò ad eandẽ par
4 tem &c.*Et conſidera bene inquiſitionem noſtram,quia hic ſunt plura delicta ſeparata,& plura facta: quia uulnerauit cũ cultello,& ueſtem abſtulit,qđ eſt clarum,quòd de furto & homicidio poteſt puniri:ut no.Bart. in d.l.ſenatus.facit l.nũquam plura. & ibi Bar.ff.de priua.delic.Sinautem ex unico facto naſcantur duo delicta, uel ex unico delicto duo tituli criminis,uel plures agẽdi formæ uel nõ:an ex unica lege teneatur,& cõdemnetur,uel pluribus?& no.gl.in l. iij.§.fi.ff.nau.cau.ſta.Dy.Bar.& Imo. in l.j.§.dixerit.ff.de pub.& Bar.in d. l.ſenatus.& in d.l.nunquam plura.& Salic.in d.l.qui de crimine.dic ut ibi
5 per eos.*Ex quo ſequitur,quòd ſi ſtatuto imponit pœna pecuniaria pro homicidio,tamen pœna iuris communis non ſit ſublata:tu iudex poteris punire homicidam de ſica.ita ſemel de facto ſeruaui,quod no.quod uerum eſt,niſi ex aliquibus coniecturis appareat,quòd pro impoſitione
a nouę[a] pœnę per ſtatutũ uel reformationẽ ſit receſſum à pœna antiqua: ut puta,ſi ſtatuto caueatur,ꝙ procedatur de ſimilibus ad ſimilia. & ubi in ſtatuto nõ reperitur ſimile,ſuccedat ius cõmune:tunc apparet de mẽte ſtatuti,ꝙ in ſubſidium uoluit imponi pœnam iuris communis:igitur ab ea uidetur receſſum.ita no.Bar.in l.j.ff.ui bono.rap.& idẽ in ſimili uidetur tenere Bal.in l.j.C.de ſum.tri. uer.ſextò opponitur,dicitur hic &c. uide Imo.qui idem tenet in l.ij.ff.de pub.in uer.quia aut per diuerſas leges &c.Sed Salic.in l.qui ſepulchra. C.de ſepul.uiola.uer.quæro tunc ſecundo,quid ſi per ſtatutum imponitur &c.aliter & plenius dicit, dic ut ibi per eum.Sed etiam Bar.in l.ſanctio.in prin.ff.de pœn.aliter & plenius diſtinguit ſecundum Ray.uidelicet aliquando ſunt duæ pœnę,una generalis,& alia ſpecialis,& tunc diſtingue,ſi quidem generalis imponitur per legem uel per ſtatutũ,& ſpecialis per hominem,tunc utraq; cõcurrit,etiam quò ad executionem:ut l.non dubium.C.de leg.coniuncta l. iubemus.C.de ſacroſan.ecc. Et intelligo per hominem,ſiue ſint contrahẽtes, ſiue etiã per prætorem uiuũ imponatur. Si uerò à ſtatuto imponatur generalis & ſpecialis:tunc ſpecialis & generalis imponi poterit, quia eadem eſt ratio:ut l.illud.ff.ad legem Aqui.facit l.prætor edixit.§.j. ff.de iniur.Si uero utraq; uenit imponenda per hominem,tunc quò ad originem habent locum,nõ quò ad executionem: ut d.l. prætor edi-
6 xit.* Ex quibus infert,quòd quando ſuper uno delicto reperitur pœna ſpecialis & generalis:tũc ſi quidem pœna generalis eſt incerta & arbitraria,

traria,nõ refertur ad ſpecificata,ſiue eadem lege uel ſtatuto, uel eadẽ reformatiõe,ſiue diuerſis,ſiue lege cõmuni & ſtatutaria:ut d.l.ſanctio.ſecũdum lectu.gl.Si uerò utraq; pœna eſt certa & determinata:& tũc refert an utraq; pœna imponatur eodem ſtatuto uel eadem reformatione,& generalis non refertur ad ſpecificata, ſecundum lecturam Dyn.in d.l.ſanctio. & ſic ſpecialis tantum imponitur.Si uero imponuntur diuerſis legibus,uel diuerſis ſtatutis,uel diuerſis reformationibus,uel de iure communi una,ex ſtatuto alia : & tunc aut una pœna infertur à lege, alia ab homine:& tunc utraq; habet locum etiã quò ad executionẽ.aut utraq; infertur ab homine,& tunc utraq; non habet locum quò ad executionẽ: ut patet ex prædictis ſecundum Barto.ibi, quod ſingulariter liga ad digitum: quia eſt not.De quo etiam uide Bal. in dicta l.qui ſepulchra. ubi etiã Angelus allegat Spec.in tit.de accuſ.circa princ.ubi dicit,quòd propter pœnam impoſitam per ſtatutum,non uidetur eſſe receſſum à pœna iuris cõmunis. dat tamen Ang.cautelã iudici, quòd nunquã recedat à pœna ſta-
7 tuti,& illã imponendo ſufficit.* Adde tamen quod no.Innoc.in c.ſi pro debilitate.de offic.delegat.quòd ubi unum delictum pluribus pœnis , uel legibus punitur,& diuerſimode, mitior pœna imponẽda eſt.quod tu intelligas ſecundum ſupradicta. & uide Bart.in l.j. §.j.in penul.col.in fin. ff.de oper.noui nunc.& addas quod no.Iaco.but.& Bal.in l.placet. in pe-
8 nulti.q.C.de ſacroſact.ecc.* Quãdo autem pœnæ eſſent alternatiuæ: dic ut dictum fuit ſuprà in gl.ſuper uerbo,quòd manus dextra amputet &c. Sed Bal.in l.quid ergo. §.pœna grauior.ff.de infa.uerſiculo.ad huius gl. declarationem &c. dicit quòd ſi duplex pœna imponitur diuerſis legibus,una tantùm debet puniri:ut l.ſenatus.& quod ibi gl.& Bart.ff.de accuſat.ſi in eadem lege uel ſtatuto , & tũc aut copulatiuè,& tunc poteſt imponi utraq;,l.nemo.la ij.C.de epiſc. audien. aut alternatiuè, & tunc una tantum:ut l.ſi fugitiui.C.de ſer.fugit. aut imponitur ibi abſolutè:quia non eſt ibi neq; copulatiua neque diſiunctiua cõiunctio:& tunc dicit aſſumẽdam benigniorem interpretationẽ, ut una tantùm imponatur:ut d.l.ſi de interpretatione. ff. de pœn.licèt alii fortè dicant cõtrariũ in l.alienationis.in fi.ff.de uerb.ſign.quod eſt no. ſed id quod dicit Bart.in d. l.ſanctio eſt plenius.

ADNOT.a ¶Nouæ pœnæ. *Adde quòd tenet idem do.Abb. in c.de cauſis.de offic.deleg.ubi plenè per cano. maximè Moder. & ultra ea quæ infrà ponit Aug.adde quòd opi.Bar.uoluit Oldra. in cõſi.xciiij.in iiij.col.& Bal.in conſi.ccxx. in ij.uolu.incip.in cauſa do. Miliani. ubi relata opinione ſua ſubdit , ꝙ alij dicunt quòd uni legi per aliam non uidetur derogari, cùm correctio ſit euitanda. l.quo. ff.de act.& oblig. ſi tamen fieret executio unius pœnæ,ceſſaret alia, niſi eſſet inuenta ad ſupplementum primæ:quia delictum quod non eſt plenè purgatum,debet purgari:ut no.de iudi.in c.at ſi clerici.& in l.ij.C.de ſpor.& de accu.l.ſenatus.& Deus non iudicat bis in idipſum: & cum iſtis uerbis ultimo relatis tranſit Cæpo.in conſi.xiiij.& uide Barto.in l.j.ff.ui bono. rapto.& Bal.in l.eum.C.de fur.ubi quãdo per legem nouam ſit ſublata pœna le-*

*gis antiqua.& uide etiam aliud per Ro. in conſi.cxvij.in fi.Bernard.*

AVG. Tu autē in hac materia inquantum do.Angel.hic tractat iſtam materiam, quando duæ pœnæ uel diuerſæ imponuntur à lege ſiue à ſtatutis, ſiue à lege una, & à ſtatutis alia, qua pœna feriatur reus. & dixit quòd ipſe practicauit de facto Nurſiæ, qui decapitauit unum homicidam, licèt ſtatutum eſſet ibi, quòd pœna pecuniaria imponeretur pro homicidio: addatis quòd ego non ita feciſſem: & credo iſtam ſuam ſententiam falſam. Et moueor primò per illam auream doctrinam do.Bald. quam poſuit in l.nō eſt nouum. ff.de legi.qui

9 dixit. * Quæro ſi per ius commune imponitur una pœna, & per ſtatutū imponatur alia pœna, an prima pœna iuris communis ſit ſublata. dicunt doctores communiter, quòd nō: per l.quoties.ff.de actio.& oblig.& per l. qui ſepulchra.C.de ſepulchro uiolato. Alii dicunt, quòd aut pœnæ ſunt incompaſsibiles, & ius cōmune imponit mortem, & ſtatutū minuit pœnam, & imponit membri mutilationē: & ſtamus ſtatuto tanquam poſteriori: nam ſtatutum minuit pœnam à toto integrali ad partem, & quia reſtringit gladii poteſtatē, receſſum eſt ab atrocitate legis, & ſic ab eius pœna.l.j.ff.de his qui ſunt ſui uel alieni iuris.§.penul.& l.qui cum uno.§.qui poſt.de re militari.idem ſi pœna pecuniaria ſit diminuta: nam in pœnis minimum debetur in eodē genere pœnæ, puta utraq; corporali uel utraque pecuniaria: quòd enim immutat, nō remanet in prima ſua figura.l. cum in plures. §.lege data. ff.locati. Si autem ſunt diuerſorum generum, non ſit nouatio l.ſenatus.ff.de accu. Subdit poſtea Bal.ibi indiſtinctè iudicem debere ſequi pœnam ſtatutariam & ipſam imponere, & non pœnam iuris communis: & eſt ratio quia poteſtas iurauit ſeruare ſtatuta, & iuramētum obligat in forma: unde eſt ſeruādum omnino: ut l.ſi pecuniam. ff.de condictio.ob cauſam. Præterea pro hac parte contra dominum Angel.allego id quod elegantiſsimè dixit Petr.de Anch.in c.canonum ſtatuta.extrà de conſti.in materia pœnali, quando tractat de ſtatutis punientibus delicta, in uer.quæro etiam utrū ſicut ſtatutum ſecundum tollit primum, ita declarat ius commune aliā fore pœnam ſtatuentis quàm ſtatutum. & multa ibi allegat dicens, referendo opin. quomodo Ioan. and.in addi.Spec.in titu. de pœna temere litigā.refert Vbertum de bob.tenuiſſe, quòd per pœnam impoſitam per ſtatutum tollitur pœna iuris communis: & ita dicit iudicatū fuiſſe Ianuæ. facit quod not.inſtitu.de offi.iudi.in princ. Alii dicunt hoc uerum, ſi apparet de mente ſtatuentium ita uoluiſſe ſubrogari pœnam ſtatutariam loco pœnæ legalis, aliàs ſecus.c.maiores.de baptiſ.& dicit Petr.de ancha. ibi, quomodo Ioan. andr.in d.addit. refert poſtea opin.Iac.de bel. qui tenet legem municipalē derogare iuri communi. Refert poſtea d.Pet.qualiter Bar.in l.j.ff.ui bono.rapto.tenet quòd per pœnam ſtatuti non ſit receſſum in dubio à pœna iuris communis, niſi hoc appareat ſaltem tacitè, prout Bar.ibi exemplificat, & ſatis ſuprà dixit do.Ang. hic refert poſtea Pet.de Ancha. quomodo præceptor ſuus Bald.in l.data opera.in ſecunda

charta

charta. C. qui accuſare.in uerſi.item no.eſt.tenet quòd per pœnam ſtatuti uidetur receſſum à pœna iuris cõmunis,& fatuus eſſet iudex qui pœnam iuris cõmunis imponeret: quia poteſtas iurauit ſeruare ſtatuta. Nam ſtatutum ſe habet ad ius cõmune, ut ſpecies ad genus. l.omnes populi.ff. de iuſt.& iur. Illud enĩ habetur loco ſpeciei qđ min⁹ generale eſt,& illud loco generis, quod magis generale eſt.not. Dy.in regula,generi.de reg. iur.in vj.ergo ſtatutũ habet loco ſpeciei:quia ſpecialiter prouidet in eſſe tantũm:unde dicimus,quòd leges locales ſunt leges ſpeciales & non generales.C.de epiſcop.& cle.l.priuilegia.& l.generali. & poſtea refert ibi do.Petr.de ancha. quomodo Cyn.in l.qui ſepul.C.de ſepul.uiola. format iſtam quæſtionem,& dicit communiter teneri pœnam ſtatuti non tollere pœnam iuris communis in origine: quia ad utrunque agi poteſt. Sed in exactione, utrũ una tollat aliam,uel cõcurrat ſaltem in eo,ꝙ plus:ibi uide,& per Bar.in d.l.j.ſubdit tamẽ ibi do.Pet.de ancha.ꝙ ſi de facto iſta q. contingeret, inclinaret ipſe in opin. Bal.& ſemper imponeret pœnam ſtatutariam,ut poſteriorẽ & magis ſpecialẽ:ſic ergo ut uidetis Vbe.de bo. Iaco.de bel.Ioan.and.Bal.& Petr. de anch. nõ tenent opi.quam tenet Bar. in loco ſuprà allega. & illam opin. quam tenet iſte bonus doc.hic.& hæc etiã mihi magis placet, maximè per dicta Bald.in l.ij C.de rebus credit.& iureiuran.in fi.qui per text.in dicta l. qui cum uno.§.qui poſt. ff.de re milita.dixit quòd ubi per ſtatutum minuitur pœna, uidetur receſſum ab alia pœna capitali, hoc eſt maiori. Quinimo allego Bald. hoc uoluiſſe in l.fina. C.de ædific.priuat. qui dixit quòd ubi per legem antiquam imponitur pœna grauis,& per legem nouam imponitur pœna minor: per iſtã minorem intelligitur derogatum & receſſum à maiori,per illum tex. no. in dicta l.qui cum uno. Addatis tamen quod Albericus de roſa. in prima parte ſtatutorum,quæſtio.viij.ibi latè diſputat iſtam materiam:& in fi. allegat omnia quæ poſſunt allegari, & authoritates multorum doctorum pro & contrà: concludit quòd totus mundus obſeruat, quòd per pœnam ſtatuti ſit derogatum pœnæ iuris cõmunis. Vide tamen ad iſtud propoſitum: ſi uis habere iſtam materiam integraliter, recurre ad doctrinam Ioan.andr. & ibi Dominicus de ſancto Gemi.& Petr. de anchara.qui no. loquitur in cap.fœlicis.extrà,de pœnis.libr.vj.qui loquuntur de materia totius iſtius gloſſæ.quam materiam tetigit hic domi.Angel. & ibi Petrus de anchara.facit mentionem de doctrina Barto. in dicta lege prima.ff. ui bono. raptorũ. perpulchra uerba Barto.in l.fi.C.de aquæductu. libr.xj. Ex cuius dictis poteris etiam limitare dicta d. Angel. hic, & uide unam pulchram doctrinam Bal.quam poſuit in iſta materia in cap. primo.in fi.de prohi.feu. ali. per Lotha. Et omnino uide pulchra uerba Angel. qui latè loquitur in dicta l.j.ff.ui bono.rapto.qui multùm clarè loquitur in iſta materia. Et Bal.Ang.& omnes doctores in dicta l.qui ſepulchra. & ibi Ang.multùm ſubtiliter diſtinguit quaſi omnes caſus comprehendendo iſtius materiæ:quæ omnia ſi uellẽ hic extendere,parum mihi eſſet: ſed

implerē chartas. uide Bal.in l.extat. ff.quod me.cauſa.Per quę poteris limitare prædicta, & per Angel.in l.ſi quis ab alio.ff.de calum.& per Ang. in l.quoties.ff.de actio.& obli. & per doct.maximè per Domini. de ſancto Geminia.poſt gl.in c.licet canon.extrà de electioni.libr.vj.per quæ poteris limitare prædicta: omnino per Bal.in l.data opera.in ij.colum. & uide etiā ipſum Bald.in loco quem ſuprà allegauit Petr.de anch.in d.l.data opera,in ſecunda charta.qui ponit quòd per ſtatutū augetur quandoq; pœna iuris communis, aliquādo minuitur.& per gl.xliiij.diſtin. c.fraternitatis.& per glo.in c.de cauſis.extrà de offi.deleg. & per gl.xxj. quæſtione ij.in princ.gl.lxxiiij.diſtin.in ſumma,per Ioā.and.in addi.Spec.in titu. de fur.circa medium.per Bal.& Ang. in l.qd ergo. §.pœna grauior. ff.de his qui notantur infa.per Bal.in l.& ſi ſeuerior. C.de his qui notan. infa. & in omnibus iſtis locis uide an ſint uera ea quæ dicit domi.Angel.hic,& Bald.in l.in eum. C.de furtis.Imol.in l.cùm mulier.ff.ſol.matrimo. & omnino per do.Cataldi. §. proficiſci.in addi.clxx. & in quæſtion.clxix. & in quæſtio.clxviij.& ibi multùm diffusè loquitur do.Catald.ubi multos caſus diſtinguit,quando plures pœnæ imponuntur per legem.

10 *Damnato mandatore an intelligatur damnatus mandans,& alius auxiliator:& an damnato Titio quòd produxit tales falſos teſtes,an ſequatur ꝙ teſtes ſint falſi,& econtrà.*

11 *Notario damnato quòd fecerit falſum inſtrumentum,an ſit præiudicatum ei ad cuius utilitatem confectum fuit inſtrumentum.*

12 *Damnato de falſo uno ex reis ſtipulādi,an ſit præiudicatum alteri.*

13 *Abſoluto uno ex reis, an intelligatur abſolutus alter.*

14 *Sententia lata contra falſos teſtes, an præiudicet producenti,uel econtrà.*

15 *Iudicio falſi contra notarium moto,ſi pars in cuius utilitatem eſt confectum inſtrumentum,citetur,an illi fiat præiudicium.*

16 *Iudicio falſi moto inter partes, ſi conſtaret notarium uel teſtes habuiſſe notitiam, uel præſtitiſſe patientiam illi iudicio, an illis eſſet factum præiudicium.*

ANGELVS.

10 * SED quæro,an damnato dicto Titio intelligatur etiam damnatus Andręas mādans,& alius auxiliator. Reſpondeo quòd regula eſt in duobus reis, quòd uno cōdemnato non
a intelligatur damnatus alter: [a] ita dicit Bar.in l.denuntiaſſe. §. fi. per illū tex.& in l.cùm filius.in princip. ff.de uerb.oblig.Ex quo ibi infert, quòd licèt Titius ſit damnatus, quia produxit A.& B.falſos teſtes: quod de neceſsitate non ſequitur contra teſtes, quòd ipſi ſint falſi:& ita etiam econtrà,ſi teſtes ſunt condemnati de falſo,non tamen intelligitur condem-
b natus ꝓducēs,nec ſibi præiudicat [b]: ut l.Lucius.cum ibi not. ff.de infa. & hoc determinat Bar.in l.ſi teſtamentum.in fi.ff.de pet.hære.& optimè facit quod not.Bar.in l.iij.in prin.ff.de priua.delict.& quod no.Cyn.in l.j.C. de aduo.diuer.iu.& l.ſi quis homici-
11 dii.C.de accuſatio.* Secundò infertur,quòd licet notarius ſit damnatus quòd fecit falſum inſtrumētum: hæc tamen ſententia non præiudicat ei, ad cuius utilitatem factum eſt dictū inſtru

inſtrumentũ.& idem etiã tenet Cyn. in l.j.C.qui accu.nõ poſ.& ibi de his quæſtionibus uide Bal.& Sal.qui uidetur tenere contra Cy.& Barto.ſed in practica ſeruaremus opin.Cyn.&
12 Barto.& eſt text.in l.j.C.de fal.* Tertiò infert,quòd ſi unus ex reis ſtipulandi dãnatus ſit de falſo,alteri non præiudicat:ut l.ſi docueris.& ibi no.
13 C.de fid.inſtr.* Quartò ibi quærit,an abſoluto uno ex reis,intelligatur alter abſolutus regulariter.dicit quòd non:& eſt ratio, quia res inter alios acta &c.Fallit in caſu §.fin.l.denunciaſſe.ff.de adult.ſed in caſu noſtro non ualet in mandatore & auxiliatore.Et iſtam quęſt.ponit Bar.in l.adulteram.§.j.ff.de adul.& ibi concludit quòd aut pronũtiatur ſuper iure,ut quia dicitur quòd nõ erat in culpa: tũc Dy.& Bar.uolunt ꝙ aliis nõ proſit.arg.no.in l.nihil intereſt.& quod ibi not.gl.ff.de fica.aut pronũciatur ſuper facto, ut quia dicitur præfatũ delictũ nõ eſſe cõmiſſum: tunc Dy. uult quòd proſit,ut l.cũ duobus.§.fideiuſſor.ff.de iureiurando.Sed Barto.ſecundum Richard.malumb.tenet contrarium, per dictam legem adulteram.§.j.& ibi reſpõdet ad dictum §.fideiuſſor.

ADNOT.a ¶ Damnatus alter. *Adde tu & uide Bal.in conſil.xxxv.in v.volu.& Abb.in conſilio lxvj.in fine,in ij.uolu.Bernar.*

b ¶ Nec ſibi præiudicat. *Adde tu & uide Ang.in conſi.cccvij.qui in terminis conſuluit.Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde, quòd in terminis quæſtionis noſtræ,an ſententia lata contra mãdatarium delinquentem noceat mãdanti:adde quòd iſtam quæſt.in indiuiduo tetigit Bal.in l.iuriſconſultus. C.quibus res iudicata non nocet.& dicit quòd non. & allega.l.nihil.ff. de adult.quam ſic inducere nolunt: ibi enim ſimul & ſemel mandans & conſulẽs pro eodem delicto, poteſt accuſari unà cum mandatario delinquente:quod eſſe nõ poſſet,ſi ſentẽtia lata cum uno faceret ius quòd ad alium.l.j.in fi.ff.ſi fa.fur.feciſſe dica. & in terminis uide quid pro & contrà,per Albe.de roſa.in prima parte ſtatutorũ.q.liiij.quæ incipit,an autẽ ſentẽtia abſolutoria.& ibi ponit etiã quando eſt condemnatoria. & latè per Albe.in l.non ideo minus.C.de accu.& latè dictum eſt ſuprà,de iſta materia in uerbo,Sempronium mãdatorem.in xix.q.in addi.meis.& uide illas remiſsiones quas ibi dedi.Et an abſolutoria lata pro mãdãte proſit mãdatario, uel econtrà: uide Bal. in d.l.non eo minus.C.de accuſatio. & Bar.in l.j.§.ſi.ff.de quæſtio.per Io. and.poſt Dyn.in dicto c.ratihabitione.& de opem & auxilium præſtãte, uide Bar.& Ang.in l.is qui rem.§.ſi ea mihi Titium.ff.de furt.& uide pulchra uerba Ange. & Salic.in l.j.C.de
14 raptu uirg.* An autem ſententia lata cõtra teſtes falſos præiudicet producenti,uel econtrà:adde quòd licèt Bart.in l. Lucius.ff.de his qui notan. infa.dicat quòd talis ſententia nõ ꝑiudicat:tamẽ dicit,quòd facit aliqualem præſumptionẽ, & ꝙ talis ſentẽtia plenè non noceat teſtibus. eſt bonus tex.in cap.cùm dilectus. extrà de ordine cogni.in ſi.in l.ſi uteris. C.de fide inſtrumento. & ibi Bart.remittit ad not.per Cyn.in l.j.C.qui accuſa.& Bart.in l.præuaricationis. ff.de præ-
15 uarica.* ubi hoc limitat, niſi in iudicio contra

cio contra notariũ moto fuiſſet pars citata,ſed Bald.in l.Lucius. ff. de his qui notantur infamia. uidetur uelle quòd in terminis illius legis ſententia lata contra producentem teſtes, nõ nocet teſtibus,etiam præſentibus uel citatis.Idem fuit de mẽte Bal.in l. fi.C.de fide inſtrumẽtorũ. facit quod no.Spe.in tit.de fide inſtrumentorũ. §.poſtremo.aliàs §.incipit,inſtrumẽtum.uerſiculo,ſeu pone tabellio.adde Bal.in l.ij.C. de edendo. in ſexta col.& Bal.in l.fi.C.ſi mi.ſe maio.dixerit.& in l.j.in penult. & ultima charta.C.qui accu.

16 * Aliam limitationem dabant Ia. But.& Ang. in d.l. Lucius. niſi in iudicio moto inter partes conſtaret notarium uel teſtes qui falſimi dixerunt,habuiſſe ſcientiã,& præſtitiſſe patientiã illi iudicio:quia tũc talis ſententia præiudicat omnibus, & teſtibus & notario.Sed contrariũ tenent Nico. de mat. &Bald. in l. uteris.C.de fide inſtrumẽ. & Ant. de Bu. in c.quamuis.extrà,de re iudi.& Spe. in d.uerſic.ſed pone tabellio.& uide Alber.de Roſa.in iij.parte ſtatutorũ. q.lxv. qui ponit an in factis connexis & correlatiuis, puta adulterio, ſententia lata pro uno, uel contra unũ, proſit uel noceat alteri.

17 *Clauſula, decapitetur ita quòd moriatur,quando ponitur in ſententia quãdo reus eſt præſens:quando autem non eſt præſens, uide quæ uerba ponenda ſint,& ſi capiatur bannitus,quomodo fiet ſecundus proceſſus.*

18 *Bannito capto in formatione ſecundi proceſſus,quid probabit contra primã ſententiam.*

19 *Bannitus captus an poſſit per uiam exceptionis impedire executionem ſententiæ.*

ANGELVS.

17 *E T quod hic dicitur,decapitetur ita quòd moriatur, eſt uerũ, quando reus eſt ibi præſens, ita quòd executio corporalis de eo fieri poteſt. Si autẽ nõ ſit in fortia poteſtatis, tũc officialis debet eum bannire de ciuitate & cõmunitate, & condemnare ad mortẽ. Et ſi quo tẽpore in fortiã cõmunis ueniret, quòd ducatur ad locũ iuſtitiæ, & ibi mors inferatur: ita ſingulariter dicit gl.in auť. de leno. §.ſi quis autem.in uerbo,expellatur. de qua gl.Iac.de Bel.ibi fecit feſtũ. & in auť.de pac.tenen. col.x.in prin. & uide Bal.& Flo.in l.ij.C.ſi pen.appel. mors interue. Et ſi poſtea ueniat in fortiam communis, debet alius proceſſus formari, in quo declaretur captam eſſe talem perſonã quæ reperitur in banno, & bannum exequendũ eſſe.ita dicit Bal.in ti.de feu.ſine cul. nõ admi.c.j.& poſtea in d. proceſſu. interim reus & bãnitus recognoſcit ſe,iuxta not.per Bal. in l. diuus.ff. de cuſto. reo. & dixit ſ.in gl.Caiũ Sempronii. dic ut ibi.

18 * Aduertas tamen, quòd ſi dictus bannitus eſt captus, in iſto ſecundo proceſſu cõtra eũ formãdo, probabit primã ſententiã ſeu bannum latũ emanaſſe per falſas allegationes, uel probationes falſo factas,quod impedit executionẽ dictæ ſentẽtiæ.ita dicit Ang. in l.q Romæ. §. duo fratres. ff. de uerbo. oblig.& ideo Imo.ibi,in.uer.ex prędictis.dicit quòd infertur maxima utilitas &c. facit l.prætor.§.Marcellus.ff.de iudi.

AVGVST. Tu adde quòd ego non ſcio inuenire illam gl.in di.§. ſi quis autem. in uerbo, expellatur. in auť.de leno. niſi habeã librum meũ corruptum.Quinimo ego uolui legere

gere Iac.de Bel.in c.j.de pace tenenda.in prin.col.x.ibi in libro meo Ia. de Bel.nullã facit mentionẽ, nedum de illa gl.nec aliquid de iſta materia. Et inquantum domi.Ang.hic querit, an poſtea contra illum qui poſtea eſt captus,debeat formari nouus proceſſus,hic aliquid non dicam:quia latè iſta materia fuit dicta ſuprà in gl. in
19 uerbo,Caii Sempronii.* Et in quantum dom.Ang. hic allegat dicta Angel.in d.§. duo fratres. dicatis quòd doctores Moderni ſequũtur ibi opinio.Ange.& aliam limitationẽ in iſta materia, quòd talis bannitus captus qui habetur pro cõfeſſo delicto, poſſit per uiã exceptionis impedire executionem ſententiæ.uide per Bar.in l.nõ uidetur.ff.de iudiciis.la. prima. & dixi ſ.in d.gl.Caium Sempronii.

20 *Condemnatus corporaliter ſi præſens ſit,an efficiatur ſeruus pœnæ:& quid ſi ſit abſens.*

21 *Condemnati ad mortem in præſentia, bis moriuntur:primò gladio oris iudicii,ſecundo per ſeparationem animæ à corpore.*

22 *Damnati ad mortem, an hodie efficiãtur ſerui pœnæ.*

23 *Damnatus ad mortem,quando teſtari poßit.*

24 *Condemnatus ad mortem propter aliquod delictum,quòd de iure in aliquo loco mortem meretur, in alio non:an ubique dicatur inteſtabilis,niſi ſit reſtitutus.*

ANGELVS.

20 *ET bene no.quòd quamuis ille qui eſt præſens dictæ ſententiæ corporali cõdemnatoriæ,ſtatim efficiatur ſeruus pœnæ:unde lata ſententia
a non ualeret eius teſtamentum [a],etiã ante inquiſitionem formatam conditum, etiã ſi eſſet abreptus per uim de manibus familiæ:ut l. qui ultimò. & ibi Bart.in principi.ff.de pœnis.& idem no.in l.cunctos populos.in penultim. colum.C. de ſumma trinita. & eſt text.in l. ſi quis filio.§. irritum. & ibi Ange. Rapha. & Imo.ff.de iniuſt.teſtamen.facit gl.& ibi docto.in aut. ſed hodie. C. de donatio. inter uirum & uxorem. tamen quando eſt abſens, & fertur ſentẽtia,ſi quo tempore uenerit in fortiam communis &c. ut ſuprà dixi: interim talis ſententia cùm uideatur lata ſub conditione,non ſortitur effectum,antequã uenerit in fortiam communis &c. & ſic non perdit ea quæ perdit ille qui eſt purè bannitus uel purè condemnatus. ita eleganter not.Bal. in l.ſeruo legato. & ibi Imo. ff. de lega.j. & ſic interim poterit teſtari & alia facere,quod bene nota.quod eſſet uerum,ſi ſententia ſub conditione ferretur,uidelicet, cõdemnamus ſi quo tempore uenerit in fortiam communis, &c. Sed ſi ſimpliciter cõdemnaretur ad pœnam capitis, & executio differatur ſub conditione,ſi quo tempore &c. tunc non diceret uerum Bald. de qua ſententiæ prolatione dixi ſuprà in glo.ſuper uerbo,qui iudex cõmiſit A. præconi, quòd ipſum banniat in fine &c.& etiam in gl. ſuprà proxim.

ADNOT. a ¶ Eius teſtamentum. *Adde tu quòd imò damnatus ad mortem uel perpetuos carceres, de iure canonico, nõ poteſt teſtari nec inſtitui,ſed eſt ſeruus pœnæ.ita Fulg.in conſi. xliij.& uide Bal.in conſi.cccl xx.in ij.uol. Bern.*

AVGVST. Tu autem in hac materia adde Bal.in l.fina.C. ſi à non competenti iudice. qui dicit quòd

iſti banniti ad mortẽ,qui ſunt in carcere,non poſſunt teſtari:ſi tamẽ euaderent de carcere & conferrẽt ſe ad locum ſecurũ,dicit,fortè poſſunt teſtari.Et ideo ſi habent propriũ in eadẽ ciuitate uel in alia, poſſunt teſtari.ſed dicit Bal.quòd communis opi. eſt, quòd non ualẽt teſtamenta eorũ qui ſunt diffinitiuè damnati ad mortem,& eſt executio ſecuta. & allegat Io.And.in nouella.in c. quanquã.de uſuris.in vj.qui dixit quòd licet nõ ualeat ut teſtamentum, tamen ualet ut quædã diſpoſitio,puta ſi iuberet malè ablata reſtitui.dicit tamẽ Bal.quòd ualeret teſtamentũ banniti ad mortẽ,niſi per ſtatutũ permitteretur ferri ſententiam diffinitiuã ad mortem contra abſentem: quo caſu ante capturam nõ eſt ſeruus pœnæ, ſed pòſt
21 quãdo eſt in laqueo reipublicę.* Adde Bal.in l.is qui.C.ſi pendẽte appellatione mors interuene. q dicit multùm ſingulariter,quòd illi qui in pręſentia damnãtur ad mortẽ & confeſtim moriuntur,bis moriũtur: primò moriuntur gladio oris iudicis, quia fiunt ſerui pœnæ: ſecundò moriũtur per ſeparationem animæ,& teſtamẽtum inter has duas horas factũ non ualet:quia poſt mortem nemo teſta-
22 tur.* Dicit tamẽ ibi multùm mirabiliter, quòd hodie poſſumus dicere ꝙ iſti efficiãtur ſerui pœnę,qui damnãtur ad mortẽ:cùm ipſi extra ordinem damnãtur ex forma ſtatutorũ & decretorum ciuitatis. & dicit quòd iſtã opi.uidetur tenere Spe.in tit.de ſen. in uer. poteſt.Et uide quæ dicam infrà in gl.& eius bona publicamus. in uer.quod incipit, & quòd bona damnatorum hodie reſeruentur filiis. in additi.mea.Adde quod miror quòd iſte doctor non allegat Bar. in l. eius qui.§.j. ff. de teſtamentis. qui ponit ibi materiã de damnato ad mortẽ, & de bannito,qui poſtea eſt abſens, uel poſtea capitur:& omnino ibi uide Bal.elegantiſsimè loquentẽ.& ibi uide Ang.qui allegat Bar.in l.cũctos populos.C. de ſumma trinitate, & ſi-
23 de catho. in repet.ſua.* Dicit tamen ibi Ang.limitãdo prædicta,quòd tũc damnatus ad mortem poterit teſtari, ſi talis ſententia egeret confirmatione,& non eſſet confirmata,quòd teneret teſtamẽtum. Secundò limitat: idem erit ſi quis eſt dãnatus ad mortem & executor nõ uult exequi, per tex.in l.fin.ff.de leg.j. Tertiò limitat: idem ſi per ſententiã fuit illata pœna,quæ de iure imponi nõ poterat: quia ante executionẽ eius non traditur dãnatus inteſtabilis, per l. ſi quis exhæredato.§.ſi quis fuerit.ff. de iniuſt.rup.irritóque teſtamento. unde nec occiſus ad furorem populi inteſtabilis eſt:quia non licet populo interficere quemquam,ut dixerunt Iudæi ad Pilatum.Et reſpondet ibi Ange.ad l.pe.ff.de ſica. & ibi decidit an Chriſtus fuerit teſtabilis: & cõcludit quòd non. Sed ego dico cõtrarium, ex qua concluſione ſequitur maxima utilitas.Et arguo ſic contra An.Nam ſententia cõmunis doc. eſt,quòd dãnatus ad mortẽ qui eſt in præſentia cõtra quẽ debet fieri executio,ſit inteſtabilis.Tamẽ limitatur hoc,niſi iudex condemnauerit reum ad pœnã mortis prohibitã de iure:puta quando cum ſecuri iudex facit occidere hominẽ, uel cum ueneno:ita per bonas rãtiones & iura cõcludũt docto. maximè ipſemet Ang.in l.ſi quis mihi bona.§.j.ff.de acquiren.hæredi. &

ſequun

ſequuntur ibi Imo. & Ro. & Rap. & dicetur infrà. Quinimo ipſe Ang. hoc uoluit in d. l. eius. §. j. cùm hęc in Chriſto fuerit appoſita pœna, ut in cruce moreretur & cũ clauis fixis: quæ pœna fuit mors ultra omnes mortes acerbiſsima, iuxta illud, Aſpicite & uidete, ſi eſt dolor ſicut dolor meus: & illa pœna penitus fuiſſet reprobata: non dico mori in cruce, ſed crucifigi cũ clauis in pedibus & manibus. Dico ergo Chriſtũ potuiſſe teſtari. quæ omnia no. tu contra iſtos iudices qui inferunt mortes inſolitas: quia talis poterit teſtari. De iſta materia an dãnati ad mortẽ & banniti abſentes, & banniti qui poſtea capiuntur, poſsint teſtari, maxima eſt iſta materia. Adde ſi tu uis uidere materiam, & uide dicta Pe. de Anch. in clemen. j. extrà de pœnitẽ. & remiſ. & do. Bal. poſt Bart. in l. j. C. de ſacroſan. eccle. qui eleganter loquitur. & Sal. in aut. ſed hodie. C. de dona. & ibi per doc. Et de bannitis, ſi uis uidere ueram deciſionẽ, uide dicta Bal. in l. j. C. de hæred. inſtituen. & omnino multùm elegãter locutus eſt Bal. in l. Gallus. §. & quid ſi tantum. ff. de libe. & poſthu. & opi. Barto. ſequitur do. Abbas in c. poſtulaſti. extrà de foro cõpe. & uide Pau. de Ca. in conſiliis ſuis; conſilio lxxxiiij. incipien. In Chriſti nomine Amẽ.

24 * Primum quæſitum habet duo dubia, & ibi dicit in fine, quòd condemnatus ad mortem propter delictum, quòd de iure in aliquo loco eſt delictum, quòd pœnam mortis meretur: in altero loco non: tamen ſi eſt cõdemnatus ad mortem, ubique eſt inteſtabilis, niſi ſit reſtitutus. & ibi uide an poſsit teſtari ad pias cauſas, qui allegat bonas remiſsiones. uide Pe. de Anc. in c. fœlicis. extrà de pœ. li. vj. qui loquitur etiã de bannitis: uide de materia dãnati per ſentẽtiã, & poſtea appellauit, per Ang. in repetio. §. qui procurauit. in l. tale pactũ. ff. de pactis. & in l. j. ff. nil. no. appellatione pendẽte. Et tene menti quæ dicit Bal. in l. j. in vij. col. C. ne ex delictis defunctorũ. quòd bannitus occiſus à priuato uigore ſtatuti hoc permittẽtis, nõ decedit inteſtabilis, cum moritur per manus priuati. & uide Bal. in c. ueniẽtes. extrà de iureiu. qui no. loquitur in materia bãnitorũ, quãdo in abſentia dãnãtur, an teneat teſtamentũ eorũ. uide Pe. de Anc. in d. c. quãquã. & ibi Dom. de ſancto Gem. & quomodo Pe. de Anch. limitat illã doctrinam Io. And. & reſtringit, dum dixit, quòd pro malè ablatis ualebit diſpoſitio. & omnino uide domi. Nellum in tractatu ſuo bannitorũ, in ij. tempore de cõcurrentibus poſt perfectum bannum, in xlij. xliij. xliiij. q. qui multùm eleganter loquitur in iſta materia. Ego uerò ſi omnia ſcriberẽ, facerẽ nimis maximũ uolumẽ. Adde Albe. in tertia parte ſtatutorũ. q. xxij. & ſequenti. & quãdo bona per ſtatutum ſunt adempta, & fiſco applicantur, an tales poſsint teſtari, uide tex. & Bal. in l. inceſtas. C. de inceſtis nup. Ang. in l. ſi quis. ff. de teſta.

*15 Sententia corporalis lata, an ſtatim debeat mitti executioni.*

*16 Iudex originis ſi uult exequi ſententiam iudicis loci delicti, uel econtrà, an tunc poſsit uel requirantur literæ, uel debeat fieri remiſsio.*

*17 Remiſsio in delictis an fieri debeat.*

ANGELVS.

25 * QVAERO, an ſententia corporalis lata ſtatim mittatur executio-

 ni

ni.Bar.in d.l.qui ultimò.in fi.dicit ꝙ de conſuetudine ſtatim fit executio,
a niſi ipſe uel alter ꝓ eo appellet[a]:ut l.non tãtũ.ff.de app.de iure autẽ debet expectari quòd tranſierint decẽ dies,qui dantur ad appellandũ:arg. gl.in l.ex iudiciorum.ff.de accu.cõiũcto ti.nil no.ap.pen.quo tempore elapſo fieret executio per iudicẽ, qui tulit ſentẽtiam,uel per ſucceſſorem in officio:uel etiam per aliũ officialẽ eiuſdẽ ciuitatis, q etiã habeat merũ imperium & ſine literis:ut no. Bar.in l.à diuo Pio.§.j.ff.de re iudic.
26 * Si autem eſſet alius iudex,puta iu-
b dex originis[b],qui uult exequi ſentẽtiam iudicis loci delicti,uel econtrà: an tũc poſsit uel requirantur literæ, uel debeat fieri remiſsio : uide Cy.in auth.qua in prouincia.C.ubi de cri. agi opor.& Bart.in l.ſi cui.§.fi.ff. de accu.Sal.latè in authen.ſi uerò.C.de adul.& per Imo.in l.inter accuſatorem.ff.de pub.iudic.

ADNOT. a ¶ Appellet. *Adde tu quòd quando delictum eſt notorium,non admittitur appellatio : imò ſtatim poteſt fieri executio,per ea quæ uoluit Oldra.in conſi.xviij. Ber.*

b ¶ Originis. *Adde tu & uide Ange.in conſi.cclvj.& ibi,an executio taliũ ſentẽtiarum ſit ciuilis uel criminalis,& quãdo iudex uni⁹ territorij,poſsit exequi ſententiã alterius territorij,uide Ang.in cõſi.cclxxv.& Raph.cu.in conſi.lj.quẽ uide.& quando remiſsio ſit fiẽda,uide Oldra.in conſi.ccxxiij.ubi an delinquens in Anglia,ſit remittendus in Anglia.& uide latè Cap.in conſi.lix. Ber.*

AVG. Tu adde quòd Bal.in l.obſeruare.§.proficiſci.ff. de offic.proconſu.& lega.in xij.q.arguit,quòd poteſtas,qui intra tempus appellandi miſit aliquem ad furcas,poſsit puniri in ſyndicatu : quia abſtulit reo legitimam defenſionem appellãdi: ergo punitur ac ſi innocentem occidiſſet.& alleg.l.hodie.ff.ad leg.Iul. repe.In contrariũ arguit d.l.nõ tantum.ff.de app.Soluit Bal.quòd ſi fecit hoc ex cauſa,quia erat confeſſus, & liquebat de crimine,non punitur: quia morte rei ſentẽtia tranſit in rẽ iudicatam : ſecus ſi eſſet appellatũ: ut C.de app.l.addictos.& dicit Bald. quòd ita obſeruat cõſuetudo , quod no.cõtra iudices qui faciũt iſtos cõfiteri:ſuper quo dicit Bal.uide Cy.in l.ij.C. quorum appel.non recip . & Barto.in l.non tantum.ff.de appel. & gl.dicit quòd confeſſus etiã non auditur appellans , niſi alleget cauſam.ſed Bald.dicit hoc eſſe falſum, quia in l.nõ tantũ.ille erat cõfeſſus, & tamen recipitur appellatio eius,& cuiuſcunque,adeo dicit quòd capitaliter condemnatus non poteſt appellationi renunciare, per l. pactum inter hæredem.ff. de pactis. item uide Bald.in l.fi.C.ſi à non competenti iudice.qui quærit, an lata ſententia criminali poſsit ſtatim executioni mandari, quantumcunque ſit ſententia ultimi ſupplicii,& ſic executio corporis.breuiter Bal.concludit quòd in altero ex tribus caſibus iudex poſsit. primò ſi fuit confeſſus , & conuictus reus.ſecũdò ſi ſit notoriũ reum deliquiſſe.tertiò ſi ſint indicia ita ualida cum confeſsione,quòd maleficia nõ poſsint negari , maximè ſi maleficiũ eſt ualde atrox,uel in alio caſu, ſi ſubitã deſideret ultionẽ.Et uide in hac materia domi.Nellum in tractatu bãnitorũ,in quarta parte primi temporis,ubi tractat materiã iſtius appellationis

tionis, maximè in iij.q.qui allegat Gand.& do.Alb.de roſ.in quæſt.ſtatutorum.& ipſum reprehendit.uide Bar.in l.furti.§.j.de his qui notá.infa.& per doct.& uide Bal.in l.addictos.C.de epiſco.audien.& per Bal. Ange.Ful. & Sal.in l.addictos.C.de app.& uide Bald.in l.j.C.ne ex delictis defunctorū.qui ponit,qua pœna puniatur iudex,qui poſt appellationem malefactore tradidit morti. & uide Bar.Imo.& doc.in l.non tātum. ff.de app.& uide do.Ant.de bu.in rubri.extra,de re iud.qui ponit multas fallentias,quia ante tempus appellā di ſententia poteſt mitti executioni. & Abb.in c.j.extrà de re iud.qui alleg.Spe.& aliqua bona iura de iure cano.in qbus caſibus poſsit fieri ſtatim iſta executio:ibi uide, quādo ad petitionē principis debet fieri executio.Adde gl.in c.cū apud.xj.q.iij. & gl.in c.quærenti.extrà de of.dele. quæ dicūt ꝙ ſtatim debeat fieri executio in criminalibus.uide doc.maximè Abb.& Imo.poſt Inn.in d.c.q̄renti.& ibi Moder.qui ſcribūt bene per iiij.colum.in iſto paſſu.dicit do. Catal.in tract.ſuo ſyndicatus,quæſt. clxxxvij. quòd ad tumultum populi iudex poteſt accelerare executionē corporalem,etiā pendēte dilatione, ſi aliter tumultus ſedari non poteſt: quæ cōcluſio an procedat aliqualiter,faciūt ea quæ dixi ſ.in proxi.addi.ubi dixi,an ad tumultū populi index debeat condēnare aliquem: licet do.Catal.ibi multa bona alleget Imo.& Ange.in l.decurionum.C.de pœnis.Et inquantum do. Ange.hic tangit illam difficultatem, per quē debet fieri executio, uel per iudicē loci originis uel delicti:& dominus Ange.allegauit Imo.in d.l.penul.ff. de public.iudic.tu uide bonam glo. & ibi per doct.maximè per Pet.de ancha.in repeti.ſua c.poſtulaſti.extrà de foro competen.& uide Bal.in l.executorem.C.de executio.rei iu. in vij.colum.& Salice.in l.j.C.ubi de cri.agi oportet.qui uoluerunt,quòd iudex loci domicilii delinquentis, etiam poſtquam cōdemnauerit delinquentem,teneatur ad requiſitionem iudicis loci originis conuenti reum ad ipſum remittere, & ad hoc allegat gloſſ.not.in l.à diuo Pio.§.j. ſed dicit quòd Dy.tenuit contrariū, & melius.idem uoluit Sali.in d.l.j.& ſic poſt condēnationem non fit remiſſo.& uide Bal.in auth.ſi quis liti gantiū.C.de epiſ.aud.& Io.an.in ti. de execu.ſententiæ.§.ij.uer.ſed pone.lo primo.& canoniſtæ in c.paſtoralis.§.præterea.de officio delega. paſſus iſte eſt dubius. unde uide per

27 Modern.in d.§.j. * Et quia domi. Ang.hic tetigit unum uerbum,an remiſsio in delictis debeat fieri. uide Bart.in l.ſepulchri.ff.de ſepul.uiola. qui dixit, ꝙ de conſuetudine hodie in Italia non habet locū §.ſi quis uerò comprehenſorum.in authenti.tit nulli iudicum. quia nō fit remiſsio.& ideo Iac.de Belui.in d.§.ſi quis uerò comprehenſorum.dicit quòd hodie inter iſtos dominos Italiæ non habet locum remiſsio:hoc eſt,quòd cogātur remittere:ſed ſi nolunt remittere,poſſunt.imò dicit do. Anto.de But.& Imo.in clemē.paſtoralis.de re iudi.ubi bona eſt glo.ꝙ ſi iſti domini tēporales,qui habent dominia diſtincta,nō remittunt,peccāt: quia de iure debent remittere. & uide omnino de materia Alber.de roſa.ultra

omnes

omnes diſputantem iſtam materiam in authē.qua in prouincia. C.ubi de crimi.agi opor.qui allegat Oldra.in conſiliis ſuis. uide doct.in ca.ſi.extrà de fo.compet. maximè per Abb.qui eleganter loquitur.Pet.de Ancha.in repet.dicti ca.poſtulaſti.Cald.in rep. ca.j.de rap.& per Ananiā,glo.& doc. omnes in l.j.C.ubi de crim.agi opor. uide pulchra uerba Bal.in l.cum Archimedorā.C.ut in poſ.leg.& doct. & Ang.in l.hæres abſens.ff.de iud.& uide Bal.in l.ij.C.de ſer.fugit.& uide Bal.in rub.de fide inſtru.& in c. Romana.§.porro.extrà de ſenten.excō. per Ioā. And.& doct.& per doctores in d.ca.paſtoralis.§.præterea.In hac materia remiſsionis in delictis uide omnino Old.in conſi.ſuo cxxj.& ibi etiam decidit, quòd non debet fieri, niſi primò aliqualiter conſtet de crimine.

28 *Statuto cauetur quòd officialis ultimo menſe ſui regiminis non poſsit aliquē abſoluere uel cancellare de bāno,ſi inquiſitus uenit abſoluendus: an dicto menſe poterit pronūciare abſoluendū, uel cancellandum eſſe.*

ANGELVS.

28 *QVAERO, quid ſi ſtatuto cauetur, ꝙ officialis ultimo menſe ſui regiminis nō poſsit aliquē abſoluere uel cancellare de banno,& tamē inquiſitus ueniebat abſoluēdus. dic ꝙ poterit pronuntiare dicto mēſe abſoluendum a uel cancellādum eſſe: quæ ſententia declaratoria non habebit effectum, niſi cōprobetur per ſuū ſucceſſorē:debet tamē ſucceſſor cōprobare dictā ſententiā, ſi ius dictauerit,& nō aliter:ar.l.iure noſtro. ff.de teſta.tut.ita dicit Bal. Rapha.& Imo.in l.ſi filio.§.eius qui.ff.de iniuſt. teſta.& Bar.in l.ſolent.in princ.ff.de offi.procon.& leg.& no.Bal.in l.j.C. ſi aduer.liberta.

ADNOT. a ¶Abſoluendum. *Adde tu & uide Ang.in conſi.ccvij.Ber.*

AVGVST. Tu autē in hac materia adde, ꝙ Bal.expreſsè tenet cōtrarium in d.l.ſolent.& in l.nec quicquam.§.ubi decretū.in ſi.ff.de offic. proconſ.& leg.& uide Bal.in l.j.in ſi. ij.col.ff.de iuriſdict.omnium iudi.& Ange.in conſilio ccxlvij.uide Imo.& Moder.in l.j. §.ſi quis ita.ff.de uerb. obli.& in remiſsionibus ibi datis habebis ueritatem iſtius paſſus, an ſint paria cōdemnare,uel abſoluere, uel pronunciare condemnandū,uèl abſoluendum. Et quia latè ſcripſi in di. §.ſi quis ita.nolo hic tranſcribere illas deciſiones.

29 *Iudex imponens pœnam inconſuetam mortis, an faciat quòd ille qui fuiſſet inteſtabilis,ſit non inteſtabilis: & an teneatur in ſyndicatu.*

ANGELVS.

29 *ET bene aduertas tu iudex, ꝙ pœnam conſuetam apponas,ut puta ꝙ debeat decapitari gladio: ſecus ſi diceret ꝙ debeat mori ueneno, uel proiici de feneſtris palatii:quoniam licet moriatur, talis pœna non facit eum inteſtabilem, uel incapacē: qui effectus fuiſſet inteſtabilis & incapax,ſi pœna ordinaria fuiſſet impoſita : ut l.aut damnum.in princi.ff.de pœnis.coniuncta dicta l.ſi quis filio. §.irritum.ff.de iniuſto teſta.ita dicit Ang.& Imo.in l.ſi quis mihi bona.§. j.ff.de acquirē.hæredi.quod nota in practica. Quinimo plus dico reſpectu iudicis, quòd ſi pœnā mortis inconſuetam imponat, etiam illi qui debet mori : ipſe iudex tenetur in

ſyndi

ſyndicatu:ut eſt text.in d.l.aut damnum.in prin.quod no.

AVGVST. Tu in hac materia adde quæ dixi ſ.in hac eadem gloſ. ubi tractaui materiam, an iſti damnati ad mortem poſſint facere teſtamẽtum.& no.bene quomodo Roma.in dicta l.ſi quis mihi bona.§.j.referendo Almanum, dicebat quòd nõ erat uera illa concluſio, per text.in l.eius qui.§.j. de teſtamentis. ubi habetur quòd ille qui eſt damnatus ad mortem per ferrum, nullo modo poteſt teſtari. Nec obſt.ille tex.in dic.l.aut damnum.quia ibi dicitur, quòd ille qui eſt cõdemnatus ad mortem cum gladio, non poteſt iudex uel executor inferre aliam mortem quàm gladii, ſcilicet cum ſecuri uel cum ueneno. Sed aduertas, quia per hæc non recedo à communi opi.ut ſatis dictũ fuit ſuprà in iſta glo.

30 *Statutum uiget Peruſii, quòd occidens forenſem teneatur in ccc.libris. Peruſinus occiditur Aretii, an occidens teneatur in ccc.libris. Quid ſi unus ſecũdum formam ſtatuti debebat condemnari in ccc.libris, & iudex ipſum fecit decapitari ſequendo formam iuris communis, an iudex decapitabitur.*

ANGELVS.

30 * QVAERO, Peruſii uiget ſtatutũ ꝙ occidens forẽſem teneatur in ccc. libris:an ſi Peruſinus alibi occidatur, ubi tu aſsides, ut puta Aretii:an occidens etiam teneatur in ccc.libris. dic quòd non, imò tantum de ſica. quia quilibet de populo non debet uti illo iure.ita no.Bart.in l.j.in prin. ff.ꝙ quiſque iur. Sed quid econtrà, unus ſecundum formam ſtatutorum non debebat decapitari: ſed omnino cõdemnari in libris ccc.tantummodo iudex noluit ſequi dictum ſtatutum tanquam odioſum, imò uoluit ſequi formã iuris cõmunis,& ipſum decapitari fecit: nam tempore ſyndicatus ipſe iudex dicere non poterit, ꝙ ſibi imponatur prædicta pœna pecuniaria pro homicidio prædicto, quod cõmiſit, faciẽdo ipſum homicidam decapitari.ſed debet ei imponi pœna quam alteri impoſuit a, & ſic decapitetur. ita eleganter dicit Bar.in l.j.in fi.princip.ff.quod quiſq; iuris. Vnde tu iudex bene caueas & aduertas ad ſtatuta, & noli ſapere pluſquã oporteat. Adde tamẽ ꝙ circa hanc pœnæ impoſitionẽ dixi ſ.ea. glo.in uerſi.quid autem ſi ſunt plures leges &c. & ſic intellige hoc dictum Bar.quando per dictum ſtatutũ in toto receſſum eſt à pœna iuris cõmunis.

ADNOT. a ¶Impoſuit. *Adde & uide do.Iaſon.in d.l.j. Et an ſtatutum ualeat, uide Franc.de Aret.in conſi.lviij. Bernard.*

AVGVST. Tu in hac materia in prima quæſtione, adde ꝙ opinio Barto.tenuerunt Ang. Sali.& Fulgo. ſed Paulus de caſtro ibi tenet contrarium, dicens, ꝙ iſtud ſtatutum nõ poteſt retorqueri contra populum, cum populus non poſsit decapitari: ſed retorquebitur cõtra ſingulos de populo, qui patiũtur uigere tale ſtatutum:& ea quæ cadunt in uniuerſitate, producuntur ad ſingulos de populo, ut delictũ ſit punitũ. alleg.ca.ſi ſentẽtia.de ſent.excõ.in vj.ſed aliqui Mode.ibi approbãt arg. Pau.de caſt. quia illud ca.ſi ſententia.loquitur in ſententia medicinali, & ſic in pœna medicinali, & leuis præiudicii:ut in cap.j.

cap.j.eo.titu.nos uerò in aliis pœnis. d.l.j.ff.de magiſtrat.conue.& inquãtum do.Ang.hic tetigit aliã ij.q.quã tangit Bart.in d.l.j.ff.ꝙ quiſque iur. qui dixit,ꝙ poteſtas debeat decapitari, qui decapitauit illum qui in ccc. debebat condemnari: addatis ꝙ idẽ dixit Bal.in rub.C.de pœna iudi.qui malè iudi.& uide Bal.in d.l.j.ff.quòd quiſque iur.ꝙ ſi poteſtas pro uulnere illato decapitaret aliquẽ, decapitabitur ipſe poteſtas,ſi intulit uulnus in aliquem : non ſic in tortura : quia ſi torſit non torquendũ, nõ punietur ſimili pœna,ſed agitur actione iniuriarum. Idem uoluit Sali.in l.ſi.C.de pœna iudi.qui malè iudi.de quo uide Bal.in l.decuriones.C.de queſtio. Itẽ cõſidera, ꝙ iſti præſupponũt ualere ſtatutũ, quod imponit pœnã pecuniariã pro homicidio. ſed an tale ſtatutũ ualeat,uide Ro.in ſingul.ſuis ſecundi anni in penul. ſingula.quod incip.iudex poteſtatis conſuluit me. & ibi alleg.bonas deciſiones,diſtinguens multùm notanter.

31 *Damnatus eſt aliquis ad mortem & iuſtè,an poſſit executio differri.*

ANGELVS.

31 * QVAERO, aliquis eſt damnatus ad mortem,& iuſtè,an poſsit differri executio.reſpondit Cyn. Pet.& alii in l.j.C.de bo.proſcri.ꝙ ſic:ſi dicatur, ꝙ erat obligatus reddere rationem ſibi:ut eſt caſus in l.ſeruo legato.§.pen.ff.de leg.j.quod not.facit l.ſi ſeruus uni.in princ.ff.de leg.j. a ſed aduertas quia dicit Ang. & Imo. quòd hoc non ſeruatur, quia poſſet committi fraus. facit l.j.cum ibi no. per Cyn.& doct.C.de bon.dam.

AVGVST. Tu autẽ in hàc materia adde, & dic ꝙ miror quòd iſte doctor qui faciebat profeſsionẽ, ꝙ melius ſciebat dicta Barto.quàm aliquis alius doctor, ignorauerit dicta Bar.in hac materia quæ poſuit in l.ij. §.j.ff.de cuſt.reo.ubi examinans iſtã difficultatem dixit breuiter,ꝙ executio corporalis nõ poteſt differri per exactionẽ pecuniariam,uel per redditionẽ rationis,quando aliquis peteret aliquam dilationẽ longam:ſecus ſi breuem. & uide Ro.in notabilibus ij.anni,in notabili xl.in ordine meo,qui allegat Bart.in illo loco, & unum bonum tex.& ibi Barto.ita intelligit illum tex.in l.j.C.de bo.proſcrip.uide Ang.in l.is qui reus.in fin. ff.de pub.iud.& uide Ro.in ſingula. iij.anni,ſingulari xj.quod incipit, poteſtas unius loci,qui ponit alium modum differendi executionem corporalem,qui dicit,quòd ſi ille erat artifex eximius,& ciuitas ipſa eo egeret, eſt iuſta cauſa differendi.ibi uide.

32 *Statuto dicente uel ſententia, pro tali delicto imponatur pœna capitis uel capitalis,quid important talia uerba:& an poterit caput amputari.*

33 *Statuto dicente non quòd pœna capitalis,ſed capitis imponatur, quomodo intelligetur.*

34 *Damnandus pœna capitali ex forma ſtatuti,ſi ſit ſeruus,amputabitur ei caput.*

ANGELVS.

32 * QVID ſi ſtatutum dicat, ꝙ pro tali delicto imponatur pœna capitis, uel a capitalis,uel quid:ſi iudex illud dicat in ſentẽtia,quid importent dicta uerba, an poſsit amputari caput, ut dicit præſens ſententia?Iſtã q.format Imo.in l.ij.uerſi.item adde,quid ſi ſtatutum &c.ff.de pub.iud.ubi dicit uideri tex.in l.eos.§.ſuper his.C.de appel.

appella.ꝙ non debeat decapitari. &
ita dicit Ioan.And.in c.quanto.ſuper
j.glo.de iureiur.bene facit l.qui cum
maior.§.is demum.ff.de bon.lib.be-
ne facit l.j.cum glo.C.de fal.& ſic ni
detur dicta pœna uerificari in exilio,
uel alia pœna,quàm amputatio capi
tis:ut l.edicto.§:rei autem capitalis.
ff.de bo.poſ.& not.glo.in l.tranſige-
re.C.de tranſact.& in d.l.ij.de publi.
iudi.Quod intellige uerum,niſi ali-
ter conſtaret de mente ſtatuentium:
ut l.iij.C.de libe.præter. & etiam in-
telligit quādo imponit pœnam alio
caſu, quàm ius commune. nam aliàs
intelligeretur ſecundum iuris com-
munis diſpoſitionem. argumē.l.ij.C.
de noxa.& cap. cauſam quæ.de re-
ſcriptis.

A D N O T. a ¶Quæ dicatur
pœna capitis. *Adde & uide Cepo.
in cōſi.xvj.& uide Pet. de ancli.in conſi.
clviij.ubi declaratur quòd ubi & quibus
caſibus quis debet mori de iure ciuili,&
de iure cano. habet locum pœna perpetui
carceris.& ibi etiā,quod prælatus tranſ-
latus ad eccleſiam,& rapinam commit-
tens,& extorſiones in eccleſia in qua fue
rat prælatus, debet degradari tanquā ue
nerit in profundum malorum. & ultra
prædicta uide Alex.in conſi.ciiij.in j.uol.
& in conſi.cxvj.in iij.uol.* Ber.

A V G V S T. Tu autē in hac ma-
teria adde ꝙ Sal.in l.ij.C.de fal.mo.
approbauit illam deciſionem Ioan.
And.quam poſuit in iſta materia in
d.ca.quāto.ut cū pœna capitalis poſ-
ſit aliquas pœnas comprehendere,
& mortis,& deportationis, & ſuma-
mus nos in mitiorem partem, pro
hac ſententia allego Cy.in terminis
in l.j.C.de fal.qui dixit, ꝙ pœna ca-
pitalis interpretāda eſt in mitiorem
partem, ut comprehendat deporta-
tionem, & non mortem naturalem.
allegat l.interpretatione.ff.de pœn.
ſed certè contra iſtam communē opi
nio.de directo eſt tex.in l.licet.ff.de
uerb.ſignifi.ubi ex omni pœna, quæ
infamiam irrogat, illa dicitur pœna
capitalis:ſequeretur ergo, ꝙ ſtatutū
imponens pœnam capitalem, debet
intelligi de leuiori pœna, quàm ſit
deportationis,quæ pœnæ enumerā-
tur in l.capitalium.ff.de pœnis.& ſic
uideretur ſecundū iſtos doc.ꝙ pro
uno maximo delicto imponēte pœ-
nam capitalem, ſi minor pœna de-
bet attēdi, ꝙ attēdatur & imponatur
omnis minima pœna,dummodo in-
famia irrogetur:& hoc modo pœna
nō erit condigna delicto, contra di-
cta iura, niſi dicamus quòd propriè
& impropriè capitur hoc uerbū,pœ-
na capitalis. impropriè largo ſum-
pto uocabulo, ut dixi in pœna infa-
miam irrogante,aliàs ſecus.& ita di-
xit iuriſconſultus in d.l.licet.In ſtatu
tis uerò uerba propriè debent ſumi,
33 ergo &c. * Sed aduerte, quia dubi-
to:quādo ſtatutum dicit, non ꝙ pœ-
na capitalis imponatur, ſed ꝙ pœna
capitis imponatur. Nam Bald.in l.ij.
C.de fal.mo.dicit per illum tex.ſi ſta
tuto cauetur, ꝙ pœna capitis quis
puniatur, iudex quam pœnam mor-
tis uult, poteſt imponere, uel com-
burere, uel decapitare, uel ſuſpen-
dere. præterea text.in l.hos accuſa-
re.§.omnibus.in uerbo,capitis.con-
iuncta glo.uult quòd iſto caſu intel-
ligatur de pœna mortis. Idē eſt tex.
ff.de pœnis.in l.relegatis. in uerbo,
capitis.& ibi gl.ſed aduerte,per hoc
non recedere à cōmuni opi.per illū
tex.in l.j.& per doctrinam Cy.ibi, &
Salic.

Sali.C.de fal.tantum eſt dicere pœna capitalis, quantum pœna capitis. Nec obſt.illa iura allegata per me: quia ibi pœna illa capitis nō poterat intelligi,niſi in pœna mortis:quia reſpectu illius,in quem debebat inferri pœna capitalis,uel capitis,non poterat cadere alia pœna capitalis, qa erat ſeruus, in quem nō cadit amiſſio ciuitatis, uel libertatis,iuxta l.ij. ff.de pœn.& ideo dixerunt rectè ibi illæ glo.in d.§.omnibus.& in d.l.re-
34 legati.* Idem dico in ſtatuto:ſi quis capitali ſentētia ueniret condēnandus,& eſſet ſeruus:tūc ille decapitabitur, quia aliæ pœnæ capitales propriè non poſſunt cadere in ipſum.& propriè pœnę capitales ſunt iſtæ,quę enumeratæ ſunt in d.l.licet.& in l.ij. ff.de pœn.pro hac opin.cōmuni eſt tex.in glo.in l.j.C.ne Chriſtianū mācipiū.in uerbo, capitali ſentētia.ubi tex.dicit,Iudæus emens Chriſtianum mancipiū capitali iudicio feriatur.& glo.dicit,capitali iudicio.i.deportatione.& uide Moder.poſt do.Abb.in c.at ſi clerici.extrà, de iudiciis.& de materia per Sali.in l.is qui cū telo.in fi.j.col.C.ad legē Corneli. de ſica.& hæc intelligo, quando ſtatutum ſeu conſtitutio loqueretur inter laicos: ſecus ſi eſſet conſtitutio epiſcopi, & loqueretur contra clericos:quia etiā ſi diceretur morte moriatur, intelligeretur de excommunicatione per regulam traditā in c.per uenerabilē. extrà,qui filii ſint legitimi. Adde quæ dicā infrà in proxi.addi. & uide Bar. in l.fi.C.quæ res uend.non poſſint.

*35 Clericus commiſit delictum morte dignum, & ſententia lata eſt quòd decapitetur, an ſententia mittatur executioni.*

*36 Caſus degradatione digni qui ſint: & an hæreticus, licet non ſit incorrigibilis, debeat degradari.*

*37 Falſarius literarum apoſtolicarum & coniurans contra epiſcopum, an degradari poſſint, licet incorrigibiles non ſint.*

*38 Sortilegus & homicida licet incorrigibiles non ſint, an ualeant degradari.*

*39 Degradationis forma quæ ſit, & degradatio eſt duplex.*

*40 Clericus in crimine hæreſis poſt depoſitionem, an tradatur curiæ ſeculari.*

*41 Falſarius literarum apoſtolicarum, an poſt depoſitionem tradatur curiæ ſeculari.*

*42 Calumniam uel contumeliam inferēs epiſcopo ſuo, uel ſortilegus, an depoſiti tradantur curiæ ſeculari.*

*43 Exceptio per identitatem rationis extēditur ad ſimilia, & an ſchiſmaticus depoſitus tradatur curiæ ſeculari.*

ANGELVS.

35 * QVID autē, ſi eſt clericus qui commiſit tale delictum ex quo debet mori, an ſimiliter lata ſententia, quòd debeat decapitari, ſiet executio dictæ ſententiæ?dic quòd nō, ſed debet fieri primò degradatio: iuxta c.degradatio.de pœ.in ſexto. quo facto poteſt poſtea tradi morti naturali,ſed qualiter fiat iſta degradatio,ſtatim dicam:prius tamen uidēdum eſt ex quibus cauſis ſit permiſſa: quibus uiſis, uideamus poſtea formā & mo-
36 dum ipſius degradationis. * Caſus autē ex quibus fieri poſſit & debeat, ponuntur maximè per Antonium de but.& alios,in c.at ſi clerici.de iudi. uerſi.quæ autē ſunt delicta degradatiōe digna.ubi dicit, ꝙ omne graue delictū, ſit iuſta cauſa degradatiōis: ut c.qualiter & qñ.de accu.de uerb. ſignifi.

ſigni.c.nouimus.& de pœnis.c.tua. quod intelligit uerũ,dummodo concurrat etiã incorrigibilitas:ut c.cum non ab homine.eo.tit.aliàs autem ſi ſit graue delictũ, ſi tamen nõ ſit incorrigibilis,regulariter non eſt degradatione dignũ:fallit tamen hoc quãuis nõ ſit incorrigibilis, ſi tamẽ eſt graue delictũ,degradatur primò in crimine hæreſis. de hæret.ca.ad abolendã.& in c.excõmunicauimus. quod nõ placet.ibi Ant.de But.quoniã hæreticus non degradatur, niſi ſit incorrigibilis uerè uel præſum-
37 ptiuè:ut c.uergentis.eo.tit.* Secũdò fallit in literarũ falſario ſedis apoſtolicæ:extrà de falſis.c.ad falſarios. & iſtos caſus ponit gl.in d.c.cũ non ab homine.& d.c.ad abolendã.& c. nouimus.& xj.q.j.c.ſi quis ſacerdotũ.ubi gl.addit aliũ caſum, uidelicet in coniuratione contra epiſcopum. ſed doc.in d.c.cùm non ab homine, reſtringunt etiã ad incorrigibilitatem:& iſtã opinionem tanquam digniorẽ approbat Butr.& allegat gl.
38 de uerb.ſignifi.c.nouimus. * Tertiò fallit in ſortilego:ut ſj.q.vij.c.admoneant. quid de homicida? dicit idẽ Butr.in d.c.at ſi clerici,quòd eſt dubium: & tamen dicit,quòd tenetur, quòd homicida non incidat in pœnã degradationis,ut extrà de homicid.c.ij.& ibi Hoſt.licet gl.aliter ſenſerit.qui cleri.uel mona.c.ij.in gl.fi. & eſt caſus in d.c.cũ nõ ab homine. nõ obſt..tex. allegatus in cõtrarium, quia ibi degradatio ſumitur pro depoſitione uerbali: ut ibi not.& ibi do. Ant.dat unã regulã,quòd quantumcunque in iure aliquando reperiatur pro grauibus etiã imponere pœnã degradationis, intelligentur de uerbali diſpoſitione, uel loquuntur de incorrigibili.Et de iſta pœna degradationis, & aliis multis, uide gl.ordinariã & plenã.de offic.ordi. c.ad comprimendum.in glo.ij.& de uariis pœnis ſuſpenſionis,uide glo. in clem. cupientes. de pœnis.adde quod no.Abb.in d.c.at ſi clerici.ſecundũ quandam diſputationem do. Pet.de Anch.in uerſi.ad tertiũ, quæ ſunt crimina actuali degradatione digna,quòd etiã clericus poteſt degradari & dari puniendus curiæ ſeculari,quãdo cõmiſit arduũ crimen & qualificatũ,ut homicidiũ,ſed non ſimplex: quia non traderetur curiæ ſeculari.ita intelligitur c.cùm nõ ab homine.de iudic.ſed ſi eſſet qualificatum, ut quia proditoriè interfecit uel aſſaſsinauit: iuxta c.j.de homicid.in vj.uel patrem aut aliũ coniunctum interfecit, & ſic tenetur de parricidiis,tunc cũ eccleſia non habeat quid ultrà homicidæ imponat, iuxta c.cũ non ab homine.debet degradari, & dari curiæ ſeculari puniendus: ut d.c.cũ non ab homine, in fi.etiam ſi non eſſet incorrigibilis.idẽ erit in aliis grauibus delictis non ſimplicibus, ſed qualificatis, ut eſt in adulterio cũ raptu uel uiolentia: & ſic de ſingulis,quod no.quia Ferrariæ uidi de facto in raptore adulterante quandam mulierẽ.facit l.ſi adulteriũ cum inceſtu.ff.de adul
39 teriis.*Nunc reſtat uidere formam degradationis,poſtquã uidimus ex quibus cauſis poteſt fieri:nã duplex eſt degradatio, una uerbalis, altera actualis ſiue ſolennis:ut d.c.degradatio.de actuali & ſolẽni dicamus, quæ eſt ad propoſitum noſtrũ: quæ actualis degradatio fuit inuenta ad

ſimilirudinē exautorationis armatæ militiæ,quoniā miles cœleſtis militiæ & armatæ æquiparantur:ut no. gl.& doc.in l.miles.in prin.ff.de re iudi.Et dicta exautoratio fit in milite armato, quia detrahuntur ab eo inſignia militaria:ut dicit tex.in l.ij. §.ſed ſi exautorauerit.ff.de infamia. & ibi glo.dicit ſic,epiſcopus degradat ſuum clericū, & allegat in auth. ut cleri.apud propri.epiſco.in ſi.ita etiam dicit text.in d.c.degradatio. uer.actualis autem.Et iſta eſt forma, quòd ſi eſt ſacerdos degradandus, ueſtitur ac ſi deberet celebrare,& ei datur calix in manibus: ſi autem eſt diaconus,ueſtitur ut diaconus cum libro euangeliſtarū in manu:ſi uerò ſubdiaconus, ueſtitur ut ſubdiaconus,habens librū epiſtolarū in manu,ac ſi deberet officio ſuo ſolénniter miniſtare.quo facto adducitur ad præſentiam epiſcopi, qui epiſcopus incipiendo ab eis quæ ultimo loco dicto degradādo data fuerūt, cùm ordinatus antea publicè fuerat, & poſtea deſcendendo gradatim uſque ad primā ueſtē quæ traditur in collatione tonſuræ:quo facto raditur caput ſeu tondetur,ne clericatus ueſtigiū in eo remaneat: & iſta actualis degradatio ſufficit.poteſt tamen epiſcopus,ſi uult,in ipſa degradatione uti certis uerbis ad terrorē dicendo presbytero in remotione planetæ:auferimus tibi ueſtē ſacerdotalē,& te honore ſacerdotii priuamus:ſicq; in remotione reliquorum inſigniū ſimilibus uerbis utēs: in remotione autem ultimæ ueſtis quæ in collatiōe ordinū fuit prima, ſic dicat:autoritate Dei omnipotētis patris & filii, & ſpiritus ſancti, ac noſtra,auferimus tibi habitū clericalem, & deponimus, degradamus & ſpoliamus,& exuimus te omni priuilegio clericali &c. Iſta ſunt quæ uerba ad tex.d.c.degradatio.de quo uide Spec.in tit.de accu.§.ij.uerſi degradatur autē.& per doc.iuris ciuilis:ut per Iac.But.& Bald.in auth. presbyteri.C.de epiſco.& cleri.per Bar.in l.qui cū uno.§.exautoratus. ff.de re mili.& in d.l.ij.§.j.ff.de infa. qui tamē legiſtæ alio modo loquuntur:quia in ueritate degradatio iuris ciuilis eſt alia à degradatione ſacri ordinis.

AVG. Tu autem in hac materia quam tangit hic dom.Ang.quæ eſt materia degradationis,& merè ſpiritualis, & ſatis trita per doct.adde primò, quòd melior glo.quæ ſit in corpore iuris,eſt illa gl.quæ eſt in c. ad abolendā.extrà de hære.quæ dicit quòd in tribus caſibus poſt depoſitionē clericus relinquitur curiæ ſe-
40 culari.*Primus in crimine hæreſis. & idē uoluit gl.in c.cū non ab homine.extrà de iud.& dic quòd uera eſt iſta concluſio,quòd iſte caſus rectè non excipitur:quia ſi uult pœnitere non debet tradi curiæ ſeculari, ſed debet retineri in carcere ad agendam pœnitentiā.c.pe.extrà de hære & poteſt illa pœna commutari in aliam.c.commiſſi.extrà de hære.lib. vj.niſi eſſet relapſus: quia tunc ſine ulla audiētia traditur curiæ ſeculari c.accuſatorem.de hære.lib.vj.& in tali relapſo uerificatur caſus poſitus
41 in d.c.ad abolendā.*Secūdus caſus eſt in crimine falſi.c.ad falſariorum. extrà de crimine falſi.Et ſi opponitur de c.nouimus.extrà de uerb.ſig. §.fin.dic, quòd eſt ſpeciale in caſu illo

42 illo.*Tertius caſus propter calumniam uel contumeliã quam quis intulit epiſcopo ſuo: ſed aduertas, quia doct.cõmuniter nõ tenent hoc, niſi data incorrigibilitate in clerico. Abſurdum enim eſſet dicere, quòd propter homicidiũ nõ traditur clericus curiæ ſeculari: ut in d.c.cũ non ab homine. ſed bene propter contumeliã cõmiſſam in epiſcopum. Et iſtam partẽ quòd nõ tradatur curiæ ſeculari, niſi data incorrigibilitate propter ſimplex uitiũ cõmiſſum in epiſcopũ, tenuit gl.in d.c.cùm non ab homine.& ibi communiter doc. & doct.in c.fin.extrà de teſti.cog.& ibi aliqualiter facit gl.& gl.in termi nis, in ca.ſi quis ſacerdotii.xj.q.j.& gl.in d.c.nouimus.& glo.in c.ſi qui ſunt.ij.q.vij.incip.d.Ant.aliũ caſum de ſortilego.ſed do.Abb.ibi, contrà licitũ eſt extendere iura. Aduerte tamen pro opi.do.Anto.de Butr.facit quia caſus excepti à regula propter identitatẽ rationis extenduntur ad ſimiles.c.cum dilecto.de confirma. utili uel inutili.ubi eſt melior tex.de corpore iuris.& in l.his ſolis.C.de reuo.do.ubi eſt melior text.de iure ciuili.& text.in c.j.§.porrò. quæ ſit prima cauſa benefi.amit.ubi eſt tex. ſingu.ſecundũ Bald.facit l.ob æs.C. de prædiis minorũ. ſed iſte caſus in ſortilego uidetur ſimilis caſibus ex-
43 ceptis à regula,*& per conſequens exceptio per identitatẽ rationis extenditur ad ſimilẽ gl.uoluit Io.Cald. in c.ſeries.extrà de teſt.per do.Abb. in c.iurauit.de probatio.ergo &c. Adeſt alius caſus in ſchiſmatico.uide per Ioan.And.in d.c.cum non ab homine.ut cõprehẽdat caſum quando eſſet ſchiſmaticus contra Roma.

eccleſiam: ſecus ſi cõtra epiſcopum: uide ibi Abb.aliter diſtinguentem. & inquantum dom.Abb.referendo illam diſputationẽ do.Pet.de Anch. in d.c.at ſi clerici.uoluit, & communis doctr.doc.in c.cum non ab homine.limitare: ut iſta nõ procedant in uno delicto atroci qualificato, uel pluribus geminatis: quia dicit, quòd ſi clericus cõmiſit aſſaſinamentum uel homicidiũ ſacerdotis proditoriè, cum ſpoliatione bonorum, uel cupiditate bonorum occidit patrem uel matrem, uel eccleſiam ſpoliauit rebus deputatis ad cultum diuinũ, uel ordinauit prodere patriã, uel plura homicidia, falſitates, & latrocinia cõmiſit: certè iſte talis clericus debet degradari abſque alia incorrigibilitate, & tradi curiæ ſeculari: & ſic non habebit locum diſpoſitio c.cum non ab homine.& certè ſtringunt rationem domini Petr.de Ancha.& domi.Abb.& ita aliàs practicaui: quia multi doct.Mod.iſtam partem tenent poſt do.Abb.& aliàs fui cum doct.iuris canonici in maxima diſputatione, qui ſemper uolunt defendere clericos: & mouebar, quia hoc dixit in terminis text.in dicto capit.ad falſariorum.ubi Papa uult, quòd in crimine falſificantis falſas bullas Papæ, uel alio atroci delicto, debet clericus degradari & tradi curiæ ſeculari: ego neſcio cauillare illum tex.nec ſcio fugere ipſum, niſi quis uelit deſtruere eum. Præterea text.in c.j.extrà de homicid.in vj.& ibi Dominic.de ſancto Geminian. qui dicit per illum text.quòd ſi clericus cõmiſit unum homicidiũ per aſſaſinamentũ, nedũ debet degradari, ſed poteſt per iudicem laicum pu

niri abſque alia degradatione:& ni de quomodo eleganter inducit dominic.de ſancto Gemi.illũ tex.Præterea Bal.in d.c.cùm non ab homine.dicit quòd ille tex.& eius diſpoſitio non habet locũ in enormi delicto. & idem uoluit do.Pet.de Anc. in regula,ea quæ.extrà de reg.iuris. in vj.qui refert,ꝙ quidam clericus, qui multa enormia fecit, ultimatè occidit proditoriè quendã ſacerdotem ſancti Martini,& poſtea eũ derobauit:omnes clamabãt iſtum degradandum. Tandẽ dicit,ꝙ ipſe & multi doct. hic conſuluerũt iſtũ degradandum propter atrocitatẽ delicti, & tradendum curiæ ſeculari:nõ tamẽ epiſcopus ad hoc cogitur, ſed poteſt,ſi uult. & idem uoluit Pet.de Anch.in d.c.cùm nõ ab homine. & in conſi.cxlv.incip.ex narratis in facto.& in c.j.extrà de homic. & uide omnino domi.Abb.in d.c.cùm non ab homine. qui approbat dicta per ipſum in d.c.at ſi clerici.& doc.non allegant do.Abb.in c.j.extrà de homici.ubi expreſsè hoc affirmat.certè condigna pœna eſſet in clerico in huiuſmodi atrocibus delictis, in quibus ſi unus laicus eſſet particeps & conſocius criminis,quòd comburreretur unus laicus, uel in fruſta dilaniaretur, uel in mare proiiceretur,uel ad beſtias traderetur,& clericus autor delicti ſolùm detruderetur in monaſterium, uel incarceraretur,contra tex. non affectamus. xxiiij.q.j. c.quæſiuit. de his quæ fiũt à maiori parte c. ubi habetur, quòd pœna debet commenſurari delicto. & ideo rectè dixit Bal. in ſolẽni ſua repetitione l.cũctos populos.C.de ſumma trini.& fide cath.quòd bene faceret epiſcopus clericos committentes delictum punire ſimili pœna, qua punitur laicus committẽs ſimile delictũ.Nec obſt. quòd in pœnalibus non debemus facere extẽſionẽ:quia ſatis dictũ eſt ſuprà in aliis caſibus,exceptis ultra glo. quia nos non extẽdimus, ſed lex:quia ubi eſt eadẽ ratio uel maior,non eſt extenſio,ſed eſt legis diſpoſitio,iuxta gl. not.in c.j.extrà de temp.ordinan.& ideo rectè dixit glo.in l.quiſquis.C. ad legẽ Iul.maieſt.licet illa diſpoſitio ſit pœnalis,quæ loquitur in patre,tamẽ extenditur in matre.& illã glo.ſequuntur doc.multa exẽpla ſimilia poſſem in mediũ afferre quæ omitto,ne impleã folia. Formã autem degradationis uide in locis allegatis per do.Ang.hic.& uide per Pet.de Anch.in quadã diſputatione ſua,quę incipit,quidã laicus.ubi no. loquitur de iſta materia.uide tex.cũ gl.in c.cleric.xlvj.di.uide c.j.de obl. ad ratio.quotuplex ſit degradatio.

44 *Lex uel ſtatutum pro aliquo delicto imponit pœnam ad arbitrium iudicis, an tunc iudex poterit arbitrari pœnam mortis.*

45 *Delicti qualitas ſi non ſuadet pœnam mortis, poterit appellari à ſententia iudicis,licet lege,uel ſtatuto fuerit pœna arbitrio iudicis commiſſa.*

46 *Arbitrariæ ſunt in principe omnes pœnæ, & poterit etiam pœnam mortis arbitrari.*

47 *Statuto dicente quòd incurrat in pœnam centum,uel in aliam pœnam arbitrariam, iudex imponere debet ſimilem pœnam non capitalem, & ſi ſtatutum imponat pœnam centũ, uel maiorem,uel minorem,arbitrio iudicis non imponet pœnam capitalem.*

ANG.

ANGELVS.

44 *QVAERO, aliqua lege,uel ſtatuto imponitur pœna ex aliquo delicto ad iudicis arbitriũ, an tunc iudex poſsit arbitrari pœnam mortis[a].gl.ſing.in §.in ſumma. inſtit.de iniur.dicit quòd ſic.& idẽ dicit glo. in l.penul.C.ſi aduer.lib.in glo.parua.Sed Imo.in l.ij.ff.de publ.in uer. quid autẽ ſi aliquo caſu pœna &c. dicit quòd quãdoque lex,uel ſtatutum dicit,ꝙ pœna ſit in iudicis arbitrio, & uſq; ad pœnam mortis: & tũc clarum eſt, quòd eius arbitrium poteſt ſe extẽdere ad pœnam mortis:ut l.ſaccularii.§.ſunt quædam. & ibi caſus.ff.de uar.& extraord.crim. Quandoque lex uel ſtatutum dicit pœnam eſſe iudicis arbitrio, dummodo ſe non extẽdat ad pœnã mortis.& tùnc clarũ eſt,quòd illã imponere nõ poterit. probatur apertè in l.j.de fur.Bar.in l.j.§.expilatores.ff. de effrac.& expil. & l.iij.de crimin. ſtelliona. Quãdoque lex uel ſtatutum ſimpliciter dicit pœnã eſſe ad arbitriũ iudicis : tũc uidetur tanquã bonus uir arbitrari debere.arg.l.uir bonus.ff.iudic.ſol.& not.per gloſ.& Bart.in l.ſi qua pœna.ff.de uerb.ſig. & c.ſuper his.in glo.in uerbo,arbitriũ.& in uerbo,aſtringẽdo.de accu. & ſic patet quòd ſecũdũ facti qualitatẽ aliter, & aliter debet arbitrari. arg.eius quod habetur in c.ſicut dignũ.de homic.in vj.& d.§.ſunt quædam.

45 *Et ex his patet quòd ſi delicti qualitas non ſuadet imponi mortẽ, quòd ſi iudex fuerit arbitratus mortem, quòd ab eius arbitrio iniquo poterit appellari, uel peti,quòd reducatur ad arbitriũ boni uiri:ut no. gl.ſingularis in d.c.ſuper his.& not. gl.& Bar.in d.l.ſi qua pœna.de quo dixi in gloſ. ſuper uerbo, præſente Caio & appellante.in uerſi.& quòd poſsit appellari &c. licet illam gl.in d.§.in ſumma. ſequatur ſimpliciter Bald.in §.iniuria.in prin.in authen. de pace iura.firm.co.x.& in l.j.C.de his qui latro.

ADNOT. a ¶Pœnã mortis. *Adde tu circa hoc,& uide Alex.in cõſil. cxj.in j.uol.& Capo.in conſil.lxxij.latè per Fely.in c.ex literis.in ſi.extrà de cõſti. & Barb.in conſi.xj. ubi dicitur,quòd iudex non poteſt arbitrari pœnam mortis, ſed Princeps ſic,& ultra.*

AVG. Tu autem in hac materia adde Imo.in c.ex literis.extrà de reſcri.qui allegat illã gl.in d.§.in ſumma.ꝙ ubi pœna eſt arbitraria,iudex poteſt imponere pœnam mortis. & ibi Imo.multũ elegãter loquitur: & ibi uide an poſsit appellari,ſi malè arbitrabitur.& illã gl.in d.§.in ſumma.ſequitur Abb.in c.ex literis. dicens,ꝙ in hac materia allegat bonũ tex.in l.ſacrilegii.ff.ad legẽ Iul.pec. ubi tex.imponit pœnã arbitrariã,& tamẽ narrat aliquãdo fuiſſe impoſitam pœnã mortis:& illã gl.in d.§.in ſumma.ſequitur Imo.in ca.inquiſitionis.extrà de accuſ.Dicit tamen ꝙ debet intelligi illa gl. quãdo qualitas delicti hoc importat,aliàs nõ arbitrabitur tãquã bonus uir, qđ facere debet.allegat Bartol.in d.l.ſi qua pœna.& illã gl.in d.§.in ſumma. ſequitur Bal.in l.ſi.ff.de rerum diui.& Bal.in c.j.§.iniuria.de pace iura.fir. & Bald.in l.j.C.de his qui latro.licet Bal.in c.j.de pace tenen. nõ uideatur ſequi illã gl.dum allegãdo illam gloſ.in d.§.in ſumma.uult ꝙ iudex qui imponere poteſt pœnã arbitra-

riam, nõ poterit imponere pœnam
publicationis bonorum, quæ minor
eſt morte.arg.l. in ſeruorũ.ff.de pœ
nis.ſed conſidera, quia illa glo.in d.
§.in ſumma.dicit quòd poteſt impo
ni pœna capitis:non dicit quòd de-
beat ſibi amputari caput.unde doc.
non intellexerunt illam gl. Ad hoc
allego tex.cũ gl.in terminis.in uer-
bo,capitis.in l.hos accuſare.§.omni-
bus.ff.de accuſa.quæ dicit quòd tri-
plex eſt pœna capitis:pœna mortis,
pœna ſeruitutis,& pœna amiſsionis
ciuitatis. Non ſequitur:ergo poteſt
imponi pœna capitis, ergo de ne-
ceſſario poteſt imponi pœna mor-
tis:quia hoc eſt falſum. & ideo refe
runt Ioan.And.& alii in d.c.quanto.
de iureiur.aliàs fuiſſe obtentũ:ſi ſta
tutũ imponit pœnã capitis, intelligi
tur de minori pœna capitis, hoc eſt
pœna deportationis:& dictũ eſt la-
tiſsimè ſuprà in addi.proxi.q.Et pro
hoc eſt tex.bonus,& ibi doctr.Bald.
in l.immerſis.C.de nauf.lib.xj.quòd
ille qui arripuit bona ex naufra-
gio,debet puniri pœna arbitraria.
& Bal.ibi dicit,uſq; ad pœnã depor-
tationis iſte poterit puniri : nõ dicit
Bal.uſque ad amputationẽ capitis.
Et ideo refert Raph.Fulg. in l.præ-
ſenti.C.de his qui ad eccle.confug.
Old.diceret quòd aſſeſſores practi
cant, ut dicatur quòd pœna capitis
imponatur donec moriatur. Miror
quòd iſte doctor, qui facit iſtum tra
ctatũ maleficiorum,non alleget iſta
in hac gl.& uide in hac materia bo-
nũ tex.in l.qui cùm maior.§.his de-
mum.ff.de bonis liber.an pœna ca-
pitis neceſſariò inferat pœnã mor-
tis:& ibi dicitur quòd non:licet pro
illa gloſ.multùm faciat text.in dicta
l.ſacculariis.§.ſunt quidam. & ibi
Angel.qui dicit, quòd pœna capitis
in dubio intelligitur pœna mortis:
& illa doctrina deſtruit dictum do-
ctorũ in d.cap.quanto.& eſt text. in
l.lex Iulia de repetundis.§.fin.ff.ad
legem Iul.repetund.quoniam Bald.
allegat in l.j.C.ne ex delic. defunc.
quòd pœna capitis intelligitur de
amputatione capitis. Et ego in ter-
minis allego tex.cum glo.in l.rele-
gatis. in uerbo, capitis.ff.de pœnis.
Sed reſponde ad illum text.cum gl.
ut dixi ſuprà in addit.proxi.& uide
tex.in c.omnis lex.iiij.diſtin. Si quis
autem uult tenere illam gl.in d.§.in
ſumma pro illa glo.eſt bona glo.in
c.dictum.lxxxj.diſtin.quæ uult quòd
ubi pœna eſt arbitraria, iudex ſecun
dum qualitatem delicti poteſt impo
nere pœnam mortis,hoc eſt, trade-
re illum reum curiæ ſeculari.ſed cer
tè pro iſta ſententia eſt bonus text.
in dicta l.lex Iulia de repet.§.fi.dum
uult,quòd illa pœna extraord.& ſic
arbitraria poteſt extendi incluſiuè,
uſque ad amputationem capitis ex
qualitate delicti. Arbitrabitur tamẽ
iudex illam pœnam quæ imponitur
ex conſuetudine,ſecundũ Bald.in l.
quicunq;.C.de ſer.fug.& ſatis dictũ
eſt ſuprà in iſta glo.in addi.meis. in
dubio tamẽ in arbitrando debet in-
clinari in mitiorem partẽ : ut not.in
c.de cauſis.extrà de offici.delega.&
ſatis dictum eſt ſuprà in hac eadem
gl.Præterea iudex etiam non debet
eſſe nimis gratioſus.ita dixit Bal.in
d.l.quicunq;.C.de ſer.fugi.allegan-
do Ioan.And.in c.j.de re iudic.in vj.
46 hoc intelligas in iudicibus:*in prin
cipe autẽ omnes pœnæ ſunt arbitra
riæ,& poterit arbitrari pœnam mor
tis.

tis.caſus eſt in l.j.C.de ſacroſan.ecc. faciunt not.ibi per Bal.in repet.ſua.
47 & ſuprà dicta nullũ dubiũ habet ēt, ſi ſtatuto caueretur, quòd reus incurreret in pœnam centũ ducatorũ, uel in aliam pœnã arbitrariam: quia iudex ſimilē pœnã imponere debet: non autē capitalem. iſta eſt ſentētia omniũ, maximè Bal.in d.l.quicunq;. & in l.conuenticulam.C.de epiſc.& cleri.& Bal.in l.ij.C.de proba.quòd ſi ſtatutũ imponat pœnam centum, uel maiorem, uel minorem arbitrio iudicis, quòd non imponit iſto caſu pœnam capitalem. & Bald.in l. & ſi poſt tres.in lectura.ff.ſi quis cau.qui uidetur limitare, niſi poteſtas haberet liberũ, uel plenum arbitrium. & omnino uide pulchra uerba Roma. in rub.de arbi.in iiij.char. Adde Mathe.in no.xlix.qui approbat gl.in d. §.in ſumma.dicit tamen, quòd ſi iudex arbitratur, quòd imponatur maior pœna, quàm ſit ſolita imponi, ubi de cōſuetudine appareat, dicitur partē grauare: & malè facit, niſi ex cauſa faciat, per l. quid ergo.§. pœna grauior.ff.de his qui not.infa.

SVMMARIVM.

1 *Iudex in crimine in quo tacitè uenit bonorũ adēptio, nō debet dicere in ſententia, cōdēnamus dictũ Caium cum bonorũ confiſcatione: & quare non.*

2 *Iudex in ſententia, de qua ſuprà, dicet ſic, condemnamus ad mortē dictũ Caium, & eius bona publicamus.*

3 *Bona damnatorum, an hodie regulariter intelligantur confiſcata, quando aliquis eſt damnatus ad mortem.*

4 *Bona an aliquo caſu confiſcari poſſint abſque ſententia.*

ET eius bona publicamus, &c. præſentibus T. D. G. & I. teſtibus &c. 1 Sis bene cautus tu iudex, in crimine in quo tacitè uenit bonorũ ademptio, quòd non dicas in ſentētia tua, condēnamus ad mortē dictũ Caium cum publicatione ſeu cōfiſcatione bonorũ: quia tunc ademptio bonorum, cùm ſit acceſſoria ad pœnam corporalē, ſi interim pēdēte appellatione moreretur reus, ſicut extinguit crimen corporale, ita etiam extingueretur quò ad bonorum confiſcationē: ut l. iij.& ibi Iac.Butr.C.ſi pend.appella. mors int. 2 Sed facias bonorum publicationem æquè principaliter, ſicut pœnam corporalem per copulã, &, quæ principaliter, & æqualiter copulat: ut glo.in rub.ff.de iu.& fac. igno.& ſic dicas, & eius bona publicamus. ita dicit Bar.Bal.& alii in d.l. iij.cum ſi.& Bart.in l.j.ff.eo.& Ang. & Imo.in l.defuncto.ff.de publi.iudi.& idem tenet Salic.in l.ſi quis.C. ſi reus, uel ac. mor.fue. & uide Bart. Bald.Ang.& Raph.& Ioan.de Imol. in l.qui à latronibus.§.fi.ff.de teſta. & not.Bart.in l.iiij.ff.de leg.j.& hoc eſt pernceſſarium, quoniam hodie quando uis quòd bona cōfiſcentur, in ſententia expreſsè de cōfiſcatione fiat mentio: nam licet olim propter damnationem ad mortem bona eſſent confiſcata, excepta certa parte, quæ filiis reſeruabatur: ut l.j. 3 ff.de bo.dam.& ibi per Bar. tamen hodie bona damnatorum regulariter nō intelligūtur confiſcata, quãnis quis ſit ad mortē damnatus, niſi expreſsè in ſentētia capitali etiã bona publicentur, niſi in crimine læſæ maieſt.& in aliis certis, de quibus j. dicetur. & niſi quando quis bannitur quòd nudus debeat exulare: ut l.

amiſsione. §. qui deficiunt.ff.de ca. dimi. & not.Bart. per illum tex.in l. tutelas. §.fin.eod.tit.& hodie etiam iſto caſu niſi expreſsè in banno, & ſententia dicatur, non incorporantur in fiſcum,imò bona deſcendentibus,& aliis reſeruantur,ut in auth. bona damnatorum.C.de bo.damn. quinimò etiam ipſi bannito poteſt pars bonorum per iudicem in ſentẽtia reſeruari,ut eſt caſus in l.ſi qua militi. §.j.ff.ex quibus cau.maio.

ADNOT. a ¶Aeque principaliter. *Adde tu & uide Io.de Ana. in conſi.lix.& uide etiam Bar.in conſil. clvij.incip. In Dei nomine,ſuper his quæ ſuprà dicta ſunt. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia licet Bart.fuerit primus, qui in mediũ adduxit illã nouam concluſionẽ in hac materia publicationis bonorum,quãdo uenit tacitè in ſententia capitali, an iudex loquatur per dictionem,&: an per dictionẽ,cum:& uideatur cõmunis eſſe ſentẽtia doc. quam approbat etiam Rapha.Ful. in d.l.iij.tamen reperio Salic.in d.l. ſi quis.C.ſi reus uel accuſa.mor.fue. multùm ſingulariter limitãtẽ iſtam materiam, niſi iudex in ſententia diceret iſta uerba,cum iſta clauſula, ꝙ ſi ſententia eſſet ſupra,uel ultra ius, quòd eam reducebat ad ius commune:quia cùm tunc appareat, ꝙ non uult partẽ grauare,tantũ eſt ſi iudex loquatur per dictionem,&:ſiue per dictionem,cum:quia tunc illa copula,& : coniungit acceſſoriè, & non principaliter ex proferentis mente. Et ideo ſi iudex dicat,talem deportamus,& bona publicamus, & poſtea ſubiungit illam clauſulam quam poſuit ibi Sali.mortuo reo, non eſt opus appellare per prædictas rationes allegatas à docto. in locis ſuprà allegatis.certè iſta eſt notabilis limitatio ad prædicta,& miratus ſum ſæpenumero,quòd Salice.qui ſolet eſſe merus recitator, de ſuo capite hoc dixerit. Sed poſtea reuoluens mẽbranas, inuenio iſta fuiſſe illius acutiſsimi ingenii Bal.ubi alibi ponens iſtam materiã hæc dicebat de uerbo ad uerbũ in iſta materia.nam Bal.in l.j.C.ne ex delict.defun.in iij. col. hoc expreſsè dicebat. quinimò in hac materia ibi uidetur mordere Bart. quòd dicta ſua non placent contra ea quæ ipſe Bart. dixit cõtra Bartoluciũ illũ de Prato,qui diſputauit iſtam materiam.& ideo Bal.in d.l.iij.C.ſi pẽden.appel.mors interue.reprehendit etiã Bart.quòd non intellexit d.Bartolucii. 4 *Et aduerte quia do.Ang.hic dicit, quòd hodie bona non confiſcantur, niſi hoc in ſentẽtia dicatur. Aduertas tamen ſi ſumus in caſu quo bona confiſcãtur, poſſunt bona confiſcari abſque ſententia, putà ſi conſtat per cõfeſsionem reũ deliquiſſe: quia licet moriatur reus ante ſententiam, tamen bona cõfiſcata ſunt.ita eleganter dixit Spec.in tit.de accu. §.j.uer.quid ſi latro.quẽ refert & allegat Bald. in hac materia cõfiſcationis de directo in l.j.C.ne ex delic.defunc.in iij.col. idẽ dicit Bal. ſi erat cõcluſum in cauſa, & nõ reſtabat niſi ferre ſentẽtiã: & de illo d.Spe. uide ad aliud propoſitũ Bar.in l.j.ff.de priua. delic. & latè per Imo.in l. defuncto.ff.de publi.iudi.& per Ioan.And.ibi,in add. & de illo d.Specu. poſſem multa in mediũ adducere : ſed quia do. Ang. hic principaliter hoc non diſputat, nolo

nolo amplius aliquid aliud allegare: quia eſſem extra materiã d. Ang. & oſtenderem quomodo docto. diuerſimodè intelligunt, limitant, & reſtringunt illam doctrinam Spec.

1 *Bona ſi expreſſè publicentur in ſentẽtia, an bona in alieno territorio exiſtentia ſint publicata.*

6 *Bona ſi expreſſè publicẽtur in ſentẽtiis, an bona in alieno territorio poſita confiſcẽtur fiſco proprio ubi ſita ſunt.*

7 *Iudex quando pronunciat ſuper eo ſuper quo delictum eſt delictum de iure communi, ſed ordo procedendi & condemnandi eſt de iure municipali, putà quòd contumax habeatur pro cõfeſſo: an talis ſententia afficiat bona extra territorium ſita.*

8 *Confiſcatio olim & hodie quando fit, ſi bona non excedunt ſummam quingentorum aureorum, fiſcus non uidetur curare: & de modica quantitate, quid poſſit iudex facere.*

9 *Creditores unius territorij an poſſint agere contra fiſcũ alterius territorij.*

ANGELVS.

1 *QVAERO, bona expreſsè in ſententia publicantur, an bona in alieno territorio exiſtentia ſint publicata.

a [a]Bart. in l. cunctos populos. in fi. C. de ſumma trin. & in l. fi. §. diuus. ff. de publ. in effectu concludit, quòd de iure ciuitates non poſſunt publicare ſibi propter delicta: ut l. j. & ibi not. C. de bo. uacan. Item quia de iure nõ habent merũ & miſtũ imperiũ, neque delictorũ grauiorũ cognitionem: ut C. de defen. ciuita. l. defenſor ciuitatis. Illæ ergo ciuitates Italiæ quæ iuriſdictionẽ exercẽt, & illa ciuitas quæ ſibi bona publicauit, hoc fecit uel ex priuilegio à principe ſibi conceſſo, uel aliqua cõſuetudine quæ habetur inſtar priuilegii: ut l. hoc iure. §. ductus aquæ. ff. de aqua quoti. & æſtiu. hæ ſunt ciuitates quę hodie in camera fiſcali poſſunt dici procurator in rem ſuam: nam ad ſui utilitatem utuntur iure fiſcali ex tacito, uel expreſſo principis conſenſu: ut dictum eſt in l. item ueniunt. §. aut ſenatus. ff. de pe. hære. hoc præmiſſo in quæſtione prædicta, Bart. ſic dicit, aut iuriſdictiones ſunt ſeparatæ, ſed burſa fiſci eſt una in effectu in utroque loco: aut iuriſdictiones & burſæ fiſcales ſunt ſeparatæ. primo caſu, aut illa publicatio fit de iure cõmuni, & bona utriuſq; loci erunt publicata: ut l. ſi quando. C. de bo. uac. & quod ibi not. & fiet executio per officiales illius loci, ubi ſunt bona: unde dicit ſi præſes qui eſt in marchia pro eccleſia Romana, publicaret bona alicuius de iure cõmuni, quòd intelligerẽtur publicata illa, quę habet in ducatu. Sed in illis bonis fieret executio per ꝓcura. fiſci, qui eſt in ducatu: ut l. cum unus. §. ſi. ff. de bo. auto. iud. poſſ. aut publicatio fit ſecũdum conſtitutiones & ſtatuta particularia: & tũc aut illæ leges ſpeciales ſunt in utroque loco, ubi ſunt bona: exemplum, plures iudices ſunt deputati ab uno rege per diuerſa territoria regis: unus publicat ſecundum conſtitutionem regalem: & tunc omnia bona quæ eſſent in regno eadem ratione per eaſdẽ leges ſunt publicata. Si uerò dictæ leges ſpeciales non ſunt communes ad utrũque locũ: exemplum, in marchia ſunt quędã conſtitutiones, quæ non ſunt in ducatu: tunc talis publicatio non extenditur ad bona, quæ ſunt extra locum ad quem

protenditur cōditio:ut l. extra territoriū. ff. de iuriſdi. om. iud. Secundo caſu quādo iuriſdictiones ſunt diſtinctæ, & burſæ etiā fiſcales diſtinctæ: tūc aut publicatio fit de iure cōmuni, & tūc extenditur ad alia bona alibi ſita, per dictas leges: tamē quęlibet ciuitas habet bona in ſuo territorio ſita, ſecundum quod dicebat Guil. de Cug. quod probat Bar. quia quælibet ciuitas dicitur procur. fiſci, ut ſuprà dictū eſt. ſed ſi eſſet procu. fiſci, & ad utilitatē fiſcalē, & ad eius officium ſpectaret eius acceptatio, & incorporatio dictorū bonorum in fiſcū: ergo nunc ad ipſum pertinet, & ad eius utilitatem. Et pro hoc eſt caſus in l. fi. de auto. tu. & de foro cōpe. c. poſtulaſti. & etiā ibi dicit, q̀ ſibi nō placet quòd diſtinguatur, an iudex habeat iuriſdictionem à lege cōmuni, uel municipali: quia nō curo unde iuriſdictionem habeat: ſed hoc ſo'ū, an pronūciet ſuper eo qđ eſt de iure cōi diſpoſitū, an uerò ſuper eo quod lex uel ſtatutū particulare loci diſponit. de iſta quæſtione etiā uide Ioan. de Imo. in l. ex facto. ff. de hære. inſti. & Anto. de But. in c. poſtulaſti. de foro cōpe. & Ioā. And. in addi. Spec. in tit. de accu. § ſequitur in additione magna. uide etiam Bal. in d. l. j. in fi. tu etiā addas q̀ not. Dy. Ray. & Bal. in l. ſi pluribus. ff. de leg. j. quādo iudex originis incœpit inquirere cōtra eundē hæreticū, ſed citius expediuit proceſſum ſuum, quęritur cuius bona & quæ bona publicentur. dīc ut ibi: & ibi Ang. & Io. de Imo. quæ omnia ſunt notāda. ſed iſtis caſibus cū fiſcus teneat locum hæredis, ut l. ij. C. ad legē Iul. de ui. & talis delinquens habeat creditores, an tales creditores unius territorii poſſint agere cōtra fiſcū alterius territorii in ſolidū, uel pro parte, & quomodo. not. Bald. in d. l. ij. & Bald. Ange. & Imo. latè in l. ex facto. ff. de hære. inſtitu.

ADNOTATIO. a ¶Publicata. *Adde tu quis poſſit bona publicare. & uide Ro. in conſil. lix. & Capol. in conſi. xvij. & an ſi publicentur bona delinquentis in uno territorio, bona alterius territorij ſint publicata. uide Pau. de Ca. in conſil. lxxxvj. in primo impreſſis. & do. Alex. in conſil. cxj. in iiij. lib. Et ibi uide an nomina debitorū cēſeantur eſſe illius territorij, ubi delinquens habet domicilium: uel illius domini ubi ſunt debitores, & quid de bonis mobilibus & mercibus. & uide etiā in conſil. xxxj. in j uol. & Cap. in dicto conſi. xvij. Franc. de Aret. in conſi. xj. & ibi de annua præſtatione, quòd Bononien. delinquēs habebat in Ferrarieſi. & uide do. Abb in cōſi. vj. in ij. uol. & ibi an domus delinquētis debeat deuaſtari ſtāte ſtatuto & ſtāte cōuentione, quòd pœnæ maleficiorū diuidantur inter commune & dominium. & uide quādē Abb. in cōſi. xciiij. eod. uol. & ibi an ſi una ciuitas ſe ſubmittit alteri, uideatur in eā transferre iura fiſcalia. & adde ad quē ſpectent bona patrimonialia clerici delinquentis. & uide per Oldr. in conſi. xvij. ubi latè. & uide Pau. de Ca. in conſi. cliij. ubi ponit, an ſi bona laici qui habebat feudum eccleſiaſticum, publicētur, ad quem pertineat tale feudum. Ber.*

AVGV. Tu autem in hac materia adde, q̀ reperio quòd do. Nel. in tracta. bannitorū in ſecūdo tempore, ſcilicet de cōcurrētibus poſt perfectum bannū, in xvij. q. latè diſputat iſtam materiā: & ibi dicit quomodo

Iaco.

Iaco.de Are.primò mouit iſtã quæſtionẽ in l.fi.§.j.ff.de pub.& ibi uidetur cõcludere,quòd omnia bona perdat.idem dixit Richar.malumb. omnia quęri ciuitati publicari: ut refert Ioã.And.in c.cũ ſecundũ.extrà de hęre.lib.vj.Guil.de Cug.in l.ij.ff. de ca.di.xenuit quòd unaquæq; ciuitas habebit bona in ſuo comitatu exiſtentia.Tertia fuit opi.Nico.de mate.in ſua diſputatione,quæ incipit,quidam inculpatus.quam ponit de uerbo ad uerbũ.Alb.de Roſa.in quæſt.ſtatutorum.q.cxxxiiij.& dicit etiã do.Nellus quòd illã refert etiã Ioã.And.in addi.Spec.in tit.de accu. §.ſequitur.uer.quid ſi aliqs.qui diſtinguit, aut ille qui iudicat habet iuriſdictionẽ à iure communi,aut à iure municipali.Refert poſtea prædictus do.Nellus quomodo quarta fuit opi.Bar.in d.l.cunctos populos. in fi.& ibi de uerbo ad uerbũ refert ea quæ dixit do.Ange.hic,referẽdo uerba Barto.Sed dicit do.Nellus ꝙ cũ aliàs fuiſſet iſta quæſtio Ianuę de uno qui fuit cõdemnatus,qui habebat bona Ianuæ,& Florentiæ,multa fuerũt allegata:tamẽ ibi ipſe nõ ſequitur doctrinã Bart.in d.l.cunctos populos.maximè in illo mẽbro ſuæ diſtinctionis,dum dicit omnia bona publicari,quãdo burſę & iuriſdictiones ſunt ſeparatæ, & diuerſæ. Sed unaqueq; ciuitas habebit bona in ſuo territorio ſita:nã dicit quòd hoc nõ uidetur ſibi uerũ p omnia: quia cõmuniter in ſentẽtia cõfiſcationis apponũtur uerba ſonantia in camerã fiſcalẽ,eius qui condemnat, ſiue illius qui officialis eſt:quomodo ergo in hac ſententia poterit ſe fundare ciuitas habens aliã camerã diuerſam,non in uerbis ſententiæ l. quicquid aſtringẽdæ.ff.de uer.obli. Et ſi diceretur,doctrina Bart.procedet,quãdo ſimpliciter publicauit & cõfiſcauit bona.quo caſu intelligitur ſecũdũ qđ iura uolũt.l.libertus. §.pe.ff.ad municip.reſpondetur ꝙ alteri per alterũ quæri non poteſt.l. ſtipula.iſta.§. alteri.ff.de uerb.obli: nec iſte eſt caſus ſpecialis ubi aliter poſſit alteri ſtipulari,ut patet ibi in fallentiis: unde ipſe do.Nellus aliter diſtinguit.& eſt quinta opinio in hac materia,ꝙ licet burſæ fiſcales & iuriſdictiones ſint diſtinctæ & ſeparatæ,tamẽ ſententia cõfiſcationis fertur ab illo,qui habet iuriſdictionẽ à ſuperiore utriuſq; ciuitatis,nõ in tẽporalibus,ſed in ſpiritualibus:ut in inquiſitore hęreticę prauitatis cõfiſcãte bona hæretici.& de hoc dic ut uoluit Ioã.And.in d.c.cũ ſecundũ.de hære.in vj.& dicit ꝙ uidenda ſunt dicta Guil.de Cug.in d. l.ij.C.de hæredi.decu.ubi ponit cui applicentur bona clerici dãnati de crimine per epiſcopũ,ex quo laicus perderet bona:& allegat dicta Ioã. And.in addi.Spec.in tit.de feudo.§. pe.in fin.in magna addi.ubi tractat quæſt.cui applicentur bona feudalia,quæ clericus cõdẽnatus ab epiſcopo tenebat à laico in diœceſi epiſcopi.Si uerò ſententia fertur ab illo qui ſolũ habet iuriſdictionẽ à ciuitate, à qua eſt officialis conſtitutus,uel à domino eius:& tunc ſi ille officialis ponit in bãno hominẽ habentem ibi bona,& in aliis ciuitatibus,tũc quantũ ad ſe ſpectat,ſi ad ciuitatẽ condemnãtẽ,ſiue loquitur in cõdẽnato ſiue in bãnito,nunquam ciuitas illa poterit habere alia bona

ſitá

ſita in alieno territorio, per iura ſuprà allegata.* Si autẽ quæris an bona in alieno territorio poſita conſiſcentur fiſco proprio ubi ſita ſunt, tũc dicit do. Nellus, ꝙ Bal. in l. cunctos populos. in ulti. q. ibi multũ notanter loquitur. ſed dicit do. Nellus quòd ſuo iudicio plenè nõ loquitur: quia ibi Bald. uult ꝙ ſi ſtatus rei adeò mutatur, ꝙ non poteſt habere proprietatẽ bonorũ: pro iſto caſu ciuitas quæ nõ cõdemnat, nõ iure cõfiſcationis, ſed ut bona uacantia, occupabit illa bona: aliàs dãnatus retinebit illa bona. ſed hæc concluſio eſt falſa: ut ſuprà probauit do. Nellus: quia ſentẽtia condẽnãtis aliquo caſu non extenditur ad iſta bona. Vnde ſubdit do. Nellus, iudex iſte nõ intelligit cõfiſcare niſi bona exiſtentia in ſuo territorio & ſuæ cameræ: licet ipſe Bal. aliter dixerit in l. propter litẽ. §. licet. ff. de excuſ. tut. Sed dicit do. Nellus, tunc doctrina Bal. militat quoties ſumus in caſu in quo iudex cõdemnauit & executionem fecit: quia ciuitas quę nõ cõdẽnauit, nõ iure fiſci, ſed iure occupationis, habebit illa bona: quia ille fuit effectus ſeruus pœnæ. l. qui ultro. ff. de pœ. & ſic nõ poterit habere hæredẽ: ſi uerò loquitur in bannito qui non poteſt perdere ea quæ ſunt de iure ciuili & gẽtiũ, & ſic poteſt bona retinere: diſtinguendum eſt, aut talis bannitus erat oriundus ciuitatis cõfiſcantis, & ibi deliquit: tunc ciuitas alia habẽs bona in ſuo territorio ei auferre aliquo iure nõ poterit: & ita uerificatur ſecũdũ dictũ Bal. quia ille bãnitus eſt capax. Si uerò in ciuitate in qua fiut bãnitus nullũ aliud habebat domiciliũ, nec ibi aliter ſortiebatur forũ, niſi ratione delicti, tũc ciuitas in qua oriundus eſt, ſi habet bona iſtius rei ibi ſita, non ex ui alterius ciuitatis, ſed ſuo iure poterit cõtra illũ procedere, & bona cõfiſcare, per no. in l. j. C. ubi de crimi. agi opor. & adde Pet. de Anch. in c. poſtulaſti. in repet. ſua. extrà de fo. cõpe. qui licet uideatur approbare doctrinã Bar. in d. l. cunctos populos. de uerbo ad uerbũ, tamen ex dictis ſuis potes colligere unũ argumentũ pro ſaluãdo Bar. ab impugnatione do. Nelli, qui per d. c. poſtulaſti. & l. magis puto. §. illud. ff. de reb. eo. dicit ꝙ ibi eſt tex. ꝙ ratione perſonæ ſubiectę iudex interponit decretũ ſuper rebus alibi ſitis. & allegat Inno. in c. paſtoralis. extrà de priui. & Bar. in l. relegatorum. §. interdicere. ff. de inter. & relega. & ideo uerbũ iudicis operatur hic, ut extendatur ad bona undecunq; ſita ſint: niſi ſaluãdo do. Nellũ reſpõdeamus quòd ideo ibi eſt, quia utilitas ibi quam cõſequebatur ille, remanebat penes illũ qui erat ſubiectus illi iudici proferẽti illud decretum. Sed in caſu noſtro utilitas remanebat penes aliã ciuitatẽ penitus extraneã à perſona iudicis proferentis: unde ex ſeparatis nõ infertur. ar. l. cũ un⁹. §. ſi quis. ff. de bo. au. iud. Adde tamẽ ꝙ latius loquitur Albe. de Roſa. in iij. parte ſtatutorum. q. ij. ubi refert ibi opi. aliorũ antiquorũ in hac materia: & ibi latiſsime ſcribit, quẽ do. Nellus nõ uidit in effectu. facit mẽtionẽ ibi de his quæ dixit in ij. parte ſtatutorũ. q. cxxxiiij. & tandẽ ibi etiã recitatis opi. antiquorum approbat do. Nic. de mate. & idẽ facit Albe. in l. j. C. de hære. inſti. Item adde Pet. de

Anch

Ancha.in repe.c.canonũ ſtatuta.extrà de cõſti.in uerſicu.ſubſequenter poſtquàm eſt plenè diſcuſſum de effectu ſtatutorũ, circa loca,perſonas & bona,in prohibitis & cõceſſis,eſt uidendũ de ſtatutis quæ puniunt delicta. ibi,in uerbo, poſtremo circa iſta ſtatuta punitiua diſcutiendũ eſſet,ut nõ porrigãt effectũ extra territoriũ ſtatuentis. & ibi de uerbo ad uerbũ approbat doctrinã Bald.in d.l.cunctos populos.niſi in uno caſu:quia dicit ꝙ quãdo burſæ & iuriſdictiones ſunt diuerſæ,licet iudex pronũciet ſuper eo ſuper quo delictũ eſt delictũ de iure cõmuni:
7 *ſed ordo procedẽdi & cõdẽnandi eſt de iure municipali:putà ꝙ contumax habeatur pro cõfeſſo:tũc talis ſentẽtia nõ afficit bona extra territoriũ ſita, per cle.paſtoralis.extrà de re iudi.licet Bar.uelit contrariũ, quãdo bona de iure cõi ueniũt publicanda:ut in crimine læſæ maieſtatis. Nã indiſtinctè uult Bar.ꝙ iſto caſu bona undecunq; quæſita publicentur,etiã ciuitati alienæ in bonis ibi ſitis.quod contrariũ dicitur in d. cle.paſtoralis.adde do.Ant.de But. in c.poſtulaſti.extrà de fo.cõpe.recitantẽ Bart.de uerbo ad uerbũ,in d.l. cunctos populos.& eũ approbantẽ, niſi ꝙ diſcrepat à doctrina Barto.in hoc:quia dicit ꝙ etiã ſi de iure municipali bona ueniũt cõfiſcãda,bona alibi ſita cõfiſcabũtur:qa in perſona ſubiecta poteſt iudex & ſuperior diſponere de rebus alibi ſitis: & hoc ſi ſtatutũ expreſsè dicit,quòd omnia bona ueniãt cõfiſcãda.ibi uide:ſed ſunt ſomnia. Abb.ibi in d.c. poſtulaſti.ſequitur Bart.in d.l.cunctos populos.de uerbo ad uerbũ,& ibi dicit,ꝙ cũ publicatio ſit de iure cõmuni,bona alibi ſita publicabuntur:ſed illa ciuitas non iure fiſci,ſed iure bonorum uacantiũ occupabit: ibi uide.Imo.uerò in d.c.poſtulaſti. ibi,in hac materia,allegat dicta Ioã. And.in d.c.cũ ſecũdũ.& dicit ꝙ do. Ant.de But.ibi ſequitur dicta Bar.in l.cunctos populos.& ibi nihil aliud dicit.Itẽ adde Pau.de Ca.in cõſi.ſuo lxxxiiij.incip.in Chriſti noĩe amen. Primũ quæſitũ habet duo dubia: & ibi decidit in effectu,ꝙ qñ iuriſdictiones & burſæ fiſcales ſunt diuerſæ,& confiſcatio ſit de iure ſpeciali: & licet generaliter fiat ſuper bonis delinquẽtis,intelligitur tantũ de bonis ſuper illo territorio ſitis,ubi fertur cõdemnatio:ſi uerò fieret publicatio bonorum de bonis alibi ſitis, tũc dicit ꝙ fiet executio per iudicẽ ubi ſunt.& intellige hæc dicta Pau. de Ca.in hoc ultimo caſu,quãdo cõfiſcatio fieret de iure cõi:quia poſtea ſubdit Pau.de Ca.ibi,ꝙ ſi cõfiſcatio fieret de iure municipali,ut erat in caſu ſuo,etiam ſi iudex cõfiſcaret omnia bona alibi ſita, non poteſt hoc facere:& certè ibi multũ elegãter & ſubtiliter declarat iſtam materiã,& aperit intellectũ nõ intelligẽtibus iſtã materiam.& ibi dicit,ꝙ ſi ſententia mortis fuerit lata in cõtumacem,& ſic nõ fuerit facta executio,& ſic ſtatus rei non fuerit mutatus, quin potuerit alibi acquirere bona,& retinere:tũc clarũ eſt quòd bona alibi ſita nullo caſu mũdi poſſunt in confiſcationẽ uenire,per doctrinam Bal.in d.l.cunctos populos. Adde Bal.in l.iuris peritos.§.j.ff.de excu.tu.& Bal.in l.ſed ſi plures.§.in arrogato.ff.de uulg.& pup.Itẽ adde

quæ

quæ dicit Lud.de Ro.in ſuis ſing.ſe cũdi anni ſingu.50.q dicit ꝙ iſta eſt cõis opinio legiſtarũ & canoniſtarũ, ꝙ bona ubiq; ſita debeãt publicari, & applicari illi fiſco ubi ſita ſunt:intelligitur de bonis immobilib᷒.caſus eſt ſing.ſecũdũ ipſumin l. quicũq;.§.uniuerſi.C.de hęre.ſecus in bonis mobilibus:qa illa mobilia applicãtur fiſco cõfiſcantis & ferentis ſentẽtiã,etiã ſi illa bona mobilia ſita ſunt in alieno territorio diuerſo.tex.allegat quẽ dicit ſingu.in c.j. §.ſi iudex.de pa.tenen.licet Bal.cõtradicat,& maximè per text.in d.c.j. §.ſi quis hominẽ.& dicit Ro.in ſuis ſingu.ij.an.in ſingu.xix.ꝙ licet per ſtatutũ bona omnia ueniãt cõfiſcanda:tñ iſta bona mobilia,putà annulus,corrigia,& ſimilia,iudex poteſt conuertere in neceſſitatẽ ſui officii. tex.allegat ſingu.in l.diuus.ff.de bo.

8 dam.dũ loquitur de particula.*Sed aduerte ꝙ doct maximè Ange.in l. quãdo.C.de bo.dã.p illũ tex.dicit ꝙ quãdo olim & hodie cõfiſcatio fit,ſi nõ excedũt bona ſumma quingẽtorũ aureorũ,fiſcus nõ curat aliis de alia modica quantitate:ſed iudices ipſi poſſunt applicare pro ſe ad fabricãdã unã camerã,uel pingere,& ſimilia.idẽ dixit do.Catal.in trac.ſyndica.in q.cxciij.Ange.uerò in d.l.cũ un᷒.remittit ſe ad dicta p Bar.& Bal. in d.l.j.C.de ſumma tri.& fide cath. idẽ fecit in l.ſi.§.itẽ diui.& alle.Dy. ibi,& Guil.de Cug.in l.tutelas.ff.de ca.di.& an hodie ciuitates habeant fiſcum,uel ex priuilegio,uel ex cõſuetudine,uel ex præſcript.& multa pulchra per Bal.in l.j.C.de hære.uel actio.uẽ.& ibi etiã ſi de facto nõ recognoſcũt ſuperiorẽ.& tene menti quæ dicit Bar.in l.infamẽ.ff.de pub. iudi.in fi.ꝙ ciuitates nõ recognoſcẽtes ſuperiorẽ ſaltẽ de facto,ut eſt in Tuſcia,tantũ poſſunt in terris ſuis, quãtũ Imperator ipſe in uniuerſos. & uide in l.apud hoſtes.ff.de ſuis & legi.& l.ſi Publicanus.ff.de publi.& in l.j.ff.de aqua pluuia.uide Bart.in l.j.C.de bo.ua.li.x. q ponit de fiſco. Bar.in l.ex quibuſdã.ff.de iu.fiſc. de iſta q.latiſsimè per Albe.in iij.parte ſtatut.q.xix.an reges, ciuitates, uel principes,habeãt ius cõfiſcandi, uel ex priuilegio, uel conſuetudine, & quõ. Bald. in rub. ff. de ſta. Bald. in l.ſi.ff.de off.præf.uig.Bal.in c.j.in ij. col.de pace ten.& eius uiol.dicit,ꝙ de iure cõi ciuitates nõ habent ius cõfiſcãdi,niſi quia in pace Cõſtãtiæ hoc fuit cõceſſum quibuſdã ciuitabus in Lõbardia.& uide Ro.in cõſi. ſuo lvij.incip.ad diſcutiẽdã ueritatẽ propoſitæ q.in ij.col.qui ponit quomodo locũ tenẽtes & uicarii publi. habent ius cõfiſcãdi.*Et inquãtũ do. 9
Ang.hic tangit illã quæſtionẽ:an creditores unius territorii poſsint agere cõtra fiſcũ alteri᷒ territorii.& remittit ſe maximè ad doc.in d.l.ex facto.adde ꝙ licet Imo.ibi cõtrariũ teneat eius qđ dixerunt Cy.Pet.Bal.& Ang.ibi:& etiam ibi Imo.tãgit illam difficultatẽ quam tetigit Bald.in l.ij. C.ad leg.Iul.de ui.tamen nõ eſt recedendũ ab illa cõmuni opi.Cy.& Pe. quia præfati doc.noluerunt nec uolunt habere in conſideratione illud intereſſe creditorũ,quòd ipſis per factum debitoris cõdẽnati tollatur electio eligendi,quam primò ante cõdemnationem habebãt ipſi creditores,ſuper quo fundamẽto tantũ fundauit ſe Imo.nec mirũ:qa uidemus etiam

etiã ꝙ intereſt noſtra, ne debitũ noſtrum in plures partes diſtinguatur, ꝙ cõditio obligationis ex pſona hęredũ nõ immutetur.l.ij.§.j.ff.de uer.ob.cum ſi.tamẽ uidemus ꝙ propter delictum rei cõdemnati in hoc pręiudicatur creditori: quia pro parte cõfiſcata fiſco, eſt liberatus ipſe debitor,& ſic ex facto ſuo in præiudiciũ creditoris, ut creditor nõ agat pro illa parte confiſcata contra reum, ſed cõtra fiſcũ,& pro reſiduo cõtra condẽnatũ uel eius hæredes: ut eſt caſus in l.ij.C.ad legem Iul.de ui.pręterea durior eſt exactio cõtra fiſcũ, quàm contra priuatũ: ut no.in l.j.C.de priui.fiſ.nõ mirum ergo ſi præfati doc. Cy.Pe.& ſequaces ita uoluerunt.& ſic patet ꝙ illæ cõſiderationes Imo. in d.l.ex facto. parũ ualent.Idẽ dico in illa ultima ſua quæſtio.quam ipſe tangit ibi, allegando Bal.in d.l.iij.C. ad legẽ Iul.de ui.& ponit ibi caſum in eo qui habebat bona Ferrariæ & Venetiis,& bona Ferrarię fuerũt cõfiſcata: quia dico ꝙ fiſcus Ferrariæ nõ tenetur, niſi ad creditores ſui territorii. Præterea in fraudẽ fiſci poſſent uenire omnes creditores Veneti cõtra fiſcũ Ferrariæ, ubi erãt tantũ illa bona confiſcata,& ſaluare bona quæ Venetiis erãt ipſi condẽnato in præiudiciũ fiſci, ꝙ nõ eſt fatendum, per ea quæ habẽtur in l.in fraudẽ.in prin.ff.de iur.fiſ.faciũt ea quæ habẽtur in l.poſt contractũ.ff.de dona.cũ ſimi.in hoc nõ ſaluarem dicta Io.de Imo.ibi, in l.ex facto. quando bona quæ erant Venetiis nõ ſatisfacerent creditoribus: quia tunc ad bona cõfiſcata Ferrariæ poſſent habere recurſum, ne ex facto debitoris in totũ fieret pręiudiciũ creditori, per regulã, nõ debet.de reg.iur.& ita intelligo dicta Pe.Cy.Bal.& Ang.Itẽ uidi Guil.de cu.latiſsimẽ ſcribentem in iſta materia, in l.ij.ff.de capi.di.& tenet ꝙ quilibet fiſcus tenetur creditoribus ſuis ibi in illo territorio exiſtẽtibus, pro rata bonorũ, ꝓut quiſq; habet bona.& non pro uirili.

10 *Publicationem bonorum dãnati, & incorporationem in fiſcũ, an quis impedire poſſit.*

ANGELVS.

10 * QVAERO, quis poſſit impedire publicatiõnẽ bonorũ damnati, & etiam incorporationẽ.dic ꝙ nullus [a], niſi doceat de dominio rei uel poſſeſsione: ut l.fi.& ꝙ ibi not.C.de bo.uac.facit gl.& doc.in l.ob maritorũ.C.ne uxor pro ma.Ex quo Bal. Ang.Rapha.& Imo.in l.ſi marito.in prin.ff.ſolu.mat.dicunt, ꝙ licet uxor habeat bona mariti obligata ꝓ dote, tamen non poteſt impedire quin omnia bona uiri publicẽtur,& in fiſcũ incorporentur, cùm ipſa mulier tãtũmodo habeat bona obligata, nõ autem dominiũ uel poſſeſsionẽ dictorum bonorum: ſed poſtea à fiſco dotẽ repetet: ut C.ad l.Iul.de ui.l.ij. quod not.allegat Ludo.text.in l.res quæ.§.res autem.ff.de iur.fiſ.qui tamen text.coniuncta gloſſ.non bene probat ſubtiliter intuenti.

ADNOT. a ¶ Nullus. *Adde tu & uide Ro.in conſi.cxxviij. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde pulchra uerba Ange.quæ poſuit in terminis iſtius quæſtio.in l.ſi quis.C.de bo.damna.qui dixit per illum tex.quòd licet cautum ſit de iure ꝙ in re propria quis non habeat manuum iniectionem, per l.ſi quis in tantam.C.unde ui.& l.extat.ff.quod met.

me.cau.tamē quādo maritus eſt cōdēnatus,& bona eius ſunt publicata, uxor pōt in res ſua detētas per uirū ingerere manus autoritate propria, ne occupētur per fiſcū:& ibi reddit bonā rationē: unde fundata eſt iſta cōcluſio in iure. Et ideo ſubdit quòd cauta debet eſſe uxor, ut cū timet ꝙ bona mariti cōfiſcent̄,uel uideat bona cōfiſcata,ꝙ nō expectet autoritatē iudicis,pro occupando bona ſua: ſed ipſamet manū iniiciat quantūcunq; illa bona per uirū detineātur: & hoc probat per illū tex.ibi, in uerbo,ueluti,&c.& no.qa certè eſt pulchra limitatio iſta ad proxi.dicta.& hoc intellige niſi bona defuncti deberēt deuaſtari,nō dico publicari:qa tūc de iure uxor pōt pro dote impedire illā deuaſtationē.ita dixit Albe. de roſ.in iij.parte ſtatuto.q.vij.dicit tamen ꝙ de facto nō obſeruatur,qa deuaſtant̄.Sed ciuitas iſto caſu ſatiſfacit uxori & aliis creditorib⁹,quod no.& uide doc.maximè Bal.& Imo. in l.ſi marito.in prin.ff.ſol.ma.& uide no.in l.ij.C.de bo.uacan.lib.x.

11 *Bonorum publicationem quis iudicū facere poßit.*

ANGELVS.

11 ᵃQVAERO, quis iudicūᵃpoſa ſit facere bonorū publicationē. dic ſecundum Bal.& Sal.in l.j.C.ne ſine iuſ.princ.ꝙ aliquādo bona ueniunt principaliter cōfiſcanda,& de per ſe ex legis diſpoſitione:ut in eo q cōtraxit inceſtas nup.ut in auth.de ince.nup.in prin.& talis cōfiſcatio poteſt fieri per quēlibet iudicē:ut not. ff.mand.l.ſi tibi mandauero.§.ſi Titius. Quādoq; ueniūt cōfiſcanda in conſequentia,ut in deportatione:& tunc is poteſt confiſcare qui poteſt deportare,& nō alius,ut l.illicitas.§. qui uniuerſas.ff.de offic.præſi. Quādoq; lex nō ſtatuit de bonorū confiſcatione,ſed iudex habet ex arbitrio & officio:ut in extraordinariis criminibus:ut l.j.§.expilatores.ff.de effra. & expil.uel etiā in ordinariis per accidens:ut l.hodie.ff.de pœ.& tūc aut uult omnia bona confiſcare, quaſi hoc poſſet ex arbitrio: ut l.ſi ſeuerior.C.de infa.& tunc hoc nō poſſet niſi ſit de ſummis magiſtratibus, uel niſi conſulto & principe permittente:ita no. Azo.in ſumma d.titu.ne ſi. iuſ.prin.&c.qđ ſequitur Cyn.ex quo Bal.ibi infert,quòd ſi poteſtati concedatur arbitrium quia eſt magnus magiſtratus,poteſt publicationē bonorū facere:ſi uerò arbitriū cōcedatur iudici inferiori,tunc non poſſet niſi conſultis & permittētibus regētibus ciuitates,quæ omnia no.

ADNO. a ¶ Quis iudicum. *Adde tu & uide Rom.in conſi.lix.Cap. in conſi.xvij.Oldra in conſi.xvij.& do. Alex.in conſi.xxxj.in j uol.Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde ea quę dixit Bal.in l.ſi.ff.de offi.præfec.uig.qui dixit quòd publicatio bonorū eſt meri imperii:& nemo poteſt publicationē iſtam facere,niſi expreſsè hoc habeat à principe.& alleg.d.l.j.C.ne ſine iuſſu principis. & dicit quòd princeps debet uerbis ſpecialibus hoc facere. Sed opus eſt ut intelligas prædicta,quādo princeps donaret caſtrum alicui, retẽto ſibi mero imperio: quia quo ad utilitatē hæc procedūt.Nā ſi princeps donaret caſtrum alicui,retento ſibi mero imperio:nihilominus in illo caſtro fieret cōfiſcatio ipſo iure, in caſibus in qbus ſit cōfiſcatio ipſo iure:

iure:& ita intelligas dicta ibi Bald.q̃ omnia pulchrè declarat Ang.in d.l. j.C.ne ſine iuſſu principis. qui ponit quòd licèt iſti habentes merum imperium, poſsint facere publicationẽ bonorum, tamen intelligitur, quòd faciant cameræ Papæ uel Imperatoris,nō camerę illius ciuitatis,ubi ſunt officiales: niſi illa ciuitas habeat regalia.ibi uide,& de poteſtate Paduæ an poſsit facere iſtã publicationẽ. & uide Bal.in c.j.de pace tenen.qui dicit ꝙ iudex qui habet arbitriũ in criminalibus,non poteſt imponere pœnã publicatis in criminalibus: & mouetur per d.l.j.C.ne ſine iuſſu prin. & licèt Bal.ſoleat allegare ad hoc ibi,tñ ſi rectè ponderentur uerba ſua, ibi Bal.hoc nō decidit: ſed dicit in fi.dic ut dicet in d.l.j.C.ne ſine iuſſu princ. Addc Alb. de roſa.multùm elegãter loquẽtem in tertia parte ſtatutorum. q.xviij.in illa q.an autẽ bona dãnatorũ hodie ſint correcta. circa mediũ.

12 *Lata ſententia ſeu publicatione bonorum,quæ bona contineantur.*

13 *Statuto dicente,confiſcentur bona ſua, an ueniant iura,& actiones,& hæreditatis delatio, & ſimilia ipſius damnati, & appellatione publicationis bonorum quid ueniat.*

14 *Publicatis bonis an ueniant iura quæ per mortẽ ciuilem expirãt, & ea quæ non tranſeunt niſi ad certum genus perſonarum,ut emphyteoſis eccleſiæ.*

15 *Confiſcatio bonorum an apprehendat ius patronatus eccleſiæ:& an acquiſitio ex dicta confiſcatione ipſo iure fiat in fiſcum: & quando fiat incorporatio,& poſsit opponi de iure fiſci.*

16 *Publicatis bonis an ueniat fundus emphyteoticus, habitus ab extraneo priuato uel eccleſia.*

17 *Publicatis bonis, an ueniat ius patronatus: & an ueniant bona præſentia uel futura.*

ANGELVS.

12 *E T nota quòd facta dicta publicatione ſiue ſẽtẽtia publica lata, omnia bona & iura præſentia, ſed nõ a cōditionalia [a] cōtinentur: ut eſt text. cum gl.in l.nam ad ea. ff.de cōdit. & demon.& l.quoties.in fi.& ibi glo.& Imol.ff.de dona.unde ſi dicto dãnato factũ fuiſſet legatum ſub conditione,ſi nauis ex Aſia uenerit:uel aliquid debitũ fuiſſet ſub alia cōditione: tũc tale legatũ cōditionale non intelligit̃ publicatũ,qd not. Nec etiã ueniret futura ſubſtitutio: ut eſt caſus.& ibi Bald.in l.ex facto.§.ſi.ff.de uul.& pupil.& ideo eſſe poteſt ꝙ in generali cōfiſcatione nō ueniũt bona futura,ſed tãtũ præſentia: ut l.ſi tibi mãdauero. §.is cuius.ff.man.ita dixit Imo.in d.§.ſi. Et diligenter aduertas,ut ſingulariter dicit Bald.in l.j.ff. 13 de ſtatu ho. * quòd ſi ſtatutũ dicat ꝙ bona ſua,& ſic per iſtud poſſeſsiuum ſuus,ſua,ſuũ, nũquã appellatiōe bonorũ ueniunt iura & actiones, & ſic nomina debitorũ nō uenirẽt,nec hæreditatis delatio,& ſimilia ipſius dãnati,quod eſt ſingulare. Et quid ueniat appellatione publicationis bonorũ,uide plenè per Lud.in l.ſi conſtãte.§.ſi.ff.ſol.ma.ubi inter alia dicit ſecũdũ Bar.quòd in publicatione bonorũ nō ueniret res prohibita alienari, b [b] per tex.in l.Imperator.ff.de fideic.li.licèt ille text.ſecũdũ Lud.hoc 14 nō probet.dic ut ibi per eũ. * Ac etiã aduertas quòd non cōfiſcantur iura quæ per mortẽ ciuilẽ expirãt,ut l.inſulã.in prin.& ibi Bal. & Imo. ff.ſolu. mat. nec etiã cōfiſcantur ea quæ nõ

 tranſeunt

trāſeūt, niſi ad certū genus perſona-
c rum,ut emphyteoſis [c] eccleſiæ:iuxta
no.in l.etiam.in prin.ff.ſol.matr.& l.
quod dicit.& quod ibi plenè habe-
tur p Bar.& Imol.ff.de uerb. obli.ita
15 dicit Bal.& Imol.in d.l.inſulā. * nec
etiam uenit ius patronatus eccleſiæ:
quia cū ſit quid ſpirituale,ut c.quāto.
de iureiur.non potuit,nec tacitè,nec
expreſsè,uel indirectè per iudicē ſe-
cularē publicari:ut not. Ant.de butr.
in clemen.paſtoralis.de re iud.& idē
Imo.in d.l.inſulam.dic ut ibi latè per
eū.Et dicta acquiſitio ex dicta publi-
catione ſtatim ſit ipſo iure in fiſcū. ut
l.cōmiſſa.ff.de public.& l.quiſquis.&
ibi doct.C.ad l.Iul.maie.& no.Bar.in
l.j.§.an bona.ff.de iu.fiſc.Cy.& Ang.
in l.ij.C.ad leg. Iul.de ui. Sed nō in-
corporatio,niſi actualiter & uerè fiat
& apprehendantur bona , ut d.§.an
bona.ita dicit Bar.in d.l.cōmiſſa. Ex
quo ſequitur quòd ante dictæ ſentē-
tiæ prolationem , non poteſt aliquis
opponere de iure ipſius fiſci, ut not.
Bar.in l.ij.ff.de excep.rei iudica.

ADNOT. a ¶Conditionalia. *Adde circa hoc & ultra ea, quæ ponit ſ. do.Augu.uide Rom.in cōſi.cclxlvij.& do. Alex.in conſi.lxxv.in j.uolu.Ber.*

b ¶Alienari. *Adde de hoc,& dicut per Alex.in conſi.lxxviij.in iij.uol. & ibi an ſaltem pro tempore quo delinquēs uiuit, debeant remanere in fiſcum.*

c ¶Emphiteoſis. *Adde tu xxiij.in j.uolu.& conſi.ix.in ij.uol.Bernard.*

AVG. Tu autem in hac materia
adde ea quæ dixit Ro.in ſing.ſuis pri
mi anni clix.quod incipit, gloſſa or
dinaria.in l.nam ad ea.ubi dat duas
limitationes, an iura cōditionalia in
publi.bonorum ueniant. & uide Bal.
in l.j.C.de bo.libertorum , qui quæ-
runt,an in publi.bonorum ueniāt iu-
ra cōditionalia. & primò argu. quòd
non.per l.quoties.ff.de nouatio. &
d.§.is cui bona.poſtea adducit in cō-
trarium tex.in l.inter ſocrū.§.fi.ff.de
pact.dota. & uide Paul.de caſt.in cō-
ſilio ſuo xxix.qui ponit,ſi filiusfa.bā-
nitur in uita patris, an mortuo patre
bona debeant publicari. Sed in hac
materia ultra omnes uide no. per c
Nellū in tractatu bannitorū,in ſecū-
do tempore,ſcilicet,de concurrētii-
bus poſt perfectū bānū.in xxxj. q. ubi
ultra omnes examinant iſtum paſ-
ſum.& allegat Albe.de Roſ.in mate-
ria ſtatutorū.cccxlv. & errauit:uolui
allegare Albe.de Roſa.in tertia par-
te ſtatutorū,q.xij.qui propriè loqui-
tur de ſubſtitutione,an iura ſubſtitu-
tionis ueniant in publicatione bono
rum.& allegat Bar.in multis locis. &
dicta Bal.& Ang. tamen dicit ꝙ nun-
quam reperit iſtum paſſum clarū in
iure.& certè ibi do.Nell' multū ſub-
tiliter & elegāter loquitur in hac ma
teria.ibi uide.& ipſe d.Nellus in eo-
dem loco in viij. q.ponit,an ueniant
tātū bona præſentia, & an futura ue-
niāt : & an prohibita alienari ueniāt
in publicatione bonorū, uide ultra
ſuprà allegata:quia Lud. Rom.in l.ſi
finita. §.ſi de uectigalibus.ff.de dam.
infec.ibi tenet quòd nō ueniāt iſta in
publica.bonorum,licèt aliter ſentiat
in d.l.ſi cōſtāte. §.fi.uide per Moder.
latè in locis ſuprà allegat. & ibi dixi.
16 * Itē an publicatis bonis ueniat fun-
dus emphyteoticus habitus ab extra-
neo priuato,uel eccleſia:uide p Bart.
in d. §.ſi de uectigalib'. & ibi p Imo.
Roma.& alios.& uide Bal.in l.j.C.de
bo.liberto.tenentem opi.Bart.& ui-
de Guil.de cu. & Bal.in l.ſi quis pre-
ſbyter.

ſbyter.C.de epiſc. & cleri.& ibi uide Salic.& uide Bald.in d.l.j.inſulam.ff. ſolu.matr.& Bald.in auth.niſi rogati. C.ad Treb.in iiij.col.& Old.in cõſi. xvij.Ioã.and.in titu.de feu.§.quoniã. uerſi.iiij.Petr.de ancha in repeti. regulæ, ea quæ.de regu.iur.in xxj.q.& Pet.de anch.in repeti.c.poſtulaſti. de foro competen.in ix.q.in hac materia approbat dicta Bar.uide Imol.in c.ex parte.in xlij.col.extrà,de feu.qui etiam uidetur approbare dicta Bart. in d.§.ſi de uectigalibus.& uide Bar. in l.eum qui.ff.de inter.& rele.& iſta uidetur eſſe cõmunis ſententia, quã tenet Bar.licèt aliter colligi uideatur ex dictis Spec.in tit.de locato.§.nũc aliqua.uerſi.vij.cum uer.ſe.& uerſic. xv.& Ioan.de Imol.in l.quod dicitur. ff.de uerb.obli.& uide Nellũ in tractatu bannitorum in ſecundo tẽpore poſt bannũ perfectũ, in xxiiij. q. qui mordet dicta Bar.in d.§.ſi de uectigalibus.& uide p Alb. de roſa. in iij. parte ſtatutorũ.q.xvj.qui allegat aliquas bonas remiſsiones. ibi uide. & uide Ang.in auth.bona damnatorũ. C.de bo.dam.& Ange.in l.eorum.ff. ad leg.Iul.maieſt.Petr.de ancha.in c. decreuit.& in c.cum ſecũdũ.extrà de hære.lib.vj.Petr.de anch.in c.fœlicis. extrà de pœn.lib.vj.Moder.latiſsimè poſuerunt in d.§.ſi de uectigalibus.

17 * An autem publicatis bonis ueniat ius patronatus,adde gl.& doct. in d. cle.paſtoralis.per Bal.in l.j. C.de bo. liber.per Bal.in l.ſi ita.§.fi.ff.de libe. & poſthu.uide not.in l.cùm filius.ff. de uerb.oblig.& d. Nellum in d.tractatu.in d.ſecundo tẽpore.in q.xxxij. An autem in tali confiſcatione ueniant bona præſentia uel futura,etiã adde do. Nellum in d. tractatu bannitorum in ſecundo tempore poſt bannum perfectum.in xviij.q.qui allegat omnia bona quæ poſſunt allegari,ſcilicet dicta Guil. & Odofred. Alberic.de Roſa.in q.ſtatutorum : & Bart.gl.& aliorum.ibi uide.& tex.gl. docto.& Angel.in l.ij.C.de bo. dam. & dicam infrà, ubi etiam do. Angel. tangit iſtam quęſtionẽ principaliter.

18 *Publicatis bonis alicuius, in illis reperiebatur domus,quæ ex forma ſtatuti propter delictum debebat deſtrui:ſed erat alteri data in pignus: an deſtruetur.*

ANGELVS.

18 * QVAERO, ſi in bonis publicatis erat domus,quæ ſecundum formam ſtatuti propter delictum debet deſtrui:an deſtruatur ex eo quòd alteri data ſit in pignus. Iacob. de are. mouet iſtam quæſtionem in l.j.§.ſeruum.ff.ad Silla.& ibi per illum tex.dicit quòd ſic:ſed Bar.& Bal.tenent cõtrarium.facit quod no.Cy.& Bald.in l.pignus.C.de pig.actio. Lud.in d.§. ſeruum. dicit diſtinguẽdũ:aut creditor habuit prius illã domũ in pignus, ut præferatur fiſco,qui licèt tacitã hypothecam habeat,iuxta gl.in l.reſcriptum.ff.de pactis.& no.Bart.in l.poſt contractum. ff.de dona. tamen quia eſt poſterior, ille creditor præferetur:ut l.ſingulariter.& l.ſi ſpecialiter. ff.qui po.in pig.hab.dicit tamẽ quòd ſi ex cœmentis poſsit ſatisfieri creditori:tunc ſit uera opinio Iac.de aret. quinimo dicit quòd fiſcus debet ſoluere creditum ſuum & conſequi domum:ut l.res quæ. §.res autem. ff.de iure fiſ.& de hoc uide Bald.& Ange. in dicta l.pignus.& Albe.in ſuo opere ſtatutorum in quarta parte in illa quæſtione, an uxor poſsit pro ſua

 dote

dote defendere, ne domus mariti
a deſtruatur.[a] & dicit quòd ſic,tanquã domus ſit ſibi hypothecata,& omnibus præferatur.quod tamen intellige,ut ſuprà dixi in eadem gl.uerſicu. quæro quis poſsit impedire &c.

ADNOT. a ¶ Deſtruatur. *Adde quod idem dicit Ro.in conſil.cxxviij. Bernard.*

AVG. Tu autem in hac materia adde Salice. in dicta l.ſi pignus.C.de pigno.actio.qui faciens mentionem de hac altercatione inter Iacob. de aret.& Barto. ſaluat utroſque, quòd in diuerſo caſu loquantur.& ibi uide Alberic.qui ponit caſum, quando econuerſo, quòd bona alicuius debeant deuaſtari, & ille reus habebat res alterius nomine pignoris. Et inquantum in hac materia domi. Angel. hic allegauit Alber. de Roſa.in quarta parte ſtatutorum.in quæſt.an uxor pro dote ſua poſsit defenſare, ne domus mariti deſtruatur: addatis quòd errauit domi. Angel. quòd Alberic.ibi in iiij. parte hoc non dixit: ſed eſt in tertia parte ſtatutorum, qui ponit iſtam quęſtionem de uxore, in quæſt.vij. Sed miror de iſto doct. qui poſtquam facit profeſsionem, quòd uidit Alberic. de Roſa. ignorauerit dicta Alber.de Roſa.in indiuiduo in iſta quæſtione in proprijs terminis, quam poſuit in tertia parte ſtatutorum q.xiiij.quæ incipit, item quæro ſi ex forma ſtatuti bona creditoris debeãt deuaſtari,& homicida pignorauerat antè domum ſuam, an illa deuaſtabitur.& ibi arguit ad partes pro & cõtrà multùm eleganter: tandem dicit,quòd opinio Iaco.de aret. procedet de iure ubi ex deuaſtatione integre poſſet ſatiſfieri creditori, aliàs non poteſt deuaſtari in præiudiciũ creditoris,per d.l.j.C.de pœn. fiſ.credi.præfer.libr.x.& dicit, quòd iſtam opin.tenet Ray.de for.in d.l.j. §.ſeruus pignori.

19 *Guaſtum ſi debeat fieri in bonis delinquentis propter delictum, an debeat fieri in fructibus quos coluit quidam colonus.*

20 *Bona omnia ſua ſi deuaſtari debeant propter delictum, an deuaſtabuntur fructus,qui ſunt pignorati uel uenditi.*

ANGELVS.

19 * QVID autem ſi propter delictum debet fieri guaſtum in bonis delinquentis,an debeat fieri in fructibus quos coluit quidam colonus? & uidetur quòd ſic: ut l.apes. §.iure conſtat. ff.de furtis. & l.cùm in plures. §.meſſem. ff. locati. contrarium tamen tenet Bald.in dicto loco:quia delinquens debet taliter puniri, ne colonus innocens puniatur: ut l.ſecunda.C.de his qui latro.
20 * Quid ſi pignorati ſunt uel uẽditi omnes fructus,& propter delictum debeant omnia bona ſua deuaſtari:an tales fructus deuaſtabuntur? Alber.in dicto loco tenet quòd non,per text. notabilem,in l.uenditor. §.j.de bon.aut.iu. poſ.ſed Ludo.in dicta l.j.§.ſeruum. ff.ad Silla.dicit quòd hoc non credit uerum in uenditione, per text.in l.ſi fundum quem. ff.locat. ubi publicatis bonis fundus uenditus propter paſſam publicationem, non tamen traditus in publicatione uenit, reſtituto tamen pretio emptori.

AVGVSTI. Tu autem in hac materia adde Salice. in l.ſi pignus. C.de pignora. actio. qui tenet quòd iſti coloni ratione fructuũ non pñt impedire talem deuaſtationẽ propter

pter delictum malefactoris,quia nõ habẽt ius in re.Et ultra omnes latiſsi mè examinauit iſtã materiam Gand. in tract.malefi.in quæſtio. lxxxiiij.in q.incipiente , an fructus pendentes in poſſeſsionibus homicidæ locatis colonis debeant deſtrui.& ibi concludit ipſe pro ea parte quã coloni debebant percipere, ſecũdum conſuetudinem regionis,pro illa parte poſſeſsiones nõ debẽt deuaſtari. ibi uide arg.l.ſi fundus.ff.loca.& l.nihil. §.fi.ff.de adulte.

21 *Bona alicuius ex delicto ſi debẽt publicari,ex forma ſtatuti,domus deuaſtari:ſi iſte habeat turrim cõmunem cũ alio,quid faciet magiſtratus.*

ANGELVS.

21 *ET tene mẽti,quòd ſi ex aliquo delicto bona debeant publicari, ex forma ſtatuti,domus deuaſtari:ſi delinquẽs habeat turrim communẽ cũ alio, põt poteſtas ſiue magiſtratus loci qui cõdemnauit delinquentem, cõmittere executori quòd dictã turrim diuidat cũ ſuo conſocio,& partem ſuperiorem capiat,& poſteà deſtruat:an ualeat talis diuiſio & deſtructio?dic ꝙ ſic.ut no.Bar.in l.cum alicui.ff.de neg.geſt.quia talis magiſtratus potuit dare curatorem bonis neceſſariò diuidendis: & ſic potuit facere alienationem neceſſariam:ut l.j.ff.de fun.do.igitur &c.

AVG. Tu autem in hac materia adde doc.maximè Raph.in d.l.cum alicui.& omnino uide Gand.in trac. malefi.in q.lxxxv.incip.item quæritur,aliquis commiſit delictum propter quod omnia eius bona.ubi uult ꝙ ſi poteſt fieri ſeparatio ſine læſione alterius partis,fiet tũc ſeparatio, licet referat Odofre.indiſtinctè uoluiſſe ſemper diuiſionem eſſe fiendam,quia non debet alteri per alterum iniqua conditio afferri.l.ſancimus.C.de pœ.Sed omnino uide pulchra uerba Albe.de roſa.in quæſtione ſtatutorum,in tertia parte,q xlvj. & in dicta tertia parte,xlvij. & xlviij. ubi habebis ueram deciſionẽ iſtius quæſtionis.

22 *Sententia lata contra homicidam, an habeat effectũ confiſcationis bonorũ, & executionem paratam contra hæredes abſq; alia probatione.*

ANGELVS.

22 *ET ſic bene aduertas, quòd gl. in l.in cognitione.ff.ad Silla. quam ibi ſequitur Barto.determinat: quia ſententia lata contra homicidam habet effectum confiſcationis bonorum,& executionem paratam contra hæredes abſq; alia probatione. ſed Bald.in l. j. C.ubi cauſæ fi. tenet contrarium per l.denunciaſſe.§.cõqueritur.ff.de adult.unde quòd Bar. dicit,habet locum quantùm ad ordinem,non quantùm ad ipſos conueniendos ſine probatione.Sed Ludo. in dicta l.in cognitione.dicit quòd ſi quis uellet tenere opinionem Bart. poſſet reſpondere ad dictum §.conqueritur.quòd non præiudicat ſententię æquè principali. Sed iſta quæſtio loquitur quando pręiudicat hæredibus in conſequentiam, ut acceſſoriis: tamen pro Bald. allegat l.à ſententia.ff.de appel.ubi etiam in conſequentia aliis non præiudicat, ſi ſit lata contra homicidam hæredibus præſentibus & ſcientibus.

AVG. Tu autem in hac materia adde pulchra uerba Bald.quæ poſuit in l.iuris. C.quibus res iudi.non nocet.quia ibi in illo text.dicitur quòd

in criminalibus ſententia lata contra unum alii nõ præiudicat. ſtatim Bal. opponit ibi de l.in cognitione.ff.ad Silla.& quod ibi not. ubi habetur ꝙ ſi teſtator fuit occiſus à familia, &qui dam tertius accuſauit occiſores:hæres antẽ neglexit, quòd cõdemnatis occiſoribus uidentur hæredes condemnati in confiſcationẽ hæreditatis:& ſic ſententia cõtra alios lata habet effectũ bonorũ confiſcandorum cõtra aliũ.unde Bal.dicit ibi,quòd dicta gl.in d.l.in cognitione. quam ſequitur ibi Dyn.quòd ordo & pœna ita erat ordinata exprẽſsè in lege:unde non eſt recedendũ à lege:alias ſecus.ſed dicit Bal.in d.l.iuris.quod Ia. But.dicebat, & bene,quòd ibi hæres ſcriptus fuit citatus,alias ſi ipſo ignorante hoc factum fuiſſet, ſentẽtia bonorum confiſcandorum non poſſet mitti executioni contra ipſum.Ia. de Aret.dicebat,quòd imò oportet nouam ſententiã cõſiſcationis bonorũ ferri.& idẽ Cy. ſed uide ibi omnino Bal.multũ ſubtiliter loquentẽ & ponentem ſuam opinio.in d.l.iuris. & multum mihi placet ſententia Bald. ibi adde Moder.in l.ſæpe.ff.de re iudi. Et in hac materia uide qd uoluit Sal.in l.j.in prin.C. de his quibus ut indignis.qui ponit intellectum dictæ l.in cognitione.& pulchrè per Sal.in d.l.j.C.ubi cauſæ ſiſ.

23 *Accuſatio contra homicidam quæ durat uiginti annis, quanto tempore durat quantùm ad effectum confiſcationis bonorum.*

ANGELVS.

23 * QVAERO, licet accuſatio cõtra homicidam duret uiginti annis de iure:ut l.querela.C.de fal.quanto autem tempore duret quantum ad effectum confiſcationis bonorum. dic quòd durat quinquennio tãtùm: ut eſt caſus in d. l. in cognitione. qđ dicit Ang.ibi ſore mirabile:quod intellige, ſecundum annos ante accuſationem finitam cõtra homicidam: ſed poſt eam finitã poteſt fiſcus agere contra hæredem ciuili actione petitio. hæredi.ut l.j. C. de his quib. ut indig.& durat per decem annos:ut l. Caius.ff.ad Silla.

AVGVST. Tu autem in hac materia adde quæ dixit Bal. a in l. iij.C. quibus res iudic.non nocet.quia dixit quòd cauſa confiſcationis bonorum debet exequi intra quinquennium. hoc uerum inter hæredes extraneos:ſed ſi hæredes eſſent de numero eorum qui occidendo tenerẽtur lege Pompeia de parricidiis: tũc intra xx.annos durat effectus confiſcandorum bonorum:quia ſeuerius agitur cum hæredibus ſanguinis, quàm cum aliis in iſta negligẽtia punienda. & dicit quòd de hoc eſt caſus notabilis,in d.l.in cognitione. de qua materia ibi uide gl. Bart. Bal. & Modernos.

ADNOT. a ¶ Bald.in l.iij. *Adde hoc dictum Bal. refert & ſequitur Fran. de Are.in conſi.lx.Bern.*

24 *Bona ſi intelliguntur confiſcata ipſo iure propter aliquod enorme delictũ, uel per formam iuris uel ſtatutorum, an fructus omnes intelliguntur confiſcati à tempore commiſſi delicti citra: & quid ſi confiſcatio debeat fieri per ſententiam iudicis.*

ANGELVS.

24 * ET bene aduertas, quòd ſi bona intelliguntur confiſcata ipſo iure propter aliquod enorme delictum, uel per formam iuris uel ſtatutorũ: tunc

tunc intelliguntur etiam confiſcati omnes fructus à tempore commiſsi delicti citra. Secus autem ſi dicta confiſcatio debet fieri per ſententiam iudicis: quia tunc non ueniunt fructus, niſi à tempore latè ſententiæ. ita dicit gl. ſingularis in auc. de inceſtis nup. in princip.

AVGVST. Tu adde quòd illã gl. in auc. de inceſtis nup. approbant Ia. de Bel. Bart. & Ang. ibi. & Petr. de Anch. in c. fœlicis. extrà de pœ. in ix. col. lib. vj. Item adde quòd poteſt eſſe quòd fiſcus iure confiſcationis habebit bona alicuius, & non ipſo iure: & tamen habebit fructus etiã ante ſententiam, ut eſt tex. gl. Bar. Bald. & Sali. declarat ibi in l. j. C. de his quibus ut indignis. & declarat Bar. in l. eum qui. ff. de his quibus ut indignis. nam ſi quis non uendicat mortẽ defuncti ipſo iure, fiſcus habet bona, & tamen lata ſententia fiſcus habebit illa bona cum omnibus fructibus à die negligentiæ citra: ſecus in uſuris. ita uolunt doct. per illũ tex. in d. l. j.

25 *Condemnatus eſt aliquis in mutilatione membri, uel bannitus, & eius bona ſunt publicata: an intelligatur tãtùm de bonis præſentibus, an etiam de futuris.*

ANGELVS.

25 * QVAERO, aliquis eſt condemnatus in membri mutilatione, uel bannitus, & eius bona ſunt publicata: an intelligatur tantummodo de
a præſentibus, uel etiam de futuris. [a] dic ut ſ. dixi: quia eſt gl. ſingularis in l. nam ad ea. & ibi Bart. Ang. & Imo. ff. de condi. & demon. & no. Bar. in l. j. in fi. ff. de bo. dam. Et ſic ſi aliquid in futurum acquirit, non intelligitur confiſcatum, imò pro ſe acquirit: ut l. ſi tibi mãdauero. § is cuius. ff. man. de hoc tamen uide Bar. in l. ſi finita. §. ſi de uectigalibus. ff. de damn. infec. & ibi Ang. & Imo. uide omnino l. ij. C. de bon. proſcrip. & quod ibi not. gl. & docto.

ADNOT. a ¶ Futuris. *Adde do. Alex. in conſil. lxxxviij. in iij. uol. Bernardinus.*

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde quæ dixi ſ. in hac eadem gloſ. in addi. in illa quæſtione quæ incipit, Et nota quòd facta dicta publicatione. & uide Bald. in l. fi. C. quę res pig. oblig. poſ. & Bart. in l. certa forma. C. de iure fiſci. & Ia. But. in d. l. is cuius. uide Modernos poſt Bart. in l. ſi uictum. ff. de re iudi. & no. in l. j. C. de hæred. inſtitu.

26 *Sententia dicens, & eius bona publicamus: in quo differat quò ad effectum à dicente, & eius bona ſunt publicanda.*

ANGELVS.

26 * ETIAM diligenter aduertas ad uerba ſententiæ: nam ſi dixit, & eius bona publicamus: ſtatim dicta ſententia habet & trahit ſecum executionem, & in fiſcum transfert ipſo iure dominium: ut not. in l. duobus. §. idem ſcribit. ff. pro ſocio. ſecus autem ſi iudex in ſua ſententia dixerit, & eius bona ſunt publicanda: quoniam talis ſententia non trahit ſecum executionem. ſed aliam publicationis ſententiam expectat. ut l. j. C. ſi aduer. libe. & illa ſunt uerba Bal. in prin. unde tu iudex ſemper in ſententia dicas, & eius bona publicamus: non autem dicas, declaramus eius bona publicanda &c. ut patet ex prædictis.

AVGVST. Tu autẽ in hac ma-

 teria

teria adde quæ dixi ſ.in gl.quæ incipit,& caput à ſpatulis amputetur. in illa q.quæ incipit,quæro ſi ſtatuto cauetur quòd ultimo menſe.& latè dixi poſt omnes Moder. in l.j.§. ſi quis ita.ff.de uerb.obli.ubi feci mentionē de doctrina Bar. in d.l.ſ.C. ſi aduerſus libe.dic ut ibi.

27 *Damnato filiofami.& publicatis eius bonis,an intelligatur publicatum eius peculium:& ſi bona patris ſunt publicata,an erunt publicata peculia profectitia filiorum:& an damnato patre crimine læſæ maieſtatis, intelligatur publicatum beneficium eccleſiaſticum filii,uel eius prabenda.*

ANGELVS.

27 * QVID ſi filiusfa.damnatur, & eius bona publicantur: an intelligatur eius peculium publicatum? gl.in l.j.ff.de bo.dam.dicit quòd etiam peculium caſtrenſe non intelligitur publicatum: de quo in l.iij.§.ſed utrū. circa fi.ff.de mino.& not. plenè Bar. Ang.& Imo.in d.§.ſi de uectigalibus. ubi no. Bart. hîc,per l.iij. C. de bon. dam.quòd publicatis bonis filii, non intelligitur publicatū peculiū aduentitium: etiā quò ad proprietatē quæ
a erat ipſius [a] filii.Et ecōtra,ſi bona patris ſunt publicata, an intelliguntur publicata peculia profectitia filiorū: & ibi determinat quòd nō, per tex. in d.§.ſed utrū.intantùm quòd ſi pater in crimine læſæ maieſtatis eſſet condemnatus, non intelligitur publicatum beneficium eccleſiaſticum filii, uel ſua præbenda: imò filio reſeruandum eſt, ut not.gl.in clemen. paſtoralis. de re iudi.& Imo.in l.cùm filius.ff.de uerbo.obliga.

ADNOT. a ¶ Erat ipſius.*Adde tu & uide Panor.in conſil. lxvj. in ſ. uol.ubi tenuit quòd etiam ſi inter patrem & filium proceſſit compromiſſum, & fuerit laudatum quòd de bonis in quibus pater habebat uſumfructum,filius poſſit liberè diſponere,quòd tamen ſi bona publicētur,talis diuiſio nō præiudicat.& ui de Moder.in d.§ ſi de uectigalibus.Bern.*

AVGVST.Tu autē in hac materia adde, quòd iſta eſt maxima altercatio inter docto.& iſte bonus doctor.ita ſuccinctè loquitur.Et addatis quòd Pau.de Caſt.in d.§. ſi de uectigalibus.tenet opi.Bar.ut nō cēſeatur publicatū peculiū profectitium. Ro. uerò in d. §. ſi de uectigalibus. tenet contrariū,quòd imò peculiū caſtrenſe cēſeatur eſſe publicatū. & allegat Angel.hoc uoluiſſe.in l.ſi filius.ff.de dam.infe.& allegat Spe.in ti. de feu. §.quoniam.uer.iiij. Sed non reperitur quòd Spe. hoc dixerit, & multas rationes adducit Ro.pro opi. Ange. Imo.in d.l.ſi filius.tenet opi.Bart.ſed Bar.in l.j.ff.de bo.dam.in gl. magna approbat illam gl.ibi,& dicit Azo in ſumma ita tenere, ut non cenſeatur peculium caſtrenſe publicatū.& cōcordat Io.And.in add.Spec. in tit.de acc.in tertia parte,in fi.in addi. incipien.ut intra certū tempus.& prope mediū illius addi.idem Guil.de cug. in d.l.iij.§.ſed utrum.ff. de mino. & Bal.in l. ſi filius.ff. de his qui ſunt ſui uel alie.iu.& Cy.Pe.& Bal.Ang.& Sa li.in l.iij.C.de bo.dam.iſtud affirmāt: licet referant Ia. de Are. contrarium tenuiſſe.Idem in peculio aduentitio dicunt do.Et cū opi.Bar.tranſit Imo. in l.cum filius.ff.de uerb.obli.& uide quæ dixerūt Ang.& Imo.multùm eleganter in d.l.ſi filius.ff.de dam.infe. quòd ſi filius haberet peculium profectitiū cum expreſſa poteſtate donandi

nandi & diſsipandi, & diſpenſandi, tale peculium non poteſt publicari: ſenſit Bar.in d.§.ſi de uectigalibus.& Bart.in l.j.ff.de bon. dam. & Bal.in l. executorē. in xij. col.C. de execu.rei iudica. & Guil. de cu.in d.l. iij.§. ſed utrum.& Sal.in l.ſi filius.C.de bo. dā. & licet Moder. in d.§.ſi de uectigalibus.multùm prolixè multa tranſcripſerint ibi in iſto paſſu, quæ breuius poterant dici:tamen ultra ipſos allego do.Nellum latè tetigiſſe iſtā difficultatem in ſuo tractatu bannitorū, in ſecundo tempore poſt bannū perfectū in xxv.q.ubi do.Nellus ibi trāſit cum opi. Bar.in d.§.ſi de uectigalibus.in peculio perfectitio,& aduentitio,& in peculio caſtrenſi expreſsè determinat contrarium, & multùm elegāter, ſubtiliter, & clarè loquitur ibi. & ſequitur expreſsè opi. Ang.in d.l.ſi filius.& dicit opi. Ang. eſſe ueriorem. Adde Alber.de Roſ.in tertia parte ſtatutorū,q.xij. ibi expreſsè tenet contrarium, quòd peculium caſtrenſe nō ueniat in publicationem bonorum.idem dixit in d.l.ſi filius.& uide Sal.in l.j. C.de bo.liber.& ibi ui de Albe.in d.xij.q. qui ponit,quid econtra,ſi bona patris ſunt publicata, non cenſeatur etiam publicatū profectitium peculium filii. de hoc uide do. Nellum in dicto tracta. in ſecunda parte,ubi ſ.in xxij.q. & Adde glo. in hac materia in c. ſatis peruerſum. lvj. diſt. qui dicit quòd propter delictum patris,filius non perdit beneficium eccleſiaſticū.& ibi uide doct.

18 *Damnata matre & eius bonis publicatis,an filii debeant aliquid habere.*

ANGELVS.

18 *QVID ſi mater dānetur & eius bona publicentur, an filii debeant aliquid habere:dic quòd non: ut eſt text.& ibi glo.& docto.in l.de bonis matris.C.de bonis damna.

AVGVST. Tu adde quòd omnes doct.indiſtinctè in locis ſ. allegatis approbant iſtam concluſionē: & uide Sali.ibi in d.l. de bonis.remit tentem ſe ad dicta in l.ſi.C.eod.

19 *Damnata uxore & eius bonis publicatis,an intelligatur dos publicata.*

ANGELVS.

19 *AN uxore damnata,ſi eius bona publicentur, intelligatur dos publicata?dic,ſi hoc eſt diſſoluto matrimonio, & ſic in uidua, clarum eſt quòd publicantur:ut l.ſi conſtante. in fi. & ibi doct.ff.ſolu. matri. aut conſtante matrimonio,& non publicantur,niſi in quinque caſibus:ut l.quinq; legibus. ff. de bon. dam. ſi autem maritus debeat ex pacto uel ſtatuto lucrari partem dotis, agat poſtea contra fiſcū, & ſummatim probet matrimonium, dotem, & pactum, uel ſtatutū producat,& conſequetur à fiſco partē lucri prædictæ dotis:ita dicit Bart. in d.l.quinque legibus. per l.dos.§.à reo.ff.de iure fiſci.

AVGVST. Tu autē in hac materia adde do. Nellum in dicto tractatu banni.in ſecūdo tempore, poſt bannum perfectū,in xxviij.q. qui dicit quòd iſta eſt cōmunis opinio, ꝙ indiſtinctè ſolu. mat. dos publicatur. Si uerò cōſtante matrimonio, eſt altercatio inter glo.& Dy.ſed dicit ꝙ opin.Dy.eſt approbata à Iac.de Are. & à Bar.in d.l.quinq; legibus. & ipſe etiā ibi eam ſequitur.& ibi in proxima ſequen.q. ponit illā difficultatē, quādo uxor bannita eſt propter adulteriū, poſsit maritus ad dotē cōueniri: uide per Alber.de Roſa. in tertia

parte ſtatutorũ.q.iiij.v.& vj.& ibi uide ſi eſt factũ pactũ de dote lucrāda. & Pe.de anc.in c.decreuit.de hęred. lib.vj.An autem in præiudicium patris publicabitur dos talis filiæ, uide quæ dicunt doc.in d.§.ſi de uectigalibus.in l.ſi finita.ff.de dã.infe.p tex. in auth.qui cõtra.C.de inceſt.nup.q dicũt ꝙ nõ:nõ examino nũc,qa iſte doctor nõ examinat hic iſtũ paſſum.

30 *Bona dãnatorum an reſeruẽtur filiis: & epiſcopi debẽt applicare bona dãnatorũ cameræ apoſtolicæ,non autem ſibi nec ſuæ curiæ.*

31 *Damnatus ſi tantùm perdat bona,an reſeruentur filiis.*

32 *Bona contumacis etiã hodie omnino extantibus liberis annotantur,& per talem annotationem perduntur.*

33 *Damnato perdẽte tantũ ſtatum,tunc iura antiqua remanent incorrecta.*

34 *Damnato perdente ſtatum uel ciuitatem,uel libertatem, aut uitam,an bona reſeruentur filiis.*

35 *Damnato perdente unam tantummodò partem bonorum,uel condẽnato in aliqua pecunia:tunc iura uetera remanent incorrecta.*

36 *Statuto cauetur quòd bona homicidæ publicari debeant,reſeruata parte filiis:an ex illa parte debent alere patrem: & ſi damnatur quis ex forma ſtatuti ad mortem,an in conſequentiã ueniunt bona,ſi non habeat deſcendentes neque tranſuerſales,uel applicantur aliis cõiunctis uſque ad decimum gradum.*

37 *Dãnatus ad mortẽ extra ordinem, ex forma ſtatutorũ perdit factionẽ teſtamenti:tamen non habebit locũ auth. bona damnatorum . ſed etiam omnes agnati uſque ad decimum gradũ ſuccedunt ab inteſtato.*

38 *Damnatus ſecundum formã iuris communis de crimine capitali,licet patiatur publicationem bonorum,ſecus tamen ſi quis eſt bannitus in perſona ex forma ſtatutorũ pro crimine capitali.*

ANGELVS.

30 * ET quòd bona damnatorũ hodie reſeruentur filiis, ſecũdum auth. bona damnatorum, fallit in crimine

a ne [a] læſæ maieſtatis:ut l.quiſquis.C. ad leg.Iul.maie. aduertas tamen ad id quod not. Bal.in d.authen. bona damnatorum. ꝙ epiſcopi hodie faciunt condemnationes,& ſibi & ſuæ curiæ applicant condẽnationes, & bona damnatorũ,cùm debeãt applicari cameræ apoſtolicæ: & ſic malè

b faciũt,quòd no. [b] ut ſcias opponere cũ occurrerit de facto.Pro plena declaratione an bona dãnatorum pu-

c blicentur,[c] uide gl.& Bar.in l.j.ff.de bo.dam.& Bal.in ti.de pace tenẽ.c.j. in prin.& Bald.in auť. bona damnato.C.de bo.dam.&ibi Ang. & Salic. & Ange. in auť. ut nul.iudi. §. fin.Et conclude ſecundum Bald.& Angel.

31 * aut damnatus perdit bona tantùm, aut ſtatum & non bona: aut debet perdere ſtatum uel ciuitatem uel uitam:aut nõ perdit ſtatum neque bona, ſed condemnatur ad aliquam partem pecuniæ uel bonorum. Primo caſu quando damnatus perdit tantùm bona,tunc indubitanter bona damnati filiis non reſeruantur, ſed confiſcantur:aliàs ex iſto delicto nulla pœna applicaretur fiſco:& per conſequens non puniretur criminaliter: ut in authent.de inceſt.nup. in

32 princi.* Ex quo infertur quòd etiam hodie bona contumacis non extantibus liberis annotantur:quia per talem annotationem perdũtur bona: aliàs

aliàs nõ eſſet alia pœna ipſius cõtu-
maciæ, & ſic titulus de requirendis d
33 reis non eſt correctus*. Secũdò ca
ſu quãdo perdit ſtatum & nõ bona,
tunc iura antiqua remanent incor-
recta:ut l.raptores.C.de epiſc.& cle.
& l.j.uer.ſi quidem.C.de rapt.uirgi.
34 * Tertio caſu quando quis debet
perdere ſtatum uel ciuitatem,uel li-
bertatem,uel uitam:tunc habet locũ
diſtinctio d.auth. bona damnatorũ:
ut bona reſeruẽtur filiis:ut ibi.quod
etiam tenet ibi Ange. ſecundum Ia-
co.bu.procedere,quando pœna cõ- b
fiſcationis uenit in conſequentiam
pœnæ perſonalis: exemplum in de- c
portato:ut l.j.C.de bo.damnato.& l.
deportatorum.C.de pœ. Sed ubi bo
na olim confiſcabantur expreſsè nõ d
in conſequentiam,ut cõtingit in re-
legatis qui ciuitatẽ non perdunt, &
ſic nõ moriũtur ciuiliter,nec natura
liter:tũc iura antiqua de publicatio-
ne loquentia nullatenus ſunt corre-
35 cta*. Quarto caſu quando perdit
tantummodo partem bonorum,uel
condemnatus eſt in aliqua quantita
te,tunc iura uetera remanent incor-
recta.Et ſi quis damnatus eſt in mil-
le, exiſtentia liberorum non poſſet
iſtam cõdemnationem impedire.ita
36 dicunt prædicti doc.* Quæro,ſtatu-
to cauetur,quòd bona homicidę de-
beãt publicari,reſeruata parte filiis,
an illi filii ex ea parte debeant alere
patrẽ:dic quòd non,ut eſt tex.no.in
auth.de pa.tenen.& eius uio.c.j.§.ſi
habet.ita dicit Bal.in d.authenti.bo-
na damnatorum.& tene menti ſecũ
dum Iaco.butr.& Ange.in dicta au-
thenti.bona damna.quòd ſi ex for-
ma ſtatuti quis punitur ad mortem,
non tamen in conſequentiã,ueniunt
bona,etiam ſi damnatus non habet deſcẽdẽtes neq; tranſuerſales:[d] imò illa bona applicantur aliis coniũctis uſq; ad decimum gradum.& allegat rationẽ:quia omnis dãnatus quãtũcunq; de crimine publico,ex forma ſtatuti,dicitur dãnatus ex lege priuati iudicii,& damnatis tali lege non auferuntur bona, niſi caueatur expreſsè,quod no.dic ut ibi.

ADNOT.a ¶Fallit in crimine. *Adde tu & uide Capo.in conſilio xxvij. Bernardi.*

¶Quod not. *Adde & uide Oldra.in conſi.xvij.Ber.*

¶Publicentur. *Adde tu & uide Capol.in conſi. xxij.& Ioan.de ana.in conſilio lix.Ber.*

¶Trãſuerſales. *Adde de hoc per Bar. in conſi.clvij.Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde quæ dixit Bal.in d.l.iij.C.ſi pẽden.appel.mors interue. qui per gl. in l.ij.C.q teſt.face.poſ.dixit,ꝙ quãdo quis damnatur ex crimine, quod non enumeratur inter publica crimina, bona non confiſcantur.& idem dixit Bal.in tit.de pace Cõſtantiæ. in uerbo, criminalibus.ubi dixit quòd ſi fur dãnatus eſt pro furto ad mortem,& ſic pro crimine priuato, eius bona non publicantur. Et ideo dixit Bal.in d.l.ij.C.qui teſta. fa.poſ.quòd ſi quis non de iure communi eſt dãnatus ad mortem, ſed damnatus eſt ad mortem uigore ſtatuti:tunc bona non publicantur.& iſto caſu habebit locum authenti.bona damnatorum. ſed ſuccedant tali damnato omnes ſuccedẽtes abinteſtato in infinitum, ſecundum ſubſtitutionem iuris cõmunis.& hoc approbant Ang.& Sal. in d.l.ij.licet Pau. de caſt. ibi teneat contra

contrarium:& licet ipſe Pau. de caſt. cõtrarium tenuerit, in l.eius qui.§.j. ff.de teſt.alleg.Bal.in d.l.ij.C.qui teſt. fa.poſ. & dicit ꝙ ex hoc dicto colli-
37 gitur,* quòd licet quando quis pro delicto captus ex forma ſtatutorum, eſt condemnatus ad mortem, quia pro primo furto ſtatutũ condemnat ad mortem, quod eſt contra ius cõmune, certè talis condemnatus perdit factionẽ teſtamenti:& eius teſtamentũ ante uel poſtea factũ,non ualet:tamẽ nõ habebit locũ auth.bona damnatorũ.ſed omnes agnati etiam uſq; ad x.gradũ ſuccedẽt ab inteſtato.& hoc tenet Bald.in l.data opera. C.qui accuſa.in xiiij.col.& ipſe Bald. hoc affirmat in l.iij.C.ſi pẽ.ap.mors interu.ubi dicit ꝙ illi qui hodie dãnantur extra ordinẽ ex forma ſtatuti ciuitatis,nõ efficiãtur ſerui pœnæ, & poſſunt relinquere hæredẽ ex teſtamẽto & abinteſtato:& ceſſabit in eis diſpoſi.auth.bona damnatorũ. & ita allegat Specul.hoc uoluiſſe: & uide Bal.in l.j.in antepen.col.C.de hæred.
38 inſti.qui dicit ꝙ * licet iſte qui ſecũdum formã iuris cõmunis eſt condẽnatus de crimine capitali, patiatur pœnã publicationis bonorũ: tamen ſecus eſt, ſi quis pro crimine capitali eſt bãnitus in perſona ex forma ſtatu torum, dicentiũ ꝙ accuſatus uel inquiſitus de aliquo crimine, ſi fuerit contumax,habeatur pro confeſſo,& ponatur in bãno. nam poſtquã ſtatutum nihil dicit de publicatione bonorũ,nec nos debemus illud ſupple re:& hoc eſt de mẽte Cyn.& Salic.in d.l.j.in fi.C.de hæred.inſti.& iſtud de bãnito reaſſumpſit Bal.in c.j.in prin. de pace tenen.& Bal.in l.fi.C.ſi à non cõpet.iudi.in fi.& Bal.in l.Gallus.§. & quid ſi tantũ.ff.de lib. & poſthu.& in dic.l.eius qui.& ibi Imo.& Pet.de anch.in repe.c.canonũ ſtatuta.extrà de conſtitu.in uerſi.quæro ulterius ſi aliquis.& per Bal.& Ange.in l.ſi quis filio.§.irritũ.& §.eius.ff.de iniu.teſt. & per Ang.latè in diſputatione inci. duo adinuicẽ.ubi declarat quomodo in propoſito debeat intelligi gl. inſtitu.quib.mo.ius pat.pot. ſol.in §. relegati.dum glo.dixit interdũ bona bannitorũ publicari de iure, uel de cõſuetudine.& per Imol.in l.qui à latronibus.ff.de teſta.§.j.& per Io.an. in addi.Spe.in tit.de inſtru.edi.§.cõpẽdiosè.in addi.incipien.per hanc l. & ibi tenet quòd imò ſi quis eſt bannitus ex tali crimine, ex quo de iure cõmuni debuiſſet deportari, uel in metallũ dãnari, uel alia pœna,ꝑ quã de iure ſequi debeat tacitè publicatio bonorũ:intelligũtur bona hoc caſu tacitè confiſcata. & uide Moder. optimè diſtinguentes & cõcordãtes opi.in d.l.ij.C.qui teſta.fa.poſ.& adde in iſta materia dicta Albe.de roſa. in tertia parte ſtatutorũ.q.xviij. quæ incip.Itẽ quæro,an hodie ſint correcta.Nã iura loquẽtia de publicatione bonorũ, per auth.bona damnatorũ. C.de bo.dam. & dicit Albe.ꝙ Cyn. placet opi.alleg.ibi not. licet non ſit ſine uiolentia literæ,quæ eſt in auth. de inceſt.nu.& ideo refert ibi Albe. de roſa.uerba Pet.qui dixit,aut bona adimuntur tacitè per legẽ,eo ipſo ꝙ quis eſt condẽnatus:tũc olim ueniebat fiſcus,hodie ueniũt uenientes ab inteſtato, ſecundũ formã dictæ auth. bona dam.aut bona expreſſè per ſententiã adimuntur, & tunc obtinet d. authen.de inceſt.nupt.& hæc uera in confiſcatione omniũ bonorũ.& dicit quòd

quòd iura nõ ſunt correcta, quæ loquuntur de publicatione partis bonorum.& dicit Alb.de roſa.ibi ꝙ illa opi.alleg.eſt intelligẽda in caſibus in quibus olim bona publicabãtur: nõ aũt intelligas ꝙ bona cuiuſlibet delinquentis publicentur eo caſu quo quis retinet ciuitatẽ, licet glo.aliter uoluerit:qđ eſt falſum,ſecundũ Dy. nam dicta auth.bona damnatorũ.facta fuit ut nõ ſolum corporales, ſed etiã pecuniariæ pœnæ mitigarẽtur: ut dicit litera expreſsè in corpore,un de ſumitur.non ergo debet pœnarũ exacerbationẽ inducere, arg.l.legata inutiliter.ff.de leg.j.& ibi Alb.ponit multos caſus, ubi habet locũ dicta auth.bona damnatorũ. & ibi dicit etiã quomodo epiſcopi nõ habẽt ius cõfiſcandi bona:& reddit rationẽ.& uide d.Nellũ in trac.bãni.in ij. tempo.poſt bannũ perfectũ in xlij.q. circa mediũ,cui applicẽtur bona clerici, quãdo bona laici propter delictũ confiſcata eſſent,in illa quæſt.an bona in alterius territorio ſita, cenſeantur cõfiſcata. & de omnibus iſtis uide Pet.de anch.in c.cum ſecundũ. extrà,de hære.lib.vj.& ibi dicit ꝙ cõmuniter teneantur,etiã circa intelligentiã d.auth.bona dam.& ibi ponit quid de boniscleric orũ.& ponit Albe.in tertia parte ſtatutorum.q.xvij. Pet.de anc.in c.fœlicis.extrà de pœnis.in vj.Bald.in l.j.C.de priuil.fiſci. dicit ꝙ epiſcopus nõ habet fiſcũ.Et omnino uide do. Nellũ in tract.bãni to.in ſecũdo tẽpore poſt bannũ perfectũ in xj.q.qui notanter loquitur, & ibi ponit quid in bãnitis, an bona ipſorũ publicẽtur:& tenet opin. Bal. in d.l.Gallus.§.& quid ſi tantũ.ff.de lib.& poſthu.& Bal.in c.j.de pa.tenẽ. & ita dicit fuiſſe conſultũ & obſeruatum in magnis cauſis:& ibi ponit in quo corrigat iura antiqua, dicta authen.bona dãnat.& inde doc.& Ang. in d.auth.de inceſtis nupt.in ij.col.& latiſsimè omnes iſtos caſus poſuit Ang.in d.auth.bona dãnato. & examinat latè omnes ſupradictas concluſiones.& ibi uide etiam Salic.Iac. de bel.in authen.de ince.nupt. & in authẽ.ut nulli iudi.poſuit ibi aliqua pulchra.ibi uide.

*39 Crimina quædam ita enormia ſunt, quòd quamprimũ commiſſa ſunt,ſtatim adminiſtratio & alienatio bonorum eſt ipſi delinquenti interdicta.*

ANGELVS.

39 *ET aduertas ꝙ ſunt quædã crimina enormia,quę quamprimũ ſunt cõmiſſa,ſtatim adminiſtratio & alienatio bonorũ delinquẽtis eſt interdicta:etiã ante inquiſitionẽ & condẽnationẽ de delicto factã.unde ſi quid interim eſſet alienatũ,etiã bona fide & titu.oneroſo,reuocaretur:de quibus criminalibus habetur per tex.gl. & Barto.in l.ex iudiciorũ.ff.de accu. Regulariter autem nunquã intelligitur interdicta adminiſtratio bonorũ bona fide: ut d.l.ex iudiciorũ.& ibi no.facit ꝙ plenè no.Bar.in l.poſt cõtractũ.ff.de do.& quod no. Cy.in l.ſi quis poſthac.C.de bonis proſcrip.

AVGVST. Tu autẽ in hac materia adde quæ dixit Pet.de ancha.in c.cum ſecundũ, extrà de hære.lib.vj. in prin.qui dixit in j.no.ꝙ regula eſt ꝙ nemo debet priuari ipſo iure dominio rerũ ſuarũ: regulariter enim propter delictũ ex quo bona ueniũt publicanda, delinquens non perdit ante ſententiam dominiũ, nec adminiſtrationẽ.unde alienationes factæ ante

ante & poſt delictũ, & ante cõdemnationẽ, ualent. Secus quãdo lex priuat ſtatim & ipſo iure ipſum delinquẽtẽ de ipſo dominio, ut ibi in illis caſibus: quia tunc alienationes poſtea factæ ueniunt reſcindendæ, etiã ſi per mille manus res tranſiſſet: & fiſcus etiam nõ reſtituto pretio uẽdicabit illas res. quod eſt uerũ ſecundũ Ioan. an. ibi, niſi pretiũ ſolutũ, uel aliquid loco pretii eſſet in bonis delinquẽtis. Ita uoluerunt ibi Io. an. & Pet. de anc. in l. imperator. §. fi. ff. de leg. ij. An autẽ iſta militent in eo qui cogitauerat facere illa delicta, per quæ ipſo iure bona cõfiſcentur: & de materia ibi, uide doct. in locis alleg. per d. Ang. hîc, & omnino quæ dicta ſunt in gl. (Che hai tradito la tua patria) in uerſi. & bene ſcias quòd quando.

40 *Confiſcatis bonis uſuarij, uſufructuarii, feudatarii, emphyteotæ, ſuperficiarii, liuellarii, precarii, uel alterius qui habet ius in re: an in publicatione ueniant dicta iura.*

41 *Publicatis bonis domini, an ueniat proprietas rei feudalis.*

ANGELVS

40 * QVID ſi uſuarii, uſufructuarii, feudatarii, emphyteotæ, uel ſuperficiarii, uel illius qui habet ad liuellũ, precarium, uel alterius qui habet ius in re, bona publicentur? dic quòd etiam in publicatione uenient dicta iura quæ habent in dictis rebus, & ſic fiſcus ſuccedit in dicto iure: ut l. ſi finita. §. ſi de uectigalibus. ff. de dam. infec. & ibi plenè per Bar. Ang. Raph. & Imo.

AVGVT. Tu autẽ in hac materia adde do. Nellũ in tract. bannit. in ſecundo tempore, in xxvj. q. qui loquitur in uſufructuario, & in q. xxiij. ponit de uaſallo. & uide Ange. in l. eorum. ff. ad leg. Iul. maieſt. & de materia per Pet. de anch. in c. decreuit. extrà, de hære. lib. vj. qui approbat dicta Barto. in d. §. ſi de uectigalibus. & Alber. de roſa. in tertia parte ſtatuto. quæſt. xvj. & xvij. & de uaſallo materiam uide in c. fœlicis. extrà de pœn. in vj. per omnes, maximè per Pet. de ancha. per Imo. in c. j. extrà de feu. & Bal. in c. j. an ille q interfe. fratrẽ domini ſui. & Bald. in l. j. ff. de rerũ diui. in iiij. q. & tene menti ꝙ Ro. in d. §. ſi de uectigalibus. dicit ꝙ magis communis opinio eſt, ut cõfiſcatis bonis feudũ non dicatur confiſcatũ, ut uoluit Bar. ibi. & Old. in cõſi. xvij. & Bal. in l. j. C. de bon. lib. & in c. imperialẽ. de probi. feu. ali. limitat tamẽ Rom. niſi feu. etiã ad perſonã extraneã poſſet tranſire: & ſequitur ibi Imo. in materia emphytheoſis. & uide Pet. de anch. in c. poſtulaſti. extrà, de fo. cõp. & uide Ang. & Imo. in l. eorum. ff. de dam. infec. And. de iſer. in c. j. §. ſi qs hominẽ. de pace tenẽ. & in c. j. §. preterea. quæ ſit prima cauſa bene. amit. in c. j. ſi uaſallus feudo priuetur. aliquid per Paul. de Caſt. in l. inſulã. ff. ſol. mat. Pau. de caſt. in cõſi. ſuo cxlij. qui ponit de feudo an ueniat in publicatione bonorũ. & in conſi. cxlvj. qui ponit an laicus delinquẽdo perdat feudũ datum ab eccleſia *. Tene 41
tamen ſingulariter ſecundũ Ro. in d. §. ſi de uectigalibus. ꝙ in publicatione bonorum domini, non uenit ipſa proprietas rei feudalis: ſed conſolidat cũ utili dominio uaſalli. duo bona iura ibi alleg. ibi uide. Adde text. bonũ ibi. Bal. in c. j. in prin. hîc finitur. & uide Ang. in d. auth. bona dãnato. qui ponit an uſusfructus ueniat in public

publicatione bonorũ publicatis bonis uſufructuarii;& quid ſi ſunt publicata bona proprietarii.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio in criminalibus uiua uoce, & in ſcriptu fieri poteſt & interponi, non ſolùm per ſe, ſed etiam per procuratorem.*

2 *Appellatio in criminalibus interponi poteſt per quemcunque de populo, etiã ſi feſtinans mori nollet interponi, & defertur executio.*

3 *Appellationem in criminalibus, an clericus interponere poſſit.*

4 *Appellatio in criminalibus, an poſſit fieri nomine damnati & nomine appellantis, & ſimpliciter non exprimẽdo cuius nomine appellatur.*

5 *Appellatione in criminalibus per reũ interpoſita, caſu quo tertius appellat, an proſequi poſſit iſte tertius.*

6 *Appellans tertius, an poſſit non ſolùm appellare, ſed etiam cauſam appellationis ſine alio mandato proſequi.*

PRAESENTE dicto Caio & appellante, qui dominus poteſtas, & dictus iudex maleficiorum, & quilibet eorum uiſis & intellectis prędictis, & uiſa forma iuris & ſtatutorum Bononiæ. Appellationẽ dicti Caii nõ admiſerunt, imò ut friuolam & contrà, uel præter formam iuris & ſtatutorũ Bononiæ nõ detulerunt, quinimò nõ obſtan. dicta appellatione mandauit A. militi ſuo, ꝙ dictã executionẽ realem faciat, prout habuit in cõmiſſione & mandato. Qui A. miles dicta die de dicta executione corporali fidem fecit per publicum inſtrumen-
1 tum &c. * Quæ appellatio & in ſcri-
a ptis [a] & uiua uoce poteſt fieri, ut in ciuili: ut l. litigatoribus. C. de appel. & intra dece dies, ſicut in ciuili. auth. hodie. C. de appel. & c. Rom. §. ſi uerò uocatus. de app. in vj. & ſentit Bar. Ang. Rapha. & Imo. in l. non tantùm. ff. de appella. & in libello appellatorio ſeruanda ſunt nota. per tex. gloſ. Bart. Ang. & Imo. in l. j. §. fi. ff. de appella. & non tantùm ipſe per ſe, ſed etiam per procuratorem poteſt appellare in quocunque crimine, etiã ultra relegationẽ, maximè quando ſententia nõ poteſt eludi, ut quia eſt
b in carceribus [b]: ut l. j. ff. an per aliq.
2 cauſæ appel. Et * etiam poteſt appellatio interponi per quemcunque de populo, etiam nõ coniunctum: quoniam homo homini propter humanitatem tenetur: ut l. non tantùm. ff. de appel. & l. addictos. C. eo. tit. & ibi doct. & Bal. in l. addictos. C. de epiſc. audien. Intantũ ꝙ etiam ſi feſtinans mori non nellet appellationẽ interponi, poteſt interponi, & ſuperſedetur in executione: ut d. l. non tantùm.
3 * Et bene aduertas, an etiam clericus iſto caſu poſſit appellare pro condẽnato. Spec. in tit. de aduoca. §. j. uer. in cauſa autem criminali. dicit, quòd tutius eſt, quòd clericus à tali cauſa abſtineat. facit qd habetur in c. ſententiam. extrà ne cleri. uel monach. & ita etiam tenet Ang. in d. l. non tantũ. ſed ibi Imo. dicit, quòd cum appellatio tendat ad defenſionem, eccleſia etiam pro defenſione talium poſſet ſe intromittere. xxxiij. q. iiij. c. reos. Et ſic uidetur quòd etiam clericus iſto caſu poſſit appellare & reum defendere. pro quo etiam facit d. l. non tãtùm. quæ dicit cauſam prouocantem
4 audiri. * Et tene menti, quòd dicta appellatio poteſt fieri nomine dãnati, & nomine ipſius appellãtis, & ſimplicit

plicit

c pliciter, nec exprimere c cuius nomine appellat: qa tūc intelligit appellare omni meliori modo quo poteſt, nec iudex debet eum arctare ad exprimēdum quo nomine appellet. facit qd not. Inno. in ſimili in ca. cùm olim. extrà, de teſti. ita dicit Barto. &
5 Imo. in d.l. non tantum. Sed an * iſto caſu quo tertius pro condēnato appellat, poſſit appellationem per reū interpoſitā proſequi? Bald. in d.l. ad-
d dictos. de epiſ. aud. dicit ꝙ nō, d niſi poſtea habeat mandatū, ne aliàs per factum ſuum præiudicet reo. allegat not. per Inno. in c. ueniens. de accuſ.
* Sed Imo. in d.l. non tantum. nō tenet hoc: quia eſt contra d.l. non tantùm. quia etiam inuito reo poteſt appellari. nec obſt. ratio Inn. quia factū appellantis non habētis mandatū, non nocet dānato, ſed probationes ſine quibus de delicto damnari non poteſt: ut l. abſentem. ff. de pœnis.

ADNOT. a ¶In ſcriptis. *Adde an ſi iudex dicat notario quòd nō ſcribat appellationem, an elapſis x. diebus iudex poſſit appellantem reponere in eo ſtatu in quo erat, uel remaneat in terminis iuris cōmunis, uide d. Card. in cōſ. lxxij. in viij. du. & appellatio tūc dicitur rationabiliter interpoſita, cùm intra decendiū a die latæ ſententiæ ſit interpoſita: ut ff. quādo ap. ſit l. j. §. ſi aduerſus. item cùm ſcit appellans ſententiam contra ſe uel in ſuum præiudicium latam: ut eſt caſus in c. concertationi. extrà de ap. & ita dicit Ro. in conſ. ccxliij. & an dies interpoſitæ appellationis ſit inſerendus, dicit Cal. in conſ. xij. de ap. quòd tūc appellatio dicitur manifeſtè friuola. & dicit Old. in conſ. cccxuij. quòd in ap. eſt inſerēdum nomē iudicis ad quem poſſit appellari, quia fortè appellās appellabit ad inferiorem. Ber. & ſi quis appellat primo uiua uoce, & poſtea in ſcriptis, quam appellationem proſequi debeat, uide Ro. in conſ. xlj. & Pau. de Caſt. in conſi. xxv. in primo impreſſis.*

b ¶In carceribus. *Adde ut per Cal. in conſ. xij. in tit. de ap. & an appellatio poſſit condemnatus per quencunque interponi, uide Cap. in conſil. lxiiij.*

c ¶Nec exprimere. *Adde tu & uide Cap. in conſ. lxiiij. ſuprà alleg. & adde ꝙ cuius nomine appellat, debet intra x. dies ratificare. ita d. Alex. in cōſ. cj. in ij. uol. B.*

d ¶Quod non. *Adde Cap. in cōſ. lxxiij.*

e ¶Etiam ciuiliter. *Adde in terminis Franc. de are in conſi. lxxxix.*

AVG. Tu autem in hac materia adde, quia iſte doct. multùm tract. hic materiam d.l. non tantùm. ff. de ap. primò uide Specu. in titu. de ap. §. j. uerſi. & præmiſſa. qui ponit quomodo in criminalibus alius pōt ap. interponere. & ibi bonas gl. allegat de iu. canonico. & inquātū do. Ang. hic quærit de clerico, an in caſu d.l. non tantùm. poſſit appellationē interponere, multa allegādo, maximè Spe. & attribuit ꝙ Ang. in l. non tantū. ff. de ap. allegauerit Spec. in hac materia: addatis, ꝙ miror ꝙ iſti do. illuſtres nō allegēt glo. in terminis. in l. addictos. C. de epi. au. ubi gloſ. ibi hoc in terminis decidit, quā gl. nemo reprobat ibi: ibi doct. ſequūtur illam gl. ꝙ imò iſto caſu cū appellatio ueniat ad defenſam, clericus pōt interponere appellationē. & ibi uide Alb. q multa ad propoſitū illius gl. in iure canonico. allegat. Et inquantū d. Ang. hic dicit, ꝙ licèt quis poſſit appellare noīe dānati, & nomine illius q appellat: tñ iudex debet arctare appellātē, ut exprimat quo noīe appellat. Addatis ꝙ dubito de iſta cōcluſiōe: qa maxima ē

differ

differentia,an quis appellet nomine rei, an nomine extranei appellantis:ut pulchrè declarat Ang.in l. ij.§.ſi ff.quãdo ap.ſit.propter tẽpora quæ dãtur ad appellãdũ.nã ſi ratione pietatis in caſu l.nõ tãtum.ff.de ap. quis appellat, tunc propter cauſam alienã quis appellat: & ideo diuerſa tẽpora habet ad appellãdũ, quàm ſi propter cauſam propriã appellaret: quia cõiũctus,uel nomine alieno appellaret: quia aliud tẽpus habet ad appellãdũ.Et ideo cũ maxima ſequatur utilitas ex hoc,iudex iſto caſu põterit arctare partes ad oſtẽdẽdũ quo nomine cauſam ille appellauit, per
6 ea quæ ibi notãtur.*Et inquãtũ do. Ang.hic quęrit,an ille tertius qui appellauit, poſsit nedũ appellare, ſed etiã cauſam appellationis ſine alio mãdato proſequi:addatis quòd Bal. in l.furti.in fi.prin.ff.de his qui not. infa.in ult.q.dicit iſta uerba,quòd licet in cauſa capitali appellatio poſſit interponi per aliũ,per d.l.nõ tantũ.tamẽ perſecutio debet fieri perſonaliter cõtrà ipſum reũ.& mouetur per l.j.ff.an per aliũ cauſa ap.& uide Bald.in l.ij. §.j.in iij.col.ff.ſi ex nox.cauſa aga.quaſi dicat,quòd ubi nõ uertitur pecuniariũ intereſſe,ſed pœna ſit perſonalis,nõ ſolũ admittitur perſona,ſed quælibet cõiuncta perſona ad reuocandũ confeſsionẽ & ad probandũ contrariũ & appellandũ ſi eſt opus: per l.ij.& iij.ff.de libe.cau.& allegat d.l.non tantũ.ff. de ap.Et ſi tu rectè cõſideras d.Bal. ibi Bal.ſentit quod nedũ ad appellandũ, ſed etiã ad quemlibet alium actũ in fauorẽ ipſius condemnandi uel cõdẽnati aliena perſona admittatur.Et iſtam partẽ credo uerã:quia iſtę executiones ſunt irretractabiles per d.l.non tantũ.licet gl.in d.l.addictos.dũ tractat illã materiã,utrum clericus in caſu l.nõ tantũ.poſsit interponere appellationẽ:ibi uideatur uelle quòd ſolũ iſte tertius poſsit appellare,nõ aũt proſequi appellationẽ.dũ gl.dicit quòd ex eo nõ eſt cauſa ſanguinis:quia appellationẽ non proſequitur. & intellige prædicta quando quis in criminalibus põt appellare:quia ut j.uidebis in hac glo. multi ſunt caſus in quibus appellatio nõ deuoluit in criminalib*.& tene mẽti,quòd licet iſte tertius poſsit appellare inuito reo: ſi tamen iſte reus ſpõte confiteretur in appellatiõe, & perſeueraret in cõfeſsione, nõ debet differri executio.ita uoluit Ang.in l.ij.C.quorũ ap.non reci.dũ gl.ibi alleg.d.l.nõ tãtũ.quæ cõcluſio an ſit uera uel falſa,depẽdet ab illa cõcluſione,an confeſſus tantũ poſſit appellare. etiam dicam j.in hac eadẽ gl.in uerbo,quęro quis damnatus audiatur appellans.

7 *Appellare poteſt quis pro alio condemnato,non ſolum ad mortem,ſed & ad membri abſciſsionẽ,quæ morti æquiparatur.*

8 *Appellare poteſt quis pro alio etiam ad mortem ciuilem condemnato:& poteſt quilibet ſoluere inuito reo, ne deportetur uel abſcindatur membrum: etiã ſi fuerit proteſtatus ne pro eo ſoluatur:imo ſi reus ſit diues, & tamen neque ipſe,nec alius pro eo uult ſoluere:poteſt iudex facere executionem in bonis rei.*

9 *Soluere poteſt quis pro condemnato cõditionaliter,ſi non ſoluerit, quòd deportetur,eo etiã inuito &c.ut ſuprà in uerſi.immediatè præcedenti.*

ANGELVS.

7 *E T no.quód lex nõ tantũ habet
locũ,ſiue ſit cõdẽnatus ad mortem
ſiue ad mẽbri abſciſsionẽ,quę mẽbri
abſciſsio morti æquiparatur: quia
ſaltẽ illud membrũ moritur. & not.
in l.ij.C.de offic.eius qui ui.al.ge.fa
cit in aut.de col.§.adhuc prohibe-
mus.& in aut.de quæſt.§.ſuper hoc.
8 ita dicit Ang.in d.l.nõ tantũ.*Et etiã
habet locũ ſi quis damnatus fuerit
ad mortẽ ciuilẽ,per ea quæ no.Bar.
in ſimili in l.Stichus.ff.de pec.le.ubi
dãnatus conditionaliter, ſi in men-
ſem non ſoluerit centũ,quód depor
tetur:quód poteſt quilibet pro illo
inuito ſoluere, ne incidat in mortẽ
ciuilẽ,uel mẽbri abſciſsionẽ,in tan-
tum quód etiã ſi à prin.proteſtatus
fuerit,ne pro eo ſoluatur,poteſt ſol-
ui:ut no.Bal.in l.fi.C.de neg.ge.Plus
dico quod Bar.cõſuluit,quód ſi ipſo
non uult ſoluere,nec aliquis pro eo
offerat:ſi tamen ſit diues & ſoluere
poſsit,ꝙ tũc iudex poteſt facere exe
cutionẽ in bonis,& nõ expectare ꝙ
ipſe incidat in illas pœnas mortis,
etiam ciuilis.allegat ff.pro ſocio.l.
cum duobus.§.idem reſpondit.

A V G. Tu autem in hac materia
adde,quód d.l.nõ tantũ.in uerſi.ue-
lit.habeat locũ in mẽbri abſciſsio-
ne,uidetur eſſe de mente Bald.in l.
ij.§.j.in iij.colũ.ff.ſi ex noxa.cauſa
agatur.dũ dicit quód d.l.nõ tantum.
habet locum,ſi pœna eſt perſonalis.
idẽ dixit Bal.in l.furti.in fi.princ.ff.
de his qui no.infa.qui dicit,habet lo
cũ d.l.non tantũ.in cauſa capitali:&
cauſa capitalis poteſt eſſe etiã ſi in-
famia tantum irrogatur.l.licet.ff.de
9 uer.ſigni.ubi eſt caſus.*Et inquantũ
do.Ang.hic tangit illã difficultatem, a
quando quis eſt cõdẽnatus ſub con-
ditione, ſi nõ ſoluerit, quód depor-
retur, & quód alter poteſt pro illo
inuito ſoluere,etiam facta proteſta-
tione ne pro eo ſoluatur.& allega
Bar.in d.l.Stichus.& Bal.in l.fi.ff.de
neg.ge.imò index poteſt facere exe
cutionẽ in bonis ipſo inuito, ſi ille
erat diues,per l.cum duobus.§.fi.ff.
pro ſocio.& ibi Bar.addatis ea quæ
dixi ſ.in gl.quas ſi nõ ſoluerit intra
dies.in ult.q.in addi.meis.& in uer
quæro,ſi aliquis fuerit damnatus in
centum,quæ ſi non ſoluerit.

*10 Appellationi in cauſa ciuili, ſiue ant
ſententiam, ſiue poſt, licet renunciar
poßit in criminali,tamẽ quando tra
ctatur de morte ciuili uel naturali,
aut abſciſsione membri, nũ poteſt co
demnandus uel condemnatus, neque
appellationi ſua,neque per alium in-
terponenda renunciare: & ſic in cri-
minali poteſt à quolibet ſententia ap
pellari, & an ab excommunicatione
appellari poßit.*

*11 Appellationi in criminali an renũciari
poßit ubi delictum eſt notorium: &
quando reus ita conuictus eßet,quod
delictum negare non poßit.*

*12 Appellari an poßit de iure canonico a
ſententia excommunicationis.*

ANGELVS.

10 *E T teneo menti, quód licet in
cauſa ciuili, ſiue ante ſententiã, ſiue
poſt, poſsit appellationi renũciari
ut l.fi.§.fi.C.de temp.ap.facit l.tale
pactũ.§.qui prouocauit.ff.de pac.ta
mẽ in criminali quãdo tractatur de
morte ciuili uel naturali, uel mẽbri
mutilatione, nõ poteſt per cõdẽna
tũ uel condẽnandũ,neque appella-
tioni ſuæ neque per quelibet alium
interponẽdæ renũciari[a]:ut eſt caſus

in

in d.l.non tantũ.& no.Bal.in d.l.fi.§.
fi.Et ſic à qualibet ſentẽtia criminali
poteſt appellari,de quo infi.à.ſed nõ
poteſt appellari à ſententia excõmu
b nicationis [b]:ut c.paſtoralis.de app.
licet glo.dicat cõtrariũ in l.fi. & ibi
uide Bar.& doc.C.ſi à nõ compe.iu.

ADNO. a ¶Renunciari.*Adde
tu an ualeat ſtatutum quòd in crimina-
libus non appelletur.& uide Ca.in conſ.
lxiiij.ſuprà allegato.Ber.*

b ¶Excõmunicationis. *Adde tu &
uide Car.Alex.in c.peruenit.& in c.præ
terea.de ap.& d.de Ro.deci.cccl.j.de ap.*

AVG. Tu autem in hac materia
adde, quòd Albe.de Roſa.in tertia
parte ſtatuto.q.xliiij.in illa q.an ua-
leat ſtatutũ quòd in criminalibus nõ
poſsit appellari:alleg.Dyn.tenuiſſe
quòd in criminalibus per pactũ quis
poteſt renũciare appellationi.& idẽ
uidetur uelle Bar.in l.qui ultimò.ff.
de pœnis.licet Rap.Ful.reprehẽdat
ibi in l.addictos.C.de ap.& Bal.etiã
expreſsè teneat,quòd nõ poteſt re-
nunciare appellationi,in l.obſerua-
re.§.proficiſci.ff.de offi.procõſul.
& leg.in xij.q.per d.l.non tantũ.Sed
aduerte,ſi quis uellet tenere cõtra-
riũ, poteſt reſpondere ad l.nõ tan-
tum.quia ibi nõ conſtabat expreſsè
de expreſſa renũciatione facta, per
pactũ,per ea quæ no.in l.j.C.de pac.
cum ſimi. Et ad hoc uide omnino d.
Ang.in l.tale pactum.§.qui prouo-
cauit.ff.de pac.in repe.in xij & xiij.
col.dũ allegat d.l.nõ tantũ.limita ta
mẽ prędicta,quòd inquantũ eſſet ue
ra concluſio,quòd non poſsit in cri
minalibus appellationi renunciare,
11 per d.l.non tantũ. *Tamen d.l.non
tantũ. nõ militat,ubi delictum eſſet
notorium:quia tũc teneret renũcia-
tio in caſu d.l.non tantũ.hoc uoluit
Bal.in l.raptores.C.de epi.& cle.Idẽ
uoluit Ang.in d.l.pactum inter hæ-
redẽ.dum allegat d.l.non tantum.in
illa q.an in capitali cauſa reus poſ-
ſit renunciare ſuis defenſionibus:
quia renunciare app.eſt renunciare
dilationi datę à lege ad appellandũ:
ut declarat Bald.in l.addictos.C.de
epiſ.& cle.& quòd d.l.nõ tantũ.non
habeat locũ etiã in notoriis, in iſto
caſu uoluit hoc do.Abb.in l.ij.extrà
de re iud.Ita quando eſſet ita cõui-
ctus reus, quòd delictũ negare non
poſſet,non uideo quare nõ teneret
talis renunciatio, uel reus eſſet cõ-
feſſus & conuictus:quia ut dicã j.in
hac gl.multi ſunt caſus,in quibus de
iure appellatio in criminalibus non
deuoluit, adeò quòd reus appellare
nõ poteſt.& uidebitis in quæſtioni-
bus in hac eadem gl.& adducas hic
omnia ea quæ dixi ſ.in gl.qui iudex
ſtatuit terminũ ad eorũ defenſionẽ
faciendã, in ult.q.in addi.meis.ubi
latè fuit tractatũ an reus poſsit renũ
tiare termino trium dierũ,qui datur
cõmuniter poſt ratificationẽ factam
per reos.Sed non poteſt appellari à
ſententia excommunicationis, ut c.
paſtoralis.extrà de ap.licèt gl.dicat
contrariũ in l.fi.C.ſi à nõ cõpe.iudi.
12 * Adde, quòd idem dicit gl.in l.qui
ult.ff.de pœnis.& dic quòd de iure
cano.à ſententia excom.non appel
latur,niſi in duobus caſibus,ſcilicet
cũ lata eſt poſt appellationẽ legiti-
mã:uel cũ cõtinet intolerabilẽ erro
rem,puta quia excõmunico te,quia
credis in Deũ, uel quia facis elee-
moſynam;ut no.per glo.in ſumma.
de ſent.excõ.§.fi.& habetur in c.per
tuas.extrà de ſenten.exc.& uide latè

per Hoſt.& in Spe.in ti.de ſent.exc. & per Spe.in tit.de app. §.j.uer.xvij. qui multas remiſsiones in hac materia allegat de iure canonico.contrà uidetur notari in cap.j.de his quę ui metúsue cauſa fiũt. lib.vj. uide xj.q. in c.nemo condemnat.& per Archi. in c.cum medicinalis.& ibi per doc. extrà de ſent.excõ.in vj.& uide Alb. de Roſa. latè ponentem omnia iſta in d.l.ſi.C.ſi à non compe.iu.

13 *Appellari poteſt per procuratorē idoneum à ſententia corporali, à relegatione infrà lata contra abſentem: à relegatione uerò ſuprà, non: & an iſto caſu poßit quilibet de populo pro ſuo intereße appellare.*

14 *Procuratorem non poße ſecundũ iura interuenire in cauſa criminali, an ſit uerum in cauſa appellationis.*

ANGELVS.

13 *SI NAVTEM abſens eſſet, & in cõtumaciã ferretur ſentẽtia corporalis, tunc à relegatione infrà poteſt appellari per procur.idoneũ.ut d.l.j.an per aliũ cauſæ app.ſed à relegatiõe ſuprà, nõ poteſt: ut ibi. Sed an iſto caſu, quãdo abſens eſt dãnatus, poſsit quilibet de populo pro ſuo intereſſe, propter humanitatem & cõmunionẽ, quam habet cũ dicto condẽnato.appellare: uidetur quòd nõ.quia ceſſat ratio.l.nõ tantũ.quia ibi fiebat executio: unde ad eã impediendã quilibet admittitur.facit l. in prouincia. §.ſi.cũ l.ſeq.ff.de ope. no.nun.unde cũ hic non fiat executio, uidetur quòd tali ratiõe ceſſante, nõ admittatur ad appellandũ cõtrariũ.tamẽ uerũ eſt, quia negari nõ poteſt, quòd talis ſentẽtia ex forma ſtatuti nõ afficiat cõdẽnatũ: igitur quia perdit ciuitatẽ, & ſi unquã in fortiã cõmunis rediret, fieret executio c[orporalis]: igitur cuiuſlibet de pop[uli] intereſt quòd talis ſententia, ſi eſt i[n]... qua, cõdemnatum nõ afficiat, & ... tractetur: ideo põt appellare. & h... ſentit Ang.in d.l.non tantũ.cogit...

a AVG. Tu autẽ[a] in hac mate[ria] adde, quòd dubito de iſta concluſion[e] quãdo ſentẽtia fertur contra abſentẽ, & ſic contumacẽ uerè uel fictè: ſtatuta ſunt per Italiã, quòd ille nõ com-parẽs habeatur pro cõfeſſo. Qui[n] imò ſtatuta dicunt, quòd habeatur p[ro] cõuicto & cõfeſſo, quod eſt fortu[s] tũc quomodo iſti tales poſſunt appellare, nõ uideo quomodo, & maximè, quia uerus contumax poſ[ſit] appellare. Et ideo pro ueritate iſti[us] paſſus, uide do.Nellũ in tract.bãnito.in quarta parte primi tẽporis, prima q.qui multũ eleganter loquitur: & uidebis omnino d.Imo.in l. creditor.§.iuſſus.ff.de app.ubi multas deciſiones allegat, & dicetur infrà, quæro quis cõdemnatus audiatur appellans. & an iſti banniti per contumaciã poſsint appellare, uide Bal.latè in l.ij.C.de epiſ.aud.& Bal in l.ij.C.ſi pend.appel.Adde tamen quòd Spec.in titu.de appel. §.j.uerſi.&

14 permiſſa tenet*, quòd iura dicẽtia, quòd in cauſa criminali non poſsit interuenire procurator, hoc nõ habet locũ in cauſa appellationis: quia indiſtinctè in omni caſu in cauſa appellationis põt interuenire procurator: & ſic intelligitur ibi illo modo l. nõ tãtũ. nec habet reſpectũ ibi Spec. quòd in caſu dictæ l.nõ tantũ.reus eſſet in carceribus: ... intellexit Bar. iſtã materiã in d.l.nõ tãtũ. quia Bar aliquo modo non uult, quòd diſpoſitio d.l.nõ tantũ.procedat, niſi reus condemn[atus]

demnatus ad mortẽ fuiſſet in carceribus: & ſic ſi fuiſſet abſens, cum nõ immineret illud periculũ, non haberet locũ diſpoſitio d.l.non tantũ. & alter poſſet appellare pro eo.Spec. uerò hoc non conſiderauit, & ideo Bald.in addi.Spec.in tit.de appel.in xiiij.col.ibi facit mentionẽ de altercatione inter Bart.& Spec.circa intellectũ dictæ legis,nõ tantũ.mirantes præfati doctores quomodo poſſit interuenire alia perſona ad defenſam alterius in cauſa mortis: qa ut dixi,Spec.nõ habuit illũ reſpectũ, ꝙ ille reus fuiſſet incarceratus, & ſic præſens,uel abſens:ſed Bar.bene hoc cõſiderauit.intellige tamẽ ſanè, ꝙ licet conſtitutus in carcere poſsit per ꝓcuratorẽ cõparere, intelligas ſi ꝓcurator ſolũ uult defendere:ſed ſi uellet per procuratorẽ reſpõdere in caſu quo ipſe poſſet reſpondere, hoc nõ eſt uerũ:ita declarat Rapha. d.Bar.in l.eos.§.ſuper his.C.de app.

ADNOT. a ¶Tu autẽ. *Vltra dicta hic per Ang. adde & uide d.Ang. ] in uer.& ꝙ dixi.& uide Cep.in conſi. xlj. & ſpecialius in conſilio.lxiiij.per ea qua uult Fran.de Are.in cõſ.cxlviij.Ber.*

15 *Appellari an poſſit in crimine Læſæ maieſtatis.*

ANGELVS.

15 *E T not.per d.l.nõ tantum. quæ indiſtinctè loquitur,& per glo.quæ reputatur ſingularis in l.Põponius. §.rei perduellionis.ff.de acqui.hær. uidetur quòd in crimine etiã læſæ maieſt.poſsit appellari. & illas duas gl.ponderat ibi Nic.de Neap.& miratur,ꝙ nemo ad eas aduerterit.ſed licet gl.in d.§.perduellionis.ita dicat, nõ credo quòd in crimine læſæ maieſtatis poſsit appellari:moueor primò per rationẽ literæ l.conſtitutiones.ff.de app.uidelicet ꝙ nõ admittuntur ad appellandũ, quos intereſt reipubli.ſtatim puniri, ſed hi ſunt huiuſmodi:ut patet C.ad legẽ Iul.maieſt.igitur &c.& de hoc uidetur caſus in extrauaganti, ad reprimendũ.ubi dicitur ꝙ in tali delicto punitio non retardatur aliqua lege non obſtante.Itẽ uidetur caſus in d. l.conſtitutiones.in uerbo, factionũ. cõiuncta d.l.quiſquis.in princ. nam factio ſumitur pro productiõe,quæ fit contra principem,uel rempub.& ſic idem eſt factio, quod crimẽ læſæ maieſt.& etiã probat tex.in d.extrauagãti.in uerbo,factionibus. & pro hoc eſt tex.notab.in l.ſi quis filio.§: hi autẽ omnes.ff.de iniuſto teſt. ubi dicitur ꝙ condẽnati in cauſa capitali appellant, niſi ſit latro inſignis. ibi,factione cruẽta &c. & ſic ſola factio,id eſt proditio,impedit appellationẽ. Præterea tria ſunt crimina excepta, hæreſis , ſimoniæ, & læſæ maieſt.iuxta no.per gl.in c.j.de teſti. in vj.& ſic illa tria æquiparãtur.in crimine uerò hæreſis nõ appellatur:ut in c.inquiſitiõis. de hære.in vj.ergo nec in crimine læſæ maieſt.ex quo à pari procedũt. & pro hoc eſt tex.ſecũdũ unã expoſitionẽ Arch.in c.fœlicis.de pœ.in vj.ut ibi refert Io.An. in iiij.col.& ibi poſt Arc:dicit,quòd ſpeciale eſt in crimine læſæ maieſt. propter criminis immanitatẽ: quia ſi in aliquibus criminibus,quæ non ſunt ita grauia, ſicut eſt crimẽ læſæ maie.nõ appellatur,ut d.l.cõſtitutiones. ergo multominus debet poſſe appellari à dicto crimine, quod eſt grauius.Et ad gl.d.§.rei ꝑduelliõis: reſpõdeo, ꝙ appellatio ibi de iure

nō debuit admitti, ſed ex principis pmiſſū admiſſa fuit: ſic in ſimili in l. chirographi.§.j.ff.de admin.tut.uel dici pōt, ꝙ prima gl. expoſitio, uidelicet, ꝙ cognitio erat ſuſpenſa in cā principali, ſit uerior de iure p s̄.dict.

AVG. Tu autem in hac materia adde, & uidetur ꝙ uera ſit illa concluſio, ꝙ in crimine læſæ maieſt. nō admittatur appellatio: nā arguo ſic, qui facit falſam monetā, cōmittit crimē læſæ maie.l.ij.ibi, maieſtatis crimen cōmittūt.C. de falſa mone. ſed fabricās falſam monetā non pōt appellare.l.j.C. de falſa mo.igitur &c. Et multò minus debet poſſe appellare, qui in primo capite committit crimē læſæ maieſt. cū acrius puniatur.d.l.quiſquis.C.ad leg. Iul.maieſt. & l.j.ff.ad leg.Iul.maieſt.patet quia acrius punitur. Sed aduerte, qa ego ſum in contraria opi. quia cum expreſsè nō reperiatur prohibitū, non uideo quare non poßit appellare, iuxta not.in l. & in minoribus.C.de appel. nec obſt.l.j.C.de falſa mone. quia reſpōdeo, ꝙ crimē læſæ maieſt. multis & multis modis pōt cōmitti. iuxta l.j.ij.iij. & iiij.ff.ad leg.Iul.maieſt.ſed nō ſequitur hoc, cum crimē læſæ maieſta. hoc modo cōmittitur, tali pœna afficitur, ergo & in aliis capitibus idem dicendū: quia hoc falſum, iuxta ea quæ dixi latiſsimè s̄.in gl.tota illa, che hai tradito la tua patria.probatur in l.quiſquis.C.ad leg. Iul.maieſt. & ibi per docto.maximè per Ang. in l.j.ff.ad leg.Iul.maieſta. Nam aliquādo filii dānantur, & aliquando non: ſecūdū ꝙ reus in aliquo capite criminis læſæ maieſt.incidit. Præterea in l.j.C.de fal.mo.ibi dicitur, ꝙ cōmittēs crimen læſæ maieſta.fabricādo falſam monetā, perdit domū etiā alienā: ergo deberemus dicere, idē erit in quocūq; alio capite criminis læſæ maieſta. Certè hoc non credo, quia odia & pœnæ ſunt reſtringēdæ, in regula, odia.de reg.iur.de cōſec.diſt.j.c.pœnæ. Præterea aliquādo cōmittēs crimē læſæ maieſta.dānatur etiā quò ad ſucceſſionē, aliquādo nō, ut declarat Cyn. in d.l.quiſquis.nō ſequitur ergo iſta concluſio, & iſta pœna eſt ſtatuta in uno crimine læſæ maie.ergo indiſtinctè debemus idē dicere in omnibus capitibus: qa falſa eſt iſta cōcluſio. Nec obſt.illa glo.in d.§.rei perduellionis.qa loqtur in illo crimine læſæ maie.rei perduelliōis: & hodie illos hoſtes appellamus: ut ff. de uer. ſig.l.hoſtes. & ff.de captiuis.l.hoſtes. & dicitur ille, q indicebat bellū, uel imperator indicebat illi, ſiue eſſet ſub obediētia principis, ſiue non, ꝙ poterat à quocūq; occidi, etiā priuato.l.iij.ff.de ſicariis. & ideo nō erat opus aliqua appellatione. faciūt ea quæ habētur in c.j.de homic.in vj. & ibi uide Dom.de S.Gem. & no.in d. l.hoſtes. & hoc modo poſſemus ſaluare illā gl.in d.§.rei pduelliōis. & ideo mirabar qūo iſte bonus doctor hic dom.Ang.ita terribiliter arguat cōtra illā gl.ad §.rei perduellionis. poſtea reperio de uerbo ad uerbū, do.Lud.Ro. ibi terribiliter arguētē cōtra illā gl. & adducētē omnia iſta motiua, quæ adducit do.Ang.hic, & multò plura: & facit mētionē de illa doctri.Io.And.in d.c.fœlicis.poſtea Ro.nititur cōcordare opi. & eius ſaluatio nihil ualet, dic ut ibi. Cōcludo ergo, ꝙ in caſibus in qbus expreſsè ſublata eſt appellatio, in illis nō ap-

pellab

pellabitur, aliàs ſecus, per prædicta: & limita iſta, ut dicã ĩ. in illa q. quæro qs cõdẽnatus audiatur appellari.

16 *Appellatione in criminali interpoſita, an debeat reus relaxari, & quando appellatur à captura, an iudex à quo appellatur, ſtatim debeat dimittere appellantem, & quando ab interlocutoria appellatur, an prohibeatur innouari, donec ſit inhibitum.*

17 *Reus captus qui fecit ſuas probatiões ad ſui defenſionem, ita ꝙ pro eo debet ferri ſentẽtia abſolutoria, etiam ante ſentẽtiã debet relaxari, licet dicatur, quòd lite pendente nihil innouetur.*

ANGELVS.

16 *QVAERO, an appellatiõe in criminali interpoſita debeat reus relaxari. dic ꝙ nõ. ita dicit Bar. in l. ab executiõe. C. quo. app. nõ reci. facit qđ no. Ion. in c. ut famæ. de ſent. exc. & no. Bal. in ſimili, in l. ij. C. de epiſc. aud. uer. ſed incidẽter quęro &c. ubi quærit quãdo appellatur à captura, qđ ſit iudicis officiũ, à quó appellatur, an ſtatim debeat dimittere appellãtẽ: & primò arguit, ꝙ ſic: qa nihil innouari debet cõtra eũ, ſed innouaret poſtea detinẽdo eũ in carcere: igitur &c. finaliter cõcludit, & dicit, ꝙ nõ debet ipſum dimittere, donec ſibi per iudicẽ ad quẽ, mãdetur. allegat. l. eos. §. pe. C. de appel. & dicit ꝙ ratio eſt, qa quãdo ab interlocutoria appellatur, nõ prohibetur innouari donec ſit inhibitũ: ut c. nõ ſolũ. de app. li. vj. tamẽ dicit eſſe aduertẽdũ, ꝙ ſi per formã cõſtitutionis uel ſtatuti, nõ poſſet cõtra appellãtẽ ab interlocutoria innouari, tũc non poſſet appellãs detineri, niſi appellatio eſſet manifeſtè fruſtratoria: qa tũc ei nõ eſt deferẽdũ: ut in c. cũ appellationibus. de appellatiõibus. in vj. ſed Pe. de An. in clem. frequẽs. de exceſ. prælа. in uer. quærit Lau. pone ꝙ iudex &c. dicit ꝙ nõ dubitat hoc uerũ, quãdo appellatur ab interlocutoria, ſi nõ fuerit appellatũ à diffinitiua. tunc cũ tota iuriſdictio ſit in iudicẽ appellatiõis trãſlata, & abdicata à iudice à quo, uidetur etiã ad ipſum deuoluta cuſtodia carcerati: nã carceratio eſt de ꝓceſſu: ergo ſibi carcerat⁹ tradi põt, ſicut reliquus proceſſus: ut l. ſi is ad quẽ. C. de edẽ. maximè cũ ad eũ ſpectet executio, ſi cõtingat ſentẽtiã cõfirmari, nõ per iudicẽ à quo: ut no. in c. Romana. de app. in vj. & hoc etiã firmat Bar. in l. eos. §. ſuper his. C. de app. ubi dicit, ꝙ appellans debet detineri ad petitione iudicis ad quẽ: ſed ego ſimpliciter ſub dubio forte dico, ꝙ ſi primò quãdo ſentẽtia fuit lata, captus erat in fortia iudicis, licet à tali ſentẽtia criminali & diffinitiua appellet, tamẽ nõ debet relaxari, qa pẽdẽte appellatiõe oĩa debẽt eſſe eo modo & forma, quo erãt tempore latæ ſentẽtiæ: & tũc ſi qs ꝓſequitur in eó iure, ĩ quo tũc erat, nõ dicitur aliqd innouare: ut eſt gl. no. in d. c. nõ ſolũ. & in l. pe. C. de pig. act. ſed tẽpore primæ ſentẽtiæ & ante, iudex à quo erat in quaſi poſſeſsione detẽtionis iſtius malefactoris. ꝑſeuerãdo ergó in ſua detẽtiõe nõ dicitur aliqd innouare, ſed ius ſuũ ꝓſequi: & ideó aliquo modo nõ eſt relaxãd⁹, qa ius ſuũ defendit & conſeruat. cogita, qa in practica ſeruatur qđ dixi: & hoc uidetur tenere Bald. in auf. ſi qs litigantiũ. C. de epiſ. ubi dicit ꝙ in criminali iudex primus detinet reũ in carcere: & ipſe ſententiã exequitur.

AVG. Tu autem in hac materia adde inquantũ do. Ang. hic allegat d. Inn. in c. ut infamẽ. extrà de ſenten. excom. dicatis quòd Bal. in l. ſeruum quoque. §. publicè. ff. de procura. in iij. col. intelligit illud d. Inno. quando per appellationem cauſa capitalis deuoluitur ad iudicẽ alterius territorii: quia tũc reus debet retineri in carcere iudicis à quo, & ſic uolũt præfati doctores: quòd ſecus eſſet ſi in eodẽ territorio eſſet iudex appellationis: quia in carceribus iudicis ad quẽ, debet reponi reus & cuſtodiri. adde tamen quòd latè poſuit iſtã materiã Bal. in l. furti. in fi. princ. ff. de his qui no. infa. Et primò arguit quòd reus debet retineri in carcere iudicis à quo, per l. j. ff. nil no. appel. pẽ. Præterea poſsibile eſt quòd appellans deſerat appellationẽ, & ſic executio pertinebit ad primũ iudicem: ergo interim perſona rei ſibi offerenda non eſt. l. fundũ. & l. fundi. ff. de excep. rei iudi. in cõtrarium allegat: quia licet capitalis cauſa per aliũ poſsit agitari. l. non tantũ. ff. de app. tamẽ perſecutio debet fieri per ipſum in perſona. l. j. an per alium. quod fieri nõ poteſt, niſi in perſona remittatur ad iudicẽ ad quẽ. & dicit, pone quòd ex prouincia per appellationẽ cauſa transfertur ad urbẽ, ni ſi perſona tranſmittatur, nõ poterit perſonaliter intereſſe: ergo uidetur ꝙ perſona trãſmittenda ſit ad hoc, C. de app. l. eos. §. ſuper his. & dicit quòd uidenda ſunt d. Inn. in c. ut famæ. extrà de ſenten. excõ. poſtea dicit Bal. cogita. & ſic ibi Bal. reliquit iſtã materiã indeciſam. Adde Bal. in l. minimè. C. de appel. qui dicit quòd iudex à quo debet reum retinere in carceribus, donec eſt tẽpus remittẽdi reũ ad iudicẽ ad quẽ: quia interim donec eſt incertũ, an & ad quẽ debet pertinere executio, nihil eſt circa carcerẽ innouãdum: niſi forte tranſmittat eũ perſonaliter ad peragendũ actus, qui nõ poſſunt explicari per procuratorẽ, & debet eum mittere ſub fida cuſtodia: & expedito illo actu, neceſſe eſt ut faciat reũ ad ſe adduci: & non dimittere eum apud iudicẽ ad quẽ, ne ſibi ſua iuriſdictio ſubtrahatur, quã habere poteſt, appellatione deſerta. uel dicit Bal. ꝙ obediẽdũ eſt iudici appellationis tanquã ſuperiori. & ibi Bal. dicit quõ aliqui dicũt ꝙ iſto caſu poteſt in cauſa appellationis cõparere procurator, & quòd hæc opinio de æquitate poteſt defenſari: ſed etiam Bal. nõ ſtat in iſta opin. In hac materia mihi placet opinio Alb. de Roſa. referẽdo pe. in l. eos. §. ſuper his. C. de app. quòd reus remanebit in carceribus primi iudicis: ſed cum opus fuerit, & ex neceſsitate præſentabitur corã iudice appellationis, ut corã ipſo cauſam dicat: ut l. j. ff. de cuſt. reorũ. l. lege Corne. §. j. ff. ad Sil. & ſi opus fuerit, tradetur etiã iudici appellationis, ut per eũ ſententia mãdetur executioni. & allegat Alb. dicta per ipſum ad hoc in d. l. eos. in prin. Adde tamẽ quod dixit Ro. in ſingularibus primi anni ccclxxiij.* qui dixit, ꝙ ſi ſententia abſolutoria debe- 17 ret ferri ꝑ reo capto, quia fecit probationes ad ſui defenſionẽ: tunc captus etiã ante ſentẽtiã debet relaxari & poteſt relaxari per iudicẽ, licet dicatur ꝙ lite pẽdẽte nihil innouetur. & incipit illud ſingulare ſuũ, accuſatus de crimine capitali, & ibi allegat

gat caſum ſingularem.ibi uide.

18 *Iudex nõ debet eſſe proteruus in ad-
mittẽdo appellationẽ, maximè quãdo
nõ eſt manifeſtè friuola, quoniã nõ ad-
mittẽdo teneretur l.Iul.de ui publica.*

19 *Appellatio manifeſtè friuola quæ ſit,
& iudex eam admittens peccat.*

ANGELVS.

18 *TV autẽ iudex ſis docilis & nõ
proteruus in admittendo appella-
tionẽ, maximè quando nõ eſt mani-
feſtè friuola: quoniã ſi nõ admitte-
res, tenereris lege Iul.de ui publica,
ut eſt tex. & ibi Bart.in l.lege.Iul.ff.
ad leg.Iul.de ui publi.nã cũ per ap-
pellationẽ ſentẽtia ſit reſciſſa, execu
tio fieri nõ poteſt: & ſi fieret, iudex
capitaliter puniretur: quia paria ſunt
occidere innocẽtẽ, & occidere qui
cõfugit ad iuſtã iuris defenſionẽ: ut
ff.ad leg.Iul.rep.l.j.§.fi.ita dicit Bal.
19 in l.addictos.C.de epiſc.audiẽ.* Sed
aduertas, quia ſi eſſet manifeſtè fri-
uola, ut quia ſponte cõfeſſus fuit, &
a teſtibus conuictus [a], uel crimen eſt
notoriũ: tunc ſi non admittis nõ te-
neris, quinimò ſi admitteres, pecca-
res: ut in c.cũ appellationibus friuo
lis.de appellatio.in vj.imò etiã non
obſtante appellatione ſtatim debet
fieri executio, & maximè in delictis
enormibus: ut l.prouinciarũ.C.de fe
riis.& l.cũ reis.C.de pœ.& l.cõſtitu-
tiones.ff.de app.& l.ſi quis filio.§.
irritũ.ff.de iniuſto teſtamẽ. & quod
ibi notant doct.& maximè Raph.&
ſic de facto Nurſiæ obſeruaui.

ADNO. a ¶ Conuictus. *Adde
quando confeſſus & conuictus poſſit ap-
pellare. & uide Car.Ale.in c.ij.requiris.
extrà de app. & quòd notoriè crimino-
ſus nõ appellat, uide eundem in c.cum ſit
Romana.eo.tit.adde tamen quod Rom.
in cõſ.cccxliij.tenet quòd appellatio ad-
mittitur in notorijs cauſa inſerta. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia
adde ea quæ dixit Bal.in l.ſi quis fi-
lio.§.hi autẽ.ff.de inoff.teſtamento.
qui dixit, quòd iudex qui appella-
tionẽ nõ admiſit, ſed fecit executio-
nem, punitur pœna mortis.l.lex.§.
fi.ff.ad leg.Iul.rep.& uide Bal.in l.j.
C.ne ex deli.defuncto.in vij.colum.
quòd iudex qui poſt appellationem
executionem fecit, uel impediuit ne
reus appellaret, tenetur lege Iulia.de
ui publ.allegat d.l.Iul.& l.qui dolo.
ff.ad leg.Iul.de ui publ.idem uoluit
Pet.de Anch.in cle.j.de exceſ.præla.
ut iudex qui non admiſit appella-
tionem, teneatur lege Iul.de ui pu-
blica. Et intellige prædicta in ca-
ſu quo appellatio deberet admitti:
quia nõ eſt notoriũ reum deliquiſ-
ſe, uel in aliis caſibus, ut uidebis nũc
ĩ.in ſequen.q.Ita dicit Bal.in l.iudi-
ces.C.de appel.ubi habetur de mate
ria in c.quoniã. extrà de immu.ec-
cleſi.lib.vj. & ĩ.in ſequen.q.uidebis
quando non obſtat app.ſtatim de-
bet fieri executio.dic ut ibi.

10 *Condẽnatus omnis an appellans au-
diatur, & caſus in quibus nõ auditur.*

11 *Confeſſus & conuictus uerè, licet ap-
pellans non audiatur, tamen ſecus eſt
in contumaci, qui ex forma ſtatuti ha
betur pro confeſſo & conuicto.*

12 *Cõfeſſus in cauſa capitali ſi appellat,
an debeat exprimere cauſam in appel
latione: & an ille qui habetur pro cõ
feſſo & conuicto, per ſtatutum audia
tur appellans.*

ANGELVS.

10 *QVAERO, an omnis con-
demnatus audiatur appellans. dic,
quòd non, ut ſuprà dixi, ſi crimẽ eſt

notorijs:ut in d.c.Ro.§.pe.in vj.de
appella.Secundò in certis caſibus &
delictis enormibus,quæ enumeran
tur in d.l.cõſtitutiones.& aliis iuri-
bus alleg.s̃.& etiam in caſu l.j.C.de
rap.uirgi.& ibi Sali.& in fabricanti
a bus falſas monetas[a]:ut l j.C.de falſa
mo.& ibi Salice.quoniã publicè in-
tereſt ꝙ ſtatim fiat executio.Tertiò
ſi ſit confeſſus & teſtibus cõuictus,
uel aliis actis:ut l.ij.C.quorũ appel.
nõ reci.nã cõfeſſus tantũ etiã ſpõte,
& ſi in confeſsione perſeueraſſet
ante cõdẽnationẽ,uel etiã in cõfeſ-
ſione perſeueraſſet poſt cõdẽnatio-
nẽ.ut eſt tex.in d.l.nõ tantũ.tñ audi-
tur in appellatione,ut per ſe uel
per ꝓcuratorẽ appellare poſsit,uel
per quẽlibet de populo:ut s̃.dixi:&
d.l.nõ tantũ.& d.l.ij.& ibi glo.Cy.&
Bal.facit quod not.gl.in d.c.Roma.
21 in uerbo,uel de quo &c.*Et quod
dixi ꝙ cõfeſſus & cõuictus nõ audi-
tur appellãs,uerũ eſt ſi uerè ſit con-
feſſus,& cõuictus:ſi uerò fuit cõtu-
max,& ſic ex forma ſtatuti habetur
pro cõfeſſo & cõuicto:tamẽ qa pro
ceditur per uiã fictionis,auditur ap-
pellans:ut l.ij.§.ac.C.de iura.calũ.&
l.creditor.§.j.& ibi glo.de appel.&
Bar.& Bal.in l.ita demũ.in ulti.q.C.
b de procur.quod bene[b] not.

ADNOT. a ¶ Monetas. *Adde & uide Bal.in cõſi.clxv.& ibi an dans cõſilium aliàs facturo falſam monetam, poſsit appellare.Ber.*

b ¶ Quod bene not. *Adde do.de Ro. in deci.ccclxiiij.in tit.de do.& contu.incip.cùm iura clament.& uide Capol.in conſi.lxiiij.Ber.*

AVGV. Tu autem in hac materia adde Spec.in tit.de appella.§.in quibus.in uerſi.ij.& in ſequẽti.& in uer.itẽ in notoriis.ubi ponit in quibus criminibus nõ licet appellare:multos caſus in delictis ponit gloſſ. noſtra in authen.de iudiciis.col.vij. §.noſtros.& ibi uide doct.& domi. Ant.de But.in rubri.extrà,de re iud. & do.Abb.in c.ij.extra de re iudi.de confeſſo & cõuicto,an audiatur appellans, uide in locis s̃.allega.& de cõfeſſo tantũ & nõ cõuicto.& certè iſte paſſus eſt dubius:nã Pet.de Ancha.in c.Romana.§.ſinautem.extrà de appel.in vj.multos doctores maximę authoritatis refert,tenentes ꝙ cõfeſſus tantũ in criminalibus,poteſt appellare:maximè Hoſtiẽ.Ioan. Imo.& Bar.idẽ uoluit ibi Archi.ſed multos doct.antiquos & maximæ autoritatis refert Albe.de Ro.in d. l.ij.C.quorũ appel.nõ re.qui tenent iſtud idẽ.ſed Bald.in l.j.in vj.col.C. ne ex deli.defun.dicit quòd gloſ.in d.§.ſinautẽ.obſeruatur in practica, ꝙ cõfitẽs tantũ,nõ reuocãs ſuã confeſsionẽ,nõ auditur appellãs.& traditur iuſtè morti,& dicit ꝙ aſſeſſores obſeruant illã glo.quinimo do. Abbas per rationes bonas dicit ꝙ iſta concluſio eſt uera, & ipſum ſequitur:& hoc expreſsè affirmat,& dicit quòd in hoc nõ eſt aliqua differẽtia inter ius ciuile & canonicũ, quicquid dicat ibi do.Ant.de But.& ita uoluit Ange.in l.ij.C.quorũ appella.nõ reci.approbãs ibi dicta Ioã. And.in gloſ.in d.§.ſinautẽ.ꝙ ſi appellatio eſt indiſcreta,& ſine cauſæ inſertione,poſtquàm ille ſine tormentis eſt cõfeſſus,nõ auditur appellans.& certè hoc uoluit etiam Imo.in d.§.iuſſus.ubi latè examinat iſtũ paſſum,licet poſtea in fin.uideatur ſe inuoluere.& ibi certè multa

alle

allegat, licet poſtea uideatur uelle cõcordare opiniones.& in locis ſuprà allegatis uidebis per Imo.& per Pet.de Ancha.& per do.Abb.& per do.Albe.multas quotas glo.& doct. in iure canonico & ciuili.quicquid ſit,ego ſemper admitterẽ appellationem,propter multa quæ poſſent occurrere:etiam maximè ubi tractatur de uita hominis:per ea quæ habentur in §.noſtros.in authẽ.de iudiciis.& in l.à proconſulibus. C.,de appel.& per ea quæ tradita ſunt per Pet.de Anch.in d.§.ſinautẽ.etiã de materia uide per Bal.in l.obſeruare. §.proficiſci.in xij.q.ff.de offic.procon.& lega.& per Bal.in addi.Spec. in titu.de appel.& de materia uide omnino per Lud.Ro.in l.Panto.§. rei perduellionis.ff.de acq.hær.qui ibi in fi.multũ exclamabat de quadam ſingulari limitatione Ang.qui dixit ꝙ in iſtis caſibus ſupradictis nõ tenet appellatio : tamen ſi iudex,à quo appellatur,admiſit appe.deuoluitur talis appellatio,puta in grauiſsimis delictis,etiam ſi appellatio eſt prohibita de iure,etiã ſi eſt confeſſus & cõuictus:qa iuriſdictio iudicis à quo,penitus eſt ſibi abdicata per talem declarationẽ.ita dicit Ange.multũ elegãter in l.cõſtitutiones.ff.de app.ſed certè hoc nõ fuit originale uerbũ Ange.parcat mihi tãtus doc.qui omniũ ſingulariũ memoriam habebat.ſed fuit originale uerbũ Bal.in l.j.C.de cõfeſsis.in viij. col.qui Bal.notãs illã glo.Io.And.in d.§.ſinautẽ.ꝙ ſpõte cõfeſſus nõ appellat,dicit declarãdo illã glo.& Io. And.nõ dicit ibi,nõ appellat:ſed dicit,ꝙ iudex à quo,nõ tenetur deferre illi appellationi,& ſic ſtatim poteſt iudex exequi ſentẽtiã ſuã,maximè in caſibus in q̃bus nõ licet appellare,niſi uellet allegare errorẽ, uel niſi ſuperiori inhibeat,uel niſi iudex à quo,detulerit appellationi: quia ſtatim trãſmiſſa eſt iuriſdictio ad ſuperiorem, uel niſi ſteterit per xx.dies,ꝙ appellãti nõ dederit apoſtolos:nam nec caret iuriſdictione, per c.ab eo.de appel.in vj.§.illud autẽ.Si ergo tu iudex uis tenere ſentẽtiã illius glo.§.ſinautẽ.Io.An.teneas ipſum cũ illis cõditionibus & limitationibus quas tradidit Bal.in d.l. j.C.de cõfeſsis.uel intellige,ut dixit Bal.in l.ſi.C.ſi à nõ cõpe.iudi.in ulti. col.quãdo cum cõfeſsione erãt talia indicia quæ eſſent multũ urgentia. & uidetur ſequi Abb.in d.ca.j.extrà de ſentẽ.& re iudic.& de omnibus iſtis uide per Bal.in l.addictos.C.de epiſco.au. Adde hic pulchra uerba Bal.quæ poſuit in l.minoribus.ff.de
22 his quib.ut indig.* quòd cõfeſſus in cauſa capitali,ſi appellat,an debeat exprimere cauſam in appellatione. Itẽ de eo qui habetur pro conuicto & confeſſo per ſtatutũ,an audiatur appellans.multa allegat Imo.in d.§. iuſſus.& uide Bald.in l.ij.C.de epiſ. au.& Bal.in l.ij.C.ſi pẽden.app.mors interue.Et uide quæ dixi ſ.in addi. in uerſi.ſinautem abſens damnatus eſſet.in hac eadem glo.

23 *Appellatio ſicut deuoluit nullitatẽ in ciuili,an ſic in criminali:& ſicut in ciuili appellat.penden.nihil eſt innouandum,an ſic in criminali.& ſicut in ciuili appellans eſt ſub protectione iudicis ad quem,an ſic in criminali: & an ſicut in ciuili petuntur apoſtoli,ſic in criminali:& an ſicut in ciuili ſit inhibitio in interlocutoria,non autem*

*autem in diffinitiua: ita in criminali.*

ANGELVS.

23 *QVAERO, an ſicut in ciuili appellatio deuoluit nullitatem: ut l. quædã mulier. ff. famil. erciſ. & l. Carmelia pia. de iure pa. & not. Bart. in l. ſi expreſſum. ff. de ap. an idẽ in criminali. Itẽ ſicut in ciuili appellatione pendẽte nihil eſt innouandũ, ita etiam in criminali: nã ſicut in ciuili nil eſt innouandũ appellatione pendente: ut in toto tit. ff. nil no. ap. pen. ita etiam in criminali. Itẽ ſicut in ciuili appellans eſt ſub protectione iudicis ad quẽ, ita etiam in criminali. Item ſicut in ciuili petuntur apoſtoli: ut l. j. ff. de libel. dimiſ. & intra xxx. dies: ut l. iudicibus. C. de app. ita etiam in criminali. Itẽ ſicut in ciuili in ſentẽtia interlocutoria fit inhibitio per iudicem ad quẽ, nõ autem in diffinitiua: ut d. c. nõ ſolũ. ita etiã in criminali. dico quòd ſic: quia eadem eſt ratio, cũ in criminali ad ſimilitudinem ciuilium procedatur: ut l. abſentem. ff. de pœ quod not.

AVGV. Tu autem in hac materia adde quòd Bal. arguẽdo in cauſa capitali, in l. furti. in ſi. prin. in ulti. colũ. tenet, quòd rubrũ & nigrũ, nil. no. ap. pendẽ. habeat locũ in cauſa capitali: & ad idẽ allegat c. nõ ſolũ. de app. in vj. idẽ dixit Bar. in l. iij. §. ſi ſeruus. ff. de acqui. poſ. in ult. q. & de apoſtolis. & de inhibitoria idẽ dixit Bal. in l. j. C. de cõfeſ. in viij. col. dum examinat an cõfeſſus in criminalibus audiatur appellãs. & uide Bal. in l. ij. C. de epiſ. audi. in illo articulo, an captus debeat relaxari appellatione interpoſita. limita tñ prędictã ſecundũ Ang. ꝙ licet nil nouari debeat appellatione interpoſita, etiã in criminali, hoc nõ habet locũ, niſi appellatione interpoſita per tertiũ, reſpectu pietatis, reus pſeueraret in ſua cõfeſſione: qa executio tũc non differtur: ita uoluit Ang. in l. obſeruare. C. quorũ ap. nõ recipi. in j. col.

24 *Condemnatus licet nõ appellat, ſi tamen alio modo reclamet, putà quia dicit bannum uel ſententiam poſt x. dies nullam: an ſententia exequi poſſit per iudicem, uel per alium poſſit impunè occidi.*

ANGELVS.

24 *Si autẽ non appellauit, ſed alio modo reclamauit, ut quia dicit bannũ uel ſententiã poſt x. dies nullã: an poſſit ſẽtẽtia exequi per iudicẽ, uel per alium, poſſit impunè occidi? Iſtam q. ponit Dy. Bart. Ang. Imo. & Ro. in l. iij. §. ſi ſeruus. ff. de acqr. poſ. & Bal. & do. Io. in l. qui à latronibus. §. j. ff. de teſta. ubi in effectu cõcluditur. aut eſt manifeſtè iniuſta petitio, & poteſt fieri executio. argu. l. ſatis apertè. C. de fal. aut eſt manifeſtè iuſta, & nõ poteſt exequi: ut l. emptorem. in prin. ff. de act. emp. aut dubitatur: & tũc aut obtulit cõdemnatus ſe incõtinenti probaturũ. & idem. ut not. Bar. in d. §. cõdẽnatus. & l. iiij. de re iudi. aut nõ obtulit ſe incõtinenti probaturũ, & tunc uidetur ꝙ non impediatur executio: per no. in d. §. condẽnatus. ſed non eſt uerũ, qa iſto caſu executio eſſet irretractabilis, merito nõ habet fieri: ut not. Pau. de liazar. in cle. j. de re iudi. ut ſ. dixi.

AVGV. Tu autem in hac materia adde d. Bal. in l. appellatione interpoſita. C. de ap. referẽs etiam Ioã. mona. quòd ſicut lite pendẽte nihil innouandũ eſt, etiã pẽdẽte querela, quãdo proceditur per uiã ſimplicis

quere

querelæ.& opi.Bar.tenet Ang.in d. l cũ uerò.ff.de fideicõ.libertatibus. & de materia uide per Bal.in l.j.C. ſi à nõ cõpe.iu.& per Sali.in l.eũ qui duas.C.de adulteriis.& per Bald.in d.l.appel.interpoſita.& per Bal.in l. lite ordinata.C.de libe.cauſa.& per Bal.in l.quæ ſupplicatio.C.de precibus impera.offer.& per doc.in l.ſi quis filio exhęredato.§.ſi quis.ff.de iniu.rup.& irri.teſta.Adde tamẽ ꝙ ſi pẽdebat lis ſuper nullitate,nec euidenter apparebat de calũnia: tunc nõ dubito bannitũ nõ poſſe offendi lite pendente ſuper nullitate.& ratio eſt,quia aliàs allegatio nullitatis lite pẽdẽte nõ impediret executionẽ ſentẽtiæ.d.l.iiij.§.condẽnatum.ff.de re iu.& l.ſi.C.de ordi.cogni.fallit ubi executio eſſet irretractabilis.ita uoluit Bal.in l.ab executione.C.quorũ appel.nõ reci.& Bal. in l.j.in ulti.colũ.C.qui accuſare.& Bal.in l.ij.ff.de feriis.& Bal.in l.j.C. de in integ.reſti.poſtu.& Bal.in d.l. eũ qui duas.& Bald.in l.ſi feriatis.ff. de feriis.ſentit Bal.in l.j.C.ne liceat tertiò prouocare.dum ſentit cle.j. de re iudi.nõ habere locũ in criminalibus.& not.Imo.in d.§.ſi.& Imo. & Roma.in l.nõ ſolũ.§.morte.ff.de ope.no.nuncia.& ibi limitat dicta Barto.in d.§.ſi ſeruus.& uide Ro.in ſingula.cclxxxix.quod incipit,cle.de calumniis.& Ange.in terminis noſtris in l.ſi.C.ſi ex falſis inſtrumẽtis. ubi dicit ita intelligere dicta Barto. poſt.Dy.in d.§.ſi ſeruus.licet Ange. errauerit,& alleget Bart.& Dy.in l. iij.§.in admittẽda.ff.de acquir.poſ. & ſi uis uidere plenè iſtã materiam, uide do.Nellũ,in tracta.bannitorũ, in quarta particula primi tẽporis,in v.q.quæ incipit,an bannitus agens cauſam nullitatis banni &c.& ibi allegat Gandinũ in tractatu maleficiorum,& Albe.de Ro.in iiij.parte ſtatutorum tenuiſſe opi.Dy.poſtea ibi refert opi.Bart.& ibi eam poſtea multùm elegãter limitat.& ſequitur illã limitationem Pau.de liazar. in d.cle.j.de re iudi.& ipſam approbat & limitat.ibi uide.

25 *Statutum auferens appellationem in criminali,an ualeat.*

ANGELVS.

25 *A N ualeat ſtatutum quod tollit appellationẽ in criminali?uidetur quòd ſic,quia per pactũ poteſt renunciari appellationi,ut l.fin.§.ſi.cũ ibi no.per glo.C.de tẽpo.appel.ergo etiã per ſtatutũ:ut l.nõ impoſsibile.& quod ibi no.glo.& Bar.ff.de pac.Sed dubito & credo ſtatutũ nõ ualere,quoniã tollit ius naturale,ſcilicet defenſionem corporalẽ,quam licet qualitercuq; redimere: ut l.j. ff.de bon.dam.&c.ergo non ualet. argu.clemẽ.paſtoralis.de re iudica. Præterea hoc uidetur cõtra l.nõ tantũ.ff.de appella.nã ille dãnatus licet cõfeſſus fuerit delictũ poſt ſentẽtiã feſtinans mori, & appellationi renunciãdo:tamẽ quilibet auditur appellans:ergo uidetur quòd licet in ciuili,ubi nõ uertitur tantũ præiudiciũ,poſsit appellationi renunciari, nõ tamẽ uidetur quòd poſsit in criminali:ergo ſi pacto priuatorũ renunciari nõ poteſt,igitur etiam nõ poteſt fieri per ſtatutũ,cũ diſponat cõtra ius naturale:ut ſ.dixi.Cogita[a] a quoniã aliqua poſſunt fieri per leges,quæ nõ poſſunt per pactum:ut not.Bar.in l.omnes populi.ff.de iuſti.& iure.& d.l.nõ eſt impoſsibile. & ibi

& ibi uideas, qa per eius dicta poteris determinare iſtã quæſtio. quoniã negari nõ poteſt, quin dictũ ſtatutum ſit cõtra ius naturale. & ſic nõ ualet, ſicut dicimus in ſimili quando ſtatuto tollitur ſecũda appellatio, quæ deuoluitur ad ſuperiorẽ[b], quia tale ſtatutũ nõ ualet: ut no. Bar. & Imo. in l. fin. ff. de aqua plu. arcen. & in l. oẽs populi. in xvj. col. ff. de iuſti. & iure. & Bal. & Sali. in l. fi. §. fi. C. de temp. appel. cogita ergo.

ADNOT. a ¶ Cogita. *Adde tu ultra ea quæ ponit ĩ do. Angu. quòd tale ſtatutũ nõ ualeat. tenet Cep. in conſi. liiij. & uidetur etiã fuiſſe de mẽte do. Alexã. in cõſi. clxxxvij. ubi poſtquam latè examinauit an renunciari poſſit appellationi: dicit, omnia prædicta reſtringo ad cauſas ciuiles: in criminali autẽ, an poſſit renunciari, nõ eſt noſtrũ. & an quod poteſt fieri per ſtatutũ poſſit fieri per pactũ: uide Cal. in titu. de pa. conſi. iij. Ber.*

b ¶ Ad ſuperiorem. *Adde tu & uide Ang. in conſi. clxxxviij. & Roma. in conſil. ccxviij. Ber.*

AVG. Tu autẽ in hac materia adde, ꝙ in proprijs terminis iſtã q. formauit Alb. de Roſa. in q. ſtatu. in iij. parte q. liiij. quæ incipit, itẽ quæritur an ualeat ſtatutũ ꝙ in criminalibus non poſſit appellari. & primò arguit ꝙ uidetur ꝙ tale ſtatutũ nõ ualeat: qa appel. eſt ſpecies defenſionis, & defenſio eſt de iure natura li, quæ nõ uidetur tolli poſſe ꝑ ſtatutũ: de qua materia dicit Alb. de Roſ. latè in iiij. parte ſtatut. in q. quæ incipit, ſed qd ſi ex uerbis ſtatuti expreſsè caueatur. dicit tñ ꝙ Dy. tenet contrariũ: qa per pactũ põt appellationi renũciari: ut C. de tẽ. ap. l. fi. §. ſi. & l. j. § ſi ſus. ff. qui. app. nõ lic. ergo ꝑ ſtatutũ poteſt hoc fieri: ut l. fin. C. de fideiuſ. & ff. de pac. l. ſi nõ impoſſibile. Præterea multi ſunt caſus in quibus appellare nõ licet: ut C. quorũ app. nõ reci. ꝑ totũ. & maximè l. ij. ubi uidetur expreſſum. & dicit Albe. ꝙ ita ſeruatur. Sic ergo patet ꝙ cõcluſio d. Angel. eſt falſa, & ad ea quæ dixit Bar. in l. fi. ff. de aqua plu. arc. & in d. l. oẽs populi. ultra oẽs examinat Ro. in d. l. fi. de aqua plu. ar. ubi multa allegat de iure ciuili & canonico. & per cano. in c. ueniẽtes. extrà, de iureiu. maximè ꝑ Bal. & d. Abb. ex quibus potes habere ueritatẽ iſtius paſſus. & ꝑ Bal. in l. fi. §. fi. C. de tẽp. app. ſed Ro. in d. l. fi. multas deciſiões allegat: ibi uide. & dicit Alb. de Roſ. in l. ſi appell. C. de app. ꝙ uidit ſeruari cõtrariũ, tenere ſtatutũ ſubditorũ & populorũ nõ poſſe appellare ad uicariũ imperatoris, nõ ob. d. c. ueniẽtes. & ideo dixit Bal. in d. §. fin. qd c. ueniẽtes. nõ ſeruaẽ in foro Iuſtiniani.

26 *Sententia corporali confirmata, quis eam mandabit executioni.*

ANGELVS.

26 * QVAERO, quando ſentẽtia corporalis cõfirmaẽ per iudicẽ appellationis, quis eam mandabit executioni. reſpondeo & credo, ꝙ primus iudex: quia ipſe habet habilitatẽ proſequendi, cum habeat reum detentum: quia ut ſuprà dixi, per appellationẽ nõ debet relaxari, ergo ipſe exequitur, & maximè hodie cũ non fiat remiſſio: ut no. Bar. in l. ſi cui. §. j. ff. de acc. & in l. ſepulchri. ff. de ſupul. uio. ſicut dicimꝰ in ciuili: qa ille mittit actualiter in poſ. q eſt iudex loci & fundi in quo fit miſſio: & q habet facultatẽ actualiter mittendi: ut l. cũ unus. in fi. & ibi Bar. ff. de bon. aut. iu. poſ.

poſ.adde tamen quod dixi in iſta gl. uer,quæro. an appellatione in criminali interpoſita debeat capt* &c.

AVG. Tu autem in hac materia adde,quod Bal.in l.minime.C.de appel.uidetur ſentire,quòd aliquando iudex à quo mandabit,aliquādo iudex ad quem, & ſimiliter uide quæ dixi ſuprà in gl.iſta.uer.illo, quæro, an appellatione criminali interpoſita.in addi.meis.uide doc.ibi in deciſionibus ibi allegatis per me.ſed Albe.de roſa.in l.addictos.C.de app. dicit quòd de hac materia dixit in auth.ſi quis litigātiū.C.de epiſ.au.& in l.eos.in fi.C.de app.& Hoſ.in ſumma de app. §.ſi quis ſit effectus.uer. ſed quis mādabit.dicit Alb.dic latiùs ſi utraq; ſentētia eſt abſolutoria,nō eſt opus aliqua executione : ſi uerò primus abſoluit,ſecūdus cōdēnauit, tūc primus nō poteſt exequi:quia primus nihil iudicauit,quòd executiōe indigeat.ſi uterq; cōdēnauit,tūc dicit,quòd aut primus iudex habet ius in criminoſo,puta, quia deliquit in ſua iuriſdictiōe:& ſic habet ius tale, qd ubicūq; ſit,pōt criminoſum petere,ut ſibi remittatur,per d.l.ſi cui.& tunc primus iudex debet hāc ſententiā criminalē mādare executioni,ea ratione,quia ſolatiū eſt cognatis & affinibus offenſorū,ut uideāt offendētes punitos.l.capitaliū.§.ſi.de pœnis.nā hoc caſu per appellationē nō deuoluitur ad iudicem appellationis,niſi ſola cognitio iuſtitiæ:ut no. Inn. extrà de elec.c.dudū Rotomagēſis.in gl.quæ incipit,quidā dicūt. ſi uerò iudex primus nullū ius habet in criminoſum,niſi ratione originis uel domicilii:tūc appellatiōe ſequuta,& lata ſentētia per iudicē appellationis,mādabitur executioni per iudicē appellationis:ut probatur in d. l.addictos.in fi.& ſic doc.ibi hoc uidentur tenere, maximè Raph.Fulg.

27 *Syndicus communis an citandus ſit, quando appellatur à ſententiis in criminali.*

ANGELVS.

27 *QVAERO, quādo appellatur à ſentētia in criminali,an ſyndicus cōmunis ſit citādus.hāc q.ponit Bart.in l.j.§.fina.ad Turpil.ubi pro utraq; parte allegat:nā primò uidetur quòd ſic,quoniam fiſco eſt condēnatus,& ex tali condēnatione ius ipſi fiſco quæſitum eſt:ergo ipſe uel eius ꝓcurator eſt citādus: quia poſſunt lædi, ergo citandi ſunt:ut l.de unoquoq;.ff.de re iud.& maximè cū principaliter fiſcus lædi poſſit,ergo citādus:ut no.glo.& Bar.in l.nam ita diuus.ff.de adop.facit l.j.§.pen.ff.de uen.inſpi.ſed contrarium tamē determinat:quia ipſe accuſator debet cauſam appellationis proſequi:ut d. §.ſi.uidet enim lex ſenſiſſe & feciſſe talē accuſatorē ſyndicum,& fiſci procura.ad talem cauſam:præterea inter priuatū & priuatū,præſes eſt iudex,inter priuatū & fiſcū eſt procur. Cæſaris. ſed cauſa criminalis, licet tractetur de pecunia applicāda fiſco, debet corā præſide tractari:ut l.j.C. ubi cauſæ fiſc.ergo patet quòd inter priuatos tractatur,igit fiſci ꝓcu. nō eſt citādus:ut ibi per Bart. Quod tamē credo uerū,quādo ꝑ accuſatio nē proceditur:& ita loquitur Bar.qa tūc dicta cauſa appellationis habet, & habere poteſt aliquem qui eam defendat,uidelicet accuſatorem:ſecus quādo proceditur per inquiſitionem,quia tūc cùm iudex ſuccedat in locum

locum patris accuſantis:ut no.Bart. in l.ij.§.ſi publico.ff.de adul.ſicut ac cuſator ſecũdũ Bar.eſt citãdꝰ,& ipſe cauſam appellationis defendet.ita quando per inquiſitionẽ aliquis qui cauſam poſſet defendere eſt citandus,& ſic aut iudex:ut ſentit Inno.in c.cum ſpeciali.de app.& Bart.in d.l. j.§.fi.ad Turpil.aut ſyndicus uel fiſci ꝓcur.cuius intereſt:ut d.l.de uno quoq;.eſt citãdus.& ita uidetur practicari.& Sal.in l.ſi qs.in fin.C.ſi reus uel ac.mor.fuer.allegat Inno.in d.c. cũ ſpeciali.ꝙ imò iudex etiã per inquiſitionem procedens,nõ eſt citãdus:nã appellatio non immutat cauſam.unde ſicut coram iudice principalis cauſæ procedebatur,ita coram iudice ad quẽ.Item tunc primus iudex redderetur ſuſpectus,ſi corã ſuperiore,ad quẽ appellatũ eſt,ſe partem faceret,& cum eo iudicium agitaretur:fatetur tamen eũ ut iudicem poſſe inſtruere ſuperiorem.allegat etiã quòd iudex per ſententiam functus eſt officio ſuo:igitur &c.ut l.iudex.ff.de re iudic.& pro hoc allegat caſum l.eos.§.ſuper his.C.de appel. ubi habetur ꝙ copiam ſententiæ & actorũ,unà cũ reo debet corã iudice ad quẽ tranſmittere.ſed cautius eſſe credo ꝙ reus faciat debitũ ſuum,ut proceſſus ſuꝰ aliquo modo nõ poſ. ſit impugnari,ꝙ citet aut ſyndicum communis,aut etiam iudicem.Et ita uidi ſemel practicari,quando pœna erat aut ad uindictam publicam,aut fiſco applicanda.

a A V G. Tu autem in hac materia[a] inquantum d. Ang.tangit hic de illa altercatione inter Bart.in d.l.fi.& Salic.in d.l.ſi quis.adde quòd Bal.in l.ſancimus.C.de iudi.in xiij.q.in illa q.nũquid iudex inquirẽs debeat cõdemnari in expẽſis,dũ procedit per inquiſitionem. dicit,ꝙ quando iſta quæſtio deuoluitur corã iudice appellationis,cõſueuit ipſe iudex citari,tamen tenet proceſſus,licet nõ citetur:qa nõ agitur principaliter cõtrã iudicẽ.alleg.Inno.ita uoluiſſe in c.noſtra.extrà de procu.uide tamen Inn.& do.Ant.de bu.in d.c.de cætero.extrà de tranſac.qui dicunt,ꝙ iudex non neceſſariò citatur,uel citatur ut ſuum defendat proceſſum.ij. q.vj.c.hoc etiã.licet quãdo uoluntariè,i.eſt quãdo procederet ex officio ſuo,poſſet ſuũ defendere ꝓceſſum.alleg.d.c.cũ ſpeciali.idem dixit do.Ant.de bu.in d.c.in noſtra.ꝙ iudex nõ eſt citandus ad defendendũ ſuum proceſſum corã ſuo ſuperiore,niſi quãdo ſua intereſt:hoc eſt.ꝙ malè,uel iniuſtè,uel dolo iudicaſſet: non autem quãdo agitur ad infirmationẽ uel corroborationẽ ſententię. & probatur:quia aliàs,cùm ſolũ agitur de infirmitate ſentẽtiæ,ſi deberet iudex citari coram ſuperiore,ſequeretur ꝙ fraudulẽter poſſet poſtea ſuam ſententiã reuocare,cõtra l. j.C.ſen.reſcin.nõ poſ.limitat tamen prædicta ibi Anto.de but.in pen.col. in d.c.de cætero.niſi iudex procederet ex officio per inquiſitionẽ: tunc bene eſt citãdus,ex quo petitur ſentẽtiã reuocari,per c.cũ ſpeciali.extrà de app.& qđ ibi not.ſed aduerte,qa do.Ant.ibi nõ dicit,an de neceſsitate ſit citãdꝰ.& uide Imo.in d.c.de cętero.tenet ꝙ quãdo iudex nõ ad inſtãtiã partis ꝓceſsit,ſed ex officio de neceſsitate ſit citãdus.& ideo dixit d.Abb.in d.c.cũ ſpeciali. allegando Fed.de Se.in cõſi.cciiij.ꝙ proceſſus

ſuperioris eſt null⁹, ſi iudex q ex officio proceſsit,nō ad peti.partis,non fuit citatus per iudicē.ad quē allegat Inn.in c.pe.extrà de re iudic. & dicit d.Abb.ꝙ hoc ſatis ſibi placet: qa tūc iudex ſuccedit ad hoc loco aduerſarii.miror certè ꝙ d.Abb.ibi ignorauerit d.Archi.Ioā.And. Pet.de Anch. Domi.de ſancto Gemi.in c.uenerabilibus.extrà,de ſen.excom.libr. vj.ubi eſt melior tex.in hac materia, q poſſet allegari,ꝓbans hoc,an iudex debeat citari.& dicit ibi Pet. de Anch. ꝙ nō eſt tex.clarior in iure,ꝙ non debet citari iudex quando tractat̃ de reuocatione ſententiæ, ſed ſolū qñ agitur de pœna infligenda iudici,uel ꝙ ſoluat intereſſe parti. dicit tamen Petr.de Ancha. iudex ſētētiā per ſe latam poteſt defendere. ij.q.vj.c.hoc etiā.per no p Ioā.And.in ca.dilectus. extrà de reſc.& dicta Inn. in locis ſuprà alleg.dicit tñ ibi Pet.de Anch.ꝙ iudex qui ꝓceſsit per uiā inquiſitionis,debet defendere ſuā ſententiam coram ſuperiore:quia tūc obtinet locū partis.ego nō recederē à gl.in c. ſacro.in uerbo, conſtiterit.cōiuncto text.qui uidet̃ uelle ꝙ iudex de neceſsitate debet citari,cū ex officio ꝓcedit:qa ſuccedit in locū partis.& ita uī uoluiſſe glo.illa in d.c.cū ſpeciali.

ADDIT. a ¶In hac materia. *Adde tu ultra hic dicta, ꝙ quando iudex procedit ex officio, ſit citandus ad defenſionem ſuæ ſententiæ.tenet Rom.in conſi. cccxliij. ubi refert allegata per Ange. & ibi conſuluit ad irritationē commiſsionis factæ per archiepiſcopum.*

28 *Iudex quid facere debeat ſi appellatur à ſententia criminali, & illam non recipiat, & an à reiectione appellationis ſit appellandum.*

ANGELVS.

28 *QVAERO, quid ſi appelletur à ſententia criminali, & dicta appellatio noc recipiatur, quid ſit faciendum.dic ꝙ non debet ulterius procedi,nec exequi ſētētia, ſed reſcribere debet ſuperiori, & cauſam exprimere quare non recipit dictā appellationem:ut eſt tex.& ibi Bal. Rapha. & Imo.in l.ſi quis filio.§.hi q.ff. de iniuſt.teſt.quinimo à tali reiectione appellationis poteſt,& debet iterum appellari:ut eſt caſus, & ibi Bar. in fi.& doct.in l.j.C.quo.app.nō reci. AVG.Tu adde & declara iſta ſecundum Bar.in l.ſciendum.ff.de app.reci.qui dixit,ꝙ hæc non procederent quando notorium eſſet appel. non debere recipi.hæc autem ſuprà dicta procedunt, quando erat certum appel.debere recipi, uel erat dubiū, & ſuperior debet cognoſcere de hoc, an appel. debeat recipi, & q̃ cognitio uel probatio requiratur. uide ibi Bar.allegantem dicta Inn. & Hoſt.in c.paſtoralis.extrà,de offic.dele. & uide quæ infrà nunc dicentur.

29 *Iudex qui non admiſit appellationem quam recipere & admittere debebat, ſi non obſtante appellatione ſuam exequatur ſentētiam, qua pœna ferietur.*

30 *Officiali iniuſtè exequenti an de facto reſiſtere liceat, & exequutor non debet exequi ſententiam capitalem, ſi eam uidet eſſe iniuſtam.*

ANGELVS.

29 *QVID autem ſi non obſtante appellatione,quam iudex non admiſit, & quā admittere & recipere debebat, exequatur ſuam ſententiam? dicas quòd talis iudex debet capite puniri:ut eſt caſus in l.lex Iulia.§.fi. ff.ad leg.Iuliā.repetund.& ita ſingulariter

lariter dicit Bal.in dicto §.hi qui.& ſi
iudex de facto uelit exequi talẽ ſen-
tentiam,quæ eſt poſtea irretractabi-
lis,iuxta l.ſi quis prouocatione. C.de
appel.ita etiam de facto per amicos
& beneuolos talis condemnati po-
a teſt reſiſti [a] :ut not.glo.in ſimili,in l.
minor.§.j.de euict. & impunè reſiſti
poteſt.ratio quia per talem appella-
tionem ſublata eſt iuriſdictio iudici
à quo,ſecundũ Inno.in c.ſi quando.
de offic.deleg.& pro hoc facit quod
not.Paul.de Leaza.in clemen.j.de re
iud.nam ut dicit Inn.in c.paſtoralis.
de offic.delega. nunquam executor
pœnæ corporalis debet illam exe-
qui,quando uidet ſententiam iniu-
b ſtam,ſed debet referre ſuperiori [b]:ut
l.j.in fi. C.de quæſtio. ſed iniuſta eſt
quando appellatum eſt,quia pro-
nunciatum extinctum eſt:ut l.j.in fin.
ff.ad Turp.ergo etiam miles ſocius,
cui talis executio cõmiſſa eſt,uidens
appellationem interpoſitam,poteſt
& debet dictã ſententiam non exe-
qui.quod no.& pro hoc uide etiam
quæ ſuprà ſcripſi in gl.ſuper uerbo,
fama publica &c.uer.ij.quęro quan-
do aliquis eſt iam captus &c.

A D N O T.a ¶ Reſiſti. *Adde & dic ut per Alex.in conſi.cxliij.in ij.uol.*

b ¶ Superiori. *Adde tu & uide Ange. in conſi.ccvij.Ber.*

A V G. Tu autem in hac materia adde dicta Bald.in l.addictos.C. de epiſco.au.qui uoluit quòd iudex,qui uenit ad executionem capitalẽ pendente appellatione,uel non annuẽte,puniatur capitaliter,per d.l.lege Iulia.Limita tamen prædicta nõ habere locum in certis caſibus,in quibus appellatio nõ deuoluitur: quos tu uidiſti ſuprà,in uerſic.quæro quis condemnatus audiatur appellans.& ibi etiam multũ declarat Bald.quòd ſi pendente appellatione iudex uult exequi ſententiã corporalem,quòd iſto caſu poſſunt amici uel conſanguinei de facto reſiſtere & impedire ne executio fiat:quia per appellationẽ ablata eſt iuriſdictio, ſecundũ Inn.in d.c.ſi quãdo.& pro hac ſententia facit id quod dixit Cy.in l.ab executore.C.quorum appel.non reci.allegando Pet.quòd ubi eſt tale factũ quod poteſt reparari per remedium appellationis,tunc non poteſt reſiſti primo iudici exequẽti:ſecus ſi eſt tale factũ quod non poteſt reparari, quia tunc de facto licitum eſt reſiſtere iudici exequenti pendente appellatione.quam doctrinam approbauit do.Car.in c.ex literis.extrà, de off.deleg.& do.Pet.de Ancha.in c.ad aures.extrà,de tempo.ordin.& ideo dicit Ange.in l.quoniam.C.de app. fuiſſe obſeruatum in Romandiola, quòd poſtquam eſt appellatũ, *iudex* deſiit eſſe iudex: & ideo licitum eſt iudici reſiſtere impunè.& dicit Iaco. But.ita uoluiſſe.& idem dixit Ange. in l.addictos.C.de appel. quòd poteſt reſiſti ut ſententia capitalis non mittatur executioni ſi eſt appellatũ: ſecus ſi ſumus intra tempora appellãdi,quia non licet reſiſtere.nec mirum,ſi quando factum eſt irretractabile,iſta ſunt permiſſa: quia refert Alberic.de Roſa.in l.addictos.C. de epiſcopa.audi.quòd imò etiam clerici,ſi uident aliquem iniuſtè damnatum ad mortem,poſſunt eripere de manu familiæ. allega.xiiij.quæſt.vj c.hi qui. & poteſt manu armata ſe defendere ille qui eſt iniuſtè damnatus.allegat Arch.ita uoluiſſe in cap.

cùm

30 cùm homo.xxiiij. quæſtio.vj. * Et an liceat de facto reſiſtere officiali iniuſtè exequenti, uide omnino per Moder.latè poſt Abb.& capi. ſi quando. & per Bar.& Bal.in l. prohibitum.C. de iure fiſci. lib.x. & de materia uide per doct.maximè per Pet. de Anc. in c.dilecto.extrà de ſententia excommunica.lib.vj.qui approbat dicta per ipſum in d.c.ad aures.uide gl.& docto. in l.ut uim.ff.de iuſtitia & iure.& adde Bal. in d.l. addictos.qui ponit, quòd executor nõ debet exequi ſententiam capitalem, ſi eam uidet iniuſtam,& dicit hoc eſſe uerum,& debet referre ſuperiori, & omni ingenio quo poteſt,executionem differre,uel impedire,per leg. primam. §. ſi quis ultro.ff.de quæſtionibus.& al leg.Inn.in d.c.paſtoralis.extrà de of fi.deleg.& ibi uide latiſsimè doct. & adde quæ dicta ſunt ſuprà in glo.in uerbo,fama publica.in uerſi.ij. quæro. & omnino pulchra uerba in l. ut uim.ff.de iuſti.& iur.Pet.de Anch. in d.c.dilecto.allegat Bal. in repe.l.j.C. unde ui.ibi uide.

31 *Appellatione non obſtante, quam iudex non admiſit, ſi in iudicio, uel inquiſitione principali reus negauit, an poſſit poſtea cõfiteri, ut habeat locũ ſtatutum minuens pœnam confitenti.*

ANGELVS.

31 * QVID autem ſi non obſtante appellatione, quam iudex non admiſit, ſi in iudicio uel in inquiſitione principali negauit reus, an poſsit poſtea in appellatione cõfiteri,& ſic habeat locum pœnitẽtia,& in appellatione confitendo habeat locum beneficiũ ſtatuti,quod minuit pœnam confitẽti?iſtam q.format Bal. in c.j.§. porrò. circa fi. uerſi. quæro utrum in cauſa appellationis &c.ti. quæ fuit cau.benefi.amit.& ibi concludit quòd ſic.& allegat gl.in l.ſi cum excep.§.hæc actio.ff.quod met.cau.& l.j.in princ.ff. de actio.em.& facit quod not.glo.in l.creditor.§.ſi iuſſus.ff.de app. & bene facit l.qui cùm maior.§. accuſaſſe.ff.de bon.liber.

AVGVST. Tu in hac materia cõſidera quòd illæ gl.allegatæ à Bal. in d.c.porrò.uidentur innuere contrarium eius quod dicit, ſed pro ueritate iſtius paſſus opus eſſet ut uideres dicta doct. in locis alleg. per me ſuprà in gl. quæ incipit,deducta iiij. parte per beneficium cõfeſsionis,in ulti.addi.mea,in finalibus uerbis. ex quibus apparebit,quòd doctrina Baldi.in d.c.porrò.eſt falſa.

32 *Appellari à ſententia iudicis in criminali an liceat, ſiue pœna ſit ordinaria à lege uel ſtatuto, ſiue ſit arbitraria de iure uel ſtatuto.*

ANGELVS.

32 * ET quòd poſsit appellari à ſententia iudicis in criminali, procedit quãdo eſt pœna ordinaria à lege uel ſtatuto impoſita, iuxta l.hodie.ff.de pœ.Sin autem ex aliquo delicto eſſet pœna arbitraria, uel de iure uel ſtatuto,iuxta no.in l.quid ergo.§.pœna grauior.ff.de infa.& iudex fuerit arbitratus ſecundum mentẽ ſuã infra mortẽ,uel uſque ad mortẽ, iuxta gl. in §.pe.inſt.de iniur.& alleg.gl. ſimilem,in l.pe.C.ſi aduer. lib.& an à tali pœna pecuniaria uel corporali eius arbitrio impoſita poſsit appellari:dicas ꝙ ſic,ut no.glo.& Bar.in l.ſi qua pœna.ff.de uer.ſig.intantũ ꝙ gl. ſingu.in c.ſuper his.de ap.in uer. arbitriũ.in uerbo,aſtringẽdo. plus ſentit, uidelicet,ꝙ à tali ſentẽtia nõ tantùm

Ff 2 poteſt

poteſt appellari,ut dixi, ſed etiã poteſt peti reductio ad arbitriũ boni uiri.erit ergo duplex uia reclamandi à tali ſententia.uel appellare,ſecundũ gl.& Bar.in d.l.ſi qua pœna.uel petere eam reduci ad arbitriũ boni uiri: quoniã ex certa cõſuetudine uel interpretatione,de aliquo delicto cõſuetũ eſt imponi, & interpretari certa pœna,& ipſe iudex illã exceſsit,ſecundũ quod habetur in l.quid ergo. §.pœna grauior.ſ.allegata.ita ſingu. dicit Imo.in l.ij.uer.quid autem ſi in aliquo caſu &c.ff.de publ.iudi.quod ſing.not. in practica:quoniam ſæpenumero ſtatuta Italiæ in multis delictis imponunt pœnam ad arbitrium officialis:unde quando uirtute talis arbitrii ſentẽtiam protulerit,tu ſcias quod remedium habeas intentare.

a AVGVST. Tu [a] autem in hac materia adde d.Ant.de But.in c.j.extrà de dil.ubi infert ex illa glo. quòd quãdo aliquid cõmittitur arbitrio alicuius,licitum eſt appellare, ſi iniquè arbitretur.& ita uoluit d. Ant.de But. in c.j.extrà de cõſt.in prin.ult.col.ubi approbat glo.in c.ſuper his. extrà de accu. quæ loquitur in cauſa capitali: quã in hac materia approbat etiam Imo.in c. quintaualllis. extrà de iureiu.in xxxiiij.col.& approbat d.Bar.in d.l.ſi qua pœna.de uer. ſig. & multũ eleganter loquitur Io. And. in add. Spe.in tit.de cita.§. ſequitur. uer.ſed nunquid.ibi Io.And. hoc idẽ affirmauit.& licet do.Anto. de Butr. alleget Bar.in l.eius.ff.de ap.nã uoluit allegare Bar.in l.ſi.ff.de app.reci. & hoc dicit d.Pet.de An.in c.j.de cõfeſſ. in vj. & Bal.in l.admonẽdi.ff.de iureiu.ibi uide Ro.arguentẽ pro & cõtrà,in pe. char.& tenet quòd poteſt appellari, & Abb.in cle.ſæpe.extrà de uerb.ſig. & uide do. Abb. in d.c.ſuper his.qui cõcordat quare aliquãdo nõ appellatur, & reducatur ad arbitriũ boni uiri.uide de materia latiſsimè per Domi.de ſanct.Gem.in c.ij. extrà de iur. cal.in vj.& per doc.in c.epiſ.extrà,de exceſ.præla.in vj.licet Inn.in c.fi. extrà de fer.tenuerit,ꝙ in iſtis arbitrariis nõ poſsit appellari, quẽ uidetur ſequi Bal.in l.ij.C. quomodo & quãdo iud. Sed põt ſaluari dictũ Inn,quãdo iudex in arbitrariis modicũ lędit, ſecũdũ Bal.qui ita limitat in c.j.de mili.uaſ.qui cõtu.eſt.in vj.col.nec mirũ, quia in iſtis arbitrariis lex multũ fauet,& pręſumitur pro iudice:ut patet ex his quę dixit Inn.in c.innotuit.extrà,de eo qui fur.ord.ſuſce. & ſequitur Pe.de Anc.in c.ij.extrà de iur.cal. in vj.in fi.unde nõ mirũ ſi in iſtis minimis iſto caſu non appellatur, & ſic no.l.& in maioribus & in minoribus, C.de ap. uel intelligas quãdo in iſtis arbitrariis iudex nõ iudicauit per dolũ,ſecundũ d.Bal.in l.ſi fugitiui.C.de ſer. fug. dum alleg.c.eũ qui.extrà de re iud.in vj. & uide gl.in c.Roma. in uerbo,minus legitima.extrà de app. in vj.qui tenet quòd appellari poſsit. gl.in c.ſtatu.§.aſſeſſorem.de reſcr.in vj.glo.in cle.j. de iureiu. aliquid per Io.And.in c.ut cõmiſsi.de hær. in vj. & gl.in c.j.in fi. gl.fi.de cõfeſ. in vj.& etiã uide dicta d.Ant.de But.in d.c.j. extrà de cõſti.q no. loquitur circa intellectũ illius gl.in d.c.ſuper his.& eã limitat.& uide gl.& Io.And.in d.c.ij. extrà de iur.cal.& gl.in c. ij. extrà de cor.uit.& dominos de Rot.deci. cccclxxviij.uide no.per Bar. & alios in l.ſi ſit.de leg.j.& in l.alio.ff.de ali. & cib.leg.& in extraua.ad reprimen. & licet

licet ſoleāt aliqua allegari in cōtrarium, uide Ro.not.reſpondentem in d.l.admonēdi. & ſic reſpondebis ad dicta Bal.in l.ubicunque.ff. de interrog.act.qui alleg.Spe. dicētem quòd non poteſt appellari. & reſponde ut dicit Io.And.in add.Spe.uer.ſed nunquid.& Io.And.& d.Ant.de But.in d.c.cum ſpeciali. extrà de appel. tenet quòd poſsit appellari.& d. Ant.in c.ſuper hoc.extrà de renun.

ADNOT. a ¶ Tu autem. *Adde tu ultra hoc, quòd per arbitriū datū poteſtati, non poſsit ipſe imponere pœnas legibus interdictas, & ſi imponit, poteſt iniuriarum contra ipſum experiri. ita Ang.in conſ.cclvj. & Ale.in conſ.lxv.in j.uol.& conſ.xciiij.ubi dicitur quòd iudex habens arbitriū, nō poteſt imponere pœnam mortis, ſed melius uide conſ.cxj.eo.uol.* Ber.

33 *Condemnatis pluribus, ſi unus appellat, & abſolutoria ſequatur, an aliis proſit, & an appellans uideatur renūciare appellationi conſortis.*

ANGELVS.

33 * ET quia in noſtra inquiſitione fuerunt plures condemnati, & tamē Caius tantummodo appellauit, uidēdum eſt, an ſi dictus Caius obtineat
a abſolutoriam, proſit aliis [a] ſuis conſociis ſimiliter condemna.& quia, ut dixi, in criminalibus proceditur ad ſimilitudinem ciuilium, ut d.l. abſentem.ff.de pœnis. ideo dicendum de hoc ut habetur in l.ſcio.§.j.& ij.& in l.qui ſeparatim.in prin.& §.fin. & ibi gl.Bar.Ang.Imo.& Raph.ff.de appe. & in l.j.& ij.C.ſi unus ex plurib.app. in quo concludunt, quòd regulariter uictoria unius prodeſt aliis: ut d.l.ſcio.§.ij.& ibi gl. & in d.l.j. & ij.C. ſi unus ex plurib.Fallit primò ſi alii acquieuerunt ſententiæ: ut not.gl. in d.l.iij.§.ſed illud.Secundò fallit ſi omnes cōdemnati appellauerunt: quia ille qui appellat, uidetur renunciare appellationi conſortis, & ſic alterius uictoria ei non proderit: ut not. Inn. in c.cùm ſuper.de re iud. & ibi Ant. de But.& habetur in l. ab executore. §.j.ff.de appel.& Bart.in l. à ſententia.eod.ti. Tertiò fallit, quando cauſę defenſionis ſunt diſtinctæ, & ſic non eſt unica & eadem cauſa defenſionis: ut d.l.ſeparatim.§.fi.Quartò fallit, quando ſunt plures ſententiæ latæ, ut d.l.qui ſeparatim.in prin. & nō unica ſententia cōtra plures. Quintò fallit, ſi ille qui non appellauit acquieuit ſententiæ, non tantùm expreſsè, ut dixi in prima fallentia, ſed etiam ſi tacitè: ut puta quia in caſu noſtro ignorauerunt Caium appellaſſe, & tamen alii condemnati non appellauerunt: facit, quia paria ſunt quid fieri tacitè uel expreſsè: ut l.cùm quid.ff. ſi cer. pet. Si autem uterque appellat, & poſtea alter nō proſequitur ſuam appellationem de appellatione conſortis, confiſus tunc cùm poſsit capi iſta cōiectura, non capietur illa quòd uideatur approbaſſe ſentētiam, & ſic uictoria proſequētis appel.ſibi proderit. ita dicit Ange.& Imo. in d.l.qui ſeparatim.§.fi.An appellatiōe pēd.interpoſita à Caio, poſſit contra alios fieri executio in caſu quo uictoria unius ꝓdeſſet aliis. dic qđ nō.ar.in ti.nil nouā.app.pē.& no. Imo.ī d.l.q ſeparatim.& ibi ēt ſcripſi.

ADNOT. a ¶ Aliis. *Adde de hoc ut etiam per Cap.in conſ.lxiiij.*

AVG. Tu autē in hac materia adde, ꝙ dubito ꝙ dicta in d.l.ſi quis ſeparatim.§.fi.& in d.l. ſcio.non habēt locū in cauſa capitali, quicquid dixerit

rit d. Ang. hic in fi. allegando Imo. in d. l. ſi quis ſeparatim. §. fi. appellatione pendē. interpoſita à Caio non poteſt fieri executio contra alios: nam hæc omnia confunduntur per tex. in l. minorib*. C. de his quib. ut indi. ubi expreſsè in cauſa capitali dicitur cōtrarium, & cōtra d. Bar. & doct. & do. Ang. hic. per quē tex. in terminis noſtris dixit Bal. in rubr. ſi unus ex plur. ꝙ ille tit. ſi unus ex pluribus, ubi appellatio unius prodeſt alteri: ut patet ibi, in l. j. quia ſi ſunt plures cōdemnati, app. unius prodeſt alteri. nō habet locū, quādo ſunt plures accuſati de homicidio, & unus appellauit, poteſt fieri executio cōtra condēnatos, per tex. in d. l. minoribus. quia dicit Bal. ꝙ iſta iura nō habēt locū in cauſa capitali, niſi ſaluādo cōmunē opi. dicam* ꝙ cū ſupportatione. Bal. ibi, qui appellabāt, habebāt diuerſam cauſam defenſionis. Nō mirū ergo ſi appellatio unius nō prodeſt alteri, per ea quę ſuprà dicta ſunt: quia in d. l. minoribus. poterat eſſe ꝙ illi occiderāt, ſed ille qui appellauit, nō mādarat fieri homicidiū, & ſic erat diuerſa defenſio. & iſtę limitationes quas poſuit d. Ang. hic, colligūtur ex diſtinctione d. Bar. in d. l. ſi ſeparatim. §. fin. ibi uide plenè per doct. & adde Bal. in l. j. C. ſi plur. una ſent. uide ibi per doct. & uide latè cano. maximè d. Anto. de Bu. in c. pe. extrà de ap. faciētes mentionē de doctrina Bar. in d. l. ſi ſeparatim. uide Spec. in tit. de app. §. j. uer. itē ſi plures. & uer. ſeq. Itē adde ꝙ inquantū dictū eſt ſuprà, quòd ubi quis tacitè acquieuit ſentētiæ, tamen ex appella. alterius, & eius uictoria, nō poteſt iuuari: quia dubito de iſta doctrina, per ea quę dixit Ang. in l. ab executore. §. fi. ff. de app. qui alleg[...] do Inn. in d. c. cū ſuper. dixit, ꝙ po[...] tertius pro ſuo intereſſe appella[...] etiā ſi appellet poſtquā ſentētia tra[...] iuit in rem iudicatā cōtra uictū, p[...] lapſum decē dierū. & inſurgit tu[...] mirabile ꝙ ſentētia ferēda pro i[...] appellāte, proderit ei qui tacito c[...] ſenſu ſuo ſentētiā cōfirmauit, nō a[...] pellādo: ſecus autē ſi ſententiā ipſ[...] cōfirmaſſet ipſe appellans expreſ[...] quia tūc nō proderit talis uictoria [...] appellatione. & ſimiliter dicit ꝙ [...] proderit, inquantū appellauit ſen[...] & bis, & ſuccubuiſſet: quia iſto ca[...] unuſquiſque conuolauit ad ſuū ſu[...] diū, & talis ſentētia non proderit [...] teri, per d. Inn. in d. c. cùm ſuper.

34 *Appellatione interpoſita ſi reus m[...]riatur, an quo ad crimē ſentētia ex[...]guatur, & an cadauer puniri poſſit*

35 *Condemnatus ſi decedat, nondum [...]pellatione interpoſita, intra tamen [...]cem dies, qui dantur ad appellandu[...] an crimen extinguatur, etiam quò [...] bona per ſententiam confiſcata.*

ANGELVS.

34 *QVID ſi reus moriatur app[...]latione interpoſita? dic quòd claru[...] eſt, quòd quo ad crimē, ſentētia ext[...]guitur, & ſic cadauer puniri non p[...]teſt: ut l. iij. C. ſi pē. app. mors interu[...] & l. j. ff. eod. & l. fi. C. ſi reus uel acc[...] mor. fue. & ideo errāt latrunculatores, qui ſuſpēdunt uel cōburūt cadauera delinquentiū. ita dicit Cyn. in [...] ij. C. qui teſta. fac. poſſ. & Bal. in l. j. C[...] ne ex delic. defunc. & Imo. in l. defun[...]cto. ff. de pub. iu. dic ut ibi per eū. & [...] Ang. in d. l. fi. C. ſi reus uel acc. q dicu[...] prædicta uera, niſi quando homin[...] memoria ex delicto eſſet condem[...]nāda, quod cōtingit iuxta no. inſt. de hær[...]

hære.quæ ab inteſt.§.per contrariũ.
facit l.fi.§.fi.ff.de bo.eo.& ibi p Bar.
35 * Sed quid ſi cōdēnatus decedat nō-
dũ interpoſita appellatione, intra ta
men decē dies qui dãtur ad appellã
dum,iuxta auth.hodie.C.de app.an
crimē extinguatur etiã quò ad bona
per ſententiã cōfiſcata?ego dixi me
dicturũ hic ī.eo.in gl.in uerbo,qui
iudex uidēs.ꝙ dicti inquiſiti & qui-
libet eorũ cōparēt,in uer.qui ſi reus
deceſsit poſt appellationē &c.& dic
ꝑ gl.in l.ex iudiciorũ.ff.de accu.te-
net ꝙ ſic:qa iſta iudicãtur à pari fo-
re expreſsè appellatũ, uel eſſe intra
tēpora quæ dãtur ad appellãdũ.Sed
licet ſubtiliter intelligēti illa gl.hoc
dicat,tamē hoc habetur in c.nō ſolũ.
de app.in vj.& no.gl.in l.j.in prin.ff.
nil no.ap.pen.& de hoc uidetur mi-
hi tex.in d.l.fi.C.ſi reus uel ac.mor.
fue.in uer.idē obſeruatur &c.ſed ul-
tramō.ut refert Cy.in d.l.fi.in ij.q.te
nēt cōtrariũ:quia cũ uerũ ſit ꝙ reus
ſit dãnatus,& ſic iudiciũ fuerit cōtra
eũ cœptũ,& lis cōteſt.& ſentētia fue
rit iudicium finitũ,trãſit effectus ſen
tentiæ quò ad bona cōtra hæredes:
ut d.l.iudiciorũ.in prin.facit l.j.cum
no.ibi plenè per Bar.ff.de priua.de-
lictis.Debet ergo heres appellare,ſi
uult dicto beneficio gaudere, aliàs
nō gaudet:ut d.l.iij.& hãc opi.ultra
ſequitur Bar.in d.l.ex iudiciorũ.per
l.ſi qua pœna.ff.de uerb.ſig.pro qua
opin.poteſt allegari l.furti.§.j.ff.de
infa.ſed opi.gl.ſequitur ſimpliciter
Dy.in d.l.ex iudiciorũ.quã glo.etiã
ſeqtur Imo.in d.l.defuncto.in prin.
ij.col.ff.de pub.iud.quia ex quo pœ
na bonorũ uenit in conſequentiam
pœnę capitalis,ſi antequã ſententia
perfectè effectũ ſuũ cōſummaret,ſu-
perueniat mors,& ſic defect⁹ in prin
cipali:qa ipſa principalis pœna ex-
tinguitur,uidetur ꝙ in conſequētiã
extinguitur acceſſoriũ:ut l.fi.ff.unde
lib.nec huic determinationi, nec di
ctę glo.obſtare uidetur d.l.furti.§.j.
quia licet dãnatus ſit ſtatim infamis,
ut ibi:tamen uidetur ꝙ ex quo reus
moritur,interim pen.termino dato
à lege ad appellãdũ,extinguatur etiã
crimē infamię:& ideo non mirum ſi
etiã extinguitur pœna publi.bono-
rũ.qđ dicit eſſe uerũ,quãdo nihil ex-
preſsè dictũ eſt de bonis,uel ſi in ſen
tentia dictũ fuerit acceſſoriè,uideli-
cet,cōdēnamus eũ ad mortē cũ bo-
norũ publi.ſecus ſi dixerit ęquè prin
cipaliter ꝑ copulã,& fuerit lata ſen-
tētia,ut d.l.iij.& dixi ſuprà in glo.in
uerbo,& eius bona publicamus,ar.l.
ij.& iij.ff.de pec.leg.& hãc ſentētiã
gl.& Di.ſequut⁹ eſt,etiã in d.l.fi.C.ſi
reus uel ac.quia ut proximè dixi,adē
ptio bonorum ueniebat in cōſequē-
tiam : ergo extincto principali cri-
mine,extinguitur & acceſſoriũ.Præ-
terea ubi eſt eadem ratio,debet eſſe
idem ius:ut l.à Titio.ff.de uerbo.ob-
li.ſed ratio decidēdi,& diuerſitas quã
facit Imperator in d.l.iij.C.ſi pen.ap.
eſt ſolùm,utrũ adeptio ſit facta taci-
tè uel expreſsè:iſta ratio uidetur ha-
bere locum quãdo quis moritur pē-
dēte termino dato ad appellandũ:ſi
igitur eadē ratio habet locũ,ergo ea
dē iuris diſpoſitio debet etiã habere
locũ.nec obſtat d.l. ex iudiciorũ. dũ
dicit condēnatione ſequuta:quia il-
lud limitatur,ut intelligatur de con-
dēna.quæ iam trãſiuit in rē iudicatã.
ar.l.j.ff.de re iud.ſed intra tēpora ap
pellationũ nōdũ trãſiuit in rem iudi
catã:ut no.gl.in d.l.j.igitur &c. & ſic

legũ interpretatione pœnæ mollientur:ut uoluit glo.in d.l.ex iudiciorũ. nec ob.d.l.ſi qua pœna.qa ibi loqtur ꝙ à pœna nõ põt appellari:quia à legis grauamine appellari nõ poteſt. ſed à mulcta bene põt,quia eſt grauamen iudicis:& ſic prima appellatio cõtra legis iniqtatẽ nõ admittit tanquã inepta:ſecus in mulcta,qa à ſẽtẽtia iudicis iniqua bene põt appellari:ut l.j.in prin.ff.de app.& appellatio debet admitti.ſtãte ergo dicta pẽdentia appellãdi,& mortuo cõdẽnato,quia poterat appellari,ut à mulcta iudicis procedat dicta gl.in d.l. ex iudiciorũ.& hãc ſentẽtiã gl.ſequutus eſt Bal.in d.l.iij.C.ſi pen.app.&c. uer.quæro deportat⁹ &c.tali ratiõe: quia ꝙ ſentẽtia lata nõ poſſet retractari,nõ eſt hoc cõfirmatũ,per prædictũ lapſum tẽporis dati ad appellãdũ,& ideo cũ ſententia nõ ſit adhuc cõfirmata,pẽdet adhuc eius effectus.facit l.cũ hic ſtatus.in prin.ff. de dona.inter uir.& uxo. Hac igitur ratione attenta,ꝙ adhuc eius effectus pẽdeat,infertur,ꝙ ſi teſtamẽtũ qđ interim fecit dãnatus ad mortẽ, contra quẽ facta fuit executio intra decẽ dies,ualet,ſi inſtitutus appellet ratione bonorum:ſecus ſi nõ appellet.Sit tamẽ hæres cautus in appellãlando,ut non appellet nomine defuncti,ſed ſuo, & pro ſuo intereſſe bonorũ quærendorũ.ſed idem Bal. ut ſui moris eſt,in l.qui à latronibus. ff.de teſt.tenuit contrariã opi.ultra. & Barto.contra dictam gl.quoniam appellatio in potẽtia nõ debet plus operari quàm appellatio in eſſe,ꝑducta & in actu:ut ff.de condi.indebiti.l.Iulianus.ex quo apparet quòd quantũ ad bona,ſentẽtia lata cõtra defunctũ,afficeret hæredes:ut d.l.ex iudiciorum.in prin.nã ſi hæredes appellarent,& appellationẽ non proſequerentur,eis non prodeſſet:ut d.l. fin.§.illud.C.de tempo.appel. ergo eodẽ modo ſi reus decedat intra tẽpus,quo poſsit appellari,ſi nõ ſit appellatum.& hãc ſententiam ultra & Bar.ſequutus eſt Ray.in l.fi.ff.ſi pen. app.quia ſi reus moriatur intra tempora data ad appellandũ, & ſic ſententia traxit ſecũ executionem,non poteſt ſeruitus irrogata per ſententiã tolli,ob defectum extremi à quo: quia fictio debet habere duo extrema habilia, unum à quo, uidelicet mors rei,aliud extremũ ad quod:ut no.plenè in l.ſi is q pro emptore.ff. de uſucap.& in l.eadẽ.in princ.ff.de duo.reis.mortuo ergo reo extinguitur extremũ à quo:quia mortuus nõ poteſt dici ꝙ deſinat eſſe ſeruus. Itẽ quia aut heres uult appellare tanquã quilibet de populo,&nõ poteſt:quia tali caſu non habet locũ humanitas, de qua in l.non tantùm.ff.de appel. propter mortem dicti rei iam ſecutã, & hanc ſententiã ultra & Bar.poſtea ſequutus eſt Imol.aſſerens ſe melius cogitaſſe in d.l.qui à latronibus.§.j. uidelicet,ꝙ dicta temporis pendentia dati ad appellandum, nõ operatur idẽ quod ipſa appellatio, quò ad effectum.d.l.ex iudiciorum, quia eo ipſo ꝙ quis eſt condẽnatus per ſententiam, ſtatim ſurgit effectus iuris: quia factus eſt inteſtabilis, & perdit omnia ea quæ ſunt iuris ciuilis: ut l. quidã ſunt ſerui pœnæ.& l.qui ultimo.ff.de pœn.Ex quo apparet,ꝙ ex quo nõ fuit appellatũ eo exiſtẽte uiuo,ꝙ ipſe poſtea deceſsit inteſtabilis:ut l.ſi qs filio.§.irritũ.ff.de iniu.te

ſtamen

ſta.& ſic non poteſt habere hæredē. ergo fruſtra diſputatur,an hæres debeat appellare, & maximè ſi bona ſunt principaliter adēpta. & hoc dicit ſibi plus placere in d.l.defuncto. In hac itaq; quæſtione,ut uides,multæ ſunt uarietates & opinio. gloſ.& doct.unde ut omnium ſaluetur opinio ex dictis omnium poteſt ſic diſtingui: aliquando in ſententia corporali bona nō ſunt expreſsè adempta,uel publicata:aliquando in ſententia ſunt expreſsè adempta,& publicata.Primo caſu tunc aut bonorū publicatio non uenit de iure ex tali delicto, aut ipſo iure ex tali delicto uenit publicatio bonorū ex eius natura, licet in ſententia hoc expreſsè nō dicatur:ut eſt in crimine leſæ maieſta.iuxta l.pe.& fi.C.ad leg.Iul.maieſta.& facit auth.bona damnatorū. C.de bo.damna. Primo caſu, quādo publicatio bonorū non uenit à lege ex delicto intētato,nec iudex in ſententia expreſsè publicat bona, & tūc aut talis condemnatus fecerat teſtamentum,aut non: quando condidit teſtamentū,quia ſtatim cùm fuit cōdemnatus,fuit effectus ſeruus pœnę. d.§.irritū.& d.l.qui ultimo.& l.quidam ſunt ſerui.& l.& in ſeruorum.§. j.de pœn.Et quia ſententia ipſo iure traxit ſecum executionem iuris: ut l. furti.§.j.& quod ibi no.Barto. Bal.& Ang.& not.Bar.& doct.in l.j.ff.de re iudi.& Bar.& doct.in l.j.ff.nil no.appen.& per conſequens eius teſtamētum effectū fuit ipſo iure irritū:ut d. §.irritum.ibi, & nō tunc cōſumptus eſt &c.coniuncta glo.ibi,quę dicit,ꝙ hæc ſentētia traxit ſecū executio.nec dictū eius teſtamentū reconualeſcit, niſi appellauerit:ut d.§.hi autem. Et ideo tali caſu ſuccedunt uenientes ab inteſtato: ut habet̃ in d.auth.bona damnatorū.& l.j.& ibi Bar.ff.eo. facit quod no.in l.j.& l.ſi pater.C.de hære.inſti.aut talis condemnatus nō fecerat teſtamentū, & tunc quia nec à lege, nec à iudice in ſua ſententia bona ſunt publicata, neceſſariò ſequitur, ꝙ uenientes ab inteſtato in eius bonis ſuccedunt:ut d.auth.cū ſi. etiā ſi non appellauerint.Aliquando bona non ſunt expreſsè in ſententia publicata:quia iudex omiſit,ſed publi.bonorū ipſo iure ex natura delicti intentati uenit, ut ex crimine læſæ maieſt.ut dixi, & tūc licet pendēte tēpore ad appellandū moriatur, tamen hęredes nō conſequentur bona:quia ſtatim lex traxit ſecum execu.arg.l.j.§.j.ff.ad Turpi.& ibi Bar. etiam ſi dicti hæredes appellaſſent: quoniam ſecundum ueritatem à tali ſententia non poteſt appellari: ut l. cōſtitutiones.ff.de appel.& ſuprà dixi.Et qa hominis memoria tali delicto poteſt damnari:ut inſtit.de here. ab inteſta.§.per contrariū. Secundo caſu principali,quādo bona expreſsè ſunt in ſententia publicata,& tunc aut æquè principaliter:ut quia dixit, & eius bona publicamus.aut acceſſoriè:ut quia dixit,cōdēnamus ad mortem cum bonorū publicatione. Primo caſu tot ſunt ſententiæ quot capitula:ut l.etiam.§.j.ff.de min.& ibi no.Et duo ſunt capitula æquè principalia,unū de morte, aliud de bonorū publi.& ideo licet illa pars ſentētiæ extinguatur ꝙ debeat mori, qa iam mortuus eſt naturaliter poſt ſententiā: tamē dicta ſentētia nō extinguitur quò ad illā aliā partē ſiue capitulū publicatio.bonorū:unde cùm

illa ſententia reſpectu bonorũ principaliter aggrauet ipſos hæredes, ipſi pro ſuo intereſſe & nomine ſuo non nomine defuncti poterunt appellare:quã appel.uſq; ad finẽ debẽt proſequi,ſecundũ Bal.in d.l.iij.aliàs talis ſententia etiã quo ad bona, lapſu decem dierũ confirmaretur. Secundo caſu,quando bonorum publicatio uenit acceſſoriè,& tunc extincta ſententia in principali,uidelicet in crimine propter mortẽ naturaliter ſequutam, extinguetur in acceſſoriis,& ſic in bonorũ publica.arg.l.ij.& iij.ff.de pecul.leg.& c.acceſſoriũ.de reg iur.in vj.& ſic in tali caſu non eſt opus, quòd ipſi hæredes appellent meritò &c.

AVGVST. Tu adde ꝙ nõ reperio ꝙ Ange.in l.fi.dicat id, ad qđ allegat eum d.Ang.hic,quando memoria hominis uenit damnãda. Adde tamen ꝙ licet Iaco.de Are.& Pe.& Ang.in d.l.ij.C.qui teſt.fa.poſ.hoc dicant, ꝙ mortuo reo cadauer non debet amplius puniri,& errant iudices quando faciunt ſuſpendere delinquentes mortuos.& Ang.hoc dixit in l.qui à latronibus.§.ſi quis.ff.de teſta.& dicit Ang.in d.l.defuncto. ꝙ poteſt agi iniuriarum contra talẽ iudicem:quia etiã mortuo poteſt inferri iniuria.l.j.§.quoties.ff.de iniur. Sed aduerte, quia Bal.in d.l.ij.aliter loquitur,& dicit hoc eſſe arbitrariũ. per gl.in cle.j.de pœn. & remiſ. Sed Raph.Ful.dicit,ꝙ nihil inuenit in d.cle.j.& ideo Ro.in d.l.ij.dicit ꝙ opi. Bal.procedet in famoſo latrone,per not.per glo.in l.ij.ff.arb.fur.cæſ.quę glo.ſingu.eſt,& ſic latrones mortuos beſtiis ſubiici. & allegat etiã quędã alia,quæ allegauit Imo.in d.l.defuncto. & ita etiam affirmauit Ro.in l.ſi uerò.§.de uiro.ff.ſol.ma.in xlvj.fallẽtia. Et adde quæ latius dixi s.in gl. Qui iudex uidens quòd non cõparent dicti inquiſiti,in uer.& bene no. qđ in crimine:& poſui addi.ibi poſt quæſtionẽ ſequentem. Et in hac ultima q.quam tangit hic d. Ang.primò uide & adde quæ dixit do. Nellus in tract.bannitorũ.in iiij.particula primi temporis,in iij.q.qui faciens mẽtionem de doctrina Bar.& aliorum, qui in hac materia allegant illã gloſ. pro ſingulari.in d.l.ex iudiciorũ.in hac materia ſimilẽ ipſe alle.ibi uide. reprehendens doct.ibi in hoc,ꝑ quę poſſumus etiam reprehẽdere. Ang. in l.& poſt.ff.de tranſac.qui dicebat etiam ipſe ibi,illã glo.in d.l.iudiciorum.eſſe ſingu.quæ non eſt ſingularis,ſecundũ do.Nellũ,ubi uide.& omnino uide prẽfatum d.Nellũ in dicto trac.bannito.in ultimo tẽpore in ij.parte.q.vij.quæ incipit, pone Titius fuit bãnitus & eius bona fuerũt confiſcata &c. Et de materia uide omnes illas remiſsiones quas allegaui in addit.meis in glo.qui iudex uidens ꝙ dicti inquiſiti & quilibet eorum non comparent. in uer.quid ſi reus deceſsit poſt appellationem.in q.ſequen.in addi.meis.

FINIS.

# TABVLA VERBORVM IN PRACTICA DO. ANGELI CONTENTORVM.


ANDRAEAM auxiliatorem. pagina. 177
Adinenauit. 464
CAIVM Sempronii. 166
Caium quòd duci debeat. 750
Che hai adulterato la mia dona. 363
Cicatrix. 474
Contra uoluntatem dicti Titii. 554
Contra formam iuris. 557
Comparuerunt dicti inquiſiti & negauerunt totum. 626
Comparuerunt dicti inquiſiti & confitentur totum. 637
Comparent dicti inquiſiti & partim negant. 647
Comparent dicti inquiſiti in termino defenſionis. 671
DE Bononia. 174
De anno præſenti. 294
De nocte. 308
Dictus Andræas armatus. 536
Dicto maleficio ſemper aſtitit. 540
De conſenſu & deliberatione. 707
Dictum Sempronium. 718
Dandis & ſoluendis. 727
Deducta quarta parte. 737
ET ad querelam. 58
Et hai tradito la tua patria. 399
Etiam per modum notorii. 288
Exiſtens Florentiæ. 290
Et ad hoc colloquium & tractatū. 293
Et appenſatè. 327
Et ipſum Titium percuſsit. 465
Et dictus Titius ſe defendendo. 481
Et ex interuallo, 497
Etiam ueſtem cœleſtem. 507
Emergentibus & contingentibus. 560
Et quia nobis conſtat. 716
Et ibi caput à ſpatulis. 751
Et eius bona publicamus. 775
FAMA publica. 216
Fecit inſultum. 330
Falſario. 411
HAEC eſt quædam inquiſitio. 8
Hæc eſt quædam ſententia pecuniaria. 74
IN feſto omnium ſanctorum. 308
In platea communi. 335
In ſcalis ſancti Petronii. 351
Incendiario. 438
In facie. 472
Inchoata & facta. 561
Iudex commiſit quod Caius. 574
MERO officio. 57
Metidore de mali dadi. 449
Membrum. 477
NECNON & ad querelam. 58
Necnon ad denunciationem. 141
Non quidam à maliuolis. 287
Non ſemel tantum. 288
Nos T. poteſtas ſedens. 711
PER iudicem maleficiorum. 54
Per pannos ſiue caputium. 463
Pluribus & pluribus. 476
Petro publico & iurato nuncio. 583
Pro quibus Antonius fideiuſsit. 655
Præſente. 799
QVAE fit & quæ fieri intenditur. 54
Qui iudex ut ſuprà pro tribunali ſedens. 573


Qui

Qui dominus iudex addidit. 586
Qui iudex uidens quòd inquiſiti non comparent. 597
Qui iudex fecit ſibi dari licentiam. 653
Qui iudex monuit. 654
Qui iudex dictum Caium. 663
Qui iudex ſtatuit terminum. 667
Qui iudex ad probationem ſuæ inquiſitionis. 689
Qui iudex dictum proceſſum publicauit. 692
Qui iudex ſtatuit terminum ad opponendum. 695
Qui iudex commiſit L. præconi. 702
Quas ſi non ſoluerit intra decem dies, ſoluat cum quarto pluri. 729
Quas ſi non ſoluerit intra decem dies amputetur ſibi manus. 742
SEMPRONIVM mandatorē. 188
Scienter & doloſè. 315
Sanguis exiuit. 468
Super quibus omnibus. 558
Sub examine D. S. 710
Saluo ſemper & reſeruato. 712
VNO ſtocho. 312
Verba contumelioſa. 354
Vna alia percuſſione. 469
Valoris & æſtimationis. 535
Vſque ad locum. 750

FINIS.

Antonij Sforza

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Nomine argenti ueniunt materia argento infecta. l. si quando ff de auro et arg. leg. Menoc. presump. 162. n° ix.

Digitized by Google